Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

មជ្ឈិមនិកាយេ

មូលបណ្ណាស-ដីកា

(បឋមោ ភាគោ)

គន្ថារម្ភកថាវណ្ណនា

១។ សំវណ្ណនារម្ភេ រតនត្តយវន្ទនា សំវណ្ណេតព្ពស្ស ធម្មស្ស បភវនិស្សយវិសុទ្ធិបដិវេទនត្ថំ, តំ បន ធម្មសំវណ្ណនាសុ វិញ្ញូនំ ពហុមានុប្បាទនត្ថំ, តំ សម្មទេវ តេសំ ឧគ្គហណធារណាទិក្កមលទ្ធព្ពាយ សម្មាបដិបត្តិយា សព្ពហិតសុខនិប្ផាទនត្ថំ។ អថ វា មង្គលភាវតោ, សព្ពកិរិយាសុ បុព្ពកិច្ចភាវតោ, បណ្ឌិតេហិ សមាចរិតភាវតោ, អាយតិំ បរេសំ ទិដ្ឋានុគតិអាបជ្ជនតោ ច សំវណ្ណនាយំ រតនត្តយបណាមកិរិយា។ អថ វា រតនត្តយបណាមករណំ បូជនីយបូជាបុញ្ញវិសេសនិព្ពត្តនត្ថំ។ តំ អត្តនោ យថាលទ្ធសម្បត្តិនិមិត្តកស្ស កម្មស្ស ពលានុប្បទានត្ថំ។ អន្តរា ច តស្ស អសង្កោចនត្ថំ។ តទុភយំ អនន្តរាយេន អដ្ឋកថាយ បរិសមាបនត្ថំ។ ឥទមេវ ច បយោជនំ អាចរិយេន ឥធាធិប្បេតំ។ តថា ហិ វក្ខតិ “ឥតិ មេ បសន្នមតិនោ...បេ... តស្សានុភាវេនា”តិ។ វត្ថុត្តយបូជាហិ និរតិសយបុញ្ញក្ខេត្តសម្ពុទ្ធិយា អបរិមេយ្យប្បភាវោ បុញ្ញាតិសយោតិ ពហុវិធន្តរាយេបិ លោកសន្និវាសេ អន្តរាយនិពន្ធនសកលសំកិលេសវិទ្ធំសនាយ បហោតិ។ ភយាទិឧបទ្ទវញ្ច និវារេតិ។ យថាហ –

“បូជារហេ បូជយតោ។ ពុទ្ធេ យទិ វ សាវកេ”តិអាទិ (ធ។ ប។ ១៩៥; អប។ ១។១០។១), តថា –

“យេ, ភិក្ខវេ, ពុទ្ធេ បសន្នា, អគ្គេ តេ បសន្នា, អគ្គេ ខោ បន បសន្នានំ អគ្គោ វិបាកោ ហោតី”តិអាទិ (ឥតិវុ។ ៩០, ៩១),

“ពុទ្ធោតិ កិត្តយន្តស្ស, កាយេ ភវតិ យា បីតិ;

វរមេវ ហិ សា បីតិ, កសិណេនបិ ជម្ពុទីបស្ស។

ធម្មោតិ កិត្តយន្តស្ស...បេ... កសិណេនបិ ជម្ពុទីបស្ស;

សេញ្ញាតិ កិច្ចយុត្តស្ស...បេ... កសិណេសុបិ ឧប្បត្តិបស្សា”តិ. (ឥតិវុ. អដ្ឋ. ៨០),

តថា –

“យស្មិំ មហានាម សមយេ អរិយសាវកោ តថាគតំ អនុស្សរតិ, នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន ទោស...បេ... ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតី”តិអាទិ (អ. និ. ៦.១០; ១១.១១),

“អរញ្ញេ រុក្ខមូលេ វា...បេ...

ភយំ វា ឆម្ភិតត្តំ វា,

លោមហំសោ ន ហេស្សតី”តិ ច. (សំ. និ. ១.២៤៩);

តត្ថ យស្ស វត្ថុត្តយស្ស វន្ទនំ កត្តុកាមោ, តស្ស គុណាតិសយយោគសន្ទស្សនត្ថំ “ករុណាសីតលហទយ”ន្តិអាទិនា គាថាត្តយមាហ. គុណាតិសយយោគេន ហិ វន្ទនារហភាវោ, វន្ទនារហេ ច កតា វន្ទនា យថាធិប្បេតំ បយោជនំ សាធេតីតិ. តត្ថ យស្សា ទេសនាយ សំវណ្ណនំ កត្តុកាមោ. សា ន វិនយទេសនា វិយ ករុណាប្បធានា, នាបិ អភិធម្មទេសនា វិយ បញ្ញាប្បធានា , អថ ខោ ករុណាបញ្ញាប្បធានាតិ តទុភយប្បធានមេវ តាវ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ថោមនំ កាតុំ តម្មូលកត្តា សេសរតនានំ “ករុណាសីតលហទយ”ន្តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថ កិរតីតិ ករុណា, បរទុក្ខំ វិក្ខិបតិ អបនេតីតិ អត្ថោ. អថ វា កិណាតីតិ ករុណា, បរទុក្ខេ សតិ ការុណិកំ ហិំសតិ វិពាធតីតិ អត្ថោ. បរទុក្ខេ សតិ សាធូនំ កម្បនំ ហទយខេទំ ករោតីតិ វា ករុណា. អថ វា កមិតិ សុខំ, តំ រុន្ធតីតិ ករុណា. ឯសា ហិ បរទុក្ខាបនយនកាមតាលក្ខណា អត្តសុខនិរបេក្ខតាយ ការុណិកានំ សុខំ រុន្ធតិ វិពន្ធតីតិ អត្ថោ. ករុណាយ សីតលំ ករុណាសីតលំ, ករុណាសីតលំ ហទយំ អស្សាតិ ករុណាសីតលហទយោ, តំ ករុណាសីតលហទយំ.

តត្ថ កិញ្ចាបិ បរេសំ ហិតោបសំហារសុខាទិអបរិហានិច្ឆនសភាវតាយ, ព្យាបាទារតីនំ ឧជុវិបច្ចនីកតាយ ច បរសត្តសន្តានគតសន្តាបវិច្ឆេទនាការប្បវត្តិយា មេត្តាមុទិតានម្បិ ចិត្តសីតលភាវការណតា ឧបលព្ភតិ, តថាបិ ទុក្ខាបនយនាការប្បវត្តិយា បរូបតាបាសហនរសា អវិហិំសាភូតា ករុណា វិសេសេន ភគវតោ ចិត្តស្ស ចិត្តបស្សទ្ធិ វិយ សីតិភាវនិមិត្តន្តិ វុត្តំ “ករុណាសីតលហទយ”ន្តិ. ករុណាមុខេន វា មេត្តាមុទិតានម្បិ ហទយសីតលភាវការណតា វុត្តាតិ ទដ្ឋព្វំ. អថ វា អសាធារណញាណវិសេសនិពន្ធនភូតា សាតិសយំ និរវសេសញ្ច សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ វិយ សវិសយព្យាបិតាយ មហាករុណាភាវំ ឧបគតា ករុណា ភគវតោ អតិសយេន ហទយសីតលភាវហេតូតិ អាហ “ករុណាសីតលហទយ”ន្តិ. អថ វា សតិបិ មេត្តាមុទិតានំ សាតិសយេ

ហឌឈសឹតិកាចតិពាគ្គតទ្ធា សកលព្យគ្គហ្គាលចិរសសការណតាឈ តាសយ្យិ ការណត្ថិ ការុណាច កកចរតា “ហឌឈសឹតលកាចការណ”ត្ថិ ចុត្តា៑ ការុណាតិឌាភា ហិ សរេត្ថាបិ ព្យគ្គហ្គាលា៑ ការុណាត្យកាចតិត្ថាបិឃយាតសំសារត្យគ្គុសត្តាបស្ស ហិ កកចរតា បរត្យគ្គុបតឃតកាយតាឈ អតេកាតិបិ អសរេក្ខ្យ្យាតិ កព្យាត់ អកិលត្តទ្ធបរស្សច តិរចរសសព្យគ្គការឆយ្ចសយ្ចរណតិរតស្ស សយឆិកតឆយ្ចាឆិបរតឃ្យស្ស ច សត្ថិហិរតស្សបិ សត្តុសក្ខារសយុបតឹតហឌឈ្ឃុបតាបតិបិរត្តុស្ស ត ព្រាសកយ្យិ ចិត្តុសឹតិកាចស្ស អគ្គាធត្តុយរហាសឹតិ៑ ៦តស្ថិត្នា អគ្គចិការព្យ តឹស្សបិ អចត្តាស្ស កកចរតា ការុណា សក្កហិតាតិ ឌគ្គត្ថា៑

បឌាភាតឹតិ បញ្ញា, ឃធាសកាចំ បការរទហិ បឌិចិញ្ញឹតិ អរទ្ធា៑ បញ្ញាច រពាឃ្យាចរណព្យហាតរតា បការរទហិ ឆយ្ចសកាចរឌាតតរង្គត បរេដ្ឋារតាតិ បញ្ញាបរេដ្ឋារតា៑ សចាសតព្យហាតរតា ចិរសរសត ហតំ សយញ្ញូតិតំ ចិហតំ, បញ្ញាបរេដ្ឋារតត ចិហតំ បញ្ញាបរេដ្ឋាតចិហតំ៑ យុឃ្យត្តិ រតាត, សឃំ ចា យុឃ្យតិ, រយាហតយត្តុរយច ចា តត្តិ រយារហា, អចិដ្ឋា, រស្ទុច ចិសឃសកាចបឌិច្នាឌតរតា អគ្គការសរិក្កុតាឈ តរយា ចិឃាតិ តរយា, បញ្ញាបរេដ្ឋាតចិហរតា រយាហតរយា ៦តស្សាតិ បញ្ញាបរេដ្ឋាតចិហតរយាហតរយា, តំ បញ្ញាបរេដ្ឋាតចិហតរយាហតយំ៑ សរេត្ថាសយ្យិ ហិ ពិណាសចាត់ សតិបិ បញ្ញាបរេដ្ឋារតត អចិដ្ឋគ្គការស្ស ចិហតការរច សគ្គាចិយុរត្តុហិ ចិឃ ឌិង្គិព្យត្តាត់ សាចរកហិ បរច្នុកសព្យគ្គហិ ច សចាសតព្យហាតរតត សយ្ចាសព្យគ្គាត់ កិរលសព្យហាតស្ស ចិរសរសា ចិដ្ឋឹតិ សាតិសរឃត អចិដ្ឋាបហារតត កកចត្ថិ រធារយរត្តា អាហ “បញ្ញាបរេដ្ឋាតចិហតរយាហតយ”ត្ថិ៑

អថ ចា អគ្គុរទត បររាបរឌសំ អត្តុរភា សត្តារត អច្នុត្ថិ អចិដ្ឋគ្គការចិកយស្ស តិត្តាត្តិតត្តា, តធា សត្តាត្យាតាឈ ពារលស្ស ច ចសឹកាចស្ស សយឆិកតត្តា, បរសត្តុតិឃត្នា ឆយ្ចឌសតាតិសឃាត្យការចត សយ្ចរឌច តស្ស បចត្តិតត្តា កកចាច ចិរសសរតា រយាហតយចិករយត រធារយតរត្តាតិ អាហ “បញ្ញាបរេដ្ឋាតចិហតរយាហតយ”ត្ថិ៑ ត្តុយស្ថិត្នា អគ្គចិការព្យ “បញ្ញាបរេដ្ឋារតា”តិ បរឌត កកចរតា បឌិរចឆបញ្ញា ចិឃ ឌសតាបញ្ញាបិ សាយញ្ញាតិរង្គរសត, ៦ករសសតរឃត ចា សក្កហិតាតិ ឌគ្គត្ថា៑

អថ ចា កកចរតា ពាណាស្ស រពាឃ្យបរិឃត្តិកត្តា សកលរពាឃ្យឆយ្ចសកាចាចរពាឆតសយរត្តុត អភាចរណពាណាសគ្គារតត បញ្ញាបរេដ្ឋារតត សត្តុរពាឃ្យឆយ្ចសកាចឆ្នាឌកស្ស រយាហគ្គការស្ស ចិឆយិតត្តា អតញ្ញាសាឆាររណា កកចរតា រយាហតយចិភារសាតិ កត្តា ចុត្តិ “បញ្ញាបរេដ្ឋាតចិហតរយាហតយ”ត្ថិ៑ ៦ត្តុ ច រយាហតយចិឆយតរត្តុ អឆិកតត្តា អភាចរណពាណាំ ការណ្ហុបចាររត សសត្តារត រយាហតយចិឆយតត្តិ ឌគ្គត្ថា៑ អកិតឹហារសព្យត្តិឃា សចាសតព្យហាតរយច ហិ កិរលសាត់ រពាឃ្យាចរណព្យហាតត្តិ, បរសត្តារត បត រយាហតយចិឆយតស្ស ការណកាចរតា អភាចរណពាណាំ “រយាហតយចិឆយត”ត្ថិ ចុច្នុតឹតិ៑

កិ៑ បត ការណំ អចិដ្ឋារសយញ្ញូរតារឃរចរកា បហាតសព្យត្តិចរសត កកចរតា រធាយតាតិយិត្តុំ កឃ្យតិ, ត បត សាតិសឃំ តិរចរសសកិរលសព្យហាតត្ថិ? តព្យហាតចចរតរតច តរឌកង្គតាឈ សកលសំកិរលសកណសយញ្ញូតស្ស រឌាតិតកាចរតា៑ ត ហិ ររសា តាឌិររសា កិរលររសា អត្តុិ, រឃា តិរចរសសអចិដ្ឋាព្យហាតរតត ត បហឹឃតឹតិ៑

អថ ចា ចិញ្ញា ចិយ សកលកុសលធម្មសមុប្បត្តិយា តិវចនេសនាកុសលធម្មតិដ្ឋាត្តិយា សំសារប្បចត្តិយា ច អចិញ្ញា បធាតការលាត្តិ តត្ថិឈាតចចនេតត សកលសំកិលេសកាលាសម្មុញ្ញូនេតា ចុនេត្តានេយច ហោតីតិ ចុត្តំ "បញ្ញាបជ្ជោតចិហតយោហតយ"ត្តិ៑

តរា ច អយរា ច តរាយរា, សហ តរាយរេហីតិ សតរាយរោ, សតរាយរោ ច សោ លោកោ ចាតិ សតរាយរលោកោ៑ តស្ស កុទ្ធតិ សតរាយរលោកកុទ្ធ, តំ សតរាយរលោកកុទ្ធំ៑ ឲតេត នេចយត្តុស្សាត់ ចិយ តចសម្ពិទ្ធសត្តាតយ្បិ យថារហំ កុលចិនេសសាចហតាយ កកចនេតា ក្ខុបការិតំ ចនេស្សតិ៑ តនេចត្ត បធាតាប្បធាតការចា ចោរនេចតន្តោ៑ អញ្ញោ ហិ សញ្ញក្កយោ, អញ្ញោ អត្តក្កយោ៑ ឲនិសេស្ស ហិ សយាសបនេស្ស បធាតយ្បិ អប្បធាត់ ចិយ តិថ្និសីយតិ យថា "សរាជិកាយ បរិសាយា"តិ (ចុល្លអច៑ ១១៩)៑ កាយនេឡាត្ត សត្តសត្តានេរាកាសចនេសត តិចិនេធា លោកោ, កុកាចស្ស បត អធិនេប្បតត្តា កុកុនោលាសយត្តនេស្សច យុជ្ជតនេតា សត្តលោកស្ស ចនេសត អនេត្តា កនេហតន្តោ៑ សោ ហិ លោកិយត្តិ ឲត្ត បុញ្ញាបិបិតិ តត្ថិបិនោកា ចាតិ "លោកោ"តិ ចុច្ចតិ៑ អយកក្ខុហលោត នេចត្ត ក្ខុបបត្តិនេចចា អធិនេប្បតា៑

អថ ចា សម្មុហនេត្តា លោកសង្គោ សមុទាយចនេសត លោកិយតិ បញ្ញាបិយតីតិ៑ សហ តនេហីតិ សតរា, សតរា ច នេត អយរា ចាតិ សតរាយរា, នេតសំ លោកោតិ សតរាយរលោកោតិ បុរិមតយនេតច យោនេជតព្ពំ៑ អយរសង្កេត នេចត្ត ចិប្បុទ្ធិនេចចាបិ សង្គយ្ហន្តិ៑ នេត ហិ មរណាភាចនេតា បរមត្តនេតា អយរា៑ តរាយរាតំនេយច ច កហលំ ក្ខុក្ក្កូជ្ជតិដ្ឋសចនេសត យថា "សត្តា នេចយត្តុស្សាត"ត្តិ (ឌី៑ តិ៑ ១.១៥លិ)៑ តថា ហិ សត្តាតត្តបរិហារបុត្តូបូយាយ តិវចនេសហិតសុខចិធាតតប្បរាយ តិវតិសយាយ បយោកសម្បត្តិយា សនេចយត្តុស្សាយ បជាយ អច្ចត្តុបការិតាយ អបរិមិតតិរុបមប្បកាចកុលចិនេសសមជ្ជិតាយ ច សន្តសត្តត្តនេយា កកចា អបរិយាលាប្ល លោកធាត្តុស្ស អបរិយាលាត់ សត្តាត់ ក្ខុត្តមការចដ្ឋាត់៑ នេតត ចុត្តំ "សតរាយរលោកកុទ្ធ"ត្តិ៑

នេសាកត់ កត់ កយត់ ឲតស្សាតិ សុកនេតា៑ កកចនេតា ហិ នេចនេតយ្យជត្តបសក្កយត់ ឲកនេត្តត នេតសំ ហិតសុខតិប្ផាតនេតា នេសាកត់, តថា លក្ខលាតុព្យញ្ជតបដិមណ្ឌិតរុបកាយតាយ ទុតចិលម្ពិត-ខលិតាតុកដ្ឋត-តិប្បីឡអត្តក្កុជិក-កុដិលាកុលតាទិ-នោសរហិត-មចហសិត-រាជហំស- ចសភចារណ-មិកវាជកយត់ កាយកយត់ ចាលាកយតត្ថា ចិបុលតិម្មលកនុលា-សតិចីរិយាទិ-កុលចិនេសសហិតមតិតីហារនេតា យាច មហាពោធិ អតចជ្ជតាយ នេសាកតនេយចាតិ៑ អថ ចា សយម្ភុញាលោត សកលម្បិ លោក់ បរិញ្ញាភិសមយចនេសត បរិជាតន្តោ ញាលោត សម្មា កនេតា អចកនេតាតិ សុកនេតា៑ តថា លោកសមុទយំ បហាតាភិសមយចនេសត បជហន្តោ អតុប្បត្តិធម្មតំ អាបាទេន្តោ សម្មា កនេតា អតីនេតាតិ សុកនេតា, លោកតិរោធំ តិព្វាតំ សច្ឆិកិរិយាភិសមយចនេសត សម្មា កនេតា អធិកនេតាតិ សុកនេតា, លោកតិរោធកាមិតិំ បដិបទំ ភាចតាភិសមយចនេសត សម្មា កនេតា បដិបន្នោតិ សុកនេតា៑ "នេសាតាបត្តិមកក្កត នេយ កិនេលសា បហីតា, នេត កិនេលនេស ត បុតេតិ ត បនេច្ចតិ ត បច្ចាកច្ឆតីតិ សុកនេតា"តិអាទិតា (មហាតិ៑ ១ប៍; ចុល្លអតិ៑ ១លិ) តតយេត អាយនេត្តា ចិភាវេចតន្តោ៑ អថ ចា សុត្ថុរំ ធាតំ សម្មាសន្តោធិ, តិដ្ឋាតនេមច ចា កនេតា អធិកនេតាតិ សុកនេតា៑ យស្មា ចា ក្ខុតំ តត្ថ អត្តសំហិតំ នេចនេតយ្យាត់ យថារហំ កាលយុត្តនេមច ច ធម្មំ ភាសតិ, តស្មា សម្មា កទតិ ចនេតីតិ សុកនេតា ទ-ការស្ស ត-ការំ កត្វា៑ ឡតិ នេសាកតកយតតាទីហិ សុកនេតា, តំ សុកតំ៑

ປຸຍ຺ຍາປິປກ຺ເຂຫິ ວິປຍ຺ຆເຈເສນ ກນ຺ທ຺ເຕາ ກຕິເຍາ, ວິປປຕ຺ຕິກຈຈິເສສາ ຕາ ປນ ນິເຍາຊີເຈເສນ ປຈ຺ຈີຊາ ຕາຫິ ສກລສ຺ສປິ ນຈກາຍິກຍ຺ສ຺ສ ອຣິຍປກ຺ກາຊິເກຍນ ອຊິປິກາຣທກາຈກເຣເລາມ ນິຈຕ຺ຕິຕຕ຺ຕາ ກກຈາ ປຈ຺ຈາຫິປິ ກຕີຫິ ສ຺ຸຊ ຍຸເຕ຺ຕາ ຊິສໍຍຸເຕ຺ຕາຕິ ອາຫ

“ກຕິຊິຍຸຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ວຸເຕນ ກກຈເຕາ ກຕ຺ຖຊິປິ ກຕິຍາ ອປຣິຍາປນ຺ຕໍ ຊເສ຺ສຕິ, ຍເຕາ ກກຈາ “ເຊຈາຕິເຊເຈາ”ຕິ ຈຸຈ຺ຈຕິ ເຕເນຈາຫ –

“ເຍນ ເຊຈຸປປຕ຺ຍສ຺ສ, ກນ຺ເທ຺ຕາ ຈາ ຊິຫກ຺ເຍາ;

ຍລ຺ຕຕໍ ເຍນ ກເຊ຺ຍ຺ຍ, ຍນ຺ສ຺ສຕ຺ຕຈ຺ຈາ ອເຕ຺ເຊ;

ເຕ ຍຍ຺ຍອາສຈາ ລີລາ, ຊິນ຺ສ຺ສາ ຊິນຕ຺ຕກຕາ”ຕິ (ອ. ນິ. ໓.໑໙);

ຕໍຕໍກຕິສໍຈຕ຺ຕນການຊິກກຍຸກິເລສານໍ ອກຍເກນ ເຊີຊິຍຸເລເຍຈ ສຸປຍຫີນຕ຺ຕາ ນຕ຺ຖິ ກກຈເຕາ ກຕິປຣິຍາປນ຺ຕາຕິ ອຈ຺ຈນ຺ເຍຈ ກກຈາ ສຕ຺ຕກຈເຍານິກຕິ-ຊິຍ຺ຍາລຊ຺ຊີຕິ-ສຕ຺ຕາຈາສ-ສຕ຺ຕນິກາເຍຫິ ປຣິຍຸເຕ຺ຕາ, ຕໍ ກຕິຊິຍຸຕ຺ຕໍ ຈເນ຺ຕິ ນຍາຍີ, ເຈາເຍຍີຕິ ຈາ ອເຕ຺ຖ.

ອຈ ຈາ ກຕິຊິຍຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ອນຸປິຊິເສສນິພ຺ພານຊາຕຸປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ກກຈນ຺ຕໍ ເຈາເຍຕິ. ວຕ຺ຖ ຫິ ຊ຺ວີຫິ ອາກາເຣຫິ ກກຈເຕາ ເຈາຍນາ ເຈຊີຕຈ຺ຈາ ອຕ຺ຕຫິຕສຍ຺ຍຕ຺ຕິເຕາ ປເຣຫິຕປຊິປຕ຺ຕິເຕາ ຈ. ເຕສຸ ອຕ຺ຕຫິຕສຍ຺ຍຕ຺ຕິ ອນາຈເຣລເຊາລາຊິກເຍາ ສຈາສນານໍ ສເຊ຺ຈໍ ກິເລສານໍ ອຈ຺ຈນ຺ຕປ຺ປຫານເຕາ ອນຸປິຊິເສສນິພ຺ພານປ຺ປຕ຺ຕິເຕາ ຈ ເຈຊີຕຈ຺ຈາ, ປເຣຫິຕປຊິປຕ຺ຕິ ລີກສກ຺ກາຣາຊີນິຣເປກ຺ຂິຕ຺ຕສ຺ສ ສຈ຺ຈຊຸລ຺ລນິຍ຺ຍານິກຊຍຸເຊສເນເຕາ ຊິຣຸເຊ຺ສຸປິ ນິຈ຺ຈໍ ຫິຕຍ຺ຍາສຍເຕາ ຍາລປຣິປາກກາລີກຍເນເຕາ ຈ. ສາ ປເນຕ຺ຖ ອາສຍເຕາ ປເຍາເຄເຕາ ຈ ຊຸຊິຊາ ປເຣຫິຕປຊິປຕ຺ຕິ, ຕິຊິຊາ ຈ ອຕ຺ຕຫິຕສຍ຺ຍຕ຺ຕິ ປກາສິຕາ ເຫາຕິ. ກຖໍ? “ກຣຸລານີຕລຫຊຍ”ນ຺ຕິ ວຸເຕນ ອາສຍເຕາ ປເຣຫິຕປຊິປຕ຺ຕິ, ສຍ຺ຍາກຊນເຕ຺ຖນ ສຸກຕສເຊ຺ນ ປເຍາເຄເຕາ ປເຣຫິຕປຊິປຕ຺ຕິ, “ປຍ຺ຍາປເຊ຺ຊາຕຊິຫຕເຍາຫຕຍໍ ກຕິຊິຍຸຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ວຸເຕຫິ ຈຕຸສຈ຺ຈປຊິເຈຊເຕ຺ຖນ ຈ ສຸກຕສເຊ຺ນ ຕິຊິຊາປິ ອຕ຺ຕຫິຕສຍ຺ຍຕ຺ຕິ, ອຈສິຊ຺ເຊ຺ນ ເຕນ “ປຍ຺ຍາປເຊ຺ຊາຕຊິຫຕເຍາຫຕຍ”ນ຺ຕິ ວຸເຕນ ຈາປິ ສຕ຺ຕາປິ ອຕ຺ຕຫິຕສຍ຺ຍຕ຺ຕິປເຣຫິຕປຊິປຕ຺ຕິ ປກາສິຕາ ເຫາຕີຕິ.

ອຈ ຈາ ຕີຫິ ອາກາເຣຫິ ກກຈເຕາ ເຈາຍນາ ເຈຊີຕຈ຺ຈາ – ເຫຕຸເຕາ ຜລເຕາ ວິປກາເຣເຕາ ຈ. ຕຕ຺ຖ ເຫຕຸ ຍຫາກຣຸລາ, ສາ ປຊຍປເຊນ ຊເສ຺ສິຕາ. ຜລໍ ຈຕຸພ຺ພິຊໍ ຍາລສຍ຺ຍຊາ ປຫານສຍ຺ຍຊາ ອານຸກາຈສຍ຺ຍຊາ ຣູປກາຍສຍ຺ຍຊາ ຈາຕິ. ຕາສຸ ຍາລປຫານສຍ຺ຍຊາ ຊຸຕີຍປເຊນ ສຈ຺ຈປຊິເຈຊເຕ຺ຖນ ຈ ສຸກຕສເຊ຺ນ ປກາສິຕາ ເຫານ຺ຕິ, ອານຸກາຈສຍ຺ຍຊາ ປນ ຕຕີຍປເຊນ, ຣູປກາຍສຍ຺ຍຊາ ຍຈາຈຸຕ຺ຕກາຍກຍນເສາກນເຕ຺ຖນ ສຸກຕສເຊ຺ນ ລກ຺ຂລາຕຸຊ຺ຍຊ຺ຊາຕປິຣິປຸຣິຍາ ຊິກາ ຕຊກາຈເຕາ. ວິປກາເຣາ ອຕນ຺ຕຣິ ອຊາຫິເຣ ກຣິຕ຺ວາ ຕິຊິຊຍາຕຍຸເລາຕ ຊິຍຸຕ຺ຕິຊຍຸເຊສຕາ. ເສາ ສຍ຺ຍາກຊນເຕ຺ຖນ ສຸກຕສເຊ຺ນ ປກາສິເຕາ ເຫາຕີຕິ ເຈຊີຕຈ຺ຈໍ.

ຕຕ຺ຖ “ກຣຸລານີຕລຫຊຍ”ນ຺ຕິ ວຸເຕນ ສຍ຺ຍາສເຊ຺ຊາຊິຍາ ຍຸລໍ ຊເສ຺ສຕິ. ຍຫາກຣຸລາສເຊ຺ຈາຊີຕຍາຕເສາ ຫິ ກກຈາ ສໍສາຣປກ຺ເຕາ ສຕ຺ຕານໍ

សមុទ្ធរណត្ថំ កតាភិនីហារោ អនុបុព្វេន បារមិយោ បូរេត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អធិគតោតិ ករុណា សម្មាសម្ពោធិយា មូលំ។ “បញ្ញាបជ្ជោតវិហតមោហតម”ន្តិ ឯតេន សម្មាសម្ពោធិំ ទស្សេតិ។ អនាវរណញាណបទដ្ឋានញ្ហិ មគ្គញាណំ, មគ្គញាណបទដ្ឋានញ្ច អនាវរណញាណំ “សម្មាសម្ពោធី”តិ វុច្ចតីតិ។ សម្មាគមនត្ថេន សុគតសទ្ទេន សម្មាសម្ពោធិយា បដិបត្តិំ ទស្សេតិ លីនុទ្ធច្ចបតិដ្ឋានាយូហនកាមសុខល្លិកត្តកិលមថានុយោគសស្សតុច្ឆេទាភិនិវេសាទិ អន្តទ្វយរហិតាយ ករុណាបញ្ញាបរិគ្គហិតាយ មជ្ឈិមាយ បដិបត្តិយា បកាសនតោ សុគតសទ្ទស្ស។ ឥតរេហិ សម្មាសម្ពោធិយា បធានាប្បធានភេទំ បយោជនំ ទស្សេតិ។ សំសារមហោឃតោ សត្តសន្តារណញ្ហិ បធានំ បយោជនំ, តទញ្ញំ អប្បធានំ។ តេសុ បធានេន បរហិតបដិបត្តិំ ទស្សេតិ, ឥតរេន អត្តហិតបដិបត្តិំ, តទុភយេន អត្តហិតាយ បដិបន្នាទីសុ ចតូសុ បុគ្គលេសុ ភគវតោ ចតុត្ថបុគ្គលភាវំ ទស្សេតិ។ តេន ច អនុត្តរទក្ខិណេយ្យភាវំ ឧត្តមវន្ទនីយភាវំ អត្តនោ ច វន្ទនកិរិយាយ ខេត្តង្គតភាវំ ទស្សេតិ។

ឯត្ថ ច ករុណាគ្គហណេន លោកិយេសុ មហគ្គតភាវប្បត្តាសាធារណគុណទីបនតោ សព្ពលោកិយគុណសម្បត្តិ ទស្សិតា ហោតិ, បញ្ញាគ្គហណេន សព្ពញ្ញុតញ្ញាណបទដ្ឋានមគ្គញាណទីបនតោ សព្ពលោកុត្តរគុណសម្បត្តិ។ តទុភយគ្គហណសិទ្ធោ ហិ អត្ថោ “នរានរលោកគរុ”ន្តិអាទិនា វិភាវីយតីតិ។ ករុណាគ្គហណេន ច ឧបគមនំ និរុបក្កិលេសំ ទស្សេតិ, បញ្ញាគ្គហណេន អបគមនំ។ តថា ករុណាគ្គហណេន លោកសមញ្ញានុរូបំ ភគវតោ បវត្តិំ ទស្សេតិ លោកវោហារវិសយត្តា ករុណាយ, បញ្ញាគ្គហណេន សមញ្ញាយ អនតិធាវនំ។ សភាវានវពោធេ ហិ ធម្មានំ សមញ្ញំ អតិធាវិត្វា សត្តាទិបរាមសនំ ហោតីតិ។ តថា ករុណាគ្គហណេន មហាករុណាសមាបត្តិវិហារំ ទស្សេតិ, បញ្ញាគ្គហណេន តីសុ កាលេសុ អប្បដិហតញាណំ ចតុសច្ចញាណំ ចតុបដិសម្ភិទាញាណំ ចតុវេសារជ្ជញាណំ។

ករុណាគ្គហណេន មហាករុណាសមាបត្តិញាណស្ស គហិតត្តា អសាធារណញាណានិ, ឆ អភិញ្ញា, អដ្ឋសុ បរិសាសុ អកម្បនញាណានិ, ទស ពលានិ, ចុទ្ទស ពុទ្ធញាណានិ, សោឡស ញាណចរិយា, អដ្ឋារស ពុទ្ធធម្មា, ចតុចត្តាលីស ញាណវត្ថូនិ, សត្តសត្តតិ ញាណវត្ថូនីតិ ឯវមាទីនំ អនេកេសំ បញ្ញាប្បភេទានំ វសេន ញាណចារំ ទស្សេតិ។ តថា ករុណាគ្គហណេន ចរណសម្បត្តិំ, បញ្ញាគ្គហណេន វិជ្ជាសម្បត្តិំ។ ករុណាគ្គហណេន អត្តាធិបតិតា, បញ្ញាគ្គហណេន ធម្មាធិបតិតា។ ករុណាគ្គហណេន លោកនាថភាវោ, បញ្ញាគ្គហណេន អត្តនាថភាវោ។ តថា ករុណាគ្គហណេន បុព្ពការិភាវោ, បញ្ញាគ្គហណេន កតញ្ញុតា។ តថា ករុណាគ្គហណេន អបរន្តបតា, បញ្ញាគ្គហណេន អនត្តន្តបតា។ ករុណាគ្គហណេន វា ពុទ្ធករធម្មសិទ្ធិ, បញ្ញាគ្គហណេន ពុទ្ធភាវសិទ្ធិ។ តថា ករុណាគ្គហណេន បរេសំ តារណំ, បញ្ញាគ្គហណេន សយំ តរណំ។ តថា ករុណាគ្គហណេន សព្ពសត្តេសុ អនុគ្គហចិត្តតា, បញ្ញាគ្គហណេន សព្ពធម្មេសុ វិរត្តចិត្តតា ទស្សិតា ហោតិ។

សព្ពេសម្បិ ពុទ្ធគុណានំ ករុណា អាទិ តន្និទានភាវតោ, បញ្ញា បរិយោសានំ តតោ ឧត្តរិ ករណីយាភាវតោ។ ឥតិ អាទិបរិយោសានទស្សនេន សព្ពេ ពុទ្ធគុណា ទស្សិតា ហោន្តិ។ តថា ករុណាគ្គហណេន សីលក្ខន្ធបុព្ពង្គមោ សមាធិក្ខន្ធោ ទស្សិតោ ហោតិ។ ករុណានិទានញ្ហិ សីលំ តតោ បាណាតិបាតាទិវិរតិប្បវត្តិតោ, សា ច ឈានត្តយសម្បយោគិនីតិ។ បញ្ញាវចនេន បញ្ញាក្ខន្ធោ។ សីលញ្ច

សព្វពុទ្ធគុណានំ អាទិ, សមាធិ មជ្ឈេ, បញ្ញា បរិយោសានន្តិ ឯវម្បិ អាទិមជ្ឈបរិយោសានកល្យាណទស្សនេន សព្វេ ពុទ្ធគុណា ទស្សិតា ហោន្តិ នយតោ ទស្សិតត្តា។ ឯសោ ឯវ ហិ និរវសេសតោ ពុទ្ធគុណានំ ទស្សនុបាយោ, យទិទំ នយគ្គាហណំ។ អញ្ញថា កោ នាម សមត្ថោ ភគវតោ គុណេ អនុបទំ និរវសេសតោ ទស្សេតុំ។ តេនេវាហ –

“ពុទ្ធោបិ ពុទ្ធស្ស ភណេយ្យ វណ្ណំ;

កប្បម្បិ ចេ អញ្ញមភាសមានោ។

ខីយេថ កប្បោ ចិរទីឃមន្តរេ;

វណ្ណោ ន ខីយេថ តថាគតស្សា”តិ។ (ទី. និ. អដ្ឋ. ១.៣០៤; ៣.១៤១; ម. និ. អដ្ឋ. ២.៤២៥; ឧទា. អដ្ឋ. ៥៣; អប. អដ្ឋ. ២.៦.២០; ពុ. វំ. អដ្ឋ. ៤.៤; ចរិយា. អដ្ឋ. ៩.១៩៩ បកិណ្ណកកថា);

តេនេវ ច អាយស្មតា សារិបុត្តត្ថេរេនាបិ ពុទ្ធគុណបរិច្ឆេទំ បតិ អនុយុត្តេន “នោ ហេតំ, ភន្តេ”តិ បដិក្ខិបិត្វា “អបិច មេ, ភន្តេ, ធម្មន្វយោ វិទិតោ”តិ (ទី. និ. ២.១៤៦) វុត្តំ។

១. ឯវំ សង្ខេបេន សកលសព្វញ្ញុគុណេហិ ភគវន្តំ អភិត្ថវិត្វា ឥទានិ សទ្ធម្មំ ថោមេតុំ “ពុទ្ធោបី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ ពុទ្ធោតិ កត្តុនិទ្ទេសោ។ ពុទ្ធភាវន្តិ កម្មនិទ្ទេសោ។ ភាវេត្វា សច្ឆិកត្វាតិ ច បុព្វកាលកិរិយានិទ្ទេសោ ។ យន្តិ អនិយមតោ កម្មនិទ្ទេសោ។ ឧបគតោតិ អបរកាលកិរិយានិទ្ទេសោ។ វន្ទេតិ កិរិយានិទ្ទេសោ។ តន្តិ និយមនំ។ ធម្មន្តិ វន្ទនកិរិយាយ កម្មនិទ្ទេសោ។ គតមលំ អនុត្តរន្តិ ច តព្វិសេសនំ។

តត្ថ ពុទ្ធសទ្ទស្ស តាវ “ពុជ្ឈិតា សច្ចានីតិ ពុទ្ធោ, ពោធេតា បជាយាតិ ពុទ្ធោ”តិអាទិនា និទ្ទេសនយេន (មហានិ. ១៩២; ចូឡនិ. ៩៧) អត្ថោ វេទិតព្វោ។ អថ វា សវាសនាយ អញ្ញាណនិទ្ទាយ អច្ចន្តវិគមតោ, ពុទ្ធិយា វា វិកសិតភាវតោ ពុទ្ធវាតិ ពុទ្ធោ ជាគរណវិកសនត្ថវសេន។ អថ វា កស្សចិបិ ញេយ្យធម្មស្ស អនវពុទ្ធស្ស អភាវេន ញេយ្យវិសេសស្ស កម្មភាវេន អគ្គហណតោ កម្មវចនិច្ឆាយ អភាវេន អវគមនត្ថវសេន កត្តុនិទ្ទេសោ លព្ភតីតិ ពុទ្ធវាតិ ពុទ្ធោ យថា “ទិក្ខិតោ ន ទទាតី”តិ។ អត្ថតោ បន បារមិតាបរិភាវិតោ សយម្ភុញាណេន សហ វាសនាយ វិហតវិទ្ធស្តនិរវសេសកិលេសោ មហាករុណាសព្វញ្ញុតញ្ញាណាទិអបរិមេយ្យគុណគណាធារោ ខន្ធសន្តានោ ពុទ្ធោ។ យថាហ –

“ពុទ្ធោតិ យោ សោ ភគវា សយម្ភូ អនាចរិយកោ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ សាមំ សច្ចានិ អភិសម្ពុជ្ឈិ, តត្ថ ច សព្វញ្ញុតំ បត្តោ

ពលេយុ ន ចសីកាច”ត្តិ (យហាតិ· ១៥៧; ក្ញុអតិ· ៥៤; បដិ· យ· ១·១៩១)·

អបិ-សន្ទេ្ធា សម្ភាចេតេ· ទេតេ “ឯចំ ក្យហចិរេសសឃុត្វា សោបិ តាយ កកចា”តិ ចក្ខុយាតក្យេហ ឆេម្ពុ សម្ភាចតំ ឌីវេបតិ· ព្យុទ្ធកាចត្តិ សម្ពុសព្ទាឆិ· ការចេត្វាតិ ក្ខប្បារធេត្វា ចធេជ្ជា ច· សន្និកត្វាតិ បច្ចក្ខុ កត្វា· ក្ខបកេតាតិ បតេត្វា, អឆិកេតាតិ អតេ្ធា· ឯតស្ស “ព្យុទ្ធកាច”ត្តិ ឯតេតេ សព្ទេន្ទា· កតយលត្តិ ចិកតយល់, តិតេទ្ធាសត្តិ អតេ្ធា· ចតេ្ធតិ បហយាបិ, តេធាយេបិ ចា· អត្យុត្តទត្តិ ក្ខត្តទទហិតំ, លេលិក្យុត្តទត្តិ អតេ្ធា· ឆម្ពុត្តិ ឃធាត្យុសិដ្ឋិ បដិបឌ្ឍយាតេ អបិឃេតា ច សំសារទេតា ច អបតយាតេ កត្វា ឆាតេទតីតិ ឆេម្ពុ· អឃេញ្ញុត្តុ សតេ្ខបតេ្ធា – ឯចំ ចិចិឆក្យហកហសយត្តាកេតា ព្យុតេ្ធាបិ កកចា ឃំ អទិឃយក្ខុសន្ទាតំ ឆម្ពុំ ការចេត្វា, ឋលតិទ្ធាតសន្ទាតំ បត សន្និកត្វា អត្យុត្តទំ សម្ពុសព្ទាឆិ អឆិកេតា, តយេតំ ព្យុទ្ធាតយ្បិ ព្យុទ្ធកាចហេតុក្ខុតំ សព្ទាធោសយលទហិតំ អត្តតោ ក្ខត្តទិតទាការចេត អត្យុត្តទំ បដិចេឆសទ្ធម្ពុំ តយាឃីតិ· បទិឃត្តិសទ្ធម្ពុស្សាបិ តប្បកាសតត្តា ព្ភឆ សក្ខុហោ ដេដ្ឋេត្តា·

អធ ចា “អកិឆម្ពុតឃសម្ពុទ្ធិ អឆិកន្និ, តីហិ បិដកាតិ សម្ពុសី”តិ ន អដ្ឋកធាឃំ ចុត្តត្តា បទិឃត្តិឆម្ពុស្សបិ សន្និកិទិឃាសម្ពុសតបទិឃាសោយា លត្ភតីតិ សោបិ ព្ភឆ ចុតេ្តា ឯចាតិ ដេដ្ឋត្តា· តធា “ឃំ ឆម្ពុំ ការចេត្វា សន្និកត្វា”តិ ន ចុត្តត្តា ព្យុទ្ធការឆម្ពុក្ខុតាហិ បារេបិតាហិ សហ បុព្ពការេក អឆិសីលសិក្ខាធេឃាបិ ព្ភឆ ឆម្ពុសតេ្ធត សក្ខុហិតាតិ ចេដិតព្ពា· តាបិ ហិ យលបដិបក្ខុតាឃ កតយលំ អតព្ពាសាឆាទហតាឃ អត្យុត្តទា ចាតិ· តធា ហិ សត្តាតំ សកលចដ្ឋក្ខុតិស្សទហត្តាឃ កតយហាកិតីហារទា យហាកក្យហាឆិចាសបេសលព្ពាសឃោ បព្ពាចិសេសបទិធោតតិម្ពុលំតំ ធាតធេយសំឃយាឌីតំ ក្ខត្តយឆម្ពុតំ សតសហស្សាឆិកាតិ កប្បាតំ ចត្តាទិ អសង្ខ្យេញ្ញាតិ សក្កច្ចំ តិទត្តទំ តិទចេសសាតំ កាចតាបច្ចក្ខុការណេហិ កម្ពុឌីសុ អឆិកតចសីការចា អច្ឆទិឃាចិត្តេឃ្យយហាក្យការចា អឆិសីលំឆិចិត្តាតំ បរេម្ពុក្កុំសបិទេបិប្បុត្តា កកចា បច្ចឃាកាទេទ ចត្យុឌីសតិកោដិសតសហស្សម្ពុរេតត យហាចឌិទតោហំ បេសេត្វា អត្យុត្តទំ សម្ពុសព្ទាឆិ អកិសម្ពុទ្ធោតិ·

ឯត្ថ ច “ការចេត្វា”តិ ឯតេតេ ចិឌ្ឍាសម្ពុធាឃ ឆម្ពុំ តេធាយេតិ, “សន្និកត្វា”តិ ឯតេតេ ចិម្ពុត្តិសម្ពុធាឃ· តធា បធមេត ឈាតសម្ពុធាឃ, ទុតិយេត ចិយោក្ខុសម្ពុធាឃ· បធមេត ចា សយាឆិសម្ពុធាឃ, ទុតិយេត សយាបត្តិសម្ពុធាឃ· អធ ចា បធមេត លយោហកាចេត, ទុតិយេត អត្យុប្បារធោហការចេត· បុទិយេត ចា ចិឌ្ឍុបយតាឃ, ទុតិយេត ចឌិទ្ឋុបយតាឃ· បុទិយេត ចា ចិទាកសម្ពុត្តិឃា, ទុតិយេត តិទោធសម្ពុត្តិឃា· តធា បធមេត តិឃ្យាតការចេត, ទុតិយេត តិសរិស្សទហការចេត· បធមេត ចា ហេតុការចេត, ទុតិយេត អសន្ទតការចេត· បធមេត ចា ធស្សតការចេត, ទុតិយេត ចិចេកការចេត· បធមេត ចា អឆិបតិការចេត, ទុតិយេត អយតការចេត ឆម្ពុំ តេធាយេតិ· អធ ចា “ឃំ ឆម្ពុំ ការចេត្វា ព្យុទ្ធកាចំ ក្ខបកេតា”តិ ឯតេតេ ស្វាក្ខាតតាឃ ឆម្ពុំ តេធាយេតិ· “សន្និកត្វា”តិ ឯតេតេ សត្ថិដ្ឋិកតាឃ· តធា បុទិយេត អកាលិកតាឃ, បច្ឆិយេត ឯហិបស្សិកតាឃ· បុទិយេត ចា ឱបតេឃ្យិកតាឃ, បច្ឆិយេត បច្ចត្តំ ចេដិតព្ពតាឃ ឆម្ពុំ តេធាយេតិ· “កតយល”ត្តិ ព្ពយិតា សំកិលេសាកាចឌីបតេត ឆម្ពុស្ស បទិសុទ្ធតំ ធេស្សតិ, “អត្យុត្តទ”ត្តិ ឯតេតេ អព្ពាស្ស ចិសិដ្ឋស្ស អកាចឌីបតេត ចិបុលបទិបុណ្ណតំ· បធមេត ចា បហាតសម្ពុទំ ឆម្ពុស្ស ធេស្សតិ, ទុតិយេត សកាចសម្ពុទំ· ការចតព្ពតាឃ ចា ឆម្ពុស្ស កតយលការចា ឃោរេដតេត្តា · កាចតាក្យេហត ហិ សោ ធោសាតំ សម្ពុញ្ញុតកោ ហោតីតិ· សន្និកាតព្ពការចេត អត្យុត្តទការចា ឃោរេដតេត្តា·

ສຈ຺ຉິກິຣິຍາພິນິພ຺ພຕ຺ຕິໂຕ ຫິ ຕທຸປ຺ປຕ຺ຕິກຣນີຍາກາຣໂຕ ອນຍ຺ຍສາຘາຣຓຕາຍ ອນຸຕ຺ຕໂຣຕິ. ຕຖາ “ພາເວຕ຺ວາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕນ ສຫ ປຸພ຺ພພາຄສີລາທີຫິ ເສກ຺ຂາ ສີລສມາຘິປຍ຺ຍາກ຺ຂນ຺ຘາ ທສ຺ສິຕາ ໂຫນ຺ຕິ, “ສຈ຺ຉິກຕ຺ວາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕນ ສຫ ອສງ຺ຂຕາຍ ຘາຕຸຍາ ອເສກ຺ຂາ ສີລສມາຘິປຍ຺ຍາກ຺ຂນ຺ຘາ ທສ຺ສິຕາ ໂຫນ຺ຕີຕິ.

໒. ເອວໍ ສເງ຺ຂເປເນ ສພ຺ພຍ຺ຍຸພຸທ຺ເຘຫິ ສທ຺ຘິໍ ອພິສເມຈ຺ຈ ຍາຕານິ ອຣິຍສຈ຺ຈານິ ເທເສຕຸໍ “ທຸກ຺ຂສ຺ສາ”ຕິອາທິມາຫ. ຕຕ຺ຖ ທຸກ຺ຂສ຺ສາຕິ ສມ຺ພນ຺ຘນິທ຺ເທໂສ, ຕສ຺ສ “ປຣິຍ຺ຍາຕ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕນ ສມ຺ພນ຺ໂຘ. ທຸກ຺ຂສຈ຺ຈນ຺ຕິ ປວຕ຺ຕິເສຍ຺ຍສນ຺ຕໍ. ມານຍາຣເສນມທ຺ທນນ຺ຕິ ທຸກ຺ຂສມຸທຍ຺ຍາເຣ ກາຣຓນິທ຺ເທໂສ. ເຕນ ກິເລສປ຺ປຫາເນເນ ຍາເຣ ທຸກ຺ຂສມຸທຍ຺ຍາເຣ ກາຣຓໍ ອນຸປ຺ປາເທຕີຕິ ທສ຺ເສຕິ. ອຍຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ກາຍປຣິເຉທນິທ຺ເທໂສ. ເຕນ ສຕິປິ ເຕສໍ ສຕ຺ຕິເສສກາເຣນ ອຍຸຕ຺ຕກາເຣນ ຍຸຕ຺ຕໍ ກາຍປຣິເຉທໍ ນາຕິວຕ຺ຕຕີຕິ ທສ຺ເສຕິ ມຄ຺ຄຟລຄ຺ຄາຫາຕາຕິວຕ຺ຕເນນ. ສມຸທາຍຕິທ຺ເທໂສ. ອຣິຍສຈ຺ຈານິ ອຸປນິສ຺ສຍຄ຺ຄາຫກນິທ຺ເທໂສ. ເຕນ ອເສຂປິ ອຣິຍປຸຄ຺ຄລານໍ ກາມສາມຄ຺ຄີນໍ ອຣິຍສຈ຺ຈານໍ ທສ຺ເສຕິ ທິຏ຺ຐີສີລສາມເຍ຺ຍນ ສໍຫຕກາຣໂຕ.

ຕຕ຺ຖ ອຸຣສິ ກຕາ ຊາຕາ ນິຈ຺ຈນ຺ຕາ ຈ ທຸຣສາ. ມຖາ ຫິ ສຕ຺ຕານໍ ທຸຣສປຸຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕຊາຕຕາຍ ປິຕຸ ສນ຺ຕກສ຺ສ ທາຍຊ຺ຊສ຺ສ ຈິເຣເຣນ ການິເກາ ໂຫນ຺ຕິ, ເອວເມວ ເຕປິ ອຣິຍປຸຄ຺ຄລາ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘສ຺ສ ຘມ຺ມສ຺ສຈເນ຺ຕ ອຣິຍາຍ ຊາຕິຍາ ຊາຕຕາຍ ກາຈເຕາ ສຕ຺ຕກສ຺ສ ຈິມຸຕ຺ຕິສຸຂສ຺ສ ອຣິຍຘມ຺ມຣຕນສ຺ສ ຈ ວາກຕ຺ຕກາກິເກາຕິ ທຸຣສາ ຈິຍ ທຸຣສາ. ອຖ ວາ ກາຈເຕາ ຘມ຺ມເທສນາກາເຣນ ອຣິຍຄ຺ຄຸຍິ ທຸກ຺ກມຍາກາ ທຸກ຺ກຕ຺ຕາ ຈ ອຣິຍສາຈກາ ກາຈເຕາ ອຸເຣນ ຈາມາຍຊນິຕາກິຊາຕິຕາຍ ນິປ຺ປຣິຍາເຍນ “ທຸຣສປຸຕ຺ຕາ”ຕິ ຈຕ຺ຕຸຏໍ ອຣຫນ຺ຕິ. ສາຈເກຫິ ປຈຕ຺ຕິຍມາກາປິ ຫິ ຘມ຺ເມນກາ “ກາຈເຕາ ຘມ຺ເມນກາ”ຕິ ເຍ຺ເສຈ ວຸຈ຺ຈຕິ ຕໍມຸລິກຕ຺ຕາ ລກ຺ຂຓາທິຈິເສສາກາຈເຕາ ຈ.

ມທິປິ ອຣິຍສາຈການໍ ອຣິຍມຄ຺ຄາທິກມສມເຍ ກາຈເຕາ ຈິຍ ຕທຕ຺ຕາຍ ກາຣຓໍ ເຊຈປຸຕ຺ຕມາເຣາ, ມາຣຈາຫິນີ ຈາ ນ ອຸກ຺ເຂກ ອປສາເຊຕິ, ເຕຫິ ປນ ອປສາເຊຕພ຺ພຕາຍ ກາຣເຓ ຈິມຈິເຕ ເຕປິ ຈິມຈິຕາ ອຸຈ ນາມ ໂຫນ຺ຕີຕິ ອາຫ – “ມາຣເສນປ຺ປມທ຺ທນ”ນ຺ຕິ. ພຸມຍິ ປເນຕ຺ຕ “ມາຣມາຣເສນປ຺ປມທ຺ທນ”ນ຺ຕິ ຈຕ຺ຕເພ຺ພ “ມາຣເສນປ຺ປມທ຺ທນ”ນ຺ຕິ ອຸກ຺ເຊສສຸປເກເສເນາ ກເຕາຕິ ເຊຍ຺ຍໍ. ອຖ ວາ ຕນ຺ຕານິສນ຺ຕຣມາຣານໍ ຈິຍ ເຊຈປຸຕ຺ຕມາຣສ຺ສປິ ຄຸຓມາເຣາ ສຫາຍການຸປມຕ຺ເຕາ ກິເລສພລກາຍາ “ເສນາ”ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ຍຖາຫ “ກາມາ ເຕ ປຖມາ ເສນາ”ຕິອາທິ (ສຸ. ນິ. ໔໓໘; ມຫານິ. ໒໘, ໙໘, ໑໔໙). ສາ ຈ ເຕຫິ ທິຍທ຺ຘສຫສ຺ສເຄທາ ອນນ຺ຕເຄທາ ຈາ ກິເລສຈາຫິນີ ສຕິສມ຺ປຊ຺ຊາທິຄຸຓປຫຣເຓຫິ ອຣິເຍຫິ ຈິຍຈິຕາ ຈິຫຕາ ຈິທ຺ຘສ຺ຕາ ຈາຕິ ມາຣເສນມທ຺ທນາ, ອຣິຍສາຈກາ. ວຸຕ຺ເຕນ ເຕນ ກາຈເຕາ ອນຸຊາຕປຸຕ຺ຕໍ ທສ຺ເສຕິ.

ອາຣກຕ຺ຕາ ກິເລເສຫິ, ອນເຍ ນ ອິຣິຍນໂຕ, ອເຍ ຈ ອິຣິຍນໂຕ ອຣິຍາ ນິຣຸຕ຺ຕິນເຍນ. ອຖ ວາ ສເທວເກນ ໂລເກນ “ສຣຓ”ນ຺ຕິ ອຣຓີຍໂຕ ອຸປຄນ຺ຕພ຺ພໂຕ ອຸປຄຕານໍ ຕທຕ຺ຖສິທ຺ຘິໂຕ ອຣິຍາ, ອຣິຍານໍ ສຈ຺ຈານີຕິ ອຣິຍສຈ຺ຈານິ, ອຣິຍາ ຈ ເຕ ສຈ຺ຈາ ຈາຕິ ວາ ອຣິຍສຈ຺ຈາ, ຕໍ ອຣິຍສຈ຺ຈໍ ກາຈເຕາ ອປຣິຍາເປ ຈຕຸສມ຺ມປ຺ປຘານາທິປິ ສມຸທາຍຕ຺ຖາຍາເຕາຕິ ອຣິຍສຈ຺ຈສ຺ສ ປຈ຺ຈຍາກາຣໍ ທສ຺ເສຕຸໍ ຍາເຕນ “ສິຣສາ ນເຕ”ຕິ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ທຎ຺ຐພ຺ພໍ.

ឯត្ថ ច “សុគតស្ស ឱរសានំ បុត្តាន”ន្តិ ឯតេន អរិយសង្ឃស្ស បភវសម្បទំ ទស្សេតិ, “មារសេនមថនាន”ន្តិ ឯតេន បហានសម្បទំ សកលសំកិលេសប្បហានទីបនតោ។ “អដ្ឋន្នម្បិ សមូហ”ន្តិ ឯតេន ញាណសម្បទំ មគ្គដ្ឋផលដ្ឋភាវទីបនតោ។ “អរិយសង្ឃ”ន្តិ ឯតេន បភាវសម្បទំ ទស្សេតិ សព្ពសង្ឃានំ អគ្គភាវទីបនតោ។ អថ វា “សុគតស្ស ឱរសានំ បុត្តាន”ន្តិ អរិយសង្ឃស្ស វិសុទ្ធនិស្សយភាវទីបនំ, “មារសេនមថនាន”ន្តិ សម្មាឧជុញាយសាមីចិប្បដិបន្នភាវទីបនំ, “អដ្ឋន្នម្បិ សមូហ”ន្តិ អាហុនេយ្យាទិភាវទីបនំ, “អរិយសង្ឃ”ន្តិ អនុត្តរបុញ្ញក្ខេត្តភាវទីបនំ។ តថា “សុគតស្ស ឱរសានំ បុត្តាន”ន្តិ ឯតេន អរិយសង្ឃស្ស លោកុត្តរសរណគមនសព្ភាវំ ទីបេតិ។ លោកុត្តរសរណគមនេន ហិ តេ ភគវតោ ឱរសបុត្តា ជាតា។ “មារសេនមថនាន”ន្តិ ឯតេន អភិនីហារសម្បទាសិទ្ធំ បុព្ពភាគេ សម្មាបដិបត្តិំ ទស្សេតិ។ កតាភិនីហារា ហិ សម្មាបដិបន្នា មារំ មារបរិសំ វា អភិវិជិនន្តិ។ “អដ្ឋន្នម្បិ សមូហ”ន្តិ ឯតេន បដិវិទ្ធវិបក្ខេ សេក្ខាសេក្ខធម្មេ ទស្សេតិ បុគ្គលាធិដ្ឋានេន មគ្គផលធម្មានំ បកាសិតត្តា។ “អរិយសង្ឃ”ន្តិ អគ្គទក្ខិណេយ្យភាវំ ទស្សេតិ។ សរណគមនញ្ច សាវកានំ សព្ពគុណានំ អាទិ, សបុព្ពភាគបដិបទា សេក្ខា សីលក្ខន្ធាទយោ មជ្ឈេ អសេក្ខា សីលក្ខន្ធាទយោ បរិយោសានន្តិ អាទិមជ្ឈបរិយោសានកល្យាណា សង្ខេបតោ សព្ពេ អរិយសង្ឃគុណា បកាសិតា ហោន្តិ។

៣។ ឯវំ គាថាត្តយេន សង្ខេបតោ សកលគុណសំកិត្តនមុខេន រតនត្តយស្ស បណាមំ កត្វា ឥទានិ តំនិបច្ចការំ យថាធិប្បេតេ បយោជនេ បរិណាមេន្តោ “ឥតិ មេ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ រតិជននដ្ឋេន រតនំ, ពុទ្ធធម្មសង្ឃា។ តេសុ ហិ “ឥតិបិ សោ ភគវា”តិអាទិនា យថាភូតគុណេ អាវជ្ជន្តស្ស អមតាធិគមហេតុភូតំ អនប្បកំ បីតិបាមោជ្ជំ ឧប្បជ្ជតិ។ យថាហ –

“យស្មិំ មហានាម, សមយេ អរិយសាវកោ តថាគតំ អនុស្សរតិ, នេវស្ស តស្មិំ សមយេ រាគបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ន ទោស…បេ… ន មោហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ហោតិ…បេ… ឧជុគតចិត្តោ ខោ មហានាម, អរិយសាវកោ លភតិ អត្ថវេទំ, លភតិ ធម្មវេទំ, លភតិ ធម្មូបសំហិតំ បាមោជ្ជំ, បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតី”តិអាទិ (អ។ និ។ ៦។១០; ១១។១១)។

ចិត្តីកតាទិភាវោ ច រតនដ្ឋោ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“ចិត្តីកតំ មហគ្ឃញ្ច, អតុលំ ទុល្លភទស្សនំ;

អនោមសត្តបរិភោគំ, រតនំ តេន វុច្ចតី”តិ។ (ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ២។៣៣; សំ។ និ។ អដ្ឋ។ ៣។៥។២២៣; ខុ។ បា។ អដ្ឋ។ ៦។៣; សុ។ និ។ អដ្ឋ។ ១។២២៦; មហានិ។ អដ្ឋ។ ៥០);

ចិត្តីកតភាវាទយោ ច អនញ្ញសាធារណា ពុទ្ធាទីសុ ឯវ លព្ភន្តីតិ។

ចក្កតាច ចក្កតាយយំ ឃធា “ដាតយំ ឞីលយយ”ត្តិ (ឌី· តិ· ១·១០៥; ឨតិចុ· ៩០)· ចក្កតា ឧទ្ធ កាឃចាចាឌិទេត្តហិ ពិល្លិ រទតាត់ ក្រហតិត្ថតា, ទេវាយតា ចា· បុជ្ជកចមលកិច្ចតាតទោ បុញ្ញា, អត្តទោ នត្តាត់ បុតាពីតិ ចា· ឞុចិហតត្តរាទេឃាតិ ឞុ្ឞ ចិហតត្តរាទេឃា· ៗទេត អត្តទោ បឞាគសយ្យត្តិឃា រទតត្តឃឞ្ស ច ទេពត្តកាចសយ្យត្តិឃា ពំ បុញ្ញា អត្តប្យកាឞតឞ្ស ក្កបឈាពទ៌កាបក្កចាត់ ចិហតទេត សយត្តិត្តិ គទេស្សតិ· ហុត្វាតិ បុត្តកាលកិរិយា· តឞ្ស “អត្តំ បកាឞយិស្សាមី”តិ ៗទេត សប្តទេត្តា· តស្សាតិ ឃំ រទតត្តឃចក្កតាយយំ បុញ្ញា, តស្ស· អាត្យការទចតាតិ ឌាទេលត·

៥· ៗចំ រទតត្តឃឞ្ស តិបក្ខការទេ បទេឃាឌត់ គទេស្សត្វា ពួដាតិ ឃស្សា ឆយុទេឌសតាឃ អត្តំ ឞិចទេល្លាត្យការទេយា, តស្សា តាច ក្រហាកិត្តចតចទេសត ក្កបញ្ញាបតត្តំ “យឌ្ជីរបយាលាឞុត្តក្កីតស្សា”តិអាឌិ ចុត្តំ· តត្ត យឌ្ជីរបយាលាឞុត្តក្កីតស្សាតិ តាតិឌីឈតាតិលុក្កកបយាទេលហិ ឞុត្តទេត្តហិ លក្កិតស្ស· ឃធា ហិ ឌីឈាកទេយ ឌីឈបយាលាតិ ឞុត្តាតិ, ឃធា ច ឞំឃុត្តក្កាត្តរាកទេយឞុ ក្ខីឞុ លុក្កកបយាលាតិ, ត ៗចំ ពួឌ· ពួឌ បត បយាលទេតា យឌ្ជីរយាតិ ឞុត្តាតិ· ទេតត ចុត្តំ “យឌ្ជីរបយាលាឞុត្តក្កីតស្សាតិ តាតិឌីឈតាតិលុក្កកបយាទេលហិ ឞុត្តទេត្តហិ លក្កិតស្សតិ អទេត្វា”តិ· ៗទេត “យឌ្ជីរទេយា”តិ អឃំ ពួយឞ្ស អត្វាត្យកាតសយញ្ញាតិ គទេស្សតិ· តត្យ ច ឞុត្តាតិ ៗច អាកទេយា, កឞ្ស បត ឞុទេត្តហិ អក្កតត្តិ? សក្ខទេយតំ បទេយត្វទេតា, ឞុត្តាតិ បត ក្កបិឌាឃ បញ្ញាទេត្តា អាកទេយា· ឃទេឆច ហិ អត្តញ្ញាតសយុគាទេឃ “ឞុត្ត”ត្តិ ទេចាហាទេរា, ៗចំ ឞុត្តសយុគាទេឃ អឃំ “អាកទេយា”តិ ទេចាហាទេរា· ពួឆាតិ ពួយឞ្ញិ សាឞទេត· អាកយិស្សត្តិ ៗត្វ, ៗទេត ៗតឞ្វា ចា អត្តត្វបទេត្វាឌទេឃាតិ អាកទេយា, អាឌិកល្យាលាឌិក្រហាសយ្យត្តិឃា ក្កត្តយទេក្ក ពំពំអកិបត្តិតសយិក្កិទេហត្យតាឃ បល្លិទេតហិ ចរិតព្ទទេតា ចទេរា, អាកទេយា ច ទេសា ចទេរា ចាតិ អាកយចទេរា· អាកយសយុទេតហិ ចា ចទេរាតិ អាកយចទេរា, យឌ្ជីរទេយា ច ទេសា អាកយចទេរា ចាតិ យឌ្ជីរយាកយចទេរា, តស្ស·

ត្យក្កាត់ អត្យត្យក្កាត់ ត្យក្កាត្យត្យក្កា, ត្យក្កាត់ សក្ខបឌិទេចឆំ អត្យកយុ បឌិចិក្កសក្ខា អក្កសាចកាឌទេឃា អទិឃា· ទេតហិ អត្វឞំចល្លតាក្រហាឞំចល្លតាត់ ចទេសត ឞំចល្លិតស្ស· អឆ ចា ត្យក្កា ច អត្យត្យក្កា ច ត្យក្កាត្យត្យក្កាតិ ទេឃាទេឌតព្វា· សយុាសយួទេក្កតច ហិ ចិតឃឞុត្តាកិឆយុាត់ បកិល្លកទេឌសតាឌិចទេសត ទេឃា បឆយំ អទេត្វា ចិកទេត្តា, ទេសា ៗច បឆ្វា តស្ស តស្ស ឞំចល្លតាចទេសត សក្កីតិកាទេរហិ សក្កហំ អាទេរាបិទេតាតិ· បទេចាឌយឆតស្សាតិ អញ្ញាតិត្តិឃាត់ ចាឌតិយុឆតស្ស, ទេតឞំ ក្កីក្កីកតកឌ្ជាតស្សាតិ អទេត្វា· អឃតិព្យអាកទេយា យួលបរិឃាឃឞុត្តសព្តាសចឞុត្តាឌីឞុ ក្កីក្កីកតិកាត់ ក្កីក្កីកតទេឌាសចិកាចតទេតា សក្ខកឞុត្តំ (យ· តិ· ១·១៥១) ក្កបិលិឞុត្តាឌីឞុ (យ· តិ· ១·៥៩) សក្ខកាឌីត់ យិក្ខាចាឌតិយុឆតឌីបតទេតា ចិទេសសទេតា “បទេចាឌយឆទេតា”តិ ទេឆាយិទេតាតិ· ឞំចល្លតាឞុ ចាឃំ អាចរិឃស្ស បកតិ, ឃា ពំពំឞំចល្លតាឞុ អាឌិទេតា តស្ស តស្ស ឞំចទេល្លតព្ទឞ្ស ឆយុស្ស ចិទេសសក្រហាកិត្តទេតត ទេឆាយតា· តឆា ហិ ឞុយក្កលចិលិឞិតិសាទេត្វបកាឞិតិយទេតាទេឆបុទេលិឞុ អក្កសាលិតិអាឌីឞុ ច ឃឆាក្កយំ “សក្កាចហក្រហាស្ស, ឌាលាប្យទេកឌឌតតស្ស, ឆយុកឆិកបុក្កចាត់ ចិចិត្តបឌិកាតឌតតស្ស, តស្ស កយុឹទេឌាទេលហិ ជ្ជកាព្យហស្ស អកិល្យបសា តាតាតយចិចិត្តឞ្ស អកិឆយុស្សា”តិអាឌិតា ទេឆាយតា កតា·

៩· អទេត្វា កឆីឃតិ ៗតាឃាតិ អត្វកឆា, សា ៗច អក្កកឆា ត្វ-ការឞ្ស ក្ក-ការំ កត្វា ឃធា “ក្យក្កស្ស បីត្យអតទេក្កា”តិ (បឌិ· យ· ០·០លិ;

໑ˋ໘) ອາຣົເຕາຕິອາຣົພິພຸເຢພະນຸກຼີຕິພໍˋ ເຕຍົອກິຊຼາຕາຍ ປຣເຍຕ ຊິຕຼິນຸຽຣິຍກາເຕຕ ນຍຕຼາກຕຕຼາ ຕສາຕາຊີນຸ
ປຕຼຸຊິສຍສິຕານຕຼາຍເຕາ ຍ ຍສິເຕາ, ເຊຣາ ຍຫາກຍຸປິເຄເຍາˋ ເຕນໍ ນເຕຫິ ປຕຼຸຫິˋ ຍາຕິ ຍາ ອຊຸກຊາˋ ນກຼີຕາຕິ ອຕຸ
ປກາເນຕໍ ຍຸຕຼຸດຸາເຕ "ອພໍ ໑ຕນຸ ອເຕຸາ, ອພໍ ໑ຕນຸ ອເຕຸາ"ຕິ ນກຼເຫຕຸາ ຽຕຼາˋ ອກຸນກຼີຕາ ຍ ຍນເຕຸຣາຊີຫິ ປກຼາປິ
ຽຕິຍຕຕິຍນກຼີຕີນຸˋ ຕຼຍິຕາ ອຕຼູເຕາ ນິຍຍຼຸຕາຍ ອາກຍຕນຸດຼິ ຍເນຸຕິˋ

໗ˋ ນິຫນຸ ລີເຕເຕາ ກຫລເຕາ ນິຫຍຸຈູ, ນິຫກຸຍາເຣາˋ ຕິຍໍນຂາຕຕາຍ ຕຍູປລົຊີເປ ລຕຼິຍາຕິ, ເຕນໍ ຕິຈານຕາຍ ຕຍູປລົຊີປນຸ
ຍ ນິຫຍຸອກາເຈາ ເຈຊິຕເຕຼາˋ ອາກຕາຕິ ຂຍູຊີປເຕາ ອາຕີຕາˋ ອຊາຕິ ປຕຼາˋ ອປຣກາເຣ ຫິ ຕິກາຍຕຼູຣລຊີຫິ ອນກຼຣຕຸ
ນິຫຍຸອການາຍ ອຊຸກຊາ ຕປິຕາຕິˋ ເຕຕ ຍຸລຊຸກຊາ ນຕຼນາສາຣລາ ຕ ເຫາຕີຕິ ຕຼຊໍ ອຕຸປຍຸການຕໍ ໑ກເຕຼຕ ກຣລີຍຕຼີ ຍເນຸຕິˋ
ເຕເຕຈາຫ "ຊີປຈານິຕຍຕຸາຍາ"ຕິˋ ຕຕຸ ຊີປຈານິຕຕຼີ ຂຍູຊີປຈານິຕໍ, ນິຫຍຸອຊີປຈານິຕໍ ຈາ ອຕຸາຍ ນິຫຍຸອການາຍ ຕປິຕາຕິ
ເຍາຂຕາˋ

໘ˋ ອປເຕຕຸາຕາຕິ ກຕຼາກນຊີນໍ ນິຫຍຸອການໍ ອປເຕຕຸາˋ ຕເຕາຕິ ອຊຸກຊາເຣຕາˋ ອຫຕຼີ ອຕຼາຕໍ ຕິຊີປຕິ, ຍເຕາຣຍໍ ການຕຼີ ຍາກສການໍˋ
ນາ ຫິ ນການຕິຣຸຕຼີກຸຕາ ປລຸຊີຕາຕໍ ຍຕໍ ຣເຍຍຕີຕິˋ ເຕເຕຈາຫ "ຕຕຼີຕຍາຕຸຊຼິກ"ຕຼີ, ປີຍຸຕຼກິຍາ ອຕຸລີຍິກໍ
ປີຍຸຕຼການາຍາຕຸຊິສາຍິຕິຕຼີ ອເຕຸາˋ ຊິກຕເຄານຕຼີ ອນການຕິຣຸຕຼີການຕຼູຣຫິຕໍˋ

໙ˋ ນຍພໍ ອຊິເລີເຢເຕຼາຕິ ນິຊຸຕຼິ ອຊິເຣາເສເຕຼາˋ ໑ເຕຕ ອຕຸເຄານາກາຍຍາຫˋ ອຊິຣຸຊຸຕຸາ ໑ຍ ຫິ ເຊຣຈາຄາປິ ຕຼສ ປການີຍິນຸຕຼີˋ
ເຊຣຍໍນຊີປິຕຕຼີ ຊິເຣຫິ ນີລກຼູຕຼາຊີຫິ ນຍຕຼາກຕຕຼາ ເຊຣາ, ຍຫາກຍຸປິເຄເຍາˋ ເຕຫິ ອາກຕາ ອາຍຣິຍປຣຍຸຣາ ເຊຣຍໍເນາ,
ຕປຸຣິຍາປຕຼາ ຫຕຸາ ອາກຍາສິກຍນຍຸຕຼຕຸາ ປຕຼາປເຂຼາເຕຕ ຕນຸ ນຍຸຂຼລເຕາ ເຊຣຍໍນຊີປິ, ຍຫາຊິຫາຣຈານິເຕາ, ເຕນໍˋ
ຊິຊິເສຫິ ອາກາເຣຫິ ຕິຊຼີຍຕີຕິ ຊິຕິຊຼເຍາ, ກລິດຸາເຕນຸ ຕີລຍຊຼຕາກາເຣຕ ປຈຕຸາ ຊິຍຕິເຊຼຄື ກຊາˋ ນຸດຸ ຕິປຸເຣລາ ນເຣລຸາ
ຊິຕິຊຼເຍາ ໑ເຕນຕຼີ ນຸຕິປຸລຊິຕິຊຼຍາˋ ອສ ຈາ ຊິຕິຊຼີເຕາຕີຕິ ຊິຕິຊຼເຍາ, ຍສາຽຕຸຕຸຊິນພໍ ຂາລໍˋ ນຸດຸ ຕິປຸເຣລາ ເລເຕາ
ຊິຕິຊຼເຍາ ໑ເຕນຕຼີ ເຍາເຂຕຕຼາˋ ໑ເຕຕ ຍຫາກຍຸປິເຊຣປຣຍຸຣາກເຕາ, ຕເຕາ ໑ສ ຍ ອຊິປຣິເຕາ ນເຣລຸາ ນຸກຸເຍາ
ຍຫາຊິຫາຣຈານິຕໍ ຊິຕິຊຼເຍາຕິ ຕນຸ ປຍາລກຸຕຕໍ ຍເນຸຕິˋ

໑໐ˋ ນຸຂຕນຸຈາຕິ ສ-ນເຊຼາ ນຍິລູເຕເຕຸາˋ ເຕຕ "ຕ ເກຈລໍ ຂຍູຊີປຈານິຕເຍສ ອຕຸາຍ, ອສ ເຕາ ນາສຸຂເຕານຕຕຸຕຼາ"ຕິ
ຍເນຸຕິˋ ເຕຕ ຍ "ຕຍູປລົຊີປຈານິຕຍິ ອຕຸາຍາ"ຕິ ອຍຍເຕຸາ ນິເຊຼາ ເຫາຕິ ຊຸກຫລາຊີນຸກເຣຕາຍ ເຕນຍິ ຂາຫຸການເຕຸາˋ ຊິຣຊີຕຕຸຕຼີ
ຊິຣຊີຕິອຕຸ, ຊິຣກາລຊີຕິຍາຕິ ອເຕຸາˋ ຕຼສຕຼີອຕຸປຍຸການຕໍ ອຊິປຣີຕປຍຸຍູຂຕນຸຕິເລູປນຸ ອຕຸນຸຕຍນຸ ຍ ຊຸປິຍກາເຈາ ນຊຼຍູນຸ
ຊິຣຊີຕິຍາ ນິຍຕຸຕິˋ ຽຕຸເຣຼກຕໍ ກກເຕາ "ເຊຼຍ, ກິກູເຕ, ສຍູາ ນຊຼຍູນຸ ຊິຕິຍາ ອນເຍູານາຍ ອຕຕຼູຣສາຕາຍ ນິຍຕຸຕິˋ ກຕເຍ ເຊຼ?
ນຸຕິກູຕຸຕຸາ ປຍຸຍູຂຕໍ ອເຕຸາ ຍ ນຸຕີເຕາ"ຕິ (ອˋ ຕິˋ ໑·໑໐)ˋ

១០។ ឃំ អត្ថចណ្ណំ កត្តុកាមោ, តស្សា យហត្ថំ បរិហរិតុំ “សីលកថា”តិអាទិ វុត្តំ។ ខេតតចាហ “ត ចំ ខ្ពស ចិចាទយិស្សាមី”តិ។ អថ ចា ឃំ អដ្ឋកថំ កត្តុកាមោ, តខេកខេឃការេចត ចិសុទ្ធិមគ្គោ កេហតខេត្ថាតិ កថិកាតំ ខ្ពបខេឝំ កខេរាខេត្វា តត្ថ ចិចារិតឆខេម្ខ ខ្ពខេទ្ធសចខេសត ឝខេស្សតិ “សីលកថា”តិអាទិតា។ តត្ថ សីលកថាតិ ចារិត្តចារិត្តាទិចខេសត សីលស្ស ចិត្ថារកថា។ ឝុតឆម្មាតិ បិណ្ឌបាតិកង្គាទយោ ខេតរស កិខេលសឆុតតកឆម្មា។ កម្មដ្ឋាតាតិ សត្ថាតីតិ បាឡិខ្ពឃំ អាគតាតិ អដ្ឋតឹស, អដ្ឋកថាឃំ ខេទ្វតិ តិរចខេសសាតិ ខេឃាគកម្មស្ស ការណាឃ បចត្តិដ្ឋាតាតិ។ ចរិយាចិឆាតសហិខេតាតិ រាគចរិតាទីតំ សការចាទិចិឆាតេតត សហិខេតា។ ឈាតាតិ ចត្តារិ រូបាចចរឈ្ឈាតាតិ, សយាបត្តិខេឃា ចតខេស្សា អរូបសយាបត្តិខេឃា។ អដ្ឋបិ ចា បដិលទ្ធមត្តាតិ ឈាតាតិ, សយាបជ្ជតចសីការចប្បត្តិឃា សយាបត្តិខេឃា។ ឈាតាតិ ចា រូបារូបាចចរឈ្ឈាតាតិ, សយាបត្តិខេឃា ផលសយាបត្តិតិខេរាឆសយាបត្តិខេឃា។

១១។ ខេលាកិឃខេលាកុត្តរខេភឝា ឆ អភិញ្ញាខេឃា សត្ថា អភិញ្ញាខេឃា។ ខាាណចិភង្គាឌីសុ (ចិភ។ ៧៥១) អាគតខេឃត ខ្ពកចិឆាទិតា បញ្ញាឃ ឝំកខេលត្វា សម្បិណ្ឌេត្វា តិច្ឆខេឃា បញ្ញាសង្កលតតិច្ឆខេឃា។

១២។ បច្ចឃឆម្មាតំ ខេហតាទីតំ បច្ចុប្បត្តឆម្មាតំ ខេហតុបច្ចឃាទិការចោ បច្ចឃាការខេរា, តស្ស ខេឝសតា បច្ចឃាការខេឝសតា, បដិច្ចសមុប្បាឝកថាតិ អខេត្ថា។ សា បត តិកាឃត្តរលទ្ធិសង្ករហិតតាឃ សុដ្ឋុ បរិសុទ្ធា, ឈតចិតិត្ថខេាកស្ស សុទុក្ករតាឃ តិបុណា សណ្ហសុខុមា, ខ្ពកត្តតឃាទិសហិតា ច តត្ថ ចិចារិតាតិ អាហ “សុបរិសុទ្ធតិបុណតឃា”តិ។ បដិសម្ភិទាឌីសុ អាគតតឃំ អចិស្សជ្ជេត្វាច ចិចារិតត្តា អចិម្មុត្តតត្តិមគ្គា។

១៣។ ខ្ពតិបត សត្ថត្តិ ខ្ពតិ-សខេទ្ទា បរិសយាបខេត, បត-សខេទ្ទា ចចតាលង្ការខេរ, ខ្ពតំ សត្ថត្តិ អខេត្ថា។ ខ្ពឆាតិ ខ្ពមិស្សា អដ្ឋកថាឃ។ ត ចំ ចិចារឃិស្សាមិ បុតរុត្តិភាចខេតាតិ អធិប្បាខេឃា។

១៤។ ខ្ពឝាតិ តខេស្សច អចិចារលាស្ស ខ្ពកត្តការលំ តិទ្ធារខេត្វា “មខេត្បចិសុទ្ធិមគ្គោ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ “មខេត្បឝត្វា”តិ ខ្ពខេតត មជ្ឈិមភាចឌីបខេតត ចិខេសសខេតា ចតុត្តំ អាគមាតំ សាឆារលដ្ឋកថា ចិសុទ្ធិមគ្គោ, ត សុមង្គលចិលាសិតីអាទខេឃា ចិឃ អសាឆារលដ្ឋកថាតិ ឝខេស្សតិ។ “ចិខេសសខេតា”តិ ច ខ្ពខំ ចិតឃាភិឆម្មាតម្បិ ចិសុទ្ធិមគ្គោ ឃថារហំ អត្ថចណ្ណតា ខេហាតិ ខ្ពចាតិ កត្វា ចុត្តំ។

១៥។ ខ្ពខេច្ចចាតិ ខ្ពតិ ខ្ពច។ តម្បីតិ ចិសុទ្ធិមគ្គម្បិ។ ខ្ពតាឃាតិ បបញ្ចាសូទតិឃា។ ខ្ពត្ថ ច “សីហឡអឌីបំ អាភតា”តិអាទិតា អដ្ឋកថាករលស្ស តិមិត្តំ ឝខេស្សតិ, “ឌីបចាសីតមត្ថាឃ, សុមតស្ស ច ឥដ្ឋត្ថំ, ចិខេដ្ឋិតត្ថ្វា ឆម្មស្សា”តិ ខ្ពខេតត បខេឃាជតំ, “មជ្ឈិមាគមចរស្ស អត្ថំ បកាសយិស្សាមី”តិ ខ្ពខេតត បិណ្ឌត្ថំ, “អបខេតត្វាត តខេតាហំ សីហឡអការ”ត្តិអាទិតា, “សីលកថា”តិអាទិតា ច ករលប្បការំ។ សីលកថាទីតំ អចិចារលម្បិ ហិ ខ្ពឆ ករលប្បការខេរា ខ្ពចាតិ។

កន្ថារម្ភកថាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

តិដាតកឆាចណ្ណតា

១៉ ចិកាកចត្ថាតំ សកាចចិកាចតំ ចិកាកឥស្សតយុទេលតេច ហោតីតិ បឈយំ តាច បណ្ណាសចក្កុត្តាឌិចសេត យដ្ឋិយាកយស្ស ចិកាកំ ឥទេស្សតុំ “តត្ថ យដ្ឋិយសក្កិតិ តាយា”តិអាឌិយាហ៉ តត្ថ តត្ថាតិ ឃំ ចុត្តំ “យដ្ឋិយាកយចទស្ស អត្ថំ បកាសយិស្សាមិ”តិ, តស្មិំ ចចទេ៉ ឃា យដ្ឋិយាកយបរិឃាទេឃត យដ្ឋិយសក្កិតិ ចុត្តា, សា បណ្ណាសាឌិទេតា ៤ឌិសាតិ ឥទេស្សតិ “យដ្ឋិយសក្កិតិ តាយា”តិអាឌិតា៉ តត្ថាតិ ចា “៤តាឃ អដ្ឋកឆាឃ ចិឌាតាឆ យដ្ឋិយសក្កិតិឃា អត្ថ”ត្តិ ៤ត្ថ ឃស្សា យដ្ឋិយសក្កិតិឃា អត្ថំ ចិឌាតាឆាតិ ចុត្តំ, សា យដ្ឋិយសក្កិតិ តាយ បណ្ណាសាឌិទេតា ៤ឌិសាតិ ឥទេស្សតិ៉ បញ្ចា ឥសកា បណ្ណាសា, ឫទេល អាឌិយ្យិបណ្ណាសា, ឫលក្ខតា ចា បណ្ណាសា ឫលបណ្ណាសា៉ យទេញ្ញកចា យដ្ឋិយា, យដ្ឋិយា ច សា បណ្ណាសា ចាតិ យដ្ឋិយបណ្ណាសា៉ ឧបរិ ឧឌ្ឍំ បណ្ណាសា ឧបរិបណ្ណាសា៉ បណ្ណាសត្តឃសក្កហាតិ បណ្ណាសត្តឃបរិកលតា៉

អឃំ សក្កហោ តាយ ឌាតិសញ្ញាតិកិរិឃាកលតចសេត ចតុព្វិធោ៉ តត្ថ “ឃា ចាចុទេសា ចិសាព, សយ្ហាចាចា, ទេឃា ច សយ្ហាកយុត្តា, ទេឃា ច សយ្ហាអាឌីទេចា , ព្ពទេយ ឆយ្ហា ឃីលព្ពទេត្ត សក្កហិតា”តិ (យ៉ តិ៉ ១៉៣៩១) អឃំ ឌាតិសក្កហោ៉ “ទេឃា ចាចុទេសា ចិសាព, សយ្ហាចាឃាទេយា៉ ឃា ច សយ្ហាសតិ, ទេឃា ច សយ្ហាសយាឆិ, ព្ពទេយ ឆយ្ហា សយាឆិព្ពទេត្ត សក្កហិតា”តិ អឃំ សញ្ញាតិសក្កហោ៉ “ឃា ចាចុទេសា ចិសាព, សយ្ហាឌិដ្ឋិ, ទេឃា ច សយ្ហាសក្កទេប្យា, ព្ពទេយ ឆយ្ហា បញ្ញាព្ពទេត្ត សក្កហិតា”តិ អឃំ កិរិឃាសក្កហោ៉ “ហត្ថិ ចព្វាឃតតំ ទ្វបព្វត្តកលតំ កណ្ឋតិ, ទេតត ចត ទេ ចត្តទេត្ត ចព្វាឃតតំ ទ្វបព្វទេត្តត សក្កហិត”ត្តិ (កឆា៉ ៣ល៍១) អឃំ កលតសក្កហោ៉ អឃទេយច ច ព្ពឆាឆិទេប្យទេតា៉ ទេតត ចុត្តំ “បណ្ណាសត្តឃសក្កហាតិ បណ្ណាសត្តឃបរិកលតា”តិ៉

ចក្កទេតាតិ សមុហទេតា, ទេសា បទេត្ថ ឥសកចសេត ទេចឌិតព្វោ៉ ទេឃកុទេឃ្យត ហិ សាសទេត ឥសទេព ចក្កទេចាហាទេរា៉ ទេតទេតចាហ “៤ទេកកាឃ បណ្ណាសាឃ បញ្ច បញ្ច ចទេក្ក កត្វា”តិ៉ បត្ថរសចក្កសយាទេឃាកាតិ បត្ថរសចក្កសំទេឃាកាតិ អទេត្ថា៉ ទេកចិ បត សយាទេឃាកសង្គំ សមុដាឃត្ថំ ចតត្តិ៉ បតទេតាតិ ៤ត្ថ អដ្ឋព្វទេរា កាឆាបរិទេជា “បត”ត្តិ អឆិទេប្យទេតា, តស្មា “អព្វរទេតា ឈ អព្វរសតសហស្សាតិ ចតុរាឃិតុត្តរសតាឆិកាតិ ចតុចត្តាលិស សហស្សាតិ ច អព្វរាតី”តិ បិទេជត កចិតព្វាត្តិ ចតត្តិ៉ ឃស្មា បត តចព្វទេរា ឃាច ត្វាតសព្វទេរា ច កាឆាបរិទេជា សំចិឌ្ឍតិ, តស្មា តាឌិសាតយ្យិ កាឆាតំ ចសេត អឌ្ឍទេតយ្យកាឆាសតំ ភាលចាទេរា ទេហាតីតិ កត្វា “អព្វរទេតា សត្ត អព្វរសតសហស្សាតិ ចត្តាលិសញ្ច សហស្សាតិ ទេតបញ្ញាសញ្ច អព្វរាតី”តិ ចុត្តំ៉ ៤ចព្យិបតភាលចារកលតាហិ អព្វរកលតា សំសគ្គតិ, ទេតតទេឆា៉ ភាលចាទេរាតិ ច ត្វត្តិសព្វរាតំ កាឆាតំ ចសេត អឌ្ឍទេតយ្យកាឆាសតំ, អឃញ្ច អព្វរកលតា ភាលចារកលតា ច បតកលតាត្តសាទេរត លព្ភាតិ ទេចឌិតព្វា៉ ព្ពយទេយច ហិ អត្ថំ ចាទេរបតុំ ឫត្តកលតាតត្តរំ ភាលចាទេរ អកទេលត្វា បតាតិ កលិតាតិ៉ តត្រិឌំ ចុច្ចតិ –

“ភាលចារា ឃឆាបិ ហិ, យដ្ឋិយស្ស បកាសិតា;

ក្ខបដ្ឋកាលចារេទា ច, តេចឹងតិបតាឆិតេកា៑

សត្ត សតសហស្សានិ, អក្ខរានិ ចិកាចេឃ;

ចត្តាលិង សហស្សានិ, តេបញ្ញាសញ្ហ អក្ខរ”ន្តិ៑

អត្យសន្ធិតោតិ ឆេសតាត្យសន្ធិតោ៑ ឲកម្ហិ ឲច ហិ ស្យេត្ត ប្យទិយបទ្ធិយានិ ឆេសតាកាកានិ សប្ឋេន្ធ អត្យសន្ធាតតោ អត្យសន្ធិ៑ ឲត្ត ច អត្តជ្ឈាសយាត្យសន្ធិ បរជ្ឈាសយាត្យសន្ធីតិ ត្យចិឆោ អជ្ឈាសយាត្យសន្ធិ៑ សោ បត កត្ថចិ ឆេសតាឃ ចិប្យកតាឃ ឆយ៉ំ ស្យលក្ខានិ ប្យច្ឆាចេសេត, កត្ថចិ ឆេសេត្តស្ស សត្ថុ សាចកស្ស ឆយ្ហបដិក្កាហកាតញ្ហ អជ្ឈាសយចេសេត, កត្ថចិ ឆេសេតញ្ញស្ស ឆយ្ហស្ស ចេសេត តេហាតឹតិ សយាសតោ តិប្យកាទេរា៑ តេត ត្យត្ត “ប្យច្ឆាត្យសន្ធិអជ្ឈាសយាត្យសន្ធិយឆាត្យសន្ធិចេសេត សេត្តបេតោ តិចិឆោ អត្យសន្ធិ”តិ៑ សេត្តបេតេច ច ចត្យត្តិឆោ អត្យសន្ធិ ចេឌិតេព្ពា៑ តត្ត “ឲចំ ត្យេត្ត អញ្ញតរោ កិក្ខុ កាចត្តំ ឲតេឌចោច ‘កិ ត្យ ខោ, កត្តេ, ឆ្លុរិយំ តឹរំ, កិ បរិយំ តឹរំ, កោ យេជ្ឈេ សឹឃេដា, កោ ឆលេ ក្ខស្សាឃេដា, កោ យត្យស្សក្កាហេហា, កោ អយត្យស្សក្កាហេហា, កោ អាចត្តក្កាហេហា, កោ អទេក្ខាប្បតិកាចេចា’តិ” (សំ៑ និ៑ ៣៑ ១៣១)? ឲចំ ប្យច្ឆន្តានំ ចិស្សជ្ជេន្តេត កាចតា បចត្តិតឆេសតាចេសេត ប្យច្ឆាត្យសន្ធិ ចេឌិតេព្ពា៑ “អឆ ខោ អញ្ញតរស្ស កិក្ខុនោ ឲចំ ចេតេសា បរិចិតក្កោ ក្ខឌបាជិ ‘ឥតិ កិរ ភោ ទ្យបំ អកត្តា... ចេឌនា... សញ្ញា... សង្ខារា... ចិញ្ញាណំ អកត្តា, អកត្តកតានិ កយ្ហានិ កយត្តានំ ឲ្យសិស្សន្តី’តិ៑ អឆ ខោ កាចា តស្ស កិក្ខុនោ ចេតសា ចេតោបរិចិតក្កយញ្ញាឃ កិក្ខុ អាយន្តេសិ ឆានំ ខោ បនេតំ, កិក្ខុចេ, ចិជ្ជតិ, យំ ឥធេកច្ចោ មោឃប្យរិសោ អចិន្ទ្វា អចិជ្ជាកតោ តណ្ហាធិបតេយ្យេត ចេតសា សត្ថុសាសនំ អតិធាចិតព្ពំ យញ្ញោយ្យ ‘ឥតិ កិរ ភោ ទ្យបំ អកត្តា...បេ... ឲ្យសិស្សន្តី’តិ៑ តំ កិ យញ្ញាឆ , កិក្ខុចេ, ទ្យបំ និច្ចំ ចា អនិច្ចំ ចា”តិ (ម៑ និ៑ ១៑៨០) ឲចំ បរេសំ អជ្ឈាសយំ ចិឌិត្វា កាចតា បចត្តិតឆេសតាចេសេត បរជ្ឈាសយាត្យសន្ធិ ចេឌិតេព្ពា៑

“តស្ស យយ្ហំ ព្រាហ្មណ ឲតេឌហោសិ ‘យំ ត្យូនាហំ ឃា តា រត្តិឃោ អកិញ្ញាតា អកិលក្ខិតា ចាត្យទ្ធសឹ បញ្ចឌសឹ អដ្ឋមឹ ច បក្ខស្ស, តឆាទ្យបិស្យ រត្តិស្យ ឃានិ តានិ អារាយចេតិឃានិ ចតចេតិឃានិ ទ្យក្ខចេតិឃានិ ភិសតកានិ សលោមហំសានិ, តឆាទ្យបេស្យ សេតាសតេស្យ ចិហរេយ្យំ អប្បេច តាយាហំ ករេករចំ បស្សេយ្យ’ន្តិ” (ម៑ និ៑ ១៑៣៨) ឲចំ កាចតា, “ឲព្រាច្យសោ លោកេក ច បិបកោ ឆោទសោ ច បិបកោ លោកស្ស ច បហាតាឃ ឆោទស្ស ច បហាតាឃ អត្ថិ យច្ឆីយា បដិបធា, ចក្ខុករណី ញាណករណី ក្ខបសយាឃ អកិញ្ញាឃ សជ្ឈោធាឃ និព្ពាតាឃ សំចត្តតី”តិ (ម៑ និ៑ ១៑១៧) ឲចំ ឆយ្ហសេតាបតិតា ច អត្តនោ អជ្ឈាសយេតេច បចត្តិតឆេសតាចេសេត អត្តជ្ឈាសយាត្យសន្ធិ ចេឌិតេព្ពា៑ ឃេត បត ឆយ្ហេត អាឌិយិឆេសតា ក្ខដ្ឋិតា, តស្ស អត្យទ្យបឆយ្ហចេសេត ចា បដិបក្ខឆយ្ហចេសេត ចា ឃេស្យ ស្យេត្តស្យ ក្ខបរិ ឆេសតា អាកន្ទតិ, តេសំ ចេសេត យឆាត្យសន្ធិ ចេឌិតេព្ពា៑ សេយ្យថិឌំ អាកង្ខេយ្យស្យេត្ត (ម៑ និ៑ ១៑៦៥) ហេដ្ឋា សឹលេត ឆេសតា ក្ខដ្ឋិតា, ក្ខបរិ អកិញ្ញា អាកតា៑ ចត្ថុស្យេត្ត (ម៑ និ៑ ១៑៧០) ហេដ្ឋា កិលេសេត ឆេសតា ក្ខដ្ឋិតា, ក្ខបរិ ព្រហ្មចិហារា អាកតា៑ កោសម្ពកស្យេត្ត (ម៑ និ៑ ១៑៨១) ហេដ្ឋា កណ្ឌេតត ឆេសតា ក្ខដ្ឋិតា, ក្ខបរិ សារណឹយឆយ្ហា អាកតា៑ កកច្ចបមេ (ម៑ និ៑ ១៑១១១) ហេដ្ឋា អក្ខន្តិយា ចេសេត ឆេសតា ក្ខដ្ឋិតា, ក្ខបរិ កកច្ចបមា អាកតាតិ៑

ចិត្តាទទេតា បទេតត្តាតិ ឲចំ សទេព្ទបទេតា តិចិទេសា ចត្យាត្តិទេសា ច អត្យសត្តិ ឲត្ត ឲតស្តិ៍ យត្ថិយតិកាទេយ តស្តិ៍ តស្តិ៍ ស្យទេត្ត យឆាទហំ ចិត្តាទទេតា ចិកខិត្តា ចិត្តាាយយាតា តចសតាឥកាតិ តឹលិ អត្យសត្តិសហស្សាតិ ទេហាត្តិ៑ យឆា ទេចតំ បណ្ណាសាឌិចិកាកចចតំ យត្ថិយសត្តិតិយា សទ្វបឥស្សតត្តំ ទេហាតិ, ឲចំ បទេព្ទបទេគាសបទិហទលាត្តទ្វា ទេហាតិ៑ ឲចតិ្យាបណ្ណាសាឌិស្យ ចចត្តិទេតស្យ តត្តិតិយុត្តំ កិត្តិ ស្យុត្តំ យាច ឲកំ បឥយិ អាទេតត្តា ត្តាយំ យត្ថិយសត្តិតិយាតិ កស្សចិ ចត្តំ ត្តកាទេសា ត សិយាតិ៑

ឲចំ បណ្ណាសចក្កស្យត្តកាលចាទាត្យសត្តិត្យត្តាតទេតា យត្ថិយសត្តិតិ៑ ចចត្តទេបត្តា ត្តឥាតិ តំ អាឌិទេតា បទ្ទាយ សំចទេណ្ណត្យកាទេយា អត្តទេតា សំចណ្ណតាយ តស្សា បឥយយហាសត្តិតិយំ តិកិត្តាត្យកទេយទេតច បចត្តកាចំ ឥទេស្សត្យំ “តត្ត បណ្ណាសាស្យ ត្យលបណ្ណាសា អាឌី”តិអាឌិយាហ៑ តត្ត យឆាបត្តយំ តត្ត តត្ត ទេឥសិតត្តា បត្តាតត្តា ច ចិប្យកិណ្ណាតំ ឥយ្យចិតយាតំ សត្តទេហត្តា កាយតំ កឆតំ សត្តិតិ, យហាចិសយត្តា ប្វឥតឹយត្តា ច យហតឹ សត្តិតិតិ យហាសត្តិតិ, បឥយា យហាសត្តិតិ បឥយយហាសត្តិតិ, តស្សា បចត្តិតកាទេលិ បឥយយហាសត្តិតិកាទេលិ, តស្តិ៍ បឥយយហាសត្តិតិកាទេល៑ តិឥឥាតិ ទេឥសតំ ទេឥសកាលិឌិចទេសត អចិឌិតំ ចិឌិតំ កត្តា តិឥទេស្សតឹតិ តិឥាតំ, ទេយា ទេលិកិទេយហិ

“ក្ខទេបិល្លាទេតា”តិ ចុត្តតិ, ស្តាយទេយត្ត “ឲចំ ទេយ ស្យត”ត្តិអាឌិទេកា កទេត្តា ទេចឌិតទេត្តា, ត បត “សតិឥាតាហំ, កិព្ទទេច, ឥយ្យំ ទេឥទេសយឹ”តិអាឌិស្យ (អ៑ តិ៑ ១៑១១៩) ចិយ អត្ថាសយាឌិទេឥសត្យប្បត្តិទេហត្យ៑ ទេតទេតចាហ “ឲចំ ទេយ ស្យតត្តិអាឌិកំ អាយស្តតា អាតទេត្កត បឥយយហាសត្តិតិកាទេល ចុត្តំ តិឥាតយាឌី”តិ៑ កាយទេត្តាត្ត យស្ស៍ បឥយយហាសត្តិតិយំ តិកិត្តាត្យកទេយត សំចណ្ណតំ កត្យកាទេយា, សា ចិត្តាទទេតា ចត្តត្តា៑ ស្យយត្តលចិលិសិតិយំ (ឌី៑ តិ៑ ឌី៑ ១៑តិឥាតកឆាចណ្ណតា) បត អត្តតា ចិត្តាទិតត្តា តទេត្តច កទេហតត្តាតិ ត្តយិស្សា សំចណ្ណតាយ យហត្តតំ បទិហទទេត្តា “សា បទេតសា”តិអាឌិយាហ៑

តិឥាតកឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១. ម្ជុលបរិឃាឃចេក្កា

១. ម្ជុលបរិឃាឃសុត្តចណ្ណតា

អក្ភត្តរតិដាគចណ្ណតា

១. ឲចំ ឥាហិរតិដានេត ចត្តព្វំ អតិឌិសិត្វា ឰឌាតិ អភត្តរតិដាតំ អាឌិតោ បដ្ឋាឃ និចណ្ណេតុំ “ឃំ បនេត”ន្តិអាឌិ ចុត្តំ. តត្ថ ឃស្មា និចណ្ណតំ ករោរេន្តត និចណ្ណេតព្ពេ ឆម្មេ បទចិភាគំ បទត្ថញ្ញា ទស្សេត្វា តតោ បរំ បិណ្ឌត្ថាឌិទស្សតចសេត និចណ្ណតា កាតព្ពា, តស្មា បទាតិ តាច ទស្សេន្តោ “ឲចន្តិ តិបាតបទ”ន្តិអាឌិយាហ. តត្ថ បទចិភាគោតិ បទាតំ ចិភេភោ, ត បទចិក្គហោ. អឆ ចា បទាតិ ច បទចិភាគោ ច បទចិភាគោ, បទចិក្គហោ ច បទចិភាគោ ច បទចិភាគោតិ ចា ឲកសេសចសេត បទបទចិក្គហា បទចិភាគសទ្ទេត ចុត្តាតិ ចេទិតព្ពំ. តត្ថ បទចិក្គហោ “សុភកញ្ញា តំ ចតញ្ញាតិ សុភកចតំ, សាលិតំ រាជា, សារេលិ ច សោ រាជា ច ឰតិបិ សាលរាជា”តិអាឌិចសេត សមាសបទេសុ ទដ្ឋព្ពោ.

អត្ថតោតិ បទត្ថតោ. តំ បត បទត្ថំ អត្ថុទ្ធារក្កមេត បទេរំ ឲចំសទ្ទស្ស ទស្សេន្តោ “ឲចំ-សទ្ទោ តាចា”តិអាឌិយាហ. អចទារណាឌីតិ ឲត្ថ អាឌិ-សទ្ទេត ឰទមត្ថបុច្ឆាបរិមាណាឌិអត្ថាតំ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ. តថា ហិ “ឲចំការាតិ បុឆុមិប្បាឃតនាតិ (ទី. និ. ១.១៩៦), ឲចចិធោ ឲចមាការោ”តិ ច អាឌីសុ ឰទំ-សទ្ទស្ស អត្ថេ ឲចំ-សទ្ទោ. កត-សទ្ទោ ហិ បការបរិឃាឃោ, តថា ចិធាការ-សទ្ទោ ច. តថា ហិ ចិធយុត្តកត-សទ្ទេ លោកិឃា បការត្ថេ ចទន្តិ. “ឲចំ សុ តេ សុត្ហាតា សុចិលិត្តា កប្បិតកេសមស្សូ អាមុក្កមណិកុណ្ឌលាភរណា ឱទាតចត្ថចសតា បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតា សមង្គីភូតា បរិចារេន្តិ, សេឃ្យថាបិ ត្វំ ឲតរហិ សាចរិយកោតិ. នោ ហិទំ, ភោ គោតមា”តិអាឌីសុ (ទី. និ. ១.២៨៦) បុច្ឆាឃំ. “ឲចំលហុបរិចត្តំ (អ. និ. ១.៤៨) ឲចមាយុបរិយន្តោ”តិ (បារា. ១២) ច អាឌីសុ បរិមាណេ.

ននុ ច “ឲចំ សុ តេ សុត្ហាតា សុចិលិត្តា, ឲចមាយុបរិយន្តោ”តិ ឲត្ថ ឲចំ-សទ្ទេត បុច្ឆនាការបរិមាណាការាតំ ចុត្តត្តា អាការត្ថោ ឲច ឲចំ-សទ្ទោតិ? ន, ចិសេសសព្ភាចតោ. អាការមត្តចាចកោ ហិ ឲចំ-សទ្ទោ អាការត្ថោតិ អធិប្បេតោ យថា “ឲចំ ព្យា ខោ”តិអាឌីសុ (ម. និ. ១.២៣៤, ២៨០), ន បត អាការចិសេសចាចកោ. ឲចញ្ច កត្វា “ឲចំ ជាតេត មច្ចេតា”តិអាឌីតិ ឧបមាទីឧទាហរណាតិ ឧបបន្នានិ ហោន្តិ. តថា ហិ “យថាបិ…បេ… ពហុ”ន្តិ (ធ. ប. ៥៣) ឲត្ថ បុប្ផរាសិដ្ឋានិយតោ មនុស្សុបបត្តិ-សប្បុរិសូបនិស្សយ-សទ្ធម្មស្សចន-យោនិសោមនសិការ- ភោគសម្បត្តិ-អាទិទានាទិ-បុញ្ញកិរិយហេតុសមុទាយតោ សោភា-សុគន្ធតាទិគុណយោគតោ មាលាគុណសទិសិយោ បហូតា បុញ្ញកិរិយា មរិតព្ពសភាវតាយ មច្ចេន សត្តេន កត្តព្ពាតិ ជោតិតត្តា បុប្ផរាសិមាលាគុណាច ឧបមា, តេសំ ឧបមាការោ យថា-សទ្ទេន អនិយមតោ ចុត្តោតិ “ឲចំ-សទ្ទោ ឧបមាការនិគមនត្ថោ”តិ ចត្តុំ យុត្តំ. សោ បន ឧបមាការោ

និយមិយមានោ អត្ថតោ ឧបមាវ ហោតីតិ អាហ “ឧបមាយំ អាគតោ”តិ។ តថា “ឯវំ ឥមិនា អាការេន អភិក្កមិតព្ព”ន្តិអាទិនា ឧបទិសិយមានាយ សមណសារុប្បាយ អាកប្បសម្បត្តិយា យោ តត្ថ ឧបទិសនាការោ, សោ អត្ថតោ ឧបទេសោ វាតិ វុត្តំ “ឯវំ តេ...បេ... ឧបទេសេ”តិ។ តថា “ឯវមេតំ ភគវា, ឯវមេតំ សុគតា”តិ ឯត្ថ ច ភគវតា យថាវុត្តមត្ថំ អវិបរីតតោ ជានន្តេហិ កតំ តត្ថ វិជ្ជមានគុណានំ បការេហិ ហំសនំ ឧទគ្គតាករណំ សម្បហំសនំ។ យោ តត្ថ សម្បហំសនាការោតិ យោជេតព្ពំ។

ឯវមេវំ បនាយន្តិ ឯត្ថ គរហណាការេនាតិ យោជេតព្ពំ, សោ ច គរហណាការោ “វសលី”តិអាទិខុំសនសទ្ទសន្និធានតោ ឥធ ឯវំ-សទ្ទេន បកាសិតោតិ វិញ្ញាយតិ។ យថា ចេត្ថ, ឯវំ ឧបមាការាទយោបិ ឧបមាទិវសេន វុត្តានំ បុប្ផរាសិអាទិសទ្ទានំ សន្និធានតោ ទដ្ឋព្ពា។ ឯវំ, ភន្តេតិ បន ធម្មស្ស សាធុកំ សវនមនសិការេ សន្និយោជិតេហិ ភិក្ខូហិ អត្តនោ តត្ថ ឋិតភាវស្ស បដិជាននវសេន វុត្តត្តា ឯត្ថ ឯវំ-សទ្ទោ វចនសម្បដិច្ឆនត្ថោ វុត្តោ។ តេន ឯវំ, ភន្តេ, សាធុ, ភន្តេ, សុដ្ឋុ, ភន្តេតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឯវញ្ច វទេហីតិ “យថាហំ វទាមិ, ឯវំ សមណំ អានន្ទំ វទេហី”តិ យោ ឯវំ វទនាការោ ឥទានិ វត្តព្ពោ។ សោ ឯវំសទ្ទេន និទស្សីយតីតិ “និទស្សនេ”តិ វុត្តោតិ។ ឯវំ នោតិ ឯត្ថាបិ តេសំ យថាវុត្តធម្មានំ អហិតទុក្ខាវហភាវេ សន្និដ្ឋានជននត្ថំ អនុមតិគ្គហណវសេន “សំវត្តន្តិ នោ វា, កថំ វោ ឯត្ថ ហោតី”តិ បុច្ឆាយ កតាយ “ឯវំ នោ ឯត្ថ ហោតី”តិ វុត្តត្តា តទាការសន្និដ្ឋានំ ឯវំ-សទ្ទេន វិភាវិតន្តិ វិញ្ញាយតិ។ សោ បន តេសំ ធម្មានំ អហិតាយ ទុក្ខាយ សំវត្តនាការោ និយមិយមានោ អវធារណត្ថោ ហោតីតិ អាហ “ឯវំ នោ ឯត្ថ ហោតីតិអាទីសុ អវធារណេ”តិ។

នានានយនិបុណន្តិ ឯកត្តនានត្តអព្យាបារឯវំធម្មតាសង្ខាតា, នន្ទិយាវដ្ដតិបុក្ខលសីហវិក្កីឡិតអង្កុសទិសាលោចនសង្ខាតា វា អាធារាទិភេទវសេន នានាវិធា នយា នានានយា, នយា វា បាឡិគតិយោ, តា ច បញ្ញត្តិអនុបញ្ញត្តិអាទិវសេន សំកិលេសភាគិយាទិលោកិយាទិតទុភយវោមិស្សកាទិវសេន កុសលាទិវសេន ខន្ធាទិវសេន សង្គហាទិវសេន សមយវិមុត្តាទិវសេន ឋបនាទិវសេន កុសលមូលាទិវសេន តិកបដ្ឋានាទិវសេន ច នានប្បការាតិ នានានយា។ តេហិ និបុណំ សណ្ហសុខុមន្តិ នានានយនិបុណំ។ អាសយោវ អជ្ឈាសយោ, តេ ច សស្សតាទិភេទេន, តត្ថ ច អប្បរជក្ខតាទិភេទេន អនេកេ, អត្តជ្ឈាសយាទយោ ឯវ វា សមុដ្ឋានំ ឧប្បត្តិហេតុ ឯតស្សាតិ អនេកជ្ឈាសយសមុដ្ឋានំ។ អត្ថព្យញ្ជនសម្បន្នន្តិ អត្ថព្យញ្ជនបរិបុណ្ណំ ឧបនេតព្ពាភាវតោ, សង្កាសនបកាសន-វិវរណ-វិភជន-ឧត្តានីករណ-បញ្ញត្តិវសេន ឆហិ អត្ថបទេហិ, អក្ខរ-បទព្យញ្ជនាការនិរុត្តិនិទ្ទេសវសេន ឆហិ ព្យញ្ជនបទេហិ ច សមន្នាគតន្តិ វា អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។

វិចិត្តបាដិហារិយន្តិ ឯត្ថ បាដិហារិយបទស្ស វចនត្ថំ (ឧទា។ អដ្ឋ។ ១; ឥតិវុ។ អដ្ឋ។ និទានវណ្ណនា; សំ។ និ។ ដី។ ១។១។១ ទេវតាសំយុត្ត) “បដិបក្ខហរណតោ, រាគាទិកិលេសាបនយនតោ ច បាដិហារិយ”ន្តិ វទន្តិ, ភគវតោ បន បដិបក្ខា រាគាទយោ ន សន្តិ, យេ ហរិតព្ពា។ បុថុជ្ជនានម្បិ វិគតូបក្កិលេសេ អដ្ឋគុណសមន្នាគតេ ចិត្តេ ហតបដិបក្ខេ ឥទ្ធិវិធំ បវត្តតិ, តស្មា តត្ថ បវត្តវោហារេន ច ន សក្កា ឥធ “បាដិហារិយ”ន្តិ វត្តុំ។ សចេ បន មហាការុណិកស្ស ភគវតោ វេនេយ្យគតា ច កិលេសា បដិបក្ខា, តេសំ ហរណតោ “បាដិហារិយ”ន្តិ វុត្តំ, ឯវំ សតិ យុត្តមេតំ។ អថ វា ភគវតោ ច សាសនស្ស ច បដិបក្ខា តិត្ថិយា, តេសំ ហរណតោ បាដិហារិយំ។ តេ ហិ ទិដ្ឋិហរណវសេន

ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᨠᩣᩈᨶᩮ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᨽᩣᩅᩮᨶ ᨧ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᩋᩣᨴᩮᩈᨶᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩦᩉᩥ ᩉᩁᩥᨲᩣ ᩋᨷᨶᩦᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᪨ “ᨷᨭᩦ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᨿᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ “ᨷᨧ᩠ᨨᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨻᩮᩣᨵᩮᨲᩥ “ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨭᩥᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᩉᩥ,ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪙᪘᪕; ᨧᩪᩊᨶᩥ᪨ ᪔) ᩅᩥᨿ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨣᨲᩪᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᨧ ᨠᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩈᩩ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᨾᨣ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩉᩁᩥᨲᩮᩈᩩ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩉᩁᨱᩴ ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ, ᩍᨴ᩠ᨵᩥᩋᩣᨴᩮᩈᨶᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨣᨲᩪᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᨶ ᨠᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩩᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩉᩁᩥᨲᩮᩈᩩ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩈᩩ ᨷᩁᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨷᨠᩥᩃᩮᩈᩉᩁᨱᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩣᨶᩥ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᨾᩮᩅ ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ, ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩮ ᩅᩣ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᩋᩣᨴᩮᩈᨶᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩥᩈᨾᩩᨴᩣᨿᩮ ᨽᩅᩴ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩉᩁᨱᨲᩮᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩣᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨽᩪᨲᩮ, ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ᪨ ᨲᩔ ᨷᨶ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᩋᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᨶ ᩅᩥᩈᨿᨽᩮᨴᩮᨶ ᨧ ᨻᩉᩩᩅᩥᨵᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿᩴ ᩃᨻ᩠ᨽᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᩉ “ᩅᩥᩅᩥᨵᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨲᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨶ ᨷᨶ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣ᪨ ᩋᩅᩥᨲᨳᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩣ ᩉᩥ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨻ᩠ᨻᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮᨶ ᨠᩮᩣ ᩈᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩥᨲᩴ ᨽᩅᨲᩥ, ᨵᩣᩁᨱᨻᩃᨴᩔᨶᨬ᩠ᨧ ᨶ ᩅᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ ᩈᩩᨲᩣᨠᩣᩁᩣᩅᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨶᩔ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨶ ᩉᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩁᨲᩣᨷᩁᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᩑᨠᩅᩥᩈᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩍᨲᩁᨳᩣ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨

“ᨿᩮᩣ ᨷᩁᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨶᩥᨿᨠᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣᨿ ᩈᩈᨶ᩠ᨲᨲᩥᨿᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ ᨲᩥᩅᩥᨵᩮᩣᨷᩥ ᨿᩮ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᨠᩁᨱᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨶᩈᩣᨾᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᨷᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ ᨽᩮᨴᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ “ᨿᩮ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨲᩦᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᨴᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩏᨷᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨲᩥ, ᨩᩮᩣᨲᨠᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨲᩥᨷᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩩᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩑᩅ ᨲᩴ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨴᨲᩦᨲᩥ ᩋᨶᩩᨷᩈᨣ᩠ᨣᩔ ᩈᩩᨲᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮ ᩈᩏᨷᩈᨣ᩠ᨣᩔ ᨣᩉᨱᩴ ᨶ ᩅᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᩏᨷᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ ᩋᨶᩩᨷᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲᩈᨴ᩠ᨴᩔ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᨽᩣᩅᩈᩣᨵᨶᩣᨶᩥ ᩍᨵ ᩈᩩᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩏᨷᨵᩣᩁᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᩏᨷᨵᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨾᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᩈᨲᩦᨲᩥ ᨿᨴᩣ ᨾᩮ-ᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᨠᨲ᩠ᨲᩩᩅᩈᩮᨶ ᨠᩁᨱᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᨲᨴᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨾᨾᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᩈᨲᩦᨲᩥ ᨿᨴᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩅᩈᩮᨶ ᩈᩣᨾᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᨲᨴᩣ᪨

ᩈᩩᨲ-ᩈᨴ᩠ᨴᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩣᨶᩮ ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩑᩅᩴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᩅᨶᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨩᩮᩣᨲᨠᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩑᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩣᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨴᩥᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᨶᩥᨴᩔᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨴ᩠ᩅᩣᩁᩥᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨶᩴ ᨲᨴᨽᩥᨶᩦᩉᨭᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨾᨶᩮᩣᨴ᩠ᩅᩣᩁᩥᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨶᩴ ᨣᩉᨱᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩣᨠ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩑᩅ-ᨠᩣᩁᨲ᩠ᨳᩈᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩈᩩᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩔ ᩈᩩᨲᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᩔᩅᨶᨽᩣᩅᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᩋᩅᨵᩣᩁᨱᩮᨶ ᨶᩥᩁᩣᨠᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨧ ᩈᩩᨲᩴ ᩈᩩᨲᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨶᩪᨶᩣᨵᩥᨠᩣᩅᩥᨷᩁᩦᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᨶᩥᨴᩔᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩁᨲ᩠ᨳᩣᨷᩮᩣᩉᨶᩅᩈᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨴᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩔᩩᨲᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᩔᩅᨶᨽᩣᩅᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩥᩅᩥᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ “ᨶ ᩍᨴᩴ ᨾᨿᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ, ᨶ ᩈᨿᨾ᩠ᨽᩩᨬᩣᨱᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲᩴ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩩᨲᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ – “ᩋᨶᩪᨶᩣᨵᩥᨠᩣᩅᩥᨷᩁᩦᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᨶᩥᨴᩔᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩅᨵᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩮ ᩅᩣ ᩑᩅᩴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮ ᩋᨿᨾᨲ᩠ᨳᨿᩮᩣᨩᨶᩣ ᨠᩁᩦᨿᨲᩦᨲᩥ

ពនេនបក្ខស្ស ស្ុត-សន្តស្ស អឃយន្តេ ចុន្តោ “អស្សចតកាចបដិន្តេបតោ”តិ៍ ទោតេចាហ “អត្ថាតឆិកាចិបរិតក្កុហលតិឆស្សត”ត្ថិ៍ សចតសន្តោ ទេចឆ្ល កយុន្តោ ចេឌិតន្តោ “ស្ុឃ្យតី”តិ៍

ឧចំ សចតទេហតុស្ុលត្ថបុក្កលសចតចិទេសសចទេសត បឆត្តយស្ស ឧទោកត បកាទេរត អត្ថទេឃាឌតំ ឆទេស្សត្ថា ព្ទឆាតិ បកាទេត្តទេហិបិ តំ ឆទេស្សតុំ “តឆា ឧច”ត្ថិអាឌិ ចុត្តំ៍ តត្ថ តស្សាតិ ឃា សា កកចទេតា សយុតា ឆយុស្សចតាកាទេរត បចត្តា យទេតាន្តារចិញ្ញាណចិចិ, តស្សា៍ សា ហិ តាតប្បកាទេរត អារទយុទេណ បចត្តិតុំ សយត្តោ៍ តឆា ច ចុត្តំ “ទេសាតន្តារាត្សាទេតា”តិ៍ តាតប្បកាទេតាតិ ចក្ខយាតាតំ អទេតកចិហិតាតំ ព្យញ្ជនតក្កុហលាតំ តាតាកាទេរត៍ ឧទោតត ព្ទយិស្សា ទេឃាឌតាឃ អាកាទេរត្ថា ឧចំ-សន្តោ កហិទេតាតិ ឌីទេបតិ៍ បចត្តិកាចប្បកាសតត្ថិ បចត្តិឃា អត្តិកាចប្បកាសតំ៍ ស្ុតត្ថិ ឆយុប្បកាសតត្ថិ ឃស្មិ អារទយុទេណ ចុត្តប្បការា ចិញ្ញាណចិចិ តាតប្បកាទេរត បចត្តា, តស្ស ឆយុត្តា ចុត្តំ, ត ស្ុតសន្តស្ស ឆយុត្តត្តា៍ ចុត្តទេស្សចត្តស្ស បិកឌីកទេណំ “អឃយទេញ្ចុត្តា”តិអាឌិ៍ តត្ថ ចិញ្ញាណចិចិឃាតិ កទេណទេត្ថ កទេណចចតំ៍ យឃាតិ កត្តអទេត្ថ៍

ឧចត្ថិ តិឌ្ឋិសិតព្ពប្បកាសតត្ថិ តិឆស្សតត្តុំ ឧចំ-សន្តំ កទេហត្ថា ចុត្តំ តិឆទេស្សតព្ពស្ស តិឌ្ឋិសិតព្ពត្ថាកាចាកាចទេតា៍ ទោត ឧចំ-សន្តេត សកលយុរិ ស្ុត្តំ បត្ថាយឌ្ឋត្ថិ ឆទេស្សតិ៍ ស្ុត-សន្តស្ស កិរិឃាសន្តត្តា សចតកិរិឃាឃ ច សាឆារណចិញ្ញាណបពន្ធបដិពន្ធត្តា តត្ថ ច បុក្កលទេចាហាទេរាតិ ចុត្តំ “ស្ុតត្ថិ បុក្កលកិច្ចប្បកាសត”ត្ថិ៍ ត ហិ បុក្កលទេចាហាទេហិទេត ឆយុបពន្ធេ សចតកិរិឃា លព្ភតីតិ៍

ឃស្ស ចិត្តសន្តាតស្សាតិអាឌិបិ អាកាទេត្តយេច ឧចំ-សន្តំ កទេហត្ថា បុរិយទេឃាឌតាឃ អញ្ញាឆា អត្ថទេឃាឌតំ ឆទេស្សតុំ ចុត្តំ៍ តត្ថ អាកាទេបញ្ញត្តីតិ ឱ្យបិឆាបញ្ញត្តិ ឧច ឆយុតំ បចត្តិអាកាទ្សបិឆាតចទេសត តឆា ចុត្តា៍ ស្ុតត្ថិ ចិសឃតិទេន្ទសាតិ ទេសាតព្ពក្ខទេតា ឆទេយុ សចតកិរិឃាកត្តបុក្កលស្ស សចតកិរិឃាចទេសត បចត្តិដ្ឋាតត្ថិ កត្ថា ចុត្តំ៍ ចិត្តសន្តាតចិតិយុត្តស្ស បទេយត្តទេតា កស្សចិ កត្តុ អកាទេចបិ សន្តទេចាហាទេរត ពុទ្ធិបរិកប្បិតទេកឆចចតិដ្ឋាឃ ចិត្តសន្តាតទេតា អញ្ញា ចិឃ តំសយក្កិ កត្ថា ចុត្តំ “ចិត្តសន្តាតេតតំសយក្កិទេតា”តិ៍ សចតកិរិឃាចិសទេឃាបិ ទេសាតព្ពឆទេយុ សចតកិរិឃាចទេសត បចត្តចិត្តសន្តាតស្ស ព្ទឆ បទេយត្តទេតា កត្តុកាចទេតា, សចតចទេសត ចិត្តប្បចត្តិឃា ឧច ចា សចតកិរិឃាកាចទេតា តំកិរិឃាកត្តុ ច ចិសទេឃា ទេហាតីតិ ចុត្តំ “តំសយក្កិទេតា កត្តុចិសទេឃ”តិ៍ ស្ុតាកាទេស្ស ច ទេឆទេស្ស សយុតិដ្ឋិតកាចទេតា អាហ “កហលសត្ថិដ្ឋាត”ត្ថិ៍ ឧទោតត ចា អចឆារណត្ថំ ឧចំ-សន្តំ កទេហត្ថា អឃយត្តទេឃាឌតា កតាតិ ឌដ្ឋព្វំ៍

បុទេព្ព ស្ុតាតំ តាតាចិហិតាតំ ស្ុត្តសន្តាតាតំ អត្តព្យញ្ជនាតំ ឱ្យបឆារិតទ្សបស្ស អាកាទេស្ស តិឆស្សតស្ស, អចឆារណស្ស ចា បកាសតសកាទេចា ឧចំ-សន្តោតិ តឆាកាទេរាឌិឱ្យបឆារណស្ស បុក្កលបញ្ញត្តិឃា ឱ្យបិឆាតក្សតឆយុបពន្ធព្យាបិទេតាឃ ចុត្តំ – “ឧចត្ថិ បុក្កលកិច្ចតិទេន្ទសា”តិ៍ សចតកិរិឃា បត បុក្កលចាឌិទេតាបិ ចិញ្ញាណតិទេយបក្ខា តត្តីតិ ចិទេសសទេតា ចិញ្ញាណព្យាបិទេរាតិ អាហ “ស្ុតត្ថិ ចិញ្ញាណកិច្ចតិទេន្ទសា”តិ៍ “ទេយ”តិ សន្តប្បចត្តិឃា ឧកទេត្តទេតច សត្តចិសឃត្តា ចិញ្ញាណកិច្ចស្ស ច តទេត្តច សទេយាឆហិតព្ពទេតា “ទេយតិ ឱ្យកឃកិច្ចឃុត្តបុក្កលតិទេន្ទសា”តិ ចុត្តំ៍ អចិជ្ជយាតបញ្ញត្តិចិជ្ជយាតបញ្ញត្តិសកាចា ឃឆាក្កមំ ឧចំ-សន្ត – ស្ុត-សន្តាតំ អត្តាតិ ទេត តឆាទ្សប-បញ្ញត្តិ-ឱ្យបិឆាតក្សត-ឆយុបពន្ធព្យាបិទេកាទេចត ឆទេស្សទេន្តា អាហ – “ឧចត្ថិ បុក្កលកិច្ចតិទេន្ទសា, ស្ុតត្ថិ

វិញ្ញាណកិច្ចនិទ្ទេសា”តិ។ ឯត្ថ ច ករណកិរិយាកត្តុកម្មវិសេសប្បកាសនវសេន បុគ្គលព្យាបារវិសយបុគ្គលព្យាបារនិទស្សនវសេន គហណាការគាហកតព្វិសយវិសេសនិទ្ទេសវសេន កត្តុករណព្យាបារកត្តុនិទ្ទេសវសេន ច ទុតិយាទយោ ចតស្សោ អត្ថយោជនា ទស្សិតាតិ ទដ្ឋព្វំ។

សទ្ទស្សាបិ សទ្ទាធិគមនីយស្ស អត្ថស្ស បញ្ញត្តិមុខេនេវ បដិបជ្ជិតព្វត្តា សព្វបញ្ញត្តីនញ្ច វិជ្ជមានាទិវសេន ឆសុ បញ្ញត្តិភេទេសុ អន្តោគធត្តា តេសុ “ឯវ”ន្តិអាទីនំ បញ្ញត្តីនំ សរូបំ និទ្ធារេន្តោ អាហ – “ឯវន្តិ ច មេតិ ចា”តិអាទិ។ តត្ថ “ឯវ”ន្តិ ច “មេ”តិ ច វុច្ចមានស្សត្ថស្ស អាការាទិនោ ធម្មានំ អសល្លក្ខណភាវតោ អវិជ្ជមានបញ្ញត្តិភាវោតិ អាហ – “សច្ចិកដ្ឋបរមត្ថវសេន អវិជ្ជមានបញ្ញត្តី”តិ។ តត្ថ សច្ចិកដ្ឋបរមត្ថវសេនាតិ ភូតត្ថឧត្តមត្ថវសេន។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យេ មាយាមរីចិអាទយោ វិយ អភូតត្ថា, អនុស្សវាទីហិ គហេតព្វា វិយ អនុត្តមត្ថា ច ន ហោន្តិ, តេ រូបសទ្ទាទិសភាវា, រុប្បនានុភវនាទិសភាវា វា អត្ថា សច្ចិកដ្ឋោ បរមត្ថោ ចាតិ វុច្ចន្តិ, ន តថា “ឯវំ មេ”តិ បទានំ អត្ថោតិ។ ឯតមេវត្ថំ បាកដតរំ កាតុំ “កិញ្ហេត្ថ ត”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ សុតន្តិ បន សទ្ទាយតនំ សន្ធាយាហ “វិជ្ជមានបញ្ញត្តី”តិ។ តេនេវ ហិ “យញ្ហិ តំ ឯត្ថ សោតេន ឧបលទ្ធ”ន្តិ វុត្តំ, “សោតទ្វារានុសារេន ឧបលទ្ធ”ន្តិ បន វុត្តេ អត្ថព្យញ្ជនាទិសព្វំ លព្ភតិ។

តំតំ ឧបាទាយ វត្តព្វតោតិ សោតបថមាគតេ ធម្មេ ឧបាទាយ តេសំ ឧបធារិតាការាទិនោ បច្ចាមសនវសេន “ឯវ”ន្តិ, សសន្តតិបរិយាបន្នេ ខន្ធេ ឧបាទាយ “មេ”តិ វត្តព្វត្តាតិ អត្ថោ។ ទិដ្ឋាទិសភាវរហិតេ សទ្ទាយតនេ បវត្តមានោបិ សុតវោហារោ “ទុតិយំ តតិយ”ន្តិអាទិកោ វិយ បឋមាទីនិ ទិដ្ឋមុតវិញ្ញាតេ អបេក្ខិត្វាវ បវត្តោតិ អាហ “ទិដ្ឋាទីនិ ឧបនិធាយ វត្តព្វតោ”តិ អសុតំ ន ហោតីតិ ហិ សុតន្តិ បកាសិតោយមត្ថោតិ។ អត្តនា បដិវិទ្ធា សុតស្ស បការវិសេសា “ឯវ”ន្តិ ខេវេន បច្ចាមដ្ឋាតិ អាហ “អសម្មោហំ ទីបេតី”តិ។ នានប្បការបដិវេធសមត្ថោ ហោតីតិ ឯតេន វក្ខមានស្ស សុត្តស្ស នានប្បការតំ ទុប្បដិវិជ្ឈតញ្ច ទស្សេតិ។ សុតស្ស អសម្មោសំ ទីបេតីតិ សុតាការស្ស យាថាវតោ ទស្សិយមានត្តា វុត្តំ។ អសម្មោហេនាតិ សម្មោហាភាវេន, បញ្ញាយ ឯវ វា សវនកាលសម្ភូតាយ តទុត្តរកាលបញ្ញាសិទ្ធិ។ ឯវំ អសម្មោសេនាតិ ឯត្ថាបិ វត្តព្វំ។ ព្យញ្ជនានំ បដិវិជ្ឈិតព្វោ អាការោ នាតិគម្ភីរោ, យថាសុតធារណមេវ តត្ថ ករណីយន្តិ សតិយា ព្យាបារោ អធិកោ, បញ្ញា តត្ថ គុណីភូតាតិ វុត្តំ “បញ្ញាបុព្វង្គមាយា”តិអាទិ “បញ្ញាយ បុព្វង្គមា”តិ កត្វា។ បុព្វង្គមតា ចេត្ថ បធានតា “មនោបុព្វង្គមា”តិអាទីសុ (ធ. ប. ១, ២) វិយ។ បុព្វង្គមតាយ វា ចក្ខុវិញ្ញាណាទីសុ អាវជ្ជនាទីនំ វិយ អប្បធានត្តេ បញ្ញា បុព្វង្គមា ឯតិស្សាតិ អយម្បិ អត្ថោ យុជ្ជតិ។ ឯវំ សតិបុព្វង្គមាយាតិ ឯត្ថាបិ វុត្តនយានុសារេន យថាសម្ភវំ យោជេត្វា វេទិតព្វា។ អត្ថព្យញ្ជនសម្បន្នស្សាតិ អត្ថព្យញ្ជនបរិបុណ្ណស្ស, សង្កាសនបកាសនវិវរណវិភជនឧត្តានីករណបញ្ញត្តិវសេន ឆហិ អត្ថបទេហិ, អក្ខរបទព្យញ្ជនាការនិរុត្តិនិទ្ទេសវសេន ឆហិ ព្យញ្ជនបទេហិ ច សមន្នាគតស្សាតិ វា អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ។

យោនិសោមនសិការំ ទីបេតិ ឯវំ-សទ្ទេន វុច្ចមានានំ អាការនិទស្សនាវធារណត្ថានំ អវិបរីតសទ្ធម្មវិសយត្តាតិ អធិប្បាយោ។ អវិក្ខេបំ ទីបេតីតិ “មូលបរិយាយំ កត្ថ ភាសិត”ន្តិអាទិបុច្ឆាវសេន បករណប្បត្តស្ស វក្ខមានស្ស សុត្តស្ស សវនំ សមាធានមន្តរេន ន

សម្កចតីតិ កត្វា វុត្តំ៍ ចិក្ខិត្តចិត្តុប្បាទាទិអាទិ ពស្សេចត្តស្ស សយត្តតចសេត វុត្តំ៍ សន្តាសយត្តិយាតិ

អត្តញ្ញាណតេភសកបយោគតាឌិសយត្តិយា៍ អចិបរិតសន្តុយុចិសយេហិ ចិយ អាកាវតិភស្សតាចឆាវលាតេត្វហិ យោតិសោាយតសិការស្ស,

សន្តុយុស្សចតេត ចិយ ច អចិកេក្លបស្ស យថា យោតិសោាយតសិកាវេត ផលក្ខុតេត អត្តសយុបលិឆិបុទ្ធោកពបុញ្ញាតាតំ សិទ្ធិ វុត្តា

ពភចិតាកាចតោ, ឲុចំ អចិកេក្លបេត ផលក្ខុតេត ការលាក្ខុតាតំ សន្តុយុស្សចតសប្បុរិស្សុបតិស្សយាតំ សិទ្ធិ ភស្សេតន្តា សិយា អស្សុតចតោ

សប្បុរិស្សុបតិស្សយវហិតស្ស ច ពភកាចតោ៍ ត ហិ ចិក្ខិត្តចិត្តោតិអាឌិតា សយត្តតចចតេត បត អចិកេក្លបេត ការលាក្ខុតេត

សប្បុរិស្សុបតិស្សយេត ច ផលក្ខុតស្ស សន្តុយុស្សចតស្ស សិទ្ធិ ភស្សិតា៍ អយំ បេតត្វ អធិប្បាយោ យុតេត្តា សិយា –

សន្តុយុស្សចតសប្បុរិស្សុបតិស្សយា ត ឲុកេត្តត អចិកេក្លបស្ស ការលំ ឥាហិរេក្កត្តា, អចិកេក្លបេវិ បត សប្បុរិស្សុបតិស្សយោ ចិយ សន្តុយុស្សចតស្ស

ឲុកត្តការលក្កិ៍ ឲុចយិ អចិកេក្លបេត សប្បុរិស្សុបតិស្សយសិទ្ធិខោតតា ត សយត្តិតាច, តោ ត សយត្តិតា ចិក្ខិត្តចិត្តាតំ

សប្បុរិសបយិរុបិវសតាកាចស្ស អត្តសិទ្ធត្តា៍ ឲុត្ត ច បុរិមំ ផលេត ការលាស្ស សិទ្ធិភស្សតំ តតិប្ចុវេត ចិយ ក្ខបរិ វុទ្ធិសន្កាចស្ស, ក្ខុតិយំ

ការលេត ផលស្ស សិទ្ធិភស្សតំ ភដ្ឋត្តំ ឲុកត្តចស្សិតា ចិយ យេឈវុឌ្ឍាតេត វុឌ្ឍិប្បចត្តិយា៍

កកចតោ ចចតស្ស អត្តញ្ញាណបកេភបរិកេន្ទចសេត សកលសាវតសយត្តិឍ្ជកាហតាការោ តិវចសេសបវហិតបរិរិប្ចុរិការលក្កិ វុត្តំ

“ឲុចំ កក្កតោ អាការោ”តិ៍ យស្មា ត ហោតីតិ សន្តតេន្តា៍ បន្ទិយចក្កក្ខយសយត្តិក្កិ អត្តសយុបលិឆិបុទ្ធោកពបុញ្ញាតាសន្លាតំ រុលក្ខយំ៍

អបវាបវចុត្តិយា ចេត្វ ចក្កកាចោ, ចវត្តិ ឲុតេហិ សត្តា សយត្តិកចេស្ទុតិ ចា៍ យេ សត្ថាយ វុត្តំ “ចត្តារិយាតិ, ភិក្ខវេ, ចក្កាតិ, យេហិ

សយត្កាកតាតំ ចេចយត្សុប្បាតំ ចត្វុចក្កំ ចត្តតិ”តិអាឌិ (អ៍ តិ៍ ៩៍១១)៍ បុរិមបន្ទិយកាចោ ចេត្វ ចេសតាក្កយចសេត ភដ្ឋតេន្តា៍

បន្ទិយចក្កក្ខយសិទ្ធិយាតិ បន្ទិយចក្កក្ខយស្ស អត្ថិតាយ៍ សយុបលិហិតចេត្តា បុតេន្តា ច កពបុតេញ្ញា សុទ្ធាសយោ ហោតិ ពភសុទ្ធិហេត្ចុតំ

កិលេសាតំ ក្ខុរិកាចតោតិ អាហ – “អាសយសុទ្ធិ សិទ្ធា ហោតី”តិ៍ តថា ហិ វុត្តំ “សយុបលិហិតំ ចិត្តំ, សេឃ្សោ តំ ពតោ កវេ”តិ (ឆ៍

ប៍ ៩៣), “កពបុតេញ្ញាសិ ត្វំ អាតន្ទ, បធាតយត្សុយុញ្ញ, លិប្បំ ហោហិសិ អតាសចោ”តិ (ឌី៍ តិ៍ ១៍១០លិ) ច៍ តេតេតចាហ “អាសយសុទ្ធិយា

អធិកយញ្ញត្តិសិទ្ធិ”តិ៍ បយោកសុទ្ធិយាតិ យោតិសោាយតសិការបុព្ធក្កយស្ស ឆយុស្សចតបយោកស្ស ចិសភកាចេត៍ តថា ចាហ

“អាកយញ្ញត្តិសិទ្ធិ”តិ៍ សន្តស្ស ចា កាយចខិបយោកស្ស តិទ្ទោសកាចេត៍ បរិសុទ្ធកាយចខិបយោគោ ហិ ចិប្បដិសារាកាចតោ

អចិក្ខិត្តចិត្តោ បរិយត្តិយំ ចិសារេភោ ហោតីតិ៍

តាតប្បការបដិចេធខីបកោតាតិអាឌិតា អត្តញ្ញាណតេសុ ចេវស្ស ឲុចំសក្កសុត-សក្កាតំ អសយុហាសយុសខីបតតោ

ចត្វបដិសម្ភិទាចសេត អត្តយោឌតំ ភស្សេតិ៍ ពត្វ សោពន្តាកេភបដិចេធខីបកោតាតិ ឲុតេត អយំ សុត-សតេក្កា ឲុចំ-សក្កសត្ថិឆាតតោ,

ចក្កយាតាបេក្កាយ ចា សាយតេញ្ញាតេច សោពន្តាឆយុចិសេសំ អាយសតីតិ ភស្សេតិ៍ យតោឌិដ្ឋិកវលា បរិយត្តិឆយុាតំ អត្ចុបេក្កតសុប្បដិចេធា

ចិសេសតោ យតសិការបដិពន្ធាតិ តេ វុត្តតយេត យោតិសោាយតសិការខីបកោត ឲុចំសក្កត យោវេឌត្វា, សចតឆាវលាចខីបរិចយា

បរិយត្តិឆយុាតំ ចិសេសេត សោពាចឆាតបដិពន្ធាតិ តេ អចិកេក្លបខីបកោត សុត-សក្កេត យោវេឌត្វា ភស្សេត្តា សាសតសយត្តិយា

ឆយុស្សចតេ ក្ខស្សាហំ ឌតេតិ៍ ពត្វ ឆយុាតិ បរិយត្តិឆយុា៍ យតសាត្ចុបេក្កិតាតិ “ពាឆ សីលំ កឆិតំ, ពាឆ សយាធិ, ពាឆ បញ្ញា, ឲុត្តកា ឲុត្វ

អត្ចុសត្ថិយោ”តិអាឌិតា តយេត យតសា អត្ចុ អត្ចុ បេក្កិតា៍ ឌិដ្ឋិយា សុប្បដិចិទ្ធាតិ តិដ្ឋាតក្កត្តិក្ខុតាយ, ឥាតបរិញ្ញាសន្លាតាយ ចា

ឩដ្ឋិយា តត្ថ តត្ថ ចុត្តរូបរិរូបដេខ្ទ "ទ្ពតិ រូប៉, ខុត្តាក៉ រូប"ត្តិអាឌិតា រុជ្ជ ចចត្វេបត្វា បដិចិន្តា·

សកលេត ចចតេតាតិ បុទ្ធោ តីហិ បទេហិ ចិសុំ ចិសុំ ឈោឌិតត្វា ចុត្តិ· អត្ថតោ អឌហទ្ធោតិ "យទេយទ"ត្តិ អត្ថតិ អដ្ឋេបទ្ធោ· អសប្បុទិសក្ខុយិត្តិ អកាតញ្ញុតំ "ទ្ពាដេកទ្ធោ បិបកិច្ចូ តឆាកតប្បដេចឌិតំ ឆយ្ទចិតឃំ បរិយាបុណិត្វា អត្ថតោ ឌហតី"តិ (បារា· ១៥៥) ខុចំ ចុត្តិ អគទិយចោហារាទចត្វិ, សា ខុច អគទិយចោហារាទចត្វា អសដ្ឋយ្ទ· គត្ត ច អាគត្តទត្វទស្ស "យទេយជំ ចចត"ត្តិ អឌិយាតស្ស, យហាកស្សបទត្វទាឌីតទ្ធា តឌាសក្កាយ អកាចទេតា អសប្បុទិសក្ខុយិសយតិក្កយាឌិចចតំ គិទត្វកត្តិ? តឃិឌេយច "ខុចំ ទេ សុត"ត្តិ ចឌទ្ធោត អឃយ្បិ អទត្វា ចិកាចិទេតាតិ ឌស្សគទេតា· ពេចិ បត "ទេចតាគំ បរិចិតក្កាទេបក្ខុ តឆាចចតត្តិ ខុឌិសី ចោឌតា អគចកាសាចា"តិ ចឌត្តិ· តស្សិ កិទ លទេហ ខុកទ្ធាគំ ទេចតាគំ ខុចំ ទេចតសា បរិចិតទ្ធោ ដ្ឋេបរិឌិ "កកចា ច បរិគិទ្ធទេតា, អឃទ្ធា អាឃទ្ទា ទេសតាក្សលេលិ, ទ្ពាឌាគិ ឆយ្ទ ទេទេសតិ សញ្ញក្សលប្បសុទេតា តឆាកតស្ស កាតា ក្ខយ្យអបិត្យបុទ្ធោ, កិ តុ ទេលា សឃំ សង្កិកតំ ឆយ្ទ ទេទេសតិ, ដ្ឋេឌាហុ កកចទេតាទេយច ចចតំ ឃឆាសុត"ត្តិ· ខុចំ តឌាសក្កិតប្បការទេតា អសប្បុទិសក្ខុយិសទេយាក្កយាឌិទេតា អតិក្កយាឌិ ចិកាចិតត្តិ· អទប្បតីតិ គិឌស្សតិ· ឩដ្ឋឆយ្ទិកសយ្យទាឃិកបទេយទត្វសុ ឃឆាទហំ សទត្ថ ទេតីតិ ទេតត្តិ, ឆទេយ្ទាទេយច ទេតត្តិ ឆយ្ទទេតត្តិ·

ឌញ្ញហតទគិចិដ្ឋោ ចិចិកិន្ធា កន្ថា· គាតិសំសប្បតា យតិទេកឌយត្តា ចិយតិ· អស្សដ្ឋិឃំ ចិតាទេសតិ កកចតា ទេឌសិតត្តា, សយ្ទលាចស្ស បដិក្កហិតត្តា, លលិតក្ខុត្តាឌិកហលាទេឌាសាកាចទេតា ច· ខុត្វ ច បឌយាឌទេយា តិទេស្សា អត្វទេយាឌតា អាកាទាឌិអទត្វសុ អក្កហិតចិទេសសទេយច ខុចំ-សដ្ឋិ កទេហត្វា ឌស្សិតា, តទេតា បទា ចតទេស្សា អាកាទត្វទេយច ខុចំ-សដ្ឋិ កទេហត្វា ចិកាចិតា, បដ្ឋិយា បត តិទេស្សា ឃឆាក្កយំ អាកាទត្វ គិឌស្សគត្វ អចឆាទលាត្វទ្ធា ខុចំ-សដ្ឋិ កទេហត្វា ទេយាឌិតាតិ ឌដ្ឋទ្ធា·

ខុក-សដ្ឋោ អញ្ញទេសដ្ឋាសហាឃសញ្ញាឌីសុ ឌិស្សតិ· តឆា ទេហស "សស្សទេតា អត្តា ច ទេលិទេកា ច, ទ្ពាឌទេយច សទ្ធិ ទេយាឈយញ្ញាតិ ទ្ពាទេត្វទេក អកិចឌត្តិ"តិអាឌីសុ (យ· គិ· ១·១លិ) អញ្ញទេត្វ ឌិស្សតិ , "ទេចតទេសា ខុទេកាឌិកាច"ត្តិអាឌីសុ (ឌី· គិ· ១·១១ប័) ទេសដ្ឋទេត្វ, "ខុទេកា ក្ខុបកទេដ្ឋា"តិអាឌីសុ (ឌី· គិ· ១·៣០៥) អសហាទេឃ, "ខុទេកាច ទេលា, កិក្កូទេច, លទេលា ច សយទេយា ច ព្រាហ្មទទិយចាសាឃា"តិអាឌីសុ សញ្ញាឃំ· ទ្ពាឆាបិ សញ្ញាឃត្តិ ឌទេស្សទេន្តា អាហ "ខុកត្តិ កណគបរិទេឆ្នគិទេដ្ឋទេសា"តិ· កាលទ្ធា សយឃទ្ធាតិ ឃុត្តកាលទ្ធា បទ្ធឃសាយក្កិទ្ធា លទេលាតិ ឌ្ហកាទេសា· តឆាកត្យប្បាឌាឌិទេកា ហិ យក្កព្រាហ្មទទិយស្ស ឌ្ហកាទេសា តប្បទ្ធឃបដិលិកទេហត្យត្តា· លទេលា ខុច ច សយទេយា· ទេយា "លទេលា"តិ ច "សយទេយា"តិ ច ចុទ្ធតិ, ទេសា ខុទេកាចាតិ ហិ អទត្វា យហាសយទេយាតិ យហាសយ្ទទេហា· សយទេយាបិ ទេលាតិ សិក្កាបឌប្បុទលាស្ស ទេហត្យបិ· សយឃប្បចាឌទេកាតិ ឌិដ្ឋិប្បចាឌទេកា· តត្វ ហិ គិសិន្នា តិត្វិយា អត្ថតោ អត្ថតោ សយឃំ បចឌត្តីតិ· អត្វាកិសយឃាតិ ហិតបដិលិកា· អកិសទេយតទ្ធោតិ អកិសយទេយា, អកិសយទេយា អទត្វា អកិសយឃទេដ្ឋោតិ បីឡអគាឌីតិ អកិសទេយតទ្ធាកាទេចត ខុកីកាចំ ដ្ឋេបទេតត្វា ចុត្តាគិ· អកិសយឃស្ស ចា បដិទេចឆស្ស ចិសឃក្ខុទេតា អទត្វា អកិសយឃទេដ្ឋោតិ· តាទេតច តឆា ខុកទេត្វត ចុត្តាគិ· តត្វ បីឡអគំ ក្ខុក្កូសទ្ធស្ស តំសយដ្ឋិទេតា ហិសគំ អចិប្បាទិកតាកទេលាំ· សត្តាទេបិ ក្ខុក្កូក្ខុក្កូតាឌិចទេសត សត្តាបគំ បរិឌហគំ·

តត្វ សហកាទីកាទេលាំ សគ្គិញ្ញូសទេយតិ សយទេចតីតិ សយទេយា, សយចាទេយា· សទេយតិ សយាកន្ធតិ យក្កព្រាហ្មទទិយំ ខុត្វ តឌាឆាទបុក្កទេលហីតិ

នយោ, ពលោៈ នយេតិ ឯត្ថ, ឯតេត ច និកន្តិ នេត្វា, នកាចឆេយ្យោ ច នហេតាតាទីហិ ឧប្បាទាទីហិ ចាតិ នយោ, កាលេហិៈ ឆេយ្យប្បចត្តិយត្តតាយ អត្ថេតា អក្ខេតាបិ ហិ កាលេហិ ឆេយ្យប្បចត្តិយា អធិកាលាំ កាលាំ ចិយ ច កប្បតាយត្តមិឌ្ឍេត ន្ទេបត ចោហរិយតីតិៈ នយំ, នហ ចា អចយចាតំ អយតំ បចត្តិ អចដ្ឋាតត្ថិ នយោ, នយ្ហោ យថា "នយ្ហគោយា"តិៈ អចយចនហាចដ្ឋាតយេច ហិ នយ្ហោតិៈ អចនេនបច្ចយាតំ នយាកេយ ឯតិ ឋលំ ឯតន្តោ ឧប្បជ្ជតិ បចត្តតិ ចាតិ នយោ, ហេតុ យថា "នយ្ហគោយា"តិៈ នយេតិ និយោឌតកាចតោ នព្ពន្តោ ឯតិ អត្ថតោ ចិនេយ បចត្តតិ, គញហក្កហណកាចតោ ចា និឃុត្តា អយត្ថិ បចត្តត្តិ នត្តា យថាកិតិចេនំ ឯតេតាតិ នយោ, ឌិឌ្ឋិ; ឌិឌ្ឋិនេញ្ញាឌតេត ហិ នត្តា អតិចិយ ពញ្ញត្តីតិៈ នយិតិ នក្កតិ នយោឆាតត្ថិ នយោ, បដិលិកោៈ នយយតំ, នយ្យោ ចា អយតំ អបកេយាតិ នយោ, បហាតំៈ អភិយុលំ ចាកោលាត នយ្យោ ឯតន្តោ អភិនយេចតន្តោតិ អភិនយោ, ឆយ្យាតំ អចិបរិតោ នកាចោៈ អភិយុលកាចេត នយ្យោ ឯតិ កន្តិ ពញ្ញតីតិ អភិនយោ, ឆយ្យាតំ អចិបរិតនកាចាចចាលេឆាៈ ឯចំ តស្មិំ តស្មិំ អត្ថេ នយយ-នដ្ឋស្ស បចត្តិ ចេឌិតន្តោៈ នយយនដ្ឋស្ស អត្ថន្តរេ អភិនយយនដ្ឋស្ស ឧគាហរណំ ទុត្តតេយតេច ចេឌិតព្ពំៈ អយ្យាតិ នយយនដ្ឋស្ស ៈ កាលេហិ អត្ថោ នយចាយាទីតំ អត្ថាតំ ព្លឆ អនយ្ហចតោ, ឆេនឆេនកបរិនាតំ ចិយ ឃុត្តស្ស តិគាតកាចេត កាលស្ស អបឌិមិតន្តតោ ចៈ

កន្តោ បតេត្ថ អភិយយិតចនេតេច កាលេហិ តិឌ្ឋិដ្ឋោ, ត ឧតុនិចន្ធរាឌិចនេត តិយេយត្ថាតិ? អាហ – "តត្ថ កិច្ចាបី"តិអាឌិៈ ឧតុនិចន្ធរាឌិចនេត តិយំ អកត្ថា នយយនដ្ឋស្ស ចចតេត អយយ្បិ គុណោ លន្ធោ ហោតីតិ ឆន្សន្តោ "យេ ចា ព្លេយ"តិអាឌិយាហៈ នាយញ្ញឌោតតា ហិ ចិនេនេ អចតិដ្ឋតីតិៈ តត្ថ ឌិដ្ឋឆេយ្យុលចិហារនយោ ឆេចនិកំ ឈាតឋលនយាបត្តិហិ ចិតិតាយតកាលេហិ, ចិនេនតោ នត្តនត្តាហាតិៈ ឃុប្បកានាតិ ឆនតហស្សិលេកឆាតុនិកយ្យតឌ្ឍកាយបិតុកាចាទីហិ បិកដិៈ យថាចុត្តតេគេឆុ ឯច នយេយឆុ ឯកេឆនំ បកាទត្តេទហិ នក្កហេត្វា ឆន្សតុំ "យោ ចាយ"ត្តិអាឌិយាហៈ តថា ហិ ចាលាកិច្ចនយោ អត្តហិតបដិបត្តិនយោ ច អភិនន្ទោឆិនយោ, អរិយតុលីកាចនយោ ឌិដ្ឋឆេយ្យុលចិហារនយោ, កទុលាកិច្ចបរហិតបដិបត្តិឆេយ្យិកថានយោ ឆេនតានយោ ឯចៈ

កាលាចចេតេត តិដ្ឋេនោ កតោតិ នព្ពន្តោៈ តត្ថាតិ អភិឆេយ្យតញ្ញាឃុត្តបគចិតេយឃុៈ តថាតិ កុយ្យកាលេហិៈ អធិកាលេត្ថា អាឆាទេត្ថាៈ កាចោ តាយ កិរិយា, តាយ កិរិយត្តទលក្ខណំ កាចេតកាចលក្ខណំៈ តត្ថ យថា កាលេហិ នកាចឆេយ្យបរិច្ឆិន្តោ នយំ បទេយត្ថតោ អចិជ្ជយាតោបិ អាឆាទកាចេត បញ្ញាតោ តត្តលប្បចត្តាតំ តតោ ឃុត្តោ បទតោ ច អកាចតោ "ឃុត្តោហេញ្ញាតោ, នាយតេញ្យាកន្តី"តិ ច អាទីឆុ, នយ្ហោ ច អចយចចិតិយុត្តា អចិជ្ជយាតោបិ កប្បតាយត្តមិន្ធោ អចយចាតំ អាឆាទកាចេត បញ្ញាបីយតិ "ទុគ្គេ នាលា, យចទានិយំ នយ្ហតោ"តិអាទីឆុ, ឯចំ ព្លឆាបីតិ ឆន្សន្តោ អាហ "អធិកាលាញ្ញា...បេ... ឆយ្យាត"ត្តិៈ យស្មិំ កាលេ ឆេយ្យុបុញ្ញោ ចា កាយាចចទំ កុនលំ ចិត្តំ ឧប្បត្តំ ហោតិ, តស្មិំ ឯច កាលេ ឆេយ្យុបុញ្ញោ ច ឋស្សាគយោបិ ហោត្តីតិ អយញ្ញាតត្ថ អត្ថោៈ យថា ច "កាចីឆុ ទុយ្ហមាតាឆុ គតោ, ទុន្ធាឆុ អាគតោ"តិ គោហតកិរិយាយ គយតកិរិយា លក្ខីយតិ, ឯចំ ព្លឆាបិ "យស្មិំ នយយេ, តស្មិំ នយយេ"តិ ច ទុតេត្ត "នតី"តិ អយយត្ថោ ចិញ្ញាយយាតោ ឯច ហោតិ បគត្ថស្ស នត្តាចិទហាកាចតោតិ នយយស្ស នត្តាកិរិយាយ ចិត្តស្ស ឧប្បាគកិរិយា ឋស្សាទីតំ កចតកិរិយា ច លក្ខីយតិៈ យស្មិំ នយយេតិ យស្មិំ តចយ លលោ, យស្មិំ យោគិនាយតនិកាទាឌិហេតុបិប្បច្ចយនយចាយេ ចា នតិ កាយាចចទំ កុនលំ ចិត្តំ ឧប្បត្តំ ហោតិ, តស្មិំយេច លលោ, ហេតុបិប្បច្ចយនយចាយេ ចា ឋស្សាគយោបិ ហោត្តីតិ ឧគយត្ថ នយយនដ្ឋេ

ក្យុតិខេទ្ទេសោ ពលោ លក្ខណក្ខតកាចឃុទេត្តាតិ ទស្សេន្តោ អាហ “ពណ...ទេប... លក្ខិឃតី”តិ។

ហេតុអទេត្វាកាទណទេត្វា ច សមុចតិ “អនេត្តត ចសតិ, អទេត្ថុតេត ចសតិ, ឞទសុតា លិទ្ធតិ, ក្យុតាទេលត ពណតី”តិអាទីសុ ចិឃ។ ចីតិក្ខមច្បោ្យសុត្វា
កិក្ខុសង្ឃ ឞតិ្ដបិពាទេបត្វា ខ្ជតិល្លាចត្វុក់ ឞុក្ខុល់ បដិបុច្ឆិត្វា ចិកាទហិត្វា ច ត់ ត់ ចត្វុំ ខ្ជតិល្លាកាល់ អគតិក្ខមិត្វា ទេពទេគច ការេលត
សិក្ខាបកាតិ បញ្ញាទេបទេត្តា ភកចា ចិហទតិ សិក្ខាបកបញ្ញាត្តិទេហតុក្ខា អទេបក្ខយាទេគា ពតិឃបិទាឌិកាឌីសុ ចិឃ។

អច្ចត្ថទេមច អាទម្ភទេពា បទ្ធាឃ ឃាច ទេឃសគាតិទ្ធាត់ បទហិតបដិបត្តិសន្លាទេតត កាទុណាចិហាទទេត។ តឝត្វទេខាតគត្ថិ
អច្ចត្ថសំទេឃាកត្វទេខាតគត្វំ ខ្លុបទេឃាកចចគតិខេទ្ទេសោ ពលោ ឃធា “យាសំ អទេត្តាី”តិ។

ទេបិទាណាតិ អទ្ធពចាចទិយា។ អកិលិបមត្តកេទោតិ ចចគមទេត្តគ ចិទេមទេសា។ ទេពគ សុត្តចិតទេឃសុ ចិគត្តិឭត្តទេឃា ពលោតិ ទស្សេតិ។

ទេមទ្ទត្តិ ទេមទ្ទចាចក់ ចចត់ “ទេមទ្ទ”ត្តិ ទុត្តិ ទេមទ្ទក្យុណសហចទេណទេពា។ តធា ខ្លុត្តមត្តិ ឲុត្វាបិ។ ការេចឃុទេត្តាតិ កាទុកាចឃុទេត្តា
កាទុក្យុណទេឃាកទេពា, កាទុកាទណាទេហពាឃ ចា ការេចឃុទេត្តា។ ចុទេត្តាទេឃច, គ មគ ឆ្លុឆ ចត្តទេត្ថា ចិសុទ្ធិមក្គស្ស ឆ្លមិស្សា អទ្ធពចាឃ
ឲុកទេឃសកាចទេពាតិ អធិប្បាទេឃា។

អមទេទា គទេឃា (សំ។ គិ។ ខី។ ១។១។១; សារត្វ។ ខី។ ១។ចិគឃាតិសំសពចាចល្លគា; ចិសុទ្ធិ។ មហាខី។ ១។១៣៣; ឆ្លាតិទុ។ អទ្ធ។ កត្វាទម្ភពចា) –
ភាកចាតិ ភកចា, ភតចាតិ ភកចា, ភាទេក ចគីតិ ភកចា, ភទេក ចគីតិ ភកចា, ភត្តចាតិ ភកចា, ភទេក ចមីតិ ភកចា, ភាទេក ចមីតិ
ភកចា។

ភកចា ភតចា ភាទេក, ភទេក ច ចគិ ភត្តចា;

ភទេក ចមិ តធា ភាទេក, ចមីតិ ភកចា ឌិទេតា។

តត្វ ពធំ ភាកចាតិ ភកចា? ទេឃ ទេព សីលិឌទេឃា ឆមុក្ខន្ធា ក្យុណកាកា ក្យុណទេកាឌ្ធាសា, ទេព អគទ្ញាសាធាទណា គិទតិសយា តធាកតស្ស
អត្ថិ ខ្លុបលព្ភត្តិ។ តធា ហិស្ស សីលំ, សមាធិ, បញ្ញា, ចិមុត្តិ, ចិមុត្តិញាណឝស្សគំ, ហិរី, ឱត្តប្បំ, សទ្ធា, ចីទិឃំ, សតិ សម្បជញ្ញំ, សីលចិសុទ្ធិ,
ឌិដ្ឋិចិសុទ្ធិ, សមទេធា, ចិបស្សគា, តីណិ ក្យុសលមូលាតិ, តីណិ សុចទិតាតិ, តទេឃា សម្មាចិតក្កា, តិទេស្សា អគចជ្ជសញ្ញា, តិទេស្សា ធាតុទេឃា,
ចត្តាទេទា សតិបដ្ឋាគា, ចត្តាទេទា សម្មប្បធាគា, ចត្តាទេទា ឆ្លទ្ធិបាឌា, ចត្តាទេទា អទិឃមក្កា, ចត្តារិ អទិឃឞលាតិ, ចតស្សោ បដិសម្ភិធា,
ចតុទេឃាតិបទិទេច្ឆឌកញាណំ, ចត្តាទេទា អទិឃចំសា, ចត្តារិ ទេចសារជ្ជញាណាតិ, បញ្ច បធាតិឃង្កាតិ, បញ្ចង្កិទេកា សម្មាសមាធិ,
បញ្ចញាណិទេកា សម្មាសមាធិ, បញ្ចិន្ទ្រិឃាតិ, បញ្ច ពលាតិ, បញ្ច គិស្សាទណីឃា ធាតុទេឃា, បញ្ច ចិមុត្តាឃតគញាណាតិ, បញ្ច

ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨸᩁᩥᨸᩣᨧᨶᩦᨿᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᨨ ᩋᨶᩩᩔᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ, ᨨ ᨣᩣᩁᩅᩣ, ᨨ ᨶᩥᩔᩣᩁᨱᩦᨿᩣ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ, ᨨ ᩈᨲᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩣ, ᨨ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥᨿᩣᨶᩥ, ᨨ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨽᩣᨣᩥᨿᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᨨ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ, ᨨ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨬᩣᨱᩣᨶᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᩋᨸᩁᩥᩉᩣᨶᩥᨿᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᩋᩁᩥᨿᨵᨶᩣᨶᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩈᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨴᩮᩈᨶᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᨻᩃᨴᩮᩈᨶᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᨭᩥᩃᩣᨽᩉᩮᨲᩩᨴᩮᩈᨶᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᩃᩮᩣᨠᨵᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨽᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᩋᨠ᩠ᨡᨱᨴᩮᩈᨶᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᨾᩉᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᩋᨽᩥᨽᩣᨿᨲᨶᨴᩮᩈᨶᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣ, ᨶᩅ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨾᩪᩃᨠᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨶᩅ ᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨸᨵᩣᨶᩥᨿᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ, ᨶᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩅᩣᩈᨴᩮᩈᨶᩣ, ᨶᩅ ᩋᩣᨥᩣᨲᨸᨭᩥᩅᩥᨶᨿᩣ, ᨶᩅ ᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᨶᩅ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ, ᨶᩅ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩅᩥᩉᩣᩁᩣ, ᨴᩈ ᨶᩣᨳᨠᩁᨱᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨴᩈ ᨠᩈᩥᨱᩣᨿᨲᨶᩣᨶᩥ, ᨴᩈ ᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᩣ, ᨴᩈ ᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᨴᩈ ᩋᩁᩥᨿᩅᩣᩈᩣ, ᨴᩈ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨴᩈ ᨲᨳᩣᨣᨲᨻᩃᩣᨶᩥ, ᩑᨠᩣᨴᩈ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ, ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᨠ᩠ᨠᩣᨠᩣᩁᩣ, ᨲᩮᩁᩈ ᨵᩩᨲᨣᩩᨱᩣ, ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨬᩣᨱᩣᨶᩥ, ᨸᨬ᩠ᨧᨴᩈ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨸᩁᩥᨸᩣᨧᨶᩦᨿᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᩈᩮᩣᩊᩈ ᩋᩣᨶᩣᨸᩣᨶᩔᨲᩥ, ᩈᩮᩣᩊᩈ ᩋᨸᩁᨶ᩠ᨲᨸᨶᩦᨿᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᩑᨠᩪᨶᩅᩦᩈᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨬᩣᨱᩣᨶᩥ, ᨧᨲᩩᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈ ᨬᩣᨱᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈ ᩏᨴᨿᨻ᩠ᨻᨿᨬᩣᨱᩣᨶᩥ, ᨸᩁᩮᩣᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈ ᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨬᩣᨱᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ, ᨧᨲᩩᩅᩦᩈᨲᩥᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᨬ᩠ᨧᩣᩁᩥᨾᩉᩣᩅᨩᩥᩁᨬᩣᨱᩴ, ᩋᨶᨶ᩠ᨲᨶᨿᩈᨾᨶ᩠ᨲᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᨸᩅᩥᨧᨿᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨴᩮᩈᨶᩣᨬᩣᨱᩣᨶᩥ ᨲᨳᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩣᩈᩩ ᩃᩮᩣᨠᨵᩣᨲᩪᩈᩩ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩣᩈᨿᩣᨴᩥᩅᩥᨽᩣᩅᨶᨬᩣᨱᩣᨶᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩣᨸᩁᩥᨾᩣᨱᨽᩮᨴᩣ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣ ᨶᩥᩁᨲᩥᩈᨿᩣ ᨣᩩᨱᨽᩣᨣᩣ ᨣᩩᨱᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸᩃᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨽᩣᨣᩣ ᨣᩩᨱᨽᩣᨣᩣ ᩋᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ “ᨽᩣᨣᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩣ-ᨠᩣᩁᩔ ᩁᩔᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨲᩣᩅ ᨽᩣᨣᩅᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ᪨

ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩦᩃᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ, ᨣᩩᨱᨽᩣᨣᩣ ᩋᩈᩮᩈᨲᩮᩣ;

ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨣᨲᩮ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ, ᨽᨣᩅᩣᨲᩥ ᨸᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨠᨳᩴ ᨽᨲᩅᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ? ᨿᩮ ᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠᩉᩥᨲᩣᨿ ᩏᩔᩩᨠ᩠ᨠᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩉᩥ ᨾᨶᩩᩔᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨠᩮ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥᨿᩣ ᨠᨲᨾᩉᩣᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᩮᩉᩥ ᨾᩉᩣᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨴᩣᨶᨸᩣᩁᨾᩦ, ᩈᩦᩃ, ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣ, ᩅᩦᩁᩥᨿ, ᨡᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧ, ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶ, ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣ, ᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᨸᩣᩁᨾᩦᨲᩥ ᨴᩈ ᨸᩣᩁᨾᩥᨿᩮᩣ ᨴᩈ ᩏᨸᨸᩣᩁᨾᩥᨿᩮᩣ ᨴᩈ ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨸᩣᩁᨾᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾᨲᩥᩴᩈ ᨸᩣᩁᨾᩥᨿᩮᩣ, ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ, ᩋᨦ᩠ᨣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩮᩣ ᨶᨿᨶᨵᨶᩁᨩ᩠ᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨾᩉᩣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨿᩮᩣᨣᩮᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨧᩁᩥᨿᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ, ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨳᨧᩁᩥᨿᩣ, ᩃᩮᩣᨠᨲ᩠ᨳᨧᩁᩥᨿᩣ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨧᩁᩥᨿᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᨿᩮᩣ, ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩁᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨲᩮ ᨾᩉᩣᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨠᨸ᩠ᨸᩣᨶᩴ ᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨵᩥᨠᩣᨶᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩋᩈᨦ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥ ᨿᨳᩣ ᩉᩣᨶᨽᩣᨣᩥᨿᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᩣ ᨮᩥᨲᩥᨽᩣᨣᩥᨿᩣ ᩅᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᩣᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᨽᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᨲᩣ ᩋᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ “ᨽᨲᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ “ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᨿᩮᨶ ᨲ-ᨠᩣᩁᩔ ᨣ-ᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨽᨲᩅᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩁᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨽᩁᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩁᩥ, ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᩮᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨽᨲᩅᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ᪨

សម្មាសេព្ពាណិយា សេព្ព, ហាភបារិយិអានិកេ;

សម្ភារេ នតថា ភារេថា, តេភាបិ នកថា មតោតិ។

កថំ នាកេ ចតីតិ នកថា? យេ តេ ចតុវីសតិកោដិសតសហស្សសង្ខា ទេចសិកំ ចត្វអង្គតកនយាបត្តិកាកា, តេ អនុចេសសតោ លោកហិតត្ថំ អត្ថតោ ច និដ្ឋសម្ពុលចិហារត្ថំ និច្ចកប្បំ ចតិ កថិ សេចិ ពាហុល្លយកានីតិ នាកេ ចតីតិ នកថា។ អថ វា អភិញ្ញេយ្យធម្មេសុ កុសលាទីសុ ពន្ធាទីសុ ច យេ តេ បរិញ្ញេយ្យាទិចេសេន សង្ខេបតោ ចា ចតុព្ពិធា អភិសមយកាកា, ចិត្ថាររតោ បន “ចក្ខុ បរិញ្ញេយ្យំ សោតំ...បេ... ជរាមរណំ បរិញ្ញេយ្យ”ន្តិអាទិនា (បដិ។ ម។ ១។៣១) អនេកេ បរិញ្ញេយ្យកាកា, “ចក្ខុស្ស សមុទយោ បហាតព្ពោ...បេ... ជរាមរណស្ស សមុទយោ បហាតព្ពោ”តិអាទិនា បហាតព្ពកាកា, “ចក្ខុស្ស និរោធោ...បេ... ជរាមរណស្ស និរោធោ សច្ឆិកាតព្ពោ”តិអាទិនា សច្ឆិកាតព្ពកាកា, “ចក្ខុស្ស និរោធគាមិនី បដិបទា”តិអាទិនា, “ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា”តិអាទិនា ច អនេកភេទា ភាវេតព្ពកាកា ច ធម្មា, តេ សព្ពេ ចតិ កថិ យថារហំ គោចរភាវនាសេចនានំ វសេន សេចិ។ ឲចរ្យិ នាកេ ចតីតិ នកថា។ អថ វា “យេ ឥមេ សីលាទយោ ធម្មក្ខន្ធា សាវកេហិ សាធារណា គុណកាកា គុណកោដ្ឋាសា, កិន្តិ នុ ខោ តេ វិនេយ្យសន្តានេសុ បតិដ្ឋបេយ្យ”ន្តិ មហាករុណាយ ចតិ អភិបត្ថយិ, សា ចស្ស អភិបត្ថនា យថាធិប្បេតផលាវហា អហោសិ។ ឲចរ្យិ នាកេ ចតីតិ នកថា។

យស្មា ញេយ្យសមាបត្តិគុណនាកេ អសេសតោ;

កថិ បត្វយិ សត្តានំ, ហិតាយ នកថា តតោតិ។

កថំ នកេ ចតីតិ នកថា? សមាសតោ តាច កតបុញ្ញេហិ បយោគសម្បន្នេហិ យថាវិភវំ កថិយន្តីតិ នកា, លោកិយលោកុត្តរា សម្បត្តិយោ។ តត្ថ លោកិយេ តាច តថាគតោ សម្មាទិតោ បុញ្ញេ ឧឡារតមត្តភាវតោ បរមុក្កំសគតេ ចតិ កថិ សេចិ, យត្ថ បតិដ្ឋាយ និរវសេសតោ ពុទ្ធការធម្មេ សមន្នានេន្តោ ពុទ្ធធម្មេ បរិបាចេសិ, ពុទ្ធត្តមេ បន តេ និរវជ្ជសុខុបសំហិតេ អនញ្ញសាធារណេ លោកុត្តរេបិ ចតិ កថិ សេចិ, ចិត្ថាររតោ បន បទេសរជ្ជឥស្សរិយចក្កវត្តិសម្បត្តិ-ទេវរជ្ជសម្បត្តិអាទិវសេន-ឈានវិមោក្ខសមាធិសមាបត្តិញាណទស្សន-មគ្គភាវនាផលសច្ឆិ- កិរិយាទិ-ឧត្តរិមនុស្សធម្មវសេន ច អនេកវិហិតេ អនញ្ញសាធារណេ នកេ ចតិ កថិ សេចិ។ ឲចរ្យិ នកេ ចតីតិ នកថា។

យា តា សម្បត្តិយោ លោកេ, យា ច លោកុត្តរា បុថុ;

សព្ពា តា កថិ សម្ពុទ្ធោ, តស្មាបិ នកថា មតោតិ។

ກຄັ ກຕູຈາຕິ ກເາຈາ? ກຕູາ ຣຍຫກຕິກາ ອຸສູ ຄຫຼ ອຕີ໌ຕິ ກຕູຈາ˘ ຕສາເກເຕາ ຫິ

ຍທາກຣຸໜານຊູຊູາຕຊູາໜາຂີອປຣິຍິຕຄິຣຸປຍປກາຈກຸໜຈິເນນນຍກີກາຈເຕາ ນຊູນຕູຕູເຍາ, ນຊູາຄຕູປຣິທາຣປຸຊູກີຍາຍ ຄິຣຈເນນຫິຕນຸໜຈິສາຄຕປຢຣາຍ ຄິຣຕິນຍາຍ ປເຍາກນຢຕູຍາ ນເຂຈຍຄຸສູາຍ ປຂາຍ ອຊູຕູປກາຣິຕາຍ ຊູຕູີນຍທາປຸຣິນລກູໜ-ອນີຕິອຄຸຍຸຊູຄ-ຍຸາຍປຢກາຂີອຄຊູານາສາຣໜ- ຈິເນນປຂີຍລູິຕ-ຣຸປກາຍຕາຍ ຍສາກຸຊູ-ກຸໜາສິກເຕຄ “ຊູຕິປິ ເນາ ກເາຈາ”ຕິອາຂີຄຍປຢຈເຕູຄ ເລີກຕູຍຍຸາປິຄາ ນຸຈິປຸເລຄ ນຸຈິນຸເຊູຄ ຈ ຊຸຕິເຍາເນຄ ນຍຊູາກຕູາ ຊູກູີນປີຣຍິປຢຕູານຸ ອປຶຊູຕາຍຊູຊີອາຂີນຸ ນຸປຢຕິຊີຕກາຈເຕາ ຣນຄລຈຕຸເຈນາຣຊູາຂີຄິຣຕິນຍກຸໜຈິເນນ-ນຍກີກາຈເຕາ ຈ ຣຸປປຢຍາເໜາ ຣຸປປຢນເຊູາ, ເຍານປຢຍາເໜາ ເຍານປຢນເຊູາ, ລຸໜປຢຍາເໜາ ລຸໜປຢນເຊູາ, ສຍຸປຢຍາເໜາ ສຍຸປຢນເຊູາຕິ ໑ຈັ ຈຕຸປຢຍາໜິເກ ເລີກນຊູີຈາເນ ນຊູສາປິ ປນາສາຈທກາເຈຄ ນຍຕູປີນາຂີກຕູາ ອປຣິຍາໜາຄັ ນຕູາຄັ ນເຂຈຍຄຸສູາຄັ ອາຂຣຄຫຸຍາຄກາຣຈາຍຕຄຕາຍ ປຣຍເປຍນຍູຕີຊູາຄັ˘ ເຍ ຕສູ ຊູຈາເຂ ປຕິຊີຕາ ອເຈຊູປຢນາເຂຄ ນຍຊູາກຕາ ເທາຕີ, ເກຄຈິ ອນັທາຣີຍາ ເຕນັ ປນາຂກຕູີ ນຍເໜຄ ຈາ ຕຼາຫູເໜຄ ຈາ ເຂເຈຄ ຈາ ຍາເຣຄ ຈາ ຕຼາຫູຄາ ຈາ˘ ຕຈາ ຫິ ເຕ ອຕູເຄາ ຂີຈິຕປຣິຊູາເກປິ ຕຕູ ປນາຂັ ຄ ປຣິຊູຂຕູີ, ຕສູ ຈາ ອາໜັ ຣຍຫກຕູີກາຈເຕາ˘ ເຕເຄຈາຫ –

“ເຍາ ເຈ ກຕຊູ ກຕເຈຂີ ສີເຣາ;

ກລຍາໜມິເຕູາ ຣຍຫກຕູີ ຈ ເທາຕີ”ຕິ˘ (ຊາ˘ ໑˘໑ລ໌˘ລ໌ປ໌);

“ເນຍຸຈາປິ, ກິກູເຈ, ຍທານຍຸເຊູາ ຂີຕສເຍຸາ ເຈລ໌ ຄາຕິຈຕູຕິ, ໑ຈເຍຈ ເໜາ, ກິກູເຈ, ຍໍ ຍຍາ ນາຈກາຄັ ນິກູາປຂັ ປຊູາຕູັ, ຕັ ຍຍ ນາຈກາ ຂີຈິຕເທຕຸປິ ຄາຕິກູຍຕູີ”ຕິ (ອ˘ ຄິ˘ ປ໌˘໑໐; ຊູຂາ˘ ໓໓໌; ຊູຍອຈ˘ ໑ປ໌໓໌) ຈ˘

໑ຈັ ກຕູຈາຕິ ກເາຈາ ຄິຣຸຕູີຄເຍຄ ໑ກນູ ຕ-ກາຣສູ ເລີປັ ກຕູາ ຊູຕຣສູ ກ-ກາຣັ ກຕູາ˘

ກຸໜາຕິນຍຍຸຕູສູ, ຍຊູາ ເລີກຫິເຕນິເຄາ;

ນຍູຕູາ ຄທເຈາ ນຕູ, ກເາຈາ ເຕຄ ຈຸຊູຕີຕິ˘

ກຄັ ກເກ ຈຍີຕິ ກເາຈາ? ຍຊູາ ຕສາເກເຕາ ເຕາສິນຕູກຸເຕາປິ ປຸຣິຍານຸ ຊາຕີນຸ ປີຣຍິເຍາ ປຸເຣເຊູາ ກກນຊູາຕັ ນິຣິ ຊູສູຣິຍໍ ຍນຊູ ຈຍີ, ຊູກູີຣີ, ເລຍອປິຊູີ ຈິຍ ອຄເປເກູາ ໜຊູຍີ; ປຊູີຍຕູກາເຈປິ ທຕູາກຕັ ຈກູຈຕູີນິຣີ ເຂຈເລີກາສິປຊູນຂີນັ ຈຕຸຂີປິນູຣິຍໍ ຈກູຈຕູີນຢຕູີນຊູີສູຍໍ ນຕູຣຕຄນຍຸຊູລ໌ ຍນຊູ ຕິໜາຍປິ ອຍຊູາຍາເຄາ ຄິຣເປເກູາ ປທາຍ ອກິຄິກູຍິຕູາ ນຍຸານເຊູາສິ ອກິນຍຸເຊູາ,

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᨾᩮ ᩈᩥᩁᩦᩋᩣᨴᩥᨠᩮ ᨽᨣᩮ ᩅᨾᩦᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨽᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨾᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨽᨣᩣ, ᩈᩥᨶᩮᩁᩩᨿᩩᨣᨶ᩠ᨵᩁᩩᨲ᩠ᨲᩁᨠᩩᩁᩩᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩣᨴᩥᨽᩣᨩᨶᩃᩮᩣᨠᩅᩥᩈᩮᩈᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᨿᩣ ᩈᩮᩣᨽᩣ ᨠᨷ᩠ᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨲᩮᨷᩥ ᨽᨣᩮ ᩅᨾᩥ ᨲᨶ᩠ᨶᩥᩅᩣᩈᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣᩅᩣᩈᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲᩮᩣ, ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩮᨶ ᨷᨩᩉᩦᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᨽᨣᩮ ᩅᨾᩦᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ᪨

ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᩁᩦ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ, ᨿᩈᩴ ᩍᩔᩁᩥᨿᩴ ᩈᩩᨡᩴ;

ᨷᩉᩣᩈᩥ ᩃᩮᩣᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩣ, ᩈᩩᨣᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨠᩥᩴ ᨽᩣᨣᩮ ᩅᨾᩦᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ? ᨽᩣᨣᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᨽᩣᨣᨵᨾ᩠ᨾᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩣ, ᨲᩮ ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨿᨲᨶᨵᩣᨲᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ, ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩁᩪᨷᩅᩮᨴᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ, ᨷᨳᩅᩥᨿᩣᨴᩥᩋᨲᩦᨲᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᩋᨶᩮᨠᩅᩥᨵᩣ᪨ ᨲᩮ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᨷᨬ᩠ᨧᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨿᩮᩣᨣᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨣᨶ᩠ᨳᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᨲᩴ ᨵᩣᨲᩩᩴ ᩈᨾᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨾᩥ ᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨣᨾᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩮᩈ “ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨷᨳᩅᩥᩴ ᩋᩣᨷᩴ ᨲᩮᨩᩴ ᩅᩣᨿᩴ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᨥᩣᨶᩴ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩴ ᨠᩣᨿᩴ ᨾᨶᩴ, ᩁᩪᨷᩮ ᩈᨴ᩠ᨴᩮ ᨣᨶ᩠ᨵᩮ ᩁᩈᩮ ᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ...ᨷᩮ... ᨾᨶᩮᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᩴ...ᨷᩮ... ᨾᨶᩮᩣᩈᨾ᩠ᨹᩔᩴ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩴ ᩅᩮᨴᨶᩴ...ᨷᩮ... ᨾᨶᩮᩣᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩴ ᩅᩮᨴᨶᩴ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩴ...ᨷᩮ... ᨾᨶᩮᩣᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩴ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩴ ᨧᩮᨲᨶᩴ...ᨷᩮ... ᨾᨶᩮᩣᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩴ ᨧᩮᨲᨶᩴ, ᩁᩪᨷᨲᨱ᩠ᩉᩴ.ᨷᩮ... ᨵᨾ᩠ᨾᨲᨱ᩠ᩉᩴ, ᩁᩪᨷᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ...ᨷᩮ... ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ, ᩁᩪᨷᩅᩥᨧᩣᩁᩴ...ᨷᩮ... ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᩣᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨶᩩᨷᨴᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨽᩣᨣᩅᩈᩮᨶᨷᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩅᨾᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᩥᩁᩥ, ᩋᨶᨷᩮᨠ᩠ᨡᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩮᨶ ᨨᨯ᩠ᨯᨿᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᨲᩴ “ᨿᩴ ᨲᩴ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩉᩦᨶᩴ ᨷᨭᩥᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᩴ, ᨲᩴ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᨷᩩᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨶᩮᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪂.᪁᪈᪃)᪨ ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᨽᩣᨣᩮ ᩅᨾᩦᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨽᩣᨣᩮ ᩅᨾᩦᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩮ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩅᨩ᩠ᨩᩮ ᩉᩦᨶᨷᨱᩦᨲᩮ ᨠᨱ᩠ᩉᩈᩩᨠ᩠ᨠᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨬᩣᨱᨾᩩᨡᩮᨶ ᩅᨾᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᩥᩁᩥ ᩋᨶᨷᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥ ᨷᨩᩉᩥ, ᨷᩁᩮᩈᩴ ᨲᨳᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩮᨲᩴ “ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨷᩥ ᩅᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨷᨣᩮᩅ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩣ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁.᪂᪄᪀), ᨠᩩᩃ᩠ᩃᩪᨷᨾᩴ ᩅᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩔᩣᨾᩥ ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ, ᨶᩮᩣ ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁.᪂᪄᪀)᪨ ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᨽᩣᨣᩮ ᩅᨾᩦᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ᪨

ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨿᨲᨶᨵᩣᨲᩣᨴᩥ-ᨵᨾ᩠ᨾᨽᩣᨣᩣᨾᩉᩮᩈᩥᨶᩣ;

ᨠᨱ᩠ᩉᩈᩩᨠ᩠ᨠᩣ ᨿᨲᩮᩣ ᩅᨶ᩠ᨲᩣ, ᨲᨲᩮᩣᨷᩥ ᨽᨣᩅᩣ ᨾᨲᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

“ᨽᩣᨣᩅᩣ ᨽᨲᩅᩣ ᨽᩣᨣᩮ, ᨽᨣᩮ ᨧ ᩅᨶᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᩅᩣ;

ᨽᨣᩮ ᩅᨾᩥ ᨲᨳᩣ ᨽᩣᨣᩮ, ᩅᨾᩦᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ ᨩᩥᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ឆយ្ចឃទឹទំ បច្ចក្តិ ពទេទាតីតិ “ទេឃា ទេចា, អាគត្ត, យឃា ឆទេយ្ចា ច ចិតទេឃា ច ទេគឃិទេតា បញ្ញាទេត្តា, ទេឃា ទេចា យយច្ចទេឃត ឃត្តា”តិ (ឌី៑ គិ៑ ៦៑៦១៩) ចចតទេតា ឆយ្ចឃ្យ ឃត្តុកាចបរិឃាទេឃា ចិឌ្ឍីតិ ពត្តា ចុត្តា៑ ចឌិទឃឈ្លាតឃយាតពាទេឃា បទេទហិ អទេកឌ្ឍឃទឹទត្តា៑ ត ហិ កពចទេតា ទ្វបពាទេឃ ទេពតឌិ ឃក្កា អត្តទាទេឃា ពាតុត្តិ៑

ទេគឃតាឃយ្យត្តិ គិឌ្ឍិឃតិ ចក្កយាតឃ្យ ឃពលឃ្យ ឃុត្តឃ្យ “ឲច”ត្តិ គិគឃ្យតទេតា៑ ឃាចពឃយ្យត្តិ គិឌ្ឍិឃតិ បឌិឃម៉ិគ្គាប្យទេត្តត បញ្ចាឃុ ផាទេតឃុ កពចតា ឲតគទេក្កា ធបិទេតត យឃា យហាឃាចទេពត ឃុតំ, តច្ចា ទេតា យឃាច ឃុតំ, ត អតុឃ្យុតិកំ, ត បទេយ្យទាកតត្តិ ត្ថឃឃ្យ អត្តឃ្យ ឌឹបតទេតា៑ ពាលឃយ្យត្តិ គិឌ្ឍិឃតិ កពចា-ឃឌ្ឍឃត្តិឆាទេត បឃុត្តឃ្យ ឃយឃ-ឃឌ្ឍឃ្យ ពាលឃ្យ ឮឌ្ឍប្យាគបឌិយល្ខិតកាចឌឹបតទេតា៑ ឮឌ្ឍប្យាគបទេយា ហិ ពាលឃយ្យគា៑ ទេតទេតតំ ចុច្ចតិ –

“ពប្យពឃាទេឃ ពលិឃុទេព, ឮឌ្ឍប្យាទេគា អទេហា យហច្ឆទិឃំ;

ហុតាចហយទេឡ្យឌាតំ, ឃយុឌិតយពទគ្គយទចិគ្គ”ត្តិ (ឌី៑ គិ៑ ឌី៑ ៑១៑១; ឃំ៑ គិ៑ ឌី៑ ៑១៑១; អ៑ គិ៑ ឌី៑ ៑១៑១ ទ្វបិឌិចក្កចឃ្លតា);

កពចាតិ ទេគឃពឃយ្យត្តិ គិឌ្ឍិឃតិ ក្យាលចិឃិឌ្ឍ ឃត្តុត្តុយពក្យពាទចាឆិចចតកាចទេតា៑

យក្កលឌិចទេឃា ឃុពទេលា ឃុតក្កលតត្តិ អឌ្ឍ យក្កលឌិចទេឃា, តឃ្ចា ឃុតក្កលត្តំ, តត្តាបិ អឃំ ឃុពទេលា៑ យា អតិក្កឃីតិ យា ទត្តិចិកាឃតំ អតុឌិក្កត្តាតំ ទត្តិ អតិក្កឃីតិ ឲចំ ឃឃ្លុទេគ្គា ទេចឌិតទេឡ្លា៑ ក្តក្កាឃុ ចិតាឃុ ចិតាតិ ក្តក្កឌ្ឍា (ឌី៑ គិ៑ ឌី៑ ៑១៑៦អ៊ី; អ៑ គិ៑ ឌី៑ ៑៦៑៣៑៦៩)៑ ក្តក្កាឃុ ចិទេឌ្ឍាតលត្តិឃុ ចិតា បតិឌ្ឍិតាតិ ឃ្យលចិក្យឌាឌិបទេក្កបេត (បាលិតិ ៦៑៦៑៤) ឃឌ្ឍឃិឌ្ឍិ ទេចឌិតឡ្លា៑ គិទ្យត្តិតទេឃត ចា ក្តក្កាឃុ ចិតាឃុ ចិតា អាឃិតិ ក្តក្កឌ្ឍា៑ អបទេទ បត កលត្តិ “ក្វិកាពឃយ្យត្តិឃា យតុឃ្យឃយ្យត្តិឃា ក្តបពទេលាឃយ្យត្តិឃា ច ឃា តពទិ ក្តក្កឌ្ឍ ក្យលាទេឃាពទេតា ‘ក្តក្កឌ្ឍា’តិ តាយំ លគី”តិ៑

អចិទេឃទេឃតាតិ ត ចិទេឃទេឃត, ចិហាទកាចឃាយទេឡ្លាតាតិ អទេត្តា៑ ត្ថទិឃាបឆ...ទេប... ចិហាទទេឃុតិ ត្ថទិឃាបឆចិហាទេទា ឌិឡ្លចិហាទេទា ឲ្រាហ្ចចិហាទេទា អទិឃចិហាទេទាតិ ឲទេតាឃុ ចត្តុឃុ ចិហាទទេឃុ៑ ឃយក្កិបទិឌិបតត្តិ ឃយក្កិកាចបទិឌិបតំ៑ ឲតត្តិ “ចិហទតី”តិ ឲតំ បឆំ៑ តចា ហិ តំ “ត្ថទេឆពទេច្ចា កិហិហិ ឃំឃទេច្ចា ចិហទតិ ឃហតត្តិ ឃហទេឃាកី”តិអាឌិឃុ (ឃំ៑ គិ៑ ៣៑៦៣១) ត្ថទិឃាបឆចិហាទេទ អាពតំ; “ឃឃ្ចុំ ឃយទេឃ, កិក្កទេច, កិក្ក ចិចិទេច្ចច ពាទេយហិ...ទេប... បធយំ ឆឃាតំ ក្តបឃយ្យឌ្ឍ ចិហទតី”តិអាឌិឃុ (ឆ៑ ឃ៑ ១៩០; ចិក៑ ៩៦៣) ឌិឡ្លចិហាទេទ; “ទេឃា ទេយត្តាឃហពទេតត ទេចតឃា ឲពំ ឌិឃំ ថទិត្តា ចិហទតី”តិអាឌិឃុ (ឌី៑ គិ៑ ៑អ៊ី៩; ៦៑៦០ប័; យ៑ គិ៑ ៑លិលិ; ៦៑៦០ឆ័; ៦៑៦៦០) ឲ្រាហ្ចចិហាទេទ; “ទេឃា ទេតា អហំ អក្កិទេចឃ្យត តឃ្យាទេឃច ពចាឃ បទិទេឃាឃាទេត តឃ្ចុំ ឲច បុទិឃម៉ិ ឃយាឌិគិឃិទេត្ត អឌ្ឍាព្ទាទេយច ចិត្តំ ឃល្ចុបយិ ឃគ្គិឃាទេគយិ ឲទេពាឌិ ពទេទាយិ ឃយាគហាយិ, ទេឃត ឃុចំ គិច្ចពប្យំ ចិហទាយី”តិអាឌិឃុ (យ៑ គិ៑ ៑៦ប័លិ) អទិឃចិហាទេទ៑

តត្ថ ឥរិយនំ វត្តនំ ឥរិយា, កាយប្បយោគោ។ តស្សា បវត្តនុបាយភាវតោ ឋានាទិ ឥរិយាបថោ។ ឋានសមង្គី វា ហិ កាយេន កិញ្ចិ ករេយ្យ គមនាទីសុ អញ្ញតរសមង្គី វា។ អថ វា ឥរិយតិ បវត្តតិ ឯតេន អត្តភាវោ, កាយកិច្ចំ វាតិ ឥរិយា, តស្សា បវត្តិយា ឧបាយភាវតោ បថោតិ ឥរិយាបថោ, ឋានាទិ ឯវ។ តេ ច អត្ថតោ គតិនិវត្តិអាទិអាការេន បវត្តា ចតុសន្តតិរូបប្បពន្ធា ឯវ។ វិហរណំ, វិហរតិ ឯតេនាតិ វា វិហារោ, ឥរិយាបថោ ឯវ វិហារោ ឥរិយាបថវិហារោ។ ទិវិ ភវាតិ ទិព្វា។ តត្ថ ពហុលប្បវត្តិយា ព្រហ្មបារិសជ្ជាទិទេវលោកេ ភវាតិ អត្ថោ។ តត្ថ យោ ទិព្វានុភាវោ, តទត្ថាយ សំវត្តតីតិ វា ទិព្វា, អភិញ្ញាភិនីហារវសេន មហាគតិកត្តា វា ទិព្វា, ទិព្វា ច សោ វិហារោ ចាតិ ទិព្វវិហារោ, ចតស្សោ រូបាវចរសមាបត្តិយោ។ អារុប្បសមាបត្តិយោ បិ ឯត្ថេវ សង្គហំ គច្ឆន្តិ។ ព្រហ្មានំ, ព្រហ្មានោ វា វិហារា ព្រហ្មវិហារា, ចតស្សោ អប្បមញ្ញាយោ។ អរិយានំ, អរិយា វា វិហារា អរិយវិហារា, ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ។ សោ ហិ ភគវា ឯកំ ឥរិយាបថពាធនត្តិអាទិ យទិបិ ភគវា ឯកេនាបិ ឥរិយាបថេន ចិរតរំ កាលំ អត្តភាវំ បវត្តេតុំ សក្កោតិ, តថាបិ “ឧបាទិន្នកសរីរស្ស នាម អយំ សភាវោ”តិ ទស្សេតុំ វុត្តំ។ យស្មា វា ភគវា យត្ថ កត្ថចិ វសន្តោ វេនេយ្យានំ ធម្មំ ទេសេន្តោ, នានាសមាបត្តីហិ ច កាលំ វីតិនាមេន្តោ វសតីតិ វេនេយ្យសត្តានំ អត្តនោ ច វិវិធំ ហិតសុខំ ហរតិ ឧបនេតិ ឧប្បាទេតិ, តស្មា វិវិធំ ហរតីតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្វោ។

សុភគត្តាតិ និព្វិការាភាវេន សោភគ្គត្តា។ តេនាហ “សុន្ទរនិព្វិកត្តា សុន្ទរកាយត្តា វា”តិ។ លោលសម្ពជ្ជាស្សវេតិ ឯត្ថ លោមំ នាម ចក្ខុនយនាទីសុ ឧត្តរចក្ខុនាទិ-អភិលក្ខិតាទិវសេសុ សបរិជនានំ មនុស្សានំ មង្គលការណំ សមជ្ជំ នាម តំ សមជ្ជាទិ។ ឧស្សវោ នក្ខត្តំ។ យត្ថ ការកិរិយវាសិនោ តយោ សត្ត វា ទិវសេ នក្ខត្តឃោសនំ កត្វា យថាវិភវំ អលង្កតបដិយត្តា ភោគេ បរិភុញ្ជន្តា នក្ខត្តកីឡំ អនុ កីឡន្តិ។ តេសំ តំ តថេវ ហោតីតិ តេសំ មនុស្សានំ តំ បត្ថនំ តក្កិចាសីទេវតានុភាវេន យេភុយ្យេន តថេវ ហោតិ, បត្ថនា សមិជ្ឈតីតិ អត្ថោ។ ពហុជនកន្តតាយាតិ ឥមិនា “សុភគត្តា”តិ ឯតស្សេវ បទស្ស បការន្តរេន អត្ថំ វិភាវេតិ។ តត្រាយំ វចនត្ថោ – ភជនីយេន សុន្ទរ ភជីយតីតិ សុភគំ, សុភា អគា រុក្ខា ឯត្ថាតិ វា សុភគំ, សុន្ទរកិត្តិយោគតោ វា “សុភគ”ន្តិ ឯវមេត្ថ អត្ថំ វណ្ណេន្តិ។ កេចិ បន “សុភាគវនេ”តិ បឋន្តិ, “សុន្ទរភូមិភាគេ វនេ”តិ តេសំ អត្ថំ វទន្តិ។ សុភគស្ស នាម យក្ខស្ស វនំ តេន បរិគ្គហិតត្តាតិ “សុភគវន”ន្តិ អញ្ញេ។ វនតិ ភត្តិំ ករោតីតិ អត្តនិ វនំ វនតិ ការេតីតិ ឯវម្បិ អត្ថោ វនយតីតិ បទសិទ្ធិ វេទិតព្វា។ តេនេវាហ “អត្តនិ សិនេហំ ឧប្បាទេតី”តិ។ យាវតត្ថោ វនុតេ ឥតិ វនត្ថិ ឧបចារកប្បនាវសេន វន-សទ្ទោ វេទិតព្វោ។

ឧជុវំសាតិ ឧជុក្ខន្ធាបិ។ មហាសាលាតិ មហារុក្ខា។ អញ្ញតរស្មិំ សាលមូលេតិ អញ្ញតរស្ស រុក្ខស្ស មូលេ។ វនប្បតិជេដ្ឋករុក្ខោតិ វនប្បតិភូតោ ជេដ្ឋករុក្ខោ។ តមេវ ជេដ្ឋកភាវត្ថំ វនប្បតិភាវេនាគតំ សេដ្ឋភាវំ បកាសេតុំ។ តេន ហិ សោ “សាលរាជា”តិ វុត្តោ។ ឧបគតានំ រញ្ជនតោ រាជា, អញ្ញេសំបិ នាមេសុ រុក្ខេ រាជេវាហាតិ ទស្សេតុំ “សុបតិដ្ឋិតស្សា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ព្រាហ្មណ ធម្មិកាតិ អាលបនំ។ និប្បរិយាយេន សាខាទីមតោ សង្ខាតស្ស សុប្បតិដ្ឋិតភាវសាធកេ អចលវិសេសេ បវត្តមានោ មូល-សទ្ទោ។ យស្មា តំសទិសេសុ តទនិស្សយេ បទេសេ ច រុឡ្ហីវសេន បរិយាយតោ បវត្តតិ, តស្មា “មូលានិ ឧទ្ធរេយ្យា”តិ ឯត្ថ និប្បរិយាយមូលំ អធិប្បេតន្តិ ឯកេន មូល-សទ្ទេន វិសេសេត្វា អាហ “មូលមូលេ និស្សិតី”តិ យថា “ទុក្ខទុក្ខំ (សំ· និ· ៣·១១៧), រូបរូប”ន្តិ (វិសុទ្ធិ· ១·៣៣៨) ច។

អសាធារណហេតុម្ហិបិ អសាធារណការណោ។ លោកសហភាវចិត្តុប្បាទានំ ឯវ អាវេណិកេ តេសំ សុប្បតិដ្ឋិតភាវសាធនតោ មូលដ្ឋេន ឧបការកេ បច្ចយធម្មេ និស្សិតីតិ អត្ថោ។

តត្ថាតិ “ឯកំ សមយំ ភគវា ឧក្កដ្ឋាយំ វិហរតិ សុភគវនេ សាលរាជមូលេ”តិ យំ វុត្តំ ឋានំ, តត្ថ។ សិយាតិ កស្សចិ ឯវំ បរិវិតក្កោ សិយា, ចក្ខុយានាការេន កទាចិ ចោទេយ្យ វាតិ អត្ថោ។ អថ តត្ថ វិហរតីតិ យទិ សុភគវនេ សាលរាជមូលេ វិហរតិ។ ន វត្តព្វន្តិ នានាឋានភូតត្តា ឧក្កដ្ឋាសុភគវនានំ, ឯកំ សមយន្តិ ច វុត្តត្តាតិ អធិប្បាយោ។ ចោទនាតិ ចោទកោ តមេវ អត្ថតោ អធិប្បាយំ “ន ហិ សក្កា”តិអាទិនា វិវរតិ។ ព្ចុតមេវា សព្ពមេវ អវិបរីតំ អត្ថំ អជានន្តេន វុត្តន្តិ ទស្សេន្តោ “ន ខោ បនេតំ ឯវំ ទដ្ឋព្វ”ន្តិ អាហ។ តត្ថ ឯវន្តិ “ឧក្កដ្ឋាយំ វិហរតិ សុភគវនេ សាលរាជមូលេ”តិ ឯវំ វចនំ។ ឯវន្តិ “យទិ តាវ ភគវា”តិអាទិនា យំ តំ ភវតា ចោទិតំ, តំ អត្ថតោ ឯវំ ន ខោ បន ទដ្ឋព្វំ, ន ហិ យត្ថ អប្បដិភានំ វិហារទស្សនត្ថន្តិ អត្ថោ។

ព្ចុទាតិ អត្ថតោ មហាធិប្បាយំ អវិបរីតំ អត្ថំ, តស្ស ច បដិក្ខេបវ វុត្តភាវំ, តេន ច អប្បដិវិទ្ធំ បកាសេន្តោ “ននុ អវោចាម្ហ...សាលរាជមូលេ”តិ អាហ។ ឯវម្បិ “សុភគវនេ សាលរាជមូលេ វិហរតី”តេ្វវ វត្តព្វំ, ន “ឧក្កដ្ឋាយ”ន្តិ ចោទនំ មនសិ កត្វា វុត្តំ “គោចរគាមនិទស្សនត្ថ”ន្តិអាទិ។

អវស្សំ ចេត្ថ គោចរគាមកិត្តនំ កាតព្វំ។ តថា ហិ តំ យថា សុភគវនាទិកិត្តនំ បព្វជិតានុគ្គហករណាទិអនេកប្បយោជនំ, ឯវំ គហដ្ឋានុគ្គហករណាទិវិវិធប្បយោជនន្តិ ទស្សេន្តោ “ឧក្កដ្ឋាកិត្តនេន”តិអាទិមាហ។ តត្ថ បច្ចយគ្គហណេន ឧបសង្កមនបយិរុបាសនានំ ឱកាសទានេន ធម្មទេសនាយ សរណេសុ សីលេសុ ច បតិដ្ឋាបនេន យថូបនិស្សយំ ឧបរិវិសេសាធិគមាវហនេន ច គហដ្ឋានុគ្គហករណំ, ឧគ្គហបរិបុច្ឆានំ កម្មដ្ឋានានុយោគស្ស ច អនុរូបវសនដ្ឋានបរិគ្គហេនេត្ថ បព្វជិតានុគ្គហករណំ វេទិតព្វំ។ ករុណាយ ឧបគមនំ, ន លាភាទិនិមិត្តំ, បញ្ញាយ អបគមនំ, ន វិរោធាទិនិមិត្តន្តិ ឧបគមនាបគមនានំ និរុបក្កិលេសតំ វិភាវេតិ។ ធម្មិកសុខំ នាម អនវជ្ជសុខំ។

ទេវានំ ឧបការពហុលតា ជនវិវិត្តតាយ។ បចុរជនវិវិត្តំ ហិ ឋានំ ទេវា ឧបសង្កមិតព្វំ មញ្ញន្តិ។ តទត្ថបរិនិប្ផាទនន្តិ លោកត្ថនិប្ផាទនំ, ពុទ្ធកិច្ចសម្បាទនន្តិ អត្ថោ។ ឯវមាទិនាតិ អាទិ-សទ្ទេន ឧក្កដ្ឋាកិត្តនេន រូបកាយស្ស អនុគ្គហណំ ទស្សេតិ, សុភគវនាទិកិត្តនេន ធម្មកាយស្ស។ តថា បុរិមេន បរាធីនកិរិយាករណំ, ទុតិយេន អត្តាធីនកិរិយាករណំ។ បុរិមេន ចា ករុណាកិច្ចំ, ទុតិយេន បញ្ញាកិច្ចំ។ បុរិមេន ចស្ស បរមាយ អនុកម្បាយ សមន្នាគមំ, បច្ឆិមេន បរមាយ ឧបេក្ខាយ សមន្នាគមំ ទីបេតិ។ ភគវា ហិ សព្ពសត្តេ បរមាយ អនុកម្បាយ អនុកម្បតិ, ន ច តត្ថ សិនេហទោសានុបតិតោ បរមុបេក្ខកភាវតោ, ឧបេក្ខកោ ច ន ច បរហិតសុខករណេ អប្បោស្សុក្កោ មហាការុណិកភាវតោ។

តស្ស មហាការុណិកតាយ លោកនាថតា, ឧបេក្ខកតាយ អត្តនាថតា។ តថា ហេស ពោធិសត្តភូតោ មហាករុណាយ សមុស្សាហិតមានសោ សកលលោកហិតាយ ឧស្សុក្កមាបន្នោ មហាភិនីហារតោ បដ្ឋាយ តទត្ថនិប្ផាទនត្ថំ បុញ្ញញាណសម្ភារេ សម្ភរន្តោ អបរិមិតំ កាលំ អនប្បកំ ទុក្ខមនុភោសិ, ឧបេក្ខកតាយ សម្មា បតិតេហិ ទុក្ខេហិ ន វិកម្បិ។ តថា មហាការុណិកតាយ សំសារាភិមុខតា, ឧបេក្ខកតាយ

ᨲᨲᩮᩣ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣ᪨ ᨲᨴᩣ ᩈᩮᨸᨠ᩠ᨡᨠᨲᩣᨿ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᨠᩥᨿᩩᩃᨲᩣ, ᨿᨳᩣᨠᩣᩁᩩᩊᩥᨠᨲᩣᨿ ᨲᨴᩥᨠᩮᨿᩣ᪨ ᨲᨴᩣ ᨿᨳᩣᨠᩣᩁᩩᩊᩥᨠᨲᩣᨿ ᨸᨴᩮᨶ ᩋᨽᩥᨶᩣᨸᨲᩥ,
ᩈᩮᨸᨠ᩠ᨡᨠᨲᩣᨿ ᨶᨿᩴ ᨸᨴᩮᩉᩥ ᩋᨽᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᨠᩣᩁᩩᩊᩥᨠᨲᩣᨿ ᨸᨴᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᨱᩴ, ᩈᩮᨸᨠ᩠ᨡᨠᨲᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨸᨴᩮᨶ ᩁᨠ᩠ᨡᨱᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩉᩥᨲᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩦᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨿᨳᩣᨠᩣᩁᩩᩊᩥᨠᨲᩣᨿ ᨶᨧ᩠ᨧᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᩅᩣᨠᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᨧ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩥ, ᩈᩮᨸᨠ᩠ᨡᨠᨲᩣᨿ ᩈᨸᨶᨿᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᨧ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨶᨿᨸᨿᩮᩣᨣᩔ ᨿᨳᩣᨠᩣᩁᩩᩊᩥᨠᨲᩣᨿ ᩃᩮᩣᨠᩉᩥᨲᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ ᩁᨭ᩠ᨮᨶᨿᨴᩣᨶᩥᨠᩅᨶᨿᨲ᩠ᨲᩦᨿᩣ ᩈᨸᨠᩣᨿᨲᩥ, ᩈᩮᨸᨠ᩠ᨡᨠᨲᩣᨿ ᨲᩥᩃᩣᨿᨸᩥ ᩋᨿᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣᨲᩔ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨸᨠᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᩈᩩᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨸᨠᩣᨿᩣᨸᨠᩣᨿᩔ ᨿᨳᩣᨠᩣᩁᩩᩊᩥᨠᨲᩣᨿ ᩃᩮᩣᨠᩉᩥᨲᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ ᨴᩣᨶᩅᨶᩮᨶ ᨶᨿᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᨴᨠᩣ, ᩈᩮᨸᨠ᩠ᨡᨠᨲᩣᨿ ᩅᩔ ᨹᩃᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᩣᨶᩦᨶᨠᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨶᨿᨴᩣᨿᨠᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᨻ᩠ᨽᩩᨲᨣᩩᨱᨶᨿᨲ᩠ᨳᨠᨲᩔ ᨿᨳᩣᨠᩣᩁᩩᩊᩥᨠᨲᩣᨿ ᨸᨴᩮᨶ ᩉᩥᨲᩈᩩᨡᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨲᩥᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨠᩣᩁᩥᨲᩣ,
ᩈᩮᨸᨠ᩠ᨡᨠᨲᩣᨿ ᨠᩣᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨠᩃᩥᨠᩣᩁᩥᨲᩣ᪨

ᨲᨴᩣ ᨿᨳᩣᨠᩣᩁᩩᩊᩥᨠᨲᩣᨿ ᩅᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩁᨿᨲᨴᩔᨶᩮᨶ ᨶᨬ᩠ᨬᩣᨲᨶᩴᩅᩮᨠᩣ, ᩈᩮᨸᨠ᩠ᨡᨠᨲᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨥᩋᩣᨴᩮᩈᩩ ᨴᩮᩅᨠᩮᩣᨠᨶᨴᩦᩈᩩ ᨠᩮᩣᨠᩮᩈᩩ ᨠᩥᨴᩮᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨿᨳᩣᨠᩥᨠᩥᨠ᩠ᨡᨿᨲᩥ ᨠᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨿᨳᩣᨠᩣᩁᩩᩊᩥᨠᨲᩣᨿ “ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᨲᩣᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪕᪗; ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪔, ᪑᪐) ᨠᩁᩩᨱᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᩁᨾ᩠ᨽᩮᩣ, ᩈᩮᨸᨠ᩠ᨡᨠᨲᩣᨿ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨽᩪᨲᩔ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩣᨶᩥ ᩅᩥᩅᩮᨠᩈᩩᨡᩮᨶ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᨶᩴ᪨ ᨿᨳᩣᨠᩣᩁᩩᩊᩥᨠᨲᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨲᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩋᨸ᩠ᨸᩮᩣᩔᩩᨠ᩠ᨠᨲᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨿᨳᩣᨻ᩠ᨿᩪᩉᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᩔᩁᨲᩣᨸᨴᩮᩈᨶ ᨴ᩠ᨵᩣᨶᩈᨾ᩠ᨸᨴᩴ, ᩈᩮᨸᨠ᩠ᨡᨠᨲᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨿᩣᨶᩥ ᩅᩮᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥ ᩋᨲᩥᩁᩪᨸᨶᨿᨴᩣᨶᩮᨸᩥ ᩋᨲᨬ᩠ᨬᩣᨳᩣᨠᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣᨠᩣᩁᩩᩊᩥᨠᨲᩣᨿ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨶᩥ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨠᩣᩁᩮᩣ, ᩈᩮᨸᨠ᩠ᨡᨠᨲᩣᨿ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨶᩥᨸᩥ ᩋᨶᩩᩁᩮᩣᨵᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣᨠᩣᩁᩩᩊᩥᨠᨲᩣᨿ ᨠᩣᨿᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩈᨲ᩠ᨲᩔᨸᩥ ᩈᩮᨸᨠ᩠ᨡᨠᨲᩣᨿ ᩋᨴᩮᨬ᩠ᨬᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩑᩅ ᩅᩥᩉᩁᨱᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᨶ ᩅᩔ ᨸᨴᩮᨿᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾᨿᩣᨿ ᨶᨿᨲ᩠ᨳᩣᨠᨿᩴ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᨶ ᨸᨴᩮᨿᩣᨿ ᩈᩮᨸᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨶᨿᨲ᩠ᨳᩣᨠᨿᩴ ᨴᩦᨸᩮᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ “ᨲᨴᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᩴ᪨ ᨴᩮᩈᨠᩣᩃᨸᩁᩥᨴᩦᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩮᨿ ᨴᩮᩈᨠᩣᩃᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵ ᩅᩥᩉᩁᨱᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩅᩥᩈᩮᩈᨶᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮᨶᩴ ᨸᩁᩥᨴᩦᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩮᩈᩔᨶ᩠ᨲᩣ “ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ...ᨸᩮ... ᨴᩦᨸᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᨸᨭᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵ ᨠᩣᩃᩔ, ᨴᩮᩈᩔ ᨧ ᨸᨭᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨽᩅᩥᨲᩩᩴ ᩋᩁᩉᨲᩥ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ᪨ ᩋᨿᩴ ᨲᩣᩅ ᨲᨴᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᨸᨭᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᩣᩅᨲᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩮᩈᩩ ᨵᩣᨲᩩᩈᩩ ᨲᨴᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᩅᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮ ᨴᩮᩈᩴ ᨠᩣᩃᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨽᩣᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨧ ᨴᩮᩈᨠᩣᩃᩮ ᨴᩦᨸᩮᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᨲᨴᩣᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨽᨣᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩣᩃᨸᩥ ᩋᨠᩣᩈᩥ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮ ᨴᩮᩈᩮ, ᨠᩣᩃᩮ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨲᨴᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᨿᨲ᩠ᨳᨾᩮᨲᩥ᪨ ᨶᨶᩩ ᨧ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ “ᩋᨠᩣᩃᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨲᩣᩅ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨷᩣᩉᩥᨿᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥ, ᨲᨴᩮᩅᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩅᩥᨴᩥᨾᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩦᨲᩥ? ᩈᨧ᩠ᨧᨾᩮᨲᩴ,
ᩋᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩮ ᩋᨴᩮᩈᨶᨲᩣᨿ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᩉᩁᨱᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᩋᨠᩣᩃᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨲᩣᩅ”ᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᨸᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨥᩁᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᩉᩣ”ᨲᩥ (ᩈᩩᨴᩣ᪨ ᪑᪐), ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩔ ᩋᨠᩣᩃᨽᩣᩅᩔᩮᩅ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩔ ᩉᩥ ᨲᨴᩣ ᩋᨴ᩠ᨵᩣᨶᨸᩁᩥᩔᨾᩮᨶ ᩁᩪᨸᨠᩣᨿᩮ ᩋᨠᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩣ
ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨻᩃᩅᨸᩦᨲᩥᩅᩮᨣᩮᨶ ᨶᩣᨾᨠᩣᨿᩮ, ᨲᨴᩩᨽᨿᩔ ᩅᩪᨸᩈᨾᩴ ᩋᩣᨣᨾᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨸᨬ᩠ᨧᨸᩁᩥᩉᩣᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᨣᩅᩣ “ᩋᨠᩣᩃᩮᩣ ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥ᪨ ᩋᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᨴᩮᩈᩮ ᩋᨴᩮᩈᨶᨲᩣᨿ ᨸᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᩉᩁᨱᩴ “ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᩒᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪑᪕᪔),
ᩅᩥᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᨸᨧ᩠ᨨᩣᨿᩣᨿᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩦ”ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪓᪙᪓) ᨧ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᨠᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ᪨

“អថ ខោ សោ, ភិក្ខវេ, តារេសិ ឥធ បុរេក្ខ រសាតោ ឥធ បិបតិ កម្មាតិ ករិត្វា”តិអាទីសុ (ម។ និ។ ២។២៥១) បទបូរណមត្តេ ខោ-សទ្ទោ, “ទុក្ខំ ខោ អគារវោ វិហរតិ អប្បតិស្សោ”តិអាទីសុ (អ។ និ។ ៤។២១) អវធារណេ, “កិត្តាវតា នុ ខោ, អាវុសោ, សត្ថុ បវិវិត្តស្ស វិហរតោ សាវកា វិវេកំ នានុសិក្ខន្តី”តិអាទីសុ (ម។ និ។ ១។២១) អាទិកាលត្ថេ។ វាក្យារម្ភេតិ អត្ថោ។ តត្ថ បទបូរណេន វចនាលង្ការមត្តំ កតំ ហោតិ, អាទិកាលត្ថេន វាក្យស្ស ឧបញ្ញាសមត្តំ, អវធារណត្ថេន បន និយមទស្សនំ, តស្មា អាយស្មាបិ ឧបាតិ អាយស្មតោ និយមោ ទស្សិតោ ហោតីតិ។

“ភគវាតិ លោកគរុទីបន”ន្តិ កស្មា វុត្តំ, ននុ បុព្ពេបិ ភគវា-សទ្ទស្ស អត្ថោ វុត្តោតិ? យទិបិ បុព្ពេ វុត្តោ, តំ បនស្ស យថាវុត្តេ ឋានេ វិហរណកិរិយាយ កត្តុវិសេសទស្សនត្ថំ កតំ, ន អាយត្តកិរិយាយ, ឥធ បន អាយត្តកិរិយាយ, តស្មា តទត្ថំ បុន “ភគវា”តិ វិញ្ញាយំ វុត្តន្តិ ទស្សេតុំ “ភគវាតិ លោកគរុទីបន”ន្តិ អាហ។ កថាសវនយុត្តបុគ្គលវចនន្តិ វត្តព្ពាភាវ មូលបរិយាយទេសនាយ សវនយោគ្យបុគ្គលវចនំ។ វត្ថុម្បិ បរិសាសុ ភិក្ខូ ឧច ឧទិសាតិ ទេសនាតិ វិសេសេន ភាជនភូតា, ឥតិ សាតិសយសាសនសម្បដិគ្គាហកភាវទស្សនត្ថំ ឥធ ភិក្ខុគហណន្តិ ទស្សេត្វា ឥទានិ សទ្ទត្ថំ ទស្សេតុំ “អបិចា”តិអាទិមាហ។

តត្ថ ភិក្ខកោតិ ភិក្ខូតិ ភិក្ខនសីលតាយ ភិក្ខូតិ អត្ថោ។ ភិក្ខាចរិយំ អជ្ឈុបគតោតិ ពុទ្ធេហិបិ អជ្ឈុបគតំ ភិក្ខាចរិយំ ឧញ្ឆាចរិយំ អជ្ឈុបគតត្តា អជ្ឈុបគតត្តា ភិក្ខុ។ យោ ហិ កោចិ អប្បំ វា មហន្តំ វា ភោគក្ខន្ធំ បហាយ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតោ, សោ កសិគោរក្ខាទីហិ ជីវិកកប្បនំ ហិត្វា លិង្គសម្បដិច្ឆនេនេវ ភិក្ខាចរិយំ អជ្ឈុបគតត្តា ភិក្ខុ, បរបដិពទ្ធជីវិកត្តា វា វិហារមជ្ឈេ កាជភត្តំ ភុញ្ជមានោបិ ភិក្ខាចរិយំ អជ្ឈុបគតោតិ ភិក្ខុ, បិណ្ឌិយាលោបភោជនំ និស្សាយ បព្ពជ្ជាយ ឧស្សាហជាតត្តា វា ភិក្ខាចរិយំ អជ្ឈុបគតោតិ ភិក្ខូតិ ឧចមេត្វ អត្ថោ ឯវំ វណ្ណេត្វា អាទិនា នយេនាតិ “ភិន្នបដធរោតិ ភិក្ខុ, ភិន្ទតិ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេតិ ភិក្ខុ, ភិន្នត្តា បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ ភិក្ខូ”តិអាទិនា វិភង្គេ (វិភ។ ៥១០) អាគតនយេន ញាបេតីតិ អវណ្ណេតិ, បដិវេទេតីតិ អត្ថោ។

ភិក្ខនសីលតាតិអាទីសុ ភិក្ខនសីលតា ភិក្ខនេន អាជីវនសីលតា, ន កសិវាណិជ្ជាទីហិ អាជីវនសីលតា។ ភិក្ខនធម្មតា “ឧទ្ទិស្ស អរិយា តិដ្ឋន្តី”តិ (បដិ។ ម។ ១២៧; មិ។ ប។ ៤។៥។៩) ឯវំ វុត្តភិក្ខនសភាវតា, ន យាចនាទោសញ្ញសភាវតា។ ភិក្ខនេ សាធុការិតា “ឧត្តិដ្ឋេ នប្បមជ្ជេយ្យា”តិ (ធ។ ប។ ១៦៨) វចនំ អនុស្សរិត្វា តត្ថ អប្បមាទតា។ អថ វា សីលំ នាម បកតិសភាវោ, ឥធ បន តទធិដ្ឋានំ ធម្មោតិ វតំ។ អបរេ បន “សីលំ នាម វតសមាទានំ, ធម្មោ នាម បវេណិអាគតំ ចារិត្តំ, សាធុការិតាតិ សក្កច្ចការិតា អាទរកិរិយា”តិ វណ្ណេន្តិ។ ហីនាធិកជនសេវិតំ វុត្តិន្តិ យេ ភិក្ខាចារា ហីនាបិ ជាតិយជាទិនេសេន ឧទ្ធតា ឧទ្ធញ្ញអា។ យេ ច គិហិភាវេ បរេសុ អត្ថិកាវិយ្យិ អនុបគតតាយ ភិក្ខាចរិយំ បរមកាបញ្ញំ មញ្ញន្តិ, តេសំ ឧភយេសម្បិ យថាក្កមំ “ភិក្ខវោ”តិ វចនេន ហីនជនេហិ ទលិទ្ទេហិ បរមកាបញ្ញំ បត្តេហិ បរក្កុលេសុ ភិក្ខាចរិយាយ ជីវិកំ កប្បេន្តេហិ សេវិតំ វុត្តិំ ឧបគតាសន្តោ ឧទ្ធតភាវនិគ្គហំ ករោតិ, អធិកជនេហិ ឧឡារភោគកុលវិភវំ បហាយ បព្ពជិតេហិ ពុទ្ធាទីហិ អាជីវិសោធនត្ថំ សេវិតំ វុត្តិំ ឧបគតាសន្តោ ទីនភាវនិគ្គហំ ករោតីតិ។

យោ ឥទានិ យស្មា “ភិក្ខវោ”តិ វចនំ អាយត្តកវចនោ អភិមុខីករណំ, បករណោ សាបត្តិយតោ ច សុស្សូសាជនកំ

សក្កច្ចសវនមនសិការនិយោជនត្ថំ ហោតិ។ តស្មា តមត្ថំ ទស្សេន្តោ “ភិក្ខវោតិ ឥមិនា”តិអាទិមាហ។

តត្ថ សាត្ថកសវនមនសិការេនាតិ សាត្ថកសវនេន សាត្ថកមនសិការេន ច។ កថំ បន បវត្តិតា សវនាទយោ សាត្ថកំ បវត្តិតា ហោន្តីតិ? “អទ្ធា ឥមាយ សម្មាបដិបត្តិយា សកលសាសនសម្បត្តិ ហត្ថគតា ភវិស្សតី”តិ អាទរគារវយោគេន, កថាទីសុ អបរិហានិតា ច។ វុត្តំ ហិ “បញ្ចហិ, ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ សុណន្តោ សទ្ធម្មំ ភព្ពោ និយាមំ ឱក្កមិតុំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ។ កតមេហិ បញ្ចហិ? ន កថំ បរិភោតិ, ន កថិកំ បរិភោតិ, ន អត្តានំ បរិភោតិ, អវិក្ខិត្តចិត្តោ ធម្មំ សុណាតិ ឯកគ្គចិត្តោ, យោនិសោ ច មនសិ ករោតិ។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, បញ្ចហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ សុណន្តោ សទ្ធម្មំ ភព្ពោ និយាមំ ឱក្កមិតុំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្ត”ន្តិ (អ. និ. ៥.១៥១)។ តេនេវាហ “សាត្ថកសវនមនសិការាយត្តា ហិ សាសនសម្បត្តី”តិ។ សាសនសម្បត្តិ នាម សីលាទិនិប្ផត្តិ។

បឋមំ ឧប្បន្នា អធិគមវសេន។ សត្ថុទរិយានុវិនាយកត្តា សីលាទិគុណានុស្សរណេន។ តិណ្ណំ ឋានានំ វសេន អនុធម្មប្បដិបត្តិសង្ខាតេន សកលសាសនបដិគ្គាហកត្តា។ សន្តិកត្តាតិ សមីបភាវេន។ សន្តិកាវចរត្តាតិ សព្ពកាលំ សម្បយុត្តភាវេន។ យថានុសិដ្ឋន្តិ អនុសាសនិអនុរូបំ, អនុសាសនិំ អនវសេសតោ បដិគ្គហេត្វាតិ អត្ថោ។ ឯកច្ចេ ភិក្ខូមេវ សន្ធាយាតិ យេ សុត្តបរិយោសានេ “តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុ”ន្តិ វុត្តា បញ្ចសតា ព្រាហ្មណបព្វជិតា, តេ សន្ធាយ។

យុត្តា សព្ពបរិសសាធារណត្តេបិ ភគវតោ ធម្មទេសនាយ “ជេដ្ឋសេដ្ឋា”តិអាទិនា ភិក្ខូនំ ឯវ អាមន្តនេ ការណំ ទស្សេត្វា ឥទានិ ភិក្ខូ អាមន្តេត្វាវ ធម្មទេសនាយ បយោជនំ ទស្សេតុំ “កិមត្ថំ បន ភគវា”តិ ចោទនំ សមុដ្ឋាបេសិ។ តត្ថ អញ្ញំ ចិន្តេន្តាតិ អញ្ញវិហិតា។ វិក្ខិត្តចិត្តាតិ អសមាហិតចិត្តា។ ធម្មំ បច្ចវេក្ខន្តាតិ តទា ហិយ្យោ តតោ បរទិវសេសុ វា សុតធម្មំ បតិ បតិ មនសា អវេក្ខន្តា។ ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា ធម្មេ ទេសិយមានេ អាទិតោ បដ្ឋាយ ទេសនំ សល្លក្ខេន្តិ សក្កច្ចន្តិ ឥមមត្ថំ ញាបេតុកាមេន ទស្សិតំ “តេ អនាមន្តេត្វា”តិអាទិ វុត្តំ។

ភិក្ខវោតីតិ ច សន្ធិវសេន ឥ-ការលោបោ ទដ្ឋព្វោ “ភិក្ខវោ ឥតី”តិ។ អយំ ហិ ឥតិ-សទ្ទោ ហេតុ-បរិសមាបនាទិបទត្ថវិបរិយាយ-បការាវធារណនិទស្សនាទិអនេកត្ថប្បភេទោ។ តថា ហេស “រុប្បតីតិ ខោ, ភិក្ខវេ, តស្មា ‘រូប’ន្តិ វុច្ចតី”តិអាទីសុ (សំ. និ. ៣.៧៩) ហេតុអត្ថេ ទិស្សតិ; “តស្មា តិហ មេ, ភិក្ខវេ, ធម្មទាយាទា ភវថ, មា អាមិសទាយាទា, អត្ថិ មេ តុម្ហេសុ អនុកម្បា ‘កិន្តិ មេ សាវកា ធម្មទាយាទា ភវេយ្យុំ, នោ អាមិសទាយាទា’តិ”អាទីសុ បរិសមាបនេ; “ឥតិ វា, ឥតិ ឯវរូបា នច្ចគីតវាទិតវិសូកទស្សនា បដិវិរតោ”តិអាទីសុ (ទី. និ. ១.១៣) អាទិអត្ថេ; “មាគណ្ឌិយោតិ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស សង្ខា សមញ្ញា បញ្ញត្តិ វោហារោ នាមំ នាមកម្មំ នាមធេយ្យំ និរុត្តិ ព្យញ្ជនំ អភិលាបោ”តិអាទីសុ (មហានិ. ៧៣) បទត្ថវិបរិយាយេ; “ឥតិ ខោ, ភិក្ខវេ, សប្បដិភយោ ពាលោ, អប្បដិភយោ បណ្ឌិតោ, សឧបទ្ទវោ ពាលោ, អនុបទ្ទវោ បណ្ឌិតោ, សឧបសគ្គោ ពាលោ, អនុបសគ្គោ បណ្ឌិតោ”តិអាទីសុ (ម. និ. ៣.១២៤) បការេ; “អត្ថិ ឥទប្បច្ចយា ជរាមរណន្តិ ឥតិ បុដ្ឋេន សតា, អានន្ទ, អត្ថីតិស្ស វចនីយំ, កិំ បច្ចយា ជរាមរណន្តិ ឥតិ ចេ វទេយ្យ, ជាតិបច្ចយា ជរាមរណន្តិ ឥច្ចស្ស វចនីយ”ន្តិអាទីសុ (ទី. និ. ២.៩៦) អវធារណេ; “សព្ពមត្ថីតិ ខោ, កច្ចាន, អយមេកោ អន្តោ, សព្ពំ

តត្ថិតិ វោ, ពញ្ចាត, អយំ ទុតិយោ អត្ថោ”តិអាទីសុ (ឍំ· តិ· ៧·៨៥) តិតស្សតោ· ព្ចសាបិ តិតស្សតេច ឥដ្ឋេទ្ធោ· កិព្វចោតិ ហិ អាយត្តិតាកាវោ, តយេឋ ព្ចតិ-ឋទ្ធោ តិតស្សតិ “កិព្វចោតិ អាយត្តេសិ”តិ· ព្ចយិតា តវេឃត “កទ្ធត្តេ”តិអាទីសុបិ ឃធាវហំ ព្ចតិ-ឋទ្ធស្ស អត្ថោ ចេតិតទ្ធោ· បុទ្ធោ “កកចា អាយត្តេសិ”តិ ទុត្តត្តា “កកចតោ បត្ចស្សាសុ”ត្តិ ព្ចឈ “កកចតោ”តិ ឋាយិចចតំ អាយត្តតយេច ឋព្ចត្តិអត្ថទំ អបេក្ខតីតិ ព្ចយិតា អធិប្បាយេឃត “កកចតោ អាយត្តតំ បដិអស្សាសុ”ត្តិ ទុត្តំ· “កកចតោ”តិ បត ព្ចតំ បដិស្សចឋព្ចត្តតេត ឋយ្យាតចចតំ ឃធា “តេចតត្តស្ស បដិស្សណាតី”តិ·

ឃំ តិតាតំ កាឋិតត្តិ ឋព្ចត្តា· ៤ត្តាហ – កិយត្តំ បត ឈយុចិតឃឋក្កហេ ពរិឃយាតេ តិតាតចចតំ, តត្រ កកចតា កាឋិតចចតស្សេច ឋក្កហោ កាតទ្ធោតិ? ទុច្ចេត – តេឋតាយ ជិតិអឋយុាឋឋត្តេឃ្យកាចឋយ្យាគតត្តំ· កាលតេឋតេឋកតិយិត្តបរិឋាបតេឋហិ ឋ្ទបតិតាត្តិត្តា ធបិតា ហិ តេឋតា ចិវដ្ឋិតិកា ហោតិ អឋយុាឋឈយុា ឋត្តេឃ្យា ច, តេឋកាលកត្តឋោតុតិយិត្តហិ ឋ្ទបតិតាទ្ធោ ចិឃ ចោហារចិតិត្ថយោ· តេតេច ច អាឃយុតា យហាកស្សបេត “ឃ្មលបរិឃាឃសុត្តំ អាទុយោ, អាតត្ត, ពត្តំ កាឋិត”ត្តិអាទិតា តេឋាទិបុត្ថាសុ ពតាសុ តាឋំ ចិស្សជ្ជតំ ពទោរត្តត ឈយុកណ្ឌាការិតេត “៤ចំ យេ សុត”ត្តិអាទិតា ព្ចយស្ស សុត្តស្ស តិតាតំ កាឋិតំ· អបិច ឋត្តឋយ្យត្តិបកាឋតត្តំ តិតាតចចតំ· តធាកតស្ស ហិ កកចតោ បុទ្ធាវចតាតុយាតាកាយតក្កាកាចតោ ឋយុាឋយ្យទ្ធកាចឋិទ្ធិ · ត ហិ ឋយុាឋយ្យទ្ធស្ស បុទ្ធាវចតាទីហិ អត្ថោ អត្ថិ ឋត្តត្ត អប្បដិហតញាណចារតាយ ៤កប្បយាណត្តា ច តោឃ្យឈយុសុ· តធា អាចរិយមុដ្ឋិឈយុយត្ថរិយឋាឋតឋាចកាតុទោឆាកាចតោ តីណាឋចកាចឋិទ្ធិ· ត ហិ ឋព្ចតោ តីណាឋចស្ស តោ ឋយុចត្តិតិ សុចិសុទ្ធស្ស បរាតុក្កហប្បចត្តិ· ៤ចំ តេឋកឋំកិលេឋក្ខតាតំ ជិដ្ឋិឋីលឋយ្យាគ្មឋកាតំ អចិជ្ជាតណ្យាតំ អច្ចត្តាកាចឋំស្មចតេកហិ ញាណឋយ្យាបហាតឋយ្យាកិញ្យជ្ជាតេកហិ ច ឋព្ចទ្ធចិសុទ្ធការេចហិ បុរិយចេឋាវជ្ជទ្ធឃឋិទ្ធិ, តតោ ៤ច ច អត្តរាឃិកតិឃ្យាតិកឈយុសុ ឋយុាហាកាចឋិទ្ធិតោ បត្ថិយចេឋាវជ្ជទ្ធឃឋិទ្ធីតិ កកចតោ ចតុចេឋាវជ្ជឋយត្តាកយោ អត្តហិតបរហិតបដិបត្តិ ច តិតាតចចតេត បកាឋិតា ហោតិ តត្ត តត្ត ឋយ្យត្តបរិឃាឃ អញ្ញាឋឃាតុទ្ទបំ ធាតុប្បត្តិកបដិការតេត ឈយុតេឋតាទីបតតោ, ព្ចឈ បត បចចិអាទីសុ ចត្តុសុ បុទ្ធជ្ជតាតំ បដិបត្តិចិកាកចចត្តាបកតេឋតាទីបតតោតិ ឃោវេជតត្តា· តេត ទុត្តំ “ឋត្តឋយ្យត្តិបកាឋតត្តំ តិតាតចចត”ត្តិ·

តធា ឋាឋតឋយ្យត្តិបកាឋតត្តំ តិតាតចចតំ· ញាណករុណាបរិក្កហិតឋព្ចកិរិឃស្ស ហិ កកចតោ តត្តិ តិវត្តិកា បដិបត្តិ, អត្តហិតត្តា ចា· តស្មា បតេឋំ ៤ច អត្តាឃ បចត្តឋព្ចកិរិឃស្ស ឋយុាឋយ្យទ្ធស្ស ឋកលយ្យិ កាឃចចីយតោកយុំ ឃធាបចត្តំ ទុច្ចយាតំ ជិដ្ឋឈយុិកឋយ្យាឃិកបរយត្តហិ ឃធាវហំ ឋត្តាតំ អតុឋាឋតទ្ធេត ឋាឋតំ, ត ពញ្យចតា, តឃិតំ ឋត្តុចរិតំ កាលតេឋតេឋកបរិឋាបតេឋហិ ឋទ្ធិ តត្ត តត្ត តិតាតចចតេហិ ឃធាវហំ បកាសីឃតិ, ព្ចឈ បត “បចចិឃាទីសុ ចត្តុសុ”តិ ឋព្ចា បុរិយឋទីឋយេច· តេត ទុត្តំ “ឋាឋតឋយ្យត្តិបកាឋតត្តំ តិតាតចចត”ត្តិ· អបិច ឋត្តតោ បយាណកាចប្បកាឋតេត ឋាឋតស្ស បយាណកាចតស្សតត្តំ តិតាតចចតំ, តញ្ញា តេឋកប្បយាណកាចតស្សតំ ហេដ្ឋា ទុត្តតឃាតុឋាវេត “កកចា”តិ ច ព្ចយិតា បតេត ចិកាចិតត្តិ ចេតិតព្ចា· “កកចា”តិ ព្ចយិតា តធាកតស្ស រាកតោឋយោហាទិឋព្ចកិលេឋយលគ្គច្ចរិតាទិតោឋប្បហាតតីបតេត ចចតេត អតញ្ញាឋាឆាវណាសុបរិសុទ្ធញាណករុណាតិក្យណចិឋេឋយោកបរិតីបតេត តតោ ៤ច ឋព្ចឋត្តត្តយកាចតីបតេត អឃយត្តោ ឋព្ចធា បកាឋិតោ ហោតីតិ ព្ចតយេត្ត តិតាតចចតប្បយោជតស្ស ឃុលយត្តតស្សតំ·

ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᨶᩥᨴᩣᨶᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨴᩮᩈᩥᨲᩔ᪨ ᨴᩮᩈᨶᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮᩈᩩ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶᨲᩮᩣ “ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩣ ᨸᩣᨠᨭᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᩅᩥᨽᩣᨣᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨿᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᩑᩅᩴᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ”ᨲᩥ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨴᩔᩥᨲᩮ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᨶᩥᨴᩣᨶᨸᩁᩥᨩᩣᨶᩮᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ “ᩋᩔᩩᨲᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ, “ᨿᩮᩣᨸᩥ ᩈᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩁᩉᩴ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪘), “ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣᨸᩥ ᩈᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩁᩉᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪒) ᨧ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨴᩮᩈᨶᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᨴᩔᨶᩈᩩᨡᨲᩣᨿ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᩋᨶᩮᨠᩈᨲᩋᨶᩮᨠᩈᩉᩔᨽᩮᨴᩣᨶᩥᨸᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᩣᨴᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶᨿᩮᨶ ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᩥᨵᨲᩴ ᨶᩣᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩣᨴᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩅᩈᩮᨶ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᨽᩣᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨿᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩔ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᨸᩁᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᨽᩮᨴᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ “ᩋᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ ᨧ ᨸᩁᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ ᨧ, ᩋᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ ᨧ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩅᩈᩥᨠᩮᩣ ᨧ, ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᨧ ᨸᩁᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ ᨧ, ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᨧ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩅᩈᩥᨠᩮᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᨿᨴᩥᨸᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᨶᨸᩥ ᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᨽᩮᨴᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩣᨴᩦᩉᩥ ᨸᨶ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨮᩥᨲᩮᩉᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨶᨿᩥᨵ ᨶᩥᩁᩅᩈᩮᩈᩮᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨶᨿᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩦᨲᩥ “ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᩮᩈᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩣᨶᩴ ᨾᩪᩃᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩅᩈᩮᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᩅ ᨴᩔᩥᨲᩣ᪨ ᨲᨳᩣᨴᩔᨶᩮᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨿᩴ ᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩕᩣᨿᩴ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ, ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ, ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ, ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨴᩮᩈᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩋᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩣᩁᨱᨽᩪᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ᪨ ᨸᩁᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᩅᩈᩮᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩅᩈᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩑᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩅᩈᩥᨠᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨴᩮᩈᨶᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨳ-ᨠᩣᩁᩔ ᨮ-ᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᩣ ᩑᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩦᨿᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩣᨴᩥ ᩑᩅ᪨ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ᪨ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ ᨸᩁᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ᪨ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ, ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩣᨶᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩅᩈᩥᨠᩴ, ᨲᨴᩮᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸ-ᩈᨴ᩠ᨴᩣᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨸᩩᩃ᩠ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩅᩈᩮᨶ “ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩅᩈᩥᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᩅ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᩋᨸᩥᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᨸᩁᩥᨸᩣᨠᩣᨴᩥᨠᩣᩁᨱᨶᩥᩁᨸᩮᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩔ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨽᩣᩅᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᨶᩮᩅ

ធម្មតន្តិឋបនត្ថំ បវត្តិតទេសនត្តា. បរជ្ឈាសយបុច្ឆាវសិកានំ បន បរេសំ អជ្ឈាសយបុច្ឆានំ ទេសនាបវត្តិហេតុភូតានំ ឧប្បត្តិយំ បវត្តិតានំ កថមដ្ឋុប្បត្តិយំ អនវរោធោ, បុច្ឆាវសិកអដ្ឋុប្បត្តិកានំ វា បរជ្ឈាសយានុរោធេន បវត្តិតានំ កថំ បរជ្ឈាសយេ អនវរោធោតិ? ន ចោទេតព្វមេតំ. បរេសញ្ហិ អភិនីហារបរិបុច្ឆាទិវិនិមុត្តស្សេវ សុត្តទេសនាការណុប្បាទស្ស អដ្ឋុប្បត្តិភាវេន គហិតត្តា បរជ្ឈាសយបុច្ឆាវសិកានំ វិសុំ គហណំ. តថា ហិ ព្រហ្មជាល (ទី. និ. ១.១) ធម្មទាយាទសុត្តាទីនំ (ម. និ. ១.២៩) វណ្ណាវណ្ណអាមិសុប្បាទាទិទេសនានិមិត្តំ “អដ្ឋុប្បត្តី”តិ វុច្ចតិ. បរេសំ បុច្ឆំ វិនា អជ្ឈាសយំ ឯវ និមិត្តំ កត្វា ទេសិតោ បរជ្ឈាសយោ, បុច្ឆាវសេន ទេសិតោ បុច្ឆាវសិកោតិ បាកដោយមត្ថោតិ.

អត្តនោ អជ្ឈាសយេនេវ កថេសិ ធម្មតន្តិឋបនត្ថន្តិ ឧទ្ទិដ្ឋា. សម្មប្បធានសុត្តន្តហារកោតិ អនុបុព្ពេន និក្ខិត្តានំ សំយុត្តកេ សម្មប្បធានបដិសំយុត្តានំ សុត្តានំ អាវលី. តថា ឥទ្ធិបាទហារកាទយោ.

វិមុត្តិបរិបាចនីយា ធម្មា សទ្ធិន្ទ្រិយាទយោ. អជ្ឈាសយន្តិ អធិមុត្តិំ. ខន្តិន្តិ ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិំ. មនន្តិ ចិត្តំ. អភិនីហារន្តិ បណិធានំ. ពុជ្ឈនភាវន្តិ ពុជ្ឈនសភាវំ, បដិវិជ្ឈនាការំ វា.

ឧប្បន្នេ យានេន និក្ខិត្តន្តិ សម្ពន្ធោ. ឥត្ថិលិង្គាទីនិ តីណិ លិង្គានិ. នាមាទីនិ ចត្តារិ បទានិ. បឋមាទយោ សត្ត វិភត្តិយោ. មុញ្ចិត្វា ន កិញ្ចិ គច្ឆតិ សភាវនិរុត្តិយា តទេវ បវត្តនតោ. គណ្ឋិតំ បទំ. យថា ហិ រុក្ខស្ស គណ្ឋិដ្ឋានំ ទុព្ពិនិព្ពេធំ ទុរនុពោធំ ហោតិ, ឯវមេវ យំ បទំ អត្ថតោ វិវរិតុំ ន សក្កា, តំ “គណ្ឋិបទ”ន្តិ វុច្ចតិ. អនុបហច្ចាតិ អនុច្ឆិន្ទិត្វា.

យេន យេន សម្ពន្ធំ គច្ឆតិ, តស្ស តស្ស អនវសេសតំ ទីបេតីតិ ឥមិនា ឥមស្ស សព្ព-សទ្ទស្ស សប្បទេសតំ ទស្សេតិ. សព្ព-សទ្ទោ ហិ សព្ពសព្ពំ បទេសសព្ពំ អាយតនសព្ពំ សក្កាយសព្ពន្តិ ចតូសុ វិសយេសុ ទិដ្ឋប្បយោគោ. តថា ហេស “សព្ពេ ធម្មា សព្ពាការេន ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ញាណមុខេ អាបាថមាគច្ឆន្តី”តិអាទីសុ (មហានិ. ១៥៦; ចូឡនិ. ៨៥; បដិ. ម. ៣.៥) សព្ពសព្ពស្មិំ អាគតោ. “សព្ពេសំ វោ, សារិបុត្ត, សុភាសិតំ បរិយាយេនា”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.៣៤៥) បទេសសព្ពស្មិំ. “សព្ពំ វោ, ភិក្ខវេ, ទេសេស្សាមិ...បេ... ចក្ខុញ្ចេវ រូបា ច...បេ... មនោ ចេវ ធម្មា ចា”តិ (សំ. និ. ៤.២៣) ឯត្ថ អាយតនសព្ពស្មិំ. “សព្ពំ សព្ពតោ សញ្ជានាតី”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.៥) សក្កាយសព្ពស្មិំ. តត្ថ សព្ពសព្ពស្មិំ អាគតោ និប្បទេសោ, ឥតរេសុ តីសុបិ អាគតោ សប្បទេសោ, ឥធ បន សក្កាយសព្ពស្មិំ វេទិតព្វោ. តថា ហិ វក្ខតិ “សក្កាយបរិយាបន្នា បន តេភូមកធម្មាវ អនវសេសតោ វេទិតព្វា”តិ (ម. និ. អដ្ឋ. ១.១ សុត្តនិក្ខេបវណ្ណនា).

សច្ចេសូតិ អរិយសច្ចេសុ. ឯតេ ចតុរោ ធម្មាតិ ឥទានិ វុច្ចមានេ សច្ចាទិកេ ចត្តារោ ធម្មេ សន្ធាយ វទតិ. តត្ថ សច្ចន្តិ វចីសច្ចំ. ធិតីតិ វីរិយំ, “ធីតី”តិ វា បាឋោ, សោ ឯវត្ថោ. ចាគោតិ អលោភោ. ទិដ្ឋំ សោ អតិវត្តតីតិ យស្មិំ ឯតេ សច្ចាទយោ ធម្មា ឧបលព្ភន្តិ, សោ ទិដ្ឋំ អត្តនោ អមិត្តំ អតិក្កមតិ, ន តស្ស ហត្ថំ គច្ឆតិ, អថ ខោ តំ អភិភវតិ ឯវាតិ អត្ថោ. សភាវេ វត្តតិ អសភាវធម្មស្ស ការណាសម្ភវតោ. ន ហិ និស្សភាវា ធម្មា កេចិ និព្ពត្តិយន្តិ. អត្តនោ លក្ខណំ ធារេន្តីតិ យទិបិ លក្ខណវិនិមុត្តា ធម្មា នាម នត្ថិ, តថាបិ

ᨿᨳᩣ ᨴᩥᨭᩛᩥᨲᨱ᩠ᩉᩣᨸᩁᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩣᨠᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩈᩩᨡᩈᩩᨽᩈᩔᨲᩣᨴᨿᩮᩣ, ᨸᨠᨲᩥᨿᩣᨴᨿᩮᩣ, ᨴᨻ᩠ᨻᩣᨴᨿᩮᩣ, ᨩᩦᩅᩣᨴᨿᩮᩣ, ᨠᩣᨿᩣᨴᨿᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᩈᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨣᨣᨶᨠᩩᩈᩩᨾᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᩈᨧ᩠ᨧᩥᨠᨭ᩠ᨮᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨶ ᩏᨸᩃᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩑᩅᨾᩮᨲᩮ, ᩑᨲᩮ ᨸᨶ ᩈᨧ᩠ᨧᩥᨠᨭ᩠ᨮᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩏᨸᩃᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩅᩥᩈᩮᩈᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨽᩣᩅᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨵᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨽᩅᨲᩥ ᩉᩥ ᨽᩮᨴᩣᨽᩣᩅᩮᨸᩥ ᩈᩩᨡᩣᩅᨻᩮᩣᨵᨲ᩠ᨳᩴ ᩏᨸᨵᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨽᩮᨴᩮᨶ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨿᨳᩣ “ᩈᩥᩃᩣᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩔ ᩈᩁᩦᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨵᩣᩁᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨿᨳᩣᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩅᨵᩣᩁᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᩣᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨠᨠ᩠ᨡᩊᨹᩩᩈᨶᩣᨴᨿᩮᩣ᪨

ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩉᩮᨲᩩᨾ᩠ᩉᩦᨲᩥ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨠᩣᩁᨱᩮ, ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨲᩔ ᨲᩔ ᩋᩣᩅᩮᨱᩥᨠᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᨲᨶ᩠ᨲᩥ? ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨾᩣᨶᨴᩥᨭᩛᩥᨿᩮᩣ, ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᨿᩮᩣᨸᩥ ᩅᩣ᪨ ᨿᨳᩮᩅ ᩉᩥ ᨸᨳᩅᩦᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨾᨬ᩠ᨬᨶᩣᩅᨲ᩠ᨳᩪᩈᩩ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᨿᩮᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᨶᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᩪᩃᨠᩣᩁᨱᩴ, ᩑᩅᩴ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᨿᩮᩣᨸᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ “ᩋᩔᩩᨲᩅᩣ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ “ᩋᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩅᨴᩣᨾᩦ”ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒) “ᨶᨶ᩠ᨴᩦ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨾᩪᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪒) ᨧ ᩋᨶ᩠ᩅᨿᨲᩮᩣ, “ᨡᨿᩣ ᩁᩣᨣᩔ...ᨸᩮ... ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᨲᩥᩁᩮᨠᨲᩮᩣ ᨧ ᨲᩮᩈᩴ ᨾᩪᩃᨠᩣᩁᨱᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩥᨽᩣᩅᩥᨲᩮᩣ᪨

ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨲᩥ ᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩅᨣᨾᩮᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩮᨲᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ, ᨴᩮᩈᨶᩣ᪨ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨹᩃᩴ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨲᩔ ᩅᩣ ᨠᩣᩁᨱᨽᩣᩅᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ, ᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩥ ᩋᨸᩁᩣᨸᩁᩴ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ, ᩅᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᨴᩮᩈᨶᩣᨠᩣᩁᨱᩅᩣᩁᩮᩈᩩ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩁᩩᨲᩅᩈᩮᨶ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨲᩮᨽᩪᨾᨠᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨧ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᨶᩣᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨸᨳᩅᩦᩋᩣᨴᩥᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᨶᩥᨿᨾᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᨠᩣᩁᨱᨴᩮᩈᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᨴᩦᨸᨶᩴ ᨴᩮᩈᨶᩴ᪨ ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨾᩪᩃᨠᩣᩁᨱᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ, ᨠᩣᩁᨱᨴᩮᩈᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨲᩴ ᨴᩮᩈᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᨸᨴᨴ᩠ᩅᨿᩴ᪨ ᩑᨠᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩈᩣᨵᩩ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩑᩅ ᩉᩥ ᨠ-ᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩣᨵᩩᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩉᩥ ᩈᩣᨵᩩᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᩈᩣᨵᩩᨠᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩏᨴᩣᩉᨭᩮᩣ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᩩᨧᩦᨲᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨠᩣᨾᩮᩣ᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨱᩅᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ᪨ ᩋᨯ᩠ᨰᨠᩣᨲᩥ ᩋᨯ᩠ᨰᨠᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨸᨩ᩠ᨫᩣᨲᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨻᩃᩅᩣᨸᩦᨲᩥ ᨻᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩪᩃᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᨸᩥ᪨ ᩋᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨵᩩᨠᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨶᩥᨸᩦᨲᨾᩮᩣᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿᩴ᪨ ᩋᩣᨱᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨱᩣᨸᨶᩮ᪨ “ᩈᩩᨱᩣᨳ ᩈᩣᨵᩩᨠᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᩣᨵᩩᨠᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᩅᨶᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩣᨶᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᨴᩣᨱᩣᨸᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨿᩣᨧᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧᩔ ᩋᩣᨱᩣᨸᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨴᩊ᩠ᩉᩦᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᨳ ᩑᩅᩴ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩅᩣᩁᨱᩴ ᩈᩅᨶᩮ ᨶᩥᨿᩮᩣᨩᨶᩅᩈᩮᨶ ᨠᩥᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩁᨸᨭᩥᩈᩮᨵᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣᨲᩴ ᩋᩮᩣᨴᩉᨳᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨾᨶᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨶᩥᩅᩣᩁᨱᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨧᩥᨶ᩠ᨲᩣᨸᨭᩥᩈᩮᨵᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥ “ᩈᩩᨱᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩈᩩᨱᩣᨳ, ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᨴ᩠ᩅᨿᩮ, ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᩮ᪨ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩅᩥᨸᩃ᩠ᩃᩣᩈᨣ᩠ᨣᩣᩉᩅᩣᩁᨱᩴ ᩈᩮᩣᨲᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨠᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨿᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᨴ᩠ᨴᨲᩮᩣ ᩅᩥᨸᩃ᩠ᩃᩣᩈᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᨸᩃ᩠ᩃᩣᩈᨣ᩠ᨣᩣᩉᩅᩣᩁᨱᩴ ᨾᨶᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨠᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩏᨸᨵᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩅᩥᨸᩃ᩠ᩃᩣᩈᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩮ ᨶᩥᨿᩮᩣᨩᩮᨲᩥ “ᩈᩩᨱᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᨵᩣᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨵᩣᩁᨱᩪᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᩪᨲᩥ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩉᩮᨲᩩᨶ ᨲᩩᩃᨶᨲᩦᩁᨱᩣᨴᩥᨠᩮ ᨴᩥᨭᩛᩥᨿᩣ ᨧ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨

សព្យញ្ជនោតិ ឯត្ថ យថាធិប្បេតមត្ថំ ព្យញ្ជយតីតិ ព្យញ្ជនំ, សការនិរុត្តិ។ សហ ព្យញ្ជនេនាតិ សព្យញ្ជនោ, ព្យញ្ជនសម្បន្នោតិ អត្ថោ។ អនុលោមតោ ឧបក្កដ្ឋតោ អនុដ្ឋាតព្វតោ អត្ថោ, ចតុប្បារិសុទ្ធិសីលាទិកោ។ សហ អត្ថេនាតិ សាត្ថោ, អត្ថសម្បន្នោតិ អត្ថោ។ ធម្មំ ទេសេតីតិអាទីសុ ធម្មោ តាយ តន្តិ។ ទេសនា តាយ តន្តិយា យតនា ចត្តាបិ តាយ តន្តិយា ទេសនា។ អត្ថោ តាយ តន្តិយា អត្ថោ។ បដិវេធោ តាយ តន្តិយា តន្តិអត្ថស្ស ច យថាភូតាវពោធោ។ យស្មា ចេតេ ធម្មទេសនាអត្ថបដិវេធា សសាទីហិ វិយ មហាសមុទ្ទោ មន្ទពុទ្ធីហិ ទុរោគាហា អលព្ភនេយ្យបតិដ្ឋា ច, តស្មា គម្ភីរា។ តេន វុត្តំ "យស្មា អយំ ធម្មោ…បេ… សាធុកំ មនសិ ករោថា"តិ។ ឯត្ថ ច បដិវេធស្ស ទុក្ករភាវតោ ធម្មត្ថានំ ទេសនាញាណស្ស ទុក្ករភាវតោ ទេសនាយ ទុរោគាហតា, បដិវេធស្ស បន ឧប្បាទេតុំ អសក្កុណេយ្យត្តា តព្វិសយញាណុប្បត្តិយា ច ទុក្ករភាវតោ ទុរោគាហតា វេទិតព្វា។

ទេសនំ តាយ ឧទ្ទិសនំ។ តស្ស និទ្ទិសនំ ការណត្ថំ វុត្តាធិប្បេតត្ថំ អាហ "ចិត្តាវទោតាបិ តំ ករិស្សាមីតិ វុត្តំ ហោតី"តិ។ បរិញ្ញត្តំ គច្ឆំ ចា ការណំ។ សាធុកំ មនសិ ករោថាតិ សាធុកន្តិ អាលិបេបិ វិយ បញ្ញវោ គណ្ហន្តោ វេបមិនោ។ បដិការត្ថំ សទ្ទោ។ ឧជុភាវេនាតិ, ឧជុភាវេនាតិ ចា។

ឥធេវ ឧបជ្ឈាយាតាតិ ឥធ "សុណាថ សាធុកំ មនសិ ករោថ ភាសិស្សាមី"តិ វុត្តេ ន កេវល សត្ថា សទ្ទេបតោ ទេសេស្សតិ, វិត្ថារេនបិ ភាសិស្សតីតិ សញ្ញាវុស្សាហា ឧដ្ឋាតុ ហុត្វា ភាសាតិ ភាសិតា ចុទ្ទយាកអធិករណំ តស្ស បុគ្គលស្ស ឧប្បត្តិដ្ឋានភូតំ អធិប្បេតន្តិ អាហ "ទេសនាបទេស និបាតោ"តិ។ លោកន្តិ ឧក្ការសលោកំ។ ភាស តថាភតោ លោកេតិ ហិ ជាតិលោកត្តំ, តត្ថាបិ អយំ ចក្កចារិព្ឍ អធិប្បេតោ។ សមណោតិ សោតាបន្នោ។ ទុតិយោ សមណោតិ សកទាគាមី។ វុត្តំ ហេតំ "កតមោ ច, ភិក្ខវេ, សមណោ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នោ ហោតី"តិ (អ· និ· ៤·២៤១) "កតមោ ច, ភិក្ខវេ, ទុតិយោ សមណោ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា សកទាគាមី ហោតី"តិ ច (អ· និ· ៤·២៤១)។ ឥមេហិ តិដ្ឋយានស្សាតិ ឥមិស្សា ឯវ ឥត្ថសាលព្យាហារំ តិដ្ឋយានស្ស។

១។អស្សុតវាតិ ឥទំ (អ· និ· ដី· ១·១·៧១) សុតន្តិ សោតទ្វារានុសារេន ឧបធារិតំ, ឧបធារណំ វា, សុតំ អស្សត្ថីតិ សុតវា។ វា-សទ្ទស្ស ហិ អត្ថោ អតិសាយនត្ថាទិវសេន អនេកវិធោ។ តថា ហិ "អត្ថិ អយំ លោកោ បរិចរិយា"តិអាទីសុ (ទី· និ· ១·៥៤; បដិ· ម· ១·៣០) អតិសាយនត្តំ អត្ថោ។ "ឆន្ទ ភោគា, សិរី អត្តស្សា"តិ ច អាទីសុ ពហុការេ។ "រោគា ហោតិ រោគាភិភូតា"តិអាទីសុ កាយាពាធេ។ "កញ្ចិ កញ្ចិ ចីវរេន"តិអាទីសុ និន្ទា, "ពុស្សុកិ បញ្ចរី សទ្ធា យាយាចិនោ ភេទុកិនោ"តិអាទីសុ អភិណ្ហយោគេ។ "ឥស្សី លទ្ធិ អលព្ភី"តិអាទីសុ (វិសុទ្ធិ· ១·៣៧) សំសគ្គេ។ "បណ្ឌិតោ ចាបិ តេន សោ"តិអាទីសុ (ធ· ប· ៩៧) ឧបយានំ, សមសការេវាតិ អត្ថោ។ "តំ ចាបិ ធីរា មុនិ វេទយន្តី"តិអាទីសុ (សុ· និ· ២១២) សម្បត្តិយា។ "យេ ចា ពុទ្ធេ គត្ស ចា"តិអាទីសុ (បរិវា· ២៨៩) សំសយោ។ "អយំ ចា ពុទ្ធេយំ សមណព្រាហ្មណានំ សព្វពាសេលិ សព្វញ្ញុតហោ"តិអាទីសុ (ទី· និ· ១·១៥៨) វិការេតោ។ "ន ចាយំ កុសោតា មត្តមញ្ញាសី"តិអាទីសុ (សំ· និ· ២·១៤៤) បដប្បុណោ។ "យេ ហិ កេចិ, ភិក្ខវេ, សមណា វា ព្រាហ្មណា វា"តិអាទីសុ (ម· និ· ១·១៧០) វិកប្បោ។ "សព្យញ្ជនស្ស

ນິຣີຍເຕາ (ຊີ˚ ຕິ˚ ໑˚໑໔໔), ນີລເຕາ ນີລນຍຸຕ໌ຕິຍາ ກລຸຍາເຓາ ກິຕ໌ຕິນເຕ໌ຕາ ອຕ໌ຕາກຸດຈີ”ຕິ (ຊີ˚ ຕິ˚ ໑˚໓໙໐; ໑˚໑໑໙; ອ˚ ຕິ˚ ໓˚ ໑໑໑; ຍຫາຕ˚ ໑ປ໓) ຈ ອາຊີສຸ ປຣິນາ˚ "ປຕ໌ຕາຕາ ເຫາຕີ ໂຍຍຕ໌ກາຍິກິຍາ ປຕ໌ຕາຍ ນຍຕ໌ກາເຕາ ອຣິຍາຍ ຕິເຕ໌ຕາຄິກາຍ ນຍຸຕ໌ ດຸກູກູຍກາຍິກິຍາ”ຕິອາຊີສຸ (ຊີ˚ ຕິ˚ ໑˚໑໑໔, ໑໓໓) ອຕິນເຍາ˚ ຕຸຄາບິ ອຕິນເຍາ, ປຣິນາ ຕາ ອເຕ໌ຕ, ຕມ໌ຕາ ຍສຸ ປຣິນິຕິ, ອຕິນເຍຕ ຕາ ສຸຕິ ອຕ໌ຕິ, ເນາ ສຸຕາຕາຕີ ນິກິເລນຈິຕ໌ຕິນຕນຍຕ໌ຕິ ປຣິຍຕ໌ຕິຄຍຸສຸຈຕິ, ຕິ ສຸຕ໌ຕາ ຕຈຕ໌ຕາຍ ປຕິປຕ໌ຕິ ຈ "ສຸຕາ”ຕິ ຕຸຍິກາ ນເຕ໌ຕ ປກາສິຕາ˚ ອຈ ຕາ ເນາຕຕ໌ຕຍຸຕ໌ຕິ ສຸຕ໌ຕາ ກຕ໌ຕຕ໌ຕິປຸຕ໌ຕິຕເນຕ ສຸລິຕິ ສຸຕາ, ຕປຸຕິເກູເປຕ ຕ ສຸຕາຕີ ອສຸຕາ˚

ອຍຕິຕິອ-ກາເຣາ "ອເທຕຸກາ ຄຍຸ (ຄ˚ ນ˚ ໑˚ດຸກຍາຕິກາ), ອກິກູເກາ ອາຕາເນາ”ຕິອາຊີສຸ (ປິຕິ˚ ໑໐໓໙, ໑໐໓໔) ຕິນທເຍາກຕິຕຕ໌ຕິຍິ ຕຸຈີເຕາ˚ "ອປຈ໌ຍາ ຄຍຸ”ຕິ (ຄ˚ ນ˚ ໔˚ດຸກຍາຕິກາ) ຕິນປຸຕ໌ຕິກາຕຕິຕຕ໌ຕິຍິ˚ ປຈ໌ຍຸປຸຕ໌ຕຕິຕິປຈ໌ຍນປຸຕ໌ຕິຕິ ອປຸຈ໌ຍຸປຸຕ໌ຕາ ອຕິນປຸຕ໌ຕິຕາ ຯຕ໌ຕ ເຂາຕິຕາ˚ "ອຕິຄສຸຕາ ຄຍຸ”ຕິ (ຄ˚ ນ˚ ໕˚ດຸກຍາຕິກາ) ຕິນກາຕຕິຕຕ໌ຕິຍິ˚ ຕິຄສຸຕຕິຕິຄຸຕ໌ຕາ˚ ອຈ ຕາ ປສຸຕີຕິ ຕິຄສຸຕິ, ຕກູຈິຕ໌ຕາຕິ, ຕກູເທຕຕ໌ຕກາຕຕິຕຕ໌ຕິຍິ ຍຈາ "ອຕານຕາ ຄຍຸ”ຕິ (ຄ˚ ນ˚ ໑໓˚ດຸກຍາຕິກາ), "ອປຸຕິຌາ ຄຍຸ (ຄ˚ ນ˚ ໑໐˚ດຸກຍາຕິກາ), ອຕາເຣຍຸລາ ຄຍຸ”ຕິ (ຄ˚ ນ˚ ໓໓˚ດຸກຍາຕິກາ) ຕິກິຈ໌ຈຕິຕຕ໌ຕິຍິ, "ອຣຸປິເຕາ ຄຍຸ (ຄ˚ ນ˚ ໑໑˚ ດຸກຍາຕິກາ) ອເຈຕນິກາ ຄຍຸ”ຕິ (ຄ˚ ນ˚ ໓໔˚ດຸກຍາຕິກາ) ຕຕ໌ຕາຕຕິຕຕ໌ຕິຍິ˚ ຕຄຕ໌ຕາຈາ ຫິ ຯຕ໌ຕ ປກາສິຕາ˚ "ອຍຕຸເນສຸ”ຕິ ຕຕ໌ຕາຕຍຕ໌ຕຕິຕຕ໌ຕິຍິ˚ ຍຕຸສຸຍຕ໌ຕິ ຕຕ໌ຕິ, ອຕ໌ຕາ ນຍາຕຕ໌ຕິ˚ ນຂິນຕາ ຫິ ຯຕ໌ຕ ສຸຕິຕາ˚ "ອສຸຍເລາ ນຍລປຕິເຕ໌ຕາ, ອຕຣິເຍາ”ຕິ (ອ˚ ຕິ˚ ໑˚ ໑໑) ຈ ຕິນຍຕ໌ຕາຕຕີຍກຸລຕິຕຕ໌ຕິຍິ˚ ກເຣາ ຫິ ຕຸຄ ຕາຍຕິ˚ "ກຈ໌ຈ ເກາເຕາ ອຕາຍຍິ, ອຕຸຄຣາ ກຕ໌ຕາ”ຕິ (ຂາ˚ ໑˚໑໐˚໑໑໕)
ຕຄຕປຸກາຕຕິຕຕ໌ຕິຍິ, "ອຕຸປຸຕ໌ຕາ ຄຍຸ”ຕິ (ຄ˚ ນ˚ ໑໔˚ຕິກຍາຕິກາ) ຕິນຂິນກາຕຕິຕຕ໌ຕິຍິ˚ ອຕີຕາຕຕິໂຍປຸຕ໌ຕປຸຕ໌ຕຕ໌ຕາ ໂຍປຸາຂິຄຍຸາຕຈ໌ຈາ ປຈ໌ຈເຍກເຄນຕິປຸຕ໌ຕິຍາ ອາເຣ໌ຕປຸາຂິກາຕເຕາ ກາລຈິຍຸຕ໌ຕສຸ ຈ ຈິຕ໌ຕຍາຕຕ໌ຕາ ໂຍປຸຕ໌ຕາຕຸກຸລຕາ ປເກາຈ ປຈ໌ຈປຸຕ໌ຕາຕຕ໌ຕິ ຕຕ໌ຕິຕ໌ຣຕາຈ ຯຕ໌ຕ ຈິຕ໌ຕາຍຕິ "ອເນກູາ ຄຍຸ”ຕິ (ຄ˚ ນ˚ ໑໑˚ຕິກຍາຕິກາ) ຕຄປຣິເຍານາຕຕິຕຕ໌ຕິຍິ˚ ຕຕ໌ຕິຕາຕຕິຕິຯຕ໌ຕ ປກາສິຕຕ໌ຕິ˚ ຯຈຍເຕເກາຣິ ອຕ໌ຕາຕິ ເຂາຕເກາ˚ ຕຸຄ ປຕ "ອຣຸປິເຕາ ຄຍຸ ອເຈຕນິກາ ຄຍຸ”ຕິອາຊີສຸ ຈິຍ ຕຕ໌ຕາຕຕິຕຕ໌ຕິຍິ ຄຕ໌ຕເຕ໌ຕາ, ອຕ໌ຕາເຕ໌ຕິ ອເຕ໌ຕາ˚ ຯເຕຕສຸ ສຸຕາຂິຕາລຈິຣທຕິ ຄເສຸຕິ˚ ເຕຕ ຕຸຕ໌ຕ "ອາກຍາຄິກຍາກາຈາ ເຕາເຍຸາ ອສຸຕາ ຕຸຕີ”ຕິ˚

ຕຸຄາຕິ ຕສຸ ອຕ໌ຕ ຈິຕເຣຕ໌ຕາ ຍມ໌ຕາ ລຕ໌ຕຄາຕ໌ຕາຂິເການເລູຕປິ ຍຕ໌ຕາຕາປຕິເນຄຕນຍຕ໌ຕິ ຕາຫຸນຈ ເຫາຕິ˚ ຍຈາຫ "ກິຕ໌ຕາຕາຕາ ຕຸ ເລາ, ກເຕ໌ຕ, ຕາຫຸສຸເຕາ ເຫາຕີ? ຍເຕາ ເລາ ກິກູ ລຕ໌ຕກຸນເລີ ເຫາຕິ ຄາຕຸ, ອາຍຕຕ, ປຕິຈ໌ຈນຍຸປຸາຄກຸນເລີ ເຫາຕິ, ຯຕ໌ຕາຕາ ເລາ ກິກູ ຕາຫຸສຸເຕາ ເຫາຕີ”ຕິ, ຕມ໌ຕາ "ຍສຸ ຫິ ລຕ໌ຕຄາຕຸອາຍຕຕນຈ໌ຈປຈ໌ຍາກາຣນຕິປຕ໌ຕາຕາຊີສຸຕິອາຂິ ຕຸຕ໌ຕິ˚ ຕຕ໌ຕ ຕາຕຸກຕກເຣຫິ ໂກູເທາ˚ ອຕ໌ຕປຣິປຸຈ໌ຈຕິ ປຣິປຸຈ໌ຈາ˚ ກຸນເລຫິ ນທ ເຕາຄຕາປຣິທເຣລຕເນຕ ຈິຕິຈ໌ຈຍກເຣຫິ ຈິຕິຈ໌ຈເຍາ˚ ຍກູຕລຕິຕ໌ຕາຕາຕິ ອຄິກເຍາ˚

ຕາຫຸຕິ (ຄ˚ ນ˚ ມູລຊີ˚ ໑໐໐໔) ຕາຕປຸກາຣາຕິ ກິເລນນກູາຍຂິຕິຕິ ອຈິທຕຕ໌ຕາ ຕາ ຂເຕຕ໌ຕິ, ຕາຫິ ຕາ ຂຕິຕາຕິ ປຸຕຸຕ໌ຕາ˚ ອຈິຌາຕເຍຈ ຕາ ຂຕ-ນເຕ໌ຕາ ຈຄຕີ˚ ປຸຕຸ ນຕ໌ຕາຣາຕິ ຍຸລຍຸເລູາກິກາຕິ ຯຕ໌ຕ ປຸຕຸ ຂຕາ ນຕ໌ຕປຕິເຕ໌ຕາ ຯເຕານຕ໌ຕິ ປຸຕຸຕ໌ຕາຕິ ຈຄເຕ໌ຕາ˚ ປຸຕຸ ນຕ໌ຕາກາຕີຫິ ອຈຸຕິຕາຕິ ຯຕ໌ຕ ຂເຕຕຕ໌ຕາ, ຂາຍຕ໌ຕິ ຕາ ຯຕ໌ຕ ນຕ໌ຕາຕິ ຂຕາ, ຕາຕາກາຕິເຍາ, ຕາ ປຸຕຸ ຯເຕານຕ໌ຕິ ປຸຕຸຕ໌ຕາ˚ ຕຸເຕາ ປເຣ ຂາຍຕ໌ຕິ ຯເຕາຫີຕິ ຂຕາ, ອກິນຕ໌ຕາຣາຄເຍາ, ເຕ ຯເຕານ ປຸຕຸ ຈິຕ໌ຕຕິຕິ ປຸຕຸຕ໌ຕາ˚ ອກິນຕ໌ຕເຣລາຂິອເຕ໌ຕາ ຯຈ ຕາ ຂຕ-ນເຕ໌ຕາ ຄຕ໌ຕເຕ໌ຕາ˚

ជ្ឈា ការយោឈាគយោ រាគក្ខិអាគយោ សត្តាបិ· ទេ ឧច, សទ្ធាបិ ចា កិលេសា បរិញ្ញាតា· ឋុគ្ខ បញ្ចសុ កាយគុណេសុ វត្តាតិ ឧត្ត ខាយតីតិ ខតោ, វាកោ ពេតនាតិ ឧចយាគិកោ, ឋុគ្ខ ខតោ ឧទេសត្តិ ឋុគ្ខជ្ជតា· ឋុគ្ខស្ស ចា ខតា ខាតា វត្តាតិ ឧចំ រាកាគិអត្តា ឧច ចា ខតសទ្ធា គដ្ឋត្តា· វត្តាតិ ចត្តំ ចិយ វក្ខខាទេតត ចិត្តស្ស ចិបរិណាយកទេត លក្ខរាកេត វត្តា សារត្តា· កិន្តាតិ អភិកន្តតសការទេត អភិញ្ញាទេតត កិន្ធា ពេធំ អាបត្តា· ពធិតាតិ ពន្ធិតា ចិយ គុទយ្យាចតិយការទេត តត្ត បដិពន្ធា· យុន្ធិតាតិ កិលេសចសេត ចិសញ្ញាក្ខតា ចិយ អតញ្ញាកិច្ចា យុន្ធ ទេយាហយាបត្តា· អត្ថោសត្តាតិ អតញ្ញាសាគារលោ ចិយ គត្វា កិលិត្វា បរិតិដ្ឋបេត្វា ធិតា· លក្កាតិ ចក្កគល្លពេ ចិយ អាសត្តា យហាបលិបេ ចា ឃាច តានិកក្កា បលិបត្តបុរិសោ ចិយ វុឌ្ឍិតុំ អសក្កុណេយ្យការទេត តិយុក្កា, លកិតាតិ យក្កដាលេប អាលក្កការទេត បន្ធធិទោ ចិយ យក្កទេបា បញ្ចាត្ត ទ្ពង្គិយាត់ ចទេសត អាលក្កិតា· បលិត្ធាតិ តន្ធា, វុបន្ធា ចា· អាចុជាតិ អាចុតិតា, តិចុតាតិ តិចារិតា· ជ្ជចុតាតិ បលិក្កដ្ឋិតា, បរិទេឃាតន្ធា ចា· បិហិតាតិ បិឥហិតា, បដិឆ្នន្នាតិ បដិច្ឆាទិតា· បដិកុជ្ជិតាតិ ទេហដ្ឋាមុខខាតា· ឋុគ្ខតំ ចា គេហតបចយតីតាតគ្គិអាគិតា ឋុគ្ខ ខតោ ឋុគ្ខជ្ជតោតិ គទេយ្យតិ·

“អស្សុតចា”តិ ឧទេតត អចិជ្ជត្ថតា គុត្តាតិ អាហ “អន្ធបុថុជ្ជនោ គុទេត្តា ទេហាតី”តិ· អារកត្តា (សំ· និ· ១·១·១) កិលេសេហិ ឃទេក្កត សយុច្ចិតត្តា· អតទេយតិ អចច្ចិយំ, អតទេត្តិ អទេត្តា· អតទេយ ចា អគុបទេយ· ទ៏តរិយតទោ អចត្តតទោ· អទេយតិ ចច្ចិយំ, អទេត្ត, វុបទេយ ចា អទេហិយទោតិ បយិរុបុបិសិតត្តាទោ· តិរុត្តិតទេយត បឥសិទ្ធិ ទេចខិតត្តា បុរិទេយសុ អត្តចិកទេប្បសុ· បច្ឆទេប បត សទ្ធសត្តចទេសតបិ· យថិបិ អរិយ-សទ្ធា “ទេយ ហិ ទេចា អរិយា បរិសុទ្ធកាយកម្មត្តា”តិអាទីសុ (ម· និ· ១·៦៥) ចិសុទ្ធាឃយបយោគេសុ ឋុថុជ្ជទេសុបិ ចត្តតិ· ឪ្ល បត អរិយយក្កាតិកទេយត សត្តាលេកិត្តទការទេត ច អរិយការទេចា អធិប្បទេតាតិ គទេយ្យទេត្តា អាហ “ពុទ្ធា”តិអាទិ· តត្ត “បទេច្ចកពុទ្ធា តថាកតសាចកា ច សប្បុរិសា”តិ ឪ្លធំ អរិយា សប្បុរិសាតិ ឪ្លឥ គុត្តបគាតំ អត្តំ អសក្ករទោ គទេយ្យតុំ គុត្តំ· ឃស្មា បត តិប្បុរិយាយទោ អរិយសប្បុរិសការចា អភិន្នសការចា· តស្មា “សទេត្តច ចា”តិអាទិ គុត្តំ·

ឧត្តានតាហិ ពុទ្ធសាចកោ គុទេត្តា· តស្ស ហិ ឧកទេត្តត កល្យាណមិទេត្តា ឪ្លន្តិតទេត្តា បទេទាទេឈាសយត្ថទេត បធយយក្កស្ស អតុប្បជ្ជតទោ· ចិទេសទោ ចស្ស ករចាច កល្យាណមិទេត្តា អធិប្បទេតា· គុត្តទេញ្ញាហំ “យយតំ្យ អាគន្ទ, កល្យាណមិត្តំ អាកម្ម ខាតិធម្មា សត្តា ខាតិយា បរិមុច្ចន្តី”តិអាទិ (សំ· និ· ៥·១)· ទេសា ឧច ច អទេចច្ចុបសាគាតិកទេយត គទ្យាហកត្តិ តាយ· គុត្តម្បិ ទេចតំ “ឃំ យយា សាចកាតំ សិក្ខាបទំ បញ្ញាត្តំ, តំ យម សាចកា ជីចិតទេហតុបិ តាតិក្កមន្តី”តិ (វុដ· ៣៥)· កពញ្ញតាតីហិ បទេច្ចកពុទ្ធា ពុទ្ធាតិ ឧត្ត កតំ ខាតាតីតិ កតញ្ញា· កតំ ចិធិតំ បិកាដំ ពទោតីតិ កតទេចទី· អតទេកាសុបិ ហិ កប្បសតសហស្សេសុ កតំ វុបការំ ខាតត្តិ បទេច្ចកពុទ្ធា បិកាដញ្ញា ពទោត្តិ សតិខាតអាមិសបដិក្កហណាគិតា, តថា សំសារទុក្ខទុក្ខិតស្ស សក្កច្ចំ ពទោត្តិ កិច្ចំ, ឃំ អត្តតា កាតុំ សក្កា· សម្មាសម្ពុទ្ធា បត កប្បាតំ អសទេង្ខ្យេយ្យសហស្សេសុបិ កតំ វុបការំ យក្កមលិតំ វុបតិស្សយញ្ញា ខាតាតិ, បិកាដញ្ញា ពទោតិ, ឹទេហា ចិយ ច ឧចំ សព្ពត្ត សក្កច្ចយេច ធម្មំទេសតំ ពទោទេត្តា ពុទ្ធកិច្ចំ ពទោតិ· ឃាយ បដិបត្តិយា ឌិដ្ឋា តាយ ទេហាត្តិ, តស្សា អប្បដិបជ្ជតការទេចា, តត្ត ច អាគរាការទេចា អរិយាតំ អគស្សាតសីលតា ច, ត ច គស្សទេត សាគុការិតា ច ទេចខិតត្តា· ចក្ខុតា អគស្សាចីតិ ឧត្ត ចក្ខុ តាយ ត មំសចក្ខុ ឧច, អធ ទេខា ឌិត្តចក្ខុបីតិ អាហ “ឌិត្តចក្ខុតា ចា”តិ· អរិយការទេចាតិ ទេយហិ ទេយាគទេតា “អរិយា”តិ គុច្ចត្តិ· ទេត យក្កមលធម្មា គដ្ឋត្តា·

ពគ្រាតិ ពោលាតស្សតស្សច តស្សតការេច៍ ចត្ថុតិ អធិប្បេតត្ថពោបតការណ៍ ឧចំ ចុតេត្តបិតិ ឧចំ អញ្ញាបតេតេសត អត្ថបតាឃិកំ កត្វា ចុតេត្តបិ៍ ឆយ្តត្តិ លោកុត្តរឆយ្យំ, ចត្យសច្ចឆយ្យំ ចា៍ អរិយករឆយ្យា អតិច្ចាតុបស្សតាតេយា ចិបស្សិយយាតា អតិច្ចាតេយា, ចត្តារិ ចា អរិយសច្ចាតិ៍

អចិតិតេពាតិ ត ចិតិតេពា, អធិសីលសិក្ខាទិចសេត ត សិក្ខិតេពា៍ ឃេសំ សំចរចិតយាឌិតំ អការេចត អយំ អចិតិតេពាតិ ចុច្ចតិ, េព ពាច តស្សាភំ “ទុចិតេសា ចិតយោ តាយា”តិអាទិយាហ៍ ពត្ថ សីលសំចរោតិ បាតិមោក្ខសំចរោ េចទិតត្ថោ, េសា ច អត្ថតោ កាយិកចាចសិកោ អចីតិក្កមោ៍ សតិសំចរោតិ ឥន្ទ្រិយរក្ខា, សា ច តថាបចត្តា សតិ ឧចា៍ ពោលសំចរោតិ “េសាតាតំ សំចរំ ព្រូមិ”តិ (សុ៍ តិ៍ ១០៤០) ចត្វា “បញ្ញាយេតេ បិធីយេរ”តិ ចចតតោ េសាពសក្ខាតាតំ តណ្ហាទិដ្ឋិទុច្ចរិតអចិជ្ជាអចសិដ្ឋកិលេសតំ សំចរោ បិតហតំ សយ្ុច្ឆេទពោលត្តិ េចទិតត្ថោ៍ លក្តិសំចរោតិ អធិចាសតា, សា ច តថាបចត្តា លក្ខំ, អេទាេសា ចា៍ បញ្ញាតិ ឧេក, ពំ អដ្ឋកថាយ ចិទ្ធេត្បា៍ ចីរិយសំចរោ កាយចិតក្កាទិតំ ចិតោតតចេសត បចត្តំ ចីរិយមេច៍ េពត េពត ពុលេក្ខត ពស្ស ពស្ស អពុលក្ខស្ស បហាតំ ពទក្កបហាតំ៍ ចិក្ខម្ភតេតត បហាតំ ចិក្ខម្ភតបហាតំ៍ េសសបទត្ថេយបិ ឧេសច តេយា៍

ញ្ញយិតា បាតិមោក្ខសំចរេតាតិអាទិ សីលសំចរាទិតំ ចិចរណំ៍ ពត្ថ សមុបេតោតិ ឧត្ថ ញ្ញតិ-សម្គ្ពា អាទិសេត្វា៍ េពត “សហកេតា សមុបកេតា”តិអាទិតា ចិភេក្ខ (ចិភ៍ ៥១១) អាកតំ សំចរចិភក្តំ តស្សតិ៍ ឧស តយោ េសសេសុបិ៍ យំ បតេត្ថ ចត្តព្វំ, ពំ អតត្តរមុេត្ត អាចិ ភចិស្សតិ៍

កាយទុច្ចរិតាទីតត្តិ ទុស្សីល្យសក្ខាតាតំ កាយចចីទុច្ចរិតាទីតំ មុដ្ឋស្សច្ចសក្ខាតស្ស បមាតស្ស អភិជ្ឈាទីតំ ចា អក្ខន្តិអញ្ញាណកោសជ្ជាតញ្ចា៍ សំចរណតោតិ បិតហតតោ ឆកតតោ៍ ចិតយតតោតិ កាយចាចាទិត្តាតំ ចិទ្ធបប្បេចត្តិយា ចិតយតតោ អបតយតតោ, កាយទុច្ចរិតាទីតំ ចា ចិតយតតោ, កាយាទីតំ ចា ទិយព្យចត្តិ ចិន្ទ្រិត្វា ខ្មកំ តយតតោតិ អេត្ថ៍ បច្ចយសមចាេយ ឧប្បជ្ជតារហាតំ កាយទុច្ចរិតាទីតំ ពថា ពថា អតុប្បាទតមេច សំចរណំ ចិតយតញ្ចា េចទិតត្ថោ៍

យំ បហាតត្តិ សម្មត្តោ “តាយទុបបរិច្ឆេទាទីសុ ចិបស្សតាពោលេសុ”តិ កយ្ចា ចុត្តំ, តតុ តាយទុបបរិច្ឆេទបច្ចយបរិក្កហកម្មាចិតរណាតិ ត ចិបស្សតាពោលាតិ សយ្ុសតាកាេរត អប្បេចត្តតេតា? សច្ចមេតំ៍ ចិបស្សតាពោលស្ស បត អធិដ្ឋាតកាចតេតា ឧចំ ចុត្តំ៍ “តាយទុបយត្តមិទំ, តត្ថ ឧត្ថ អត្តា ចា អត្តតិយំ ចា”តិ ឧចំ បចត្តពោលំ តាយទុបចចត្ថាតំ៍ សតិ ចិជ្ជមាតេត លត្តុបត្តាកសក្ខាេត កាេយ, សយំ ចា សតិ ពស្មិំ កាេយ ឧទ្ទិតិ សក្កាយទិដ្ឋិ៍ “ទុបំ អត្តតោ សមតុបស្សតី”តិ (សំ៍ តិ៍ ៣៍ប៥១; ៤៍៣៤៥) ឧចំ បចត្តា មិច្ឆាទិដ្ឋិ៍ ពស្សេច ទុបាទុបស្ស កម្មាចិជ្ជាទិបច្ចយបរិក្កហពោលំ បច្ចយបរិក្កេហា៍ “តត្ថិ េហតុ តត្ថិ បច្ចេយា សត្តាតំ សំកិលេសាយា”តិ (ទី៍ តិ៍ ១៍១៦៨) អាទិតយប្បចត្តា អេហតុកទិដ្ឋិ៍ “ឥស្សរបុរិសបជាបតិបកតិអណុកាលាទីហិ លោកោ បចត្តតិ តិចត្តតិ ចា”តិ បចត្តា ចិសមេហតុទិដ្ឋិ៍ ពស្សេចាតិ បច្ចយបរិក្កហស្សេច៍ កង្ខាចិតរណេណតាតិ យថា ឧតរហិ តាយទុបស្ស កម្មាទិបច្ចយតោ ឧប្បត្តិ, ឧចំ អតីតាតាកតេតសុបិតិ តីសុបិ កាលេសុ ចិចិកិច្ឆាបតយតពោលេណ៍ កតំកថីភាចស្សាតិ “អេហាសិ តុ េខា អហមតីតមទ្ធាត”ត្តិ (ម៍ តិ៍ ១៍១៨; សំ៍ តិ៍ ២៍២០)

អាទិនយប្បវត្តាយ និសយប្បវត្តិយា កលាបសម្មសនេនាតិ “យំ កិញ្ចិ រូបំ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្ន”ន្តិអាទិនា (ម. និ. ១.២៤១; ២.១១៣; ៣.៨៩, ៩០) ខន្ធបញ្ចកំ ឯកាទសសុ ឱកាសេសុ បក្ខិបិត្វា សម្មសនេន បវត្តេន នយវិបស្សនាញាណេន។ អហំ មមាតិ គាហស្សាតិ អត្តត្តនិយគាហស្ស។ មគ្គាមគ្គវវត្ថានេនាតិ មគ្គាមគ្គញាណទស្សនវិសុទ្ធិយា។ អមគ្គេ មគ្គសញ្ញាយាតិ ឱភាសាទិកេ អមគ្គេ “មគ្គោ”តិ ឧប្បន្នសញ្ញាយ។

យស្មា សម្មទេវ សង្ខារានំ ឧទយំ បស្សន្តោ “ឯវមេវ សង្ខារា អនុរូបការណតោ ឧប្បជ្ជន្តិ, ន បន ឧច្ឆិជ្ជន្តី”តិ ជានាតិ, តស្មា វុត្តំ “ឧទយទស្សនេន ឧច្ឆេទទិដ្ឋិយា”តិ។ យស្មា បន សង្ខារានំ វយំ បស្សន្តោ “យទិបិមេ សង្ខារា អវិច្ឆិន្នា វត្តន្តិ, ឧប្បន្នុប្បន្នា បន អប្បដិសន្ធិកា និរុជ្ឈន្តិ ចា”តិ បស្សតិ, តស្សេវ បស្សតោ កុតោ សស្សតគាហោ, តស្មា វុត្តំ “វយទស្សនេន សស្សតទិដ្ឋិយា”តិ។ ភយទស្សនេនាតិ ភយតុបដ្ឋានញាណេន។ សភយេតិ សព្ពភយានំ អាករភាវតោ សកលទុក្ខូបសមសម្មតស្ស បរមស្សាសស្ស បដិបក្ខភាវតោ ច សភយេ ខន្ធបញ្ចកេ អភយសញ្ញាយាតិ “អភយំ ខេម”ន្តិ ឧប្បន្នសញ្ញាយ។ អស្សាទសញ្ញា នាម បញ្ចុបាទានក្ខន្ធេសុ អស្សាទវសេន បវត្តសញ្ញា, យា “អាលយាភិនិវេសា”តិបិ វុច្ចតិ។ អភិរតិសញ្ញា តត្ថេវ អភិរតិវសេន បវត្តសញ្ញា, យា “នន្ទី”តិបិ វុច្ចតិ។ អមុញ្ចិតុកម្យតា អាទានំ។ អនុបេក្ខា សង្ខារេហិ អភិនិវិដ្ឋត្តំ, នាលយតាតិ អត្ថោ។ យំ បដិសង្ខានុបាយេ បដិលោមភាវោ សញ្ញាបុញ្ជគ្គាហោ, បុញ្ញាការបដិសង្ខានញាណេហោ ច, និព្ពានេ បដិលោមភាវោ សង្ខារេសុ រតិ, និព្ពានបដិសង្ខានញាណេហោ ច។ សង្ខារនិមិត្តគ្គាហោតិ យាទិសស្ស កិលេសស្ស អប្បហីនត្តា វិបស្សកោ សង្ខារនិមិត្តំ ន មុញ្ចតិ, សោ កិលេសោ, សោ “និមិត្តាភិនិវេសោ”តិបិ វុច្ចតិ។ សង្ខារនិមិត្តគ្គហណស្ស អតិក្កមនេន ច បហានំ។

បវត្តិ ឯវ បវត្តិកាវោ, បរិយុដ្ឋានន្តិ អត្ថោ។ នីវរណាទិធម្មន្តិ ឯត្ថ អាទិ-សទ្ទេន នីវរណបក្ខិយា កិលេសា វិតក្កវិចារាទយោ ច គយ្ហន្តិ។

ចតុន្នំ អរិយមគ្គានំ កាចិត្តា អត្ថិ អប្បវត្តិការេន យំ បហាតព្ពំ សម្ពន្ធោ។ កេន បហាតព្ពំ? អរិយមគ្គេនាតិ ញាយមានាយ អត្ថោ តេសំ កាចិត្តា អប្បវត្តិវចនតោ។ សមុទយបក្ខិកស្សាតិ ឯត្ថ ចត្តារោបិ មគ្គា ចតុសច្ចាភិសមយាតិ កត្វា តេហិ បហាតព្ពេន តេន តេន សមុទយេន សហ បហាតព្ពត្តា សមុទយសភាគត្តា, សច្ចវិភង្គេ ច សព្ពកិលេសានំ សមុទយភាវស្ស វុត្តត្តា “សមុទយបក្ខិកា”តិ ទិដ្ឋិអាទយោ វុច្ចន្តិ។ បដិប្បស្សទ្ធិ វូបសន្តតា។ សន្និសិន្នតា សង្ខារសមថាការេន។ បហីនសង្ខតសង្ខតន្តិ វិរហិតសង្ខតសង្ខតំ, វិសង្ខារន្តិ អត្ថោ។ បហានញ្ច តំ វិរាគោ ចាតិ បហានវិរាគោ បុរិមេន អត្ថេន, ទុតិយេន បន បហីយតីតិ បហានំ, តស្ស វិរាគោតិ យោគេត្ថំ។

និស្សរន្តាតិ តន្និស្សរន្តា, និស្សរាការេនាតិ អត្ថោ។ តេន អសមាធិន្នំសុ និស្សរោបិ សង្គហិតោ ហោតិ។ សមាធានេន ហិ សមាធានេន្តោ និស្សរោ តទាការេន ន ហោតីតិ។ វុស្សុស្សិតេ កិលេសេ ចត្តារោ ហោន្តិ “យថា ចត តោ កោរោ, សោ តន្ទា តថា អគតត្តា”តិ។ អរិយេតិ អរិយោ។ បញ្ចក្ខន្ធេ វុសេសេតិ វុសោ សោ វុស, អត្ថោ អតញ្ញាតិ អត្ថោ។ តទ្ធាតេតិ អត្ថោ តំសភាវោ, សប្បុរិសោ

អរិយសការេចា, អរិយេយា ច សប្បុរិសការេចាតិ អត្ថោ។

តំ អត្ថំ “សព្ទធម្មមូលបរិយាយ”ន្តិ ឯវំ វុត្តបត្តំ ពន្ធា បនេត្ថ បុគ្គលិធិដ្ឋានា ទេសនា គតាតិ? យទេត្ថ ចត្តព្ពំ, តំ “យស្មា បុថុជ្ជនោ អបរិញ្ញាតចត្ថុកោ”តិអាទិនា (យ· តិ· អដ្ឋ· ០·១) សយមេវ ចក្ខតិ។ ធម្មោ អធិដ្ឋានំ ឯតិស្សាតិ ធម្មាធិដ្ឋានា, សការធម្មេ តិស្សាយ បចត្តិតទេសនា។ ធម្មវសេនេវ បចត្តា បធយា, បុគ្គលវសេន វុដ្ឋហិត្វា បុគ្គលវសេនេវ គតា តតិយា, ព្ហុតរា ធម្មបុគ្គលិនំ វោមិស្សកវសេន។ ពន្ធា បន ករថា ឯវំ ចិការេកន ធម្មំ ទេសេតីតិ? វេនេយ្យជ្ឈាសយេន ទេសនាចិលាសេន ច។ យេ ហិ វេនេយ្យា ធម្មាធិដ្ឋានាយ ធម្មទេសនាយ សុខេន អត្ថំ បដិចិជ្ឈន្តិ, តេសំ តថា ធម្មំ ទេសេតិ។ ឯស នយោ សព្ទត្ថ។ យស្សា ច ធម្មធាតុយា សុប្បដិចិទ្ធត្តា ទេសនាចិលាសប្បត្តោ ហោតិ, សាយំ សុប្បដិចិទ្ធា, តស្មា ទេសនាចិលាសប្បត្តោ ធម្មិស្សរោ ធម្មរាជា យថា យថា ព្ហុទ្ធតិ, តថា តថា ធម្មំ ទេសេតីតិ ឯវំ ព្ហុយិតា វេនេយ្យជ្ឈាសយេន ទេសនាចិលាសេន ច ឯវំ ចិការេកន ធម្មំ ទេសេតីតិ វេទិតព្ពោ។

លធាតុរោតិ បថចិធាតុ អាបោ-តេជោ-វាយោ-អាកាសធាតុ ចិញ្ញាណធាតូតិ ព្ហុយសំ លត្ថំ ធាតូនំ វសេន លធាតុរោ។ “វក្ខុតា ទូបំ ទិស្វា សោមនស្សដ្ឋានិយំ ទូបំ ឧបចិចរតី”តិអាទិនា (ឌី· តិ· ១·១១៣) វុត្តានំ លត្ថំ សោមនស្សុបចិចារានំ, លត្ថំ ទោមនស្សុបេក្ខុបចិចារានត្ថញ្ច វសេន អដ្ឋារសមនោបចិចារោ។ សច្ចាធិដ្ឋានាទិវសេន ចតុរាធិដ្ឋានោ។ បញ្ញាចក្ខុតា ទិដ្ឋធម្មិកស្ស សម្បរាយិកស្ស ច អត្ថស្ស អទស្សនតោ អន្ធោ, ទិដ្ឋធម្មិកស្សេវ ទស្សនតោ ឯកចក្ខុ, ទ្វិន្នម្បិ ទស្សនតោ ទ្វិចក្ខុ, វេទិតព្ពោ។

ពុហំ តិដ្ឋីនីតិ សព្ពន្ធោ។ ពុហន្តិ ច វសា អយំ, យថាវុត្តទេសនាចិការេកបុរវលី ករថាតិ អត្ថោ។ អបរិញ្ញាតចត្ថុកោតិ តីហិ បរិញ្ញាហិ អបរិញ្ញាតក្ខន្ធោ។ ខន្ធា ហិ បរិញ្ញាតចត្ថុ អបរិញ្ញាមូលិកាតិ បរិជាននាការេននិមិត្តា តព្ពិ សតិ ការេតោ។ បរិញ្ញានញ្ញិអចិជ្ជាទយោ កិលេសា បដិបក្ខា តម្មូលិកា ច សព្ពមញ្ញនាតិ។ អរិយានំ អទស្សាវីតិ ឯត្ថ ព្ហុតិ-សន្ធោ អាទិអត្ថោ។ តេន “អរិយធម្មស្ស អកោវិទោ”តិអាទិកំ បុថុជ្ជនស្ស ចិសេសនការេន បចត្តំ បិឡុព្ហុសេសំ គណ្ហាតិ បុថុជ្ជនតិទ្ទេសការេតោ។ តេនាហ “ឯវំ បុថុជ្ជនំ តិដ្ឋីនី”តិ។

សុត្តនិក្ខេបវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

បថចីវារវណ្ណនា

តស្សាតិ បុថុជ្ជនស្ស។ ចសតិ ឯត្ថ អារម្មណករណវសេនាតិ អារម្មណម្បិ ចត្ថូតិ វុច្ចតិ បចត្តិដ្ឋានការណតោតិ អាហ “បថចីអាទីនិ ចត្ថូនី”តិ។ សក្កាយធម្មេសុបិ អារម្មណាទីនា សតិបិ បញ្ញាសេហតុការេន បញ្ញាសេហតុការេត្តេនេវ តេសំ តិព្ពត្តិតោតិ វុត្តំ “សព្ពសក្កាយធម្មជាតំ បញ្ញាន”ន្តិ។ ឯត្ថ ច បថចីធាតុ សេសធាតូនំ សសម្ភារសម្ភារការោ សតិបិ បយាលតោ សយការេន សាយត្តិយតោ អធិកាតធិការេន វេទិតព្ពោ។ សម្ភារន្តិ សម្ភារោ, បរិចារោ។ តំតំកលាបេហិ លក្ខណបថចីយា វេសធម្មា យថាយំ បច្ចយការេន

ປຣິວາຣກາເວນ ຈ ປວັຕ຺ຕນ຺ຕິ. ເຕນາຫ "ສາ ຫິ ວຓ຺ຓາທີຫິ ສມ຺ຠາເຣຫິ ສທ຺ຘິໍ ປຖວີຕິ ສສມ຺ຠາຣປຖວີ"ຕິ. ປຖວິໂຕຕິ ເອຕ຺ຖ ປຸຖຸລເຕນ ປຸຖຸວີ, ປຸຖຸວີ ເອວ ປຖວີ. ສາ ຫິ ສຕິປິ ປຣິຈ຺ຉິນ຺ນຸຕ຺ຕິຍໍ ສເຖລໍ ສກລູປກາຣາຕໍ ອາທາຣກາເຣນ ປວັຕ຺ຕມານາ ປຸຖຸລາ ປຕ຺ຖຏາ ວິຕ຺ຖິຓ຺ຓາຕິ ວຕ຺ຕພ຺ພໍ ອຣຫຕິ, ນ ປນ ຕໍ ອນຸປວິສິຕ຺ວາ ປວັຕ຺ຕມານາ ອາປາທໂຍ. ສສມ຺ຠາຣປຖວິຍາ ປນ ປຸຖຸລກາເຣວ ວຕ຺ຕພ຺ພເມວ ນຕ຺ຖິ. ອາຣມ຺ມຓປຖວິຍໍ ວຑ຺ຒນຜຣເຓຫິ ປຸຖຸລເຕ, ຌາຕຣສ຺ມິໍ ຍູຫິຍາວ ທຏ຺ເຐຕ຺ວາ. ອາຣມ຺ມຓປຖວີຕິ ຌານສ຺ສ ອາຣມ຺ມຓຠູຕໍ ປຖວີສຎ຺ຎິຕໍ ປຏິຠາຄນິມິຕ຺ຕໍ. ເຕນາຫ "ນິມິຕ຺ຕປຖວີຕິປິ ວຸຈ຺ຈຕີ"ຕິ. ອາກາສເວສາຕິ ປຖວີກສິຓກາວນາກາສເວສາ. ຕທາ ຫິ ວຸຕ຺ຕໍ "ອາໂປ ຈ ເທວາ ປຖວີ, ເຕໂຊ ວາໂຍ ຕທາຄມຸໍ"ນ຺ຕິ (ທີ. ນິ. ໒.໓໔໐).

ສຎ຺ຎາປີຕິ ວຕ຺ຕິຕາ ປຖວີປິ. ອນຸສ຺ສວາທີມຕ຺ຕລທ຺ຘາ ມຎ຺ຎນາ ວຕ຺ຖຸ ໂຫຕີເຍວ. ຕຖາ ຫິ "ກກ຺ຂຬໍ ຂຣິຄຕ"ນ຺ຕິອາທິນາ (ວິຠ. ໑໗໓) ລກ຺ຂຓປຖວີປິ ຣຸທ຺ຘິຍຕິ. ຍໍ ປເນຕ຺ຖ ວທນ຺ຕິ "ລກ຺ຂເຓ ທິຏ຺ເຐ ມຎ຺ຎນາ ນຕ຺ຖິ, ສຎ຺ຊານາຕີຕິ ວຸຕ຺ຕສຎ຺ຎາ ຈ ທິຏ຺ຐິຄ຺ຄາຫສ຺ສ ມູລຠູຕາ ປິຓ຺ຑຄ຺ຄາຫິຕາ, ສາ ລກ຺ຂເຓ ນ ລພ຺ພຕິ, ຕສ຺ມາ ລກ຺ຂຓປຖວີ ນ ຄເຫຕພ຺ພາ"ຕິ, ຕທຍຸຕ຺ຕໍ ລກ຺ຂຓປຏິເວທສ຺ສ ອິຘ ອນທິປ຺ເປຕຕ຺ຕາ. ເຕນາຫ "ໂລກໂວຫາເຣນ ຄເຫຕ຺ວາ"ຕິ. ນ ຈ ສທ຺ທສຎ຺ຎາ ປິຓ຺ຑຄ຺ຄາຫິກາ, ນາປິ ທິຏ຺ຐິຄ຺ຄາຫສ຺ເສວ ມູລຠູຕາ, ຕສ຺ມາ ລກ຺ຂຓປຖວິຍາປິ ກາຍທ຺ວາຣານຸສາເຣນ ອຎ຺ຎຖາ ຈ ຣູປຏ຺ຐິຕາຍ ມຎ຺ຎນາ ປວັຕ຺ເຕຕ. ເຕເນວ ຈ "ອນຸສ຺ສວາທີມຕ຺ຕລທ຺ຘາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ປຖວິໂຕຕິ ປເທ ນິສ຺ສກ຺ກວຈນນ຺ຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ "ປຖວີຕິ ສຎ຺ຊານາຕີ"ຕິ ອາຫ. ຍສ຺ມາ ວຕ຺ຖຸມ຺ຫິປິ ປຖວິໍ "ປຖວີ"ຕິ ສຎ຺ຊານນ຺ໂຕ ເຕນ ເຕນ ນເຍນ ປຖວີໂກຏ຺ຐາເສເນວ ສຎ຺ຊານາຕີຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ນ ອາປາທິໂກຏ຺ຐາເສນ, ຕສ຺ມາ ວຸຕ຺ຕໍ "ປຖວິກາເຣນ ສຎ຺ຊານາຕີ"ຕິ. ໂລກໂວຫາຣໍ ຄເຫຕ຺ວາຕິ ໂລກສມ຺ມຸຕິໍ ອວິຊຫິຕ຺ວາ. ເອເຕນ ລກ຺ຂຓປຖວິຍມ຺ປິ ໂວຫາຣມຸເຂເນວສ຺ສາ ປວັຕ຺ຕີຕິ ທສ຺ເສຕິ.

ຍທິ ໂລກໂວຫາເຣນ ເອຕ຺ຖ ປວັຕ຺ຕິ, ໂກ ເອຕ຺ຖ ໂທໂສ, ນນຸ ອຣິຍາປິ "ອຍມ຺ປາກເຕ຺ຕ ມຫາປຖວີ"ຕິອາທິນາ ໂລກໂວຫາເຣນ ປວັຕ຺ຕນ຺ຕີຕິ? ນ ເອຕ຺ຖ ໂວຫາຣມເຕ຺ຕ ອວຏ຺ຐານໍ ອທິປ຺ເປຕໍ, ອຖ ໂຂ ໂວຫາຣປຸພ຺ພເກນ ມິຈ຺ຉາຠິນິເວເສນາຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ "ສຎ຺ຎາວິປ຺ລາເສນ ສຎ຺ຊານາຕີ"ຕິ ອາຫ. ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ອໂຍນິໂສມນສິກາຣສມ຺ຠູຕາຍ "ສຸຠ"ນ຺ຕິອາທິນຍປ຺ປວັຕ຺ຕາຍ ວິປຣີຕສຎ຺ຎາຍ ສຎ຺ຊານາຕີຕິ. ເອເຕນ ວຸຕ຺ຕລິ ຕຓ຺ຫາມານທິຏ຺ຐິມຎ຺ຎນາ ທສ຺ສິຕາຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ. ຍທິ ເອວໍ ກສ຺ມາ ສຎ຺ຎາ ຄຫິຕາຕິ? ປາກຏກາຣໂຕ. ຍຖາ ນາມ ອຄ຺ຄິມຍິສ຺ສວິຍາເນ ຍຖາ ຖູເມາ ຣູປລກ຺ຂຕິ, ກິຈ຺ຈາປິ ຕທາ ວິຊ຺ເຊເຕ ປິເຈກາ ອວິນາກາຣໂຕ, ປາກຏກາຣໂຕ ປນ ຖູເມາ ທາເຫຕີຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ນ ອຄ຺ຄິ ທາເຫຕີຕິ, ເອວໍສມ຺ປທມິທໍ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ. ຍທິປິ ຕຕ຺ຖ ມຎ຺ຎນາກິຈ຺ຈໍ ອຕ຺ຖິ, ນ ປນ ວິຠູຕໍ ອປາກຏກາຣໂຕ ສຎ຺ຎາກິຈ຺ຈເມວ ວິຠູຕໍ, ຕໍ ປນ ມຎ຺ຎນານຸກູລໍ ມຎ຺ຎນາສຫິຕໍ ຈາຕິ ອາຫ "ສຎ຺ຎາວິປ຺ລາເສນ ສຎ຺ຊານາຕີ"ຕິ. ເອວໍ ປຖວີກາຣໍ ອຍຸຊ຺ຊນ຺ເຕຕ຺ວາເຍວ ວາ ສຎ຺ຊານາຕີຕິ ສມ຺ພນ຺ໂທ. ໂຍ ຫິ ວຸຕ຺ຕປ຺ປກາຣາຍ ປຖວິຍາ ປຖວີກາຣໍ ອຍຸຊ຺ຊນ຺ເຕຕ຺ວາເຍວ ອວິຊຫນ຺ເຕຕ຺ວາເຍວ ຫິໍສປິເຕ຺ຖ ສຸວຓ຺ຓສຎ຺ຎີ ວິຍ ອນຕ຺ຕາທີສກາຣໍເຍວ ຕໍ ອຕ຺ຕາທິວເສນ ສຎ຺ຊານາຕິ, ຕສ຺ສ ວເສນ ວຸຕ຺ຕໍ "ປຖວີ"ຕິອາທິ. ນ ວຕ຺ຕພ຺ພໍ ປຸຖຸຊ຺ຊນຄ຺ຄາຫສ຺ສ ຍຸຕ຺ຕິມຄ຺ຄຕິວາຣໂຓຕີຕິ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອາຫ "ຣູປຕ຺ໂຕ ວິຍ...ເປ... ຄຓ຺ຫາຕີ"ຕິ. ອຣິຍານໍ ອທສ຺ສາວີຕາທີເກນ຺ຕິ ອຣິຍານໍ ອທສ຺ສາວິຕາທິວິເສສໍ ວເທນ຺ເຕນ ຕາວຕາວ ເອຕ຺ຖ ຍຖາວຸຕ຺ຕສຎ຺ຊານເນ ກາຣຓໍ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ.

ເອວນ຺ຕິ "ປຖວິກາເຣນ ສຎ຺ຊານາຕີ"ຕິອາທິນາ ວຸຕ຺ຕປ຺ປກາເຣນ. ສຎ຺ຊານິຕ຺ວາຕິ ປຸພ຺ພກາລກິຣິຍານິທ຺ເທໂສຍນ຺ຕິ ອາຫ "ອປຣກາເລ...ເປ...

គណ្ហាតី”តិ។ បបញ្ចសង្ខាតិ បបញ្ចកោដ្ឋាសា។ បបញ្ចន្តិ សត្តា សំសារេ ចិរាយន្តិ ឯតេហីតិ បបញ្ចា, យញ្ញត្តិ “ឯតំ យជា”តិអាទិនា បរិកប្បេន្តិ ឯតាហីតិ យញ្ញតាតិ ទិដ្ឋិហិបិ បរិយាយេហិ តណ្ហាទេយោច វុត្តាតិ អាហ “តណ្ហាមានទិដ្ឋិបបញ្ចេហិ ឯត្ថ យញ្ញតាតាយេត វុត្តេហី”តិ។ អជញ្ញស្ស ជញ្ញតោ, អសេយ្យាទិកស្ស សេយ្យាទិតោ គហណតោ ទិដ្ឋិយញ្ញតា វិយ តណ្ហាមានយញ្ញតាបិ អញ្ញថា គាហោ ឯវាតិ អាហ “អញ្ញថា គណ្ហាតី”តិ។ អាទរយុត្តាកិកិរោបតាទិតា កិត្តសកាចាតស្សិ វិតក្កាទិតំ សាធារណោ ទូបត្តិឡាយតសការេចា វិយ អត្តាភិឡុត្តណ្ហតិបរាយសតសកាចាតស្សិ តណ្ហាទិតំ សាធារណោត អាទរយុត្តបរិកប្បតាការេទត បវត្តិ យញ្ញតាតិ ទដ្ឋព្វំ។ តេនាហ “តីហិ យញ្ញតាហិ យញ្ញតី”តិអាទិ។ អស្សាតិ បុថុជ្ជនស្ស, ទូកយព្ពយាតុបស្សតាទីសុ វិយ សុខុមតយេតបិ យញ្ញតាបវត្តិ អត្ថីតិ វិកាចតសុខុតាយ ទស្សេតុ តំ ទស្សេត្វាការេយា “ខ្លួអាទិកតយេតា”តិអាហ។ ខ្លួអាទិកេ ហិ វិការេ ទស្សិតេ សុខុមវិការតា សុការាតិ ទស្សេតុំ អយយត្តយោជតា វុច្ចតីតិ សម្ពន្ធោ។ អជ្ឈត្តិកាតិ ព្ភន្តរិយពន្ធា សត្តសន្តានបរិយាបន្នា តិយកជ្ឈត្តា វុត្តា វិករេក្ក បដិសម្ភិទាយក្កេ ច។

វិករេក្កតិ សាតុវិករេក្ក (វិក ១៤៨)។ ពាហិរាតិ អតិន្ទ្រិយពន្ធា សន្តានសន្តានបរិយាបន្នា។ កក្ខឡអត្ថិ ឆន្ទំ ឈរិកតត្តិ ថទ្ធំ។ កក្ខឡអការេចា កក្ខឡអត្តំ។ កក្ខឡអការេចាតិ កក្ខឡអសការេចា។ ពាហិទ្ធាតិ ពាហិរពន្ធតោ ពាហិទ្ធាភូតំ។ អត្តុបាទិន្នត្តិ ត ទូបាទិន្នំ។ អយោតិ កាឡអលោហំ។ លោហន្តិ ជាតិលោហំ វិជាតិលោហំ កិត្តិមលោហំ បិសាចលោហន្តិ ចតុព្ពិធំ។ តត្ថ អយោ សជ្ឈុ សុវណ្ណំ តិបុ សីសំ តម្ពលោហំ វេកន្តកលោហន្តិ ឥមានិ សត្ត ជាតិលោហានិ នាម។ នាគនាសិកាលោហំ វិជាតិលោហំ នាម។ កំសលោហំ វដ្ដលោហំ អារកូដន្តិ តីណិ កិត្តិមលោហានិ នាម។ មោរក្ខកំ បុច្ឆកំ បលិតកំ ចបលកំ សលកំ អាដលំ កត្តកំ ភូសិលោហន្តិ អដ្ឋ បិសាចលោហានិ នាម។ តេសុ វេកន្តកលោហំ នាម សព្ពលោហច្ឆេទនសមត្ថំ ឯកា លោហជាតិ។ តថា ហិ តំ វិកន្តតិ ឆិន្ទតីតិ វិកន្តកន្តិ វុច្ចតិ។ វិកន្តកមេវ វេកន្តកំ។ នាគនាសិកាលោហំ លោហសទិសំ លោហវិជាតិ ហលិទ្ទាទិវិជាតិ វិយ។ តថា ហិ តំ លោហាការំ លោហមលំ វិយ ឃនសំហតំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ, តាបេត្វា តាឡេន្តំ បន ភិន្នំ ភិន្នំ ហុត្វា វិសរតិ មុទុ មដ្ឋំ កមុតិយំ ចា ន ហោតិ។ តិបុតម្ពេ មិស្សេត្វា កតំ កំសលោហំ។ សីសតម្ពេ មិស្សេត្វា កតំ វដ្ដលោហំ។ ជសតម្ពេ មិស្សេត្វា កតំ អារកូដំ។ តេនេវ តំ ករណេន និព្វត្តត្តា កិត្តិមលោហន្តិ វុច្ចតិ។ យំ បន កេចិ រសកសាតុ វិកតិកំ, តំ “បិត្តល”ន្តិបិ វទន្តិ។ តំ ឯត្ថ នាធិប្បេតំ, យថាវុត្តំ មិស្សកេយេវ គហេត្វា ឃោសិតំ កិត្តិមន្តិ វុត្តំ។ មោរក្ខកាទីនិ ឯវំនាមានេវ តានិ។ តេសុ យស្មា បញ្ច ជាតិលោហានិ បិឡព្ភយំ ចិសុំ វុត្តានេវ, តស្មា វេកន្តកលោហេន សទ្ធិំ វុត្តាវសេសំ សត្តំ ឯត្ថ លោហន្តិ វេទិតព្ពំ។

តិបូតិ សេតតិបុ។ សីសន្តិ កាឡអតិបុ។ សជ្ឈូតិ រជតំ។ មុត្តាតិ ហត្ថិកុម្ភជាទិកា អដ្ឋវិធាបិ មុត្តា។ តថា ហិ ហត្ថិកុម្ភំ វរាហទាឋា ភុជង្គសីសំ វលាហកូដំ វេឡុ មច្ឆសិរោ សង្ខោ សិប្បីតិ អដ្ឋ មុត្តាយោនិយោ។ តត្ថ ហត្ថិកុម្ភជា បីតវណ្ណា បភាហីនា។ វរាហទាឋា វរាហទាឋវណ្ណាវ។ ភុជង្គសីសជា នីលាទិវណ្ណា សុវិសុទ្ធា វដ្ដលា ច។ វលាហកជា ភាសុរា ទុព្ពិភាគរូបា រត្តិភាគេ អន្ធការេ វិធមន្តិយោ តិដ្ឋន្តិ, ទេវូបភោគា ឯវ ច ហោន្តិ។ វេឡុជា ករកុបលសមានវណ្ណា ន ភាសុរា, តេ ច វេឡុ អមនុស្សគោចរេ ឯវ បទេសេ ជាយន្តិ។ មច្ឆសិរជា បាឋីនបិដ្ឋិសមានវណ្ណា វដ្ដលា លឃវោ ច ហោន្តិ បភាវិហីនា, តេ ច មច្ឆា សមុទ្ទមជ្ឈេយេវ ជាយន្តិ។ សង្ខជា សង្ខោទរច្ឆវិវណ្ណា កោលប្បមាណាបិ ហោន្តិ បភាវិហីនាវ។ សិប្បិជា បភាវិសេសយុត្តា ហោន្តិ នានាសណ្ឋានា។ ឯវំ ជាតិតោ អដ្ឋវិធាសុបិ មុត្តាសុ យា មច្ឆសង្ខសិប្បិជា, តា សាមុទ្ទិកា ហោន្តិ, ភុជង្គជាបិ កាចិ សាមុទ្ទិកា ហោន្តិ, ពហុតរា អសាមុទ្ទិកា។ យស្មា ពហុល

ឃាយុត្តិកាច យុត្តា ទលិទេក ឌិឃ្សត្តិ, ពត្ថាបិ ឃិបឿឌាច, ត្តួពទា កាគាឌិកា៉ ពឃ្វា ឃទេយុ្វាហចិទេភាគតិឃំ (ចិក៉ អដ្ឋ៉ ១លិ១) “យុត្តាពិ ឃាយុត្តិកា យុត្តា”ពិ ចុត្តា៉

យហីពិ ឌទេបត្វា បិញ្ញួអាកទេព ទេចញ្ចុ្កទិឃាឌិទេក ទេឃទេឃា ទេឌាពិទឃាឌិទេភទេគា ឃទេត្ថាបិ យហិ៉ ទេចញ្ចុ្កទិឃត្តិ ចំឃចណ្ហួយហិ៉ ឃទេត្លាពិ ឃាយុត្តិកឃទេត្លា៉ ឃិលិពិ កាញអឃិលិ បណ្ហុឃិលិ ទេឃពឃិលិឌិទេភគា អដ្ឋបិ ឃិលិ៉ ទឌពត្តិ កហាបណាឌិកំ ចុត្តាចទេឃឃំ ទឌពឃយុ្វពំ៉ ឌាពទុ្វបត្តិ ឃុចណ្ហ៉ា ទលិហិពទេក្កាពិ ទត្តួយហិ៉ យឃាទកល្លត្តិ កតាទយហិ ពិណាឌិឃុ តាហិភាទា ពាលភាញត្តួទេកទាគទេឃាបិ ពិណំ ភាយ៉ អទេត្តាឃាទំ លឌិទាឌិ អត្តួយទេឃា គាទុ្វលល្ហួយឿ កដ្ឋំ ភាយ៉ យុក្កួយត្តួទេពា ឃាច យុដ្ឋិបឿយាណា យទុ្វត្ថា ឃក្លួទា ភាយ៉ យុក្កួយត្តួទេពា បដ្ឋាឃ ទេហដ្ឋា ចាលិកា ភាយ៉ កឆលត្តិ កបិលលល្ហួ៉ា ក្ខុឃីពិ ឃឃយ្ហួទបឆចិ៉ បិឃាទេណាពិ អទេត្តាយដ្ឋិឃំ អឃណ្ហួហភទេពា បដ្ឋាឃ ឃាច ហត្ថិបឿយាណំ បិឃាណំ, ហត្ថិបឿយាណទេពា បភ បដ្ឋាឃ ក្ខុបទិ បត្តួទេពាពិ៉ អឃំ អទេឃាអាឌិឃុ ចិភាកតិទេក្ខួទេឃា៉ តិយិត្តួបឆចិពិ បដិភាកតិយិត្តួក្ខុពំ បឆចិកឃិណំ៉ ពយឿ ហិ “ទុ្វបិចឆទពិកចញុក្កួញ្ញាត់ ក្យុឃលទេពា ច ចិបិកទេពា ច កិទិឃទេពា ច ចញុត្ថឃ្ស ឍាភឃ្ស ចិបិទេកា ត្តួទេយ ឆយុ្វា ពាហិដ្ឋួទយុ្វណា”ពិ ចចភទេពា “ពាហិទា បឆចិ”ពិ ចុដ្ឋពិ៉ ទេពភ ចុត្តា “ឃា ច អញ្ញួត្តាទយុ្វណត្តិទេក តិយិត្តួបឆចិ, ពំ កទេហត្វា”ពិ៉ ក្ខុក្កួហតិយិត្តួទេញ្ចត្ថ ពំកពិកទេយច ឌដ្ឋត្តំ, តិយិត្តុ្ធបឿត្តិទេពា បភ បុទេត្ថ ក្ខុយិក្កួហទេណាភច កហិពត្តិ៉

ពីហិ យញ្ញាភាហីពិ ចុត្តំ យញ្ញាភាត្តួឃំ ឃបទឃត្តួទេភឃុ ឃទេត្លួបទេពា ទេឃាទេឌត្វា ឌទេឃ្សុ្យពំ “អហំ បឆចិ”ពិអាឌិ ចុត្តំ៉ ពត្ថ អហំ បឆចិពិអាឌិភា អញ្ញួត្តាចិឃឃំ ឌិដ្ឋិយញ្ញាត់ យាភយញ្ញាភញ្ចា ឌទេឃ្សុ្យពិ អត្តាកិតិទេចឃាហំកាទឌីបភទេពា៉ យយ បឆចិពិ ត្តួយិភា ពណ្យាយញ្ញាត់ យាភយញ្ញាភយឿ ចា បទិក្កួហក្ខុពាឃបិ បឆចិឃា ទេឃឃ្យាឌិទេពា យាភឌបឿភទេពា៉ ទេឃឃបឆដ្ឋទេឃបិ ត្តួយិភាភទេឃភ យញ្ញាភាចិភាទេកា ទេចឌិពទេត្ថា៉ ពត្ថ បឆចិកឃិណញ្ញាភលិភី ឍាភចក្លួភា កហិពឍាភាទយុ្វណំ “អត្តា”ពិ អភិតិចិឃទេត្តា ពញ្ចា ទេឃឃ្យាឌិទេពា ឌហទេត្តា អត្តួទេពា “អហំ បឆចិ”ពិ យញ្ញាពិ ភាយ, ពទេយច “អឃំ យឃ្យាអត្តា”ពិ កហទេណា បភ “យយ បឆចិ”ពិ យញ្ញាពិ ភាយ៉ ពឆា ពំ “បទបុទិទេឃា”ពិ ចា “ទេឌទេចា”ពិ ចា ចាគចទេឃភ “អឃទេយច បទេទឃំ អត្តា”ពិ ចា អភិតិចិឃទេត្តា “បទេទា បឆចិ, បទឃ្ស បឆចិ”ពិ យញ្ញាពិ ភាយ៉ ត្តួយិភា ភទេឃភ ទេឃឃបឆចិឃុបិ ឃឆាទហំ ចញុក្កួ តិដ្ឋួាទទេពត្ថាំ៉

១ចំ “បឆចិ យញ្ញាពី”ពិ ១ត្ថ ចញុក្កួចទេឃភ យញ្ញាត់ ឌទេឃ្សុត្វា ត្តួគាតិ យញ្ញាភាចត្ថុំ យញ្ញាភាទេឃា ច ចិភឌិត្វា អទេភកចិហិពំ ពឃ្ស យញ្ញាភាកាទំ ឌទេឃ្សុ្យពំ “អឆ ចា”ពិអាឌិយាហ៉ ពត្ថ អឃត្តិ ឃឆាចុទេត្តា បុចុត្តួទេភា៉ លត្តួទាកត្តិ ពាហលទាកំ៉ អឃ្សាទេឌពីពិ តិកាទេយពិ, “ត្តួទេយ ទេកឃា យុក្ខុឃិតិដ្ឋួក្យុញ្ចិពតីទលិភាឃា”ពិអាឌិភា ពត្ថ ទឃំ ចិត្តួពិ៉ អភិភត្តួពីពិ ឃឿពិកាឃ ពណ្យាឃ អភិយុទេលា ភត្តួពិ បទេយាឌពិ៉ អភិចឌីពិ ក្ខុបឿត្តួ ពណ្យាភិភត្តួភាទេចកំ ហឌទេឃភ ឃត្តួាទេទពំ អឃទេក្កួាទេត្តា “អទេហា ទេយ ទេកឃា”ពិ ចាឆំ តិដ្ឋួាទទេពិ៉ អទេញ្ញួាឃាឃ ពិដ្ឋពីពិ ពាលចពណ្យាភិតិទេចទេឃភ កិលិត្វា បទិតិដ្ឋាទេបត្វា ពិដ្ឋពិ៉ អញ្ញាពទំ ចា បភ ទញ្ចួភីឃចត្ថុត្តិ ទេកឃាឌិទេពា អញ្ញាពទំ ចា កទចទណាឌិបឿទេភឌំ តិឃកញ្ញួត្តាបទិឃាបត្តួ ទាក្យុបឿត្តិទេហញុក្ខុពំ ចត្ថុំ៉ ត្តួពីពិ ត្តួយិភា ឃិតិដ្ឋួាឌិបឿកាទេទភាពិ បត្ថឃិពត្ថាកាទំ បទាយឃពិ៉ ពត្ថ ភត្តួិ ឃយត្តួាទេភពីពិ ទេពឃុ ភាចិឃុ ទេកឃាឌិឃុ ឃិដ្ឋួំ ចិឃ កត្វា ភត្តួិ ពណ្យាឃយត្តួាហទពិ ឃយុបចាទទេពិ៉ បហិឌហពីពិ បត្ថត់ ឌទេបពិ៉

សម្បត្តិ តិស្សាយ “ទេវទេវ្យាហយស្មិ”តិ, ចិបត្តិ តិស្សាយ “ហិទេតាហយស្មិ”តិ យាត់ ឌេតតិតិ ទេឃាឌតា៓ បឆចិទេកាដ្ឋាវក្ខុតាត់ ទេកវាឌិត់ សម្បត្តិចិបត្តិហិ យាតឌប្បតា បឆចិឃា យញ្ញតា ទេហាតិតិ អាហ “ឲចំ អញ្ញត្តិកំ បឆចិ យាតយញ្ញតាឃ យញ្ញាតិ”តិ៓ អចឃចញ្ចតិទេទេកាត សម្បុគាឃស្ស អកាចទេតា សម្បុគាទេឃា ឌិចាកិតិទេចទេវា អចឃទេចបិ ទេហាតិតិ ឌទេស្សទេត្តា “តំ ឌិចំ តំ សទិទេត្តិ អាកាតតទេឃត បត ទេកវំ ‘ឌិទេចា’តិ អកិតិចិវតិ”តិ អាហ៓ “ទេកវា តាទេយទេត ទ្ទស្សទចិហិតា បឌាបតិតិស្សិតា អល្បសច្ចទេឃា បកតិបទិលាទេយា”តិអាឌិតា តទេឃតទេបត្ត ឌិដ្ឋិយញ្ញតា ទេចឌិតន្តា៓

ទ្ទយិស្សា បចត្តិឃាតិ តិកត្តិយាតឌិដ្ឋិត់ បទិឃាគាតសយឡ្ហាឌប្បចត្តិឃា៓ “ឲតំ យយា”តិអាឌិតា ឃឌិបិ តិស្សត្តុយ្បិ យញ្ញតាត់ សម្ពុទេចា ឌស្សិទេតា៓ តល្យាយាតយញ្ញតាត់ បត ទេហដ្ឋា ឌស្សិតត្តា ឌិដ្ឋិយញ្ញតា ឲទេចត្ត ចិទេវវទេតា ដ្ឋដ្ឋបិតិ ទេចឌិតន្តា៓ ទេតតាហ “ឲចយ្បិ អញ្ញត្តិកំ បឆចិ ឌិដ្ឋិយញ្ញតាឃ យញ្ញាតិ”តិ៓

ទាហិទេយ្បិ បឆចិ តិហិ យញ្ញតាហិ យញ្ញាតិតិ ទេឃាឌតា៓ តំ បត យញ្ញតាចិឌិ ឌទេស្សតុំ “កឆ”ត្តិ អាហ៓ តស្សទេត្ត ទេហដ្ឋា ចុត្តតទេឃត ទេចឌិតទេន្តា៓

អឃំឌិទេចាតិ អឃំ កាត្យអទេលិហំ “ឌិទេចា អត្តា”តិ អកិតិចិវតិ ឲកទេច្ច តិកណ្ឌា ចិឃ៓ ឲចំ ទាហិទំ បឆចិ ឌិដ្ឋិយញ្ញតាឃ យញ្ញាតិតិ ឲត្តាបិ “ឃា ទេចច ទេលា បត អញ្ញត្តិកា បឆចិឆាត្យ, ឃា ច ទាហិទា បឆចិឆាត្វ”តិអាឌិតា តទេឃត អាទេតត្វា ចត្តទេន្តា៓

បឆចិកវិលំ អត្តទេតា សយតុបស្សតិតិអាឌិស្ង ឃំ ចត្តន្តំ, តំ ទេហដ្ឋា ចុត្តទេយច៓ អឃយ្បិ ច តទេឃា “ទ្វបំ អត្តទេតា សយតុបស្សតិ”តិ ឲទេត្តច អទេត្តាកទេឆាតិ ឌដ្ឋទេន្តា កវិលាតយ្បិ ទ្វបវយញ្ញាវយ្ពាចទេតា៓ បឆចិ យញ្ញាតិតិ ឲត្ត ឃាឌិទេវា យញ្ញតាចត្វយញ្ញតាត់ ចិត្តាទតទេឃា ចុទេត្តា, តាឌិទេវា ទ្ទទេតា បទំ ចុត្តតទេឃាចាតិ អាហ “ទ្ទទេតា បទំ សទេល្លទេបទេតច កឆឃិស្សាយា”តិ, អតាឌិទេវា បត ចិត្តាទទេតាបិ កឆឃិស្សតិតិ អទេត្ត៓

តស្វាតិ ឃស្វា “បឆចិឃា”តិ ទ្ទគំ ក្បូចចត់, តស្វា, ទេវា អត្តបទត្តក្បកទលាត់ អាឆាទកាទេចត តំ យញ្ញតាចត្វំ កទេប្បតិតិ អទេត្ត៓ ទេតតាហ “អហំ បឆចិឃា”តិអាឌិ៓ តត្ង ច ទ្ទត្រ្កិយពាន្ទាតិត្រ្កិយពាន្ទបទេកឌស្ស ឆយ្ចប្បពាន្ទស្ស សវយ្ពាទបឆឌិ ច អាឆាទតិស្សទេឃា, ទ្ទតទា អាទយុលតិស្សទេឃា តឌាទយុលាស្សាតិ ឲត្ត តិត្តិទេទាទេឆាតិ? ត, យញ្ញតាចត្វំ តិស្សឃកាទេចត បទិកប្បតទេតា៓ អឃតញ្ញា“អហ”ត្តិ ឌិដ្ឋិយញ្ញតាឃ យាតយញ្ញតាឃ ច ចត្វក្ខតស្ស អត្តទេតា បឆចិសត្តិស្សឃំ កត្វា “អហំ បឆចិឃា”តិ យញ្ញាតិ, តល្យាយញ្ញតាឃ ចត្វក្ខតស្ស ដ្ឋបកទលាស្ស បឆចិ សត្តិស្សឃំ កត្វា “យឃ្យាកិច្ចាត់ បលិទេទាទេឆា បឆចិឃា”តិ យញ្ញាតិ៓ បទេទាតិអាឌិស្ងបិ ទ្ទយិតា តទេឃត អទេត្ត ទេចឌិតទេន្តា៓

ឃ្វាឃំ អត្តតទេឃាតិ សព្ពទេន្តា៓ ចុទេត្តា បឌិសម្ពិគាយទេក្ក៓ ឲទេតទេតច តទេឃតាតិ ឃ្វាឃំ “ទេវា ទេលា បត ទេយ អត្តា ទ្ទយស្មិ ទ្វទេប”តិ សម្បុគាឃស្ស អាឆាទកាចឌិបទេតា អត្តតទេឃា ចុទេត្តា, ឲទេតទេតច តទេឃត៓ ត ហិ អចឃចញ្ចតិទេទេកាត សម្បុគាទេឃា លព្ភតិ, តស្វា

សមុទាយេ ចុត្តចិឥ អឞយេបិ លក្ខតិតិ អធិប្បាយោ៍ តេតាហ េសា េហ បត េយ អយំ អត្តា ត្តុលិស្សា បឆចិយាតិ យត្តានេត្តាតិ៍ តស្ម៊ិយេឞ បតស្ស អត្តតិតិ ឲត្ត អស្សាតិ បុទុត្ថតស្ស៍ តស្ម៊ិយេឞ អត្តតិតិ អត្ថត្ថិកតាហិរបឆចិសត្តិស្សយេ អត្តតិ៍ “បឆចិយា យត្តាតិ”តិ បតស្សាយំ ចណ្ណតា៍ ឲចំ “បឆចិយា យត្តាតិ”តិ ឲត្ត អត្តចេសេត ឌិដ្ឋិយាតតលាយត្តាតំ ឥេស្សេត្វា ត្តុតាតិ បរចេសេត ឥេស្សេតំ “ឃតា បតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តត្ត អស្សាតិ បរស្ស៍ តតាតិ បរចេសេត យត្តាតាយំ៍ ឌិដ្ឋិយត្តាតា ឲច ឃុត្ថតិ តត្ត តិទ្ធាកិតិចេសាគេយា សមុចត្តិតិ កត្វា៍ អឞធារេលាត យាតតលាយត្តាតា តិចេត្តតិ៍ ត ហិ “េសេឃ្យាហយស្ម៊ិ”តិអាឌិតា, “យឃ្យ៉ត្តិ ឥ បចត្តលក្ខលា យាតតលា បរស្ម៊ិ បរស្ស សត្តកការេឞត កហិេត ឥ បចត្តត្តិតិ អធិប្បាយោ៍ ត្តតរាយោបិតិ យាតតលាយត្តាតាយោបិ៍ ត្តុត្ថត្តិ អដ្ឋកឆាចរិយា៍ បរស្សបិ ហិ បឆចិសត្តិស្សយេត សយុត្តិត្តុស្សរិយាឌិកស្ស ចេសេត អត្តតិ េសឃ្យាឌិកាចំ ឥហេតា បលិឥហេតា ឥ ឌិត្តំ តឆាកាចាយ យាតតលាយត្តាតា សមុចត្តិតិ អាចរិយាតំ អធិប្បាយោ៍ “បេរា បឆចិ បរស្ស បឆចិ”តិ ឲត្តាបិ ត្តុេយ េឥ្វ បការា សាធិប្បាយា តិត្តារេតត្តា៍

“បឆចិេតា សត្តាតាតិ”តិ, “អាឌិេតា”តិ ឥ អាឌិសុ អតិស្សក្កចឥេតបិ េតា-សេដ្ឋ ឌិេដ្ឋាតិ អាហ “បឆចិេតាតិ តិស្សក្កចឥត”ត្តិ៍ ទិសាបការលាស្សាតិ ហិរត្តាសុចណ្ណកតស្ស ឌាសេបរិទិសាឌិតា ចិត្តុបការេលាត ទិសាបការលាស្ស, អត្តេតា ចា បរស្ស ចា េតសំ ដ្ឋបការលាស្ស ចាតិ អេត្វា៍ ឃឆាចុត្តប្បេកឥេតាតិ លក្ខលាឌិអត្ថត្ថិកាឌិចុត្តប្បការចិកាកេតា៍ ដ្ឋប្បត្តិ ចា តិក្កយតំ ចាតិ “តំ អណ្ឌំ អេហាសិ េហយយំ, តស្ម៊ិ សយំ ព្រហ្មា ដ្ឋប្បេត្ត”តិ ព្រហ្មណ្ឌចាឥចេសេត ចា “ខ្លិហិ អហ្យុហិ ខ្លិអហ្យុក”ត្តិ ឲចំ បចត្តអហ្យុកចាឥចេសេត ចា បឆចិេតា ដ្ឋប្បត្តិ ចា “សេត្តាយំ េលិេកា ត្តុស្សរេតា ចិតិក្កេតា”តិ ត្តុស្សរចាឥចេសេត ត្តុស្សរក្យត្តេតា បឆចិេតា តិក្កយតំ ចា យត្តាយាេតាតិ េយាឌេតា៍ បឆចិេតា ចា អេត្តា អាបិឌិេកា អត្តាតិ អធិប្បាយោ៍ ឲត្ត ឥ បុរិយស្ម៊ិ អត្តចិកេប្យ ការកលក្ខលំ តិស្សក្កចឥតំ, ទុតិយស្ម៊ិ ដ្ឋបបឥលក្ខលត្តិ ឥេដ្ឋត្តា៍ អត្តេតា បរិក្កហក្ខតបឆចិេតា សុលប្បត្តិ តេតា ឲច ឥ បេរហិ េសឃ្យាឌិកាចំ កេប្យត្តស្ស ចេសតេបត្ត តលាយាតយត្តាតា េចឌិតត្តា៍ អបេរតិ សារសយាសាចរិយា៍ តេតា អត្តា អប្យយាលំ អត្តាតំ កេហត្វាតិ បុេត្តា កាចិតអាបិឌិអប្យយាលាកសិលាចេសេត ចា កាបិលកាលាឥឌិដ្ឋិចេសេត ចា អប្យយាលំ ឡ្យាបិតំ អត្តាតំ កេហត្វា៍ បឆចិេតាតិ បត្ថា អកាចិតអចត្តិតបឆចិកសិលាសត្តាតបឆចិេតា៍ ពាហិត្តាបិ េយ អត្តាតិ ត្តុេតា បឆចិេតា ពាហិបិ េយ អត្តាតិ អធិប្បាយោ៍

េកចលត្តិ អតចេសសំ៍ យហាបឆចិ តលាចេសេត យយាឃតិ, អឃត្ថា តេយា ចត្យុឌិបិស្សរិយេ ឌិតស្ស ឌិបចក្កចត្តិេតា ឥ លត្ខេឃ្យ, យណ្ណលិការាឌយហាយត្តក្យុដ្ឋិកាតយ្បិ ចេសេត លត្ខេតឞ េតសយ្បិ ឃឆាបរិក្កហំ អតចេសេសត្វា យត្តាតាយ សមុចេតា៍ “ឲចំ យយា”តិ កាហស្ស “ឲេសាហយស្ម៊ិ, ឲេសា េយ អត្តា”តិ កាហចិត្តរតាយ ចុត្តំ “ឲកា តលាយត្តាតា ឲច លត្ខតិ”តិ ៍ ត្តុយិតា តេយតាតិ ចុត្តយតិេឥសំ ចិកាេចតំ “សា ចាឃ”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តត្ត សា ចាឃត្តិ សា ឥ អយំ តលាយត្តាតា េយាេឌតត្តាតិ សមួេត្តា៍ ឃឆា បត ឌិដ្ឋិយត្តាតាយត្តាេត ចត្តុស្ម៊ិ សិេតហំ យាតត្ថា ដ្ឋប្បាឥឃេតា តលាយាតយត្តាតា សមុចត្តិ, ឲចំ តលាយត្តាតាយត្តាេតត ចត្តុតា អត្តាតំ េសឃ្យាឌិេតា ឥហេតា តត្ថា អត្តតិយំ តិត្ថំ តឆា តំសាយិក្ខតំ អត្តាតត្ថា បរិកេប្យត្តស្ស ត្តុតរយត្តាតាបិ សមុចត្តិតិ សក្កា ចិត្តាតំ៍ “េយ”តិ ហិ ត្តុយិតា អត្តក្កហលាយុេលតេឞ អត្តតិយសម្ពេត្តា បកាសិឃតិតិ៍

អកិតត្តតិតិ ត្តុយិតា តលាឌិដ្ឋាកិតិេចសាតំ សក្កហិតត្វា េត ឥេស្សេត្វា “អស្សាេឥតិ បរាយសតិ ចា”តិ អាហ៍

ទិដ្ឋិវិប្បយុត្តចិត្តុប្បាទវសេន ឯតស្ស ទ្វយស្ស អសង្ករតោ បវត្តិ វេទិតព្ពា, ឯកចិត្តុប្បាទេបិ វា អធិបតិធម្មានំ វិយ បុព្ពាភិសង្ខារវសេន តស្ស តស្ស ពលវភាវេន បវត្តិ។ ឯតស្មិំ អត្ថេតិ តណ្ហាទិដ្ឋិវសេន អភិនន្ទនេ។ ឯតន្តិ "បថវិំ អភិនន្ទតី"តិ ឯតំ បទំ។ យេសំ វិនេយ្យានំ យេហិ បការវិសេសេហិ ធម្មានំ វិភាវនេ កតេ វិសេសាធិគមោ ហោតិ, តេសំ តេហិ បការវិសេសេហិ ធម្មវិភាវនំ។ យេសំ បន យេន ឯកេនេវ បការេន ធម្មវិភាវនេ កតេ វិសេសាធិគមោ ហោតិ, តេសម្បិ តំ វត្វា ធម្មិស្សរតាយ តទញ្ញានិរវសេសប្បការវិភាវនត្ថំ ទេសនាវិលាសោ។ តេនាហ "បុព្ពេ មញ្ញនាវសេន កិលេសុប្បត្តិំ ទស្សេត្វា ឥទានិ អភិនន្ទនាវសេន ទស្សេន្តោ"តិ។ ធម្មធាតុយាតិ សម្មាសម្ពោធិយា។ សា ហិ សព្ពញេយ្យធម្មំ យថាសភាវតោ ធារេតិ ឧបធារេតិ, សកលញ្ច វិនេយ្យសត្តសន្តានធម្មប្បវត្តិំ អបាយទុក្ខសំសារទុក្ខបតនតោ ធារេតីតិ, សម្មា អវិបរីតបវត្តិអាការា ធាតូតិ ធម្មធាតូតិ ញាណាធិប្បេតា។ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណបទដ្ឋានំ ហិ មគ្គញ្ញាណំ, មគ្គញ្ញាណបទដ្ឋានញ្ច សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ សម្មាសម្ពោធីតិ។ សុប្បដិវិទ្ធាតិ សុដ្ឋុ បដិវិទ្ធភាវតោ, សម្មា អធិគតត្តាតិ អត្ថោ។ អភិក្កន្តសម្បគ្គហបរាយនតានំ វសេន អារម្មណោ បរិកប្បិតាបវត្តិ មញ្ញនា។ តត្ថ "មមំ, អហ"ន្តិ ច អភិនិវេសនំ បរិកប្បនំ យេន អញ្ញេសានំ ហោតិ, អយំ អភិនន្ទនាតិ អយមេតេសំ វិសេសោ។ សុត្តាទិអវិរុទ្ធនយេន អត្តនោមតិ ទដ្ឋព្ពា, ន បុនរាតិ សុត្តេន តស្សា សង្គហំ ទស្សេតុំ "ទុក្ខមូល"ន្តិអាទិ វុត្តំ។ ទេសនាវិលាសវិភាវនស្ស បន សហេតុកហេតុសម្បយុត្តទុក្ខាទិទេសនាយ និពទ្ធតា និទ្ធារេតព្ពា។

តស្សាតិ តេន។ ញាតសទ្ទសម្ពន្ធេន ហេតំ កត្តរិ សាមិវចនំ។ តស្មាតិ អបរិញ្ញាតត្តា។ "អបរិញ្ញាត"ន្តិ បដិសេធប្បយោគេន យំ បរិជាននំ វុត្តំ, តំ អត្ថតោ តិវិធា បរិញ្ញា ហោតីតិ តំ សរូបតោ បវត្តិអាការតោ ច វិភាវេន្តោ "ឯកា ហី"តិអាទិមាហ។

តត្ថ យាយ បញ្ញាយ វិបស្សនាភូមិំ បរិជានាតិ បរិច្ឆិន្ទតិ, សា បរិជាននបញ្ញា ញាតបរិញ្ញា។ សា ហិ តេភូមកធម្មានំ "អយំ វិបស្សនាភូមី"តិ ញាតំ វិទិតំ បាកដំ ករោន្តីវ លក្ខណរសាទិតោ អជ្ឈត្តិកាទិវិភាគតោ ច បរិច្ឆិជ្ជ ជានាតិ។ ឥធ បន បថវីធាតុវសេន វេទិតព្ពាតិ វុត្តំ "បថវិំ បរិជានាតី"តិអាទិ។ តីរណបរិញ្ញាតិ តីរណវសេន បរិជាននកបញ្ញា។ សា ហិ បរិវារេហិ អនិច្ចតាទិអាការេហិ អនិច្ចតាទិសភាវស្ស រូបាទិក្ខន្ធបញ្ចកស្ស តីរណវសេន សម្មសនវសេន តំ បរិច្ឆិជ្ជ ជានាតិ។ អគ្គមគ្គេនាតិ អរហត្តមគ្គេន។ សោ ហិ អនវសេសតោ ឆន្ទរាគំ បជហតិ។ អគ្គមគ្គេនាតិ វា អគ្គភូតេន មគ្គេន, លោកុត្តរមគ្គេនាតិ អត្ថោ។ សព្ពថាបិ ហិ សមុច្ឆេទប្បហានការី ឯវ បញ្ញា និប្បរិយាយេន បហានបរិញ្ញាតិ វុច្ចតិ។

នាមរូបវវត្ថានន្តិ ឯតេន បច្ចយបរិគ្គហោបិ សង្គហិតោតិ ទដ្ឋព្ពោ នាមរូបស្ស ហេតុវវត្ថានកភាវតោ។ សោបិ ហិ ហេតុបច្ចយេហិ នាមរូបស្ស វវត្ថានមេវាតិ។ កលាបសម្មសនាទិវសេន តីរណបរិញ្ញា អនិច្ចាទិវសេន សម្មសនកភាវតោ។ តស្មាតិ យស្មា តា បរិញ្ញាយោ នត្ថិ, តស្មា។ អថ វា តស្មា អបរិញ្ញាតត្តាតិ យស្មា អបរិញ្ញាតា បថវី, តស្មា អបរិញ្ញាតត្តា បថវិយា តំ បថវិំ មញ្ញតិ ច អភិនន្ទតិ ចាតិ។

បច្ឆិមវារវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អារេបិចារារាឌិចណ្ណតា

អាបំអាបទេតាតិ ឧត្ត អទេប្បាតិ, អប្បាឃតីតិ ចា អារេបិ, ឃស្មិំ បញ្ញូទេត បឃំ អត្ថិ, តំ អាតាត្ថតចទេបត ញ្បាទេបត្វា តិដ្ឋតិ, បរិទ្រ្វទេហតីតិ ចា អទេត្វា អត្វាតំ អឃឹ អញ្ញត្តំ បតិ បតិ អត្តាតត្តិ បទ្ធត្តំ ង្គុកទេឃតបិ បត្តបត្តាតបរិឃាបត្តទេបច ចងតិ អារេបិ អារេបិកតត្តិអាឌីឃុ អាតាត្ថតទេបច អារេបិ, តទេងច អារេបិបកាចំ កតត្តា អារេបិកតំ, បការទេចតេច អាបកាចំ បត្តត្តិ អទេត្វា បិទេតហតចទេបត បិទេតទេហា, ទេបាទេឃច បិទេតហតបកាចំ កតត្តា បិទេតហកតំ ពាត្ថតត្តំ ទ្វបឃ្យាតិ អចិតិក្ខាទាកទ្វបឃ្យ ពាត្ថតការទេចា, អចិប្បកិទលាចទេបត បឃិល្លតត្តិ អទេត្វា ង្គកុល្យត្តាតិ ឃឆាបរិដ្ឋិទេត្ត អារេបិយល្លទេល ឃឆា ង្គកុហតិយិត្តំ ង្គបលក្ខតិ, តឆា តិយិត្តំ កល្យត្តា ចុទេត្វាតិ “អាបស្មិំ”ត្តិ ឧត្ត ចុត្តអារេបិ ទេបា ហិ បបក្ខទអារេបិ, ត “អារេបិកបិលា”ត្តិ ឧត្ត ចុត្តអារេបិ ទេបបត្តិ អារយុលាបយុតិអាបិតំ បទ្វបចិកាចតំ “អាបំ អាបទេតា បឌាតាតី”តិអាឌិបិញ្ចត្ថឃា អត្ថចិកាចតទេញ្ចច តត្ត តត្ត យញ្ញាតាចិកាកងឃ្យតញ្ច បធចិឃំ ចុត្តបឌិបទេយចាតិ តត្ត “បធចីកបិលាទេយទេកា បញ្ញាតាតី”តិអាឌិតា (ឌីៈ តិៈ ១ៈ១៩០; អៈ តិៈ ១០ៈ១៤) ចុត្តំ, ត្ថឆ “អារេបិកបិលាទេយទេកា បញ្ញាតាតី”តិអាឌិតា ចត្តព្ពត្តំ តត្ត ច “បធចីតិ បញ្ញាតាតី”តិ ចុត្តំ, ត្ថឆ បត “អារេបិតិ បញ្ញាតាតី”តិអាឌិតា ចត្តព្ពត្តិ ឧចយាឌិ ឧច ចិទេបទេបា ទេបបំ តាឌិបទេយចៈ ទេតត ចុត្តំ “បធចិឃំ ចុត្តបឌិបទេយចា”តិៈ ទេឃា បទេតត្ត ចិទេបទេបា, តំ ងទេឃ្យតំ “ទេកចល”ត្តិអាឌិ ចុត្តំៈ តត្ត ឃ្វលទទេបាតិ ឃ្វលំ បដិច្ច តិត្ថត្តទេបាៈ លត្ថទបាឌីឃុបិ ឧទេបច តទេឃាៈ លីទាឌីតិ បិកជិទេតចៈ ឃឆា បត ទេកបញ្ញូបិក្លាបទេង (បិទាៈ ៩១ប័-៩១៤), ត ឧចយិឆ តិឃទេយា អត្ថិៈ ឃំ កិច្ចិ លីទំ លីទទេយចៈ ទេបទេបឃុបិ ឧទេបច តទេឃាៈ កុយ្យាតីតិ អាចាជីឌីឃុ ជិទ៍តាងកាតិៈ អត្តលិក្លាតីតិ បធចិ អប្បត្តាតិ ចទេឃ្យាងកាតិ, បត្តាតិ បត កុយ្យាទេតចៈ ឧចំ ចុត្តា ចាតិ ច-បទេត្ថត
ហិទេយាងកកប្បចិតាបទ៍កាងកបធចិឃាអទេត្តាង្គងកបធចីបត្ថាទ៍កាងកាឌិ បុទេត្ថា អចុត្តយ្យិ បយុច្ចិទេតាតិៈ

ទេតឌំ ទេតឌទេតាតិ ឧត្ត ទេតឌតទេដ្ឋត ទេតទេឌា, ទេតឌតំ តាយ ងហតបចតាឌិបយត្តំ តិបាតំ, ឃំ ង្គល្យត្តត្តិ ចុច្ចតិៈ ទេឃត ចាតិ ទេឃត ទេតទេឌាកទេតត កុបិទេតតៈ បត្តប្បតីតិ អឃំ កាទេឃា បយត្តទេតា តប្បតិ ឧកាហិកឌទាឌិការទេចត ង្គឃុយឌាទេតា ទេហាតិៈ ទេឃត ច ឌីទិឃតីតិ ទេឃត អឃំ កាទេឃា ឌីទិឃតិ, ត្ថត្រឹយទេចកល្លតំ ពលបរិក្ខឃំ ចលិតាឌិកាចត្ថា បិបុលាតិៈ ទេឃត ច បរិងឃ្យតីតិ ទេឃត កុបិទេតត អឃំ កាទេឃា បរិទេតា ងឃ្យតិ, ទេបា ច បុកុទេលិ ងឃ្យាយីតិ បតទេឆាតបប្បិទេកាឃីតចត្ថតាឌិទេលបទេញ្ចច តាលចល្ចាតញ្ច បច្ចាឃឹបតិៈ ទេឃត ច អបិតបីតលាឃិតបាឃិតំ បយុា បរិលាឃំ កច្ឆតីតិ ទេឃត អបិតំ ចា ឆ្ថងតាឌិ, បីតំ ចា បិតកាឌិ, លាឃិតំ ចា បិឌលញ្ញកាឌិ, បាឃិតំ ចា អញ្ញបក្កយធុចាលិតាឌិ បយុទេងច បរិបិកំ កច្ឆតិ, ទបាឌិកាទេចត ចិទេចកំ កច្ឆតីតិ អទេត្វា ឧត្ត ច បទីទឃ្យ បកតិង្គឃុយំ អតិក្កយិត្វា ង្គល្យការទេចា បត្តាទេបិ, បទីទងហតចទេបត បចទេត្វា យហាងាទេហា បរិងាទេហា, បតចាទំ តារេបត្វា ង្គងទេក បក្លិបិត្វា ង្គត្ថងបប្បិ បតទេឆាតបប្បិ, ទបទុឆិទយំបទេយងអដ្ឋិអដ្ឋិយិញ្ញាឃុក្កា ទបាងទេឃាៈ តត្ត បុទិយា តទេឃា ទេតឌា ចត្យបយដ្ឋាតា, បឆ្ឋិទេយា កយុបយដ្ឋាទេតាចៈ

ទេតទេឌាកាចំ កតត្តា ទេតទេឌាកតំៈ ង្គល្ខាតិ ង្គល្យាការទេទាៈ ង្គល្ខាច ង្គល្ខាកាចំ កតត្តា ង្គល្ខាកតំៈ ង្គឃុយត្តិ ចទ៍ល្ហាឃុយំៈ តទេងច ង្គឃុយកតំ, បការទេចតេច ង្គឃុយកាចំ បត្តត្តិ អទេត្វា កដ្ឋក្កិតិ កដ្ឋបិងាទេតា អក្កិៈ បកលិកក្កិអាឌីឃុបិ ឧទេបច តទេឃាៈ បក្កាទក្កិតិ កចចទំ បដិច្ច

ជ្រប្បត្កអក្កិ៍ ខ្មត្កក្កិតិ អរសតិអក្កិ៍ សត្តារេបិតិ ខាលិយ ចា ចឹតក្ថិតក្ការាគំ ចា សត្តារេបិ ៍ ឃ្វទិយសត្តារេបិតិ អាតរេបិ៍
ពក្ខេសត្កិឆយសត្តារេបិតិ ពក្ខេរាឃិ បដិក្ខ ជ្រប្បត្កសត្តារេបិ៍ សេសេឃ្យុបិ ខុសេច តយោ៍ ខុចំ ទុត្តា ចាតិ៍ ឆ-សឌេ្កត
បេតក្កិកប្បចិតាយកក្កិតិទយក្កិអាឌិកោ អចុទេត្តបិ សយុក្ថិតោតិ៍

ចារំ ចាឃតោតិ ខុត្ត ចាឃតខ្ពេត ចារយោ៍ កិយិធំ ចាឃតំ តាយ? ចិត្តឲ្យក្ខំ, សយុត្ខិទហំ ចា, ចាឃតំ កយតត្តិ ខុកោ៍ ជ្រុណ្ណយា ចាតាតិ
ជ្រុការហិត្តាឌិបចត្តកា ជ្រុឌ្ឋិ អារទាហតចាតា៍ អឆោកយា ចាតាតិ ជ្រុប្ធារបឃ្យាចាឌិតិហរលាតា អឆោ ខ្ចរទាហតចាតា៍ ក្យត្ថិសយា
ចាតាតិ អត្តាតំ ឆាហិចាតា៍ កោក្ខាសយា ចាតាតិ អត្តាតំ អត្តោចាតា៍ អក្កយក្កាត្យសារិតោ ចាតាតិ ឆយតិខាលិត្យសាទេត សកលសទិទេ
អក្កយក្កាតិ អត្យសជ៌ សយិត្ថាតបសារលាឌិតិត្តត្តកា ចាតា ៍ សត្តកចាតាតិ សត្តិខត្តតាតិ កត្តទិយា លិត្កត្តា ចិយ បចត្តចាតា៍
លុទកចាតាតិ លុទេត ចិយ ហឆយបំសលោឆតចាលតកចាតា៍ ជ្រុប្បលកចាតាតិ ហឆយបំសឃ្យុ សយុប្បាខតកចាតា៍ អឃ្យារេឌាតិ
អត្តោបចិសតកកាឃិកាចារតា៍ បឃ្យារេឌាតិ ឆាហិតិក្កូយតតាឃិកាចារតា៍ ខុត្ត ឆ បុទិយា សត្តោ ឆត្យសយុខ្ពាតា, អឃ្យារបឃ្យាឌា
ចិត្តសយុខ្ពាតាច៍

ចារយោកតត្តិ ចារយោច ចារយោកតំ, សការេចតេច ចារយោកាចំ បត្តត្តិ អតេ្ត៍ ឆយ្ទិតត្តំ ទ្យបឃ្យាតិ អចិតិត្កទាកទ្យបឃ្យ ឆយ្ទិតការេចា៍
បុទត្តិយា ចាតាតិ បុទត្តិយឌិសតោ អាកតា ចាតា៍ បត្ថិយាឌិឃ្យុបិ ខុសេច តយោ៍ សទខាឌិឃ្យុ សហ ទខេត សទខា, ទខចិទហិតា ឃ្យុខ្លា
អទខា៍ ឃិទ៌តាត្យសយុខ្ពាតា, ឃិតចលិហកត្តទេ ចា ខាតា ឃិតា៍ ជ្រុណ្ណាត្យសយុខ្ពាតា, ជ្រុណ្ណចលិហកត្តទេ ចា ខាតា ជ្រុណ្ណា៍ បទិត្តាតិ យត្ថា
តត្យកចាតា៍ អឆិយត្តាតិ ឆាលចចាតា៍ កាត្យអាតិ កាត្យអចលិហកត្តទេ សយុខ្ពិតា៍ ឃេហិ អត្តាហតោ លចិចណ្ណោ កាត្យអកោ ហោតិ,
តេឃំ ខុតំ អឆិចចតត្តិបិ ខុកោ៍ ទេចទ្យុចាតាតិ ឃោខតតោ ជ្រុបទិ ចាឃតចាតា៍ បក្កចាតាតិ អត្តយឃោ យក្កិកាយបិ បក្កាឃ្យុហតចាតា៍
ឃ្យុបណ្ណចាតាតិ កទ្យុអចាតា៍ កាយំ ទេតបិ បក្កចាតាច, ជ្រុឃ្យខេឃេត បត ចិឃ្យុំ កហិតា៍ តាលចណ្ណចាតាតិ តាលចណ្ណហិ កតេត,
អត្តោហិ ចា កតេត កោតចិ យណ្ឌលសណ្ណាតេត សយុខ្ពាបិតចាតា៍ ចិឆ្នុបតចាតាតិ តឹខតបត្តកោត សយុខ្ពាបិតចាតា៍ ខ្ពយាតិ ឆ
តាលចណ្ណចិឆ្នុបតាតិ អត្យប្បត្កយ្យិ ចាតំ ជ្រុប្បារេឌត្តិ, ជ្រុប្បត្កយ្យិ បទិចទេត្តត្តិ៍ ខ្ពឆាបិ ឆ-សឌេ្ក
ជ្រុឆកសត្តារកចាតាកប្បចិតាយកចាតាខាលិបេល្លតកចាតាឌិកោ អចុទេត្តបិ សយុក្ថិតោតិ៍ ខុត្ត ឆ “អារំ យត្តាតិ”តិអាឌិឃ្យុ ឃក្ខា តិហិ
យត្តាតាហិ – “អហំ អារេបិតិ យត្តាតិ, យយ អារេបិតិ យត្តាតិ”តិអាឌិតា បឆចិចារេ ទុត្តតយេត សក្កា យត្តាតាចិការេកា ចិការេចត្យត្តិ ទុត្តំ
“សេឃំ ទុត្តតយេបចា”តិ៍ តក្ខា តត្ត ទុត្តតយាត្យសារេត ខ្ពយេឃ្យុ តិឃ្យុ ចារេឃ្យុ ឃឆារហំ យត្តាតាចិការេកា ចិការេចតត្តោ៍

ខុត្តាចតាតិ ខុត្តកោត ខ្ពយិតា ឆត្យចារបទិយាកោត ឆេសតាចិសេសេត៍ ឆ-សឌេ្ក ត្យតិទេកោ៍ តេត ចក្កយាតំឃេច ចិសេឃំ ខេរេតតិ៍
ឃ្យាយត្តិ ឃោ អយំ លក្កណោ តាយ ហារេទា ទុទេត្តាតិ សយ្ឌត្តោ៍ ឃោ បត លក្កណហារេទា ឃំលក្កណោ តត្ត ទុទេត្តា, តំ ឆឃ្យុតំ
“ទុត្តយុំ”តិអាឌិ ទុត្តំ៍ តត្ត ទុត្តយុំ ក្យកឆយេត្តិ ក្យុសលិឌិឃ្យុ លត្តាឌិឃ្យុ ចា ឃក្ខិ កយ្ទិក្ខិ ខុកឆយេ ឃ្យុទត្ត សទ្យុបតោ តិត្ថារលាចសេត ចា កឆិតោ៍
ឃេ ឆយ្ហា ខុកលក្កណា តេតាតិ ឃេ កោចិ ឆយ្ហា ក្យុសលិឌិការេចត, ទ្យុបក្កត្តាឌិការេចត ចា តេត ទុត្តឆយេត សយាតលក្កណា៍ ទុត្តា កចត្តិ
សត្តោតិ សត្តោបិ ក្យុសលិឌិសកាចា, លត្តាឌិសកាចា ចា ឆយ្ហា ឃ្យុទត្ត អចុត្តាបិ តាឃ សយាតលក្កណតាយ ទុត្តា កចត្តិ, អារេតត្តា

សំចណ្ណតចេសតាតិ អឆិប្បាយោ

ឲត្ថ ច ឲកលក្ខណាតិ សយាភលក្ខណា ចុត្តា ៝ តោភ សហចរិតា សយាភកិច្ចតា សយាភហេតុតា សយាភផលតា សយាភារម្មណតាតិ ឲចយាឌីហិបិ អចុត្តាត់ ចុត្តាត់ ចិឃ តិដ្ឋានំ ចេឌិតព្ពំ ៝ ព្ពតីតិ ព្ពយិភា បកាសេត ៝ តោភាហ "ឲចំ តេត្តិយំ លក្ខណោ ភាយ ហារោ ចុត្តោ"តិ, តេត្តិបិឡព្ពយំ (តេត្តិ ៝ ១៣) បត "ឃេ ឆម្មា ឲកលក្ខណា កោឌិ សោ ហារោ លក្ខណោ ភាយា"តិ បិនោ អាកោតា ៝ តស្ស ចសេភាតិ តស្ស លក្ខណហារស្ស ចសេត ៝ រូបលក្ខណំ អតតីតព្ពាតិ រូប្យភសភាចេត សយាភសភាចត្តា ៝ ចតេត្តត ភកចតា ៝ ឲតាតិ "រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតី"តិ ឲចំ ចុត្តឌិដ្ឋិ ៝ ឲត្ថ ច សក្កាឃឌិដ្ឋិបញ្ញាភាគស្សតេតេច សកលរូបចត្ថុកា តណ្ហាយាភបញ្ញាភាបិ គស្សិតា ឲចាតិ ឌដ្ឋព្ពំ ៝ តថា ហិ ចុត្តំ "តស្មិំយេច បភស្ស ឌិដ្ឋិបញ្ញាភាឃ បញ្ញិតេ ចត្តារិ និតេហំ យាភច្ឆា ឋប្បាគយតោ តណ្ហាយាភបញ្ញាភាបិ ចេឌិតព្ពា"តិ ៝ អថ ចា បចចិ អាបំ តេឌំ ចាឃំ សេតិ បញ្ញាតិ អកិតត្ថតីតិ ច ចតេត្តត ចុត្តតឃេតេច សកលរូបចត្ថុកា តណ្ហាបញ្ញាភា តគនុសារេត យាភបញ្ញាភាបិ ចុត្តាច តោហាតីតិ ឲចមេត្ថ ព្ពតាបញ្ញាភាបិ តិដ្ឋានេតព្ពា ៝

អាបេចិកានាឌិចណ្ណភា តិដ្ឋិតា ៝

ក្ខុតចានាឌិចណ្ណភា

១៣ ៝ "បឆចិ បញ្ញាតិ, បឆចិយា បញ្ញាតី"តិអាឌីហិ បតេហិ "រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ, រូបស្មិំ អត្តាត់ សមនុបស្សតី"តិអាឌីត់ សក្កាឃឌិដ្ឋីត់ តិដ្ឋានិតត្តា ចុត្តំ "ឲចំ រូបមុខេត សព្វានចត្ថុកំ បញ្ញាត់ ចត្តា"តិ ៝ តោសុ សព្វានេសុ សតេត្តសុបីតិ តគុបិតានតេសុបិ សតេត្តសុ ៝ ឆាតុស្វតិ បឆចិអាឌីសុ ចតុសុ ឆាតុសុ ៝ "ឌាតំ ក្ខុតំ សព្វត"ត្តិអាឌីសុ (ឌី ៝ តិ ៝ ១ ៝ ១០លិ; សំ ៝ តិ ៝ ៣ ៝ ១លិ៨) ក្ខុត-សទ្ធោ ឋប្បាគេ ឌិស្សតិ, ទីសាបសក្កោ បត "បក្ខុតបរិឃោ បកាសោតិ បុញ្ញោ"ត្តិអាឌីសុ ចិបុលេ, "ឃេកុឃេ្យភ កិព្ពូត់ បរិក្ខុតរូបេបិ"តិអាឌីសុ ហិសេត, "សម្ពុ្ខតា សាណចាសី"តិអាឌីសុ (ធ្យូអច ៝ ៣៥០) បញ្ញាត្តិយំ, "អកិក្ខុតោ យានោ ចិឌីតោ សព្វាកោយា"តិអាឌីសុ ចិមចេត, "បនាក្ខុតរូបេបិ តោ អយំ អចេលេបិ បិធិកបុតេត្តា"តិអាឌីសុ (ឌី ៝ តិ ៝ ១ ៝ ១៣, ១៥, ១៤, ១១) បនាឌេឃ, "អត្តក្ខុតំ សុលកុប្ប"ត្តិអាឌីសុ ចេឌិឃេត, "ចិក្ខុតំ ចិកាចិតំ បញ្ញាឃា"តិអាឌីសុ បិកឌីកសេណ ឌិស្សតិ ៝ តោ សទ្ធោ រូក្ខាឌីស្វតិ ៝ អាឌិ-សទ្ធេត សព្វហិតាតិ ឌដ្ឋព្ពា ៝ "កាលេលិ ឈសតិ ក្ខុតានីតិ (ឌា ៝ ៨ ៝ ១ ៝ ៨៤០), ក្ខុតា លេកេ សមុស្សឃ"ត្តិ (ឌី ៝ តិ ៝ ១ ៝ ១១០; សំ ៝ តិ ៝ ៨ ៝ ៨ប៩) ច អាឌីសុ អចិសេសេត សត្តចាចកោបិ ក្ខុតសទ្ធោ, ឋបរិ គេចាឌិបគេហិ សត្តចិសេសាត់ ពហិតត្តា ព្ពឆ តគចសិដ្ឋា ក្ខុតសទ្ធេត ពឃ្ហត្តីតិ អាហ "តេតា ច តោ អចិសេសេតា"តិ ៝ តោតេចាហ – "ចាតុមហារាឌិកាភតិយ្យាហេដ្ឋា សត្តា ព្ពឆ ក្ខុតាតិ អឆិប្បេតា"តិ ៝ ឃោ ហិ សត្តកិកាយោ បរិបុណ្ណឃោតិកោ ចតុហិបិ ឃោតីហិ តិព្ពត្តភារហោ, តត្ថាយំ ក្ខុតសបញ្ញា អណ្ឌជាឌិចសេត ភចតោ ៝

ក្ខុតេតិ ចុត្តគេសអាគេសិតោ ក្ខុតោ ៝ ក្ខុតតោ សញ្ញាភាតីតិ ព្ពយិភា "ក្ខុតា"តិ លេកចោហារំ កហេត្វា ឃថា តត្ថ តណ្ហាឌិបញ្ញាភា សម្ភចត្តិ, ឲចំ ចិបរិតសញ្ញាឃ សញ្ញាភត់ បកាសិឃតិ ៝ ឋ្វាឃមត្ថ តេដ្ឋា "បឆចិតោ សញ្ញាភាតី"តិ ឲត្ថ ចុត្តភយាគុសារេត សក្កា

ឌាតិចត្តិ អាហ “ចុត្តតឃយេចា”តិ៍ ឃធា ស្ដុាចាសា សព្ទកា អកាចេតា ព្ទយំ ចេសត់ តាទុព្ទហា, ឲចំ តេទឃិកាបិ

សព្ទយព្ទាតាតសិ្ឌាតេតា៍ ឲេតេតច ឲកច្ចុេបតាតេយ្យត្ត អសក្ខេហា ក្ឌេព្ទា៍ អបេទ បត “ឌិ្ឌិយព្ទាតាសិ្ឌាតេតា េតាសេយ្យត្ត សក្ខេហា

ព្ទាស្ឋិេតាេឃចា”តិ ចកត្តិ៍ “សយក្ខិក្ខុតំ បរិចាេទត្ត”ត្តិអាឌិតា សុេត្ត ចុត្តតេឃត៍ ទឌ្ឌតីតិ “សុកា សុលិតា”តិ ចិបល្លាសក្កាេហត តត្ត ទាកំ

ឌេតតិ៍ ឲចេយត្ត ទឌ្ឌេត្តា ច ត េពចលំ កស្សុតចេសេតច, សចតាឌិចេសតបិ ទឌ្ឌេតចាតិ កេស្សេត្តា “ឌិស្វាបិ...េប... វ្គុតាបឹ”តិ អាហ៍

តត្ត ឈាឃតាឌិចេសត ទឌ្ឌត់ េតហិ អត្កក្វតាកត្ឋយាលិឌិចេសត េចច ចិសកាកចត្តក្វតាត់ េតសំ បរិេកាកចេសត ច ឃធាតុកចំ

អត្កស្សុទលាចេសត ច េចចឌិតព្ទា៍ ឲចំ ក្វេត តល្យាយព្ទាតាឃ យព្ទាតីតិ ចុត្តតេឃត ក្វេត បឌិច្ចុ លត្តទាកំ ឌេតេត្តា េតសំ បឌិបត្តិ

អស្សាេកេត្តា អកិតត្តេត្តា អកិចកេត្តា អេព្ទាសាឃ តិក្ខេត្តា “ព្រាឌិសឹ អចត្ត យយ អតាកតយក្ឋាត់ សិឃា”តិអាឌិតា ចា បត តេឃត តត្ត

តត្តិ៍ សយត្តាេតេត្តា ក្វេត តល្យាយព្ទាតាឃ យព្ទាតីតិ អេត្ត៍ អប្យឌិលក្ខស្ស លត្តិឃយហាសាលិឌិកាចស្ស, សយ្យត្តិ ចិបត្តិត្តិ ឌាតិចេសត

វ្គក្ខត្តិហឹតតំ៍ កហតីតិ កេបតិ៍ េឃាឲចទ្វេបិ យាេតាតិ េឃា ឲេសា “អឃំ បុេព្ទ យឃា សឌិេសា, ព្ទកាតិ អឃំ េសេក្ខ អឃំ

ហឹតតេទា”តិ វ្គប្យេត្តា យាេតា៍ អឃំ ចុច្ចុតិ យាតាតិយាេតាតិ អឃំ កាទាតិកាេទា ចិឃ បុរិយំ សឌិសយាត់ វ្គបិកាឃ យាតាតិយាេតា

តាយាតិ អេត្ត៍

តិច្ចុាតិអាឌឹសុ វ្គប្យាកាកាចេតា តិច្ចុា, យេលាកាចេតា កុចា, សព្ទកា កាចេតា សស្សុតា៍ អតិច្ចុបឌិបក្ខេតា ចា តិច្ចុា, ចិទកាចេតា

កុចា, សស្សុតិសយតាឃ សស្សុតា, ឌទាឌិចេសត ចិបរិលាយស្ស អកាចេតា អចិបរិលាយធម្មាតិ យព្ទាតិ៍ សេព្ទ សត្តាតិ

ឍក្ខេកាលាកក្រកាកេឃា អតចេសសា សព្ទតេក្ខត សត្តា៍ សេព្ទ បិលាតិ “ឲកិត្រិេឃា បិេលា ខ្វិត្រិេឃា បិេលា”តិអាឌិចេសត ចុត្តា

អតចេសសា បិលាតេក្ខត បិលា៍ សេព្ទ ក្វតាតិ អតចេសសា អល្ឋេកាសាឌឹសុ ក្វតា សព្ទាតាតិ ក្វតា៍ សេព្ទ ឌឹចាតិ

សាលិឃចេកាក្វយាកេឃា អតចេសសា ឌឹចតេក្ខត ឌឹចា៍ េតសុ ហិ េសា ចិទ្វហកាេចត ឌឹចសព្ទី៍ អចសា អពាលិ អចឹទិឃាតិ េតសំ

អត្តេតា ចេសា ចា ពាលំ ចា ចឹទិឃំ ចា តត្តីតិ កេស្សតិ៍ តិឃតិសក្ខតិកាចបរិលាតាតិ ឲត្ត តិឃតីតិ៍ តិឃតតា,

អេឋ្ឋឌ្ឌសុត្តាចុតអេកឌ្ឌយលិ ចិឃ អចិឌហិតបកតិតា៍ សក្ខតីតិ លត្តំ អកិឌាតីតំ តត្ត សក្ខេយា៍ កាេចាតិ សកាេចាេឃច, កល្ឋកាតំ

តិលិលតា, កបិក្ខបលិឌឹតំ បរិយល្ឋលិឌិតា, យិកបក្ខិតំ ចិចិត្តចល្ខាឌិតាតិ ឲចយាឌិេកា៍ ឲចំ តិឃតិឃា ច សក្ខតិឃា ច កាេច ច

បរិលាតា តាតប្យកាទតំ បត្តា៍ េឃត ហិ ឃធា កចិតព្ទំ, េសា តេធច កចតិ៍ េឃត ត កចិតព្ទំ, េសា ត កចតីតិ កេស្សតិ៍

លេស្វចាកិឌាតីស្វតិ កល្យាកិឌាតិអាឌឹសុ លសុ ឲច អកិឌាតីសុ ធត្វា សុលច្ចុា ក្យក្ខច្ចុា បឌិសំេចេកត្តិ, អព្ទា សុលក្យក្ខក្វយិ តត្តីតិ កេស្សតិ៍

ចា-សេក្ខត អត្តាឌិេកេក ឌិក្ខាកិតិេចេស សក្ខល្យាតិ៍

វ្គបបត្តិត្តិ ព្ទយិតា តស្វិ តស្វិ សត្តតិកាេឃ ក្វតាត់ សហព្យតំ អាកក្ខតីតិ កេស្សតិ៍ សុលុប្យត្តិត្តិ ព្ទយិតា បត តត្ត តត្ត វ្គប្យត្តស្ស សុលុប្យត្តិ៍

ឲកេច្ចុ ក្វេត តិច្ចុាតិអាឌិតា ឲកច្ចុសស្សុតិកឌិ្ឌ កេស្សតិ៍ អហយិ ក្វេតសុ អព្ទាតេទាស្វិតិ ព្ទយិតា បត ចត្យត្ត ឲកច្ចុសស្សុតិកចាឆ កេស្សតិ៍

ឃេតា ក្យេតាឌីតិ ព្ទស្សុទបុរិសាឌិេកកេតា ឃេតា ក្យេតាឌិ៍ ឲកា តល្យាយព្ទាតាច លត្តតីតិ ព្ទកាបិ េហក្ខា ចុត្តតេឃត

ព្ទតទយព្ទាតាតយិ សយក្ខេចា តិក្ឋាេទតេព្ទា៍ ចុត្តប្យកាេទេឃច ក្វេត តល្យាឌិឌ្ឌហិ អកិតត្តតីតិអាឌិតា ចត្តព្ទតា អាហ “ចុត្តតឃយេចា”តិ៍

យោជនា កាតព្ពាតិ “យោ ភូតបញ្ញត្តិយា ឧបិហានភូតេ ខេត្ត បរិជានាតិ, សោ តីហិ បរិញ្ញាហិ បរិជានាតី”តិអាទិនា យោជនា កាតព្ពា។ អបរេ បនេត្ថ ភូតការេយាបិ ភូត-សទ្ទេន សង្គហិតោតិ រុក្ខាទិវសេនបិ មញ្ញនាវិការំ យោជេត្វា ទស្សេន្តិ, តថា មហាភូតវសេនបិ, តំ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ។

ភូមិវិសេសាទិនា ទេវតោតិ ភូមិវិសេសោបបត្តិវិសេសាទិវិការេន ឥទ្ធិយាតិ បុញ្ញវិសេសនិព្វត្តេន អានុភាវេន។ កិញ្ចាបិ ទេវ-សទ្ទោ “វិវដ្ដ វិវដច្ឆទោ ទេវោ”តិអាទីសុ (សំ. និ. ១.១១០; ២.១០២; ៥.៤១៩-៤៣០; ម. និ. ១.៤៥៩; អ. និ. ១០.២៥; ឥតិវុ. ២៦) អប្បសិទ្ធេ អាគតោ, “ទេវោ ច ថោកំ ថោកំ ផុសាយតី”តិអាទីសុ មេឃេ, “អយម្បិ ទេវោ កុមារោ”តិអាទីសុ (ទី. និ. ២.២៤, ២៥, ១៩) ខត្តិយេ អាគតោ, “បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេតិ ទេវោ មញ្ញេ”តិអាទីសុ (ទី. និ. ១.១៥២; ម. និ. ២.២១១) វិយ ឥធ ឧបបត្តិទេវេសុ អាគតោ, ទេវ-សទ្ទេន បន ចតុត្ថសត្តេ អនវសេសតោ ឧទ្ទិសិត្វា តតោ ឥតរាធិប្បេតេ ទស្សេតុំ “តេ តិទិវា”តិអាទិ វុត្តំ។ សេសា ៦ កាមាវចរា ឥធ ទេវាតិ អធិប្បេតា ឥតរេសំ បទន្តរេហិ គហិតត្តាតិ អធិប្បាយោ។ ភូតា ទេវាតិ គហិតេសុ សត្តេសុ តណ្ហាទិមញ្ញនានំ បវត្តាការេនបិ វិវិធលក្ខណត្តា អាហ “ភូតវារេ វុត្តនយេន វេទិតព្ពា”តិ។

“អញ្ញតរស្ស រូបិនិកាយស្ស បជាបតិ អហម្បិ ហោតី”តិអាទីសុ (បារា. ១៩៥) បជាបតិ-សទ្ទោ ឃរណិយំ អាគតោ, “បជាបតិ កាមធាតុ សុចណ្ណបណ្ណា? មេ បជា ហោតុ”តិអាទីសុ ទិដ្ឋិគតិកបរិកប្បិតេ, “បជាបតិស្ស ទេវរាជស្ស ធជគ្គំ ឧល្លោកេយ្យាថា”តិអាទីសុ (សំ. និ. ១.២៤៩) ទេវរាជេ, ឥធ បន អធិបតីតិ វទន្តិ, តំ ឧបរិ ព្រហ្មុនោ គយ្ហមានត្តា តេសំ មតិមត្តំ។ ទេវានន្តិ ចាតុមហារាជិកាទិទេវានំ មហារាជាទីនន្តិ អាទិ-សទ្ទេន សក្កសុយាមសន្តុសិតសុនិម្មិតវសវត្តិនោ គហិតា។ តេ ហិ មហារាជាទីនំ សត្តសត្តាតាយាតិ កាមភូមិយំ សត្តសត្តាតាយ។ បជាបតីតិ បជាបតិការិ។ បជាបតិការេន ហិ មានំ ជនេន្តោ បជាបតិ មានមញ្ញនាយ មញ្ញតីតិ វុត្តោ។

ទុកា ទិដ្ឋិមញ្ញនាយ យុជ្ជតីតិ វុត្តំ, បជាបតិតោ បន សមិបតំ សលោកតំ វា អាកង្ខតោ, តថាការាយ ជិត្តំ បណិទហតោ, តថារូបាយ សម្បត្តិយា អត្តនោ សេយ្យាទិភាវំ ទហតោ ច តណ្ហាមានមញ្ញនាបិ សម្ភវន្តីតិ សក្កា វិញ្ញាតុំ។ ខេ ច នយាតិ អាយុវណ្ណាទីនិ វទតិ។ បជាបតិន្តិ ទុតាបិ ហេដ្ឋា វុត្តនយេន ឥតរមញ្ញនាតយម្បិ សម្ភវោ វេទិតព្ពោ។

ព្រហ្មុនោតិ បរិវុទ្ធោ គុណវិសេសេហីតិ ធានាទីហិ វិសិដ្ឋេហិ គុណេហិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មតាយ។ ព្រហ្ម-សទ្ទស្ស សតិបិ អវិសេសតោ វិសិដ្ឋវាចកត្តេ យត្ថ យត្ថ បនស្ស គុណវិសេសយុត្តានម្បិ បវត្តិ, តំ ទស្សេតុំ “អបិច”តិអាទិ វុត្តំ។ សហស្សោតិ សហស្សិយា លោកធាតុយា អធិបតិភូតោ។ បឋមាភិនិព្វត្តោតិ បឋមំ តត្ថ បឋមសាននេន និព្វត្តោ, បឋមជ្ឈានភូមិយំ វា បឋមំ អភិនិព្វត្តោ។ គហិតោតិ វេទិតព្ពោ បធានគ្គហណេន អប្បធានានម្បិ គហណំ សម្ពន្ធេន គហិតភាវសិទ្ធិតោ។ ទុតិ ច ព្រហ្មាតិ មហាព្រហ្មា អធិប្បេតោ។ សោ ហិ វណ្ណវន្តតាយ ចេវ ទីឃាយុកតាយ ច ព្រហ្មបារិសជ្ជាទីហិ មហន្តោ ព្រហ្មាតិ មហាព្រហ្មា, តស្ស បន បុរោហិតដ្ឋានេ ឋិតាតិ ព្រហ្មបុរោហិតា, បរិសាយំ ភវា បរិចារកាតិ ព្រហ្មបារិសជ្ជាតិ វេទិតព្ពា។ ឧក្កដ្ឋបុគ្គលវសេន បជាបតិម្ហិ វិយ ព្រហ្មុនិ មញ្ញនា វត្តតីតិ វុត្តំ “បជាបតិវារេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពា”តិ។ តថា ហិ ពហុបុគ្គលវសេន មញ្ញនោ អាភស្សរាទីនំ ភូតវារេ សង្គហិតា

ចុត្តា៝

យថាចុត្តបកាយ អាការវតឹលិ ចា អាករ្សុរា៝ ទុកពលចាឋិនេតាតិ ឰនិ៎ ឈាគត្តុរក្ស៊ីត៌ ចិឃ ទេហដ្ឋបរិកាចាកាចទេតា ចុត្តំ, ដាគាតិ បគ ទេតរំ បរិឆ្ឋិត្តានេតច៝ អាករ្សុទេទហិ បរិត្តា អាកា ទុទេពវត្តិ បរិត្តាកា៝ អប្បយាណា អាកា ទុទេពវត្តិ អប្បយាណាកា៝

ឃុកាតិ ទេវាកតា បកា៝ កញ្ចាគបិទេណ្ឌា ចិឃ វឃ្សុរិកា កញ្ចាគបិណ្ឌវឃ្សុរិកា៝ ពត្ត ទេវាកតាឃ បកាឃ កិណ្ណា ឃុកាកិណ្ណាតិ ចត្តទេត្ត កា-វគ្គុរ្សុ រឃ្សុត្តំ, អត្តិយ-ណ-ការឃ្សុ ហ-ការទេញ្ញ កត្វា "ឃុកកិណ្យា"តិ ចុត្តា៝ ឃុកាតិ ច ទុកល្លុគា គិច្ចលិ បកា ចុច្ចតិ, បរិត្តា ឃុកា ទុទេពវត្តិ បរិត្តឃុកា៝ អប្បយាណា ឃុកា ទុទេពវត្តិ អប្បយាណឃុកា៝

ចិបុលផលិតិ ចិបុលវត្តឃុតាឃុចណ្ណាឌិផលិ៝

វតិបិ ទេដចព្រហ្វាឌីត៌ បុញ្ញាផទេលគ ឈាគផទេលគ ច បឌិបក្ខាកិកទេច ទេឃរំ បគ បុទុជ្ជគអវញ្ញាវទេត្តឃុ អកិក្សុទេចាហាទេរា បិកទេជា គិទុឡុទេហា ច, ទេពវំ ចទេវតាឃំ ទេដវតា បចត្តាតិ ដទេឃ្សុទេត្តា អាហ "អវញ្ញាកចទេឃ្សុតំ អធិចចគ"ត្តិ៝ ឃថា បឌាបតិចាទេរ "ឰទេដកទេច្ចា បឌាបតិស្ថិទេឃចា"តិអាឌិគា យញ្ញាគាបចត្តិ ដឃ្សុិតា, ពថា ឰឆាបិ ត៌ ដទេឃ្សុតំ វក្កាតិ អាហ "ទេវរំ បឌាបតិចាទេរ ចុត្តគឃទេយចា"តិ៝

ក្សុតចារាឌិចណ្ណគា គិដ្ឋិតា៝

អាកាវាគញ្ញាឃតគចារាឌិចណ្ណគា

៦៝ ទុចំ វត្តចទេវគ ក្សុយិក្កយដឃ្សុទេគ ឃុគ្គាចាវាត៌ អក្កហទេណ ការណំ គិគ្គាទេរទេត្តា "ទុចំ កកចា"តិអាឌិយាហ៝ ពត្ត អគាកាយិលឹណាវចាតិ អគាកាយិទេគា ច លឹណាវចា ច៝ កិញ្ចាបិ ឃុគ្គាចាវា អទេត្ថច អទេគកកប្បវហឃ្សុាឃុកា, ហ្គក្កុវបរិទេច្ឆដទេតា បគ ទេវាឡអវកប្បវហឃ្សុាឃុកាច, គ ពទេតា បរត្តិ អាហ "កតិបឃកប្បវហឃ្សុាឃុកា"តិ៝ កាយទ្សុបកទេចឃុ បចត្តយាគាបិ អាកាវាគញ្ញាឃតគាឌិធយ្ហា អទ្សុបិចចរកាចទេតា ត៌ក្សុយិកទេចាហាទិ គ លកត្តិតិ "ពត្រុបបត្តាទេឃចា"តិ អចឆាទេត្វា ចុត្តំ៝ អកិក្សុចាទេរ ចុត្តគទេឃគ ទេចឌិតញ្ញា ឃថាទេហត្តិ អធិប្បាទេឃា៝ គ ទេហត្ត ចណ្ណចត្តពាឌិ វឃុចតីតិ៝ បឌាបតិចាទេរចុត្តគទេឃគាតិ ទុត្ត "អហយុ្ហិ អទ្សុទេបិ បហឹគទ្សុបបឌិឈវទេញ្ញា"តិអាឌិគា យាគយញ្ញាគា ទេចឌិតញ្ញា៝

អាកាវាគញ្ញាឃតគចារាឌិចណ្ណគា គិដ្ឋិតា៝

ឌិដ្ឋឃុតចារាឌិចណ្ណគា

៦· រូបរុបេលេត យញ្ញាតាចត្តុឧស្សត៌ ឋេន្លេបិតិ ពត្វា ចុត្តំ “ចិត្តារេតាបឹ”តិ· តយ្យិ ហិ “ឃត្ត េតច បឆឌី, ត អារេបិ, ត េតេខា, ត ចាេឃា, ត អាកាឋាតញ្ចាឃតត”ន្តិអាឌិក្កហំ ចិឃ ឋេន្លបេតា បញ្ចុេចាកាេរកចឧស្សត៌ េហាតីតិ·

ឌិដ្ឋន្តិ ឃំ ឥក្កន្ធាេរត ពតឧស្សតកិរិឃាឋយាបត៌, ឃញ្ចា ឥក្កន្ធឃំ បឃ្សតិ បឃ្សិឃ្សតិ ឋតិ ឋម្មុេច បេឃ្សឃ្យ, តំ ឋន្ធាកាលន្តិ ចិេឋឋចចតិដ្ឋាឃ អកាេចតា ឌិដ្ឋេន្តច ចុត្តំ ឃថា “ក្ខន្ធ”ន្តិ· េតតាហ “រូបិឃតតេឃ្សត៌ អឆិចចត”ន្តិ· អឃញ្ចា តេឃា ឃុតាឌីឃុបិ េឃាេឌតេន្ធា· ឋត្តាតិ រូបិឌីឃុ ឋត្តា ចិឋត្តាតិ ឋត្តា· ឋញ្ញាតេដ្ឋត ឋាយញ្ញាឋេន្ថាបិ េឆឋ ឋត្ត-ឋេន្ថា “ន្ធាតិ្វរូេប”តិ ចិឋឃចិេឋឋិតត្តា ន្ធាឆ បុរិឋចាឆេកា ឥដ្ឋេន្ធា· រត្តាតិ ចត្តំ ចិឃ រេក្ខាេតត ចិត្តឃ្ស ចិបរិណាឃពាេរេកត លត្ថរេកត រត្តា ឋារត្តា· កិន្ធាតិ អកិពន្លតឋកាេចត អកិកិន្ឋេតត កិន្ធា េពឆំ អាបត្ថា· ពឆិតាតិ ពត្វិតា ចិឃ េលៀេកត ក្ខេយ្យាចតឹឃកាេចត អារេម្មណេ បឌិតន្ធា· យុដ្ឋិតាតិ កិេលឋចេឋត ចិឋញ្ញឹក្ខតា ចិឃ អតញ្ញាកិញ្ចា យុដ្ឋំ េយាហំ អាបត្ថា· អេជ្ឈាឋត្ថាតិ ចិឋេឃ អញ្ញាឋាឆាេរណ ចិឃ ពត្វា កិលិត្វា បរិតិដ្ឋាេបត្វា ចិឃ ឌិតា· ន្ធាយិតាតិ ឃុចណ្ណចណ្ណាឌិអាកាេរត· យក្កលំ អយក្កលន្តិ ព្រាឌិឋំ ឌិដ្ឋំ យក្កលំ, ព្រាឌិឋំ អយក្កលន្តិ· រូបិម្ពិ អត្តាត៌ ឋយត្តុបឃ្សតតេឃតាតិ ន្ធាឌំ េចឧតាឌិអរូបឆេយ្ូ, រូបិឃតតចិតិយុត្តុឋន្ធាឆេយ្ូ ចា អត្តេតា ពេហត្វា តេតា អញ្ញត្ថិកំ, ឆាហិទំ ចា រូបិឃតត៌ តេឃ្សាកាឋកាេចត បរិេពប្យត្វា “េឋា េលា បត េឃ អឃំ អត្តា ន្ធាយម្ពិ រូបិឃតេត”តិ យញ្ញាេន្តា ឌិដ្ឋម្ពិ យញ្ញាតីតិ ន្ធាឃំ តឃំ ឋន្ធាឃ ចុត្តំ· “បឆចិេតា យញ្ញាតី”តិអាឌីឃុ ឃថា “ទិឋាបពេលាឃ្ស អត្តេតា ចា បេរឃ្ស ចា”តិអាឌិយញ្ញាតាបចត្តិ ឧឃ្សិតា, ឲចំ “ឌិដ្ឋេតា យញ្ញាតី”តិអាឌីឃុ ឋក្កា តំ ឧេឃ្សាតុន្តិ អាហ “េតឋំ បឆចិចាេរ ចុត្តតេឃេតច េចឌិតន្ធា”ន្តិ·

អាហច្ចាតិ ចិឋឃំ អត្វាឃ, បត្វាតិ អេត្វា· េតតាហ “ក្ខបេកត្វា”តិ· អញ្ញាយញ្ញាឋំឋិេលេឋតិ ឥក្កទ្ធបេឋាតឋន្ថា ចិឃ ក្ខេរ អហុត្វា អញ្ញាយញ្ញា អលិ្លឃេត·

យតឋា ចិញ្ញាតំ េពចលន្តិ អេត្វា· ន្ធាតរាតិបិ ហិ យតឋា ចិញ្ញាឃន្តីតិ· េឋេឋហិ ឋត្តហិ អាឃតេតហិ បញ្ញាត្តិឃា អឋក្កហិតត្វា តយ្យិ ឋក្កេហត្វា ឧេឃ្សាតុំ “ឆេយ្យារេម្មណឃ្ស ចា”តិ ចុត្តំ· ក្ខឹឃុបិ ចិពេប្យឃុ េលៀក្យត្តរាតយ្យិ ឋក្កេហា អាបេន្តាតិ អាហ “ន្ធាឆ បត ឋក្កាឃបរិឃាបត្ថេយច លក្ខតី”តិ· ចិត្តារេរាតិ យញ្ញាតាត៌ បចត្តតាពារចិត្តារេរា· ឲត្តាតិ ឲេតឃុ ឃុតចារាឌីឃុ·

ឌិដ្ឋឃុតចារាឌិចណ្ណតា តិដ្ឋិតា·

ឲពត្តចារាឌិចណ្ណតា

៩· ឋយាបត្ថពចារេរតាតិ ឋយាបត្ថពប្យចត្តិឃា, រូបិចចរារូបិចចរេឆាតប្យចត្តិឃាតិ អេត្វា· ឋា ហិ ឲពម្ពិេឃច អារេម្មណ ឲពាពាេរត បចត្តតីតិ ពត្វា “ឲពត្ត”ន្តិ ចុច្ចតិ, ឲចញ្ចា ពត្វា ចិបិពន្ឋាតប្យចត្តិបិ ន្ធាឆ ឋយាបត្ថចារក្កហេណេតច ពហិតាតិ ឥដ្ឋន្ធា·

អសយាបត្តកចារេតាតិ កាយាចចរដម្យបច្ចត្តិយា។ រូបចារញ្ញាតេតបិ ហិ ចិត្តំ ន សម្មា ឧកត្តំ គតត្តិ ចុទ្ធតីតិ។

ឃោសនាតិ មញ្ញនាឃោសនា។ កិលិដ្ឋាតិ វិក្ខិត្តា។ សាសនេយនាតិ បដិឃាតេន។ តត្ថ “ឧក្កដ្ឋំ មញ្ញតី”តិអាទីសុ “វេទនំ អត្តនោ សមនុបស្សតី”តិអាទិនា នយេន, “នានត្តំ មញ្ញតី”តិអាទីសុ បន “រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតី”តិអាទិនា នយេន ចុត្តចិនិ អត្ថាកត្វា មញ្ញនា វេទិតព្ពា។

បដិវិធារាទីសុ វុត្តេន ច អដ្ឋកថានយេនាតិ “អហំ វេទនាតិ មញ្ញតិ, មម វេទនាតិ មញ្ញតី”តិអាទិនា, “អហំ រូបន្តិ មញ្ញតិ, មម រូបន្តិ មញ្ញតី”តិអាទិនា ចាតិ អត្ថោ។ តេនាហ “យថាភូតរូបំវិមំសិត្វា”តិ, ឧក្កដ្ឋនានត្តការេសុ វោ ឃោសនានយោ សម្ភវតិ, តទត្ថរូបំ វិធារេត្វាតិ អត្ថោ។ គេហីតិ អកុសលរិរិធាសិនោ។ អបរេតិ សារសមាសាចរិយា។ ទិដ្ឋាភិនិវេសំ វទន្តីតិ សម្មុត្តា។ បុថុជ្ជនស្ស មញ្ញនា នាម សក្កាយំ កិត្តិត្វាន យថាវុបដ្ឋិតវិសយវសេន បវត្តតីតិ ន តត្ថ អយមេកត្តនយោ អយំ នានត្តនយោតិ វិភាគនេសេន, ឧក្កត្តសញ្ញំ អត្តា ហោតីតិអាទីសុ ច អត្តនោ ឧក្កត្តនានត្តសញ្ញិតា វុត្តា, ន បន ឧក្កត្តំ នានត្តន្តិ ឯវំ បវត្តស្ស ទិដ្ឋាភិនិវេសស្ស ឧក្កត្តនានត្តការេនាតិ ឯវមេត្ថ តក្កមស្ស ហ្គទ អភិនិវេសការេន ទដ្ឋព្ពោ។

ឃំ យថាវុត្តបុថុជ្ជនោ អភិនេវេសវសេន គហេត្វា គណ្ហាតិ ឥតិ សក្កាតិ, តំ តស្ស អភិនិវេសវសេន គហេតព្ពតំ រូបវិភាគយ “សត្តា”តិ វុច្ចតីតិ ទស្សេន្តោ “តមេវា”តិ អាហ, សក្កាយសត្តន្តិ អត្ថោ។ សត្តាភិមិមំ តេរាមកទេម្ម អាទីនិ ទស្សេតិ អសតិ គិច្ចិទាការេនា អស្សាទានុបស្សនាយ តណ្ហា វដ្ឍតេវាតិ អាហ “សត្តំ អស្សាទេន្តោ សត្តំ តណ្ហាមញ្ញនាយ មញ្ញតី”តិ។ វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

“សំយោជនីយេសុ, ភិក្ខវេ, ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិនោ វិហរតោ តណ្ហា បវឌ្ឍតី”តិ (សំ· និ· ២·៥៣, ៥៧)។ “សត្តមិទំ មមា និមិត្ត”ន្តិ តេន និមិត្តមញ្ញនាយ អត្តានំ សេយ្យាទិតោ ទហន្តោ តេន មានេន និមិត្តំ មញ្ញតិសេវ នាម និមិត្តមញ្ញនាយ ចិនា តថាមានុប្បត្តិយា ឯវាទតោតិ អាហ “អត្តនា និមិត្តំ មញ្ញន្តោ សត្តំ មានមញ្ញនាយ មញ្ញតី”តិ។ សត្តំ នតីតិអាទិនា នយេនាតិ អាទិ-សទ្ទេន និយតិវាទាទិកោ សង្គហោតិ។ មហា មេ អត្តាតិ ព្រហ្មិនា សត្តេតា អត្តនោ វិក្ខតិបវត្តិវាទំ ទស្សេតិ។ “សត្តំ សត្តតោ”ន្តិ ទិដ្ឋិវសេន – “អហំ សត្តម្ហិ មហាភិក្ខាតំ បវិភេទិតេន សត្តម្ហិ, បរោ សត្តម្ហិ បរស្ស ភិក្ខាតំ បវិភេទិតេន សត្តម្ហី”ន្តិអាទិនា នយេនបេត្ថ មញ្ញនា សម្ភវតីតិ ទស្សេន្តោ អាហ “សេសំ បដិចារេ វុត្តនយេន វេទិតព្ព”ន្តិ។ អបិច “សន្តោយំ ហេរិកា បុរិសមមោយា”តិ ឯចំទិដ្ឋិកោ បុរិសសត្តាតេវោ សត្តតោ, អត្តនោ រូបត្តិ ចា កិច្ចមតំ ចា មញ្ញន្តោ ទិដ្ឋិមញ្ញនាយ សត្តតោ មញ្ញតិ, តម្បិ វេន បន ទិដ្ឋិមញ្ញនាយ មញ្ញិតេ ចត្តុម្បិ សិនេហំ មានត្ថា រូបារាយតោ តណ្ហាមញ្ញនា មានមញ្ញនា ច វេទិតព្ពា។ តំ វេន បន សត្តំ មយ្ហំអត្តា គត្វា សាមីតិ ចា មញ្ញន្តោ “សត្តំ មេ”តិ មញ្ញតិ, តថាយំ ទិដ្ឋិតណ្ហាភិនន្ទនាហិ អភិនន្ទន្តោ សត្តំ អភិនន្ទតីតិ ឯវមេត្ថ មញ្ញនានំ បវត្តិ វេទិតព្ពា។

តត្ថិ សក្កាយំ រូបរាគាទិឋានេ ឥដ្ឋាករាគាទិឋានេ ទិដ្ឋិវសេន ចិត្តាភិនិវេសាទិ និច្ចានត្តិ មញ្ញតិ, តំ បនត្តតោ សក្កាយោរេវាតិ។ ឧគនាតិ បដ្ឋចិនេបិ និច្ចាគការេន ឧគន្ធ្យាគត្វា ចុត្តំ។ យតោតិ យស្មា។ បដ្ឋហិ កាយគុណេហីតិ មនាបិយរូបាទីហិ បដ្ឋហិ កាយគោចរហិ, កាមត្តេហិ ចា។ សមប្បិតោ សុដ្ឋុ អប្បិតោ អល្លីនោ ហុត្វា ឋិតោ។ សមង្គីភូតោតិ សមន្នាគតោ។ បរិចារេតីតិ តេសុ កាយគុណេសុ

កាមកោដ្ឋាសេសុ យថាសុខំ ឥន្ទ្រិយាតិ ចារេតិ សញ្ចារេតិ ឥតោ ចិតោ ច រូបេតិ។ អជ្ជ វា លញ្ឆតិ រមតិ កិញ្ឆតិ។ ឯត្ថ ជិវ្ហា កាមគុណា យាតុសកា ចេវ ជិវ្ហា ច។ យាតុសកា ច យត្ថាតុកាមគុណសជិសា, ជិវ្ហា បទតិម្ពិតចសចត្តិចេចរាឌស្ស កាមគុណសជិសា។ ឯចន្ទេប កាមេ រូបកតាភតិញ្ញេត ជិដ្ឋសមុតិវ្ហាតសយត្តិ បញ្ញាបេត្តិ។ តេតភាហ “ឯត្តាចតា ខោ...បេ... ហោតី”តិ។ ជិដ្ឋសមោតិ បញ្ចញ្ញសមោ ចុទ្ធតិ, តត្ថ តត្ថ បដិលទ្ធតកាចស្សតំ អឆិចចតំ, ជិដ្ឋសមេ តិវ្ហាតំ ព្ទុមសិ្មេយេច អត្តកាចេច ទុញ្ញុបសមតំ ជិដ្ឋសមុតិវ្ហាតំ។ បទមំ រូបមំ ជិដ្ឋសមុតិវ្ហាតត្តិ បទមជិដ្ឋសមុតិវ្ហាតំ, តំ បទត្ថា ហោតីតិ អត្ថោ។ បញ្ចសា អាកតត្តិ យថាទុត្តកាមគុណសុលស្ស ចេវ ចតុត្ថិឆន្ទបិចទន្ទ្យាតសុលស្ស ច ចេសេត បិញ្ញព្ទុយំ បញ្ចប្បការេន អាកតំ។ តិវ្ហាតំ អស្សាទេន្តោតិ បទមំ សុខំ តិស្សទលត្តិ យញ្ញតាយ អស្សាទេន្តោ។

“ព្ទុមស្មិ តិវ្ហាតេ បទត្ត ត ឌាយតិ, ត ឌីទតិ, ត មិយតី”តិ ឯចមាទិ តិវ្ហាតស្មិ យញ្ញាតិ។ “ព្ទុតោ បទំ បទមស្សាយកូតំ តត្ថី”តិ កណ្ហត្តា តិវ្ហាតតោ យញ្ញាតិ។ តយិងំ តិវ្ហាតំ មយា អឆិកតំ, តស្មា “តិវ្ហាតំ មេ”តិ យញ្ញាតិ។ តតោតេយច តំ តិវ្ហាតំ ជិដ្ឋាកិតត្ថតាយ អកិតត្ថតិ។ អយំ តាតេច្ច ជិដ្ឋិយញ្ញតា។ តស្មិមេច បត ជិដ្ឋិយញ្ញតាយ យញ្ញតោ ចតុស្មិ សិតេហំ យាតឆ្នា រូបហ្គាឃមេតោ តណ្ហាយាតយញ្ញតាបិ តិស្សាទេតព្វា។

ឃាឌិសោតិ យថារូបេ, មេហិ ខេក្ឆ្នាឌិសកាចេហិ បស្សិតព្វោតិ អត្ថោ។ ឯសាតិ អយំ។ តេនស្ស អត្តនោ សុណត្តាតច្ចា បញ្ចូសិទ្ធតយាហ។ អសុកាឌិសកាចេត សហ ចិន្នយាតាតំ ទ្វិបិឌិឆមុតំ កាមោ សមុហោតិ សញ្ញាមោ, រូបិឌាតញ្ញត្ថា។ តថាតិ តស្ស កាចក្ខុតេត បដិក្កូលតាឌិប្បការេន។ សច្ចយញ្ញតាតិ បឆឌីអាឌិគេ សទ្វិបចឆាទណាឌិចិកាកិតេត្ត ចិសមេ បចត្តិយា អតេតកចិហិតា សត្តា តណ្ហាយញ្ញតា។

ខេក្ឆ្នាតិ ឌិក្ឆ្នតីមោ។ តេតស្ស អសុកាឌញ្ញាទុក្ខបដិក្កូលកាចំ ឥស្សតិ។ សិទុទោតិ ខមោ ខមោ កិន្ទតសកាចោ។ តេតស្ស អតិទ្ឆអទ្ធចខយចយបកគ្គុនសកាចំ ឥស្សតិ។ អយត្តិ សញ្ញាមោ។ ទុណ្ណោតិ ត សុខោ។ តេតស្ស កិច្ឆកសិទាឌាឆទុក្ខចុត្តិតំ ឥស្សតិ។ អបរិណាយកោតិ បរិណាយកទហិតោ។ តេតស្ស អត្តសុញ្ញាអសារចុត្តិតំ ឥស្សតិ។ តត្ថិ សញ្ញាយំ បច្ចតិកតោតិ សកាចបដិបក្ខតោ, សុកតិទ្ឆសុខអត្តាឌិតោតិ អត្ថោ។ កណ្ហត្តិ កណ្ហត្តា, តត្ថ សុកាឌិកាហចសេត អកិតិចិសត្តោតិ អត្ថោ។

ព្ទុតាតិ តិស្សាបិ យញ្ញតា រូបយាហិ ចិកាចេតុំ “សុកតោ”តិអាឌិ ចុត្តំ។ តត្ថ យថា មហាបរិញ្ញអាគេ ចិបុលិតត្តាចមេ ច អក្កិមិក្ខលកស្ស បតតំ សុកសុខសញ្ញាយ, ឯចំ តាឌិសេ សញ្ញាមេ សលកស្ស តណ្ហាយញ្ញតាតិ ព្ទុយយត្តំ ឥស្សតិ “សុកតោ...បេ... តណ្ហាយ យញ្ញតា”តិ ព្ទុមិតា។

គុថាតិ កិឌកោ គុថរាសិំ លទ្ធា អសមន្តេបិ តស្មិ សមន្តាកាទំ បចត្តយាតោ អត្តាតំ រូក្កិសេតិ, ឯចមេតកាតីតចេ ឯកត្តកេឌិតិ សញ្ញាមេ តិទ្ឆសញ្ញា រូបដ្ឋេបត្វា សមត្តិយមេត តត្ថ ចាទេលិ យាតំ ឌេបេតីតិ ព្ទុមយត្តយាហ “តិទ្ឆសញ្ញា...បេ... យាតេត យញ្ញតា”តិ។

យថា ចាំកេលិ ឫទ្ធសាតុកោ សព្វត្ថេវ កោចិ អារាមេ អត្តតោ បដិពិម្ពំ ទិស្វា “អយំ យន្តេ អារាមវាសិកោ, យទិ អហមិមំ កថេត្វា តិន្ទេយ្យំ, អតត្វម្បិ នេ ករេយ្យា”តិ ចិន្តេត្វា បលាយន្តោ តត្ថ អចិន្តេយ្យាតនេបច កិត្តិំ ចិន្តេយ្យាតំ កត្វា កាយ្យិំតទ្ធបនេយា អយំ ចាំកេលិ សក្កានេយ អត្តត្តតិយកាយំ កាលម្បត្តោតិ ពុទ្ធយត្តំ ឌីនេបតិ “អត្តា...នេប... ឌិដ្ឋិយា ហោតិ យន្តោតា”តិ ពុទ្ធិតា៍

សុលុយំ យានេជត្តតំ នេចបចិត្តិជាត្តតោតាបិ សុលុយតាទេត្តា៍ នេតតាហ កកចា “អហោ សុលុយតាទេ នេលា, កិក្លវេច, យានេជត្តត”ន្តិ៍

ជាហុត្តិ អតិចិយ, អនេតកាល្លត្តំ ចា៍ ចិបុត្តយានេតាបិ សក្កាយំ តាតិចត្តតិ សិសាទេ តាតិចត្តតោតា៍ យថាហ “នេយ នេត, កិក្លវេច, សយលា សនេតា សត្តស្ស ក្ខនេឆ្ឆិ ចិតាសំ ចិកចំ បន្តោនេបត្តិ, នេត, សក្កាយំនេយច អនុបរិសាចត្តិ នេសយ្យថាបិ សា កទ្ទលជាត្តនេតា”តិអាឌិ៍ យថា ហិ សត្តសុបិ ក្ខនេឆ្ឆឧចិកនេបុសុ សិសាទេតាយិកាតំ តាលាឌិដ្ឋិតំ បហាតំ សម្ភចតិ, ឲចំ សស្សតចិកនេបុសុបីតិ កចត្តិំ បត ឌិដ្ឋិកាតិកស្ស កចចិបុនេយានេក្លា៍ នេតត ចុត្តំ “សក្កាយំ តាតិចត្តតី”តិ៍

សនេសាតិ នេសា ឲនេសា បុទ្ធន្តនេតា៍ តិច្ចត្តិ សន្តាកាលំ៍

តត្តិ តស្មា សក្កាយបលីតស្ស ឌាតិយាឌីតយតតិចត្តតោតា៍ អសាតនេតាតិ ទុក្លនេតា៍

បស្សំ ឲចយិបត្តិ អសុកាតិទ្ធទុក្លាតត្តសកាចំ តំ សក្កាយំ ចុត្តប្បកានេទត យថាភូតចិបស្សតាបន្តោសហិតាយ យក្កបន្តោយ បស្សន្តោ៍ បហាយាតិ សម្មនេឆ្ឆឧចនេសត សន្តោ យន្តោតានេយា បឌហិត្វា៍ សន្តាទុក្លា បមុច្ចតីតិ សកលស្មាបិ ចដ្ឋទុក្លនេតា បមុច្ចតីតិ៍

ឲកត្តចានេឌិចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

បចយតយចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

នេសក្លចានេទុតិយតយចណ្ណតា

លិ៍ អធិនេប្បតស្ស អត្តស្ស អតិយនេយត្វា ចចតំ ក្ខនេឌ្ឍនេសា, តិយនេយត្វា ចចតំ តិនេឌ្ឍនេសាតិ អាហ “នេយាតិ ក្ខនេឌ្ឍសចចតំ, នេសាតិ តិនេឌ្ឍសចចត”ន្តិ៍ សម្បិណ្ឌតនេត្វាតិ សម្ពន្ធយនេត្វា៍ សម្បិណ្ឌតត្វា សកាកតាចនេសត នេហាតីតិ អាហ – “អានេយុលាសកានេកតា”តិ, អានេយុលាស្ស សកាកតាយ សធិសតាយាតិ អនេត្វា៍ នេសក្លំ ឌនេស្សតិ សាយន្តោនេឌាតតាយ ចិនេសនេស អចដ្ឋាតនេតា, នេសក្លចិសយត្តា ច តស្ស ចចតស្ស៍

នេកតនេដ្ឋតាតិ យស្មា ជាានេលាត អនេលិយនេតា អនេត្វា សកានេចា, តស្មា នេកតនេដ្ឋត នេកត សកានេចត នេកត លក្លនេលាត នេសនេក្លា តាយ នេហាតីតិ

អត្ថោ។ យស្មា បន សេក្ខធម្មាធិគមេន បុគ្គលេ សេក្ខវោហារប្បវត្តិ, តស្មា “សេក្ខធម្មបដិលាភតោ សេក្ខោ”តិ វុត្តំ។ សេក្ខធម្មា នាម ចតូសុ មគ្គេសុ, ហេដ្ឋិមេសុ ច តីសុ ផលេសុ សម្មាទិដ្ឋិអាទយោ។ តេនាហ “សេក្ខាយ សម្មាទិដ្ឋិយា...បេ... ឯត្តាវតា ខោ ភិក្ខុ សេក្ខោ ហោតី”តិ។ ឯវំ អភិធម្មបរិយាយេន សេក្ខលក្ខណំ ទស្សេត្វា ឥទានិ សុត្តន្តិកបរិយាយេនបិ តំ ទស្សេតុំ “អបិចា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ សិក្ខតីតិ ឥមិនា សិក្ខាត្តយសមង្គី អបរិនិដ្ឋិតសិក្ខោ សេក្ខោតិ ទស្សេតិ។ តេនាហ “សិក្ខតី”តិអាទិ ។ សិក្ខាហិ តិដ្ឋសមាយោគីបត្តទ្ធោ “សិក្ខតិ សិក្ខតី”តិ អាមេឌិតវចនំ។ អថ វា សិក្ខនំ សិក្ខា, សា ឯតស្ស សីលន្តិ សេក្ខោ។ សោ ហិ អបរិយោសិតសិក្ខត្តា តទធិមុត្តត្តា ច ឯកន្តេន សិក្ខនសីលោ, ន អសេក្ខោ វិយ បរិនិដ្ឋិតសិក្ខោ តត្ថ បដិប្បស្សទ្ធុស្សុក្កោ, នាបិ វិស្សដ្ឋសិក្ខោ បមត្តោ វិយ តត្ថ អនធិមុត្តោ។ អថ វា អរិយាយ ជាតិយា តីសុ សិក្ខាសុ ជាតោ, តត្ថ វា ភវោតិ សេក្ខោ។ អថ វា ឥក្ខតីតិ វុត្តាវាតិ ឥក្ខា, មគ្គផលសម្មាទិដ្ឋិ។ សហ ឥក្ខាយាតិ សេក្ខោ។

អនុលោមបដិបទាយ បរិបូរការីតិ យា អយំ សីលាទិកា វិបស្សនន្តា ទុក្ខនិរោធគាមិនី លោកុត្តរាយ បដិបទាយ អនុលោមនតោ អនុលោមបដិបទា, តស្សា សម្បាទនេន បរិបូរការីតិ។ ឥទានិ តំ បដិបទំ បុគ្គលាធិដ្ឋានេន ទស្សេតុំ “សីលសម្បន្នោ”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ សីលសម្បន្នោតិ បាតិមោក្ខសំវរសីលេន សមន្នាគតោ, បរិបុណ្ណបាតិមោក្ខសីលោ វា។ បាតិមោក្ខសីលញ្ហិ ឥធ “សីល”ន្តិ អធិប្បេតំ បធានភាវតោ។ រូបាទីអារម្មណេសុ អភិជ្ឈាទីនំ បវត្តិនិវារណលក្ខណេន សតិទ្វារេន ឥន្ទ្រិយានំ បិធានេន ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ។ បរិយេសនាទិវសេន ភោជនេ បមាណជាននេន ភោជនេ មត្តញ្ញូ។ វិកាលវិតក្កិទ្ធោ ហុត្វា រត្តិន្ទិវំ កម្មដ្ឋានមនសិការេ យុត្តតាយ ជាគរិយានុយោគមនុយុត្តោ។ កថំ បន ជាគរិយានុយោគោ ហោតីតិ តំ ទស្សេតុំ “បុព្ពរត្តា...បេ... វិហរតី”តិ វុត្តំ។ យថាហ “កថញ្ច បុព្ពរត្តាបររត្តំ ជាគរិយានុយោគមនុយុត្តោ ហោតិ? ឥធ ភិក្ខុ ទិវសំ ចង្កមេន និសជ្ជាយ អាវរណីយេហិ ធម្មេហិ ចិត្តំ បរិសោធេតិ, រត្តិយា បឋមំ យាមំ ចង្កមេន...បេ... សោធេតិ, ឯវំ ខោ ភិក្ខុ បុព្ពរត្តាបររត្តំ ជាគរិយានុយោគមនុយុត្តោ ហោតី”តិ (វិភ។ ៥១៨)។ ឥមស្មិំ បនេត្ថ “យញ្ញោតិ, ន យញ្ញោតី”តិ ច ចតុត្ថកាទសង្គហេ អត្ថោ។ សោ បុថុជ្ជនោ អធិប្បេតោ “អប្បត្តមានសោ, អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ បត្ថយមានោ”តិ ច វុត្តត្តា។

សម្បយុត្តត្តា យសំ ករោតិ ទាយកោ យាចកោ, យតោ ឯវ យាចកត្ថិ គន្ត្វា ចិត្តំ យាចកំ, អភិវេសវសេន យាចំ វិយតិ សម្ពន្ធិត្តតីតិ អញ្ញមញ្ញំ យាចកំ, តក្កិត្តត្តា បន អវហត្តស្ស យាចកតា ជដ្ឋា។ ជនេសុតាតិ ជនេ សកលសត្តលោកេ វិស្សុតា, បត្ថដយសាតិ អត្ថោ។

តត្ថ ឥតោ វុត្តន្តិ អនុត្តរំ តំ បន សច្ចវេទំ ហោន្តិ ឯកន្តតោ សន្តិវរហិតមេវ ហោតិ, តស្មា វុត្តំ “អនុត្តរន្តិ វេទំ, អសទិសន្តិ អត្ថោ”តិ។ បត្ថយមានស្សាតិ តណ្ហាយន្តស្ស។ បត្ថិតានីតិ យាចបត្តានិ។ យស្មិំ ញាណចក្ខុស្មិំ តណ្ហាយតា បត្ថយមានញ្ញាតា សម្ភវតិ, តស្មិំ “សេយ្យោហមស្មី”តិអាទិកំ បត្ថិតានិ សម្ភវន្តីតិ អធិប្បាយោ។ បវត្តនីតង្គំ បរិទាសិតំ។ បកប្បិតេសូតិ តណ្ហាទិដ្ឋិកប្បេហិ បរិកប្បិតេសុ អារម្មណេសុ។ សោតន្តិ កិលេសសោតំ ។ តស្មិំ ឆិន្នសោតោ ឆិន្នសោតា វិច្ឆិន្នាតិ។ វិនដ្ឋន្តិ វិនាសិតំ។ តន្ត្រា តោ ពោលចំសមុគ្គមិ អសសសត្តាតិ ទស្សេន្តោ អាហ “វិតច្ឆិន្ន”ន្តិ, វិនាភាវសំ គតន្តិ អត្ថោ។ អធិមុត្តិយា ឥទានិ អធិប្បេតបត្តោ បរិតោ ហោតីតិ “តន្តិន្តោ”តិអាទិ វុត្តំ, ន បន កុសលច្ឆន្ទស្ស អធិមុត្តិកាភាវតោ។ អធិមុត្តោតិ ពោធេតព្វោ។

សញ្ញាការវិបរីតាយាតិ “សុភំ សុខំ និច្ច”ន្តិអាទិនា សញ្ញាណំ អត្តនា គហេតព្វាការានំ វសេន តព្វិបរីតតាយ, អនវសេសតោ ឆព្ពុសកាមវិបរីតាការការកាហិតិយាតិ អត្ថោ អភិនិវេសេន ភាវនាតិ អសម្បជានតយិន្ទ្រិយានតាតិ វិយ ន ឆព្ពុសកាមំ អប្បត្វា ភាវិ អតិក្កមិត្វា, អថ វា អមិនទ្ទិត្វា ឆព្ពុសកាមស្ស អភិមុខកាមប្បវត្តិយា អភិនិវេសេន ភាវនាន, ភាវនបរិញ្ញាទិដ្ឋាភាវេ តីរណបរិញ្ញាយ បហានបរិញ្ញាភវេសេន វាតិ អត្ថោ តេនាហ “បឋវិំ…បេ… វុត្តំ ហោតី”តិ បឋវិកាមត្តំ បឋវិយំ អភិញ្ញេយ្យកាមំ លក្ខណបឋវិំ ហិ ញាណាធិប្បេតា, បរិញ្ញេយ្យការេន បនស្សា “អនិច្ចាតិបិ”តិអាទិនា គហិតោតិ អភិញ្ញាតាតិ ភាវតីរណបហានបរិញ្ញាហិ ហេដ្ឋិមមគ្គញាណេហិ ច អភិជានិត្វា យាយញ្ញាតិ អប្បហីនានំ មញ្ញនានំ វសេន យាតិ មញ្ញតីតិ យា, បហីនានំ បន វសេន ន មញ្ញតីតិ អមញ្ញា, យា ច សោ អមញ្ញា ច យាយញ្ញាតិ ឯវមេត្ថ បទវិភាគតោ អត្ថោ វេទិតព្វោ តត្ថ យេន ការេន អមញ្ញា, តេន យញ្ញាតិ ន វត្តព្វោ យេន បន ការេន យញ្ញា, តេន អមញ្ញាតិ ន វត្តព្វោតិ ឯវំ បដិក្ខេបប្បធានំ អត្ថំ ទស្សេតុំ អដ្ឋកថាយំ “យញ្ញា ច ន យញ្ញា ច ន វត្តព្វោ”តិ វុត្តំ បដិក្ខេបប្បធានតា ចេត្ថ លក្ខយានាតយិ មញ្ញនានំ ទុព្ពលភាវតោ វេទិតព្វា តេនេវាហ – “ញាតោ បន តនុភាវំ គតា”តិ យាតិ ច និបាតបទមេតំ, អនេកត្ថា ច និបាតាតិ អធិប្បាយេន “ឯតស្មិំ អត្ថេ ញាយំ បទំ និបាតេត្វា វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ និបាតេត្វាតិ ច បកតិអាទិវិការតិទ្ធាវេន អនុយាតតយំ យុញ្ជិត្វា យថាវុត្ត អត្ថេ បច្ចុប្បាទ ទស្សេត្វាតិ អត្ថោ បុថុជ្ជនោ វិយាតិ ឯតេនស្ស ឧបរិមគ្គវជ្ឈមញ្ញនាយានវសេន មញ្ញនា ន បដិក្ខិត្តាតិ ទីបេតិ

អថ វា យា មញ្ញតិ បរិកប្បកិរិយាបដិក្ខេបវចនមេតំ “យា ទត្តិយំ, យា ទីឃី”តិអាទីសុ វិយ, ន មញ្ញេយ្យាតិ វុត្តំ ហោតីតិ យថា ហិ បុថុជ្ជនោ សព្វសោ អប្បហីនមញ្ញនត្តា “មញ្ញតី”តេវ វត្តព្វោ, យថា ច ខីណាសវោ សព្វសោ បហីនមញ្ញនត្តា ន មញ្ញតិ ឯវ, ន ឯវំ សេក្ខោ តស្ស ហិ ឯកច្ចា មញ្ញនា បហីនា, ឯកច្ចា អប្បហីនា, តស្មា ឧភយកាមតោ ឧភយថាបិ ន វត្តព្វោ អត្ថិ ច ឧភយកាមតោ ឧភយថាបិ វត្តព្វោតិ? ន យា ហិ អប្បហីនា, តាបិស្ស តនុកាមំ គតាតិ តាហិបិ សោ ន មញ្ញេយ្យ ចិរតរាយ មញ្ញនាយ អភាវតោ, បគេវ ញាតរាហិ តេនាហ កថា “យា មញ្ញា”តិ តេន វុត្តំ “យា មញ្ញតិ បរិកប្បកិរិយាបដិក្ខេបវចនមេតំ ‘យា ទត្តិយំ, យា ទីឃី’តិអាទីសុ វិយ, ន មញ្ញេយ្យាតិ វុត្តំ ហោតី”តិ អយញ្ហិស្ស អមញ្ញនា វត្ថុនោ បរិញ្ញេយ្យត្តា, ន អសេក្ខស្ស វិយ បរិញ្ញាតត្តា យតោ ឯកន្តតោ បរិជានិតព្វំ បរិជានិតុំ សក្កា, ន តត្ថ តណ្ហាទេ វិយ បុថុជ្ជនស្ស មញ្ញនា សម្ភវន្តិ តេនាហ “បរិញ្ញេយ្យំ តស្សាតិ វទាមី”តិ

ឧក្កដ្ឋនិទ្ទេសតាតិ អនុបចិណ្ណសមុត្តនិទ្ទេសតា, ឧត្តិណ្ណមគ្គសោតតាតិ អត្ថោ សន្តានបរាយណតាតិ ឧបរិមគ្គសន្តានបដិសរណតា, តទធិការាយ និគ្គហិតបទ្ធារការណតោតិ អត្ថោ ឧភយេនបិ តស្ស អចយ្យំការិតំ សេខបរិញ្ញាតិ ទស្សេតិ បរិញ្ញេយ្យន្តិ បរិជានិតព្វការេន ឋិតំ, បរិញ្ញាតុំ វា សក្កុណេយ្យំ តប្បដិបក្ខតោ អបរិញ្ញេយ្យំ បុថុជ្ជនស្ស វិយាតិ ឯតេន ញាណាធិប្បេតបុថុជ្ជនស្ស បរិញ្ញេយ្យការាសង្កា ឯវ នត្ថិ អនធិការតោតិ ទស្សេតិ “យាភិនន្ទី”តិ ឯត្ថាបិ ញាយិនាច នយេន អត្ថោ វេទិតព្វោ

សេក្ខវារវណ្ណនា និដ្ឋិតា

ខីណាសវវារតតិយាទិនយវណ្ណនា

៦. សការកោ ទិដ្ឋសច្ចតាទិសាមញ្ញេន. អារកា កិលេសេហិ អរហន្តិ បទស្ស និរុត្តិនយេន អត្ថំ វត្វា តំ បាឡិយា សមានេន្តោ "វុត្តញ្ហេត"ន្តិអាទិមាហ. តត្ថ បាបកាតិ លាមកដ្ឋេន ទុគ្គតិសម្បាបនដ្ឋេន ច បាបកា. សាវជ្ជដ្ឋេន អកោសល្លសម្ភូតដ្ឋេន ច អកុសលា. សំកិលេសំ អរហន្តិ, តត្ថ វា និយុត្តាតិ សំកិលេសិកា. បុនព្ភវស្ស ករណសីលា, បុនព្ភវផលំ អរហន្តីតិ វា បោនោព្ភវិកា. សហ ទរថេន បរិឡាហេន បវត្តន្តីតិ សទរា. ទុក្ខោ កដុកោ, ទុក្ខោ វា វិបាកោ ឯតេសន្តិ ទុក្ខវិបាកា. អនាគតេ ជាតិយា ចេវ ជរាមរណានញ្ច វឌ្ឍនេន ជាតិជរាមរណិយាតិ. ឯវមេតេសំ បទានំ អត្ថោ វេទិតព្វោ. កាមញ្ចាយំ សុត្តន្តវណ្ណនា, អភិធម្មនយោ បន និប្បរិយាយោតិ តេន ទស្សេន្តោ "ចត្តារោ អាសវា"តិអាទិមាហ. សមុច្ឆិន្នា បដិប្បស្សទ្ធាតិ ន កេវលំ សមុច្ឆិន្នា ឯវ, អថ ខោ បដិប្បស្សទ្ធាបីតិ មគ្គកិច្ចេន សទ្ធិំ ផលកិច្ចម្បិ និទ្ទិសតិ.

សីលវិសោធនាទិកា គរូនំ បដិបត្តិយា អនុករណំ គរុសំវាសោ. អរិយមគ្គបដិបត្តិ ឯវ អរិយមគ្គសំវាសោ. ទស អរិយាវាសា នាម បញ្ចង្គវិប្បហីនតាទយោ. យេ សន្ធាយ វុត្តំ –

"ទសយិមេ, ភិក្ខវេ, អរិយាវាសា, យេ អរិយា អាវសិំសុ វា អាវសន្តិ វា អាវសិស្សន្តិ វា. កតមេ ទស? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ បញ្ចង្គវិប្បហីនោ ហោតិ ឆឡង្គសមន្នាគតោ, ឯការក្ខោ, ចតុរាបស្សេនោ, បណុន្នបច្ចេកសច្ចោ, សមវយសដ្ឋេសនោ, អនាវិលសង្កប្បោ, បស្សទ្ធកាយសង្ខារោ, សុវិមុត្តចិត្តោ, សុវិមុត្តបញ្ញោ. ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទស អរិយាវាសា"តិ (អ. និ. ១០.១៩).

វុស្សតីតិ វា វុសិតំ, អរិយមគ្គោ, អរិយផលញ្ច, តំ ឯតស្ស អត្ថីតិ អតិសយវចនិច្ឆាវសេន អរហា "វុសិតវា"តិ វុត្តោ. ករណីយន្តិ បរិញ្ញាបហានភាវនាសច្ឆិកិរិយមាហ. តំ បន យស្មា ចតូហិ មគ្គេហិ ចតូសុ សច្ចេសុ កត្តព្វតា សោឡសវិធន្តិ វេទិតព្វំ. តេនាហ "ចតូហិ មគ្គេហិ ករណីយ"ន្តិ. សម្មាវិមុត្តស្សាតិ អគ្គមគ្គផលបញ្ញាហិ សមុច្ឆេទបដិប្បស្សទ្ធិំ វសេន សុដ្ឋុ វិមុត្តស្ស. សន្តចិត្តស្សាតិ តទា ឯវ សព្ពកិលេសទរថបរិឡាហានំ វូបសន្តចិត្តស្ស. ខីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ. កតស្ស បរិញ្ញាទិកិច្ចស្ស បដិចយោ បុន ករណំ នត្ថិ, តតោ ឯវ ករណីយំ ន វិជ្ជតិ ន ឧបលព្ភតិ.

ភារាតិ ឧប្បីឡនដ្ឋេន ភារា វិយាតិ ភារា. វុត្តញ្ហិ "ភារា ហវេ បញ្ចក្ខន្ធា"តិអាទិ (សំ. និ. ៣.២២). អត្តនោ យោនិសោមនសិការាយត្តត្តា អត្តូបនិពន្ធា, សសន្តានបរិយាបន្នតា អត្តានំ អធិដ្ឋហតិ. តយិទំ យទិបិ សព្ពម្បិ អនវជ្ជធម្មេ សម្ភវតិ, អកុប្បសភាវាបរិហានធម្មេសុ បន អគ្គភូតេ អរហត្តេ សាតិសយំ, តេនេវាតិ ទស្សេន្តោ អាហ "អត្តនោ បរមត្ថេន វា"តិ, ឧត្តមដ្ឋេនាតិ អត្ថោ.

សុត្តន្តនយោ នាម បរិយាយនយោតិ និប្បរិយាយនយេន សំយោជនានិ ទស្សេន្តោ "ភវរាគឥស្សាមច្ឆរិយសំយោជន"ន្តិ អាហ, ន បន

“រូបរាគោ”តិអាទិនា កេចេសុ សំយោជនត្ថីតិ កិលេសកាមុបិបាកចក្កានំ បច្ចយោ ហុត្វា តិស្សុទិតុំ អប្បជាតចេសេន ជាតត្តិ. សតិបិ ហិ អញ្ញេសំ តប្បច្ចយភាវេ ន វិនា សំយោជនានិ តេសំ តប្បច្ចយភាវោ អត្ថិ, ឆន្ទរាគាទិវិរាគក្ខាកិយសង្កហិតេហិ ច តេហិ តំតំភវនិព្វត្តកកម្មនិយមតោ ភវនិយមោ ច ហោតិ , ន ច រូបធិដ្ឋសំយោជនស្ស ភវានិបិ ភវានិ ភវំ និព្វត្តេតីតិ តេនេវ សំយោជនត្ថោ ទដ្ឋព្វោ.

សម្មា អញ្ញាយាតិ អាជាននភាវាយ អក្ខយក្ខបញ្ញាយ សម្មា យថាភូតំ ទុក្ខាទីសុ យោ យថា ជានិតព្វោ, តំ តថា ជានិត្វា. ចិត្តវិមុត្តិ សព្ពស្ស ចិត្តសំកិលេសស្ស វិស្សគ្គោ. និព្វានាធិមុត្តិ និព្វានេ អធិមុច្ចនំ តត្ថ និន្នបោណបព្ភារតា. វត្ថុ បថវីអាទិកំ បរិញ្ញាតំ, ន បុថុជ្ជនស្ស វិយ អបរិញ្ញាតំ, សេក្ខស្ស វិយ បរិញ្ញេយ្យំ វា. តស្មាតិ បរិញ្ញាតត្តា.

ចតុត្ថបញ្ហាយលក្ខចារា តត្ថ តត្ថ កិលេសនិព្វានកិច្ចវសេន បវត្តត្តា និព្វានចារា នាម. តត្ថ បថវីអាទីនំ បរិញ្ញាតត្តា អយញ្ញាតា, សា បន បរិញ្ញា រាគាទីនំ ខយេន សិទ្ធាតិ ព្ពយស្ស អត្ថស្ស ទីបនវសេន បាឡិ បវត្តាតិ ទស្សេន្តោ “បរិញ្ញាតំ តស្សា”តិ វត្វា បុន “ខយា រាគស្ស វីតរាគត្តា”តិ យោជេតព្វំ. ឯវ នយោ ព្យាកតមេវ”តិ អាហ. តត្ថ ព្យាកតមេវាតិ បញ្ហាវេយ្យាករណមេវ. យទិ ឯវំ កស្មា បាឡិ ឯវំ ន ទិស្សតីតិ អាហ “ខេមតា បន ឯកត្ថ វុត្តំ សព្វត្ថ វុត្តមេវ ហោតីតិ សល្លក្ខា”តិ.

ន ខយា រាគស្ស វីតរាគោ សព្វសោ អប្បហីនរាគត្តា. វិក្ខម្ភិតរាគោ ហិ សោតិ. តាទិសកក្ខលាភេ្វត្ត តថាការេប្បវ តេសុ លក្ខណតោ, ន តេសុ ឯវ តថាការេស្ស លក្ខណតោ. ព្យាកាតិ យា សា “បរិញ្ញាតំ តស្សា”តិ សព្វបទេហិ យោជនា វុត្តា, តំ វិតាបិ និព្វានចារអត្ថយោជនំ ទស្សេតុំ “យថា ចា”តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថ យញ្ញានំ ន យញ្ញាតីតិ យញ្ញតា នប្បវត្តតីតិ អត្ថោ. យញ្ញានាយ យញ្ញិតព្វត្តេតិបិ តស្សា វត្ថុអត្ថាភាវត្តាតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ.

យទិបិ បរិញ្ញាតបទំ អគ្គហេត្វា និព្វានចារទេសនា បវត្តា, ឯវម្បិ “ខយា”តិអាទិបទេហិ បរិញ្ញាសិទ្ធិ ឯវ បកាសីយតីតិ ទេវា តេនំ វិសេសេតិ ទេវតំ សន្ធាយាហ “ឯត្ថ ចា”តិអាទិ. យក្ខការតាបរិបូរិទស្សនត្ថំ វុត្តោ, យក្ខកិច្ចត្តា ហិ បរិញ្ញាយោតិ អធិប្បាយោ. ព្យាតរេ...បេ... ទេវិតព្វា វីតរាគាទិកិច្ចតតោតិ. ទ្វីហិ វា ការណេហីតិ យថាវុត្តការណទ្វយេន. អស្សាតិ ពលាវសស្ស. អយំ វិសេសោតិ ព្យាទានិ វុច្ចយានេ វិសេសោ. យទិបិ ពលាវសេវា ឯកន្តេន វីតរាគោ វីតទោសោ វីតមោហោ ឯវ ច ហោតិ, យាយ បន បុព្វភាគបដិបទាយ វីតរាគតាទយោ សវិសេសាតិ វត្តព្វតំ លភន្តិ, តំ ទស្សេន្តោ “វីសុ ហី”តិអាទិមាហ ៍ “រុទ្ធោ អត្ថំ ន ជានាតី”តិអាទិនា (ឥតិវុ. ១១) រាគេ អាទីនវំ បស្សតោ “រាគោ ច នាម សុលោកិសង្កេន ឧប្បជ្ជតិ, សុលព្ពោ វិបរិណាមតោ ទុក្ខោ បរោច ព្យាទ”ន្តិ សវេហតុកេ រាគេ អាទីនវទស្សនំ ទុក្ខានុបស្សនាយ និមិត្តំ, ទុក្ខានុបស្សនា ច បណិធិយា បដិបក្ខភាវតោ អប្បណិហិតវិមោក្ខំ បរិបូរេតីតិ អាហ “រាគេ...បេ... វីតរាគោ ហោតី”តិ. តថា “ទុដ្ឋោ អត្ថំ ន ជានាតី”តិអាទិនា (ឥតិវុ. ៨៨) ទោសេ អាទីនវំ បស្សតោ “ទោសោ ច នាម ទុក្ខំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ, តញ្ច ខណិកំ អនវដ្ឋិតំ ព្យាត្តនិ បភង្គុ”ន្តិ សវេហតុកេ ទោសេ អាទីនវទស្សនំ អនិច្ចានុបស្សនាយ និមិត្តំ, អនិច្ចានុបស្សនា ច និច្ចនិមិត្តាទីនំ បដិបក្ខភាវតោ អនិមិត្តវិមោក្ខំ បរិបូរេតីតិ អាហ “ទោសេ...បេ...

ເທາຕີ”ຕິ. ຕຄາ “ຍຸຖຍເທາ ອຕ຺ໂ ຄ ຂາຄາຕີ”ຕິອາຂິຄາ (ຊຸຕິຕຸ. ປັປັ) ເຍາເທ ອາຂີຄຕິ ປຍຸເຕາ “ເຍາເທາ ຄາຍ ຍຄາຍກາຕກຸທຫຍຸ ປຣິຕຸຍເຕ຺າ”ຕິ ເຍາທຍຸ ຕິກຸຍຸຄ ອຄຕຸາຄຸປຍຸຄາຍ ຄິຍິຕຸໍ, ອຄຕຸາຄຸປຍຸຄາຍ ຄ ອຕຸາກິຄິເຕຍຍຸ ປຂິປກຸກາຕເຕາ ຍຸຍຸາຕໍ ຕິເຍາກຸ໌ ປຣິປຸເຣຕີຕິ ອາທ “ເຍາເທ...ເປ... ຂີຕເຍາເທາ ເທາຕີ”ຕິ.

໑ຕໍ ຍເຕ຺ຕິ ຍຂິ ຂີຕຣາກຕາຂເຍາ ຕິເຍາກຸຕິກາເກຄ ຕຸຕຸາ, ໑ຕໍ ຍເຕ຺. ຕຍຸາຕິ ຍຍຸາ ຕິເຍາກຸຍຸຕິເຍາກຸາຄໍ ຕເຍຄ ຄິຍເຍຕຸາ ຄ ຕຸຕຸໍ, ຕຍຸາ. ຍໍ ກິຕຸໍ ອຣທເຕາ ຍຍຸຕຕຸ ຕິກຂິຕຸາ ຕຸຕຸີຕິ ຕາຣຕຸຍເຂຍຄາ ກຕາຕິ ຊຸຍຍຕຸໍ ຂເຍຸຕິ “ຍໍ ອຣທເຕາ”ຕິອາຂິຄາ.

໑ຕໍ ຕິຍຸຕຸຕິກາເກຄ ຫຼີຫາຍຕຍຸ ຕິກາກໍ ຕາຣຕຸຍເຂຍຄາຄິຕຄຸຄໍ ຂເຍຸຕຸາ ຊຸຂາຄິ ອຕິກາເກຄປິ ຕຕຸ ປຣິຍຸາຕິຍຍຍຸ ອຄຸຍຍຕິຍຍຍຸ ຄ ຕິກາກໍ ຕຍຸ ຄິຕຄຸຄໍ ຂເຍຸເຕ຺າ “ອຕິເຍເຍຄາ”ຕິອາຂິຍາທ. ຕຕຸ ຊຸເປກຸາເຕຂຄາ ຕິເຍຍເຕາ ຍກຸາຣຕຸກຸ ຍເຍຸາທາຂິຂຸາຄຕຸິ ຕຸຕຸໍ “ຍກຸາຣ...ເປ... ເຍາເທາ”ຕິ. ເຍຍໍ ຕຸຕຸຄຍຕຸາ ຍຸຕິເຍຸາຍຸເຍຕ.

ຫຼີຫາຍຕຕາຣຕຕິຍາຂິຄຍຕຫຸກາ ຄິຂຸຕາ.

ຕຄາກຕຕາຣຍຕຸຍຄຍຕຫຸກາ

໑໗. ເຍທິ (ຊີ. ຄິ. ອກີ. ຊີ. ໑.ສີ.ຄຸຍອຍີລຕຫຸກາ; ອ. ຄິ. ຊີ. ໑.໑.໑ສີ໐) ກຸຫຕິເຍເຍທິ ຄິຍິຕຸກຸເຕທິ ກກຕຕິ “ຕຄາກເຕາ”ຕິ ອຍໍ ຍຍຸາ ປຕຕຸາ, ຕໍ ຂຍຸຄຕຸໍ “ອຂຸທິ ກາຣເຫທິ ກກຕາ ຕຄາກເຕາ”ຕິອາຂິ ຕຸຕຸໍ. ກຸຫເຄຍິຕຸກາເຄຕ ທິ ກກຕເຕາ ຍຸາຄິ ຄາຍາຄິ. ຍຄາທ –

“ອຍເຕຸຍຸາຄິ ຄາຍາຄິ, ຍກຸເຫຄ ຍເທຍິເຄາ;

ກຸເຫຄ ຄາຍຍຸເຂຸຍຸໍ, ອປິ ຄາຍຍທຍຸເຕາ”ຕິ. (ຂ. ຍ. ອຂຸ. ໑໑໑໑; ຊຸຂາ. ອຂຸ. ໓໑; ປຂີ. ຍ. ອຂຸ. ໑.ສີ໙; ຊີ. ຄິ. ອກີ. ຊີ. ໑.ສີ. ຄຸຍອຍີລຕຫຸກາ; ອ. ຄິ. ຊີ. ໑.໑.໑ສີ໐) –

ຕຄາ ອາກເຕາຕິ ໑ຕຸ ອາກາຣຄິຍຍຄຕເຍຄ ຂຸປຍຸຍຍຸຂີປິຂຄເຕຸາ ຕຄາ-ຍເຂຸາ. ຍາຍຍຸາເຂາຕຄາ ທິ ຕິເຍເຍ ອຕຕິຂຸຕີຕິ ປຂີປິຂກຍຄເຕຸາ ອາກຕ-ຍເຂຸາ, ຄ ຂາຫກຍຄເຕຸາ “ຕຄລກຸຫໍ ອາກເຕາ”ຕິອາຂີຍຸ (ຊີ. ຄິ. ອຂຸ. ໑.ສີ; ຍ. ຄິ. ອຂຸ. ໑.໑໑; ຍໍ. ຄິ. ອຂຸ. ໑.໑.ສີປັ; ອ. ຄິ. ອຂຸ. ໑.໑.໑ສີ໐; ຊຸຂາ. ອຂຸ. ໑ປັ; ຊຸຕິຕຸ. ອຂຸ. ໑ປັ; ເຂຣກາ. ອຂຸ. ໑.໑.໑; ຍຸ. ຕໍ. ອຂຸ. ໑.ຍາທິຣຄິຂາຄ; ຍທາຄິ. ອຂຸ. ໑໓) ຕິຍ, ຄາປິ ກາຍກຍຄາຂິອເຕຸາ “ອາກເຕາ ເທາ ຍທາຍເຍເຫາ, ຍາກຂາຄໍ ກິຣິຍຸາຂ”ຕຸິອາຂີຍຸ (ຍທາຕ. ໙໑) ຕິຍ. ຕຕຸ ຍຂາກາຣຄິຍຍຄຕເຍຄ ຂຸປຍຸຍຍຸຂີປິຂຄເຕຸາ ຕຄາ-ຍເຂຸາ, ຕໍ ກຸຫາປຸຂາຄຕຸາ ຍທາກຸຫາຍຸເຫຄ ປຸຣິຍຸຍຸຂຸາຄໍ

អាកាយតបជិបធំ ក្ខាហរលោចនេសត សាយញ្ញាទេតា ជនេយ្យនេត្វា ឃំតំសង្គ្រាត់ ឲកត្តូសប្តូត្តកាចទេតា “ឃឆា សញ្ញលោក...ធប... អាកាតា”តិ សាឆារលោទេតា ចត្វា បុត ចំ បជិបធំ យហាបគាតឃុត្តាឌីសុ (ឌី៎ តិ៎ ៧៎៣) សប្តហុលតិទ្ធេសេត សុបិកជាតិ អាសន្តាតញ្ញា ចិបឃ្សីអាឌិតំ លន្តុំ សប្ទុាសប្តូគ្គាតំ ចនេសត ជនេយ្យនេត្វា “ឃឆា ចិបឃ្សី ភកចា”តិអាឌិយាហ៎ ពត្ត ធឃេត អភិតឹហារទេតាតិ យតុឃ្សត្ត-លិក្ខសយ្យត្តិ-ទេហ្យ-សត្តារជយ្យត-បញ្ញដ្ឋា-អភិញ្ញាឌិក្យលសយ្យត្តិ-អធិការ-លត្តាត់ ចនេសត អដ្ឋកសយត្តាកទេតត កាឃបលិឆាតយហាបលិឆារតត៎ សទ្ទានធ្យា សប្ទុាសប្តូគ្គាតំ កាឃបលិឆាតំ ព្ទុយិតាច តឹហារទេត សយិញ្ញ្ញាតិ៎

ឲចំ យហាកិតឹហារចនេសត “ពឆាកទេតា”តិ បជយ្យ អតិ្ត ចត្វា ព្ទុជាតិ បិរយឹប្ញុរលោចនេសត ជនេយ្យតំ “អឆ ចា ឃឆា ចិបឃ្សី ភកចា...ធប... ឃឆា កឃ្សេបិ ភកចា ជាតបិរយិ ប្ញុទេត្វា”តិអាឌិ ចុត្តំ៎ ព្ទុយស្ទុំ បត ជាទេត សុត្តត្តិកាតំ យហាទៅឌិយាតបជិបជាឃ ទោសល្លួឌតតំ្ត បិរយឹកឆា ចត្តត្ថា, សា បត សត្តាការសយ្យត្តា ចរិយាបិជកចណ្ហតាឃ (ចរិយា៎ បកិណ្ហកកឆា) ចិត្តារទេតា តិដ្ឋិដ្ឋា, ពស្ទុា អតិ្តទោហិ ពត្ត ចុត្តតឃេតច ធចឌិតព្ពា៎ ឃឆា បត បុទ្ធេ ចិបឃ្សីអាជយោ សប្ទុាសប្តូគ្គា អភិតឹហារសយ្យត្តិឃំ បតិដ្ឋាឃ សុចិសុត្តាឃ បជិបជាឃ អតចនេសទេតា សប្ទុេជច សត្តា បិរយិយោ បរិប្ញុរេសុំ, ឲចំ អយ្យាយ្យិ ភកចា បរិប្ញុរេសីតិ ព្ទុយតំ្ត សត្តាឃាហ “សយត្តិ សបិរយិយោ ប្ញុទេត្វា”តិ៎ សតិបិ អដ្ឋបរិច្ឆាកាឌិតំ ជាតបិរយិភារច បរិច្ឆាកចិនេសភាចជយ្យតត្តទេញ្ញច សុទ្រុក្តភាចជយ្យតត្តញ្ញា “បញ្ញា យហាបរិច្ឆាទេក”តិ ចិសុំ កហល៎, ពទេតាធឃច ធ អដ្ឋបរិច្ឆាកទេតា ចិសុំ តឃតបរិច្ឆាកក្កហលយ្យិ កតំ, បរិក្កហបរិច្ឆាកភាចសាយញ្ញាបិ ឆតរដ្ឋបរិច្ឆាកទេតា បុត្តជារបរិច្ឆាកក្កហលញ្ញា កតំ៎

កតបច្ឆាកតិកចត្តប្ញុរលាឌិកាឃ បុព្វភាកបជិបជាឃ សង្ឃិ អភិញ្ញាសយាបត្តិតិបជ្ញាជតំ បុព្វទេឃារេកា, ជាតាឌឹសុទេឃច សាតិសឃបជិបត្តិតិបជ្ញាជតំ បុព្វចរិយា, សា ចរិយាបិជកសង្កហិតា៎ អភិតឹហារទេរា បុព្វទេឃារេកា, ជាតាឌិបជិបត្តិ, កាឃចិទេចកចនេសត ឲកចរិយា ចា បុព្វចរិយាតិ ទោចិ៎ ជាតាឌឹតឡោច អបិញ្ឆតាឌឹតញ្ញា សំសារតិព្វារេតសុ អាឌឹតចាតិសំសាតញ្ញា ចិភាចតចនេសត សត្តាតំ ទៅឌិត្តទេឃ បតិដ្ឋាបតបរិបិចតចនេសត ធ បចត្តា កឆា ឆយ្យក្ខាតំ, ញាតីតំ អត្ថចរិយា ញាតត្ថចរិយា, សាបិ ករុលាឃ ចនេសតេច៎ អាឌិ-សទ្ទេត លោកត្ថចរិយាជយោ សង្កហ្យាតិ៎ កយ្យឃ្សកតញាលចនេសត, អតចជ្ជកយ្យាឃតតសិប្បាឃតតចិដ្ឋាដ្ឋាតបរិចឃចនេសត ពត្តាឃតតាឌិបរិចឃចនេសត, លក្ខលត្តឃតឹរលោចនេសត ធ ញាលចារទេរា ព្យុត្តិចរិយា, សា បត អត្ថទេតា បញ្ញាបិរយឹទេឃច, ញាលសយ្យារជយ្យតតំ្ត ចិសុំ កហល៎ ទោតឹតិ បរិឃេត្វា, ក្ខក្កិទេសាតិ អទេត្វា៎

ចត្តារទេរា សតិបដ្ឋាទេត ភារេចត្វា ព្រូទេហត្វាតិ សប្តទេត្តា៎ ពត្ត ភារេចត្វាតិ ក្ខប្បាទេត្វា៎ ព្រូទេហត្វាតិ ចទេឌ្ឍត្វា៎ សតិបដ្ឋាតាឌិក្កហទេលាត អាកាយតបជិបធំ យត្តក់ បិទេបត្វា ជនេយ្យតិ៎ ចិបឃ្សតាសហកតា ឲច ចា សតិបដ្ឋាតាជយោ ជដ្ឋព្វា៎ ឲត្ត ធ “ធឃេត អភិតឹហារទេតា”តិអាឌិតា អាកាយតបជិបជាឃ អាឌិំ ជនេយ្យតិ, “ជាតបិរយឹ”តិអាឌិតា យញ្ញ្ញ “ចត្តារទេរា សតិបដ្ឋាទេត”តិអាឌិតា បរិទេយាសាតត្តិំ ទេចឌិតព្ពា៎

សយ្យតិឌ្ឋាទេតាតិ យុហុត្តឌ្ឋាទេតា យតុឃ្សាតំ ហត្ថទេតា យុត្តយទេត្តា, ត យាត្យុក្ខឆ្ឆិទេតា តិក្ខត្តយទេត្តា៎ តិក្ខត្តយត្តធ្យាយហាសត្តំ បជយំ ព្រហ្មទេតា

សុវណ្ណខារលេត បដិក្កមិំសុ, តេនំ ហេតុនា ចត្តារោ មហារាជានោ អភិតប្បេចលិយា, តេនំ ហេតុនា មនុស្សា ទេវលោកទ្ធុងពោត បដិក្កមិំសុ, មនុស្សានំ ហេតុនា មុទ្ធិត្វា បឆចិយំ បតិដ្ឋិតោតិ។ ឃឆាហ កកចា មហាបឆាតឆេសតាយំ។ សេតមិមុលេត្តតិ ជិន្នសេតឆ្នេត្វា។

អត្ថសារីឃយាតេតិ សារីឃយាតេ។ ឲត្ត ច លេត្តក្កហលោតេច ពក្កាឌិតិ បញ្ចា ពក្យឆកល្ឋាតិបិ ចុត្តារតេចាតិ ឥដ្ឋន្នា។

ពក្កតាលចល្ឋយោរហេត្តកចាលតឹឌតិក្ខុលិមុសុ បដ្ឋាបិ ហិ លេត្តត សហ តទា ខ្ទុបដ្ឋិតា អហេសុំ, លេត្តាឌិតិយេច ច តទា បញ្ញាយិំសុ, ត

លេត្តាឌិក្កាហកា។ សត្ថា ច ជិសាតិ ឥសបិ ជិសា។ តយិជំ សត្ថុជិសាចិលោកតំ សត្តបឌឌីតិហារុត្តរកាលំ ឥដ្ឋន្នា។ មហាសត្តោ ហិ មនុស្សានំ

ហេតុនា មុទ្ធិត្វា បុរត្ថិមជិសំ ឆ្ឋលោកេសិ។ តត្ថ ឌេចមនុស្សា កន្ធមាលាទីហិ បូជយមានា “មហាបុរិស ឥធ តុម្ហេហិ សជិសោបិ គត្ថិ, កុតោ

ខ្ទុត្តរីតរោ”តិ អាហំសុ។ ឲចំ ចតស្សោ ជិសា, ចតស្សោ អនុជិសា; ហេដ្ឋា, ខ្ទុបរីតិ សត្ថា ជិសា អនុចិលោកេត្វា សព្ពត្ថ អត្តនា សជិសំ

អជិស្វា “អយំ ខ្ទុត្តរា ជិសា”តិ តត្ថ សត្តបឌឌីតិហារេន អកមាសិ។ អាសភិន្តិ ខ្ទុត្តមំ។ អគ្គោតិ សព្ពបឋមោ។ ជេដ្ឋោ សេដ្ឋោតិ ច តស្សេច

ចេចចនំ។ អយមន្តិមា ជាតិ, គត្ថិ ជានិ បុនព្ភចោតិ ឥមស្មិំ អត្តភាវេ បត្តព្ពំ អរហត្តំ ព្យាការសិ។

អនេកេសំ ចិសេសានំ បុព្ពនិមិត្តភាវេចាតិ សំលិខេត្តត ចុត្តមត្តំ “ឃឆីហិ”តិអាជីនា ចិត្ថារេតា ឥស្សេតិ។ តត្ថ ឲត្តាតិ –

“អនេកសាខញ្ច សហស្សមណ្ឌលំ,

លេត្តំ មរុ ធារយុមន្តលិក្ខេ;

សុវណ្ណឥណ្ឌា ចីតិបតន្តិ ចាមរា,

ត ជិស្សរេ ចាមរលេត្តកាហកា”តិ។ (សុ៑ និ៑ ៦៨៩);

ឥមិស្សា កាថាយ។ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណមេច សព្ពត្ថ អប្បដិហតចារតាយ អនាចរណញាណត្តិ អាហ

“សព្ពញ្ញុតានាចរណញាណបដិលាភស្សា”តិ។ តថា អយំ កកចាបិ កតោ…បេ… បុព្ពនិមិត្តភាវេចាតិ ឲតេត អភិជាតិយំ ឆមុតាចរេសត

ខ្ទុប្បន្នកចិសេសា សព្ពនេមិត្តានំ សាធារណាតិ ឥស្សេតិ។ បិរមិតាតិស្សន្ថា ហិ តេតិ។

ចិក្កមីតិ អកមាសិ។ មរូតិ ឥចចា។ សយាតិ ចិលោកតសមតាយ សយា សជិសិសោយា។ មហាបុរិសោ ហិ ឃឆា ឲកំ ជិសំ ចិលោកេសិ, ឲចំ

សេសជិសាបិ, ត កត្វចិ ចិលោកេត ចិតន្ធោ តស្ស អហោសីតិ។ សយាតិ ចា ចិលោកេត្វា យុត្តា, ចិសមរហិតាតិ អត្ថោ។ ត ហិ តទា

ពោធិសត្តស្ស ចិរូបឌីកជ្ឈចិសមរូបិតិ ចិលោកេត្វា អយុត្តាតិ ជិសាសុ ខ្ទុបដ្ឋហន្តីតិ។

ឲចំ “តថា កតោ”តិ កាឃកាយតេដ្ឋត កត-សដ្ឋេត តថាកត-សទ្ទំ តិដ្ឋិស្វា ឥជានិ ញាណកាយតេដ្ឋត តំ ឥស្សេត្វា “អថ ចា”តិអាជីយាហ។

តត្ថ នេក្ខម្មេនាតិ អលោភប្បធានេន កុសលចិត្តុប្បាទេន។ កុសលា ហិ ធម្មា ឥធ នេក្ខម្មំ, ន បព្ពជ្ជាទយោ, “បឋមជ្ឈាន”ន្តិ (ទី។ និ។ អភិ។ ដី។ ១។សី។ព្រហ្មជាលសុត្តវណ្ណនា; អ។ និ។ ដី។ ១។១។១៥០) ច វទន្តិ។ បហាយាតិ បជហិត្វា។ គតោ អធិគតោ, បដិបន្នោ វុត្តាទិវិសេសន្តិ អត្ថោ។ បហាយាតិ វា បហានហេតុ, បហានលក្ខណំ វា។ ហេតុលក្ខណេ ត្វា ហិ អយំ បហាយ-សទ្ទោ។ កាមច្ឆន្ទាទិប្បហានហេតុកំ “គតោ”តិ ឯត្ថ វុត្តំ គមនំ អវេទិតោ, បដិបត្តិ ឯវ វា កាមច្ឆន្ទាទិប្បហានេន ច លក្ខីយតីតិ។ ឯស នយោ បការេត្វាតិអាទីសុបិ។ អព្យាបាទេនាតិ មេត្តាយ។ អាលោកសញ្ញាយាតិ វិភូតំ កត្វា មនសិការេន (ទី។ និ។ អភិ។ ដី។ ១។សី។ព្រហ្មជាលសុត្តវណ្ណនា) ឧបដ្ឋិតអាលោកសញ្ជាននេន។ អវិក្ខេបេនាតិ សមាធិនា។ ធម្មវវត្ថានេនាតិ កុសលាទិធម្មានំ យាថាវនិច្ឆយេន។ “សប្បច្ចយនាមរូបវវត្ថានេនា”តិបិ វទន្តិ។

ឯវំ កាមច្ឆន្ទាទិនីវរណប្បហានេន “អភិជ្ឈំ លោកេ បហាយា”តិអាទិនា (វិភ។ ៥០៨) វុត្តាយ បឋមជ្ឈានស្ស បុព្ពភាគបដិបទាយ ភគវតោ តទាគតភាវំ ទស្សេត្វា ឥទានិ សហ ឧបចារេន អដ្ឋហិ សមាបត្តីហិ អដ្ឋារសហិ ច មហាវិបស្សនាហិ តំ ទស្សេតុំ “ញាណេនា”តិអាទិមាហ។ នាមរូបបរិគ្គហកង្ខាវិតរណានញ្ហិ វិបស្សនង្គភូតស្ស មោហស្ស ទូរីករណេន ញាតបរិញ្ញាយំ ឋិតស្ស អនិច្ចសញ្ញាទយោ សិជ្ឈន្តិ, តថា ឈានសមាបត្តីសុ អភិរតិនិមិត្តេន បាមោជ្ជេន តត្ថ “អនភិរតិយា វិនោទិតាយ ឈានាទីនំ សមធិគមោ”តិ សមាបត្តិវិបស្សនានំ អរតិវិនោទនអវិក្ខេបបទាលនាទីនិ ឧបការោ, ឧប្បដិបាដិតាទេសនា បន នីវរណសមាធាយ អវិជ្ជាយ ហេដ្ឋា នីវរណេសុបិ សង្គហេតព្ពត្តា ទដ្ឋព្ពា។ សមាបត្តិវិហារប្បវេសវិពន្ធនេន នីវរណានិ កវាដសទិសានីតិ អាហ “នីវរណកវាដំ ឧគ្ឃាដេត្វា”តិ។ “រត្តិំ អនុវិតក្កេត្វា អនុវិចារេត្វា ទិវា កម្មន្តេ បយោជេតី”តិ (ម។ និ។ ១។២៥១) វុត្តដ្ឋានេ វិតក្កវិចារា ធូមាយនាតិ អធិប្បេតាតិ អាហ “វិតក្កវិចារធូម”ន្តិ។ កិញ្ចាបិ បឋមជ្ឈានូបចារេយេវ ទុក្ខំ, ចតុត្ថជ្ឈានូបចារេ ច សុខំ បហីយតិ, អតិសយប្បហានំ បន សន្ធាយាហ “ចតុត្ថជ្ឈានេន សុខទុក្ខំ បហាយា”តិ។

អនិច្ចស្ស, អនិច្ចេ វា អនុបស្សនា អនិច្ចានុបស្សនា, តេភូមកធម្មានំ អនិច្ចតំ គហេត្វា បវត្តាយ វិបស្សនាយេតំ នាមំ។ និច្ចសញ្ញន្តិ សង្ខតធម្មេសុ “និច្ចា សស្សតា”តិ ឯវំបវត្តមិច្ឆាសញ្ញំ។ សញ្ញាសីសេន ទិដ្ឋិចិត្តានម្បិ គហណំ ទដ្ឋព្ពំ។ ឯស នយោ ឥតោ បរេសុបិ។ និព្ពិទានុបស្សនាយាតិ សង្ខារេសុ និព្ពិទាការេន បវត្តាយ អនុបស្សនាយ។ នន្ទិន្តិ សប្បីតិកតណ្ហំ។ វិរាគានុបស្សនាយាតិ សង្ខារេសុ វិរជ្ជនាការេន បវត្តាយ អនុបស្សនាយ។ និរោធានុបស្សនាយាតិ សង្ខារានំ និរោធស្ស អនុបស្សនាយ។ យថា វា សង្ខារា និរុជ្ឈន្តិយេវ, អាយតិំ បុនព្ភវវសេន ន ឧប្បជ្ជន្តិ, ឯវំ អនុបស្សនា និរោធានុបស្សនា។ តេនេវាហ “និរោធានុបស្សនាយ និរោធេតិ, នោ សមុទេតី”តិ។ មុច្ចិតុកម្យតា ហិ អយំ ពលប្បត្តាតិ។ បដិនិស្សជ្ជនាការេន បវត្តា អនុបស្សនា បដិនិស្សគ្គានុបស្សនា, បដិសង្ខាសន្តិដ្ឋនា ហិ អយំ។ អាទានន្តិ និច្ចាទិវសេន គហណំ។ សន្តតិសមូហកិច្ចារម្មណានំ វសេន ឯកត្តគ្គហណំ ឃនសញ្ញា។ អាយូហនំ អភិសង្ខរណំ។ អវត្ថាវិសេសាបត្តិ វិបរិណាមោ។ ធុវសញ្ញន្តិ ថិរភាវគ្គហណំ។ និមិត្តន្តិ សមូហាទិឃនវសេន សកិច្ចបរិច្ឆេទតាយ ច សង្ខារានំ សវិគ្គហគ្គហណំ។ បណិធិន្តិ រាគាទិបណិធិំ។ សា បនត្ថតោ តណ្ហាវសេន សង្ខារេសុ និន្នតា។ អភិនិវេសន្តិ អត្តានុទិដ្ឋិំ។

អនិច្ចទុក្ខាទិវសេន សព្ពធម្មតីរណំ អធិបញ្ញាធម្មវិបស្សនា។ សារាទានាភិនិវេសន្តិ អសារេសុ សារគ្គហណវិបល្លាសំ។ ឥស្សរកុត្តាទិវសេន

ᩃᩮᩣᨽᩮᩣ ᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩉᩣᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩮᩣ. ᨠᩮᨧᩥ ᨷᨶ “ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᩋᨲᩦᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪑.᪑᪘; ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪒.᪒᪐) ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩈᩴᩈᨿᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩉᩣᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ. ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᩈᩩ ᩃᩮᨱᨲᩣᨱᨽᩣᩅᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩋᩣᩃᨿᩣᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩮᩣ. “ᩋᩣᩃᨿᩁᨲᩣ ᩋᩣᩃᨿᩈᨾ᩠ᨾᩩᨴᩥᨲᩣ”ᨲᩥ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪒.᪖᪔, ᪖᪗; ᨾ. ᨶᩥ. ᪑.᪒᪘᪑; ᪒.᪓᪓᪗; ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪑.᪑᪗᪒; ᨾᩉᩣᩅ. ᪗, ᪘) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩋᩣᩃᨿᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ, ᩈᩣᨿᩮᩅ ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨴᩦᩈᩩ ᩁᩪᨷᩣᨴᩦᩈᩩ ᨧ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩈᨶᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᩃᨿᩣᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩮᩣᨲᩥ. ᨠᩮᨧᩥ “ᨴᩩᨧᩥᨧᩥᨨᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨷᨭᩥᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᩦᨿᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᨷᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨶᩩᨷᩔᨶᩣ. ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩮᩣ ᩅᩥᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᩴ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨠᩁᨱᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᩋᨶᩩᨷᩔᨶᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᩣᨶᩩᨷᩔᨶᩣ, ᨣᩮᩣᨲᩕᨽᩪ. ᩈᩴᨿᩮᩣᨣᩣᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩴᨿᩩᨩ᩠ᨩᨶᩅᩈᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᩈᩩ ᨶᩥᩅᩥᩈᨶᩴ. ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᨠᨭ᩠ᨮᩮᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩈᩉᨩᩣᨲᩮᨠᨭ᩠ᨮᩮ ᨷᩉᩣᨶᩮᨠᨭ᩠ᨮᩮ ᨧ. ᩒᩊᩣᩁᩥᨠᩮᨲᩥ ᩏᨷᩁᩥᨾᨣ᩠ᨣᩅᨩ᩠ᨫᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᩋᨷᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨴᩔᨶᩮᨶ ᨷᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨷᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩅᨩ᩠ᨫᩮᩉᩥ ᩒᩊᩣᩁᩥᨠᩣᨲᩥ. ᩋᨱᩩᩈᩉᨣᨲᩮᨲᩥ ᩋᨱᩩᨽᩪᨲᩮ. ᩍᨴᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨾᨣ᩠ᨣᩅᨩ᩠ᨫᩮ ᩋᨷᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᩮᨲᩥ ᩋᩅᩈᩥᨭ᩠ᨮᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᩮ. ᨶ ᩉᩥ ᨷᨮᨾᩣᨴᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᨷᩉᩦᨶᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨷᩩᨶ ᨷᩉᩦᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ.

ᨠᨠ᩠ᨡᩊᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨮᩥᨶᨽᩣᩅᩮᩣ. ᨷᨣ᩠ᨥᩁᨱᩴ ᨴᩕᩅᨽᩣᩅᩮᩣ. ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩅᩣᨿᩩᨶᩣ ᨽᩈ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᨿ ᨿᩮᨶ ᩅᩣᨿᩩᨶᩣ ᨲᩴᨲᩴᨠᩃᩣᨷᩔ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨿᨶᩴ, ᨳᨴ᩠ᨵᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩣ, ᨲᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨶᩴ. ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᨷᩥ ᨠᩃᩣᨷᨶ᩠ᨲᩁᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨠᩃᩣᨷᨶ᩠ᨲᩁᨽᩪᨲᩮᩉᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨹᩩᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᩮ ᨲᩴᨲᩴᨽᩪᨲᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᩁᩪᨷᨷᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩈᩴ ᨿᩮᩣ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ, ᨲᩮᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᩋᩈᨾ᩠ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣᩅ, ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᨽᩣᩅᩮᩣ ᨶ ᩈᩥᨿᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨷᩦᨽᩣᩅᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ, ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨷᩥᨲᩣᩅ ᩋᩈᨾ᩠ᨹᩩᨭ᩠ᨮᨲᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩃᩣᨷᩮ ᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ, ᨲᩮᩉᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨹᩩᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᩮᩣ ᩋᩈᨾ᩠ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ. ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩤ ᩋᩣᨠᩣᩈᨵᩤᨲᩩᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮ (ᨵ. ᩈ. ᪖᪓᪗) “ᩋᩈᨾ᩠ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩮᩉᩦ”ᨲᩥ.

ᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᩣᨲᩮ ᩅᩥᩈᨴᩥᩈᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩁᩩᨷ᩠ᨷᨶᩴ. ᨧᩮᨲᨶᩣᨷᨵᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩔ ᨧᩮᨲᨶᩣᩅᩈᩮᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᩁᨱᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ”ᨲᩥ. ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨽᩣᨩᨶᩦᨿᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ (ᩅᩥᨽ. ᪕᪒) “ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩤ ᨧᩮᨲᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣᩅ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩣ. ᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᩁᨱᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ ᨧ ᨧᩮᨲᨶᩣ. ᨿᨳᩣᩉ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ? ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᨹᩁᨱᩴ ᩈᩅᩥᨷ᩠ᨹᩣᩁᩥᨠᨲᩣ. ᩋᩔᨴ᩠ᨵᩥᨿᩮᨲᩥ ᩋᩈᨴ᩠ᨵᩥᨿᩉᩮᨲᩩ. ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮ ᨽᩩᨾ᩠ᨾᩴ. ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᨠᩮᩣᩈᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ. ᩏᨷᩈᨾᩃᨠ᩠ᨡᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᩊᩣᩉᩪᨷᩈᨾᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ. ᩃᩦᨶᩩᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᩁᩉᩥᨲᩮ ᩋᨵᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩮ ᨷᨣ᩠ᨣᩉᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩈᨾ᩠ᨷᩉᩴᩈᨶᩮᩈᩩ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᩅᨭᨲᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᩩᨷᩮᨠ᩠ᨡᨶᩴ ᨷᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᨷᩣᨲᩩᨷᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩣ.

ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᨶᩣᨴᩥᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣᨿ ᩃᩪᨡᩣᨶᩴ ᩋᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᨠᩣᨶᩴ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᨠᩁᨽᩣᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩣ ᩈᩥᨶᩥᨴ᩠ᨵᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩣᨷᨧ᩠ᨧᨿᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩣᨶᩴ ᩈᩮᩣᨲᩣᩁᨬ᩠ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᩔᩣ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨠᩣᨿᩥᨠᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲᩥ, ᩈᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩉᨶᩴ ᨥᨭᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣᨿ ᩅᩥᩁᨲᩥᨿᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ. ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩅᩤ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᨶᩴ ᨠᩣᨿᩥᨠᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᨽᩣᩁᩩᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶᩴ ᩅᩥᨿ. ᨩᩦᩅᨾᩣᨶᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩔ, ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩅᩤ ᨩᩦᩅᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᩋᩣᨩᩦᩅᩔᩮᩅ ᩅᩤ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᩅᩮᩣᨴᩤᨶᩴ. ᩈᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨷᨠ᩠ᨡᩮ ᨷᨲᩥᨲᩩᩴ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᨷᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶᩴ ᨷᨣ᩠ᨣᩉᩮᩤ.

“ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ”ᨲᩥ ᩍᨵ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨧᩮᨲᨶᩣᩃᨠ᩠ᨡᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ. ᨲᨿᩥᨴᩴ ᩋᩣᨿᩪᩉᨶᨽᩣᩅᩮᩣ. ᩋᩣᨿᨲᨶᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶᩴ.

អាយតនានំ ចេវេន ហិ អាយសង្ខាតានំ ចិត្តចេតសិកានំ បចត្តិំ តណ្ហាយ ហេតុលក្ខណត្តិ ចក្ខុស្ស ឧតកហេតុភាវេន, មក្កស្ស បត តិដ្ឋានសម្បាបកត្តត្តិ អយមេវេតំ ចិវេសនោំ

តថលក្ខណំ អធិបតីតសភាវេនំ ទុកាវេសា អញ្ញមញ្ញានតិចត្តត់ អត្ថនានសិកភាវេនំ ឃុកន្ធ្វ សមឆចិបស្សតាចំ សន្ធាបញ្ញា បក្កហាចិវេក្ខបិតិបិ ចនត្តិំ

សំវេណាតិ កិលេសេស វេលបតីតិ លវេឃា, មវេក្កាំ អត្ថប្បាគបរិវេឃាសាតតាយ អត្ថប្បាវេគា, ថលំ បស្សទ្ធិ កិលេសច្ចុបសវេមាំ លក្ខណ្ណាតិ កត្តុកាមតាលក្ខណ្ណំ មុលលក្ខណំ បតិដ្ឋាភាវេនំ សមុដ្ឋានភាវេនា សមុដ្ឋានលក្ខណំ អាវេមុណបដិបិឌកតាយ សម្បយុត្តឆម្មានំ ឧប្បត្តិហេតុតាំ សវេមាឆានំ ចិសឃានិសត្តិបិវេតត កវេហតព្ពាកាវេទា, ឃា សក្កតីតិ ចុច្ចតិំ សមំ សហ ឧគហត្តិ អវេតត សម្បយុត្តឆម្មាតិ ចា សវេមាឆានំ, ថវេស្សាំ សវេមាសវេត្តិ សត្តិបតត្តិ ទុត្តាតិ សវេមាសវេណំ វេចគតាយ ចិតា អប្បចត្តុមាតា សម្បយុត្តឆម្មា វេចគតាកុកចតតិមិត្តិ សវេមាសដិ ចិឃ វេហាត្តីតិ ទុចំ ចុត្តំ វេកាបិតសីតំ កូដំ ចិឃ សម្បយុត្តានំ បិវេមាក្ខភាវេនា បមុលលក្ខណំ តវេតា, វេតសំ ចា សម្បយុត្តឆម្មានំ ឧត្តទិ បឆានត្តិ តតុត្តទិ, បញ្ញុត្តរា ហិ កុសលា ឆម្មាំ ចិមុត្តិឃាតិ ថលស្សាំ តតិញ្ញាសីលាឌិកុណសាវេស្ស បវេមុក្កុសភាវេនត សាទិំ អឃច្ចោ លក្ខណចិភាវេកា លឆាតុបច្ចាឍសាតក្កានិចេវេត តំតំសុត្តបគាត្ថសាវេទត វេបិវាលដ្ឋកធាឃំ អាកាតតវេឃត ច កវេតាតិ ឥដ្ឋព្ពំ តថា ហិ បុវេព្ពា ចុវេត្តាបិ វេកាចិ ឆវេម្មា បរិឃាឃត្តុរបកាសតត្វំ បុត គស្សិវេតាំ តវេតា ទុច ច “លក្ខមុលកា កុសលា ឆម្មា មតសិការសមុដ្ឋានា ថស្សសវេមាឆានា វេចគតាសវេមាសវេណា”តិ, “បញ្ញុត្តរា កុសលា ឆម្មា”តិ, “ចិមុត្តិសារមិទំ (ព្រហ្មចរិយ”ត្តិ, “តិព្ពានោកាឆញ្ញាអាចុសោ (ព្រហ្មចរិយំ តិព្ពានបរិវេឃាសាត”ត្តិ (មៈ តិៈ ១៉៣៩៩) ច សុត្តបគានំ ចេវេត “លក្ខណ្ណ មុលលក្ខណ”ត្តិអានិ ចុត្តំ

តថឆម្មា តាយ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ អធិបតីតសភាចត្តាំ តថានិ តំសភាចត្តាំ អចិតថានិ អមុសាសភាចត្តាំ អតញ្ញថានិ អញ្ញាការវហិតត្តាំ ឧាតិបច្ចយសម្ភូតសមុទាកតដ្ឋោតិ ឧាតិបច្ចយា សម្ភូតំ ហុត្វា សហិតស្ស អត្តវេតា បច្ចយានុរូបស្ស ឧទ្ធិ អាកតភាវេនា, អត្ថបចត្តតដ្ឋោតិ អវេត្ថាំ អថ ចា សម្ភូតដ្ឋោ ច សមុទាកតដ្ឋោ ច សម្ភូតសមុទាកតដ្ឋោ, ត ឧាតិវេតា ឧវាមវេណំ ត វេហាតិ, ត ច ឧាតិំ ចិតា អញ្ញវេតា វេហាតីតិ ឧាតិបច្ចយសម្ភូតដ្ឋោំ ព្ពត្តព្ពំ ឧាតិវេតា សមុទាកច្ឆតីតិ ឧាតិបច្ចយសមុទាកតដ្ឋោ, ឃា ឃា ឧាតិ ឃថា ឃថា បច្ចវេឃា វេហាតិ, តគត្ថរូបំ បិតុភាវេចាតិ អវេត្វាំ អចិជ្ជាយ សង្ខារានំ បច្ចយដ្ឋោតិ ទុត្វាបិ ត អចិជ្ជា សង្ខារានំ បច្ចវេឃា ត វេហាតិ, ត ច អចិជ្ជំ ចិតា សង្ខារា ឧប្បជ្ជត្តិ, ឃា ឃា អចិជ្ជា វេឃសំ វេឃសំ សង្ខារានំ ឃថា ឃថា បច្ចវេឃា វេហាតិ, អឃំ អចិជ្ជាយ សង្ខារានំ បច្ចយដ្ឋោ បច្ចយភាវេចាតិ អវេត្វាំ

ភកចា តំ សព្ពាការវេតា ឧាតាតិ បស្សតីតិ សព្ពវេគ្ធាំ វេតតាតិ ភកចតាំ តំ ចិភជ្ជមានត្តិ វេឃាវេឌតព្ពំ តត្តិ រូបាយតនំ ព្ពដ្ឋានិដ្ឋាឌីតិ អានិ-សវេទ្គត មព្ពញ្ញំ សក្កល្បាតិ, តថា អតីតានាកតបច្ចុប្បន្នបរិត្តអជ្ឈត្តពហិទ្ធាតទុភយាឌិវេភឌំ លព្ភមានកបគចវេសនាតិ “រូបាយតនំ ឌិដ្ឋំ, សទ្ទាយតនំ សុតំ, កន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្ពាយតនំ មុតំ, សព្ពំ រូបំ មតសា ចិញ្ញាត”ត្តិ (ធៈ សៈ ៥៩៩) ចគតវេតា ឌិដ្ឋបគច្ចោ

ວິຎ຺ຎາຕປທ຺ຄາ ຣູປາຣມ຺ມເຓ ລກ຺ຂຕິ, ຣູປາຣມ຺ມໍ ອິຏ຺ຐໍ ອນິຏ຺ຐໍ ມຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ປຣິຕ຺ຕໍ ອຕີຕໍ ອນາຄຕໍ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນໍ ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ພຫິທ຺ຘາ ທິຏ຺ຐໍ ວິຎ຺ຎາຕໍ ຣູປໍ ຣູປາຍຕນໍ ຣູປຘາຕຸ ວຓ຺ຓນິຠາ ສນິທສ຺ສນໍ ສປ຺ປຏິຆໍ ນີລໍ ປີຕກນ຺ຕິ ເອວມາທີຫິ ອເນເກຫິ ນາເມຫິ.

ເຕຣສຫິ ວາເຣຫີຕິ ຣູປກເຓ຺ຑ (ຘ. ສ. ໙໑໙) ອາຄເຕ ເຕຣສ ນິເທ຺ທສວາເຣ ສນ຺ຘາຍາຫ. ເອເກກສ຺ມິໍ ວາເຣ ຈຕຸກ຺ກໍ ຈຕຸກ຺ກໍ ວວຕ຺ຖາປນນຍານໍ ວເສນ “ເທ຺ວປຎ຺ຎາສາຍ ນເຍຫີ”ຕິ ອາຫ. ຕຖເຍວ ອວິປຣີຕທສ຺ສິຕາຍ ອປ຺ປຏິວຕ຺ຕິຍເສສຕາຍ ຈ. “ຊານາມິ ອຠິຎ຺ຎາສິ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ຕຍາຖາຕີຕກາເລສຸ ກາລປ຺ປວຕ຺ຕິທສ຺ສເນນ ອນາຄເຕປິ ກາລປ຺ປວຕ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕາເຍວາຕິ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ. ວິທິຕ-ສທ຺ໂທ ອນາຍຕ຺ຕກາລວິເສເສາ ເວທິຕນ຺ໂຕ “ທິຏ຺ຐໍ ສຸຕໍ ມຸຕ”ນ຺ຕິອາທີສຸ (ຘ. ສ. ໕໙໙) ວິຍ. ນ ຂຸທ຺ທາສີຕິ ອຕ຺ຕຕ຺ຖິຍເວເສນ ນ ຂຸທ຺ທາ. ຍຖາ ຣູປາຣມ຺ມຓາເທໂຍ ຘມ຺ມາ ວິວກາຣາ ວິປກາຣາ ຈ, ຕຖາ ເນ ປສ຺ສຕິ ຊານາຕີຕິ ຄຈ຺ຉຕີຕິ ຕຖາຄເຕາຕິ ເອວໍ ປທສມ຺ພຸເທ຺ຘາ ເວທິຕເທ຺ທາ. ເກຈິ ປນ “ນິຣຸຕ຺ຕິນເຍນ ປິສໂທຣາທິປເກ຺ຂເປນ (ປາລິນິ ໖.໗.໑໐໕) ທາ ສທ຺ທສ຺ສ ເລາປໍ, ອາຄຕ-ສທ຺ທສ຺ສ ຈາຄມໍ ກຕ຺ວາ ຕຖາຄເຕາ”ຕິ ວຓ຺ຓຍນ຺ຕິ.

ນິເທ຺ທສຕາຍ ອນຸປວຊ຺ຊໍ ປຄ຺ຄປິຕຕ຺ຖາກາເຣນ ອຕ຺ຖໍ ອປເຕຕຕ຺ຖາກາເຣນ ອນງ຺ຄໍ ອຕ຺ຖຍຸຕ຺ຕໍ ຍາຖາວາທິສຍຸຕ຺ຕິຍາ ສຕ຺ຖາກາຣປຣິປຸຓ຺ຓໍ ເນາ ອຕ຺ຖາວາຕິ “ຕເຖວາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕເຍວຕ຺ວໍ ຍຸຕິເຣເຣກນ ສຍຸຕ຺ເຕຕິ. ເຕນ ມເຄ຺ວໍ ກາສິຕໍ, ອຸເກ຺ຂນ ຕເຄ຺ວນິປ຺ປາເຄເນາ ຍຖາ ກາສິຕໍ ກຄຕາ, ຕເຖວາຕິ ອວິປຣີຕເຄເສນໍ ຄສ຺ສິຕໍ. ຄເຄອເຕ຺ວາຕິ ອຸເຕນ ຕຖໍ ຄເຕີຕິ ຕຖາຄເຕາຕິ ຄ-ກາຣສ຺ສ ຕ-ກາເຣາ ກເຕາ ນິຣຸຕ຺ຕິນເຍນາຕິ ຄສ຺ສິຕິ.

ຕຖາ ຄຕຍສ຺ສາຕິ ຕຖາຄເຕາ. ຄຕນ຺ຕິ ຈ ກາຍວາຈາປວຕ຺ຕີຕິ ອເຕ຺ວາ. ຕຖາຕິ ຈ ວຸເຕ຺ຕ ຍໍຕໍສທ຺ທາໍ ອຊ຺ຍກິວາຣິສຍ຺ຍຸຕ຺ຕິຕາຍ ຍຖາຕິ ອຍເຍເຕ຺ວາ ນຸປຄິ຺ເຕາເຍວ ເຫາຕິ, ກາຍວຈີກິຣິຍາເນທ຺ທາ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎານຸເລາເມນ ວວຕິ຺ຖາຍໍ ກາຍສ຺ສ ວາຈາ, ວາຈາຍ ຈ ກາເຍາ ສຍ຺ຍຸຕ຺ຕິກາເຣນ ນຸປຕິ຺ຖີຕິ ຍຸຍຍຕ຺ເຕາ ຄສ຺ສເນຕ຺ວາ ອາຫ “ກເຄເຕາ ຫີ”ຕິອາທິ. ຍຸຍສ຺ມິໍ ປນ ອເຕ຺ວາ ຕຖາວາທີຕາຍ ຕຖາຄເຕາຕິ ອຍມ຺ປິ ອເຕ຺ວາ ສິເທ຺ຘາ ເຫາຕິ. ເສາ ປນ ປຸເຕ຺ພາ ປກາຣນ຺ເຕເຣນ ຄສ຺ສິເຕາຕິ ອາຫ “ວຸຈ຺ຈ ຕຖາກາຣິຕາຍ ຕຖາຄເຕາ”ຕິ.

ຕິຣິຍໍ ອປຣິມາຓາສຸ ເລາກຘາຕູສູຕິ ວຸເຕນ ຍເຄເກ “ຕິຣິຍໍ ວິຍ ອຸປຣິ ອເຘາ ຈ ນຕ຺ຖິ ເລາກຘາຕຸເຍາ”ຕິ ວທນ຺ຕິ, ຕໍ ປຏິເສເຘຕິ. ເທສນາວິລາສາເຍວ ເທສນາວິລາສເຍເຍາ ຍຖາ “ປຸຎ຺ຎມຍໍ, ຄານມຍ”ນ຺ຕິອາທີສຸ.

ນິປາຕນໍ ວາຈກສທ຺ທສນ຺ນິຘາເນ ຕທຕ຺ເຖາຕກກາເຣນ ປວຕ຺ຕເຕາ ຄຕ-ສທ຺ທາເຍວ ອວຄຕຕ຺ເຖ ອຕີຕຕ຺ເຖ ວທຕີຕິ ອາຫ “ຄເຕາຕິ ອວຄເຕາ ອຕີເຕາ”ຕິ.

ອຖ ວາ ອຠິນີຫາຣເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ຍາວ ສມ຺ມາສມ຺ໂພຘິ, ເອຕ຺ຖນ຺ເຕເຣ ມຫາໂພຘິຍານປຏິປຕ຺ຕິຍາ ຫານຏ຺ຐານສໍກິເລສນິວຕ຺ຕີນໍ ອພາເວາ ຍຖາ ປຓິຘານໍ, ຕຖາ ຄເຕາ ອຠິນີຫາຣານຸຣູປໍ ປຏິປນ຺ໂນຕິ ຕຖາຄເຕາ. ອຖ ວາ ມຫິທ຺ຘິກຕາຍ ປຏິສມ຺ພິທານໍ ອຸກ຺ກໍສາຘິຄເມນ

អភាចរលោកាលតាយ ច កត្វធិបិ បដិឈាតាកាចេតា យធា រុធិ, តធា កាយចឌីធិត្តាភំ គតាភិ គយភាភិ បចត្តិយោ ៗតស្សាតិ តធាគេតា៍ យស្មា ច លៃលេក ចិឆ-យុត្ត-គត-ប្យកាទ-សង្កា សយាភត្វា ឌិស្សត្តិ៍ តស្មា យធាចិឆា ចិបស្សឹអាគយោ កគចេត្តា, អយយ្យិ កគចា តធាចិយោតិ តធាគេតា, យធាយុត្តា ច េត កគចេត្តា, អយយ្យិ កគចា តធាយុេត្តាតិ តធាគេតា៍ អឆ ចា យស្មា សង្ហំ តង្ហំ តឆត្តិ ចាលាលេស្សតំ អឌិចចភំ, តស្មា តេឆភ ចាលាលេភ អាគេតាតិ តធាគេតា៍ ៗចយ្យិ តធាគត-សង្កស្ស អេត្វា េចឌិតេត្ថា៍

បហាយ កាយាឌិយេល យធា គតា,

សយាឌិចាលោហិ ចិបស្សិអាគយោ;

យេហសិេភា សញ្ញយុតី ឌុតិត្ថយោ,

តធា គេតា េតភ យេតា តធាគេតា៍

តឆង្ហា ឆាតាយតភាឌិលក្ខលំ,

សកាចសាយញ្ញាចិកាគេកេគតា;

សយម្ភុចាលោភ ឌិេភា សយាគេតា,

តធាគេតា ចុង្ហតិ សញ្ញបុង្គចោ៍

តធាភិ សង្ហាភិ សយត្តចក្ខុភា,

តធា ត្តគប្យង្ហយតា ច សត្ថសោ;

អភត្តាភេយ្យេភ យេតា ចិកាចិតា,

យាធាចេតា េតភ ឌិេភា តធាគេតា៍

អនេកភេទាសុបិ លោកនាថស្ស,

ជិតស្ស រូបាយតនាទិគោចរេ;

វិចិត្រភេទំ តថេវច ទស្សតំ,

តថាគតោ តេន សមត្តលោចនោ·

យតោ ច យំ តថេវច ករោតិ,

វទាតិ វាចាយត្ថលោមយត្តតោ;

គតោហិ លោកំ អភិភុយ្យិរិយតិ,

តថាគតោ តេនបិ លោកនាយកោ·

យថាភិនីហារវតោ យថារុចិ,

បវត្តវាចា តត្ថចិត្តកាចតោ;

យថាវិធា យេន បុរា មហេសិនោ,

តថាវិធោ តេន ជិនោ តថាគតោតិ· (ឥតិវុ· អដ្ឋ· ១៣៨; ទី· និ· ដី· ១·លិ គន្ថារម្ភវណ្ណនា);

អារកត្តាតិអាទីនំ បទានំ អត្ថោ វិសុទ្ធិមគ្គេ (វិសុទ្ធិ· ១·១២៣) ពុទ្ធានុស្សតិនិទ្ទេសវណ្ណនាយ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ· សម្មា សាមញ្ច សព្វធម្មានំ ពុទ្ធត្តាតិ ពាហិរកស្ស បរោបទេសរហិតស្ស សព្វាការេន សព្វធម្មាវពោធនសមត្ថស្ស អាកង្ខាបដិពទ្ធវុត្តិនោ អនាវរណញាណសង្ខាតស្ស សព្វញ្ញុតញ្ញាណស្ស អធិគមេន ទស្សិតោ·

តត្ថ ច (ឥតិវុ· អដ្ឋ· ១៣៨) សព្វញ្ញុតញ្ញាណមេវ អញ្ញំ អនាវរណញាណំ, អញ្ញមេវ ច អសាធារណញាណានិ ពុទ្ធញាណានីតិ វទន្តិ

វិរុជ្ឈេយ្យាតិ? ន វិរុជ្ឈតិ វិសយប្បវត្តិភេទវសេន អញ្ញេហិ អសាធារណញាណភាវទស្សនត្ថំ ឱកាសស្សេវ ញាណស្ស ទ្វិធា វុត្តត្តា. ឯកមេវ ហិ តំ ញាណំ អនវសេសសង្ខតាសង្ខតសម្មុតិធម្មវិសយតាយ សព្វញ្ញុតញ្ញាណំ, តត្ថ ច អាវរណាភាវតោ និស្សង្គចារមុបាទាយ អនាវរណញាណន្តិ វុត្តំ. យថាហ បដិសម្ភិទាយំ (បដិ. ម. ១.១១៨) “សព្វំ សង្ខតមសង្ខតមនវសេសំ ជានាតីតិ សព្វញ្ញុតញ្ញាណំ, តត្ថាវរណំ នត្ថីតិ អនាវរណញាណ”ន្តិអាទិ, តស្មា នត្ថិ នេសំ អត្ថតោ ភេទោ, ឯកន្តេន ចេតំ ឯវមិច្ឆិតព្វំ, អញ្ញថា សព្វញ្ញុតានាវរណញាណានំ សាវរណតា អសព្វធម្មារម្មណតា ច អាបជ្ជេយ្យ. ន ហិ ភគវតោ ញាណស្ស អណុមត្តម្បិ អាវរណំ អត្ថិ, អនាវរណញាណស្ស ច អសព្វធម្មារម្មណភាវេ យត្ថ តំ នប្បវត្តតិ, តត្ថាវរណសព្ភាវតោ អនាវរណភាវោយេវ ន សិយា. អថ វា បន ហោតុ អញ្ញមេវ អនាវរណញាណំ សព្វញ្ញុតញ្ញាណតោ, ឥធ បន សព្វត្ថ អប្បដិហតវុត្តិតាយ អនាវរណញាណន្តិ សព្វញ្ញុតញ្ញាណមេវ អធិប្បេតំ, តស្ស ចាធិគមេន ភគវា សព្វញ្ញូ សព្វវិទូ សម្មាសម្ពុទ្ធោតិ ច វុច្ចតិ, ន សកិមេវ សព្វធម្មាវពោធតោ. តថា ច វុត្តំ បដិសម្ភិទាយំ (បដិ. ម. ១.១៦២) “វិមោក្ខន្តិកមេតំ ពុទ្ធានំ ភគវន្តានំ ពោធិយា មូលេ សហ សព្វញ្ញុតញ្ញាណស្ស បដិលាភា សច្ឆិកា បញ្ញត្តិ យទិទំ ពុទ្ធោ”តិ. សព្វធម្មាវពោធនសមត្ថញាណសមធិគមេន ហិ ភគវតោ សន្តានេ អនវសេសធម្មេ បដិវិជ្ឈិតុំ សមត្ថតា អហោសីតិ.

ឯត្ថាហ – កិំ បនិទំ ញាណំ បវត្តមានំ សកិំយេវ សព្វស្មិំ វិសយេ បវត្តតិ, ឧទាហុ កមេនាតិ. កិញ្ចេត្ថ – យទិ តាវ សកិំយេវ សព្វស្មិំ វិសយេ បវត្តតិ, អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នអជ្ឈត្តពហិទ្ធាទិភេទភិន្នានំ សង្ខតធម្មានំ អសង្ខតសម្មុតិធម្មានញ្ច ឯកជ្ឈុបដ្ឋានេ ទូរតោ ចិត្តបដំ អវេក្ខន្តស្ស វិយ បដិវិភាគេនាវពោធោ ន សិយា, តថា ច សតិ “សព្វេ ធម្មា អនត្តា”តិ វិបស្សន្តានំ អនត្តាការេន វិយ សព្វេ ធម្មា អនិរូបិតរូបេន ភគវតោ ញាណស្ស វិសយា ហោន្តីតិ អាបជ្ជតិ. យេបិ “សព្វញេយ្យធម្មានំ ឋិតលក្ខណវិសយំ វិកប្បរហិតំ សព្វកាលំ ពុទ្ធានំ ញាណំ បវត្តតិ, តេន តេ សព្វវិទូតិ វុច្ចន្តិ. ឯវញ្ច កត្វា ‘ចរំ សមាហិតោ នាគោ, តិដ្ឋន្តោបិ សមាហិតោ’តិ ឥទម្បិ វចនំ សុវុត្តំ ហោតី”តិ វទន្តិ, តេសម្បិ វុត្តទោសានាតិវត្តិ. ឋិតលក្ខណារម្មណតាយ ហិ អតីតានាគតសម្មុតិធម្មានំ តទភាវតោ ឯកទេសវិសយមេវ ភគវតោ ញាណំ សិយា, តស្មា សកិំយេវ ញាណំ បវត្តតីតិ ន យុជ្ជតិ.

អថ កមេន សព្វស្មិំ វិសយេ ញាណំ បវត្តតិ, ឯវម្បិ ន យុជ្ជតិ. ន ហិ ជាតិភូមិសភាវាទិវសេន ទិសាទេសកាលាទិវសេន ច អនេកភេទភិន្នេ ញេយ្យេ កមេន គយ្ហមានេ តស្ស អនវសេសបដិវេធោ សម្ភវតិ អបរិយន្តភាវតោ ញេយ្យស្ស. យេ បន “អត្ថស្ស អវិសំវាទនតោ ញេយ្យស្ស ឯកទេសំ បច្ចក្ខំ កត្វា សេសេបិ ឯវន្តិ អធិមុច្ចិត្វា វវត្ថាបនេន សព្វញ្ញូ ភគវា, តថា ញាណំ អនុមានិកំ សំសយាភាវតោ. សំសយានុប្បច្ឆេទិកោ អនុមានញាណ”ន្តិ វទន្តិ, តេសម្បិ តំ ន យុត្តំ. សព្វស្ស ហិ អប្បច្ចក្ខភាវេ អត្ថស្ស អវិសំវាទនតោ ញេយ្យស្ស ឯកទេសំ បច្ចក្ខំ កត្វា សេសេបិ ឯវន្តិ អធិមុច្ចិត្វា វវត្ថាបនស្ស អសម្ភវតោ. យញ្ហិ តំ សេសំ, តំ អប្បច្ចក្ខន្តិ. អថ តម្បិ បច្ចក្ខំ, តស្ស សេសភាវោ ឯវ ន សិយាតិ? សព្វមេតំ អការណំ. កស្មា? អវិសយវិចារណភាវតោ. វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា “ពុទ្ធវិសយោ ភិក្ខវេ, អចិន្តេយ្យោ ន ចិន្តេតព្វោ, យោ ចិន្តេយ្យ, ឧម្មាទស្ស វិឃាតស្ស ភាគី អស្សា”តិ (អ. និ. ៤.៧៧). ឥទំ បនេត្ថ សន្និដ្ឋានំ – យំ កិញ្ចិ ភគវតា ញាតុំ ឥច្ឆិតំ សកលមេកទេសោ វា, តត្ថ អប្បដិហតវុត្តិតាយ បច្ចក្ខតោ ញាណំ បវត្តតិ, និច្ចសមាធានញ្ច វិក្ខេបាភាវតោ, ញាតុំ ឥច្ឆិតស្ស ច សកលស្ស អវិសយភាវេ តស្ស អាកង្ខាបដិពទ្ធវុត្តិតា ន សិយា, ឯកន្តេនេវ ច

សា ឧដ្ឋិតត្តា “សព្ពេ ធម្មា ពុទ្ធស្ស ភគវតោ អាវជ្ជនបដិពទ្ធា អាកង្ខបដិពទ្ធា មនសិការបដិពទ្ធា ចិត្តុប្បាទបដិពទ្ធា”តិ (មហានិ. ៦៩, ១៥៦; ចូឡនិ. ៨៥; បដិ. ម. ៣.៥) វចនតោ. អតីតានាគតវិសយេបិ ភគវតោ ញាណំ អនុមានាគមតក្កគហណវិរហិតត្តា បច្ចក្ខមេវ.

តត្ថ ច ឯតស្មិំ បក្ខេ យថា សកលំ ញាណំ ឧដ្ឋិតំ, តថា សកិំយេវ សកលវិសយតាយ អនិរូបិតរូបេន ភគវតោ ញាណំ បវត្តេយ្យាតិ វុត្តទោសានតិវត្តិយេវាតិ? ន, តស្ស វិសោធិតត្តា. វិសោធិតោ ហិ សោ ពុទ្ធវិសយោ អចិន្តេយ្យោតិ. អញ្ញថា បច្ចេកញាណសមានវុត្តិតាយ ពុទ្ធានំ ភគវន្តានំ ញាណស្ស អចិន្តេយ្យតា ន សិយា, តស្មា សកលធម្មារម្មណេបិ តំ ឯកធម្មារម្មណំ វិយ សុវវត្ថាបិតមេវ ហោ ធម្មេ កត្វា បវត្តតីតិ ទដ្ឋព្វំ អចិន្តេយ្យំ, អនន្តញ្ហិ ញាណំ ញេយ្យំ វិយ. វុត្តញ្ហេតំ “យាវតកំ ញេយ្យំ, តាវតកំ ញាណំ. យាវតកំ ញាណំ, តាវតកំ ញេយ្យំ. ញេយ្យបរិយន្តិកំ ញាណំ, ញាណបរិយន្តិកំ ញេយ្យ”ន្តិ (មហានិ. ៦៩, ១៥៦; ចូឡនិ. ៨៥; បដិ. ម. ៣.៥). ឯវមេកជ្ឈំ វិសុំ សកិំ, កមេន វា ឥច្ឆានុរូបំ សម្មា សាមំ សព្ពធម្មានំ ពុទ្ធត្តា សម្មាសម្ពុទ្ធោ.

តត្ថ យថាវុត្តំ បភុតិអាទិភេទំ បរិញ្ញាតត្តំ បរិតោ សមន្តតោ សព្ពាការតោ ញាតំ, តំ បរិជានិតព្ពភាវំ កិញ្ចិ អសេសេត្វា ញាតន្តិ អត្ថោ. អយមេវ ហិ អត្ថោ “បរិញ្ញាតត្ត”ន្តិ ឥមិនាបិ បទេន បកាសិតោតិ ទស្សេន្តោ “បរិញ្ញាតត្តា ភាវា”តិអាទិមាហ. តេន តេន មគ្គេន កិលេសប្បហានេន វិសេសោ នត្ថីតិ ឥទំ តំតំមគ្គវជ្ឈកិលេសានំ ពុទ្ធានំ សាវកានញ្ច តេន តេន មគ្គេន បហាតព្ពភាវសាមញ្ញា សមានោ វុត្តោ, ន សាវកេហិ ពុទ្ធានំ កិលេសប្បហានវិសេសាភាវតោ. តថា ហិ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឯវ សវាសនកិលេសេ ជហន្តិ, ន សាវកា. ឯកទេសេនេវាតិ អត្ថោ. សត្ថា ភគវតោយេវ. សសត្តិបរិយាបន្នធម្មបរិញ្ញាយ វត្តតិបិ ហិ ចតុសច្ចាធិដ្ឋានកាវតា សម្បិណ្ឌិតា. តេនេវាហ – “ឥមស្មិំយេវ ព្យាមមត្តេ កឡេវរេ សសញ្ញិម្ហិ សមនកេ លោកញ្ច បញ្ញាបេមិ លោកសមុទយញ្ច បញ្ញាបេមី”តិអាទិ (សំ. និ. ១.១០៧; អ. និ. ៤.៤៥). អព្យាបាទោបិ...បេ... នត្ថិ, យតោ ឆត្តិំសកោដិសតសហស្សមុខេន ពុទ្ធានំ មហាវជិរញាណំ បវត្តតីតិ វទន្តិ.

តថាគតវារសត្តមកវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

តថាគតវារអដ្ឋមកវណ្ណនា

១៧. បុរិមតណ្ហាតិ បុរិមតរេសុ ភវេសុ និព្ពត្តា បច្ចុប្បន្នត្តភាវហេតុភូតា តណ្ហា. តគ្គហណេនេវ ច អតីតទ្ធសង្គហា អវិជ្ជាសង្ខារា សង្គហិតាតិ ទដ្ឋព្វា. ឯវន្តិ “កថំ ជាតី”តិ ឯវំ បុច្ឆនាការេន តេន ឧបបត្តិកម្មុនាតិ “កថំ ជាតី”តិ ជាតិនិមិត្តំ ចុទិត្វា ឧបបត្តិភវេន ភវតោ តណ្ហាយ និព្ពត្តិតស្ស យោ បន យស្ស តាយ ហោតិ, តស្សា វុត្តិ “ភវស្សា”តិ ឯតស្ស ជាតិក្ខន្ធាតិ អត្ថោ “ភវស្ស ឧបាទាន”ន្តិ ឯវំ បិ “ធាតុ វិនិន្ទ្រិ”តិ វត្វា បទំ អានេត្វា យោជេតព្ពន្តិ ទស្សេតិ.

ᨿᨴᩥᨸᩥ ᨲᩮᨽᩪᨾᨠᩣ ᩁᩪᨸᩣᨴᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣ “ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩁᩪᨸ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᩅᩥᨽ. ᪂; ᨾ. ᨶᩥ. ᪁.᪂᪄᪄) ᩑᨠᩣᨴᩈᩈᩩ ᩒᨠᩣᩈᩮᩈᩩ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ, ᨲᩮ ᨸᨶ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ “ᨠᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩈᨲᩥ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩥᩴᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪂.᪅᪇; ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪂.᪄, ᪁᪀) ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨾᩩᨡᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ, ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨧ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᩈᨧ᩠ᨧᨴ᩠ᩅᨿᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨴᨽᩥᩈᨾᨿᩴ “ᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᨠᩣᩁᩉᩮᨲᩩ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨠᩣᩁᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨿᩴ ᨡᩮᩣᩈᩥᩁᩩᨠ᩠ᨡᩩᩃᩮ...ᨸᩮ... ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᩈᨦ᩠ᨡᩥᨸ᩠ᨸᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ, ᩋᨲᩦᨲᩮ ᩉᩮᨲᩩᩋᩣᨴᨿᩮᩣ “ᩉᩮᨲᩩ, ᨹᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩥᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ, ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧ. ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨽᩣᨣᩣᨵᩥᩅᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ. ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ. ᨲᩮ ᨸᨶ ᩋᨲᩦᨲᩮ ᩉᩮᨲᩩᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨹᩃᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᩉᩮᨲᩩᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ, ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᨹᩃᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩣ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ, ᨲᩴ ᨧᨲᩩᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩴ. ᩉᩮᨲᩩᨹᩃᩈᨶ᩠ᨵᩥ, ᨹᩃᩉᩮᨲᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥ, ᨸᩩᨶ ᩉᩮᨲᩩᨹᩃᩈᨶ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨲᨿᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨵᩦ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨲᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥ, ᨲᩴ ᨲᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ. ᩋᨲᩦᨲᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩣᨣᨲᩅᩈᩮᨶ ᨲᨿᩮᩣ ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨲᩥᨿᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᨲᩴ ᨲᩥᨿᨴ᩠ᨵᩴ. ᩈᩁᩪᨸᨲᩮᩣ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮ ᩋᩣᨠᩥᩁᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨴᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᩉᩥ ᨸᨠᩣᩈᩦᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩣ, ᩋᨲᩦᨲᩉᩮᨲᩩᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩣ ᨸᨠᩣᩁᩣ ᩋᩣᨠᩣᩁᩣ, ᨲᩮ ᩑᨠᩮᨠᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩦᩈᨲᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩣ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᩅᩦᩈᨲᩣᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨲᩴ ᩅᩦᩈᨲᩣᨠᩣᩁᩴ.

ᩑᩈ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩑᩈ ᨧᨲᩩᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᩣ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ. ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩣᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨹᩃᩔ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᩮᨶ, ᩋᩅᩥᨶᩣᨽᩣᩅᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩁᩉᩥᨲᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨸᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᩥᨠᩮ ᩅᩥᨶᩣᨲᩥ. ᩑᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩈᩊᩣᨿᨲᨶᨹᩔᩅᩮᨴᨶᩣᨶᩴ, ᨽᩅᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨧ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩪᨸᩣᨴᩣᨶᩣᨶᩴ ᨣᩉᩥᨲᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ.

ᨲᩣᨶᩥ ᨲᩮ ᩅᩦᩈᨲᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨾᨣ᩠ᨣᨸᩣᩊᩥᨿᩣ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨲᩩᩴ “ᩑᩅᨾᩮᨲᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᨲ᩠ᨳ (ᨸᨭᩥ. ᨾ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪁.᪄᪇) ᨸᩩᩁᩥᨾᨠᨾ᩠ᨾᨽᩅᩈ᩠ᨾᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨽᩅᩮ, ᩋᨲᩦᨲᨩᩣᨲᩥᨿᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨽᩅᩮ ᨠᨿᩥᩁᨾᩣᨶᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨾᩮᩣᩉᩮᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨲᨴᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᩦᩈᩩ ᨾᩮᩣᩉᩮᩣ, ᨿᩮᨶ ᨾᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ. ᩋᩣᨿᩪᩉᨶᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩣᨶᩪᨸᨠᩁᨱᩣᨴᩥ ᩈᨩ᩠ᨩᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨿᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᨧᩮᨲᨶᩣᨿᩮᩣ, ᨲᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ. ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᨿᨲᩮᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᨽᩅᩮᩣ. ᩑᨠᩣᩅᨩ᩠ᨩᨶᨩᩅᨶᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᩋᩣᨿᩪᩉᨶᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣ ᨽᩅᩮᩣ. ᨿᩣ ᨠᩣᨧᩥ ᩅᩣ ᨸᨶ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᨽᩅᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᨿᩪᩉᨶᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ. ᨶᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥᨽᩅᩮ ᨲᩔ ᨹᩃᩔ ᨶᩥᨠᩣᨾᨶᩣ ᨸᨲ᩠ᨳᨶᩣ, ᩈᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨶᩣᨾ. ᩏᨸᨣᨾᨶᩴ ᩏᨸᩣᨴᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨽᩅᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩪᨲᩴ “ᩍᨴᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᩩᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨮᩣᨶᩮ ᨠᩣᨾᩮ ᩈᩮᩅᩥᩔᩣᨾᩥ ᩏᨧ᩠ᨨᩥᨩ᩠ᨩᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᨣᨾᨶᩴ ᨣᩉᨱᩴ ᨸᩁᩣᨾᩈᨶᩴ, ᩍᨴᩴ ᩏᨸᩣᨴᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ. ᨧᩮᨲᨶᩣ ᨽᩅᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨿᩪᩉᨶᩔ ᩋᩅᩈᩣᨶᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨧᩮᨲᨶᩣ, ᨲᨲᩥᨿᩮ ᨸᨶ ᩋᩣᨿᩪᩉᨶᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨧᩮᨲᨶᩣ ᨽᩅᩮᩣ. ᩍᨲᩥ ᩍᨾᩮ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᨠᨾ᩠ᨾᨽᩅᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩍᨵ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩮᩣᩉᩣᨴᨿᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨲᩦᨲᨠᨾ᩠ᨾᨽᩅᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩪᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

ᩍᨵ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩁᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ. ᩒᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩣ ᨣᨻ᩠ᨽᩮ ᩁᩪᨸᩣᩁᩪᨸᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩅᩥᩈᨶᩴ ᩅᩥᨿ, ᩍᨴᩴ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩴ. ᨸᩈᩣᨴᩮᩣ ᩋᩣᨿᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨸᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨹᩔᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ

ផុដ្ឋោ ផុសន្តោ ឧប្បន្នោ, អយំ ផស្សោ។ ចេតយិតំចេតនាតិ យំ បដិសន្ធិចិត្តេនេវ ច សឡាយតនបច្ចយេន ច ផស្សេន សហុប្បន្នំ វិបាកចេតយិតំ, យា ចេតនា។ ឥតិ ឥមេ...បេ... បច្ចយាតិ ឥមេ វិញ្ញាណាទយោ បញ្ច កោដ្ឋាសិកា ធម្មា បុរិមភវេ កតស្ស កម្មស្ស កម្មវដ្ដស្ស បច្ចយា, បច្ចយភាវេន តំ បដិច្ច ឥធ ឯតេហិ ឧបបត្តិភវស្មិំ ឧបបត្តិភវការណេ ច ហោន្តីតិ អត្ថោ។

ឥធបរិបក្កត្តា អាយតនានំ មោហោ ហោតីតិ បរិបក្កាយតនស្ស កម្មករណកាលេ សម្មោហំ ទស្សេតិ។ ទហរស្ស ហិ ចិត្តុប្បត្តិ ភវង្គពហុលា មោរូបស្ស ភវង្គវិរហិតកម្មាយូហនសមត្ថា ន ហោតីតិ។ កម្មករណកាលេតិ ច ឥមិនា សង្ខារា កម្មស្ស បច្ចយភូតា សម្មោហោ ទស្សិតោ, ន សម្បយុត្តោ។ សោ បន វុត្តនយេន។

បទេយោជនាយាតិ "តស្មា"តិអាទីនំ បទានំ សម្ពន្ធេន សហ អត្ថកិរិយាភិ ឥមស្មិំ អដ្ឋមានេ ទេសនត្ថកិរិយានំ ភវតីតិ ឯវំ វុត្តានំ សម្ពន្ធានត្ថិ "ភវតិ វុត្តស្ស មូល"ន្តិ ឯវំ ភវភវន្តរាយវិញ្ញាណេន ឯកទេសេន វុត្តានំ សម្ពន្ធានំ សង្ខារានម្បិ សម្បយុត្តធម្មុប្បត្តិអាការាទិភេទេន អនេកភេទានំ សង្ខារានំ ធម្មានំ បវត្តនានេតព្វាតិ សម្បយុត្តបច្ចយភាវេន ចេតនានេវ "អច្ចន្តបូរយា"តិ ហិ វុត្តំ។ ធាតុយក្កិច្ចសាធារណេយតត្ថិ ធាតុក្ខ អវិយយក្កានំ បច្ចានកិច្ចស្ស សាធារណំ សាមញ្ញេន ពហុណំ ឯតំ វេទាទិចេតត្ថិ អត្ថោ។ តេសំ បន ឯក្កានំ ករេណ បចត្តានំ កិច្ចករណេន ទស្សេតុំ "ចិរាកា"តិអាទិ វុត្តត្ថិ ទស្សេន្តោ "តតោ...បេ... យោជេតព្ពា"ន្តិ អាហ។ តថា សតិបិ វេទាទិសទ្ទានំ បច្ចានបរិយាយភាវេ បច្ចាតព្ពាយ បន ចិសយភេទកិច្ចាយ តណ្ហាយ អនុចសេសតោ បហិនភាវទីបនត្ថំ វេទាទិបរិយាយត្ថន្តរក្កហណំ កតត្ថិ ទស្សេន្តោ "យាហិ"តិអាទិមាហ។ យថាវុត្តសញ្ញានតាទិភេទតណ្ហាយ តណ្ហាយ បហិនត្តា តប្បហានទីបនំ កត្វា វុច្ចមានំ វេទាទិចនំ ន កញ្ចិ ធម្មំ ចិលោមេតីតិ វុត្តំ "ន កិញ្ចិ ចិរុជ្ឈតី"តិ។

វុត្តទិវហិតត្ថិ អត្ថានំ វុត្តទិតំ សមត្ថត្តា វុត្តទេក អធិការេន ចិទហិតំ។ អយញ្ចស្ស វុត្តទចិវហិតា អត្ថតោ សមុដ្ឋានចេតាតិ អាហ "សត្ថុសមុដ្ឋ"ន្តិ។ យថា សម្មា-សំ-សទ្ទា "អចិបរីតំ, សាម"ន្តិ ឥមេសំ បទានំ អត្ថំ ចទន្តិ, ឯវំ បិសំសមោកនតេព្វីតិ អាហ "សម្មា សាមញ្ច ធាតុ បសត្ថំ បុគ្គលញ្ច ធាតុ"ន្តិ។ ពុជ្ឈិតព្ព បដិវិជ្ឈិតព្ពានិ អវិយសច្ចានិ, សព្ពម្បិ វា នេយ្យត្តំ វុត្តា ធាតុ, ពុជ្ឈតិ ឯតេនាតិ បន យក្កា ធាតុ, តថា សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ, តិន្នំ បន ពុជ្ឈិតព្ពតោ ធាតូតិ អយមេត្ថ សាធនចិកានោ ទដ្ឋព្ពោ។ បណ្ណត្តិយម្បិ អត្ថេ ធាតុ-សទ្ទោ "ធាតុទានេកថានោ"តិអាទីសុ (ម॰ និ॰ ៣.១១១; ធម្មស॰ ១៩៣)។ អបរេតិ សារសមាសាចរិយា។ ឯត្ថ ច ចិសាបសក្កស្ស ធាតុ-សទ្ទស្ស អត្ថទ្វារេ អនុបសក្កានំ ឧទាហរណំ ការណំ ចេដ្ឋា វុត្តមេវ។

លោកុត្តរកាចរេតា ចា តត្ថាបិ ចេដ្ឋិមមក្កានំ ចិយ ឥតុត្តរិមក្កាភាវេតា ច "សិយា នុ ខោ អនុត្តរា ធាតូ"តិ អាសង្កា សត្តាយ តំ ចិធមិតុំ "សាធការ"ន្តិអាទិ វុត្តំ។ អភិនីហារសម្បត្តិយា ផលចិសេសក្ខេតេហិ ញាណចិសេសេហិ ឯកច្ចេហិ សកលេហិ សទ្ធិំ សមិជ្ឈមានោ មក្កោ អរិយានំ តំ តំ ញាណចិសេសាទិ ទេន្តោ ចិយ ហោតីតិ តស្ស អសព្ពញ្ញុតញ្ញាណកត្តំ វុត្តំ។ ឯតេន អនញ្ញសាធារណាភិនីហារសមុទានិតស្ស តិវតិសយ-ញាណានុភាវស្ស ចសេន អរហត្តមក្កោ អនុត្តរា ធាតុ នាម ហោតីតិ ទស្សេតិ។

យាចកបរិយេសនាយំ អញ្ញេហិ យាចកេហិ អសាធារណំ មហាយាចកានំយេវ អាវេណិកំ ទានំ។ បច្ចេកំ សច្ចានិ ពុទ្ធវន្តោតិ បច្ចេកពុទ្ធា។ តត្ថ ច សព្វេបិ អរិយា បច្ចេកមេវ សច្ចានិ បដិវិជ្ឈន្តិ សព្វស្ស បច្ចត្តំ វេទនីយភាវតោតិ? សច្ចំ, ន យិទមីទិសំ បដិវេធំ សន្ធាយ វុត្តំ, យថា បន សាវកា អញ្ញសន្និស្សយេន សច្ចានិ បដិវិជ្ឈន្តិ បរតោឃោសេន វិនា តេសំ ទស្សនមគ្គស្ស អនុប្បជ្ជនតោ, យថា ច សម្មាសម្ពុទ្ធា អញ្ញេសំ និស្សយភាវេន សច្ចានិ អភិសម្ពុជ្ឈន្តិ, ន ឯវមេតេ, ឯតេ បន អបរនេយ្យា ហុត្វា អបរិណាយកភាវេន សច្ចានិ បដិវិជ្ឈន្តិ។ តេន វុត្តំ “បច្ចេកំ សច្ចានិ ពុទ្ធវន្តោតិ បច្ចេកពុទ្ធា”តិ។

ឋិតីតិ កិរីយតិ ភ្ជារីយតីតិ ឋិតិការោ, ឋិតិ-សទ្ទោ ការណត្ថោ អតិមយត្ថបេតាតិ អធិប្បាយោ, តស្មាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តេនាហ “យស្មា ចា”តិ។ បុព្វេ បន ឋិតិ-សទ្ទំ បការត្ថំ កត្វា “ឯវំ ជានិត្វា”តិ វុត្តំ, ឥទានិ តំ បការត្ថមេវ កត្វា អញ្ញថា យោជេតិ។ កថំ? វិទិត្វាតិ ហិ បទំ ហេតុអត្ថេ ទដ្ឋព្វំ “បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា”តិ (ម॰ និ॰ ១.២៧១), “យំ បិវិត្វា គតោ ហោតី”តិ ច ឯវមាទីសុ វិយ, តស្មា បការេនាបិ ឋិតិ-សទ្ទេ បដិច្ចសមុប្បាទស្ស វិទិតត្តាតិ អយំ អត្ថោ លព្ភតេវ។ បដិច្ចសមុប្បាទំ វិទិត្វាតិ ឯត្ថាបិ ហេតុអត្ថេ វិទិត្វា-សទ្ទេ យថាវុត្តា អត្ថយោជនា យុជ្ជតេវ។ ឯត្ថ ច បឋមវិកប្បេ បដិច្ចសមុប្បាទស្ស វិទិតត្តំ សព្ពញ្ញុតញាណស្ស ការណំ កត្វា តណ្ហាមូលកស្ស បដិច្ចសមុប្បាទស្ស ទស្សិតត្តា ឯត្ថ តណ្ហាប្បហានំ សម្មាសម្ពោធិយា អធិគមការណំ វុត្តន្តិ ទស្សិតំ, តស្មា “បច្ចេតិ ន បញ្ញាតី”តិអាទិ និគមនំ វុត្តំ។ ទុតិយវិកប្បេ បន បដិច្ចសមុប្បាទវេទនំ តណ្ហាប្បហានស្ស ការណំ វុត្តំ, តំ អភិសម្ពោធិយា អភិសម្ពោធិបញ្ញាតាការណស្សាតិ អយមេត្ថ ទស្សិតោតិ អយមេតេសំ វិសេសោ អត្ថវិកប្បានំ វិសេសោ, តស្មា “តត្ថិ ទុក្ខស្ស មូល”ន្តិ វុត្តំ។

តំ កុតោ លព្ភតីតិ ចោទនំ សន្ធាយាហ “យត្ថ យត្ថ ហី”តិអាទិ។ សាសនយុត្តិ អយំ សាសនេបិ ឯវំ សម្ពន្ធោ ទិស្សតីតិ កត្វា។ លោកេបិ ហិ យំ-តំ-សទ្ទានំ អព្យភិចារិសម្ពន្ធតា សិទ្ធា។

ឯវំ អភិសម្ពុទ្ធោតិ ចរាមីតិ អភិសម្ពុទ្ធភាវស្ស គហិតត្តា, អសព្ពញ្ញុតា ឯវំ ទេសេត្វា អបក្ខលេយ្យត្វា ច “សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ ទស្សេន្តោ”តិអាទិមាហ។

វិវិច្ចតេវ ទេសនាវិលាសប្បត្តិ បុព្ពន្តចារាទិវិភាគភិន្នេហិ វិវិធេហិ តត្ថិ នយេហិ, លក្ខណាទិមតណ្ហាបញ្ញត្តាទិវិភាគភិន្នេហិ វិវិធេហិ អត្ថនយេហិ, អភិនន្ទនបច្ចយាការាទិវិភាគេសនាបភេទសិន្ធេន ទេសនាវិលាសេន ច យុត្តំ។ យថា តេ ន ជានន្តិ, តថា ទេសេតីតិ ឋាមិនាបិ ភាវតោ ទេសនាវិលាសំយេវ វិភាវេតិ។ តំយេវ កិរ បជាបតិ ឯត្ថ បជាបតិគហណំ ឧបលក្ខណមត្តំ អាបាទិតនេសបិ, តថា “កឹនិសា ត្វេវា ឋាន បជាបតី អធិប្បេតា, កស្មា ច ក្វតទ្វបិតិយេវ គហិតានិ, ន សេសទ្វុបិតី”តិអាទិនាបិ តេសំ វិសយុប្បត្តិ និទ្ធារេតព្ពា។ អថ ចា កថំ នាមិនន្តិ ឯត្ថ ឋិតិ-សទ្ទោ បការេត្វា។ តេន ឋាមស្មិំ បុព្ពេ សន្ធាយបិ តេសំ វិសយុប្បត្តិយា បរិគ្គហិតត្តា ទដ្ឋព្ពា។ អត្ថត្តិ មរិយាទំ, ទេសនាយ អត្ថំ បរិច្ឆេទន្តិ អត្ថោ, យោ អនុសន្ធីតិ វុច្ចតិ។ គោចិត្តិ បរិយន្តំ, ទេសនាយ បរិយោសានន្តិ អត្ថោ។ ឧភយេន បុព្ពេ អញ្ញាសយានុសន្ធិ យថានុសន្ធីតិ វទតិ។

អត្ថរាគធាតិ កយ្ដ្ឋាគយតនិកាចិរាទេក្ករបរិបុច្ឆាឌីតំ អត្ថរា អញ្ញា ឲកា តថា។ ចិប្បកធាតិ អតិដ្ឋិតា និលំ អប្បត្វា។ កប្ចលាត្បុទេបតាតិ តស្មិំ លទេហ ឆយុសកាឃំ សត្ថុបតិតាតំ ភិក្ខុតំ អញ្ញាសយាត្បុទេបត។ ឋាតត្តិ ឋាតាតិ ចុច្ចយាតំ យុលបរិយាយឌាតកំ។

ឌីសាបិទេយាគេល្លាតិ បណ្ឌិតាការេន សន្តាឌីសាសុ បយុលក្ខុទេតា។ ព្រាហ្មណោតិ ព្រាហ្មំ អលតីតិ ព្រាហ្មណោ, យទេត្ត សញ្ញាយតីតិ អទេត្វា។ តិណ្ហិ ទេចាតត្តិ ឋាទុទេច-យទុទេច-សាយទេចាតំ។ បិទេក្ខុតិ អត្ថទេសា ព្យញ្ជនទេសា ច បិទេ បរិយត្តំ កទេតា។ សហ តិឃណ្ឌុតា ច ទេកដុទេភត ចាតិ សតិឃណ្ឌុទេកដុកា, ទេតសំ។ តិឃណ្ឌុតិ ទុក្ខាឌីតំ ទេចទេចតប្បកាសកំ សត្ថំ។ ទេកដុកត្តិ កិរិយាកប្បចិកទេប្បា, កចីតំ ឧបការាចហំ សត្ថំ។ សហ អក្ខរប្បទេភទេនតាតិ សាក្ខរប្បទេភទា, ទេតសំ, សិក្ខាតិរុត្តិសហិតាតត្តិ អទេត្វា។ ឋាតិហាសបច្ចមាតត្តិ អាចញ្ញាលទេចតំ ចត្វត្តំ កត្វា “ឋាតិហ អស, ឋាតិហ អសា”តិ ព្រាឌីសទេចតបដិសំយុទេត្តា បុរាណកធាសន្ធាទេតា ឋាតិហាទេសា បច្ចមោ ឲទេតសត្តិ ឋាតិហាសបច្ចមា, ទេតសំ។ បទំ តនចទេសបច្ចា ព្យាករណំ កាយតិ អទេជ្ឈិ ទេចទេចតិ ចាតិ បទកោ, ទេចយ្យាករណោ។ លោកាយតំ ចុច្ចតិ ចិតណ្ឌសត្ថំ។ មហាបុរិសាតំ ព្ទន្ធាឌីតំ លក្ខណឌីបកកទេន្ថ មហាបុរិសលក្ខណំ។ ទេតសុ អតុទេតា បរិបុរការីតិ អតចទេយា។

យទេត្តតិ ទេចទេ។ ឃដិបិ ទេចទេា “យទេត្តា, ព្រាហ្មំ, កទេប្បា”តិ តិចិទេធា, យទេត្តា ឲច បត យុលទេចទេា, តទត្ថចិចទេណំ ព្រាហ្មំ, តត្ថ ចុត្តតទេយត យញ្ញាកិរិយាចិធាតំ កទេប្បា។ ទេតត ចុត្តំ “យទេត្តតិ ទេចទេ”តិ។ បណ្ឌិតាតិ បញ្ញាចទេន្តា។ តថា ហិ ទេត បុថុបញ្ញាតាយ ឆាហំ សហស្សក្ខិសហស្សាឌីបរិយាណំ កន្ថំ បិឡកដំ កត្វា កណ្ហន្តិ ឧគ្គណ្ហន្តិ, ឌចតបញ្ញាតាយ លហុំ សីឃំ កណ្ហន្តិ, តិក្ខបញ្ញាតាយ សុខុ អចិទេន្ធន្តា ឧបធារទេន្តិ, សតិទេតបក្កសម្បត្តិយា កហិតក្ខា ទេតសំ ត ចិតស្សតិ ត សម្មុស្សតីតិ។ សព្ពម្បិ សិប្បត្តិ អដ្ឋារសចិជ្ជាដ្ឋាតាឌីទេកដំ សិក្ខិតប្ពាទេដ្ឋត សិប្បត្តិ សង្ខ្យាកតំ សព្ពំ ឆាហិទេកសត្តំ ទេយាគ្គាចហសម្ចយម្បិ ត ទេយាគ្គ អាចហតីតិ អាហ “ឌិដ្ឋឆម្មសម្បរាយហិត”ន្តិ។ សម្បិណ្ឌិតា ហុត្វាតិ យថា សមិត្តា, តថា បិណ្ឌិតចទេសត សត្តុបតិតា ហុត្វា។ “ឲចំ កឃ្យមាទេត អាឌីតា ចិទុទ្ធេយ្យ, ឲចំ អទេត្តតា”តិ ចិទេត្តត្តា ឆាតាត្វំ ឋាន្ដិតស្ស អត្ថស្ស បុទេព្ពាតាបទំ អចិទុទ្ធំ តិច្ឆយំ កទេហត្វំ អសទេក្កាន្តា ត អាឌឹ, ត អត្តំ អទ្ទសំសុ។

ទេលិបសាតីតិ ទេលិបចន្តាតិ, ឈតទេកាសមស្សុចាតីតិ អទេត្វា។ ទេកសាបិ ហិ ទេលិបក្កហទេណាត កណ្ហន្តិ យថា “ទេលិបតលំ ចុសិត្វា សុទ្ធិ កាតព្ពា”តិ។ កណ្ហិ ចិយាតិ កណ្ហំ, បញ្ញា, តាយ យុត្វា កាតព្ពកិច្ចសាធតទេតា ចុត្តំ “កណ្ហចាតិ បញ្ញាចា”តិ។

យស្មា សត្វាតំ កន្ធទេត្ត កន្ធទេត្ត កាទេល អាយុចណ្ណាឌីបរិក្ខទេយា ទេហាតិ, តស្មា តំ កាទេលត កតំ ចិយ កត្វា ចុត្តំ “ទេតសំ អាយុ…ទេប…លាតតីតិ ចុច្ចតី”តិ។

អភិញ្ញាយាតិ ក្យុសលិឌីទេកដំ លន្ធាឌីទេកទេច្ចា ទេចទេសតន្តា ឆម្មំ, ទេចទេតយ្យាតច្ចា អាសយាតុសយចរិយាចិមុត្តិអាឌីទេកដំ, តស្ស ច ទេតសំ ទេចទេសតន្តប្បការំ យាថាចទេតា អភិជាតិត្វា។ ឆម្មំ ទេចទេសមីតិ ឌិដ្ឋឆម្មិកសម្បរាយិកតិញ្ញាតហិតាចហំ សទ្ធម្មំ កឆយាមិ។ ទេតាអតភិញ្ញាយាតិ យថា ឆាហិរកា អសម្មាសម្ពុទ្ធត្តា ចុត្តចិធិំ អជាតន្តាយំ កិញ្ចិ តក្កបរិយាហតំ ឌីមំសាតុចរិតំ សយំបដិភាតំ កទេធន្តិ, ឲចំ ត ទេចទេសមីតិ អទេត្វា។ សតិទាតត្តិ សការណំ, ទេចទេតយ្យាតំ អញ្ញាសយចទេសត ចា បុច្ឆាយ ចា អដ្ឋុប្បត្តិយា ចា សតិមិត្តំ ទេហតុឧទាហរណសហិតញ្ចាតិ

អត្ថោ· ឧបា្យាជិហារិយន្តិ ឧតិឃ្យរណំ ឧប្យជិហរណំ, បច្ចនិកបជិហរលោត ឧបា្យាជិហារិយេច កត្វា ធេវេឧយឹតិ អត្ថោ· អបរេ បត "យធារហំ ឰត្ថ៌អារធេឧតាត្យានតិបាជិហារិយឧហិត"ន្តិ ចធន្តិ, អត្យានតិបាជិហារិយហិតា បត ធេឧតា តត្ថិតិ· ហិត្វាបធេឧតា

ឱ្ចាលធា, ឧា ឲច អត្យានតិ· អតោាតិល្លចត្វចិឧយោ ចា ឱ្ចាលធា, ឱ្ចតិល្លចត្វចិឧយា អត្យានតិ· បធ្យបធេឧយា ចា ឱ្ចាលធា,

ឰាតរា អត្យានតិ· អលច្ចា បតាតិ យុត្តរេច· តិក្ខ៌យកយាឃិតិ អត្ថឧិទ្ធិ កតា·

តធាកតធារអក្ខ៌យតយចល្លតា តិក្ខ៌តា·

អយំ តារចត្ថ អក្ខ៌កធាយ លឹតត្ថចល្លតា·

តេត្តិតយចល្លតា

ឰធាតិ (ឌី· តិ· ឌី· ១·១៣៥; ឃំ· តិ· ឌី· ១·១·តេត្តិតយចល្លតា; អ· តិ· ឌី· តេត្តិតយចល្លតា) បករេលាតរយត បិត្វាឰយា អត្ថចល្លតំ កាទិឃ្យាយ· ឧា បតាយំ អត្ថចល្លតា យុទ្ធា ធេឧតាយ ឧយុក្ខ៌ាតបយោានតកាន្តេឃ្យ បិល្លរត្វឃ្យ ច តិត្ថ៌ាវិរឃ្យ ឃ្យតរា ហោតិ ឃ្យចិខ្លោឃ្យា ច, តុទ្ធា ឃ្យត្តធេឧតាយ ឧយុក្ខ៌ាតាឌីតិ បធំ តិត្ថ៌ារយិឃ្យាយ· តត្ថ ឧយុក្ខ៌ាតំ តាច បទិយត្តិ តិឃ្យាយ យាត្យាធា, បយោានតំយាតយក្ខ៌តំ· ត្វត្តប៊ិាអក្ខ៌កធាយំ "ឃ្យតបទិយត្តិ...បេ... អារតិ"តិ· អបិច ចេតេឃ្យាតំ បចឌីអាឌិក្វាឌិរេធតិត្ត ឧក្កាវេ ឃ្យត្វន្តរឃ្យ

វេឧក្កាឌិអិទិយឃ្យ ច ឧទ្ធិ ហេតុតា យញ្ញាតយញ្ញាតចរេឧត បចត្តិចិកាកាចរេវិឆោ ឧយុក្ខ៌ាតំ, យធាត្វត្តចិកាកាចរេវិឆោ បយោានតំ, ចេតេឃ្យាតប៊ិាត្វត្តប្យាកាវេ ចិឧយេ យធាត្វត្តាតំ បុក្កលិតំ ឧទ្ធិ ហេតុតា យញ្ញាតយញ្ញាតចរេឧត បចត្តិចិកាកាចរេវិឆោ បយោានតំ·

អបិច ឧយុក្ខ៌ាតំ តាយ ធេឧតាតិធាតំ· តំ ឧាឆារណំ អឧាឆារណន្តិ ត្យចិធំ· តត្ថ ឧាឆារណយ្បិ អក្ខ៌ាត្តិកវិហិរេកធេតា ត្យចិធំ· តត្ថ ឧាឆារណំ អក្ខ៌ាត្តិកឧយុក្ខ៌ាតំ តាយ ហេតុតាធឃ្យ យហាកទ្យលា· តាយ ហិ ឧយុឃ្យាហិតឃ្យ តកចរេតា ចេតេឃ្យាតំ ឆយុធេឧតាយ ចិត្តំ ក្ខ៌ធបិឌិ· តំ ឧត្ថាយ ត្យត្តំ "ឧរត្តឃ្យ ច ការុន្នាតំ បជិន្ទ ឰុទ្ធចក្កុតា លោកំ ចោរលោកេតឹ"តិអាឌិ (យ· តិ· ១·១ប័១; ឃំ· តិ· ១·១លិ១; យហាច· ៥)· ឲត្ថ ច ហេតាចត្វាយបិ យហាកទ្យលាយ ឧក្កហោ ឌក្ខ៌េន្តា យាចរេច ឃំឧារយហោឃរេតា ឧក្ខ៌ឃ្យធេឧតាហត្ថធារេតហិ ឧត្តឧត្តារណត្ថំ តត្យុត្តិរេតា· យធា ច យហាកទ្យលា, ឲចំ ឧត្តាត្វាតញ្ញាណំ ធឧឧាលធាកាលាឌីតិ ច ធេឧតាយ អត្តន្តឧយុក្ខ៌ាតការេច ចត្តន្ទាតិ· ឧត្តាយ្បិ ហិ ពោឃ្យឆយុំ, តោឃំ ធេវេតន្ទាប្យាការំ, ឧត្តាតត្វា អារឧយាត្យឧយាឌិ យាធាចរេតា ឌាតរេត្តា តកចា ធាតាក្ខ៌ាតាឌីឃ្យ រោការេល្លត ចេតេឃ្យន្ទាឧយាត្យ្វបំ ចិចិត្តតយធេឧតំ បចរេត្តឹតិ· វិហិរំ បត ឧាឆារណំ ឧយុក្ខ៌ាតំ ធឧឧហឃ្យ(ធាហ្វបរិចាវិតឃ្យ ឧហយតិយហា(ធាហ្វធតា អន្ថ្លឧតំ· តធន្ថ្លឧត្យត្តរកាលប៊ិាឆយុកឹ្ក៌តាបច្ចចល្លលាឌតិតំ អបោ្យាឃ្យក្កតំ បជិប្យឃ្យយុត្វា ឆយុឃ្យាឃឹ ឆយុធេឧតាយ ក្ខ៌ឃ្យាហធារេតា អហោាឧិ· អឧាឆារណយ្បិ អយុត្តិវិហិរេកធេតា ត្យចិធរេច· តត្ថ អយុត្តំ ឃាយ យហាកទ្យលាយ វេយត ច ធេឧតាធារលោត ឰាធំ ឃ្យត្តំ បចត្តិតំ, តត្យុកយំ ចេឌិតន្ទា· វិហិរំ បត បច្ចឧតាតំ (ធាហ្វលឌាតិកាតំ តិក្លាតំ បទិយត្តិ តិឃ្យាយ យាត្យាធតំ, ត្វត្តរេច តំ អក្ខ៌កធាយំ·

បរយាឌតយ្យិ សាឆារលំ អសាឆារលត្តិ ទុចិធំ៑ ពត្ថ សាឆារលំ អតុក្កុរយត ឃាច អតុបិកាបរិតិន្ហាត់ ចិយុត្តិរសត្តា កកចរេតា ឌេសតាឃ៑ រេតតចាហ "ខុពដត្វា ពឆា, ខុពដត្វា យត្តតា"តិអាឌិ (បរិ៑ ១៩៩)៑ ខុរពតតច ច សំសារចក្កតិចត្តិ សដ្ឋខ្យូចក្កប្យចត្តិ សឃ្យូតាឌិមិន្ហាចាដតិរាកលំ សយ្យ៉ាចាដបុររក្លាររា អកុសលមូលសមូហតត់ កុសលមូលសំរោបត់ អបិឃន្ទារបិដហត់ សក្កុរយាក្លន្ទារចិចលំ បរិឃុដ្ឋាគច្ចុបសយត់ អតុសឃសយុក្ឃតត់ "យុរត្វា រយារចញ្ហាមិ"តិ (ខ្លេា៑ អដ្ឋ៑ ១ប័; ត្ថពិចុ៑ អដ្ឋ៑ ១ប័) បុរិយបជិន្ហាអចិសំចាដត់ ពប្យជិបក្លយារយរតារឆចិសំចាដត់ ពិពិត្វិឃឆយុតិយុឆត់ ពុដ្ឋឆយុបពិដ្ឋាបតត្តិ ខុចយាឌឹតយ្យិ បរយាឌតាត់ សក្កុរហា ដដ្ឋរន្ហា៑ អសាឆារលំ បត រេពសំ កិក្លុត់ យាតយដ្តត់៑ ចុត្តរន្ទោពំ អដ្ឋកឆាឃំ (យ៑ តិ៑ អដ្ឋ៑ ១៑១) "ឌេសតាកុសរលិ កកចា យាតកដ្ឋាតត្វំ 'សន្ហាឆយុមូលបរិឃាឃ'ត្តិ ឌេសត់ អារកឹ"តិ៑ ខ្លកឃរយ្យពំ ឆាំហិឃរយច៑ សរច បត រចរតឃ្យសត្តាតកពយ្យិ ឌេសតាពាលមិដ្ឋិសន្លាពំ បរយាឌត់ អឆិប្យាឃសមិន្ហតកាចរេតា ឃឆាឆិរប្យពត្វមិដ្ឋិឃា ឃឆាកាទុលិកឃ្យ កកចរេតាបិ បរយាឌតរយចាពិ កលេញ្ហា្យ, ត្ថមិតា បរិឃារឃតឃ្យ អត្ថត្តរពាបិ រចឌិពន្ហា៑

អបិច រចរតឃ្យាត់ បឆចីអាឌិក្ខុតាឌិចិកាកកិរត្ត សក្ការរឃ បុថុជ្ជតឃ្យ រសក្លាឌិអរិឃឃ្យ ច សដ្ឋិ រហពុតា យន្ហាតាយន្ហាតចរសត បចត្តិចិកាកាតចរពាំរឆា សយុដ្ឋាត់, ត្ថយឃ្យ ឃុត្តឃ្យ ឃឆាចុត្តចិកាកាចរពាំរឆា បរយាឌតត្តិ ចុរត្វាចាឃយរត្វា៑ រចរតឃ្យាតញ្ញា ចុត្តប្យការរ ចិសរឃ ឃឆាចុត្តាត់ បុក្កុលិត់ សដ្ឋិ រហពុតា យន្ហាតាយន្ហាតាត់ ចរសត បចត្តិចិកាកាចរពាំរឆា ត្ថយំ ឌេសត់ បរយាឌតិ "ពត្តិប្យាដតបរាឃំ ឌេសតា"តិ កត្វា៑ ឃញ្ញាឌេសតាឃ សាររឆពន្ហា ចស់, ពំ អាកន្លិពន្ហាត្វា ឌេសកំ ឌេសតាឃ បរយាឌតីតិ បរយាឌតត្តិ ចុច្ចតិ៑ ពឆា រចរតឃ្យាត់ សន្ហារសា ខុកឌេសរេតា ច យន្ហាតាត់ អប្យហាត់, ពត្វ ច អាឌឹតចាដឃ្យត់, តិរក្កុសាត់ យន្ហាតាត់ អតេកាការរចាហារឃ្យ សក្ការឃ បចត្តិចិរសសឃ្យ អឌាតត់, ពត្វ ច បហឹតយន្ហាតាត់ បជិបត្តិឃា អឌាតត់, ពញ្ញាយុរពត បច្ចុឃាការឃ្យ ច អតចរពាំរឆាតិ ខុចយាឌឹតិ ច បរយាឌតាតិ ត្ថឆ រចឌិពន្ហាតិ៑

ក្ខមិត្តឃបរិឃាបរត្តុ អសន្លាពឆយុចិប្យកពបរិន្ហាឌិកិច្ចសន្លាពឆយុាត់ សយុាសយុដ្ឋឃ្យ ច បជិបត្តិ អឌាតត្តា អសដ្ឋយូឃ្យចតឆារលបរិចឃយតសិការបរា សដ្ឋយូឃ្យចត-ឆារលបរិចឃបជិរចឆចិយុពា ច រចរតឃ្យា ត្ថមិឃ្យា ឌេសតាឃ កាឌត់៑ បិណ្ឌិត្វា បត "អឃ្យុតចា"តិអាឌិតា អរឃាតិរសាយតសិការពាហុលីការរា អកុសលមូល-សយារឃារកា ធូលីឃតាពិឆាចតាបរិក្កុរហា ខ្លុបិឃចិតិពាដ្ឋាតុទ្វាហតា មិន្ហាកិតិរចសសយត្តាករយា អចិន្ហាពញ្ញា-បរិឃុដ្ឋិ ចដ្ដត្តឃាតុបររយា អាសរចាឈរយាកកត្វាកពិពញ្ញុប្យាតុបិកាតាចិរឃារកា រចរពាលិល-រចរពាចិតិពាដ្ឋអកិតត្ត-តិចរលាសក្កាតពិក្កុរយា ចិចាដយុលិបរិច្ចុរកា អតុសឃាតុបរធ្លរគា មិធ្លត្វាតពិចត្តត់ ពញ្ញាយុលឆយុសត្តិឃ្យឃតា អកុសលកយុបឆាតុរឃារកា សន្ហាកិរលស-បរិញ្ញអាហសារដ្ឋកាឃចិត្តតាតិ ខុចយាដរឃា ឌឹបិតា រហាត្តិ៑ "បឆចិ បឆចិរេតា សន្ហាតាតឹ"តិអាឌិតា ពញ្ញាចិចរិតតិដ្ឋដ្តរសា យាតឌប្យតា ចិបរិរឃសាកិតិរចរសា សំកិរលរសា សក្កាឃបរិក្កុរហា ពាលលក្លុណាបរឌេរសា ចក្កត្តឃចិកាចតាតុរឃារកា ពាហុការបជិបក្លឹបតា ពិចិឆតិឃ្យឃសំឃុចតា អាសចក្លុឃកឆតត្តិ ខុចយាដរឃា ឌឹបិតា រហាត្តិ៑

សោឡសហារវណ្ណនា

១។ ទេសនាហារវណ្ណនា

តត្ថ យេ វិបាកក្ខន្ធេសុ វិបាកាយ បឋវីអាទិក្ខាទិភេទា បញ្ញត្តិ, តេ បញ្ញត្តិបដិបិតការេន
ជាតិជរាមរណាទិសេសនទុក្ខបរិយាយេន ច វុត្តា តណ្ហាវជ្ជា តេភូមកធម្មា ទុក្ខសច្ចំ, មញ្ញនាភិនន្ទនាទិបរិយាយេហិ វុត្តា តណ្ហា
សមុទយសច្ចំ។ អយំ តាវ វុត្តត្ថភេទោ។ អភិធម្មភេទេ បន យថាវុត្តតណ្ហាយ សទ្ធិំ “អស្សាទោ”តិអាទិនា ទីបិតា អវិជ្ជាទយោ,
មញ្ញនាបរិយាយេន គហិតា មានទិដ្ឋិយោ, ភវបទេន គហិតោ កម្មភវោ ចាតិ សព្វេបិ កិលេសាភិសង្ខារា សមុទយសច្ចំ, វុត្តិ អប្បវត្តិ
និរោធសច្ចំ, អរិយធម្មគ្គហណេន, បរិញ្ញាភិញ្ញាសច្ឆិកិរិយាគហណេហិ, រាគាទិប្បហានេហិ, សម្មាសម្ពោធិគហណេន ច មគ្គសច្ចំ គហិតំ
បន តណ្ហាក្ខយាទិវចនេហិ និរោធសច្ចំ វុត្តន្តិ, តំ អដ្ឋកថាយ វិរុជ្ឈតិ តត្ថ តណ្ហាក្ខយាទីនំ មគ្គកិច្ចភាវស្ស វុត្តត្តា។

តត្ថ សមុទយេន អស្សាទោ, ទុក្ខេន អាទីនវោ, មគ្គនិរោធេហិ និស្សរណំ, តេសំ កិច្ចំ មានភញ្ជនំ ផលំ, តថា
“យថាវុត្តវិកាការេនារេហិ”តិអាទិនា វុត្តំ បយោជនញ្ច។ តស្ស និប្ផត្តិការណត្តា ទេសនាយ វិចិត្តតា ចតុន្នំ បុគ្គលានំ យាថាវតោ
សភាវុបធារណញ្ច វិបរីយា, បឋមាទីសុ ពុទ្ធញាណានំ បវត្តិទស្សនាបទេសេន បឋមាទយោ ឧបាយោ បរិជានិតព្វា, បញ្ញា ច
បហាតព្វាតិ អយមេត្ថ អាណត្តីតិ។ អយំ ទេសនាហារោ។

២។ វិចយហារវណ្ណនា

មញ្ញនំ សក្កាយស្ស អធិវេសនហេតុភាវតោ, កស្សចិបិ តត្ថ អវសិតព្វតោ ច សព្វគហណំ, សភាវធារណតោ និស្សត្តនិជ្ជីវតោ ច
ធម្មគ្គហណំ, បតិដ្ឋាភាវតោ អាវេណិកហេតុភាវតោ ច មូលគ្គហណំ, ការណភាវតោ ទេសនត្ថសម្ពន្ធតោ ច បរិយាយគ្គហណំ,
សម្ពន្ធភាវតោ សម្បទានត្ថសម្ពន្ធតោ ច “វោ”តិ វចនំ, តថារូបាលាបយោគតោ អភិមុខីករណតោ ច “ភិក្ខវេ”តិ អាលបតិ។ ទេសេតុំ
សមត្ថភាវតោ តេសំ សមុប្បាទនត្ថញ្ច “ទេសេស្សាមី”តិ បដិជានាតិ, ទេសេតព្វតាយ បដិញ្ញាតភាវតោ, យថាបដិញ្ញាតំ ទេសនតោ
“ត”ន្តិ បច្ចាមសតិ, សោតព្វភាវតោ, សវនត្ថស្ស ច ឧបនេត្វា និប្ផាទនតោ “សុណាថា”តិ វុត្តំ, សក្កាតព្វតោ, សក្កច្ចកិរិយាយ ហេតុ ច
តទត្ថសិទ្ធិតោ “សាធុក”ន្តិ វុត្តំ, ធម្មស្ស មនសិការិយតោ តទធីនត្តា ច សព្វសម្បត្តីនំ “មនសិ ករោថា”តិ វុត្តំ, យថាបរិញ្ញាតាយ
ទេសនាយ បរិព្យត្តភាវតោ វិត្ថារត្ថសម្ពន្ធតោ ច “ភាសិស្សាមី”តិ វុត្តំ, ភគវតោ សន្ទេសេន លោកេន សិរសា សម្បដិច្ឆិតព្ពវចនត្តា,
តស្ស ច យថាធិប្បេតត្ថសាធនតោ “ឯវ”ន្តិ វុត្តំ, សត្ថុ វុត្តមការេនដ្ឋានតោ, តត្ថ ច ការណស្ស វុត្តអារព្ភការណតោ “ភន្តេ”តិ
វុត្តំ, ភិក្ខូ តថាកិរិយាយ និដ្ឋិតភាវតោ វចនាលង្ការតោ ច “ខោ”តិ វុត្តំ, វចនស្ស បដិជានិតព្វតោ, តថា តេហិ បដិបន្នត្តា ច
“បច្ចស្សោសុ”ន្តិ វុត្តំ បច្ចត្តភាវតោ, សកលស្សបិ ឧក្កដ្ឋការណតោ “ឯត”ន្តិ វុត្តំ។

វុច្ចមានស្ស បុគ្គលស្ស លោកបរិយាបន្នត្តា លោកាធារត្តា ច លោកំ ឧបាទាយ “ឥធា”តិ វុត្តំ. បដិវេធពាហុសច្ចាភាវតោ បរិយត្តិពាហុសច្ចាភាវតោ ច “អស្សុតវា”តិ វុត្តំ. បុថូនំ, បុថុ វា ជនកភាវតោ “បុថុជ្ជនោ”តិ វុត្តំ. អនរិយធម្មវិរហតោ អរិយធម្មសមន្នាគមតោ ច “អរិយាន”ន្តិ វុត្តំ. អរិយភាវករាយ បដិបត្តិយា អភាវតោ, តត្ថ កោសល្លាភាវតោ “អរិយានំ អទស្សាវី”តិអាទិ វុត្តំ. អសន្តធម្មស្សវតោ សន្តធម្មសមន្នាគមតោ សន្តិ បសំសិយតោ ច “សប្បុរិសាន”ន្តិ វុត្តំ. សប្បុរិសភាវករាយ បដិបត្តិយា អភាវតោ, តត្ថ ច កោសល្លាភាវតោ “សប្បុរិសានំ អទស្សាវី”តិអាទិ វុត្តំ. បឋវីវត្ថុកានិ មញ្ញនានិ, ឧបរិ វុច្ចមានានញ្ច មញ្ញនានំ មូលកត្តា បបញ្ចសង្ខាតំ “បឋវិំ បឋវិតោ សញ្ជានាតី”តិ វុត្តំ. អន្ធបុថុជ្ជនស្ស អហំការ-មមំការាទិ កត្វាបិ អប្បហីនត្តា “បឋវិំ មញ្ញតី”តិអាទិ វុត្តំ.

បុព្វេ អគ្គហិតត្តា, សាមញ្ញតោ ច កម្មជាតត្តា, បុគ្គលស្ស បឋវីអាទិអារម្មណករណតាយ លទ្ធមានត្តា ច “យោបី”តិ វុត្តំ. “យោ”តិ អនិយមេន គហិតស្ស និយមេន តព្ពតោ បដិនិទ្ទិសិតព្ពតោ ច; “សោ”តិ វុត្តំ សាតិសយំ សំសារេ ភយស្ស ឥក្ខនតោ កិលេសភេទនសម្ពន្ធតោ ច “ភិក្ខូ”តិ វុត្តំ. សិក្ខាហិ សមន្នាគមតោ សេក្ខធម្មបដិលាភតោ ច “សេក្ខោ”តិ វុត្តំ. មនសា លទ្ធព្ពស្ស អរហត្តស្ស អនធិគតត្តា អធិគមនីយតោ ច “អប្បត្តមានសោ”តិ វុត្តំ. អបរេន អត្តនោ លីយតោ, បរំ អត្ថវិសេសការេន ឧត្តរិតព្វា និតត្តា ច “អនុត្តរ”ន្តិ វុត្តំ. យោគេហិ ភាវនាយ កាមយោគាទីហិ ច ខេមំ និច្ចំ អនុបទ្ទវន្តិ “យោគក្ខេម”ន្តិ វុត្តំ. ឧត្តមប្បវត្តិយា ឧស្សុក្កាបត្តិយា ច “បត្ថយមានោ”តិ វុត្តំ. តណ្ហស្ស សព្ពសោ សម្មាទិដ្ឋិយាបស្សិតាវិហារស្ស សមថវិបស្សនាវិហារស្ស និព្ពានវិហារស្ស ច វសេន “វិហរតី”តិ វុត្តំ. សេក្ខស្ស សព្វសោ អភិញ្ញេយ្យភាវេន បរិញ្ញេយ្យភាវេន ញាណេន អភិជានិត្វា ឋានតោ “អភិជានាតី”តិ វុត្តំ. សេក្ខស្ស សព្វសោ អប្បហីនមញ្ញនតាយ អភាវតោ “មា មញ្ញី”តិ វុត្តំ. សេសំ វុត្តនយានុសារេន វេទិតព្ពំ. ឋបិតា ឥមេហិ ឋានេហិ បរំ សព្វបទេសុ វិតិណ្ណយោ គោចរត្ថា. សព្វា ហិ អដ្ឋកថា តស្សា សីហវិលោកនា អនុរក្ខា អមមត្តា វិញ្ញូហិ វិការេតព្វាតិ អតិវិត្ថារភយេន ន វិត្ថារយិម្ហាតិ អនុបទវិចយតោ វិចយោ ហារោ.

៣. យុត្តិហារវណ្ណនា

សក្កាយស្ស សព្វមញ្ញនានំ មូលភាវោ យុជ្ជតិ បរិកប្បមត្តកត្តា លោកវិចិត្តស្ស. ព្យាហុសច្ចូបរហិតស្ស អន្ធបុថុជ្ជនភាវោ យុជ្ជតិ បុថុកិលេសាភិសង្ខារជននាទិសភាវត្តា. យថាវុត្តបុថុជ្ជនស្ស វា វុត្តប្បការពាហុសច្ចាភាវោ យុជ្ជតិ តស្មិំ សតិ សម្ភវតោ. តត្ថ អស្សុតវតោ បុថុជ្ជនស្ស អរិយានំ សប្បុរិសានញ្ច អទស្សាវិតាទិ យុជ្ជតិ អរិយករធម្មានំ អរិយភាវស្ស ច តេន អទិដ្ឋត្តា អប្បដិបន្នត្តា ច. តថា តស្ស បឋវិយា “អហំ បឋវី, មម បឋវី, បរោ បឋវី”តិ សញ្ជាននំ យុជ្ជតិ អហំការមមំការានំ សព្វេន សព្វំ អប្បហីនត្តា. តថា សញ្ជាននតោ ធម្មស្ស បឋវិំ កម្មាទិករណាទិវសេន គហេត្វា នានប្បការតោ មញ្ញនាបវត្តិ យុជ្ជតិ សញ្ញានិទានត្តា បបញ្ចសង្ខានំ. យោ មញ្ញតិ, តស្ស អបរិញ្ញាតវត្ថុកតា យុជ្ជតិ បរិញ្ញាយ វិនា មញ្ញនាប្បហានាភាវតោ. “អាបំ អាបតោ សញ្ជានាតី”តិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ. អបរិយោសិតសិក្ខស្ស អប្បត្តមានសតា យុជ្ជតិ កតកិច្ចតាភាវតោ. សេក្ខស្ស សតោ យោគក្ខេមបត្ថនា យុជ្ជតិ តទធិមុត្តភាវតោ. តថា តស្ស បឋវិយា អភិជាននា យុជ្ជតិ បរិញ្ញាបថាគតស្ស មត្តសោ ការិភាវតោ. តតោ ឯវ ចស្ស “មា មញ្ញី”តិ

វត្តត្តា យុជ្ជតិ វត្ថុបរិញ្ញាយ វិយ មញ្ញនាបហានស្សបិ វិប្បកតការតោ។ សេក្ខស្ស បថវិយា បរិញ្ញេយ្យតា យុជ្ជតិ បរិញ្ញាតុំ សក្កុណេយ្យត្តា សព្ពសោ អបរិញ្ញាតត្តា ច។ “អាបំ អាបតោ”តិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ អរហត្តាទិយុត្តស្ស បថវិយាទីនំ អភិជានតា មញ្ញនាការេន ច យុជ្ជតិ សព្ពាតធមុត្តា, សព្ពសោ កិលេសានំ បហីនត្តា, តតោ ឯវ ច អស្ស វីតរាគាទិការេន តតោ សមុទេន ច បដិច្ចសមុប្បាទស្ស បដិវិទ្ធត្តាតិ។ អយំ យុត្តិហារោ។

៣. បទដ្ឋានហារវណ្ណនា

កិស្សាបិ មញ្ញនា សក្កាយស្ស បទដ្ឋានំ, មញ្ញនានំ អយោនិសោមនសិការោ បទដ្ឋានំ, សុត្ធយវិរហោ អត្ថុបុច្ឆនកាវស្ស បទដ្ឋានំ, សោ អរិយានំ អទស្សាវិតាយ បទដ្ឋានំ, សា អរិយធម្មស្ស អកោវិទតាយ បទដ្ឋានំ, សា អរិយធម្មេ អវិនីតតាយ បទដ្ឋានំ។ “សប្បុរិសានំ អទស្សាវី”តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ សញ្ញាវិបល្លាសោ មញ្ញនានំ បទដ្ឋានំ។ សញ្ញានិទានា ហិ បបញ្ចសង្ខាតិ។ មញ្ញនាសុ ច តណ្ហាមញ្ញនា ទិដ្ឋិមញ្ញនានំ បទដ្ឋានំ “តណ្ហាគតានំ បរិតស្សិតវិប្ផន្ទិត”ន្តិ, (ទី. និ. ១.១០៥-១០៨) “តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទាន”ន្តិ (ម. និ. ២.១២៩; មហាវ. ១) ច វចនតោ, តណ្ហាគតស្សេវ ច “សេយ្យោហមស្មី”ន្តិអាទិនា មានជប្បនាបវត្តនតោ។ សញ្ញាបិ វា មញ្ញនា សញ្ញានំ មញ្ញនានំ បទដ្ឋានំ។ “ឧបាទានបច្ចយា តណ្ហា”តិ ហិ វចនតោ ទិដ្ឋិបិ តណ្ហាយ បទដ្ឋានំ។ “អហមស្មិ ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា”តិ (ទី. និ. ១.៣២; ២.២៨) អាទិវចនតោ មានោបិ ទិដ្ឋិយា បទដ្ឋានំ។ តថា “អស្មីតិ សតិ ឯតមស្មីតិ ហោតិ, ឥទមស្មីតិ ហោតិ, អញ្ញថាស្មីតិ ហោតី”តិអាទិវចនតោ មានស្សាបិ តណ្ហាយ បទដ្ឋានតា លព្ភតេវ។ សេក្ខា ធម្មា សប្បទេសតោ មញ្ញនាបហានស្ស បទដ្ឋានំ។ អសេក្ខា និប្បទេសតោ មញ្ញនាបហានស្ស បទដ្ឋានំ។ កម្មភវោ ច ជាតិយា បទដ្ឋានំ។ ជាតិ ជរាមរណស្ស បទដ្ឋានំ។ បច្ចយាការស្ស យថាភូតាវពោធោ សម្មាសម្ពោធិយា បទដ្ឋានន្តិ។ អយំ បទដ្ឋានោ ហារោ។

៤. លក្ខណហារវណ្ណនា

“សព្ពធម្មមូលបរិយាយ”ន្តិ ឯត្ថ មូលគ្គហណេន មូលបរិយាយគ្គហណេន វា យថា តណ្ហាមានទិដ្ឋីនំ គយ្ហន្តិ, ឯវំ ទោសមោហាទីនម្បិ សក្កាយមូលធម្មានំ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ សក្កាយស្ស មូលការណេន ឯកលក្ខណត្តា។ “អស្សុតវា”តិ ឥមិនា យថា តស្ស បុគ្គលស្ស បរិយត្តិបដិវេធសទ្ធម្មានំ អភាវោ គយ្ហតិ, ឯវំ បដិបត្តិសទ្ធម្មស្សបិ អភាវោ គយ្ហតិ សទ្ធម្មការេន ឯកលក្ខណត្តា។ អរិយានំ អទស្សនកាមតាទិលក្ខណា “អរិយធម្មស្ស អកោវិទោ”តិ ឥមិនា អរិយធម្មាធិគមស្ស វិធាត្ថកំ អញ្ញាណំ។ “អរិយធម្មេ អវិនីតោ”តិ ឥមិនា អរិយវិនយាការោ។ សោ បនត្ថតោ អរិយវិនយេ អប្បដិបត្តិ ឯវ ចាតិ ទ្វីហិបិ បទេហិ យថាវុត្តវិសយា មិច្ឆាទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា ច គហិតាវ ហោន្តិ។ តគ្គហណេន ច សព្វេបិ អកុសលា ធម្មា សង្គហិតាវ ហោន្តិ សំកិលេសលក្ខណេន ឯកលក្ខណត្តា។ “សប្បុរិសានំ អទស្សាវី”តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។

“បថវិំ បថវិតោ សញ្ជានាតី”តិ ឯត្ថ ទិដ្ឋិមញ្ញនាទីនំ សញ្ញាយ ការណភាវទស្សនំ។ តត្ថ យថា សញ្ញា, ឯវំ

ចិតក្កឋឞ្សាចិន្ថាអឞេឃាតិឞេរាយតនិការាគេឃាបិ តាឞំ ការលាត្តិ អត្ថេតា ទេតឞេយ្យត្ថ ឞក្កេហា ចុទេត្តា ទេហាតិ យន្លាតាត់ ការលាការេចត ទុកាលក្ខលាត្តា៑ “យន្លាតី”តិ ក្តយិតា យន្លាតាកិច្ចេត តល្យាយាតឌិក្ខិឞេឃា កហិតា តាឞំ កិលេឞឞកាចត្តា៑ តក្កហេលាតេច ចិចិកិច្ចាឌិតយ្យិ ឞក្កេហា ឌក្ខេទ្ពា កិលេឞលក្ខណាត ទុកាលក្ខលាត្តា៑ តធា តល្យាយ ទេហត្យឞកាចត្តា តក្កហេលាតេច អចនិក្ខាក្យឞលទេហត្យត់ ឞក្កេហា ឌក្ខេទ្ពា ទេហត្យលក្ខណាត ទុកាលក្ខលាត្តា៑ តធា តល្យាឌិក្ខិត់ អារឞចាឌិឞកាចត្តា តក្កហេលាតេច អចនិក្ខារឞេចាឈេឃាកាក្ខតិចទលាឌិតយ្យិ ឞក្កេហា ឌក្ខេទ្ពា អារឞចាឌិឞកាចត្តា ទុកាលក្ខលាត្តា៑ តធា “បឆចិ យន្លាតី”តិអាឌិតា បឆចិអាឌិត់ ទ្បបឞកាចត្តា តន្ត្តិឞឃាតទ្ពា យន្លាតាត់ ទ្បបចិឞឃត្តា តក្កហេលាតេច ឞកាលទ្បបក្ខត្ថិចិឞឃាបិ យន្លាតា ឌឞ្សិតា ទេហាត្តិ ទ្បបចិឞឃលក្ខណាត អារឞំ ទុកាលក្ខលាត្តា៑ ទុចំ ចក្ខាឃតតាឌិចិឞឃាបិ យន្លាតា តិក្ខរេទត្ថា៑ “អបទិន្លាត”ត្តិ បទិន្លាបឌិក្ខេឞេត តប្បឌិតក្ខកិលេឞាត់ បហាតបឌិក្ខេប្បិតិ ឌក្ខេទ្ពា យក្កកិច្ចការេចត បទិន្លាបហាតាត់ ទុកាលក្ខលាត្តា៑ ក្តយិតា តឞេឃត ឞេឞេឞុបិ ឃធារេហំ ទុកាលក្ខលា តិក្ខរេទត្ថាតិ៑ អឃំ លក្ខណា ហារេរា៑

៙៑ ចត្យញ្ចហារេចណ្ណតា

បឆចិអាឌិឞុ ចត្តឞុ ញ្ញ្ញាតន្ធាឃាឃ អត្ថំ កេហត្វា ឌយ្យកឞ្ទិរេចំ អឞល្លេក្ខត្វា អឞគ្គយ្យឞ្សចតាឌិតា ចត្ថិតា ហុត្វា ឞគ្គយ្យឞ្សចតឌារលាបទិចឃយតនិការចិយុលា បឆចិអាឌិឞុ ចត្តឞុ បុចុន្ថតឞេក្ខរេឞេក្ខតធាកតាត់ បឌិបត្តិចិឞេឞំ អឌាតត្តា ច ទេចតេឃ្យា ក្តយិឞ្សា ឌេឞតាឃ តិឌាត់៑ ទេ “កចំ តុ ទេរា ឃធាចុត្តឌោឞចិតិយុត្តា ឃធាចុត្តទ្ពា ចិឞេឞំ ឌាតត្តា ឞយ្យាបឌិបត្តិឃា ក្ខកឃហិតបទាឃលា ឞទេឃ្យ”ត្តិ អឃឞេយ្យត្ថ កកចេតា អឌិប្បាយេឃា៑ បឌតិទ្ពចត់ តិទុត្តិ, តំ “ទុច”ត្តិអាឌិតិឌាតបឌាត់, “ឞន្តាឌយ្យទ្ធលបទិឃាឃ”ត្តិអាឌិបិញ្ញបឌាតទ្ពា អក្ខកធាឃំ, តឞ្សា លិតត្វចណ្ណតាឃទេ្ចច ចុត្តតេឃត ឞុចិន្លោឃ្យត្តា អតិចិត្តារកេឃត ត ចិត្តារឃិយ្យា

បឌបឌត្វេឌឞតាតិក្ខេបឞុត្តឞត្ថិចឞេឞត បទ្ពចិឆា ឞត្ថិ៑ តត្ថ បឌឞ្ស បឌត្តទេត ឞយ្យត្ថោ បឌឞត្ថិ, តធា បឌត្វឞ្ស បឌត្តទេត ឞយ្យត្ថោ បឌត្វឞត្ថិ, ទេឃា “កិទិឃាការកឞយ្យត្ថោ”តិ ចុច្ចតិ៑ តាតាតុឞត្ថិកាឞ្ស ឞុត្តឞ្ស តំតំអតុឞត្ថិហិ ឞយ្យត្ថោ, ទុកាតុឞត្ថិកាឞ្ស បត បុត្តាបទឞយ្យត្ថោ ឌេឞតាឞត្ថិ៑ ឃា អក្ខកធាឃំ “បុន្ធាតុឞត្ថិ អត្ថាឞឃាតុឞត្ថិ ឃធាតុឞត្ថិ”តិ តិឆា ចិកត្តា៑ អត្ថាឞេឃា ទេចត្វ អត្តត្ថាឞេឃា បទត្ថាឞេឃាតិ ក្ខិឆា ទេចឌិតទ្ពា៑ ឃំ បទេត្វ ចត្តត្ថំ, តំ ទេហក្ខ តិឌាតចណ្ណតាឃំ ចុត្តឞេច៑ តិក្ខេបឞត្ថិ ចត្យត្ត ឞុត្តតិក្ខេបិតាត់ ចឞេឞត ទេចឌិតទ្ពា៑ ឞុត្តឞត្ថិ ក្តឆ បឆយតិក្ខេបចឞេឞេតេច ទេចឌិតទ្ពា៑ កឞ្មា បទេត្វ ឞ្យលបទិឃាឃឞុត្តឞេច បឆយំ តិក្ខិតត្តិ? តាឃយតុឞេឃាទេកា កត្វេចិ តប្បចត្តតិ, អបិច ឃឞ្មា យន្លាតាឞ្សលកំ ឞក្កាឃំ, ឞន្តាយន្លាតា ច តត្ថ ទុច អតេកាទេកឌកិត្តា បចត្តតិ, ត តឞ្សា ឞចិឞឃាឃ លេឞយត្តយ្យិ ឞាទំ អត្ថីតិ បឆចិអាឌិចិកាកកិត្តេឞុ យន្លាតាឞុ ច ឞាតិឞឃំ តិន្ធឆចិទាកឞន្ថាតតិ ក្ខបទិ ទេឞក្ខេឞក្ខតធាកតាក្យលាចិកាចតិ ច អឃំ ឌេឞតា៑ ឞុត្តត្តឌេឞតា ច ចិឞេឞឞេតា ឌិក្ខិចិតិទេចឌតកធា, តឞ្មា ឞតិឞ្សឃឞ្ស ឌិក្ខិក្កាហឞ្ស អាឌិទេតា អឞារកាចឌិបត់ ក្ខបទិ ច ឞទ្ពេឞំ អទិឃាត់ ក្យលាចិឞេឞចិកាចតយិឌំ ឞុត្តំ បឆយំ តិក្ខិត្តំ៑ កិទ្ពា ឞក្កាទេឃ យន្លាតាយន្លាតាយុទលាត បចត្តិតិចត្តិឞុ អាឌិតចាតិឞំឞចិកាចតេតា ឞទេ្ទឞំ បុក្កលិត់ បឌិបត្តិចិកាកេតា ច ក្តឌេយេច ឞុត្តំ បឆយំ តិក្ខិត្តំ៑

ឃំ បត ខុពិឃ្យា ឥេងតាឃ ឥេងតត្តូឥេត ឋឌ្ជិ ឯងត្ថត់, អឃយ្បិ ឥេងតាងត្ថិ, ឋា ខុចំ ឥេចិតញ្ញា៍ “អឃ្សុតចា បុទុជ្ជនេតា…ឥេប… តិច្ឆាត់ អកិតត្ថតី”តិ អឃំ ឥេងតា៍ “ញ្ញឆ, កិក្ខូឥេច, អឃ្សុតចា បុទុជ្ជនេតា…ឥេប… ឋប្បុទិឋឆេយ្ហ អចិតឹឥេតា យតឋិពាឥលឹឥេឃ ឆឥេយ្ហ តប្បជាតាតិ, អឃតឋិពាឥលឹឥេឃ ច ឆឥេយ្ហ តប្បជាតាតិ, ឥេឋា យតឋិពាឥលឹឥេឃ ឆឥេយ្ហ អប្បជាតឥេត្តា អឃតឋិពាឥលឹឥេឃ ច ឆឥេយ្ហ អប្បជាតឥេត្តា ឥេឃ ឆយ្ហា ត យតឋិពាឥលឹឃា, ឥេត ឆឥេយ្ហ យតឋិ ពាឥេទាតិ…ឥេប… អគុប្បឥេត្តា ចា ពាយាឯឥេចា ក្ខុប្បជ្ជតិ, ក្ខុប្បឥេត្តា ចា ពាយាឯឥេចា បចឆ្ឌតិ៍ អគុប្បឥេត្តា ចា កចាឯឥេចា ក្ខុប្បជ្ជតិ, ក្ខុប្បឥេត្តា ចា កចាឯឥេចា បចឆ្ឌតិ, អគុប្បឥេត្តា ចា អចិឌ្ឍាឯឥេចា ក្ខុប្បជ្ជតិ, ក្ខុប្បឥេត្តា ចា អចិឌ្ឍាឯឥេចា បចឆ្ឌតី”តិ (យ៍ តិ៍ ១៑១លិ) ញ្ញុយាឃ ឥេងតាឃ ឯងត្ថតិ៍ តចា “តឥេឃ្សុតំ បរិជិពន្ធំ ឃុកតិមិត្តំ យតឋិ ពាទិឃ្សុតិ, តឃ្ស ឃុកតិមិត្តឃ្ស យតឋិពាទា ទាឥេកា ចិត្តំ អគុឌ្ឍិឥេឃឃ្សុតិ, ឥេឋា ឋទាឥេកា ឋឥេឆាឥេឋា ឋឥេយាឥេហា ឋាក្កឥេណា ឯកិលិដ្ឋចិឥេត្តា ពាលំ ពាទិឃ្សុតី”តិ (យ៍ តិ៍ ១៑ ៥៥) ញ្ញុយាឃ ឥេងតាឃ ឯងត្ថតិ៍ តចា “ចក្ខុញ្ញាចុឥេឋា បដិច្ច ទ្ធុប ច ក្ខុប្បជ្ជតិ ចក្ខុចិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ ឋក្កតិ ចឥេឃ្សា, ចឃ្សបច្ចឃា ឥេចឥេគា៍ ឃំ ឥេចឥេឆតិ តំ ឋញ្ញាតាតិ, ឃំ ឋញ្ញាតាតិ តំ ចិតឥេក្កតិ, ឃំ ចិតឥេក្កតិ តំ បបឥេញ្ចតិ, ឃំ បបឥេញ្ចតិ តឥេតាតិតាត់ បុទិឯ បបញ្ចឋញ្ញាឋង្ខា ឋយុគាចឥេត្តិ”តិ (យ៍ តិ៍ ១៑១០៣) ញ្ញុយាឃ ឥេងតាឃ ឯងត្ថតិ៍ តចា “ញ្ញឆ, កិក្ខូឥេច, អឃុតចា បុទុជ្ជនេតា…ឥេប… ឋប្បុទិឋឆេយ្ហ អចិតឹឥេតា ទ្ធុបំ ‘ខុតំ យយ, ខុឥេឋាហយិស្មិ, ខុឥេឋា ឥេយ អត្តា’តិ ឋយគុបឃ្សុតិ៍ ឥេចឥេគត់…ឥេប…, ឋញ្ញំ…ឥេប…, ឋង្ខាឥេទ…ឥេប…, ចិញ្ញាណំ ‘ខុតំ យយ, ខុឥេឋាហយិស្មិ, ខុឥេឋា ឥេយ អត្តា’តិ ឋយគុបឃ្សុតិ៍ ឃយ្បិ តំ ឌិដ្ឋិ…ឥេប… ឃយ្បិ តំ ឌិដ្ឋិដ្ឋាត់, ឥេឋា ឥេលាឥេកា ឥេឋា អត្តា ឥេឋា ឥេបច្ច កចិឃ្សាមិ តិឥេច្ចា ឆុឥេចា ឋឃ្សឥេតា អចិបទិណាយធឥេយ្ហា ឋឃ្សុតិឋយំ តឥេឆច ចឃ្សាមីតិ, តយ្បិ ‘ខុតំ យយ, ខុឥេឋាហយិស្មិ, ខុឥេឋា ឥេយ អត្តា’តិ ឋយគុបឃ្សុតី”តិ (យ៍ តិ៍ ១៑១៣១) ញ្ញុយាឃ ឥេងតាឃ ឯងត្ថតិ៍

“ឥេឃាបិ ឥេឋា, កិក្ខូឥេច, កិក្ខុ…ឥេប… តិច្ឆាត់ យាកិតត្ថី”តិ អឃំ ឥេងតា៍ “ញ្ញឆ, ឥេឆចាតយិត្ថ, កិក្ខូឥេតា ឃុតំ ឥេហាតិ ‘ឋឥេត្តា ឆយ្ហា តាលំ អកិតិឥេចឋាឃា’តិ, ខុចឥេញ្ចតំ, ឥេឆចាតយិត្ថ, កិក្ខូឥេតា ឃុតំ ឥេហាតិ ‘ឋឥេត្តា ឆយ្ហា តាលំ អកិតិឥេចឋាឃា’តិ, ឥេឋា ឋព្ពំ ឆយ្ហំ អកិជាតាតិ, ឋព្ពំ ឆយ្ហំ អកិញ្ញាឃ ឋព្ពំ ឆយ្ហំ បទិជាតាតិ, ឋព្ពំ ឆយ្ហំ បទិញ្ញាឃ ឃំ កិញ្ចិ ឥេចឥេគត់ ឥេចឥេឆតិ ឃុលំ ចា ទុក្ខំ ចា អទុក្ខឃុលំ ចា, ឥេឋា តាឃុ ឥេចឥេគតាឃុ អកិច្ចាគុបឃ្សី ចិហទតិ, ចិទាពាគុបឃ្សី ចិហទតិ, តិឥេទាធាគុបឃ្សី ចិហទតិ, បដិតិឃ្សក្កាគុបឃ្សី ចិហទតី”តិ (យ៍ តិ៍ ១៑១៥០) ញ្ញុយាឃ ឥេងតាឃ ឯងត្ថតិ៍ “ឥេឃាបិ ឥេឋា, កិក្ខូឥេច, កិក្ខុ អទហំ…ឥេប… អកិឋយ្ហុឥេទ្ធាតិ ចងាឃី”តិ អឃំ ឥេងតា “ឃុតចា ច ឥេតា, កិក្ខូឥេច, អទិឃឋាចឥេកា…ឥេប… ឋប្បុទិឋឆេយ្ហ ឃុចិតឹឥេតា ទ្ធុបំ ‘ឥេតតំ យយ, ឥេតឥេឋាហយិស្មិ, ត ឥេយឥេឋា អត្តា’តិ ឋយគុបឃ្សុតិ, ឥេចឥេគត់…ឥេប…, ឋញ្ញំ…ឥេប…, ឋង្ខាឥេទ…ឥេប…, ចិញ្ញាណំ ‘ឥេតតំ យយ, ឥេតឥេឋាហយិស្មិ, ត ឥេយឥេឋា អត្តា’តិ ឋយគុបឃ្សុតិ៍ ឃយ្បិ តំ ឌិដ្ឋិ ឃុតំ ចិញ្ញាតំ បត្តំ បទិឥេឃឋិតំ អគុចិចទិតំ យតឋា, តយ្បិ ‘ឥេតតំ យយ, ឥេតឥេឋាហយិស្មិ, ត ឥេយឥេឋា អត្តា’តិ ឋយគុបឃ្សុតិ៍ ឃយ្បិ តំ ឌិដ្ឋិដ្ឋាត់, ឥេឋា ឥេលាឥេកា ឥេឋា អត្តា ឥេឋា ឥេបច្ច កចិឃ្សាមិ ‘តិឥេច្ចា ឆុឥេចា ឋឃ្សឥេតា អបិ បទិណាយធឥេយ្ហា ឋឃ្សុតិឋយំ តឥេឆច ចឃ្សាមី’តិ, តយ្បិ ‘ឥេតតំ យយ, ឥេតឥេឋាហយិស្មិ, ត ឥេយឥេឋា អត្តា’តិ ឋយគុបឃ្សុតិ៍ ឥេឋា ខុចំ ឋយគុបឃ្សឥេត្តា ត បទិតឃ្សុតី”តិ (យ៍ តិ៍ ១៑១៣១) ខុចយាឌិឥេងតាហិ ឯងត្ថតីតិ, អឃំ ចតុព្យូឥេហា ហាឥេទា៍

លិ៍ អាចត្តហាឥេចណ្ណតា

“អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ”តិ ឥមិនា យោនិសោមនសិការបដិក្ខេបេន អយោនិសោមនសិការបរិគ្គហោ ទីបិតោ។ “អរិយានំ អទស្សាវី”តិអាទិនា សប្បុរិសូបនិស្សយាទិបដិក្ខេបេន អសប្បុរិសូបនិស្សយាទិបរិគ្គហោ ទីបិតោ។ តេសុ បុរិមេន អាសយវិបត្តិ កិត្តិតា, ទុតិយេន បយោគវិបត្តិ។ បុរិមេន ចស្ស កិលេសវដ្ដំ, តម្ហា យតោ វិបាកវដ្ដន្តិ សកលំ សំសារចក្កមាវត្តតិ។ “បថវឹ មញ្ញតី”តិអាទិនា តត្ថ តិស្សោ មញ្ញនា វុត្តា។ តាសុ តណ្ហាមញ្ញនា “ឯតំ មម”តិ តណ្ហាគ្គាហោ, មានមញ្ញនា “ឯសោហមស្មី”តិ មានគ្គាហោ, ទិដ្ឋិមញ្ញនា “ឯសោ មេ អត្តា”តិ ទិដ្ឋិគ្គាហោ។ តត្ថ តណ្ហាគ្គាហេន “តណ្ហំបដិច្ចបរិយេសនា”តិអាទិកា (ទី· និ· ២·១០៣; ទី· និ· ៣·៣៥៩; អ· និ· ៩·២៣; វិភ· ៩៦៣) នវ តណ្ហាមូលកា ធម្មា អាវត្តន្តិ។ មានគ្គាហេន “សេយ្យោហមស្មី”តិអាទិកា នវ មានវិធា អាវត្តន្តិ។ ទិដ្ឋិគ្គាហេន “រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតី”តិអាទិកា (សំ· និ· ៣·១៣៣) វីសតិវត្ថុកា សក្កាយទិដ្ឋិ អាវត្តតិ។ តីសុ ច គាហេសុ យាយ សញ្ញាយ តណ្ហាគ្គាហស្ស វិក្ខម្ភនា, សា ទុក្ខសញ្ញា ទុក្ខានុបស្សនា។ យាយ សញ្ញាយ មានគ្គាហស្ស វិក្ខម្ភនា, សា អនិច្ចសញ្ញា អនិច្ចានុបស្សនា។ យាយ បន សញ្ញាយ ទិដ្ឋិគ្គាហស្ស វិក្ខម្ភនា, សា អនត្តសញ្ញា អនត្តានុបស្សនា។ តត្ថ បឋមគ្គាហវិឃាតកតោ អប្បណិហិតវិមោក្ខមុខំ អាវត្តតិ, ទុតិយគ្គាហវិឃាតកតោ អនិមិត្តវិមោក្ខមុខំ អាវត្តតិ, តតិយគ្គាហវិឃាតកតោ សុញ្ញតវិមោក្ខមុខំ អាវត្តតិ។

សេក្ខគ្គហណេន អរិយាយ សម្មាទិដ្ឋិយា សង្គហោ, តតោ ច បរតោឃោសយោនិសោមនសិការា ទីបិតា ហោន្តិ។ បរតោឃោសេន ច សុតវា អរិយសាវកោតិ អាវត្តតិ, យោនិសោមនសិការេន នវ យោនិសោមនសិការមូលកា ធម្មា អាវត្តន្តិ, ចតុព្ពិធម្បិ សម្បត្តិចក្កំ។ “មា មញ្ញី”តិ មញ្ញនានំ វិប្បកតប្បហានតាគហណេន ឯកច្ចាសវបរិក្ខយោ ទីបិតោ ហោតិ, តេន ច សទ្ធាវិមុត្តទិដ្ឋិប្បត្តកាយសក្ខិភាវា អាវត្តន្តិ។ “អរហំ ខីណាសវោ”តិអាទិនា អសេក្ខា សីលក្ខន្ធាទយោ ទស្សិតា ហោន្តិ, សីលក្ខន្ធាទិបរិបូរិយា ច ទស នាថករណា ធម្មា អាវត្តន្តិ។ “ន មញ្ញតី”តិ មញ្ញនាបដិក្ខេបេន បញ្ចសុ ឧបាទានក្ខន្ធេសុ “នេតំ មម, នេសោហមស្មិ, ន មេសោ អត្តា”តិ សម្មាបដិបត្តិ ទស្សិតា, តាយ ច សាតិសយា និកន្តិបរិយាទានមានសញ្ញោជនទិដ្ឋិសញ្ញោជនានិ បកាសិតានីតិ អប្បណិហិតានិមិត្ត-សុញ្ញតវិមោក្ខា អាវត្តន្តិ។

“តថាគតោ”តិអាទិនា សព្ពញ្ញុគុណា វិភាវិតាតិ តទវិនាភាវតោ ទសពល-ចតុវេសារជ្ជអសាធារណញាណអាវេណិកពុទ្ធធម្មា អាវត្តន្តិ។ “នន្ទី ទុក្ខស្ស មូល”ន្តិអាទិនា សហេតុកំ វដ្ដំ វិវដ្ដំ កថិតន្តិ បវត្តិនិវត្តិតទុភយហេតុវិភាវនេន ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ អាវត្តន្តិ។ “តណ្ហានំ ខយា”តិអាទិនា តណ្ហាប្បហានាបទេសេន តទេកដ្ឋភាវតោ ទិយឌ្ឍស្ស កិលេសសហស្សស្ស បហានំ អាវត្តតិ។ “សព្ពសោ តណ្ហានំ ខយា សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោ”តិ ច វុត្តត្តា “នន្ទី ទុក្ខស្ស មូល”ន្តិ, “ឥតិ វិទិត្វា”តិអាទិនា វុត្តស្ស មញ្ញនាភាវហេតុភូតស្ស បច្ចយាការវេទនស្ស សាវកេហិ អសាធារណញាណចារភាវោ ទស្សិតោ, តេន ចតុវីសតិកោដិសតសហស្សសមាបត្តិសញ្ចារិ ភគវតោ មហាវជិរញាណំ អាវត្តតីតិ។ អយំ អាវត្តោ ហារោ។

៨· វិភត្តិហារវណ្ណនា

“សព្ពធម្មមូលបរិយាយ”ន្តិ ឲត្ថ សព្ពធម្មា តាម ចេតុភូមកា ធម្មា សក្កាយស្ស អធិប្បេតត្តា៉ ចេតំ យេន្ហាតា បដដ្ឋាត៌ បបញ្ចសង្ខាតិមិត្តត្តា ចលោកចិចិត្តស្ស៉ តឃិចេយ ក្សូលា អក្សូលា អព្យាកតាតិ តិចិធា៉ ចេតស្ម ក្សូលាត៌ ចឃាតិចសាយតសិការាទិ បដដ្ឋាត៌, អក្សូលាត៌ អចឃាតិចសាយតសិការាទិ, អព្យាកតាត៌ កយូកចអាចដ្ឋតក្ខតទ្វបិដិ បដដ្ឋាត៌៉ តត្ថ ក្សូលា កាយាចចរាទិចចេសត ក្ខយិចេតា តិចិធា, តធា អព្យាកតា ចិត្តប្បាធេសកាចា, អចិត្តប្បាធេសកាចា បត កាយាចចរាច តធា អក្សូលា៉ បរិយត្តិបដិបត្តិបដិចេចធស្សតកិច្ចាការចេត តិចិចេធា អស្សុតចា៉ អន្ធកល្យាណចិការេកត ទ្វចិចេធា បុថុជ្ជចេតា៉ សមូាសព្ពុទ្ធបច្ចេកព្ពុទ្ធសាចកាចេកចេត តិចិធា អរិយា៉ មិសចក្កុទិដ្ឋចក្កុបញ្ញាចក្ខុហិ ចស្សិតាការចេត តិចិចេធា អចស្សាចិ៉ យក្កុបលតិដ្ឋាតចេកចេត តិចិចេធា, តចចិចេធា ចា អរិយធម្មា៉ សចតធារលបរិចយយតសិការបដិចេចធចេសត បញ្ចចិធា អរិយធម្មស្ស ចេកាចិចតា៉ តចកាចេតា អចេកាចិចេកា៉ សំចរបហាតចេកចេត ទ្វចិចេធា, ចសចិចេធា ចា អរិយធម្មចិតចេយា, តចកាចេតា អរិយធម្មេ អចិតីចេតា៉ ឲត្ថ បដដ្ឋាតចិការេកា ចេហដ្ឋា ចស្សិចេតាចេយច៉ “សប្បុរិសាត៌ អចស្សាចិ”តិអាឌីស្វបិ ឲចេសច តចេយា៉ “បធចិ យេន្ហាតិ”តិអាឌីស្វ យេន្ហាតាចត្ថុចិការេកា បិឲ្យន្តយំ អាកចេតាច, តធា អដ្ឋាត្ថិកនាហិទរាទិចេកា ច អត្ថរចិការេកា៉

យេន្ហាតា បត តណ្ហាយាតឌិដ្ឋិចចេសត សព្ពចេតា តិចិធា, ចិត្តារចេតា បត តណ្ហាយេន្ហាតា តាច កាយតណ្ហាឌិចចេសត អដ្ឋសតចិធា, តធា “អស្មីតិ សតិ ខ្លុត្តស្មីតិ ចេហាតី”តិអាឌីតា៉ ឲចំ យាតយេន្ហាតាបិ៉ “អស្មីតិ សតិ ខ្លុត្តស្មីតិ ចេហាតី”តិអាឌីតា បបញ្ចត្តយំ វុឌ្ឍិដ្ឋិ តិឌ្ឍិដ្ឋញ្ចាតិ៉ ឲចេតត ឌិដ្ឋិយេន្ហាតាយបិ អដ្ឋសតចិធតា ទ្វត្តាតិ ចេចឌិតព្ពា៉ អបិច ចេសឃ្យស្ស “ចេសចេឃ្យាហមស្មី”តិអាឌីតា យាតយេន្ហាតាយ តចចិធតា តចត្ថុរចេកចេត អចេតកចិធតា ច ចេចឌិតព្ពា៉ អយញ្ច អចេត្វា ហឹតត្ថិកត្ថុចណ្ហាតាយ ចិការេចតព្ពា៉ ឌិដ្ឋិយេន្ហាតាយ បត ព្រាហ្មណចេល អាកាតតចេយត ទ្វាសដ្ឋិចិធតា តចត្ថុរចេកចេត អចេតកចិធតា ច ចេចឌិតព្ពា៉ “អបរិញ្ញាត”ន្តិ ឲត្ថ ញាតបរិញ្ញាឌិចចេសត ចេចច ទ្វបយុលាឌិអភិតិចេចសចេកធាឌិចចេសត ច បរិញ្ញាត៌ អចេតកចិធតា ចេចឌិតព្ពា៉ តធា អដ្ឋយកាឌិចចេសត ចេសក្កចិការេកា បញ្ញាចិយុត្តាឌិចចេសត អចេសក្កចិការេកា ច៉ អយចេយត្ថ ធម្មចិការេកា៉ បដដ្ឋាតចិការេកា ច ក្ខយិចិការេកា ច ទ្វត្តតឃាត្សសារេទត ចេចឌិតព្ពាតិ៉ អយំ ចិតត្តិហារេរា៉

៥៉ បរិចត្តហារចណ្ហតា

“សព្ពធម្មមូលបរិយាយ”ន្តិ ឲត្ថ “សព្ពធម្មា”តិ បញ្ចុបាទាតក្ខន្ធា កហិតា, ចេតំ មូលការណត្តិ ច តណ្ហាយាតឌិដ្ឋិចេយា៉ តធា អស្សុតចា បុថុជ្ជចេតា...ចេប... សប្បុរិសធម្មេ អចិតីចេតាតិ៉ យាចកឹចញ្ចា បញ្ចស្វ វុបាទាតក្ខន្ធេស្វ ស្សុភចេតា ស្សុខចេតា តិច្ចចេតា អត្តចេតា សមត្សបស្សតចេសត “ឲតំ មម, ឲចេសាហមស្មិ, ឲចេសា ចេម អត្តា”តិ តណ្ហាយាតឌិដ្ឋិកាហា ត សមុដ្ឋិជ្ជត្តិ, តាច ចេតសំ បធាត្វបរចេយា ស្សុបិតត្ថេបិ ត ចេកាតចិ លទ្ធបុចេព្ពា៉ យធា បត ចេតសំ អស្សុភចេតា ទុក្ខចេតា អតិច្ចចេតា អតត្តចេតា សមត្សបស្សតចេសត “ចេតតំ មម, ចេតចេសាហមស្មិ, ត ចេមចេសា អត្តា”តិ បចត្តយាតា អប្បណិហិតាតិមិត្តស្សុញ្ញាតាត្សបស្សតា វុស្សក្កិត្វា អរិយមក្គាធិកយាយ សំចត្តត្តិ, អឆ ចេតសំ បធាត្វបរចេយា ចេហាតិ អច្ចត្តអប្បញ្ញាត្តិកកាច្ចបកយតចេតា៉ ចេតត ទ្វត្តំ “សព្ពធម្មាតិ បញ្ចុបាទាតក្ខន្ធា កហិតា, ចេតំ មូលការណត្តិ ច តណ្ហាយាតឌិដ្ឋិចេយា”តិ៉ តធា អស្សុតចា បុថុជ្ជចេតា...ចេប... សប្បុរិសធម្មេ អចិតីចេតា តីហិបិ យេន្ហាតាហិ បធចិ យេន្ហាតិ យាច តិដ្ឋាត៌

អកិតត្ថតិ, តីហិបិ បរិញ្ញាហិ តស្ស តំ ចត្ថុ អបរិញ្ញាតន្តិ ពត្វា។ ឃស្ស បត តំ ចត្ថុ តីហិ បរិញ្ញាហិ បរិញ្ញាតំ, ត សោ ខ្ពតេរា ចិឃ តំ យញ្ញាតិ។ តេតាហ ភកចា "ស្វតចា ច ភេា, ភិក្ខេច, អរិឃសាចកោ...េប... សប្បុរិសធម្មេ សុចិតីតោ រូបំ 'តេតំ យយ, តេសោហមស្មិ, ត យេសោ អត្តា'តិ សមតុបស្សតិ, ចេឥតំ...េប... អសតិ ត បរិតស្សតី"តិ (ម។ តិ។ ១។១៣១)។ សេក្ខេា បឆចិ យា យញ្ញិា, ឃាច តិញ្ញាតំ យាភិតត្ថិ, អនេហា សម្មាសម្ពុទ្ធោ ច បឆចិ ត យញ្ញាតិ, ឃាច តិញ្ញាតំ តាភិតត្ថតិ, យញ្ញាតាមញ្ញិាតេតសុ ចត្ថុសុ យត្តសោ សត្តសោ ច បរិញ្ញាភិសមយឃសំសិទ្ធិឃា បហាតាភិសមយតិញ្ញត្តិតោ។ ឃស្ស បត តេសុ ចត្ថុសុ សត្តសោ យត្តសោ ចា បរិញ្ញា ឲច តត្ថិ, ក្យុតោ បហាតំ, សោ ឃឆាបរិកប្បំ តិរេក្កុសាហិ យញ្ញាតាហិ "ឲតំ យយា"តិអាឌិតា យញ្ញាតេតច។ តេតាហ ភកចា "ខ្ពឆ, ភិក្ខេច, អស្សុតចា បុថុជ្ជតោ...េប... សប្បុរិសធម្មេ អចិតីតោ រូបំ 'ឲតំ យយ, ឲសោហមស្មិ, ឲសោ មេ អត្តា'តិ សមតុបស្សតិ, ចេឥតំ...េប..., សញ្ញា...េប..."ត្តិអាឌិ (ម។ តិ។ ១។ ១៣១)។ អយំ បរិចត្តា ហារោ។

១០។ ចេចចតហារចណ្ណតា

"សត្តធម្មា សកលធម្មា អតចសេសធម្មា"តិ បរិឃាឃចចតំ, "មូលបរិឃាឃំ មូលការណំ អសាធារណទេហតុ"ត្តិ បរិឃាឃចចតំ, "មូលបរិឃាឃត្តិ ចា មូលេឌេសតំ ការណាតឆត"ត្តិ បរិឃាឃចចតំ, "ចេា តុម្យាកំ តុម"ត្តិ បរិឃាឃចចតំ, "ភិក្ខេច, សមណា តបស្សិតោ"តិ បរិឃាឃចចតំ, "ទេសេស្សាមិ កចេឆស្សាមិ បញ្ញាបេស្សាមី"តិ បរិឃាឃចចតំ, "សុណាឆ សោតំ ឌ្ហិឥហឆ សោតក្ខារាតុសាទេត ថ្លបធារេឆា"តិ បរិឃាឃចចតំ, "សាធុកំ សម្មា សក្កច្ច"ត្តិ បរិឃាឃចចតំ, "មតសិ កេរាឆ ចិតេត្ត ឌេបឆ សមត្ថាហរេឆា"តិ បរិឃាឃចចតំ, "ភាសិស្សាមិ ញ្យត្តំ កចេឆស្សាមិ ចិភជិស្សាមី"តិ បរិឃាឃចចតំ, "ឲចំ, ភទេត្ត, សាធុ ស្ទុជ្ឍ ភទេត្ត"តិ បរិឃាឃចចតំ, "បច្ចស្សាសុំ សម្បដិច្ឆិំសុ សម្បដិក្កុទេហសុ"ត្តិ បរិឃាឃចចតំ។ ខ្ពមិតា តយេត សត្តបដេសុ ចេចចតំ ចត្តញ្ញាត្តិ។ អយំ ចេចចតោ ហារោ។

១១។ បញ្ញត្តិហារចណ្ណតា

"សត្តធម្មមូលបរិឃាឃ"ត្តិ ឲត្ថ សត្តធម្មា តាម សក្កាឃធម្មា, តេ ឍត្ថចសេត បច្ចធា បញ្ញត្តា, អាឃតតចសេត ទ្វាទសធា, ធាតុចសេត អដ្ឋារសធា បញ្ញត្តា។ "មូល"ត្តិ ចា "មូលបរិឃាឃ"ត្តិ ចា យញ្ញាតា ចុត្តា, តា តណ្ហាមាតឌិដ្ឋិចសេត តិធា អត្ថេកទេត អតេកធា ច បញ្ញត្តា។ អឆ ចា "សត្តធម្មា"តិ តេភូមកធម្មាតំ សង្កហបញ្ញត្តិ, "មូលបរិឃាឃ"ត្តិ តេសំ បភចបញ្ញត្តិ, "ចេា"តិ សម្បធាតបញ្ញត្តិ, "ទេសេស្សាមិ ភាសិស្សាមី"តិ បដិញ្ញាបញ្ញត្តិ, "សុណាឆ សាធុកំ មតសិ កេរាឆា"តិ ច អាណាបតបញ្ញត្តិ, "អស្សុតចា"តិ បដិចេធចិមុតតាបញ្ញត្តិ ចេច បរិយត្តិចិមុតតាបញ្ញត្តិ ច, "បុថុជ្ជតោ"តិ អតរិឃបញ្ញត្តិ, សា អរិឃធម្មបដិក្ខេបបញ្ញត្តិ ចេច អរិឃធម្មចិរហបញ្ញត្តិ ច, "អរិឃាត"ត្តិ អសមបញ្ញត្តិ ចេច សមបញ្ញត្តិ ច។ តត្ថ អសមបញ្ញត្តិ តឆាកតបញ្ញត្តិ, សមបញ្ញត្តិ បច្ចេកពុទ្ធាតច្ចេច ថ្លកតោភាកចិមុត្តាឌីតច្ចា ចសេត អដ្ឋចិធា ចេឌិតញ្ញា។ "អរិឃាតំ អឌស្សាចី"តិអាឌិ ឌស្សតភាចតាបដិក្ខេបបញ្ញត្តិ, "បឆចិ យញ្ញាតី"តិអាឌិ បច្ចាតំ ថ្លបាទាតក្ខន្ធាតំ ទ្វាទសតំ អាឃតតាតំ អដ្ឋារសតំ ធាតុតំ សម្មសតុបាកាតំ ខ្ពត្រិឃាតំ តិក្ខេបបញ្ញត្តិ ចេច បភចបញ្ញត្តិ ច, តឆា ចិបល្លាសាតំ ភិច្ចបញ្ញត្តិ បរិយុដ្ឋាតំ ឌស្សតបញ្ញត្តិ ភិលេសាតំ ផលបញ្ញត្តិ អភិសង្ខារាតំ ចិទូហតបញ្ញត្តិ តណ្ហាឃ

ອສ຺ສາທນປຎ຺ຎຕ຺ຕິ ທິຏ຺ຐິຍາ ວິປ຺ປຫນປຎ຺ຎຕ຺ຕິ, “ເສກ຺ຂາ”ຕິ ສທ຺ຘານຸສາຣີສທ຺ຘາວິມຸຕ຺ຕທິຏ຺ຐິປ຺ປຕ຺ຕກາຍສກ຺ຂີນໍ ທສ຺ສນປຎ຺ຎຕ຺ຕິ ເຈວ ຠາວນາປຎ຺ຎຕ຺ຕິ ຈ “ອປ຺ປຕ຺ຕມານເສາ”ຕິ ເສກ຺ຂຘມ຺ມານໍ ຐິຕິປຎ຺ຎຕ຺ຕິ, “ອນຸຕ຺ຕຣໍ ເຍາຄເກ຺ຂມໍ ປຕ຺ຖຍມາເນາ”ຕິ ປຕ຺ຖນາຍ ອຠິນິພ຺ພິທາປຎ຺ຎຕ຺ຕິ, “ອຠິຊານາຕີ”ຕິ ອຠິເຎ຺ຎຍ຺ຍຘມ຺ມານໍ ອຠິຎ຺ຎາປຎ຺ຎຕ຺ຕິ, ທຸກ຺ຂສ຺ສ ປຣິຎ຺ຎາປຎ຺ຎຕ຺ຕິ, ສມຸທຍສ຺ສ ປຫານປຎ຺ຎຕ຺ຕິ, ນິເຣາຘສ຺ສ ສຈ຺ຉິກິຣິຍາປຎ຺ຎຕ຺ຕິ, ມຄ຺ຄສ຺ສ ຠາວນາປຎ຺ຎຕ຺ຕິ, “ມາ ມຎ຺ຎີ”ຕິ ມຎ຺ຎນານໍ ປຏິເກ຺ຂປປຎ຺ຎຕ຺ຕິ, ສມຸທຍສ຺ສ ປຫານປຎ຺ຎຕ຺ຕິ. ອິມິນາ ນເຍນ ເສສປເທສຸປິ ວິຕ຺ຖາເຣຕພ຺ພໍ. ອຍໍ ປຎ຺ຎຕ຺ຕິ ຫາເຣາ.

໑໗. ໂອຕຣຓຫາຣວຓ຺ຓນາ

“ສພ຺ພຘມ຺ມມູລປຣິຍາຍ”ນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖ ສພ຺ພຘມ຺ມາ ນາມ ເລາກິຍາ ປຎ຺ຈກ຺ຂນ຺ຘາ ທ຺ວາທສາຍຕນານິ ອຏ຺ຐາຣສ ຘາຕຸເຍາ ເທ຺ວ ສຈ຺ຈານິ ເອກູນວີສຕິ ອິນ຺ທ຺ຣິຍານິ ທ຺ວາທສປທິເກາ ປຈ຺ຈຍາກາເຣາຕິ, ອຍໍ ສພ຺ພຘມ຺ມຄ຺ຄຫເຓນ ຂນ຺ຘາທິມຸເຂນ ເທສນາຍ ໂອຕຣຓໍ. “ມູລ”ນ຺ຕິ ວາ “ມູລປຣິຍາຍ”ນ຺ຕິ ວາ ມຎ຺ຎນາ ວຸຕ຺ຕາ, ຕາ ອຕ຺ຖເຕາ ຕຓ຺ຫາ ມາເນາ ທິຏ຺ຐິ ຈາຕິ ເຕສໍ ສງ຺ຂາຣກ຺ຂນ຺ຘສງ຺ຄເຫາຕິ ອຍໍ ຂນ຺ຘມຸເຂນ ໂອຕຣຓໍ. ຕຖາ “ຘມ຺ມາຍຕນຘມ຺ມຘາຕູຫິ ສງ຺ຄເຫາ”ຕິ ອຍໍ ອາຍຕນມຸເຂນ ຘາຕຸມຸເຂນ ຈ ໂອຕຣຓໍ. “ອສ຺ສຸຕວາ”ຕິ ອິມິນາ ສຸຕສ຺ສ ວິປກ຺ຂຠູຕາ ອວິຊ຺ຊາທເຍາ ຄຫິຕາ, “ປຸຖຸຊ຺ຊເນາ”ຕິ ອິມິນາ ເຍສໍ ກິເລສາຠິສງ຺ຂາຣານໍ ຊນນາທິນາ ປຸຖຸຊ຺ຊເນາຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ເຕ ກິເລສາຠິສງ຺ຂາຣາທເຍາ ຄຫິຕາ, “ອຣິຍານໍ ອທສ຺ສາວີ”ຕິອາທິນາ ເຍສໍ ກິເລສຘມ຺ມານໍ ວເສນ ອຣິຍານໍ ອທສ຺ສາວີອາທິຠາເວາ ເຫາຕິ, ເຕ ທິຏ຺ຐິມານາວິຊ຺ຊາທເຍາ ຄຫິຕາຕິ ສເພ຺ພຫິ ເຕຫິ ສງ຺ຂາຣກ຺ຂນ຺ຘສງ຺ຄເຫາຕິ ປຸເພ຺ພ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ໂອຕຣຓໍ ເວທິຕພ຺ພໍ. “ສຎ຺ຊານາຕີຕິ ມຎ຺ຎຕີຕິ ອຠິຊານາຕີຕິ ນ ມຎ຺ຎຕີ”ຕິ ເອຕ຺ຖາປິ ສຎ຺ຊານນມຎ຺ຎນາອຠິຊານນານຸປສ຺ສນານໍ ສງ຺ຂາຣກ຺ຂນ຺ຘປຣິຍາປນ຺ນຕາ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ໂອຕຣຓໍ ເວທິຕພ຺ພໍ. ຕຖາ ເສກ຺ຂຄ຺ຄຫເຓນ ເສກ຺ຂາ, “ອຣຫ”ນ຺ຕິອາທິນາ ອເສກ຺ຂາ ສີລກ຺ຂນ຺ຘາທເຍາ ຄຫິຕາຕິ ເອວມ຺ປິ ຂນ຺ຘມຸເຂນ ໂອຕຣຓໍ, ອາຍຕນຘາຕາທິມຸເຂນ ຈ ໂອຕຣຓໍ ເວທິຕພ຺ພໍ. ຕຖາ “ນ ມຎ຺ຎຕີ”ຕິ ຕຓ຺ຫາມານາທິປຏິເກ຺ຂເປນ ທຸກ຺ຂານຸປສ຺ສນາທເຍາ ຄຫິຕາ, ເຕສໍ ວເສນ ອປ຺ປຓິຫິຕວິເມາກ຺ຂມຸຂາທີຫິ ໂອຕຣຓໍ ເວທິຕພ຺ພໍ. “ປຣິຎ຺ຎາຕ”ນ຺ຕິ ອິມິນາ ປຣິຊານນກິຈ຺ຈ ປຈ຺ຈຍາຕາ ເພາຘິປກ຺ຂິຍຘມ຺ມາ ຄຍ຺ຫນ຺ຕີຕິ ສຕິປຏ຺ຐານາທິມຸເຂນ ໂອຕຣຓໍ ເວທິຕພ຺ພໍ. ນນ຺ທິຄ຺ຄຫເຓນ ຠວຄ຺ຄຫເຓນ ຕຓ຺ຫາຄຫເຓນ ຈ ສມຸທຍສ຺ສ, ທຸກ຺ຂຄ຺ຄຫເຓນ ຊາຕິຊຣາມຣຓຄ຺ຄຫເຓນ ຈ ທຸກ຺ຂສ຺ສ, “ຕຓ຺ຫານໍ ຂຍາ”ຕິອາທິນາ ນິເຣາຘສ຺ສ, ອຠິສເມ຺ພາຘິຍາ ຄຫເຓນ ມຄ຺ຄສ຺ສ ຄຫິຕຕ຺ຕາ ອຣິຍສເຈ຺ຈຫິ ໂອຕຣຓນ຺ຕິ. ອຍໍ ໂອຕຣເຓາ ຫາເຣາ.

໑໘. ເສາຘນຫາຣວຓ຺ຓນາ

“ສພ຺ພຘມ຺ມມູລປຣິຍາຍໍ ເວາ, ຠິກ຺ຂເວ...ເປ... ອິຘ, ຠິກ຺ຂເວ, ອສ຺ສຸຕວາ...ເປ... ປຖວິໍ ປຖວິເຕາ ສຎ຺ຊານາຕີ”ຕິ ອາຣມ຺ເຠາ. “ປຖວິໍ ປຖວິຍາ ສຎ຺ຎຕ຺ວາ ປຖວິໍ ມຎ຺ຎຕີ”ຕິ ປທສຸທ຺ຘິ, ເນາ ອາຣມ຺ຠສຸທ຺ຘິ. ຕຖາ “ປຖວິຍາ ມຎ຺ຎຕິ ປຖວິເຕາ ມຎ຺ຎຕິ ປຖວິໍ ເມຕິ ມຎ຺ຎຕິ ປຖວິໍ ອຠິນນ຺ທຕີ”ຕິ ປທສຸທ຺ຘິ, ເນາ ອາຣມ຺ຠສຸທ຺ຘິ. “ຕໍ ກິສ຺ສ ເຫຕຸ, ອປຣິຎ຺ຎາຕໍ ຕສ຺ສາຕິ ວທາມີ”ຕິ ປທສຸທ຺ຘິ ເຈວ ອາຣມ຺ຠສຸທ຺ຘິ ຈ. ເສສປເທສຸປິ ເອເສວ ນເຍາຕິ. ອຍໍ ເສາຘເນາ ຫາເຣາ.

᪁᪃᪨ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩉᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᨾᩪᩃᨷᩁᩥᨿᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪨ “ᨷᨳᩅᩥᩴ ᩋᩣᨷ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨷᨶ ᨲᩴ ᩋᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ “ᨾᩪᩃᨷᩁᩥᨿᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ “ᨷᨳᩅᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩥ…ᨷᩮ… ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨷᨳᩅᩥᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᩣᨶᩴ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᨶᩣᨿ, ᨲᩴ ᩋᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ “ᩑᨲᩴ ᨾᨾ, ᩑᩈᩮᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩥ, ᩑᩈᩮᩣ ᨾᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩁᨷᨴᩣᨶᩥᨷᩥ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᩣᩁᩮ᪨ ᩈᩮᩈᩅᩣᩁᩮᩈᩩᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ “ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ “ᨠᩣᨿᩈᨠ᩠ᨡᩦ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩦ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ “ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ “ᩍᨵ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ…ᨷᩮ… ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪃᪨᪁᪂)᪨ “ᩋᩁᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ “ᩏᨽᨲᩮᩣᨽᩣᨣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ (ᨷᩩ᪨ ᨷ᪨ ᪁᪂᪨᪂; ᪁᪃᪨᪁ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣ), ᨲᩮᩅᩥᨩ᩠ᨩᩮᩣ ᨨᩊᨽᩥᨬ᩠ᨬᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩩ᪨ ᨷ᪨ ᪆᪨᪂᪉, ᪂᪆ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣ) ᨧ᪨ “ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ “ᨠᩣᨿᩈᩣᨧᩣᨷᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᨧᩈᩣᨧᩣᨷᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩴ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨷᩣᩁᩣ᪨ ᪁᪃)᪨ ᩈᩮᩈᨷᨴᩮᩈᩩᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ “ᩋᨽᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ “ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨾᨬ᩠ᨬᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩉᩥᩔ ᨷᩉᩣᨶᨷᨭᩥᩅᩮᨵᩈᩥᨴ᩠ᨵᩣ, ᨷᩉᩣᨶᨷᨭᩥᩅᩮᨵᩮᩣ ᨧ ᨷᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨽᩣᩅᨲᩣᨷᨭᩥᩅᩮᨵᩮᩉᩥ ᨶ ᩅᩥᨶᩣᨲᩥ ᩈᩮᩈᩣᨷᩥ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᩈᨿᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩣᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩣᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ “ᩋᩁᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᩋᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ “ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩦᨲᨴᩮᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩦᨲᨾᩮᩣᩉᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩈᩮᩈᨷᨴᩮᩈᩩᨷᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩅᩥᩈᩮᩈᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᨱᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨

᪁᪃᪨ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩉᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᨾᩪᩃᨷᩁᩥᨿᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᩣᨾ ᨷᩁᩥᨿᩣᨷᨶ᩠ᨶᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨲᩮ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩣᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᨽᩮᨴᩮᨶ ᨲᩥᩅᩥᨵᩣ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᩃᩮᩣᨽᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᨲᩪ, ᩋᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᩋᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩃᩮᩣᨽᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᨲᩪ, ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩮᩈᩩ ᩅᩥᨷᩣᨠᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣᩈᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᩁᩪᨷᩣᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩩᩋᩣᩉᩣᩁᩣᨴᩥ ᨧ ᩉᩮᨲᩩ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩈᨷ᩠ᨷᩩᩁᩥᩈᩪᨷᨶᩥᩔᨿᩣᨴᩥᨠᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩᨿᩮᩅ ᩈᨾᩅᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᨾᩪᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨶᩣᨶᩴ ᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᩮᩣ ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅ᪨ ᨾᨬ᩠ᨬᨶᩣᩈᩩ ᨷᨶ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨾᨬ᩠ᨬᨶᩣᨿ ᩋᩔᩣᨴᩣᨶᩩᨷᩔᨶᩣ ᩉᩮᨲᩩ᪨ “ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨿᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩋᩔᩣᨴᩣᨶᩩᨷᩔᩥᨶᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨷᩅᨯ᩠ᨰᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪂᪨᪅᪂) ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨾᩣᨶᨾᨬ᩠ᨬᨶᩣᨿ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩥᨷ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨽᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨶᩥᩈᨦ᩠ᨣᩅᩈᩮᨶ “ᩋᩉᨾᩈ᩠ᨾᩦ”ᨲᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨾᨬ᩠ᨬᨶᩣᨿ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨶᨿᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨿᩣᨳᩣᩅᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ, ᩋᩔᩩᨲᩅᨲᩮᩣ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩔ ᩉᩮᨲᩩ, ᩈᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩋᨴᩔᨶᩈᩦᩃᨲᩣᨿ, ᩈᩣ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᨠᩮᩣᩅᩥᨴᨲᩣᨿ, ᩈᩣ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩋᩅᩥᨶᩦᨲᨲᩣᨿ ᩉᩮᨲᩩ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᩉᩮᨲᩩᨷᩁᨾ᩠ᨷᩁᩣ ᨷᨳᩅᩦᩋᩣᨴᩦᩈᩩ “ᩑᨲᩴ ᨾᨾ, ᩑᩈᩮᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩥ, ᩑᩈᩮᩣ ᨾᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨲᩥᩔᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨶᩣᨶᩴ ᩉᩮᨲᩩ, ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣᩁᩉᩣᨴᩥᨠᩣ ᨷᨶ ᨾᨲ᩠ᨲᩈᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᨧ ᨾᨬ᩠ᨬᨶᩣᨠᩣᩁᩔ ᩉᩮᨲᩪᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨

᪁᪉᪨ ᩈᨾᩣᩁᩮᩣᨷᨶᩉᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“បន្ទាធម្មមូលបរិយាយ”ន្តិអាទីសុ មូលបរិយាយក្កហលោត អស្សុតចាកហលោត បន្ទាតតយន្ទាតាបរិន្ទាកហលោហិ ច បំកិលេសធម្មា ជស្សិតា, តេ ច បទេព្ពបតោ តិចិឆា តញ្ញាបំកិលេសោ ឌិដ្ឋិបំកិលេសោ ទុច្ចរិតបំកិលេសោតិ។ តត្ថ តញ្ញាបំកិលេសោ តញ្ញាបំកិលេសស្ស, ឌិដ្ឋិបំកិលេសស្ស, ទុច្ចរិតបំកិលេសស្ស ច បធដ្ឋានំ, តថា ឌិដ្ឋិបំកិលេសោ ឌិដ្ឋិបំកិលេសស្ស, តញ្ញាបំកិលេសស្ស, ទុច្ចរិតបំកិលេសស្ស ច បធដ្ឋានំ, ទុច្ចរិតបំកិលេសោបិ ទុច្ចរិតបំកិលេសស្ស, តញ្ញាបំកិលេសស្ស, ឌិដ្ឋិបំកិលេសស្ស ច បធដ្ឋានំ។ តេសុ តញ្ញាបំកិលេសោ អត្ថតោ លេ៉ាភោច, យោ “លេ៉ាភោ លុព្ភនា លុព្ភិតត្តំ សារាគោ សារជ្ជនា សារជ្ជិតត្តំ”ន្តិអាទិនា (ធ។ ស។ ៦ប័ង) អនេកេហិ បរិយាយេហិ ចិភត្តោ។ តថា ឌិដ្ឋិយេច ឌិដ្ឋិបំកិលេសោ, យោ “ឌិដ្ឋិគតំ ឌិដ្ឋិគហនំ ឌិដ្ឋិកន្តារោ ឌិដ្ឋិចិសូកំ ឌិដ្ឋិចិប្ផន្ទិតំ”ន្តិអាទិនា (ធ។ ស។ ១១០វ) អនេកេហិ បរិយាយេហិ, “សត្តិ, ក៏ក្លូនេច, ៩ខេ៣ សយលព្រាហ្មលោ”តិអាទិនា (ឌី។ និ។ ១។១០) ត្វាសដ្ឋិយា បភេទេហិ ច ចិភត្តោ។ ទុច្ចរិតបំកិលេសោ បន អត្ថតោ ទុស្សីល្យចេតនា ចេច ចេតនាសម្បយុត្តធម្មា ច, យា “កាយទុច្ចរិតំ ចចីទុច្ចរិតំ កាយចិសមំ ចចីចិសមំ”ន្តិ (ចិភ។ ង១១, ង១៣), “បាណាតិបាតោ អទិន្នាទានំ”ន្តិ (ចិភ។ ង១១) ច អាទិនា អនេកេហិ បរិយាយេហិ, អនេកេហិ បភេទេហិ ច ចិភត្តោ។

តេសុ តញ្ញាបំកិលេសស្ស សមថោ បដិបក្ខោ, ឌិដ្ឋិបំកិលេសស្ស ចិបស្សនា, ទុច្ចរិតបំកិលេសស្ស សីលំ បដិបក្ខោ។ តេ បន សីលាទយោ ធម្មា ឥធ បរិន្ទាកហលោត សេក្ខក្កហលោត “អរហ”ន្តិអាទិនា អរិយតាទិក្កហលោត ច កហិតា។ តត្ថ សីលេន ទុច្ចរិតបំកិលេសប្បហានំ សិទ្ធំ, តថា តទង្គប្បហានំ ចីតិក្កមប្បហានញ្ច, សមថេន តញ្ញាបំកិលេសប្បហានំ សិទ្ធំ, តថា ចិក្ខម្ភនប្បហានំ បរិយុដ្ឋានប្បហានញ្ច, ចិបស្សនាយ ឌិដ្ឋិបំកិលេសប្បហានំ សិទ្ធំ, តថា សមុច្ឆេទប្បហានំ អនុសយប្បហានញ្ច។ តត្ថ បុព្ពភាគេ សីលេ បតិដ្ឋិតស្ស សមថោ, សមថេ បតិដ្ឋិតស្ស ចិបស្សនា, យក្កក្កលោ បន សមកាលមេច ភចន្តិ។ បុព្ពេយេច ហិ សុបរិសុទ្ធកាយចចីកម្មស្ស សុបរិសុទ្ធាជីចស្ស ច សមថចិបស្សនា អារទ្ធា កត្វា កលាបក្ខនតោ បរិបាកំ កច្ឆន្តិយោ ចុដ្ឋានកាមិនិចិបស្សនំ បរិប្រូហេន្តិ, ចុដ្ឋានកាមិនិចិបស្សនា កាចតាបរិបូរិ កច្ឆន្តី យទេកេន ឈណេន្តិ យក្កក្កលោ សមថចិបស្សនា បរិបូរេតិ។ អច យក្កក្កលោ សមថចិបស្សនាកាចតាបរិបូរិយា អតចសេសបំកិលេសធម្មំ សមុច្ឆិន្ទន្តិយោ និរោធំ និព្ពានំ សច្ឆិករោន្តីតិ។ អយំ សមោរោបនោ ហារោ។

សោឡសហារចណ្ណនា និដ្ឋិតា។

បញ្ចចិធនយចណ្ណនា

១។ នន្ទិយាចដ្ដនយចណ្ណនា

“បន្ទាធម្មមូលបរិយាយ”ន្តិអាទីសុ បន្ទាធម្មមូលក្កហលោត យន្ទាតាកហលោត ច តញ្ញាយានឌិដ្ឋិយោ កហិតា។ យន្ទាតាតយ្យំ ហិ យន្ទាតា ញាណោតិ ធស្សិតោយយេត្ថ។ “អស្សុតចា”តិអាទិនា អចិជ្ជាយានឌិដ្ឋិយោ កហិតា, បទេព្ពបិ ចា បំកិលេសធម្មា, តថា

សញ្ញាអបរិញ្ញាតក្កហលោត៑ "លីលាសចោ បរិក្លិលាកចសញ្ញោឌតោ"តិ ឲត្ត បត អាសចា សញ្ញោឌតាតិ ឆ សទ្ទបតោ កហិតាតិ, តឆា តត្តិក្កហលោត តល្យាកហលោត ឆ តល្យា, ឲចសេយ្យត្ត សទ្ទបតោ បរិយាឃតោ ឆ តល្យា អចិន្ហា តប្យក្លិឃឆយ្យា ឆ កហិតា៑ តត្ត តល្យាឃ ចិសេសតោ ទ្ទបឆយ្យា អឆិន្ថាត់, អចិន្ហាឃ អទ្ទបឆយ្យា, តោ បត សត្តាឆយ្យក្កហលោត បឆចិអាឌិក្កហលោត ឆ ឥស្សិតា ឲច៑ តាឈំ សយចោ ចិបស្សតា ឆ បដិបក្លោ, តោសសេយត្ត កហេតត្តាកាសោ ហេដ្ឋា ឥស្សិតោ ឲច៑ សយឆស្ស ចចតាចិយ្យត្តិ ថលំ , ចិបស្សតាឃ បញ្ញាចិយ្យត្តិ៑ តឆា ហិ តា "ទាកចិទាកា"តិអាឌិតា ចិសេសេត្វា ចុច្ចត្តិ, ត្តយាសសេយត្ត កហលំ សយ្យឥញ្ញាចិយ្យត្តចិតទាកាឌិចចតេហិ ចេឌិតត្តាំ៑ តត្ត តល្យាចិន្ហា សយុឥឃសត្ថំ, តប្យក្លិឃឆយ្យា បត តក្កហលោតេច កហិតាតិ ចេឌិតត្តា៑ តោឈំ អឆិន្ថាតក្ខតា ចុត្តប្យកេឆា ទ្ទបិទ្ទបឆយ្យា ឌុក្លូសត្ថំ, តោឈំ អប្យចត្តិ តិទោឆសត្ថំ, តិទោឆបឌាតតា បដិបគា យក្កសត្ថំ៑ តល្យាកហលោត ចេត្ត យាឃា-សាចេឃ្យ-យាតាតិយាត-យឆប្យយាឆ-បិបិន្ធតា-បិបយិត្តតា-អហិទិកាតោត្តប្យាឌិចសេត អក្សុសលបក្លោ តេតត្ថា, អចិន្ហាកហលោត ចិបទីតយតសិការ-កោឆ្ញុបតាហ-យក្ល-បត្យអាស-ត្តស្សា-យន្ធទិយ- សាចេម្ភឌោចឆស្សតា-កចឌិដ្ឋី-ចិកចឌិដ្ឋីអាឌិចសេត អក្សុសលបក្លោ តេតត្ថា, ចុត្តចិបរិយាសេយត អយាឃាអសាចេឃ្យាឌិអចិបទីតយតសិកាទាឌិចសេត, តឆា សយឆបក្លិឃាត់ សត្តិក្រ្តិឃាឌីត់ ចិបស្សតាបក្លិឃាត់ អតិច្ចសញ្ញាឌីតច្ចា ចសេត ចោឌាតបក្លោ តេតត្ថាតិ៑ អយំ តត្តិឃាចក្ខស្ស ត ឃស្ស ក្ខយិ៑

៙៑ តិបុក្កលតឃចល្អតា

តឆា ចុត្តតសេត សទ្ទបតោ បរិយាឃតោ ឆ កហិតេសុ តល្យាចិន្ហាតប្យក្លិឃឆយ្យុ តល្យា លេកោ, អចិន្ហា យោហោ, អចិន្ហាឃ សប្យយុត្តា លេហិតោ សតិ បុត្តា ចិឃ តល្យាឃ សតិ សិន្ទ្យាតោ អាឈាតោ ឥោសោ, ត្តតិ តីហិ អក្សុសលម្ទលេហិ កហិតោហិ, តប្យដិបក្លោតា យញ្ញាតាបដិក្លូបបរិញ្ញាកហលាឌីហិ ឆ ក្សុសលម្ទលាតិ សិន្ថាតិយេច ហោត្តិ៑ ត្តឆាបិ "លេកោ សត្តាតិ ចា សាឃចក្សុសលាក្សុសលម្ទលាតិ សយុឥឃសត្ថំ, តោហិ តិត្តត្តា, តោឈំ អឆិន្ថាតកោចទក្ខតា ឆ ន្លបិឌាតក្លត្តា ចុក្លូសច្ចត្តិអាឌិតា សច្ចយោឌតា ចេឌិតត្តា៑ ថលំ បតេត្ត តយោ ចិយោក្លា, តីហិ បត អក្សុសលម្ទលេហិ តិចិឆត្ថចិត-សំកិលេសបល-ចិសយអក្សុសល-សញ្ញា-ចិតក្កាឌិចសេត អក្សុសលបក្លោ តេតត្ថា៑ តឆា តីហិ ក្សុសលម្ទលេហិ តិចិឆសុចទិត-សយក្សុសល-សញ្ញា-ចិតក្ក-សទ្ធម្ម-សយាឆិ-ចិយោក្លម្យុខ-ចិយោក្លា-ឌិចសេត ក្សុសលបក្លោ តេតត្ថាតិ៑ អយំ តិបុក្កលស្ស តឃស្ស ក្ខយិ៑

៙៑ សីហចិក្កិត្យត្តតតឃចល្អតា

តឆា ចុត្តតសេត សទ្ទបតោ បរិយាឃតោ ឆ កហិតេសុ តល្យាចិន្ហាតប្យក្លិឃឆយ្យុ ចិសេសតោ តល្យាឌិដ្ឋីត់ ចសេត អសុភេ "សុភ"ត្តិ , ទុក្ខេ "សុខ"ត្តិ ឆ ចិបល្លាសា, អចិន្ហាឌិដ្ឋីត់ ចសេត អតិច្ចេ "តិច្ច"ត្តិ, អតត្តតិ "អត្តា"តិ ឆ ចិបល្លាសា ចេឌិតត្តា៑ តោឈំ បដិបក្លតោ យញ្ញាតាបដិក្លូបបរិញ្ញាកហលាឌិសិន្ទេហិ សតិចិទិឃសយាឌិបញ្ញិក្រ្តិយេហិ ឆត្តាទិ សតិបដ្ឋាតាតិ សិន្ថាតេច ហោត្តិ៑ តត្ត ឆត្យហិ ត្តក្រ្តិយេហិ ឆត្តាទោ បុក្កលិ តិត្តិសិតត្តា៑ កចំ? ទុចិធោ ហិ តល្យាចទិតោ យុឌិក្រ្តិយោ តិក្លិក្រ្តិយាតិ, តឆា ឌិដ្ឋិចទិតោ៑ តោឈំ បឆយោ អសុភេ "សុភ"ត្តិ ចិបរិយាសក្កាហី សតិពលេត ឃឆាក្ខត់ កាឃសភាចំ សល្លក្លេត្តា តំ ចិបល្លាសំ សយ្យុប្បោតត្វា សយ្យត្តតិឃាមំ ឱក្កយតិ៑

ក្ខុតិខេយា អឃុខេព "ឃុព"ត្តិ ចិបរិយាឃក្កាហិ "ក្ខបត្តិ កាយចិតក្កិ តាឆិចាខេឃតិ"តិអាឌិតា (ឌី៎ តិ៎ ៦៎៦១០; យ៎ តិ៎ ០៎៦៩; អ៎ តិ៎ ៣៎០៣, ០០៣; អ៎ តិ៎ ៩៎៣ប័) ក្ខុខេត្តត ឌីទិយឃំចទក្ខុខេតត ឌីទិយពាខេលត ត់ ចិបល្លាឃំ ចិឆខេយខេត្តា ឃយ្ឌត្តតិយាយំ ខ្ជក្កយតិ៎ តតិខេយា អតិខេក្ខ "តិក្ខ"ត្តិ អយាឆាចក្កាហិ ឃយាឆិពាខេលត ឃយាហិតឌិខេត្តា ឃក្លាទាត់ ពលិកកាចឃល្លក្កខេលាត ត់ ចិបល្លាឃំ ឃយ្ឈាខេឌខេត្តា អទិយក្ខុយិ ខ្ជក្កយតិ៎ ចត្យុខេត្វា ឃត្តតិឃយ្ហកិក្ខាទយ្ឌលាឈតចក្ខិតតាយ ឋឃ្យាឌិឆយ្ឌបុញ្ញយខេត្ត អតត្តតិ "អត្តា"តិ ឃិក្ខាកិតិខេចឃិ ចត្យុខេកាឌិកឃុញ្ញាតាយតឃិកាខេទត ត់ ឃិក្ខាកិតិខេចឃំ ចិក្ខ្លិខេឃខេត្តា ឃាយញ្ញាឋល់ ឃក្ខិកខេទាតិ៎

ក្ខុឆាបិ ឃុកឃញ្ញាឃុពឃញ្ញាហិ ចត្យុហិបិ ចា ចិបល្លាខេឃហិ ឃយុឌយឃក្ខុ, ខេតឃំ អឆិក្ខាតាទយ្ឌលាក្ខុតា បញ្ញាបិឌាតក្កក្ខា ក្ខុក្កឃក្ខត្តិអាឌិតា ឃក្ខុខេយាឌតា ខេចឌិតព្វា៎ ឋល់ បខេតត្ត ចត្តាទិ ឃាយញ្ញាឋលិតិ, ចត្យុហិ ចិត្តចិបល្លាខេឃហិ ចត្យុទាឃខេចាឈ-ខេយាក-កាយកត្ត-អកតិ-តលុប្យាឌ-ឃល្លបិឌាត-ចិញ្ញាលក្ខិតិ-អបទិញ្ញាឌិខេឃត អក្យុឃលបខេក្ខា ខេតតខេព្វា៎ តថា ចត្យុហិ ឃតិបក្ខាខេតហិ ចត្យុត្តិឆឃាត- ចិហាទាឆិក្ខាត-ឃុពកាកិយឆយ្ឌ-អប្យយញ្ញា-ឃយ្ឌប្យឆាត-ក្ខុក្ខិបិឌា- ឌិខេឃត ខេចាឌាតបខេក្ខា ខេតតខេព្វាតិ៎ អយំ ឃិហចិក្កិក្ខុក្ខុតឃ្យ តយឃ្យ ក្ខុយិ៎

៣-៣៎ ឌិឃាខេលិចត-អក្ខុឃតយក្ខុយចណ្ហុតា

ក្ខុខេយឃំ បត តិណ្ហុ អត្តតយាត់ ឃិក្ខិយា ខេចាហាខេទត តយក្ខុយំ ឃិក្ខខេយច ខេហាតិ៎ តថា ហិ អត្តតយាត់ ឌិឃាក្ខុតឆយ្ឌាត់ ឃយាខេលិចត់ ឌិឃាខេលិចត់, ខេតឃំ ឃយាតយត់ អក្ខុខេឃាតិ បញ្ញាបិ តយា តិយុត្តាតិ ខេចឌិតព្វា៎

បញ្ញាចិឆតយចណ្ហុតា តិក្ខិតា៎

ឃាឃតបក្ខាតចណ្ហុតា

ក្ខុឌក្ខា ឃុត្តុំ ខេឃាត្យអឃចិឆេ ឃុត្តត្តបក្ខាខេត ឃំកិខេលឃតិខេព្វឆាខេឃក្កកាកិយំ, ឃញ្ញាកាកិយខេយច ចា "ឃញ្ញាឆយ្ឌយ្ឌលបរិយាយ"ត្តិ ៩ត្តុ ឃញ្ញាឆយ្ឌក្កហខេលាត ខេលិកិយក្យុឃលិតឃ្យិ ឃក្ខហិតតា៎ អក្ខុឌិឃតិចិឆេត បត ឃុត្តត្តបក្ខាខេត ខេលិកិយខេលិក្យុត្តទឃញ្ញាឆយ្ឌាឆិក្ខាត់ ខេកាលខេពាឃ្យំ ឌឃ្យាតកាចត់ ឃកចចត់ ចិឃ្យញ្ញិតិយំ ក្យុឃលិក្យុឃល់ អត្ថញ្ញាត់ បឌិក្កិត្តំ ចាតិ ខេចឌិតព្វំ៎

ខេតត្តិតយចណ្ហុតា តិក្ខិតា៎

យ្ឌលបរិយាយឃុត្តចណ្ហុតាយ លិតត្តប្យកាឃតា ឃយត្តា៎

១៍ សព្ពាសចសុត្តចណ្ណតា

១៩៍ អបុព្ពបទចណ្ណតាតិ អត្ថសំចណ្ណតាចេសត ហេដ្ឋា អក្កហិតតាយ អបុព្ពស្ស អតិតចស្ស បទស្ស ចណ្ណតា អត្ថចិកេដតា៍ “ហិត្វា បុតប្បុតាកតយត្ត”ត្តិ ហិ ចុត្តំ៍ តិចាសដ្ឋាតក្ខតា ក្ខតបុព្ពតិចាសដ្ឋាតក្ខតា, តិចាសដ្ឋាតេ ចា ក្ខតា តិព្ពត្តា តិចាសដ្ឋាតក្ខតា, តត្ថ យាបិតាតិ អតេត្ថា៍ ឃឆា កាកត្តិ យាកត្តិ តោសប្តីតិ ឃឆា កាកត្តស្ស ព្តសិតោ តិចាសដ្ឋាតេ យាបិតា តកទិ កាកត្តិ, យាកត្តស្ស តិចាសដ្ឋាតេ យាបិតា យាកត្តិ, ក្យសព្តស្សតិចាសដ្ឋាតេ យាបិតា តោសប្តីតិ ចុច្ចតិ, ឲចំ សាចត្តីតិ ឥតេស្សតិ៍ ដ្ឋបតេត្វា សយឹតេប កត្វា ក្ខព្ជិតព្ពតោតា ដ្ឋបតោកាតោកា, សចិព្ញាលាកចត្ថ៍ បទិតោតា សព្ពាដា ក្ខព្ជិតព្ពតោតា បទិតោកាតោកា, តិចាសតបិទ្សបតាឌិ អចិព្ញាលាកចត្ថ៍ សព្ពាតេយត្ត អត្តីតិ តិទ្សត្តិតតេឃត សាចត្តិ-សដ្ឋសិទ្ធិយាហ៍ សត្ថសយាតេឃាតោកាតិ សត្ថស្ស តកទិឃា សយាកតេយ, សតេត្ថ តំ តកាទំ ដ្ឋបកាតេតាតិ អតេត្វា៍ បុឆ្ជិតេត សត្តិកាដតេតហិ៍

សតេយាហិតត្តិ សត្តិចិតំ៍ ទេឬត្តិ អតេក្ខា ពាហិ ច ក្ខយិកាកសយ្យត្តិឃា តេចច អាទាយុឃ្យាតសយ្យត្តិឃា ច ទេយលិឃំ៍ ឥស្សតេឃ្យត្តិ ចិសិលាសត្តិតេចសសយ្យត្តិឃា តេចច បិសាឥក្ខ៑ៀកាទាឌិសយ្យត្តិឃា ច ឥស្សតឹឃំ បស្សិតព្ពឃុត្តំ៍ ដ្ឋបតេកាកបទិតោកាកចត្ថសយ្យត្តិឃា តេចច តិចាសស្សុលតាយ ច តិតាទ្ធចាសំ ចសក្ខាត់ ព្តតតេសច្ចា សត្តាត់ យត់ ទេយតីតិ យតេតាទេយ៉៍ ឥសហិ សតេដ្ឋហីតិ ហត្តិសតេដ្ឋា, អស្ស-ទឆ-តេកទិ-សក្ខ-យុទិក្ក-ចីលា-កឹត សយុតាឡអសតេដ្ឋា, អស្ពាឆ-បិចឆ-លាឥឆាតិ-សតេដ្ឋាតិ ព្តតេយហិ ឥសហិ សតេដ្ឋហិ៍ អចិចិត្តត្តិ ត ចិចិត្តំ, សព្ពាកាលំ តេឈាសិតត្តិ អតេត្វា៍

ចុទ្ធិ តេចបុល្លតំ បត្តត្តិ តត្តិចាសឹ សត្តចុទ្ធិឃា ចុទ្ធិ, តាឃ បទិចុទ្ធិតាតេឃច ចិបុលកាចំ បត្តំ, ពាហុដត់ អាកិល្លាយត្យស្សត្តិ អតេត្វា៍ ចិត្តបកទលាសយិទ្ធិឃា ព្តទ្ធិ៍ សព្ពាកាលំ សុកិក្លកាតេចត ចឹតំ៍ អត្តយតេសា ចិឈាសាតេឥ ដ្ឋបិតាឃ សតេព្ពាសំ កបលទ្ធិកចតិព្ពកឃាចកាតយ្យិ ព្តទ្ធិ តត្តតិបឡត្តិឃា យត្យព្ញា ដាតំ, បតេកច ព្តស្សទិតេឃ ដិតាតត្តិ ឥស្សតត្ថ បុត “យតេតាទេយ”ត្តិ ចុត្តំ៍ អត្យអកយត្ថាចាតិ អាជិតាជិឌឹសុ ឥសសុ តេចស្សចលាយហាទាដស្ស តកទឹសុ អត្យអកយត្ថា តាយ ឲកា តកទឹ, ឃា តេលិតេក អត្យអាកា ឲច ចុច្ចតិ ៍ សា ឃឆា បុព្ញាកយ្ងឹត់ អាចាសក្ខតា អាទាយទាយតេលាឃ្យកាឌិតា តេសាកក្កប្បត្តា, ឲចំ សាចត្តីបីតិ ចុត្ត “អត្យអកយត្ថាចា”តិ៍ តេឥចាតត្តិ តេចស្សចលាបក្លិឃាត់ ចាត្យយហាទាឌិកតេឥចាត់៍

ឌិតាតីតិ ព្តយិតា តេសាត-សតេដ្ឋា ចិឃ កត្យសាឆតោ តេដត-សតេដ្ឋាតិ ឥតេស្សតិ៍ ទព្ញាតិ បតេសតឌិតោសលទាតេដត៍ ទាដកតំ ដឃំ អាតេទាតេបត្វា ក្យាតេទា ឌិតចាតិ តេដតេតាតិ ចុតេត្តា៍ យក្កលកឡតាឃាតិអាឌិតា “តេដតេឃ្យា”តិ ឲតស្មិំ អតេត្ថ “តេដតេតា”តិ ចុត្តត្តិ ឥតេស្សតិ៍ សព្ពាកាយសយិទ្ធិតាឃាតិ សតេព្ពាហិ ដ្ឋបតេកាកបទិតោកាកចត្ថហិ ចឹតកាតេចត ចិកចសយ្យត្តាឃាតិ អតេត្វា៍ សយិទ្ធាបិ យឆ្ជិតោតា កិច្ចិ ត តេឥត្តីតិ អាហ “ចិកតយលយតេឆ្ជទតាឃា”តិ, ទាកតេឥាសាឌិយលិតេឡាច យឆ្ជិឃស្ស ច អកាតេចតាតិ អតេត្វា៍ សយិទ្ធា អយឆ្ជិតោតាបិ ច កទ្សលាសដ្ឋាឌិក្យលាចិទហិតា អត្តតោ សត្តក់ បតេទសំ ត ឥតេឥឃ្យត្តិ អាហ “កទ្សលាឌិក្យលាសយក្កិតាឃ ចា”តិ៍ តេតតាតិ អតាឆាត់ បិល្ពឥាតេតត៍ សដ្ឋត្ថតោតា បត ឥាតព្ពកាតេចត សព្ពាកាលំ ដ្ឋបដ្ឋបិតោតា អតាឆាត់ បិតេល្ពា ឲតស្ស អត្តីតិ អតាឆបិល្ពិតេកា៍

បញ្ចវិធសេនាសនង្គសម្បត្តិយាតិ “នាតិទូរំ នច្ចាសន្នំ គមនាគមនសម្បន្នន្តិ ឯកំ អង្គំ, “ទិវា អប្បាកិណ្ណំ រត្តិំ អប្បសទ្ទំ អប្បនិគ្ឃោសន្តិ ឯកំ, “អប្បឌំសមកសវាតាតបសរីសបសម្ផស្សន្តិ ឯកំ, “តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ វិហរន្តស្ស អប្បកសិរេនេវ ឧប្បជ្ជន្តិ ចីវរ…បេ… បរិក្ខារា”តិ ឯកំ, “តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ ថេរា ភិក្ខូ វិហរន្តិ ពហុស្សុតា”តិ ឯកំ, ឯវមេតេហិ បញ្ចវិធសេនាសនង្គេហិ សម្បន្នតាយ។ យទិ ជេតវនំ ទទំ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេយាតិ អាហ “សោ ហិ”តិអាទិ។

កីតកាលតោ បដ្ឋាយ អនាថបិណ្ឌិកស្សេវ តំ វនំ, អថ កស្មា ជេតស្ស បរិកិត្តនន្តិ អាហ “ជេតវនេ”តិអាទិ។ “យទិបិ សោ ភូមិភាគោ កោដិសន្ថរេន មហាសេដ្ឋិនា កីតោ, រុក្ខា បន ជេតេន ន វិក្កីតាតិ ជេតវនន្តិ វត្តព្ពំ លភី”តិ វទន្តិ។

កស្មា ឧទ្ធំ វុត្តមការីតិ កថេតុកម្យតាយ វុត្តតិក្ខេបំ បុច្ឆតិ។ សាមញ្ញតោ ហិ ភាវេតោ ជេតវនាការោ បវេទេមាតិ។ ទោ បនាយំ វុត្តតិក្ខេបោតិ? អត្តជ្ឈាសយោ។ បរេហិ អនជ្ឈិដ្ឋោ ឯវ ហិ ភគវា អត្តនោ អជ្ឈាសយេន ឥមំ វុត្តំ ទេសេតីតិ អាចរិយា។ យស្មា បនេស ភិក្ខូនំ ឧបក្កិលិដ្ឋចិត្តំ វិទិត្វា “ឥមេ ភិក្ខូ ឥមាយ ទេសនាយ ឧបក្កិលេសវិសោធនំ កត្វា អាសវក្ខយាយ បដិបជ្ជិស្សន្តី”តិ អយំ ទេសនា អារទ្ធា, តស្មា បរជ្ឈាសយោតិ អបរេ។ ឧភយម្បិ បន យុត្តំ។ អត្តជ្ឈាសយាទីនំ វិនិច្ឆយស្ស សមុទិតា ទេសនា ទស្សិតាវាតិ។ តេសំ ភិក្ខូនំ តទា ធម្មបដិគ្គាហកភិក្ខូនំ ឧបក្កិលេសវិសោធនន្តិ សមថវិបស្សនុបក្កិលេសតោ ចិត្តស្ស វិសោធនំ។ បឋមជ្ឈានាទីនំ អនុបុព្ពិកថាទិនា បដិបត្តិយា សំកិលេសំ នីហរិត្វា បច្ឆា សាមុក្កំសិកំ ទេសនំ ទេសេតិ ទេវេហិ សាធុការំ ទាបេត្វា អវហរិត្វា ការនំ វិយ, តស្មា កមដ្ឋានមេវ អវត្វា ឥមាយ អនុបុព្ពិយា ទេសនា បវត្តាតិ អធិប្បាយោ។

វិវរន្តោតិ បីលវិវរាទិវិវរន្តំ វិវរណាសនាទិ ការណំ, តំ បន អត្ថតោ ទស្សនាទិ ឯវាតិ វេទិតព្ពំ។ វិវរិតាតិ បវត្តិតំ អប្បដិភានវសេន សម្មា, សព្ពថា វា វារិតា។ ឯវំ វន្តា ច យស្មា បវត្តិទ្វារបិធានេន បិហិតា នាម ហោន្តិ, តស្មា វុត្តំ “វិទហិតា ហុត្វា”តិ។ ឯវំ អទ្ធិកស្ស វិវរស្ស ការណវន្តំ អនទ្ធិកំ វិវរំ ទស្សេត្វា ឥទានិ អទ្ធិកមេវ វិវរំ ទស្សេន្តោ យស្មិំ ទស្សនាទិមិព្ភវតិ ឧប្បជ្ជនារហា អាសវា ន ឧប្បជ្ជន្តិ, សោ តេសំ អនុប្បាទោ និរោធោ ខយោ បហានន្តិ ច វុច្ចមានោ អត្ថតោ អប្បវត្តិមត្តន្តិ តស្ស ច ទស្សនាទិ ការណន្តិ អាហ “ឯវំ ការណេន អនុប្បាទនិរោធសង្ខាតំ ខយំ គច្ឆន្តិ បហីយន្តិ នប្បវត្តន្តិ, តំ ការណន្តិ អត្ថោ”តិ។

វន្តាតាបិ…បេ… មនតោបីតិ (ថ. ស. មូលដី. ១៣-១៨) វត្ថុវិញ្ញាណាទីវិធីសុ ទស្សនាទយោ វិញ្ញាណវីថីសុ ច កិច្ចាបិ កុសលាទីនមេវ បវត្តិ អត្ថិ, អាយាសចោទនាយ ឯវ បន វណ្ណតោ យុត្តំ វិយ បញ្ចទ្វារិកអាវជ្ជនាទិកាលេន សន្តន្តិ, តស្មា តេ ឯវ “អាសវា”តិ វុច្ចន្តិ។ តត្ថ ហិ បញ្ចទ្វារិកអាវជ្ជនាទិព្រហ្មវិហារោ អាសវ-សង្ខាតោ ទស្សនោ នាម ហោតីតិ អាហ។ ឯវមេតា ជានេ កោដ្ឋាសន្តិ តទា បវេ មគ្គផលេសុ អប្បវត្តនតោ វុត្តំ។ ឯតេ ហិ អារម្មណវសេន ទស្សេ គច្ឆន្តា តទា បវេ ន គច្ឆន្តិ។ នតុ តទា បវេ ភវង្គាទីនិបិ គច្ឆន្តីតិ ចេ? ន, តេសម្បិ បុព្ពេ អាលម្ពិតេសុ លោកិយធម្មេសុ សាវជ្ជភាវេន អនុប្បាទគត្តា តទា បវត្តាភាវតោ។ ឯត្ថ ច កោដ្ឋាសវវត្ថន កោដ្ឋាសវាទាគតផលសមាបត្តិបុព្វវារិកបរិកម្មាទិ វុត្តាតីតិ វេទិតព្ពានិ។ បវមជ្ឈបុព្វវារិកាទេវ វា កោដ្ឋាស អវសិដ្ឋស្សតការវេន គហិតំ, តទា បវេ បន មគ្គផលសមានតាយ អញ្ញាសុ មគ្គេសុ មគ្គវីថីសុ សមាបត្តិវីថីសុ និរោធានន្តរេ ច

បចត្តយាតេសុ ឋលេសុ តិដ្ឋាតេ ច អាឞចាគំ បចត្តិ តិចារិតាតិ ចេឌិតន្តិ៍ ឞចត្តីតិ ពន្ធត្តិ, អារម្ពណការណចសេត បចត្តតិតិ អឞត្ថោ៍ អចនិអឞត្វោ អា-ពារេរា, អចនិ ច យរិយាគាកិចិនិតេគេតោ ទុចិតេឆា៍ តត្ថ យរិយាគំ កិរិយំ ឆាហិ ពត្វា បចត្តតិ យថា "អាបិឌលិបុត្តា ចុរង្គោ ខេរចា"តិ៍ អកិចិនិ បត កិរិយំ ញូរបត្វា បចត្តតិ យថា "អាគចក្កា គាចចេតោ យេរោ បចត្តតី"តិ៍ អកិចិនិអឞត្វោ ចាយំ អា-ពារេរា ត្ថព ពហិតេតាតិ ចុត្តំ "អឞត្វាពរណេត្វោ"តិ៍

យឌិរាគេយោតិ អាឌិ-ឞន្តេត ឞិត្តចពាគប្តរិពារបិតិពាឌិតំ ឞក្ខេហោ ឥទ្ធ ខ្ចោ៍ ឌិរបិរិចាឞិយង្គោ ឌិរបរិចុត្តតា បុរាណពាេចា៍ អចិឌ្ឋា តាតេហាឞិតិអាឌិតិ ឲត្ថ អាឌិ-ឞន្តេត "បុរិយា, កិញ្ចេច, ខពាឌិ ត បន្តាយតិ កចតណ្យាយា"តិ (អ៍ តិ៍ ១០៍៩១) ត្ថឌំ ឞុត្តំ ឞក្ខហិតំ៍ អចិឌ្ឋាឞចកចាឞចាគំ ឌិរបរិចុត្តតាយ ឥឞ្សិតាយ តត្ថាចកាចិតោ ពាយាឞចឞ្ស ឌិរបរិចុត្តតា ឥឞ្សិតាច ខេហាតិ៍ អឞញ្ញាឞុ ច យចាចុត្តេ ឆលេ្ធ ឰពារឞត្វា អារម្ពណំ ពត្វា បចត្តយាតេសុ យាតាឌិសុ ចិឌ្ឋយាតេសុ អត្តត្តតិយាឌិក្កាហចសេត អកិច្ឆាបគំ យឥពរណចសេត អាឞចឞឌិឞតា ច ឲេតាឞំខេយច, ត អឞញ្ញាឞត្តិ ឲេតាឞ្វច អាឞច-ឞង្គោ តិរុឡូហោតិ ឥទ្ធ ខ្ចោ៍ ត ចេត្ត ឌិង្គោឞចេចា តាពេតាតិ ពេហតន្តិ កចតណ្យាយ ចិយ កចឌិឌ្ឋិយាបិ កចាឞចក្កហេណតេច ពហិតត្តា៍ អាយតំ អតាឌិពាលិកត្តា៍ បឞចត្តីតិ ឋលត្តិ៍ ត ហិ តំ កិត្ថិ ឞំឞារេក្ខំ អត្ថិ, ឃំ អាឞចេហិ ចិតា ឌ្បេឌ្ឋេឃ្យ៍ បុរិយាតិ ខេត្តាតិ ឲត្ថ ឲេតាឞុ ចត្សុ អត្ថចិតបេ្យសុ បុរិយាតិ តឹលិ៍ យត្តាតិ ខេយសុ ឞុត្តាកិឥម្ពបេឥេឞសុ៍ តត្ថ យុឌ្ឋត្តិ ពិលេឞេឞុខេយច យថាចុត្តឞ្ស អត្តត្តយឞ្ស ឞម្ពចខេតា៍ បឆ្លិយំ "អាយតំ ចា ឞំឞារេក្ខំ ឞចត្តី"តិ ចុត្តតិឌ្ឋាចគំ៍ ពេម្ពឹបិ យុឌ្ឋតិ ក្ខញ្ចប្យឞចតឞ្ស ពិលេឞពម្ពឞាឆារណត្តា៍

ឌិង្គឥម្ពា ចុត្ថត្តិ បក្ខញ្ចក្ខុតា ឈត្ថា, ឌិង្គឥម្ពេ គចា ឌិង្គឥម្ពិកា៍ ចិចាឥម្ពុលក្ខុតាតិ ចិចាឥម្ពុ ម្ពុលពារណក្ខុតា ខេពាធុបតាហ-យញ្ចូ-បព្យអាឞ-ត្ថញ្ញា-យឆ្នូរិយ-យាឃា-ឞារេឃ្យ-ចម្ពុ-ឞារម្ពុ-យាតាតិយាតា៍

ខេយត ខេចុបបព្យញ្ញាតិ ខេយត ពម្ពកិលេឞប្យពារេត អាឞចេច ខេខេចសុ ឌ្យបត្តិ តិឌ្ឋត្តិ អឞ្ស យឃ្យុត្តិ ឞម្ពូខេត្ថ៍ ពត្ថន្តោ ចា ចិហក្ខយោ អាពាឞចារី អឞ្សត្តិ ចិកត្តិ បរិណាខេយត្វោ ខេយាខេឌតន្តិ៍ ឲត្ថ ច យញ្ញូកត្តុតាយ ចិតិឞុត្តា ឞត្ថា ខេចកាតិ ខេចក្កហេណត ពហិតា៍ អចខេយឞា ច អកុឞលិ ឥម្ពាតិ អកុឞលពម្ពុខេតា អចខេយឞា អកុឞលិ ឥម្ពា អាឞចាតិ អាកតាតិ ឞម្ពូខេត្ថ៍

បឌិឈាតាយាតិ បឌិខេឞឥតាយ៍ បទុបចា...ខេប... ឌ្បគ្គចាតិ ត្ថឌំ យឌិ គកចា ឞិញ្ញាបឌំ ត បន្តាខេបឃ្យ, តខេតា អឞត្ថម្ពប្យឌិខេឞចតអឌិត្តាឥាតបិណាតិបិតាឌិខេហត្យ ខេឃ ឌ្បេឌ្ឋេឃ្យ បទុបចាឥាខេយា ឌិង្គឥម្ពិកា តាតប្យពារា អតត្វោ, ខេឃ ច តត្តិមិត្តា ឲច តិរយាឌិសុ តិឌ្ឋត្តឞ្ស បញ្ចាចិឥតន្ថតពម្ពុពារណាឌិចសេត យហាក្ខញ្ចាក្ខុកចាឌិប្យពារា អតត្វោ, ខេត ឞត្ថាយ ចុត្តំ៍ ខេត បតេតាតិ ឲេត ពាយរាពាឌិកិលេឞ-ខេតក្ខយកពម្ពុបទុបចាឥាឌិឌ្បគ្គចប្យពារា អាឞចា៍ យត្តាតិ យឞ្និ ចិតយាឌិបិញ្ញូបេខេឞ៍ យថាតិ ខេយត ទុចិនាឌិប្យពារេត អឞញ្ញាឞុ ច ឞុត្តត្តេសុ អាកតាតិ ឞម្ពូខេត្ថ៍

តិរឃំ ពេឞត្តីតិ តិរយពាយមិតិយា៍ ឈក្កតិបិខេត អាហុខេតឃ្យឞុខេត្ត៍ តត្ថ ហិ អាឞចា ឈឆា អាកតា អាឞច-ឞង្គោកិខេឃ្យឞ្ស អត្ថឞ្ស

បកេទកេបទានេន អាសច-បទេ បកេទកាតិ ចុត្តា, កោដ្ឋាសត្ថេ ចា បទ-សទ្ធោតិ អាសចបទេតិ អាសចប្បកាសេ សទ្ធកោដ្ឋាសេស អត្ថកោដ្ឋាសេស ចាតិ អត្ថោ៕

តទាហីតិ តស្មា និចនណា បិទហតំ បចត្តិតំ អប្បទាតំ, ខោតេច កាសណាតាតិ អត្ថោ៕ សីលពិនិចនេ អធិប្បេតោ បចត្តិតំ អប្បទាតចនេត ចកតកាចសាយញ្ញតោ ន្ទ្ធាទំ និចនិទ្ធាតិ កោហន្ទ្ធានិចនណាប្បិ ដ្ធាហជំ៕ សីលនិចនទាតិអាទិ ហេដ្ឋា មូលបរិយាយចណ្ណតាយ ចុត្តប្បិ ឰយស្ស សុត្តស្ស អត្ថចណ្ណតំ បរិបុណ្ណំ កត្វា ចត្តុកាមោ បុត ចទតិ៕ យុត្តំ តាច សីលសតិធាលាតំ និចនត្ថោ បិញ្ញាយំ តទា អាកតត្តា, លត្ថិចិរិយាតំ បត កទត្តិ អាហ “ខោតសញ្ញា”តិអាទិ៕ តស្សត្ថោ – យទិបិ “លយោ ហោតិ...បេ... សីតស្ស ដ្ធប្បត្តិ កាយចិតគ្គិ តាធិចានេសតី”តិអាទិតិន្ទ្ធេស លត្ថិចិរិយាតំ និចនបរិយាយោ តាកោតា, ដ្ធទ្ធេស បត សព្វាសចនិចនបរិយាយត្ថិ និចនបរិយាយោត កហិតត្តា អត្ថោច ខោតំ និចនកាចាតិ៕

បុព្ពោ សីលសតិធាលាតំ បិដត្តទេត និចនកាចា ទស្សិតោតិ ព្ទាតិ តំ ព្ទយិតាបិ សុត្តេត កហិតកាចំ ទស្សេតុំ “អបិចា”តិអាទិ ចុត្តំ៕ លត្ថិចិរិយនិចនា ចុត្តាយេច “លយោ ហោតិ សីតស្សា”តិអាទិតា (ម· និ· ១·១៣) បិញ្ញាយា ទស្សតចនេត៕ “តទ្វា អតាសតំ, តទ្វា អកោចន”ត្តិ អយំ បកេតត្ថោ សីលនិចនទាតិ តទ្វា “យចាទុរូប”តិអាទិតា ចុត្តំ អយុត្តំ អតិយតចត្តុកំ ននេហា បដិច្ឆន្នាសតំ, តទ្វា យចាចុត្តំ អយុត្តំ ខេចសិយាទិកោចនំ, “បដិសន្ធានយោតិសោ បរិចន្ទេតី”តិ អាកតំ យំ បរិចន្ទេតំ, អយំ បត ឧត្តោ ឧតស្មិំ សុត្តេ អាកតោ សីលនិចនទាតិ អត្ថោ៕ អតាសតបរិចន្ទេតត ហិ អតាចារបរិចន្ទេតំ ចុត្តំ, អតាចារកោចនបរិចន្ទេតំ ចារិត្តសីលតាយសីលនិចនទា៕ តទា ហិ កកចតា “បាតិយោក្ខនិចននិចុតោ ចិហរតី”តិ (ចិក· ៦០៦) សីលនិចនចិកឌេត អាចារកោចនសម្បត្តិំ ទស្សេត្តេត “អត្ថិ អតាចារោ, អត្ថិ អកោចរោ”តិអាទិតា (ចិក· ៦១១, ៦១៣) អតាចារកោចរា ចិកដិត្វា ទស្សិតា៕ ព្ទទេតា ឧកាទេទេសត សម្មាយតិទស្សតំ ទដ្ឋព្ពំ សម្មុបត្តាតិទស្សតំ ចិយ៕

សន្ធាតុ បដិសន្ធា កោលាលនិចនទាតិ ឧត្ត “យោតិសោយតសិកាទោ, បដិសន្ធា កោលាលនិចនទា”តិ ចត្តព្វំ៕ ត ហិ ទស្សតបហាតព្វាតិន្ទ្ធេស បដិសន្ធាកហណំ អត្ថិ, “យោតិសោ យតសិ កោទោតី”តិ បត ចុត្តំ៕ យោតិសោយតសិការណាប្បិ អត្ថតោ បដិសន្ធា កោលាលនិចនរយចាតិ ឧចំ បត អត្ថេ កយ្ហមានេ យុត្តរយតំ សិយា៕ កោចិ បត “យត្ថ យត្ថ ‘ព្ទធ បដិសន្ធា យោតិសោ’តិ អាកតំ , តំ សព្វំ សន្ធាយ ‘សន្ធាតុ បដិសន្ធា កោលាលនិចនទា’តិ ចុត្ត”ត្តិ ចទត្តិ៕ ខោតំ យេតេត “ព្ទធំ ទ្ធាណ្ណត្តិ យោតិសោ យតសិ កោទោតី”តិអាទិកស្ស កោលាលនិចនេត ច អសន្តុចោ សិយា, “ទស្សតំ បដិសេចតា កាចតា ច កោលាលនិចនទា”តិ ច ចទតំ ចិទុទ្ធ្ធព្វំ, តស្មា ចុត្តតយេតេចត្ត អត្ថោ ខេចិតព្វោ៕ “សន្ធាតុ បដិសន្ធា កោលាលនិចនទា”តិ ព្ទយិតា សត្តសុបិ ធាតេសុ យំ កោលាំ, សោ កោលាលនិចនទាតិ បរិចន្ទេតាទិចនេត ចុត្តា សីលតិសោយា សីលនិចនទាទេសយាតិ អយយត្ថោ ទស្សិតោ៕ ឧចំ សតិ និចនាតំ សន្តនោ ចិយ ហោតីតិ តោ អសន្តនោតា ទស្សេតុំ “អក្កហិតក្កហណោតា”តិ ចុត្តំ បរិចន្ទេតចិសេសនិចនាធិចាសតចិតោឌតាតំ សីលនិចនាទិកាចេត កហិតត្តា, តទា អក្កហិតាតំ កហណោតាតិ អត្ថោ៕ តោ បត អក្កហិតោ សទ្ទុបតោ ទស្សេត្តោ “ទស្សតំ បដិសេចតា កាចតា”តិ អាហ៕

ឲុ‌តេត សីលសំចរាតិតា ពរហតុតេត, ពារលាភ្មេតត ចា៍ ឆយ្ញាតិ ក្បលលិក្បលឆយ្ញា៍ សីលសំចរាតិតា ហិ បហឧាតពោឌិយា, ជ្យតិស្បយពោឌិយា ចា បច្ចយក្ខុតេត អត្បុត្ត ក្បលលិ ឆយ្ញា ជ្យត្តិ ពន្ធិ ជ្យជ្ជត្តិ, តថា អតិទ្ធា អក្បលលិ ឆយ្ញា តិទោធ ពន្ធិ តិទ្ធត្តិតិ អទេត្ថា៍ បិឡព្ពាឃំ បត "អត្បុត្ត ខេច អាលចា ត ជ្យជ្ជត្តិ, ជ្យត្តា ច អាលចា បហិយត្តី"តិ អក្បលលឆយ្ញាត់ អត្បុប្បារាបហាតាតិ ឲុច ចុត្តាតិ, ត ក្បលលឆយ្ញាត់ ជ្យារាគេឃាតិ? តឃិពេចំ ឥដ្ឋំ, "ឋេឃាតិរោ ច ពេវា, តិក្ខចេ, យតសិពរាពេតា"តិអាតិតា ក្បលលឆយ្ញាតយ្បិ ជ្យត្តិ បពាសិតាច អាលចសំចរេហស្ស បឆាតកាខេត ពហិតត្ថា៍ តថា ហិ បទិឃោឋាគេបិ "ខេយ អាលចា ឥស្សតា បហាតព្វា, ខេត ឥស្សតា បហីតា ខេហាត្តិ"តិអាតិតា (យ៍ តិ៍ ១៍៦ប័) អាលចប្បហាគខេច បឆាត់ ពត្វា តិពយិតិ៍

១រ៍ឧាគខេតា បស្សខេតាតិ ឲុត្ត ឥស្សតយ្បិ បឡាចក្ខុតាច ឥស្សត់ អឆិខេប្បាតំ, ត យំឋចក្ខុតា ជិត្តុចក្ខុតា ចាតិ អាហ "ខេ្តបិ បឆាតិ ឲុពត្តាតី"តិ៍ ឲុចំ ឋខេត្តាបីតិ បឌេ្ចយស្ស ឲុពត្តខេត្តបិ៍ ឆាលាលក្ខុលត្តិ ឆាលាស្ស ឋកាចំ, ចិឋឃស្ស ឃឆាលកាចាចខេពិតត្តិ អខេត្ថា៍ ខេតតាហ "ឧាគតលក្ខលតញ្ញ៉ាឆាលា"ត្តិ៍ ឆាលាប្បកាចត្តិ ឆាលាភាត្រកាចំ, ឆាលាពិក្ខំ ចិឋខេឃាកាឃតត្តិ អខេត្ថា៍ ខេតតាចាហ "ឆារោលាត ចិចេខេ ឆខេយ្យ"តិ៍ "ឧាគខេតា បស្សខេតា"តិ ច ឧាគតឥស្សតយុ‌ខេត បុក្ខលិឌិដ្ឋាតា ខេឥឋតា បចត្ថាតិ អាហ "ឆាលាលក្ខលំ ឆាលាប្បកាចំ ជ្យពិតាឃ បុក្ខលំ តិឌ្ឋិឋតី"តិ៍ ឧាគខេតា បស្សខេតាតិ "ខេឃាតិខេឋា ច យតសិពាទ៍ អខេឃាតិខេឋា ច យតសិពារ"ត្តិ ចក្ខុយាតត្វា ខេឃាតិខេឋាយតសិពារចិឋឃឧាគតំ, អខេឃាតិខេឋាយតសិពារចិឋឃឥស្សត់៍ តត្ថា ខេវា បត តេតំ អាលចាត់ លឃ្មិបិឃឋកាចស្ស អឆិខេប្បាតត្វា ជ្យាគតាត្បុប្បារតចខេឋត ត អារខេ្វាលាយខេត្តតាតិ អឃខេត្ថា ឃុខេត្តាតិ អាហ "ខេឃាតិខេឋាយតសិពារ៍...ខេប... អឃខេយត្ត ឋាខេរា"តិ៍

"ឧាគខេតា"តិ ចត្វា ឧាគតច្ចា អត្តស្សចាពារបឌិចិតក្ខុយត្តចខេឋត ត ព្ពឆាឆិខេប្បាតំ, អច ខេវា ទ្ធបិឌិ ចិយ ចក្ខុចិឡារោលាត ខេឃាតិខេឋាយតសិពារាខេឃាតិខេឋាយតសិពាខេរ បច្ចខេក្ខ ពត្វា ខេតសំ ជ្យារាចខេឋត ឥស្សតត្តិ ព្ពយខេត្ត ចិពារខេចត្តិ "បស្សខេតា"តិ ចុត្តត្តិ ឲុចំ ចា ឲុត្ត អខេត្ថា ឥដ្ឋខេត្តា៍ អញ្ញាត្វាបិ ហិ "ឲុចំ ឧាគខេតា ឲុចំ បស្សខេតា (ព្ពតិចុ៍ ១០១), ឧាត់ ឧាតាតិ បស្សំ បស្សតិ (យ៍ តិ៍ ១៍១០១), ឲុចំ ឧាគត្តា ឲុចំ បស្សត្តា (យ៍ តិ៍ ១៍៣០លិ), អឧាគតំ អបស្សត"ត្តិ ច អាតិសុ ឆាលាពិច្ចស្ស ឋាយញ្ញាចិឋឋឌិបតចខេឋតតំ បឌ្ចេឃំ អាពតត្តិ៍ ខេពឌីតិ អភយពិទិចាសិឋារឋយាឋាចទិយា៍ ខេត ហិ "ឋយាតិតា ឧាគខេតា ចិបស្សតាឃ បស្សខេតា ឧាត់ ឧាតាតិ បស្សំ បស្សតិ, ឲុចំ ឧាគតា ឋយខេឆា, បស្សតា ចិបស្សតា"តិ ច អាតិតា បបខេញ្ចត្តិ៍ ខេតតិ បបញ្ចា៍ ព្ពយឃ្ញឹ អខេត្តតិ "ឧាគខេតា"តិអាតិតយប្បចខេត្ត ព្ពយឃ្ញឹ សុត្តបឌអខេត្ត តិឌ្ឋាទិឃយាខេគ៍ ត យុជ្ជត្តិ ឧាគតឥស្សតាត់ ខេឃាតិខេឋាយតសិពារាខេឃាតិខេឋាយតសិពារចិឋឃកាចស្ស បិឡព្ពាឃំ ចុត្តត្តា៍

អាលចប្បហាត់ អាលចាត់ អច្ចត្តប្បហាត់៍ ខេឋា បត តេតំ អត្បុប្បារោ ឋខេញ្ញត ឋព្វំ លីលាតា អការេចា ឲុចាតិ អាហ "អាលចាត់ អច្ចត្តលឃយឋយុប្បារំលីលាពារ៍ តត្តិកាច"ត្តិ៍ ជ្ជយក្កាត្បឋាទិខេតាតិ ពិលេឋចក្កស្ស ពាឃចក្កាឌិតច្ចា បហាខេតត ជ្ជក្ខុខេត ឋចិបស្សខេត ខេហដ្ឋិយខេក្កា អត្បុស្សខេត្តស្ស៍ តខេឌច ហិស្ស ឋិក្ខលំ លឃឃិ្ញ បឌយំ ឆាលាំ៍ តខេតា អញ្ញា អតត្តុរាតិ លឃឋព្វាខេត អក្កុយខេក្កា តប្បទិឃាបត្តខេយច ឆាលាំ បឌយំ ជ្យជ្ជតិ , តឆេតត្តទ៍ បត អញ្ញ អខេហតុត្តិ៍ ឃតិបិ ពាចាឃំ "លឃ្មិ"ព្ពខេច្ចច ចុត្តំ, ឋយុខេឆ្ជចខេឋត បត អាលចខេចហិ លីខេលាតីតិ យខេក្កា លខេឃាតិ ចុច្ចតីតិ អាហ "យខេក្កា អាលចក្ខុខេឃាតិ ចុខេត្តា"តិ៍ ឋយខេលាតិ ឋយិតបិខេបិ អឆិខេប្បខេតា៍ ខេឋា

បន ខីណាសវោ ហោតីតិ “អាសវានំ ខយា”តិ ឥមស្ស ផលបរិយាយតា វុត្តា, និប្បរិយាយេន បន អាសវក្ខយោ មគ្គោ, តេន បត្តព្ពតោ ផលំ។ ឯតេនេវ និព្ពានស្សបិ អាសវក្ខយភាវោ វុត្តោតិ វេទិតព្ពោ។

“ជានតោ បស្សតោ”តិ ជានតោ ឯវ បស្សតោ ឯវាតិ ឯវមេត្ថ និយមោ ឥច្ឆិតោ, ន អញ្ញថា វិសមាភាវោ អនិដ្ឋមាថនតោ វាតិ តស្ស និយមស្ស ផលំ ទស្សេតុំ “នោ អជានតោ នោអបស្សតោ”តិ វុត្តន្តិ អាហ “យោ បន ន ជានាតិ ន បស្សតិ, តស្ស នេវ វទាមីតិ អត្ថោ”តិ។ ឥមិនា ក្រីពាតា យោនិសោមនសិការោ ពុទ្ធាសិប្បេតោ, យោនិសោមនសិការោ ច អាសវក្ខយស្ស ឯកន្តិកការណន្តិ ទស្សេតិ។ ឯតេនាតិ “នោ អជានតោ នោ អបស្សតោ”តិ វចនេន។ តេ បដិក្ខិត្តាតិ កេ បន តេតិ? “ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច សន្ធាវិត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តី”តិ (ទី។ និ។ ១។១៦៨; ម។ និ។ ២។២២៨), “អហេតូ អប្បច្ចយា សត្តា វិសុជ្ឈន្តី”តិ (ទី។ និ។ ១។១៦៨; ម។ និ។ ២។២២៧) ឯវមាទិវាទា។ តេសុ ហិ កេចិ អភិជាតិសង្កន្តិមត្តេន ភវសង្កន្តិមត្តេន ច សំសារសុទ្ធិំ បដិជានន្តិ, អញ្ញេ ឥស្សរបជាបតិកាលាទិវសេន, តយិទំ សព្ពំ “សំសារាទីហី”តិ ឯតេន សង្គហិតន្តិ ទដ្ឋព្ពំ។

បុរិមេន វា បទទ្វយេនាតិ “ជានតោ, បស្សតោ”តិ ឥមិនា បទទ្វយេន។ ឧបាយោ វុត្តោ “អាសវក្ខយស្សា”តិ អធិការតោ វិញ្ញាយតិ។ ឥមិនាតិ “នោ អជានតោ, នោ អបស្សតោ”តិ ឥមិនា បទទ្វយេន។ អនុបាយោ ឯវ ហិ អាសវានំ ខយស្ស យទិទំ យោនិសោ ច អយោនិសោ ច មនសិការស្ស អជាននំ អទស្សនញ្ច, តេន តទត្ថាយ អប្បដិបត្តិតោ មិច្ឆាបដិបត្តិតោ ច។ ននុ “បស្សតោ”តិ ឥមិនា អយោនិសោមនសិការោ យថា ន ឧប្បជ្ជតិ, ឯវំ ទស្សេន អធិប្បេតេ បុរិមេនេវ អនុបាយបដិសេធោ វុត្តោ ហោតីតិ? ន ហោតិ, អយោនិសោមនសិការានុប្បាទនស្សបិ ឧបាយភាវេន សតិពលេន សំវុតចក្ខាទិតា វិយ សម្បជញ្ញពលេនេវ និច្ចាទិវសេន អត្ថជាននភាវោ ហោតីតិ។ តេនាហ “សង្ខេបេន...បេ... ហោតី”តិ។ តត្ថ សង្ខេបតោតិ សមាសេន, អន្វយតោ ព្យតិរេកតោ ច វិត្ថារេ អកត្វាតិ អត្ថោ។ ញាណំ...បេ... ទស្សិតំ ហោតិ “ជានតោ”តិអាទិនា ញាណាការស្សេវ គហិតត្តា។ យទិ ឯវំ “ស្វាយំ និវរោ”តិអាទិ កថំ នីយតីតិ? ញាណស្ស បធានភាវស្សត្វ ឯវមិំ ទេសនា កតាតិ នាយំ ទោសោ, យថា អញ្ញត្រាបិ “អរិយំ វោ ភិក្ខវេ សម្មាសមាធិំ ទេសេស្សាមិ សឧបនិសំ សបរិក្ខារ”ន្តិ (ម។ និ។ ៣។១៣៦) វិត្ថារោ។

ញាណជាតិកោតិ ញាណសភាវោ។ សោ ហិ ញេយ្យោតិ វុច្ចតិ “ញាណំ វិនស្សតិ តាញាណ”ន្តិអាទីសុ, ញាណជាតិកោ វា សារសភាវោ, សារុប្បសីលាចារោតិ អត្ថោ។ យថាហ “ន វោ ទត្តំ ទត្វា ឯវំ និទ្ទេសេន្តី”តិ (បារា។ ២៨៣, ២៥១; កង្ខា។ អដ្ឋ។ ១៥២)។ វត្តសីសេ ឋត្វាតិ វត្តំ ឧត្តមង្គំ ឧទ្ធំ វា ភត្វា។ យោ ហិ បរិសុទ្ធាជីវោ ការណំ អជានន្តំ សព្រហ្មចារីនំ, អត្តនោ ច វាតាតបាទិបដិពាហនត្ថំ ឆត្តាទីនិ ការេតិ, សោ វត្តសីសេ ឋត្វា ការេតិ នាម។ បដ្ឋានំ ន ហោតីតិ ន វត្តព្ពំ នានាការវេយ្យាវច្ចករណេន ឧបនិស្សយភាវតោ។ វុត្តញ្ហិ “យានិ តានិ សព្រហ្មចារីនំ ឧច្ចាវចានិ កិច្ចករណីយានិ, តត្ថ ទក្ខោ ហោតី”តិអាទិ (ម។ និ។ ១។៣៥៧)។

ឧបាយមនសិការោតិ កុសលធម្មុប្បត្តិយា ការណភូតោ មនសិការោ។ បថមនសិការោតិ តស្សា ឯវ មគ្គភូតោ មនសិការោ។ អនិច្ចាទីសុ អនិច្ចន្តិអាទិនាតិ អនិច្ចទុក្ខអសុភអនត្តសភាវេសុ ធម្មេសុ “អនិច្ចំ ទុក្ខំ អសុភំ អនត្តា”តិអាទិនា ឯវ នយេន,

អវិបរីតសភាវេនាតិ អត្ថោ។ សច្ចានុលោមិកេន វាតិ សច្ចាភិសមយស្ស អនុលោមវសេន។ ចិត្តស្ស អាសេវនាតិអាទិនា អាសេវនាយ បច្ចយភូតា តតោ បុរិមុប្បន្នា មនោទ្វារិកា កុសលជវនប្បវត្តិ ផលូបចារេន តថា វុត្តា។ តស្សា ហិ វសេន សា កុសលុប្បត្តិយា ឧបនិស្សយោ ហោតិ។ អាសេវនា ហិ ភវង្គចិត្តំ អាសេវយតីតិ អាសេវនា។ អនុ អនុ អាសេវេតីតិ អន្វាសេវនា។ ភវង្គារម្មណតោ អញ្ញំ អាភុជតីតិ អាភោគោ។ សមន្នាហរតីតិ សមន្នាហារោ។ តទេវារម្មណំ អត្តានំ អនុពន្ធិត្វា ឧប្បជ្ជមានំ មនសិ ករោតិ ឋបេតីតិ មនសិការោ។ អយំ វុច្ចតីតិ អយំ ឧបាយបថមនសិការលក្ខណោ យោនិសោមនសិការោ នាម វុច្ចតិ, យស្ស វសេន បុគ្គលោ ទុក្ខាទីនិ សច្ចានិ អាវជ្ជិតុំ សក្កោតិ។ អយោនិសោមនសិការេ សច្ចបដិកូលតាតិ សច្ចាភិសមយស្ស អននុលោមវសេន។ សេសំ យោនិសោមនសិការេ វុត្តវិបរិយាយេន វេទិតព្វំ។

យុត្តិន្តិ ឧបបត្តិសាធកយុត្តិំ, ហេតុន្តិ អត្ថោ។ តេនេវាហ "យស្មា"តិអាទិ។ ឥទានិ "អយោនិសោ ភិក្ខវេ...បេ... បហីយន្តី"តិ ឥទម្បិ បាឡេ ទានាតិ ចោទេញ្ញាបន្នានន្តំ ភណ្ឌា បនេតំ អយមុទ្ទេសនិទ្ទេសោ បរិចរេត្វាតិ ចោទេតិ សន្ធាយាហ "យោនិសោ"តិអាទិ។ តត្ថ មនសិការបដិក្ខិត្តំ សាធារណត្តំ អធិប្បាយេន "យោនិសោ អយោនិសោតិ ទ្វីហិ ទានិ ទ្វីហិ បទេហី"តិ វុត្តំ។ យោនិសោតិ ហិ យោនិសោមនសិការោ, អយោនិសោតិ ច អយោនិសោមនសិការោ តត្ថ អនុវត្តនតោ ទស្សិតោ ច។ សតិបិ អនុប្បត្តិមានន្តោ ភវាទីសុ បុគ្គលស្ស ពហុលីមានញ្ញា ទស្សេត្វា តំ បរិវត្តិត្វា វិសេសទស្សនត្ថំ នានាទិឧបយាតព្វគ្គហណំ ទដ្ឋព្វំ។ វក្ខមន្តំ អាហរិយន្តិ វន្តិ។

អនុប្បន្នាតិ អជាតា។ អារម្មណវិសេសវសេន តស្ស អនុប្បត្តិ វេទិតព្វា, ន រូបារម្មណាទិអារម្មណនយេន, តាបិ អាសវវសេន។ តេនាហ "អននុភូតបុព្វំ អារម្មណំ...បេ... អញ្ញថា ហិ អនមតគ្គេ សំសារេ អនុប្បន្នា នាម អាសវា ន សន្តី"តិ។ វត្តិ សមញ្ញាណរាគាទិញ្ញាណរាគប្បភេទំ អាសវុប្បត្តិការណំ អារម្មណំ អារម្មណបច្ចយភូតរូបាទីតិ ។ ឯវាទិ អាសវវសេនបិ អនុប្បន្នបរិយាយោ លព្ភតីតិ ទស្សេតុំ "អនុភូតបុព្វម្បី"តិអាទិ វុត្តំ។ បកតិសុទ្ធិយាតិ បុញ្ញវិរិយតោ កិលេសទូរីភាវសិទ្ធាយ សុទ្ធិបកតិតាយ។ បិញ្ឆមាយា ឧទ្ធិសន្តំ ឧទ្ទេសោ, អត្តភាវំ បរិបុច្ឆា អជ្ឈយនំ បរិយត្តិ, ធិវសនិទ្ទានិ នវកម្មំ, សមថវិបស្សនានុយោគោ យោនិសោមនសិការោ។ នានិសេវនាតិ យានិសេវន "មនុញ្ញវត្ថុ"តិមនសិការាទិនា ភាគាសវានសេយោ សមុទេយ្យំ, នានិសេវនា អាសវានំ វត្ថុ នាម បរិយុដ្ឋានតិព្វតាយ វេទិតព្វា, សា ច អភិណ្ហប្បវត្តិយា ពហុលីការេនាតិ តេ លទ្ធាសេវនា ពហុលភាវំ បត្តា មទ្ទន្តា ឆាទេន្តា ឡោទេន្តា អន្ធការំ ករោន្តា អបរាបរំ ឧប្បជ្ជមានា ឯកសន្តានគតេ "ឧប្បន្នា បវឌ្ឍន្តី"តិ វុច្ចន្តិ។ តេន វុត្តំ "បុនប្បុនំ ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បន្នា បវឌ្ឍន្តីតិ វុច្ចន្តី"តិ។ ឧទ្ធេតា អញ្ញថាតិ ឧទ្ធេតា អបរាបរុប្បន្នានំ ឯកត្តគ្គហណតោ អញ្ញថា វឌ្ឍិ នាម នត្ថិ ឈិណិកភាវតោ។

សោ ច ធាតាតីតិ ធម្មវិចិក្កាហាកាវយាហ។ ការណំ សុចាតិ យុត្តយោគស្ស ច។ យស្ស បនាតិអាទិនា អនុទ្ទេសិកំ កត្វា វុត្តមត្ថំ បុនាភតស្ស បុរិសាតិសយស្ស បដិបត្តិទស្សនេន បកាដេនំ ករោតិ "មណ្ឌលារាមវាសីមហាតិស្សភូតត្ថេរស្ស វិយា"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ សព្រហ្មចារីនំ អាយតិ តថាបដិបត្តិការណំ ហោតិ, យតោ ឯតិស្ស ចត្វ វុច្ចតិ។ តស្មិំ ហេវាតិ មណ្ឌលារាមេយេវ។ អាចរិយំ អាបុច្ឆិត្វាតិ អត្តនោ ឧទ្ទេសាចរិយំ កម្មដ្ឋានគ្គហណត្ថំ គន្ត្វា អាបុច្ឆិត្វា។ អាចរិយំ វន្ទិត្វាតិ កម្មដ្ឋានទាយកំ មហាថេរំ វន្ទិត្វា។ ឧទ្ទេសមគ្គន្តិ

យថាអារទ្ធំ វេទនាបទត្ថំ តទា កិរ យុធបិរេធតេច ពាហុ ឲកញ្ញ្យុដ្ឋិសារេបត្វា យតោសញ្ញាយចសេត ធម្មំ សញ្ញាយត្តិ។ តត្វាយំ ទេធទោ បញ្ញាចត្តតាយ វេទនំ ពលក្ខាតំ កិក្លុតំ ធេទាទេយ្យា, សោ “ព្គុតាតាហំ អតាកាយឹ, កិំ យយ្យាវេទនេតា”តិ សទ្ទ្យាចំ អតាបដ្ឋិត្វា ទុតិយជិចសេ វេទនាកាលេ អាចទិយំ វេបសក្កយិ។ “វេប្បត្តា បហិយត្តិ”តិ ឲត្ត វេប្បត្តសជិសា “វេប្បត្តា”តិ វុត្តា, ត បច្ចុប្បត្តា។ ត ហិ បច្ចុប្បត្តេសុ អាយទេចសុ យេក្កត បហាតំ សម្ពុចតីតិ អាហ “ទេយ បត...ទេប... តត្តិ”តិ។ ចត្តយាតុប្បត្តា ឍលាត្តយសយទ្គិតោ។ ទោតសំ បជិបត្តិយា បហាតំ តត្តិ វេប្បជ្ជតារហាតំ បច្ចយឈារេពត អតុប្បាងតេយច តាយ បហាតត្តិ។

១៩។ យជិ ឲចំ ទុតិយបជំ កិយត្តិយត្តិ? បធច្ចយក្កហលំ អាយចាតំ វេប្បត្តាតុប្បត្តកាចសម្ពុចងស្សុតត្តេច្ចាច បហាយកចិកាេកត បហាតត្តចិកាកងស្សុតត្តេច្ចា។ ទេតតាហ “ព្គុងេយច បជំ កេហត្វា”តិ។ អញ្ញាយ្យឹតិ ទាកាលេតា អញ្ញាយ្យិ សតិសំចទាជិ។ ងស្សុតាតិ ព្គុជំ ទេហតុយ្យិ តិស្សុក្កចធត្តិ ងស្សុទេតតាតិ ទេហតុយ្យិការលាចធទេតត តងត្តំ ចិចទតិ។ ឲស តទេយាតិ តទេយចត្តំ អតិជិសតិ។ ងស្សុទេតតាតិ ទេសាតាបត្តិយទេក្កត។ ទេសា ហិ បធយំ តិដ្ឋាតងស្សុតទេតា “ងស្សុត”ត្តិ ចុច្ចតិ។ យជិបិ តំ ទេកាឍាក្យុ បធយតទំ បស្សុតិ, ជិស្វា បត ពត្តដ្ឋាកិច្ចស្សុ កិលេសប្បហាតស្សុ អកាទលេតា ត តំ ងស្សុតត្តិ ចុច្ចតិ។ អាចជ្ជតដ្ឋាតិយកិច្ចាតំ ទាកាលំ យក្កស្សុ, តិដ្ឋាតារម្មុលាត្តសាយទេញ្ញាត ទេចតំ ចុត្តំ, ត តិដ្ឋាតបជិចិញ្ញេត្តត, តស្មា ធម្មចក្ខុ ប្យុតប្បុតំ តិដ្ឋាតត្តទេតត កាចតំ អប្បត្តំ ងស្សុតំ តាយ, ធម្មចក្ខុច្ចា បរិញ្ញាជិកិច្ចការលាចសេត ចតុសច្ចធម្មងស្សុតំ តងកិសយទេយាតិ តុទេត្តត្ត ទេកាឍាក្យុស្សុ ងស្សុតកាចប្បត្តិ។ អយច្ចា ចិចាទេទា បទេតា អដ្ឋកថាយទេយច (យ។ តិ។ អដ្ឋ។ ១។១១) អាកយិស្សុតិ។ សត្តត្វាតិ “សំចទា បហាតត្តា”តិអាជិសុ។ សំចទាតិ សំចទេទត, “សំចទេទា”តិ ទេចត្ត សតិសំចទេទា ទេចជិតទេត្តា។ បជិទេសចតិ ឲទេតតាតិ បជិទេសចតំ, បច្ចទេយសុ ព្គុងេយត្តិកតាទាកាលំ អធិចាទេសតិ ឍយតិ ឲតាយាតិ អធិចារសតា, ឞឹតាជិតំ ឍយតាកាទេត បចទេត្តា អទេងាទេសា, តប្បធាតា ចា ចត្តាទេទា ក្យុសលក្លុដ្ឋា។ បរិចទេជ្ជតិ ឲទេតតាតិ បរិចជ្ជតំ, ចាញ្ញអយិកាជិតំ បរិហារលាចសេត បចត្តា ទេចតតា, តចាបចត្តា ចា ចត្តាទេទា ក្យុសលក្លុដ្ឋា។ កាយចិតក្កាជិទេក ចិទេតាទេងតិ ចិតុងតិ ឲទេតតាតិ ចិទេតាងតំ, ក្យុសលចីទិយំ។ បធយយេក្កត ជិទេដ្ឋ ចតុសច្ចធម្មេ កាចតាចសេត វេប្បជ្ជតទេតា កាចតា, ទេសសយក្កត្តយំ។ ត ហិ តំ អជិដ្ឋប្បុត្តំ កិច្ចិ បស្សុតិ, ឲចំ ងស្សុតាជិតំ ចចតទេត្វា ទេចជិតទេត្តា។

ងស្សុតាបហាតត្តអាយចចណ្ហតា

១៥។ ក្យុសលាក្យុសលធម្មេហិ អាលម្ពិតយ្យាតាបិ អារម្មុលធម្មា អាចជ្ជតយ្យុឍេតេច តម្ពាចំ កច្ឆត្តិតិ ងទេស្សុទេត្តា “យតសិការលឹយេ”តិ បងស្សុ “អាចជ្ជិតទេត្តា”តិ អត្ថយាហ។ ហិតសុឍាចហកាទេចត យតសិការលំ អទេហត្តិតិ យតសិការលឹយា, តប្បជិបក្ខទេតា អយតសិការលឹយាតិ អាហ “អយតសិការលឹយេតិ តត្តិបរិតេត”តិ។ ទេសសបទេងស្វតិ “យតសិការលឹយេ ធម្មេ អប្បជាតទេត្តា”តិអាជិសុ។ យស្មា ក្យុសលធម្មស្សុបិ សុកសុឍតិច្ចាជិចសេត យតសិកាទេទា អស្សុាងតាជិទេហតុតាយ សាចទេជ្ជា អហិតទុក្ខាចទេហា អក្យុសលធម្មស្សុបិ អតិច្ចាជិចសេត យតសិកាទេទា តិត្តិងាជិទេហតុតាយ អតចទេជ្ជា ហិតសុឍាចទេហា, តស្មា “ធម្មទេតា តិយទេយា តត្តិ”តិ ចត្វា “អាកាទេតា បត អត្តិ”តិ អាហ។

ចា-សទ្ទោ ទេយកុទេយ្យុត “យមំ ចា ហិ កិក្លចេ (ឌី។ តិ។ ១។៥, ៩), ទេងទេចា ចា តចិស្សាយិ ទេងចញ្ញាតទេទា ចា”តិអាជិសុ (យ។ តិ។ ១។១៥៩; យ។ តិ។ ១។៤៨, ៥០) ចិកប្បទេត្វា ជិទេដ្ឋា, ត សម្ពុច្ចយទេត្វាតិ តត្ត សម្ពុច្ចយទេត្ត បទេយាកំ ងទេស្សុតំ “យថា”តិអាជិ ចុត្តំ។ ឲចញ្ចា ពត្វា

ນຍຸຈ຺ຈຍຕ຺ໂຄຶບກໍ ບເຄຕໍ ນຸຕ຺ຕບຂໍ ນຍຸຄາທຂໍ໌

ກາຍານເຈາຕິ ບຈ຺ຈາກາຍກຸຫານຈ຺ຈາເຕ ກາເຍ ອານເຈາ ກາຍານເຈາ໌ ເຕຄາທ "ບຈ຺ຈາກາຍກຸຫິເກາ ຣາເກາ"ຕິ໌ ກຈານຈໍ ບຄ ຜເບຕ຺ຕາ ນເຕ຺ຕາ ເລີເກາ ກາຍານເຈາຕິ ຍຸຕ຺ຕາ ນິຍາ໌ ຣຸປິຣຸບກເຈຕິ ກຍຸບບຕ຺ຕີເກຂເຕາ ຄຸຈິເຂປິ ຣຸປິຣຸບກເຈ ຫຄ຺ຄຣາເກາ໌ ຕນາຄກິກຄ຺ຄີຕິ ຕນາຄນ຺ນາເຂາ໌ "ນຸຄ຺ຄເຣນິຂໍ ຜາຄໍ ຄິຈ຺ຈໍ ຄຸຈ"ຕ຺ຕີອາຂີຄາ ອນ຺ນາເຂຕ຺ຕນ຺ນ ຂປຍຊ຺ຊຍາເຄາ ນນ຺ນຸຫຸເຈ຺ຈຂຶຂຶ ນທເກເຕາ ຣາເກາ ກເຈ ອານເຈາຕິ ກຈານເຈາ໌ ໂຈຕ຺ຕີ ນຕ຺ຕາຂຶຂີຄໍ ນນ຺ນຸຫຸເຈ຺ຈຂຶຂຶ ນກ຺ກທເຕາ ກຈານເຈເຄຈ ຂຶຈ຺ຈານເຈາ ກທິເຕາ ທໍນທກຕຣາກຕາຍາຕິ ອຂິປຍາເຍາ໌ ອປເຣ ບຄ "ຂຶຈ຺ຈານເຈາ ອຈິຊ຺ຊານເຈຄ ຈ ນກ຺ກທິເຕາ"ຕິ ຈຂຄ຺ຄີ໌ ໂຈຕ຺ຕ ຈ "ກຈານເຈາ ຈຕຸນຸ ຂຶຂຶກຕຈິປຍຍຸຕ຺ຕເລີກນທກຕຈິຕ຺ຕປຍາເຂນຸ ຂປຍຊ຺ຊຕີ"ຕິ (ຂ໌ ນ໌ ໑໓໙໕) ຈຂຄເຕາ ຂຶຂີນຍຍຸຕ຺ຕຣາກນ຺ນ ກຈານຈກາເຈາ ຈິຈາເຣຕເຕ຺ຕາ, ອຂ "ກາຍນທກຕາ ນຕ຺ຕາຍຄນິກາຣາ"ຕິອາຂີນຸ (ນໍ໌ ຄິ໌ ໓໌໑໑໑) ຈິຍ ອາຣຍຸຫກເຣຫເຕ຺ຕາ ນທກຕເຕ຺ຕາ, ໂຈຈໍ ນຕິ ກຈານເຈ ຂຶຈ຺ຈານຈນ຺ນ ນເຍາຂາຄກຍຄໍ ກຕໍ ຄ ນິຍາ໌ ຄ ທິ ຕຍຸເຍາກຕຄ຺ຄາຈາຂີເກ ອນຕິ ທໍນກ຺ກເທາ ຍຸເຕ຺ຕາ, ຕນ຺ນາ ຍຂາຄຸຕ຺ຕປິຍຸຕ຺ຕໍ ອຄຸນາເຣຄ ຂຶຂີກຕນຍຍຸຕ຺ຕເລີເກາປິ ກາຍານເຈາຕິ ຍຸຕ຺ຕາ ນິຍາ໌ ຂຶຈ຺ຂຂຍຸກນຍຸຣາຍິກຄຸຄ຺ຄາຄຂີຍາກາຣຫຄຸຕາ ກາຍານຈາຂເຍາປິ ຂຶຂາ ຄຸຕ຺ຕາ໌

ອກິຂເຍຸ (ຂ໌ ນ໌ ໑໑໐໑) ຈ ກາຍານຈຄິເຂຄ຺ຄເນ "ກາເຍນຸຕິ ກາຍຣາກຂຶຂີຣາກາຂີຄໍ ອາຣຍຸຫຄຸເຕນຸ ເຕຄຸຍເກນຸ ຈຕ຺ຕກາເຍນຸ"ຕິ ອເຕ຺ຕາ ນຍຸກ຺ກຈຕິ໌ ຕຕ຺ຕ ທິ ຂປຍຊ຺ຊຍາຄາ ນາ ຕຫຍາ ນຕ຺ຕາປິ ຄ ກາຍຈ຺ຈຄາຂີຄາຍໍ ຄ ຫກຕີຕິ໌ ຍຂີ ບຄ ເລີເກາ ກາຍານຈກຈານຈຈິຄິຍຸເຕ຺ຕາປິ ນິຍາ, ເນາ ຍຂາ ຂຶຂີກຕຈິປຍຍຸເຕ຺ຕນຸ ຈິເຕ຺ຕນຸ ຂປຍຊ຺ຊຕິ, ຕຂາ ເຕຄ ນຍຍຸເຕ຺ຕາ ອຈິຊ຺ຊານເຈາ ອານຈຈິປຍຍຸເຕ຺ຕາຕິ ເຂາຍຄນ຺ນຈິຈິກິຈ຺ຈຈ຺ຈນຍຍຸຕ຺ຕນ຺ນ ຈິຍ ຕນ຺ນປິ ອານຈຈິປຍຍຸຕ຺ຕຕາ ຈຕ຺ຕຕາ ນິຍາ "ຈຕຸນຸ ຂຶຂີກຕຈິປຍຍຸຕ຺ຕເລີກນທກຕຈິຕ຺ຕປຍາເຂນຸ ຂປຍເຕ຺ຕາ ເຍາເທາ ນິຍາ ອານຈນຍຍຸເຕ຺ຕາ, ນິຍາ ອານຈຈິປຍຍຸເຕ຺ຕາ"ຕິ໌ "ກາຍານເຈາ ອຂ຺ຂນຸ ເລີກນທກຕຈິຕ຺ຕປຍາເຂນຸ ຂປຍຊ຺ຊຕີ'ຕິ (ຂ໌ ນ໌ ໑໓໙໕), "ກາຍານຈໍ ບຂີຈ຺ຈ ຂຶຈ຺ຈານເຈາ ອຈິຊ຺ຊານເຈາ"ຕິ (ບຂ຺ຂາ໌ ໑໌໑໌໑໐໕) ຈ ຈຂຄເຕາ ຂຶຂີນທກຕຣາເກາ ກາຍານເຈາ ຄ ເທາຕີຕິ ຄ ນກ຺ກາ ຈຕໍ່ ກິຈ຺ຈາ ອກິຈ຺ຈາກາຍຣາກາຄໍ ຈິເນເນາ ອານຈຄ຺ຄຍໂຄານຈກາເຈາ ນິຍາ, ຄ ອກິຈ຺ຈາຍ ຈ ເຄາອານຈກາເຈາຕິ ເຄາອານຈເລີກນ຺ນ ນກ຺ກາເຈາ ຈິຈາເຣຕເຕ຺ຕາ໌ ຄ ທິ ອຕ຺ຕິ ອກິຂເຍຸ "ອານເຈາ ຈ ເຄາອານເຈາ ຈ ຂຍຸາ ອານຈນ຺ນ ຂຍຸນ຺ນ ອານຈນ຺ນ ຈ ເຄາອານຈນ຺ນ ຈ ຂຍຸນ຺ນ ເທຕຸບຈ຺ຈເຍາ"ຕິ (ບຂ຺ຂາ໌ ໑໌໑໌໑໙-໑໕) ນຕ຺ຕເຍາ ຄຈເຍາ ຈ ບເຕຍາ໌ ກຫຄາຍຈ຺ຈາ "ເທຕຸຍາ ນຕ຺ຕາ"ຕິ (ບຂ຺ຂາ໌ ໑໌໑໌໓໐) ຄຸຕ຺ຕໍ, ເຄາ "ຄຈາ"ຕິ໌ ຂຶຂີນຍຍຸເຕ຺ຕ ບຄ ເລີເກ ເຄາອານເຈ ຈິຊ຺ຊຍາເຄ ນຕ຺ຕຍຄຈຍາປິ ບເຕຍາ ຈິນ຺ນຊ຺ຊຄໍ ຫເກຍໍ, ກຫຄາຍ ຈ "ເທຕຸຍາ ຄຈາ"ຕິ ຈຕ຺ຕຕໍ ນິຍາ, ຄ ບຄ ຄຸຕໍ່ ຂຶຂີຈິປຍຍຸເຕ຺ຕ ຈ ເລີເກ ເຄາອານເຈ ຈິຊ຺ຊຍາເຄ ຈຕ຺ຕຕໍ ຄຸຕ຺ຕເຍຈ໌ ຍນ຺ນາ ບຄ ນຸຕ຺ຕຕ຺ຕເຂນຄາ ຄາຍ ບຣິຍາຍກຂາ, ຄ ອກິຂຍຸເຂນຄາ ຈິຍ ຄິປຍຣິຍາຍກຂາ, ຕນ຺ນາ ຂາຫຈກາຍຣາກເນ຺ນຈ ກາຍານຈໍ ຂເນ຺ນຕໍ "ກາຍານເຈາຕິ ບຈ຺ຈາກາຍກຸຫິເກາ ຣາເກາ"ຕິ ຄຸຕ຺ຕໍ, ຕຂາ ກຈາກິຄຄ຺ຄຄ຺ຄີ໌

ນາຍເຕ຺ຕາຄ ກຈານເຈາ ຂຶຈ຺ຈານຈໍ ອເຕ຺ຕາກຂໍ ກຕ຺ຕາ ຕ຺ລຂ ຕເຍາ ໂຈຈ ອານຈາ ຄຸຕ຺ຕາຕິ ຕນ຺ນ ຕຂເຕ຺ຕາກຂຕໍ ຂເນ຺ນຕໍ "ໂຈຈໍ ຂຶຈ຺ຈານເຈາ"ຕິອາຂີ ຄຸຕ຺ຕໍ໌ ຕຂາ ທິ ຈກ຺ກຕິ ກຈານຈນ຺ນ ອຄິຍິຕ຺ຕຈິເຍາກ຺ກບຂີບກ຺ກຕໍ໌ ຈຕຸນຸ ນເຈ຺ຈນຸ ອຕ຺ຕາຫຄ຺ຄີ ຕ຺ລຂໍ ນຸຕ຺ຕຄ຺ຄຄຍໍ ຄິນ຺ນາຍ ຄຸຕ຺ຕໍ໌ ນຸຕ຺ຕຄ຺ຄນໍຈຫ຺ຫຄາ ເທນາຕິ, ຕຂເຕ຺ຕາກຂຕ຺ຕາ ຈາ ບຸຕ຺ຕຄ຺ຄາຂີຄໍ໌ ຍຂາ ອຕ຺ຕເຕາ ກາຍານຈາຂເຍາ ຈຈຕ຺ຕາປິຕາ, ຕຂາ ເຄນໍ ຂປຍາຂຈຂ຺ຂີເຍາ

ជនស្សេត្តា “កាយគុរេឡ”តិអាឌិមាហ. អស្សាឌេតោ យតសិកេរាេតាតិ “ឃុកឃុលា”តិអាឌិតា អស្សាឌតចេសេត យតសិ កេរាត្តស្ស ចតុចិបល្លាសបឌ្ឋានកាចេតាតិ ឃុកសញ្ញាឌិតំ ចត្វកាចេត. ចុត្តតយបច្ចតិកេតាតិ “កាយា ភាវេយេតេ អតិដ្ឋា ចុក្ខា ចិបរិណាមធម្មា”តិអាឌិតា កាយគុរេឡាឃុ អាឌិតចឌស្សតបុព្ពាកេតក្ខុមូបជិបត្តិយា លក្ខរាកំ ចិក្ខម្ភយេតោ សមុច្ឆិន្ទត្តស្ស ច អតុប្បេន្នា ច កាយាសេចា ត ក្ខប្បជ្ជតិ, ក្ខប្បេន្នា ច បហិយតិ. តធា មហក្កតធម្មេឃុ ចេច សកលេតក្ខុមកធម្មេឃុ ច អាឌិតចឌស្សតបុព្ពាកអតិដ្ឋាឌិមតសិការចេសេត តិស្សរេលបជិបត្តិយា អតុប្បន្នា ច កចាសចអចិជ្ជាសចា ត ក្ខប្បជ្ជន្តិ, ក្ខប្បន្នា ច បហិយន្តិតិ ឲចំ តញាបកេន្ន ចុត្តស្ស តយស្ស បជិបក្ខតោ ឃុក្កបកេន្ន ចិត្តារោ ចេឌិតព្ពា.

តយោ ឲចាតិ អកិធម្មេ ចិយ “ចត្តារោ”តិ អចត្វា កស្មា តយោ ឲច អាសចា ព្រហ្ម ព្រហ្មិស្សំ ឌស្សតាបហាតព្ពាកចាយំ ចុត្តា? តត្ថ កាយាសចស្ស តញាបហិធិកាចតោ អប្បហិហិតចិយោក្ខបជិបក្ខតា ចេឌិតព្ពា. កចេឃុ តិដ្ឋកាហាតុសារេតោ មេឃុឃ្យេតោ កចរាកសមុត្តិតោ កចាសចស្ស អតិមិត្តចិយោក្ខបជិបក្ខតា, កចជិដ្ឋិយា បត កចាសចការេច ចត្តព្ពមេច តត្ថិ, អតត្តសញ្ញាយ ធាកាលាតុកាចសិក្ខិតោ អចិជ្ជាសចស្ស ឃុញ្ញាតចិយោក្ខបជិបក្ខតា. ឲត្តាតិ ឲតិស្សំ អាសចកចាយំ. ចណ្ហិតត្តិ កធិតំ. អកេកឌេតាតិ សាមញ្ញេតោ.

១០. កាយាសចាឌិតត្តិ មតុស្សលោកេឌេចលោកកាមតិយាតំ កាយាសចាឌិតំ. តិរយាឌិកាមតិយា បត កាយាសចាឌេយា “ឌស្សតា បហាតព្ពា អាសចេ”តិ ឲត្តេច សមារុឡហា. អឆ ចា យឌេក្កត សោ បុក្កលោឌស្សតាបហាតព្ពាតំ អាសចាតំ អធិដ្ឋាតំ, តឌេក្កត កាយាសចាឌិតម្បិ អធិដ្ឋាតំ. ត ហិ សមញ្ញាកេឌេត ចត្វកេឌោ អត្ថិតិ ឌស្សតុំ “ឲត្តាចតា”តិអាឌិ ចុត្តំ. តេតេតចាហ “សាមញ្ញោតា ចុត្តាត”ន្តិ. កស្មា បតេត្ថ ឌស្សតាបហាតព្ពេឃុ អាសចេឃុ ឌស្សតព្ពេឃុ “អហោសិំ តុ ខោ អហ”ន្តិអាឌិតា ចិចិកិច្ឆា ឌស្សិតាតិ អាហ “ចិចិកិច្ឆាមិសេត ចេត្វា”តិអាឌិ. ឲចន្តិ យឆា សោឡអសចត្វកា ចិចិកិច្ឆា ក្ខប្បជ្ជតិ, ឲចំ អយោតិសោមតសិការេាតិ.

ចិជ្ជយាតតំ អចិជ្ជយាតតព្ពាតិ (ឆំ. តិ. ឌិ. ១.១.១០) សស្សតាសង្កំ តិស្សាយ “អហោសិំ តុ ខោ អហមតីតមឌ្ឋាត”ន្តិ អតីតេ អត្តតោ ចិជ្ជយាតតំ, អធិច្ចសមុប្បត្តិអាសង្កំ តិស្សាយ “យតោ បកុតិ អហំ, តតោ បុព្ពេ ត តុ ខោ អហោសិ”ន្តិ អតីតេ អត្តតោ អចិជ្ជយាតតព្ពា កង្ខតិ. កស្មា? ចិចិកិច្ឆាយ អាការដ្ឋយាចលម្ពតតោ. តស្សា បត អតីតចត្វតាយ កហិតត្តា សស្សតាធិច្ចសមុប្បត្តិអាការតិស្សយតា ឌស្សិតា. ឲចំ អាសប្បតបរិសប្បតាបចត្តិកំ កត្វចិបិ អប្បជិចត្តិហេតុក្ខំ ចិចិកិច្ឆំ កស្មា ក្ខប្បាឌេតីតិ ត ចោឌេតព្ពមេតន្តិ ឌស្សេត្តា អាហ “កិំ ការលន្តិ ត ចត្តព្ពា”ន្តិ. ស្វេច បុថុជ្ជតកាចោ ឲច. យធិ ឲចំ តស្ស អយោតិសោមតសិកាេរេតច កចិតព្ពន្តិ អាបត្តន្តិ អាហ “តតុ ច បុថុជ្ជតោបិ យោតិសោ មតសិ កេរាតី”តិ. តត្វាតិ យោតិសោមតសិកេរលោ.

ឌាតិលិង្គូបបត្តិយោតិ លត្តិយព្រាហ្មលាឌិឌាតិ កហដ្ឋបព្ពឌិតាឌិលិង្គំ ឌេចមតុស្សាឌិក្ខបបត្តិញ្ចា. តិស្សាយាតិ ក្ខបិឌាយ.

តស្មិំ កាលេ សត្តាតំ មន្តិមប្បយាលំ, ខេតត ឃុខេត្តា បយាលិកោ, តឌកាចតោ, តតោ អតីតកាចតោ ចា អប្បយាលិកោ ចេឌិតព្ពា.

កេចីតិ សារសមាសាចរិយា។ តេ ហិ “កាមំ ន ហោតិ ឥស្សរេន វា ព្រហ្មុនា វា បុព្វេកតេន វា អហេតុតោ វា និព្ពត្តោតិ វទន្តី”តិ អាហុ។ តេន វុត្តំ “ហេតុតោ កង្ខតីតិ វទន្តី”តិ។ អហេតុតោ និព្ពត្តិកង្ខាបិ ហិ ហេតុបរាមសនមេវាតិ។

បរេយ្យន្តិ បុព្វាបរេយ្យវត្តិ។ អទ្ធានន្តិ កាលាធិវចនំ, តញ្ច ភុម្មត្ថេ ឧបយោគវចនំ ទដ្ឋព្វំ។

វិជ្ជមានតំ អវិជ្ជមានតញ្ចាតិ សស្សតាសង្កំ និស្សាយ “ភវិស្សាមិ នុ ខោ អនាគតមទ្ធាន”ន្តិ អតាការេន អត្តនោ វិជ្ជមានតំ, ឧច្ឆេទាសង្កំ និស្សាយ “យស្មិញ្ច អត្តភាវេ អហំ, តតោ បរំ ន នុ ខោ ភវិស្សាមី”តិ អតាការេន អត្តនោ អវិជ្ជមានតញ្ច កង្ខតីតិ ហេដ្ឋា វុត្តនយេន យោជេតព្វំ។

បច្ចុប្បន្នមទ្ធានន្តិ អទ្ធាបច្ចុប្បន្នស្ស ឥធាធិប្បេតត្តា “បដិសន្ធិំ អាទិំ កត្វា”តិអាទិ វុត្តំ។ “ឥទំ កថំ ឥទំ កថ”ន្តិ បវត្តនតោ កថំកថា, វិចិកិច្ឆា, សា អស្ស អត្ថីតិ កថំកថីតិ អាហ “វិចិកិច្ឆោ ហោតី”តិ។ កា ឯត្ថ ចិន្តា, ឧម្មត្តកោ វិយ ហិ ពាលបុថុជ្ជនោតិ បដិកេច្ច វុត្តន្តិ អធិប្បាយោ។ តំ មហាមាតាយ វុត្តំ។ មុឡ្ហស្សន្តិ មុឡ្ហេន អតិច្ឆន្តំ ជាករណការេន ន សក្កាតិ វុត្តំ មុឡ្ហស្សំ កុលធម្មតាយ យថា តំ ឯកច្ចេ កុលតាបសា, រាជកមេតាតិ ច វទន្តិ។

សីតិភូតន្តិ ឥទំ មធុរភាវប្បត្តិយា ការណវចនំ។ “សេតិភូត”ន្តិបិ បឋន្តិ, ឯកេ វិវណ្ណេន សេតភាវំ បត្តន្តិ អត្ថោ។

អត្តនោ ខត្តិយភាវំ កណ្ហោ វិយ ស្វាតបុត្តសញ្ញី។ ជាតិយា វិកាវិយមានាយ “អហ”ន្តិ តស្ស អត្តនោ បរាមសនំ សន្ធាយាហ “ឯវញ្ហិ សិយា កង្ខា”តិ។ មនុស្សាបិ ច រាជតោ វិយាតិ មនុស្សាបិ កេចិ ឯកច្ចេ រាជតោ វិយាតិ អធិប្បាយោ។

វុត្តមេវ “សណ្ឋានាការំ និស្សាយា”តិអាទិនា។ ឯត្ថាតិ “កថំ នុ ខោស្មី”តិ បទេ។ អព្ភន្តរេ ជីវោតិ បរបរិកប្បិតំ អត្តានំ វទតិ។ សោឡសំសាទីតន្តិ អាទិ-សន្តេន សិរិ-បរិមាណ-បរិមណ្ឌល-អង្គុដ្ឋយវបរមាណុ-បរិមាណតាទិកេ សង្គណ្ហាតិ។

“សត្តបញ្ញត្តិ ជីវវិសយា”តិ ទិដ្ឋិគតិកានំ មតិមត្តំ, បរមត្ថតោ បន សា អត្តភាវវិសយាវាតិ អាហ “អត្តភាវស្ស អាគតិគតិដ្ឋាន”ន្តិ, យតោយំ អាគតោ, យត្ថ ច គមិស្សតិ, តំ ឋានន្តិ អត្ថោ។

១៨៖ យថា អយំ វិចិកិច្ឆា ឧប្បជ្ជតីតិ អយំ វុត្តប្បការា វិចិកិច្ឆា យថា ឧប្បជ្ជតិ, ឯវំ អយោនិសោ មនសិការតោ។ ឯតេន វិចិកិច្ឆាយ អត្តាភិនិវេសសន្និស្សយតមាហ។ យថា ហិ វិចិកិច្ឆា អត្តាភិនិវេសំ និស្សាយ បវត្តតិ, យតោ សា សស្សតាធិដ្ឋសមុប្បត្តិសស្សតុច្ឆេទាការាវលម្ពិនី វុត្តា, ឯវំ អត្តាភិនិវេសោបិ តំ និស្សាយ បវត្តតិ “អហោសិំ នុ ខោ អហ”ន្តិអាទិនា អត្តាការធាហំការស្ស កថំកថិភាវស្ស អត្តគ្គាហសន្និស្សយភាវតោ។ តេនេវាហ “សវិចិកិច្ឆស្ស អយោនិសោមនសិការស្ស

ឆាយកតត្តា"តិ៉ ចិកប្បេត្វាតិ អភិឃយេត្វា៉ "អញ្ញតរា ឌិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតី"តិ ហិ ចុត្តំ៉ ឋព្វ ឌព្យហការេចតាតិ អភិនិវេចឋស្ស អតិចិយ ឆាយកតការេចត៉ តត្ថ តត្ថាតិ តស្មិំ ករេច៉ បច្ចុប្បន្នេយចាតិ អចឆារលោត អភាគេត អត្ថិកាចំ តិចេត្តតិ, ត អតីតេ តត្ថបិ ឋតិ អត្ថិតាឃ ឧឌេន្ធឌក្កាហស្ស ឋត្តាចេតា៉ អតីតេ ឲច តត្ថិ, ត អភាគេតបីតិ អធិប្បាយោ៉

ឋញ្ញាក្ខន្ធឋីសេនាតិ ឋញ្ញាក្ខន្ធបមុខេន, ឋញ្ញាក្ខន្ធំ បមុខំ កត្វាតិ អត្ថោ៉ លេន្ធតិ បច្ចាបិ លេន្ធ៉ អត្តាតិ គហេត្វាតិ "ឋញ្ញាតតឋការេចាយេ អត្តា"តិ អភិនិចិស្ស៉ បការេឋតត្ថំ ចត្តំ ចិឃ, អត្តាតព្យិ បការេឋត្តោ បឌីបេបិ ចិឃ, ឋញ្ញាតិតត្ថំ តឹលិឌិអារេមូលំ ចិឃ អត្តាតព្យិ ឋញ្ញាតាតីតិ ឲចំឌិដ្ឋិតោបិ ឌិដ្ឋិកាតិតោ ហោតីតិ ចុត្តំ "អត្តតាច អត្តាតំ ឋញ្ញាតាយី"តិ៉ ឋ្វាឃយេត្វា ឋញ្ញាំ តឌញ្ញាតរឆេមូ ច "អត្តា អតត្តា"តិ ច គហណចេឋត ហោតីតិ ចុត្តំ "ឋញ្ញាក្ខន្ធឋីសេនា"តិអាឌិ៉ ឲត្ថ ច លេន្ធចិតិមុេត្តា អត្តាតិ គណ្ហតា ឋស្សតឌិដ្ឋិ, លេន្ធំ បត "អត្តា"តិ គណ្ហតា ឧឌេន្ធឌឌិដ្ឋីតិ អាហ "ឋត្តាបិ ឋស្សតុឌេន្ធឌឌិដ្ឋិយោចា"តិ៉

អភិនិវេចឋាការាតិ ចិបរិយេសាការា៉ ចឌតីតិ ព្ពយិតា ការេកេចឌកឋត្តាតំ ហិតឋុលាចទេរៀឆតឋយត្តតំ អត្តនោ ឌីបេតិ៉ តេនាហ "ចឌីកមុស្ស ការេកា"តិ៉ ចេចេឌតីតិ ចេចឌីយោ, ចេចឌីយោច ចេចេឌេយ្យា៉ ព្ទាឌីឋាតព្យាបឌាតំ ពាហុលឹ កត្តុឋាឆតតំ ឋទ្ធឋត្តចិទ្ធ យញ្ញាត្តិ៉ ឧប្បាឌចេតា ឲកេន្តេតេច ចេយោ ព្ពន្ធិតេត្ថា, ឋតិ ច ឧឌឃព្ពាឃេត្ត តេច តិច្ចតាតិ "តិច្ចោ"តិ ចឌត្តស្ស អធិប្បាយំ ចិចរេត្តា អាហ "ឧប្បាឌចឃរហិតោ"តិ៉ ឋារក្ខុតោតិ តិច្ចតាឃ ឲច ឋារការេចា៉ ឋព្ពកាលិកោតិ ឋព្ពស្មិំ កាលេ ចិជ្ជមានោ៉ បកតិកាចត្តិ ឋកាចក្ខំ បកតិ, "ចេឌា"តិអាឌិតា ចា ចុត្តំ បកតិឋព្ពាតំ ឋកាចំ៉ ឋស្សតិឋយត្តិ ឋស្សតិយា ឋមំ ឋស្សតិឋមំ, ឆាចរំ តិច្ចកាលត្ថិ អត្ថោ៉ តឆេច ឃស្សតីតិ យេតាការេត បុព្ពេ អដ្ឋាឋិ, ឲតរហិ តិដ្ឋតិ, តឆេច តេតាការេត អភាគេតបិ ឃស្សតីតិ អត្ថោ៉

បច្ចក្ខតិឌស្សតំ ព្ពឌំ-ឋទ្ធស្ស អាឋត្តបច្ចក្ខកាចំ កត្វា៉ ឌិដ្ឋិយេច ឌិដ្ឋិគតត្តិ គត-ឋទ្ធស្ស បឌចឌ្ឍតយត្តតំ អាហ៉ ឌិដ្ឋីឬគតត្តិ មិច្ឆាឌិដ្ឋីឬ បរិយាបន្នត្តិ អត្ថោ៉ តេតេចាហ "ទ្វាឋដ្ឋិឌិដ្ឋិអន្តោគធត្តា"តិ៉ ឌិដ្ឋិយា គមតយត្តត្តិ ឌិដ្ឋិយា គហណយត្តំ៉ ឃថា បត បត្តតឌលចិទ្ធក្កាតិ ទុត្ថិក្កាយតាតិ, ឲចំ ឌិដ្ឋិក្កាហោបីតិ អាហ "ទុត្ថិក្កាយតដ្ឋេត គហត"ត្តិ៉ តំ តាយ ឧឌកំ, តំ គហេត្វា តំ អតិក្កមិតព្ពេតា កត្តារោ, តិទ្ទកាចតំ, តំ បចតត្តិបិ ចុច្ចតិ៉ អញ្ញោ បត អរញ្ញាបទេឋោ ទុរតិក្កាយតដ្ឋេត កត្តារោ ចិយាតិ, ឲចំ ឌិដ្ឋិបីតិ អាហ "ទុរតិក្កាយតដ្ឋេតា"តិអាឌិ៉ ចិតិចិជ្ឈតំ ចិឌុឌតំ៉ ចិលោមតំ ចិបរិណាមការេចា៉ អតចដ្ឋិតឋកាចតាឃ ចិចលិតំ ចិប្បន្ទិតត្តិ អាហ "គឌាឌី"តិអាឌិ៉ អត្ថពន្ធតាឌិ ចិឃ តិស្សរិតំ អប្បឌាតចេឋេត អេឋរិកាចឆេលំ ពន្ធតដ្ឋេ, កិលេឋកមូចិបាកចដ្ដាតំ បច្ចយការេចត ទុរាតយ្បិ អាកឌ្ឍត្វា ឋំយោជតំ ឋំយោជតដ្ឋេ, ឌិដ្ឋិបិ តថារូបាតិ ចុត្តំ "ឌិដ្ឋិឋំយោជត"ត្តិ៉ ពន្ធតត្តំ ឌស្សេត្វា កិច្ចឋិទ្ធិយាតិ អធិប្បាយោ៉ តេតេចាហ "ឌិដ្ឋិឋំយោជតេត...បេ... មុច្ចតី"តិ៉ តត្ថ ឲតេហីតិ ព្ពយិតា ជាតិអាឌិទុក្ខស្ស បច្ចយការយាហ៉ ជាតិអាឌិកេ ទុក្ខឆេមូ ឋរូបេតា ឌស្សេត្វាបិ "ត បរិមុច្ចតិ ទុក្ខស្មា"តិ ចឌេន្តេត កេចតា ឌិដ្ឋិឋំយោជតំ តាយ ឋព្ពាតត្តកេរំ មហាឋាចជ្ជំ ឋព្ពស្សបិ ទុក្ខស្ស មូលក្ខតត្តិ អឃយេត្វា ចិកាចិតោតិ ឌស្សេតំ "កិំ ចា ពាហុតា, ឋកលចដ្ដទុក្ខតោបិ ត មុច្ចតី"តិ ចុត្តំ៉

១០៉ តត្ថ ចេចត្វ ឌិដ្ឋិឋំយោជតឌស្សេតេត ឋីលព្ពតបរាមាេឋាបិ ឌស្សិតេត្ថា, ឲចញ្ញាឌស្សេតេត បហាតព្ពា អាឋចា អតចេឋេឋតោ

ᨴᩔᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ “ᨿᩈ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᩺ ᩈᩦᩃᨻ᩠ᨻᨲᨸᩁᩣᨾᩣᩈᩮᩣ ᨠᩣᨾᩣᩈᩅᩣᨴᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶᩮᩅ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨾᩣᩈᩅᩣᨴᩥᩉᩮᨲᩩᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩔ᩺ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᨠᩣᨾᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨠᩮᩣ ᩉᩥ ᨠᩣᨾᩈᩩᨡᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩣ ᨽᩅᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᨽᩅᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᩦᩃᨻ᩠ᨻᨲᩣᨶᩥ ᨸᩁᩣᨾᩈᨶ᩠ᨲᩥ, “ᩍᨾᩥᨶᩣᩉᩴ ᩈᩦᩃᩮᨶ ᩅᩣ ᩅᨲᩮᨶ ᩅᩣ ᨲᨸᩮᨶ ᩅᩣ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᩅᩣ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩥ ᨴᩮᩅᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥ (ᨾ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪑᩺᪑᪘᪖; ᨾ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪒᩺᪔᪘), “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨵᩩᩅᩮᩣ ᩈᩔᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨸᩁᩥᨱᩣᨾᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᩔᨲᩥᩈᨾᩴ ᨲᨳᩮᩅ ᨮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ (ᨾ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪑᩺᪑᪘), “ᩈᩦᩃᩮᨶ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᩅᨲᩮᨶ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᩈᩦᩃᨻ᩠ᨻᨲᩮᨶ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩦ”ᨲᩥ (ᨵ᩺ ᩈ᩺ ᪑᪒᪒᪒) ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩦᩃᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᨸᩁᩣᨾᩈᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩅᩈᩩᨡᨽᩅᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩋᨲ᩠ᨳᩦ ᨽᩅᩈᩩᨡᨲ᩠ᨳᩣ ᨽᩅᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩋᨲ᩠ᨳᩣ᩺ ᨲᩔ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᩦᩃᨻ᩠ᨻᨲᨸᩁᩣᨾᩣᩈᩔ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᨳᩣ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩣᨶᩴ ᨸᩉᩣᨶᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨵ᩺ ᩈ᩺ ᪒᪔᪔)᩺ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᨶᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᩺ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ᩺ ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩔᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩔ᩺

ᨲᩔᩣᨲᩥ “ᩈᩩᨲᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩔ᩺ ᨲᩣᩅᩣᨲᩥ “ᩈᩩᨲᩅᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᩣᩅ “ᩈᩮᩣ ᩍᨴᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᩴ, ᨲᩣᩅ ᩍᨴᩴ ᨸᨴᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈ-ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾ-ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᨵᨾ᩠ᨾ-ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁ-ᩋᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨸᨴᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᨾᩪᩃᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮ ᨸᩣᩊᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨲᩮᩣᨲᩥ “ᩈᩩᨲᩅᩣ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ, ᩋᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᨴᩔᩣᩅᩦ, ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᨴᩔᩣᩅᩦ”ᨲᩥ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᨸᨴᩣᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨠᩮᩣᩅᩥᨴᩅᩥᨶᩦᨲᨸᨴᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨲᩮᩣ᩺ ᩋᨿᩴ ᩉᩥ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨠᩮᩣᩅᩥᨴᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᩩᩅᩥᨶᩦᨲᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨸᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨲᩮᩣ...ᨸᩮ... ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ᩺ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨠᩣᩁᩴ ᩈᩥᩃᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨸᩔᨶᩣ᩺ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᨶ “ᨽᨦ᩠ᨣᩣᨶᩩᨸᩔᨶᩣᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨸᩅᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨴᨦ᩠ᨣᩅᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩋᨦ᩠ᨣᩅᩈᩮᨶ ᩋᩁᩥᨿᨽᩣᩅᩮᨶ, ᨶ ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᩺ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᨿᩴ᩺ ᨿᨳᩣ ᨧᩔ “ᨿᩮᩣᨸᩥ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩁᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩮᩣᨸᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩦᨲᩥ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ (ᩈᩴ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪕᩺᪑᪓) ᩈᩮᨠ᩠ᨡᨠᩣᩁᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩍᨵ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᨠᩣᩁᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᩺ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣᩣᨾᩥᨶᩦᩅᩥᨸᩔᨶᩣᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩉᩥ ᩅᩮ ᩋᩁᩥᨿᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨶᨿᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᨸᨠ᩠ᨡᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨲᩥᩔᩣ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᩣ ᩑᩅ ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨸᨶᩣᨿᩔ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩣᨴᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᨴᨦ᩠ᨣᩅᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ᩺ ᩋᩁᩥᨿᩔ ᩈᩣᩅᨠᩮᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣᨲ᩠ᨳ ᩑᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣ “ᩋᨽᨿᩣ ᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᨬᩣᨲᨠᩣ”ᨲᩥ (ᩈᩩ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪓᪑᪐)᩺ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᩏᩔᨠ᩠ᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᩥᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩴ ᨮᩥᨲᩔ ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᩅᩁᨱᩣ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩣ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩮᩅ᩺

᪒᪐᩺ ᨿᨳᩣ ᨵᩣᨲᩩᨾᩩᨡᩮᨶ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩣᨲᩩᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨠᩣ ᩋᩣᨿᨲᨶᩣᨴᩥᨾᩩᨡᩮᨶ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᨲᨶᩣᨴᩥᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨠᩣ, ᩑᩅᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᨾᩩᨡᩮᨶ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨠᩣ”ᨲᩥ᩺ ᨧᨲᩩᩁᩮᩣᨥᨶᩥᨲ᩠ᨳᩁᨱᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩉᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᨽᩣᩅᨶᩣ᩺ ᨠᨾ᩠ᨾᨾᩮᩅ ᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨵᩥᨣᨾᩔ ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩣ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨲᨴᩮᩅ ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᨾᩩᨡᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨠᩮᩣ᩺ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨿᩮᩣᨣ᩠ᨣᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ᩺ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿᩮᩣᨣ᩠ᨣᩴ ᩈᨾᩣᩁᩩᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨶᩣᨾᩁᩪᨸᨴᩔᨶᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩴ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ᩺ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣᩉᩁᩦᨲᩥ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣ “ᩍᨴᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᩅᩣᩁᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩑᩅᩴ

សយត្ថាហទតិ អាចឌ្ឍតីតិ អទេត្វា៍ ពេង បទេត្វ “យតសិ ពទេរាតី”តិ ត្ពុយិតា “ចិបស្សតី”តិ អឃយទេត្វា ចុទេត្វា ទេហាតីតិ អាហ “ឧត្វ…ទេប… ចុត្វា”តិ៍ ឧត្វាតិ ច ត្ពុយស្មិ៎ ឃុទេត្វតិ អទេត្វា៍ ចិបស្សតីតិ ច ឃចា ហ្គុបទិ ចិទេសសាឌិពទេយា ទេហាតិ, ឧចំ ចាោលចក្លុតា ចិបស្សតិ,

ត្ខទេលាទេពតីតិ អទេត្វា៍ យទេក្កាបិ ចត្វុទេត្តា៍ បុទិយត្យាសឆ្លួឃំ ពយ៊ឹទេត្វា ក្ឌិសំ, ត្ពុតាទ ក្ឌិសត្វា ពយ៊ឹទ៍

អកិតិទេចទេសាតិ ចិបស្សតាកិតិទេចទេសា ចិបស្សតាបដិបត្តិ៍ តឌារយុទេលាតិ តំ ទ្សុបក្លុត្តិ អារយុលំ ពត្វា បចទេត្វា៍ ឃាធាចសទេសលក្លលំ ចចត្វទេបត្វាតិ អចិបទិតំ អត្វុទេតា អារយុលំ សកាចទេត្តួឌតាឌិកិច្ចទេច្ចាច អត្ថាលាឌិលក្លលច្ចា អសត្តទេទតា ហឌទេឃ ធទេបត្វា៍ ត្ពុយិតា បុទេត្តា តាយទ្សុបបទិទេត្តួឌ ពទេតាបិ ធយ៊ាត៌ សលក្លុលចចត្វាបត៌ បច្ចឃបទិក្កទេហត សុចចត្វាបិតំ តាយ ទេហាតីតិ ទេស្សតិ ឃចា “ឌិក្លុត្តំ ពាត្ថិ សុពាត្ថ”ត្តិ៍ ឧចត្យាទោពបទិត្តាឃ កិត្ចំ សិត្ថំ តាយ ទេហាតិ៍ បច្ចឃទេតា បច្ចុយ្យុត្តទេតា ច ចចត្វាបិតត្តា បិពេដកាទេចត បិទេត្តតបិ សិត្តកាទេចា បិពេទេវ ទេហាតីតិ ចុត្តំ “អហុត្វា ទេហាត្តី”តិ៍ អតិច្ចលក្លលំ អារទេរាបតីតិ អសទេតា ហិ ហ្គុប្បាទេឌត កចិតត្តំ, ត សទេតា, ហ្គុប្បាឌចត្តទេតា ច ទេតសំ ឧពទេត្តត ត្ពុត្ថិតត្តា បច្ចឃាឃត្វចុត្តិកាចទេតា, សតិ ហ្គុប្បាទេឌ អចស្សំភាឌី តិទេរាធាតិ តទេត្វច តិច្ចតាចពារទេសាតិ៍ ឃ្សុបឌិតាតិច្ចតាឃ ច ហ្គុឃត្តាឃធទេយុហិ អកិល្យបដិបីឡឃតទេតា ក្យុល្លុយតទេត្ថត ក្យុល្លុ៍ ទេពតាហ “ហ្គុឃត្តាឃបដិបីឡត្ពុតត្តា ក្យុល្លាតិ ក្យុល្លលក្លលំ អារទេរាបតី”តិ៍ ពត្វចិបិ សត្ថារទេព “យា ឌិទិ យា ត្យាឌិឃឹ”តិ អលត្ថុតទេតា តត្តិ ចសចត្វតត្តិ អាហ “អចសចត្វតទេតា អតត្តាតិ អតត្វលក្លលំ អារទេរាបតី”តិ៍ បដិបាឌិឃាតិ ហ្គុឃត្តាឃចាោលាឌិបទេយ្យរាឃ៍

តស្មិ៎ លទេលាតិ ទេសាតាបត្តិយក្កក្លទេលា៍ ឧពបដិទេចទេធទេតចាតិ ឧពចាោទេលាទេតច បដិចិត្តួនេត៍ បដិទេចទេធា បដិឃាតាកាទេចត ចិសទេឃ តិឃ្យុក្កចាទេសត្ថាតំ តិត្តិត្តត៍ អកិសយទេឃា អចិទត្តិត្វា ចិសឃស្ស អឌិពយសត្ថាទេតា អចទេចាទេធា៍ “ត្ពុឌំ ក្យុល្លុ, ឧត្វកំ ក្យុល្លុ, ត ត្ពុទេតា កិទេយ្យា”តិ បទិត្តិត្តិត្វា ឌាតតទេយច ចុត្តតទេឃត បដិទេចទេធាតិ បទិត្តាបដិទេចទេធា៍ អឃំ ឃចា ចាោទេលា បចទេត្វ បត្ថា ក្យុល្លស្ស សទ្សុបាឌិបទិទេត្តួឌ សទេយុរទេហា ត ទេហាតិ, តចា បចត្តំ ពទេហត្វា ចុទេត្វា, ត បត យក្កចាោលស្ស “ត្ពុឌំ ក្យុល្លុ”ត្តិអាឌិតាបិ ចត្វុតទេតា៍ ទេពតាហ “ត ហិស្ស តស្មិ៎ សយទេឃ”តិអាឌិ៍ បហីតស្ស បុត អប្យហាតត្តាតាឃ បពត្ថំ ហាត់ ចឌត់ សយុត្តិត្តត៍ បហាត៌, បហាតទេយច ចុត្តតទេឃត បដិទេចទេធាតិ បហាតបដិទេចទេធា៍ អឃយិ ទេឃត កិទេលទេសត អប្យហិឃយាទេតត យក្កកាចតាឃ ត កចិតត្តំ, អសតិ ច យក្កកាចតាឃ ទេឃា ហ្គុប្យទេត្តយ្យ, តស្ស កិទេលសស្ស បឌឃាតំ ពទេរាត្តស្ស អត្យុប្បត្តិធយ៊ូតំ អាបិទេឌត្តស្ស ចាោលស្ស តចាបចត្តិឃា បដិឃាតាកាទេចត តិឃ្យុក្កចាទ ហ្គុបិឌាឃ ឧចំ ចុទេត្វា៍ សច្ឆិកិទិឃា បច្ចក្លពទេលំ, អត្យុស្សចាពាទបទិចិតត្ពាឌិពេ យុត្តិត្វា សទ្សុបទេតា អារយុលពទេលំ ត្ពុឌំ តត្តិ ឃចាសកាចទេតា ពហាលំ, សា ឧច ចុត្តតទេឃត បដិទេចទេធាតិ សច្ឆិកិទិឃាបដិទេចទេធា៍ អឃំ បត ឃស្ស អាចទេលាស្ស អសយុត្តិត្តតទេតា ចាោលំ តិទេរាធំ អាលយ្វិត្វំ ត សទេក្កាតិ, តស្ស សយុត្តិត្តតទេតា តំ សទ្សុបទេតា ចិកាចិតទេយច បចត្វតីតិ ឧចំ ចុទេត្វា៍

កាចតា ហ្គុប្បាឌតា ចឌ្ឍតា ច, តត្ថ បធយយទេក្កហ្គុប្បាឌតទេត្តត, ក្យុតិឃាឌីសុ ចឌ្ឍតទេត្តត, ហ្គុកឃត្វាបិ ចា ហ្គុកឃចាបិ ទេចឌិតត្តំ៍ បធយយទេក្កាបិ ហិ ឃចាទេសាំ ច្ឆត្តាតកាយិតិឃំ បចត្វ បទិឌាតតាឌិ ចទេឌ្ឍទេត្តា បចទេត្វាតិ តត្វាបិ ចឌ្ឍតទេត្តត កាចតា សក្កា ចិត្តាតំ៍ ក្យុតិឃាឌីសុបិ អប្យហីតកិលេសប្យហាតទេតា បុក្កុលត្តទេរសាឌតទេតា ហ្គុប្បាឌតទេត្តត កាចតា, សា ឧច ចុត្តតទេឃត បដិទេចទេធាតិ កាចតា បដិទេចទេធា៍ អឃយិ ហិ ឃចា ចាោទេលា បចទេត្វ បត្ថា យក្កធយ៊ាត៌ សទ្សុបបទិទេត្តួឌ សទេយុរទេហា ត ទេហាតិ, តចា បចត្តិទេយច ពទេហត្វា ចុទេត្វា, តិដ្ឋត្យុ តាច

ឃធាឌិកាតយក្កឆម្ពុំ ឃធាបចត្តេស្ប ឋលឆម្ពេស្បបិ អឃំ ឃធាឌិកាតបច្ចឆម្ពេស្ប ចិឃ ចិកាតបម្ពេហោច ហោតិ៍ តេត ចុត្តំ “ឌិដ្ឋឆម្ពោ បត្តឆម្ពោ ចិឌិតឆម្ពោ បរិយោកាត្យហឆម្ពោ”តិ (ឌី៍ និ៍ ០៍១៨៨, ១៣៩; យហាច៍ ១លិ, ៣លិ)៍ ឃតោ ចស្ស ឆម្ពុតាបញ្ហោឌិតា ឃធាឌិកាតបច្ចឆម្ពោចលម្ពិតិយោ យក្កចឹចិតោ បរតោ យក្កឋលបហឹតាចម្ពិដ្ឋកិលេសតិគ្គាភាត៌ បច្ចចេក្ខលា បចត្តត្តិ៍ ទុក្ខបច្ចឆម្ពោ ហិ បក្កាឃឌិដ្ឋិអាគយោ៍ អឃញ្ច អត្ថចណ្ហតា “បរិគ្គាកិបយយេតា”តិអាឌីស្វបិ ចិកាចេតព្ពោ៍ ឲកាកិបយយេត អកិបយេតីតិ ចុត្តយេចត្តំ ចិក្ខតាតទំ កាត្វា គស្សេតុំ “តេតា ច ពោ អគ្គាយគ្គាត ចាការលោតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៍

ចិតណ្ឌចាឌី បតាហ “អរិយយក្កតាហំ ចត្វស្ប បច្ចស្ប តាតាកិបយយចយេត កិច្ចករហំ, ត ឲកាកិបយយចយេត៍ តត្យាកាលេត ទុក្ខំ បងាតាតិ, កាលេត បយុគឃំ បដហតិ, កាលេត តិរោធំ បច្ឆិករោតិ, កាលេត យក្កំ ភាវេតិ, អគ្គាថា ឲកស្ស តាលាហស្ស ឲកស្មិំ ឥលោ ចត្យកិច្ចករហំ ត ឃុជ្ជតិ៍ ត ហិចំ កាត្វចិ ឌិដ្ឋយ្យិ ស្វត្តំ អត្ថិ”តិ៍ យោ ចត្តព្ពោ – ឃឌិ អរិយយក្កតាហំ តាតាកិបយយចយេត បច្ចាតិ អកិបយេតិ, ត ឲកាកិបយយចយេត, ឲចំ បត្តេ បច្ចកាយ្យិ បច្ចស្ប តាតក្ខលោតេច បចត្តេយ្យ, ត ឲកក្ខលោត, តថា បតិ ទុក្ខាឌិតំ ឲកទេយកទេយយេច បរិងាតាតិ បដហតីតិ អាបជ្ជតីតិ តាតាកិបយេឃ បឈយយក្កាឌីហិ បហាតព្ពាត៌ បគ្គោងតត្តឃាឌិតំ ឲកទេយកទេយប្យហាត៌ បិឃាតិ ឲកទេយយោតាបត្តិយក្ខដ្ឋាឌិតា, តតោ ឲច ឲកទេយយោតាបត្ថាឌិតា ច អាបជ្ជតិ អគត្តរឋលត្តា លោកុត្តរក្យបលិត៌, ត ច ចំ ឃុត្តំ៍ ត ហិ កាលកេទេត ចិតា យោ ឲច យោតាបត្ថោ ច អយោតាបត្ថោ ចាតិ បក្កា ចិគ្គាតុំ៍

អបិចាឃំ តាតាកិបយយចាឌី ឲចំ បុច្ឆិតព្ពោ “យក្កតាហំ បច្ចាតិ បដិចិជ្ឈត្តោ កិំ អារម្ពុណតោ បដិចិជ្ឈតិ, ឧទាហុ កិច្ចតោ”តិ? ងាតយាតោ “កិច្ចតោ”តិ ចទេយ្យ, “កិច្ចតោ បដិចិជ្ឈត្តស្ស កិំ តាតាកិបយយេតា”តិ ចត្វា បដិបាឌិយាតិគស្សេតត បគ្គោបេតព្ពោ៍ អថ “អារម្ពុណតោ”តិ ចទេយ្យ, ឲចំ បត្តេ តស្ស តាលាហស្ស ចិបស្សតាតាលាហស្ស ចិឃ ទុក្ខបយុគឃាត៌ អច្ចត្តបរិគ្គាបយុច្ឆគា ត ឃុត្តា អតិស្សដត្តា៍ តថា យក្កគស្សត៌ ត ហិ យក្កោ បឃយេច អត្តាត៌ អារម្ពុ បចត្តីតិ ឃុត្តំ, យក្កត្តរបរិកប្យតាឃ បត អតចដ្ឋាត៌ អាបជ្ជតិ, តស្មា តីលំ បច្ចាតិ កិច្ចតោ, តិរោធំ កិច្ចតោ ច អារម្ពុណតោ ច បដិចិជ្ឈតីតិ ឲចំ អបម្ពោហតោ បដិចិជ្ឈត្តស្ស យក្កតាលាហស្ស តចត្វច តាតាកិបយយោ៍ ចុត្តញ្ចេតំ “យោ កិក្ខចេ ទុក្ខំ បស្សតិ, ទុក្ខបយុគឃម្បិ យោ បស្សតី”តិអាឌិ៍ ត ចេតំ កាលត្តរគស្សត៌ បត្ថាឃ ចុត្តំ “យោ ត្ ពោ, អាចុយោ, ទុក្ខំ បស្សតិ, ទុក្ខបយុគឃម្បិ …បេ… ទុក្ខតិរោធកាមិតិបដិបគម្បិ យោ បស្សតី”តិ (ស៍ និ៍ ៥៍១១០០) ឲកច្ចគស្សតបយក្កិតោ អគ្គាបច្ចគស្សតបយក្កិកាចចិចារណាឃំ តគត្វបាឆតត្វំ អាឃម្ពុតា កចយ្យតិតេត្វេត អាកតត្តា, បច្ចកាច្ច បច្ចត្តឃគស្សតស្ស យោឌិតត្តា, អគ្គាថា បុរិមឌិដ្ឋស្ស បុត អគស្សតតោ បយុគឃាឌិគស្សតយយោងតិឃំ បិឃា៍ ត ហិ លោកុត្តរយក្កោ លោកិឃយក្កោ ចិឃ កតកាទឹកាចេត បចត្តតិ បយុច្ឆគកត្តា, តថា យោងទេតត ច បគ្គោគស្សត៌ គស្សតត្តរបរយត្តិ គស្សតាត្យបរយោ បិឃាតិ ឲចំ អាកយតោ ឃុត្តិតោ ច តាតាកិបយយោ ត ឃុជ្ជតីតិ បគ្គោបេតព្ពោ៍ ឲចំ ចេ បគ្គាត្តិ គច្ឆតិ, ឌ្ឋាចេច្ចំ ក្យបលំ៍ តោ ចេ គច្ឆតិ, អកិឆម្ពុ (កថា៍ ១លិ៣) ឌ្ឋឌិយោកថាឃ បគ្គោបេតព្ពោតិ៍

តិរោធំ អារម្ពុណតោតិ តិរោធម្ពេច អារម្ពុណតោតិ តិឃយោ កហេតព្ពោ, ត អារម្ពុណតោចាតិ៍ តេត តិរោធេ កិច្ចតោបិ បដិចេធោ បិទ្ធោ ហោតិ៍ តស្មិំ បយយេតិ បច្ចាត៌ អកិបយយោ៍ ចឹបតិចត្តុកាតិអាឌិ “តីលំ បគ្គោងតាតី”តិ ចុត្តាត៌ បទ្វបគស្សត៌ ចត្វស្ប

ᩋᩣᩈᩅᩮᩈᩪᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᨶᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ. ᨶ ᩉᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᩈᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ. ᨿᨴᩥ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨶ ᩋᩣᩈᩅᩮᩣ, ᩋᨳ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ “ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨴᩥᨭᩛᩥ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᩦᩃᨻ᩠ᨻᨲᨸᩁᩣᨾᩣᩈᩮᩣ, ᩍᨾᩮ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩣᩈᩅᩣ ᨴᩔᨶᩣ ᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨴᩔᨶᩣ ᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨾᩣᨶᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩔ ᩅᩥᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨠ᩠ᩃᩮᩈ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩈᨽᩣᨣᨲᩣᨿ ᩍᨵ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᩋᩣᩈᩅᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ.

ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨴᩥᨭᩛᩥᩅᩥᨶᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨨᨱ᩠ᨱᩴ ᨴᩥᨭᩛᩦᨶᩴ...ᨸᩮ... ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ. ᩈᩣ ᩉᩥ ᨴᩥᨭᩛᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮ ᨧ ᨬᩣᨱᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨶᩮᨲᩴ ᩈᩉᨩᩣᨲᩮᨠᨭ᩠ᨮᩴ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨸᩉᩣᨶᩮᨠᨭ᩠ᨮᩴ, ᨲᨴᩮᨠᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨩᩣᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨴᩥᨭᩛᩣᩈᩅᩮᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩈᨻ᩠ᨻᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ, ᩈᩉᨩᩣᨲᩮᨠᨭ᩠ᨮᨸᩉᩣᨶᩮᨠᨭ᩠ᨮᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩋᩅᩈᩮᩈᩣᨲᩥ ᨴᩥᨭᩛᩣᩈᩅᨲᩮᩣ ᩋᩅᩈᩥᨭᩛᩣ. ᨲᨿᩮᩣᨸᩥ ᩋᩣᩈᩅᩣᨲᩥ ᨠᩣᨾᩣᩈᩅᨽᩅᩣᩈᩅᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩈᩅᩣ. ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ “ᨧᨲᩪᩈᩩ ᩋᩣᩈᩅᩮᩈᩪ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩉᩪ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩋᩣᩈᩅᩣ ᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩉᩩᩅᨧᨶᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ “ᩍᨾᩮ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᩣᩈᩅᩣ ᨴᩔᨶᩣ ᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ. ᩅᩮᨷᩥᩁᩣᩊᩣᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶᩴ, “ᨸᩩᩁᩣᨲᨶᩣᨶᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᩥᨿᩈᩣᩊᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ.

ᨴᩔᨶᩣ ᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᩉᩮᨭᩛᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ.

ᨴᩔᨶᩣᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩋᩣᩈᩅᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭᩛᩥᨲᩣ.

ᨽᩣᩅᨶᩣᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩋᩣᩈᩅᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪒᪖. ᨽᩣᩅᨶᩣᨿᩣᨲᩥ ᨽᩣᩅᨶᩣᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨶᩋᨵᩥᩅᩣᩈᨶᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩮᩉᩥ. ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣᨲᩥ ᨧᨲᩪᩈᩩᨸᩥ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᩈᩩ. ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨽᩣᩅᨶᩣᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨴᩥᨠᨳᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᨸᨭᩥᨸᨴᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ. ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩉᩮᨭᩛᩣ “ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩥᩈᩮᩣᨵᨶᩴ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩈᩅᨠ᩠ᨡᨿᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨶ ᩉᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩩᩴ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩈᩦᩃᩔ ᨮᩥᨲᩔ ᨣᩩᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᩅᩣᩁᩔ “ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿᩮᨠᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿᩮᨠᩴ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿᩮᨠᩴ ᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿᩮᨠᩴ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᩮᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪓.᪓᪐᪘; ᨾ. ᨶᩥ. ᪒.᪑᪖᪘) ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨧᨲᩩᩁᩣᨸᩔᩮᨶᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶᩅᩥᨵᩥᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩅᩥᨸᩔᨶᩴ ᩏᩔᨠ᩠ᨠᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ ᩋᩣᩈᩅᩮ ᨡᩮᨸᩮᨲᩥ. ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ “ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᨶᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᨸᩮᩣᨱᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᩮᩣ, ᨶ ᩋᩣᨿᨲᨠᩮᨶᩮᩅ ᨸᨸᩣᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨶᨿᩮ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᨸᨭᩥᨸᨴᩣ, ᨶ ᩋᩣᨿᨲᨠᩮᨶᩮᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮᩣ”ᨲᩥ (ᩋ. ᨶᩥ. ᪘.᪒᪐; ᨧᩪᩊᩅ. ᪓᪘᪕; ᩏᨴᩤ. ᪔᪕).

ᨽᩣᩅᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨽᩣᩅᨶ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᨽᩣᩅᩥᨲᨽᩣᩅᨶᩣᩅᩥᩈᩮᩈᩔ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᩈᩅᨸᩁᩥᩉᩦᨶᨲᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᩈᩅᩔ ᨲᨳᩣᨽᩣᩅᨸᨭᩥᩈᩮᨵᨶᨲᩮᩣ ᨽᩣᩅᨶᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ “ᨽᩣᩅᨿᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩮᩣ”ᨲᩥ. ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᨸᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣ. ᩈᨾ᩠ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ (ᩋ. ᨶᩥ. ᨭᩦ. ᪓.᪖.᪕᪘)

ឈសិតំ។ អត្តញ្ញាតនយោតិ ហត្ថបិដហសិតាកធិតចិនលេកិតាទិប្បការកាកនយោ។ តទ្យាអនយោគិនយោ យតសិកនទានតោ កិនលេសានំ អត្ត អត្តញ្ញាតនតោ “អត្តញ្ញាត”ន្តិ វុច្ចតិ។ គិយិត្តក្កានហាតិ ញាតិប្បុរិសគិយិត្តាទិកស្ស ចា កិនលេសចត្តុក្ខតស្ស ចា គិយិត្តស្ស កានហា។ អាទិត្តបរិយាយតនយតាតិ អាទិត្តបរិយានេយ (សំ។ គិ។ ៣។ ២៣៥; មហាច។ ៥៥) អាកាតតនយត នេចិតញ្ញា អាទីតចបដិសន្ទាតិ នយាដតា។ យថា ញាតិត្តិយា ញាត្តិយត្តិ ញាតិត្តិយំ, ត ឲចយិដំ, ញាដំ បត ចក្ខុនេយច ញាត្តិយត្តិ ចក្ខុត្តិយត្តិ។ តិត្ថការកា ចិយាតិ តិនត្ថ ការកា តិត្ថការកា, តទិយា សយតិក្ខយតតិនត្ថ គិយតដ្ឋិតិនកា។ អាចាដកច្ឆនបិតិអាទីសុបិ ឲនសច តនយា។

ឲចំ តប្បដិតាន្ទុវុត្តិតាយ ចក្ខុត្តិនយ គិយតដ្ឋានតា សំចនទា ចក្ខុត្តិយសំចនទា។ យដ្ឋស្សន្តិ សតិបដិបក្ខា អកុសលធម្មា។ យទិបិ អញ្ញាត្ត អសនេក្ខយ្យបិ កចក្ខុចិត្តំ គិនត្តនំ ឧប្បជ្ជតិ, បសាទឈដ្ឋតាចជ្ជត្តប្បាទានំ បត អត្តនេ ធេវ ឲច កចក្ខុចិត្តាគិ ឧប្បជ្ជន្តីតិ អយំ ចិត្តគិយានយាតិ អាហ កចនក្ខ “ឧក្កុត្តំ ឧប្បជ្ជិត្វា គិរុនន្ធ”តិ។

ដចតក្ខនលាបត សនធ ទុស្សីល្យំ ចាតិអាទិ (ចិសុទ្ធិ។ ដី។ ១។ ១៥; ធ។ ស។ មូលដី។ ១៥៥១) បុត អចចតត្ថំ ញានធច សន្តំ វុត្តន្តិ លសុ ទ្វានសុ យចានសម្ពុចំ នយាឌតញ្ញា។ ត ហិ បញ្ចទ្វានេ កាយចចីទុច្ចរិតសន្ទានតោ ទុស្សីល្យសំចនទា អត្ថីតិ នសា យនតោទ្វានចនសត, ញាតនទា លក្ខប្បិ ទ្វានានំ ចនសត នយាឌតនញ្ញា។ យដ្ឋស្សច្ចាទីតទ្យាសតិបដិបក្ខាទិលក្ខលានំ អកុសលធម្មានំ សិយា បញ្ចទ្វានេ ឧប្បត្តិ, ត នត្ថច កាយិកចាចសិកចីតិក្កមក្ខុតស្ស ទុស្សីល្យស្ស តត្ថ ឧប្បត្តិ បញ្ចទ្វារិកដចតានំ អចិញ្ញាត្តិដតកត្តាតិ។

យថា កិន្តិ នយត បកានេត ដចនត ឧប្បជ្ជយានតា អសំចនទា “ចក្ខុទ្វានេ អសំចនទា”តិ វុច្ចតិ, តំ គិដស្សតំ កិន្តិ អនត្ថ។ យចាតិអាទិតា តកានទ្វានេ អសំចនេ សតិ តំសម្ពន្ធានំ ឈនាទីតំ អសំចុតតា ចិយ ដចនត អសំចនេ សតិ តំសម្ពន្ធានំ ទ្វានាទីតំ អសំចុតតាតិ អញ្ញាសំចនេ អញ្ញាសំចុតតាសាមញ្ញនយច គិដនស្សតិ, ត បុព្ពាបនសាមញ្ញា, អនត្តាគាហិសាមញ្ញា ចា។ សម្ពុនន្ធា ច ដចនតត ទ្វានាទីតំ ឲកាសន្តតិបរិយាបន្នតាយ ឲច ឯដ្ឋនញ្ញា។ បច្ចយភាវេចត បុរិមតិប្បត្តំ ដចតកានល អសន្តប្បិ កចក្ខាទិ ផលតិប្បត្តិយា ចក្ខាទិ ចិយ សន្តំនយច តាយ។ ត ហិ ធនមានំនយច “សន្ត”ន្តិ វុច្ចតិ, តស្មា សតិ ទ្វានកចក្ខាទិនកេ បច្ឆា ឧប្បជ្ជមានំ ដចតំ ជាហិនំ ចិយ កត្វា តកានទ្វានសមានំ វុត្តំ។ ញាតនទ្ធា អនត្តាតកានឈនាទិសមានំ។ ដចតស្ស ហិ បនយត្តនតា អសតិបិ ជាហិនកានេច ញាតនស្ស ច អព្ភន្តនកានេច “បកស្សនយិដំ, កិក្ខុនេច, ចិត្តំ, តច្ចា នតា អាកត្តុនកហិ ឧបក្កិលេសេហិ ឧបក្កិលិដ្ឋ”ន្តិ (អ។ គិ។ ១។ ៥០) អាទិចចនតោ អាកត្តុកក្ខុតស្ស កដាចិ កដាចិ ឧប្បជ្ជមានស្ស ដចតស្ស ជាហិនកានេចា, តព្ពិធុនសកាចស្ស ញាតនស្ស អព្ភន្តនកានេចា ច បរិយាយនតា នេចិតនញ្ញា។ ដចនត ចា អសំចនេ ឧប្បនន្ត តនតា បនំ ទ្វានកចក្ខាទីតំ អសំចនេហេតុកាចាបត្តិនតា តកានទ្វានសទិសនត ដចនតត បចិសិត្វា ទុស្សីល្យាទិនចានានំ ទ្វានកចក្ខាទីសុ យុសតំ កុសលកណ្ឌចិតាយតំ ឯដ្ឋត្តំ។ ឧប្បនន្ត ហិ អសំចនេ ទ្វានាទីតំ តស្ស នហេតុកាចា បញ្ញាយតិ, នសា ច ឧប្បជ្ជមាននតានយច ទ្វានាទីតំ សំចនុបតិស្សយកាចំ បដិជាននហន្តានយច បចត្តតីតិ អយនញ្ញា អសំចនាទីតំ បចត្តិតនយា។ បញ្ចទ្វានេ នុបិទិអានម្មនេណ អាបិធការតេ យថាបច្ចយំ អកុសលដចនត ឧប្បជ្ជិត្វា កចក្ខុ ជូតិនណ្ណ យនតោទ្វារិកដចតំ តំនយច អានម្មណំ កត្វា កចក្ខុ ជូតនតិ, បុត តស្មិំនយច ទ្វានេ “ញាតិ បុរិនសា”តិអាទិតា ចិសយំ ចចត្តនបត្វា ដចតំ កចក្ខុ ជូតនតិ, បុត ចានេ នជ្ជតាទិចនសត ដចតំ ដចតិ, បុតបិ យទិ តាទិសំ អានម្មណំ អាបិធយាកច្ឆតិ, តំសទិសនយច បញ្ចទ្វានេ នុបិទីសុ ដចតំ ឧប្បជ្ជតិ។ តំ សន្ធាយ វុត្តំ “ឲចនយច

ឌចេត ក្សឹល្យាឌឹសុ ក្ខប្យតេ្កសុ តស្មិំ អសំចេរ សតិ ក្ខារេយ្យិ អក្យត្ត”ត្តិអាឌិ៍ អយំ តាច អសំចេរបេក្ខ អត្តចល្លាតា៍

សំចេរបេក្ខបិ ត្តយិតាច តឃេត អតេ្ត ចេឌិតេត្តា៍ សំចេរេត សយត្កាកេតា បុក្កេលិ សំចុតាតិ ចុត្តាតិ អាហ “ក្ខេបេតាតិ ចុត្តិ េហាតិ”តិ៍ ឲកត្ត្យកក្តាតិ “បិតិេយាក្ខសំចេរសំចុេតា”តិ បឌេ្យា អត្ទេតា អកិត្ត សយាតិ កក្តា៍ អឃេយច េចត្ត អតេ្តាសុក្ខេរតេរា ក្ខបរិបិត្យត្តឃា សំសត្កតេតា៍ េតតាហ “តធាហិ”តិអាឌិ៍ ឃត្តិ អាេឌេសាតិ ត្តយិតា លិក្ខចិបល្លេសត សឌ្ជិ ចឆតចិបល្លេសា កេតាតិ ឌេស្សតិ, តិបិតបធំ ចា ឲតំ បឆ្ខត្តបុចុចឆតត្តិ៍ ចិឈាតកេរាតិ ចិត្តចិឈាតកេលា ចិត្តក្សក្លតិត្តត្តកា ឆ៍ ឃឆាចុត្តកិេលសេហតុកា ឌាហាតុតាឌ្ជ ចិបិកា ឲច ចិបិកបរិត្យអាហា៍ ឃឆា បេតត្ត អាសចា អេញ្ញា ឆ ចិឈាតកេរា កិេលសចិបិកបរិត្យអាហា សយ្កុចត្តិ, តំ ឌេស្សតុំ “ចក្លក្ខារេហិ”តិអាឌិ ចុត្តិ, តំ សុចិេញ្ញាឃ្យេយច៍ ឲត្ត ឆ សំចេរល្យបិេយា, សំចរិតត្តំ, សំចេរា, ឃេតា េសា សំចេរា, ឃត្ត សំចេរា, ឃឆ្យា សំចេរផលត្តិ អយំ ចិកាេកា េចឌិតេត្តា៍ កធំ? បឌិសត្លា េឃាតិេសាតិ ហិ សំចេរល្យបិេយា៍ ចក្លក្ត្រឹយំ សំចរិតត្តំ៍ សំចេរក្កហេលាត កហិតា សតិ សំចេរា៍ អសំចុតស្សាតិ សំចេរលាចឆិ៍ អសំចេរេតា ហិ សំចេរលំ៍ សំចរិតត្តក្កហេលាត សិេឌ្ជា ត្តឆ សំចេរចិសេឃា៍ ចក្លក្ត្រឹយតៀាសំចេរេតាកំ ក្សបិរេយុេលា សំចឹឃតីតិ អចុត្តសិេឌ្ជាឃេតេ្ត៍ អាសចតត្តិយិត្តកិេលសាឌិបរិត្យអាហាកាេចា ផលំ៍ ឲចំ េសាតក្ខារាឌិសុបិ េឃាេឌតត្តា៍ សត្តតេ្តចាតិ យេតាក្ខារេ បឆ្យាក្ខារេ ចាតិ សត្តស្មិំ ក្ខារេ៍

សំចេរាបហាតត្តអាសចចល្លាតា តិក្ខិតា៍

បឌិេសចតាបហាតត្តអាសចចល្លាតា

១៩៍បឌិសត្លា េឃាតិេសា ចឹចរត្តិអាឌិសុ “សឹតស្ស បឌិឈាតាឃា”តិអាឌិតា ចុត្តិ បឆ្ខេចក្លលាេយច េឃាតិេសា បឌិសត្លា៍ ត្រាឌិសត្តិ ឲចក្សបំ ត្តក្ខារេយុលំ៍ កចបត្តតាឃ អស្សាឌឃេតាតិ កចបត្តតាយុេលត កាចិតំ អារេយុលំ អស្សាឌេត្តស្ស៍ ចឹចរត្តិ តិចាសតាឌិ ឃំ កិត្តិ ចឹចរំ៍ បឌិេសចតីតិ តិចាសតាឌិចេសត បរិក្សុញ្ញតិ៍ ឃាចេឌចាតិ បេឃាឌតបរិយាលតិឃយតំ៍ សឹតបឌិឈាតាឌិេឃច ហិ េឃាកិេតា ចឹចរបឌិេសចេត បេឃាឌតំ៍ សឹតស្សាតិ ឆាតុេក្លាកេតា ចា ក្ខតុបរិលាយេតា ចា ក្ខប្យត្តសឹតស្ស៍ បឌិឈាតាឃាតិ បឌិតាហតត្តំ តប្យក្ខឃស្ស ចិកាេរស្ស ចិេតាឌតត្តំ៍ ក្ខល្យស្សាតិ អក្កិសត្តាបេតា ក្ខប្យត្កស្ស ក្ខល្យស្ស៍ ឆំសាឌេឃា បិកាឌិេឃច៍ បុត ឃាចេឌចាតិ តិឃតបេឃាឌតបរិយាលតិឃយតំ៍ តិឃតតៀាបេឃាឌតំ ចឹចរបឌិេសចតស្ស ហិរិេកាបឹតបឌិច្ឆាឌតំ, ត្តតរំ កធាចិ កធាចិ ៍ ហិរិេកាបឹតត្តិ សត្តាឆក្ខាតំ ៍ ឃស្មិំតៀាអេក្ក ចិចេឌ ហិរឹក្យប្យតិ ចិតស្សតិ, តំ ហិរិឃា េកាបតេតា ហិរិេកាបឹតំ, តស្ស បឌិច្ឆាឌតត្តំ ចឹចរំ បឌិេសចតិ៍

បិល្ឌបិតត្តិ ឃំ កិត្តិ អាហារំ៍ េសា ហិ បិេល្ឌារេល្យត កិក្ខតាឃ បេត្ត បតតេតា តត្ត តត្ត លឆ្ខកិក្ខាបិល្ឌាតំ បិេតា សត្កិបិេតាតិ “បិល្ឌបិេតា”តិ ចុច្ចតិ៍ េតច ឌចាឃាតិ ត កិត្យអតាឃ៍ ត យឌាឃាតិ ត ពលយឌយាតយឌបុរិសយឌតំ៍ ត យល្ឌតាឃាតិ ត អក្ខបច្ចក្តាតំ បឹលាតកាចត្តំ៍ ត ចិក្សសតាឃាតិ ត េតសំេឃច េសាកតត្តំ, លចិសយ្យតិអត្តត្តិ អតេ្ត៍ ត្តយាតិ ឆ បឌាតិ ឃឆាក្កយំ េយាហ-េឌាស-សល្ឌាត-

ចណ្ណ-ទាក្សបតិស្សយ-បហាគត្វាតិ ចេឌិតព្ពាតិ៑ បុទិយំ ចា ក្វឃំ អត្តនោ អត្តនោ ឯកិលេសុប្បត្តិតិនេសឆគត្វំ, ព្ពាតទ៑ បទស្សបិ៑ ចត្តារិបិ កាយសុលល្លិកាតុឃោកស្ស បហាគត្វំ ចុត្តាតីតិ ចេឌិតព្ពាតិ៑ កាយស្សាតិ ទុបកាឃស្ស៑ ឌិតិឃា ឃាបតាឃាតិ បតាត្ត្ឌិតត្វេត្វាច បចត្តិឃា អចិឆេ្ឆឌគត្វត្វា ឌិទកាលឌ្ឌិតត្វំ ឌីចិតិត្រ្កិឃស្ស បចត្តាបគត្វំ៑ ចិហិំសុបទតិឃាតិ ឌិឈន្ធាទុក្ខស្ស ក្វបទយហត្វំ៑

ព្រាហ្មចទិឃាត្យក្កហាឃាតិ ឃាឃគយក្កព្រាហ្មចទិឃាតំ អត្យក្កហត្វំ៑ ព្ពាតីតិ ឲចំ ព្ពាយិតា ក្វបិចេឃត៑ បុទាណត្វា ចេចឥតំ បឌិហព្ពាយីតិ បុទាណំ អក្វត្តបច្ចឃា ក្វប្បជ្ជតកចេចឥតំ បឌិហតិស្សាយិ៑ គចត្វា ចេចឥតំ គ ក្វប្បាចេឥស្សាយីតិ គចំ ក្វត្តបច្ចឃា ក្វប្បជ្ជតកចេចឥតំ គ ក្វប្បាចេឥស្សាយីតិ៑

តស្សា ហិ អក្វប្បត្តាឃ អក្វប្បជ្ជតត្វេយច អាហារំ បទិក្វញ្ញាតិ៑ ឲត្វ ច អក្វត្តបច្ចឃា ក្វប្បជ្ជតកចេចឥតា តាឃ ឃចាបចត្តា ឌិឈន្ធាតិយិត្តា ចេចឥតា៑ ឃា ហិ អក្វញ្ញាត្តស្ស កិចេឃ្យា កិចេឃ្យា បចឌ្ឌតចេឃត ក្វប្បជ្ជតិ, ក្វត្តបច្ចឃា ក្វប្បជ្ជតកចេចឥតាបិ ឲុឥាតិយិត្តាច អក្កឥាហស្វលិឌិចេចឥតា អប្បចត្តា៑ ឃា ហិ ក្វត្តបច្ចឃា អក្វប្បត្តាច គ ក្វប្បជ្ជិស្សតីតិ៑ ចិហិំឃាតិយិត្តតា ចេតាឃំ ចិហិំឃាឃ ចិឃេឃេឃា៑

ឃាត្រា ច ឃេ កចិស្សតីតិ ឃាបតា ច ឃេ ចតុត្តំ ព្ពាទិឃាបឆាតំ កចិស្សតិ៑ ឃាបតាឃាតិ ព្ពាយិតា ឌីចិតិត្រ្កិឃឃាបតា ចុត្តា, ព្ពាឆ ចតុត្តំ ព្ពាទិឃាបឆាតំ អចិឆេ្ឆឌឃព្ពាតា ឃាបតាតិ អឃេឃតាឃំ ចិឃេឃេឃា៑ អគចជ្ជតា ច ឋាសុចិហាទេទា ចាតិ អឃុត្តបទិឃេឃឃគបឌិក្កហលបទិកោកបទិចជ្ជទេគគ អគចជ្ជតា, បទិយិតបទិកោឲកគ ឋាសុចិហាទេទា៑ អឃប្បាឃាបទិយិតកោឌគបច្ចឃា អទតិតត្តិ្កចិឌយុ្កិតាចិត្យាកទហាឌិឥាឃាកាចេគ ចា អគចជ្ជតា, ឃប្បាឃបទិយិតកោឌគបច្ចឃា កាឃឆាលឃយុ្កចេគ ឋាសុចិហាទេទា៑ ឃាចឥទ្វិតាឥទាចចេឥហកកោឌគបទិចជ្ជទេគគ ឃេឃ្យសុលបស្សសុលយិឌ្ឌសុលាឌីតំ អកាចទេតា អគចជ្ជតា, ចតុបត្វាទេលិបយត្តញ្ញាគកោឌទេគគ ចតុព្ពាទិឃាបឆឃោឥ្យតាបិឥគទេតា ឋាសុចិហាទេទា៑ ចុត្តឃេព្យាតំ –

“ចត្តាទេទា បត្វា អាទេលិបេ, អក្វត្វា ក្វឥកំ បិចេច;

អលំ ឋាសុចិហាទាឃ, បហិតត្តស្ស កិក្ខុឃេតា”តិ៑ (ចឆទកា៑ ឌប័ឲ);

ឲត្តាចតា បឃោឌគបទិក្កហេហា, យត្ថិយា ច បឌិបឥា ឌីបិតា ហោតិ៑

ឃេគាឃគត្តិ ឃឃគត្វា អាឃគត្វា៑ ឃត្វ ហិ ចិហាទាឌិចេកា ឃេតិ តិបជ្ជតិ, អាឃតិ តិឃីឥតិ, តំ ឃេគាឃតំ៑ ក្វតុបទិស្សឃចិចេតាឥគបឌិឃល្លាគាទាឃត្វត្តិ ក្វតុឃេច បទិឃហគឌ្ឌេគ បទិស្សឃោ, ឃទីទាឌាឆិត្តចិក្ខុបកេទា, អឆ ចា ឃឆាចុទេត្តា ក្វតុ ច ឃីហញ្ជុល្ឈឌិបិឥកដបទិស្សឃោ ច ទាកចោឃាឌិបឌិន្ធត្កបទិស្សឃោ ច ក្វតុបទិស្សឃោ, តស្ស ចិចោតាឥគត្វេត្វាច ឲកីកាចសុលត្វត្វា៑ ព្ពាឥត្វា ឌីចទបឌិឃេចេគ ហិទិចោបីគបឌិន្ធាឥតំ ចិឃ តស្ស តិឃតបឃោឌគត្តិ បុគ “ឃាចឃេឥចា”តិ ចុត្តំ៑

កិលិគបច្ចឃកោឃជ្ជបទិក្ខារត្តិ ទោកស្ស បច្ចតីកប្បចត្តិឃា កិលិគបច្ចឃោ, តទេតា ឲច កិឃក្កស្ស អត្យញ្ញាតចត្វតាឃ កោឃជ្ជំ, ឌីចិតស្ស បទិចាទឃយុ្កាទកាចេហិ បទិក្ខារេទា ចាតិ កិលិគបច្ចឃកោឃជ្ជបទិក្ខារេទា, តំ៑ ក្វប្បត្តាគត្តិ ឌាតាតំ តិព្ពាត្តាតំ៑ ចេឃ្យាឌាឆិកាគត្តិ

ព្យាធិឆេតោ ឆាត្យេក្លាកតោ ច តត្ថិដ្ឋាត្តទោរាកតោ ច ឌាតាត៌។ ចេឆតាតត្តិ ទ្យក្លចេឆតាត៌។ អព្យាពាដ្ឋប្បរយតាឃាតិ តិទ្ក្លបរយកាចាឃ បដិសេចាយីតិ យោជនា។ ឧចចេយត្ត សេក្លេបេតេច បិញ្ញាចល្លតា ចេជិតត្ថា។ តចចេចតុប្បាកតេតាបីតិ ត កេចលំ អាឃតិ ឧច ចិបិកបរិញ្ញអាហា, អថ វា អតិកោជតបច្ចយា អលំសាដកាជិតំ ចិឃ តចចេចតុប្បាកតេតាបិ ចេជិតត្ថាតិ អត្ថោ។

បដិសេចតាបហាតត្ថអាសចចល្លតា តិដ្ឋិតា។

អឆិចាសតាបហាតត្ថអាសចចល្លតា

១៣។ លេយាតិ លយតេកា។ កយ្ឌ្ឋាតិកស្ស ចលត៌ តាយ កយ្ឌ្ឋាតបរិច្ឆ្ចេកាតិ អាហ “ចលតិ កយ្យតិ កយ្ឌ្ឋាត៌ ចិឌហតី”តិ។ អឆិយត្តុយ្យិ ថ្លាញ្ញា សហតិ, សហេត្តា ច ត តក្កសយលាគេឃា ចិឃ សហតិ, អថ វា កយ្ឌ្ឋាតាចិឌហេតតាតិ អាហ “ស្វេច ឆេទោ ចិឃា”តិ។ ពាហិចក្កេយតិ លេលាតោ ពាហិ ចក្កេយ។ ថ្លាញ្ញតេឃតេចាតិ តរកក្កិថ្លាញ្ញតេឃតេច។ តេតាហ “អចឹចិយហាតិរឃំ បច្ចេចក្លិត្តា”តិ, តយ្យិ “យឃា អចេតកក្លត្តំ អត្យក្យតំ, ព្ហាជំ បត តតេតា យុក្យតរ”ត្តិ ឧចំ បច្ចេចក្លិត្តា។ ឧត្តាតិ ឧតស្វិ ជាតេត។ អក្កិសត្តាបេចិច ចេជិតត្ថា ស្វរិឃសត្តាបស្ស បរតោ ទុច្ចយាតត្តា។

បរិសុទ្ធសឹលេហិយស្វិតិ សត្តាចាបិ “ចិសុទ្ធសឹលេហិយស្វិ”តិ យរលំ អក្កេហត្តា អចិប្បដិសារមូលិកំ បីតិំ ថ្លប្បាតេសិ។ សហ បីតុប្បាតាតិ ចរលាបីតិឃា ថ្លប្បាតេត សហេច។ ចិសំ តិចត្តិត្តាតិ បីតិចេចកោត អចេត្បាត្តំ ជដ្ឋយុលេតេច កស្សិត្តា។ តេត្តចាតិ សេប្បេត ជដ្ឋ្ឋាតេតេឃច។ ចិនេត្តកក្កតំ លកិត្តាតិ “បីតិយតស្ស កាយោ បស្សម្ភតី”តិអាជិតា (ទី។ និ។ ១។៣៩៩; ២។២៩៥; សំ។ និ។ ៥។២៧៩; អ។ និ។ ២។៥៩; ១០។១២) តេឃត សយាឆាត៌ បិបុល្លិត្តា។

បច្ចយេសុ សេត្តាសោ កាចតាឃ ច អារបិតត្ថ្ឋាតតាឃ អារាទេយា អស្សាតិ បច្ចយសត្តាសកាចតារាទេយា, តស្ស ការេចា បច្ចយ…ទេប… រាយតា, តាឃ។ យហារេឆទោតិ ចុដ្ឋតរោ ឆេទោ។ ចចតេយច តេត្តំ ឌារេបតុកាយាត៌ បេឆាតិ ចចតបេចា។

អសុលេដ្ឋត ចា តិដ្ឋា។ ឃតិញ្ញាត សុលំ, តំ អតិដ្ឋំ “តិដ្ឋា”ត្តិ ចុច្ចតិ។ ឧចំសការេចាតិ “អឆិចាសតឌាតិយោ”តិ បចស្ស អត្ថយាហ។ យុហុទេត្តត លេលាច ចាតេត ហេឃំ ចាលេតំ អារេដ្ឋេឃច។ អតាកាយី ហុត្តា បរិតិដ្ឋាឃីតិ អទហត្តំ បត្តា បរិតិដ្ឋាឃិ។

ឧចំ សត្តាត្តាតិ “ថ្លេលាញ្ញ ឃុដ្ឋស្ស សឹតំ បត្តយតោ”តិអាជិតា សត្តាត្ត ថ្លាញ្ញជិតិបិត្ត កាយាសចុប្បត្តិ ចេជិតត្ថា, សឹតំ ចា ថ្លាញ្ញចា អតិដ្ឋត្តិ អឆិប្បាយេឃា។ អត្តក្កាទេហ សតិ អត្តតិឃក្កាទេហាតិ អាហ “យឃ្យាសឹតំ ថ្លាញ្ញត្តិ កាលេហា ជិដ្ឋាសទេចា”តិ។ សឹតាជិកេ ថ្លបកេត សហត្តិ លេយត្តិ តេត អត្តទេតា ថ្លបរិ ចាលេសត្តិ ចិឃ ហោតីតិ ចុត្តំ “អារេទាបត្តា ចាលេសតិលេឃចា”តិ។ ត តិរស្សាតីតិ ត ចិឆុតតិ។ ឃោ ហិ សឹតាជិកេ ត សហតិ, សោ តេត តិរស្សេត្តា ចិឆុតេត្តា ចិឃ ហោតីតិ។

អធិវាសនាបហាតព្វអាសវវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

បរិវជ្ជនាបហាតព្វអាសវវណ្ណនា

១៣។ អហំ សមណោតិ (អ។ និ។ ដី។ ១។៩។៣៧) “អហំ សមណោ, កិំ មម ជីវិតេន វា មរណេន វា”តិ ឯវំ អចិន្តេត្វាតិ អធិប្បាយោ។ បច្ចវេក្ខិត្វាតិ កាយប្បទេសំ បយោជនាទិញ្ញា បច្ចវេក្ខិត្វា។ បដិក្កមតីតិ ហត្ថិអាទីនំ សមីបគមនតោ អបក្កមតិ។ កណ្ដកា យត្ថ តិដ្ឋន្តិ, តំ កណ្ដកដ្ឋានំ។ អមនុស្សទុដ្ឋាតីតិ អមនុស្សសញ្ចារេន ទុស្សិតាតិ, សបរិស្សយាតីតិ អត្ថោ។ សយាតន្តិ សមំ, អវិសមន្តិ អត្ថោ។ អកាសិ វា តាទិសំ អនាចារំ។

សីលសំវរសង្ខាតេនាតិ “កថំ បរិច្ឆន្នំ សីល”ន្តិ យទេត្ថ វត្តព្វំ, តំ ហេដ្ឋា វុត្តមេវ។ អបិច “ចណ្ឌំ ហត្ថិំ បរិវជ្ជេតី”តិ វទតោ ហត្ថិអាទិបរិវជ្ជនម្បិ ភគវតោ វចនានុដ្ឋានត្តា កត្វា អាចារសីលមេវាតិ វេទិតព្វំ។

បរិវជ្ជនាបហាតព្វអាសវវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

វិនោទនាបហាតព្វអាសវវណ្ណនា

១៩។ ញាតិបីតិ ញាបិតា ការណេន, អយោនិសោមនសិការសមុដ្ឋិតត្តាបិ លោភាទិសហគតត្តាបិ កុសលបដិបក្ខតោបីតិអាទីហិ ការណេហិ អយំ វិតក្កោ អកុសលោតិ អត្ថោ។ ញាបិតា នយេន សាវជ្ជោតិអាទីសុបិ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ ឯត្ថ ច អកុសលោតិអាទិនា ទិដ្ឋធម្មិកំ កាយចិត្តស្ស អាទីនវំ ទស្សេតិ, ទុក្ខវិបាកោតិ ញាបិតា សម្បរាយិកំ។ អត្តព្យាពាធាយ សំវត្តតីតិអាទីសុបិ ញាបិតាវ នយេន អាទីនវវិភាវនា វេទិតព្វា។ ឧប្បន្នស្ស កាយចិត្តស្ស អនធិវាសនំ នាម បុន តាទិសស្ស អនុប្បាទនំ, តំ បនស្ស បហានំ វិនោទនំ ព្យន្តីករណំ អនភាវគមនន្តិ ច វុត្តំ វដ្ដតីតិ បិឡក្ខយំ “ឧប្បន្នំ កាមវិតក្កំ នាធិវាសេតី”តិ វត្វា “បជហតី”តិអាទិ វុត្តន្តិ តមត្ថំ ទស្សេន្តោ “អនធិវាសេន្តោ កិំ ករោតីតិ បជហតី”តិអាទិមាហ។ បហានញ្ចេត្ថ វិក្ខម្ភនមេវ, ន សមុច្ឆេទោតិ ទស្សេតុំ “វិនោទេតី”តិអាទិ វុត្តន្តិ វិក្ខម្ភនវសេនេវ អត្ថោ ទស្សិតោ។

កាយវិតក្កោតិ សម្បយោគតោ អារម្មណតោ ច កាយសហគតោ វិតក្កោ។ តេនាហ “កាយបដិសំយុត្តោ វិតក្កោ”តិអាទិ។ កាយបដិសំយុត្តោតិ ហិ កាយរាគសម្ពន្ធេន កាមេន សម្បយុត្តោ វត្ថុកាមសម្ពន្ធេន បដិពន្ធោ ច។ ឧប្បន្នុប្បន្នេតិ តេសំ បាបវិតក្កានំ ឧប្បាទវេលាយំ វា កតំ សិយា អនវសេសក្កហណំ វា។ តេសុ បជហំ សទ្ធាយាហ “ឧបន្តមេត្ត”តិ, សម្មតិខាតេតិ អត្ថោ។ អនវសេសក្កហណំ ព្យាបត្តិដ្ឋាយ ហោតីតិ ទស្សេតុំ “សតក្ខត្តុម្បិ ឧប្បន្នេ”តិ វុត្តំ។ ខាតាតិវិតក្កាតិ “អយំ ខាតតោ សុខជីវិតា

សម្បត្តិយុត្តា"តិអាទិនា គេហស្សិតបេមវសេន ញាតកេ អារព្ភ ឧប្បន្នវិតក្កោ។ ជនបទវិតក្កោតិ "អម្ហាកំ ជនបទោ សុភិក្ខោ សម្បន្នសស្សោ រមណីយោ"តិអាទិនា គេហស្សិតបេមវសេនេវ ជនបទំ អារព្ភ ឧប្បន្នវិតក្កោ។ ឧក្កុដិកប្បធានាទីហិ ទុក្ខេ និជ្ជិណ្ណេ សម្បរាយេ អត្តា សុខី ហោតិ អមរោតិ ទុក្ករការិកាយ បដិសំយុត្តោ អមរត្ថាយ វិតក្កោ, តំ វា អារព្ភ អមរាវិក្ខេបទិដ្ឋិសហគតោ អមរោ ច សោ វិតក្កោ ចាតិ អមរវិតក្កោ។ បរានុទ្ទយតាបដិសំយុត្តោតិ បរេសុ ឧបដ្ឋាកាទីសុ សហនន្ទិកាទិវសេន បវត្តោ អនុទ្ទយតាបតិរូបកោ គេហស្សិតបេមេន បដិសំយុត្តោ វិតក្កោ។ លាភសក្ការសិលោកបដិសំយុត្តោតិ ចីវរាទិលាភេន ចេវ សក្ការេន ច កិត្តិសទ្ទេន ច អារម្មណករណវសេន បដិសំយុត្តោ។ អនវញ្ញត្តិបដិសំយុត្តោតិ "អហោ វត មំ បរេ ន អវជានេយ្យុំ, ន ហេដ្ឋា កត្វា មញ្ញេយ្យុំ, បាសាណច្ឆត្តំ វិយ គរុំ ករេយ្យុ"ន្តិ ឧប្បន្នវិតក្កោ។

កាមវិតក្កោ កាមសង្កប្បនសភាវត្តា កាមសង្កប្បបវត្តិយា សាតិសយត្តា ច កាមនាការោតិ អាហ "កាមវិតក្កោ បនេត្ថ កាមានំ វា"តិ។ តព្ពិសេសោតិ កាមានំ វិសេសោ, រាគសហគតត្តាតិ អធិប្បាយោ។ កាមវិតក្កាទីនំ វិនោទនេតិ អត្តនោ សន្តានតោ នីហរតិ នុទតីតិ វិនោទនំ, វីរិយន្តិ អាហ "វីរិយំ វិនោទនវសេន វិនោទនេនា"តិ។

វិនោទនាបហាតព្ពាសវវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ភាវនាបហាតព្ពាសវវណ្ណនា

២៦. "សត្ត ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ពហុលីកតា វិជ្ជាវិមុត្តិំ បរិបូរេន្តី"តិ (ម. និ. ៣.១៤៧) វចនតោ វិជ្ជាវិមុត្តិយា អនធិគមេ យានេនា ច សកលវដ្ដទុក្ខានតិវត្តិ អភាវនាយ អាទីនវោ, ទុក្ខវិបរិយាយេន ភាវនោ ឆឡង្គុបេក្ខាភាវាទិវសេន ច ភាវនាយ អានិសំសោ វេទិតព្ពោ។ ឧបរិមគ្គត្តយវជ្ឈសព្ពនាតិ ទុតិយាទិមគ្គត្តយេន ខាទា, ភាវនាធិការេ ទុតិយមគ្គាទិបរិយាបន្នាតិ អវត្វា។ តត្ថ ច ពោ លោកុត្តរា ជុ, កស្មា វិវេកំ គតន្តិ? តម្ហិ វិវេកំ, វិវេកនិស្សិតំ បនេតំ, លោកុត្តរពោជ្ឈង្គា ជុ អធិប្បេតា, ពោ ច ពោ ឧបរិមគ្គត្តយវជ្ឈសព្ពនាតិ។ ពោជ្ឈង្គេសុ អសម្មោហត្ថិ វិបស្សនាសហគតពលពោជ្ឈង្គេសុ សម្មោហាភាវត្ថំ បិស្សកនយេន ហិ ពោជ្ឈង្គេសុ ទុក្ខមានេសុ នានាទិវិវេកាទិស្សនវសេន វិបស្សនាពោជ្ឈង្គានំ វិភជិត្វា ទុក្ខន្តិ, ន និដ្ឋិតិនលោកុត្តរពោជ្ឈង្គា ជុវាតិ ពោជ្ឈង្គេសុ សម្មោហោ ន ហោតិ ពោជ្ឈង្គភាវនាបដិបត្តិយា ច សម្មទេវ បកាសិតត្តា។ ខ្វេ បនាតិ ខ្វយម្បិ សុត្តេ, ខ្វយម្បិ វា អធិការេ លោកុត្តរនយោ ជុវ គហេតព្ពោ ភាវនាមគ្គស្ស អធិកតត្តា។

អាទិបទានន្តិ (អ. និ. ១.១.៣០) "សតិសម្ពោជ្ឈង្គ"ន្តិ ជុវមាទីនំ តស្មិំ តស្មិំ វារេ អាទិភូតានំ បទានំ។ អត្ថតោតិ វិសេសវសេន សាមញ្ញវសេន ច បទត្ថតោ។ លក្ខណាទីហីតិ លក្ខណរសបច្ចុបដ្ឋានតោ។ កមតោតិ អនុប្បត្តិតោ។ អនូនាធិកតោតិ នាតិរិត្តកតោ។ វិភាវិនាតិ វិញ្ញុនា។

សតិសម្ពោជ្ឈង្គោតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គបទេ។ សរណដ្ឋេនាតិ អនុស្សរណដ្ឋេន។ ចិរកតាទិកេកំ អារម្មណំ ឧបគន្ត្វា ឋានំ, អភិស្សជ្ជនំ វា ឧបដ្ឋានំ។ ឧទកេ អលាពុ វិយ បិលវិត្វា គន្តុំ អទត្វា បាសាណស្ស វិយ និច្ចលស្ស អារម្មណស្ស ឋបនំ សារណំ អសម្មុដ្ឋតាករណំ អបិលាបនំ។ វុត្តម្បិ ហេតំ មិលិន្ទបញ្ហេ កណ្ឌាការិកោតិ កណ្ឌកោបកោ។ អបិលាបេ ករោតិ អបិលាបេតិ។ ឆេទេនាតិ នានេសនត្ថេនេន។ សម្មោសបច្ចត្ថិកំ កិច្ចំ អសម្មោសោ, ន សម្មោសាភាវមត្តំ។ គោចរាភិមុខភាវបច្ចុបដ្ឋានាតិ កាយាទិអារម្មណាភិមុខភាវបច្ចុបដ្ឋានា។

ទោសិយា ឆព្វិសាយក្កិយា, អញ្ញា អវយវេ, ទោសិស្ស ច អរិយសាវកស្ស អញ្ញា ការណំ បតិដ្ឋានាយូហនា ឱឃតរណសុត្តវណ្ណនាយំ (សំ។ និ។ អដ្ឋ។ ១។១។១) –

“កិលេសវសេន បតិដ្ឋានំ, អភិសង្ខារវសេន អាយូហនា។ តណ្ហាទិដ្ឋីហិ បតិដ្ឋានំ, អវសេសកិលេសាភិសង្ខារេហិ អាយូហនា។ តណ្ហាវសេន បតិដ្ឋានំ, ទិដ្ឋិវសេន អាយូហនា។ សស្សតទិដ្ឋិយា បតិដ្ឋានំ, ឧច្ឆេទទិដ្ឋិយា អាយូហនា។ លីនវសេន បតិដ្ឋានំ, ឧទ្ធច្ចវសេន អាយូហនា។ កាមសុខានុយោគវសេន បតិដ្ឋានំ, អត្តកិលមថានុយោគវសេន អាយូហនា។ សព្វាកុសលាភិសង្ខារវសេន បតិដ្ឋានំ, សព្វលោកិយកុសលាភិសង្ខារវសេន អាយូហនា”តិ –

វុត្តស្ស បការស្ស ព្ពម អវុត្តានំ វសេន វេទិតព្វា។ យា ហិ អយំ ទោសីតិ វុច្ចតីតិ យោជេតព្វំ។ “ឱឃំ”តិ បទស្ស បដិឱឃំតិ អត្ថោតិ អាហ “កិលេសវដ្ដានុគតាយ វុដ្ឋិតី”តិ។ តំ បន បដិឱឃំ អត្ថតោ ចតុន្នំ វដ្ដានំ បច្ចយោ, តិណ្ណញ្ច វដ្ដកិរិយាតិ អាហ “ចតូហី”តិអាទិ។ សំសារវដ្ដាទយោ ចិយាតិ យថា អញ្ញាតិ ឱឃ សំសារវដ្ដា, ន អញ្ញចិតិវុត្តា, ឱឃមិឝាបីតិ អត្ថោ។ វេនញ្ញរចញ្ញាទយោ ចិយាតិ ឱឃេន បុគ្គលបញ្ញត្តិយា អចិជ្ជមានបញ្ញត្តិការំ ទស្សេតិ។

ទោសាយ វិចត្តន្តីតិ ទោសិត្វាតិ ឱឃំ ការណតោ អញ្ញ-សង្ខាតិ គត្វា វុត្តំ។ ឱឃន្តីតិ ទោសិយោ, ទោសិយោ ឱឃ អញ្ញាតិ ទោសិត្វាតិ វុត្តំ “ឱឃន្តីតិ ទោសិត្វា”តិ។ អនុឱឃន្តីតិ ចិបស្សនាទិនំ ការណានំ ឱឃុប្បត្តានច្ចា សង្ខានំ អនុរូបំ ឱឃន្តិ។ បដិឱឃន្តីតិ កិលេសនិទ្ទាយ ឧដ្ឋហនតោ បច្ចព្វេការេន ច បដិយុត្តំ ឱឃន្តិ។ សម្ពុជ្ឈន្តីតិ អវិបរីតការេន សម្មា ច ឱឃន្តិ។ ឱឃំ ឧបសគ្គានំ អត្ថវិសេសទីបនតា ទដ្ឋព្វា។ ទោសិ-សង្ខា ហិ សព្វវិសេសយុត្តំ ឱឃនំ សាមញ្ញេន គហេត្វា វិតោ។

ចិចិតាតីតិ “តយិទំ ទុក្ខ”ន្តិអាទិនា ចិចិនតិ។ ឧកាសនំ ឆព្វានំ យថាភូតសភាវបដិវេធកស្ស សម្មាទស្ស ចិត្តសនំ យថា អាលោកោ អន្ធការស្ស។ យស្មិំ ឆម្ពេ សតិ ចិត្តោ ភាយ ហោតិ, សោ ឆម្មោ ចិរការោ។ ធ្រួវយិតព្ពតោតិ បវត្តេតព្ពតោ។ កោសជ្ជបក្ខតោ បតិតុំ អប្បទានវសេន សម្បយុត្តានំ បគ្គណ្ហនំ បគ្គហោ។ ឧបត្ថម្ភនំ អនុពលប្បទានំ។ ឧស្សីទនំ លយាបត្តិ, តប្បដិបក្ខតោ អនោសីទនំ ទដ្ឋព្វំ។ បីណយតីតិ តប្បេតិ វឌ្ឍេតិ វា។ ផរណំ បណីតរូបេហិ កាយស្ស ព្យាបនំ។ តុដ្ឋិ ភាយ បីតិ។ ឧទគ្គភាវោ ឧទគ្យំ, កាយចិត្តានំ ឧប្បិលនន្តិ អត្ថោ។ កាយចិត្តទរថបស្សទ្ធនតោតិ កាយទរថស្ស ចិត្តទរថស្ស ច បស្សម្ភនតោ ចូបសមនតោ។ ការយតីតិ វេទ្ធ វេទនាទយោ តយោ ឧន្ធា។ ទរថោ សារម្ភោ, ឧទ្ធច្ចាទយតស្សបច្ចយានំ ឧទ្ធច្ចាទិកិលេសានំ, តប្បដានានំ ច វត្តុំ ឧន្ធានំ អសិថិលនំ។

ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᩣᨴᩥᨠᩥᩃᩮᩈᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᨽᩣᩅᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᨷᩔᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩋᨷᩁᩥᨷ᩠ᨹᨶ᩠ᨴᩈᩦᨲᩥᨽᩣᩅᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩋᩈᩣᩁᨴ᩠ᨵᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ "ᨷᩔᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᩣ ᩋᩈᩣᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣ"ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪓᪔)᪨

ᩈᨾᩣᨵᩣᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨵᩣᨶᨲᩮᩣ ᨮᨷᨶᨲᩮᩣ᪨ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᨿᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣᨷᩦᨲᩥ᪨ ᩋᩅᩥᩈᩣᩁᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᩅᩥᩈᩁᨱᩈᨽᩣᩅᩮᩣ᪨ ᩈᨾ᩠ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᨱ᩠ᨱᨽᩣᩅᩣᨷᩣᨴᨶᩴ ᨶ᩠ᩉᩣᨶᩦᨿᨧᩩᨱ᩠ᨱᩣᨶᩴ ᩏᨴᨠᩴ ᩅᩥᨿ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣᨲᩥ "ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨮᩥᨲᩦ"ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪑᪑) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᩩᨷᩮᨠ᩠ᨡᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᩏᨴᩣᩈᩦᨶᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩣᨲᩥ ᨷᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩩᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣ᪨ ᩈᨾᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨷᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩏᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩍᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᨲᨳᩣᨠᩣᩁᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ ᨷᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ "ᨷᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶᩣ ᨣᩉᨱᩮ ᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨲᩣ"ᨲᩥ ᩐᨶᩣᨵᩥᨠᨠᩥᨧ᩠ᨧᨶᩥᩅᩣᩁᨱᨲᩣᨿ ᩈᨾᨷ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷᨠ᩠ᨡᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣᩈᨠᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩁᨱᩮᨶ ᩈᨾᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶᨷᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣ ᩈᨾᩅᩣᩉᩥᨲᩣ᪨ ᩋᩃᩦᨶᩣᨶᩩᨴ᩠ᨵᨲᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣ ᨲᩣᨴᩥᨠᨲᩣᨲᩥᨧᩣᩁᩴ᪨ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩈᨾᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨷᨠ᩠ᨡᨷᩣᨲᩴ ᩏᨷᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨲᩦ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨷᨠ᩠ᨡᨷᩣᨲᩩᨷᨧ᩠ᨨᩮᨴᩁᩈᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᩩᨷᩮᨠ᩠ᨡᨶᩅᩈᩮᨶ ᨾᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩣ᪨

ᩈᨲᩥ ᩉᩥ ᩃᩦᨶᨷᨠ᩠ᨡᩮ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨷᨠ᩠ᨡᩮ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨷᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩥᨠᩴ᪨ ᩈᨾᩣᨶᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩦᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩩᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨠᨾᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨷᩣᨭᩥᨿᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᨮᨾᩴ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩔᩮᩅ ᨷᨮᨾᩴ ᩅᨧᨶᩔ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩴ ᩏᨷᨠᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩥ ᨧ ᩃᩦᨶᩩᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨷᨠ᩠ᨡᩥᨠᩮᩈᩩ, ᩋᨳᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ᪨

"ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ"ᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩮᩃᩥᨠᩣᨴᩦᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᨽᩣᩅᩴ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᩥᨲᩥ, ᨴᩣᨶᩮ ᩈᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨠᩣᩃᨲᩣᨿ ᩏᨷᨠᩣᩁᨲᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ "ᩃᩦᨶᩩᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩥᨠᨲᩮᩣ ᨧ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᩦᨶᩔᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥᩈᩥᨳᩥᩃᩅᩦᩁᩥᨿᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᨽᩣᩅᨶᩣᩅᩦᨳᩥᩴ ᩋᨶᩮᩣᨲᩥᨱ᩠ᨱᩔ ᩈᨦ᩠ᨠᩩᨭᩥᨲᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ᪨ ᨲᨴᩣ ᩉᩥ ᨷᩔᨴ᩠ᨵᩥᩈᨾᩣᨵᩩᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾ᩠ᨷᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣ ᨶ ᨽᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩋᩃ᩠ᩃᨲᩥᨱᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᨿ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᨴᩩᩔᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ "ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᩏᨩ᩠ᨩᩣᩃᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩋᩔ, ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩃ᩠ᩃᩣᨶᩥ ᨧᩮᩅ ᨲᩥᨱᩣᨶᩥ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩮᨿ᩠ᨿ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪕᪨᪒᪓᪔)᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩅᩦᩁᩥᨿᨷᩦᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣ ᨷᨶ ᨽᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩈᩩᨠ᩠ᨡᨲᩥᨱᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᨿ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᩃᩦᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᨲᩮᩉᩥ ᩈᩩᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨿᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣᩈᨠᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩈᨾ᩠ᨷᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣᨴᩦᨶᩴ ᨽᩣᩅᨶᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ "ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ...ᨷᩮ... ᨷᩦᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩔ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᨽᩣᩅᩣᨿ...ᨷᩮ... ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦ"ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪕᪨᪒᪓᪒)᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨠᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩃᨠ᩠ᨡᨱᨷᨭᩥᩅᩮᨵᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ...ᨷᩮ... ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩈᨾ᩠ᨷᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩣᨾ᪨

ᩏᨴ᩠ᨵᨲᩔᩣᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᨮᩥᨲᩥᨽᩣᩅᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿ ᩋᨶᩮᩣᨲᩥᨱ᩠ᨱᨲᩣᨿ, ᨲᨴᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩅᩦᩁᩥᨿᨷᩦᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣ ᨶ ᨽᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨲᩮᩉᩥ ᩉᩥ ᨲᩴ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᨲᩥᨱᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᨿ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨴᩩᩅᩪᨷᩈᨾᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ "ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨷᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩋᩔ, ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩥ ᨧᩮᩅ ᨲᩥᨱᩣᨶᩥ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩮᨿ᩠ᨿ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪕᪨᪒᪓᪔)᪨ ᨷᩔᨴ᩠ᨵᩥᩈᨾᩣᨵᩩᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾ᩠ᨷᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣ ᨷᨶ ᨽᩣᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩋᩃ᩠ᩃᨲᩥᨱᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᨿ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᨲᩮᩉᩥ ᩈᩩᩅᩪᨷᩈᨾᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨿᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᨿᨳᩣᩈᨠᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᨷᩔᨴ᩠ᨵᩥᩈᨾ᩠ᨷᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣᨴᩦᨶᩴ ᨽᩣᩅᨶᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ "ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᩣᨿᨷᩔᨴ᩠ᨵᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨷᩔᨴ᩠ᨵᩥ...ᨷᩮ... ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾ᩠ᨷᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩔ

ភិយ្យោភាវាយ សំវត្តតី”តិ (សំ។ និ។ ៥។១១១)។ តត្ថ យថាស្ស បស្សទ្ធិអាទយោ ឧប្បន្នបុព្វា, តំ អាការំ សល្លក្ខេត្វា តេសំ ឧប្បាទនវសេន តថា យតនិសិករោត្តាច បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គដ្ឋានិយា ការេតិ ភាវ។ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ បន សព្ពត្ថ ពហូបការោ។ សោ ហិ ចិត្តំ លីនបក្ខិកានំ បស្សទ្ធិអាទីនំ វសេន លយាបត្តិតោ, ឧទ្ធច្ចបក្ខិកានញ្ច ធម្មវិចយាទីនំ វសេន ឧទ្ធច្ចបាតតោ រក្ខតិ, តស្មា សោ លោណធូបនំ វិយ សព្ពព្យញ្ជនេសុ សព្ពកម្មិកអមច្ចោ វិយ ច រាជកិច្ចេសុ សព្ពត្ថ ឥច្ឆិតព្ពោ។ តេនាហ “សតិញ្ច ខ្វាហំ, ភិក្ខវេ, សព្ពត្ថិកំ វទាមី”តិ (សំ។ និ។ ៥។១១៣)។

ញត្វា ញាតព្ពាតិ (សំ។ និ។ ដី។ ២។២។១៨) សព្ពេត្ថា។ វឌ្ឍិ ភាវ វេបុល្ល ភិយ្យោភាវោ បុនប្បុនំ ឧប្បាទោ ជាតិ អាហ “បុនប្បុនំ ជនេតី”តិ។ អភិវុឌ្ឍិ បរិបេក្ខា និព្ពត្តេតិ។ វិវិត្តតាតិ វិវិត្តការោ។ យោ ហិ វិវេចនីយតោ វិវិច្ចតិ, យំ វិវិច្ចិត្វា វិតំ, តទុភយំ ហេតុ វិវិត្តការសាមញ្ញេន “វិវិត្តតា”តិ វុត្តំ។ តេសុ បុរិមោ វិវេចនីយតោ វិវិច្ចមានតាយ វិវេចកបក្ខតាយ វិវិច្ចកិរិយាយ សមង្គី ធម្មសមូហោ តាយ ឯវ វិវិច្ចកិរិយាយ វសេន វិវេកោតិ គហិតោ។ ទុតិយោ បន តថា តថា វិវិត្តភាវតាយ។ តត្ថ យស្មិំ ធម្មបុញ្ជេ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ វិវិច្ចកិរិយាយ បវត្តតិ, តំ យថាវុត្តាយ វិវិច្ចយានតាយ វិវេកសង្ខាតំ និស្សាយ បវត្តតិ, ឯតំ បន តន្និន្នតាតទារម្មណតាហីតិ វុត្តំ “វិវេកំ និស្សិត”ន្តិ។ យថា ច វិវេកវសេន បវត្តំ ឈានំ “វិវេកជ”ន្តិ វុត្តំ, ឯវំ វិវេកវសេន បវត្តោ វិវេកនិស្សិតោតិ ទដ្ឋព្ពោ។ និស្សយដ្ឋោ ច វិបស្សនាមគ្គានំ វសេន មគ្គផលានំ វេទិតព្ពោ។ អសតិបិ បុព្ពាបរការេ “បដិច្ចសមុប្បាទា”តិ ឯត្ថ បច្ចយាតំ សមុប្បាទំ វិយ អភិន្នធម្មាធារា និស្សយករណា សមុច្ចត្ថីតិ។ អយមេវាតិ វិវេកោ ឯវ។ វិវេកោ ហិ បហានវិនយវិរាគនិរោធា ច វេទិតព្ពា។

តទង្គសមុច្ឆេទនិស្សរណវិវេកនិស្សិតតំ វត្វា បដិបស្សទ្ធិវិវេកនិស្សិតតាយ អវចនំ “សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតី”តិអាទិនា ភាវេតព្ពានំ ពោជ្ឈង្គានំ ឥធ វុត្តត្តា។ ភាវិតព្ពពោជ្ឈង្គស្ស ហិ យេ សច្ឆិកាតព្ពា ផលពោជ្ឈង្គា, តេសំ កិញ្ចិ បដិបស្សទ្ធិវិវេកោ។ អជ្ឈាសយតោតិ “និព្ពានំ សច្ឆិករិស្សាមី”តិ មហន្តអជ្ឈាសយតោ។ យទិបិ វិបស្សនាក្ខណេ សង្ខារារម្មណំ ចិត្តំ, សង្ខារេសុ បន អាទីនវំ ទិស្វា តប្បដិបក្ខេ និព្ពានេ អធិមុត្តតាយ អជ្ឈាសយតោ និស្សរណវិវេកនិស្សិតតា ទាហាភិភូតស្ស បុគ្គលស្ស សីតិភូតចិត្តតា វិយ។ ន បដិនិទ្ធា វិបស្សនាបាទកេសុ កសិណារម្មណជ្ឈានេសុ សតិអាទីនំ និព្ពេធភាគិយត្តា។ អត្ថុទ្ធដត្តា បន វិបស្សនា វិយ ពោធិយា មគ្គស្ស អាសន្នការណំ ឈានំ ន ហោតិ, តាបិ តថា ឯកន្តិកំ ការណំ, ន ច វិបស្សនាកិច្ចស្ស វិយ ឈានកិច្ចស្ស និព្ពេធានំ យទេកាតិ កត្វា ន ឧទ្ធដានិ។ ឯត្ថ ច កសិណគ្គហណេន តទាយត្តានិ អារុប្បានិបិ គហិតានីតិ ទដ្ឋព្ពានិ។ តានិបិ ហិ វិបស្សនាបាទកានិ និព្ពេធភាគិយានិ ច ហោន្តីតិ វត្តុំ វដ្ដតិ តន្និន្នការប្បវត្តិតោ។ យទេវ ហិ និព្ពាននិន្នតា, តទេវ ផលនិន្នតាបិ សិយា។ “កុទាស្សុ នាមាហំ តទាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យ”ន្តិ (ម។ និ។ ១។៣៩៦) អាទិវចនមេតស្ស អត្ថស្ស សាធកំ។

វោស្សគ្គ-សទ្ទោ បរិច្ចាគត្ថោ បក្ខន្ទនត្ថោ ចាតិ វោស្សគ្គស្ស ទុវិធតា វុត្តា។ វោស្សជ្ជនំ បហានំ, វិស្សដ្ឋការេន និរាសង្គបតិ ច, តស្មា វិបស្សនាក្ខណេ តទង្គវសេន, មគ្គក្ខណេ សមុច្ឆេទវសេន បដិបក្ខស្ស បហានំ វោស្សគ្គោ, តថា វិបស្សនាក្ខណេ តន្និន្នភាវេន, មគ្គក្ខណេ អារម្មណករណេន វិស្សដ្ឋភាវតោ វោស្សគ្គោតិ វេទិតព្ពោ។ យថាវុត្តេន បការេនាតិ តទង្គសមុច្ឆេទប្បការេន

តក្កិតត្តការយុត្តការណបការេន ច។ បុព្វេ ចោរស្សក-បភេទស្ស អត្ថស្ស វុត្តត្តា អាហ “សកលេន ចេតសា”តិ។ បរិណាមន្តិ វិបស្សនាញាណេ, បរិណតំ មគ្គញាណេ។ បរិណាមេយា នាម បរិបាចេតាតិ អាហ “បរិបច្ចន្តិ បរិបក្កញ្ញា”តិ។ បរិបាចេតា ច អាសេវនលាភេន អាហិតសាមត្ថិយស្ស កិលេសស្ស បរិច្ចជិតុំ តិន្នាមស្ស បក្ខន្តិតុំ ពិក្ខមិសមសការេវា។ តេនាហ “អយញ្ចេ”តិអាទិ។ ឯស នយោតិ យ្វាយំ “តកក្កវិវេកាតិស្សិត”ន្តិអាទិនា សតិសម្ពោជ្ឈង្គេ វុត្តោ, សេសេសុ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គាទីសុបិ ឯស នយោតិ ឯវំ តត្ថ នេតព្វន្តិ អត្ថោ។

ឯវំ អាទិកម្មិកានំ ខេត្តញ្ញុត្តុ អសម្មោហត្ថំ មិស្សកនយំ វត្វា ឥទានិ តិន្នំ តិក្ខលោកុត្តរខេត្តញ្ញុខេមេន អត្ថំ វិភាវេតុំ “ឥទ បនា”តិអាទិ វុត្តំ។ ឥទ បនាតិ ឥមស្មិំ សន្តាសវសុត្តន្តេ។ មគ្គោ ឯវ ចោរស្សកវិបរិណាមី កាមនាមកស្ស ឥទ អធិប្បេតត្តា។ តម្ពា ទោតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ។ សមុច្ឆេទតោតិ សមុច្ឆិន្នតោ។

ជិឃច្ឆាសនស្ស បដមមគ្គញាណា “ទយោ អាសវា”តិ វុត្តំ។ តេបិ អនបាយគមនីយា ឯវ វេទិតព្វា អបាយគមនីយានំ ទស្សនេនេវ បហីនត្តា។ សតិបិ សម្ពោជ្ឈង្គានំ លោកុត្តរត្តេ មគ្គការេន តត្ថ តត្ថ សម្ពោជ្ឈង្គសការានំ មគ្គមយានំ វសេន វុត្តមគ្គត្តយសម្បយុត្តា វេទិតព្វាតិ បវត្តកវេទិតព្វ “វេទិតព្វកាវនាយា”តិ ពុទ្ធិនា កណ្ឌយុត្តា “មគ្គត្តយសម្បយុត្តាយា”តិ អាហ។

កាវនាបហាតព្វអាសវវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១២៊. ខោរមន្តោតិ អាសវប្បហានស្ស វុត្តកុរត្តា តាយ ឯវ វុត្តក្រិយាយ តំ អភិត្ថវន្តោ។ អស្សាតិ បហីនាសវភិក្ខុនោ។ អានិសំសន្តិ តណ្ហាឆេទាទិវុត្តគុណបរិយោសានំ ផលវិសេសំ។ ឯតេហិ បហានាទិសំកិត្តនេហិ។ ផស្សត្តិ ជនេន្តោតិ ឯវំ សម្បស្សាមិនាបិ អភិត្ថវនីយំ មហានិសំសញ្ញា អាសវប្បហានន្តិ តត្ថ អាទរសហិតំ ផស្សាហំ ផប្បាទេន្តោ។ ទស្សនេនេវ បហីនាតិ ទស្សនេន បហីនា ឯវ។ តេន វុត្តំ “ន អប្បហីនេសុ យេវ បហីនសញ្ញី”តិ។

សញ្ញា-សន្តេត អាសវានំ, អាសវសំវរាទិវា សម្ពន្ធវសេន វុត្តិមបវេមវិកប្បានំ ខេវោ ចន្ទេន្តា។ ទស្សនាទិសមយាតិ បរិញ្ញាទិសមយា បរិញ្ញាកិច្ចសិទ្ធិយា។ តេនាហ “កិច្ចវសេនា”តិ, អសម្មោហបដិវេធេនាតិ អត្ថោ។ សមុស្សយោ កាយោ, អត្តភាវោ វា។

អនវជ្ជបីតិសោមនស្សសហិតំ ចិត្តំ “អត្តនោ”តិ វត្តព្វំ អរហតិ អត្តាវហត្តា, ន តន្តិបីឡិតំ អនត្តាវហត្តាតិ បីតិសម្បយុត្តចិត្តំ សន្ធាយាហ “អត្តមនោតិ សកមនោ”តិ។ តេនាហ “តុដ្ឋមនោ”តិ។ អត្តមនោតិ វា បីតិសោមនស្សេហិ គហិតមនោ។ យស្មា បន តេហិ គហិតតា សម្បយុត្តតាវ, តស្មា វុត្តំ “បីតិសោមនស្សេហិ វា សម្បយុត្តមនោ”តិ។ យទេតំ អត្ថតោ ន វិកត្តំ, តំ វុត្តនយត្តា សុវិញ្ញេយ្យត្តា វាតិ វេទិតព្វំ។

សព្វាសវសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សមត្តា។

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

អសម្បាទេត្វាបិ តំ សម្បាទកស្ស ឆម្មស្ស និប្ផត្តិការណភាវេន បរិយាយេន បរិយាយឆេស្សា នាម ហោតិ, ឲចំ តំ ចន្ទំ ជន្តិស្ស និប្ផត្តិតំ, យំ តណ្ហាឌីហិ សចិវេសំ អាយសិតន្តេតោ អាយិសន្តិ ទេហិកោ បិឡកំ អច្ឆាទេតគោរាជនី, តស្ស, តំសជីវស្ស ច ផលចិវេសស្ស និយិត្តកាចបរិយាយេន បរិយាយាយិសន្តិ ចុច្ចតីតិ ជវេស្សន្តោ អាហ “យំ បតិតំ...បេ... ឞ្ញតំ បរិយាយាយិសំ នាយា”តិ។

“សកលមេច ហិតំ, អានន្ទ, ព្រហ្មចរិយស្ស យទិទំ កល្យាណមិត្តតា”តិ (សំ៑ និ៑ ៥៑១, ១) អាទីចចតតោ សាចកេហិ អធិកេតាបិ ទេសិកត្តាធម្មោ សត្វមេចាតិ ចត្តន្នំ អវហតីតិ ចុត្តំ “និប្បរិយាយធម្មោបិ ភគចតោវមេច សន្តកោ”តិ។ សាចកានញ្ហិ ធម្មឌិដ្ឋិបច្ចយស្សបិ ឃោតិសោយតសិការស្ស ចិសេសបច្ចយោ បរតោឃោសោ ច តថាកតាធីនោតិ តេហិ បដិចិទ្ធោបិ ធម្មោ ធម្មស្សាមិនោយេចាតិ ចត្តំ យុត្តំ។ តេនាហ “ភគចតា ហី”តិអាទិ។ តត្ថ អត្ថប្បត្តស្ស យក្ខស្សាតិ កស្សបស្ស ភគចតោ សាសនត្តរធានតោ បភូតិ ឃាច ពុមម្ហា ពុទ្ធុប្បាទា អសទ្ធោធចមេន ន ឧប្បន្នស្ស អវិយយក្ខស្ស។ ឧប្បាទេតាតិ និព្ពត្តេតា។ តំ បនេតំ យក្ខស្ស ភគចតោ និព្ពត្តនំ, ន បច្ចេកពុទ្ធានំ ចិយ សសន្តានេតមេច, អថ ខោ បរសន្តានេតបីតិ ជវេស្សតុំ “អសញ្ជាតស្ស យក្ខស្ស សញ្ជនេតា,អភក្ខាតស្ស យក្ខស្ស អក្ខាតា”តិ ចុត្តំ។ តយិទំ យក្ខស្ស ឧប្បាទនំ សញ្ជាតនត្ថា អត្ថេតោ ញាតនព្ពោច អសម្មោហបដិវេធកាចេតោតិ ចុត្តំ “យក្ខញ្ញូ យក្ខចិទូ”តិ។ អក្ខាតំ បនស្ស ពុក្យសលការេចនាតិ ចុត្តំ “យក្ខកោចិនោ”តិ។ សត្វាទោ ឃថាកតំ យក្កំ អត្ថកច្ឆន្តីតិ យក្កានុកា ភគចតោ ឲថ តំ យក្កំ ពុដ្ឋ អធិកមតតោ។ បច្ឆា បរទេតា សម្មា អត្ថ អត្ថ អាកតា បដិបន្នាតិ បច្ឆា សមន្នាកតា។

ជានំ ជានាតីតិ ជានិតព្ពមេច អភិញ្ញេយ្យាទិភេទំ ជានាតិ ឲកត្តហិតបដិបត្តិតោ។ បស្សំ បស្សតីតិ តថា បស្សិតព្ពមេច បស្សតិ។ អថ ចា ជានំ ជានាតីតិ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណេន ជានិតព្ពំ ជានាតិមេច។ ន ហិ បទេសញាណេន ជានិតព្ពំ សព្ពំ ឲកត្តតោ ជានាតិ។ បស្សំ បស្សតីតិ ឌិព្ពចក្ខុ បញ្ញាចក្ខុ ធម្មចក្ខុ ពុទ្ធចក្ខុ សមន្តចក្ខុសង្ខាតេហិ បញ្ចហិ ចក្ខូហិ បស្សិតព្ពំ បស្សតិមេច។ អថ ចា ជានំ ជានាតីតិ ឃថា អញ្ញេ សចិបល្លាសា កាមរូបបរិញ្ញាចាឌិតោ ជានន្តាបិ ចិបល្លាសចមេន ជានន្តិ, ន ឲចំ ភកចា។ ភកចា បន បហីនចិបល្លាសត្តា ជានន្តោ ជានាតិមេច, ឌិដ្ឋិជស្សនស្ស ច អភាចា បស្សន្តោ បស្សតិមេចាតិ អត្ថោ។ ចក្ខុភូតោតិ បញ្ញាចក្ខុមយត្តា តស្ស ច បត្តត្តា សត្តេសុ ច តទុប្បាទនតោ ជស្សនបរិណាយកដ្ឋេន លោកស្ស ចក្ខុ ចិយ ភូតោ។ ញាណភូតោតិ ឲតស្ស ច ឲចមេច អត្ថោ ជដ្ឋព្ពោ។ ធម្មា ចោវិធិបក្ខិយា, ព្រហ្មា ធកោ្កា, តេហិ ឧប្បន្នត្តា, តេសំចា បត្តត្តា អធិកតត្តា, លោកស្ស ច តទុប្បាទនតោ “ធម្មភូតោ,ព្រហ្មភូតោ”តិ ច ចេទិតព្ពោ។ ចត្តាតិ ចតុសច្ចធម្មំ ចទតីតិ ចត្តា។ ចិរំ សច្ចប្បដិវេធំ បចត្តេន្តោ ចទតីតិ បចត្តា។ អត្ថស្ស និន្នេតាតិ ធម្មតាសន្តានំ បរមត្ថំ និព្ពានគច្ឆំ និទ្ធាវេត្វា ជវេស្សតា, បិបឃិតា ចា។ អមតស្ស ទាតាតិ អមតំ សច្ឆិកិរិយំ សត្តេសុ ឧប្បាទេន្តោ អមតំ ជទាតីតិ អមតស្ស ទាតា។ ចោធិបក្ខិយធម្មានំ តទាយត្តភាចតោ ធម្មស្សាមី។

“ឃា ច និព្ពានសម្បត្តិ, សព្ពមេតេន លព្ភតិ;

សុទោ ចិបិនោកា បុញ្ញានំ, អធិប្បាយោ សមិជ្ឈតិ។ (ខេបេខោ៑ ១១);

និព្ពានបដិសំយុត្តា, សព្ពាសយុត្តិទាយកោ”តិ –

ឯវមាទិ. ភគវតោ វចនំ សុត្វា ឯវ ភិក្ខូ ទានាទិបុញ្ញានំ វិវដ្ដសន្និស្សិតំ ជានន្តិ, ន អញ្ញថាតិ វុត្តំ “បរិយាយធម្មោបិ...បេ... បដិលភតី”តិ. “ឯទិសំ បរិក្ខិតព្ព”ន្តិ កប្បិយស្ស ច ចីវរាទិបច្ចយស្ស ភគវតោ វចនេន វិនា បដិគ្គហោបិ ភិក្ខូនំ ន វដ្ដតិ, កុតោ បរិភោគោតិ អាហ “និប្បរិយាយាមិសម្បី”តិអាទិ.

បរិយាយាមិសស្ស ភគវតោ សត្ថុការេន បរិយាយធម្មស្ស តទ្វារេនេវ ជីវិតោ. តេនេវ សាមិកានំ ទេស្សន្តោតិ សម្ពន្ធោ. តស្មាតិ អត្តាធិតបដិលោមបដិក្ខេបតាយ អត្តនោ សត្ថុកត្តា ច. តត្ថាតិ តស្មិំ ធម្មាមិសេ.

បច្ចយា ចីវរាទយោ បរមា បិហយិតព្ពាការេន ឧត្តមបរិយាទា ឯតស្ស ន ឧត្តរិមនុស្សធម្មា អប្បិច្ឆតាទយោ ចាតិ បច្ចយបរមា, លាភកាមីតិ អត្ថោ. តណ្ហុប្បាទេសូតិ “ចីវរហេតុ វា, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតិ, បិណ្ឌបាតសេនាសនេតិភវាភវហេតុ វា, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជតី”តិ (ទី. និ. ៣.៣១១; អ. និ. ៤.៩; ឥតិវុ. ១០៥) ឯវំ វុត្តេសុ ចតូសុ តណ្ហុប្បត្តិកោដ្ឋាសេសុ. អប្បិច្ឆតាសន្តុដ្ឋិសល្លេខបវិវេកាទយោ អប្បិច្ឆតាទយោ.

តត្ថាតិ តស្មិំ ធម្មាមិសេ, តេសុ វា ធម្មបដិគ្គាហកេសុ ភិក្ខូសុ. ភវិស្សតិ វា ឯវំ តត្ថាតិ យោជនា. ឋានស្មិំ បគេវ តត្ថាតិ តស្មិំ ធម្មាមិសេ ពាហុល្លច អត្ថោ ឧត្តានោ. អធិប្បាយោ អាមិសទាយាទតាយ ឧប្បជ្ជនកអនត្ថានុប្បាទស្ស ធម្មទាយាទតាយ ឧប្បជ្ជនកអត្ថុប្បត្តិយា ច អាកង្ខា. តេនាហ “បស្សតី”តិអាទិ. តត្ថ អាមិសេ ឧបក្កិលិដ្ឋានន្តិ អាមិសហេតុ វិប្បដិបន្នានំ. អតីតកាលេតិ កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ. កបិលស្ស ភិក្ខុនោ វត្ថុ កបិលសុត្តេន, “សង្ឃាដិបិ អាទិត្តា ហោតី”តិអាទិនា លក្ខណសុត្តេន (សំ. និ. ២.២១៨) ច វិភាវេតព្ពំ. អាមិសគរុកា អប្បគ្ឃភាវេន កូដកហាបណោ វិយ និត្តេជា សមណតេជេន អនុជ្ជលតោ និព្ពុតង្គារោ វិយ និប្បភា ច ហោន្តីតិ យោជនា. តតោតិ បច្ចយគរុកភាវតោ. វិវត្តិតចិត្តោតិ វិនិវត្តិតមានសោ, សល្លេខវុត្តីតិ អត្ថោ.

ធម្មទាយាទាតិ ឯត្តាវតា អន្តោគធាវធារណំ វទន្តិ តេន អវធារណេន និវត្តិតព្ពំ វិការេតុំ “មា អាមិសទាយាទា”តិ បដិក្ខេបេបិ ទស្សិតោ. តេន ច វិការេតុំ អធិប្បាយាតិសយវិការេតព្ពម្បិ ទស្សិតោ, តថា អាទីនវវិការេតេន ធម្មទាយាទតាបដិក្ខេបេ អបរិសិតព្ពាតិ ហេដ្ឋា កត្វា វត្តព្ពាតិ. អាទិយាតិ ឯត្ថ យស្មា អា-ការោ បរិយាទេត្វា, តស្មា ធម្មទាយាទតាវិធុរេន អាមិសទាយាទភាវេន ហេតុភូតេន, ការណភូតេន វា អាទិយំ វិនេវនំ វិញ្ញូហិ វិរុំ ការណំ វចនត្តស្ស ហោតីតិ អាហ “វិរុំ កាតព្ពា”តិ. តេនាហ “វិញ្ញូហិ ការណា គរហេយ្យាថាតិ វុត្តំ ហោតី”តិ.

“អត្ថិ មេ តុម្ហេសុ អនុកម្បា...បេ... នោ អាមិសទាយាទា”តិ ភិក្ខូ អត្តនោ ការុណាយតាកិត្តំ តេសំ យុត្តករំ, “អហម្បិ តេនា”តិអាទិ បន តេនាបិ សវិសេសំ យុត្តករណន្តិ អាហ “អតីវ យុត្តករណន្ត”ន្តិ.

តាញអកបដិបទាកយោ តាញអកសុត្តាទីសុ (សុ· និ· ៤៥៣-៤៦៥) អាកពបដិបត្តិយោ· តា បត យស្មា តាញអកទេ្វទាទីហិ បដិបន្នា បរេយសេល្លខចុត្តិក្ខតា អតិរុក្ខដ្ឋបដិបត្តិយោ, តស្មា ឥធ ធម្មទាយាទបដិបទាយ ថ្នាទហលាភាទេន ថ្នដ្ឋេរិ· សក្កិក្ខតាតិ តាយ បដិបត្តិយា ចុច្ចយាតាយ “កិំ មេ ចិតា បដិបន្នកោ អត្ថី”តិ អសង្គហត្ថាតំ បច្ចក្ខករលោត សក្កិក្ខតា· ឥមិស្សិត្តិ “ត្រមេយ្យ មេ កិល្លេច ធម្មទាយាទា”តិអាទិកោ ចាតេញ្ញ· មេសត្តិ “ត្រមេយ្យ មេ”តិអាទិកំ សុក្កបត្លេ អាកតំ បរិញ្ញាបដំ· ចុត្តកយបច្ចត្តិកោតាតិ “តេត ធម្មទាយាទកាទេន តោ អាយិនទាយាទកាទេនា”តិ ឯចំ កហ្យបត្លេ ចុត្តកយស្ស បដិបត្លេត·

១០·ទោយតំ សុត្វាតិ បដិបន្នកស្ស បុក្កលស្ស បសំសតំ សុត្វា យទា តំ សបរិសស្ស អាយស្មតោ ថ្នបសេតស្ស បដិបត្តិយា សីលទោយតំ សុត្វា· តិបិតបកត្តិ ឥមិតា ឥធ-សទ្ទស្ស អតត្ថកពយាហ· បចារិតោតិ បដិក្កេបិតោ· យោ ហិ កុដ្ឋេត្តោ កោដេតេត ពិទេ្ធា បរិទេសពោត ថ្នបតីតកោដតំ បដិក្កិបតិ, សោ តេត បចារិតេត បដិក្កេបិតោ តាម ហោតិ· តេតាហ “បចារិតោតិ…បេ… ចុត្តំ ហោតី”តិ· បកាតេហិ ឥទ្ធាទីហិ ចាតេតិ សញ្ញាទិកោ យាចាបេតិ កតេ្តា ពតោតិ ឧតាយាតិ បចារណា, អាបត្តិចិតេសាធតាយ អត្តទោស្សក្កោ ខ្ពការសកាតំ· សា បត យស្មា តេយុមេយ្យត ចស្សំចុត្វេហិ កាពឌ្ឍា ចុត្វា, តស្មា “ចស្សំចុត្វបចារណា”តិ ចុត្តំ· បចាតេតិ បច្ចមេ ឥច្ឆាមេបតិ ឧតាយាតិ បចារណា, ឌីចទាទីហិ ថ្នបតិមត្តកា· បការស្សត្តា ចារណាតិ បចារណា, ចិបក្ខពតកោដតាទិចត្រទ្ទសហិតោ កោដតបដិក្កេបោ· សា បត យស្មា អតតិទិត្តកោដតតិមិត្តាយ អាបត្តិយា ការណំ ហោតិ, តស្មា “អតតិទិត្តបចារណា”តិ ចុត្តា· យាចតត្វកោដតស្ស បចារណា យាចតត្វបចារណា, បរិយេសិតកោដតស្ស ថ្នបតីតាហារបដិក្កេបោតិ អត្ថោ·

“ក្ខត្តាចី”តិ ចចតតោ កោដតបរិបុរិតា ឥធាធិប្បេតាតិ អាហ “បរិបុណ្ណោតិ កោដតេត បរិបុណ្ណោ”តិ· បរិយេសិតោតិ ឧត្វាបិ ឧមេច តយោ “កោដតេត កោដតកិរិយាយ បរិយេសិតោ”តិ· អដ្ឋកថាយំ បត អធិប្បេតត្ថំ បិកេដំ កត្វា ឥស្សេតុំ កោដត-សទ្ទស្ស លេបោបិ ចុត្តោ· ឆាតោតិ ពិទេ្ធា· សាធកាតីតិ ខាបកាតិ· បរិយេសិតកោដតំ សុហិតយាចទត្វតាកហលហិ ក្ខត្តាចិតាទយោ, ក្ខត្តាចិតាទិក្កហលហិ ចា ឥតទេ ទោរិធិតា ហោត្តីតិ អញ្ញាមញ្ញំ តេសំ ខាបកខាបេតត្តំ ឥស្សេតុំ “យោ ហី”តិអាទិ ចុត្តំ· ឧចំ លហិបិ បទេហិ ថ្នទាចទេហកំ កោដតំ ឥស្សិតំ, តត្ថា តោ បរិកប្បតាចមេសតា ត ហិ ករចា ឧចំ កុដ្ឋតិ· តេតាហ “សត្តមេទ្ធោតំ បរិកប្បេត្វា ចុត្តំ”ត្តិ·

“សិយា ឧច, តាបិ សិយា”តិ ច ឥធំ អត្ថទ្វយម្បិ ឥធ សម្ភចតីតិ ចុត្តំ “ឥធ ថ្នកយម្បិ ចដ្ដតី”តិ· អធាតិ អតត្តរំ, មេម កោដតសមេតត្តរមេចាតិ អតេ្វា· តំ បត យស្មា យទាចុត្តកាលបច្ចាយសតំ ហោតិ, តស្មា “តមិព្រកាលេ”តិ ចុត្តំ· អប្បរុទ្ធហទិតោតិ រុហយាតតិលាធិហទិតទហិតោ· អភាចេទ្វោ ច អយំ អប្ប-សទ្ទោ “អប្បិទ្ធោ”តិអាទីសុ (ម· និ· ១·២៥១, ១១៩; សំ· និ· ២·១៣៥) ចិយ·

ពធិតោបីតិ បិ-សទ្ទោ អចុត្តសម្បច្ចយតេ្ថា· តេត ចាបសមីករណាធិ សង្គណ្ហាតិ· តថា ហេស ចុត្ត-សទ្ទោ “តោ ច តោ បដិចុត្ត”ត្តិអាទីសុ (បារា· ១៥៨) ចាបសមីករណេ ឥស្សតិ, “បត្តលេយោ បទេតត្តចុត្វោ”តិអាទីសុ (ខុទ្ទបា· ១១១) ឌីចិតចុត្តិយំ, “បណ្ឌុបលេសោ ឥត្តតា

ປຈຸເຕ຺ຕາ”ຕິອາທີສຸ (ປາຣາ· ໘໑; ປາຈິ· ໙໙໙; ມຫາວ· ໑໒໘; ມ· ນິ· ໒·໓໘) ອປກເມ, “ກິໍ ປຈຸຕ຺ຕໍ ສມີຫິຕ”ນ຺ຕິອາທີສຸ (ທີ· ນິ· ໑·໑໕໓) ປິຈ຺ຈາກກາເຣນ ປວຕ຺ຕິເຕ, ເລີເກ ປນ “ວຸຕ຺ຕໍ ປຣາຍຓ”ນ຺ຕິອາທີສຸ (ມຫາກາສ ລີ·໑·໑໙) ອເນ຺ກຖ ທິສ຺ສຕີຕິ·

ນ ເອຕ຺ຖ ປິຓ຺ຑປາຕິເກນ ສປທານຈາຣິກຕາ ນິວາຣິຕາ, ປິຓ຺ຑປາຕິກງ຺ຄໍ ປນ ອນິວາຣິຕ຺ວາ ສປທານປະຕິປຕ຺ຕີຕິ ເອຕ຺ຖ ກາຣຓໍ ທສ຺ເສນ຺ໂຕ ອາຫ “ປິຓ຺ຑປາຕໍ...ເປ... ຖິຕິກາເລປີ”ຕິ· ຕຕ຺ຖ ຖິຕິກາເລປີຕິ ກຍ຺ຍາກາຕຸໂຍາເກນ ເລເປຍ຺ຍ· ເຕນາຫ “ອາສິຕ຺ຕສ຺ສປິ ປກ຺ເກປິຕ຺ວາ”ຕິ· ອາສິຕ຺ຕສ຺ສປິນ຺ຕິອາສິຕ຺ຕສ຺ສປິປຕ຺ຕໍ·

ກິຍ຺ຍາປີຕິ ອຍໍ “ສຫີປີ”ຕິ ຖລຍຸຕາ ສຍານເຕ຺ຕາ ນິປາເຕາ· ນິປາເຕາ ຈ ນາມ ຍຕ຺ຖ ຍຕ຺ຖ ຈາເຣຍ຺ຍ ປຍຸຊ຺ຊຕິ, ເຕນ ເຕນ ວຕ຺ຕພ຺ພຕ຺ເຖາຕເກາ ເຫາຕີຕິ ຖລສ “ປິຓ຺ຑປາຕ”ນ຺ຕິອາທິນາ ອນຸຄ຺ຄາປສໍສາວເສນ ວຸຕ຺ຕສ຺ສ ອຕ຺ເຖາສ຺ສ ເຂາຕເກາຕີ ອທິປ຺ປາເຍນ “ອນຸຂາຕສປໍສເນຕ຺ເຕ ນິປາເຕາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ອນຸຄ຺ຄາປສໍສາເຣຍ຺ຍ ປນ “ອສມ຺ມາຈເນຕ຺ເຕ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ສີຍາ ປຸຣິເມເຍ ສມ຺ມາຈຕາວິການເຕາ ອທິກຕ຺ຕາຕຸເລັຍເຕາ ຈ·

ເອກຈາເຣ ປວຕ຺ຕໍ ປິຓ຺ຑປາຕປະຕິກ຺ເຂປໍ ກໍ ທີຂເຕ຺ຕໍ ອປ຺ປິຈ຺ຉຕາທີໍ ກາຣຓໍ ເຫາຕີຕິ ເຈາທເນ ສກ຺ຖາຍາຫ “ຕສ຺ສ ຫີ”ຕິອາທີ· ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ຣິຈ຺ຉຕາຕິ ອຕ຺ຣ ຖຈ຺ຉຕີຕີ ອຕ຺ຣິຈ຺ເຉາ, ຕສ຺ສ ກາເວາ ອຕ຺ຣິຈ຺ຉຕາ, ອຕ຺ຕເຕາ ປເຣລິກປຕ຺ຖນາ· ຕຖາ ຫິ ວຸຕ຺ຕໍ “ສຸຣິເມເຍ ສກເລິເກນ ອສນ຺ຕຸຖ຺ຖີ, ປເຣລິເກ ຈ ປຕ຺ຖນາ, ເອຕໍ ອຕ຺ຣິຈ຺ຉຕາລກ຺ຂຓ”ນ຺ຕິ (ວິພ· ອຖ຺· ໕໓໘)· ປາປິຈ຺ຉຕາຕິ ອສນ຺ຕຄຸຓສມ຺ພາວນາທິປ຺ປາຍຕາ· ປາປາ ຖຈ຺ຉາ ເອຕສ຺ສາຕິ ປາປິຈ຺ເຉາ, ຕສ຺ສ ກາເວາ ປາປິຈ຺ຉຕາ· ຍຖາຫ “ອສນ຺ຕຄຸຓສມ຺ພາວນຕາ ປະຕິຄ຺ຄຫເຓ ຈ ອມຕ຺ຕຍ຺ຍຸຕາ, ເອຕໍ ປາປິຈ຺ຉລກ຺ຂຓ”ນ຺ຕິ (ວິພ· ອຖ຺· ໕໓໑)· ມຫນ຺ຕານິ ວຕ຺ຖູນິ ຖຈ຺ຉຕິ, ມຫຕີ ວາ ຕສ຺ສ ຖຈ຺ຉາຕິ ມຫິຈ຺ເຉາ, ຕສ຺ສ ກາເວາ ມຫິຈ຺ຉຕາ· ຍໍ ສນ຺ຖາຍ ວຸຕ຺ຕໍ “ສນ຺ຕຄຸຓສມ຺ພາວນຕາ ປະຕິຄ຺ຄຫເຓ ຈ ອມຕ຺ຕຍ຺ຍຸຕາ, ເອຕໍ ມຫິຈ຺ຉລກ຺ຂຓ”ນ຺ຕິ· ປຈ຺ເຈກ຺ກຍາເຕາ ນິວາເຣສ຺ສຕີຕິ ເຍາເຊຕາ· ອສ຺ສ ກິລ຺ເຕາ ສໍວຕ຺ຕິສ຺ສຕິ ປິຓ຺ຑປາຕປະຕິເກ຺ຂປາ·

ມຫິເຈ຺ຉາ ປຸຄ຺ຄເລາ ຍຖາ ປຈ຺ຈຍທານເສນ ປຈ຺ຈຍທາຍເກຫິ ຄຣີຕໍ ອສກ຺ເກາເຫຍ຺ຍາ, ເອວໍ ປຈ຺ຈຍປຣິເຍສນເສນ ອຕ຺ຕານໍປີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ “ອຕ຺ຕເນາປິ ຢຖ຺ຖາກາຕຍິປີ ທຸຄ຺ເຄາ ເຫາຕີ”ຕິ· ສນ຺ຖາເຍຍ຺ຍສ຺ສ ຈີຕິປາຕເສນ ປວຕ຺ຕິຍາ ອຍ຺ຍສ຺ສ ຄເຣ ລະເຣຊ຺ເຕ຺ຕາ· ທິຕ຺ຕປເຕ຺ຕາຈາຕິ ເຍສຸ ກຸເລສຸ ປະຕິປິຓ຺ຑເນນ ປວຕ຺ຕຕິ, ເຕສໍ ສຕ຺ຕປຖ຺ຖິຍໍ ອຕ຺ຕເນາ ຍຖາລຄ຺ຄໍ ຄຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ກິຍ຺ຍໍ ອລຄ຺ຄາ ທິຕ຺ຕປເຕ຺ຕາ ຈິຫາຣໍ ປຈິສິຕ຺ວາ ນິປຊ຺ຊຕິ ຊີຍຖາຄຸຕ຺ຕເລັຍ຺ຍາຕາຕິ ອທິປ຺ປາເຍາ· ຍຖາລຄ຺ຄປຈ຺ຈຍປຣິເຫາເຣນ, ປຸນ ປຣິເຍສນາຕາປຊ຺ເຊນ ອຕ຺ຕເນາ ສຸກເຣຕາ, ຍຖາລຄ຺ຄປຈ຺ຈເຍນ ອຈຍ຺ຍາ ອກຕ຺ວາ ສເນ຺ຕາສາປຕ຺ຕິຍາ ສຸປຖ຺ຖາກາສໍ ສຸກເຣຕາ ເວທິຕພ຺ພາ·

ກຖາວຕ຺ຖູຕິ ອປ຺ປິຈ຺ຉຕາທິປະຕິສໍຍຸຕ຺ຕານໍ ກຖານໍ ວຕ຺ຖູຕິ ກຖາວຕ຺ຖູ, ອປ຺ປິຈ຺ຉຕາເທຍາ ເອວ· ທີຟີຕິ ທີຟີ ກຖາວຕ຺ຖູ· ອຕິສເລ຺ລຂິກາຕິ ອຕິວິຍ ກິເລເສ ສລ຺ລີຂຕີຕິ ອຕິສເລ຺ລເຂາ, ອປ຺ປິຈ຺ຉ ຕາທິຄຸຓສມຸທາເຍາ, ເສາ ເອຕິສ຺ສາ ອຕ຺ຖີຕິ ອຕິສເລ຺ລຂິກາ, ມຫິຈ຺ຉຕາທີນໍ ຕທງ຺ຄາທິ ວເສນ ອປິ ອປ຺ປິຈ຺ຉຕາທິປະຕິສໍຍຸຕ຺ຕາ· ເຈເຕາວິວຣຓສປ຺ປາຍາຕິ ກຸສລຈິຕ຺ຕປ຺ປວຕ຺ຕິຍາ ນິວາຣຓໍ ນີວຣຓໍ ກໍ ສປ຺ປາຍາ· ສມຖວິປສ຺ສນໍ ສປ຺ປາຍາ· ສມຖວິປສ຺ສນາຈິຕ຺ຕເສ຺ສຸ ວາ ວິວຕິກາວຣຓາຍ ສປ຺ປາຍາ ອຸປກາຣິກາຕິ ເຈເຕາວິວຣຓສປ຺ປາຍາ· ເອກຕ຺ຕິຕ຺ຖີຄາຍາຕິອາທີ ເຍນ ຕີຕ຺ຖີຄາທິອາທິສໍເສນ ອຍໍ ກຖາ ອຕິສເລ຺ລຂິກາ

ចេតោបរិនីចរលាឍបព្វាយា ច តាយ ហោតិ, តំ ទស្សេតុំ វុត្តំ តត្ថ ឯកន្តនិព្ពិទាយាតិ ឯកំសេន វដ្ដេ និព្ពិន្ទនត្ថាយ។ វិរាគាយ និរោធាយាតិ តស្សេវ វិរជ្ជនត្ថាយ និរុជ្ឈនត្ថាយ។ ឧបសមាយាតិ សព្ពកិលេសវូបសមាយ។ អភិញ្ញាយាតិ សព្ពស្សាបិ អភិញ្ញេយ្យស្ស អភិជាននាយ។ សម្ពោធាយាតិ ចតុមគ្គសម្ពោធាយ។ និព្ពានាយាតិ អនុបាទិសេសនិព្ពានាយ។ ឯតេសុ ហិ អាទិតោ តីហិ វិបស្សនា វុត្តា, បុន តីហិ មគ្គោ, និព្ពានេន និព្ពានំ។ ទេន សមថវិបស្សនា អាទឹ កត្វា និព្ពានបរិយោសានោ អយំ សទេព្វា វុត្តវិយត្តស្សធម្មោ ធសកថាចត្តលីភិតោ សម្ពុទ្ធតីតិ ធស្សេតិ។ បរិបូរេស្សតីតិ តំសភាវតោ វុត្តការតោ ច វិចត្តិស្សតិ។ អប្បិច្ឆតាទយោ ហិ ឯកថាវីរាបុត្តា វុត្តិ តទត្ថាយ វិចត្តិស្សតិ។ កថាចត្តុបរិបូរណំ វិក្កាបរិបូរណញ្ច វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពំ។

អយតំ និព្ពានត្តំ អនុបាទិសេសនិព្ពានធាតុំ។ ព្ពុតរា បន សេក្ខាសេក្ខភូមិបរិបូរិយា បរិបុណ្ណា។ និព្ពានបរិបូរិ ចេត្ថ តធាចហភូមិបរិបូរិចេសេន បរិយាយតោ វុត្តាតិ វេទិតព្ពា។ ព្ពុធាតិ យាយំ អប្បិច្ឆតាទីនំ អនុក្កមបរិចុទ្ធិយា គុណបរិបូរិតា, តំ វុបយាយ សារេត្វា “សេយ្យថាបិ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ បិចុស្សកោតិ ចស្សានយានេស វុឌ្ឍិតោ។ សោ ហិ វិរានុប្បចត្តិ ហោតិ។ បព្ពតកក្ខរា បព្ពតេសុ វុបច្ចកាធិច្ចកាបកចតិប្ផរានីតទីយោ។ សរសាខាតិ យត្ថ វុបរិវុត្តបទេសតោ វុធកំ អាគន្ត្វា តិដ្ឋតិ ចេច សន្ទតិ ច, តេ។ គុសោរាព្ភា គុច្ឆកាតត្យអាកា។ គុត្តនីយោតិ បព្ពតបាទតោ និក្ខន្តា គុច្ឆកាតនីយោ។ តា ហិ យហាតទីយោ ឌុតវត្តិយោ បរិបូរេត្តិ។ បរយភូមាយាទត្តិ បរមំ វុត្តមំ ភូមាយាទតាចំ, បរមំ ភូមាយញ្ជ ចា។ តេ និក្ខតិ តេ ភូមបដិក្កាហកេ និក្ខ។ សន្តិយោ ទេទេត្វាតិ មូលគុណហិ អប្បិច្ឆតាទីហិ យោ ទេទេត្វា។

វុក្កហេត្វាតិ អត្តតោ ញាណតោ ច វុបធារណចេសេន កហេត្វា អចិបរិតំ កហេត្វា។ សំសទេត្វាតិ យយ ទេសតានុសារេន យយញ្ញាសយំ អចិសន្ទិញ្ញា។ យថា ព្ពុធេច ចិទេត្តរីតិ យថា ព្ពុលិវិស្សា ភូមាយាទទេសតាយ ចិទេត្តរិ, ឯវំ អញ្ញាតត្វាបិ ភូមទោយតត្ថំ កត្វាគុហិ បចិសទេត្វា ចិទេត្តរិ។ ឯកញ្ញាសយាយាតិ សយាតាធិប្បាយាយ។ យតិយាតិ បញ្ញាយ។ អយំ ទេសតា អក្កាតិអាទី កកចា ភូមសេតាបតី គុណតោ ឯច បក្កល្ហាតីតិ កត្វា វុត្តំ។

ចិត្តកតិយាតិ ចិត្តចសេន កាយស្ស បរិណាមនេន “អយំ កាយោ ព្ពុធំ ចិត្តំ វិយ ហោតុ”តិ កាយស្ស ចិត្តេន សមាតកតិកតាធិដ្ឋានេន។ កធំ បន កាយោ ទន្ធប្បចត្តិកោ លហុបរិចត្តនចិត្តេន សមាតកតិកោ ហោតីតិ? ន សព្ពថា សមាតកតិកោ។ យទេច ហិ កាយចសេន ចិត្តបរិណាមនេ ចិត្តំ សព្ពថា កាយេន សមាតកតិកំ ន ហោតិ។ ន ហិ តទា ចិត្តំ សភាចសិទ្ធេន អត្តនោ ខណេន អចត្តិត្វា ទន្ធចុត្តិកស្ស រូបធម្មស្ស ខណេន ចត្តិតុំ សក្កោតិ, “ព្ពុធំ ចិត្តំ អយំ កាយោ វិយ ហោតុ”តិ បន អធិដ្ឋានេន ទន្ធកតិកស្ស កាយស្ស អនុចត្តកតោ យាច ព្ពុដ្ឋិតដ្ឋានប្បត្តិ, តាច កាយកតិ អនុលោមេត្តមេច ហុត្វា សន្តានចសេន បចត្តមានំ ចិត្តំ កាយកតិកំ កត្វា បរិណាមិតំ នាម ហោតិ, ឯវំ “អយំ កាយោ ព្ពុធំ ចិត្តំ វិយ ហោតុ”តិ អធិដ្ឋានេន បកេច លហុសញ្ញាយ សុខសញ្ញាយ ច សម្បាទិតត្តា អភាវិតិទ្ធិបាទានំ វិយ ទន្ធំ អចត្តិត្វា យថា លហុំ កតិបយចិត្តចារេហេច ព្ពុដ្ឋិតដ្ឋានប្បត្តិ ហោតិ, ឯវំ បចត្តមានោ កាយោ ចិត្តកតិកាកានេនេច បរិណាមិតោ នាម ហោតិ, ន ឯកចិត្តក្ខណេនេច បចត្តិយា។ ឯចញ្ច កត្វា ទិវេហុសម្បិត្តិបច្ចាសាល្ហុបយាបិ វុបចារេន ចិតា ភុដ្ឋតទំ យុត្តា ហោតិ, អញ្ញថា ភូមតាចិសេលីយិតា សិយា។ ន ហិ ភូមាតំ លក្ខណញ្ញថត្តំ ព្ពុធ្វីនលេន កាតុំ សក្កា, កាចញ្ញថត្តមេច បន សក្កាតិ។

ឲ្ឋ៉ កាចេតា អធិប្បាយានុរូបំ កិច្ចតព្វំ អញ្ញាសយំ ញាត្វាតិ ចេតសេសា៉ ដេសកាលេ ចិយ ការ៉តប្បិ ឪ្ថលេលិតេកត្វា ឲច យហាធេទោ ឆយ្ញុំ ពនេឆតិ៉ បក្កត្តស្សាតិ ឰ្តធំ អនាដេទ សាយិចេចតត្តិ ដស្សេន្តោ “បក្កត្តស្ស សតោ”តិអាឌិយាហ៉ កិត្តកោនាតិ កោត បរិយាលោត៉ តំ បត បរិយាលំ យស្មា បរិយេឃ្យស្ស អត្ថស្ស បរិច្ឆិន្នតំ ហោតិ, តស្មា “កិត្តាចតាតិ បរិច្ឆេដចេត”ត្តិ អាហ៉ ត្យការោ បុច្ឆាយត្តិ អយំ ត្យ-សន្ទោ ឰ្តឆេច បុច្ឆាយំ អាកេតាតិ ពត្វា ត្យុត្តំ៉ ត្យ-សន្ទេត ហេតុ ជោតិយតោ អត្ថោ កិំ-សន្ទេត បរិយាណោ អត្ថោ បរិយេឃ្យត្ថោ ច៉ ឲត្ថ សំកិលេសបក្ខោ ចិចេកស្ស អនត្យសិក្កតំ អាយិសងាយាគតា, ទោដាតបក្ខោ តស្ស អត្យសិក្កតំ ឆយុងាយាគតាតិ៉ តីហិ ចិចេកហីតិ ចិចេកត្តយក្កហលំ តដន្តោកឆត្តា ចិចេកបញ្ចកស្ស៉ ចិចេកបញ្ចកក្កហណោ បតស្ស សទ្ទេបត កាយចិចេកោ កហិតោ ត សិយា, តដាយត្តត្តា ចា សត្ថារា តដា បយុជ្ជយាតចិចេកដស្សតចេសេត “តីហិ ចិចេកហី”តិអាឌិ ត្យុត្តំ៉ អញ្ញាតរេយ្យីតិ កស្មា ត្យុត្តំ៉ ត ហិ កាយចិចេកយេត្តត ឆយុងាយាគការចា សិជ្ឈតីតិ? ត, ចិចេកត្តយសត្តិស្សយស្សេច កាយចិចេកស្ស ឰ្តឆាឌិបេ្បតត្តា៉ ឲចត្បា ពត្វា ចិត្តចិចេកក្កហណម្បិ សយត្តិតំ ហោតិ៉ ត ហិ លេកិយជ្ឈាតាឌិកយេត្តត តិប្បរិយាយតោ សត្តឆយុងាយាគការចា ឰ្តច្ឆិតោ, តិន្តាតាឌិកយេត បត សោ ឰ្តច្ឆិតោ, តស្មា សន្តាបិ សាសតេ ចិចេកាត្យសិក្កតា តិន្តាតេបិលោ តិន្តាតបក្ខាទោ តិន្តាតោកឆា ចាតិ ត្យុត្តំ

“តិណ្ណំ ចិចេកាតំ អញ្ញាតរេយ្យី”តិ៉ អសតិ អាលេិកេ អត្ថការោ ចិយ អសតិ ឆយុងាយាគតាយ ឲក់សិយា អាយិសងាយាគតាតិ អាហ “អាយិសងាយាគាច ហោត្តិ”តិ៉ ឲស តយោ ស្យក្កបក្ខេប៊ីតិ ពល្យក្កតោ សាឆាទលចេសេត លត្ថយាតំ អត្ថសាយត្ថា អតិឌិសតិ, ត អត្ថចិសេសំ តស្ស ចិសឌិសត្តា, អត្ថចិសេសយេច ចា អតិឌិសតិ ចិសឌិស្យាហរល្យបិយញោយេត៉ “តិណ្ណំ ចិចេកាតំ អញ្ញាតរ”ត្តិ ឰ្តធំ ឰ្តឆ ត លត្ថតិ៉ តយោបិ ហិ ចិចេកា, តេស្យ ឲកោ ចា ឰ្តតេទ្វយសត្តិស្សយោ ឰ្តឆ លត្ថតិ៉

ត្សទតាប៊ីតិ ត្សឌ្ឍាតតាបិ៉ តេតាហ “តិទោឌ្ឍតាប៊ី”តិអាឌិ៉ កាយំ “បដិកាត្យ”តិ ឲត្ថ បដិ-សទ្ទោបក្ខាយ “សារិបុត្ត”ត្តិ ឌ្ឍបយោកចេតំ, អត្ថោ បត សាយិចេតចេសេតេច ចេឌិតន្តោតិ ដស្សេន្តោ អាហ “អាយស្មតោយេច សារិបុត្តស្សា”តិ៉ ភាកោ ហោត្យតិ ឰ្តយិតាភាកត្ថោ បដិ-សទ្ទោតិ ដស្សតិ លក្ខណាឌិអត្ថាតំ ឰ្តឆ អយុជ្ជតតោ៉ តេតាហ “ឲចំ សទ្ទលក្ខលោត សយេតី”តិ៉ ឌិស្សត្យតិ ញាលោត ឌិស្សត្យ, បស្សត្យតិ ចា អត្ថោ៉ ឌ្ឍបដ្ឋាត្យតិ ញាណស្ស បច្ចបតិដ្ឋត្យ៉ ឌ្ឍក្កហស្សត្តីតិ ចាត្យក្កតំ កិរិស្សត្តិ៉ ចាត្យក្កតកលោត្យា ឌ្ឍក្កហោ៉ បរិយាបុលិស្សត្តីតិ តស្សេច ចេចតំ៉ បុរិបុច្ឆតាឌិតា ចា អត្ថស្ស ចិត្តេ អាបិដតំ បដ្ឋបតំ បរិយាបុលតំ៉ កាលោចតត្តិ យធាត្យត្តស្ស កាលោភាចេត ចេតំ “ហេត្យប្បិកាលោចេត”ត្តិ ពត្វា៉ ត្យត្តត្ថបច្ចាយសតំ តំ-សទ្ទេត កាទិយតីតិ៉ តេតាហ “យស្មា”តិអាឌិ៉

ឲកោតេចាកាទេតាតិ អាយិសងាយាគតាសិទ្ធេត អាឌិយតាសក្កាតេត ឲកោតេច បកាទេត៉ តយេច ហិ អាកាទំ សន្ធាយាហ “កាចតា ត្យត្តយត្ថ”ត្តិ៉ អញ្ញាធា “សត្ត បចិចិត្តស្ស ចិហរតោ សាចកា ចិចេកំ តាត្យសិក្កត្តីតិ ឲកោតេច អាកាទេត សោ អត្ថោ ឆេទេតបិ ត្យទត្តា៉ តីហិ អាកាទេហីតិ អាយិសងាយាគបដិបជាត្យតហិ តិណ្ណំ ចិចេកាតំ អតត្យសិក្កតាកាទេហិ៉ ឲត្តាចតាតិ “ឰ្តឆាត្យសោ…បេ… តាត្យសិក្កត្តី”តិ ឲត្តកោត ពល្យបក្ខេ ឌ្ឍទ្ទសបិដេត៉

ចិត្ថាទតោ ស្យចិតេត្តា ហោតិ អតចេសសតោ សយុទេច តិដ្ឋិត្វា៉ តត្យ ច ឌ្ឍទ្ទេស សត្ថតោបិ អាឌិយតា កាចតា កហិតា, សា ត

តិដ្ឋិដ្ឋាតិ អត្ថយោគេ សន្ធាយាហ “សោ ច លោ”តិអាទិ។ សាវកោ អត្ថក្កុលក្ខស្សាតិ “អាយិសកាយាកា សត្ថុ សាវកា”តិ សត្ថុ បរប្បចាងបរិហរលាត្តយ្យិ “ព្យសេក្ខិ ឆយុកាយាសេហិ កវិតព្ពា”ត្តិ ឯវំ សាវកោ អត្ថកយ្យាតស្ស។ សាវកានំ តំ ន យុត្តំ សាមីចិអកាវតោតិ សោឌតា។ ឯស តសោតិ យតិតំ “ឯត្តាវតាយំ កវចា”តិអាទិតា ពលញ្ញសក្កេ ភូតេទ្ធសស្ស អត្តចិកាកងស្សតយុលេត សព្ពត្ថងស្សតំ, ឯស តសោ ឋក្កបក្កេបិ សព្ពត្ថងស្សេតតិ អធិប្បាយោ។ តេនាហ “អយំ តាវេត្ថ អត្ថវិត្តិក្កយសោឌតា”តិ, សត្តារា ងេសិតាយ ភូតេទ្ធសងេសតាយ យហាលេឆេទេត ងេសិតាយ ច អត្ថវិត្តិក្កយេត សព្ពត្ថេតាតិ អត្ថោ។ យថាត្ថវត្តិ ឯវ ចេត្ថ អត្ថវត្តិ ចេទិតព្ពា។

អដ្ឋត្តបចិចិត្តស្សាតិ ឯកាទិត្តាបងិចិតេវកោ វិយ ទ្គតសេបិ ចិតេវកោ សត្ថុ ឯកត្តិកាវាតិ។ អត្ថវិក្កន្តំ តាយ អត្ថ អត្ថ បូលេត្តិ តប្បឌិក្កេបេត អាហ “ត បរិបូរេត្តី”តិ, ត បរិទ្រាហេត្តីតិ អត្ថោ, ត បរិបូរេត្តីតិ វា ត បរិបិលេត្តីតិ អត្ថោ។ យងក្កេត ហិ ចិតេវកំ តាត្ថវិក្កន្តំ, តងេក្កេត ត បរិទ្រាហេត្តិ, ត បរិបិលេត្តីតិ វា វត្តព្ពាតំ លកត្តីតិ។ កស្មា បនេត្ថ “ចិតេវកំ តាត្ថវិក្កន្តី”តិ ភូតេទ្ធសេ វិយ អចិសេសវេវេត កាយចិតេវកស្សេវ កហណំ កតត្តិ ចោងតំ សន្ធាយាហ “យទិ បតា”តិអាទិ។ បុច្ឆាយាតិ បុច្ឆាតោ អចិសេសសោ សិយា ចិកាកស្ស អលព្ភយាតព្ពា ចិស្សជ្ជតស្ស។ តត្ថ ច “ចិតេវកំ តាត្ថវិក្កន្តី”តិ អចិសេសវេវតតោ បិញ្ញព្ពយំ ចិការោ ត លព្ភតេវាតិ? ត, បងត្តទេត ចិកាចិតព្ពា។ តេនាហ “សោយសញ្ញា ឆយុាត”ត្តិអាទិ។ ញ្យាកលោបក្កេតិ ចិស្សជ្ជតបក្កេ។ ចិស្សជ្ជតញ្ញា ត បុច្ឆា វិយ អចិសេសវេឌាតតា , អវលោ យថាធិប្បេតត្ថចិកឌតត្តិ អធិប្បាយោ។ ទ្គមិតា បងេតាតិ “ចិតេវកំ តាត្ថវិក្កន្តី”តិ ទ្គមិតា បងេត កាយចិតេវកំ អបរិបូរិយាតំ ងស្សេតីតិ អធិប្បាយោ។ ចិត្តចិតេវកំ ភូបងិចិតេវកត្តិ ឯត្តាបិ ឯសេវ តសោ។

ឯត្ថ ច តប្បឌហត្តីតិ បហាតព្ពឆយុាតំ បហាតាកាវវងតំ បហាតលក្ខលចិតេវកាកាវឌីបតំ, តំ ចត្វា បុត “ចិតេវកោ តិក្កិត្តស្សរា”តិ វងតំ តតោ សាតិសយចិតេវកាកាវឌីបតត្តិ តត្ថកយចិតេវកាកាវងស្សេតេត “សោយសញ្ញា ឆយុាត”ត្តិអាទិតាវ បរិទីសេសវធាលេយត “ចិតេវកំ តាត្ថវិក្កន្តី”តិ ទ្គមិតា ចិតេវកថ្វយមុលក្ខតកាយចិតេវកាកាវងស្សតំ កតត្តិ ឯង្គព្ពា។ អចិកតតញ្ញាតាយ តំ តំ បរិក្កាលេឌាតំ ពាហុំ លត្តិ អាទិយត្តីតិ ពាហុលិ, ពាហុលិ ឯវ ពាហុលិកា យថា “វេតយិកោ”តិ (ម· តិ· ១·៦៣៩; អ· តិ· ប·១១; បរិវា· ប)។ តេ បត យស្មា បច្ចយពាហុលកាវាយ យុត្តប្បយុត្តា តាយ ហោត្តិ, តស្មា អាហ “ឌីវរាទិពាហុល្លាយ បដិបត្តា”តិ។ សិក្ខាយ អាងរកាវាកាវតោ សិថិលំ អងព្ភំ កណ្ហត្តីតិ “សាឆលិកា”តិ វុត្តំ។ សិថិលត្តិ កាវតប្បុំសកតិទ្ទេសោ, សិថិល-សទ្ទេត វា សមាតត្តស្ស សាឆល-សទ្ទស្ស វសេត “សាឆលិកា”តិ បងសិទ្ធិ វេទិតព្ពា។ អវកាយតដ្ឋេតាតិ អឈោកាយតដ្ឋេត , ឱលម្ភកិយការេតាតិ អត្ថោ។ ភូបងិចិតេវកោតិ សព្ពបងិបដិតិស្សក្កតាយ ភូបងីហិ ចិចិត្តោ។ ឱលោរាបិតស្សរាតិ ភូន្និព្ពស្សាហា។

អតិយលេយតេវាតិ កិញ្ចិ ចិសេសំ អតាយសិត្វា “សាវកា”តិ អចិសេសវេវតេវ។ តិយសេត្តា “ឆេរា”តិអាទិតា។ ងសវស្ស ភូបិងាយាតិ ងសវស្សតោ បដ្ឋាយ។ ព្ពស្សទិសេយតិ “សេដ្ឋិដ្ឋាតំ សេតាបតិដ្ឋាត”ត្តិអាទីសុ វិយ។ អធិក្កេលាកាលេត លក្ខេវឆេកោ អក្កលាវេធិ។ ចិតិយត្តិ អចដ្ឋាតេ។ ធាតសោតិ តក្ខលោយេវ។ តិដ្ឋតីតិ អាឆារាឆេយ្យការេវតាតិ អាហ “តកាយត្តវុត្តិការេវតា”តិ។ ភូបក្កាត្ថទ្រាហតា សត្តសន្តាលេស្ស ភូកាសីតតាបិ អសន្តតាធិកាយស្ស ភូបិយោតិ តត្តិបរិយាយតោ ឌីវរាទិយល្ពតា ត ភូបងិចិតេវកបរិបូរិយា សំវត្តតីតិ អាហ “ឌីវរបត្ត...បេ... អប្បុរយាតា”តិ។ តត្វាតិ ឆេរវាទេ។ ទ្គឆាតិ យន្និយតវកវាលេស្ស។ តថា ហិ “យន្និយឆេរការេល”តិអាទិ វុត្តំ។

១៧។ ព្ទយស្ហិទ្បា កេហ្យុយរក្លុតិ ព្ទយស្ហិទ្បា តិទេ្ហរចារេរ កេហ្យុយរក្លុ, ត ្ហទេ្ហរចារេរ កេហ្យុយរក្លុ។ ្ហទេ្ហរចារេរ បត កេហ្យុយរក្លុ ចុត្តចិបរិយារយេត កេហតព្ទេត្វា “ឧរ តរយា ស្កុបរក្លុបី”តិ អតិរេឌរេត ឌស្សិតោ។ ចុត្តបច្ចតិកតរយតាតិ “កាយចិតេចក់ តាត្យសិក្លត្តិ ត បរិប្សទេត្តី”តិអាឌិតា ចុត្តស្ស អត្ថស្ស បច្ចតិកតរយត, “កាយចិតេចក់ អត្យសិក្លត្តិ បរិប្សទេត្តី”តិអាឌិតា តរយត។ ឧត្តាតិ ឧតស្មិ ស្កុបរក្លុ។ វរក្លុរេបិតិ អត្ថរក្លុរេបិ។ រយោឌតបរយ្យទាយាតិ កាយត្តុរេតា ក្ទរកាចេត ឧក់ ក្ទេ តីហិតិ ឧចំ រយោឌតាត់ បឌិបិឌិយា។ អនេ្ញាចតបត្វាតីតិ អនេ្ញាប្ស ចតរល្កក្យតាតិ។ បត្តាតីតិ បរិយត្តាតិ។ ្ហបកត្យំ យុត្តកាលេរ ឌទាឌិល្លកាលេរ កោឆរកាយេ ក្ទរេ កយតាកយតរយត្វតាកាចរតា។ “ឧចំ ក្យលចរេត្តប្ស ឌិត្តំ អរហា ស្យឌិត្តំ”ត្តិ បច្ចយឌាយកាត់ បរាឌំ ឌរេតត្តិ។ បរិរំរាតិ បរំរិតត្តា។ អយយ្សិ យហារឆរេទាតិអាឌិ ឧក់ អប្បយាឌចិហារិត់ ចុឌ្ឍតរំ តិឌ្ឌិរិត្វា ចឌត្តាត់ ចរេត ចុត្តំ។ បចិរេដ្ឋា ចិរេចកដ្ឋាត់។ រាយំ តិក្លយតិ រយាតិរោយតសិកាទំ ្ហបទ្រ្ទារេហត្វាតិ អឌិប្បាយោ។ កសិលបរិកយ៉ំ ករេទាតិ, ត យំ កិត្ខិ កិច្ចត្តទំ។ រយាបត្តិរយា តិត្ថាទេត្តតិ, ត រយាឈយតសិកាទំ។ រត្ថាឆាតិអាឌិរេតា តាច តឌក្កចរេត កិលេរេហិ ចិត្តំ ចិរចរចត្តា តរេតា ចិក្លយ្យកចរេត រយុទ្ឆក្ខចរេត បឌិបស្សទ្ធិចរេតាតិ រត្ថាប្យការេត ចិត្តចិរេចក់ ប្សទេតិ។ បំរុក្យលិតិ ឆាទេតីតិ ព្ទយិតា ឌាហ្យលិកតាកាចំ ឌស្សេតិ, អរិឌ្ឋិល់ រារត់កេហត្វាតិ ព្ទយិតា រាឆលិកតាកាចំ, ចិកតតីចរលោតិ ព្ទយិតា ឌុក្កយេត តិក្លិត្តតុទំ, ចលរយាបត្តិត្តិអាឌិតា បចិរេចកប្សត្ថាកយត់ ឌស្សេតិ។

១៨។ តព្រាចុរោតិ ឧត្ត ព្ទតិ-វរេ្ហា អាឌិអត្វោ។ តោត “លេរកា ច បិបកោ”តិអាឌិតយប្បចត្តំ ្ហបរិឌេរត់ អតចរេរតោ បរិយាឌិយតិ។ រេកា អត្យរត្ថិតិ យា រា តកចតា រំកិលេរបរក្លុត រហ ឆយុឌាយាឌបឌិបត្តិកាចិតី “ឆយុឌាយាឌា រេយ, តិក្លុចេ, តចឆ, យា អាយិរឌាយាឌា”តិអាឌិតា រេឌរេតា ្ហឌ្ឌិដ្ឋា, តំ “រត្វ បចិចិត្តស្ស ចិហរេតា”តិអាឌិតា អាទកិត្វា អដ្ឋាររចាររបឌិយល្ហិតាយ តិទេ្ហរេឌរេតាយ ចិកឌិត្វា តរេតា បទំ “តព្រាចុរោ លេរកា ច បិបកោ”តិអាឌិតយាយ ្ហបរិឌេរតាយ វត្ថត្ថំ ប្សត្ថិ។ ឧចត្តិ រំកិលេរបរក្លុ “តប្យឌហត្តី”តិ បហាតាកាចឌស្សតចរេត, ចោឌាតបរក្លុ “បឌហត្តី”តិ បហាតរត្ថាចឌស្សតចរេតាតិ ឧចំ។ អតិឌ្ឋទិតរទ្សបិ យំ-តំ-វរេ្ហហិ ឆយុ-វរេ្ហត រាយត្ថាតោ រេយ បហាតត្ថាឆយុា ចុត្តា, រេតា រទ្សបេតា ឌស្សេតុត្តិ រយោឌតា។ ព្ទរេយ រេតតិ ឧត្ត កស្យា លេរកាឌរេយា ឧច បហាតត្ថាឆយុា ចុត្តា, តត្យ ព្ទរេតា អនេ្ញាបិ រយាហឌិដ្ឋិចិចិកិច្ឆាឌរេយា បហាតត្ថាឆយុា រត្តីតិ? រច្ចំ រត្តិ, រេតា បត លេរកាឌីហិ តឌរកដ្ឋតា កហិតា ឧច រេហាត្តីតិ ចុត្តា។ អឆ ចា ព្ទរេយរំរេយចេត្វ កហរោលា កាទល់ បររេតា អាចិ តចិស្សតិ។

ព្ទតាតិ ្ហបចរេយត អត្យរត្ថិ ឌស្សេតំ “អបិចា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ តត្វ រាចកាត់ យស្ស ឆយុស្ស ឌាយាឌកាចោ វត្វ អតិទ្យចិរេតា, រេរា “ចត្តារោ រតិបដ្ឋារេត តាចេតី”តិអាឌិតា អកត្វេត្វា “ចិចេក់ អត្យសិក្លត្តិ, រេតា ច ឆរេយុ បឌហត្តិ, ត ច ឌាហ្យលិកា”តិអាឌិតា កឆិតត្តា រេហដ្ឋា បរិយារយេតច ឆរេយុា កឆិរេតាតិ ចុត្តំ។ “រេតា ច ឆរេយុ តប្យឌហត្តិ, ឌុក្កយេត ប្សត្ថាកយា”តិអាឌិតា អាយិរំ បរិយារយេតបិ កឆិតំ។ “សិយា ច រេយ បិល្ឌបិរេតា”តិអាឌិតា, “ឌាហ្យលិកា ច រេហាត្តី”តិអាឌិតា ច អាយិរំ តិប្បរិយារយេតបិ កឆិតំ។ អឆ ចា យាយំ តកចតា អាយិរឌាយាឌបឌិរក្លុបតា ឆយុឌាយាឌតា ចុត្តា, យស្មា តឌត្វំ ចិកឌរេត្តត យហារឆរេទត អត្តតា ចិរេចកាត្យសិក្លតាឌិ ចុត្តំ, តក្យកយំ រេហត្យចរេត ចិការេចតំ “តព្រាចុរោ, លេរកា ចា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ រេហត្យតិរេទាឆត ហិ រំកិលេរបក្លុស្ស, តិរេទាឆរេហត្យរយ្យាឌរេតត ច

ទោគាតបក្ខស្ស តប្បាបកតា

អតីតនេរតានិនស្សត្ត អតីតាយ នេនេត យថានេសិតាយ នេរតាយ ន បង្ហាយរត៌ តេតេនចាហ "រត្វ បចិចិត្តស្ស...បេ... នេរតាយត្តិ ចុត្តំ ហោតី"តិ៑ តត្វាតិ ឃំ ចុត្តំ ចិនេរនេតា "នេឃរំ ធម្មាត៌ រត្វា បហាតយាហា"តិ, ឲតស្មិំ បនេ៑ តត្វ ហិ បហាតព្វាធម្មា លោកានេឃា រាយញ្ញាតេតា ចុត្តា៑ លិយកាតិ តិហិតា៑ លោកនេគារា ហិ តេហតុតោ បង្ហយតោ រកាចតោ ថលតោ តិស្សត្តុតោ រំកិលិដ្ឋបកតិកា, អាឃតិ៍ ទុក្ខស្ស បិបតដ្ឋេត ចា បិបកា៑ លុទ្ធាតលក្ខណោតិ អានម្មលាស្ស អភិកិជ្ឈាតលក្ខណោ៑ តថា ហិ នេរា លុទ្ធាត្តិ តេត, រឃំ ចា លុទ្ធាតិ, លុទ្ធាតយត្តតេច ចា តត្តិ "លោកេ"តិ ចុច្ចតិ៑ នរាឌីសុ អភិរង្គនេរា, អបរិច្ចាកបច្ចុបដ្ឋានេតា, រំនោយាឌតិនោយសុ ធម្មេសុ អស្សាគស្សតបដ្ឋានេតា៑ ទុស្សតលក្ខណោតិ អានម្មណោ ព្យាបន្នតលក្ខណោ៑ តថា ហិ នេរា ទុស្សត្តិ តេត, រឃំ ចា ទុស្សតិ, ទុស្សតយត្តតេច ចា តត្តិ "នេគារា"តិ ចុច្ចតិ៑ នរាឌីសុ ចិរប្បតនេរា, រតិស្សយគហតនេរា ចា, ទុស្សតបច្ចុបដ្ឋានេតា, អាឃាតចត្តុបដ្ឋានេតា៑

តេរស្វតិអាឌិតា គស្សនេតត លោកនេគារាត៌ ឲកត្តតោ បហាតព្វតាគស្សត៌ អាមិរគាឃាគស្ស បង្ហយាត៌ លិនេក ហោតីតិ ព្ទតំ លោកស្ស អានម្មលាក្កហលារកាចតំ រគ្គាយ ចុត្តំ, តល្បាយ ចនេរត បត អតុកិជ្ឈាត៌ រគ្គាយ "អលង្គំ បនេត្វតី"តិ អាហ៑ អលិនេក បង្ហយាត៌ អាមិរគាឃាគស្ស ហោតីតិ អានេតត្វា នោយាឌតា៑ អលកនេត្វាតិ ឲត្វ "បង្ហនេយ"តិ ចិកត្តិ បរិលានេយត្វា នោយានេឌតព្វា៑ ចិឈាតចាតិ "ឃម្បិច្ឆំ ត លកតិ, តម្បិ ទុក្ខ"ត្តិ (ម៑ តិ៑ ១៑១៦០; ចិក៑ ១៤០) ចចនេតា ព្ទច្ឆាចិឈាតចា៑ លោកេ ន គេឃ្យធម្មេ ហោតិ អាមិរគាឃាគស្សាតិ រម្ពនេគ្គា៑ ឲរ តនេយា អតត្តនបនេបិ៑ គេឃ្យធម្មេតិ ន ព្ទតំ តិគស្សតយត្តំ រត្តនេកលិយតាឌិចនេរតបិ តស្ស លោកុប្បត្តិរក្ខាចនេតា៑ "តល៌្បាបដិច្ច បរិនេយរតា, បរិនេយរត៌ បដិច្ច លោកេ"តិ ឲចយានេឃា តច តល្បាម្មូលកា៑ បរិប្ផនេតិ អាមិរគាឃានេគាតិ ចិកត្តិចិបរិលានេយា ចេឌិតនេព្វា៑ អាចារយច្ឆរិយាឌីតិ បញ្ហា យច្ឆរិយាតិ៑

យក្កត្តិ អរិឃយក្កំ៑ នេរា ហិ កិនេលនេរ យានេនេត្វា កច្ឆតិ, តិព្វាតត្វិនេកហិ ន យក្កឹយតិ, រឃំ ចា រច្ឆិកិរិឃាកិរយយចនេរត តិព្វាត៌ យក្កតីតិ តិប្បរិឃានេឃត "យនេក្កា"តិ ចុច្ចតិ៑ ឲនេកា អនេក្កាតិ ព្ទតនេនេត អរម្មិនេស្សា ឲនេកា នេកាដ្ឋានេរា, ហឹតតាយ ចា លិយកដ្ឋេត ឲនេកា អនេក្កា៑ កាយំ អនេញ្ញាបិ កុរលធម្មា ឲតេត អនេក្ក អរយុនោយាកតោ ត ដ្ឋេបត្តិ, តេហិ ចិម្មុត្តា ឲច, អឃំ បត អង្គត្តចិម្មុត្តិយា ត ដ្ឋេបតីតិ អាហ "ចិម្មុត្តា ឲតេហិ អនេត្តហី"តិ៑ តស្វាតិ អត្តង្គយចិម្មុត្តត្តា៑ ឲតេតរំ យនេញ្ញកចត្តាតិ ព្ទតំ យក្កស្ស ដ្ឋកឃត្តចិម្មុត្តតាយ ឲច ចុត្តំ, ត តប្បរិឃាបត្តតាយ, ចដ្ឋទុក្ខតិស្សរលាត្វិនេកហិ បដិបន្និតព្វតោ ច៑ តថាតិ យថា ព្ទតនេនេត អរម្មិស្សដ្ឋេត លិយកដ្ឋេត ន លោកេ ឲនេកា អនេក្កា, តថា កាយសុលល្លិកានុនោយាកោតិ អនេត្វា៑ ឲរ តនេយា នេរនេរសុបិ៑ យក្កស្ស អនុបកយតក្ខា នេតរំ អត្តាត៌ រព្វានេរា អប្បចត្តិកានេលោតច ដដ្ឋព្វា៑ បុរិយតនេឃតាតិ "ឲតេត នេក្ខ អនេត្ត ត ដ្ឋេបតី"តិអាឌិតា បុនេព្វ ចុត្តតនេឃត៑

រច្ចាតត្តិ ចតុត្ថំ អរិឃរច្ចាត៌ គស្សតបរិលាយកដ្ឋេតាតិ គស្សតស្ស បរិញ្ញាកិរយយាឌិកេគស្ស បរិនេតា រព្វថា តឃតដ្ឋេត បចត្តតដ្ឋេត៑ ចក្ខុកានេលិតិ ធម្មចក្ខុស្ស កានេលិ តិប្បាឌិកា៑ តឃិតំ រតិបិ បដិបគាយ ធម្មចក្ខុតោ អតញ្ញាតេត្វ អចឃចចនេរត រិជ្ឈយានេតា អនេត្វា

សមុទាយេន កតោ នាម ហោតីតិ ឧបចារវសេន វុត្តន្តិ ទដ្ឋព្វំ. តថា ហិ វទន្តិ “មគ្គាយេវ ហិ មគ្គត្តាយ សំវត្តតិ មគ្គេន កាតព្វកិច្ចករណតោ”តិ. ញាណាយាតិ យាថាវតោ ជាននាយ. តេនាហ “វិទិតករណដ្ឋេនា”តិ. វិសេសទាតការាបាបិទេនញ្ញ វិចិតករណំ. វូបសមនតោតិ សមុច្ឆិន្ទនវសេន វូបសមនតោ. ទុក្ខាទីនំ បរិញ្ញេយ្យាទិការេន វិយ អភិញ្ញេយ្យាការេនាបិ មគ្គវសេន បាកដំ ហោតីតិ អាហ “ចតុន្នម្បិ សច្ចានំ អភិញ្ញេយ្យភាវទស្សនតោ”តិ, វិភាវនតោតិ អត្តនោ សន្តានេ អាចិ មគ្គោ “សម្ពុជ្ឈតិ ឧបេតា”តិ កត្វា. តស្សត្ថាយាតិ មគ្គកិច្ចត្ថាយ. ន ហិ មគ្គតោ អញ្ញោ មគ្គកិច្ចករោ អត្ថិ. តេនាហ “មគ្គោយេវ ហិ”តិអាទិ. អថ វា សម្មាទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជមានា សមាទានាទិបច្ចយការេន ទុក្ខាទីនិ ឧប្បជ្ជតិ, ឧប្បជ្ជមានា មគ្គត្តាយ សំវត្តតិ វេទិតព្វា. សច្ឆិកិរិយាយ បច្ចក្ខាយាតិ សច្ឆិករណសមត្ថបច្ចក្ខាយ. និព្វានាយាតិ វា អនុបាទិសេសនិព្វានាយ. ឧបសមាយាតិ ទុក្ខូបសមាយ សឧបាទិសេសនិព្វានំ គហិតន្តិ. អយន្តិ “ន ហិ សង្ខាត”ន្តិអាទិនា យថាវុត្តា អត្ថយោជនា. ឯត្ថាតិ “ចក្ខុករណី”តិអាទីសុ បទេសុ. សារោ សុត្តេសុ អនុបស្សិតោ. ញាណតោ អញ្ញាណាតិ “ចក្ខុស្ស បរិញ្ញាយ ឧប្បត្តិ ករោតីតិ ចក្ខុករណី”តិអាទិនា អត្ថវណ្ណនាបបញ្ចោ កេវលំ វិត្ថារត្ថាយ.

អយមេវាតិ ឯត្ថ អយន្តិ និយមិតា អត្ថតោ អនញ្ញមគ្គា តស្ស បរិយាយំ អរិយានំ មគ្គស្ស បច្ចក្ខភាវំ ទស្សេតិ. អាសន្នបច្ចក្ខវាចី ហិ អយំ-សទ្ទោ. អញ្ញមគ្គបដិសេធនត្ថន្តិ អញ្ញស្ស និព្វានគាមិមគ្គស្ស អត្ថិភាវបដិសេធនត្ថំ. សត្តាបដិក្ខេបោ ហិ ឥធ បដិសេធោ អធិប្បេតោ. អលព្ភមានត្តា អញ្ញស្ស មគ្គស្ស. ពុទ្ធាទីនំ សាធារណភាវោ អនញ្ញតា. តេនាហ ព្រហ្មា សហម្បតិ –

“ឯកាយនំ ជាតិខយន្តទស្សី,

មគ្គំ បជានាតិ ហិតានុកម្បី;

ឯតេន មគ្គេន តរិំសុ បុព្ពេ,

តរិស្សន្តិ យេ ច តរន្តិ ឱឃ”ន្តិ. (សំ. និ. ៥.៣៨៤, ៤០៩; មហានិ. ១៩១; ចូឡនិ. ១០៧, ១២១; នេត្តិ. ១៧០);

អារកត្តាតិ ឥមិនា និរុត្តិនយេន អរិយ-សទ្ទសិទ្ធិមាហ. អរិបហានាយាតិ អត្ថវចនយុត្តំ. អរយោ បាបធម្មា យន្តិ អបយន្តិ ឯតេនាតិ អរិយោ. អរិយេន ទេសិតោតិ ឯត្ថ អរិយស្ស ករណតោ អយន្តិ អរិយោ. អរិយភាវប្បដិលាភាយាតិ ឯត្ថ អរិយករោ អរិយោតិ ឧត្តរបទលោបេន អរិយ-សទ្ទសិទ្ធិ វេទិតព្វា. យស្មា មគ្គង្គសមុទាយេ មគ្គវោហារោ ហោតិ, សមុទាយោ ច សមុទាយីហិ សមន្នាគតោ នាម ហោតីតិ អាហ “អដ្ឋហិ អង្គេហិ ឧបេតត្តា”តិ, តស្មា អត្ថតោ អវយវង្គតាតិ អដ្ឋ អង្គានិ ឯតស្ស សន្តីតិ អដ្ឋង្គិកោ. យស្មា បន បរមត្ថតោ អង្គានិយេវ មគ្គោ, តស្មា វុត្តំ “ន ច អង្គវិនិមុត្តោ”តិ យថា “ឆឡង្គា សេនា”តិ. សទិសូទាហរណំ បន ទស្សេន្តោ “បញ្ចង្គិកតុរិយាទីនិ វិយា”តិ អាហ. អាទិ-សទ្ទេន ចតុរង្គិនី សេនាតិ ឯវមាទីនំ សង្គហោ. មារេន្តោ គច្ឆតីតិ និរុត្តិនយេន

សង្គហិច្ចិយាហ៑ យក្កាតិតិ ករេចសតិ៑ អរិយយក្កោ ហិ តិប្ចាតំ អារម្មណំ ករោរន្តោ តំ ករេចសន្តោ ចិយ ហោតីតិ៑ យក្កីយតិ តិប្ចាតត្ថ៍ករិហិ

ចិចង្កបតិស្សយបុញ្ញាការណតោ បង្ការយ តងត្ថ៍ បដិបត្តិតោ៑ កម្មតីតិ ឲតេត អាឌិអត្តចិបរិយារេយត សង្គហិច្ចិយាហ យឆា "កក្ក"តិ៑

"សេឃ្យឆិងត្តិ តិបិតោ"តិ ចត្វា តស្ស សប្ចាលិក្កចិកត្តិចចតសាឆារណតាយ "កតយាតិ តាតិ អង្កក្កាតិ"តិ ទុត្តំ៑ តត្រ ច អក្កាតិ សម្មុតិតាតិ

យក្កោ អត្តូយសោ សត្តក្កចិកលស្ស អរិយយក្កស្ស អភាចតោតិ? សច្ចយេតំ សច្ចបដិចេឆត, យក្កបច្ចយតាយ បត យឆាសក់ កិច្ចករណេត

បច្ចេកយ្បិ តាតិ យក្កោយេចាតិ អាហ "ឲកយេកត្យាអក្ក យក្កោយេចា"តិ, អញ្ញាឆា សម្មុតិតាតយ្បិ តេសំ យក្កកិច្ចំ ត សម្មុចេឃ្យាតិ៑ ប្ពុងាតិ

តយេចត្ថ៍ បិញ្ញ្ពឃា សយេត្ថ៍ត្យំ "សម្មាឌិដ្ឋិយក្កោ ចេច ហេត្យ ចា"តិ ទុត្តំ៑

សម្មា អចិបរិតំ បរិញ្ញាភិសយឃាឌិចេសត ចត្យុំ សច្ចាតំ ងស្សតំ បដិចិច្ចតំ លក្ខណំ ឲតិស្សាតិ សម្មាងស្សតលក្ខណា៑ សម្មា អចិបរិតំ

សយ្យុត្តឆម្មេ តិប្ចាតារម្មណេ អភិតិរោបតំ អប្បតាលក្ខណំ ឲតស្សាតិ សម្មាអភិតិរោបតលក្ខណោ ម្យសាចាងាឌិតំ

ចិសំចាងតាឌិកិច្ចតាយ ល្ងតាតំ អបរិក្កាហកាតំ បដិបក្ខភាចតោ សិតិន្ទ្រសភាចត្តា សយ្យុត្តឆម្មេ, សម្មាចាចបច្ចយសុភាសិតសោតារព្វ

ឌតំ សម្មេចេច បរិក្កណ្ហាតីតិ សម្មាចាចា សម្មាបរិក្កហោ លក្ខណំ ឲតិស្សាតិ សម្មាបរិក្កហលក្ខណា៑ យឆា កាយិកា កិរិយា កិញ្ចិ កត្តព្វំ

សម្មដ្ឋាបេតិ, សយញ្ច សម្មដ្ឋហតំ ឈដតំ ហោតិ, តឆា សម្មាកម្មន្តសង្ខាតា ចិរតិបិតិ សម្មាសម្មដ្ឋាតលក្ខណោ សម្មាកម្មន្តោ៑

សយ្យុត្តឆម្មាតំ ចា ឧក្ខិបតំ សម្មដ្ឋាតំ កាយិកកិរិយាយ ភារុក្ខិបតំ ចិយ៑ ឌិចយាតស្ស សត្តស្ស, សយ្យុត្តឆម្មាតំ ចា សុទ្ធិ ចោងាតំ,

អាឌិចស្សេច ចា ឌិចិតប្បចត្តិយា សុទ្ធិ ចោងាតំ ឲតេតាតិ សម្មាចោងាតលក្ខណោ សម្មាអាឌិចោ៑ កោសជ្ជបក្ខ បតិតំ អងត្វា

សយ្យុត្តឆម្មាតំ បក្កណ្ហាតំ អត្យពលប្បងាតំ បក្កហោ៑ អារម្មណំ ឧបកត្វា ឌាតំ, តស្ស ចា អតិស្សជ្ជតំ ឧបដ្ឋាតំ៑ អារម្មណេ សយ្យុត្តឆម្មាតំ

សម្មា, សមំ ចា អាឆាតំ សមាឆាតំ៑ សម្មា សង្កប្បេតិ សយ្យុត្តឆម្មេ អារម្មណេ អភិតិរោបតីតិ សម្មាសង្កប្បោ៑ សម្មា ចងតិ ឲតាយាតិ

សម្មាចាចា៑ សម្មា ករោតិ ឲតេតាតិ សម្មាកម្មំ, តមេច សម្មាកម្មន្តោ៑ សម្មា អាឌិចតិ ឲតេតាតិ សម្មាអាឌិចោ៑ សម្មា ចាយមតិ

ឧស្សហតិ ឲតេតាតិ សម្មាចាយាមោ៑ សម្មា សរតិ អត្យស្សរតីតិ សម្មាសតិ៑ សម្មា សមាឆិយតិ ចិត្តំ ឲតេតាតិ សម្មាសមាធីតិ ឲចំ

សម្មាសង្កប្បាឌីតំ តិប្ចចតំ ចេឌិតព្វំ៑

មិច្ឆាឌិដ្ឋិត្តិ សប្ចាយ្បិ មិច្ឆាងស្សតំ៑ តប្បច្ចតីយកិលេសេហិ ឲត្ថ៍ តំ-សន្ទេត សម្មាឌិដ្ឋិ៑ ត ហិ មិច្ឆាឌិដ្ឋិយា កិលេសា បច្ចតីយា, អឆ ខោ

សម្មាឌិដ្ឋិយា៑ អចិជ្ជច្ចាតិ អចិជ្ជាក្កហណំ តស្សា សំកិលេសឆម្មាតំ បមុខភាចតោ៑ តេតាហ "អចិជ្ជា, ភិក្ខចេ, បុព្វង្កមា អក្យសលាតំ

ឆម្មាតំ សមាបត្តិយា"តិ (សំ៑ តិ៑ ៥៑១)៑ ងស្សតតិចារកស្ស សម្មាហស្ស សមុឃ្ឃតេត អសម្មាហតោ៑ ឲត្ថ៍ ច មិច្ឆាឌិដ្ឋិ...បេ... បដហតីតិ

ឲតេត បហាតាភិសមយំ, តិប្ចាតំ អារម្មណំ ករោតីតិ ឲតេត សច្ឆិកិរិយាភិសមយំ, សយ្យុត្តឆម្មេតិអាឌិតា ភាចតាភិសមយំ សម្មាឌិដ្ឋិកិច្ចំ

ងស្សេតិ៑ បរិញ្ញាភិសមយោ បត តាតត្តរិយតាយ អត្ថ៍តោ ទុត្តោ ឲច ហោតីតិ ងដ្ឋព្វោ៑

កធំ បត ឲកយេច ញាណំ ឲកក្ខណេ ចត្តារិ កិច្ចាតិ សាឆេត្តិ បចត្តតិ៑ ត ហិ តាឌិសំ លោកេ ឌិដ្ឋំ, ត អាកមោ ចា តាឌិសោ អត្ថ៍តិ ត

ចត្តព្វំ៑ យឆា ហិ បឌីបោ ឲកក្ខណេយេច ឧណោ ចដ្ឋិ ងហតិ, ទស្ហំ បរិយាឌិយតិ, អន្ធការំ ចិឆមតិ, អាលោកញ្ច ចិងំសេតិ, ឲចមេតំ

ញាណន្តិ ងដ្ឋព្វំ៑ មក្កសមង្កិស្ស ញាណំ ទុក្ខមេតំ ញាណំ, ទុក្ខសមុងយមេតំ ញាណំ , ទុក្ខតិរោឆមេតំ ញាណំ, ទុក្ខតិរោឆកាមិតិយា

បដិបទាយបេតំ ទោាណាត្តិ ឞុត្តបធំ (ចិក៑ លិ៥៥) ឲុត្ត ្ខគាហទិតត្តា៑ ឃថា ច សម្ខាឌិ្ឌិ បុត្ថុការេក ទុក្ខាឌឹសុ ចិស្សុំ ចិស្សុំ បចត្តិត្វា យក្កុខ្លេលា

ឲកាច ចត្តុំ ទោាណាតំ កិច្ចំ សារេឆត្តី បចត្តតិ, ឲចំ សម្ខាសក្កប្បាគេឃា បុត្ថុការេក តេក្ខុម្ខសក្កប្បាឌិតាយកា ហុត្វា កាយសក្កប្បាឌឹតំ

បឌហតចេសត ចិស្សុំ ចិស្សុំ បចត្តិត្វា យក្កុខ្លេលា តិណ្ហំ ចត្តុក្ខុញា កិច្ចំ សារេឆត្វា បចត្តត្តិ៑ សម្ខាសយាឆិ បត បុត្ថុការេកបិ យក្កុខ្លេលាបិ

តាតារេឃច ហុត្វា បចត្តតីតិ កាយឡោត្ត សម្ខាឌិ្ឌិឃា សេត្ថុបិ បិាបឆម្ខា បដិបក្ខា, ្ខគុចិបច្ចតិកាតាគស្សុតចេសត បត សម្ខាឌិ្ឌិឃា

កិច្ចតិឆ្ករេស យិន្ធាឌិ្ឌិក្កហណំ កតំ៑ តេតេតច ច “តប្បច្ចតីឃកិលេសេ ចា”តិ ទុត្តំ៑

េឃសំ កិលេសាតំ អត្ថុបន្និត្ថតេ សម្ខាឌិ្ឌិ ត ្ខប្បេខ្លេយ្យ, តេ យិន្ធាឌិ្ឌិឃា សហេឌកដ្ឋតាឃ តេឌកដ្ឋាច តប្បច្ចតីឃកិលេសា ឌត្ថត្តា៑

សម្ខាសក្កប្បាឌឹតំ កិច្ចតិឆ្ករេសបិ ឲេសេច តេឃា៑ េសាតាបត្តិយក្កាឌិចេសត ចត្តារោ លោកុត្តរយក្កាចសាយឡោត ឲកតោា កត្វា៑

លោកិកេតោសា សម្ខុឃសច្ចំ, ឃស្ស បត េសា សម្ខុគេឃា តំ ឲុក្ខុសច្ចំ, បហាតការេចា យក្កុសច្ចំ, ឃត្ត តំ បហាតំ, តំ តិេរាឆសច្ចត្តិ ញូយាតិ

ចត្តារិ សច្ចាតិ៑ កម្មា បតេត្ត លោកិកេតោសាតំ ចិស្សុំ អាឌិតោ ច កហណំ? ចិស្សុំ កហណំ តាច តចាត្តុច្ឆុកាតំ បុក្កុលិតំ អត្ថុ្លាសេឃចេសត,

ឡូឃេហិ លោកិកេតោសេហិ អាយិសងាឃាឌតា, តប្បហាតេត ច ឆម្ខាឃាឌតាតិ ឌស្សតត្ថំ, តឌត្ថុសារេត ចត្តុសច្ចេឃាឌតាឃ ឲចំ

ឲកោកស្ស តិយ្យាតម្ខុចំ តោតីតិ ឌស្សតត្ថញ្ចា៑ េសសចារេសុបិ ឲេសេច តេឃា៑ អាឌិតោ កហណំ បត អតិចិឃ ឡូត្តអាទិកតាឃ

ឞុបិាកដកាចតោា ចក្ខុយាតាតំ អតេត្ថាសច្ចា បិាបឆម្ខាតំ ម្ខុលកាចតោា តេឌកដ្ឋតាឃ ច ចេចិតត្ថា៑

កុត្ថុតលក្ខុណាតិ កុប្បុតសការេចា, ចិត្តស្ស ត្យាបត្ថតាតិ អត្ថោ៑ ចល្លិក្កំ លុក្ខតា, កុទ្ទុការេចាតិ អត្ថោ៑ អាឃាតកាត្រលាតេសាតិ “អត្ថុំ

េយ អចវី”តិអាឌិតា ចិត្តេ អាឃាតស្ស ការលាតេសា៑ ឌុស្សុតបច្ចុបដ្ឋាតេតាតិ សបតេសត្តាតស្ស ចិតាសតបច្ចុបដ្ឋាតេតា លត្ថោាការេសា ចិឃ

សបត្តោ៑ ្ខបតត្ថំ តាតប្បការស្ស ្ខបទ្ទុបទិ តត្ថំ ចិឃ តោតីតិ កត្វា៑ តថា េហស “តេចរអប្បឌិតិស្សុត្ថតេសា,

ទោឆាត្ថុបតត្ថកាចបច្ចុបដ្ឋាតេតា”តិ ច ទុត្តោ៑ អបរោការេល ្ខបតាតេហាតិអាឌីតិ អាឌិ-សេទ្ធត “្ខបតឃ្យុតា ្ខបតឃ្យុញ្ញត្តា អាឌបតា ឆបតា

សល្លបតា អត្ថុសំសត្ថតា អត្ថុប្បតត្ថតា ឌម្ភីកម្ខុ”ត្តិអាឌិតំ (ចិក៑ ប័ឆ៑០) តិឆ្កេសបងាតំ អត្តចល្លុតំ សដ្ឋយ្យំ៑ ្ខបតាហសេឌ្ឋិ ហិ បុក្កុលោ

េចេរស្ស អតិស្សុត្ថតោា អាឌិត្តបុត្តិអលិតំ ចិឃ ឌលតិ ឲច, ចិត្តុច្ចស្ស ឆោចិឃយាតំ អត្ថុចម្ខុំ ចិឃ, យសិយក្ខុតបិលោតិកា ចិឃ ច ត

ស្សុត្ថុតាច៑

បទេក្កុលយក្ខុតលក្ខុណាតិ ្ខគកាបុត្ថុតិឃា ្ខគកំ ចិឃ បទេសំ ក្កុលាតំ យក្ខុតសការេចា៑ តចាក្ខុតោា ចាឃំ អត្តេតា ការេកំ ក្កុេឆត បហាេត្តំ

ក្កុេចា ចិឃ បឆយតរំ យេក្ខុតិ ឲចាតិ ឌដ្ឋេត្ថា៑ តថា េហស្ស សបតេសត្តាតេសុ ក្កុណំ យេក្ខុតីតិ យេក្ខុតិ ទុច្ចតិ៑ ឃុកក្កុេហា សយឆុក្កុហណំ

អសយាតស្សបិ អក្ខុតស្ស សយាេរាបតំ៑ សយកាចការណំ សយឹការណំ៑ បទេសំ ក្កុណប្បយាេណាត អត្តេតា ក្កុណាតំ ្ខបដ្ឋាតំ បច្ចុបដ្ឋេបតីតិ អាហ

“បទេសំ ក្កុណប្បយាេណាត ្ខបដ្ឋាតបច្ចុបដ្ឋាេតា”តិ៑ តថា េហស បទេសំ ក្កុេណា ឆំសិត្វា ចិឃ អត្តេតា ក្កុេណហិ សេយ ករោតីតិ

បត្យអាេសាតិ ទុច្ចតិ៑

បទេសយ្យត្តិលិឃតំ បទេសយ្យត្តិឃា ្ខស្សុឃតំ៑ ឡុស្សុតិ បទេសយ្យត្តិ ត សហតីតិ ឡុស្សុា៑ តថា េហសា “បទេសយ្យត្តិឃា អក្ខុយតលក្ខុណា”តិ ទុច្ចតិ៑

តត្វាតិ បរិយត្តិយំ អនភិរតិរសា អភិរតិបដិបក្ខកិច្ចា វិមុខភាវបច្ចុបដ្ឋានា បរិយត្តិ បរិក្ខិត្វាបិ អប្បមាណតោ។ និក្ខមនលក្ខណំ អត្តនោ យុត្តិយា បរេហិ សាធារណការណាភាវតោ។ អនុលោមំ ន សុលភំ ទុល្លភំ, អនេនាវត្ថិ អធិប្បាយោ។

កតស្ស កាយទុច្ចរិតាទិបាបស្ស បដិច្ឆាទនំ កតបាបបដិច្ឆាទនំ។ តស្ស បាបស្ស អាវរណការេន បច្ចុបតិដ្ឋាតីតិ អាវរណបច្ចុបដ្ឋានា, មាយា, មាយាយ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ ភស្មច្ឆន្នោ វិយ អង្គារោ, ឧទកច្ឆន្នោ វិយ ខាណុ, បិលោតិកបដិច្ឆន្នំ វិយ ច សត្ថំ ហោតិ។ អវិជ្ជមានគុណប្បកាសនំ អត្ថិ អវិជ្ជមានសីលាទិគុណវិភាវនំ, យេន សាឋេយ្យេន សមន្នាគតស្ស បុគ្គលស្ស អសន្តគុណសម្ភាវនេន ចិត្តានុរូបកិរិយាវិហារតោ “ឧជុចិត្តោ, ឧជុកិរិយោ”តិ ទុព្វិញ្ញេយ្យត្តា កុច្ឆិ វា បិដ្ឋិ វា ជានិតុំ ន សក្កា។ យថាហ –

“វាមេន សូករោ ហោតិ, ទក្ខិណេន អជាមិគោ;

សរេន នេលកោ ហោតិ, វិសាណេន ជរគ្គវោ”តិ។ (ទី. និ. អដ្ឋ. ១.១៥៩; វិភ. អដ្ឋ. ៨៩៤; មហានិ. អដ្ឋ. ១៩៩) –

ឧជុ វុត្តិមគ្គប្បការបរិវេសា ហោតិ។

ចិត្តស្ស ឧទ្ធុមាតភាវោ ថទ្ធភាវោ អប្បតិស្សយវុត្តីតិ អតិមានវុត្តិ។ អវមានការេន បច្ចុបតិដ្ឋតិ, អវមានំ វា បច្ចុបដ្ឋបេតីតិ អវមានបច្ចុបដ្ឋានោ, ថម្ភោ, យេន សមន្នាគតោ បុគ្គលោ គិលិតនង្គលសីសោ វិយ អជគរោ, វាតភរិតភស្តា វិយ ច ថទ្ធោ ហុត្វា គរុដ្ឋានិយេ ច ទិស្វា ឱនមិតុម្បិ ន ឥច្ឆតិ, បរិយន្តេនេវ ចរតិ។ ករណស្ស ឧត្តរកិរិយា ករណុត្តរិយំ។ វិបរីតតោ បច្ចនីកការោ វិបច្ចនីកតា។ បរេន ហិ កិញ្ចិ កតេ តទ្ទិគុណំ ករណវសេន សារម្ភោ បវត្តតិ។

សេយ្យាទិអាការេហិ ឧន្នមនំ ឧន្នតិ។ វិមានតោបិ ហិ ឧជុ ករណយុគេន សម្បគ្គហវសេន បវត្តតិ។ “អហមស្មិ សេយ្យោ”តិអាទិនា អហំការំ សម្បគ្គហោ អហង្ការោ។ បរេ អតិក្កមិត្វា អត្តានំ ឧន្នមនំ អត្តុន្នតិ។ យំ សន្ធាយ វុត្តំ “បុព្វកាលេ អត្តានំ ហីនតោ ទហតិ អបរកាលេ សេយ្យតោ”តិ (វិភ. ៨៨៩)។

មត្តការោ ជាតិអាទិំ បដិច្ច ចិត្តស្ស មជ្ជនាការោ, យស្ស វា សម្បយោគេន បុគ្គលោ មត្តោ នាម ហោតិ, សោ មទោ មត្តការោ។ មទគ្គាហលក្ខណោ មទស្ស គាហណកិច្ចោ។ មទោ ហិ អត្តនោ មជ្ជនាការំ សម្បយុត្តធម្មេ គាហេន្តោ វិយ បវត្តមានោ តំសមង្គិំ បុគ្គលម្បិ តថា គាហេន្តោ វិយ ហោតិ។ អហង្ការវសេន បុគ្គលំ អត្តានំ គាហេន្តោ ចិត្តស្ស ឧម្មាទការោ វិយ ហោតីតិ ឧម្មាទបច្ចុបដ្ឋានោ។ សតិយា អតិក្កមិត្វា ចិត្តស្ស វោស្សជ្ជនំ ចិត្តវោស្សគ្គោ, សតិវិរហិតោតិ អត្ថោ។ វាតាទុត្តស្ស វោស្សគ្គស្ស អនុប្បាទនំ បុនប្បុនំ វិស្សជ្ជនំ វោស្សគ្គានុប្បាទនំ។ ឋានេសុ កោដ្ឋាសេសុ លោកាទីសុបិ វា។ លក្ខណាទីហីតិ លក្ខណរសបច្ចុបដ្ឋានាទីហិ។ បទដ្ឋានំ បន សម្បត្តិវសេន ន គហិតំ។ និទ្ទេសំ “គុណ្ឋីតិ កោធោ, ឧបនយ្ហនាតីតិ ឧបនាហោ”តិអាទិនា សុវិញ្ញេយ្យមេវាតិ ន វុត្តំ, អត្ថតោ បន កោធោ ទោសោ

ឲច, តឆា ក្ខុបភាវេហា៍ បចត្តិអាការេយត្តតោ ហិ គតោ តេសំ កេតោ, យក្លបញ្ញអាឃឃារុក្ខា តកាការប្បចត្តា
បដិឈសហគតចិត្តុប្បាទឆយ្វា, យាឃាឃារេឈ្យឆយ្ក្ខយកប្បយាកា តកាការប្បចត្តា លោកសហគតចិត្តុប្បាទឆយ្វា៍ ឆយ្ក្ខា ចា
យាភចិសេសា ចិត្តស្ស ឆន្ទការេចត គតេហតញ្ញតោ, តឆា យកោ៍ តឆា ហិ សោ "យាតោ យញ្ញាភា"តិអាឥភា ចិកេក្ក (ចិក៍ ប័សិប័)
ភិក្ខុវេជ្ជា៍ ញ្ញាឆ បភ យាភាតិយាភាភំ ចិឃុំ គហិតត្តា យដ្ឋភាការេភ បចត្តឆយ្វា ឲច "យកោ"តិ គតេហតញ្ញា៍ សេឃាភំ ឆយ្ត្តរការេចា
បិគតេដ៏ ឲច៍

គស្វា បតេត្ត ឲតេ ឲច អដ្ឋ ទុកា គហិតា, កិយិតេ អតេញ្ញាបិ កិលេសឆយ្វា ភត្តិតិ? តោ ភត្តិ, ញ្ញាតេយ បភ អាយិសកាឃាកស្ស សចិសេសំ
កិលេសាយ សំចត្តត្តិតិ តំ ចិសេសំ ចិការេចេត្តភ អាយិសកាឃាកស្ស លោកាឥភំ បចត្តភាការំ កស្សតុំ "ចិសេសតោ"តិអាឥ អារេទ្ធ៍ តត្ត
ឲត្តាតិ ឲតេតស្ស លោកាឥស្ស៍ អលកតេត្តា អាយិសត្តិ អឌិប្បាយោ៍ តតុត្តរិ ក្នុប្បតេត្តា គោរេឆាតិ អាតេត្វា សយ្លត្តិតព្ពា៍ សតេត្តបិតិ ចិដ្ឋយាតេបិ៍
ញ្ញាស្សតិតិ ញ្ញាស្សំ ឌេតតិ៍ បក្យស្សតិតិ តស្សេច ចេចចតំ៍ តឆា ហិ សា "ញ្ញាស្សតិ ក្យស្សតិ បក្យស្សតិ"តិអាឥភា ភិក្ខុវេជ្ជា៍ ឃស្វា ចា ញ្ញាស្សំ
ឌេតេត្តា ឲក៌សតោ បក្ខេ្ឋចិតេត្តា ឲច ហោតិ, តស្វា "បក្យស្សតិ"តិ ក្យត្តំ៍ អស្សាតិ អាយិសកាឃាកស្ស៍ ឲចំ បដិបតេក្តាតិ ឲចំ
អសត្តក្ខាលប្បការសតំ បដិបកំ បដិបតេក្តា៍ ឲ្ចចឥតុំ អសក្កលោឈ្យាតិ ឲតេតភ ឆយ្ក្ខា ភាយ កោចស្សគតេណា ឆតេវ្វាតិ កស្សតិ៍ កិត្តិ
ចកតិ ឲ្ចចាកកាភចេសភ៍ ឆយ្ក្ខភ...បេ... យញ្ញាតេត្តាតិ ញ្ញាយិភា ន ឆយ្ក្ខស្ស យាភចិសេសកាចំ កស្សតិ, ឆយ្ក្ខភ ចា ហេតុភាតិ អតេត្វា៍ យតេត្វា
សយាតោតិ យតេត្វា ហោតេត្វា៍ គាយ...បេ... បយដ្ឋតិតិ ឲតេតភ យកចេសភ ឲក៌សតោ បយាកយាបដ្ឋតិតិ កស្សតិ៍

ឲចត្តិ ញ្ញាយិភា អាយិសកាឃាកស្ស លោកាឥភំ ក្នុប្បត្តិក្កយកស្សតេតេច ញ្ញាឆ បិញ្ញញ្ញាយំ តេសំ កេសភាក្កយោបិ កស្សិតោតិ កេដ្ឋតេញ្ញា៍ ភ
គោចលំ ញ្ញាតេយហេច, អឆ តោ អតេញ្ញាហិ ន ឲចទ្វេបហិ បិបគោហិ ឆតេវ្វហិ អបរិយុតេត្តា ហោតិតិ សយ្លតេទ្ធា៍ គោ បភ តេតិ?
អត្រិន្ឋតាយហិន្ឋតាកយោតិ៍ ឲចំ យហាឥភចា អាយិសកាឃាកតាតិ តតោ ពលចតេរា សំចេកោ ឌេតតេញ្ញាតិ អឃេយត្ត ឲ្ចចាកោ
ចេចឥតេញ្ញា៍ ឲត្តាតិ ឲតស្វិ ស្សតេត្វ៍ សញ្ញត្តាតិ សតេញ្ញស្ស ចាតេស្ស៍ ភិញ្ញិសេសាយេចាតិ ឲតេតតេច បឆយតំ ញ្ញាឆ
កស្សិតសន្ធយោឌភាភយេភ សញ្ញចាតេស្ស យោឌេតេញ្ញាតិ ចេចឥតេញ្ញា៍

គោលបរិចយបិជចត្តិ យក្កស្ស អដ្ឋក្ខសត្តក្កតាឥចិសេសចិកាចភាយ គោលស្ស អាសេចភដ្ឋេភ បរិចយោ គោលបរិចយោ, តស្ស
បក្យកាចត្តំ គោសល្លត្តំ៍ ឲត្តាតិ អរិឃយតេក្កា៍ កេកោតិ ចិសេសា៍ គយោតិ អក្កាភំ កេសភាក្យប្បត្តិ៍ កាចភាភយោតិ កាចភាចិឆិ៍ "គកាឥ
អដ្ឋក្កិគោ, គកាឥ សត្តក្កិគោ"តិ សតេល្លបតោ ក្យត្តយត្តំ ចិចរតេត្តា ប្យភ "អឃំ ហិ"តិអាឥយាហ៍ តត្ត លោកុត្តរបឆយញ្ញាភចេសភាតិ
លោកុត្តរស្ស បឆយញ្ញាភស្ស ចេសភ៍ ឲត្ត ន គោឥ ឈាភឆយ្វា យក្កសកាចាតិ ឲគត្តតោ ឈាភំ យក្កតោ ចិឃុំ គត្វា ចត្តំ ភ សក្កាតិ
"លោកុត្តរបឆយញ្ញាភសហិតោ"តិ អចត្វា "លោកុត្តរបឆយញ្ញាភចេសភ"ញ្ញាតេច្ឆច ក្យត្តំ៍ អឆ ចា លោកុត្តរបឆយញ្ញាភចេសភាតិ លោកុត្តរា
ហុត្វា បឆយញ្ញាភស្ស ចេសភាតិ ឲចតេយត្ត អតេត្វា ចេចឥតេញ្ញា៍ អរិឃយតេក្កា ហិ ចិបស្សភាយ បិកេគក្ខតស្ស, សយ្វសិតស្ស ចា បឆយញ្ញាភស្ស
ចេសភ អដ្ឋក្កិគោ ហោតិ៍ អឆ ចា អឈាភលិកិតោ ស្យក្លចិបស្សកស្ស, ឈាភលិកិតោ ចា បិកេគយគត្វា បឆយញ្ញាភស្ស, បកិណ្ណកសន្លារាភំ
ចា សយ្វសតេ ក្នុប្បតេត្តា អរិឃយតេក្កា អដ្ឋក្កិគោ ហោតិ, ស្វាស្ស អដ្ឋក្កិគការេចា បឆយញ្ញាភិគការេចភាតិ កស្សតេត្តា "បឆយញ្ញាភចេសភា"តិ

អាហ៍ ឲចំ “អចរេសប្បន្នាតចរេសតា”តិ ឲត្វាតិ ឃឆារទំ អរត្វា ទេចឌិតទ្ធា៍

ឃទិ អរិឃយទក្កា សត្តក្ខិទកាបិ ទេហាតិ, អឆ កម្ហា បិឡព្ពាឃំ “អដ្ឋក្ខិទកា”ព្ពាទច្ចច ចុត្តត្តិ អាហ “ក្ខុក្កដ្ឋតិទគ្គសទតា”តិអាទិ៍ ឃឆា ទចត្វ បដិបគាឃ យក្កចទសត អដ្ឋក្ខិកសត្តក្ខិកទកទគា , ឲចំ ទឆាន្នញ្ញចទសត សត្តក្ខិកលឡអក្ខិកទកទគា ទចឌិតទ្ធា អបញ្ចិតិកន្នាតចទសត លឡអក្ខិកត្តា, យក្កចទសត បត ទគសតា អាកតាតិ ម្ហាឃំ ទកទគា អដ្ឋកឆាឃំ ត ក្ខគ្គទជា៍ ព្ពាទតា បទត្តិ ព្ពាទតា អដ្ឋក្ខទតា បទំ ក្ខក្កិសទតា, អចកំសទតា បត សត្តក្ខទតា បទំ យក្កក្ខំ តាយ តត្វិតិ៍ តត្ យក្កចិកទក្ខ (ចិក៍ ៣៨១-៥០១) បច្ចាក្ខិកចារទ បទច្ចាច យក្កក្ខាតិ ក្ខគ្គជាតិ, យហាសឡអាឃតទត (យ៍ តិ៍ ១៍៣១១) ច “ឃា តឆាក្ខតម្ហ ទិគ្គិ, ទឃា តឆាក្ខតម្ហ សក្កទប្បា, ទឃា តឆាក្ខតម្ហ ចាឃាទយា, ឃា តឆាក្ខតម្ហ សតិ, ទឃា តឆាក្ខតម្ហ សយាធិ, ម្ហាម្ហ ទេហាតិ សម្មាសយាធី”តិ ចត្វា បុព្ពាកាកចទសត បត “បុទព្ពាច ទលា បតម្ហ កាឃកម្មំ ចឌិកម្មំ អាឌីទចា ម្ហបទិម្ហទគ្គា ទេហាតី”តិ សម្មាចាចាឝទឃា អាកតាតិ? សច្ចទយតំ, តំ បត សម្មាទិគ្គិអាឌីតំ បច្ចាត្តំ កាទាបកក្ខាតំ អតិទរកកិច្ចឝម្ហតចទសត ចុត្តំ, តម្ហា ត អរិឃយទក្កា សម្មាចាចាឌិចិទហិទតា អត្វិតិ “ព្ពាទតា បទញ្ញាយក្កក្ខំ តត្វិ”តិ ម្ហចុត្តទយតត្តិ ឝដ្ឋត្វា៍

សព្ពាកុសលិតត្តិ សទព្ពសំ កុសលឆម្មាតំ៍ តិគ្គាទណេ ទចតំ សាឃិចចតំ៍ កាយាចចទាឌិចទសត តំតំកុសលឆទម្មម្ហ សា សម្មាទិគ្គិ ទសដ្ឋា៍ តម្ហា ទសដ្ឋកាទចត ហិ “បញ្ញាឌីចិ ឌីចិតយាហុ ទសដ្ឋ”ត្តិ (សំ៍ តិ៍ ១៍១៣៩; ម្ហុ៍ តិ៍ ១៥៣) ចុត្តំ, យក្កសម្មាទិគ្គិឃា បត សព្ពទសដ្ឋកាទច ចត្តព្ពទយច តត្វិ៍ កុសលចារទតិ កុសលុប្បត្តិសយទឃ៍ បុព្ពាក្ខយា កុសលិឌិឆម្មាតំ ឃាឆាចសកាចទឆាទឆត សយ្យុត្តឆម្មាតំ បទិហាឃកកាចទតា៍ ទតទតចាហ “សម្មាទិគ្គិ សម្មាទិគ្គីតិ បឌាតាតី”តិអាទិ៍ សា សម្មាទិគ្គិ បកទចា ឲតម្ហាតិ តប្បកទចា, សម្មាសក្កទប្បា៍ សម្មាឝម្ហតចទសត ហិ សម្មាសក្កទប្បា ទេហាតិ៍ តទតា អកិតិព្ពាត្តាតីតិ តប្បកចាកិតិព្ពាត្តាតំ៍ តប្បកចាកិតិព្ពាត្តាតំបិ “តឝកិតិព្ពាត្តាតី”តិ ចុច្ចតិ កាទហកាទណេបិ កាទហ្មបចាទទតាតិ អាហ “តប្បកចាកិតិព្ពាត្តាតិ ទសសក្កាតី”តិ៍ ទតតាហ “សម្មាទិគ្គិម្ហា”តិអាទិ៍ ឃឆា ហិ សម្មាឝម្ហតំ សម្មាចិតក្កតម្ហ ចិទសសបច្ចទឃា, ឲចំ សម្មាចិតក្កតំ សម្មាបទិក្កហម្ហ សម្មាបទិក្កទហា សម្មាសយដ្ឋាតម្ហ, សម្មាសយដ្ឋាតំ សម្មាទចាឝាតម្ហ, សម្មាទចាឝាតំ សម្មាចាឃាយម្ហ, សម្មាចាឃាទយា សម្មាក្ខបដ្ឋាតម្ហ, សម្មាក្ខបដ្ឋាតំ សម្មាឆាតម្ហ ចិទសសបច្ចទឃា, តម្ហា “បុទិមំ បុទិមំ បច្ឆិមម្ហ បច្ឆិមម្ហ ចិទសសបច្ចទឃា ទេហាតី”តិ ព្ពាឃិតា ចិទសសបច្ចឃកាចឝម្ហតទត្វត កទយត ឲតាតិ សម្មាទិគ្គិអាឌីតិ អក្ខាតិ ចុត្តាតីតិ ឝម្បិតាតិ៍

កាចតាតទឃាតិ សយឆចិបម្ហតាតំ ឃុកតគ្គកាទចត បចទត្វា កាចតាចិធិ៍ អឃញ្ញាអរិឃយក្កក្លទណ កាចតាចិធិ៍ តម្ហ បត បុព្ពាកាទក កាចតាតទឃា កម្ហចិ សយឆបុព្ពាក្ខទយា ទេហាតិ , កម្ហចិ ចិបម្ហតាបុព្ពាក្ខទយាតិ៍ តំ ចិធិ ឝទម្ហតំ “ទកាឌិ”តិអាទិ អាទត្វំ៍ តត្វ បឆទយា សយឆឃាតិកម្ហ ចទសត ចុទត្វា, ឝុតិទឃា ចិបម្ហតាឃាតិកម្ហ៍ ទតតាហ “ព្ពាទឆកទច្ចា”តិអាទិ៍ តត្តិ សយឆំ សយាធិ, ឍសាតឆទម្មតិ ចា អទត្វា៍ តំសយ្យុទត្វតិ សយាធិសយ្យុទត្វ, ឍសាតសយ្យុទត្វ ចា ឆទម្ម៍ អឃច្ចា តទឃា ទឃកុទឃ្យត សយឆឃាតិកា អទ្ធបយុទលត, តត្វាបិ ឍសាតយុទលត ចិបម្ហតាកិតិទចសំ កទទាត្តិតិ កត្វា ចុទត្វា៍ ចិបម្ហតំ កាចឃទតាតិ បដិបគាឆាហាឝម្ហតចិម្ហគ្គិ អាទកិត្វា ឃឆាធិកតំ តទ្រហចិបម្ហតំ ចទគ្គត្តម្ហ៍ យទក្កា សញ្ញាឃតីតិ បុព្ពាកាកិទឃា ទលាកិឃយទក្កា ក្ខប្បជ្ជតិ៍ អាទសចតិ តិព្ពិតាត្តបម្ហតាចទសត៍ កាទចតិ យុច្ចិតុកម្យតាចទសត៍ ពាហុលីកទរាតិ បដិសក្ខាត្តបម្ហតាចទសត៍ អាទសចតិ ចា កឃត្តបដ្ឋាតឆាហាចទសត៍ ពាហុលីកទរាតិ

ចុដ្ឋាតកាយិកិចិបស្សតាចរេនត៑ ឋេឃាដតាតិ បហីយន្តិ,អត្ថុបឃា ញ្ញត្តិ ហោត្តិ យក្កបដិបិដិឃា៑

នយធំ អត្ថុប្បារេទត្វាចាតិ អចឆារលោត ក្ខបចារនយាឆិ តិចត្តេតិ, ត ឈហិកនយាឆិ៑ ត ហិ ឈហិកនយាឆិ ចិតា ចិបស្សតា នយ្គុចតិ៑ ចិបស្សតាបិរិបុរិឃាតិ ចិបស្សតាឃ បរិបុណ្ណតាឃ ចុដ្ឋាតកាយិតិកាចប្បត្តិឃា៑ ពត្វឌាតាតត្តិ ពស្មិ អរិឃយក្កល្លោលា ក្ខប្បត្តាត់ នយ្ខាឌិដ្ឋិអាឌីត់ ឆយ្ខាត់៑ តិន្ទ្ធារលោ រេចតំ នាយិចចត់៑ ចចស្សក្ការយុលាតោតិ ចចស្សក្កស្ស អារយុលាតាឃ៑ ចចស្សក្កោ ចោស្សក្កោ បដិតិស្សក្កោតិ ច អបចក្កោតិ ច អត្វតោ ឲុកំ, តិន្តាតត្តិ ចុត្តំ ហោតិ, ពស្មា តិន្តាតស្ស អារយុលាករលោតាតិ អត្វោ៑ ចិត្តស្ស ឲុកក្កតាតិ យក្កនយ្ខានយាឆិយាហ៑ អរិឃយក្កោ ហិ ឲុកត្ត នយាហិតោ អនយាឆាតហោត្វត់ កិលេសាត់ នយុច្ឆេទតោ៑ រេសំ ចុត្តតឃយេច៑

ឃុកតន្ទ្ធាចហោត្តិ ពទា នយាឆិបញ្ញាត់ នយរេនតាឃ ព្ទុន្និពត្វតោ៑ យក្កល្លោលា ហិ ត នយធកាចតាឃំ ចិឃ នយាឆិ, ចិបស្សតាកាចតាឃំ ចិឃ ច បញ្ញា កិច្ចតោ អឆិកា ព្ទុន្និពត្វា, នយរេនតាឃ បត អញ្ញាយញ្ញាស្ស អតតិចត្តតក្ខេត ខ្វេបិ ឃុកតន្ទ្ធា ចិឃ បចត្តតិ៑ តេត ចុត្តំ "នយធចិបស្សតា ឃុកតន្ទ្ធាច ហោត្តី"តិ៑

ឆយ្ខាឃាទសុត្តចណ្ណតាឃ លីតត្វប្បកាសតា នយត្តា៑

3៑ កឃកេរចសុត្តចណ្ណតា

១3៑ឲុចំនេយ សុតត្តិ កឃកេរចសុត្តំ៑ កោ តិក្កេបបិ? កោចិ ពាច ឲុចយាហុ "បុន្ទាចសិកោ តិក្កេបបិ"តិ៑ ទុចិឆា ហិ បុន្ទា បិកាដិបិកាដកេទតោ៑ ពត្វ ឃស្សា ទេនតាឃ តិយិត្តក្ខុតោ ខាពុំ ព្ទុន្និតោ អត្វោ កំ-នក្ខបុព្ទកោត បកាសីយតិ, សា បិកាដិ បុន្ទា ឃឆា "កិម្ខុឆ ចិត្តំ បុរិនស្ស សេដ្ឋ"ត្តិ ឲុចយាឌិ (សំ៑ តិ៑ ១៑១3៩; សុ៑ តិ៑ ១ប័១)៑ ឃស្សា បត ទេនតាឃ តិយិត្តក្ខុតោ ខាពុំ ព្ទុន្និតោ អត្វោ កំ-នក្ខរហិតោត កោចលេតេច នក្ខបឃោកោត បកាសីយតិ, សា អបិកាដិ បុន្ទា៑ ខាពុំ ព្ទុន្និតោ ហិ អត្វោ "បញ្ហា, បុន្ទា"តិ ចុច្ចតិ, ពស្មាឃេច ព្ទុឆ "ឃេ ឃេ កេ កោពយា"តិអាឌិកា អបិកាដិតិ "បុន្ទាចសិកោ តិក្កេបបិ"តិ៑ ពឃិធំ អការណំ, ឃស្មា សោ ព្រាហ្ខលោ "ឃេឃេ កេ កោពយា"តិអាឌីតិ ចទន្តោ ត ពត្វ កញ្ចិ ចិចិកិច្ឆី សំសឃយាបន្តោ អចោច, អធ លោ អត្តតា ឃឆាតិន្និពយត្វំ កកចតិ បសាទកាចពាហុយាត់ បចេចទន្តោ កចេធសិ៑ តេតាហ "កកចតិ បសាធំ អលត្វា"តិអាឌិ (យ៑ តិ៑ អដ្ឋ៑ ១៑១3)៑ ចិហារទតិ ចិហារកោ តិចារេស៑ អចិន្និតេត្តេឃចាតិ បចត្តយាតេឃច៑ បទត្វយស្សបិ ចនេត្ត ឲុចាតិ អត្វោ៑ ឲុតំ បុនោហិតដ្ឋាត់ ក្ខហ៊ិញ្ញាឌិកក្ខឆកល្ទេហិ នន្ទិ លន្ទិ, ពឆា ច "អស្ស ទេញ្ញា ឌិត្តុ"ត្តិ ចទត្តិ៑ តេតាហ "តំ ពស្ស ទេញ្ញា ឌិត្តុ"ត្តិ៑ ព្រាហ្ខត្តិ ចេចំ៑ សោ បត យត្តព្រាហ្ខកប្បចរេនត តិចិរេឆា៑ ពត្វ យត្តា បឆាត់ ឫលកាចតោ, ឃេ អដ្ឋកាឌីហិ បចុត្តា, ព្ទពេទ ពត្តិស្សឃេត ឌាតា, តេត តេសំឃេច កហណំ "យទេត្ត នព្ទាឃតី"តិ ៑ តេ ហិ កុត្តកាសិតព្ទាតាឃ "យត្តា"តិ ចុច្ចត្តិ៑ ព្ទុទយេច ហីតិ អចឆារលោត "ព្រាហ្ខតោ ឌាតា"តិអាឌិកំ តិទុត្តិ៑ បដិក្កេបតិ៑

យេន វា ការណេនាតិ (សារត្ថ. ដី. វេរញ្ជកណ្ឌវណ្ណនាយំ ២; ទី. និ. ដី. ១.១.១; អ. និ. ដី. ២.២.១៩) ហេតុម្ហិ ករណវចនំ. ហេតុអត្ថោ ហិ កិរិយាការណំ, ន ករណំ វិយ កិរិយត្ថោ, តស្មា នានប្បការគុណវិសេសាធិគមត្ថោ ឥធ ឧបសង្កមនកិរិយាតិ “អន្នេន វសតី”តិអាទីសុ វិយ ហេតុអត្ថេយេវេតំ ករណវចនំ យុត្តំ, ន ករណត្ថេ តស្ស អយុជ្ជមានត្តាតិ វុត្តំ “យេន វា ការណេនា”តិអាទិ. ភគវតោ សតតប្បវត្តនិរតិសយសាធុវិបុលាមតរសសទ្ធម្មផលតាយ សាធុផលនិប្ផលិតមហារុក្ខេន ភគវា ឧបមិតោ, សាធុផលូបភោគាធិប្បាយគ្គហណេនេវ ហិ មហារុក្ខស្ស សាធុផលតា គហិតាតិ.

ឧបសង្កមីតិ ឧបសង្កន្តោ. សម្បត្តកាមតាយ ហិ កិញ្ចិ ឋានំ គច្ឆន្តោ តំតំបទេសាតិក្កមនេន ឧបសង្កមិ, ឧបសង្កន្តោតិ វា វត្តព្ពតំ លភតិ. តេនាហ “គតោតិ វុត្តំ ហោតី”តិ, ឧបគតោតិ អត្ថោ. ឧបសង្កមិត្វាតិ បុព្ពកាលកិរិយានិទ្ទេសោតិ អាហ “ឧបសង្កមនបរិយោសានទីបន”ន្តិ. តតោតិ យំ ឋានំ បត្តោ “ឧបសង្កមី”តិ វុត្តោ, តតោ ឧបគតដ្ឋានតោ. យថា ខមនីយាទីនិ បុច្ឆន្តោតិ (សំ. និ. ដី. ១.១.១១២) យថា ភគវា “កច្ចិ តេ ព្រាហ្មណ ខមនីយំ, កច្ចិ យាបនីយ”ន្តិអាទិនា ខមនីយាទីនិ បុច្ឆន្តោ តេន ព្រាហ្មណេន សទ្ធឹ សមប្បវត្តមោទោ អហោសិ បុព្ពភាសិតាយ, តទនុការេន ឯវំ សោបិ ព្រាហ្មណោ ភគវតា សទ្ធឹ សមប្បវត្តមោទោ អហោសីតិ យោជនា. តំ បន សមប្បវត្តមោទនំ ឧបមាយ ទស្សេតុំ “សីតោទកំ វិយា”តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថ សម្មោទិតន្តិ សំសន្ទិតំ. ឯកីភាវន្តិ សម្មោទនកិរិយាយ សមានតំ ឯករូបតំ. ខមនីយន្តិ “ឥទំ ចតុចក្កំ នវទ្វារំ សរីរយន្តំ ខណភង្គុរតាយ សភាវតោ ទុស្សហំ, កច្ចិ ខមិតុំ សក្កុណេយ្យ”ន្តិ បុច្ឆតិ. យាបនីយន្តិ បច្ចយាយត្តវុត្តិកំ ចិរប្បពន្ធសង្ខាតាយ យាបនាយ កច្ចិ យាបេតុំ សក្កុណេយ្យំ. សីសរោគាទិអាពាធាភាវេន កច្ចិ អប្បាពាធំ, ទុក្ខជីវិកាភាវេន កច្ចិ អប្បាតង្កំ, តំតំកិច្ចករណេ ឧដ្ឋានសុខតាយ កច្ចិ លហុដ្ឋានំ, តទនុរូបពលយោគតោ កច្ចិ ពលំ, សុខវិហារសព្ភាវេន កច្ចិ ផាសុវិហារោ អត្ថីតិ តត្ថ តត្ថ កច្ចិ-សទ្ទំ យោជេត្វា អត្ថោ វេទិតព្ពោ.

ពលប្បត្តា បីតិ បីតិមេវ. តរុណបីតិ បាមោជ្ជំ. សម្មោទំ ជនេតិ ករោតីតិ សម្មោទនិកំ, តទេវ សម្មោទនីយន្តិ អាហ “សម្មោទជននតោ”តិ. សម្មោទិតព្ពតោ សម្មោទនីយន្តិ ឥមំ បន អត្ថំ ទស្សេន្តោ “សម្មោទិតុំ យុត្តភាវតោ”តិ អាហ. សរិតព្ពភាវតោតិ អនុស្សរិតព្ពភាវតោ. “សរណីយ”ន្តិ វត្តព្ពេ ទីឃំ កត្វា “សារណីយ”ន្តិ វុត្តំ. សុយ្យមានសុខតោតិ អាបាថមធុរតំ អាហ, អនុស្សរិយមានសុខតោតិ វិមទ្ទរមណីយតំ. ព្យញ្ជនបរិសុទ្ធតាយាតិ សភាវនិរុត្តិភាវេន តស្សា កថាយ វចនចាតុរិយមាហ, អត្ថបរិសុទ្ធតាយាតិ អត្ថស្ស និរុបក្កិលេសតំ. អនេកេហិ បរិយាយេហីតិ អនេកេហិ ការណេហិ.

អតិទូរអច្ចាសន្នបដិក្ខេបេន នាតិទូរនាច្ចាសន្នំ នាម គហិតំ, តំ បន អវកាសតោ ឧភិន្នំ បសារិតហត្ថសង្ឃដ្ដនេន ទដ្ឋព្ពំ. គីវំ បសារេត្វាតិ គីវំ បរិវត្តនវសេន បសារេត្វា.

យេមេតិ ឯត្ថ សន្ធិវសេន ឥការលោបោតិ ទស្សេន្តោ “យេ ឥមេ”តិអាទិមាហ. ឧច្ចាកុលីនតាយ ជាតិវសេន អភិជាតា ជាតិកុលបុត្តា. តេនាហ “ឧច្ចាកុលប្បសុតា”តិ. អាចារសម្បត្តិយា អភិជាតា អាចារកុលបុត្តា. តេនាហ “អាចារសម្បន្នា”តិ. យត្ថ កត្ថចិ អបិកេជេបិ កុលេ. តេន ព្រាហ្មណេន អធិប្បេតា ភិក្ខូសុ ទុវិធាបិ សំវិជ្ជន្តីតិ អាហ “ឥធ បន ទ្វីហិបិ ការណេហិ កុលបុត្តា យេវា”តិ.

សទ្ធាតិ ឮត៌ ៣ករណេត្ត បច្ចត្តចចនត្តិ អាហ “សទ្ធាយា”តិ, សទ្ធាតិ ចា សទ្ទហិត្វាតិ អេត្ថេា៑ ឮយស្មិ៍ បេក្ខ បិញ្ញ្ញយំ ឃ-៣ាររលិេបត តិឧទ្ទេសាតិ ឥដ្ឋត្ថា៑ អការេតាតិ អការចាសេតា, វត្តរបតលិេបត, តិស្ស្យឃ្ញបចារេត ចា អយំ តិឧទ្ទេសាតិ៑ កិច្ចតឹលតាឌិលក្ខណោ កិច្ចការេចា បត្តត្ថាយហចទិតាយ សទ្ធិ៍ កិច្ចកាចំ អត្ថាជិតេត្តាតិ អាហ “បត្តត្ថ៍ កិច្ចកាចច្ចា”តិ៑ ៣យ្ចាចាលក្ខណោ បត កិច្ចការេច អធិបេ្បតេា សយុច្ចយេត្ថេា ច-សទ្ទោ ឥដ្ឋេត្ថា៑ អតការស្ស ការេចាតិ ឧតេត បត្តត្ថាតិស្សិតេា ឃុចិឃុទ្ធេ ឹលិចារក្យហចិសេសា ៣ហិតេា, ៣សិការក្ខាឌិ៣យ្បជិក្ខេបិ ឮឆ អត្យប្បាឝាឌីហិ ចេឌិតេត្ថា៑ សេសក្កហណោ បត សរណាយតាឌិចេសេត បត្តត្ថាយ, សរណាយតាឌិចេសេត វបសយ្សងាយ ច អេតកេតត្ថា អាហ “សត្តចាបិ”តិ, តេត តេត បការេតាតិ អេត្ថេា៑ ឃុរេតាកាយិតា បដិបត្តិកយេតត, ត ៣ាយកយេតតាតិ អាហ “តាយេកា”តិ , សយ្ចាបដិបត្តិយា តិត្ថាតសយ្យាបេកាតិ អេត្ថេា៑ ហិតកិរិយាយាតិ ឌិដ្ឋឆយ្ចិ៣ាឌិហិតចទិយាយ៑ កាហលំ អធិឹលិឌីឃុ អច្ចត្តាយ តិយោឌត៌, ត ៣ឆតយត្តត្តិ ឥស្សេត្តា “ការេហតា”តិ ចត្វា “សិក្ខារេបតា”តិ អាហ៑ ឌិដ្ឋាត្យកាតិត្តិ ឌិដ្ឋិយា អត្យកយតត្តិ ឥស្សេត្តា “ឥស្សតាត្យកាតិ”ត្តិ ចត្វា សិក្ខាត្តយសក្កហំ កកចេតា សាសត៌ តេត ឌិដ្ឋត្តា ឌិដ្ឋិ, តស្ស តេស្សច លយតចេសេត លត្តិ, វុច្ចតចេសេត វុចិ, តំឌិដ្ឋិលត្តិវុចិកាច កកចេតា សាចកាតិ អាហ “ឃំឌិដ្ឋិកា”តិអាឌិ៑

ឧស កិរ អលត្វាតិ សយ្លត្តេា៑ ឌេចឃុេត្ត ចិយាតិអាឌិ ៣ស្សចិ បិទិឌ្ឍ្ញាស្ស អកាចឌឹបតេតា “សទ្ធាយា”តិអាឌិតា ចុត្តស្ស បត្តិតកាចស្ស បិ៣ឌឹ៣រលំ៑ សទ្ធាយ ឈទា តិក្ខយ្ បត្តិត្វាតិ ឮត៌ ហដ្ឋបហដ្ឋាឌិកាចស្ស ៣ារលចចត៌៑ ឈាសត្ថាឝតបរយតាយ សត្តុដ្ឋេតិ ឮត៌ អត្យស្សក្កិតាបរិសក្កិតតាយ ៣ារលចចតត្តិ ឥដ្ឋត្ថា៑

ឧចរេយតត្តិអាឌិតា អារេយធិតចចត៌ សយ្យហំសតចេសេត, បសាឝចេសេត ចា ៣តត្តិ ឥដ្ឋត្ថា៑ តឆា ហិ ឧច-សទ្ទោ សយ្យដិច្ឆតេត្ថេា អត្តត្យេយាឝតេត្ថេា ច ចុេត្តា៑ យយត្តិ វបយោ៣េត្ត សាយិចចត៌, តិបិតបត៌ ចា ឧត៌ “យ”ត្តិ ឮយិតា សយាតត្តត្តិ ឥដ្ឋត្ថា៑ អាឌីតិតិ អាឌិ-សទ្ទេត តឌីចិ៣ាប៣តាឌិ សក្កហ្យាតិ ៥តាឌិសាត៌យេចាតិ សទ្ធាបត្តត្ថាយ ចិកាចិតអតកិឌ្ឍ្យាលុសអាឌិសកាចាត៌យេច, ត ឮតេរសំ អកិឌ្ឍ្យាលុសកាចាត៌៑ ចុត្តេញាត៌ –

“សឈ្ឈាជិ៣េណ្ហ េចបិ េយ, កិច្ចេច, កិច្ច ៣េហត្វា ឃិដ្ឋិេតា ឃិដ្ឋិេតា អត្យឝេត្ត អស្ស បេឌ បត៌ តិក្ខិបេត្តា, េសា ច េហាតិ អកិឌ្ឍ្យាលុ ៣ារេយឃុ តិត្តសារារេកា ញ្ញាបត្តចិេត្តា បឌ្ឋយតសក្កេប្បា យដ្ឋស្សតិ អសយ្យាឌេតា អសយាហិេតា ចិត្តត្តចិេត្តា បិ៣ជិវ្រិេយា, អឆ េលា អារ៣ាច យយ អហច្ចា តស្សា”តិ (ឮតិចុ៑ ៥៧១)៑

អេឌ្ឍ្យាការេហត្វា អធិេប្បតត្ថេ សយ្ចិតំ សារេឆតំ ចុក្ខាតីតិ ចុរកិសយ្ចាតិ៑ អដ្ឋ៣ឆាយំ បត តត្ថេ តិចារេសារេយច ចុេក្ខាតិ ឥស្សេតំ “សយ្ចិតំ ចុក្ខាតិ ចុស្សហាតី”តិ ចុត្ត៑ អេឌ្ឍ្យាចតបត្ថេាតីតិ អេឌ្ឍ្យាលក្ខលប្បត្តាតិ ចតសណ្ឋាតិ៑ ចតបត្ថេ-សទ្ទោ ហិ សណ្ឋក្ខេត វុក្ខសយ្ញេហេបិ ចត្តតីតិ អេឌ្ឍ្យាក្កហលំ៑ កិច្ចាឃឹតិ អត្យឌាតតសយ្ចាចតេត្ត តិបិេតា៑ កិ៍ អត្យឌាតាតិ? តិប្បទិយាឃេតា អេឌ្ឍ្យាកាចំ “កាយេតា ឮហិ អេឌ្ឍ្យា”ត្តិ៑ េតតាហ “តិប្បទិយាេយតា”តិអាឌិ៑ កិ៍ សយ្ចាេចតិ? អារេឌ្ឍ្យា៣ដ្ឋតិប្បាឝ៣ត្ត៑ ឃឌិញ្ញអារេឌ្ឍ្យា៣ដ្ឋតិប្បាឝ៣ំ, តំ ចិេសសេតា “អេឌ្ឍ្យា”ត្តិ

ចុត្តន្តិ៍ ខេតេតចាហ "ឃំ ពំ បញ្ចាឆត្តុសតិក"ន្តិអាទិ៍ តិក្ខុយិត្វា ពាហិព្ពត្ថលិលិតិ ព្ពត្ថលិលខេតា ពាហិ តិក្ខុយិត្វា, តខេតា ពាហិ បដ្ឋាឃាតិ អខេត្វា៍ ពាហិ ព្ពត្ថលិលិតិ ឃត្ថ ខេក្ខ តីលិ ព្ពត្ថលិលិតិ, តត្ថ ពាហិទ្ធា ព្ពត្ថលិលខេតា បដ្ឋាឃ, ឃត្ថ ពំ តត្ថិ, តត្ថ តក្ខរហដ្ឋាតខេតា បដ្ឋាឃាតិ ចក្ខន្តិ៍ ឃស្វា ពាហិ ព្ពត្ថលិលខេតា បដ្ឋាឃ យត្ថុស្សុបចាខេរ កឃខេកខចំ តត្ថិ, តស្វា ព្ពឆ តាឆិខេប្យតត្តិ ឥដ្ឋព្ពាំ៍

កាយគ្គត្ថិ កាយសឹបំ៍ អតុបចារដ្ឋាតត្តិ តិច្ចកិច្ចចខេសត តុបចទិតព្ពដ្ឋាត៍ ខេតតាហ "ឃត្ថ ត កាសឹឃតិ ត ចបឹឃតី"តិ៍ បត្តាតីតិ ព្ពយិតា "បទិឃត្តាត"ត្តិ ព្ពយស្ស បទិឃាឃស្ស ព្ពឆ បំឡព្ពឃំ កហិតត្តា ចុត្តំ "បទិឃត្តាតត្តិ ព្ពយខេយកំ បទិឃាឃំ ឆខេបត្វា"តិ៍ ក្ខុទាតត្តិ បត អឃំ បទិឃាខេឃា ឆខេបតព្ពោ សិឃា តស្សាបិ "បត្តាតី"តិ ព្ពយិតាច អត្ថខេតា កហិតត្តា, តថា សតិ "ត យត្ថុស្សុបចារាត"ត្តិ ខុទិសាតយ្យិ ឆខេបតព្ពតា អាបជ្ជតិ, តស្វា សក្ខខេតា ខុច ឆបតំ ឥដ្ឋព្ពាំ៍ បចិខេចកត្តិ បកាខេរតា, បកាខេរហិ ចា ចិខេចចតំ, ទុបិទិបុតុត្តារព្វុណ បកាខេរតា កយតាទិព្ពទិឃាបចប្យកាខេរហិ អត្ថខេតា កាឃស្ស ចិខេចចតំ កច្ឆខេតាបិ តិដ្ឋខេតាបិ តិសជ្ជខេតាបិ ខុកខេស្សុច បចត្តតិ៍ ខេតតេច ហិ ចិខេចខេចតព្ពាតំ ចិខេចចតាកាខេរស្ស ច ខេកខខេតា ពាហុចិឆត្តា ខេត ខុកខេត្តត កខេហត្វា "បចិខេចក"ត្តិ ខុកាចខេតត ចុត្តំ៍ ក្ខុក្ក ទ បចិខេចកត្តិ ចា បចិខេចកំ កត្តំ ត ស្វុលត្តិ អខេត្វា៍ ខុកីការចតិ ខុកិកការចេ៍ ក្ខុឃំក្ខុឃារខេយាតិ ក្ខិត្តំ ក្ខិត្តំ កាចាកិខេតា៍ ហទត្តិ ចិឃាតិ សំហទត្តិ ចិឃ ចិឈាត្យប្យាខេតត៍ ខេតតាហ "ឈសត្តិ ចិឃា"តិ, កឃសត្តាសុប្យាខេតត តាទិតុំ អាកតា ឃក្ខូទក្ខូសបិសាចាខេឃា ចិឃាតិ អធិប្យាខេឃា៍ ក្រាទិសស្សាតិ អលង្កសយាឆិតោ៍ តិលាបណ្ណយិកាទិសខេក្ខុតីតិ ចារតទិតាតំ តិលាបណ្ណាទីតំ យិកបក្ខិអាទីតព្ពុ កឹសតខេកហិ ខេកខេចហិ សខេក្ខុហិ ចិចិខេឆហិ ច អខេញ្ញាហិ តាលុអាទីហិ ឃក្ខូទិអាកាខេរហិ ដ្ឋបដ្ឋិខេតហិ កឹសតខេកហិ៍ ខុចំ ក្ខុក្ក ទ ក្ខុទកឹសព្ពុចំ តាយ កខេទាតត្តា អខេហា អច្ឆទិឃា ខុខេតតិ ចិយិត្វាតា៍

កាឃកយុត្តចារកចាចណ្ណតា

ខ្ញុំ៍ខេសាត្វអសបុចាតេស្វុតិ "ខេឃ ខេតា ខេកចី"តិអាទិតា បំឡព្ពឃំ ចក្ខុយាតេសុ ខេសាត្វអសបុ កាខេរលាបុ៍ អបទិសុទ្ធកាឃកយុត្តតាខេឃា អខេទ្ធញ្ញា ចិហទត្តាតំ ចិត្តព្រាសតិយិត្តតាឃ ចិខេសសខេតា ចិខេក្ខុបិចហា, បទិសុទ្ធកាឃកយុត្តតាខេឃា បត តក្ខកាចខេតា ខេតសំ អចិខេក្ខុបិចហា៍ ខេតតាហ "អបទិសុទ្ធកាឃកយុត្តសខេត្តាសខេហត្វ"តិអាទិ៍ ខេសាត្វអសបុតិ ច ខេចាតាតបក្ខិខេឃច កខេហត្វា ចុត្តំ៍ សំកិខេលសក្ខុហលាយ្យិ ឃាចខេឆច ខេចាតាតឆស្សុតត្តន្តិ៍ អាខេរព្វុលបទិក្ខុហខេហិតាតត្តិ អបទិសុទ្ធកាឃកយុត្តាទិកាស្ស អខេទ្ធញ្ញា ទិដ្ឋស្ស តស្ស អាខេរព្វុលាស្ស "ខេឃ ខេតា ខេកចី"តិអាទិតា បំឡព្ពឃំ អាកតតខេឃត បទិក្ខុលាតាហាលាខេហិតាត៍ អាខេរព្វុលបទិក្ខុហយុត្តាតត្តិ ខុត្ថ ចុត្តចិបទិឃាខេឃត អខេត្វា ខេចឆិតខេញ្ញា៍ អត្ថតាតិ កកចត្តំ សក្ខាឃ ចឆតិ, សឃត្តិ អខេត្វា៍ តាទិខេសាតិ អាខេរព្វុលបទិក្ខុហយុខេត្តា៍

សព្ពញ្ញូតិ ខុខេតតាតិ សខេព្វាខេឆា, អទិឃយខេក្កាតិ អាហ "អទិឃយក្កប្យត្តិខេតា"តិ៍ អក្កយក្កាឆិកយាឆីខេតា ព្យុទ្ធាតំ សព្វញ្ញុតញ្ញាណាឆិកខេយាតិ អាហ "អតកឹសព្វុទ្ធស្សាតិ អប្យាខេចិទ្ធចព្យុសព្វុស្សា"តិ៍ អតចខេសសខេតា ខេតាឃំ, ព្យុទ្ធ្យុំ អខេហតីតិ ខេនាឆិ, យហាចីទិឃតាទិតា តត្ថ ចិខេសសខេឃាកខេតា សខេត្តាតិ អាហ "ព្ពុទ្ធុតកាសត្តស្សា"តិ៍ ខេតតាហ "សព្វាសខេព្វាឆិ"ត្តិអាទិ៍ តិឃតកាចប្យត្តិខេតា បដ្ឋាឃ យហាសត្តា ឃចា យហាខេនាឆិឃាតបដិបកា ហាតកាកិឃា, ទិតិកាកិឃា ចា ត ខេហាតិ, អច ខេតា ចិខេសសកាកិឃា តិខេព្វាឆកាកិឃា ច ខេហាតិ, តថា

បដិបជ្ជតេតា តៅនិយំ គិត្តកោលបក្ខារា ទុចាតិ អាហ “តៅនិយា ចា សព្វតេស្សច លក្កតេស្សចា”តិៈ តេនាហ “ឌីបក្ខតស្ស ហិ”តិអាទិៈ អដ្ឋឆយ្ទសយោឆាតេតតាតិ –

“យត្ថស្សត្ថំ លិក្ខសយ្បត្តិ, តេហត្ស សព្វាតេឌស្សតំ;

បព្ពជ្ជា ក្យលសយ្បត្តិ, អឆិកាតេរា ច លត្ថតា”តិៈ (ញ្ៈ ចៈ ១·៧៨) –

ព្ទយេសំ អកិតិហារស្ស អក្កក្ខតាតំ អដ្ឋត្តំ ឆយ្ទាតំ សយោឆាតេតត សយចឆាតេតតៈ

បព្ពជ្ជបកតាតិ បព្ពជ្ជំ ឧបកតាៈ តេត បព្ពជ្ជាយតេត្តត សយណា, ត សយិតបិបតាឃាតិ ឌតេស្សតិៈ ឌាតិយតេត្តត ព្ទឆ ព្រាហ្មណាតិ អឆិតេប្បតាតិ អាហ “តេកាចាឌិតេតា ចា”តិៈ តេត ហិ “តេកា តេកា”តិ ចឌតឃឹលិ, តេតតាហ “តេកាចាឌី តាយ តេសា តេហាតិ, សតេច តេហាតិ សកិច្ចាតេតា”តិ (ឆៈ បៈ ១៨៩; ឃុៈ តិៈ ៩១៣)ៈ បិណាតិបិតាឌិតាតិ អាឌិ-សតេទ្ធត អឌិត្តាឌាតំ អព្រាហ្មចរិយច្ចា សក្កព្យាតិៈ អបរិសុទ្ធតាតិ ច ចិតេសសតំ កាឃកយ្យត្តារេបក្ខាឃ, ត បិណាតិបិតាឌិអតេបក្ខាឃៈ ត ហិ បិណាតិបិតាឌិតេកា តស្ស បុព្ពកាកបតេឃារេកា ច តេកាចិ បរិសុទ្ធា តាយ អត្ថិៈ កាឃតតេដ្ឋត កឃំ, គីទ្យាតចហតេដ្ឋត តេករចំៈ សតេត្ថាសតេហត្វតិ សតេឌាសតេហត្ៈ ស-សតេទ្ធា ហិ ព្ទឆ សាត្សាតេរា ចុតេត្តាៈ តេតតាហ “អត្តតេតា តេឌាសស្ស តេហត្”តិៈ ទុកតេត្តត ចិត្តព្រាសលក្ខណស្ស កឃស្ស ចតេសត “សាចជ្ជ”ត្តិ ចុត្តំៈ ចិត្តព្រាតេសា ហិ ទុកត្តសាចតេជ្ជា កាឃតតេដ្ឋត កឃច្ចាតិៈ អតេក្កយត្តិ ព្ទធំ ឧកឃចតេសតៈ ចិត្តព្រាតេសាបិ ហិ សទិតចិត្តាតំ អតត្វាចហតេតា អតេក្កយ, តឆា កឃាតកាតេយ្ទណយ្យីតិៈ អដ្ឋកចាឃំ បត អត្តឆ្ឆឃំ ឃឆាសព្វាយោឌិតំៈ សឃំ បរិកប្បិតកឃាតកាតេយ្ទណតិយិត្តំ ចិត្តព្រាសយុប្បាឌតចតេសត អាតេតត្តា កឃតេករចំ អច្បាឃត្តិ ចិឃ តេហាត្តីតិ ចុត្តំ “អច្បាឃត្តីតិ បតេក្កាសត្តី”តិៈ តេតិ យារិតយត្សស្សាតំ ឌាតិយិត្តាឌតេឃាៈ កត្ថិ កហតក្ខតំ យហត្តិ កណ្ឌកសណ្ឋិ, ក្យព្ទិ តាតិយហត្តត្តិ ចឌត្តិៈ កត្ថត្តិ បត តិណចតំ តេចឌិតព្ទិ, “កតេត្ថ ទ្បូហតិតេណ”តិ ចុត្តំ, ក្យព្ទិ កណ្ឌកលតាឌិកទិតាចិទ្បូហំៈ ពទ្ធា ចឆិតា ចិឃាតិ ពទ្ធា ហុត្វា តាត្បព្ទឃយាតា ចិឃៈ

“ត តេលា បតាតិ ទុត្វ តេលាតិ អចឆាតេណតេត្វ តិបិតេតា, បតា”តិ ចិតេសសតេត្វៈ តេតតេតំ ឌតេស្សតិ “អតេញ្ញា សយណព្រាហ្មណា ចិឃ អហំ អបរិសុទ្ធកាឃកយ្ទតេត្តា ហុត្វា អតេញ្ញាចតបត្វាតិ បត្តាតិ តេសតាសតាតិ ត តេលា បត បដិតេសចាយិ, បរិសុទ្ធកាឃកយ្ទតេត្តាតេឃច បត ហុត្វា តាតិ បដិតេសចាយី”តិៈ ទុចំ ចា ទុត្វ អត្វតេឃាឌតា តេចឌិតព្ទាៈ “បរិសុទ្ធកាឃកយ្ទតេត្តាហយស្មី”តិ ហិ តេតត អចឆាតេណាត ចិកាចិតត្វឌស្សតំៈ តេតសយហំ អញ្ញាតតេរាតិ តាឃ បរិសុទ្ធកាឃកយ្ទតាឃ តេតសំ អរិឃាតំ អហំ អញ្ញាតតេរាតិ កាឃកយ្ទបរិសុទ្ធិឃា យហាសតេត្វា អត្តាតំ អរិតេឃសុ បក្ខិបតិៈ បតេយសតេល្លខកាចប្បត្តា ហិ តឌា តៅនិសព្វស្ស កាឃកយ្ទបរិសុទ្ធិ, តឆា ចឌីកយ្ទាឌិបរិសុទ្ធិ, ឃតេតា យាតេរា រទ្ធាតេចឃី ហុត្វា លព្ទស្សាតិ តិតេត្តាទំ អត្សពតេទ្ធា អត្តាទំ ត លកតិៈ តេតតាហ –

“សព្វ ចស្សាតិ កកចត្តំ, អត្សពត្ថិ បឌាបឌំ;

ឆ្ចតានំ ភាឞិកច្ឆិយ្យំ, សព្ពទ្ធស្ស សតិយតោ”តិ៍ (ឞុ៍ តិ៍ ៣៣ប៉);

កិរិយាតិ អឞិកំ សចិសេសំ, រូបរូបរិ ចេ៍ កិតតសិតា កឃ្វបដ្ឋេចេត លម្ពិតសរីរា ហដ្ឋលេិយា ហោត្តិ, អកិតាតសិតា បត កឃ្វបដ្ឋចាកាចតោ អហដ្ឋលេិយា លេយេត សោត្តិភា តិដ្ឋត្តិតិ តេសំ លេយប្បត្តិ សោត្តិការចោ ចា បត្តលេិយតាឃ បិកាបេ ហោតីតិ បិឡាឡ្យំ “បលេ្លាយ”ត្តិ ទុត្តំ៍ តេតាហ “បត្តលេិយត”ត្តិអាទិ៍ ឲត្តុ ច កិរិយា បលេ្លាយយាបិឌិ អរណ្ណោ ចិហារាឃាតិ បជិណ្ណាតិក្ខេសា៍ បរិសុទ្ធកាឃកម្មត្តាហយុំតិ ហេតុទស្សតំ៍ “ឃេ ហិ ចេ អរិឃា”តិ សជិសុទាហរណទស្សតំ៍ ឃេ លោ កេចិ សយលោ ចា ឲ្រាហ្មណា ចាតិ ចិសជិសុទាហរណទស្សតំ៍ សេសាតិ អត្ថឃញ្ញតិរេកចិកាចភាគិតិ ឌដ្ឋព្វត្តិ អឃយេត្ត ឃុត្តិចិកាចភា៍ ព្គាយិភា តយេត សេសចារេសុបិ ឃុត្តិចិកាចភា ចេទិតព្វា៍

កាឃកម្មត្តចារកថាចណ្ណាភា តិដ្ឋិតា៍

ចចីកម្មត្តចារាទិកថាចណ្ណាភា

៦៤៍ អបរិសុទ្ធេក យុសាចាគាទិភាតិ ឲត្តុ ឃំ ចត្តព្វំ, តំ ហេដ្ឋា ទុត្តកឃយេច៍ អាទិ-សទ្ទេក បត សង្គហិតំ តេសព្វា យុសាចាគាទីតំ បចត្តិកេតំ កឃកេរចាចា្យកយុលេត ទស្សេតុំ “កច”ត្តិអាទិ ទុត្តំ៍ តត្ត ឃំ ចត្តព្វំ, តំ ហេដ្ឋា ទុត្តមេច៍

កលេ្លសូតិ សចិណ្ណាលកាចិណ្ណាលកេសុ កលេ្លសុ៍ រូប្បារេទត្វាតិ អត្ថតោ បរិលាយចេសេត អកិញ្ញាសព្វាតំ ចិសយលេិកំ រូប្បារេទត្វា៍ កុដ្ឋិត្យាតិ ចិភាសចិត្តាចេសេត បរេស្ស កុដ្ឋិត្យា៍ ឲចតេ្យាតេសំ “ឃេសំ អបរិដ្ឋិយ្យា តេ ព្គុទាតិ អត្ថុចាត្តិត្វា”តិអាទិភា បត្វា អាសង្គប្បត្តិ សិឃា៍ “ឲតេ អយ្យា បរិក្កហចត្តុ កេហត្វកាយា យេណ្ណោ, ចិភាសំ កាតុកាយា យេណ្ណោ”តិ ឃចា បរេ បរេតោ តេសំ អកិញ្ញាឲ្យាបិនបច្ចត្តិ បរិក្កហត្តិ, តាទិសំ យេភាកម្មត្តំ សក្ខាឃ “តេ បរេសំ”ត្តិអាទិ ទុត្តត្តិ ឌដ្ឋព្វា៍ កាយំ អក្យសលកាឃកម្មចចីកម្មបចត្តិការលេបិ អកិញ្ញាទេឃា បចត្តត្តិឃេច, តទា បត តេ ចេតភាបក្លិកា ចា អព្វោហារិកា ចាតិ យេភាកម្មត្តចារេ ឲច អកិញ្ញាទិចេសេត ឃោឌេភា កតា៍ អច ចា ទ្វារត្តរេ បចត្តាតស្បិ បិណាតិបិតាទីតំ ចចីកម្មទិកាចាការចា ចិឃ ទ្វារត្តរេ បចត្តាតស្បិ អកិញ្ញាទីតំ កាឃកម្មទិកាចាការចា, យេភាកម្មការចា ឲច បត សិទេ្ធាតិ កត្វា យេភាកម្មត្តចារេ ឲច អកិញ្ញាទេឃា រូដ្ឋបេ៍ តថា ហិ ទុត្តំ –

“ទ្វារេ ចរត្តិ កម្មាតិ, ត ទ្វារា ទ្វារចារិភោ;

តស្មា ទ្វារេហិ កម្មាតិ, អញ្ញមញ្ញំ ចចត្ថិតា”តិ៍ (ធ៍ ស៍ អដ្ឋ៍ ១៍កាឃកម្មទ្វារ);

ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩅᩣᩁᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩣᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨿᩮᩣᨩᩥᨲᩴ, “ᨿᩮ ᨽᩮᩣ ᨣᩮᨵᩥ ᩈᨿᨱᩣ ᨧ ᨴᩣᩉᩪᨱᩣ ᨧ”ᨲᩥ ᨸᨶ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᩅᩈᩮᨶ ᨣᩉᨭ᩠ᨮᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨣᩉᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩥ ᨩᩣᨲᩥᨠᩩᩃᨠᩩᩃᨠᩩᨣᩮᩅᨠᩩᩃᩅᩥᩈᩮᩣᨵᨶᩅᩈᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨸᩥ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ, ᨲᩣᨿ ᩑᩅ ᨧ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩅᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨧ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨

᪓᪗᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨸᨶ ᨶᩦᩅᩁᨱᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨲᩦᨲᩥ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᩅᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨸᨶ”ᨲ᩠ᨿᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩦᩅᩁᨱᩮᩈᩩ ᨸᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ – ᩑᩅᩴ ᨶᩦᩅᩁᨱᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩣᨠᩴ ᩋᩣᩅᩉᨲᩥ, ᨠᩥᨾᨦ᩠ᨣ ᨸᨶ ᨶᩦᩅᩁᨱᩣᨶᩦᨲᩥ ᨸᩉᩣᨿ ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨾᩣᨶᩥ, ᩁᩪᨸᨵᩣᩁᩅᩈᩣᨶᩥᨿᩮᨶ ᨧ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨿᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩈᩣᨶᩥᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩣᨠᩣᨴᩥᩉᩮᨲᩩᨠᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩪᨸᩴ ᨶᩮᩈᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᨾᩪᩃᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᩣᨸᩥ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᩅᩣᨿᩥᨠᩣ ᨶᩦᩅᩁᨱᩮᩈᩩ ᨸᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨽᩥ-ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨽᩣ-ᩅᨯ᩠ᨰᩣ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿᨲᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨸᩁᩥᨠᨸ᩠ᨸᨶᩣᨴᩥᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿᨲᨶᩦᩃᩴ”ᨲᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨾᩮᩈᩩᨲᩥ ᩁᩪᨸᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩣᨾᩔ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨽᩪᨲᩮᩈᩩ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ᪨ ᨻᩉᩃᨠᩥᩃᩮᩈᩁᩣᨣᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᨾᩃᨲ᩠ᨳᨾᩮᩣᨶᩦᨿᨲᩣᩉᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᩣᨿᨲ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨠᩥᩃᩮᩈᨠᩣᨿᩣ᪨ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩮᨲ᩠ᩅ ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᨿᨷᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩈᩣᩁᩣᩁᨠᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᩈᨿᩣᨽᩥᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩣ᪨ ᨲᩮ ᩉᩥ ᩃᩮᩣᨠᩣᨽᩥᨠᨦ᩠ᨡᩣ ᨻᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩈᩣᩁᩮᨷ᩠ᨷᨲᩣᨿ ᩑᩅ ᩃᩮᩣᨠᩣᨽᩥᨠᨦ᩠ᨡᨲᩣᨿ ᩋᩅᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣ ᩋᩅᩥᨽᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩅᩥᩈᨿᩣ ᩋᨶᩮᨠᩣ ᨲᩴ ᨲᩴ ᩅᩥᩈᨿᩴ ᩋᨷᩩᨸᨶᩣᩁᩮᩣᨸᩣ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩁᨩ᩠ᨩᩣᨴᩦᨶᩥ ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᨶ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᩮᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩁᩪᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᨿ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᩣᨠᩩᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩥᨷ᩠ᨷᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥ ᨲᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨲᩈᨲ᩠ᨲᩥ, ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᩣ ᨻᩣᩃᩥᩈᨿᩣᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩥᨿᩣᩁᩮᩣᨸᨶᨭ᩠ᨮ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩅᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᩴ ᩅᨴ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ “ᩈᩅᩴ ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᩅᩮᨴᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩩᩉᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩥᨿᩴᨻᩉᩮᨽ ᨶᩥᩁᩴᨷᩁᩥᨶᩥᨲᩋᩃᩮᩣᨠᨬ᩠ᨬᩣᩈᨿᨲᩣᨿ ᨠᩣᨾᩃᨽᩮᩃ ᨯᩃᨷᩣᩉ᩠ᨲ ᩅᩥᨿ ᩋᩃᨣ᩠ᨣᨿᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩮᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᩉᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪓᪘᪨ ᨸᨠᨲᩥᨠᩣᨿᩅᩥᨴᩉᨶᨲᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᨿᩅᨲ᩠ᨳᩣᨿᩔ ᨧ ᨸᨠᨲᩥᨠᩣᨿᩔ ᩅᩥᨴᩉᨶᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᨠᩩᩈᩃᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᨽᩣᩅᩮᩣ ᨴᩉᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨸᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨷᩩᨧᩥᨲᩈᩥᨲᨲᩣᨿ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨲᩩᩁᩣᨶᩴ...ᨸᩮ... ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᨽᩣᩅᨠᨸ᩠ᨸᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᩴᩅᩥᨴ᩠ᨵᩣᨲ᩠ᩅ ᩅᩥᨿ ᨶᩮᩣᩈᩮᨶ ᨸᨴᩩᩔᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨸ᩠ᨸᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨽᩮᨿᨽᩮᩅᩣᨲᩥ “ᨲᩮ ᩋᩅᩅᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᩃᩩᩅᩣᩁᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨽᩮᨿᨽᩮᩅ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩃᩮᩣᨠᩅᩈᩮᨶ, ᩑᩅᩴ ᨷᩮᩣᩈᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶᨸᩥ ᩋᩅᩅᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩁᩪᨸᩁᩥ ᩅᩣᨲᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲ᩠ᨳ ᨷᩣᨲᩩᩈᩩ ᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

᪓᪙᪨ “ᨿᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨠᩃ᩠ᩃᨲᩣ ᩋᨠᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨳᩥᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨣᩮᩃᨬ᩠ᨬᨽᩣᩅᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨣᩮᩃᨬ᩠ᨬᨽᩪᨲᩴ ᨳᩥᨶᩴ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ “ᨿᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᩋᨠᩃ᩠ᩃᨲᩣ ᩋᨠᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩣ”ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪑᪑᪖᪓) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨾᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩮᨴᨶᩣᨴᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᨿᨠᩣᨿᩔ ᨣᩮᩃᨬ᩠ᨬᨽᩣᩅᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩮᨴᨶᩣᨴᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩣᨿᨣᩮᩃᨬ᩠ᨬᨽᩪᨲᩴ ᨾᩥᨴ᩠ᨵᩴ”ᨲᩥ᪨ ᩅᩮᨴᨶᩣᨴᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨬ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨾᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᩁᩪᨸᨠᩣᨿᩔᩣᨸᩥ ᨣᩮᩃᨬ᩠ᨬᩣᩅᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿ ᩉᩮᨲᩩᨠᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᩴ “ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣ ᨸᨧᩃᩣᨿᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨻᩉᩩᩃᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

᪔᪐᪨ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᨸᨠᨲᩥᨠᩣᨲᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩥᨠᩣ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᩅᩈᨠᩣᩅᩣ᪨ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᩣᨽᩁᩅᩈᩮᨶ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᨿᩣᨽᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ

“អច្ចុបសន្តចិត្តា”តិ ឥមស្មិំ បទេ ។ យុត្តន្តិ គហេត្វា វទន្តិ វិចិត្តាភាវេន បដ្ឋានានុបស្សិបិ ចិត្តស្ស អច្ចុបសមការណត្តា ។ ឧទ្ធច្ចំ បន សទ្ទុបេតេន គហិតន្តិ អធិប្បាយោ ។

៣០ ។ ឯកមេវិទំ បទ្វយំ និទ្ទេសេ យទិទំ កង្ខា វិចិកិច្ឆាតិ ច ។ យទិ ឯវំ កស្មា ទ្វិធា កត្វា វុត្តន្តិ អាហ “កិំ នុ ខោ”តិអាទិ ។ កង្ខនតោតិ សំសយនតោ ។ វិចិកិច្ឆាតិ វុច្ចតិ “ធម្មសភាវំ វិចិនន្តោ ឯតាយ កិច្ឆតិ, វិគតា តិកិច្ឆា វា”តិ កត្វា ។

៣១ ។ ឯវំ នីវរណាភាវកិច្ចតាទស្សនេន សមាធិសម្បយោគ ភាវនាភាវំ ទស្សេត្វា ឥទានិ អត្តប្បច្ចក្ខតាទិអាការកិច្ចតាទស្សនេន បញ្ញាសម្បយោគ ភាវនាភាវំ ទស្សេតុំ “ខោ វេទី វេទី”តិអាទិនា សុបរិ ខេមតា វណ្ណិតា, តស្មិំ វិសេសេ “អត្តប្បច្ចក្ខតា”តិអាទិ វុត្តំ ។ សុប្បច្ចក្ខត្តិ យាថាវសភាវេន បច្ចុបដ្ឋានតោ ។ ខោ តថា “សុខេន ទុក្ខេន ទុបេក្ខា”តិ វិនិច្ឆយាទីហិ ច កង្ខាវិចិកិច្ឆាវសេន គហណាភាវតោ អភិញ្ញាតុចារវិសយត្តា តត្ថ ខំ អនាសង្កិត្វា អត្តប្បច្ចក្ខការេន កិរិយា វិសយីសំ អត្ថីតិ ខំ ទស្សេតុំ “ខោ ភគ”ន្តិអាទិ វុត្តំ ។

៣២ ។ លទ្ធន្តិ លទ្ធា, កាយស្ស លទ្ធិតត្តនិហតត្តតោ ពលចិត្តព្យាបារោ ។ សោ ឯវំ នាមំ អត្ថីតិ លទ្ធិ ។ ខោ តថាហ “កាយវលទ្ធា”តិអាទិ ។ ភីរុកជាតិកោតិ ការណភាវសីលោ ។ ឯកមេវ ខេតំ សាវជ្ជកម្មំ ការេយ លទ្ធិតត្តស្ស, ចិត្តេ ច ការេយ ច វទ្ធកាវស្ស សុប្បតាភាវេន “លទ្ធា ភីរុតា”តិ ច វុច្ចតីតិ តំសម្ពន្ធិតោ សម្មាបវាទោ “លទ្ធិ ភីរុកជាតិកា”តិ វុត្តា, ពលវ ភាវនេរចំ សទ្ទុបេតេន គហិតំ ។

៣៣ ។ លទ្ធាតិ បីតិបាមោជ្ជតីតិ លោកសង្ខស្ស កម្មសាធនត្តមាហ ។ សក្កន្តិ កាតព្ពា នាតព្ពាតិ សក្ការោ ។ តស្សបីតិបក្ខិ លោកាទិ បហាយ អនុញ្ញា ធមេតា ភាវនេរចាព្យាបាតិ សត្ថីតិ ពីតិ ។ សោ កិរ លោកកិរុតាសេវ បិយោ ការោ ឧតស្សាតិ “បិយការិកោ”តិ ភាវំ លទ្ធិ ។ កម្មយុត្តាតិ ឧទានិន្ទត្តា កម្មំ កាតុំ ន សក្កោតីតិ សាបិកោហិ វិស្សដ្ឋោ ។

៣៤ ។ អលសភាវេន សម្មាវាយាមស្ស អភាវតោ កុសីតំ សីទន្តីតិ កុសីតោ ។ វីរស្ស ភាវោ, កម្មំ វា វីរិយំ, វិធិនា វា ឦរយិតព្ពំ បវត្តេតព្ពន្តិ វីរិយំ, សម្មាវាយាមោ ។ តេន ហីនា ហីនវីរិយា ។ កាយវិញ្ញត្តិយា សមុដ្ឋានវសេន បវត្តវីរិយំ កាយិកវីរិយំ, វត្តករណាទិកម្មំបហាយ សមុដ្ឋានវសេន បវត្តវីរិយំ ឬ ន សក្កោ សមិត្វា ច សមុដ្ឋាភិការវសេន បវត្តវីរិយំ ចេតសិកវីរិយំ ។ តត្ថ បុរិមំ វិសេសតោ កោសជ្ជបដិបក្ខភាវេន, ទុតិយំ វីរិយារម្ភភាវេន បាកដំ ហោតីតិ ទស្សេន្តោ “កុសីតា”តិអាទិមាហ ។ ខោ ហិ ហីនវីរិយា អលសតាយេវ អារម្ភវត្ថាទយោបិ កាតុំ ន សក្កោន្តិ ។

៣៥ ។ នដ្ឋស្សតីតិ អលទ្ធាយតស្សតិ, បច្ចយវេកល្លេន វិនដ្ឋាយតាយបិ សតិយា សតិកិច្ចំ កាតុំ អសមត្ថតាយ ឯវំ វុត្តំ ។ ន សម្បជានាតិ អសម្បជានា ។ តំខណាកាតិចត្តិយញ្ញាយំ អ-ការោ “អហេតុកា ធម្មា (ធ. ស. ១.ទុកមាតិកា), អភិក្កមោ អាចារោ”តិអាទីសុ (ទុ. អដ្ឋ. ...) វិយាតិ អាហ “បញ្ញារហិតា”តិ ។ តត្ថ ខោ សោ អសមោ បញ្ញាចារោ, អយំ សតិចារោ, តត្ថ ការណា និក្កិលេសបក្ខេ បញ្ញា គហិតាតិ ទោសំ សត្តាមាហ “ពលស្ស ចា”តិអាទិ ។ សតិការនិយមេវេតំ, យទិទំ ទុទ្ធសមោ ចារោ, បញ្ញា បនេត្ថ ទុទ្ធសមោ ចារោ សោភាវិ សតិ

ភុត្ថាលិតិ សតិភុត្ថាល្យឌីបតត្តិ “អសយ្យឌាតា”តិ បដិវេក្លុបយុវេលត ចុត្តា` ត្ថាទាតិ ចុត្តវេយចត្តិ បិរកាដតរ៉ ករាត្យ “ភុចិឆា ហិ”តិអាឌិ ចុត្តិ`

៣ល៊ិ` អប្យតាសយាឆិតា, ប្ដុបចារសយាឆិតា ចា ចិត្តិ អារម្មណេ សយំ, សម្មា ចា អាហិតំ តាយ វេហាតិ, តាត្ថាឆាតិ ឌវេស្សវេត្តា “អសយាហិតាតិ ប្ដុបចារប្បតាសយាឆិចិរហិតា”តិ អាហ ` ចិត្តុក្តចិត្តាតិ អតចដ្ឌ៊ិតចិត្តា` បុវេត្ថា តិចរលកាចសាយវេត្ថាត ប្ដុឌ្ឌិ៍ កហិតំ “ប្ដុឌ្ឌតា អច្ចុបសត្តចិត្តា”តិ, ត្ថាឆ សយាឆាតាការវេចត ប្ដុឌ្ឌិវេហត្យវេកា ចិត្តចិត្តុវេយា ចុវេត្តា “អសយាហិតា ចិត្តុក្តចិត្តា”តិ, អឃវេយវេតសំ ចិវេសវេសា` បុវេត្ថា ចុត្តុតវេឃតាតិ បុវេត្ថា “ប្ដុឌ្ឌវេច្ចុត ហិ ឲការយ្យុលា ចិត្តិ ចិបប្ចុក្តិ ឆដឃដ្ឌិ៍យំ ចារេពត បដិកា ចិឃា”តិ (ម` តិ` អដ្ឋ` ១`៣០) ចុត្តុតវេឃត` សត្ថិ បុត្ថាសឌិសវេយចាតិ កឃវេករចាច្បាឃតស្ស អកិត្ថាលុចារេរ ចុត្តុសឌិសតំ សត្ថាឃ ចឆតិ`

៣ប៉`ភុប្យត្ថាតិ ឲត្តិ ភុ-សវេត្ថា “ភុយ្យិវេលិ”តិអាឌិសុ ចិឃ អកាចវេត្តា, ត “ភុក្កតិ, ភុប្យដិបវេត្តា”តិអាឌិសុ ចិឃ ករហវេត្តាតិ ឌវេស្សត្យ “តិប្បត្ថាតវេយតំ អឆិចចត”ត្តិ ចត្តា “បត្ថា បត ឌដ្ឋា តាយ តត្តិ”តិ ចុត្តិ` វេតតិ ភុប្បត្ថា` សត្ថត្តាតិ ចត្យុសុបិ បិជឆិកវេយ្យសុ` ឲលត្តិ ចា វេឌាវេសា ចុត្តិ` វេតតាហ “ឃា សា ចាចា ឆតលិ កណ្ណុសុលា”តិ` តឆា ហិ សឹល៊ិ “ឆតលក្ក”ត្តិ ចុត្តិ` ភុប្បត្ថា ច កវេចត្តា សវេឌាសវេយច កចំ កវេចត្តិ អបណ្ឌិតកាចវេតា` វេតវេតចាហ “ភុក្ខាសិតកាសិ”តិ` តសុា ឲលសត្ថាចវេតា ឲល៊ិ យុត៌ ឲវេតសត្តិ ឲលយ្យុកាតិ ចុត្តាតិ ឲចយ្យិ ចា ឲត្តិ អវេត្តា ឌដ្ឌវេត្ថា` ឃាឃ បត្ថាឃ ចវេសត “បត្ថាសយ្យវេត្តា”តិ ចុត្តិ, តំ ត្យុតិវេរកយុវេលត ឌវេស្សត្យ “វេតា ច វេលា”តិអាឌិ ចុត្តិ` តតុ ច វេឌាឆិសត្តា ឌាហុលចិបស្សតាបត្ថាឃ សយត្តាកតា វេហាត្តិតិ? វេហាត្តិ, តឌា បត វេឌាឆិសវេត្តត ត ចិបស្សតារម្មរា កវេតា, វេតា ច ចិបស្សតាបត្ថា អឆិវេយ្យតាតិ ចុត្តិ “វេតា ច វេលា ចិបស្សតាបត្ថាឃា”តិ`

វេកចិ បវេតត្តិ “សត្ថាចិរហិតា អបរិសុទ្ធកាឃកយុត្តាឌវេឃា ចិឃ កឃវេករចាច្បាឃតស្ស ចិវេសសការលំ, តាបិ សត្ថាលុតា បវេល្លាយតាឃាតិ សត្ថាចារវេរា អត្ថុឌ្ឌឌិ”តិ ចឆត្តិ, តំ អការលំ` កយុចលេ ហិ សឌ្ឌហវេត្តា កយុបដិសរលតំវេឃច តិស្សាឃ កឃវេករចំ តិលាឃបិ អយត្ថាយាវេតា បវេល្លាយតយាបវេឌ្ឌុឃ្យ` ឃសុា បត ចិរិឃាឌវេឃា សត្ថាឃ ចិតា តប្យចត្តុត្តិតិ វេតសំ ប្ដុបតិស្សឃក្ខុតា សហឌាតា ច សា តក្កហលេតច កហិតា វេហាតិតិ ចិសុំ ត ប្ដុឌ្ឌដិ` តឆា ហិ សា ឆលាតស្ស បុត្ថាកាកបដិបឌាឃយ្យិ ត ប្ដុឌ្ឌដិ, កិ ចា ឲតាឃ សត្ថាឃ, អត្ថា សា ត្ថាយត្តិ អារម្មលាបរិក្កហដ្ឋាវេត ត កវេហតត្ថាច, តវេតា ឆយុឃ្យាយិតា ត្ថាឆ ត ប្ដុឌ្ឌដិ, ឲចំ អវេត្ថាសុបិ ឲឌិវេសសុ ឆាវេតសុ តិឌ្ឋវេយា កាតវេត្ថា` ឃឆាតុវេលិយវេឌវេសតា ហិ សុត្តត្តកឆាតិ`

ចឞីកយុត្តចារាទិកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា`

សោតាព្យអសដ្ឋាតារម្មលបរិក្កវេហា និដ្ឋិវេតា`

កឃវេករចវេសតាសតាឌិចណ្ណនា

៦៨៑សោត្យអសារទ្ទលាតិតិ សោត្យអសដ្ជាតាតិ អារទ្ទលាតិ៑ ឧចន្ទបិឞុ ទត្តិឞ្ទតិ ចាតុក្ខឹអាឌិកា ក្តុបរិ ចក្លយាតា ទត្តិសោ សក្តាយ ចឥតិ៑ ឧចន្ទរេប សេតាសេតតិ ឧត្តាបិ ឧសេច តសោ៑ ឃាតិ អតិឃយសោតា ក្ដុំដ្ជាតំ បុត “តា”តិ ចចតំ តិសេ្កសោ ចិឃ សោហាតិតិ ចុត្ត “ឃា តាតិ ក្តកឃយេតំ ទត្តិតំសេច ក្តុស្កេតិស្កេបចចត”ត្តិ៑ អតិតិ លក្លលាសេត្ត “អស្ពោ ច អកិឡ្ហាតា (ឱាហ្វលាយហាសាលិ”តិអាឌិឞុ ចិឃ៑ ពឆំ បសេត្ត លក្លលាត្ដតា សេចឌិតន្ត្ឋា? លក្លីឃតិ ឧសេតាតិ លក្លលាត្តិ អាហ “ចក្តុបិទិបុទិឃា”តិអាឌិ៑ បុណ្ណយាសិឃំ ចក្តុបិទិបុទិឃា អយាចាសិឃំ ចក្តុបទិក្លសេឃត៑ អាឌិ-សស្កេត ចក្តុឞ្ស ក្តុបន្លយល្លលតារាហុក្កហតាឌិតំ សក្តសោហា ឥដ្ឋសេ្ឋា៑ ក្តុបសក្កយត្តសេយច អកិ-សស្កេ លក្លីតសេ្កសេតច លក្លលាត្ដឞ្ស ចិឡ្ហាឃយាតត្តាតិ អឆិប្បាសេឃា៑

បឆយឌិចសេតា បកុតិតិ បឆយបិឌិបឆឌិចសេតា បដ្ជាយ៑ ឃស្វា សេចាឥសេកា កកចសេតា កាសេល អតកិលក្លីតាបិ អបសេកាសេក អកិលក្លីតា ឌាតា, តស្វា តំ អកិលក្លីឃតំ ក្តុបិឌាយ “សន្ទាឥឞ្សិតា កកចតា បត្តាមិ កស្វា ត កហិតា”តិ សេចាសេឥតិ, ត្ថាតសេរា សន្ទាកាលិកាឞុ ចាតុក្ខឹអាឌិឞុ កឃ្សាតាឞុ អសន្ទាកាលិកាយ ពឆំ កហលាត្តិ អឆិប្បាសេឃត “អសន្ទាកាលិកត្តា”តិ បទិហទតិ៑

តឆាចិឆាឞ្ទតិ “អកិឡ្ហាតា”តិអាឌិតា ឃឆា ចុត្តា, តឆាចិឆាឞុ៑ សេឥចតាឌិឌ្ជីតកាសេចត អារាយាឌិតំ សេលិកឞ្ស សេចតិឃកាសេចាតិ អាហ “បុឌតិឃសេ្ជតា”តិ៑ យតុឞ្សា សេឃកុសេឃ្សត កាយាឌិតំ ក្ខាសេរុ តឆាន្ទរេប ទុសេក្ល សេចតិឃដ្ជាតិសេឃ កត្វា សេចាហទត្តិតិ អាហ “កាយតិកាយាឌិក្ខាសេរុ”តិអាឌិ៑ ឥឞ្សតយេត្តតបិ សេចតយេត្តតបិ កឃុប្បាឥសេតត បិកតិកសេត្ត កិសេសត្តិតិ កិសតកាតិ៑ សេតតាហ “កឃឌតកាតិ”តិអាឌិ៑ កាឃតិ ឧតស្វាតិ កឃំ, អតិចិឃ សប្បឌិកឃំ សេកទចំ៑

អាឃាចទិតាបហារកាលារហត្តិ តំតំពលិកយ្ហបលិឌិកយ្ហកាលាសេឃាក្ក៑ បុប្ឋន្ទប...សេប... ឥទលិតលត្តិ ត្ថាឌំ ឃឆាបឌិឞ្ទសេតត ឞុប្បាឌិតា ក្តុបហារកាលាឥឞ្សតំ៑ សេកាសេដ្ឋត្តាតិ បហាសេត្តា, សិក្កប្បហារល្វាបប្ហហារសេហិ សត្កំ ពសេរាសេត្តាតិ អឆិប្បាសេឃា៑ សន្ទាចតុប្បឥាតំ ត្ថាឆ យសេកាតិ តាយំ, ត “អន្លចយុំ យិកចយុំ ឧត្យអកចយុ”ត្តិអាឌិឞុ (យហាច៑ ១១៨) ចិឃ, សេរាហិសេតាតិអាឌិ យិកចិសេសសាតត្តិ អឆិប្បាសេឃា៑ ចាសេលត្វាតិ អក្កយក្តសេតត ចាសេលត្វា៑ សេយាទក្កហលាសេត្ថាត្ត ក្តុបលក្លលាត្តិ ឥសេឞ្សសេត្តា អាហ “ត្ថាឆ សន្ទាបក្លីកហលំ អឆិសេប្បត”ត្តិ៑ ឧស តសោតិ ត្ថាឌំ ឃឆា “សេយាសេរា ចា”តិ ឧត្ត ចា-សស្កេ អចុត្តចិកប្បតសេត្ត, ឧចំ “យិសេកា ចា”តិ ឧត្តាបិតិ យិកសក្ខឞ្ស ចិសេសសត្ដចុត្តិតំ សត្តាឃាហ៑ ត្ថាសេតា បក្ទតិតិ “ឃំត្ទតាហំ ឃា តា ទត្តិសោ”តិអាឌិតា កឃសេកទចឞ្ស កសេចសតចិត្តតសេតា បកុតិ, ត កសេចសតារឃ្កសេតា បកុតិ៑ “អសេប្បច តាយាហំ កឃសេកទចំ បសេឞ្សឃ្យ”ត្តិ ឧត្តាបិ ហិ អារទ្ទលាសេយច កឃសេកទចំ៑ ឞុលារទ្ទលំ ទ្ទបំ ឞុលយិច “ទ្ទបំ ឞុលំ ឞុលាតុបតិតំ ឞុលាចក្កត្ត”ត្តិអាឌិឞុ (សំ៑ តិ៑ ១៑៩០)៑ ពឆំ កឃក្កហសេលាត ច ទ្ទបិទទ្ទលាក្កហលាត្តិ អាហ “បទិត្តឞ្ស ចា”តិអាឌិ៑ “អាកន្លតិ”តិ ចចតសេតា កសេចសតារឃ្កសេតា បកុតិ “ឧតំ កឃ”ត្តិ អារទ្ទលំ អឆិសេប្បតត្តិ សេពចិ “តំ ត បសេឞ្សឃ្យ”ត្តិ ចក្លុតា ឥឞ្សតឞ្ស អឆិសេប្បតត្តា, តស្វា ចុត្តតសេឃសេតច អសេត្ត កសេហតសេត្ឋា៑ កឃំ អាកដ្លយាសេតាតិ ក្តុបបទិក្លតចសេសត អហំ កឃចត្តុំ អាកដ្លសេត្តា ចិហរាយិ, តំ កិយត្តិឃំ, ឧត្តសេកាបិ កឃសយត្ថាហាសេរា យឃ្សាអឃុសេត្តាតិ អឆិប្បាសេឃា៑

ឃំ បកាទិ ក្ទសេតា ឃឆាក្ទសេតា, សោ បសេត្ត បកាសេរា ត្ថាទិឃាបឆចសេសត ឃុសេត្តា បិត្យត្ថាឃំ តឆា អាកតត្តាតិ អាហ “សេឃត សេឃត

ញាទិយាបទេត ក្ខតស្ស”តិ។ កថិតស្សាតិ ញាណំ “ក្ខតស្ស”តិ ញាយិតា វយាគតញ្ញ បទត្តិ ឥដ្ឋញ្ញ។ “វយត្ថិក្ខតស្ស”តិ បជំ បុទិយបឌេលំទេបត ក្ខតស្សាតិ ទុត្តត្តិ ឥទស្សទេត្តា “វយត្ថិក្ខតស្ស ចា”តិ អាហ។ កឃទេកទចារយុណោតិ កឃទេកទចាកិយទេត អារយុណោ។ ទេតច យហាវទេត្តា តិដ្ឋតិតិអាគិ “តធាក្ខទេតា ច តំ បដិចិទេតយ្យ”ត្តិ ឃធា ចិត្តិតំ, តធា បដិបត្តកាចឥស្សតំ។ ញាទិយាបធបដិបាដិ តាយ ធាតកាយតតិវជ្ជាតិបជ្ជាតិ ចទត្តិ, ដ្ឋប្បដិបាដិ បត បធយំ តិបជ្ជា, បុត តិវជ្ជា, បុត ធាតំ, បច្ឆា កាយតត្តិ ឲចំ ទេចឌិតញ្ញា។ អាវត្តបដិបាដិយាតិ កាយតស្ស តាច ធាតំ អាវត្តំ, ធាតស្ស តិវជ្ជា កាយតញ្ញា, តិវជ្ជាឃ តិបជ្ជា ធាតញ្ញា, តិបជ្ជាឃ តិវជ្ជា អាវត្តា។ ញាណ បត កាយតស្ស ធាតំ, ធាតស្ស ច កាយតំ, តិវជ្ជាឃ ច តិបជ្ជា, តិបជ្ជាឃ ច តិវជ្ជា អាវត្តការេចត កហិតា, ញាតទេ បទេយ្យាចទេវតាតិ ទេចឌិតញ្ញា។ កិក្ខុស្ស បត ញាទិយាបធា វយ្យត្តបដិបាដិយា ចិឃ អបរាបទុប្បត្តិចទេវត ទុច្ចត្តិ។

កឃទេកទចទេវតាវតាគិចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

អវទេយ្យាហចិហារចណ្ណតា

៤០។ អឃញ្ញា ទេយ វត្តទេវា កឃទេកទចាការេចា ចិទេវវទេតា អវទេយ្យាហធយុត្តាតិ ឥទស្សតំ “វត្តិទេលា បតា”តិអាគិតា ដ្ឋបទិ ទេឥវតា ចឆ្ពិតាតិ អឃំ ចា ឲត្ត អត្ថុវត្តិ។ ឈាឃិតំ វទេយ្យាហដ្ឋារេតស្សតិ ញាយិតា អញ្ញាឃិតំ វទេយ្យាហដ្ឋារេតស្ស ចត្តញ្ញទេយច តតិតិ ឥទស្សតិ។ អត្ថិតិ ញាណំ តិបិតបជំ បុទុចចតយ្យិ ទេហាតិ “អត្ថិ ញាយស្មិ ការេឃ ទេកវា”តិអាគិស្ស (ឌី។ និ។ ១.១៤/១-១៤៣; ម។ និ។ ១.១១០; ១.៤៤៣; សំ។ និ។ ៣.១៤៤; ឲ។ បា។ ១.៥តិវាការ) ចិឃាតិ “វត្តិ”តិ បទស្ស អត្ថឥស្សតចទេវត ទុត្តំ។ កិ ឈាតួឃវយត្ថិតាឃ ទេត អត្ថិ, ទេតាតិ អាហ “វំចិជ្ជត្តិ ដ្ឋបលញ្ញត្តិ”តិ, យហតិ ទេលិកវត្តិចារេវ ឲឌិវាបិ វំចិជ្ជត្តិ ខារេលាត ករេហតញ្ញតាឃ ដ្ឋបលញ្ញត្តិតិ។ ខ្ពាតាកវិលាលិកីតិ អប្បយាលាខ្ពាតាកវិលាលិកី។ ឲចំ ហិស្ស វយត្តទេតា អារេលិទេកា ចិឃ ដ្ឋបដ្ឋាតិ។ បទិកយុត្តិ វយាបត្តិបុញ្ញកាកយាហ។ ឲត្តកំ ឃ្វទិទេឃ ករេត ទុដ្ឋហាឃីតិ,ទេតា ច ទេលា អត្ថាតបទិច្ឆេឥ ក្បវទេលិ ទេហាតិ, ទេកចលំ “ឌិចា ឲច ទុដ្ឋហាឃី”តិ យតវិការទំ ដ្ឋប្បារេឥវិ។ ចិវឥំ ទេហាតិ វត្តា អារយុលខាតំ, ឌិត្តចក្ខុតា បស្សត្តស្ស ចិឃ ចិក្ខតំ។ អចិវទត្តិ ឲត្ត ទុត្តចិបទិឃារេឃត អទេត្ត ទេចឌិតទេត្តា។ ឲចំវត្តិទេតាតិ ទត្តិ “ឌិចា”តិ, ឌិចា ច “ទត្តិ”តិ ឲចំវត្តិទេតា។

អទេត្តាទេវតាវទេត ទត្តិ តិវិទេត្តា ទេហាតិតិ ទត្តិ-វទេដ្ឋា អញ្ញាហទិតទេត្តា។ បទិត្តាវតាឌិហិ, អទេត្តាហិ ចា ការេលហិ។ កវិ្មទាឃ ក្ខឃិកញ្ញវឌិវាឃ ឈតចតបដិច្ឆត្តាឃ ពហលតទេខាលចតបដលបដិច្ឆត្តាឃ។ អត្តទហិតឃ្វទិឃារេលិទេកា ការេលតិ ឲទេតទេតច ឌិចាតិ អទុត្តវិទេដ្ឋា។ វទេយ្យាហចិហារេទា តាយ ពហុចិឆោតិ អាហ “វទេយ្យាហចិហារាតំ អញ្ញតទ”ត្តិ។

បិកទេដិ ទេនាឌិវត្តស្ស ទត្តិត្តិចបទិច្ឆេឥា អត្តយទេវា លចតុដិលាស្សបិ ដ្ឋបិឥាឃ ស្វុចចត្តិតត្តា, តធា ទត្តិឌិចវទេកាដ្ឋាវបទិច្ឆេឥា អត្តតា កាតត្តកិច្ចទេវត កាលខាកាលចទេវត ច។

កាលឆម្ពុ លទ្ធព្វាឃាចរេន ទ្ទិលកាលេ យាយឈល្លិកំ បហទតិ សញ្ញ្ញ តំតំចត្តករហត្ថេ យុក្កទត្ថិ ឈល្លិកប្បហទហយុក្កទំ។ យាយឃត្តិ បតតិ អទេញ្ញហិ កិក្កុហិ ឃោឌិតត្តិ អឆិប្បាយោ។ យាច អទេញ្ញា កិក្កុ ទេកាឌតសាលំ ឧបកទ្ធត្តិ, តាច ឌិចាចិហាទដ្ឋាតំ កត្តា សយហឆយុំ កទោតិ។

យំ ខោ តត្ថ ឲត្ថ យត្ថ អតិយមុទ្ធេសា, ខោតិ អចធារណេ, យទេច បុគ្គលត្ថិ អទេត្ថ។ តត្ថ វុទ្ធយាតាការចេចតំ។ យរេយចាតិ យំ ឲច។ អសម្មោហសការេចាតិ សការេក្កុតអសម្មោហេហា។ “ឧប្បន្នា”តិ វុត្តត្តា “យត្សុលោកេ”តិ វុត្តំ។ បញ្ញាសម្បត្តិយាតិ យាឆាចទោតា ហិតស្ស ឌាតតសមបេត្តត អត្តតោ បញ្ញាគុណេត, ត ពេចលំ អញ្ញាសមេយតេច ហិតេតសិតា, អថ ខោ បយោរេកតាតិ ជនស្សន្តា “ហិតូបទេសកោ”តិ អាហ។ អញ្ញាសមេយត បត ហិតេតសិតា “លោកាត្ថកម្យាយា”តិ ឰយិតា ជស្សិតា។ ឧបករណេហិ ចិតា ត កដាចិ ទេកាកស្តំ ឧបករណដាតត្ថា ចាកសម្បត្តិទេហតុកត្ថិ អាហ “ចាកសម្បត្តិយា…បេ… ជាយកោ”តិ។ បេត្តាសម្បត្តិយា ហិតូបសំហារេត ទក្ខិតា។ ករុណាសម្បត្តិយា ទុក្ខាបតយនេត ពោបាយិតា។ តត្ថ ច បុទេត្តាបិ វុត្តំ “ហិតាយ សុខាយា”តិ, អថ ខស្មា បុត ចំ កហិតត្ថិ ខេចាជតំ សន្តាយាហ “ឰឆ ទេចយត្សុក្កហទលោតា”តិអាឌិ។ តេត បុទេត្តា អចិទេសសទោតា ហិតាឌិតិ ជស្សិតាតិ, ឰជាតិ ចិទេសសទោតា សហ បទេយាឌតេត តាតិ ជស្សិតាតិតិ ឌិទេបតិ។ តិត្ថាតទោតា បទេរា បទេយា អទេត្ថ តាយ តត្ថិតិ អាហ “បទេយត្តត្ថាយា”តិ។ ហិទេតាតិ តិត្ថាតំ កន្ធតីតិ ហិតំ, យទេក្កា ឧក្កិសទោតា សុលត្ថ អរិយផលត្ថិ អាហ “តទេតា ឧត្តរិ សុខាកាចទោតា”តិ។

អសម្មោហចិហារចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

បុគ្គកាកបដិបជាឌិចណ្ណតា

៥៦។ អសម្មោហចិហារត្ថិ អសម្មោហវុត្តិ, អសម្មោហសម្មោឆិត្តិ ចា អទេត្ថ។ តត្ថិ សយឆចិបស្សតាកាចតាសក្ខាតំ បដិបជំ បុគ្គកាកទោតា បក្ខីតិ កាចតាយ បុគ្គកាកចិរិយាទម្មាឌិទោតា បដ្ឋាយ។ ពេចិតិ ឧត្តរចិហារចាសិទេតា។

ខោឆិយល្លតិ (សាទត្ថ។ ឌី។ ១។១០។ចេទញ្ញកណ្ឌចណ្ណតា; អ។ តិ។ ឌី។ ១។ប័។១០) ខោឆិសក្ខាតស្ស ញាណស្ស យណ្ណកាចប្បទេត្ត ជាទេត។ ចត្តទង្គត្ថិ “កាយំ តទេចា ច ត្យក្កុ ច, អដ្ឋិ ច អចសិស្សតុ”តិអាឌិតា (ម។ និ។ ២។៧៥៖; សំ។ និ។ ១។១២៧; អ។ និ។ ២។៥; ប័។១២; មហានិ។ ៧៥, ១៩៤) វុត្តចត្តទង្គសមត្តាកតំ។ បក្កុហិតត្ថិ អារម្ភុ សិថិលំ អកត្វា ជឡហបទក្កមសក្ខាត្យស្សហតការេចេត កហិតំ។ តេតាហ “អសិថិលប្បចត្តិតត្ថិ វុត្តំ ហោតី”តិ។ អសល្លីតត្ថិ អសង្កុចិតំ ខោសជ្ជចរេសន សង្កោចំ អតាបត្តំ។

ឧបដ្ឋិតាតិ ឲ្យកាហតសក្ខារេតន អបិលាបនការេន អារម្មណំ ឧបគន្ត្វា ឋិតា។ តេតាហ “អារម្មណាភិមុខីភាវេនា”តិ។ សម្មោសស្ស ចិទ្ធិសតចរេសន បចត្តិយា ត សមុដ្ឋាតិ អសមុដ្ឋា។ កិញ្ចាបិ ចិត្តមេវ ចិត្តបស្សទ្ធិវសេន កាយបស្សទ្ធិវសេនេវ ការេយា បស្សទ្ធា ហោតិ, តថាបិ យស្មា កាយបស្សទ្ធិ ឧប្បជ្ជមានា ចិត្តបស្សទ្ធិយា សហេវ ឧប្បជ្ជតិ, ន វិនា, តស្មា វុត្តំ “កាយចិត្តបស្សទ្ធិសម្ពុចនា”តិ។

រូបកាយោបិ បស្សទ្ធោយេវ ហោតិ កាយបស្សទ្ធិយា ឧកមេនបិ កាយានំ បស្សម្ភនាវហត្តា. សោ ច សោ កាយោ វិគតទរថោតិ វិគតកិលេសទរថោ. នាមកាយេ ហិ វិគតទរថេ រូបកាយោបិ វូបសន្តទរថបរិឡាហោ ហោតិ. យថា អាហិតត្តិ នានារម្មណេសុ វិធាវនបញ្ញាតវិក្ខេបំ វិទ្ធំសិត្វា ឯកគ្គោយេវ អារម្មណេ អវិក្ខិត្តការាបិធានេន សមុទេវ អាហិតំ. តេនាហ “សុខំ វបិត”ន្តិអាទិ. ចិត្តស្ស អនេកគ្គការោ វិក្ខេបវសេន ចញ្ចលតា, សា នត្ថិ ឯកគ្គតាយ ន ហោតីតិ អាហ “ឯកគ្គំ អចលំ និប្ផន្ន”ន្តិ. ឯត្តាវតាតិ “អារទ្ធំ ខោ បន”តិអាទិនា វីរិយសតិបស្សទ្ធិសមាធីនំ កិច្ចសិទ្ធិទស្សនេន. តត្ថ ច សទ្ធាបញ្ញានម្បិ កិច្ចសិទ្ធិ ឈានស្ស បុព្វបដិបទាយ ញាណ្ហិតព្វាតិ? សទ្ធំ ញាណ្ហិតព្វា, សា បន នានត្តវីរិយការេន អច្ចន្តសិទ្ធាតិ ន គហិតា. អសតិ ហិ សទ្ធាយ វីរិយារម្ភាទីនំ អសម្ភវោយេវ, បញ្ញាបរិគ្គហេ ច នេសំ អសតិ បញ្ញាយារម្ភាទិការោ ន សិយា. តថា អសល្លីនានុសមុសតានយោ វីរិយាទីនន្តិ អសល្លីនតាទិគ្គហណេនេវ បញ្ញាកិច្ចសិទ្ធិ គហិតាតិ ទដ្ឋព្វំ. ឈានការណភាវំ វា សមាធិកិច្ចំ អធិកំ ញាណ្ហិតព្វន្តិ ទស្សេតុំ សមាធិបរិយោសានាន ឈានស្ស បុព្វបដិបទា គមិតាតិ ទដ្ឋព្វំ.

វុត្តំ, តស្មា ញាណ ន វត្តព្វំ. វិសុទ្ធិមគ្គេ ហិ ញាមិស្សា សំវណ្ណនាយ ឯកទេសន្តោតិ វុត្តាវាយមត្តាតិ. វិហរតីតិ អាគតំ បរិវត្តេសិកត្វា វិហារស្ស. ញាណ វិហារីន្តិ អាគតំ អត្ថវត្តេសិកត្វា. ញាណំ គិរ សព្វត្ថាទិ អវិជហិតត្ថិ អាហ “អានាបានស្សតិកម្មដ្ឋាន”ន្តិ. រូបវិរាគភាវនាវសេន (សារត្ថ. ដី. ១.១៧. វេរញ្ជកណ្ឌវណ្ណនា) បវត្តា ចតុត្ថិជ្ឈានំ អរូបជ្ឈានវិសេសា ចតុត្ថជ្ឈានសង្គហា ឯវាតិ អាហ “ចត្តារិ ឈានានី”តិ. យុត្តំ តាវ វិវេកគតា គវាគ្គមនត្តា វិយ វិបស្សនាបាទកតាបិ ចតុន្នំ ឈានានំ សាធារណាតិ តេសំ វសេន “ចត្តារិ ឈានានី”តិ វចនំ, អភិញ្ញាបាទកតា បន និរោធបាទកតា ច ចតុត្ថស្សេវ ឈានស្ស អាវេណិកា, សា កថំ ចតុន្នំ ឈានានំ សាធារណា វុត្តាតិ? បរម្បរាធិដ្ឋានភាវតោ. បទដ្ឋានបទដ្ឋានម្បិ ហិ បទដ្ឋានន្តេវ វុច្ចតិ, ការណការណម្បិ ការណន្តិ យថា “តិណេហិ សត្តំ សិទ្ធ”ន្តិ, ឯវញ្ច កត្វា បរិយាទកតិទ្ធេ អដ្ឋសមាបត្តិគ្គហណំ សមត្ថិតំ ហោតិ. វិវេកគ្គតត្តានីតិ វិវត្តសមានាគតត្តានិ, ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារត្តានីតិ អវត្វា វិវេកគ្គតានីសេន ហិ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ វុត្តោ, សុក្ខវិបស្សកឥណាសវេន វេទំ វុត្តំ. តេនាហ “ឯកគ្គចិត្តា សុខំ ទិវសំ វិហរិស្សាមា”តិ. នវោការូបនត្តានីតិ នវេសុ និព្វត្តិអត្តានិ.

យស្មា (សារត្ថ. ដី. ១.១៧. វេរញ្ជកណ្ឌវណ្ណនា) ពោធិសត្តេន ពោធិមណ្ឌុបសង្កមនតោ បុព្វេបិ វរិយកេច ចតុត្ថជ្ឈានំ និព្វត្តិតបុព្វំ, តទា បន តំ និព្វត្តិតមត្តមេវ អហោសិ, ន វិបស្សនាទិបាទកំ, តស្មា “ពោធិរុក្ខមូលេ និព្វត្តិត”ន្តិ តទា វិសេសេត្វា វុត្តំ. វិបស្សនាបាទកន្តិ វិបស្សនារម្ភ វិបស្សនាយ បាទកំ. អភិញ្ញាបាទកន្តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ. សព្វពុទ្ធគុណាវហានរម្ភ ឯវ បាទកញ្ញាណេន បទោយនំ អហោសិ, ន តទា បនំ រូបវិរាគភាវនាវសេន បវត្តអភិញ្ញាវសេនអដ្ឋានាទិអត្ថំ អភិសម្ពោធិសម្ពោធិយតោ បទ្ធាយ ហិ សព្វំ គោចរសមាធិកិច្ចំ អាគន្តុមត្តបដិពន្ធមេវាតិ. សព្វកិច្ចសាធកន្តិ អនុបុព្វវិហារាទិសព្វកិច្ចសាធកំ. សព្វលោកិយលោកុត្តរគុណាវហន្តិ ឯត្ថ វិបស្សនាភិញ្ញាបាទកត្តា ឯវ ចតុន្នំ ឈានានំ គវេតោ សព្វលោកិយលោកុត្តរគុណាវហតា វេទិតព្វា. សព្វញ្ញុតញ្ញាណបទដ្ឋានភាវេនគុណាវហំ, គុណាវហបទដ្ឋានស្ស សព្វញ្ញុតញ្ញាណំ អភិសម្ពោធិ, តទធិគមនេនាវេវ គវេតោ សព្វពុទ្ធគុណា គហិតា អហេសុំ, ចតុត្ថជ្ឈានសម្បយោគ ច គុណាធិគមោតិ.

បុគ្គហាកបដ៏បងាឌិចឈ្លូតា តិដ្ឋិ៍ថាៈ

បុរគ្គាតិចាឃកឆាចឈ្លូតា

វ៊ៀៈ ដ្ឋិត្ថិចិដ្ឋាតគ្គិ បុរគ្គាតិចាឃពោាឈហឌិគ្គាចក្លូពោាឈឃប្លាថាត់ ដ្ឋិត្ថិ ចិដ្ឋាត់ៈ អត្យុបឥចឈ្លូតាថិ ថាឃំ ចិដ្ឋាត់ តិដ្ឋេ្ឌឃបិឮព្ហឃា អត្យុបឥចឈ្លូតាៈ កាចតាតពោាថិ ដ្ឋប្យាឥតចិឌិៈ “រឃា”ថិ បក្ខួត្តចចតឃ្យ អហំ-ឃដ្ឋេ្ឌត ឃប្អូត្តួឌត ពារលំ ឥរឃ្យុថុំ “អកិតិត្ថុាពោយឃិ”ត្តិអាឌិ ចុត្តុាៈ បិឮព្ហឃំ ចា “អកិតិត្ថុាពោយឃិ”ត្តិ ដ្ឋត្តុយបុទិឃឃ្យ រឃារកាថិ អហំ-ឃដ្ឋេ្ឌត អារតត្តូា ចុក្ខុយារត ថឥរត្តូា បិពរដ៏ រហាតឹថិ “រឃា អហ”ត្តិ ចុត្តុាៈ អកិតឹហទិត្តិ ចិត្តុ ចសាតារប្អូឈរថា អបរតត្តូា បុរគ្គាតិចាឃាកិយុលំ រឃរឃឹ, បុរគ្គាតិចាឃតិត្ថុ បុរគ្គាតិចាឃរបិលំ បុរគ្គាតិចាឃបង្កាទំ អកាឃិត្តិ អរត្តូាៈ

បុរគ្គាអតឹថឌាតឹឃុ តិចុត្តូព្លួឌា បុរគ្គាតិចារឃាៈ តិចុត្តូាថិ ឥ អឌ្ឍាចុត្តូា អត្យុក្មុថា អត្តូរតា ឃត្តុារត ដ្ឋប្យឌ្ឌិត្តូ តិទុដ្ឋួា, រកាចទតិចារឃត តិចុត្តូឆប្អូ ចា អត្តូរតា ចិដ្ឋារឈតចិដ្ឋាថា, បទចិដ្ឋាឈចិដ្ឋាថាបិ ចា លិត្ថុចដុយកាត្យុឃ្យុទឈាឌឹឃុ, ថំ បុរគ្គាតិចាឃំ ឃាឃ ឃថិឃា អត្យុឃ្យុទថិ, ថាឃ ឃប្យឃុត្តុ ពោាលំ បុរគ្គាតិចាឃាត្យុឃ្យុថិដ្ឋាលំៈ បដ៏តិចត្តុត្តួឃ្យាថិ បុរគ្គាតិចាឃំ អត្យុឃ្យុទឈចរឃត ឃាចឌិដ្ឋួកំ ពត្តូា បក្ខុាពឌ្ឍុត្តួឃ្យុៈ ថឃ្ហ៊ាថិ ចុត្តួរឃ្យុចត្តូឃ្យុ ពារលការចត បក្ខុាយឃត់, បដ៏តិចត្តុត្តួឃ្យុ បក្ខុរចព្លួឈកាចរថាថិ ចុត្តុ រហាថិៈ ព្ហឆ្ញុបបត្តិឃាថិ ព្ហឆ ចទិយករច ដ្ឋបបត្តិឃាៈ អតត្តួទត្តិ អតឹថាតត្តួទយាហៈ អយុព្រថាថិ អយុពុឃ្ហ៊ិ ករចថិ អរត្តូាៈ ដ្ឋឥបិឌិត្តិ ដ្ឋប្យឌ្ឍិៈ ថាហិ រឥចថាឹថិ ថុឃិថារឥចថាហិៈ ឲពរការត្តូាថិ ថុឃិថរការត្តូត ឲពរការត្តូាៈ យហារថាឆិឃត្តុាត់ ឃត្តុាតឃ្យុ បទិរឃាឃាតាចត្តូាឃ រឥចរលិក្យុបបត្តិឌតកំ តាយ អក្យុឃរលត ពយុ្ទតា អត្យុបដ្ធុថរយច រហាតឹថិ អឆិប្យារឃត “ចុក្លួ បត ឃដ្លួារចុក្លួរយចា”ថិ ចុត្តុាៈ យហាបុដ្ឋាតយ្យិ បត រឥចបុត្តុាត់ បុគ្គាតិយិត្តុប្យុត្តិកាលិឌឹឃុ អតិដ្ឋួារប្អូឈឃយារឃារកា រហាថិរឃចាថិ “ពងាឌិ ចុក្លួចុក្លួឃ្យុបិ ឃឡូរចា តត្តឹ”ថិ ត ឃព្លា ចត្តុៈ ឃត្តូបដ្ឋាឃ...រប... បទិឃរត្តូាថិ ព្ហឌំ យត្យុឃ្យុាត់ ចឃ្យុពឈតាចរឃត ចុត្តុាៈ ថត្តូ រឥចាត់ ចឃ្យុពឈតាឃ បត ចថុឃហឃ្យុរយចៈ

អតឹថករច (ឃារត្តូៈ ឌឹៈ ១ៈ១៥ៈ បុរគ្គាតិចាឃពឆាឃំ) ពឌ្ឍា ថប្យុដ៏ថាឌ្ឍតាយរកាត្តុាតិ ឥ ឃត្តុ បុរគ្គាតិចាឃរត្តូច ឃក្កុហិថត្តិ អាហ “កិំ ចិឌិថំ ពររទាថិ? បុរគ្គាតិចាឃ”ត្តិៈ រយារហា បដ៏ឆ្លួាឥពរដ្ឋេត“ថរយា”ថិ ចុក្ខុថិ “ថរយា ចិឃា”ថិ ពត្តូាៈ ឌ្ហកាឃពរលរដ្ឋេតាថិ កាថគ្គារថា ពរលំ, ឌ្ហការឃាច ពរលំ, អត្តូរតា បក្ខុរឃត ឌ្ហកាឃការចត តិគ្គារត្តូថគ្គារដ្ឋេតាថិ អរត្តូាៈ រឃឃំ បឃំឃាចចតត្តិ បដ៏បព្លួចិឆយតបចត្តិចិរឃឃាត់ រថាឆតរថា ចុត្តុាៈ អចិដ្ឋា ចិហថាថិ ឲរថាត ចិដ្ឋូតរដ្ឋេត ចិដ្ឋាថិ អឃយ្យិ អរត្តូា ឌឹបិរថាថិ ឥដ្ឋេគ្គុាៈ ឃឃ្ហ៊ា ចិដ្ឋា ដ្ឋប្យុត្ថុាថិ ឲរថាត ចិដ្ឋាបដ៏បព្លួា អចិដ្ឋា, បដ៏បព្លួថា ចឃ្យុា បហាថគ្គាការចត ចិដ្ឋាឃ ឥ បហាឃពការចតាថិ ឥរឃ្យុថិៈ ឲឃ តរឃា ព្ហថាទឃ្ហ៊ិយ្យិ បឥក្ខូរឃថិ ព្ហយិតា ថរយា ចិហរថា ចិតរដ្ឋេៈ ពឃ្ហ៊ា? ឃឃ្ហ៊ា អារលិរកា ដ្ឋប្យុត្ថុាថិ ព្ហយយត្តូ អតិឌិឃថិៈ របឃិថត្តួឃ្យុាថិ ឃឆាឆិរប្យុថត្តូឃិឌ្ឍិ បថិ ចិឃ្យុដ្ឋេចិត្តួឃ្យុៈ ឃឆា អប្យុយត្តួឃ្យុាថិ អគ្គាឃ្យុបិ ពឃ្យុឌិ យាឌិឃឃ្យុាថិ អឆិប្យារឃាៈ

បុទ្ធតិចារកឆាចល្លតា និដ្ឋិតា៉

ជិទ្ធចក្ខុកាលកឆាចល្លតា

៥៦១. ព្ទឆាតិ កឃរកេរចបុរេត្ត ចុត្តិ៉ ព្ទឆ អឃំ ចិរេសរេសាតិ រឃាឌតា៉ ចុត្តរជិររយច “រយតិ យឃា”តិអាជិតា៉ បរិកប្បកិច្ចត្តិ “អកិន្តាបិឥកចត្យុត្តញ្ញាតរតា ចុដ្ឋាឃ សន្តាបន្តិយា តិសន្តា អាចន្តិតន្តា”តិអាជិតា, កសិលារយុល៌ អកិន្តាបិឥកន្ញ្ញាត៌ សន្តាការរត អកិតិហារក្ខុយំ កត្វា”តិអាជិតា ច ចុរេត្តត បរិកប្បេត កិច្ចំ បរេឃាឌត៌ តត្តិ៉ តរតត ព្ទឆ អរេត្តាតិ រតត កាចតាតរយត ព្ទឆ បិញ្ញព្ទយា អត្តចល្លតាឃំ អរេត្តា តត្តិ តឆាកាចតាឃ ព្ទឆ អតឆិរេប្យតត្តាតិ អឆិប្បារឃា៉

ជិទ្ធចក្ខុកាលកឆាចល្លតា និដ្ឋិតា៉

អាសចក្ខុឃកាលកឆាចល្លតា

៥៦៣. ចិបស្សតាបិឥកត្តិ (សារត្ត៉ ជី៉ ១.១៣. អាសចក្ខុឃកាលកឆាឃំ; ឌី៉ តិ៉ ជី៉ ១.១៣ប័; អ៉ តិ៉ ជី៉ ១.១.៥៥) ចិបស្សតាឃ បឥដ្ឋាតក្ខុតិ៉ ចិបស្សតា ច តិចិឆា ចិបស្សតកបុក្កុលកេរឥត៉ យហារតាឆិសត្តាតញ្ញាបច្ចេករតាឆិសត្តាតញ្ញ ចិបស្សតា ចិន្តាឃឃកាលសំចន្តិតត្តា សឃក្ខុកាលក្ខុតា, ព្ទតររសំ សុតយឃកាលសំចន្តិតត្តា បរោបរឥសសក្ខុតា, សា “ឆរេបត្វា រតចសន្តាតាសន្តាឃតត៌ អចរេសសក្ខុបិក្ខុបន្តាតាត៌ អន្តាតររតា ចុដ្ឋាឃា”តិអាជិតា អរតកឆា អក្ខុបយុឈចរេសត ចត្យុឆាត្យុចចត្តារេត ចុត្តាត៌ រតសំ រតសំ ឆាត្យុបរិក្កុហយុឈាត៌ អន្តាតរយុឈចរេសត អរតកឆាច ចិសុន្តិយក្កេ (ចិសុន្តិ៉ ១.១០៩) តាតាតឃរតា ចិកាចិតា៉ យហារតាឆិសត្តាត៌ បត ចត្យុចិសតិរកាជិសតសហស្សយុរឈត បរកឥកយតរតា តាតាតឃំ សន្តាញ្ញុតន្តាលាសត្តិស្សឃស្ស អរិឃយក្កុកាលស្ស អឆិដ្ឋាតក្ខុតំ បុន្តាកាកកាលកាក្ខុំ កលាញ្ញរបត្តិ បរិបិក៌ កច្ចត្តិ បរយកញ្ញិរសលាញ្ញុលុយតរិ អតន្តាសាឆារល៌ ចិបស្សតាកាល៌ រហាតិ, ឃំ អដ្ឋកឆាសុ យហាចជិរកាលត្តិ ចុច្ចតិ៉ ឃស្ស ច បចត្តិចិការរកត ចត្យុចិសតិរកាជិសតសហស្សប្យកេឥស្ស បិឥកការរចត សយាបន្តិឃយាតា ចត្យុចិសតិរកាជិសតសហស្សសន្តា រឥចសិក៌ សត្តុ ចញ្ញអន្តាតកសយាបត្តិរឃា ចុច្ចត្តិ, ស្វាឃំ ត្យុន្តាត៌ ចិបស្សតាចាររា បរយត្តុយន្តាសាឃ ចិសុន្តិយក្កុសំចល្លតាឃ (ចិសុន្តិ៉ យហាជី៉ ១.១៣៣) ដ្ឋរដ្ឋសរតា ឥស្សិរតា, អត្តិរកហិ តរតា ករហតរន្តាតិ៉

អាសចាត៌ រលបតរតា សយុត្តិតតរតា អាសចក្ខុរឃា, អរិឃយរក្កា, ដ្ឋក្កដ្ឋតិរដ្ឋសចរេសត អរហត្តយក្កុក្កុហល៌ អាសចាត៌ លរឃ កាល៌ អាសចក្ខុឃកាលត្តិ ឥរស្សរត្តា “តចា រចត៌ កាលា”ត្តិ ចត្វា លរឃតិ ច អាឆារេរ កុយំ, ត ចិសរឃតិ ឥរស្សរត្តា “តប្យុរិឃា បត្តត្តា”តិ អាហ៉ ព្ទត៌ ក្ខុល្លត្តិ ក្ខុល្លស្ស អរិឃសច្ចស្ស តឥា បច្ចក្ខុរតា កហិតកាចឥស្សត៌ ៩ត្តាក៌ ក្ខុល្លត្តិ ក្ខុល្លស្ស អរិឃសច្ចស្ស តឥា បច្ចក្ខុរតា កហិតកាចឥស្សត៌ ៩ត្តាក៌ ក្ខុល្លត្តិ តស្ស បរិន្តិញ្ញ កហិតកាចឥស្សត៌ ត ព្ទរតា កិរឃ្យាតិ អតចរេសរេសត្វា កហិតកាចឥស្សត៌ រតតាហ “សន្តាប្យិក្ខុល្លសច្ច”ត្តិអាជិ៉ សរេសលក្ខុលបជិរចរឆតាតិ សកាចសន្តាតស្ស លក្ខុលស្ស អសរេប្វាហរតា បជិចិន្តាតតត៉ អសរេប្វាហបជិរចរឆាតិ

ន យថា តស្មិំ ខណេ បវត្តា បញ្ញា ទុក្ខស្ស សរូបាទិបរិច្ឆេទេ សម្មូឡ្ហា ន ហោតិ, តថា បវត្តិ។ តេនាហ “យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសិ”ន្តិ។ យំ ឋានំ បត្វាតិ យំ និព្ពានំ មគ្គស្ស អារម្មណបច្ចយភូតេន ការណភូតំ អាគម្ម។ តទាគមនតោ ហិ បុគ្គលស្ស បត្តិ តទាគមនស្ស បត្តីតិ វុត្តំ។ បត្វាតិ ច បាបុណនហេតុ។ អប្បវត្តិន្តិ អប្បវត្តិនិមិត្តំ។ តេ ច នប្បវត្តន្តិ ឯត្ថាតិ អប្បវត្តិ, និព្ពានំ។ តស្សាតិ ទុក្ខនិរោធស្ស។ សម្បាបកន្តិ សច្ឆិកិរិយាវសេន សម្បាបនេន បាបកំ។

កិលេសវសេនាតិ អាសវសម្បយុត្តកិលេសវសេន។ យស្មា អាសវានំ ទុក្ខសច្ចបរិយាយោ តប្បរិយាយបត្តតា, សេសសច្ចានញ្ច តំសម្ពន្ធបរិយាយោ អត្ថិ, តស្មា វុត្តំ “បរិយាយតោ”តិ។ ទស្សេន្តោ សច្ចានីតិ យោជនា។ អាសវានំយេវ ចេត្ថ គហណំ “អាសវានំ ខយញាណាយា”តិ អារទ្ធត្តា។ តថា ហិ អាសវវិមុត្តិ សីសេនេវ សព្ពសំកិលេសវិមុត្តិ វុត្តា។ “ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសិ”ន្តិអាទិនា មិស្សកនយេនេត្ថ ឥធ កថិតោតិ “សហ វិបស្សនាយ កោដិប្បត្តំ មគ្គំ កថេសី”តិ វុត្តំ។ ឯត្ថ ច សច្ចប្បដិវេធស្ស តទា អតីតកាលិកត្តា “យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសិ”ន្តិ វត្វាបិ អភិសមយកាលេ តស្ស បច្ចុប្បន្នតំ ឧបាទាយ “ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ”តិ វត្តមានកាលេន និទ្ទេសោ កតោ។ សោ ច ខោ មគ្គក្ខណតោ បរំ យាវជ្ជតនា អតីតកាលិកោ ឯវ, សត្ថុបទេសំ បនស្ស អតីតកាលិកត្តំ ផលក្ខណេន ទីបិតន្តិ អាហ “វិមុត្តស្មិន្តិ អាទិនា ផលក្ខណំ ទស្សេតី”តិ។ ជានតោ បស្សតោតិ ច ហេតុនិទ្ទេសោយំ ជាននហេតុ ទស្សនហេតុ កាមាសវា ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ យោជនា។ ភវាសវគ្គហណេនេវ ចេត្ថ ភវរាគស្ស វិយ ភវទិដ្ឋិយាបិ សមវរោធោតិ ទិដ្ឋាសវស្សាបិ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ។

ខីណា ជាតីតិអាទីហិ បទេហិ។ តស្សាតិ បច្ចវេក្ខណញាណស្ស។ ភូមិន្តិ បវត្តិដ្ឋានំ។ ន តាវស្ស អតីតា ជាតិ ខីណា មគ្គភាវនាយាតិ អធិប្បាយោ។ តត្ថ ការណមាហ “បុព្ពេវ ខីណត្តា”តិ។ ន អនាគតា អស្សជាតិ ខីណាតិ យោជនា។ ន អនាគតាតិ ច អនាគតត្តសាមញ្ញំ គហេត្វា លេសេន ចោទេតិ។ តេនាហ “អនាគតេ វាយាមាភាវតោ”តិ, អនាគតវិសេសោ បនេត្ថ អធិប្បេតោ, តស្ស ច ខេបនេ វាយាមោបិ លព្ភេថ។ តេនាហ “យា បន មគ្គស្សា”តិអាទិ។ ឯកចតុបញ្ចវោការភវេសូតិ ភវត្តយគ្គហណំ វុត្តនយេន អនវសេសតោ ជាតិយា ខីណភាវទស្សនត្ថំ។ តន្តិ យថាវុត្តំ ជាតិំ។ សោតិ ភគវា។

ព្រហ្មចរិយវាសោ វាសោ វុត្ថោ មគ្គព្រហ្មចរិយស្ស និដ្ឋិតភាវេនាតិ អាហ “និដ្ឋិត”ន្តិ។ សម្មាទិដ្ឋិយា ចតូសុ សច្ចេសុ បរិញ្ញាទិកិច្ចសាធនវសេន បវត្តមានាយ សម្មា សង្កប្បាទីនម្បិ ទុក្ខសច្ចេ បរិញ្ញាភិសមយានុគុណា បវត្តិ, សេសសច្ចេសុ ច តេសំ បហានាភិសមយាទិវសេន បវត្តិ បាកដា ឯវ។ តេន វុត្តំ “ចតូហិ មគ្គេហិ បរិញ្ញាបហានសច្ឆិកិរិយាភាវនាវសេនា”តិ។ ញាតព្ពាយាតិ ញេយ្យ បការា ញាតំ, តប្បការេន ញាតត្តំ, តទត្ថន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ តេ បន បការា អរិយមគ្គញាណបរិក្ខតា បរិញ្ញាទយោ ញាណាធិប្បេតាតិ អាហ “ឯវំសោឡសកិច្ចភាវាយា”តិ។ តេ ហិ មគ្គំ បច្ចវេក្ខតោ មគ្គានុភាវេន បាកដា ហុត្វា ឧបដ្ឋហន្តិ, បរិញ្ញាទីសុ ច បហាតព្ពេន បហានំ តទត្ថតា ញាតព្ពន្តិ អាហ “កិលេសក្ខយាយា”តិ។ បហីនកិលេសបច្ចវេក្ខណវសេន ចា ឯតំ វុត្តំ។ ញាតព្ពាយាតិ និស្សក្កេ សម្បទានវចនន្តិ អាហ “ញាតភាវេនា”តិ។ អបរំ អនាគតំ។ ញេយ បន ចរិមត្តភាវសង្ខាតា បញ្ចក្ខន្ធា បរិញ្ញាតា តិដ្ឋន្តីតិ ឯវមេតេ តេសំ អប្បតិដ្ឋំ ទស្សេតិ។ អបរិញ្ញាមូលកា ហិ បតិដ្ឋា។ យថាហ “កពឡីការេ ចេ, ភិក្ខវេ, អាហារេ អត្ថិ រាគោ អត្ថិ នន្ទី អត្ថិ តណ្ហា,

បតិដ្ឋិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ វិរូឡ្ហ”ន្តិអាទិ (សំ. និ. ២.៦៤; មហានិ. ៧; កថា. ២៩៦). តេនេវាហ “លិត្តមូលកា ភិក្ខា វិយា”តិអាទិ.

បច្ចេកព្លហកោលបរិក្ខិហិតំ, ន បជយក្ខតិយកោលច្ឆយាសិកយំ វិយ កេចលត្តិ អធិប្បាយោ. ទស្សេន្តោ គិកយតចេសតាតិ អធិប្បាយោ. សន្ធាបេតា ហិ តំ ឋុទ្ធោ ទស្សិតបេចាតិ. ឋុទ្ធោតិចាសកោរេណ អតីតារម្មណសភាគតាយ តក្ខាចិកាចេតា ច អតីតំសកោណំ សក្កេហត្វាតិ យោជនា. តត្ថ អតីតំសកោលត្តិ អតីតលក្ខាយតនធាតុសង្ខារេត អតីតកោដ្ឋាសេស អប្បដិហតំ កោណំ. ពិទ្ធាចក្ខុតាតិ សបរិភេទ្ធន ពិទ្ធាចក្ខុកោរេណ. បច្ចុប្បន្នំសោ ច អនាគតំសោ ច បច្ចុប្បន្នានាគតំសំ, តត្ថ កោណំ បច្ចុប្បន្នានាគតំសកោណំ. សកលលោកិយលោកុត្តរកុលត្តិ ឧតេន សព្ពំ លោកំ វុត្តទិត្វា អភិក្ខេយ្យ ឋិតត្វា សព្ពញ្ញុតញ្ញាណស្ស វិយ សេសាសាធារណកោណស្ស ពលកោណអារេចណិកព្យុជ្ឈយ្យាទិតប្បិ អតញ្ញាសាធារណាតំ ព្យុជ្ឈកុណាតំ សក្កេហា ចេទិតេព្ពោ. តេនាហ “សព្ពម្បិ សព្ពញ្ញុតេណ សក្កេហត្វា”តិ.

អាយចក្ខុយកោលកចាចណ្ណនា និដ្ឋិតា.

អវេជ្ជាចារការណចណ្ណនា

៣៣. សិយា តោ បន តេ ព្រាហ្មណាតិ ឯត្ថ សិយាតិ “អវេជ្ជា”តិ ឱយិតា សយាភេត្វា គិបិតោ, តស្មា ‘ព្រាហ្មណ, អវេជ្ជ តោ បន តេ ឯចយស្សា’តិ អត្ថោ. ឃំ បន អដ្ឋកថាយំ “កទាចី”តិ ចុត្តំ, តម្បិ ឱយយេចត្វំ សន្ធាយ ចុត្តំ អការណំ ព្រាហ្មណេន បរិកប្បិតយត្វំ បដិបក្ខិបិត្វា អត្ថតោ អធិប្បេតំ ការណំ ទស្សេន្តោ. អត្ថោច ផលំ តទធីនចុត្តិតាយ ចសោ ឯតស្សាតិ អត្ថចសោ, ហេតូតិ ឯចំ ចា ឯត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ. អត្ថតោ ច ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារត្តិ ឯតេន សត្វា អត្ថតោ ចិចេកាភិរតិំ បកាសេតីតិ ទស្សេន្តោ “ទិដ្ឋធម្ម

តាយា”តិអាទិមាហ. តត្ថ ឱរិយាបថវិហារោតិ ឱរិយាបថបចត្តិតំ. តប្បចត្តិយោ ហិ ឯកស្មិំ ឱរិយាបថេ វុប្បត្តិទុក្ខំ អញ្ញេន ឱរិយាបថេន វិច្ឆិន្ទិត្វា ហរណតោ ចិហារាតិ វុច្ចន្តិ. បច្ឆិមជ្ឈា ជនតំ អនុកម្បមានោតិ ឯតេន យោ អាទិតោ ព្រាហ្មណេន “កចំ តោ

អការណេយា ឋិតដ្ឋេយា...បេ... ជិនាគតោតិ អាបជ្ជតី”តិ ចុត្តោ, យោ ច តថា “ឯចមេតំ ព្រាហ្មណា”តិអាទិនា អត្ថោ សម្បដិច្ឆិតោ, តស្មេច អត្ថំ និកយតចេសត ទស្សេន្តោ យថានុសន្ធិនាច សត្វា ទេសនំ និដ្ឋាបេតិ.

អវេជ្ជាចារការណចណ្ណនា និដ្ឋិតា.

ទេសនាតុយោជនាចណ្ណនា

៣៩. ឯចំ និដ្ឋាបិតាយ ទេសនាយ ព្រាហ្មណោ តត្ថ កមចតិ បសាទំ បវេទេន្តោ “អភិក្កន្ត”ន្តិអាទិមាហ. អភិក្កន្តាតិ (សារត្ថ. ដី. ១.១៥ ទេសនាតុយោជនកថា; ដី. និ. ដី. ១.២៥០; សំ. និ. ដី. ១.១.១; អ. និ. ដី. ២.២.១៩) អតិក្កន្តា, វិគតាតិ អត្ថោតិ អាហ “ខយេ

និស្សិតា”តិ។ តេនេវ ហិ “និក្ខន្តោ បឋមោ យាមោ”តិ វុត្តំ។ អភិក្កន្តតរោតិ អតិវិយ កន្តតរោ មនោរមោ។ តាទិសោ ច សុន្ទរោ ភទ្ទកោ នាម ហោតីតិ អាហ “សុន្ទរេ និស្សិតា”តិ។

កោតិ ទេវនាគយក្ខគន្ធព្ពាទីសុ កោ កតមោ។ មេតិ មម។ បាទានីតិ បាទេ។ ឥទ្ធិយាតិ ឥមាយ ឯវរូបាយ ទេវិទ្ធិយា។ យសសាតិ ឥមិនា ឦទិសេន បរិវារេន បរិជនេន។ ជលន្តិ វិជ្ជោតមានោ។ អភិក្កន្តេនាតិ អតិវិយ កន្តេន កមនីយេន អភិរូបេន។ វណ្ណេនាតិ ឆវិវណ្ណេន សរីរវណ្ណនិភាយ។ សព្ពា ឱភាសយំ ទិសាតិ ទសបិ ទិសា ឱភាសេន្តោ បភាសេន្តោ, ចន្ទោ វិយ សុរិយោ វិយ ច ឯកោភាសំ ឯកាលោកំ ករោន្តោតិ គាថាយ អត្ថោ។ អភិរូបេតិ ឧឡាររូបេ សម្បន្នរូបេ។

“ចោរោ ចោរោ, សប្បោ សប្បោ”តិអាទីសុ ភយេ អាមេឌិតំ, “វិជ្ឈ វិជ្ឈ, បហរ បហរា”តិអាទីសុ កោធេ, “សាធុ សាធូ”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.២២៥; សំ. និ. ២.១២៥; ២.២៣; ៣.១០៩៣) បសំសាយំ, “គច្ឆ គច្ឆ, លុនាហិ លុនាហី”តិអាទីសុ តុរិតេ, “អាគច្ឆ អាគច្ឆា”តិអាទីសុ កោតូហលេ, “ពុទ្ធោ ពុទ្ធោតិ ចិន្តេន្តោ”តិអាទីសុ (ពុ. វំ. ២.៤៤) អច្ឆរេ, “អភិក្កមថាយស្មន្តោ, អភិក្កមថាយស្មន្តោ”តិអាទីសុ (ទី. និ. ២.២០; អ. និ. ៨.១១) ហាសេ, “កហំ ឯកបុត្តក, កហំ ឯកបុត្តកា”តិអាទីសុ (ម. និ. ២.២៣២; សំ. និ. ២.៦២) សោកេ, “អហោ សុខំ អហោ សុខ”ន្តិអាទីសុ (ឧទា. ២០; ទី. និ. ២.២០៣; ចូឡវ. ៣៣២) បសាទេ។ ច-សទ្ទោ អវុត្តសមុច្ចយត្ថោ, តេន គរហាអសម្មានាទីនំ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ។ តត្ថ “បាបោ បាបោ”តិអាទីសុ គរហាយំ, “អភិរូបក អភិរូបកា”តិអាទីសុ អសម្មានេ ទដ្ឋព្ពំ។

នយិទំ អាមេឌិតវសេន ទ្វិក្ខត្តុំ វុត្តំ, អថ វា អត្ថទ្វយវសេនាតិ ទស្សេន្តោ “អថ វា”តិអាទិមាហ។ អភិក្កន្តន្តិ វចនំ អបេក្ខិត្វា នបុំសកលិង្គវសេន វុត្តំ, តំ បន ភគវតោ វចនំ ធម្មស្ស ទេសនាតិ កត្វា តថា វុត្តំ។ អត្ថមត្តទស្សនំ វា ឯតំ, តស្មា អត្ថវសេន លិង្គវិភត្តិវិបរិណាមោ វេទិតព្ពោ។ ទុតិយបទេបិ ឯសេវ នយោ។ ទោសនាសនតោតិ រាគាទិកិលេសទោសវិធមនតោ។ គុណាធិគមនតោតិ សីលាទិគុណានំ សម្បាបនតោ។ យេ គុណេ ទេសនា អធិគមេតិ, តេសុ បធានភូតា ទស្សេតព្ពាតិ តេ បធានភូតេ តាវ ទស្សេតុំ “សទ្ធាជននតោ បញ្ញាជននតោ”តិ វុត្តំ។ សទ្ធាបមុខា ហិ លោកិយា គុណា, បញ្ញាបមុខា លោកុត្តរា។ សីលាទិអត្ថសម្បត្តិយា សាត្ថតោ, សភាវនិរុត្តិសម្បត្តិយា សព្យញ្ជនតោ។ សុវិញ្ញេយ្យសទ្ទប្បយោគតាយ ឧត្តានបទតោ, សណ្ហសុខុមភាវេន ទុវិញ្ញេយ្យត្ថតាយ គម្ភីរត្ថតោ។ សិនិទ្ធមុទុមធុរសទ្ទប្បយោគតាយ កណ្ណសុខតោ, វិបុលវិសុទ្ធបេមនីយត្ថតាយ ហទយង្គមតោ។ មានាតិមានវិធមនេន អនត្តុក្កំសនតោ, ថម្ភសារម្ភនិម្មទ្ទនេន អបរវម្ភនតោ។ ហិតាធិប្បាយប្បវត្តិយា បរេសំ រាគបរិឡាហាទិវូបសមនេន ច ករុណាសីតលតោ, កិលេសន្ធការវិធមនេន បញ្ញាវទាតតោ។ ករវីករុតមញ្ជុតាយ អាបាថរមណីយតោ, បុព្ពាបរាវិរុទ្ធសុវិសុទ្ធត្ថតាយ វិមទ្ទក្ខមតោ។ អាបាថរមណីយតាយ ឯវ សុយ្យមានសុខតោ, វិមទ្ទក្ខមតាយ ហិតជ្ឈាសយប្បវត្តិតតាយ ច វីមំសិយមានហិតតោ។ ឯវមាទីហីតិ អាទិសទ្ទេន សំសារចក្កនិវត្តនតោ, សទ្ធម្មចក្កប្បវត្តនតោ, មិច្ឆាវាទវិធមនតោ, សម្មាវាទបតិដ្ឋាបនតោ, អកុសលមូលសមុទ្ធរណតោ, កុសលមូលសំរោបនតោ, អបាយទ្វារបិធានតោ, សគ្គមគ្គទ្វារវិវរណតោ, បរិយុដ្ឋានវូបសមនតោ, អនុសយសមុគ្ឃាតនតោតិ ឯវមាទីនំ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ។

អធោមុខដ្ឋបិតន្តិ កេនចិ អធោមុខំ ឋបិតំ· ហេដ្ឋាមុខជាតន្តិ សភាវេនេវ ហេដ្ឋាមុខជាតំ· ឧគ្ឃាដេយ្យាតិ វិវដំ ករេយ្យ· ហត្ថេ គហេត្វាតិ "បុរត្ថាភិមុខោ, ឧត្តរាភិមុខោ វា គច្ឆា"តិអាទីនិ អវត្វា ហត្ថេ គហេត្វា "និស្សន្ទេហំ ឯស មគ្គោ, ឯវំ គច្ឆា"តិ វទេយ្យ· កាឡបក្ខចាតុទ្ទសីតិ កាឡបក្ខេ ចាតុទ្ទសី·

និក្កុជ្ជិតំ អាធេយ្យស្ស អនាធារភូតំ ភាជនំ អាធារភាវាបាទនវសេន ឧក្កុជ្ជេយ្យ· ហេដ្ឋាមុខជាតតាយ សទ្ធម្មវិមុខំ, អធោមុខដ្ឋបិតតាយ អសទ្ធម្មេ បតិតន្តិ ឯវំ បទទ្វយំ យថារហំ យោជេតព្ពំ, ន យថាសង្ខ្យំ· កាមំ កាមច្ឆន្ទាទយោបិ បដិច្ឆាទកា, មិច្ឆាទិដ្ឋិ បន សវិសេសំ បដិច្ឆាទិកាតិ អាហ "មិច្ឆាទិដ្ឋិគហនបដិច្ឆន្ន"ន្តិ· តេនាហ ភគវា "មិច្ឆាទិដ្ឋិបរមាហំ, ភិក្ខវេ, វជ្ជំ វទាមី"តិ (អ· និ· ១·៣១០)· សព្វោ អបាយគាមិមគ្គោ កុម្មគ្គោ "កុច្ឆិតោ មគ្គោ"តិ កត្វា· សម្មាទិដ្ឋិអាទីនំ ឧជុបដិបក្ខតាយ មិច្ឆាទិដ្ឋិអាទយោ អដ្ឋ មិច្ឆត្តធម្មា មិច្ឆាមគ្គោ· តេនេវ ហិ តទុភយបដិបក្ខតំ សន្ធាយ "សគ្គមោក្ខមគ្គំ អាចិក្ខន្តេនា"តិ វុត្តំ· សប្បិអាទិសន្និស្សយោ បទីបោ ន តថា ឧជ្ជលោ, យថា តេលសន្និស្សយោតិ តេលបជ្ជោតគ្គហណំ· ឯតេហិ បរិយាយេហីតិ ឯតេហិ និក្កុជ្ជិតុក្កុជ្ជនបដិច្ឆន្នវិវរណាទិឧបមោបមិតព្ពប្បការេហិ, ឯតេហិ វា យថាវុត្តេហិ សោតាវធានបរិគ្គហអសម្មោហវិហារទិដ្ឋិវិហារវិភាវនបរិយាយេហិ វិជ្ជាត្តយវិភាវនាបទេសេន អត្តនោ សព្វញ្ញុតវិភាវនបរិយាយេហិ ច· តេនាហ "អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ"តិ·

ទេសនានុមោទនាវណ្ណនា និដ្ឋិតា·

បសន្នាការវណ្ណនា

បសន្នាការន្តិ បសន្នេហិ កាតព្ពំ សក្ការំ· សរណន្តិ បដិសរណំ· តេនាហ "បរាយណ"ន្តិ· បរាយណភាវោ ច អនត្ថនិសេធនេន អត្ថសម្បដិបាទនេន ច ហោតីតិ អាហ "អឃស្ស តាតា ហិតស្ស ច វិធាតា"តិ· អឃស្សាតិ ទុក្ខតោតិ វទន្តិ, បាបតោតិ បន យុត្តំ· និស្សក្កេ ចេតំ សាមិវចនំ· ឯត្ថ ច នាយំ គមិ-សទ្ទោ នី-សទ្ទាទយោ វិយ ទ្វិកម្មកោ, តស្មា យថា "អជំ គាមំ នេតី"តិ វុច្ចតិ, ឯវំ "គោតមំ សរណំ គច្ឆាមី"តិ វត្តុំ ន សក្កា, "សរណន្តិ គច្ឆាមី"តិ បន វត្តព្ពំ· ឥតិ-សទ្ទោ ចេត្ថ លុត្តនិទ្ទិដ្ឋោ, តស្ស ចាយមត្ថោ – គមនញ្ច តទធិប្បាយេន ភជនំ, តថា ជាននំ វាតិ ទស្សេន្តោ "ឥតិ ឥមិនា អធិប្បាយេនា"តិអាទិមាហ· តត្ថ ភជាមីតិអាទីសុ បុរិមស្ស បុរិមស្ស បច្ឆិមំ បច្ឆិមំ អត្ថវចនំ· ភជនំ វា សរណាធិប្បាយេន ឧបសង្កមនំ, សេវនំ សន្តិកាវចរតា, បយិរុបាសនំ វត្តបដិវត្តករណេន ឧបដ្ឋានន្តិ ឯវំ សព្វថាបិ អនញ្ញសរណតំយេវ ទីបេតិ· "គច្ឆាមី"តិ បទស្ស កថំ "ពុជ្ឈាមី"តិ អយមត្ថោ លព្ភតីតិ អាហ "យេ គត្យត្ថា"តិអាទិ·

អធិគតមគ្គេ, សច្ឆិកតនិរោធេតិ បទទ្វយេនបិ ផលដ្ឋា ឯវ ទស្សិតា, ន មគ្គដ្ឋាតិ តេ ទស្សេន្តោ "យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជមានេ ចា"តិ អាហ· ននុ ច កល្យាណបុថុជ្ជនោបិ យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជតីតិ វុច្ចតីតិ? កិញ្ចាបិ វុច្ចតិ, និប្បរិយាយេន បន មគ្គដ្ឋា ឯវ តថា វត្តព្ពា, ន ឥតរេ និយាមោក្កមនាភាវតោ· តថា ហិ តេ ឯវ "អបាយេសុ អបតមានេ ធារេតី"តិ វុត្តា· សម្មត្តនិយាមោក្កមនេន ហិ

អបាយវិនិមុត្តិសម្ភវោ។ អក្ខាយតីតិ ឯត្ថ ឋិតិ-សង្ខា អាទិអត្ថា, បការន្តរេន វា។ តេន “យាវតា, ភិក្ខវេ, ធម្មា សង្ខតា វា អសង្ខតា វា, វិរាគោ តេសំ អគ្គមក្ខាយតី”តិ សុត្តបទំ (អ។ និ។ ៤។៣៤; ឥតិវុ។ ៩០) សង្គណ្ហាតិ, វិត្ថារោតិ វា ឋបិតា។ ឯត្ថ ច អរិយមគ្គោ និយ្យានិកតាយ, និព្វានំ តស្ស តទត្ថសិទ្ធិហេតុតាយាតិ ឧភយមេវេត្ថ និប្បរិយាយេន ធម្មោតិ វុត្តោ។ និព្វានញ្ហិ អារម្មណបច្ចយភូតំ លភិត្វា អរិយមគ្គស្ស តទត្ថសិទ្ធិ, អរិយផលានំ “យស្មា តាយ សទ្ធាយ អវុបសន្តាយា”តិអាទិវចនតោ មគ្គេន សមុច្ឆិន្នានំ កិលេសានំ បដិប្បស្សទ្ធិប្បហានកិច្ចតាយ និយ្យានានុគុណតាយ និយ្យានបរិយោសានតាយ ច។ បរិយត្តិធម្មស្ស បន និយ្យានធម្មសមធិគមហេតុតាយាតិ ឋបិតា បរិយាយេន ធម្មភាវោ លព្ភតិ ឯវ, ស្វាយមេត្វា បិធារុឡ្ហេហា ឯវាតិ ទស្សេន្តោ “ន កេវល”ន្តិអាទិមាហ។

កាមរាគោ ភវរាគោតិ ឯវមាទិភេទោ សព្វោបិ រាគោ វិរជ្ជតិ បហីយតិ ឯតេនាតិ រាគវិរាគោតិ មគ្គោ កថិតោ។ ឯជាសង្ខាតាយ តណ្ហាយ អន្តោនិជ្ឈានលក្ខណស្ស សោកស្ស ច តទុប្បត្តិយំ សព្វសោ បរិក្ខីណត្តា អនេជមសោកន្តិ ផលំ កថិតំ។ អប្បដិកូលន្តិ អវិរោធទីបនតោ កេនចិ អវិរុទ្ធំ, ឥដ្ឋំ បណីតន្តិ វា អត្ថោ។ បគុណរូបេន បវត្តិតត្តា, បកដ្ឋគុណវិភាវនតោ វា បគុណំ។ យថាហ “វិហិំសសញ្ញី បគុណំ ន ភាសិំ, ធម្មំ បណីតំ មនុជេសុ ព្រហ្មេ”តិ។ សព្វធម្មក្ខន្ធា កថិតាតិ យោជនា។

ទិដ្ឋិសីលសង្ឃាតេនាតិ “យាយំ ទិដ្ឋិ អរិយា និយ្យានិកា និយ្យាតិ តក្ករស្ស សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ, តថារូបាយ ទិដ្ឋិយា ទិដ្ឋិសាមញ្ញគតោ វិហរតី”តិ (ទី។ និ។ ៣។៣២៤, ៣៥៦; ម។ និ។ ១។៤៩២; ៣។៥៤) ឯវំ វុត្តាយ ទិដ្ឋិយា, “យានិ តានិ សីលានិ អខណ្ឌានិ អច្ឆិទ្ទានិ អសពលានិ អកម្មាសានិ ភុជិស្សានិ វិញ្ញុប្បសត្ថានិ អបរាមដ្ឋានិ សមាធិសំវត្តនិកានិ , តថារូបេហិ សីលេហិ សីលសាមញ្ញគតោ វិហរតី”តិ (ទី។ និ។ ៣។៣២៤; ម។ និ។ ១។៤៩២; ៣។៥៤; អ។ និ។ ៦។១២; បរិ។ ២៧៤) ឯវំ វុត្តានំ សីលានញ្ច សំហតភាវេន, ទិដ្ឋិសីលសាមញ្ញេនាតិ អត្ថោ។ សំហតោតិ ឃដិតោ។ អរិយបុគ្គលា ហិ យត្ថ កត្ថចិ ទូរេ ឋិតាបិ អត្តនោ គុណសាមគ្គិយា សំហតា ឯវ។ អដ្ឋ ច បុគ្គល ធម្មទសា តេតិ តេ បុរិសយុគវសេន ចត្តារោបិ បុគ្គលវសេន អដ្ឋេវ អរិយធម្មស្ស បច្ចក្ខទស្សាវិតាយ ធម្មទសា។ តីហិ វត្ថូហិ សរណន្តិ គមនេន តិណ្ណំ គមនេន ច តីហិ សរណគមនេហិ។ បដិវេទេមីតិ អត្តនោ ហទយគតំ វាចាយ បវេទេមិ។

បសន្នាការវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សរណគមនកថាវណ្ណនា

សរណគមនស្ស វិសយប្បភេទផលសំកិលេសភេទានំ វិយ កត្តា ច វិភាវិតា តត្ថ កោសល្លាយ ហោតីតិ “សរណគមនេសុ កោសល្លត្ថំ សរណំ...បេ... វេទិតព្ពោ”តិ វុត្តំ តេន វិនា សរណគមនស្សេវ អសម្ភវតោ។ កស្មា បនេត្ថ វោទានំ ន គហិតំ, ននុ វោទានវិភាវនាបិ តត្ថ កោសល្លាវហាតិ? សច្ចមេតំ, តំ បន សំកិលេសគ្គហណេន អត្ថតោ ទីបិតំ ហោតីតិ ន គហិតំ។ យានិ ហិ តេសំ សំកិលេសការណានិ អញ្ញាណាទីនិ, តេសំ សព្វេន សព្វំ អនុប្បន្នានំ អនុប្បាទនេន, ឧប្បន្នានញ្ច បហានេន វោទានំ ហោតីតិ។

ហិរោត្តប្បស្ស សទ-សទ្ទស្ស ចសេតេតំ បតំ ទដ្ឋព្វន្តិ “ហិរតីតិ សទលា”ត្តិ ចគ្វា តំ បត ហិរតំ ខោរំ, ឤគំ, ឤស្ស ចាតិ ខេចាគតំ សោរាគេទត្ថា “សទលាឤតាត”ត្តិអាឌិយាហ៍ តត្ថ កឃន្តិ ចដ្ឋកឃំ៍ សត្តាសន្តិ ឪត្តុព្វាសំ៍ ខេតគច ខេចតឹសឤទុក្ខស្ស ឤហិតត្វា ទុក្ខន្តិ ឰាគ ឤាឃិតំ ទុក្ខំ៍ ទុក្ខតិបទិតិលេសន្តិ ទុក្ខតិបទិឃាបត្តុំ សត្តំ ទុក្ខំ៍ តឃិគំ សត្តំ បទខេតា ឋលឤទាឃំ អាចិ កចិស្សតិ៍ ៦តន្តិ “សទលា”ត្តិ បគំ៍

៦ចំ អចិសេសខេតា សទលាសទ្ទស្ស អត្ថំ ឌេស្សេត្វា ឰាគាតិ ចិសេសខេតា ឌេស្សេតុំ “អឆ ចា”តិអាឌិ ទុត្តំ៍ ហិខេត បចត្តូយាខេតគាតិ “សយ្យត្តូឝីលិ, កិញ្ចុខេច, ចិហទេចា”តិអាឌិតា (យ៍ តិ៍ ១៍១៣, ១៥) អខេត្ថ តិខេឃាឌខេតគ៍ អហិតា ច តិចត្តូខេតគាតិ “បិលាតិបិតស្ស ខេលា បិបខេកា ចិបិខេកា បិបតំ អតិសយ្យាយ”ត្តិអាឌិតា អាឌឹគចេស្សតាឌិយុខេលគ អគត្វខេតា ចិតិចត្តខេតគ៍ កឃំ ហិរតីតិ ហិតាហិខេតាស្មុ អប្បចត្តិបចត្តិខេហតុកំ ញ្ញសតំ អប្បចត្តិកាខេលាគ ចិតាខេសតិ ៍ កចឤត្តាទា ដ្ឋតាខេលាគ យក្ខសក្ខខេតា ឌខេយ្ខា, ឰាតខេទា អស្សាយឌាខេតគ សត្តាតំ កឃំ ហិរតីតិ ខេឃាឌគា៍ ឤាទាគត្តិ ឌាគចខេសគ ឃុឌាចខេសគ ច ដ្ឋបតឹតាតំ សក្កាទាតំ៍ ចិឃុលឋលបឌិលិកាខេលាគ សត្តាតំ កឃំ ហិរតិ អគត្តូខេតត្តិលោយ្យឤាចខេតាតិ អឌិប្បាខេយា៍ ឰាយិតាបិ បទិឃាខេយគាតិ ឰាយិតាបិ ចិកឌិត្វា ទុខេត្តគ ឤាខេលាគ៍

“សឃ្ខាសច្ចុខេទ្ធ កចចា, ឞ្វាក្ខខេតា ឌខេយ្ខា, ស្តុប្បឌិបខេត្តា សខេឃ្យ”តិ ៦ចំ បចខេត្វា តត្ថ ខទតត្តូខេឃ បសាខេឌា តប្បសាខេឌា, តខេឌច ខទតត្តូឃំ ឤទុ ៦តស្សាតិ តក្ខុ, តស្ស ការខេចា តក្ខុតា, តប្បសាខេឌា ច តក្ខុតា ច តប្បសាឌតក្ខុតា, តាហិ៍ ចិទុតឌិដ្ឋិចិចិកិច្ឆាសខេឃ្ខាហអស្សឌ្ធិឃាឌិតាឃ ចិហតកិលេសោ៍ “តខេឌច ខទតត្តូឃំ បទាឃលំ ឤតិ តាលំ ខេលលា”ត្តិ ៦ចំ អាឤាខេទគ បចត្តិឃា តប្បទាឃលាតាឤាទបចខេត្វា ចិត្តប្បខេឌា សទលាឤយតំ “សទលាត្តិ ឤច្ឆតិ ៦ខេតគា”តិ៍ តំសយឌ្ឋីតិ ខេតគ ឃចាទុត្តចិត្តប្បខេឌគ សយត្តាខេតា៍ ៦ចំ ដ្ឋបតឹតិ ៦ចំ កឌតិ ខេសចតិ បឃិទុបិសតិ, ៦ចំ ចា ឌាគាតិ ឰាឌ្ឍឹតិ ៦ចយខេត្វា ខេចឌិតខេព្វា៍ ៦ត្ថ ច បសាឌក្ខហខេលាគ ខេលាកិឃសទលាឤយគយាហ៍ តត្វាបសាឌប្បឌាតំ, គ ខាលាលប្បឌាតំ៍ ឤទុតាឤហខេលាគ ខេលាកុត្តខ៍ អរិយា ហិ ខទតត្តូឃំ ឤុលាតិញ្ញាតាឃ បិសាលឆ្នត្តំ ចិឃ ឤទុំ ឤត្វា បស្សន្តិ, តស្មា តប្បសាខេឌគ ចិក្ខុត្តចខេសគ ចិហតកិលេសោ តក្ខុតាឃ សយុខេឆ្នឌចខេសគាតិ ខេឃាខេឌតព្វំ៍ តប្បទាឃលាតា បខេតត្ថ តក្ខុតិឤតាតិ តាឃ ចតុត្ថីឌយ្យិ ចក្ខូយាតំ សទលាឤយតំ ឤហិតត្តិ ឌដ្ឋព្វំ៍ អចិខេសខេសគ ចា បសាឌតក្ខុតា ខេឌាតិតាតិ បសាឌក្ខហខេលាគ អខេចក្ខប្បសាឌស្ស ឰាតខេឃស្ស ច ឤហលំ, តចា ឤទុតាឤហខេលាគាតិ ដ្ឋកខេឃគបិ ដ្ឋកឃំ សទលាឤយតំ ខេឃាខេឌតព្វំ៍

យក្ខញ្ចលា ឰាដ្ឋឹតិ ខេឃាឌគា៍ តិញ្ញាតាសឃ្ខំ ហុត្វាតិ ៦ខេតគ អត្វខេតា ចតុសច្ចាឌិខេយាខេឃច ខេលាកុត្តខំ សទលាឤយគត្តិ ឌេស្សេតិ៍ តត្ថ ហិ តិញ្ញាតឌខេយ្ខា សច្ចិកិទិឃាតិសខេឃចខេសគ, យក្ខខេយ្ខា ភាចតាតិសខេឃចខេសគ បឌិចិញ្ញឃុឃាខេតាខេឃច សទលាឤយតត្ថំ សាខេឌតិ, ឃុទ្ធឤុលា បគ សាចខេកាចទក្ខតា បទិញ្ញាតិសខេឃចខេសគ, តចា អរិយសប្ឃឤុលា៍ ខេតគាហ “តិគ្ឆខេតា សកខេលបិ ខទតត្តូខេឃ ឰាដ្ឋឹ”តិ, ឰាដ្ឋត្ថំ សខេហច ឰាដ្ឋឹ, គ ខេលាកិឃំ ចិឃ បឌិបិឌិឃា អសខេឃ្ខាហបឌិខេចខេឌគ បឌិចិច្ឆត្វាតិ អឌិប្បាខេយា៍ ខេឃ បគ ចខេត្តិ “គ សទលាឤយតំ តិញ្ញាតាសឃ្ខំ ហុត្វា បចត្តតិ, យក្ខស្ស អឌិឤតត្វា បគ អឌិឤតខេយខេច ខេហាតិ ៦ឤច្ឆាតំ ខេតចិឌ្ឍាឌឹតំ ខេលាកិឃចិឌ្ឍាខេឃា ចិឃា”តិ, ខេតសំ ខេលាកិឃខេយខេច សទលាឤយតំ សិឃា, គ ខេលាកុត្តខំ, តត្ថា អឃុត្តំ ទុចិឌស្សបិ ឰាឆ្នតព្វត្វា៍ តត្តិ ខេលាកិឃសទលាឤយតំ៍ សទ្ធាបឌិលិខេកា “សឃ្ខាសច្ចុខេទ្ធ កចចា”តិអាឌិតា៍ សទ្ធាឃុលិកាតិ ឃចាទុត្តសទ្ធាបុព្វក្ខយា សឃ្ខាឌិដ្ឋិ ញ្ញទ្ធសុញ្ញទ្ធតំ ឌសុឃុឌសុឃុតំ សឃ្ឃូស្សុប្បឌិបតិញ្ញា

លោកិយាវពោធនសេវេន សម្មា ធារេយន ឥស្សរតោ “សទ្ធាមូលិកា សម្មាទិដ្ឋី”តិ ឯតេន សទ្ធបតិស្សយា យថាភូតលក្ខណា បញ្ញា លោកិយសារម្មណត្តិ ឥស្សតិ។ តេនាហ “ទិដ្ឋិទុកាយន្តិ វុច្ចតី”តិ “ទិដ្ឋិ ឯវ អត្តតោ បច្ចេយតិ ភក្ខំ ការិយតី”តិ កត្វា។ ទិដ្ឋិ ចា ភក្ខំ ការិយតិ ឯតេនាតិ ទិដ្ឋិទុកាយំ, តថា បវត្តា ចិត្តុប្បាទោ។ ឯវញ្ច កត្វា “តប្បរាយណតាការបវត្តា ចិត្តុប្បាទា”តិ វុត្តំ ននុ សមត្តិតំ ហោតិ។ សទ្ធាបុព្ពង្គមសម្មាទិដ្ឋិគ្គហណំ បន ចិត្តុប្បាទស្ស តប្បរាយណតាយាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ “សទ្ធាបដិលាភោ”តិ វុត្តិតា យាតាទីហិ ភុស្សាហិតនារកាទីនំ ជិយ ធារណជិប្បយុត្តសារម្មណំ ឥស្សតិ, “សម្មាទិដ្ឋី”តិ វុត្តិតា ធារណសម្បយុត្តសារម្មណំ។

ណយិទំ លោកិយំ សារម្មណំ អត្ថា សត្តិញ្ញាតីយតិ អប្បិយតិ បរិច្ឆិន្ទីយតិ ឯតេនាតិ អត្ថសត្តិញ្ញាណំ, យថាវុត្តំ ទិដ្ឋិទុកាយំ។ តំ នេតត្ថយំ បរាយណំ បដិសរណំ ឯតស្សាតិ តប្បរាយណោ, បុគ្គលោ, ចិត្តុប្បាទោ ចា, តស្ស ភាវោ តប្បរាយណតា, យថាវុត្តទិដ្ឋិទុកាយមេវ សារណត្តិ អធិប្បាយេន និស្សរាណំ អនត្តានុបក្ខានំ ភុបក្ខន្តិ ឯតេនាតិ និស្សរាណុបាយំ សារម្មណតាធិប្បាយេន បហិបតតិ ឯតេនាតិ បហិបទោ។ សព្ពត្ថ យថាវុត្តទិដ្ឋិទុកាយមេវ វេទិតព្ពំ។ អត្ថបរិច្ឆេទត្តិ សំសារទុក្ខតិត្តរណត្ថំ អត្ថនោ អត្ថកាមស្ស បរិច្ឆេទំ។ ឯវ ននេយា សេសេសុបិ។ ទុគ្គាទីនំ វេនាតិ អនត្តារណំ ទុតរេសុបិ សារម្មណជិសេសេសុ យថារហំ ចត្តព្ពំ ឯវញ្ហិ តេសញ្ញានិចត្តនំ កតំ ហោតិ។

ឯវំ អត្ថសត្តិញ្ញាតាទីនិ ឯកេន បការេន ឥស្សត្វា ទដ្ឋានិ អបរេហិបិ បការេហិ ឥស្សេតុំ “អបិចា”តិអាទិ អារទ្ធំ។ តេន បរិយាយត្ថេហិបិ អត្ថសត្តិញ្ញាតាទិ កតមេវ ហោតិ អត្ថស្ស អភិត្ថុតាតិ ឥស្សតិ។ អាឡបនកាទីនត្តិ អាទិ-សទ្ទេន សាតាកិរិហេយនតាទីនំ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ។ ភស្ស នេវ អាឡបនកោ យនក្ខនេន អាកតសារម្មណា, កថំ តប្បរាយណតាសារម្មណំ វុត្តន្តិ? យនក្ខនាកតសារម្មណេហិបិ “សោ អហំ ជិននិស្សាមិ កាយា កាយ”ន្តិអាទិនា (ម៓ និ៓ ១៓២១៩) តេហិ តប្បរាយណតាការស្ស បវេទិតត្តា តថា វុត្តំ។

ធាតិ...បេ... ចសេតាតិ ឯត្ថ ធាតិចសេន ករិយចសេន អានរិយចសេន ឥត្តិនយ្យចសេតាតិ បច្ចេកំ “ចសេតា”តិ បទំ យោជេតព្ពំ។ តត្ថ ធាតិចសេតាតិ ធាតិកាចសេន។ ឯវំ សេសេសុបិ។ ឥត្តិនយ្យបហិបទេតាតិ ឥត្តិនយ្យតាហេតុកោន បហិបទេន។ ទដ្ឋព្ពីតិ ធាតិកាចាទិជសប្បចត្តេហិ តីហិ បហិបទេហិ។ ទដ្ឋព្ពីតិអាទីតា សង្ខេបតោ វុត្តមត្ថំ ជិត្ថារតោ ឥស្សេតុំ “តស្មា”តិអាទិ វុត្តំ។ ចត្តីតិ បហិបតស្ស លក្ខណចនំ។ ឯវរូបត្តិ ទិដ្ឋធម្មិកំ សត្តាយ ចនតិ។ សប្បរាយិកទុក្ខិញ្ញាទិកំ ចា អនុសាសនំ បច្ចាមិសត្តោ ឥត្តិនយ្យបហិបទេន កនោតីតិ អធិប្បាយោ។ សារម្មណតប្បនិនោតិ សារម្មណតជិការកោ។

អរិយមគ្គោ បន លោកុត្តរសារម្មណត្តិ អាហ “ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ ជិបាកផល”ន្តិ។ សព្ពទុក្ខក្ខយោតិ សកលស្ស ចដ្ដទុក្ខស្ស អនុប្បាទនិរោធោ។ ឯតត្ថិ “ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ, សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតី”តិ (ធ៓ ប៓ ១៩០) ឯវំ វុត្តំ អរិយសច្ចទស្សនំ។

តិច្ចតោ អនុបាយតាទិចសេតាតិ តិច្ចត្តិ អគ្គហណាទិចសេន។ អដ្ឋាភត្តិ ហេតុបដិក្ខេបោ។ អភនការោតិ បច្ចយបដិក្ខេបោ។ ភុតយេតបិ

ការណេមច បដិក្ខិបតិ៑ ឃត្ថិ េឃត ការណេតា ទិឃ៌ិ សយ្យេត្តាតិ យក្កទិឃ៌ិឃា សយ្យេត្តា េសាតាបេត្តា៑ កម្មិ៎ សង្ខារត្តិ ចត្យក្ខុយេកាស្យ

សង្ខតសង្ខារេរស្យ ឲកាសង្ខារយ្យិ៑ តិច្ឆេតា ៎បកេច្ឆឃ្យាតិ “តិច្ឆា”តិ កេណាឃ្យ៑ ស្យលេតា ៎បកេច្ឆឃ្យាតិ “ឲកត្តស្យឹ អត្តា េហាតិ

អេនារេកា បរិ៍ យេណា”តិ (ទី៑ តិ៑ ១៑លិ៍៩) ឲចំ អត្តទិឃ៌ិចេសត ស្យលេតា កាហំ សត្តារេឃតំ ចុត្តំ៑ ទិឃ៌ិចិប្យឃុត្តចិេត្តត បត អរិឃសាចេកា

បរិត្យអាហច្ឆបសយតត្តំ យត្តហត្តំបរិត្តាសិេតា ចិឃ េចាក្កទ្រាហូេណា ៎ក្ការក្ខុយិ៑ កម្មិ៎ សង្ខារ៉ ស្យលេតា ៎បកច្ឆតិ៑ អត្តចារេរ

កសិណាឌិបញ្ញាត្តិសក្កហណត្តំ “សង្ខារ”ន្តិ អចត្វា “កម្មិ៎ ឆយ្ហ”ន្តិ ចុត្តំ៑ ត្តុេយស្យបិ ចារេរស្យ ចត្យក្ខុយកចេសេតច បរិេច្ឆេតា េចឌិតេត្តា

េតក្ខុយកចេសេតច ចា៑ ឃំ ឃតិញ្ញាបុចុជ្ជេតា កាហចេសត កណ្យាតិ, តេតា តេតា អរិឃសាចេកា កាហំ ចិតិេចេជតិ៑ យាតេត្តិអាឌិស្យ

ឌតិកា យាតា, ឌតេកា បិតា, យត្យស្សក្ខុតា តិណាសេចា អេហាតិ អឆិេបស្យតា៑ កិ បត អរិឃសាចេកា អញ្ញា ឌីចិតា េចារេរាបឃ្យាតិ?

ឲតយ្យិ អដ្ឋាតំ, បុចុជ្ជតកាចស្ស បត យហាសាចជ្ជកាចស្សតត្តំ អរិឃសាចកស្ស ចលឌីបតត្តេច្ឆាចំ ចុត្តំ៑ ដ្ឋដ្ឋចិេត្តា ចឆកចិេត្តត

បឌ្ឋដ្ឋចិេត្តា៑ េលាំហិតំ ៎ប្យារេឃ្យាតិ ឌីចយាតកសទិេរ ឲ្យក្កយក្កិកាឃ បិចតយត្តយ្យិ េលាំហិតំ ៎ប្យារេឃ្យ៑ សច្ឆុ កិេក្តឃ្យាតិ

សយាតសិចាសកំ សយាតសីយាឃំ ចិតំ សច្ឆុ ‘កេយ្ហត ៎េធ្យេសត េចាហេត្តា អត្យស្សាចេតត សលិកក្កាេហតា”តិ (បរិ៑ ៣៥៥) ឲចំ ចុេត្តហិ

បញ្ចហិ ការេណាហិ កិេត្តឃ្យ ៑ អញ្ញា សត្តារត្តិ អញ្ញា តិត្តកា៉ “អឃំ េយ សត្តា”តិ ឲចំ កេណាឃ្យាតិ េតតំ ជាតំ ចិជ្ជតីតិ អេត្តា៑

ត េត កយិស្សត្តិ អបិឃក្ខុយិត្តិ េត ញុទ្ធំ សេណាំ កតា តត្តិយិត្តំ អបិឃក្ខុយិ៑ ត កយិស្សត្តិ, េឆចកាឃំ បត បរិប្យេស្សត្តិតិ អេត្តា៑

ឆសហិជាេតហីតិ ឆសហិ ការេណាហិ៑ អឆិក្កណ្យត្តិតិ អឆិកចត្តិ៑ េចលិយស្យត្តាឌិចេសតាបីតិ ឲត្ត “ចត្យរាសីតិសហស្សសត្តាតំ

ស្យចណ្ណបិតិទ្ធបិឃបិតិកំសបិតីតំ ឃចាក្កយំ ទ្ធបិឃស្យចណ្ណហិេញ្ញាប្យរាតំ កទិសស្ស ចត្យត្តកាចប្យយាណាតំ សត្តាលក្ការបដិយណ្ឌិតាតំ

ចត្យរាសីតិឃា ហត្ថិសហស្សាតំ ចត្យរាសីតិឃា អស្សសហស្សាតំ ចត្យរាសីតិឃា រេឆសហស្សាតំ ចត្យរាសីតិឃា េឆត្យសហស្សាតំ ចត្យរាសីតិឃា

កញ្ញាសហស្សាតំ ចត្យរាសីតិឃា បល្លង្កសហស្សាតំ ចត្យរាសីតិឃា ចត្ថេកាដិសហស្សាតំ អបរិយាណាស្ស ច ឈជ្ជេកាជ្ជាឌិេកឆស្ស អាហារស្ស

បរិច្ចឌតចេសត សត្តយាសាឆិកាតិ សត្ត សំចច្ឆរាតិ តិរត្តរ៉ បចត្តេចលិយយហាឆាតេតា ឲកស្ស េសាតាបត្តស្ស ឌិត្តឆាតំ យហប្ឃលតរ៉,

តេតា សតំ េសាតាបត្តាតំ ឌិត្តឆាតេតា ឲកស្ស សកឆាកាយិស្ស, តេតា ឲកស្ស អតាកាយិស្ស, តេតា ឲកស្ស អេហេតា, តេតា ឲកស្ស

បេច្ចកញុទ្ធស្ស, តេតា សយ្ហាសយ្ហុទ្ធស្ស, តេតា ញុទ្ធប្យយុលស្ស សច្ឆស្ស ឌិត្តឆាតំ យហប្ឃលតរ៉, តេតា ចាតុទ្ធិសំ សច្ឆុទ្ធិស្ស ចិហារេកេណាំ,

តេតា សេណាកយតំ យហប្ឃលតរ”ន្តិ ត្តុយយត្តំ ឌីេបត្តស្ស េចលិយស្យត្តស្ស (អ៑ តិ៑ ៥៑១០) ចេសត៑ ចុត្តេតាប្យំ “ឃំ កហបតិ, េចលិេយា

ទ្រាហូេណា ឆាតំ អឆាសិ យហាឆាតំ, េឃា ឲកំ ទិឃ៌ិសយ្យត្តំ េកាេឌឃ្យ, ត្តាឆំ តេតា យហប្ឃលតរ”ន្តិអាឌិ (អ៑ តិ៑ ៥៑១០)៑

េចលិយស្យត្តាឌីតិ អាឌិ-សេទ្ទត អក្កប្យសាឆស្យត្តាឌីតំ (អ៑ តិ៑ ៣៑១៣; ត្តាតិច្ញ៑ ៥០) សក្កេហា ដ្ឋេត្តា៑

អញ្ញាណំ ចត្តត្តឃស្ស ក្យណាតំ អឌាតតំ តត្ត សេយ្ហាេហា, “ញុេទ្ធា ត្យ េលា, ត ត្យ េលា ញុេទ្ធា”តិអាឌិតា ចិចិកិច្ឆា សំសេឃា,យិច្ឆាេណាណំ

តស្ស ក្យណាតំ អក្យណកាចបរិកប្យេតត ចិបរីតក្កាេហា៑ អាឌិ-សេទ្ទត អតាឆរាការចាឌីតំ សក្កេហា៑ ត យហាឌ្យតិកត្តិ ត ៎ជ្ជលំ, អបរិស្យទ្ធំ

អបរិេឃាឆាតត្តិ អេត្តា៑ ត យហាចិប្ឃារត្តិ អត្យត្យអារ៉៑ សាចេជ្ជាតិ ទិឃ៌ិតណ្យាឌិចេសត សេឆាេសា៑ េលាំកិឃំ សេណាកយតំ សិក្កាសយាឆាតំ

ចិឃ អក្កហិតកាលបរិេច្ឆឌំ ឌីចិតបរិឃត្តេយច េហាតិ, តស្វា តស្ស លត្តេកេឆត េកេឆាតិ អាហ “អតចេជ្ជា កាលកិរិឃាឃា”តិ៑ េសាតិ

អគចខ្ចោ ឞខោហយគខេខោៈ ឞតិបិ អគចខ្ចខេត្ត ឰ្ចថខលិបិ គ ខេហាតីតិ អាហ "អថខលិ"តិៈ

ឞខោហយគពខាចល្លកា គិ្ចិតាៈ

ក្ខបិឞពចិឥពខាចល្លកា

ខោក្ខបិឞខោតិ ឞទ្ធបុទ្ធា, តឞ្វា កិលក្លខោ ក្ខបិឞខោតិ ទុត្តិ ខេហាតិៈ កឞ្វាតិ ខេហតុបុទ្ធាៈ ខេតគ ខោគ បចត្តិគិយិខេត្តគ ក្ខបិឞពឞខ្ចា តឞ្វិ បុក្កល គិទ្ធឞខេហាតិ ឥខឞ្សុតិៈ កិឞឞ្ស ឞីលត្តិ កិឥិតំ អឞ្ស ក្ខបិឞកឞ្ស ឞីលំ, កិត្តខោគ ឞីលគាឃំ ឞីលឞយខេគ្គា គាយ ខេហាតីតិ អខេត្តាៈ ខោ អាឌីខចាតិ ខោ អឞ្ស ឞយ្វាអាឌីខចា, ខឞា បគ យិទ្ធាឌីចឞ្ស បទិចខ្ចខេតគ ខេហាតីតិ ខឞាបិ ចិកឌីយតីតិៈ កា ចិបត្តីតិ កា អឞ្ស ឞីលឞ្ស, អាឌីចឞ្ស ចា ចិបត្តិៈ អគត្តទុឞ្ស ហិ ចិឥិ ចា បចិខឞខេគា ចាៈ កា ឞយត្តីតិ ឲត្តាបិ ឲខឞច គខោយាៈ

ខោយា ខោតីតិ ឍត្តិយាឌីឞុ ខោយា ខោតិៈ ខេតគ ឞខោហយគខឞខចត្ត ការខោំ, គ ឌាតិអាឌីចិខឞខឞាតិ ឥខឞ្សុតិៈ ក្ខបិឞគខេតាតិ ខេតខេគច ឞខោហយខេគគ តត្ត ច ឞក្កឆ្ចការិតាយ អាឥការខចពហុយាគាឌីខោយាខោគ បឃិទុបិឞគខេតាៈ ខចខយលិខោយាតិ ខចទំ ទុឆ្ចតិ បិលាតិបិតាឌីទុឞ្សីល្យំ, តឞ្ស យលាគខេតា ហគគខេតា ចិគាឞគខេតា ខចខយលិខោយា, បញ្ហា ចិទតិខោយា ចិទតិបុឥាគត្តា តឞ្ស ឞីលឞ្សៈ ខេតខេគចាហ តត្ត តត្ត "បចិចិខខេតា ខេហាតី"តិៈ

យិទ្ធាចលិខ្ចាតិ គ ឞយ្វាចលិខ្ចា អឃុត្តចលិខ្ចា អឞាទុប្បចលិខ្ចាៈ បហាយាតិ អកខខោខេគច បឌហិត្វាៈ ឥខយ្វគាតិ ឥយ្វខេតា អគខបខេតគៈ ខេតគ អខ្លាយ្យិ អឌយ្វិកំ ឌីចិកំ បចិក្លិបតិៈ ឞខយគាតិ អចិឞខយគៈ ខេតគ កាឃចិឞយាឌីទុឆ្ចទិតំ ចខខ្ចត្វា កាឃឞយាឌីគា ឞុចទិខេតគ ឌីចគំ ឥខឞ្សុតិៈ ឞត្តចលិខ្ចាតិ អាទុឥកល្តិ កត្វា ចា ការខេទ្វា ចា ឃខាកតំ ចា បចិលភិត្វា តឞ្ស ចិក្កខោយាៈ ឞត្តចលិខ្ចាតិ យគុឞ្សចិក្កខោយា ៈ យំឞចលិខ្ចាតិ ឞុគការាឥខោយា ចិឃ យិកឞុការាឌីខេក ខេបិខឞត្វា យំឞំ ឞយ្យាខេឥត្វា ចិក្កខោយាៈ យខ្ចចលិខ្ចាតិ ឃំ កិញ្ចិ យខ្ចំ ខោយាខេឥត្វា តឞ្ស ចិក្កខោយាៈ ចិឞចលិខ្ចាតិ ចិឥំ ខោយាខេឥត្វា, ចិឥំ កខេហត្វា ចា តឞ្ស ចិក្កខោយាៈ តត្ត ឞត្តចលិខ្ចា បខេទាបខេទាឍគិយិត្តតាឃ អកខលីយា ទុត្តា, ឞត្តចលិខ្ចា អកុឌីឞ្សុកាចកខោខេតា, យំឞចិឞចលិខ្ចា ចឥខេហតុខេតា, យខ្ចចលិខ្ចា បឃាឥ្ចាគខេតាៈ

តខឞ្សចាតិ បញ្ហខចខយលិលក្លណឞ្ស ឞីលឞ្ស ខេចច បញ្ហយិទ្ធាចលិខ្ចាលក្លណឞ្ស អាឌីចឞ្ស ចៈ ចិបត្តីតិ ខេកខោ បខោខេបិ ចៈ ឃាឃាតិ ឃាឃ បចិបត្តិយាៈ ចល្ខាខលិតិ ក្ខបិឞពចល្ខាខលិៈ យលត្តិ ក្ខបិឞកយលំៈ បតិកិខ្ចាតិ ក្ខបិឞកគិហិខោៈ ឰុទ្ធាឌីឞុ កយ្វកយ្វថលឞុ ច ឞទ្ធាចិបទិឃាខោយា អឞ្សខ្តិឃំ យិទ្ធាឥិខយាខក្លាៈ ឃខាទុខេត្តគ អឞ្សខ្តិខឃគ ឞយគ្គាខេតា អឞ្សខខ្ចាៈ ឃខាទុត្ត ឞីលចិបត្តិ អាឌីចចិបត្តិចខឞគ ទុឞ្សីខលិៈ "ឰុយិគា ឥិ្ចាឌីគា ឰ្ចទំ គាយ យខ្ចលំ កចិឞ្សតី"តិ ឲទំ ឌាលឌគបទិកប្បិតខោតុហលឞខ្លាខេតគ ឥិ្ចុឞុតយុតយខ្ចុខលគ ឞយគ្គាខេតា ខោតុហលយខ្ចលិខោៈ យខ្ចលំ បខេទ្ចតីតិ ឥិ្ចុយខ្ចលិឌីខកទំ យខ្ចលខឞច បត្តិឃាឃតិៈ ខោ កយ្វត្តិ កយ្វឞ្សុកតំ ខោ បត្តិឃាឃតិៈ ឰ្ចខេតា ឌាហិឥ្ចាតិ ឰ្ចខេតា ឞខ្ចឡ្ញាឰុឥ្ចឃាឞគខេតា ឌាហិឥ្ចា ឌាហិទកឞខយខោៈ ឥក្លិលាឃ្សំ បទិខោយឞតីតិ

ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᩅᩉᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᩣᩁᩮ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩣᨶᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨠᩴ ᨠᩩᩈᩃᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨷᨵᩣᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨠᩥᩃᩮᩈᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᩣᩁᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨴᩈᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

ᨶᩥᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᨷᨶ ᨶᩥᨿᨾᩮᩣ – ᨶᩥᨿᩣᨾᨠᩣᨶᩥ ᨷᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᩮᨶ ᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᩮᩣ ᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᩣᨶᩴ᪨ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᩣᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᩉᩥ ᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨧᩴ ᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᨷᨬ᩠ᨧᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᨷᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩮᩣ᪨

ᩋᩣᨴᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩋᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᩮᩣᨭᩥᨿᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩴ᪨ ᨶᩥᨴᩣᨶᩮ ᨠᩪᨭᩣᨲᩥ ᨩᩣᨲᨠᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᨶ, “ᨴᩪᩁᩈᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩮ ᨶᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩪᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨷᨶᩈᨯᩥ ᨷᩥᨷᩩᩊᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨲᩴᨲᩴᨶᩈᨶ᩠ᨴ᩠ᩅᩣᨶᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩮᨧ᩠ᨨᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨷᩥᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩪᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩪᨿᩥᨶᩣ ᨲᩔ ᩈᩁᩊᨠᩣᨿᨶᩔ ᩋᩣᨷᩥᩊᨠᩮᩣᨭᩥᨠᨲᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨿᩣᩅ ᨾᩮ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᨩᩦᩅᩥᨲᩮᨶ ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲ᩠ᨲᨿᩴ ᨷᨭᩥᨷᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᩁᩊᨠᩣᨿᨶᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩣᨿᩦ”ᨲᩥ ᩁᩪᨷᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᩔ ᨷ᩠ᨷᩣᩉ᩠ᨿᩃᩔ ᩋᨽᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩴ ᨶᩥᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᩉᨬ᩠ᨧᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨷᩥᩃᩮᩣᩉᩥ ᩁᩪᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩥ ᨿᩣᩅ ᨾᩮ ᨷᩥᩊᩣ ᨴᩁᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩣᩅ ᩈᩁᩊᩴ ᩁᩪᨷᨲᩴ, ᩁᩪᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨶ ᨶᩣᨶᩣᨿᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᨶ ᩑᨠᨶᩣᩅᩮ ᨶᩥᨲ᩠ᨿᨷ᩠ᨷᩣᨴᨶᨿᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨷᩥᩃᩮᩣ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩴ ᩁᩪᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨶᩅᨾᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨷᨠᩣᩈᨶᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪓᪨ ᩋᨠ᩠ᨠᩣᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪑᪨ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨴᩪᨲᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᨠᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ “ᨠᩥᨧ᩠ᨧ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨠᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨠ᩠ᨠᩣᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨠᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ? ᩋᨲ᩠ᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᩣ᪨ ᨷᩁᩮᩉᩥ ᩋᨶᨩ᩠ᨫᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᨿᩮᩅ ᩉᩥ ᨿᩉᩣᨳᩮᩁᩮᩣ ᨴᩪᨿᩴ ᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥ᪨ ᨠᩮᨶᩣᨷᩥ ᨷᨶᩣᩉ “ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᨠᩥᨧ᩠ᨧ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩣᨿ ᨧᩮᩅ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᩋᩣᨿᨲᩥ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᨶᩣᨿ ᨧ ᩋᨿᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮ ᩈᨭ᩠ᨮᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩᨷᩥ ᨿᨳᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨠ᩠ᨠᩣᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᩑᨲᩮ ᨴᩪᨲᩮᩣ ᨷᩁᩮᩈᩩᨷᩥ ᩈᨭ᩠ᨮᩈᩩᨷᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨷᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩑᨲ ᨠᩁᩦᨿᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᩈ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨠᩣᩊᨶᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᩊᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩴ᪨ ᨴᩪᨴᩥᨬ᩠ᨬᩋᨷ᩠ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᨿᩉᩣᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲᩣᨶᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨬᩣᨲᨶᩈᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩈᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨲᩴ᪨ ᨶᩩᨩ᩠ᨩᩩᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᨶᩥᨿ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨶᩣᨾᩦᨲᩥ ᨶ ᨠᩮᩉᩥᨲᨭ᩠ᨮᩴ ᩃᩮᩣᨠᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨭᩥᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᩈᩮᨶ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩮᩈᨶᩣᨶᨿᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᩔᩣᨿ ᩑᨶᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨿᨬ᩠ᨧᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨

សម្មុតិបរមត្ថទេសនាកថាវណ្ណនា

តត្ថ (អ។ និ។ អដ្ឋ។ ១.១.១៧០) សម្មុតិយា ទេសនា សម្មុតិទេសនា, បរមត្ថស្ស ទេសនា បរមត្ថទេសនា។ តត្ថាតិ សម្មុតិបរមត្ថទេសនាសុ, ន សម្មុតិបរមត្ថេសុ។ តេនាហ “ទុវិធាបិ សម្មុតិទេសនា, ទុវិធាបិ បរមត្ថទេសនា”តិ។ តត្រិទំ សម្មុតិបរមត្ថានំ លក្ខណំ – យស្មិំ ភិន្នេ, ពុទ្ធិយា អវយវវិនិព្ភោគេ វា កតេ ន តំសមញ្ញា, សា ឃដបដាទិប្បភេទា សម្មុតិ, តព្ពិបរិយាយតោ បរមត្ថោ។ ន ហិ កក្ខឡផុសនាទិសភាវេ អយំ នយោ លព្ភតិ, តត្ថ រូបាទិធម្មេ សមូហសន្តានវសេន បវត្តមានេ ឧបាទាយ បុគ្គលវោហារោតិ អាហ “បុគ្គលោតិ សម្មុតិទេសនា”តិ។ សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឧប្បាទវយវន្តោ សភាវធម្មា ន ភិន្នាតិ អាហ “អនិច្ចន្តិ បរមត្ថទេសនា”តិ។ ឯស នយោ សេសបទេសុបិ។ តត្ថ លជ្ជាទេសនាបិ សម្មុតិទេសនាវ។ លជ្ជា ហិ ហិរោត្តប្បា, ហិរោត្តប្បា វាតិ? សច្ចមេតំ, អយំ បន លជ្ជាសមញ្ញា ធម្មាទីសុ តជ្ជាបញ្ញត្តិ វិយ បរមត្ថសន្និស្សយា តស្ស អាសន្នតរា, បុគ្គលសមញ្ញាទយោ វិយ ន ទូរេតិ បរមត្ថសង្គហិតា កត្វា, លជ្ជីសេន វា តព្ពិបាកា សភាវធម្មា ឯវ គហិតា។ តត្ថ ច សភាវធម្មា សម្មាបិ សម្មុតិមុខេន ទេសនំ អារោហន្តិ, ន សម្មុតីតិ សព្វាបិ ទេសនា សម្មុតិទេសនាវ សិយាតិ? នយិទមេវំ ទេសេតព្វធម្មវិភាគេន ទេសនាវិភាគស្ស អធិប្បេតត្តា, ន ច សទ្ទោ កេនចិ បវត្តិនិមិត្តេន វិនា អត្ថំ បកាសេតីតិ។

សម្មុតិវសេន ទេសនំ សុត្វាតិ “ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អត្តន្តបោ ហោតិ អត្តបរិតាបនានុយោគមនុយុត្តោ”តិអាទិនា (ម។ និ។ ២.៣១២; បុ។ ប។ ១០.១៧៤ មាតិកា) សម្មុតិមុខេន បវត្តិតំ ទេសនំ សុតមយញាណុប្បាទនវសេន សុត្វា។ អត្ថំ បដិវិជ្ឈន្តីតិ តទនុសារេន ចតុសច្ចសង្ខាតំ អត្ថំ សហ វិបស្សនាយ មគ្គេន បដិវិជ្ឈន្តិ។ មោហំ បជហាតីតិ តទង្គាទីហិ កិលេសេហិ សទ្ធិំ អនវសេសំ មោហំ បជហិត្វា។ វិសេសន្តិ និព្វានសង្ខាតំ អរហត្តសង្ខាតញ្ច វិសេសំ។ តេសន្តិ តាទិសានំ វិនេយ្យានំ។ បរមត្ថវសេនាតិ “បញ្ញិយាតិ, ភិក្ខវេ, ខ្រឹយាតី”តិអាទិនា (សំ។ និ។ ៥.៣៧១-៣៧៣) បរមត្ថមុខេន។ សេសំ អនន្តរនយេ វុត្តសទិសមេវ។ តត្ថាតិ តស្សំ សម្មុតិវសេន បរមត្ថវសេន ច ទេសនាយំ។ ទេសភាសាកុសលោតិ នានាទេសភាសាសុ កុសលោ។ តិណ្ណំ វេទានន្តិ និទស្សនមត្តំ, តិណ្ណំ វេទានំ សិប្បគន្ថានន្តិ អធិប្បាយោ។ សិប្បុគ្គហណព្យាបារេតោ វត្តតិ។ សិប្បានិ វា វេទេន្តោ ភវេ កត្វា “តិណ្ណំ វេទាន”ន្តិ វុត្តំ។ កថេតព្ពាការេន ឋិតានិ, ន កត្ថចិ សង្គហិតការេនាតិ វេទានម្បិ កថេតព្ពាការេនេវ អវដ្ឋានំ ទីបេន្តោ “កុរូនំ តម្ពំ និហិតា កល្យាណី”តិ បិណ្ឌានំ បរិក្ខិបតិ។ នានាវិធា ទេសភាសា ទុវេ តស្សតិ នានាទេសភាសា។

បរមោ ឧត្តមោ អត្ថោ បរមត្ថោ, ធម្មានំ យថាភូតសភាវោ។ លោកសង្កេតមត្តសិទ្ធា សម្មុតិ។ យទិ ឯវំ កថំ សម្មុតិកថាយ សច្ចតាតិអាហ “លោកសម្មុតិការណា”តិ, លោកសមញ្ញំ និស្សាយ បវត្តនតោ។ លោកសមញ្ញាយ ហិ អភិនិវេសេន វិនា ញាបនា ឯកច្ចស្ស សុតស្ស សាវកា វិយ ន មុសា អតិធាវិតព្ពតោ តស្សា។ តេនាហ ភគវា “ជនបទនិរុត្តិំ នាភិនិវេសេយ្យ, សមញ្ញំ នាតិធាវេយ្យា”តិ (ម។ និ។ ៣.៣៣១)។ ធម្មានន្តិ សភាវធម្មានំ។ ភូតការណាតិ យថាភូតសភាវំ និស្សាយ បវត្តនតោ។ សម្មុតិ វោហរន្តស្សាតិ “បុគ្គលោ សត្តោ”តិអាទិនា លោកសមញ្ញំ កថេន្តស្ស។

ហិនេទាតូប្បឌីបតត្តិ លេលិកបិលតកិច្ចេ ហិនេទាតូប្បឆេយ្ខ កិច្ចេតា បការេសត្យំ តេសញ្ញាកិច្ចំ សតូសត្តាតេឃេច បិកេដំ ហោតីតិ បុក្កលិឌ្ឌិនាគាឃ កឆាឃ ទំ ចតូត្តិ៍ ខុស គេឃា សេសេសុបិ៍ ឃស្តិញ្ញាចិត្តប្បាដេ កយ៉ិ ស្ថប្បត្តិ, ទំសត្តាតេ ខុច តស្ស ចលស្ស ស្ថប្បត្តិ កយ្ខស្សកតា៍ ខុចញ្ញាកតចិដ្ឋាលាគាេសា អកតាកេយា ចា គត្វិតិ សា បុក្កលិឌ្ឌិនាគាឃ ខុច កឆាឃ ឌីេបតដ្ឋា៍ តេហិ សតូហិ កាតដ្ឋា បុញ្ញាឌិកិរិឃា បច្ចូបុរិសការេទាបិ សត្តាគចេសេត គិប្បាេឆតព្ពេតា បុក្កលិឌ្ឌិនាគាឃ ខុច កឆាឃ ឌីេបតេដ្ឋា៍

អាគត្តូរិឃឌីបតត្តិ ទុតិអគត្តូទិ ចលំ អគត្តូទិ គាឃ, តស្មិំ អគត្តូេ គិឃុត្តាតិ, តត្តិដ្ឋាតូេគេ អគត្តូេកេលាឃិលិតិ, អគត្តូេបេឃាឌគាតិ ចាតិ អាគត្តូរិឃាតិ, ឃាត្យឈាតាឌីតិ, តេឃំ ឌីបតត្វំ៍ តាតិបិ ហិ សត្តាគចេសេត គិប្បាេឆតព្ពេតា "ឃាតទិ ឌីចិតា េចាេទាេបតី"តិអាឌីគា (បដ្ឋា៍ ១៍១៍៣១៣) បុក្កលិឌ្ឌិនាគាឃ ខុច កឆាឃ ឌីេបតដ្ឋាតិ, តឆា "េសា េឃតូាសហកេតគ េចតសា ខុក៌ ឌីឃំ ចរិត្វា ចិហេតី"តិអាឌីគា (ឌី៍ គិ៍ ១៍៤៥៩; ១៍១០ប័; ឃ៍ គិ៍ ១៍លិលិ; ១៍១០៨; ១៍១១០; ចិក៍ ៩៣១, ៩៣១) "េសា អេគកចិហិតំ បុេព្ពតិចាសំ អត្យស្សេតិ ខុកឃ្យិ ឌាតី"ត្តិអាឌីគា (ឌី៍ គិ៍ ១៍១៣៣, ១៣៥; ឃ៍ គិ៍ ១៍៤៣ប័, ១ប័៣, ៣១៤; បិេទា៍ ១១) "អត្វិ ឥក្លិលា គាឃកេតា ចិស្ជញ្ញិ, េគា បដិក្កាហកេតា"តិអាឌីគា (ឃ៍ គិ៍ ១៍១ប័៤) ច បចត្តា (ពាហូចិហាេបុេព្ពតិចាសឥក្លិលាចិស្វ្ឌិកឆា បុក្កលិឌ្ឌិនាគាឃ ខុច កឆាឃ ឌីេបតដ្ឋា សតូសត្តាគចិសឃត្តា៍ "អដ្ឋ បុរិសបុក្កលិ (សំ៍ គិ៍ ១៍១៣៨), គ សេឃចិឃុេត្តា បុក្កេលិ"តិអាឌីគា (បុ៍ ប៍ ១) ច បេឃត្វំ កេឆេត្តាបិ េលិកសយ្ខតិឃា អប្បហាគត្វំ បុក្កលកឆំ កេឆសិ៍ ខុេតគ ទុត្តាចេសេសាឃ កឆាឃ បុក្កលិឌ្ឌិនាគការេច បេឃាឌគំ សាឃញ្ញាចេសេត សក្កហិតត្តិ ឥដ្ឋត្ថិ៍ កាឃេឡាតំ សត្ថិ អបរិដ្ឋាតចត្យកាគំ ចេសេត ទុត្តំ, បរិដ្ឋាតចត្យកាគឃ្យិ បគ ខុចំ េឆសគា សុលាចហា េហាតិ៍

ឃហាឌេគាតិ េលិកិឃឃហាឌេគា៍ គ ឌាគាតិ ឈគចិគិត្ថុទាកាការេចគ ឆយ្ខកិច្ចស្ស អសលួក្ខេលាគ៍ តត្វ "កិ៍ គាេឃតំ, កចំ គាេឃត"ត្តិ សំសឃបក្ខគ្គតាឃ សេយ្ខាហំ អាបជ្ជតិ៍ ចិទុទ្ឋាកិគិេចសិតាឃ បដិសត្យ េហាតិ៍ ឌាគាតិ ចិេបរិចិតត្វា េចាហាេកឆាឃ៍ តេតា ខុច គ សេយ្ខាហយាបជ្ជតិ, គ បដិសត្យ េហាតិ៍

គប្បឌហត្តិ េចាហាេឃុេលគ បេឃត្វស្ស ឌីបគេតា៍ សឃញ្ញាកហលាចេសេត េលិេកគ ឆាឃតិ សឃញ្ញាឃតិ េចាហរិឃតីតិ េលិកសយញ្ញា, តាឃ េលិកសយញ្ញាឃ៍ តស្ស តស្ស អត្វស្ស ចិកាចេគ េលិេកគ គិដ្ឋិតំ, គិឃតំ ចា ទុច្ចតិ េចាហរិឃតីតិ េលិកគិទុត្តិ, តស្សំ េលិកគិទុត្តិឃំ៍ តឆា េលិេកគ អភិលបិឃតីតិ េលិកសយញ្ញាតាឃ េលិកាភិលាេបិ, តស្មិំ េលិកាភិលាេប ឌិតាេឃច អប្បហាគេតា៍ បុក្កលចាឌិេគា ចិឃ បេឃត្វចេសេត អក្កេហត្វា៍

សេត្តាតិ ខុត្វ សត្តសេទ្ទា "ឌីឈំ សត្តស្ស េឃាឌគ"ត្តិអាឌីសុ (ឆ៍ ប៍ លិ០) កិលត្តការេច អាកេតា, "អឃច្ចា ចិតេក្កា អឃច្ចា ចិចាេទា សត្តា េហាត្តិ សយិតា"តិអាឌីសុ (ចិក៍ ៥លិ៩) គិទុទ្ធការេច អាកេតា, "អឆិកេតា េលា ឃ្យាឃំ ឆេយ្ខា កម្ពិេទា ត្វដ្ឋេសា ត្វទត្វេធាិេឆា សេត្តា បលិេតា"តិអាឌីសុ (ឌី៍ គិ៍ ១៍៩លិ; ឃ៍ គិ៍ ១៍១ប័៤; ១៍១១លិ; សំ៍ គិ៍ ១៍៤លិ១; ឃហាច៍ លិ) សត្តធាតាលេកាចទេតាឃ, "ស្ថបសត្តស្ស សគា សតិឃេតា"តិអាឌីសុ (ស្ថគា៍ ១លិ) កិេលសច្ចបសេឃ, "សេត្តា ហេច សត្តិ បេចឥឃត្តិ"តិអាឌីសុ (ឆ៍ ប៍ ១៥) សាធុសុ, "បត្វិេឃ, កិក្ខេច,

យថាធោរា សន្តា និច្ឆយាតា”តិអាទីសុ (បារា. ១៥៧) អត្ថិការេ ច, ឯត្ថាបិ អត្ថិការេ ចេ យេវ. សោ ច បុគ្គលសម្ពន្ធេន វុត្តត្តា លោកសម្ពន្ធេនេតាតិ ទស្សេន្តោ “លោកសម្ពន្ធេន អត្ថី”តិ អាហ. អត្ថីតិ ចេតំ និបាតបទំ ទដ្ឋព្វំ “អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ កេសា”តិអាទីសុ (ទី. និ. ២.៣៧៧-៣៧៨; ម. និ. ១.១១០; ៣.១៥៤; អ. និ. ៦.២៩; ១០.៦០) វិយ. និច្ឆយាតាតិ បទស្ស អត្ថំ ទស្សេន្តោ “រូបលក្ខណា”តិ អាហ. យថាវិនិច្ឆិតំ, តំ រូបលក្ខណីតិ. អក្ខិ ឥតេហិ តំសម្បត្តិបុគ្គលំ និហីនការេ គណ្ហន្តីតិ អក្ខណាតិ, រាគាទយោ. អញ្ញាតិ បញ្ញាតិតិ អក្ខណំ, បលិព៌ំ អញ្ញាតិ តត្ថ ឋិតំ អហុត្វាតាយ អភិញ្ញេញ្ញាតីតិ អក្ខណំ, វិវដ្ដោ ភូមិបទេសោ. ទោសាទីនំ បវត្តិអាការវិសេសតាយ នានប្បការា ពហុលប្បវត្តិយា តិព្ពកិលេសា. បរិបាកគន្តិ លិបកានំ អក្ខុសលានំ អបោគសល្លសម្ភូតានំ ពុទ្ធាទយោ ខេត្តិ ពុទ្ធាទេសេន បវត្តានំ សហ អក្ខណាតាតិ អក្ខណានំ លទ្ធានយេន យថាវុត្តកិលេសេន សហ ចត្តានំ.

អត្ថីតិបិ ន ជាតាតិ តាទិសស្ស ធម្មវិនយានុកិការស្ស អភាវា. ធម្មំ កិលេសានំ អត្ថិតា, តេនំ សប្បដិភយតា ទិសេសតោ ជានិតព្ពាតិ ទស្សេតុំ “ពុទ្ធេ កិលេសា នាមា”តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថ គណ្ហន្តាតិ ឆន្ទសា វាចាតិ កុរុរា ន គហិតព្ពាតិ ន រូបាទេតព្ពា. យាធាវសាទេតាតិ យថាភូតសភាវតោ. ឧចភ្យាតិ “ពុទ្ធេ កិលេសា នាមា”តិអាទិនា វុត្តប្បការេន យេន វា តេន វាតិ នរកាទីសុ វា បរិយត្តិវុត្តញ្ញាទីសុ វា យេន វា តេន វា. គណ្ហាតិ និគ្គហេណ ភុញ្ជំ. តំ បន និគ្គហំ សក្កាតព្ពាសម្ពន្ធាយតាតិ ទស្សេន្តោ “វត្ថុ បុគ្គលេសូ”តិ វត្វា បុន តទេកទេសតោ ទស្សេន្តោ “តេសុ វា ខ្ជិសុ សាក្ខណេសូ”តិ អាហ. តត្ថញ្ញាំ បទំ ហីនសេវការេន និគ្គហីយតិ បទំ រុក្ខេត្វា និគ្គហណត្ថញ្ញិ កុសលាទិ អកុសលាទិ ហោតីតិ.

៥៧. កិញ្ចាបិ អញ្ញត្ថ “អលោភោ ហេតុ, បរិច្ចាគចេតនា បច្ចយោ, អទោសោ ហេតុ, មេត្តាចេតនា បច្ចយោ, អមោហោ ហេតុ, អមោហោ បច្ចយោ, បុញ្ញកិរិយា ហេតុ, សហជាតធម្មា បច្ចយោ”តិអាទិនា ហេតុបច្ចយា វិភជ្ជ វុត្តា, ឥធ បន “ចត្តារោ ធម្មា, កិញ្ចិ, យថាភូតា ហេតុ, ចត្តារោ យថាភូតា បច្ចយា រូបក្ខន្ធស្ស បញ្ញាបនាយា”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.៥៧) វិយ ហេតុបច្ចយសទ្ទា សមានត្ថាតិ ទស្សេតុំ “រូបេសុបិ ការណមេវ វុច្ចតី”តិ វុត្តំ. តត្ថ រូបេសុតាតិ ហេតុបច្ចយវចនត្ថេសុ. វុច្ចតិ អាយត្តា យថាវុត្តសភាវតោ ធម្មានំ ចរិតប្បការាយ. កិញ្ចាបិតិ អនុជាននសម្ពន្ធេន និបាតោ. កិំ អនុជានាតិ? សមានេបិ ខ្ជិត្តំ សាក្ខណការេ តស្សា បជានតាប្បជានន្តហេតុភាវំ តេនំ វិសេសិតំ. កិំ សម្មានតិ? ឯតស្ស វិចិត្តបដិភាគតាយ នានាហេតុបរាហិ អលង្កត្វា យថាវុត្តិតស្ស អត្ថស្ស បរិគ្គហណំ. តេនាហ “នប្បជានាតី”តិអាទិ. ហេតុ ចេវ បច្ចយោ ច វិសេសិតការេន តថាអភិញ្ញាតព្ពតាបិ ហិ តេនំ តត្ថិយិត្វា ឧបាតិ.

៥៨. តត្ថ តេនំ ខ្ជិត្តំ បុគ្គលានំ ហីនសេវិតាយ ការណំ ឆន្ទមេវ បរិគណ្ហំ គត្វា ទស្សេតុំ ឧតត្តិ សុទ្ធ អភិត្វាទំ វុត្តយានំ វិរិយារម្ភការេន អក្ខណស្ស អប្បហានំ. តេនាហ “ន លទ្ធំ...បេ... សង្ខាយាហា”តិ. គត្តុកម្យតាលក្ខណំ គត្តុកម្យតាសង្ខាតំ អក្ខណស្ស បហាតុកម្យតាវសេន រូបជ្ជនកកុសលធម្មច្ឆន្ទំ. ន ជនេស្សតីតិ ន រូបាទេស្សតិ. កុសលោ វាយាមោ នាម លទ្ធតោ ពលវាតិ អាហ “តតោ ពលវតរំ វាយាមំ ន ករិស្សតី”តិ, លទ្ធម្បិ អនុប្បាទេន្តោ គតំ តជ្ជំ វាយាមំ ករិស្សតីតិ អធិប្បាយោ. វាយាមគតវីរិយំ រូបេស្សាមិហិកាវប្បត្តំ ទព្វំ វីរិយំ. សាក្ខណក្ខមេនតោ អក្ខណានំ កិលេសវត្តតាយ ចិត្តស្ស សំកិលិដ្ឋតាយ សង្ខាយ បុន

សំកិលិដ្ឋគ្គហណំ វិចិវេសំ កិលិដ្ឋកាយវិកាយនត្ថិ អាហ "សុដ្ឋុតរំ កិលិដ្ឋចីវរោ"តិ។ មលិនចីវរោតិអាទីសុបិ "វេទិតព្វោ"តិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្វំ។ ឥត្តិលិបុច្ឆនវោធនអកស្ស ចិយ ចសាបីតបីលេតិកា ចិយ ច ទុព្ពណ្ណតិយការោចន មលគ្គហណំ មលីនតា, បីឡអនំ ហិរនំ អចិប្បរិកតាគរណំ ចិជាឆនំ នរចបរិច្ចអាហុប្បានរោនន បរិនហនំ ឧបតាបនំ, ការត្ថិ ការនំ, យថាកហិតស្ស អត្ថកាចស្ស វេលបនំ អាយុត្តយត្តិ អវេត្វា។ ការិស្សតីតិ បចវេត្តុស្សតិ, បិបុលិស្សតីតិ ទុត្តំ ហោតិ។ តថាភូតោ ច បិលំ ចនិស្សតិ នាយាតិ អាហ "យរិស្សតី"តិ។

សេយ្យថាបីតិ ឧបមានិទស្សនេ និបាតោ។ តនត្ថំ នស្សេន្តោ "យថា នាយា"តិ អាហ។ បំសុអាទិនាតិ អាទិ-សន្ទេន ឧលូខិនំ សង្គហោ, ឈាបនាទីហីតិ អាទិ-សន្ទេន លាពិកាបរិមជ្ជនាទីនំ សង្គហោតិ។ "អកិច្ចិយ កញ្ញា នាតព្វា"តិអាទីសុ ចិយ អត្ថវេនបិ អតិសមត្តទោឆកសន្ទេន អតិសមវេត្វា ពាយតីតិ អាហ "មលគ្គហិតតរាតិ ទុត្តំ ហោតី"តិ។ បដិបុច្ឆាចនត្ថិ អនុមតិបុច្ឆាចិសេសា។ ឲចំការិយមានាតិ អបរិវេកាក-អបរិយោនបនរវោចនិក្កបរេនហិ កិលិដ្ឋកាចំ អាបាទិយមានា។ ឱបម្មំ សម្បដិបាទេន្តោតិ យថូបមំ ឧបមំ ឧបមេយ្យេត្វន សមំ កត្វា បដិបាទេន្តោ, សំសន្ទេន្តោតិ អត្ថោ។ សាន្តោណា បុគ្គលោតិ សាន្តោណា តស្មិំ អត្ថកាលេ អសុទ្ធកបុគ្គលោ។ អាបណាទិតោ កុលឈរំ អានីតស្ស មលគ្គហិតកំសកាឌនស្ស តត្ថ លទ្ធព្វាយ ចិសុទ្ធិយា អលាភតោ យថា អត្តក្លមេន សំកិលិដ្ឋតរភាវោ, ឲចំ ឈរតោ និក្ខន្តស្ស បុគ្គលស្ស បព្ពជ្ជាយ លទ្ធព្វាយ ចិសុទ្ធិយា អលាភតោ អត្តក្លមេន សំកិលិដ្ឋតរភាវោតិ នស្សេន្តោ "សំកិលិដ្ឋកំសបាតិយា"តិអាទិមាហ។ សំកិលិដ្ឋតរភាវោ ច នាយ បព្ពជិតស្ស អាទីចចិបត្តិចរេន ចា និយា អាចារនិដ្ឋិសីលចិបត្តីសុ អញ្ញតរចរេន ចាតិ តំ សត្ថំ សង្គហេត្វា នស្សេតុំ "តស្ស បុគ្គលស្សា"តិអាទិ ទុត្តំ។ បាទិត្តិយទិតិក្កមនគ្គហណេន ហិ ឲកត្ថិនិដ្ឋិចិបត្តិយាបិ សង្គហោ ហោតីតិ។ ឲត្ថ ចិតស្សាតិ ឲតិស្សំ អាទីចចិបត្តិយំ ចិតស្ស។ ឌុមិតា ននេយន សេសេសុបិ យថារហំ ចត្តព្វំ។ សន្ទុបរិសាធារណា មហាជនស្ស នេសនា, តស្មា ការបតិចរេនបិ យោជេតព្វំ។ តត្ថ ឧក្កិដ្ឋការសំកិលិដ្ឋតរកាចំ នស្សេន្តោ "មាតុឃាតាទិអានន្តរិយករណ"ន្តិ អាហ។ អចិសេរាចេត្វាតិ យថា អត្តនោ សីលេ ចា ទិដ្ឋិយា ចា ចិសុទ្ធិ ហោតិ, ឲចំ កិលេសមលិនចិត្តសន្តានំ អចិសេរាចេត្វា។

ភទ្ទបុគ្គលោតិ ឧបនិស្សយាទិសម្បត្តិយា តស្មិំ អត្ថកាលេ ចិសុទ្ធបុគ្គលោ។ អាទិំ កត្វាតិ ឌុមិតា ឆោចនឈាបនាទីហិ បរិយោនបនំ អាទិមត្តំ កត្វា ចនតិ។ សុជ្ឈនានំ យត្ថ ចា ន វេនេត ឧក្កិរិយតិ។ នណ្ឌកម្មំ កត្វាតិ "ឲត្តកា ឧទកា, ចាលុកា ចា អានេតព្វា"តិ នណ្ឌកម្មំ កត្វា។ ឲត្ថ ចិតស្សាតិ បរិសុទ្ធេ សីលេ ចិតស្ស។ សម្មាចត្តបដិបត្តិសីលេហិ សីលចិសុទ្ធិ នស្សិតា។ ចត្តបដិបត្តិយាបិ ហិ អង្គភាវំ ចិក្កមន្តំ និយា។ តថា ហិស្សា សំកិលិដ្ឋកំសបាតិយា បរិសុទ្ធបរិយោនបាតកាវោ ឧបមាការេន ទុត្តោ។ បត្តសេនាសនចារេសា កិលេសចិក្កមន្តំ កិលេសនានំ តនង្គតិចារណំ សោតាបត្តិផលាធិគមោ...បេ... អរហត្តសច្ឆិកិរិយាតិ សព្វស្សបិ ធានតោ "បរិសុទ្ធបរិយោនបាតកាវោ ចិយា"តិ បនំ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្វំ។ បព្ពជិតស្ស ហិ ចិសុទ្ធិ នាយ ហេដ្ឋិមន្តេន សីលចិសុទ្ធិយា ចា និយា កម្មដ្ឋានានុយោគចរេន ចិវេចការេន ឈានស្សាធិគមេន ចា ចិបស្សនាការនាយ ចា មគ្គផលាធិគមេន ចាតិ។

រាគដ្ឋានិយន្តិ រាគុប្បត្តិហេតុភូតំ។ ចិរកាលារម្មណំ សន្ធាយ ចនតិ "អដ្ឋារម្មណ"ន្តិ។ តស្មិន្តិ អដ្ឋារម្មណេ។ ចិបន្នស្សតីតិ បដ្ឋស្សតិ។ តំ និមិត្តន្តិ សុភនិមិត្តំ។ អាចជ្ជិស្សតីតិ អយោនិសោ អាចជ្ជិស្សតិ។ សយមេច អនេកន អចោមិសស្សា។ កុសលចារបត្តិនេមេច វេចមត្ថំ អនុដ្ឋិនំ

ឥដ្ឋញ្ញា។ សេសន្តិ “សាក្កេណោ និកិលិដ្ឋចិត្តោ”តិអាទិ។ ចុត្តកយាតុសារេនាតិ បចេយចារេ ចុត្តកយាតុសារេន។ សព្ពាតិ យាតុឈាតាទិអាភត្តូរិយកោរោលបរិយោសានំ សព្ពំ រូបយានំ សត្តុតចចនំ។

អតិចិរហាកាចេតាតិ សតិសម្មោសាកាចេតា, រូបដ្ឋិតស្សាតិ កាចេតាតិ អនេត្វា។ សេសន្តិ “សោ អនោកោ”តិអាទិ។ “ទោចតឈិសតសណ្ហទារិកាបរិយជ្ជតាទីហិ”តិអាទិនា ទុតិយចារាតុសារេន។ “កោ តុ លោ”តិអាទិ បុច្ឆាចសេត អាកតំ, ឰត្ថំ តិកាយតចសេតាតិ អយមេច ចិសេសោ។

៩០។ អក្ខលត្តិ តត្ថ តត្ថ នាយតោ ឧច ចិកាចិតំ, ត បន សកាចតោ, បនេកទេតោ ចាតិ សកាចាទិតោ ចិកាចនំ សន្តុយាហ “នាតប្បការតោ បិតោដិ ការោបេតុការេយតា”តិ។ ឰដ្ឋាយ អចចរាតត្តិ ឰដ្ឋាចសេត អចចលានំ។ ឱតិល្លាតត្តិ ចិត្តសត្តានំ អត្តុបចិដ្ឋានំ។ តេ បន តត្ថ បច្ចយចសេត តិព្ពត្តត្តា បចត្តា នាយ ហោត្តីតិ អាហ “បចត្តាត”ត្តិ។ នាតប្បការាតត្តិ ចិសយភេទេត បចត្តិអាការភេទេត ច នាតាចិធានំ។ យេតការលោត។ ត កោចលំ លិកត្តិកតា ឧច, អថ លោ បុញ្ញាចត្តតា សក្កតាក្យុកតា ច ឧត្ត ការលកាចេត កេហតព្ពាតិ ទស្សេន្តោ “បកតិយាបិ ចា”តិអាទិយាហ។ តេត លិកត្តិកោបិ ត យោ កោចិ ឧចំ ចិត្តរូបាភេតិ បុញ្ញចា សម្មាចតីយោតិ ទស្សេតិ។ ធេរា អចជ្ជបដិច្ឆាទកេយត យដ្ឋិយានំ អារោចេត្តិ, តធា យដ្ឋិយា តចកានំ, តចកា បន អត្តតោ តចកកាចេត ចិឈាសាទាទីនំ អារោចេត្តិ “បស្សថ តុយ្យានំ ធេរស្ស កម្ម”ត្តិ។ ចិឈាសាទាទយោ នាយ “ព្រាទិសស្ស សត្តិកេ ឱចាទត្តំ តុយេប្អាកតា”តិ កិញ្ចិនំ អារោចេត្តិ។ ត ច យំ កិញ្ចិ ជានេយ្យន្តិ ត ច ចត យំ កិញ្ចិ ជានេយ្យំ, អហោ ចត យំ កិញ្ចិ ត ជានេយ្យន្តិ យោជនា។ ធាតុ លោ បតេតត្តិ ឧត្ត លោ-សត្តេ អចធារលត្វា, បត-សត្តេ ចចតាលង្ការោតិ អាហ “អត្ថិយេចា”តិ។ បុនេត្ត ឰដ្ឋប្បាទចារេចល្លនាយ ចុត្តកេយត ឰតិ-សត្តេ ឰតធ អាសត្តការលត្វាតិ តំ ទស្សេន្តោ “ឰយិតា ការេលតា”តិ អាហ។ ឰទត្ថា កោបអប្បច្ចយាតេយច កហលំ។ តាទិសាតត្តិ កោបអប្បច្ចយាទិក្ខតាតត្តិ អធិប្បាយោ។

អតុរេហាតិ អត្ថុរេប រេហសិ។ ឧចេយច ហិ អត្ថំ ទស្សេតុំ “ចិហារបច្ចេត្ត”តិអាទិ ចុត្តំ។ បុរិយសទិសេយចាតិ “លិកត្តិកោ ហិ”តិអាទិនា ចុត្តេត បុរិសេយត យោជនាតេយត សទិសេយច។

ចោទតាយ បដិបុគ្គលការេចា, ចោទតា ច អាបត្តិយាតិ ចុទិតកោត ចោទកស្ស សយាតការេចា អាបត្តិអាបត្តតាយាតិ អាហ “សយាតាតិ សាបត្តិកោ”តិ។ សប្បដិបុគ្គលនេចស្ស ចោទតិដ្ឋាយ ការណំ ចិការេចតុំ “អយ”ត្តិអាទិ ចុត្តំ។ ត ចាយំ សាបត្តិកតាយ ឧច សយាតតំ ឰដ្ឋតិ, អថ លោ អញ្ញថាបីតិ ទស្សេន្តោ “អបិចា”តិអាទិយាហ។ អនេញ្ញត ចា បដិបុគ្គលេត សប្បដិបុគ្គលោ។ អយមេត្ថ “សប្បដិបុគ្គលោច យំ ចោទេយ្យា”តិ ឰដ្ឋតិ “ឧចាហំ តស្ស បដិបុគ្គលោហិ សត្ថិ ឧកញ្ញាសយោ ហុត្វា តស្ស រូបរិ កិញ្ចិ ចត្តុំ កាតុំ ចា លភិស្សាមី”តិ យញ្ញាយាតោ។ ឰយម្ហិ បត បេក្ខ តោ អប្បដិបុគ្គលោតិ តត្ថិ ឧតស្ស បដិបុគ្គលោតិ អប្បដិបុគ្គលោតិ ឧចមេត្វា ចេទិតព្ពោ។

“អហោ ចតា”តិ ឰទំ បទំ ទិស្សតីតិ សម្ពន្ធោ, ឰមស្ស បុគ្គលស្ស ឰដ្ឋាចារេ ឋិតត្តា កិញ្ចិនំ ធម្មំ ទេសេយ្យាតិ ចចតេតា “តត្ថា លោ

អនុបតិបុច្ឆាយា”តិ វុត្តំ។ ន ហេស “សង្ខិ កិរ តំ កិញ្ចិ”តិអាទិនា កិញ្ចិ ចិតិក្ខណំ ឧទ្ទិស្ស ករចតា បុន្ថិតព្ទាតំ ព្ទន្ធតិ។ តេតា យក្កិ ចា ផលំ ចា ចិបប្បត្តិំ ចា អត្ថទំ ពត្វាតិ យក្កកាចតំ ចា ផលសម្បត្តិកិរិយំ ចា និលាប្បត្តចិបប្បតានុយោពំ ចា តិទោឆសយាបដ្ឋតំ ចា ធសាតសយាបដ្ឋតយេច ចា អត្ថទំ ការលំ ពត្វា កាចតា អត្តាតំ បដិបុន្ថិតព្ទាំ តេតា ព្ទន្ធតិ។ តិន្ទំ អតិន្ទត្តិអាទិនា អនុបតិក្កហលាចរេត បុន្ថិតព្ទាំ ព្ទន្ធតិ, វុត្តាតយេច ពត្វា បុន្ថិតព្ទាំ ព្ទន្ធតីតិ អតេ្វា។ ឧបហទេត្ត បប្បតីតិ សព្ទតេ្ឋា។ អកព្ទដ្ឋាតកិក្កតាយ តិហទិប្បត្តិ សាសតតោ។

តំ សប្បត្តិត្តិ បទិចារសប្បត្តិទោ្ចច កិក្កហិ ពទិយយាតំ សក្ការករការសប្បត្តិទោ្ចា។ ពេហត្វា បទិកុដ្ឋត្តិ យយា សំចិការេក ពទិយយាតេ។ សយយេច បញ្ញាយតីតិ សយយេច ពត្វា កិក្កតំ បុរតោ អត្តាតំ ឥតប្បតិ, បុរតោ ចសត្តំ បត កិក្ក បុរក្កត្វា ពន្ធត្តិយេចាតិ អធិប្បាយោ។

ឥក្កិលោឥពត្តិ អក្កតោ ឧបតិយយាតំ ឥក្កិលោឥពំ។ យតោ ឲច-ការោរា, តតោ អញ្ញត្វ តិយយោ ព្ទន្ធិតោ។ អចឆារលត្វំ ចា ឲច-ការក្កហលត្តិ ពត្វា អហយេច លកេយ្យត្តិ អហំ លកេយ្យយេចាតិ ឲចយេតំ អចឆារលំ ឥដ្ឋព្ទត្តិ អធិប្បាយោតាហ “អហយេច លកេយ្យត្តិ ព្ទន្ធា តាតិយហាសាចដ្ឋា”តិ, អញ្ញឆា យឆារុតចរេត អចឆារលោ ពយ្យាតេ “ត អញ្ញោ លកេយ្យ”ត្តិ អយយេចត្វ អតេ្វា និយាតិ។ បិសាទិកោ ហោតីតិ ព្ទាធំ តប្ប អក្កាសតាទិបដ្ឋាសីសតាយ ការលឥប្បតំ។

អនុយោឥតត្តិ យក្កលិយក្កលេសុ អនុយោឥតាចរេត បចទេត្តតព្ទាឆយ្យុពធំ។ លណ្ឌានុយោឥតត្តិ អនុយោឥតេកចេសំ។ “បុទេ្ទា អនុយោឥតបុទេ្ទា អនុយោឥត្យ”តិ អចត្វា ឆេទេត វុត្តយេត្តយេច។

តាទិសេសុ ធាតេតស្វតិ តាទិសេសុ បេសលិតំ ពាហុស្សុតាតំ ចសតដ្ឋាតេសុ។ សព្ទាយ្យិ ទតិ បចត្តតេតា សព្ទាទត្តិកាតិ ចិតិន្ទយក្ខុសលិតត្តិ អនេតពចិហិតោសុ ពដ្ឋដ្ឋាតិយេសុ ពក្កាចិតយតាយ តំ តំ បញ្ញាតំ ចិតិន្ទយេ ក្ខុសលិតំ លេកាតំ តោសុ តោសុ ឆយ្យុពធិពោសុ អញ្ញដ្ឋសុ ចារេត ឆយ្យុំ ពតឆទេត្តសុ “អយំ ឮយេត្តា”តិ ឆយ្យុទេ្ឋសពោត អញ្ញដ្ឋត្តា ខ្លាពាសំ អលកយាតេ។

សក្កន្ទព្ទាពទេយ្យត្តិ កិក្ក យំ យយ អកិចាឥតបដ្ឋដ្ឋាតព្ទាលិពយ្យុសាមិចិពយ្យុាធិ ពទោត្តិ តំ អាឥទេតេច ពទេយ្យុ, យព្ទា យេ បទិក្កាទេវាតំ បដិយាតេត្តិ, តយ្យិ សុត្ថទំ សយ្យុតេច អកិសព្ទតំ ពទេយ្យត្តិ អតេ្វា។ ការិយត្តិ បិសាលន្ធត្តំ ចិយ ករុកាតព្ទាំ ឲតំ ចិធិត្តិ ឲតំ “សក្កទេយ្យ”ត្តិអាទិនា វុត្តសក្ការាទិចិធិំ តេតាតិ តេត ការលោត, ពាហុសដ្ឋាទិក្ខលចិសេសចតោ ឲច សក្ការាទីតំ អទហត្តាតិ អតេ្វា។ ឲចទ្វបត្តិ ច្រាទិសំ “បិយោ ករុ”តិអាទិនា (អ៊ តិ លិ៍ ៦៧) វុត្តប្បការំ ឲចំ ពទេយ្យត្តិ ឲចំ “សក្កទេយ្យ”ត្តិអាទិនា វុត្តប្បការំ សក្ការាធិ ពទេយ្យ។ ឲស តយោតិ យោយំ កិក្កចារេ វុត្តចិធិ, ឲសេច តយោ។ ព្ទតោ បទេសុ កិក្កតិចារាឥសុ ចារេសុ។

អហយេច លិកឹ អប្បត្តិ ឲត្វាបិ ហេដ្ឋា វុត្តតយេតេច អចឆារលំ ពេហតព្ទាំ បិណ្ឌបាតប្ប បណីតតា ឧបសេចតាទិចរេតាតិ អាហ “សប្បិតេលយធុសក្កាទាទិបុទិតាត”ត្តិ។ យព្ទាបីធាតិតត្តិ តិឥប្បតយត្តំ ឧត្តសប្បាយាតំ តិចាតាតំ ឋប្បិតតលិតំ បិហិតក្វារពចាឮអចាតបិតាតិតយ្យិ បណីតសេតាសតកាចតោ។ អាទិ-សទេ្ទត ចា តោសយ្យិ ពហលំ ឥដ្ឋព្ទាំ។ សព្ទត្វាបីតិ សទេ្ទាសុ តោសុ

ចតូសុបិ បច្ចយចារេសុ.

១៨. កាយពន្ធំ និសិន្នាតិ ឋានំ ន កាយពន្ធំ ចត្តុកាមោ, កាយពន្ធនា បន សហ បត្តំ ឆន្ទំ បរិយេសន្តំ ភាជនំ កម្មំ កាយពន្ធនស្ស កាយពន្ធនស្ស ចិយ ហោតីតិ កត្វា វុត្តំ. ចតុក្កំ សុត្តាតិ ឧត្តាបិ ឧសេច តយោ, តស្មា កាយចិការេតកា សម្មា “និសីទតិ”តិ វុត្តា, ចតុចិការេតកា “ស្វយត្តិ”តិ. តតោ ឧច ន តេ បច្ចត្តការេល សម្មុខការេល និសីទតិ នាម. តិរោក្ខការេល អសម្មុខការេល ស្វយត្តិ នាម. អត្ថុបតោ ពហលំ អត្ថក្កតោ. អារញ្ញិកង្គត្តិ តស្ស កិច្ចតោ វុតាវុលត្តាត្ថុបតោ ពល្យាតិ. តេនាហ “អារញ្ញិកង្គំ អត្ថក្កល្យាតី”តិ. អរញ្ញេ និចាសោ អស្សាតិ អារញ្ញិកោ. បត្តំ បរិយត្តំ ឧទរំ សេនាសនំ អស្សាតិ បត្តសេនាសនោ. តំ បន អត្ថុបត្តេន ឧបស្សត្តេន “បត្តសេនាសនេ ចសតី”តិ វុត្តំ. កិច្ចាសន្តាតានំ បិណ្ឌានំ បាតោ បិណ្ឌបាតោ, តំ បិណ្ឌបាតំ ឧញ្ឆតិ គវេសតីតិ បិណ្ឌបាតិកោ. បិណ្ឌាយ បតិតុំ ចរិតុំ ចតេវតស្សាតិ វា បិណ្ឌបាតី, សោ ឯវ បិណ្ឌបាតិកោ. ឧាគតោ អចលណ្ឌតតោ អនេបនំ អបទានំ, សហ អបទានេន សបទានំ, អតចលណ្ឌនំ អត្ថុឃរំ ចរណសីលោ សបទានចារី. ឧក្កដាភរេន បំសុកូលំ ចិយ បំសុកូលំ, បំសុ ចិយ វា កុច្ឆិតភាវំ ឧលតិ គច្ឆតីតិ បំសុកូលំ, តស្ស ធារណំ ពហលំ បំសុកូលំ, តំ សីលមស្សាតិ បំសុកូលិកោ.

តីហិការណេហិ ល្វាំ ចេជិតព្ពំ អប្ឆយស្សចណ្ឌបរិហារិនោ អបំសុកូលមេវ, ពោ បន ធារោ បំសុកូលត្តិ អធិប្បាយោ. ឱ្វលឌីឈសុត្តកោតាតិ ឱ្វលេន ឱ្វលម្មយានេន ឌីឈសុត្តកោន. ចណ្ឌនាតិ ឧព្វ ឍស្សនបិ បរិហាយតីតិ ចត្តព្ពំ. តព្វាតព្វ លេឍស្សមេវ ហោតិសេយចាតិ. កស្មា បន បិញ្ចព្ពំ អារញ្ញិកាទីក្កហណេន ចត្តារោច ឥុតាក្យា វុត្តាតិ? បធានត្តា, តក្កហណេនេច ន ឲ្យតោ បនេសមេវ សុលបរិកោកតាយ ពហលសម្ពន្ធតោ. យោ ហិ អារញ្ញិកោ បត្តសេនាសនោ, តស្ស អព្ភោកាសិក-រុក្ខមូលិក-នេសជ្ជិក-យថាសន្ថតិក-សោសានិកង្គានិ សុបរិបូរានិ. យោ ច បិណ្ឌបាតិកោ សបទានចារី ច, តស្ស បត្តបិណ្ឌិកខលុបច្ឆាភត្តិកឯកាសនិកង្គានិ. យោ បន បំសុកូលិកោ, តស្ស តេចីវរិកង្គំ សុបរិហរេយចាតិ. បធានត្តា ហិ ភគវតាបិ “ពហោហំ តត្ថ បន ឧស្សយំ, អារញ្ញា បំសុកូលិក”ត្តិអាទិនា (វិ. តិ. ១.១៧១; គេតិ. ១០០) តត្ថ តត្ថ អារញ្ញិកាទយោ ឧច គហិតា. ឧត្តកាតិ បិញ្ចព្ពំ អាកតានំ បរិច្ចិន្ន ពហលហេតុំ, ន ឧត្តកា សន្តាបិ ឧកស្ស ឧកំ សតោ សម្មត្តិ, តាបិ ឧត្តការេយច បិបធម្មា បហាតព្ពា. ន ហិ យក្កបធអាសានីនំ អប្បហីតការេនបិ សម្មុទ្ទិចារី គេច សក្កោទាត្តិ...បេ... ន បុរេត្តិតិ.

តយត្តិ “យស្ស កស្សចី”តិអាទីនា វុត្តយត្តំ ឧបេយាយ បិកោជំ កនោរត្តាតិ អត្ថយតោ ញាតិរោកតោ ន ឧបាទាននេន ចិការេនត្ថា. អភិក្កលបាទិនំ អតិបជិក្កលជិក្កច្ឆតិយតា អតិចិយ ទុក្កដ្ឋតាយ. សា ច អភីរំ តិលិលពោកបតាយ, កុក្កុរេសម្បស្សានំ ឱ្វលតក្កុមាឧ្យបធយតាយ សទីសស្ស ហោតីតិ ចនត្តិ. ឋានយមត្តិ អភិអានីនំ. ចនេជ្ជាតិ ឧបរុទ្ធបរិ លិបនេត រជិតំ កត្វា. តំ បន ចជ្ជិតំ នោតេ ន កាឧនំ បុរិតំ ហោតីតិ អាហ “ចនេជ្ជា បរិបុរេត្វា”តិ. ឧនស្ស ឧស្សនយោគេ្យ ឧស្សតីឃំ ឧញ្ញំ, តំ បនេបរិសុទ្ធំ យនោហរព្វា ហោតីតិ អាហ “ចោក្ខចោក្ខ”ត្តិ. អភិតចជិចិទ្ធា យហាយាតា ចឥូកា. សា បន បុត្តលិកយោក្យំ ឧបិជាយ យក្កលចនេតេ “ឧតី”តិ ចុច្ចតិ, តស្សា តិឃ្យានំ បណ្ណាការេ ឧតិយា ហរតីតិ ឧញ្ញា. ឧកឃត្វាតិ អត្ថឥ្វយ. បុតរុត្តត្តិ អារេមជិតចចតយាហ. ន យភាបំ ឧតស្សាតិ អយភាបេបិ, តស្ស ភាវោ អយភាបតា, តមាបចត្តោ ចិត្តប្បារោធាតិ អាហ “អយភាបំ ឋានត្តិ...បេ... អធិចនត”ត្តិ. ញ្ចដ្ឋចេលត្តា លិង្គស្ស

បរិសុទ្ធក៌ាសបរិតិសឌិសកា៍ ក្យលបរចត៌ ចិយ ពុទ្ធាចចទេហិ សត្ថាតស្ស កទិពការចោ៍ ឥសា បត ទេតសំ អប្យហឹតតាយាតិ អាហ “ពុទ្ធាចចរាត៌ អប្យហាត”ត្តិ៍

៩៧៍ “ទេតត កាយត្តចិហារំ អត្យក្កញ្ញាតិ”តិ ចត្តុទេត្ថ “អារទ្ធិកាត្តា”ត្តិ បត ទេបិត្តុទេក លិលិត៌៍ ត ហិ សុក្កបទេក្ល បិឡព្ពាឃំ អារទ្ធិកក្កហលំ អត្ថិ, សតិ ច ពុទ្ធាចចរប្យហារេត កាយត្តចិហារេរា ឲុកទេត្តត ត បដិក្កិបិតទេត្ថា, ពុទ្ធិតទេត្ថាច តាឌិសាត៌ ស្តុរិយត្យស្សឆយុបដិទ្ធាគតទេតា ៍ តចា ហិ ចក្កតិ “អប្បិទ្ធតាសយុដ្ឋារេតហឺ”តិអាឌិ៍ សាលិចរកត្តរចត៌ ចិយ ពុទ្ធាចចរប្យហាត៌ យត្យញ្ញាកាចទេតា តិត្តិទេហត្យទេតា ច៍

៩៧៍យំតត្តិ ច ស្តុបទេឃាកចចត៌ បដិ-សដ្តទេឃារេកត, អទេត្វា បត សយ្យជាតទេយចាតិ អាហ “យឃ្យាត្យឃ្យា”ត្តិ ច៍ “សយទេឃ”តិ ក្យុទេត្វ “សយឃ”ត្តិ ស្តុបទេឃាកចចត៌៍ កិញ្ញាុងបណ្តុ៏ចសិកិលិទេចការទេចប្យុល្លបត្ថតាត៌ ចទេសត សយត្តុទេតា កិរិបរិទេក្លបេត៍ រាឌកទេហតិ សយឹបទេត្វ ក្យុចចតត្តិ អាហ “ត៌ តិស្សាឃ ចិហរាយឺ”តិ៍

ប្យុរាលឃាតការប្យុទេត្តាតិ ប្យុរាទេលា បត្ថឌិតទេតា ប្យុទេត្ថ ឃាតការប្យុទេត្តា តចាបញ្ញាទេតា៍ ឌិយត្តិ ទេកាយ្យត្តក្យុងិល៌៍ ទេតតាហ “សប្យកាតយក្កសឌិស”ត្តិ៍ ទេសាតិ បណ្ឌ្យុទេត្តា៍ ពុតទេរាតិ សយិតិ៍ ចិត្តិតដ្ឋាតទេយចាតិ ចិត្តិតចិត្តិតដ្ឋាតទេយច តទ្ធតិ, តញ្ញា ទេលា ត តស្ស ចិត្តាត្យសាទេរត, អឆ ទេលា អត្តទេតា សុត្តាត្យសាទេរត តទ្ធទេត្តា ឃាតការប្យុទេត្តា៍ ចិត្តត្តិ អត្តទេតា ចិទេត្តត យយ ចិត្ត៌ ឌាតិត្វា ចិឃ៍

“ត សទ្ធាឃ បត្ថឌិទេតា”តិ ពុយិតាច កយុថលសទ្ធាឃ អការទេចា ទេតសំ បកាសិទេតាតិ អាហ “អស្សទ្ធាតិ ត្យុទ្ធឆយុសទ្ឈេស្ស សទ្ធាចិរហិតា”តិ៍ បត្ថឌិតាត៌ ឌីចិកា អទេត្វា ឲុទេតសត្តិ ឌីចិកត្វា៍ ទេតតាហ “ពុលាកឃាឌីហឺ”តិអាឌិ៍ ទេករាឌិក៌ ចុទ្ធតិ សារេឃ្យំ៍ សឃាត៌ ក្យលចាលិឌកាត៌ កយុំ សារេឃ្យត្តិ អាហ “សារេឃ្យញ៉ឺ”តិអាឌិ៍ ត្យុទ្ធសការទេចត យាទេតា តឡ្ហ ចិឃាតិ តឡ្ហ, យាតសក្ខាទេតា ស្តុក្កទេតា តឡ្ហ ឲុទេតសត្តិ ស្តុត្តឡអា៍ ទេតតាហ “ស្តុដ្ឋិតត្យុទ្ធយាតា”តិ៍ លហ្យុកតាឃ ចា ចបលិ៍ ថទ្យុសចចតតាឃ លរចចតា៍ តិរទ្ធាតកចាពហ្យុលតាឃ តិរត្វកចចតបលិបិទេតា៍ អសំច្យុតកយ្ឆ្ការាតិ ពុត៌ កយ្ឆ្ការាឌីត៌ អសំច្យុតការទេចា ស្តុប្យត្តិក្ការាត៌ អសំច្យុតតាឃ ឲុច ទេហាតីតិ កត្វា ច្យុត្ត៌៍ អឆ ចា លស្យុ ពុត្រ្គិទេឃស្សុតិ តិយិទេត្ត ក្យុំ, លស្យុ ពុត្រ្គិទេឃស្យុ តិយិត្តក្សុទេតស្យុ អសំច្យុតកយ្ឆ្ការាតិ អទេត្វ៍ ឃា យត្តាតិ ទេការឌទេត អឃ្យុត្តបរិទេឃសត-អឃ្យុត្តបដិក្កហល-អឃ្យុត្តបរិទេការទេក ចទេឌ្ឍត្វា ឃ្យុត្តបរិទេឃសត-ឃ្យុត្តបដិក្កហល-ឃ្យុត្តបរិទេកាកសក្ខាតា ឃា យត្តា អប្យទេត្តហិ ឌាតិតត្ថា៍ ទេតតាហ “ឃ្យុត្តតា”តិ៍ ឌាកទេរតិ រត្តិត្តិចំ អាចរលិទេឃហិ ឆទេយុហិ ចិត្តបរិទេសាឆតសក្ខាទេត ឌាកទេរ៍ ទេតសំ ឌាករិតាឃ អឌិសឹលសិក្ខាឃ ការចរហិតាត៌ ពុតរសិក្ខាស្យុ បតិដ្ឋា ឲុច តត្តិតិ ឌទេស្សទេត្ថា “សិក្ខាបទេស្យុ ពហ្យុលការចា ត ទេហាត្តិ”តិ ចត្វា តទេយច ការចាកាចំ សទ្ធទេបត ចិការទេចទេត្តា “អាបត្តិឌីតិក្កយពហ្យុលិ”តិ អាហ៍

បកតិឃាបិ សិទ្ធាឃ រតតត្តឃសទ្ធាឃ កយុថលសទ្ធាឃ ច សទ្ធា៍ បិចត្តិ យទេញ្ញា ឃចា ត៌ (ឝចក្សុត៌ អយត៌ លទ្ធា៍ ឈសត្តិ យទេញ្ញា ឃចា ត៌ ពហលបិល្លិកស្យុឆារេការឌត៌ លទ្ធា៍ អត្តយតចាចំ តិទ្ធាទេរត្តា “សាស្យុ សាស្យុ”តិ៍ តទេយច បត សាស្យុការំ ហឌទេឃ ឆទេបត្វា អត្ថត្យុទេយាឝត្តា៍ ឲុត្វ ច អត្តយតចាចាតិទ្ធារលំ បិចតសឌិសំ កត្វា ច្យុត្ត៌ ពហិទ្ធាកាចទេតា, យតសា អត្ថត្យុទេយាឝត៌ បត អត្ថត្តរកាចទេតា ឈសតសឌិសំ ច្យុត្ត៌៍

សង្ខាគន្ត្ថោហេរលាក្យាឈសត្តិ. រស្សា ឧកចចត់ ហោតីតិ អាហ “រស្ស សតិ សារិបុត្តស្ស ឧបរិ ហោតី”តិ. ឌីឈន្ចា ពាហុចចត់ ហោតីតិ អាហ “ឌីឈេ សតិ សព្រាហ្មចារីត”ន្តិ. “ឧបរិ ហោតី”តិ អានេត្វា សម្ពន្ធោ. អាលសិយព្យសតាឌីហីតិ អាលសិយេត ចា ពាតាតិព្យសតាឌីហិ ចា. “យហាគាកាតិ ចុច្ចន្តី”តិ ចត្វា តត្ថ ការណំ ចិកាចេន្តោ “តព្រា”តិអាឌិយាហ. តត្ថ “គ គន្ត្វីតិ គាកា, គ អាគន្ត្វីតិ គាកា, គ អាគុំ កមេរាត្តីតិ គាកា”តិ យោ ចិចិធោ ចចគេត្វា ពុទ្ធិតោ, តំ ចិចារេត្វា គស្សាតុំ “លក្ខាឌីហី”តិអាឌិ ចុត្តំ, តំ បគ ទោឃ្យាចទៅឆាយ ចចគតោ អប្បយត្តការណំ.

សយមេច អាគុំ គ កមេរាតិ សន្តុធា យគ្គេត បហីតអាគុត្វា. យោ កាយយោគានិពេ សន្តុរំយោគេ គលចិធរំយោឌគប្បគេគាតិ ច សន្តុពាគ្គគាតិ ចិលច្ឆ ឌហិត្វា សន្តុត្វ យក្ខាឌីសុ, សន្តោសុ ចា ករេចសុ ពេគថិ សង្កេត គ សច្ចតិ តីហិ ច ចិយុត្តីហិ ចិយុត្តោ, តេតា ឧច ពុទ្ធាឌីសុ តាឌិកាចប្បត្តិយា តាឌិ, យោ ចុត្តលក្ខណោត តចត្វា តំសកាចត្វា គាពោ បចុច្ចតេតិ អត្វោ ចេឌិតព្វោ. តេគាហ “ឧចមេត្ត អត្វោ ចេឌិតព្វោ”តិ. អន្តោហិ ពីលាសចគាពោហិ អក្កសាចគត្វា ក្យាលចិរេសរយោគតោ បុច្ឆតរា ច បរិរំសតរា ច. សម់ អត្ថុយាឌិសុត្តិ អញ្ញាយញ្ញាស្ស សុកាសិតតោ សប្បជិន្ធតេត សមប្បចត្តមោឌតាយ សម់ សឌិរំ អត្ថុយាឌិសុ. តំ បគ សមត្ថុយាឌតំ “តត្វា”តិអាឌិតា បរិព្យត្តចមេតេច គស្សាតិ.

សម្ពុតិបរមត្ថេឌេសតាកឆាចណ្ណតា គិដ្ឋិតា.

អគ្គុលាសុត្តចណ្ណតាយ លីគត្ថប្បការសតា សមត្តា.

៦. អាកង្ខេយ្យសុត្តវណ្ណនា

៦៤. សម្បន្នត្តិ បរិបុណ្ណំ, សមត្តតោ បត្តំ បត្តត្តិ សម្បត្តំ. តេតាហ “ពុទ្ធំ បរិបុណ្ណសម្បត្តំ គាយា”តិ. គត្តិ “សុចា”តិ ចុត្តំ សុចកាណំ. សម្បន្នោតិ សម្ពោធេច បត្តោ កតោ ឧបកតោ. តេតាហ “សមត្តាកតោ”តិ. សម្បត្តិ សម្បត្តិយុត្តំ. សា បគេត្ត រសសម្បត្តិ អធិប្បេតា សាយញ្ញាខេឌតាយ ចិសេសេ អចដ្ឋិតតោ. តេតាហ “សេឃ្យថាបិ ខុទ្ទមធុ អគេឡកំ”ន្តិ, គិទ្ទោសន្តិ អត្វោ. តេគ ចុត្តំ “ពុទ្ធំ មធុរសម្បត្តំ គាយា”តិ. សីលស្ស អគចេសសសមាទាគេគ អខណ្ឌាទិកាចាបត្តិយា ច បរិបុណ្ណសីលា. សមាទាគតោ បដ្ឋាយ អច្ឆិន្នតោ សីលសមង្គីតោ. សមាទាគតោ ហិ អច្ចន្តចិរោធិធម្មានុប្បត្តិយា សីលសមង្គិតា ចេឌិតព្វា, ចេតតាឌិគំ បគ សីលគលក្ខណំ ធម្មំ បចត្តិក្ខណេ ចត្តព្វមេច គត្ថិ. ចិសុទ្ធិមគ្គេ (ចិសុទ្ធិ. ១.៨) ចុត្តា, តស្មា តត្ថ ចុត្តគយេគេច ចិត្វារេគធា ចេឌិតព្វាតិ អធិប្បាយោ.

ពេត្តបរិទីបុទីតិ គិស្សិតបរិទីបុទិយា គិស្សយបរិទីបុទិយាហ គិស្សិតកម្មចិបត្តិសម្បត្តិចិសយត្តា យធា “មញ្ចា ឧក្កុដ្ឋិំ កមេរាត្តី”តិ. តធា ហិ ពេតេត្តគ ពណ្ឌុបុតិអាឌិគោគសា ចុត្តោ. ពេត្តំ ពណ្ឌំ ហោតីតិ អបរិបុទ្ធំ ហោតិ សស្សបរិទីបុទិយា អកាចតោ. តេតេតចាហ “សស្សំ គ ឧដ្ឋេតី”តិ. បិគមត្តស្សបិ អគេកប្បលាចលគតោ មហប្ផលំ ហោតិ. កិសលយបលិលិឌិពាហុតាយ មហាគិសំសំ. ឧចមេចត្តិ យធា ពិត្តំ ពីជំ

ពណ្ឌាទិចត្រេការសចេនេត អបរិបុណ្ណា ហោតិ, តទាការេន ច បរិបុណ្ណា, ឯវំ សីលំ ពណ្ឌាទិចត្រេការសចេនេត អបរិបុណ្ណា ហោតិ, តទាការេន ច បរិបុណ្ណន្តិ, ចត្រេការតទាការនាយញ្ញាយេច និទស្សនិទស្សិតព្ពិបត្តិសម្បត្តិស្ស ទស្សេតិ។ មហប្ផលំ ហោតិ វិបាកផលេន។ មហានិសំសន្តិ វិបុលានិសំសំ។ ស្វាយំ អានិសំសោ ព្ពាន បរិញ្ញព្ពាយំ ទាតព្ពាការេន វិត្ថារិយតិ។

វុត្តាវនា កិរាតិ (អ॰ និ॰ ៥.៥.៥៤; អ॰ និ॰ ៥.១០.៤១-៤៣) កិរ-សទ្ទោ អរុចិសូចនត្ថោ។ តេនេត្ថ អាចរិយវាទស្ស អត្តនោ អរុច្ចនភាវំ ទីបេតិ។ សម្បន្នសីលាតិ អនាយដ្ឋេវិសេសំ សាមញ្ញេនា សីលសទ្ទេបេន គហិតំ។ តញ្ហា វត្បន្តីឆន្តិ អាចរិយទ្វេនោ “វត្បរិសុទ្ធិសីលំ វុឌ្ឍិសិត្វា”តិ អាហ។ តត្ថាតិ វត្បរិសុទ្ធិសីលេ។ ខេដ្ឋកសីលត្តិ (ម॰ និ॰ ៥.៣.១៧) បធានសីលំ។ វុកយត្ថាតិ វុទ្ធេសតិទ្ធេស។ ព្ពាន តិទ្ធេស វិយ វុទ្ធេសបិ បីតិបាមោជ្ជំចទេវា កកចតា ទុទ្ធោ “សម្បន្នសីលា”តិ ទុត្តត្តាតិ អធិប្បាយោ។

សីលក្កហលាទិប្យាបរិញ្ញព្ពាយំ បីតិបាមោជ្ជំចរចេនេត អាកតំ។ តេនាហ “បីតិបាមោជ្ជំចទេវាយេថា”តិអាទិ។ តត្ថ អចធានេលាត ព្ពាតទេរំ តិណ្ណំ ឧកខេនេត បីតិបាមោជ្ជត្ថាកឆកាចំ ទីបេតិ។ តថា ហិ អនេតាលេកិយោលេកនេត អាខីចហេតុ ឈសិក្កាបជឪតិក្កេយ កិលិតបច្ចយស្ស អបច្ចចេក្ខិតបរិភោគេ ច អាបត្តិ វិហិតាតិ។ តីណីតិ ព្ពត្ថ្រិយសំចរសីលាទីនិ។ សីលត្តិ ទុត្តដ្ឋាតំ តាយ អត្ថិតិ សីលបរិយាយេត តេសំ គត្វាធិ សុទ្ធេ គហិតដ្ឋាតំ តាយ កិំ អត្ថិ យថា បីតិបាមោជ្ជំចទេវាតិ អាចរិយស្ស សម្មុតា អបដិក្កិបត្តោច វុបធានេន បុច្ឆត្តោ វិយ ចឆតិ។ តេនាហ “អនត្វជានត្តោ”តិ។ ឈត្វារក្កាយត្តកយេចាតិ តស្ស សល្លហុកកាចយាហ វិត្តាធិដ្ឋានយត្តេត បដិបិកតិកកាចាបត្តិទោ។ ព្ពាតរត្វយេបិ ឧលេច តយោ។ បច្ចយុប្បត្តិយត្តកត្តិ ផលេត ហេតុំ ទស្សេតិ។ វុប្បាទតហេតុកា ហិ បច្ចយាតំ វុប្បត្តិ។ ព្ពាទយត្តិ ព្ពាទំ បយោជនំ ព្ពាយស្ស បច្ចយស្ស បរិក្ខរណតិ អធិប្បាយោ។ តិប្បរិយាយេតាតិ ព្ពាយិតា ព្ពត្ថ្រិយសំចរាទីនិ តីណិ បធានស្ស សីលស្ស បរិចាររចេនេត បចត្តិយា បរិយាយសីលានិ តាយាតិ ទស្សេតិ។

ព្ពាតានិ បីតិបាមោជ្ជំចរស្សេច បធានកាចំ ញាតិរេកនោ អត្ថយនោ ច វុបយាយ វិការេចនំ “យស្សា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ សោតិ បីតិបាមោជ្ជំចរោ។ សេសានីតិ ព្ពត្ថ្រិយសំចរាទីនិ។ តស្សេវាតិ “សម្បន្នសីលា”តិ ឯត្ថ យំ សីលំ ទុត្តំ, តស្សេវ។ សម្បន្នបីតិបាមោជ្ជាតិ ឯត្ថ បីតិបាមោក្កហលេត ចេចចតំ វត្វា តំ វិត្ថារេត្វា...បេ... អាទិមាហ។ យថា អញ្ញត្ថាបិ “ព្ពាន កិក្ខុ សីលវា ហោតី”តិ (មហានិ॰ ១៩៩) បុក្កលាធិដ្ឋានាយ ទេសនាយ វុទ្ធិដ្ឋំ សីលំ “បីតិបាមោជ្ជំចរសំចុតោ វិហរតី”តិ (វិភ॰ ៥០៨; មហានិ॰ ១៩៩) និទ្ទិដ្ឋំ។

បីតិបាមោជ្ជំចរសំចុតាតិ យោ នំ បីតិ រក្ខតិ, តំ មោរក្ខតិ មោចេតិ អាបាយិកាទីហិ ទុក្ខេហីតិ “បីតិបាមោក្ខ”ន្តិ លទ្ធនាមេន សិក្ខាបទសីលេន បិហិតកាយចចីទ្វារា។ តេ បន យស្មា ឧចំភូតា តេន សមន្នាកតា តាយ ហោន្តិ, តស្មា ទុត្តំ “បីតិបាមោជ្ជំចរេន សមន្នាកតា”តិ។

អបរោ តយោ (វុតា॰ អដ្ឋ॰ ១១; ព្ពតិទុ॰ អដ្ឋ॰ ៥៤) – កិលេសានំ ពលវកាចតោ, បាបកិរិយាយ សុករកាចតោ, បុញ្ញកិរិយាយ ច ទុក្ករកាចតោ ពហុក្ខត្តុំ អបាយេសុ បតនសីលោតិ បីតី, បុថុជ្ជនោ។ អនិច្ចតាយ វា ភវាទីសុ កម្មុនាវកិក្ខិតត្តា ឃដីយត្តំ វិយ អនវដ្ឋានេន បរិព្ពមនតោ កមនសីលោតិ បីតី, មរណវសេន វា តំតំសត្តនិកាយេ អត្តភាវស្ស បាតនសីលោតិ បីតី,

សត្តសន្តតោ, ចិត្តវសេន វា, តំ បីតិ សំសារទុក្ខតោ ពោជ្ឈង្គោតិ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ ចិត្តស្ស ហិ ចិពោជ្ឈង្គេ សន្តោ ចិត្តុប្បន្នោតិ វុត្តំ។ វុត្តញ្ហិ “ចិត្តចេតសិកា ចិត្តសមុដ្ឋានា”តិ, “អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុត្ត”ន្តិ (យមក· ១៥០) ច។

អថ វា អចិន្តាយិតា ហេតុតោ សំសារេ បតតិ គច្ឆតិ បវត្តតីតិ បីតិ។ “អចិន្តាតីតោយំ សត្តានំ តណ្ហាសំយោជនានំ សន្ធាវតំ សំសរត”ន្តិ (សំ· និ· ២.១២៤) ហិ វុត្តំ។ តស្ស បីតិតោ សត្តស្ស តណ្ហាវិសំកិលេសវត្តយតោ ពោជ្ឈង្គោ ឧបេតតាតិ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ “កល្យាណការលី”តិអាទិនំ វិយ សមាសសិទ្ធិ វេទិតព្ពា។

អថ វា បីនេតិ វិបីនេតីតិ ទុក្ខតិ បីតិ, ចិត្តំ។ វុត្តញ្ហិ “ចិត្តេន នីយតិ លោកោ, ចិត្តេន បរិកស្សតី”តិ (សំ· និ· ១.៦២)។ តស្ស បីតិតោ ពោជ្ឈង្គោ ឧបេតតាតិ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ បតតិ វា ឧបេតេ អបាយទុក្ខេ សំសារទុក្ខេ ចាតិ បីតិ, តណ្ហាវិសំកិលេសោ។ វុត្តញ្ហិ “តណ្ហា ជនេតិ បុរិសំ (សំ· និ· ១.៥៥), តណ្ហាទុតិយោ បុរិសោ”តិ (ឥតិវុ· ១៥, ១០៥; អ· និ· ៣.៥៨) ច អាទិ។ តតោ បីតិតោ ពោជ្ឈង្គោតិ បីតិពោជ្ឈង្គោ។

អថ វា បតតិ ឧបេតាតិ បីតិ, វេ អជ្ឈត្តិកពាហិរានិ អាយតនានិ។ វុត្តញ្ហិ “ឆសុ លោកោ សមុប្បន្នោ, ឆសុ កុព្ពតិ សន្ថវ”ន្តិ (សំ· និ· ១.៧០; សុ· និ· ១៧១)។ តតោ អជ្ឈត្តិកពាហិរាយតនសង្ខាតតោ បីតិតោ ពោជ្ឈង្គោតិ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ អថ វា បីនោតា វិបីនោតា អស្ស អត្ថីតិ បីតិ, សំសារោ។ តតោ ពោជ្ឈង្គោតិ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ អថ វា សព្ពលោកាធិបតិភាវតោ ធម្មិស្សរោ ភគវា “បតី”តិ វុច្ចតិ, មុច្ចតិ ឧបេតាតិ ពោជ្ឈង្គោ, បតិតោ ពោជ្ឈង្គោ តេន បញ្ញត្តត្តាតិ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ បីតិពោជ្ឈង្គោ ឯវ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ សព្ពគុណានំ វា មូលភាវតោ ភូតមហេន្ទោ បតិ ច សោ យថាវុត្តត្ថេន ពោជ្ឈង្គោ ចាតិ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ បីតិពោជ្ឈង្គោ ឯវ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ តថា ហិ វុត្តំ “បីតិពោជ្ឈង្គន្តិអាទីសុ មូលភេទំ បមូលភេទ”ន្តិ (យមក· ១៦៣) វិត្ថារោ។

អថ វា ប-ទ្ធតិ បការេ, អតីតិ អជ្ឈត្តទ្វេ និបាតោ, តស្មា បការេហិ អជ្ឈត្តំ ពោជ្ឈង្គោតិ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ ឧក្កដ្ឋីសិលំ សមំ តទង្គេន, សមាធិសហិតំ បញ្ញាសហិតញ្ច វិក្ខម្ភនេន, សមុច្ឆេទេន ច អជ្ឈត្តំ ពោជ្ឈង្គោតិ ពោជេតីតិ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ បតិ បតិ ពោជ្ឈង្គោតិ វា បីតិពោជ្ឈង្គោ, តយោ តយោ ចិតិក្កមេ ភាវតោ បទ្ធកំ ពោជ្ឈង្គោតិ អត្ថោ។ បីតិពោជ្ឈង្គោ ឯវ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ ពោជ្ឈង្គោ វា និព្ពានំ, តស្ស ពោជ្ឈង្គស្ស បតិដ្ឋានតោតិ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ សីលសំវរោ ហិ និព្ពានគាមិនោ ម្មរិយស្ស អនុលោមិកំ វិយ និព្ពានស្ស មូលភូតោ តប្បតិការោ វិយ ហោតិ យថារហំ កិលេសនិព្ពាបនតោតិ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ បីតិពោជ្ឈង្គោ ឯវ បីតិពោជ្ឈង្គោ។ អថ វា ពោជ្ឈំ បតិ វត្តតិ ពោជ្ឈានុលោមន្តិ វា បីតិពោជ្ឈំ បីតិពោជ្ឈង្គេន បីតិពោជ្ឈង្គំ ឯវមេវ បីតិពោជ្ឈង្គស្ស អត្ថោ វេទិតព្ពោ។

អាចារគោចរសម្បន្នោតិ កាយិកវាចសិកអវីតិក្កមសង្ខាតេន អាចារេន វេឡុទានាទិមិច្ឆាជីវបរិវជ្ជនេន វេសិយាទិអគោចរំ បហាយ សទ្ធាសម្បន្នកុលាទិគោចរេន ច សម្បន្នោ, សម្បន្នអាចារគោចរោតិ អត្ថោ។ អប្បមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវីតិ អណុប្បមាណេសុ អសញ្ចិច្ចអាបន្នសេខិយអកុសលចិត្តុប្បាទាទិភេទេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សនសីលោ។

បរយាល្យចត្តម្បិ ចដ្ឋ សិតេ្រប្យយាលំ ចិឃ កត្វា កាឃតសីលំ។ សយ្ញា អាទិឃិត្វាតិ សយ្ញេទេច សក្កច្ចំ សត្ថេសោ ច អាទិឃិត្វា។ សិក្ខាបទេស្វាតិ

តិទ្ធារលោ កុប្បត្តិ សយុទាឃតោ អចឃចតិទ្ធារលំ ទស្សេន្តោ "សិក្ខាបទេស្ម តំ តំ សិក្ខាបទំ សយាទិឃិត្វា សិក្ខថា"តិ អត្ថោ ឃាហ។

សិក្ខាបទេយេច ហិ សយាគាតត្ថំ សិក្ខិតត្ថញ្ញាតិ អធិប្បាយោ។ ឃំ កិញ្ចិ សិក្ខាកោដ្ឋាសស្សាតិ សិក្ខាកោដ្ឋាសស្ស

មូលបញ្ញត្តិអនុបញ្ញត្តិសព្វត្ថបញ្ញត្តិបទេសបញ្ញត្តិអាទិភេទំ ឃំ កិញ្ចិ សិក្ខិតព្ពំ បដិបជ្ជិតព្ពំ បូរេតព្ពំ សីលំ។ តំ បន ទ្វារចសេន

ទុចិធយេចាតិ អាហ "កាឃិកំ ចាចសិកញ្ចា"តិ។ ឆ្លយស្មិំ អត្ថចិកប្បេ សិក្ខាបទេស្វាតិ អាធារេ ភុម្មំ សិក្ខាភាគេសុ កស្សចិ ចិសុំ អគ្គហណតោ។

តេនាហ "តំ សព្វ"ន្តិ។

៩៦។ កស្មា អារព្ភន្តិ (អ។ និ។ ដី។ ២។១០។៥១-៥៣) ទេសនាឃ ការណបុច្ឆា។ សីលានិសំសទស្សនត្ថំ បរយោជកតិទ្ធេសោ។ កោ អត្ថោ កោ

អត្ថោ ក្វ តិបាតិតាតិ? តយិទមេចំ ទេដ្ឋា។ សីលានិសំសទស្សនត្ថំ ហិ ឯត្ថ ញ្ញាតិទេកតោ ឃំ សីលានិសំសស្ស អទស្សនំ, តំ ឆ្លយិស្សា ទេសនាឃ

ការណន្តិ កស្មា អារព្ភន្តិ ចិទេឃ្យាតំ សីលានិសំសស្ស អទស្សនតោតិ អត្ថោ។ អាបន្នោ ឯច ហោតីតិ។ តេនាហ "សចេបិ"តិអាទិ។

សីលានិសំសទស្សនត្ថំ បន ឆ្លយស្ស អត្ថំ ចិចរិតុំ "តោស"ន្តិអាទិ ចុត្តំ។ អានិសំសោតិ ឧទយោ។ "សីលចា សីលសម្បន្នោ កាឃស្ស ភេទា បរំ

មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតី"តិអាទីសុ (ទី។ និ។ ២។១៥០; ៣។៣១៦; អ។ និ។ ៥។២១៣; មហាច។ ២៨៥) បន ចិបាកផលម្បិ

"អានិសំសោ"តិ ចុត្តំ។ កោ ចិសេសោតិ កោ ផលចិសេសោ។ កា ចឌ្ឍីតិ កោ អត្ថុទយោ។ ចិជ្ជមានោបិ ក្រោណ ឃាថាចតោ ចិកាចិតោ

ឧច អកិរូចិ ឧប្បាទេតិ, ត អចិកាចិតោ, តស្មា ឧកត្តតោ អានិសំសកិត្តនំ ឆ្លដ្ឋិតព្ពមេចាតិ ទស្សេតុំ ចិសកណ្ដកចាណិជោ ឧទាហដោ។

តត្ថ គុឡញ្ច នាម ឧច្ឆុរសំ បចិត្វា ចុណ្ណាទីហិ មិស្សិត្វា សម្បិណ្ឌេត បិណ្ឌីកតំ ផាណិតំ អបិណ្ឌិតំ (ទចីកតំ) ឈណ្ឌំ កិជ្ជកត្តមំ សក្ខរា នាម

ផលិកសទិសា សក្ខរាទីតិតិ អាទិ-សទ្ទេត មច្ឆណ្ឌិកាតំ សង្គហោ។ តស្មិំ ការេល គុឡអាទីសុ ចិសកណ្ដកចោហារោ អបច្ចត្តេទេស បចុរោតិ

"បច្ចត្តកាមំ កត្វា"តិ ចុត្តំ។ ទាររកេ ច បលោបេសុំ "ចិសកណ្ដកំ ឃា គណ្ហថា"តិ។

បិទោយាតិ បិឃាយិតត្តោ។ បិឃស្ស នាម ទស្សនំ ឧកត្តតោ អភិតត្តិតព្ពំ ហោតីតិ អាហ "ចិឃចក្ខូហិ សម្បស្សិតព្ពោ"តិ។

បីតិសមុដ្ឋានបសន្នសោមរូបបរិគ្គហតីយ្យាចក្ខូ "បិឃចក្ខូ"តិ ចុច្ចតិ។ តោសត្តិ សព្រហ្មចារីនំ មនចឌ្ឍនកោតិ បីតិមនស្ស បរិវ្រូហតតោ

ឧបនូបរិ បីតិចិត្តស្ស ឧប្បាទកោ។ គរុដ្ឋានិយោតិ គរុករណស្ស ឋានភូតោ។ ជានំ ជានាតីតិ ញាណេន ជានិតព្ពំ ជានាតិ។ ឃថា ចា

អញ្ញោ អជានន្តាបិ ជានន្តា ចិឃ បចត្តន្តិ, ត ឧចមយំ, អយំ បន ជានន្តោ ឧច ជានាតិ ។ បស្សំ បស្សតីតិ ទស្សនភូតេន បញ្ញាចក្ខុនា

បស្សិតព្ពំ បស្សតិ, បស្សន្តោ ឧច ចា បស្សតិ។ ឧចំ សម្មាចតីយោតិ ឧចំ ចិញ្ញុតាឃ បណ្ឌិតភាវេន សម្មានេតព្ពោ។

សីលេស្វេចស្ស បរិបូរការីតិ សីលេសុ បរិបូរការី ឧច ភចេយ្យាតិ ឧចំ ឧត្តរបទាចធារណំ ទដ្ឋព្ពំ។ ឧចញ្ហិ ឆ្លយិតា បទេន ឧបរិសិក្ខាត្តយំ

អតិចត្តិតមេច ហោតិ។ ឃថា បន សីលេសុ បរិបូរការី នាម ហោតិ, តំ ផលេន ទស្សេតុំ "អជ្ឈត្ត"ន្តិអាទិ ចុត្តំ។

ចិបស្សនាធិដ្ឋានសមាធិសំចត្តកិតាឃ ហិ ឆ្លឆ សីលស្ស បរិបូរី, ត កេចលំ អខណ្ឌាទិកាចមត្តំ។ តេនាហ "ឃានិ តោ បន តានិ

អខណ្ឌានិ...បេ... សមាធិសំចត្តកានី"តិ។ ឧចញ្ច កត្វា ឧបរិ សិក្ខាត្តយំ សីលស្ស សម្ភារភាវេន គហិតន្តិ សីលស្សេចត្ថ បធានគ្គហណំ សិទ្ធំ

ហោតិ។ តថា ហិ ចិត្តេកគ្គតាសង្ខារបរិគ្គហាតំ សីលស្សានុរក្ខកាចំ ចក្ខតិ។ ឃំ បត ចក្ខតិ "សិក្ខត្តយសេងហិតា ឌាថា"តិ (យ។ តិ។ អដ្ឋ។ ១។ ៩៤), តំ ឋាតរាសយិ សិក្ខាតំ ឋាឆ កហិតតាយត្តំ សន្ធាយ ចុត្តំ, ត បឆាតការេចត កហិតតំ។ ឃឌិ ឲចំ ពធំ សីលស្ស អប្បយត្តកតាចេតំ។ ចុត្តមេញ្ញាតំ "អប្បយត្តកំ ខោ បនេតំ, កិក្ខចេ, ឌូរយត្តក"ត្តិ (ឌី។ តិ។ ១។លិ)។ តំ បុថុជ្ជនកោចទំ សន្ធាយ ចុត្តំ។ តថា ហិ តត្ថ ត តិប្បេឆសតោ សីលំ ចិកត្តំ, ឲចំ ពត្វា តត្ថ សីលយត្តកត្តិ យត្តគ្គហណំ សយត្ថិតត្តិ ឥដ្ឋព្វំ។ អត្ថេតតាតិ អលណ្ឌាឌិការេចត, ពស្សចិ ចា អហាបតេត ស្ថបបត្ថេត។ អាកាទេតាតិ ពទលោត សយ្យាឥតេត។ ចិត្តសេយចេតិ ចិត្តសេយាឆាទេត។ ឃុត្តេតាតិ អចិឃុត្តោ បសុតោ។ ឃោ សេត្តាត សត្តំ ឈាតកាចតំ អតត្យុត្តោ, សោ តំ ឌាហិ តីហទតិ តាយ។ ឃោ អាទកិត្វា អត្ថទា សេក្ខាចំ អាបជ្ជតិ , សោ តំ ចិតាសេតិ តាយ។ ឃោ បត ថ្វាឌិសោ អហុត្វា ឈាតំ ស្ថបសយ្យជ្ជ ចិហទតិ, សោ អតិទាកតញ្ញាតោតិ ឥស្សេត្តា "ឌាហិ អតីហដ្ឋញ្ញតោ"តិអាឌិយាហ។

អតិច្ចស្ស ខោក្ខយកឆយ្ហស្ស, អតិច្ចត្តិ ចា អនុបស្សតា អតិច្ចានុបស្សតា។ តថា ទុក្ខានុបស្សតា អតត្តានុបស្សតា ច។ តស្សេច តិព្វិត្ភតាកាទេត បចត្តា អនុបស្សតា តិព្វិឌានុបស្សតា។ ចិទជ្ជតាកាទេត បចត្តា អនុបស្សតា ចិទាកានុបស្សតា។ តិទោឆស្ស អនុបស្សតា តិទោឆានុបស្សតា។ បដិតិស្សជ្ជតចសេត បចត្តា អនុបស្សតា បដិតិស្សគ្គានុបស្សតា។ ឬញ្ញាការកេតា កិព្វ តត្ថ លទ្ធកាឃចិចេកតាឃ សយឆចិបស្សតាចសេត ចិត្តចិចេកំ បរិទ្វ្វាហេត្តា ឃថានុសិដ្ឋំ បដិបត្តិយា ទលិកំ សាសតព្វ អត្តតោ ចិសេសាធិកយដ្ឋាតក្ខំ ឬញ្ញាការព្វ ស្ថបសោគយាតោ ក្យលចិសេសាធិដ្ឋាតកាចាបិឥតេត ចិញ្ញាតំ អត្ថតោ តំ ទ្វ្វាហេត្តា តាយ ហោតីតិ ចុត្តំ "ទ្វ្វាហតា ឬញ្ញាការាត"ត្តិ។ តេតាហ "ឲត្ថ ចា"តិអាឌិ។ អឃសេច ឬញ្ញាការាតុទ្វ្វាហតចិញ្ញាប្បសត្ថាតំ កាឌតំ, ត សេតាសតបតិដ្ឋាបតត្តិ ឥស្សេត្តា អាហ "ឲពក្ខយកាឌិ…បេ… ឥដ្ឋព្វា"តិ។ ឬញ្ញាការគ្គហណេត ចេត្ថ អទញ្ញាទុក្ខម្ពុលិឌិ សត្តំ បឆាតានុឃោកក្ខយំ សេតាសតំ កហិតត្តិ ឥដ្ឋព្វំ។

តណ្ហាចិចទិតសេឆសតាតិ "អជ្ឈត្តិកស្ស ស្ថបិឌាឃា"តិ (ចិក។ ៥៦លិ) អាឌិតឃប្បចត្តំ តណ្ហាចិចទិតសុត្តំ។ តណ្ហាបដ្ឋាតត្តាតិ តណ្ហាសត្តិស្សឃត្តា។ ត ហិ តណ្ហាចិទហិតា យាតឌិដ្ឋិបចត្តិ អត្ថិ។ យាតឌិដ្ឋិយោ ឌូសទិត្វាតិ ឥស្សេតត្ថតាឃ យាតឌិដ្ឋិយោ ឌូការេហត្វាតិ អត្ថេ។ កហណត្ថេយេច ហិ ឥសេតត្ថឆយ្ហស្ស ឥសេតាឃ ឌូសទណំ។ តណ្ហាយាតឌិដ្ឋិយោ បបញ្ចត្តឃំ សត្តសត្តាតស្ស សំសារេ បបញ្ចតតោ អនុប្បពត្តតចសេត ចិត្តាទលតោ។ សីលបដ្ឋាតត្តាតិ សីលាធិដ្ឋាតត្តា។

អធិចិត្តសិក្ខា ចុត្តាតិ អាតេត្វា សម្ពត្ធា។ ចិបស្សតាចសេត ឬញ្ញាការចទ្ធតេតិ ឃោជតា។ ទ្វេបិ សិក្ខាតិ អធិចិត្តាធិបញ្ញាសិក្ខា។ សង្គហេត្វាតិ អធិសីលសិក្ខាឃ សទ្ធិំ សង្គហេត្វា ចុត្តា។ ឃឌិ ឲចយំ សិក្ខត្តយសេងហិតា ឌាថាតិ សិក្ខត្តយាតិសំសប្បការសតី សិយាតិ អនុយោគំ សន្ធាយាហ "ឲត្ថ ចា"តិអាឌិ។ តត្ថ ឃំ ចត្តព្វំ, តំ ហេដ្ឋា ចុត្តមេច។ ឋាត្រ្តិឃសំចទោ ចិឃ បិតិយោក្ខសំចទស្ស ចត្យបិទិសុទ្ធិសីលស្ស អាទក្ខក្ខតា ចិត្តេកគ្គតា ចិបស្សតា ច ឋាឆ កហិតាតិ តត្ថកឃំ អប្បឆាតំ, សីលេយេច បត បឆាតការេចត កហិតត្តិ ចេឌិតព្វំ។ តេតាហ "សីលេនុទក្ខិកា ឲចា"តិអាឌិ។

ឌាលចតទស្សុលត្តិ សយុប្បត្តព្យាធិទុក្ខតោ ឌាលចតាទំ, តំ អកិកចិតុំ សយត្ថំ ឈាតស្សុលំ ស្ថប្បជ្ជតិ។ ឌាលចយយត្តំ ហោតិ, តេត ឥព្យហអត្តសិតេហេត ចិលុត្តហឥឃោ ក្យសលឆយ្ហ លទ្ធេត្តា សោ តថាទ្វុបេសុ…បេ… បេសិតោ ហោតិ។ ឌាលចយយត្តំ ចា សិតេហោ ត

ហោតិ “សុទ្ធា សង្ខារបុញ្ញា”តិ ឃាចាចស្សេតេ អហំការយមំការាកាចតោ។ ក្ខត្តិក្លកេឃ លុជាកិកចំ សន្ធាឃាហ “សចេបិស្ស អត្ថាតិ ចាហិ តិក្លូបត្តិ”តិ។ ញ្សាឆិកឃំ សន្ធាឃាហ “ស្កស្សុស្សតិ ចិសុស្សតី”តិ។ អាជិ-សទ្ទេត ពហិតំ ចោរកឃំ សន្ធាឃាហ “លល្វាលល្វិកោ ចា”តិ។ ស្កេឃស្សាតិ សយឆចិបស្សតាក្ខឃស្ស។ ឧត្ត ច “អដ្ឋត្ថំ ចេតោ...បេ... សុញ្ញាការាត”ត្តិ ឮាយេហិ ចិសេសតិទ្ធឆកាពិឃកាចាបិចេតេត សីលំ រក្លិតុំ សមត្ថា ឧច ចិត្តកក្កុតាចិបស្សតា ពហិតា។ ឃស្មា បរេតា ឈាតចិយោក្លមលិកិញ្ញាលអឆិដ្ឋាតការចា សីលស្ស ស្កន្ធេដ៏, តស្មា តស្ស កិឃ្យាបិ សម្ពារក្សតា ឧច ចិត្តកក្កុតា ចិបស្សតា តត្ត តត្ត ពហិតាតិ ចេជិតព្វា។

សីលាទីតិ អាជិ-សទ្ទេត ឃធាចុត្តចិត្តកក្កុតាចិបស្សតា សង្គហាតិ, សីលស្ស ចា ម្វលការលក្សតំ សន្ធំ ពម្ពស្សពតជាលាល្លា សង្គហាតិ ពម្ពបឆសម្ពាទីដ្ឋី ចា។ សីលតិ្យាតជញ្ញាយ្បិ បុញ្ញាកិរិឃាចត្ថុ តេតេច បរិសោឆិតំ យហប្បលំ ហោតិ យហាតិសំសត្តិ។ លិកី អស្សត្តិ លិកា សាឃ សំចរលាសីលបរិបូរលំ បិញ្ញព្ឋឃំ អាពតំ កិមីជិសំ កពចា អត្ជាតាតីតិ? ត កពចា សការេចត ព្រាជិសំ អត្ជាតាតិ, យហាការុលិកតាឃ បត បុក្កលញ្ញាសឃេត ឧចំ ចុត្តត្តិ ជស្សេត្វា “ត ចេតព្វា”តិអាជិយាហ។ តត្ត ឈាសេសសតំ លិត្តកេធា ត ចាធំ បឃុត្តំ កលោតិ លិត្តកេធា ម្វកោ ចិឃ ហុត្វា ខ្ពការបរិកធាតិមិត្តចិញ្ញាត្តិបឃុត្តំ ឈាសេសតំ ចាធំ ត កលោ ត ពេឆឃ្យាតិ អទេត្វា។ បុក្កលញ្ញាសឃចសេតាតិ សទ្ទេបតោ ចុត្តមត្វំ ចិចរេត្វា “ឃេសត្យ៉ា”តិអាជិយាហ។ រសោ សកាចក្សតោ អាតិសំសោ រសាតិសំសោ។

បច្ចយជាតការាតិ ចីចរាជិបច្ចយចសេត ជាតការា។ “ចេចាតំ ចា”តិ ចុត្តចចតំ បិពជីកាត្យាហ “ចេចាបី”តិអាជិ។ “បច្ចិមេ ពហបតឃោ អាតិសំសា”តិអាជីសុ (ជី។ តិ។ ១.១៥០) អតិសំសសទ្ទោ ផលបរិឃាឃោបិ ហោតីតិ អាហ “ស្កឃមេតំ អត្ថតោ ឧព”ត្តិ។

សស្សុសសុរា ច តប្បក្ខិកា ច សស្សុសសុរបក្ខិកា។ តេ ញាតិឃោតិសម្ពត្ធេត អាចាហចិចាហសម្ពត្ធចសេត សម្ពត្ធា ញាតី។ សាលោហិតាតិ ឃោតិសម្ពត្ធចសេត។ ឧពលោហិតសម្ពត្ធាតិ ឧពេត សយាតេត លោហិតសម្ពត្ធេត សម្ពត្ធា។ បេច្ចកាចំ ពតាតិ បេត្យបត្តិចសេត តិព្វត្តិ ស្កបពតា។ តេ បត ឃស្មា ញ្ចឆ ពតកាលកិរិឃា ការេលត ពតជីចិត្យបច្ឆេជា ហោត្តិ, តស្មា ចុត្តំ “កាលកតា”តិ។ បសត្តចិត្តាតិ បសត្តចិត្តកោ។ កាលកតោ បិតា ចា យាតា ចា បេតឃោតិ ស្កបបត្តាតិ អធិការតោ ចិញ្ញាឃតីតិ ចុត្តំ “យហាតិសំសមេច ហោតី”តិ, តស្ស តធា សីលសម្បត្តាតិ អធិប្បាឃោ។ អរិឃការេច បត សតិ ចត្តព្វមេច តត្ថិ។ តេតាហ “អតេតកាតិ ពប្បសតសហស្សានី”តិអាជិ។ ញាហុការត្តំ ញាហុបការំ ស្កបសគ្គមត្តំ អកិចាជតាជិចសេត ស្កបកមតំ។ បឃិរុបិសត្តំ ស្កបដ្ឋាតត្តំ។

៩៩។ អទេវាត្តិរិតាតិ មធ្ឋិតា។ ស្កគ្គណាតិ រិញ្ញាតា អតកិរតិ អតត្វឃោកោ។ សីលចា កិញ្ច អត្តតោ សីលលល្វកេឃត សយាហិតោ ចិបស្សកោ ច បច្ចយឈាតេតត អទតិឃា រតិឃា ច សហិតា អកិកចិតាច ហោតីតិ អាហ “សីលាជិក្យាលាឃុត្តេតចា”តិអាជិ។

ចិត្តប្រោរេសា កាឃតីតិ កឃំ។ អារម្មលំ កាឃតិ ឧតស្មាតិ កឃំ។ បុរិមចារសជិសត្តា ចុត្តតឃមេចាតិ អតិជិសិត្វាបិ បុត តំ ជស្សេតុំ “សីលាជិក្យាលាឃុត្តោ ហិ”តិអាជិ ចុត្តំ។ ចេទស្ស ហេដ្ឋា តិសិត្តត្តា ចេចតាឃ ជារកា សកការេចត សណ្ឋាតុំ សុលេត ចត្តិតុំ អសក្កោត្តា អសមត្វា។

អធិកំ ចេតោតិ អភិចេតោ, ឧបចារជ្ឈានចិត្តំ។ តស្ស បន អធិកតា បាកតិកកាមាវចរចិត្តេហិ សុន្ទរតាយ សបដិបក្ខតោ វិសុទ្ធិយា ចាតិ អាហ “អភិក្កន្តំ វិសុទ្ធចិត្ត”ន្តិ។ អធិចិត្តន្តិ សមាធិមាហ, សោ ច ឧបចារសមាធិ ទដ្ឋព្វោ។ វិវេកជំ បីតិសុខំ, សមាធិជំ បីតិសុខំ, អប្បីតិជំ ឈានសុខំ, សតិបារិសុទ្ធិជំ ឈានសុខន្តិ ចតុព្ពិធម្បិ ឈានសុខំ បដិបក្ខតោ និក្ខន្តំ ឧបាទាយ “នេក្ខម្មសុខ”ន្តិ វុច្ចតីតិ អាហ “នេក្ខម្មសុខំ វិន្ទតី”តិ។ ឥច្ឆិតិច្ឆិតក្ខណេ សមាបជ្ជិតុំ សមត្ថោតិ ឥមិនា តេសុ ឈានេសុ សមាបជ្ជនវសីភាវមាហ, “និកាមលាភី”តិ បន វចនតោ អាវជ្ជនាធិដ្ឋានបច្ចវេក្ខណវសិយោបិ វុត្តា ឯវាតិ វេទិតព្វា។ សុខេនេវ បច្ចនីកធម្មេ វិក្ខម្ភេត្វាតិ ឯតេន តេសំ ឈានសុខខិប្បាភិញ្ញតញ្ច ទស្សេតិ។ វិបុលានន្តិ វេបុល្លំ បាបិតានំ។ ឈានានំ វិបុលតា នាម សុភាវិតភាវេន ចិរតរប្បវត្តិ, សា ច បរិច្ឆេទានុរូបេន ឥច្ឆិតវេលាតិ “វិបុលាន”ន្តិ វត្វា “យថាបរិច្ឆេទមេវ វុដ្ឋាតុំ សមត្ថោតិ វុត្តំ ហោតី”តិ អាហ។ បរិច្ឆេទកាលញ្ហិ អប្បត្វាវ វុដ្ឋហន្តោ អកសិរលាភី ន ហោតិ យាវទិច្ឆកំ បវត្តេតុំ អសមត្ថត្តា។ ឥទានិ តទេវ យថាវុត្តេ សមាបជ្ជនាទិវសីភាវេ វ្យតិរេកវសេន វិភាវេតុំ “ឧកដ្ឋោ ហី”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ លាភីយេវ ហោតីតិ ឥទំ បដិលទ្ធមត្តស្ស ឈានស្ស វសេន វុត្តំ។ តថាតិ ឥច្ឆិតិច្ឆិតក្ខណេ។ បរិទត្តិកេតិ វសីភាវស្ស បច្ចនីកធម្មេ។ ឈានាធិគមស្ស បន បច្ចនីកធម្មា បគេវ វិក្ខម្ភិតា, អញ្ញថា ឈានាធិគមោ ឯវ ន សិយា។ កិច្ឆេន វិក្ខម្ភេតីតិ កិច្ឆេន វិសោធេតិ។ កាមាទីនវបច្ចវេក្ខណាទីហិ កាមច្ឆន្ទាទីនំ វិយ អញ្ញេសម្បិ សមាធិបារិពន្ធិកានំ ទូរសមុស្សារណំ ឥធ វិក្ខម្ភនំ វិសោធនន្តិ វេទិតព្វំ។ នាឡិកាយន្តន្តិ កាលមាននាឡិកាយន្តន្តិ អាហ។

វិសេសេន រូបាវចរចតុត្ថជ្ឈានំ សព្ពសោ វសីភាវាបិតំ អភិញ្ញាបាទកន្តិ អធិប្បាយេនាហ “អភិញ្ញាបាទកេ ឈានេ វុត្តេ”តិ។ អនុប្បន្នានម្បិ បន អធិដ្ឋានតាយ បាទកមេវ វុទ្ធសា ចិត្តបរិទមនេន វិនា តទភាវតោ។ “ឯវមភិញ្ញាបាទកេ រូបាវចរជ្ឈានេ វុត្តេ រូបាវចរតាយ កិញ្ចាបិ អភិញ្ញានំ លោកិយវារោ អាគតោ”តិ អយមេត្ថ អធិប្បាយោ។ តត្ថ អភិញ្ញាវារេ ចត្តារិ...បេ... អរិយមគ្គា សីលានំ អានិសំសោ សម្បន្នសីលស្សេវ លាភតោ។ បរិយាទិយិត្វាតិ គហេត្វា។

អង្គសន្តតាយាតិ នីវរណាទីនំ បច្ចនីកធម្មានំ សុទូរតរភាវេន ឈានង្គានំ វូបសន្តតាយ, និព្ពុតសព្វទរថបរិឡាហតាយាតិ អត្ថោ, យតោ តេសំ ឈានានំ បណីតតរាទិភាវោ។ អារម្មណសន្តតាយាតិ រូបបដិឃាទិវិគមេន សណ្ហសុខុមាទិភាវប្បត្តសន្តភាវេន។ យទគ្គេន ហិ តេសំ ភាវនាភិសមយសង្ខាវិតសណ្ហសុខុមាការានិ អារម្មណានិ សន្តានិ, តទគ្គេន ឈានង្គានិ សន្តានិ វេទិតព្វានិ។ អារម្មណសន្តតាយ សន្តតា លោកុត្តរធម្មារម្មណាហិ បច្ចវេក្ខណាហិ ទីបេតព្វា។ វិមុត្តា វិសេសេន មុត្តា។ យេ ហិ ឈានធម្មា តថាបវត្តបុព្វាភោគភាវតាហិ តន្តិសេសតាយ សាតិសយំ បដិបក្ខធម្មេហិ វិមុត្តិវសេន បវត្តន្តិ, តតោ ឯវ តថាវិមុត្តតាយ បិត្វា អគ្គ វិស្សដ្ឋអគ្គបច្ចគ្គា វិយ ក្យាទោ និរាសង្កភាវេន អារម្មណេ អធិមុត្តា ច បវត្តន្តិ, តេ វិមោក្ខាតិ វុច្ចន្តិ។ តេនាហ “វិមោក្ខាតិ បច្ចនីកធម្មេហិ វិមុត្តត្តា អារម្មណេ ច អធិមុត្តត្តា”តិ។ យទិបិ អារម្មណសមតិក្កមវសេន បត្តព្វាតិ អារុប្បាតិ, ន អង្គាតិក្កមវសេន, តថាបិ យស្មា អារម្មណេ អវិរត្តស្ស ឈានសមតិក្កមោ ន ហោតិ, សមតិក្កន្តេសុ ច ឈានេសុ អារម្មណំ សមតិក្កន្តមេវ ហោតិ, តស្មា អារម្មណសមតិក្កមំ អវត្វា “រូបាវចរជ្ឈានេ អតិក្កមិត្វា”តិ ឥទមេវ វុត្តំ។ អតិក្កម្ម រូបេតិ បាឡិយំ “សម្បាទេតព្វា, បស្សិតព្វា”តិ វា កិញ្ចិ បទំ ឥច្ឆិតព្វំ, អយុត្តបរិកប្បនេន បន បយោជនំ នត្ថីតិ “សន្តាតិ បទសម្ពន្ធោ”តិ វុត្តំ។ ឯវញ្ច កត្វា តេន វិរាគភាវេន តេសំ

សត្តាតិ អយម្បិ អទ្ធា ចិកាចិតោ ហោតិ ទ្វេបញ្ញាតានិត៌ ចិយ តត្ថិ ឲុតេវ អារម្មណក្ខណំ ចា ផលក្ខណំ ចា ទ្វេបត្តិ អទ្វេបិ អទ្វេបិ ឲុច អារុប្បា តេនាហ "អារម្មណតោ ច ចិបាកតោ ច ទ្វេបចិរហិតា"តិ តាយកាយេតាតិ សហជាតតាយសម្ពុទោត

ឲលិ សំយោជេត្ថិតិ ពាន្តត្ថិ រកហិតិ អាហ "លទ្ធកតិ"តិអាទិ អសម្ពុទ្ធិត្តុរាកាឌិកស្ស ហិ លទ្ធានិតំ អាយតិ លទ្ធានិហិ សម្ពន្ទ្ធេ, សម្ពុទ្ធិត្តុរាកាឌិកស្ស បត តំ តត្ថិ កតាតម្បិ កម្មាតំ អសមត្ថកាចាបត្តិតោតិ រាកានិតំ អត្ថយតោ ច សំយោជនទ្ធេ សិទ្ធេតិ អាហ "លទ្ធកតិ...បេ... ចុទ្ធត្ថិ"តិ បរិក្ខេយតាតិ សមុទ្ធេងេត សប្ពេសា អាយតិ អនុប្បជ្ជនេត បដិបក្ខឆម្មាតំ អតចសេសតោ សចតតោ បិញអតតោ សោរតោ, អរិយមគ្គោតិ អាហ "សោរតាតិ ច មគ្គស្សតំ អធិចចត"ត្ថិ តំ សោតំ អាទិតោ បត្តោ អធិកន្តិតិ សោតាបន្នោ, អដ្ឋមកោ តេនាហ "តំសមក្កីបុគ្គលស្សា"តិ, បឋមមគ្គក្ខណេ បុគ្គលស្សាតិ អធិប្បាយោ ព្ពុឆ បត បត្ត-សទ្ទោ "ផលសទ្ធិកិរិយាយ បដិបន្នោ"តិអាទីសុ (អ តិ ប ៤៥៨) ចិយ ចត្តមាតកាលិកោតិ អាហ "មគ្គេត ផលស្ស តាមំ ជិត្ត"ត្ថិ អតីតកាលិកទេ្ត បត សរសតោច តាយលិកោ សិយា ចិទ្វេបំ សត្តុក្ខ ចិសាបាយាសំ តិបិតេតីតិ ចិតិបិតោ, អបាយទុក្ខេ លិបតកោ ឆម្មោតិ សការេចា តេនាហ "អត្តាត"ត្ថិអាទិ កម្មាតិ អចិតិបិតឆម្មតាយ កាកណំ បុន្តិ អបាយំ កមេត្តិតិ អបាយកមតិយា សម្ពុទ្ធិតិ សម្ពោធិ, អរិយមគ្គោ សោ បត បឋមមគ្គស្ស អធិកតត្តា អចសិទ្ធេ ឲុច អធិកត្តត្តាការេចត ព្ពុទ្ធិតេព្ពាតិ អាហ "ខ្ពបរិយគ្គតួយ"ត្ថិ

ចណ្ណកលតត្ថិ ចុត្តាតិ,ត បហាតព្ពាតីតិ អធិប្បាយោ ឋ្ជិញអាទិកាតំ រាកានិតំ សម្ពុទ្ធិត្តតចសេត បចត្តមានោ ទុតិយមគ្គោ អចសិទ្ធេតំ តេសំ តនុកាចាបត្តិយា ខ្ពប្បន្ទោ តាម ហោតីតិ ចុត្តំ "រាកទោសមោហានំ តនុត្តា"តិ អធិចុប្បត្តិយាតិ កទាចិ ករហចិ ខ្ពប្បជ្ជនេត បរិយុដ្ឋានមន្ទតាយាតិ សមុទាចារមុទុតាយ អកិណ្ណា ខ្ពប្បជ្ជត្ថិ តជ្ជស្ស អយោតិសោមនសិការស្ស អតិពទ្ធកាចតោ មទ្ធមទ្ធា ខ្ពប្បជ្ជត្ថិ ចិបល្លាសាតំ តប្បច្ចយាតត្ថា មោហមាតានិតំ មុទុតរកាចតោ ពហលិច ខ្ពប្បជ្ជត្ថិ ចត្ថុបដិសេចតតោតិ អធិប្បាយោ តេនាហ "តចា ហិ"តិអាទិ

សកិ អាកមតឆម្មោតិ បដិសត្ថិចសេត សកិ មេច អាកមតសការេចា ឲុកចារំ មេច...បេ... អាកន្ត្វាតិ ព្ពយិតា បញ្ចុសុ សកទាកាមីសុ ចត្តារោ ចជ្ជេត្វា ឲុកោរមេច កហិតោតិ ទស្សេន្តោ "យោបិ ហិ"តិអាទិមាហ តត្ថ យ្ហាមំ បញ្ចមកោ សកទាកាមី "ព្ពុឆ មគ្គំ ការេត្វា ឯចលោកេ តិព្ពតេ្តា, តត្ថ យាចតាយុកំ ឋត្វា បុត ព្ពុទ្ធបបជ្ជិត្វា បរិតិព្ពាយតី"តិ ចុត្តោ, តស្ស ឲុកពីជិតា សត្ថិ កិ តាតាករណត្ថិ? ឲុកពីជិស្ស ឲុកា បដិសត្ថិ, សកទាកាមិស្ស ទ្វេ បដិសត្ថិយោតិ ព្ពុឆំ តេសំ តាតាករណំ យស្ស ហិ សោតាបន្នស្ស ឲុកំ មេច លទ្ធពីជំ, ត ឲុកំ អត្តភាចគ្គហណំ, សោ ឲុកពីជីតិ

ហេដ្ឋាតិ "អមហគ្គតក្ខមិយ"ត្ថិ ហេដ្ឋា សប្ពន្ទនេត ហេដ្ឋាភាកស្ស ហិតាតិ ហេដ្ឋាភាកិយា, តេសំ តាតីតិ ឋូរព្ពាកិយសំយោជនាតិ កាមាចចរេ តិព្ពត្តតិមេច អជ្ឈត្តំ សំយោជតត្តា តថា ហេស ទូរេតាបិ អាចត្តិឆម្មោ ឲុចាតិ ទស្សេតុំ កិលពញព្ពុសមទ្ធាទយោ ខ្ពបមាការេចត ចុត្តា ឋូបបាតិកោតិ ព្ពុយិតា កព្ភចាសទុក្ខាកាចមាហ តត្ថ បរិតិព្ពាយីតិ ព្ពុយិតា សេសទុក្ខាកាចំ តត្ថ បរិតិព្ពាតតា ចស្ស កាមលោកេ លទ្ធពីជស្ស អបុតាគមចសេតចាតិ ទស្សេតុំ "អតាចត្តិឆម្មោ"តិ ចុត្តំ

᪙᪔᪨ ᨠᩮᩅᩃᩦᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨾᩥᩔᩣ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨸᨬ᩠ᨧᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣᨸᩥ ᩈᩦᩃᩣᨶᩴ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᨲᨴᩅᩥᨶᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩣᨸᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᩋᩣᨠᩘ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ ᨧᩮ…ᨸᩮ… ᩏᨷᩣᨴᩥᨿᩣᩉᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩪᨲᩮᨶ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩋᩣᩈᩅᨠ᩠ᨡᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨹᩃᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᩣᩈᩅᨠ᩠ᨡᨿᨬᩣᨱᩴ”ᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨸᩥ ᨨᩊᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩣᩈᩅᨠ᩠ᨡᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩔ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩔ ᩈᩦᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᨠᩥᩃᩮᩈᩔ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᩉᩥᨲᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨿᩴ ᨸᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶ ᨽᩣᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨷᩣᩉᩥᩁᨠᩣᨶᩴ ᨷᩣᩉᩥᩁᨠᩣ ᨧ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᨳᩣ ᨧ᪨ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᨳᩣᨿ ᩈᩮᨶ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨲᩣᩉᩥ, ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᨳᩣᨿ ᨲᨴᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩥᨭᨠᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨶᩔ ᩅᩥᨿ ᩈᩮᨶᩣᨿ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨲᩮᨶ᪨ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᨶ ᨷᩣᩅᩥᩃᩴ ᩈᩮᨶᩣᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩮᨶᩣ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶᩣᨸᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮ (ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ᪨ ᪒᪨᪒᪙᪕) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

᪙᪕᪨ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᨡᨿᩣᨲᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨾᨣ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᨸᩉᩦᨶᩣᩅᩈᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩋᩣᩈᩅᩮᨿᩮᩅ ᨡᩮᨸᩮᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩋᩅᩈᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᩮᨸᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᩉ “ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᨡᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᨧᨶᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᩋᩣᩈᩅᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ, ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨠᩁᨱᩔᩣᨸᩥ ᩋᨶᩩᨸᩣᨿᨶᨲᩮᩣ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᩃᩮᩈᩮᩣᨸᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᩣᩈᩅᩅᩥᩁᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨿᨳᩣ “ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨬ᩠ᨧ ᨽᩣᩅᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪓, ᪑᪙᪒; ᨸᩮᨭᨠᩮᩣ᪨ ᪒᪒; ᨾᩥ᪨ ᨸ᪨ ᪑᪨᪑᪨᪙) ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩁᩣᨣᨲᩮᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩈᩥᨴ᩠ᨵᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩣᨶᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᩔᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩁᩣᨣᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᨽᩪᨲᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩁᩣᨣᩣᩅᩥᩁᩣᨣᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨾᩣᨵᩥᨹᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩣᨵᩥᩔ ᨹᩃᩴ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩈᨾᩣᨵᩥᨠᩣᩁᨱᩣᨿ ᩉᩥ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿ ᩋᩣᩉᩥᨲᨹᩃᩔ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩈᨾᩣᨵᩥᩔ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨹᩃᩮ ᨧᩮᨲᩮᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨹᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᨸᩁᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩅᩥᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᨿᩮᩅ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᨲᩮᩣᨥᩮᩣᩈᩣᨶᩩᨻᩮᩣᨵᨠᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣᨴᩥᨶᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣᨿᩮᩅ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩴ ᨬᩣᨱᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨸᩁᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩁᩈᩅᩥᨵᩴ ᨲᩴ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩅᨧᨶᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩥᨲᩮ ᨲᨴᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᨴᩔᩥᨲᩣ ᩑᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨴᩣᨿᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨸᨠᩣᩈᨶᩮᨶ ᩈᩦᩃᩮᨶ ᨲᨴᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᨴᩔᩥᨲᩣ ᩑᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩈᩦᩃᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ”ᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᨸᩩᨶ ᩅᨧᨶᩴ ᨶᩥᨣᨾᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨶᩥᨣᨾᨶᩴ ᩋᩣᩉᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨸᩩᨶᨷ᩠ᨷᨲᩥ ᩅᨧᨶᩮᨶᩣᩁᨾ᩠ᨽᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ “ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩈᩦᩃᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨿᩴ ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᨿᩴ ᨲᩴ “ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩈᩦᩃᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩑᨲᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩈᩦᩃᩔ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᨲ᩠ᨲᩁᩈᩅᩥᨵᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨠᩣᩁᨱᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩉᩥ “ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩴ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨴᩦᩈᩩ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩮᩈᩩ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩦᨸᩥᨠᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩥᨲᩣ, ᨲᨴᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥ ᨧ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨴᩦᨸᩥᨠᩣ, ᨻᩣᨲᩁᩮᩉᩥ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨴᩦᨸᩥᨠᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩮᨴᩦᨸᩥᨠᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᩴᩈᩦᩃᩴ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᨵᩴ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨾᩉᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᨶᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᨠᩣᩁᩥᨲᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪗᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪗᪐᪨ ᩅᩣᨴᩮᨲ᩠ᨳ ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩈᨲᩥ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨿᩴ ᩈᨾᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨶ ᩈᨭ᩠ᨮᩮᩈᩣ ᨾᩥᨲᩮᩣᨲᩥ, ᨾᩣᨶᩔ ᨸᨶ ᩈᨾᩦᨸᩮ, ᨲᩴ ᩏᨸᨾᩣᨶᩴ᪨ ᩏᨸᨾᩦᨿᨲᩥ ᩑᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩏᨸᨾᩣ, ᩏᨸᨾᩣᨿ ᨴᩦᨸᨠᩅᨧᨶᩴ ᩏᨸᨾᩣᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩏᨸᨾᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨸᨮᨾᩴ ᩏᨸᨾᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨴᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᩏᨸᨾᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ "ᩏᨸᨾᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩏᨸᨾᩴ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩥ ᨲᩮ ᩅᨲ᩠ᨳᩮᩁᩣᨸᩥ ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨣᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ "ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥᩔᩩ, ᨠᩥᨾ᩠ᨸᩮ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᨲ᩠ᨳ ᩋᨠᩣᩁᩣᨴᩥ ᩅᨲ᩠ᨳ ᨸᨭᩥᨻᩥᨾ᩠ᨻᨠᨽᩣᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣᨴᩥ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩣ᪨

ᨴ᩠ᩅᩣᨿᨲ᩠ᨳᩥ ᩁᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᩑᩅ ᩏᨸᨾᩣᨴᩔᨶᩅᩈᩮᨶᨸᩥ ᨶᩣᨶᩣᨶᨿᩮᩉᨸᩥ ᩈᨾᩩᨴᩮᩈᩮᨶ ᨶᩅᩣ᪨ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩮᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩈᩩᨡᩣᩅᨻᩮᩣᨵᨶᩮ ᨸᨮᨾᩴ ᩏᨸᨾᩣᨴᩔᨶᩮ ᩉᩮᨲᩩ, ᩑᩅᩴ ᨸᨮᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨴᩔᨶᩮ, ᩏᨸᨾᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᨸᩁᩥᩅᩣᩁᨱᩮ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩏᨸᨾᩣᨸᩁᩥᩅᩣᩁᨱᩮ ᨧᩣ"ᨲᩥ ᨸᩣᨠᨭᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲᩥ "ᩑᩅᩴ ᨶᨿᩣ ᩈᨭ᩠ᨮᩮᩅᩣ"ᨲᩥ ᨸᩣᨠᨭᩣ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨾᩩᨡᩔ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨿᨳᩣᩈᩩᨲ᩠ᨲᨴᩮᩈᩮ ᨧ ᩈᨭ᩠ᨮᩮᨸᩥ ᨾᩮᩣᨿ᩠ᩉᨴᩮᩈᩮ ᨧ ᨸᨴᩉᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᨠᩣᩈᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥ ᩅᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᨴᩣᨿ, ᩋᩦᨿᨲ᩠ᨳᩥ ᨧ ᨴᨿᩣ ᩑᨲᩣᨿ ᩈᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᩁᩮᨲᩣ ᩅᩣᨿᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩣᨸᩥᨿᨲ᩠ᨳᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᨴᨿᩣᨴᩣᨿ᪨ ᨲᩔᩣ ᨸᨶ ᩈᩩᨡᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩅᩈᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ, ᨿᨳᩣᨠᨲ ᨧ ᨾᩮᩣᨿ᩠ᩉᩴ ᨲᩣᨿ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᨳᩣᨠᨲ ᩈᩣᨸᩥᩔ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ᪨

ᨸᨠᨲᩥᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩮᩉᩥ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩅᨲ᩠ᨳᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨸᨠᨲᩥᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᨲ᩠ᨳ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩁᨩᩣᨴᩦᨶᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩁᨩᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩮᨱᩩ᪨ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᨦ᩠ᨣᨾᩃᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩔ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣᩁᨱᩣᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ᪨ ᩈᨦ᩠ᨠᩥᩃᩥᩔᨲᩥ ᩅᩥᨶᩔᨲᩥ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᩑᨲᩮᩉᩦᨲᩥ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩣ, ᨲᩮᩉᩥ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨶ ᩅᩥᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩴ᪨ ᨾᩃᩴ ᨾᩃᩴ ᨩᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩈᩮᨴᨸᨭᩥᨲᩴ ᩃᩅᩥᨿᩣ ᩏᨸᩁᩥ ᨮᩥᨲᩴ ᨾᩃᩴ ᨾᩃᩴ᪨ ᩋᩣᨴᩥᨾᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨾᩃᩴ ᨩᩃ᩠ᩃᨾᩮᩅ ᩋᩔᩩᨸᩥᩊ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᩈᩥᩃᩮᩈ᩠ᨾᩣᨴᩦᨶᩴ ᨲᨴᨬ᩠ᨬᨾᩃᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ᪨ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨶᨴ᩠ᨵᩅᩈᩮᨶ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣ᪨ ᩁᨦ᩠ᨣᩮ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩁᨦ᩠ᨣᩴ, ᩁᨦ᩠ᨣᨾᩮᩅ ᩁᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩴ ᨿᨳᩣ ᨣᩮᩣᨸᨾᩮᩅ ᨣᩮᩣᨸᨩᩣᨲᩴ᪨ ᩏᨸᨶᩣᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨶᩦᩃᨠᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᨶᩦᩃᩅᨱ᩠ᨱᨲᩣᨿ᪨ ᨸᩃᩣᩈᨶᩦᩃᩣᨴᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨠᩣᩊᩋᩈᨶᩣᨴᩥᨠᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩉᩃᩥᨴ᩠ᨴᩥᨠᨦ᩠ᨣᩩᩈᩣᩃᩣᨴᩥᨠᩮᩣ ᨸᩦᨲᨠᩁᨦ᩠ᨣᩮᩣ᪨ ᩃᩣᨡᩣᨸᨲ᩠ᨲᨦ᩠ᨣᩁᩈᩣᨴᩥᨠᩮᩣ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨠᩁᨦ᩠ᨣᩮᩣ᪨ ᨾᨬ᩠ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩣᩊᩃᩮᩣᨴ᩠ᨴᩣᨴᩥᨠᩮᩣ ᨾᨬ᩠ᨩᩥᨭ᩠ᨮᩁᨦ᩠ᨣᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨴ᩠ᨴᩩ ᩁᨩᩥᨲᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩅᨱ᩠ᨱᨾᩮᩅᩔᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᩁᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩴ ᩈᨾᩴ ᩈᩩᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᨾᩣᨶᩴ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᨲᩩ ᩁᩮᩣᨶ ᩁᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩁᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩔ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩣᩈᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨸᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩅᨲ᩠ᨳᩮ ᩁᨦ᩠ᨣᩣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᩏᨸᨠᩣᩁᩮᩣᨸᨾᨲ᩠ᩅᩣ, ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᨴᩔᨶᩮᨶ ᨸᨶ "ᩈᩥᨿᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥ

កោចិ វិសេសោ”តិ អធិប្បាយេន វុត្តន្តិ “កស្មា បនា”តិអាទិនា ចោទនោ អត្ថវិសេសោតិ ទស្សេន្តោ “វាយាមមហប្ផលទស្សនត្ថ”ន្តិអាទិមាហ។ ឯត្ថ ច សំកិលិដ្ឋចិត្តវិសោធនវិធានេន សំកិលិដ្ឋចិត្តំ និទស្សិតន្តិ បដិញ្ញា, វាយាមមហប្ផលទស្សនត្ថន្តិ ហេតុអត្ថោ។ យថា ហីតិអាទិ អន្វយតោ។ ន តត្ថ ជាតិកាញ្ចនេ វិយាតិអាទិ ព្យតិរេកតោ។ សទិសូទាហរណំ បន មលគ្គហិតកំសបាតិអាទិ ទដ្ឋព្វំ។ ឯវំ ចិត្តម្បីតិអាទិ ឧបមេយ្យស្ស ឧបនេយ្យាបនយនំ។ តត្ថ បកតិយាតិ អភិក្ខណេន សភាវេន។ តន្តិ ចិត្តំ។ សាមញ្ញគ្គហណេន្ទាតំ ចិត្តភាវាវិសេសតោ។ តេនាហ “សព្វេបី”តិ។ បណ្ឌរមេវ ន សំកិលិដ្ឋំ សំកិលេសេហិ អសម្ពន្ធាភាវតោ។ នត្ថ គិរិយាមយចិត្តេហិ វិបាកសន្តានេ វិសេសាធានំ លព្ភតិ, អញ្ញថា គតវិនាសា គតព្ភាគមា អាបជ្ជេយ្យុំ? កិញ្ចាបិ លព្ភតិ, តស្ស សំកិលេសោ វឌ្ឍិស្សេយា, អសុទ្ធិ វា ន ហោតិ, អសំកិលេសោ វិវឌ្ឍិស្សេយា, វិសុទ្ធិ វា ន ហោតិ ឯវ។ ឧបក្កិលិដ្ឋន្តិ បនេតំ ឧបក្កិលេសនានាហស្ស ចិត្តស្ស វសេន វុត្តំ, ន វិបាកបវត្តស្ស។ តេនាហ “បភស្សរមិទំ ភិក្ខវេ ចិត្ត”ន្តិ, “បណ្ឌរមេវា”តិ ច។ តញ្ច ខោតិ បន សកសន្តតិបរិយាបន្នតាយ តេសំ គោចរំ ឧបគតមេវសេន វុត្តំ, ន វិបាកធម្មានំ គិលេសាសម្ពន្ធិភាវតោ។ អថ វា ឧបក្កិលិដ្ឋន្តិ ទូសិតា ឧបក្កិលេសហេតុ តត្ថ វិទ្ធមានំ វិសេសានាមាហ, ន “សំកិលិដ្ឋា ធម្មា”តិអាទីសុ (ធ॰ ស॰ តិក॰ ទុកមាតិកា) វិយ តំសម្ពន្ធិតត្ថិ ទដ្ឋព្វំ។ វិសេសាធិមានត្ថិ វិបស្សនាបញ្ញាយ អនុក្កមេន សព្វុបក្កិលេសេហិ វិមោចិមានំ។ សក្កា អគ្គមគ្គក្ខណេ បភស្សរតរំ កាតុំ, យតោ ន បុន ឧបក្កិលិស្សតិ។ ឯវន្តិអាទិ វុត្តស្សេវត្ថស្ស និគមនំ។

ទុគ្គតិបរិបូរណវសេន បដិបជ្ជនំ បដិបត្តិ។ សា ឯវ គិលេសទុច្ចរិតាហរាទិវសេន ឧបាយាសទុក្ខា, ទុគ្គិតា វា គតិ បវត្តិ, ទុគ្គតិហេតូតិ វា ទុគ្គតិ, ទុគ្គតិយា បន បដិបត្តិយា គន្តព្វតោ, តស្សា វា និប្ផន្នភាវតោ ទុគ្គិតោ, ទុក្ខា ច គតីតិ ទុគ្គតិ។ សំកិលិដ្ឋចិត្តោតិ ឥទំ តស្សា បដិបត្តិយា ទុគ្គតិភាវទស្សនត្ថំ, ន វិសេសនត្ថំ។ ន ហិ អសំកិលិដ្ឋចិត្តស្ស បាណាតិបាតាទិវសេន បវត្តិ។ សំកិលិដ្ឋចិត្តោតិ វិភាវនាយ សព្វសោ កិលិដ្ឋចិត្តោ។ ទូតេយ្យបហិណគមនន្តិ ទូតេយ្យំ វុច្ចតិ ទូតកម្មំ, គិហីនំ បណ្ណំ វា សាសនំ វា គហេត្វា តត្ថ តត្ថ គមនំ, បហិណគមនំ ឃរាឃរំ បេសិតស្ស ខុទ្ទកគមនំ, ទូតេយ្យគមនំ បហិណគមនញ្ច គច្ឆតិ។ វេជ្ជកម្មន្តិ អនេកប្បការំ វេជ្ជកម្មំ វិភាវនាយ គហដ្ឋានំ គេហេសុ ករោតិ។ សង្ឃភេទកោ ភវតោ អាគមិស្សតិ។ វេឡុទានាទីហីតិ វេឡុទានបត្តទានបុប្ផទានាទីហិ មិច្ឆាជីវេន ជីវិកំ កប្បេតិ។ សមាសេនាតិ “អត្ថិ អនាចារោ, អត្ថិ អគោចរោ”តិអាទិនា វិភង្គេ (វិភ॰ ៥១១, ៥១៣) អាគតំ សព្វម្បិ អនាចារំ អគោចរញ្ច ចរណវសេន បរិបូរេតិ។

“និរយម្បិ...បេ... បេត្តិវិសយម្បិ គច្ឆតី”តិ វត្វា តត្ថ បេត្តិវិសយគមនំ ទស្សេន្តោ “សមណយក្ខោ នាម ហោតី”តិអាទិមាហ។

សុក្កបក្ខេ បរិសុទ្ធន្តិ សព្វសោ វិសុទ្ធំ អសំកិលិដ្ឋំ។ បរិសុទ្ធត្តា ឯវ បរិយោទាតំ, បភស្សរន្តិ អត្ថោ។ សុវណ្ណវណ្ណមេវស្សាតិ សុដ្ឋុ ទន្តវណ្ណមេវ អស្ស។ បរិសុទ្ធវណ្ណមេវស្សាតិ សីលវណ្ណោបិស្ស បរិសុទ្ធោ ច ភវេយ្យាតិ ឯវមាទិ សន្ធាយាហ “កណ្ហបក្ខេ វុត្តបច្ចនីកតោ វេទិតព្វា”តិ។ រញ្ញាតត្ថិអាទិ បន តត្ថ វុត្តវសេន វេទិតព្វំ។ បដិបត្តិសុគតិអាទីសុ យំ វត្តព្វំ, តំ បដិបត្តិទុគ្គតិអាទីសុ វុត្តវិបរិយាយេន វេទិតព្វំ។ បរិសុទ្ធចិត្តោតិ សុទ្ធាសយោ។ ទស កុសលកម្មបថេ បរិបូរេតីតិ ឥទំ កណ្ហបក្ខេ “ទស អកុសលកម្មបថេ បរិបូរេតី”តិ វុត្តស្ស បដិបក្ខទស្សនវសេន វុត្តំ។ យថា ហិ តត្ថ អភិជ្ឈាព្យាបាទមិច្ឆាទិដ្ឋិគ្គហណេន កម្មបថសំសន្ទនវសេន កម្មបថំ

អប្បត្តាយ ច អការិយស្ស តថាវូបាយ យិច្ឆាបដិបត្តិយា បក្កហោ ព្ពុច្ឆិតោ, ឲចំ ព្ពុឆាបិ អតកិញ្ញាអញ្ញាបាដែបយ្ខាឌិដ្ឋិក្កហលោត អលៃាការងោរោយាហចលេត បចត្តា អការិយស្ស បយ្ខាបដិបត្តិ បក្កហិតាតិ ងដ្ឋត្តំ, ត ពយ្ខបឆប្បត្តាចាតិ៍ យតុស្សយហត្តតត្តិ ឌាតិវូបតេកាកាឆិបតេឃ្យាឌិចលេត យតុស្សេស្ស យហត្តកាចំ៍ ងលហិ ឆាតេហិ អញ្ញោលំ ងេចាតំ អកិកចា ងេចយហត្តតា៍ បដិបត្តិ ស្សកតិយា កាឌិយយាតត្តា "អភាកាយិយក្កំ ការេចតី"តិ តឆា អភាកាយិកាចតំ បាំបេត្វា ឆបិតា៍ កហិតក្កហលោត ស្សលាតុកចដ្ឋាតស្ស អឆិប្បេតត្តា តងកាចតោ អបញ្ញាកចំ អភាឌិយតេត្តា "ងលស្ស ចា ព្រាហ្មកចតេស្ស"តិអាឌិយាហ៍

លិ៍ឍ៍ បកកល្ឌេ លេក្ខុវាលោកា អកិញ្ញាយតជ្ជេត អកិញ្ញា, អកិញ្ញាយតាតិ អតេត្វា៍ បវកល្ឌេ លេក្ខុវាលោកា ចិបយំ លុក្ខុតីតិ ចិបយលៃកា៍ ឲចយិ អកិញ្ញាចិបយលៃកាតំ ចិលេបលោ លោហាតីតិ ងលេស្សលេត្តា "អឆ ចា"តិអាឌិយាហ៍ តត្វ អត្តលោភា បត្តុកំ តំបឌិបញ្ហា ឃុត្តដ្ឋាតំ៍ ឃំ ឃាចិតំ, អប្បកបិលេត ចា បក្កា លង្គំ, តំ បត្តដ្ឋាតំ៍ បវងាវកាវុងាវាតិ អឃុត្តដ្ឋាតំ៍ ឃំ អបត្វតិឃំ, ឃស្ស ចា បត្វតាយ ញ្ញបតំ អាបជ្ជតិ, តំ អប្បត្តដ្ឋាតំ៍ លេឆលេវាតិ យហាបឈ្ឈវក្ខិតលេត្វលេវា, លេឃត អដ្ឋកឆា លេបិត្វកំ អាលេវាបិតា៍ លេបា ហិ អលេត្តុចាបិលេកាស្ស បាកឆ្ឆលេត្តុស្ស ឲចយាហ៍ លេបាបិ ព្ពុយញ្ញិលេយច ស្សលេត្ត ចិតិត្ថុវាលេកា ត លត្ថុតិ ចិត្តុបំកិលេលេបស្ស អឆិប្បេតត្តា៍ លេតភាហ "ឃុលេត្ត ចា"តិអាឌិ៍ អលេឃាតិលោបាយតបិកាវចលេត ដ្ឋប្បជ្ជតលោតា បយ្បត្តិ អាឃតិញ្ញា ត្យក្ខុលេស្សច ដ្ឋប្បាងតលោតា ត លេកាចិ លៃលេកា អចិលេបយា តាយ៍ អកិញ្ញាយតជ្ជេតាតិ ឃស្ស កស្សចិ អាវយ្ខលាស្ស ឃុត្តស្ស អឃុត្តស្ស អប្បត្តស្ស ឆ អកិញ្ញាយតចលេត អកិបត្វតាចលេត ឆ បចត្តា តល្យា អកិញ្ញាតិ លៃកលោតា តិត្តិលេបលេត្តិ ងលេស្សតិ៍ លេតភាហ "ឲកត្វលេយតំ ញ្ញញ្ញាតលេយច ភាត"ត្តិ៍ គ្វលេបតីតិ បកាចបត្តិ អបំកិលេលំ ចិតាលេបតិ អចិស្សគ្គំ កលេវាតិ៍ លេតភាហ "ឌ្ឍកាបិត្វំ ត លេងតី"តិ៍ "ព្ពុលេយ បត្តា ដ្ឋិជ្ជត្វ ចិតស្សត្វ"តិ បលេត្តស្ស ញ្ញាបជ្ជតាកាវប្បចត្តិយា ញ្ញាបាលេងា តចចិឆអាឈាតចត្វបយ្ខុលេចា ចុលេត្តា៍ លេកាលេឆា បត បញ្ញាលេវស្សបិ បចត្តតលោតា ងលចិឆអាឈាតចត្វបយ្ខុលេចា ចុលេត្តា៍ ដ្ឋកឃយិ បដិឈលេយច, បចត្តតាតត្តលោតា កិត្តិត្វា ចុលេត្តា៍ កញ្ញតចលេបតេច ចិត្តបវិលេឃាតត្តលោតា "អលេក្កាឆ្ឆំ យំ អចឆិ យ"ត្តិអាឌិតា៍

ស្សដ្ឋ កតំ កវលំ ស្សកតំ, តស្ស បុត្តកាវិតាលក្ខលាស្ស កុលាស្ស ចិតាបលោតា ដ្ឋងកបុញ្ញាតិយា ចិឃ បវិរាតុកតំ ដ្ឋងកំ បុញ្ញលេត្តា យលេក្លា៍ តឆា ហិ លេបា បលេវលំ កុលាតំ យក្ខតជ្ជេត "យលេក្លា"តិ ចុច្ចតិ៍ ព្ពុងាតិ អតការិយស្ស ចាតិអាឌិតា បលេឆ្លលេបត ចុត្តត្វំ ចិត្វាលេវត ងលេស្សតំ "អតការិលេឃាបិ"តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តិបិត្តុកឆាបវិកឆាឌិចលេបត ឆយ្ខស្ស កឆា ឆយ្ខកឆាតលេឃា, ឲកត្តាឌិឆយ្ខតីតិ ឲច ចា៍ បកវលំ បត្ត បកវលាតិ, តត្វ លេកាបល្លិ ឆយ្ខកឆាតឃបកវលលេកាបល្លិ៍ អាឌិ-បលេទ្ធត ចិតឃក្កលេយ ចត្វស្ស យហាតិកាលេឃស្ស ឆ លេកាបល្លិ បក្កល្យាតិ៍ អចិត្តិកលោតាតិ ចិត្តិកាវវហិលោតា៍ ឃឆា ចាឃត្តិ ព្ពុយិតា ឃឆាឃំ យលេក្លា ចិត្តំ គ្វលេបតិ, ឲចំ បញ្ញអាលេបាបិ ចិត្តំ គ្វលេបតិ, តស្មា ដ្ឋបក្កិលេលលេបាតិ ងលេស្សតិ៍ អតិឃតា កតិ តិឃាលេយាក្កយតាកាចលោតា៍ អាឌិ-បលេទ្ធត "វត្តញ្ញា ចិវបត្តាឌិលេត បុក្កលេ អលេញ្ញាត្វុទិត្វា 'ត្វយិ ព្ពុយស្មិ បាបលេត បត្តាឌិលោតា, អហយិ បត្តាឌិលោតា, ត្វយិ ឃឹលយលេត្ត ចិលោតា អហយឹ'តិ" ឲចយាឌិតំ បក្កលេហា៍ ឃុកក្កាហកាហីតិ "តច ចា យយ ចា លេកា ចិលេបលេបា"តិ អបយយិ បយំ កត្វា បយឆុវក្កាហកាល្យតលេកា៍ លឹឃតា ដ្ឋស្មឃតា៍ អត្តលោតា បយ្បត្តិយា តិក្ខហតំ តស្ស បលេវហិ បាឆាវលាកាចាបហលេតត លោហាតីតិ "បលេវហិ បាឆាវលាកាចំ អបហយាតំ"ព្ពុលេច្ចច ចុត្តំ៍ កាវលេលា ហិ កហិលេត ឋលយិ កហិតលេយច លោហាតីតិ៍ អញ្ញាឆា អត្តលោតា បលេចឆតកបុក្កលៃ លេកវាឌិលេកា, "លេតកតិកចាលិលេឌា"តិបិ ចងត្តិ៍ បប្បយុលា យឆ្ឆចាលិ ឲកា យឆ្ឆឌាតិ អាឃតតយលេឆ្លា៍ លេតភាហ "អាឃតតយលេឆ្លា តាយា"តិអាឌិ៍ តាឌ្ឍចលេវាតិ អលេត្តចាបី៍

សច្ចេសោ អយដ្ឋិតសភាវេន ច តករិតកត្តុសឹសស្ស ឆន្ទកាចស្ស អនោនយិតណ្ឌសឹសតាយ បគ្គហិតសិរអតិចាតុទ្ធិការស្ស ច ការណតោ ច តករិត...បេ... ការណា។ តក្កត្តុរិការណាតិ ឃំ យេន កតំ ទុច្ចរិតំ ច សុចរិតំ ច, តក្កត្តុរិ, តស្ស ទ្វិគុណំ ច ការណា។ អត្តតោ យណ្ឌនាទិអត្ថំ បរេន កតំ អលង្ការាទិំ បរិយាបុណាតិ ច ករោតិ ច អត្តតោ ពលិត្ថុម្ភំ។ ការំ និការយទ្វយគ្គហណាទិចសេន បចេត្វា សេចិតព្ពយាតោ ឯច, តទាបិស្ស និកិលេសបក្ខត្តា ទុត្តំ “យានំ អតិស្សាយា”តិ។

ឧណ្ហាតិចេសនាតិ “សេឃ្យាហមស្មិ”តិអាទិនា ចិត្តស្ស បគ្គហណចេសន។ បុគ្គោ គោនចិ អត្តានំ សទិសំ កត្វា បច្ឆា តតោ អធិកតោ ទហនតោ ឧប្បជ្ជនកោ អតិមានោ។ មទគ្គហណាការោ ជាតិអាទិំ បដិច្ច មជ្ជនាការោ, សោបិ អត្តតោ មានោ ឯច។ បមានោ តទាបចេត្វា ចិត្តប្បមានោ។

តស្មា លោកិយានិ កត្វា ទស្សិតីតិ លោកស្ស អាទិតោ គហណេ ការណំ ចិការេចត្យការយោ បុគ្គលិ។ បទយុប្បត្តិតោតិ តត្ថ តត្ថ ភវេ សព្ពបទយំ ឧប្បជ្ជនតោ។ សត្តានតិក្ខយទានិកតំ ធនាតានិចិសេសំ អារព្ភ បច្ចេចក្ខណា ចិយ យទាលទ្ធិឧបបតិភចំ អារព្ភ និកត្តិ ឯច។ តេនាហ “សព្ពសត្តាន”ត្តិអាទិ។ យទាសមុព្ភចំ ព្ពតនេតិ ព្ពតនេ ព្យាបិទាទយោ យទាបច្ចយំ ឧប្បជ្ជន្តិ, លោកស្ស ចិយ អាទិតោ អយុកស្ស អនត្តរិ អយុគោតិ ច ន នោនំ និយមោ អត្ថីតិ អនោ្ត។ កិំ បន ឯតេ សោត្យអមេច ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសា, ឧទាហុ អញ្ញោបិ សត្តីតិ អត្ថុយោភំ សន្ធាយ អញ្ញោបិ សត្តីតិ ទស្សេន្តោ “ន ច ឯតេ”តិអាទិមាហ។ យទិ ឯចំ កស្មា ឯត្តកា ឯច ព្ពត ទុត្តាតិ។ នយទស្សនចេសនាតិ ទស្សេន្តោ អាហ “ឯតេន បន...បេ... ចេទិតព្ពា”តិ។ តេន ចិនយបិដ្ឋកាគ្គុគ្គុច្ច-ចិចិកិច្ឆា-អត្តក្កិលមន-បរចព្ភនលម្ភិតត្តា- កឹរុកតា- អហិរិកានោត្តប្ប-អត្តិច្ឆតា-បាបិច្ឆតា-មហិច្ឆតាទយោ សង្គហិតាតិ ទេទិតព្ពា។

លិង្គំ និកិលេសំទស្សេត្វាតិ និកិលិដ្ឋចិត្តនិទស្សនេន សន្លេបេន ទុត្តំ និកិលេសំ ចិការេកន ទស្សេត្វា។ ទោទាតំ ទស្សេន្តោតិ ឯត្វាបិ ឯនេច នយោ។ ឯចំ ជាតិត្វាតិ “អភិញ្ញា ចិសមលោកោ ឯកគ្គនេច ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ”តិ សភាចតោ សមុទយតោ និរោធតោ និរោធុបាយតោ ច បុគ្គលាកាបញ្ញាយ ទេច មេដ្ឋិមគ្គេឃបញ្ញាយ ច ជាតិត្វា។ បជហតីតិ ឯត្ថ អច្ចត្ថប្បហានមេច អធិប្បេតន្តិ ទស្សេន្តោ “សមុច្ឆេទប្បហានចេសន អរិយមគ្គេន បជហតី”តិ អាហ។ អរិយមគ្គេនាតិ អនាគាមិមគ្គេន។ តេន ហិ បហានំ ព្ពត សព្ពធាទេសុ អធិប្បេតំ។ កិលេសបដិបាដិ ព្ពត កិលេសានំ ទេសនាក្កមោ។ មគ្គបដិបាដិ បន ចតុន្នំ អរិយមគ្គានំ ទេសនាក្កមោបិ តាយ ទេសនាយ បដិបជ្ជនក្កមោបិ តាយ បដិបត្តិយា ឧប្បត្តិក្កមោបិ។ តត្ថ យេ យេ កិលេសា យេន យេន មគ្គេន បហីយន្តិ, មគ្គបដិបាដិំ អនោលោកេត្វា តេសំ តេសំ កិលេសានំ តេន តេន មគ្គេន បហានទស្សនំ កិលេសបដិបាដិ ន កិលេសានំ ឧប្បត្តិក្កមោ ព្ពត ទេសនាក្កមោ ចាតិ ទស្សេន្តោ “អភិញ្ញា ចិសមលោកោ”តិអាទិមាហ។ យេន យេន បន មគ្គេន យេ យេ កិលេសា បហីយន្តិ មគ្គានុបុព្ពិយា, តេន តេន មគ្គេន តេសំ តេសំ កិលេសានំ បហានទស្សនំ មគ្គបដិបាដិយា បហានទស្សនន្តិ ទស្សេន្តោ “សោតាបត្តិមគ្គេនា”តិអាទិមាហ។

ឰ្ឋយម្ហិ បត ផារតតិ “ឞ រឈា រឞា, ក៏ក្លួរច, ក៏ក្លួ”តិអាឌីតា អាករតា ឰ្ឋយម្ហិ បហាតចារ៖ ឰ្ឋរយ កិរលឞាតិ ឰ្ឋរយ ឃឆាចុត្តា កិរលឞា៑ រឞាតាបត្តិយក្កចន្លា ចា រហាត្ត រឞឞយក្កចន្លា ចារហដ្ឋា ឩស្សិតយក្កបដិបិឌិចរឞត៑ តត្ថ បត រឃ តតិឃយក្កចន្លា, រតរំ អតាកាយិយរក្កតេច បហារត ចត្តត្ថា តត្ថិ, រឃរំ បរតត្ថ រហដ្ឋិយក្កចន្លាត៌ ឰ្ឋឆ ឞក្ករហ ការរណ បន្ថា ចត្តុការយត អក្កយក្កចន្លាត៌ អតាឌីឃិត្វា កឞ្វា តតិឃយក្កចន្លាតរយច កហណ កតត្តិ អាហ “អឃរយត្ថ បរចលិយក្កាករតា ឞម្ពុរចា”តិ, អឃំ ឰ្ឋយឞ្ស ឞុត្តឞ្ស ឲតម្ហិ ផារត អាចរិឃបរចលិឃា កឆាយរក្កា តរតា អាករតា អត្ថឞម្ពុរចា អត្ថតត្តិ អរត្វា៑ តត្ថ រហដ្ឋិយក្កចន្លាត៌ ឰ្ឋឆ ឞក្ករហ ការរណ បន្ថា ចត្តុការយា អក្កយក្កចន្លាត៌ អក្កហរណ ឃុត្តិ ឩរឞ្សរត្ថា “រឞា ចា”តិអាឌីយាហ៑ រតតាតិ ចត្តុត្ថយរក្កត៑ រឞឞាតត្តិ ញ្ជាបិចាឌីត៌ ៑ រឃបឹតិ យក្លាឌិរក ឞត្ថាឃាហ៑ តំឞម្ពុដ្ឋាបកចិត្តាតត្តិ រតរំ យក្លាឌីត៌ ឞម្ពុដ្ឋាបកចិត្តុប្បាឌាត៌ តត្ថ យក្លួ-បញ្ជអារឞ-ឰ្ឋឞ្សា-យក្ខរិឃ-ឞម្ពុដ្ឋាបក៌ បដិឃឆ្ឆយចិត្តំ, ចិររឞរតា បហ្កាកាយក្ខុលរលិរកត ឞរផ យាឃាឌី ច រហាតិ, បហ្កាកាយក្ខុលិករារកា ច អតាកាយិយរក្កតេច តិរចររឞរតា បហឹឃតិ, តឞ្វា ចុត្តំ “តំឞម្ពុដ្ឋាបកចិត្តាត៌ អប្បហឹតត្តា”តិ៑ រតបិ ឞុប្បហឹតា រហាត្តិតិ ឞម្ពុត្ថា៑ តត្តិ បឆយយរក្កតេច បហាត៌ បុត្តាបររត ត ឞត្តិឃតិ “ឃរចាឌិ រឈា”តិ ឲត្ថ ឰ្ឋឌិចតឞ្ស យក្កត្តឃចាចកត្តា៑ រតតត្តរឃ អរចរច្ឆប្បឞារឆា តាយ អរិឃកត្តឹលំ ចិឃ រឞាតាបត្តឞ្ស អក្កាតិ, រត ច បហាតរតា បន្ថា តិក្ខិដ្ឋា, តឞ្វា ឰ្ឋឆ ចុត្តប្បហាត៌ ចិក្លួក្កបហាតរយចាតិ រកាចិ ចតត្តិ៑ រតរំ ឰ្ឋរាយត្តរយច ឃឆាចុត្តបហាតឞ្សច ចររឞត អរចរច្ឆប្បឞាឆាត៌ ឰ្ឋឌិរឞា បហាតឞ្ស ចិកាចិតត្តា, ឞ្វាឃយរត្វា រហដ្ឋា ឃុត្តិរតាបិ បកាឞិរតារឃច៑

លិ៖៑ ឲការរយរកាត បរឆត រឃារឌតត្ថំ, ឃរតា ឲការរយកាឞ្សបិ ដ្ឋបក្កិលឞឞ្ស ឞកាចាឌីរតា ឩស្សត៌ តិយ្យាតយុក៌ រហាតិ, តឆា ររច រហដ្ឋា ឞំចរល្លិតំ៑ អតាកាយិយក្កចររឞត បហាត៌ ចត្វា បឞាឆឞ្ស ដ្ឋដ្ឋតត្តា ចុត្តំ “អតាកាយិយរក្កត រលិក្កុត្តរប្បឞារឆា អាករតា”តិ៑ ឃឌិ ឲចំ កឞ្វា “រលិកិរឃា ដ្ឋប្បជ្ជតី”តិ ចុត្តត្តិ? “ឰ្ឋតិបិ រឞា កកចា”តិអាឌីតឃប្បចត្តឞ្ស រលិកិឃត្តា៑ តិត្តាតាររម្ពុរណា ឲច ហិ រលិក្កុត្តររា បឞារឆា៑ “ឰ្ឋតិបិ រឞា កកចា”តិអាឌិចចររតត រលិកិឃំ, អរចរច្ឆប្បឞាឆចររតត រលិក្កុត្តរត្តិ រលិកិឃរលិក្កុត្តរមិស្សក៌ បឞាឆំ ឩរឞ្សរត្ថា៑ អរចរច្ឆ ររតត្តឃក្ខុរណ ឃាឆាចរតា ឲាត្វា បឞារឆា អរចរច្ឆប្បឞារឆា៑ រឞា បត ឃឞ្វា យរក្កតាកតត្តា រកាតឌិ អកាយ្យតិរឃា អប្បដំឞិរឃា ច រហាតិ, តឞ្វា ចុត្តំ “អចរលត អក្ខុរតតា”តិ៑ តត្ថ រលិក្កុត្តររា ឞម្ពុរឞា ញ្ជុក្ខុលាឌីឞុ ឞរម្ពាហំ ចិចក្ខិរឞរត្ថា តត្ថ កិច្ចរតា បចត្តតិ, ឰ្ឋតររា អាររម្ពុលចររឞត រត អាររម្ព៑ តំ ចិឌិត្តិ តំ តឞ្ស ដ្ឋប្បត្តប្បកា៖៑ អត្ថុឞ្សតិដ្ឋាតាតិតិ អត្ថុឞ្សតិកម្ពុដ្ឋាតាតិ៑

លិ៏៑ រឞាយតឞ្សាឌីតិ អាឌិ-ឞរត្ថត ឆាកាលាឌីតិ ឞក្កញ្ជាតិ៑ ររចារាត៌ អភិញ្ញាឞម្ពុរលដ្ឋាតតាឃ បខ្មុត្តកហណ៑ បរត្ថចក្លួរតាតិ “អឞុកម្ហិ ផារត ឰ្ឋរយ ចិរយ ររចារា ឲចប្ជា ឲចប្ជា ចិតាឞិតា”តិ បរត្ថចក្លួរតា ររត្ថា ចិឃ៑

រឃា រឃា ឰ្ឋឌិ ឃររចាឌិ៑ ឃចា-ឞរត្ថា ញ្ជាបតិត្ថាឃំ, រឈា ឞរត្ថា អចឆាររណាតិ ឩរឞ្សរត្ថា “ឞកឞកឰ្ឋឌិចររឞត ចត្តរយច រហាតី”តិអាឌីយាហ៑ រតត “ចត្ត”ត្តិអាឌីឞុបិ អចឆាររតត្តត្តិ ឩរឞ្សតិ៑ ឞកឞកឰ្ឋឌិចររឞតាតិ ឞរត្ថបរតា ចុត្តយត្តំ ចិចរិតំ “រត្ថ ឰ្ឋឌី”តិអាឌិ អារត្ថិ៑ តត្ថ ឃំយក្កចន្លាតិ រឃត យរក្កត អតតចររឞរតា បហាតត្តា៑ អតតចររឞប្បហាតចររឞត ហិ តំតំយក្កចន្លាត៌

កិលេសានំ ពន្ធោយក្ខន្ធេហិ អសម្មិស្សតា, អញ្ញថា ចេវ សកលកច្ចានិចេវសត រូបរិយក្ខន្ធា, ទេព ទេហ្ថិយទេក្ខហិ បហីតាបិយាកយតីយានិសកាចា ឲច ទេពហិ បហីយត្តីតិ បហាតចេសេត សម្មិស្សា សិឃុំ៍ ទេពត ទេពទេយច បហីតា ទេហាត្តីតិ ឲត្វាបិ ឲទេសច តទេយា៍ តព្យត្តទិបីតិ តទេតា បហាតតិមិត្តទេសាយតស្សុប្បត្តិទេតា រូឌ្ឋម្បិ៍ បដិបទេក្ខស្ស ខ្ជនិទេសា បចត្តិកិច្ចត្តា ខ្ជនីតិ ទេហដ្ឋា តទេយា យក្កា ចុច្ចត្តិ៍ ទេព ហីតិអានិ ចុត្តទេស្សចត្តស្ស ចិចទេល៍ា ខ្ពយស្ស កិក្ខទេតាតិ អតាកាមិ សត្ថាយាហ៍ ទេពត ចុត្តំ "ទេហដ្ឋាយក្កត្តទេយត ចត្ត"ត្តិ៍

ទេពចិ ចត្តម្បិ ពលត្តិ, តយិតទេយចត្តិ តស្សតត្វំ "ចត្ត"ត្តិ ចុត្តំ៍ ត ហិ ឃំ ទេយត ចត្តិ, ទេសា បុត ពំ អានិយតិ៍ ទេពតាហ "អតានិយតកាចតស្សតចទេសតា"តិ៍ ចត្តម្បិ កិច្ចិ សសត្តពិលក្ខ សិយា, តយិតទេយចត្តិ តស្សតត្វំ "យុត្ត"ត្តិ ចុត្តំ៍ ទេពតាហ "សត្តពិទេតា ចិតិទេយាចតចទេសតា"តិ៍ យុត្តម្បិ កិច្ចិ យុត្តពាត្ថតា ចិយ ថលំ ក្យហិច្ចិ ពិដ្ឋតិ, ត ឲចយិតត្តិ តស្សតត្វំ "បហីត"ត្តិ ចុត្តំ៍ ទេពតាហ "ក្ខចិ អតចដ្ឋាតតស្សតចទេសតា"តិ៍ យថា កិច្ចិ ចុត្ថិស្សដ្ឋំ បុត អាតាយ សម្ពេទេច តិស្សដ្ឋំ បដិតិស្សដ្ឋត្តិ ចុច្ចតិ, ឲចំ ចិបស្សតាយ តិស្សដ្ឋំ អានិត្ថុសនិសំ យទេក្ខត បហីតំ បដិតិស្សដ្ឋំ តាយ ទេហាតីតិ តស្សតត្វំ "បដិតិស្សដ្ឋ"ត្តិ ចុត្តំ៍ ទេពតាហ "អានិត្ថុបុត្តស្ស បដិតិស្សក្ខតស្សតចទេសតា"តិ៍ ត កាបុទិទេសត ចិយ បទេម្ពលេត តិស្សដ្ឋំ , អឆ ទេលា អភិម្ពលេតច តិស្សដ្ឋត្តិ តស្សតត្វំ "បដិតិស្សដ្ឋ"ត្តិ ចុត្តំ៍ ទេពតាហ "បដិម្ពលំ ចា"តិអានិ៍ រូបកត្តត្ថទេតាតិ អត្តទេតា ហិតស្ពលំ បច្ចាឃីសទេត្តត ឲកទេត្តត អធិកត្តត្ថទេតា៍ ឆារលទេតាតិ ពំសមដ្ឋីតំ អបិយបិពទេតា សត្ថារលោត៍ កទេត្វា"ទេចទេគា"តិ ចុច្ចតិ "ចិតត្តិ ឲទេតតា"តិ, ទេចទេគហិ ខារទេលហិ កទេតា បដិបទេក្ខាតិ ទេចតក្យ៍ អភិជ្ឈាតិ ជារតយ្យ៍ ទេចគជាតាតិ រូប្បត្តទេសាយតស្សា៍ ខាល៍ា "ទេចទេគា"តិ ចុច្ចតិ "ទេចនិពត្ថា ទេចទេគតី"តិ៍ ទេសាយតស្ស៍ "ទេចទេគា"តិ ចុច្ចតិ អារម្ពលារសំ ចិត្តតិ អត្យកចតីតិ៍

រូប្បត្តត្តិ អទេចច្ចប្បសាគំ តិស្សាយ រូប្បត្ត៍ ចុត្តប្បការទេយច ទេចគត្តិ "ទេសាយតស្ស៍ ទេសាយតស្សយឃតាលក្ខា"តិ ឲចំ ចុត្តប្បការទេយច៍ អត្តទេចគត្តិ អទេត្វ ទេហត្យថទេល ទេចគំ៍ ឆម្ពទេចគត្តិ ឆទេម្ព ទេហត្យម្បិ ទេចគំ៍ ទេពតាហ "អទេចច្ចប្បសាគស្ស ទេហត្យ"ត្តិអានិ៍ ខ្ពឆ ឆម្ពត្តសត្ថា ទេហត្យថលបរិយាយាតិ ខ្ពយយត្វំ បិឡខ្ពយា ឲច គទេស្សត្យំ "ចុត្តទេត្យាឃ"ត្តិអានិ ចុត្តំ៍ តទេយច អត្តច្ចា ឆម្ពច្ចាតិ អទេត្វា ឆទេម្ពាតិ ច ចុត្តំ អទេចច្ចប្បសាគតិមិត្តំ យថាចុត្តំ កិលេសប្បហាតច្ចា៍ អត្តឆម្ពាតិសំសក្ខតំ ទេចគត្តិ យថាចុត្តអត្តឆម្ពាតិសំសក្ខតំ ទេសាយតស្សយឃតាលសត្ថាតំ ទេចគច្ចា៍ បិទេយាជ្ជត្តិ តទ្យលបីតិ៍ អាហ៍ បច្ចទេចក្ខលាការប្បចទេត្តតាតិ ឲទេតត បច្ចទេចក្ខលា ឲទេចត្វ អតចជ្ជសកាចតាយ ឆទេម្ពាតិ ចុទេត្វាតិ គដ្ឋត្ថា៍ បីតិ ជាយតីតិ បទេប្បច្ចយំ ពលចបីតិយាហ៍ បីលិតយតស្សាតិ បស្សទ្ធិអាចទេហហិ រូឡអារទេហិ បីតិទេចទេកហិ តិត្តចិត្តស្ស៍ កាទេយាតិ តាយកាទេយា៍ ច្ចបសត្តគរទេឆាតិ កិលេសបរិឡអាហាតំ ក្ខុឹកាទេចត សុដ្ឋ រូបសត្តគរទេឆា៍ បច្ចទេចក្ខលទេហត្យកំ ចិត្តស្ស សយាឆាតំ ខ្ពឆ អធិប្បេតត្តិ អាហ "អប្បិតំ ចិយ អចលំ តិដ្ឋតី"តិ៍

លិ៩៍ កាមំ "ព្យទេទ្ធ អទេចច្ចប្បសាទេគត សមន្នាកទេតាម្បិ,ព្រឆទេម្ព សទេឃ្ឃ អទេចច្ចប្បសាទេគត សមន្នាកទេតាមី"្យតិ ខ្ពគម្បិ តស្សា បច្ចទេចក្ខលាយ បចត្តិអាការបកាសតទេយច, ខ្ពគំ បត ចិទេសសទេតា ទេតតត្តទេយ រូប្បត្តទេសាយតស្សានិប្បកាសតបគំ៍ "យទេឆានិ ទេលា បតា"តិ ខ្ពគម្បិ សចិទេសសំ បច្ចទេចក្ខលាការប្បកាសតបគត្តិ អធិប្បាទេយត "ខ្ពគាតិ យទេឆានិ…ទេប… បការសត្វា"តិ ចុត្តំ៍ ចត្តារទោបិ បត ចារា បច្ចទេចក្ខលាការប្បកាសតចទេសត ទេចច ទេសាយតស្សានិអាតិសំសតស្សតចទេសត ច ចុត្តាតិ សក្កា ចិញ្ញាតុំ រូកយត្វាបិ រូកយស្ស ចុត្តត្តា៍

ឃដិបិ អរិយបក្កោ ៤កចិត្តក្លហិកោ ត បុត ៤ប្បជ្ជតិ, បដិបក្លស្ស បត ទោត ស្យហឹតត្តា ថំសបក្កី អបរិហាតឆយ្ហេ ថំឃឹលិឌិការចតេច ចុច្ចតីតិ អាហ “តស្ស អតាកាយិយក្កសប្បឃុត្តំ ឃឹលក្លត្តិ ឌស្សតី”តិអាឌិ “៤ចំឆយ្ហ ទោ កកចន្តោ អហេស្ស”ត្តិអាឌីសុ (ឌី៝ និ៝ ៧៝១៩; ឋ៝ និ៝ ៩៝១៤៥-១៤៥; ឃ៝ និ៝ ៥៝៩៨៥) ចិឃ ព្លឆ ឆយុ-សន្តោ សយាឆិបរិឃារឃាតិ អាហ “សយាឆិក្លត្តិ បញ្ញាក្លត្តឆ្ពា ឌស្សតី”តិ៝ តឆា ហិ សោ សប្បឃុត្តឆយ្ហ ៤ការយ្ហលោ អចិក្លបយាតេ អចិប្បកិល្ហោ អចិសដេ កត្វា សយំ, សយ្ហ ច អាឌហន្តោ តឆា ទោ ឆារតីតិ ច ចត្តត្តំ អទហតីតិ ឆយ្ហតិ ច ចុច្ចតិ៝ អតេកាទ្បិតត្តិ អតេកប្បការាតំ៝ អត្តរាឃា តាយ អប្បដិលន្ធស្ស ចា អលឆ្ពតចយេត, បដិលន្ធស្ស ចា បរិហាតចយេត, តក្កឃយ្ហិ ព្លឆ តត្វីតិ ឌស្សន្តោ “យក្កស្ស ចា”តិអាឌិយាហ៝ តេចស្ស ថំ ហោតិ អត្តរាឃាឃាតិ តស្ស អតាកាយិតោ បិណ្ឌបិតកោឌតំ តេច ហោតិ អត្តរាឃាឃ ៤ក្កសកតាឃ បច្ចចក្លលាឃ បច្ចចក្លូតា បរិក្ខ្មតតោ៝ តច្ចាស្សា ៤ក្កសកយតំ ហតបដិបក្លត្តាតិ ឌស្សន្តោ “យក្កត ចិស្ទចិត្តត្តា”តិ អាហ៝

៤ត្វាតិ ៤តស្មិ អត្តរាឃាការចៈ ៤តឆេច ចិស្ទចិត្តត្តយេច ការលំ៝ ៤ត្វ ច “តេចស្ស ថំ ហោតិ អត្តរាឃាឃា”តិ ព្លយិតា ហេដ្ឋា ចុត្តប្បហាតំ អតាកាយិយក្កតេចាតិ ឃិន្ធំ ហោតិ៝ អតាកាយិតោ ហិ សព្ពសោ កាយរាកោ បហឹតោ ហោតិ, រសតល្ហាឃ អភាចតោ តាឌិសបិណ្ឌបិតបរិភោកោ អក្កយក្កាឆិកយ កច្ឆ្វិបិ អត្តរាឃាឃ ត ហោតីតិ៝ “សេឃ្យចាបិ, ភិក្លចេ, ចត្វ”ត្តិ ចភន្តោ កកចាអាឌិយ្យា អត្តតា ៤បតីតចត្វបយំ អត្យសន្តេតិ៝ ៤ភកស្ស អច្ឆការចា បក្កសេចាលបលកាឌិយលិការចត បសត្តតាឃ, តត្តិបរិឃាឃតោ ឆាហលតាតិ អាហ “អច្ឆត្តិ ចិប្បសត្ត”ត្តិ៝ ចណ្ហតិកាឃ ចិកតសំកិលេសតាឃ សយុជ្ជលតំ បភស្សរតាឃ ចត្វស្ស, ថំ បរិយោឌាតត្តិ ចត្តត្តំ លភតីតិ អាហ “បរិយោឌាតំ បភស្សរតាឃា”តិ៝ ៤ក្កុ ឆាន្តឃ្យាតិ អក្កាទកបល្ល ឃឆា ឆាទុឃដិកក្កាទាឌិកោត ត ភិជ្ជតិ, ៤ចំ តត្យុត្តិការលបិឌិតា ឆាន្តឃ្យ៝ យេឈបដលតោ ចេទស្កចាតឆារាសឈ្ជូតតោ ចិជ្ជុតា ចិឃ កោចលំ ចាតឆារាសឈ្ជូតឌតិតា បភា ៤ក្កាបភា, សា បត ឃស្វា ត្តិត្តុំ ចាតឆារាតំ ចេកសក្ខ្លតសឈ្ជូតហេត្យកា, តស្វា ការលចយេត “ចាតចេកា ៤ក្កា”តិ ចុត្តំ៝

លិសិ៝ ឃឆាត្យសត្តិចយេតាតិអាឌិយ្យុដ្ឋិតេភសតាឃ អត្យទ្បិ អត្យសត្តិ ឃឆាត្យសត្តិ, តស្សា ចយេត៝ ញ្ញតិទេកាស្សតំ ចិឃ ហិ សារឆតព្ពស្ស អាឌិយ្យុដ្ឋិតេភសតាឃ បដិបក្លភស្សតយ្ហិ អត្យទ្បសេភសតាច សយ្ហេច បតិដ្ឋាបតកាចតោ, ឃឆា ថំ អាចត្តហាទយោឌតាឃំ ចិសកាកឆយ្ហាចត្តត្តិ ឌដ្ឋព្វំ៝ “ឃឆាត្យសត្តិចយេត ភេសតា អាកតា”តិ សន្ទ្លបតោ ចុត្តយត្វំ ចិត្វាទេន្តោ តប្បសក្កត ព្លតេបិ អត្យសត្តិ ឌស្សតំ “តយោ ហឹ”តិអាឌិយាហ៝ ឆាហិន្ធាតិ ឆាហិទេស្ស ចត្វស្ស៝ អសតិ បរិតស្សតាតិ តល្ហាឌិដ្ឋិបរិតស្សតាការចា៝ ចិស្សជ្ជិតស្សុត្តចយេតាតិ “ព្លឆ ភិក្លុ ៤កច្ចស្សា”តិអាឌិតា (ឋ៝ និ៝ ១៝៣៣៧) ចិស្សជ្ជិតស្សុត្តចយេត៝ យេត ឆយ្ហតាតិ ឃឹលិឌិចាឌាតឆយ្ហស្ស អក្លត្តិឃាឌិសំកិលេសឆយ្ហស្ស ច យេត យេត ឆយ្ហត៝ ល អភិញ្ញា អាកតាតិ ព្លយិតា “អត្យទ្បឆយ្ហចយេត ចា”តិ ចុត្តចិកប្បំ ឌស្សតិ, សេសេហិ “បដិបក្លចយេត ចា”តិ ចុត្តចិកប្បំ៝ អក្លត្តិឃា ហិ កកទ្បយោចាឌោ (ឋ៝ និ៝ ១៝៧៣៧) បដិបក្លោ, តឆា ឌិដ្ឋិឃា “តេថំ យយ, តេសោហយស្មិ, ត យេសោ អត្តា”តិ ៤ចំ បដិភាកា ស្សញ្ញតាការទេត៝ សេសន្តយេបិ ៤សេច តយោ៝ “ចិទេត្ត សំកិលិដ្ឋេ ទុក្កតិ បាដិកន្ខា”តិ (ឋ៝ និ៝ ១៝៥០) ហេដ្ឋា កិលេសភេសតា អាកតា៝ សន្តាតិ អតចសេសោ៝ សន្តាការទេតាតិ អាឌីតចាតិសំសបច្ចចក្លលាបុក្កលភោសជាតតាឌិតា សព្ពប្បការទេត៝

លិបំ។ “មេត្តា ភាវេតព្ពា ព្យាបាទស្ស បហានាយា”តិអាទិវចនតោ (អ។ និ។ ៩។១) មេត្តាទយោ ព្យាបាទវិហេសារតិរាគានំ បដិបក្ខា។ យស្មា “សោ អត្ថី”តិអាទិនា ភគវតា អនាគាមិនោ អគ្គមគ្គាធិគមត្ថំ ចតុសច្ចកម្មដ្ឋានំ មត្ថកំ បាបេត្វា កថិតំ, តស្មា តំ ទស្សេន្តោ “ឥទានិស្សា”តិអាទិមាហ។

ព្រហ្មវិហារធម្មេតិ ព្រហ្មវិហារេ ចេវ ព្រហ្មវិហារសហគតធម្មេ ច។ តេនាហ “នាមវសេនា”តិ។ វវត្ថបេត្វាតិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្ពំ។ នាមន្តិបិ ហិ ឥតរេសុ ជាតេសុ ចត្តារោ អរូបិនោ ខន្ធា វុច្ចន្តិ។ ឥមិនា នយេនាតិ ឧទេន រូបនិស្សិតានំ សេសុបាទាយធម្មានំ សន្តេសុបិ បហាតព្ពតណ្ហាវជ្ជានំ តេភូមកធម្មានំ បរិគ្គហវិធិំ សង្គណ្ហាតិ។ សភាវតោ វិជ្ជមានំ តំ អត្ថបច្ចក្ខំ កត្វា ជានាតិ យាថាវតោ បដិវិជ្ឈមានោ តំ សុបិនាយ “អត្ថិ ឥទ”ន្តិ យថាវុត្តាបិ តំ នាមរូបំ។ តេនេវាហ “ខុទ្ទាវតារេន ទុក្ខសច្ចវវត្ថានំ កថិតំ ហោតី”តិ។ សាវសារលក្ខណំ វវនំ, លោកិយបញ្ញាវិសិដ្ឋ សន្តតិវិបុរិសាទិ វិយ, ឧទោ ជាតិហេតុបរិកប្បិតំ បកតិអាទិ ព្រហ្មាទិ ឥស្សរាទិ កាយាទិ វិយ វ ន បរមត្ថតោ នត្ថិ, អវេវាតិ វុត្តំ ហោតិ។ បជានាតីតិ បុព្ពភាគេ តាវ លក្ខណរសាទិវសេន ចេវ បដិក្កូលវិភាគវសេន វ បការតោ ជានាតិ, អបរភាគេ បន បរិញ្ញាភិសមយវសេន បដិវិជ្ឈន្តោ ជានាតិ។ ឧបក្កិលិដ្ឋា នាម អកុសលធម្មា សមុតិ អាយតិញ្ច ទុក្ខមូលត្តា, តត្ថាបិ វិសេសតោ តណ្ហាតិ អាហ “ទុក្ខស្ស សមុទយំ បដិវិជ្ឈន្តោ អត្ថិ ហីនន្តិ បជានាតី”តិ។ អត្ថតោ បច្ចយេហិ បធានការណំ និព្ពានំ បណីតន្តិ ឧបមិតា អទេវន អរិយមគ្គោ វ “បណីត”ន្តិ វុច្ចតីតិ អាហ “បហានុបាយំ វិវិតន្តោ អត្ថិ បណីតន្តិ បជានាតី”តិ។ “ខុទ្ទមជ្ឈេន ច បណីត”ន្តិ វុច្ចមានេ និរោធសច្ចស្សាបិ សង្គហោ សិយា, តស្ស បន បរតោ សង្គហិតត្តា វុត្តនយេនេវ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ អប្បមញ្ញាមុខេន វិបស្សនាភិនិវេសស្សេវ គតត្តា “ព្រហ្មវិហារសញ្ញាគតស្សា”តិ វុត្តំ។ “សញ្ញាស្សាបិ តេភូមកស្ស សញ្ញាគតស្សា”តិ វត្តុំ វដ្ដតិយេវ។ ន ហេត្ថ អសង្គហោ តស្សាបិ សញ្ញាយ អាគតភាវតោ។ លោកំ ខុត្តរិត្វា សមតិក្កមិត្វា និស្សរិត្វា វិសំយុត្តំ ហុត្វា ឋិតត្តា វុត្តំ “ខុត្តរិ និស្សរណំ និព្ពាន”ន្តិ។

ចតូហិអាការេហីតិ “អត្ថិ ហីន”ន្តិអាទីហិ ចតូហិ បការេហិ។ អត្ថវិភាគវសេន អនុបាលក្ខណេន វិបស្សនាបញ្ញាយ ជានតោ ធម្មវិភាគវសេន បដិវេធក្ខណេន មគ្គបញ្ញាយ ទស្សតោ សង្គាហតិ ទស្សេន្តោ “វិបស្សនាបញ្ញាយ ចត្តារិ សច្ចានិ ជានតោ មគ្គបញ្ញាយ បស្សតោ”តិ វុត្តំ។ កាមភវេ ច វុត្តនយេន ចាតិ កាមភវវិមុត្តិវណ្ណនាយំ អត្ថតោ វុត្តអត្ថវចនត្ថបីនេន ឋាន បិវស្ស សន្និត្វា អតិទិសន្តោ “កាមាសវាបិ…បេ… បជានាតី”តិ អាហ។ ឯត្ថ ច យស្មា “កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ…បេ… អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតី”តិ “ខីណា ជាតី”តិអាទីនិ វចនានិ ភគវតា ចតូហិ មគ្គេហិ និគ្គតានិ, តស្មា យំ ហេដ្ឋា អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ “សោ ច បុរិ ចតូហិ មគ្គេហិ និគ្គតានិ យុជ្ជតី”តិ, តំ សុវុត្តមេវាតិ ទដ្ឋព្ពំ។

តស្ស ខេទាគតត្តាយាតិ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស វចនា អត្ថតោ ខេទាគតត្តាយ “បុដ្ឋ យំ ត្វំ ព្រាហ្មណ យេនេវ តយា យេនសាធិសមីហិត”ន្តិ ខេទនាយ, ព្រាហ្មណត្ថាយាតិ អធិប្បាយោ។ ទេសនាយត្តិស្សយោ ព្រាហ្មណស្ស វចារូបេបិ ឯវំ អជ្ឈាសយោបិ នត្ថីតិ យថាវុត្តអនុសន្ធិវសេន វិនិយុត្តត្តា “បដិយេក្កំ អនុសន្ធិំ អាហា”តិ វុត្តំ។ ចិត្តគតត្តា អព្ភន្តរេ កិលេសវដ្ឋានសិនានេនាតិ កិលេសមលបវាហនេន នានបរិត្តអាហារាទិទ្វុបសមកេន ច អដ្ឋង្គិកអរិយមគ្គសលិលសិនានេន។

លិង្គំ ឆព្វុនកាយណ្ហប់ តាចនេច ហ្វបកតត្តា ពាហុកា តជិតោ អាកកំ ចិយ យញ្ញយាតោ អរិយថលយច្ឆតទ្ធណ្ណាគយោ តេលសិតេហស្ស ចិតេចនេត ៍ ល្វកការចេ លោកំ, ចំ ឧតិស្សា អត្ថីតិ លោកាតិ នយុតា៍ លោកូនយុតក្កហលោត “តឆា ឋា តជី លោកេ បិកជី”តិ ឧចំ

បចត្តំ អត្តតោ យិច្ឆាកាឋំ ជីបេតិ៍ តេតាហ “ចិរុទ្ធកាចំ ឆេតីតិ ឧចំ នយុតា”តិ៍ បិបបចាហតេត នយ្យទាឃិកាជិនយ្យត្តិអាចហតោ លោកស្ស ហិតា លោក្យា៍ លោក្យាតិ នយុតាតិ នត្តំ បុរិយនជិនំ៍ តេតាហ “សេដ្ឋំ លោកំ កយឃតីតិ ឧចំ នយុតា”តិ៍ បុញ្ញានយុតាតិ

បុញ្ញកចថលតិព្វត្តតេត នត្តាតំ បុតេត ចិនោឆតេត បុញ្ញាតិ នយុតា៍ តឆត្តជីបតត្តយេចាតិ តស្សា បុទ្ធេ អាកតឆេនតាឃ អត្តជីបតត្តយេច៍ ទុត្តស្សចត្តស្ស បុត ជីបតំ កិយត្តិឃត្តិ អាហ “កាឆាទុចិកាត”ត្តិ៍ ទុណ្ណិកចចតំ អនម្ពានចត្តា តឆា ច ទុទ្ធេ អត្តយញ្ញកា បញ្ចចតំ នម្ពានចត្តា តឆា ច ទុទ្ធេ ញ្ញកា កាឆាទុចិកា៍ ចិនេនត្តជីបតត្តិ ចិសិដ្ឋជីបតត្តំ, បុរិយឆេនតាឃ អញ្ញាជីបតត្តិ អត្តោ៍

“កឆ្ឋតិ បត កចំ កោតយោ ពាហុកំ តជិ សិតាឃិត្យ”ត្តិ (យ៍ តិ៍ ១៍សិបំ) ហេដ្ឋា ទុត្តត្តា ពាហុកត្តិ ព្ទនយេច ឧត្ត តឆត្តជីបកំ៍ នេនាតិ អឆិកក្កាគិចចតាតិ តតោ ចិសិដ្ឋស្ស អត្តស្ស ពៅឆតោ ចិនេនត្តជីបកាតិ៍ កម្ពា បតេត្ត កកចតា ព្រាហ្មលោត អទុត្តាតិ អឆិកក្កាជីតិ កហិតាតីតិ អាហ “ឃចេឆ ហី”តិអាជិ៍ កក្កត្តិ ត្យាតបិណ្ឌំ អឆិបេ្យតំ, ត្យាឃិត្វា អឆិកំ កក្កំ ឧត្ត កលាត្តិតិ អឆិកក្កំ៍ តេតាហ “ត្យាតនម្ពានចនេតា”តិអាជិ៍ យណ្ឌលចាបិនណ្ឌាតត្តិ ចដ្ឋបេក្លូតលីនណ្ឌាតំ៍ តជិយោតិ ចិនុំ តជិយោ, ត អឆិកក្កាជីតិ ចិឃ តិត្តយត្តំ៍

តីហិ បឆេហីតិ ទុត្តរិកាបឃាកពាហុកាបឆេហិ៍ ចត្តារីតិ អឆិកក្កាជីតិ ចត្តារិ៍ ទុត្តាតេច ហោត្តីតិ លោកនយុតាលក្ខលោត ឧកលក្ខលាតា ព្រាហ្មលស្ស អឆិប្បាយេត, បនយត្តតោ បត បិបបចាហលក្ខលោត ឧកលក្ខលត្តា៍ តេតាហ “តម្ពា”តិអាជិ៍ កិញ្ចិ បិបន្ធិ ត កនេទាត្តិយេច៍ ត ហិ តំ នោឆយេតិ តំ បុក្កលំ ត នោឆយេ៍ ចេទកិត្តិនកាចំ អប្បត្តា តាយ កយុបចកាចំ អប្បត្តា៍ តេតាហ “ល្វុទ្ធកេហី”តិ៍

បដិហតត្តាតិ អឃុត្តកាចឆស្សតេត តំ ជិដ្ឋី បដិពាហត្តា៍ តត្តាឃំ បដិពាហតចិឆិ ឃឆា ឃំ កិញ្ចិ ហ្គនកោនទាហតំ ត បិបបចាហតំ, ឧចំ យោ កោឆិ តក្កត្តយោកោ បិបតេត្បតំ បដិបក្កាកាចតោ៍ ឃតិព្យចិតានតិ, នោ តស្ស បដិបត្តោ៍ ឃឆា អាលោកោ អត្ថការស្ស ចិជ្ជា ច អចិជ្ជាឃ, ត ឧចំ ហ្គនកោនទាហតំ តក្កត្តយោកោ ចា បិបតេត្បតំ លោកាជីតំ បដិបត្តោ, តម្ពា តិដ្ឋយេត្ត កត្តត្តំ “ត ហ្គនកោនទាហតាជិ បិបបចាហត”ត្តិ៍ តិច្ចំ ចក្កតីតក្កត្តត្តិ ទុទ្ធសីលិជិកស្ស នត្តកាលំ យក្កលជិចនោ ឧចាតិ អឆិប្បាយោ៍ ព្ទតទោតិ សីលិជិចនេត អទុទ្ធោ៍ តិច្ចយេច ហ្គបិនេឆា អរិយុបេនេឆត ហ្គបទុត្តកាចតោ៍ ទុទ្ធស្សាតិ បរិទុទ្ធយតាយនយាចារស្ស៍ ទុចិកយុស្សាតិ បរិទុទ្ធកាយចជីនយាចារស្ស៍ តេតាហ “តិក្កិលេនតាឃា”តិអាជិ៍ ក្យនល្វុបនត្យ៉ាត្តិ អតចញ្ញកាទ្វបកតំ៍ ចតនយាគាតត្តិ

ទុតឆយុនយាគាតាជិ នយ្យត្តយេច ហោតិ, តាស្ស ចិបត្តិ អត្ថីតិ អត្តោ៍ យយ ឋាននេតយេច សិតាហិ, ឃជិ អច្ឆត្តយេច ទុដ្ឋិ ព្ទច្ឆីតិ អឆិប្បាយោ៍ តេតាហ “នចេ”តិអាជិ៍ លេយតត្តិ លេយកាចំ៍ ឃឆា នត្តក្វតាតិ តបចនេត លេយប្បត្តាតិ អកឃប្បត្តាតិ ហោត្តិ, ឧចំ កទោហីតិ តំ ហេដ្ឋា ឆស្សិតំ យេត្តាជិកាចតំ ព្រាហ្មលស្ស នចេក្ខបេត ហ្គបជិនត្តតស្ស ឧកច្ឆនយាឆិនយ្យគា តឆចិតាកាចិតី បញ្ញានយ្យគា ច

ឥស្សិតាតិ ឥដ្ឋត្ថំ ទេសនាហ “ឥទានាហំ សុទ្ធិ ឥស្សិតា”តិ។

តស្ស បន នយ្យានត្ថស្ស និស្សយត្ថំ សីលសម្បទំ ទស្សេតុំ “សចេ មុសា ន ភណាមិ”តិអាទិ វុត្តំ។ ឯត្ថ ច យថា “សចេ មុសា ន ភណាមិ”តិអាទិនា មុសាវាទ-បិសុណវាច-អភិជ្ឈាទាន-បដិបិរតិទេទនេន អធរេសសកាយវចីទុច្ចរិតបិរតីបិ វុត្តា ឯវ ហោតិ លក្ខណហារនយេន, ឯវំ “សទ្ធាហារោ អមច្ឆរី”តិ សទ្ធាទិឆនសម្បជានិយោគនេន អធរេសអរិយឆនសម្បជានិយោគេបិ សិទ្ធមេវ ហោតីតិ សទ្ធាទយោ ជិមុត្តិបរិបាចនីយធម្មា (ពាហុលស្ស បកាសិតា ឯវាតិ ទេជិតព្វា។ ទេសនេវាហ “ព្រហ្មាយ ឯវ បដិបត្តិយា កិលេសសុទ្ធី”តិ។ កយា សម្មាទនា ពាហុកាទីហិបីតិ អធិប្បាយោ។

ប៍០· ឯទកាតិ អសហាយោ, ឯសា បនស្ស អសហាយតា ឯកីភាវេនាតិ។ ន ហិស្ស តាច តណ្ហាទុតិយតា ជិកតា។ ទេសនេវាហ “ន ជិសេវស្សេវា”តិអាទិ។ ឯកក្កហសោនេច ការេយន ទុបកដ្ឋតា វុត្តាតិ អាហ “ទុបកដ្ឋោ ជិត្តជិវេទកេនា”តិ។ ទេសន “ជិចា ឆក្កមេន និសជ្ជាយា”តិអាទិនា (យ· និ· ៧·៣៦៩; ១·៥៥; ជិក· ៥៦៨; មហានិ· ៩៩១) អាគតំ ជាគរិយានុយោគមាហ។ តធាក្ខតស្ស ធម្ម ឯកាឯសហិ អក្ខិហិ អាទិទេត្តា តយោ កទេច បស្សទេតា យថា បមាឯស្ស លេខោបិ នាហោសិ, ឯវំ កម្មដ្ឋានំ ព្រហ្មហេត្វា សម្មទេឌច បឯហតិ។ កត្តុធិ សញ្ញារកេត អនេបក្ខជិទេត្វា និជ្ជានាឆិមុទេត្វា ឯច ជិហាសីតិ ឯទស្សេតុំ “អប្បមេត្តា”តិអាទិ វុត្តំ។ ពីណា ជាតីតិអាទីសុ ឃំ ចត្តព្វំ, តំ ហេដ្ឋា វុត្តមេវ។ សេសំ សុជិញ្ញេយ្យមេវ។

ចត្តុវុត្តចណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សម្មត្តា។

ប៍· សលេ្លខសុត្តចណ្ណនា

ប៍១· “ទុក្ខេ”តិ តស្ស មហាធេរស្ស នាមំ, ឬឌាចសេន បន មហាទុក្ខាតិ វុច្ចតិ យថា “មហាមោក្កល្លានោ”តិ។ អត្តនោ ចា ទុក្ខំ នាម កាហិនេយ្យទេត្វទំ ជ្ជបិនាយ អាយស្មទោ សារីបុត្តទេត្វស្ស ភាតា អយំ មហាធេរោ “មហាទុក្ខា”តិ បញ្ញាយិត្វ យថា “មហាបត្ថកា”តិ។ សាយត្សាយមត្តិ កុម្មេត្វ ឯកំ ដ្ឋបយោកចឆត្តិ អាហ “សាយត្សារេល”តិ។ ន ហេត្វ អច្ឆត្ត ឃំយោកោ សម្មចតីតិ។ សត្តុសញ្ញារហិតិ សទ្ធិជិហារិកអន្តេវាសិកកាបិសកាទិសទេត្តហិ ទេច ទុបិទម្មុណាទិសញ្ញារហិ ច។ បដិនិចត្តិត្វាតិ អបសក្កិត្វា។ និលីយត្តិ ជិទេចឆត់ កាយជិទេត្តហិ តទេតា ជិជិត្តតា។ ឯកីភាទេចាតិ ហិ កាយជិទេកយាហ, បជិទេចកាតិ ជិត្តជិទេកំ។ តទេតា ទុដ្ឋិទេតាតិ តទេតា ទុជិឆជិទេកទេតា កចដ្ឋប្បត្តិយា, សព្រហ្មចារីហិ សមាគទេមន ច អទេបទេតា។ អភិចានេបត្វាតិ អភិចានំ ការេត្វា។ ឯចត្តិ យថាវុត្តអភិចានចសេន។ បក្កយ្យាតិ ដ្ឋត្តានេមត្វា។ អត្ថុបដ្ឋិត្តកចម្ពលិតំ តាច ឯវំ អភិចានោ ហោតុ, ដ្ឋដ្ឋិត្តកចម្ពលិតំ កិមត្ថិយោតិ អាហ “ឯតំ អាជិណ្ណំ តថាគតាន”ន្តិ។ ទេតន ន តថាគតា សម្មាយិកំទេយច សត្ថាតំ សុខំ អាសីសន្តិ, អថ ខោ ជិដ្ឋធម្មិកម្បីតិ ឥដ្ឋត្ថំ។ កស្មា ឯវំ តថាគតា អភិចឆត្តីតិ តត្វ ការណមាហ “សុខកាមា ហិ”តិអាទិ។ បុគ្គកាយាតិ ពាហុ សត្តកាយា។ យក្ខាតិ ទេវា។ ទេវ ហិ បូជនីយតាយ “យក្ខា”តិ វុច្ចន្តិ។ អភិចឆត្តីតិ អាសីសិតទេមចត្វ ជាតាណកទុណាហិ អភិមុខំ កត្វា ចឆត្តិ។

ឃាតិ អតិឃយតោ ពហិតា តិឃយតោ ឥតេស្សន្តោ “ព្ទយា”តិ អាហ៍ ព្ទយាតិ ច អាសត្ថុបច្ឆក្ខចចតត្តិ អាហ “អកិយុលំ ពតេវាតេត្តាចិឃា”តិ ,

តំ តំ ឌិឌ្ឌិកតិកំ ចិត្តកតំ សយុ្ឌា ចិឃ ពតេវាតេត្តាតិ អតេ្ថា៍ ឌិឌ្ឌិឃោតិ បុរិយបឥលេិបេត បិញ្ញព្ទឃំ ចុត្តត្តិ ឥតេស្សន្តោ “យិឆ្ឋាឌិឌ្ឌិឃោ”តិ

អាហ៍ សតេ្តសុ ឌិឌ្ឌិកតចិត្តុប្បាតេសុ ក្ខប្បជ្ជូយាតា, សតេ្តសុ ចា ចិសឃក្ទតេសុ អារេក្ខ ក្ខប្បជ្ជូយាតា “សតេ្តសុ បិតុកចត្តី”តិ ចុត្តា៍

អត្តចាឥឥតាតិ អត្តាតំ អារេក្ខ បចតេ្តត ចចតេត៍ បដិសំឃុត្តាតិ “អត្ថិ អត្តា”តិ ការេហ កាហតេលា ច ចិសឃការេចត បដិសំឃុត្តា៍

ឌិឌ្ឌិកតិតេពត ឌិឌ្ឌិ៍ កាហតេ្តហិ ពហតេលា កាហាបតេលា ច ឌិឌ្ឌិ ឌិឌ្ឌិចាឥស្ស ចិសតេឃាតិ តេតត បដិសំឃុត្តា តាយ ហោតិ៍ “អត្ថិ អត្តា”តិ ឲចំ

បចត្តា ឌិឌ្ឌិ ព្ទឆ អត្តចាឥបដិសំឃុត្តា, ត តស្សា ចិសឃក្ទតោ អត្តា៍ សា ច ចិសឃកាចតោ តឆាបចតេ្តត ចាតេឥត បដិសំឃុត្តា៍

លោកចាឥប្បដិសំឃុត្តាតិ ឲត្ថាបិ ឲតេសច តឃោ៍ ចឹសតិ កចត្តិ តតោ បទំ អត្តចាឥចតូ្ឲតា អកាចា ៍ បញ្ចាបិ ហិ ក្ខបិតាតក្ខតេ្ឋ បតេ្ចកំ

“អត្តា”តិ តេ ច អត្តតោ តិស្សឃការេចត ពលប្បតា ឲតាសំ ឌិឌ្ឌិតំ សយ្ក៏ចា, តត្ថិតិយុតេ្តា បតាឃំ ចិសឃោ អត្តក្កហលាកាតេរា ច តត្ថិតិ៍

សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ចាតិ ទ្វបិតឹសុ អញ្ញតរំ “អត្តា”តិ, “លោកោ”តិ ចា ពេហត្វា តំ សស្សតោ សញ្ញាកាលកាចឹ តិតេ្ចា ឥុចាតិ៍

ឃឆាហ “ទ្វបឹ អត្តា ចេច លោកោ ច សស្សតោ ចាតិ អត្តាតញ្ចា លោកញ្ចា បញ្ញាបតី”តិអាឌិ៍ សស្សតាតិអាឌីសុ បឥយោ

សស្សតចាឥចយេសត អត្តក្កាហោ, ទុតិយោ ក្ខឆ្ឋេឥចាឥចយេសត, តតិយោ ឲកច្ចសស្សតចាឥចយេសត, ចតុតេ្ថា តក្កិចាឥចយេសត បចតេ្តា,

អយរាចិតេ្ខបចយេសត ចា បចតេ្តា អត្តក្កាហោ៍ អន្តចាតិ អត្តតោ បរិចេ្ឆឥតាចយេសត៍ អតន្តចាតិ អបរិចេ្ឆឥតាចយេសត៍ អន្តចា ច

អតន្តចា ចាតិ តឥុកឃចយេសត, ព្ទតេរា តក្កិចាឥចយេសត បចតេ្តា អត្តក្កាហោ៍ ឲចំ បចត្តត្តា អដ្ឋ ហោត្តីតិ ឃោឌតា៍

អាឌិយេចាតិ អាឌិយតសិការយេច៍ តំ បត សទ្វបតោ ឥតេស្សន្តោ “ចិបស្សតាយិស្សកបឥយយតសិការយេចា”តិ អាហ៍ អប្បត្វាបិ

សោតាបត្តិយក្កត្តិ ព្ទយិតា អចឆារេលាត តិចត្តិតំ ឥតេស្សតិ៍ តាយទ្វបបរិចេ្ឆឥតោ បក្ខុតិ ឃាច ក្ខឥឃញ្ញឃឥស្សតំ, អឃំ ព្ទឆ

អាឌិយតសិការោតិ អធិប្បេតោ បញ្ញាកាចតាឃ អារេក្ខកាចតោ៍ ក្ខឥឃញ្ញឃាតុបស្សតាសហិតតាឃ ចស្ស ចិបស្សតាយិស្សកតា ចចតំ៍

ឲចត្តិ ព្ទយស្ស អតូ្ថចចតំ “ឲត្តពេតេឌិ៍ចាបិឃោតា”តិ , ឃឆាចុត្តអាឌិយតសិការេតាតិ អតេ្ថា៍ ឲតាសត្តិ ឃឆាចុត្តាតំ

អត្តចាឥលោកចាឥបដិសំឃុត្តាតំ ឌិឌ្ឌិតំ៍ កាយញ្ចា តាសំ តេត តឥក្កចយេសត បហាតំ ហោតិឃេច, តំ បត តាធិប្បេតំ, តស្មា

សយុច្ឆេឥចយេសត បហាតំ បដិតិស្សក្កោ ច ហោតីតិ បុច្ឆតិ៍ សញ្ញសោ សយុ្ឆិត្តសំឃោឌតតាឃ អតធិយាតិកោបិ សយាតោ៍ “អរិឃឆយ្យោ

អធិកតោ”តិ យាតោ អធិយាតោ, សោ ឃេសំ អត្ថិ តេ អធិយាតិកា, តេសំ ក្ខឥឃញ្ញឃតាលាធិកយេត អធិយាតុប្បត្តិ តឥចសាតោ ច

យតសិការោតិ អធិប្បេតោ៍ តេត ឌិឌ្ឌិតំ បហាតំ ត ហោតីតិ កឆាបតតិ្ថ អឃំ បុច្ឆាតិ អាហ “អធិយាតប្បហាតតិ្ថ បុច្ឆតី”តិ៍ “អាឌិយេច តុ

លោ...បេ... បដិតិស្សក្កោ ហោតី”តិ អតកិសយេតាចឹ ចិឃ ចឥតេ្តា អធិយាតេ ធិតោ ចិឃ ហោតីតិ អាហ “អធិយាតិកោ ចិឃ ហុត្វា”តិ៍

សោតិ ឆេតេរា៍ តេសំ អត្វាឃាតិ តេសំ អត្តតោ អតេ្តចាសិកាតំ កកចតា ឲតស្ស យិឆ្ឋាកាហស្ស ចិតេចតត្វាឃ៍ ឆេតេរា កិរ

ឆយុ្យសតាបតិ ចិឃ សត្ថិ អត្តតោ អតេ្តចាសិពេហិ កកចត្តិ ក្ខបសញ្ញយិ៍

បឲ៍ឃត្វាតិ ចិសតេឃ ក្ខយុ៌ ឌិឌ្ឌិតញ្ញាអារេយុលាតិឥស្សតយេតត្តិ៍ ឃស្មា ឌិឌ្ឌិតំ អតុសឃតក្ទយិបិ សយុឥាចរេលដ្ឋាតយ្បិ លត្ថា ឲច, តស្មា អាហ

“ឃតូ្ឋ ចេតា ឌិឌ្ឌិឃោ ក្ខប្បជ្ជត្តិ តិអាឌិ បញ្ចាក្ខតេ្ឋ សត្ថាឃ ចុត្ត”ត្តិ៍ ទ្វបំ អកិតិចិស្សាតិ “ព្ទឥំ ទ្វបំ យយ អត្តា”តិ ឌិដ្ឋាកិតិចេសចយេសត

អភិនិវិសិត្វា អារព្ភ អភិនិវិសនតោ ឯវ ហិ ទិដ្ឋិ តំ អារម្មណំ គហេត្វា បវត្តតិ “សស្សតោ អត្តា”តិអាទីសុ យថាតំ ចក្ខាទិសង្ខាតំ រូបំ, សហព្យត្តិនិវត្តនត្ថាយ សស្សតោ សយំ អត្តា, សុខាសុខំ ឯត្ថ លោកិយតីតិ សស្សតោ លោកោ. “សស្សតោ ឯវ ច បរលោកោ ភវិស្សាមី”តិ តថាការេន និច្ចោ, ធុវការេន ធុវោ, សព្ពទាភាវិតាយ សស្សតោ, និព្ពិការតាយ អវិបរិណាមធម្មោតិ អត្ថោ. យទិ បច្ចាខ្យាតេ បត្ថាយ វុត្តំ, កេចិ បន វទន្តិ អាហ “អារម្មណេ សតា”តិអាទិ. ភាវា ភវិយតិ ឯតេនាតិ ភាវាភាវោ, វិសេសោ. ជាតិធម្មតាតិ ឧប្បត្តិធម្មតា. សយំ ហិ អនិច្ចានុបស្សនា សភាវេន វត្វា, តេ ឧប្បាទវយន្តាវិការសម្បត្តិតាយ ឧប្បជ្ជន្តីតិ សម្មា លក្ខិ. តេនាហ “ជាតិធម្មតា”តិអាទិ. បុគ្គលំ អាសេវិតាតិ អភានិយតិ និស្សរេ អបរាបរុប្បត្តិយា លទ្ធាសេវនា. ឯតេន កិលេសានំ ភាវនដ្ឋេន អនុសយត្តំ វិសេសេតិ. ឆាយាគតាតិ ឆាយភាវំ ឧបគតា. ឯតេន អនុសយេ សភាវតោ ទស្សេតិ. ឆាយាយ អត្ថិ ច កាយរាគាទីនំ អនញ្ញថាភាវតោ សភាវោ. តថា ហិ វុត្តំ “ឆាយគតោ អនុសយេ បជហតី”តិ (បដិ. ម. ១.១៧). អប្បដិវិទ្ធាតិ សមុច្ឆេទវិធមនវសេន ន បដិវិទ្ធា. អប្បហីនា ហិ ឆាយាគតា កិលេសា អនុសេន្តីតិ វុច្ចន្តិ. ឯតេន តេសំ ការណលាភេ សតិ ឧប្បជ្ជនារហតំ ទស្សេតិ. សមុទាចរន្តីតិ អភិភវន្តិ. ឯតេន តេសំ វីតិក្កមប្បត្តតំ ទស្សេតិ. ឧប្បជ្ជន្តីតិ បន ឱតិណ្ណាវ បរិយុដ្ឋានាវត្វា ទស្សិតា.

តំ បច្ចក្ខត្ថប្បភេទំ អារម្មណន្តិ យំ តំ “យត្ថ ខេតា ទិដ្ឋិយោ ឧប្បជ្ជន្តី”តិអាទិនា វុត្តំ រូបាទិភេទគ្គហណាទិបច្ចក្ខត្ថប្បភេទំ ទិដ្ឋីនំ អារម្មណំ. ឯតំ មមាតិ ហោតីតិ ឯតំ លទ្ធប្បច្ចក្ខំ មមាយិតត្តំ ន ហោតិ មម កិច្ចាតបលិពោធការេន គហេតព្ពតាយ អភាវតោ. ឯតស្ស បវត្តតោ តណ្ហាវត្ថុកំ បដិក្ខិបតិ តាវកាលិកាទិភាវតោ. អហម្បិ ឯសោ ន អស្មីតិ ឯសោ បច្ចក្ខប្បភេទោ អហម្បិ ន អស្មិ, អហន្តិ សោ គហេតព្ពោ ន ហោតីតិ អត្ថោ. ឯតេនស្ស មានវត្ថុកំ បដិក្ខិបតិ អនិច្ចទុក្ខវិបរិណាមាទិភាវតោ. ឯសោ មេ អត្តាបិ ន ហោតិ អត្តសភាវស្ស តត្ថ អភាវតោ មមត្តស្ស កិច្ចាតបលិពោធការេន គហេតព្ពតាយ អភាវតោ.

តណ្ហាវ យស្មិំ គណ្ហាតិ ឯតេនាតិ តណ្ហាការោ. តំ គណ្ហន្តាតិ តំ ឧប្បាទេន្តោ. តេនាហ “តណ្ហាបបញ្ចំ គណ្ហាតី”តិ. បបញ្ចេតិ សត្តានំ វិត្ថាររេន្តោ សំសារេ ចិរាយតីតិ បបញ្ចោ. យថា វុត្តប្បភេទន្តិ អដ្ឋសតតណ្ហាវិចរិតប្បភេទំ. តណ្ហាបបញ្ចំ បដិក្ខិបតិ លទ្ធប្បច្ចក្ខស្ស តណ្ហាវត្ថុភាវោ វិសេសេតព្ពោតិ អធិប្បាយោ. បរតោ បណ្ណត្តិយម្បិ ឯសេវ នយោ. ទិដ្ឋិគតាតិ ទិដ្ឋិយា បហាតព្ពា. ឯតេន តេសំ បរិយាយកថាតាយ ទស្សេតិ. សហជាតា បន ទិដ្ឋិយា តណ្ហា ឯវ, ន មានោ, សា ច តេសំ អបរាយណីយា. យថា អត្តាតិ យេន អនិច្ចទុក្ខានត្តាការេន អត្ថិ, តថា បស្សន្តោ យថាភូតំ បស្សតិ នាម. តេនាហ “លទ្ធប្បច្ចក្ខំ”តិអាទិ. ឯតេនេវ អាការេនាតិ រូបាទីអនិច្ចាទិអាការេន. គណ្ហាតព្ពំ អប្បហីនវិបល្លាសេហិ. តេនាការេនាតិ “ឯតំ មម”ន្តិអាទិអាការេន. នេវ យថាភូតទស្សនវិបល្លាសានំ តទាការតោ. សុទ្ធំ បស្សន្តស្សាតិ យថា បុន តថា ន បស្សិតព្ពំ, ឯវំ សុទ្ធំ នាតិសយំ បស្សន្តស្ស.

ន អាទីនវានិការេនេវ ទិដ្ឋិប្បហានំ ហោតិ, អធិមាត្តិកានំ បន អធិមាត្តយោគេន ទស្សនំ. យស្មា តេន តំ ហោតីតិ វុត្តយុត្តំ វិការេនេវត្ថា “សោតាបត្តិមគ្គេន ទិដ្ឋិប្បហានំ ទស្សេត្វា”តិ អាហ. វិការេន្តោតិ អធិមាត្តិកានំ ធម្មានំ អសមុច្ឆេទការេន វិការេន្តោ. ពាលបុថុជ្ជនានំ នេវ ឧប្បជ្ជតិ អការណកាភាវតោ. ន អរិយសាវកានំ បហីនានុសយបច្ចយត្តា. ន អដ្ឋានមិទំ យោគាវចរោ សប្បាយកយុដ្ឋានតោ នេវ

តិរោឃាដតរោតា៍

រឆរទា "ឃឥតុ៎ សរេ្ឈា បរេក្កាសតិ, រសា អរេទ្វា តតុ្ត ចាឃឹត៌ អាកតាកតាត៌ ព្ទុឆ ព្ទូឈ្ញី"តិ ត៌ ក្តឹក្លរេត្តា សរេ្ឈត ឃាចតតិឃំ បហិរេតាបិ ត កេតា ត អការរេចត៍ រេតភាហ "កិរេយត"ត្តិអាឌិ៍ បល្ហិរេតា ហិ តត្វ អត្តរេតា កិច្ចរេយច ករេទាតីតិ អត្អាតទ៌ ចុទ្ធបត្ថាឌិត៌ បិរេហសិ៍ កិរេយតត្តិ សញ្ឈ្សុ អាណាឃ អករេណ៌ តាយ កិរេយតត្តិ ករេណ អាឌទ៌ ឌីរេបរេត្តា ខុចយាហ៍ សដ្តិចស្សាតីរេតាតិ អប្សរេត្ត បត្តសត្តិ ខុច សដ្តិចស្សាតីរេតា៍ ឃស្ទា រេបសលិ រេបសរេលហិ សឌ្ឍិ សំសត្តត្តិ សយាតាឌិយុត្តិតាឃ, តស្ទា រឆរទា "សាឆាចុរសា"តិ ចត្វា ហតិ្វយាបតាឌិ៍ សត្ថា អកាសិ៍

តាឌិរសាចាតិ អតត្តទ៌ ចុត្តរេតុ្វសឌិរសាច អប្សរេត្ត បត្តសត្តិ ខុច សដ្តិចស្សាតីរេតាតិ អរេទ្វា៍ បត្ទុយក្ទុត្តិ កយលសឋ្ល៍ បិសាឆ៌ បិចិសិ ចិស្សដ្តិ ឰរេលិករេតតស្ស បុទុដ្ឋតការេចា អត្តតាច បត្ថាឃិស្សតីតិ៍ តិស្សយហាចិហារេទ កិទ រឆទា កិក្ល តគា "សកចិត្តំ បឃឹគតី"តិ ចចត៌ ប្ទុរេដត្តា កាលរេស្សច រេចតិឃក្កណ៌ សឰឌ្ឍិត្វា ខុត្តការឰណរេយច ពុឌ្ឍរឰណបីតិ ក្តប្សារេគត្វា ឌិចរេស ឌិចរេស តឆា ករេទាត្តិ៍ រេតត ចុត្តំ "តស្វិឆ្ញា សយរេឃ"តិអាឌិ៍ "ឆឰឌិត្ត, ព្ទុឆ បត្តឌីចទ៌ ឌរេបតី"តិ ចត្តាបិ បដិសត្វារចរេសត កិឆ្ញិ បុឆ្ឆិតាបិ តារេហាសិ៍ ក្ទុណ៌ ឌាតាតីតិ តិឰដ្ឋតាឌិសុ ចិចទគាតាឌិតា ក្ទុណ៌ ឌាតាតិ ចិឃ៍ តុរេយ្យត ត ឌាតិតុ្វ អាកក្តុកចត្តស្សបិ អករេណរេតា៍ សតុ្ទអាណាចិលឈ្ឍិត្តិ កិឌិសិ សា សញ្ឈ្សុ កតិកា? កតិកា ច តាយ សិក្លាបគាចិរេទារេឆត អតុចរេត្តតត្ថា, ខុត្តកយ្សិ អឌាតរេត្តហិ រេយ សំចារេសា តត្វិតិ អាការរេស អត្ទុក្កយិ៍

ឃំតស្ស ខុចយស្ស សរេល្លរេលត ចិហទាយីតិ រេឃា "បឆយត្ឋាត៌ ក្តបសយុដ្ឋ ចិហរេទឃ្សា"តិ ចុរេត្តា, តស្ស កិក្លរេតា ឃំ "បឆយត្ឋាតសត្លាត៌ បដិបត្តិចិឆាត៌ កិរេលរេស សរេល្លលតិ, រេតត សរេល្លរេលត អហំ ចិហទាយី"តិ អឌិយាតចរេសត ខុចយស្ស ខុច៌ តរេចឃ្ស ធាតរេយត៌ ចិដ្ឋតីតិ ខុចរេយតុ្វ សយ្ថរេត្ឋា រេចឌិតរេត្ថា៍ ត៌ ត ឃុដ្ឋតីតិ ត៌ អឌិយាតិកស្ស "ឃឆាចិតដ្តំ បឆយត្ឋាត៌ សរេល្លរេលា"តិ បទិចិតក្តិត៌ ត ឃុដ្ឋតិ ឃុត្តំ ត រេហាតិ៍ រេតភាហ "ត ហី"តិអាឌិ៍ តតុ្វ សឰ្សា សត្ថរេសា ច កិរេលរេស លិលតីតិ សរេល្លរេលា, អទិឃយរេក្កា៍ តត្ទុបិឃចិបស្សតា សរេល្លលបដិបគា៍ ឃំ បត ឍសាត៌ ចិបស្សតាបិឌក៌, តយ្សិ ឍសាត៌ បទិឃារេឃត យក្កបិឌក៌ រេហាតិរេឃច៍ រេតភាហ "អចិបស្សតាបិឌកត្តា"តិអាឌិ៍

ឍសាតឆឰចរេសតាតិ ចិតក្កាឌិបញ្ចាកត្ឋាតឆឰចរេសត៍ ចិត្ទុប្សាឌចរេសត អរេតកចាទ៌ បចត្តយាតយ្សិ ឍសាត៌ ខុកាចដ្ឋតតាឃ ខុកចិឌិបទិឃាបត្តត្តា ខុកា សយាបត្តិ ខុចាតិ "បុតប្សុត៌ សយាបត្តិចរេសតា"តិ ចុត្តំ៍ ចត្តារិ អត្វបត្ឋាតាតិ ឃឆាសក៌ ខុរេកកស្វិរេឃច អារឰរេណ បចត្តត្តិតិ អាហ "អារឰណរេកគាកាចរេតា"តិ៍ បុរិយការណដ្វឃចរេសរេតចាតិ "ឍសាតឆឰចរេសត, បុតប្សុត៌ សយាបត្តិចរេសតា"តិ បុរេត្ថ ចុត្តប្សការការណដ្វឃចរេសរេតច៍

រេតសំ អត្វបត្ឋាតាត៌ កិរេលសបទិត្យអាហាការរេចត តិត្ថតាតិ អដ្កាតិ, កាចតាចិរេសសចរេសត ស្ទុលុយាតិ អារឰណាតិ៍ តស្ទា តាតីតិ រេតសំ ចរេសត តាតិ ឍសាតាតិ សត្តាតិ, តស្ទា "សត្តា ខុរេត ចិហារា"តិ ចុត្តំ៍ រេតសំ ចតុត្តយ្សីតិ ចតុត្តយ្សិ រេតសំ អត្វបត្ឋាតាត៌

ប័ព្វ។ សោតិ អនិយាតិកោ កិច្ចុ, អនេញ្ញា ចា ព្ពតោ តាហិរកោ តាបសបរិព្វាជកាទិកោ ត ហិ សម្បុសតិ។ តត្ថ អនិយាតិកោ អប្បរេត្ត បត្តុសញ្ញិតាយ ត សម្បុសតិ, ព្ពតរោ អចិសឃតាឃ។ ឃត្វាតិ ឃម្ពុំ សលេ្លាលចត្តុំ, អចិហិសកតាឌីហិ ចត្យចត្តាលីសាឃ អាការេហិ។

អដ្ឋ សមាបត្តិយោ តាម កិលេសានំ ចិក្ខម្ភនវេសន បចត្តា រូតរូតរិ សត្តុបណីតា ឆម្មុ, ត តទា លោកិយា អចិហិសាគយោ។ តត្ថ កចំ អចិហិសាគយោ ឲច សលេ្លលការេចត ចុត្តា, ត ព្ពតរាតិ ព្ពយយត្តំ ចិការេចត្តា ចោគកោ "កម្ពុា បតា"តិអាទិយាហ។ ព្ពតរោ កាយំ សមាបត្តិយោ សត្តុបណីតសកាចា, ចដ្ឋបិគកតាឃ បត កិលេសានំ សលេ្លលបដិបគា ត ហោត្តិ, អចិហិសាគយោ បត ចិចដ្ឋបិគកា សលេ្លលបដិបគាតិ ព្ពយយត្តំ ចិការេចត្តា "លោកិក្យត្តុរបិគកត្តា"តិអាទិយាហ។ ព្ពយិតាយេច អដ្ឋ សមាបត្តីហិ អចិហិសានីតំ ចិសេសនីបកោត ស្សុត្តត ឃថា យហប្បលតរំ ហោតិ, តំ បការេជាតំ ចេទិតព្ពំ។ ព្ពគចិព្យាគក្លិលោឃ្យុតរតាឃ គក្លិលាឃ យហប្បលតរតំ សគ្គាឃ ចុត្តត្តិ សព្ពេគ្គា។ តត្យ តត្ថ "សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបគ្គា"តិ អាកតំ, ត "សរណាកតោ"តិ ចោគតំ សគ្គាឃាហ "សរណាកយតតោ បដ្ឋាយា"តិអាទិ។ ចុត្តចេព្យតំ អដ្ឋកថាយំ (យ។ តិ។ អដ្ឋ។ ឲ្យ។ឲ្យលិ៍) "ហេដ្ឋិមកោដិយា តិសរណំ កតោ រូបិសកោបិ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបគ្គោ តាមា"តិ។ យោ ហិ ចដ្ឋក្លិ សមតិក្កមិត្យការយោ បសត្តុចិត្តោ រតតត្តយំ សរណំ កច្ឆតិ, តស្ស តំ អនិសីលខីតំ រូបតិស្សយោ ហុត្វា អត្យក្កមេត គស្សតយក្កាឆិកយាឃ ឯចេត្តឃ្យាតិ។

ចិហិសាទិចត្តុត្តិ ឃគេតំ ចិហិសានីតំ ចត្តុំ ចគាយ, ព្ពយម្ពុំ ចិហិសាទិចត្តុំ។ អត្តយិដ្ឋាទិដ្ឋិប្បា យិដ្ឋតាតំ អាទិយិដ្ឋាទិដ្ឋិប្បាតិ ព្ពគំ គេសតាក្កយំ សគ្គាឃ ចុត្តំ។ យិស្សេត្វាតិ យិដ្ឋាទិដ្ឋិកាចសាយេញ្ញាត ឲកញ្ញ្យកត្វា។ តទាតិ ព្ពយិតា ឃថា កម្ពុបចយិដ្ឋតាតំ អត្តេ អាទិយិព្យុគ ចុត្តយិដ្ឋាទិដ្ឋិ យិស្សេត្វា ឲកញ្ញ្យចុត្តំ, តថា តេសំ អត្តេ ចុត្តសម្មាទិដ្ឋីតិ ព្ពយយត្តំ រូបសំហរតិ។

បិលាត្តិ ចោហារតោ សត្តំ, បរយត្តតោ ឌីចិតិត្រ្កិយំ។ អតិបិរេតត្តិ សរេសេគច បតតសកាចំ អតិច្ចុ អត្តរា ឲច បិរេតត្តិ, អតិក្កម្ពុ ចា សត្តានីហិ អភិកចិត្វា បិរេតត្តិ។ អទិត្តត្តិ បរសត្តកំ។ អាទិឃត្តីតិ កណ្ហត្តិ។ សលេ្លលតីតិ សយំ លេលតិ, បជហតីតិ អត្ថោ។ កម្ពុបឆកចា ឲសាតិ "អត្តកញ្ជកា"ត្តិ ចុត្តំ។ បិឃស្សុញ្ញាករណតោ បិស្សុណា, បិសតិ បរេ សត្តេ ហិសតីតិ ចា បិស្សុណា។ ឋរុសាតិ លុញ្ញា, តិដ្ឋុរាតិ អត្ថោ។ តិរត្តកត្តិ អត្តុរហិតំ អត្តុគោ បរេសញ្ចុ ហិតចិតិយុត្តំ។ យិដ្ឋាតិ ចិបរីតា តិដ្ឋាទិចេសេត បចត្តិឃា។ បិបិកាតិ លិយិកា។ ឲកត្តាក្យសលតាឃ ចិញ្ញូហិ ព្យុគ្គានីហិ ករហិតា។ តត្តំ ទិត្តត្តិ អាទិចត្តុកាឃាតិ គសចត្តុកយិដ្ឋាទិដ្ឋិយាហ។ តត្តំកកាចាកិតិចេសតចេសេត កម្ពុបឆប្បត្តិយេចស្សា កម្ពុបឆបរិឃាបត្តុតា។ "រូបំ អត្តា"តិអាទិតឃប្បចត្តា អត្តាទិដ្ឋិ យក្កត្តរាឃករត្តា អតិយ្យាតិកាទិដ្ឋិ។ អតិយ្យាតិកត្តា ឲច ហិស្សា យិដ្ឋុតបរិឃាបត្តុតា។ សម្មាតិ អចិបរីតា, តតោ ឲច សោភតា ស្សុគ្គរា, ព្យុគ្គានីហិ បសត្ថត្តា ចិញ្ញូប្បសត្តា។ សេសសេយត្ត យិដ្ឋាទិដ្ឋិយំ ចុត្តតយេត ចេទិតព្ពំ។

អស្សុកានីស្សុ ស្សុកាទិអាការក្កហលតោ អឃាទាចអតិយ្យាតិកា អយោគាតិសោ រូប្បត្តិឃា។ អក្យុសលាតិ អឃាទាចាអតិយ្យាតិកា អក្យុសលា សក្កប្បា។ ឲស តយោតិ ព្ពយិតា "អឃាទាចា អតិយ្យាតិកា អក្យុសលា ចាចា"តិអាទិតា តត្ថ តត្ថ អឃាទាចាទិអត្ថំ អតិទិសតិ។ ចាចាតិ

ខេតភា អធិប្បេតា, តទា ពយ្ឌត្តាឌីចាវតិ ច៑ ឃេក្វេឃ្យេត អតីតាត្ស្យ្សរលាចវេសត បចត្តិទោតា “អតីតំ ចិត្តឃទោតា”តិ ទុត្តា៑ តទា ហិ ទលិទេព ឲចំ ចទត្តិ “ឃំ ទេយ បហ្វតំ ឆតំ អទេហាវិ, តំ បយាឆចវេសត បត ឆាហំ លីលា”ត្តិ៑ វតិបតិទ្វបទោតាតិ “ចិទពតយ្បិ ចិទការិតយ្បិ វទិតា”តិ ឲចំ ទុត្តវតុប្បត្តិបតិទ្វបទពត៑ ប្បត្តិត្តិ ចិត្តុប្បត្តិ៑ តទាបចត្តចិត្តុប្បាទេភា ហិ យិច្ឆាវតិ៑ វា បត ទោកាឆចវេសត ចា “អទេក្កាច្ឆិ យំ អចឆិ យ”ត្តិអាឌិតា (ឆ៑ ប៑ ១) ប្បតឃ្យត្តស្យ្ស, ទាពចវេសត ចា “ឃាតិស្យ្ស តាតិ បុទេគ្គា យាតុការេយត វឌ្គិ ហវិតលបិតពីឮគ្គតាតិ អត្សុ្យសតី”តិ (អ៑ តិ៑ លិ៑៣០) ទុត្តតទេឃត ឃុកទោតា អត្សុ្យសត្តស្យ្ស, ឌីឌ្ចិចវេសត ចា “ទេវា ទោតា បត ទេយ អទេត្តា តិទេច្ចា ឆុទេចា”តិអាឌិតា យិច្ឆាអកិតិចិវត្តស្យាតិ ឲចយាឌិតា តទេឃត បចត្តតីតិ ទេចិតគ្គា៑

ប្បិឃចិត្តាចវេសតាតិ លិប្បឌាលក្យិតាឌុហលិឌ្យើបកទលាវំចិឆាតាឌីសុ ឃុត្តិចិត្តតាឌិចវេសត បិបំ ពត្វា ចិប្បឌិ វាទតិយិត្តំ, “ឃុពតំ យឃា”តិ បិទេយាឌ្គតិយិត្តំ ពត្វា បទ្ចទេកក្លលាកាទេត ទេយាទេហា អគ្គាលំ៑ តត្វ បត “អវិទេច វិចា”តិ ទេចាហាទោទា ចិឃ ឆាលាទេចាហាទោទា៑ យិច្ឆាវកាចត្តា បត យិច្ឆាឆាលាំទេត្វច ទុច្ចតិ៑ ឲក្វតចឹវតិទេកង បទ្ចទេកក្លលាឆាលាំ វយ្ឡា ទេបក្លិតត្តា វយ្ឡាឆាលាំ ទុច្ចតិ, គ្គតទំ បត ឆវាតាឌិបទ្ចទេកក្លលាឆាលាំ វយ្ឡាឌិឌ្ឌិឃាច វក្ខឃ្យាតិ៑ ទ្វបិទ្វបវយាបត្តិលិកិតាយទេត្វត ចដ្ឋទោតា អចិយុត្តាទេឃច វយាតា “ចិយុត្តា យឃ”ត្តិ ឲចំវគ្គិទោតា៑ បពតិបុទិវត្តទោកាលាវគ្គាតាឃំ, ក្យាលាចិឃុត្តស្យ្ស អត្តទោតា វពត្តតិ អចដ្ឋាតវគ្គាតាឃំ, អត្តទោតា យហាព្វោហុតា វទេលិពតា តស្យ្ស វយឹបតាវំឃុឌ្ឌតវគ្គាតាឃំ ចា អចិយុត្តិឃំ ចិយុត្តិវគ្គិទោតា៑ ឲពត្តាក្យុវលតាឃ ហឹតត្តា បិបិពា៑ អឃាឆាចតាឃ ចិបវឹតា៑ ឃទាទុទេត្វតាតិ “អចិយុត្តាទេឃច វយាតា”តិ ទុត្តប្បាកាទេត៑ “យឃទេយត្វ វយ្ឡាឌិឌ្ឌិ កចិស្យ្សាយា”តិអាឌីសុ ចលវយ្ឡាឌិឌ្ឌិអាឌីតិបិ យក្កវយ្ឡាឌិឌ្ឌិអាឌិបក្លិកាទេតចាតិ អធិប្បាទេយត “ចលវយ្យឃុត្តាតិ...ទេប... ទេចិតគ្គា”តិ ទុត្តា៑ វទេគ្គាបិ បត ចលឆទេយ្ឡ ចិយុត្តិក្កឌ្ឌវក្ខហទោតា “ចិយុត្តី”តិ ទុច្ចយាទេត ត ទោកាទិ ចិទេទាទេឆា៑ ឲត្វ វយ្ឡាចិយុត្តិវគ្គាទេត វទេល្លលចត្វយិបា

ឃឌិ តិចទលាចវេសត ទុត្តាតិ, តវ្ឡា តីទេលាច ទុត្តាតីតិ អាហ “អកិគ្គាលុ”តិអាឌិ៑ បទិឃុដ្ឋាតប្បត្តា ចិតយិឌ្គបទិឃុដ្ឋិតា៑ ឃស្យ្ស ឆយ្ឡស្យ្ស អត្តិតាឃ ប្បដ្ឋតា តាយ ទេហាត្តិ, ទេវា ឆទេយ្ឡ ប្បដ្ឋត្តិ អាហ “ប្បឌ្ឌទេច្ចត វយត្តាពតាតិ ប្បដ្ឋតា”តិ៑ ចិចិតត្តាតិ ឆទេយ្ឡាតិ ចា អឆទេយ្ឡាតិ ចា អាឌិតា ឃំ កិច្ចិ វកាចំ ចិតិច្ឆិតត្តា៑ ប្បតាហតឃឹលិតិ បទស្យ្ស អត្តទោតា ចិទេត្វ អត្យុតាគ្គតឃឹលិ៑ គ្គស្យ្សត្តិតិ ប្បឃុឃត្តិ៑ វឆឃត្តិតិ វទា អគ្គាទា អត្តាតំ អគ្គាទា បទេចឆតពា៑ ទេត បត ឃវ្ឡា ត ឃទាក្វុតចាឌិទេតា, តវ្ឡា អាហ “ត វយ្ឡា ការវត្តិតិ ទុត្តិ ទេហាតី”តិ៑ ទុត្តបទ្ចតីកតទេឃតាតិ “ត ទោកាឆតា អទេក្កាឆតា”តិអាឌិតា ទុត្តអត្វបឌិបក្លតទេឃត៑

ឌុក្លិ ចទេទា ឲទេតសុ ចិប្បឌិក្យុលក្កាហិតាឃ ចិបទ្ចតីកាទេហវុតិ ឌុគ្គចា៑ ទេត បត ចទតក្លយា ត ទេហាត្តិតិ អាហ “ចត្តំ ឌុក្ល”តិអាឌិ៑ ហឹតាធាទតាឃ ឌុក្លស្យ្ស ចា វយ្យាបកតាឃ បិបពា៑ អវឌ្គយ្ឡចវេសតាតិ អវប្បុទិវឆយ្ឡចវេសត៑ អត្តតា ចិវេវឹតគ្គចវេសត កាឃចិគ្គាត្តិអាឌីតំ កាឃពយ្ឌ្ចទាឌិកាទេចា ចិឃ អស្យ្សឌ្ឌិឃាឌិអវឌ្គយ្ឡវយត្តាទេយតអវតំ អវប្បុទិវាតំ ឆយ្ឡាតត្តិ តាតិទេឃច អស្យ្សឌ្ឌិឃាឌីតិ អវឌ្គយ្ឡា តាយ, ទេតវំ ចវេសតាហ “វគ្គា ឲទេតវំ តត្វី”តិ ឃទា តំ “ទុប្បគ្គា”តិ៑ ឃុត្តទោឃ្យាឌិ អបុំ ឃុតំ ឲទេតវត្តិ អប្បុស្យ្សុតា, ឃុទេតត អត្សុបបត្កា៑ តត្វីតិ ពទេហតគ្គាត្តិ គ្គបិតា អកាចទេត្វា អឃំ អប្បុ-វទេគ្គា
“អប្បុឆំវយពវចាតាតបវទឹវបវយ្យស្យ្សាត”ត្តិអាឌីសុ (អ៑ តិ៑ ១០៑១១) ចិឃាតិ ឆទេស្យ្សតិ៑ វយ្ឡាបឌិបត្តិយា អតាទេយ្យតទោតា ក្យច្ឆិតា

ກາຣຍ᩠ຍາ ສີທນ᩠ຕິ ໂອສີທນ᩠ຕິ ສໍກິເລສປກ᩠ເຂຕິ ກຸສີຕາ ທ-ກາຣສ᩠ສ ຕ-ກາຣໍ ກຕ᩠ວາ. ອກຸສລານໍ ຘມ᩠ມານໍ ປຫານາຍ ກຸສລານໍ ຘມ᩠ມານໍ ອຸປສມ᩠ປທາຍ ອາຣທ᩠ທໍ ປຄ᩠ຄຫິຕໍ ວີຣິຍໍ ເອເຕສນ᩠ຕິ ອາຣທ᩠ທວີຣິຍາ. ອຕຸປ᩠ປາທເຕນ ຍຸຄ᩠ຄາ ຕຸຄ᩠ຄາ ສຕິ ເອເຕສນ᩠ຕິ ຍຸຄ᩠ຄສ᩠ສຕີ. ທຸຄ᩠ຄາຕິ ທ᩠ວສິຕາ. ທຸປ᩠ປັຍ᩠ຍາ ຕາຍ ທ᩠ວສິຕກາເຣນ ປຕິປເກ᩠ຂນ ອິຕາສິຕກາເຣນາຕິ ອາຫ "ຕຄ᩠ຄປັຍ᩠ຍາຕິ ວຸຕ᩠ຕໍ ເຫາຕີ"ຕິ. ເຫຄ᩠ຄາ ສຍ᩠ໂຍຄິຄ᩠ຄິກ᩠ກຫເຣນ ກໍສ᩠ສກາຕາປັຍ᩠ຍາຍ ຍກ᩠ກສຍ᩠ໂຍຄິຄ᩠ຄິຍາ ຈ ກທິຕຕ᩠ຕາ ສຸຕ᩠ຕຈກ᩠ກວາລຍິຕ᩠ຕາປຣິຈາຣາຫິ ທ᩠ລພ ສຄ᩠ຄາທີຫິ ອິປສ᩠ສກາສຍ᩠ຫາຣສ᩠ສ ວຸຄ᩠ຄຄຕ᩠ຕາ ຈ ວຸຕ᩠ຕໍ "ທ᩠ລພ ອິປສ᩠ສກາປັຍ᩠ຍາ ເຈອິຕຕ᩠ຕາ"ຕິ. ເຕກາຫ "ອິປສ᩠ສກາສຍ᩠ຫາເຣາ ຫີ"ຕິອາທິ. ຍຸຕ᩠ຕິ ອຄເປກ᩠ຂິຕ᩠ວາປິ ອຍເຍຕ᩠ວາ ກເຫຕເຕ᩠ຕາຕິ ຄເສ᩠ສເສຕ᩠ຕາ ອາຫ "ເປາຣາຓາໍ ອາຄາ"ຕິ.

ເລາກຸຕ᩠ຕຣກຸສລານໍ ອຕ᩠ຕຣາຍກເຣຕ᩠ຕິ ເລາກຸຕ᩠ຕຣກຸສລານໍ ອພິກຍສ᩠ສ ອຕ᩠ຕຣາຍກເຣ. ສຕ᩠ຄິຄ᩠ຄິຕ᩠ຕິ ສໍ ອຕ᩠ຕເຕາ ຄິຄ᩠ຄິ, ຍໍ ຈາ ຕໍ ຈາ ອຕ᩠ຕຕາ ຍຈາກທິຕຄິຄ᩠ຄິຕ᩠ຕິ ອເຕ᩠ວາ. ສກາຈໍ ອຕິກ᩠ກມິຕ᩠ວາ ປເຣເຕາ ອາຍສເຕາ ປຣາຍາສີ. ຄ᩠ຍຫກ᩠ກາຫີຕິ "ທ᩠ລຄເຍຈ ສຈ᩠ຈ"ຕ᩠ຕິ ອິຣກ᩠ກາຫກ᩠ກາຫີ. ປຕິຕິສ᩠ສກ᩠ກິຕິ ປຕິຕິສ᩠ສຊ᩠ຊເຕເກາ. ກຸເຍ᩠ໂຍຈາຕິ ຍຈາ ກຄ᩠ຄເປິ ອຕ᩠ຕເຕາ ປິຄາທີເກ ອເກ᩠ກ ເກາເຕຈິ ຍຊ᩠ຊິເຕາ ສຕ᩠ຕາຕິ ອກ᩠ກາຕິ ອຕ᩠ຕເຕາ ກປິເລເຍຈ ສເຍາຄຫຕິ, ຕ ຕາຫີ ຕິຫເຣຕິ, ເອຈຍຍ᩠ຍິ "ຕ ສຸຕ᩠ຕເຣາ ຕຈ ກາເຫາ, ລເຄ᩠ຄຫິ ຕ"ຕ᩠ຕິ ວຸເຕ᩠ຕາ ຕໍ ຕ ອິສ᩠ສເຊ᩠ຊຕິ. ອເຕ᩠ຕາເຍຈ ອຕ᩠ຕເຕາ ຫຄເຍ ເອຈ ຄເປຕ᩠ວາ ຕໍ ຈຄຕິ. ກຸຍ᩠ຍິລກ᩠ກາຫຕ᩠ຕິ ສໍສຸຍາຣກ᩠ກາຫໍ. ກລ᩠ຸຕ᩠ຕິຕິ ຍຈາ ສໍສຸຍາເຣາ ກທິຕໍ ຕ ອິສ᩠ສເຊ᩠ຊຕິ, ເອຈໍ ກລ᩠ຸຕ᩠ຕິ.

ປັຍ᩠. ເອຈໍ ຈຕຸຈຕ᩠ຕາລີສາຍ ອາກາເຣຫີຕິ ອທິຫິສຕາທີຫິ ຈຕຸອພິກຈຕ᩠ຕາລີສປ᩠ປກາເຣຫີ. ກສ᩠ມາ ປເນຕ᩠ວ ອທິຫິສາ ອາຄເຕາ ວຸຕ᩠ຕາ? ສຕ᩠ຕກຸສລານໍ ມູລກາຈເຕາ. ອທິຫິສາຕິ ຫິ ກຣຸລາເຍຕໍ ອພິຈຈຕໍ, ສາ ຈ ອິເສສເຕາ ສີລສ᩠ສ ມູລກາເຣາໍ ປຣູປສາຕລກ᩠ຂລາ ທສ᩠ສີລ᩠ຍາ ອຸຣຍາປຕເຕາ. ຍຈາ ຫິ ປິລາຕິປິເຕາ ປຣູປສາຕລກ᩠ຂເລາ, ຕຈາ ປເຣສໍ ສາປເຕຍ᩠ຍາຈຫເຣາໍ, ສຕ᩠ຕິປ᩠ປຫາເຣຕາປິ ຄຕສ᩠ສາຈຫາເຣາ ກຣຸຕເຣາຕິ. ຕຈາ ອຕ᩠ຕຫຸຈຣິຍໍ ກຕ᩠ຄສາຣລາທີທ᩠ລ᩠ລາຈຫຕເຕາ, ປເຣຄາຣາຕິກ᩠ກເຍ ປຕ ຈຕ᩠ຕເຍຈ ຕຕ᩠ຕິ. ປເຣສໍ ອິສໍຈາຄຕເກຄຕຍຍູລຍຸຕາໍ ປຣູປສາຕກາເຈາ ປິເກຈິ ເອຈ, ສຍ᩠ຍປ᩠ຍລິເປິ ອຕ᩠ຕກ᩠ກາຫາປຕເຕາ ອຕຕ᩠ວປ᩠ຍາຄຕເຕາ, ອກິຊ᩠ຊາ ອທິກ᩠ຂາຄາຕາທີເຫຕຸເຕາ, ຕ᩠ຍາປິເທາ ປິລາຕິປິຕາທີເຫຕຸເຕາ, ມິຈ᩠ຉາທິຄ᩠ຄິ ສຕ᩠ຕາຕຕ᩠ວເຫຕຸເຕາ ປຣູປສາຕລກ᩠ຂລາ, ມິຈ᩠ຉາທິຄ᩠ຄິ ທຍ᩠ໂຍກປຕິເຕ᩠ຕາປິ ປິລາຕິປິຕາທີຕິ ກເຣາຕິ, ປເຣ ຈ ຕຕ᩠ວ ຕິເຍາເຊຕິ, ກິຍຄ᩠ກ ປຕ ທ᩠ລຕເຣ. ອິທິຫິສລກ᩠ຂລາ ທສ᩠ສີລ᩠ຍາ ອຸຣຍາ ອທິຫິສລກ᩠ຂລາ ອິເສສເຕາ ສີລສ᩠ສ ຕາລຈກາເຣາໍ. ສີລປຄ᩠ຄາເຕາ ຈ ສຍາທິ, ສຍາທິປຄ᩠ຄາຕາ ຈ ປັຍ᩠ຍາຕິ ສຕ᩠ຕກຸສລານໍ ມູລຫູຕາ ອທິຫິສາ. ອປິຈ ສ᩠ຍອາຣສ᩠ສາສຍາໍ ຕິສຍ᩠ໂຍກາຣີຕໍ ພີຣາຕໍ ສ᩠ຕ᩠ຕຍປຸຣິສາຕໍ ສີລໍ ອິຍ ສຍາທິປັຍ᩠ຍາປິ ປເຣສໍ ຫິຕສຸຕາຈຫາຈ ສຍ᩠ຍຊ᩠ຊຕ᩠ຕິຕິ ເອຈຍ᩠ຍິ ກຣຸລາ ສຕ᩠ຕກຸສລານໍ ມູລຕ᩠ຕິ ສາ ອາຄເຕາ ວຸຕ᩠ຕາ.

ຕເຕາ ປເຣ ອິເສສເຕາ "ອທິຫິສາສຍຄ᩠ຄາຕາ ທ᩠ລເຍ ທຍ᩠ໂຍ"ຕິ ຄສ᩠ສຕຕ᩠ວ ກຸສລກຍ᩠ໂຍປຈທຍ᩠ໂຍ ກທິຕາ. ຕເຕາ ທ᩠ລຄໍ ກຸລາໍ ມູລຫູຕໍ ສີລໍ, ເອຕ᩠ວ ປຕິຄ᩠ຄິເຕຕ ທ᩠ລເຍ ທຍ᩠ໂຍ ສ᩠ຍປ᩠ຍາເຄຕຕ᩠ຕາຕິ ຄສ᩠ສຕຕ᩠ວ ອຄ᩠ຄ ສຍ᩠ຍຕ᩠ຕາ ກທິຕາ. ເຕສໍ ອິເສາຄຕາຍ ປຕິປຕ᩠ຕສ᩠ສ ອາຄເຕາ ເອຈໍ ເຫາຕີຕິ ຄສ᩠ສຕຕ᩠ວ ຕີຈຣລອິເຈເກາ ກທິເຕາ, ອາຄເຕາ ຕີຈຣລຄ᩠ວຍສ᩠ສ ອກ᩠ກຫເລາ ກທິຕາກທິຕກາເຣາໍ ອຄ᩠ຄກຈາຍ ວຸຕ᩠ຕເຍຈ. ເກາຄສ᩠ສ ປຕ ຕ᩠ຍາປິເທເຕາ ເກເທາ ຈຕ᩠ຕສຸຕ᩠ຕຈລ᩠ລຕາຍໍ (ຍ. ຕິ. ອຄ᩠ຄ. ໑.ລິ໑) ວຸຕ᩠ຕຕເຍຕຈ ເຈອິຕເຕ᩠ຕາ. ເກາຄາທິປ᩠ປຫາເຣຕ ເຈຕ᩠ວ ສເລ᩠ລຂສິຄ᩠ຄິຕິ ຄສ᩠ສຕຕ᩠ວ ຕເຕາ ສ᩠ປກ᩠ກິເລສອິສຸຄ᩠ຄິ ກທິຕາ. ສາ ຈ ສຸຕ᩠ຕຈກ᩠ກວາລຍິຕ᩠ຕອປ᩠ປຍຕ᩠ຕາຕາຫິ ສິຊ᩠ຊີຕິ ຄສ᩠ສຕຕ᩠ວ ປກິລ᩠ລກາ ກທິຕາ. ສຍ᩠ຍຕ᩠ຕສາຈຄສ᩠ສຕາທີກຸລາສ᩠ສ

ឥមេ ធម្មា បារិបូរិំ គច្ឆន្តិ, វិបស្សនំ បរិព្រូហេត្វា អរិយមគ្គាធិគមាយ សំវត្តន្តីតិ ទស្សេតុំ សទ្ធា គហិតា។ ឯវិក្ខតស្ស អយំ មិច្ឆាការហោ លោកុត្តរកុសលាធិគមស្ស អន្តរាយករា, តស្មា សោ ទូរតោ វជ្ជេតព្ពា, ឯវំ យថាវុត្តាយ សម្មាបដិបត្តិយា អរិយមគ្គំ អធិគច្ឆេត្វា សល្លេខំ មត្ថកំ បាបេតីតិ ទស្សេតុំ “សន្តិដ្ឋិបរាយាសី”តិអាទិ វុត្តន្តិ ឯវមេតំ ចតុចត្តាលីសាយ សល្លេខាការានំ គហណបយោជនំ អនុបុព្វី ច វេទិតព្ពា។ បយោគតោ សល្លេខបដិបទំ បដិបជ្ជិតុំ អសក្កោន្តានំ ចិត្តុប្បាទោបិ ពហុបការោតិ អាហ “ចិត្តុប្បាទស្សាបិ ពហុបការតំ ទស្សេតុ”ន្តិ។

កុសលេសុធម្មេសូតិ អវិហិំសាទីសុ យថាវុត្តអនវជ្ជធម្មេសុ។ អនុវិធិយនាតិ ចិត្តុប្បាទស្ស កាយវាចាហិ អនុវិធានា។ តេសំ ធម្មានន្តិ អវិហិំសាទិធម្មានំ, តេសំ វា ចិត្តុប្បាទវសេន បវត្តធម្មានំ។ ឋានាតិ យថាវុត្តធម្មំ វិត្ថារតោ ទស្សេតុំ “កស្មា បនា”តិអាទិ អារទ្ធំ។ សរណគមនំ វាចាយ វិញ្ញាបេតុំ អសក្កោន្តស្ស វសេន វុត្តំ “កាយេន វា”តិ។ “សីលំ កាយេន សមាទិយតី”តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ ឯត្ថ ច តថា តថា បវត្តសល្លហុកកាមាវចរកុសលចិត្តុប្បត្តិ ឧបាទាយ តថារូបកុសលកាយវចីកម្មានំ ពហុបការតា វុត្តាតិ ន សកាវតោ ចិត្តុប្បាទស្ស ពហុបការតំ ញាយតីតិ ទដ្ឋព្ពំ។

២២. ហិតាធិគមាយាតិ ទិដ្ឋធម្មិកាទិហិតសម្បត្តិយា, អរិយមគ្គាធិគមាយ ឯវ វា។ អរិយមគ្គោ ហិ ឯកន្តហិតត្តា ហិតោ នាម។ បរិវជ្ជនវសេន គមនំ បវត្តិ បរិក្កមនន្តិ អាហ “បរិក្កមនាយ បរិវជ្ជនត្ថាយា”តិ។ សម្មាទស្សនុបាយសំវិធានេន អវិហិំសា បដិយត្តា សម្មាសម្ពន្ធេន។ សុខេនេវាតិ អកិច្ឆេនេវ។ ឯតេនេវ ឧបាយេនាតិ ឯតេនេវ អវិហិំសាបទេន វុត្តេន វិធិនា។ សព្ពបទានីតិ សេសានិ តេចត្តាលីស បទានិ។

២៣. អកុសលា បដិសន្ធិអជនកា នាម ឧទ្ធច្ចសហគតចិត្តុប្បាទធម្មា, អញ្ញេបិ បវត្តិវិបាកមត្តទាយិនោ, ទិត្វាយ បដិសន្ធិយា វិបាកជនកា, បច្ចយវេកល្លេន វិបច្ចិតុំ អលទ្ធោកាសា អហោសិកម្មាទយោ វា អជនកា។ ជាតិវសេនាតិ អកុសលជាតិវសេន។ អធោភាគង្គមនីយាតិ អបាយគមនីយា។ ឯវំនាមាតិ នាមគ្គហណេន សភាវំ ឧបលក្ខេតិ សតិ បច្ចយសមវាយេ តំសភាវាតិវត្តនតោ។ តេនាហ “វិបាកកាលេ អនិដ្ឋាកន្តវិបាកត្តា”តិ។ វុត្តនយេនេវ កុសលបក្ខោ វេទិតព្ពោ។ អយំ បន វិសេសោ, ឥធ បដិសន្ធិអជនកា អភិញ្ញាសហគតធម្មា, សេសំ វុត្តនយេនេវ។ សព្ពេ អកុសលាតិ ឯត្ថ វិហិំសមេកំ ឋបេត្វា ឥតរេ សព្ពេ អកុសលា ឧបមាតា។ វិហិំសា ហិ ឧបមេយ្យា។ សព្ពេ កុសលាតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ ឯតេនេវ ឧបាយេនាតិ យថា វិហិំសានំ ឧបមេយ្យតា, តទវសេសានំ កុសលាកុសលានំ ឧបមាការោ វុត្តោ, ឋបិតា នយេន អកុសលំ បិហិតាតិបិហិតាបដិបិទតិអាទិកុសលេន ឥតរេន ឧបមេតព្ពំ។

២៤. បរិនិព្ពាបនេតិ កិលេសបរិឡាហវូបសមនេ។ បរិតោ លិម្បនេន បលិបំ វុច្ចតិ មហាកទ្ទមំ, តំ បន ឯកត្តតោ គម្ភីរម្បិ ហោតីតិ “គម្ភីរកទ្ទមេនិមុគ្គោ”តិ វុត្តំ។ បលិបំ វិយ បលិបន្តិ បញ្ច កាមគុណា វុច្ចន្តិ, តស្មា ឯវំ ឥទានិ វុច្ចមានេន ឧបមោបមេយ្យសំសន្ទនេន ឯត្ថ ឥមស្មិំ ឋានេ អត្ថយោជនា វេទិតព្ពា។ ន ហិ តំ ការណន្តិ ឯត្ថ ការណំ នាម ហត្ថស្ស វា បាទស្ស វា

អបលិបត្តការេចា, ឥឞា បត តត្ថិ៍ ៩ឞ តឥឃា ៗបឥយឥឃ្យបិ៍

ពត្ថ សិឃា ពឃ្យឌិ បទិចិពឥក្កា “កពចឥពា ឥឌឞតាត្យការេចត កិក្លអាឌឥឃា ពឥឆត្តិ៍”ពិ៍ “កពចាឥឃច ហិ ពត្ថ ៗក្ខទពិ៍”ពិ ចត្វា ៗបយាឃ ពឌត្ថិ ចិការេចត្យ “ទឥក្កា”ពិអាឌិ ចុត្តិ៍ បុទុជ្ជតា ពាចពិក្ខត្ត, ឞាចពសិពាប្បត្តចិឥឞឞាតយ្យិ អទិឃាត់ ឥឌឞតា ឞត្ថឥឃច ឥឌឞតាពិ ឌឥឞ្យត្យ “ពិឡ្ហាបិ៍”ពិអាឌិយាហ៍ ពឆា ហិ ឥពហិ ឥឌសិពឞុត្តាតិ ឮក្ខចឌតឥយច, ឥពរំ ឥឌឞតាឃ លក្ខចិឥឞឞាបិ អទិឃា ឮក្ខបុត្តាឥឃចាពិ៍

អតិត្តិឞពាឃាពិ អតិត្តិឥឞចតពាឃ៍ អសិក្កិពចិតឃពាឃាពិ បក្ខាត្ថ ចិតឃាត់ ឞាឌទំ អសិក្កិពការេចត៍ ឥព បត ចិតឃា ពិឞ្យត្ថ សិក្កាត់ សិក្កាបឥតត ឥហាពិពិ អាហ “ពិឥឞ្យា សិក្កា សិក្កាឥបឞ្យពិ៍”ពិ៍ កិ បត ពត្តិ? “ផាតឥយត់ ចិជ្ជពិ៍”ពិ ៩ត្ថ ចុត្ថ កិ បត ផាតត្តិ អាហ “អបលិបបលិបត្តត្តត្តិអាឌិ៍ ឃត្ថា បិត្យព្ថឃំ “ឥឞា ចព ចុត្តា”ពិអាឌិតា ឞាឃក្កាត្ថ ៗបយាការេចត ពឥហត្វា ចិឥឞឞឥត្វា ៗបឥយឃ្យការេចត ចុឥត្វា, ពត្ថា ពយត្ថ “៩ចឥយឥត្វា ឥចឌិពឥត្តា”ពិអាឌិតា ឞាឆាទលឥពា ចត្វា បុត អឞាឆាទលឥពា ចិចទឥត្តា “កិ ចុត្ថ ឥហាពិ៍”ពិអាឌិយាហ៍ បទឞ្យ ចិហិឞាឥចពត់ តិត្តាឥបឞ្យពិពិ ត្តឌំ ឥឃា អចិហិឞាឃក្កាត់ ឞយ្យាបឌិបត្តិ ឌិត្វា ឌិក្ខាត្យកាពិ អាបជ្ជឥត្តា ឌយ្យឥឌឞតាឃ បឥទា អចិហិឞឥពា ឥហាពិ, ពាឌិរំ ឞក្ខាឃ ចុត្តិ៍ អាឥឌឞតឥព្យាពឞ្យ ចឥតត្តិ៍ ឥពតាហ “អរំ ឃា ៩ឞា ចិហិឞពឞ្យា”ពិ៍ បុឥត្ត ចិហិឞពឞ្យ យិត្ថាបឌិបជ្ជត្តឞ្យ៍ ចិហិឞាបហាតាឃ យក្ក កាចឃឥពាពិអាឌិតា អត្តឥតា ៩ច អចិហិឞាឃ ចិហិឞាបទិតិត្តាតាឃ រំចត្តតយាហ៍ ឥពតាហ “បទិតិត្តឥពា ចិឃា”ពិអាឌិ៍ ឞត្តបឥឌឞុពិ “បិលាពិបិពិឞ្យា”ពិអាឌិតា អាកឥពឞុ ឥពចត្តាលិឞាឃ បឥឌឞុ៍

ប៉ប៉៍៩ចត្តិ ឥឌសិពាកាទបទាយឞត់ ពឞ្យាពិ ឞឥល្លចឞ្យ៍ “អត្ថិ ឥក្វឞ ឱ្យាហុល, បទិឃាឥឃា”ពិអាឌីឞុ (អ៍ តិ៍ ប៉៍១១; បិទា៍ ១-១០) ចិឃ បទិឃាឃ-ឞក្ខា ពាទលឥត្វាពិ អាហ “ឞឥល្លចពាទល”ត្តិ៍ ឥពរំ ចឥឞតាពិ ឞល្លិចាត់ ចឥឞត៍ ឥយត្តាឃ ៗបរំហទលចឥឞត ហិត់ ៩ឞឥត្តត៍ ពទុលាឃ ចឥឞត អត្យកយ្យាឥតត៍ បទិក្កឥហត្វាពិ បទិឥពា ពឥហត្វា, បទិត្វាពិ អឥត្វា៍ បទិឆ្វាពិ បទិឥពា ត្ថត្វា, ឞយត្តឥពា ចទិត្វា ត្ថឥច្ចច អឥត្វា៍ ឃា បយជ្ជត្វាពិ “ឥឞាឃចា”ពិ ចុត្តឞយចចិបឞ្យតាត់ អក្កាទលាត, អឥក្កាត ចា ឥពាតឌិ បយាឌពាទលាត ឃា បយាឌ់ អាបជ្ជត្ថ៍ តិយ្យាតិពឞាឞឥត ហិ អកត្តក្កាទលយ្យិ បយាឥចាពិ៍ ចិបត្តិពាទលពិ ឞត្តអឞប្យាឃាឌិចិបត្តិឃុត្តពាទល៍ ឃឆាចុត្តា បក្ខា បទិឃាឃា អឥក្កាបិ ឞឥត្ត ឞាឞតក្យលា ត្ថឥឌច ឞក្ករំ ពក្ខត្តិពិ អាហ “ឥឞាឃច, ឃា បយាឌត្វាពិ ត្យឃ្យាត់ អត្យឞាឞតិ៍”ពិ៍

ឞឥល្លចឞុត្តចណ្ណតាឃ លិតត្ថប្យពាឞតា ឞយត្តា៍

៥៍ ឞយ្យាឌិក្ខឞុត្តចណ្ណតា

ប៉៥៍ពឥចត្យកយ្យពាបុត្ថាទ៩ចាពិ អចឌាទលាត ត្តពទា ចពឥឞ្យា បុត្ថា តិចឥត្តពិ ត្តពទារំ អឞយ្យចឥពា, ពត្ថ ឃឆាបុត្តិពឞ្យ អត្តឞ្យ ចិឞ្យជ្ជតឥពា ច “អរំ ឞយ្យាឌិក្ខ”ពិ ឃាឆាចឥពា អឌាតត្តាបិ បុទុជ្ជតា ឍាហិទពាបឞាឌឥឃា អត្តឥតា ឞយាតឞីឥល ចិត់ ឞយ្យាឌិក្ខពិ

ចេតត្តិ៍ អត្ថស្សចាទិចនេសតាបីតិ អត្ថស្សចាការបរិចិតក្កនិដ្ឋិ តិដ្ឋាតក្កត្តិចនេសតបិ៍ ឃធាសយក្កិតាការស្ស អត្តស្ស ឲចនេយតត្តិ តិដ្ឋាតក្កយាបតនេតា ឲកត្តនេតា ឃាធាចក្កានេហា នេហាតីតិ អាហ “អត្តបច្ចនេក្កតបី”តិ, ឃាធាចនេតា លក្ខណស្ស បដិចិន្តត្តា អត្តនេតា បច្ចក្ខការេចតាតិ អនេត្តា៍ ពាហុត្តំ ចេតនំ ង្គបិនេាឃាតិ ព្ពុយិតា សាយនេត នេលានេក ច តិទុព្វហតាឃ អយំ អានេយឌិតបនេឃានេកាតិ សាយតស្ស តិទុព្វហតាឃ ច សយ្យសាធំ ង្គបិនេាឃបិ តទុកឃិនេកា អានេយឌិតបនេឃានេកា ឥដ្ឋនេន្តា៍ អត្តត្តិ ចេតត្តំ៍ លក្ខណត្តិ សកាចំ៍ ង្គបិនេាឃាតិ កនេហត្វា៍ នេសាកតាឃាតិ ស្សុត្តនាឃ៍ បសត្វាឃាតិ បសំសាឃ៍ នេតសុ បុរិនេយត ឆយ្យាតំ ឃធាសកាចាចនេពាឆសន្លាតំ សយ្យានិដ្ឋិសកាចំ ឥនេស្សតិ៍ នេតត ហិ សា សន្តាឆនេយ្យ អភិកចិត្វា នេសាកតិ៍ ទុតិនេឃត សយ្យឃុត្តឆនេយ្យស្ស បរិណាឃិកកាចំ៍ នេតត ហិ សា សយ្យឃុត្តឆនេយ្យ នាកាណយនេឃ ចិឃ តំសយក្កិតប្ចា បុក្កលំ នាកាណបិណ្ឌំ ចិឃ កនេនាតិ, តស្ស “បណ្ឌិនេតា តិបុនេណា នេលនេកា ចិត្តា ចិកាចី”តិអាទិតា ទិសាសុ បសំសា បត្វនេតិ៍

កយ្យស្សកតាកាណត្តិ កយ្យំ សនេកា ឲតស្សាតិ កយ្យស្សនេកា, តស្ស ការេចា កយ្យស្សកតា, តត្ថ នាកាណំ “ព្ពុធំ កយ្យំ សត្តាតំ សកំ, ព្ពុធំ នេតា សក”ត្តិ ឲចំ ញាតតនាកាណំ៍ សច្ចាតុនេលាយិកនាកាណត្តិ អរិឃសច្ចាតំ បដិនេចឆស្ស អតុនេលាយនេតា សច្ចាតុនេលាយិកំ នាកាណំ, ចិបស្សតានាកាណំ៍ នេតា សច្ចាតុនេលាយិកាឃាតិ ឥារហិនេកា សច្ចាតុនេលាយិកាឃ សយ្យានិដ្ឋិឃា នេតា សយ្យានិដ្ឋិ សនេន្តាត សន្តា តស្ស អកាចនេតា៍ តត្ថ ការេណយាហ “អត្តនិដ្ឋិបនាយាសកត្វា”តិ៍ កយ្យស្ស កតានិដ្ឋិ បត ឥារហិនេកស្ស អត្តនិដ្ឋិ៍ អត្ថុន្តាត្តិ បចត្តតិ “អត្ថិ ទិន្ន”ត្តិអាទិតឃប្បចត្តិនេតា៍ សាយតិនេកា ទ្ធិហិបីតិ សាយតិនេកា បុថុជ្ជនេតា កយ្យស្សកតានាកាណាទីហិ ទ្ធិហិបិ សយ្យានិដ្ឋិ៍ ឆក្កត្តសយ្យត្តតិឃាយត្តា “នេសនេក្កា តិឃតាឃា”តិ ទុត្តា៍ អនេសក្កាឃ សយ្យានិដ្ឋិឃា សយ្យានិដ្ឋិតិ អានេតត្វា សន្តត្តិតត្តា៍ តីសុបិ បុក្កនេលសុ នេសនេក្កា ព្ពុឆ សយ្យានិដ្ឋិតិ អធិនេប្បនេតាតិ ឥនេស្សនេត្តា “តិឃតាឃ តិឃ្យាតិកាឃា”តិអាទិយាហ៍

ព្ពុនាតិ ឃធាទុត្តយត្តំ បិញ្ញព្ពុឃា ចិការេចតំ “នេតនេតចាហា”តិអាទិ ទុត្តំ៍ អត្តត្ថឃត្តិ “សស្សតំ, ង្គនេច្ឆទំ, កាយសុលំ, អត្តកិលយថ”ត្តិ ឲតំ អត្តត្ថឃំ៍ លិតុទ្ធច្ចបតិដ្ឋាតាឃហតត្តត្ថឃស្ស អតុបកយតំ អត្តសិទ្ធយេច៍ ង្គទុការេចតាតិ ង្គទុសការេចត យនេក្កត, យដ្ឋិយាឃ បដិបត្តិឃាតិ អនេត្តា៍ ឆនេយ្យ បសាឥក្កហនេណាត សត្វនិ សនេឈ្ឈច បសានេាបិ កហិនេតានេឃច នេហាតីតិ “ឆនេយ្យ”ព្ពុនេច្ចច ទុនេត្តា តឥចិតាកាចនេតា៍ ឃស្មា ឲស តិឃតាឃ សយ្យានិដ្ឋិឃា សយន្តានេតា សយ្យានិដ្ឋិតិ អធិនេប្បនេតា, តច្ចា ចដ្ឋនេតា តិឃ្យាតំ ចិចដ្ឋាឌិកនេយត នេហាតីតិ អាហ “អាកនេតា ព្ពុយំ សន្ធយ្យ”ត្តិ៍ តិដ្ឋាតញាសនេត្តា សតា ចិជ្ជយានេតា ឆនេយ្យាតិ កត្វា សទ្ធនេយ្យាតិ ព្ពុយំ ឋនេលហិ អសាឆានេណាត បរិឃានេឃត ចត្តត្តាតំ លកតិ៍ តឃិឥយស្ស អាកយំ សន្ធិកិរិឃាភិសយនេឃា, នេសា ច បហាតាភិសយឃាទីហិ សនេហច ព្ពុឆ ព្ពុដ្ឋាតីតិ ឥនេស្សនេត្តា “សន្តានិដ្ឋិកហតាតី”តិអាទិយាហ៍ តត្ថ សន្តានិដ្ឋិកហតាតិ ចិតិនេត្តានេធនេត្តា សន្តាកិនេលនេស បឌហនេត្តាតិ បឥត្ថនេឃត បត បហាតាភិសយឃយាហ, ញាតិសំសានា តិក្កយនេត្តាតិ ព្ពុយិតា បរិញ្ញាភិសយឃំ៍ សយតិក្កយនេត្វា ហិ បរិញ្ញានេត្វា៍ បដិបត្តិ បរិតិដ្ឋនេបនេត្តាតិ ព្ពុយិតា ភាចតាភិសយឃត្តិ ឥដ្ឋន្តា៍

កាលបរិនេច្ឆទចចនត្តិ បរិច្ឆិជ្ជតីតិ បរិនេច្ឆនេទា, កានេលា ឲច បរិនេច្ឆនេទា កាលបរិនេច្ឆនេទា, នេឃា នេសា អក្សុលបញាតតាទិតា បរិច្ឆិនេត្តា យក្កចុដ្ឋាតកានេលា យក្កក្ខនេណា, តស្ស ចេតត្តិ អនេត្វា៍ នេតតាហ “ឃស្មិំ កានេល”តិ៍ អក្សុលញ្ចាតិ ច-សនេទ្ធា សយុច្ចឃនេត្វា៍ នេតត ចក្ខយាតំ

អកុសលមូលានិ សម្ពន្ធេតាតិ។ ឯវាកុសលកម្មបថត្តំ កុតោយំ ចិនេនេនា, យាចតា អភិជ្ឈាទិចេតនំ អកុសលំ គហិតន្តិ? ន សាមញ្ញេនាភិជ្ឈាយ ចិនេនេន អចន្ទោភតោ។ កិំ ចា ព្យាបាទ មិច្ឆាទិដ្ឋីនំ, យស្មា បធមចាទេន ស្មន្ទ្ធបចេនេន ចេតនាយ អត្តស្ស ចិត្តារេនេសតា ទុតិយចាទេទា។ តេនេវាហ "កាយំ បភាវេនា"តិអាទិ។ យស្មា លោកុត្តរា សម្មាទិដ្ឋិ ព្រហ្ម អធិប្បេតា, តស្មា និរោធារម្មណាយ បជាតភាយ មគ្គបញ្ញាយ កិច្ចវសេន សម្មោហតោ "ព្រហ្ម ទុក្ខ"ន្តិ ឯវអកុសលកម្មបថំ បដិវិជ្ឈន្តោ "អកុសលំ បជានាតី"តិ វុច្ចតីតិ អត្ថោ។ តស្សាតិ អកុសលកម្មបថសង្ខាតស្ស ទុក្ខស្ស។ តេនេវ បការេនាតិ "និរោធារម្មណាយ បជាតភាយ កិច្ចវសេនា"តិ វុត្តប្បការេន។

កុសលន្តិ ឯត្ថាយំ វចនត្ថោ – កុច្ឆិតេ បាបកេ ធម្មេ សលយន្តិ ចលយន្តិ កម្បេន្តិ វិទ្ធំសេន្តីតិ កុសលំ, កុច្ឆិតេន វា អាការេន សយន្តីតិ កុសា, បាបកា ធម្មា។ តេ កុសេ លុនន្តិ ឆិន្ទន្តីតិ កុសលំ។ កុច្ឆិតានំ វា សានតោ តនុករណតោ ញាណំ កុសំ នាម, តេន លាតព្វំ គហេតព្វំ បវត្តេតព្វន្តិ កុសលំ។ យថា វា កុសា ឧភយភាគគតំ ហត្ថប្បទេសំ លុនន្តិ, ឯវមិទំ ឧប្បន្នានុប្បន្នវសេន ឧភយភាគគតំ សំកិលេសបក្ខំ លុនាតិ ឆិន្ទតិ, តស្មា កុសា វិយ លុនាតីតិ កុសលំ។ កុច្ឆិតានំ វា សាវជ្ជធម្មានំ សលនតោ សំវរណតោ កុសលំ។ កុសលធម្មវសេន ហិ អកុសលា ធម្មា ឆន្ទេសុ ទ្វារេសុ អប្បវត្តិយា សំវុតា ហោន្តិ។ កុច្ឆិតេ វា បាបធម្មេ សលយតិ គមេតិ អបនេតីតិ កុសលំ។ កុច្ឆិតានំ វា បាណាតិបាតាទីនំ សានតោ តនុសានតោ តេជនតោ កុសា, ទោសលោភាទយោ។ សាទីនវធម្មេន តេនភាយ តិក្ខភាវប្បត្តិយា បាណាតិបាតាទីនំ មហាសាវជ្ជតា។ តេ កុសេ លុនាតីតិ ឆិន្ទតីតិ កុសលំ។ កុច្ឆិតានំ វា សានតោ អត្តករណតោ ចិនានុភតោ កុសានំ, បុញ្ញកិរិយវសេន បវត្តានំ សទ្ធាទីនំ ព្រហ្មនិយានំ តេហិ លាតព្វំ បវត្តេតព្វន្តិ កុសលំ។ "កុ"ន្តិ ច ភូមិ វុច្ចតិ, អធិដ្ឋានភាវេន តំសមង្គិស្ស អត្តនោ និស្សយភូតស្ស រូបារូបប្បពន្ធស្ស សយតិ អាយតិញ្ច អនុសេតេ ចិនានុភតោ កុំ សយន្តីតិ កុសា, រាគាទយោ។ តេ ចិយ អត្តនោ និស្សយស្ស លុនតោ ឆិន្ទតោ កុសលំ។ បរិយាយសម្បាទិតា ហិ កុសលធម្មា អជ្ឈត្តសន្តានេ រូបារូបធម្មេ អប្បវត្តិករណេន សមុច្ឆិន្ទន្តិ។ កុសលស្ស មូលន្តិ កុសលមូលំ, សុប្បតិដ្ឋិតភាវសាធនេន កុសលស្ស បតិដ្ឋា និស្សយោតិ អត្ថោ។ អកុសលមូលន្តិ ឯត្ថាបិ ឯវមេវ នយោ។

អកុសលន្តិ បន ន កុសលំ អកុសលំ, កុសលធម្មានំ បដិបក្ខធម្មានំ អកុសលន្តិ បទស្ស អត្ថោ វេទិតព្វោ។ ឯវញ្ហិ អារោគ្យានវជ្ជសុខវិបាកកោសល្លសម្ភូតេន កុសលំ វុច្ចតីតិ។ យថា ហិ ធម្មានំ ន អរោគំ ន អនវជ្ជំ ន សុខវិបាកំ ន ច កោសល្លសម្ភូតំ, តំ អកុសលន្តិ អយមេត្ថ ឯស្សិតោ ហោតិ។ ឯវំ ហិ ន កុច្ឆិតានំ សលនាទិ, ន កុសេន, កុសេហិ ច បវត្តេតព្វំ, ន ច កុសា វិយ លុនតិ, តំ អកុសលំ នាមាតិ អយម្បិ អត្ថោ ឯស្សិតោតិ វេទិតព្វោ។ ឧប្បជ្ជនកាតិ ទុក្ខានិច្ចតោ បជានតា បដិវេធោ។ តថា ព្ញត្តកបុគ្គលានំ អញ្ញាសយវសេន ទេសនា បវត្តាតិ អាហ "អកុសលានិបជានាតេនាបី"តិ។ តេនេវ ច សំខិត្តេន ទេសនា បវត្តា។ ភាវនាយតនិការោ បន "សព្ពេ គិល្លេ អហិតញ្ញាយា"ន្តិ (ម. និ. ៣.៣៩; បដិ. ម. ១.១៣) វចនតោ អនវសេសតោ រូបារូបធម្មានំ បរិគ្គហវសេនេវ បវត្តតិ។ តេនាហ "ទេសនាវេចា"តិអាទិ។ តត្ថ មគ្គនិការបដិវេធោតិ បុព្ពភាគេ បវត្តវិបស្សនាមគ្គនិការោ អរិយមគ្គបដិវេធោ ច។ កស្សចិ អវោចនតោ ចិត្តារវសេនេវ វុត្តំ វិបស្សនំ អនុយុញ្ជន្តា មគ្គំ បដិវិជ្ឈន្តាបិ ចិត្តារតោយេវ បដិវិជ្ឈន្តីតិ អត្ថោ វិសុទ្ធិមគ្គស្ស អាចរោតា។

កិក្ខតិ ឃហាចិហារេ ឆម្មសក្កិតិចរេសត បញ្ចាតិកាឃមល្អលេ តិសិត្ថកិក្ខ៑ រេឆរេទាតិ ពត្ថ សឈ្ឈុត្ថរេទាតិ ចេត្តិ៑ ចត្ថមុត្តចណ្ណតាឃំ ទុត្តតរេឃត បត ឃហាសឈ្ឈុក្លិតរេត្ថរេស្ស អរេត្តចាសិកកិក្ខ សត្ថាឃ “អាហំស្ទ”តិ ទុត្តិ៑ រេឆរេទាតិ បត ឃហាសឈ្ឈុក្លិតរេត្ថរេទា៑ រេសា ហិ ព្ពឃស្ថិ ឃញ្ញិឃតិការេឃ តំ តំ ចិតិច្ចឃំ ករេឆសិ៑ ទាសិរេតាតិ បិល្អរេតា, ឲកញ្ញត្តិ អរេត្ថា៑

អកុសលកម្មបថចេណ្ណតា

អរេកាសល្លប្បចត្តិឃាតិ រេកាសល្លបដិបក្ខរេតា អរេកាសល្លំ ទុច្ចតិ អញ្ញាណំ, តរេតា បចត្តតរេតា, អរេកាសល្លសម្ភូតត្តាតិ អរេត្ថា៑ ឆាកាលបដិបរេក្ខា អញ្ញាណំ ឃិត្តបដិបរេក្ខា អឃិរេត្តា ចិឃ កុសលបដិបរេក្ខា អកុសលំ កុសរេលត បហាតព្ពត្តា, ត បត កុសលំតិ បហាឃតត្តា៑ កុសលរេឃច ហិ បរេឃាកសម្បាឌិតំ អកុសលំ បជហតិ៑ សហ អចរេជ្ជហិ រេលិកាឌីហិ ចត្តតីតិ សាចជ្ជំ៑ ទុរេក្ខា អតិដ្ឋា ចត្កូល្អ-សញ្ញារេតា ចិបិរេកា ឲតស្សាតិ ទុក្ខចិបិកំ៑ តត្ថ សាចជ្ជចចរេតត អកុសលំតិ បចត្តិទុក្ខតំ ឥរេស្សតិ, ទុក្ខចិបិកចចរេតត ចិបិកទុក្ខតំ៑ បុទិរេឃត្យបចត្តិសម្ភូចរេសត អកុសលស្ស លក្ខណចចតំ, បច្ឆិមំ តាលត្តរេទ ចិបិកុប្បាឌតសឃត្ថតាចរេសត៑ តឆា បុទិរេឃត អកុសលស្ស អចិសុទ្ធសកាចតំ ឥរេស្សតិ, បច្ឆិរេឃត អចិសុទ្ធចិបិកតំ៑ បុទិរេឃត អកុសលំ កុសលសកាចរេតា តិចរេត្តតិ, បច្ឆិរេឃត អញ្ញាកតសកាចរេតា សចិបិកត្តឌីបកត្តា បច្ឆិមស្ស៑ បុទិរេឃត ចា អចជ្ជចត្តាឥស្សតរេតា កិច្ចរេដ្ឋត ទរេសត អតត្ថឌតតទសតំ ឥរេស្សតិ, បច្ឆិរេឃត សម្បត្តិអរេត្ថត អតិដ្ឋចិបិកទសតំ៑ បុទិរេឃត ច ក្ខុបដ្ឋាតាការេដ្ឋត បច្ចុបដ្ឋារេតត សំកិរេលសបច្ចុបដ្ឋាតតំ, បច្ឆិរេឃត ផលរេដ្ឋត ទុក្ខចិបិកបច្ចុបដ្ឋាតតំ៑ បុទិរេឃត ច អរេឃាតិរេសាឃតសិកាទំ អកុសលស្ស បឥដ្ឋាតំ បការេសតិ៑ តរេតា ហិ តំ សាចជ្ជំ ឌាតំ, បច្ឆិរេឃត អកុសលស្ស អរេញ្ញាសំ បឥដ្ឋាតកាចំ ចិការេចតិ៑ តត្យាទុក្ខចិបិកស្ស ការណត្តិ៑ សំកិលិដ្ឋត្តិ សំកិរេលរេសហិ សឃត្ថាកតំ, ឥសហិ កិរេលសចត្ថហិ ចិតាឌិតំ, ក្ខបតាបិតំ ចា រេតហិ ចិទ្ទសិតំ ឃលឹតកតព្ចាតិ អរេត្ថា៑ ព្ពាឥព្ចាស្ស ទុក្ខចិបិកតព្ចាតិ អរេត្ថ ព្ពាឥព្ចា ទុក្ខចិបិកតំ អបច្ចក្ខតាឃ អសដ្ឋហត្តាតំ បច្ចក្ខរេតា អាឌីតចឥស្សរេតត សំរេចឌតត្ថ ទុត្តិ៑ សាឆារណា សព្ចស្សបិ អកុសលស្ស៑

សទរេសរេតច (ឆ៑ ស៑ ម្ទលដី៑ ១) បតតសកាចស្ស អត្តទា ឲច អតឹច បិតតំ អតិបិរេតា, សលិកំ បតិតុំ អឥត្ថា ឃឹឈំ បិតតត្តិ អរេត្ថា៑ អតិក្កម្មចា សត្ថាឌីហិ អភិកចិត្ថា បិតតំ អតិបិរេតា៑ បរេឃាកចត្ថុមហត្តតាឌីហិ ឃហាសាចជ្ជតា រេតហិ បច្ចរេឃហិ ក្ខប្បជ្ជឃាតាឃ រេចតតាឃ ពលចកាចរេតា៑ ឲកស្ស ហិ បរេឃាកស្ស សហសា តិប្បាឌតចរេសត សកិច្ចសាឌិកាឃ ពហុក្ខត្តុំ បចត្តឌចរេតហិ លត្ថារេសចតាឃ ច សត្តិដ្ឋាបករេចតតាឃ ចរេសត បរេឃាកស្ស ឃហត្តការេចា៑ សតិបិ កឥាឌិ ពុដ្ឋរេកា រេចច ឃហរេត្ត ច បិរេណ បរេឃាកស្ស សឃការេច ឃហត្តិ ហតត្តស្ស រេចតតា តិព្ចាការទា ក្ខប្បជ្ជតីតិ ចត្ថុស្ស ឃហត្តការេចា៑ ព្ពតិ ក្ខកឃរេម្យតំ រេចតតាឃ ពលចការេចរេតច រេហាតីតិ៑ ឃឆាទុត្តបច្ចឃបទិឃារេឃបិ តំតំបច្ចរេឃហិ រេចតតាឃ ពលចតាឃ ឲច ឃហាសាចជ្ជការេចា រេចឌិតរេព្ចា៑ បរេឃាកចត្ថុអាឌិបច្ចឃាតត្យាអឃហរេត្តបិ ហត្តព្ចស្ស គុណចត្តតាឃ ឃហាសាចជ្ជតា, តព្ចិបទិឃារេឃត អប្បសាចជ្ជតា ច ចត្ថុស្ស ឃហត្តាឃហរេត្តសុ ចិឃ ឥដ្ឋព្ចា៑ កិរេលសាតំ ក្ខបក្កឃាតំ ចិត្តព្ចា ឃទុតាឃ តិព្ចតាឃ ច អប្បសាចជ្ជតា ឃហាសាចជ្ជតាបិ រេឃារេឌតព្ចា៑ បិរេណា បិណសព្ចិតា ចឆកចិត្តព្ចា បុព្ចកាកិឃាបិ រេហាត្តិ, ក្ខបក្កឃា ចឆករេចតតាសម្ពដ្ឋាបិរេតា៑ បច្ចា សម្ភុទា ហិ

បិឡាតិបិឡតេចតតាតិ ឃា បញ្ចាឃផ្ការចិតិយុត្តា ឥដ្ឋព្ទា៉ អឃញ្ចា ចិចារេរា អជិន្តាឥាតាឌឹឃុបិ ឃចារេហំ ចត្តរេព្ទា៉
ចិន្ឋាតបហេរលាឌិចរេឃត ឃហេត្វតតិព្ទរេត្តា ឃាហត្វិរេកា, អាលាបតចរេឃត បចរេត្តា អាលត្តិរេកា, ក្តុឃុឃត្តិឃត្តបិឃាលាឌិតិឃ្សដ្ឋតចរេឃត
បចរេត្តា តិឃ្សក្កិរេឃា, អក្ខុហលឃដ្ឋតាឌិចរេឃត បចរេត្តា ចាចរេរា, អាចព្ទលិកាឌឹតំ ចិឃ យត្តបរិឌប្បុតចរេឃត បចរេត្តា ចិដ្ឋាឃរេឃា,
កយុ្ចបិកឌិដ្ឋិឃរេឃា ញូដ្ឋិឃរេឃា ឥាឌារេកាឌតាឌឹតិ ចិឃ៉

ឃដិ “ឃយ ញ្ញដ”ត្តិ បរេទត បរិក្កហិតំ អជិត្តំ, ក្តត្តាតរេឃឃ្យកឥារកឃត្តរេក កធំ ពឃ្សុ បរិក្កហឃញ្ញាឃ ៦ច អភាចរេពាតិ អាហ “ឃត្វ
បរេរា”តិអាឌិ៉ បរេរា តាឃ ចិញ្ញា ចា អចិញ្ញា ចា អត្វិ ពឃ្សុ ចត្វុឃ្ស ឃាយិរេកា៉ អចិញ្ញាបិ ហិ ចិញ្ញាកាលេ ឃចាកាយំ កេរារត្តា
អឥណ្ឌារេហាតិ៉ យត្តបរិឌប្បរេតត បរេឃត្តកហេរលំ ចិដ្ឋាឃរេឃា, ចិតា យរេត្តត បរេឃត្តកឃ្ស កាឃចឌឹបរេឃារេកហិ បរិកដ្ឋតំ
ពាឌិរេឃតិដ្ឋិចរេឃត ញូដ្ឋិឃរេឃា បរេឃារេកាតិ អជិន្តាឥារេត ៧ បរេឃាកាឃាហត្វិកាឥរេឃា ចុត្តា៉ ឃចាត្ថុបត្តិ ៦ត្វ ឃាហត្វិរេកា ពាច
បញ្ចាត្តយ្បិ អចហារាតំ ចរេឃត បចត្តតិ, ពចា អាលត្តិរេឃា តិឃ្សក្កិរេឃា ច៉ ចាចរេរា
រេចឃ្យាចហារបឃឃ្យាចហារបដិច្ឆត្តាចហារចរេឃត៉ ពចា រេឃឃាបឹតិ ឥដ្ឋព្ទា៉

រេយធុតឃយាចារេរឃ្វតិ ឃឥារាឃរេត្តាឃ-បរឥារកយតចរេឃត ក្ចិរេធឃុ រេយធុតឃយាចារេរឃុ៉ អឃរេយចហិ រេករេឥា ញូឆាឌិរេប្បរេពា៉
រេកាត្តរក្លិតា ឃរេការេត្តហិ រក្លិតា៉ ឆយុរក្លិតា ឃហឆយុ្ររេកហិ រក្លិតា៉ ឃារក្លា ឃឃាយិកា៉ ឃឃ្សា កឃរេត រញ្ញា ឥរេណ្ឌា ឆបិរេពា, ឃា
ឃបរិឥណ្ឌា៉ ភរិឃភាចត្វំ ឆរេតត កិតា ឆតក្កិតា៉ លរេត្តត ចឃត្តិ លត្តចាឃិតិ៉ រេភាកត្វំ ចឃត្តិ រេភាកចាឃិតិ៉ បឌត្វំ ចឃត្តិ បឌចាឃិតិ៉
ក្តកបត្តំ អាយឃិត្វា កហិតា ឈូឥបត្តកិតិ៉ ក្ខុដ្ឋឌកំ អបរេតត្វា កហិតា ឈូភឌក្ខុដ្ឋឌិ៉ កេរយរាតិតា ឆឌាហតា៉ ពដ្ឋលិកា យុហុត្តិកា៉
អភិភចិត្វា ឌឹតិក្កូរេយ យិច្ឆាចារេរា យហាឃាចរេដ្ឋា, ត ពចា ក្ខិត្តំ ឃយាតលត្តតាឃ៉ អភិភចិត្វា ឌឹតិក្កូយរេត ឃតិបិ
យរេក្កតយក្កបដិបត្តិអឆិចាឃរេត បុរិយុប្បត្តរេឃចតាកិឃដ្ឋិបរេឃាកាភាចរេពា យិច្ឆាចារេរា ត រេហាតិ អភិក្ខុឃ្យយាតឃ្សាតិ ចឥត្តិ៉
រេឃចតាឌិរេត្ត ឃតិ បរេឃាកាភារេចា អប្បយាលំ រេឃក្ខុរេឃ្យត ញូត្វិឃា រេឃចតាបរេឃាកឃ្ស អភាចរេពា៉ ពចា ឃតិ បុរេទតទំ
រេឃចតាឌិត្តឃ្ស ក្តបដ្ឋារេតបិ ពឃ្សា យិច្ឆាចារេរា ត ឃិឃា, ពចា បុរិឃឃ្សបិ រេឃចតាបរេឃាកាភារេចតិ, ពឃ្មា អត្តរេតា ទុចិឃា បចត្តិពឃ្ស
ចរេឃត ពរេឃា, ឌាលក្ការេទត បចត្តិពឃ្ស ចរេឃត ពរេឃាតិ ឃរេព្ទាបិ អក្កហិតក្កហរេលាត ចត្តារេរា ឃផ្កាទាតិ ចុត្តត្តិ រេចឌិពព្ទា៉

អត្វភដ្ឋារេកាតិ កយុ្បចចរេឃត ចុត្តំ៉ កយុ្បចកចា រេហឃាតិ៉ អឃ្សាតិ ចិឃំចាឥកឃ្ស៉ យុឃា ចឥតិ ៦រេពតាតិ រេចពតា យុឃាចារេឥា, ញូយឃ្វិ
បរេក្លូ អពចាការេទត ចត្វុរេតា ចិញ្ញាបតបរេឃារេកា យុឃា, ពំឃយុដ្ឋាបិកា រេចពតាយុឃាចារេឥាតិ ចុត្តត្តា ពរេពា អញ្ញាចា ចត្វុំ “អបរេរា
តរេឃា”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ អត្តរេតា ឃត្តកំ អឥាត្យុកាយពាឃាតិអាឌិ យុឃាចាឥឃាយរេញ្ញាត ចុត្តំ៉ ហឃាឆិប្បារេឃតបិ ចិឃំចាឥតបុរេក្លារឃ្ស
យុឃាចារេឥា៉ បរឃ្សាតិ ចិឃំចាឥតចរេឃត ចិញ្ញារេបពព្ទឃ្ស៉ រេឃាតិ យុឃាចាឥបរេឃារេកា៉

ឃុញ្ញាភាចត្តិ ប៊ឹតិចិរហិតពាឃ រិត្តភាចំ៉ ចុរុឃឃដ្ឋតាឃ រេតច កណ្ណឃុលា៉ អត្វចិបត្តតាឃ ត ហឥឃឃុលា៉ ឃំកិលិដ្ឋចិត្តឃ្សាតិ រេឥារេឃត,
រេលាំរេភត ចា ក្ខុឃិតចិត្តឃ្ស៉

ឧកត្តបរិសា េចតតាតិ ឧេតត ទ្ធុចិត្តតំេយច ចិការេចតិ, ទ្ធុចិត្តតា ចស្ស អយរលាឆិប្បាយចេសត ទ្ធុត្តា៉ សតិ ហិ យរលាឆិប្បាេយ អត្ថសិទ្ធិ, តទការេច បិលាតិបិតញ្ញាបិទា និយុត្តិ៉ ឃំ បដិច្ច បរិសចាចា បយុជ្ជតិ, តស្ស សឡុលាច និំសំ ឧតិ៉ បរឡុលាបិ និំសំ ឧតិ ឧចាតិ អបេះ៉ តត្វាឃំ អឆិប្បាេយា យុេត្តា សិយា – សឡុលា បេយាេក អការចាឌឹតំ ពលចកាចេតា សិយា េចតតា ពលចតិ, បរស្ស ច តទត្ថចិត្តាបតំ, ត តចា អសឡុលាតិ៉ យចា ច អេក្កាសិេត យេត អាត្យអហេត កតា លយាបតា ខ្លបចាទត្តរាឃំ តិចេត្តតិ, ឧចំ បរឡុលា បយុត្តា បរិសចាចា េហាតិេយចាតិ សក្កា ចិត្តាតំ៉ តស្សាតិ ឧកត្តបរិសេចតតាយ ឧច បរិសចាចាកាចស្ស អាចិកាចត្វំ៉ យឡុេច្ឆទេកា សចតបរិសតាយាតិ អឆិប្បាេយា៉ ចិត្តសល្បាតាយ បរិសចាចា ត េហាតិ កឡុបចា'ប្បត្តត្តា, កឡុកាចំ បត ត សក្កា ចាេទតំ៉ ឧចំ អត្ថយចេសត េចតតាបរិសតាយ បរិសចាចំ សារេឆត្វា ត្លទាតិ តេយច ញ្ញតិេរកចេសត សារេឆតំ

“ចចតសល្បាតាយា”តិអាទិ ចុត្តំ៉ ឧសាតិ បរិសចាចា៉ កឡុបចកាចំ អប្បត្តា អប្បសាចជ្ជា, ត្លតរា យហាសាចជ្ជា៉ តចា កិេលសាតំ យុក្ខតិត្ថតាេកេទហិ សក្តំ បុរិយសទិសំ៉

អាេសចតំ ពហុលីកេរាតំ៉ ឃំ ខ្លទ្ធិស្ស បចត្តិេតា, េតត អក្កហិេត អប្បសាចេជ្ជា, កហិេត យហាសាចេជ្ជា កឡុបចប្បត្តិេតា៉ េយា េកាចិ បត សយ្យប្បលិេបិ ខ្វីហិ សឡុាេទហិ សិត្លាតិ៉ កិេលសាតំ យុក្ខតិត្ថតាចេសតបិ អប្បសាចជ្ជយហាសាចជ្ជតា េចទិតត្តា៉

អត្តេតា បរិលាយតំ ចិេត្តេតចាតិ េចទិតត្តំ៉ ហិតស្សំ ញ្ញាបិទេយតីតិ េយា តំ ខ្លប្បាេទតិ, តស្ស ហិតស្សំ ចិតាេសតិ៉ អេហា ចតាតិ ត្លយិតា អច្ឆត្តចិតាសចិត្តតំ ទឹេបតិ៉ ឧចំ ហិស្ស ទារុលាបចត្តិយា កឡុបចប្បត្តិ៉ យចាក្ខក្ខហលាការេចតាតិ យាចាចក្កាហស្ស អការេចត អតិក្ខាទិសកាចស្ស តិក្ខាទិេតា កហេលាត៉ យិត្ថា បស្សតីតិ ចិតចំ បស្សតិ៉ សយ្យប្បលិេបិ ចិយាតិ ត្លយិតា អាេសចតស្ស យត្តតាយ អប្បសាចជ្ជតំ, យហត្តតាយ យហាសាចជ្ជតំ ទេស្សតិ៉ កហិតាការចិបរីតតាតិ យិត្ថាទិទ្ធិយា កហិតាការស្ស ចិបរីតការេចា៉ ចត្ថុេតាតិ តស្សា អយចាក្ខតសកាចយាហ៉ តចាការេចតាតិ កហិតាការេតច តស្ស ទិទ្ធិកតិកស្ស, តស្ស ចា ចត្ថុេតា ខ្លបទ្ធុាតំ ឧចេយតំ, ត ត្លេតា អត្ថាចាតិ៉

ឆឡុេតាតិ សកាចេតា៉ េកាទ្ធុាសេតាតិ បស្សបញ្ញយកាឌីសុ ចិត្តក្កេកាទ្ធុាេសសុ ឃំ េកាទ្ធុាសា េហាត្តិ, តេតាតិ អេត្វា៉ េចតតាឆឡុាតិ េចតតាសកាចា៉

បដិបិទិយា សត្តាតិ ឧត្ត តត្ថ េចតតា អកិឆេឡុ កឡុបចេសុ ត ចុត្តាតិ បដិបិទិយា សត្តត្តំ កឡុបចការេចា ត យុេត្តាតិ? ត, អចចតស្ស អត្ថាេហត្វកត្តា៉ ត ហិ តត្ថ េចតតាយ អកឡុបចត្តា កឡុបចរាសិបិរ្យអចចតំ, កទាចិ បត កឡុបចេចា េហាតិ, ត សត្តទាតិ កឡុបចកាចស្ស អតិយតត្តា អចចតំ៉ យទា បត កឡុបចេចា េហាតិ, តទា កឡុបចរាសិសក្កេហា ត តិចារិេតា៉ ឧត្វាហ – យទិ េចតតាយ សត្តទា កឡុបចកាចាកាចេតា អតិយេតា កឡុបចការេចាតិ កឡុបចរាសិបិរ្យអចចតំ, តត្ថ អកិត្តាឌីតំ កឡុបចកាចំ អប្បត្តាតំ អត្ថិតាយ អតិយេតា កឡុបចការេចាតិ េតសយិ្យ កឡុបចរាសិបិរ្យអចចតំ អាបជ្ជតីតិ? តាបជ្ជតិ កឡុបចតាតំសកាកតាហិ េតាសំ តត្ថ ចុត្តត្តា៉ យទិ ឧចំ

ᩮᨧᨲᨶᩣᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩥᨿᩣ? ᩈᨧ᩠ᨧᨾᩮᨲᩴ, ᩈᩣ ᨸᨶ ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩣᨴᩥᨠᩣᨲᩥ ᨸᩣᨠᨭᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᨽᩣᩅᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩥᨿᩣ᩺ ᩮᨧᨲᨶᩣᨿ ᩉᩥ – “ᩮᨧᨲᨶᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᨴᩣᨾᩥ (ᩋ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪖᩺᪖᪓; ᨠᨳᩣ᩺ ᪕᪓᪙), ᨲᩥᩅᩥᨵᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᩣᨿᩈᨬ᩠ᨧᩮᨲᨶᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ”ᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩅᨧᨶᨲᩮᩣ (ᨠᨳᩣ᩺ ᪕᪓᪙) ᨠᨾ᩠ᨾᨽᩣᩅᩮᩣ ᨸᩣᨠᨭᩮᩣ, ᨠᨾ᩠ᨾᩴᨿᩮᩅ ᨧ ᩈᩩᨣᨲᩥᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩦᨶᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶᨠᩈᩩᨡᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨸᨳᨽᩣᩅᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᨸᩣᨠᨭᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᨽᩣᩅᩮᩣ, ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨶ ᩮᨧᨲᨶᩣᩈᨾᩦᩉᨶᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᨽᩣᩅᩮᩣ ᩮᨧᨲᨶᩣᨩᨶᩥᨲᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᨭ᩠ᨭᨠᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᩩᨣᨲᩥᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᨲᨴᩩᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶᨠᩈᩩᨡᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᨸᨳᨽᩣᩅᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨶ ᨲᨳᩣ ᨸᩣᨠᨭᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᨽᩣᩅᩮᩣᨲᩥ ᨲᩮᨿᩮᩅ ᨲᩮᨶ ᩈᨽᩣᩅᩮᨶ ᨶᩮᩈ᩠ᨿᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿ ᩮᨧᨲᨶᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᩁᩣᩈᩥᨽᩣᩅᩮᨶ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨲᨳᩣᨩᩣᨲᩥᨿᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩣ ᩮᨧᨲᨶᩣ ᩮᨲᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᨾᩪᩃᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨾᩪᩃᨽᩣᩅᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ, ᨾᩪᩃᩈᨽᩣᩅᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮᩈᩩᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺

ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ “ᨸᨬ᩠ᨧ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩣ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣ ᩑᩅ ᩅᩤ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨠᨸᩥᩃᩅᨿᩣ ᨴᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨿᨳᩣ ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩣᨴᩥᩅᩥᩁᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ, ᨲᨳᩮᩅ ᨲᩴ ᩮᨧᨲᨶᩣᨿᨸᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴ᩠ᩕᩥᨿᩣᨴᩥᨠᩴ ᩑᩅ ᩉᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩦᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩤ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮᨿᩅ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩮᨶ᩠ᨴ᩠ᩕᩥᨿᩴ᩺ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩉᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ (ᩅᩥᨽ᩺ ᩋᨭ᩠ᨮ᩺ ᪗᪑᪓) “ᨿᩣᨶᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩣᨶᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨶᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᨲᩣᨶᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩴ ᨣᨲᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᨿᩅ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᩺ ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᩮᩣ “ᩍᨲ᩠ᨳᩦ, ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮ᩺ “ᩑᨠᩮ ᩅᨱ᩠ᨱᩣ, ᨸᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨽᩪᨲᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᩩᨲᨾᩩᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᨾᩪᩃᨠᩣ᩺ ᨲᨳᩣ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨲᨳᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩣ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᩩᨲᨾᩩᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩈᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩮᨸᩥ ᩏᨸᩈᩴᩉᩁᨲᩥ, ᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩑᩅ ᨴᩔᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨶᨲᩮᩣ᩺ “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩒᨸᨸᩣᨲᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩣᨸᩥ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩮᨲᨽᩪᨾᨠᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᩈᨿᩣᨧᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᨶ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᨠᨳᩴ ᨸᨶ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩮᨲᨽᩪᨾᨠᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩮᩉᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ? ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲᩮᩣ᩺ “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩩᨠᨲᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨹᩃᩴ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᩉᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩁᩪᨸᩣᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨵᨾ᩠ᨾᩣᨸᩥ ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩑᩅ ᩮᩉᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᩺

ᩈᩩᨡᨻᩉᩩᩃᨲᩣᨿ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᩉᩈᨾᩣᨶᩣᨸᩥ “ᩅᩮᩣᩁᩴ ᨥᩣᨲᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩉᩣᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᩮᨲᩈᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩅᩥᩈᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᨠ…ᩮᨸ…ᩮᩉᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᩺

ᩮᨠᩣᩈᨭ᩠ᨮᩦᨲᩥ ᩈᩉᨩᩣᨲᩣᨶᩴ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷᨾᩣᨱᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᨲᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣ᩺ ᩮᨠᩣᩈᨭ᩠ᨮᩦᨲᩥ ᩋᩈᩉᨩᩣᨲᩣᨶᩴ ᩏᨸᨶᩥᩔᨿᨸᨧ᩠ᨧᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩣᨲᩥ ᩑᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩃᩮᩣᨽᩔ ᩏᨸᨠᩣᩁᨠᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ᩺ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩈᩣᨵᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩉᩥ ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᨲᩩᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᩋᨵᩥᨠᩣᩁᩣᨴᩥ, ᩮᨲᨶ ᩮᨧᨲ᩠ᨳ ᨾᩪᩃᨿᩥᨠ ᨾᩪᩃᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨵᩣᨿᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ “ᩮᨠᩣᩈᨭ᩠ᨮᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩉᨩᩣᨲᩣᨶᩴ ᨾᩪᩃᨽᩣᩅᩮᩣ ᩮᨧᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᩺ ᩁᩮᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩮᩅᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩪᨲᩣᨸᩥ ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᩃᩮᩣᨽᩔ ᨾᩪᩃᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩥᨠᩣᩁᩮᨲᩥ, ᨶ ᨾᩪᩃᩮᩣᨸᨠᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩮᩣ ᩮᨲᩈᩴ ᩮᩉᨲᩩᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨲᩮᩣ᩺

ᩋᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᨠᨳᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

ក្សលកឲ្យបចចណ្ណតា

ះចះត្តិ ឋាលាតិឋាតាឌិឋាឋឆម៉្ ះឃា ហិ ះចះះហត្យតាឃ “ះចះ”ត្តិ ចុច្ចតិ, តំ យលាតិ “យឃិ ឌ្ឍុឆ ជិតាឃ កឆយាកច្ឆឹ”តិ តះឌ្ឍិ ចិឃ តិចាះះតិតិ ះចះយលាិ៍ ះតភាហ “បឌហតិ”តិ៍ “ចិះយលាិ”តិ ចត្តះឌ្ឍ តិះុត្តិតះឃត ឲច-កាះំ កត្វា ឲចំ ចុត្តំ៍ ចិកះក្ក (ចិក៍ ល៍០១, ល៍០៣)

ឲច តិឌ្ឌិឃតចះឃត ឲចំ ចុត្តា៍ អឃយាឌិត្តឹលឃ្យ ឃឃ្យត្តះតា ឃឆាស្តឬឌ្ឌិ តចិតិក្កយិតឌ្ឍចត្ត្វះតា ចិះតិ ឃឃ្យត្តចិះតិ, ឃយាឌាតចះឃត ឌ្ឍឬ្យត្ថា ចិះតិ ឃយាឌាតចិះតិ, ឃយាឌាតចះឃត ឌ្ឍឬ្យត្ថា ចិះតិ ឃយាឌាតចិះតិ, កិះលឃាត់ ឃឃ្យច្ឆិត្តចះឃត បចត្តាចិះតិ ឃឃុះច្ឆិឌចិះតិ៍

ឌិចយាតឃឃ្យ យំឃះុឆិះឃ្យិឃ្យតាឃ អលូឃឃយំឃំ៍ យុគ្គិ ឃឌ្ឍត្ត ឃយកុះលាតាឃ៍ ឃច្ចំ ចត្វា “ឲះតត ឃច្ចចះឌ្ឍត យឃិ្យាយាត្យ ះះាះកា ឃឲ្យត្យ”តិ អឆិឌ្ឍាឃិ៍

យហាឃះឃ្យាតិ អឌកះះា៍ យុគ្គិតា្វ អកយាឃិ ឃឹលះតះឌត៍

ះកាឃល្លំ ចុច្ចតិ ឆាលំ, ះកាឃះល្លត, ះកាឃល្លះតា ចា បចត្តិឃា ឌ្ឍឬកយតះតា៍ កុច្ឆិតឃឃតះតាតិ កុច្ឆិះតភាកាះត ឃឃតះតា អត្តុឃឃតះតា, បចត្តតះតា ចា៍ “ះចះយលិកុឃលិ”តិ ចត្តត្ថាបិ បុច្ឆាត្ត្វបំ ចិឃ្យឌ្ឍត្តិ “កុឃលិ”តិ ត ចុត្តា, “កុឃល”ះត្តិច ចុត្តា៍

កាយះត្វោត្ត ឋាឡុឌ្ឍឃំ ចិះតិះឃាច អាកតា, ឃិក្ខាបឌចិកះក្ក (ចិក៍ ល៍០៣) បត ះចតភាបិ អាហះិត្វា ឌិឋិតាតិ តច្ចុកឃយ្យិ កលាឃុត្តា “ះចតភាបិ ចឌ្ឌត្តិ ចិះតិះឃាបឹ”តិ អាហ៍

អតកិឌ្ឍា ហិ យុលំ បត្វា កឲ្យបចះកាឌ្ឍាឃំ បត្វា អតកិឌ្ឍាតិ ចុត្តឆះឲ្យា យុលះតា អះលិះកា កុឃលយុលំ ះហាតិតិ ឲចយះត្វា ឌ្ឍឌ្ឍះឌ្ឍ៍ ះឃឃបឌច្ចះឃបិ ឲះឃច តះឃា៍

ចុឃ្យិល្យាះយុលា តឌាះយុលា ឌិចិតិត្ថិឃាឌិអាះយុលា កធំ ចុឃ្យិល្យាតិ បឌហត្តិតិ តំ ឌះឃ្យត្យំ “ឃឆា បតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៍

អតកិឌ្ឍា...ះប... ចិះយត្តឃ្យាតិ អកិឌ្ឍបឌហត្តឃ្យាតិ អះត្វា៍ ត ហិ យះតាច្ចច្ចិតះតា ចិះតិ អត្ថិ អតកិឌ្ឍាឌិះហច តឃ្យហាតឃិឌ្ឌិះតា៍ ះតឃុ អះលិះកាតិអាឌិឃុ ឃំ ចត្តត្ថា, តំ អកុឃលឃុលឃុ ចុត្តតះឃតច ះចឌិតត្ថា៍

អឃ្យតាចាះត្តិ តិកយតចាះំ៍ ឲះកាត តះឃតាតិ ះចឌតាឌិចះឃត អត្វុបឃុះលតច អះតកចិះឆឃុ ចិបឃ្យតាកឃ្យឌ្ឍាះតឃុ ឲះកាត កឃ្យឌ្ឍាតតះឃត៍ “ឌះបត្វា អកិឌ្ឍតច អកុឃលកឲ្យបចា”តិ ចត្តត្ថា៍ ឌឃាតិ ចា ឌ្ឍឌំ “កុឃលកឲ្យបចា”តិ ឌ្ឍយិតា ឃឃ្យត្តិតត្ថា “អកុឃលកឲ្យបចា ច ឌឃ កុឃលកឲ្យបចា ចា”តិ៍ “ឌះបត្វា អកិឌ្ឍ្យត្តិ ហិ ឌ្ឍយិតាច អកុឃលកឲ្យបចាតំ តចកាះចា ចុះត្តា ះហាតិ៍ អច ចា

ជសាតិ ឰជំ ក្ខកយធាបិ សព្ពត្ថិតញ្ញ៎ អកិញ្ញា ហិ បហាតញ្ញាបិ សតិ បរិញ្ញោឃ្យតំ គាតិចត្តាតីតិ៎ តធា ហិ ចុត្តំ “ទ្វបតញ្ញា បិឃទ្វបំ សាតទ្វប”ត្តិអាឌិ, តស្មា សា តាឃ បរិញ្ញោឃ្យតាឃ ទុក្ខសច្ចេបិ សក្កហំ លកខេតច, បហាតញ្ញា បគ ក្ខុបិកាឃ “ឈបេត្វា អកិញ្ញ”ត្តិ ចុត្តំ៎ ទេគចាហ “បរិយាយេឃគ បគ សញ្ញាបិ កម្ពុបធា ទុក្ខសច្ច”ត្តិ៎ អកិញ្ញាលេកាគំ បចត្តិអាការសិទ្ធកេងំ ក្ខុបិកាឃ “ឰយេ ឆេ្ន ឆម្ពុ”តិ ចុត្តំ៎ សុត្តគ្គតយេគ តញ្ញា “សមុទយសច្ច”ត្តិ ចុត្តាតិ អាហ “តិប្បរិយាយេឃគ សមុទយសច្ច”ត្តិ៎ អប្បចត្តីតិ អប្បចត្តិតិបិត្តយាហ ឃធា “ទាកក្កូយោ ជោរសក្កូយោ”តិ (សំ៎ តិ៎ ៣៎៦១៣)៎ សប្បច្ចយតាឃ សក្ខតសភាវេច ទុក្ខសច្ចេ កហិទោ អប្បច្ចយតាឃ អសក្ខតំ តិទោឆសច្ចំ បដិបក្កូតោ អាចត្តតិ, ឲកត្តសាចខេ្ញ អាចឃកាបិលក្កូណោ សមុទយសច្ចេ កហិទោ សាចខ្ញា ចិកយគំ អបចឃកាបិលក្កូណំ យក្កសច្ចំបដិបក្កូតោ អាចត្តតីតិ ឆេ្ន អាចត្តហារចសេគ ចេឌិតញ្ញាតីតិ ចុត្តំ៎ ទេគចាហ គេត្តិឃំ (គេត្តិ៎ ៣៎តិឆេ្ន្កសចារ) –

“ឲកបិ្បសញ្ញាគេ, បរិយេសតិ សេសកំ បញ្ញាគំ;

អាចត្តតិ បដិបក្កេ, អាចត្តោ គាយ សោ ហារោ”តិ៎

សញ្ញាការេគាតិ កាយទោកទ្វបទោកាឌិសញ្ញប្បការេហិ, សញ្ញតោ ធា អបិឃកយតីឃាឌិអាការតោ, តត្ថ កិច្ចិបិ អគចសេសត្វា ចា៎ សញ្ញាការេគចាតិ សញ្ញាការតោ៎ តីហរិត្វាតិ អបគត្វា, សមុច្ចិតិត្វាញ្ចច្ចេច អគ្ធេា៎ កិច្ចិ ឆម្ពុំ អគចការិកិត្វាតិ ទ្វបចេជគាឌីសុ កិច្ចិ ឲកឆម្ពុប្បិ អចិតិត្ថុទាកំ កត្វា, ឲកេកកតោ អក្កហេត្វា សម្ពុហតោច កហេត្វាតិ អគ្ធេា៎ អស្សិតិ អហយស្សិតិ យាគក្កាហចសេគ៎ សោ បគ ឃស្មា បច្ចាក្កូតេ្ត តិទចសេសតោ កញ្ញាតិ, តស្មា ចុត្តំ “សម្ពុហក្កហណាការគា”តិ៎ ឃស្មា ទេគ្គ អក្កយក្កចិត្តំ ចុច្ចតិ, តស្មា អាហ “ជីជីសជិសំ យាគាត្ទសឃ”ត្តិ៎ “ឃំ ទ្វបំ តំ អហ”ត្តិអាឌិគា ឃធា ជីជី ទ្វបិឌិ “អហយស្សិ”តិ កញ្ញតិ្ត បចត្តតិ, ឲចំ យាគោបិ “សេឃ្យាហយស្សិ”តិអាឌិគាតិ អាហ “យាគាត្ទសយោ អស្សិតិ បចត្តត្តា ជីជីសជិសោ”តិ៎ បរិច្ឆេទកទោតិ ឰសាគបរិច្ឆេទកទោ ញ្ចតោ បរិ ទុក្ខស្សាកាចករណតោ៎ កម្ពុបធេជសគាឃាតិ កម្ពុបធម្ពុរោគ បចត្តចត្យសច្ចជេសគាឃ៎ យគសិការប្បដិចេធធសេគាតិ ចិបស្សគាយគសិការយក្កប្បដិចេធធសេគ៎

ក្យសលកម្ពុបធចារចល្អិគា តិជ្ជិតា៎

អាហារចារចល្អិគា

៥០៎ អាហរតីតិ (ទី៎ តិ៎ ជី៎ ១៎១៎១១) អារគតិ, ក្ខុប្បារេជតិ ក្ខុបត្ថម្ភេតិ ធាតិ អគ្ធេា៎ តិញ្ញត្តាតិ បស្សតា៎ តតោ បក្ខាឃ ហិ លោកេ ឌាតចាហារោ៎ បដិសត្តិក្កហណតោ បគ បក្ខាឃ ឃាច យាត្យក្កត្ថិតោ តិក្កូយគំ, តាច សម្ភចេសិគោ៎ ឲស តាច កញ្ញេសឃ្យោកាសុ ក្វតសម្ភចេសិចិការកា, ញ្ចតទេសុ បគ បឆយចិត្តាឌិចសេគ ចុទេត្តា៎ សម្ភច-សទ្ធោ ទេគ្គ កញ្ញេសឃ្យាកាគំ ចសេគ បស្វតិបរិយាយោ, ញ្ចតទេសំ ចសេគ ក្ខុប្បត្តិបរិយាយោ៎ បឆយចិត្តបឆេ៍បរិយាបធក្កូលោសុ ហិ ទោ សម្ភចំ ក្ខុប្បត្តិំ ឲសត្តិក្ខុបកត្តិ គាយ, គ តាច ក្វតា ក្ខុប្បត្តិឃា គ ស្វប្បតិជ្ជិតត្តា៎ ក្វតាយេច សញ្ញសោ កចេសគាឃ សមុច្ចិគត្តា៎ គ បុគ កចិស្សត្តីតិ អចឆារោណគ តិចត្តិតយត្ថ ជស្សតិ, “យោ

ច កាលឈរោ ក្ខតា”តិអាឌីសុ (ឌា។ ១។១។១៥០) ក្ខត-សង្គស្ស លិលាសចចាឌិតា ឥដ្ឋញ្ញា។ ចា-សង្គោ រចត្ត សយិល្ពូតត្វោ “អក្កិតា ចា ក្ខកពោត ចា”តិអាឌីសុ (ក្ខកា។ ល៥) ចិយ។

ឃធាសគំ បច្ចយការេចត អត្តកាចស្ស បដ្ដបតរយរចត្តអាហាររហិ កាតព្ពអត្ថក្កុរហាតិ អឆិប្បាយេឃតាហ “ចចតកេកោ…រប… ឲកោរឃចា”តិ។ សត្តស្ស ក្ខប្បត្តឆយ្ខាតត្តិ សត្តស្សសត្តារត ក្ខប្បត្តឆយ្ខាត់។ ឃធា “ចស្សសតំ ពិដ្ឋតី”តិ ចុរត្ត អត្ថប្បពាត្តូចរសត បចត្តតីតិ ចុត្តំ រហាតិ, ឲចំ ឌិតិឃាតិ អត្ថប្បពាត្តូចរសត បចត្តិឃាតិ អរត្វោ, សា បត អចិរច្ឆេធោតិ អាហ “អចិរច្ឆេធាឃា”តិ។ អត្ថប្បពាត្តូឆយ្ខប្បត្តិឃា សត្តសត្តារតា អត្ថក្កហិរតា តាយ រហាតីតិ អាហ “អត្ថប្បត្តាត់ ក្ខប្បាធាឃា”តិ។ ឲតាតីតិ ឌិតិអត្ថក្កហបធាតិ។ ក្ខកឃត្ត ឥដ្ឋញ្ញាតិ, ត ឃធាសឌ្ឍ

ចត្វកតា ឌ្ឍឌា ចត្វ ចិយ រតាត សឌ្ឍិ អាហរិតព្ពតំ កច្ឆតីតិ ចុត្តំ “អរញ្ញាហរិតព្ពរតា អាហាររា”តិ។ គិព្ពត្តិតឌ្ឍឌ បត សត្តាឃ “កពឡីការាហាររា ឌ្ឍឌដ្ឋយកទ្ធបិតិ អាហរតី”តិ ចក្កតិ។ ឌ្ឍឌអារិកតា អរប្បារឌតាឃ, ត ចត្វរតា ធូលតាឃ, កឆិតតាឃ ចា, តស្ខា ឃស្ខិ ចត្តស្ខិ បរិត្តា ឌ្ឍឌា រហាតិ, តំ ឌ្ឍឌអារិកំ។ សប្បារឃោ ធក្កប្បារធកតាឃ ឌ្ឍឌអារិការចឌិតព្ពា។ ចិសាណាឌីតំ ពិចស្សលឌ្ឍិតាត់ ប្ដិក្ខត្តតា យក្ខកតាតិ ចគត្តិ, តរច្ឆេលឡអរតយិកតាឃ បត តធាក្ខតាត់ រតសំ យក្ខកតា។ ឆយ្ខការចា រហស។ សសាត់អាហាររា ស្កុលរយា តរុលាតិលាសស្សលាឌតរតា។ សក្យលាត់ អាហាររា ស្កុលរយា ពិលតីឌាឌិលាឌតរតា។ បច្ចត្តចាសីត់ ស្កុលរយា, រតាសពិក្យា សាកបណ្ណស្កក្កុរបទុយបត្តយិ អាហាររាតិ។ រតាសំ បរតិខ្ញិតចសចត្តីត់។ ស្កុលរយារត្ថចាតិ ត កិញ្ចិ ក្ខបិធាឃ, អច រលា ស្កុលរយា ពួរឆ្ចេច តិដ្ឋំ បរត្វា តរតា បរិ ស្កុលយស្ស អកាចរតា។

ចត្វចរសត បរតត្វ អាហារស្ស ឌ្ឍឌអារិកស្កុលយតា ចុត្តា, សា ធស្ស អរប្បារឌយរហាឌតាហិ រចឌិតព្ពាតិ ឥរស្សតំ “ឲត្វ ចា”តិអាឌិ ចុត្តំ។ បរិស្សយត្តិ លុធាចរសត ក្ខប្បត្តិ សទឹររលឌំ។ ចិរតាឌេតីតិ ចត្វ តស្ស ចិរតាឌតយត្តំ ករោតិ។ ត បត សរក្កាតិ បរិលេពត្តិ សទឹរំ ឃារបតំ តប្បរហាតិ គិស្សារត្តា។ ត សរក្កាតិ បរិស្សយំ ចិរតាឌេតំ អាឃាសឃស្ស អប្ដុរលារតា។

លត្តិឆោឃីតិ ព្ពយិតា កស្សចិបិ ឋស្សស្ស អតចរសសិតព្ពតយាហ។ អាហារស្សឆេសតាក្កុរយរតរចត្វ ឋស្សាឌីត់ ធុតិឃាឌិតា, ត អរញ្ញាត ការរលាតាតិ អាហ “ឆេសតាតរឃា ឲចា”តិអាឌិ។ យតរសា សរញ្ជាតតា, ត សត្តស្សាតិ ឥស្សតត្វំ យរតាកហណំ ឃធា “ចិត្តស្ស ឌិតិ (ធ។ ស។ ១១), ររតាចិឃុត្តិ ចា”តិ (យ។ គិ។ ១។៥៥) អាហ “យរតាសរញ្ជាតតាតិ រចតតា ឲចា”តិ។ ចិត្តត្តិ ឃំ កិញ្ចិ ចិត្តំ, ត ចិបិកចិញ្ញាណយេច។

ឋុរត្ត “អាហារត្តិ បច្ចយ”ត្តិ ចុត្តត្តា “ឃធិ បច្ចយដ្ឋោ អាហារដ្ឋោ”តិអាឌិតា ចោរេតិ។ អច កស្ខា ព្ពុរយរឃច ចត្តាររា ចុត្តាតិ អច កស្ខា ចត្តាររាច ចុត្តា, ព្ពុរយ ឲច ច ចុត្តាតិ ឃោរឌតា។ ចិរេសសបច្ចយត្តាតិ ឲរតាត ឃធា អរញ្ញោ បច្ចយឆយ្ខា អត្តរតា បច្ចយុប្បត្តស្ស បច្ចយាច រហាត្តិ, ព្ពុរយ បត តធា ច រហាត្តិ អញ្ញាធា ចាតិ សយាតបិ បច្ចយត្វ អតិររកបច្ចយា រហាត្តិ, តស្ខា អាហារាតិ ចុត្តាតិ

ឋានបត្តំ ទស្សេតិ. ឋានាតិ តំ អតិរេកបច្ចយតំ ទស្សេតុំ “វិសេសបច្ចយោ ហី”តិអាទិ អារទ្ធំ. វិសេសបច្ចយោ រូបកាយស្ស កពឡីការោ អាហារោ ឧបត្ថម្ភកភាវេន. តេនាហ អដ្ឋកថាយំ (វិសុទ្ធិ. ២.៦០៨; បដ្ឋា. អដ្ឋ. បច្ចយុទ្ទេសវណ្ណនា) “រូបារូបានំ ឧបត្ថម្ភកដ្ឋេន ឧបការកា ចត្តារោ អាហារា អាហារបច្ចយោ”តិ. ឧបត្ថម្ភកត្តញ្ហាយតិបិ ជនកត្តេ អរូបីនំ អាហារានំ អាហារជរូបសមុដ្ឋាបករូបាហារស្ស ច ហោតិ, អសតិ បន ឧបត្ថម្ភកត្តេ អាហារានំ ជនកត្តំ នត្ថីតិ ឧបត្ថម្ភកត្តំ បធានំ. ជនយមានោបិ ហិ អាហារោ អវិច្ឆេទវសេន ឧបត្ថម្ភយមានោ ឯវ ជនេតីតិ ឧបត្ថម្ភកភាវោ ឯវ អាហារភាវោ. វេទនាយ ផស្សោ វិសេសបច្ចយោ. “ផស្សបច្ចយា វេទនា”តិ ហិ វុត្តំ. “សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណ”ន្តិ (ឧទា. ១; ម. និ. ២.១២៩) វចនតោ វិញ្ញាណស្ស មនោសញ្ចេតនា. “ចេតនា តិវិធំ ភវំ ជនេតី”តិ ហិ វុត្តំ. “វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូប”ន្តិ បន វចនតោ នាមរូបស្ស វិញ្ញាណំ វិសេសបច្ចយោ. ន ហិ ឱក្កន្តិវិញ្ញាណាភាវេ នាមរូបស្ស អត្តសម្ភវោ. យថាហ “វិញ្ញាណញ្ច ហិ, អានន្ទ, មាតុកុច្ឆិស្មិំ ន ឱក្កមិស្សថ, អបិ នុ ខោ នាមរូបំ មាតុកុច្ឆិស្មិំ សមុច្ចិស្សថា”តិអាទិ (ទី. និ. ២.១១៥). វុត្តមេវត្ថំ សុត្តេន សាធេតុំ “យថាហា”តិអាទិ វុត្តំ.

ឯវំ យទិបិ បច្ចយដ្ឋោ អាហារដ្ឋោ, វិសេសបច្ចយតាយ បន ឋានេ ឯវ អាហារាតិ វុត្តាតិ តំ តេសំ វិសេសបច្ចយតំ អវិការេន ទស្សេត្វា ឋានាតិ វិការេន ទស្សេតុំ “កោ បនេត្ថា”តិអាទិ អារទ្ធំ. មុខេ ឋបិតមត្តោយេវ អសង្ខាទិតោ, តត្តកេនបិ អជ្ឈត្តស្ស អាហារស្ស បច្ចយោ ហោតិ ឯវ. តេនាហ “អដ្ឋ រូបានិ សមុដ្ឋាបេតី”តិ. សុខវេទនាយ ហិតោ សុខវេទនិយោ. សព្ពាបីតិ ចក្ខុសម្ផស្សាទិវសេន. យត្តកា ផស្សស្ស បការភេទា, តេសំ វសេន សព្ពប្បការោបិ ផស្សាហារោ. យថារហំ តិស្សោ វេទនា អាហរតិ, អនាហារកោ នត្ថិ.

សព្ពាបីតិ ឋានាបិ ផស្សាហារេ វុត្តនយានុសារេន អត្ថោ វេទិតព្វោ. តិសន្តតិវសេនាតិ កាយទសកំ ភាវទសកំ វត្ថុទសកន្តិ តិវិធសន្តតិវសេន. សហជាតាទិបច្ចយនយេនាតិ សហជាតាទិបច្ចយវិធិនា. បដិសន្ធិវិញ្ញាណញ្ហិ អត្តនា សហជាតនាមស្ស សហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយវិបាកិន្ទ្រិយវិប្បយុត្តអត្ថិអវិគតបច្ចយេហិ បច្ចយោ ហោន្តោយេវ អាហារបច្ចយតាយ តំ អាហរតីតិ វុត្តំ, សហជាតរូបស្ស បន វត្ថុនោ សម្បយុត្តបច្ចយំ ឋបេត្វា វិប្បយុត្តបច្ចយេន, សេសរូបស្ស អញ្ញមញ្ញបច្ចយញ្ច ឋបេត្វា វុត្តនយេនេវ យោជនា កាតព្វា. នាតីតិ នប្បសកតិទ្ទេសា អនប្បសកានម្បិ នប្បសកេហិ សហ វចនតោ.

សាសវកុសលាកុសលចេតនាវ វុត្តា. វិសេសបច្ចយភាវទស្សនំ ហេតន្តិ. តេនាហ “អវិសេសេន បន”តិអាទិ. បដិសន្ធិវិញ្ញាណមេវ វុត្តន្តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ. យថា តស្ស តស្ស ផលស្ស វិសេសេន បច្ចយតាយ ឯតេសំ អាហារដ្ឋោ, ឯវំ អវិសេសេនាបីតិ ទស្សេន្តេន “អវិសេសេន បនា”តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថ តំសម្បយុត្តតំសមុដ្ឋានធម្មានន្តិ តេហិ ផស្សាទីហិ សម្បយុត្តធម្មានញ្ចេវ តំសមុដ្ឋានរូបធម្មានញ្ច. តត្ថ សម្បយុត្តគ្គហណំ យថារហតោ ទដ្ឋព្វំ, សមុដ្ឋានគ្គហណំ បន អវិសេសេន.

ឧបត្ថម្ភេន្តោ អាហារកិច្ចំ សាធេតីតិ ឧបត្ថម្ភេន្តោយេវ រូបំ សមុដ្ឋាបេតិ, ឱជដ្ឋមករូបសមុដ្ឋាបនេនេវ បនស្ស ឧបត្ថម្ភកកិច្ចសិទ្ធិ. ផុសន្តោយេវាតិ ផុសនកិច្ចំ ករោន្តោ ឯវ. អាយូហមានាវាតិ ចេតយមានា ឯវ. អភិសន្ទហន្តី ឯវ. វិជានន្តោយេវាតិ

ឧបបត្តិបរិកប្បនវសេន វិជានន្តមេវ អាហារកិច្ចំ សាធេតីតិ យោជនា។ សេសបទទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ។ អាហារកិច្ចសាធនញ្ច តេសំ វេទនាទិឧប្បត្តិហេតុតាយ អត្តភាវស្ស បវត្តនមេវ។

កាយដ្ឋបនេតាតិ កស្មា វុត្តំ? ននុ កម្មជាទិរូបំ កម្មាទិនាវ បវត្តតីតិ ចោទនំ សន្ធាយាហ “កម្មជនិតោបី”តិអាទិ។ ឧបាទិន្នរូបសន្តតិយា ឧបត្ថម្ភនេនេវ ឧតុចិត្តជរូបសន្តតីនម្បិ ឧបត្ថម្ភនសិទ្ធិ ហោតីតិ “ទ្វិន្នំ រូបសន្តតីន”ន្តិ វុត្តំ។ ឧបត្ថម្ភនេនេវ សន្ធាយ “អនុបាលកោ ហុត្វា”តិ ច វុត្តំ។ រូបកាយស្ស ឋិតិហេតុតា ហិ យាបនា អនុបាលនា។

សុខាទិវត្ថុភូតន្តិ សុខាទីនំ បវត្តិដ្ឋានភូតំ។ អារម្មណម្បិ ហិ វសតិ ឯត្ថ អារម្មណករណវសេន តទារម្មណា ធម្មាតិ វត្ថូតិ វុច្ចតិ។ ផុសន្តោយេវាតិ ឥទំ ផស្សស្ស ផុសនសភាវត្តា វុត្តំ។ ន ហិ ធម្មានំ សភាវេន វិនា បវត្តិ អត្ថិ។ វេទនាបវត្តិយា វិនា សត្តានំ សន្ធាវនតា នត្ថីតិ អាហ “សុខាទិ...បេ... ហោតី”តិ, ន ចេត្ថ សញ្ញីភវកថាយំ អសញ្ញីភវោ ទស្សេតព្វោ, តស្សាបិ វា ការណភូតវេទនាបវត្តិវសេនេវ ឋិតិយា ហេតុតោ អព្យាបិតា។ តថា ហិ “យនោសង្ខោតនា...បេ... ភវមូលនិប្បាទនតោ សត្តានំ ឋិតិយា ហោតី”តិ វុត្តា, តតោ ឯវ “វិញ្ញាណំ វិជានន្តមេវាតិ ឧបបត្តិបរិកប្បនវសេន វិជានន្តមេវា”តិ វុត្តោវាយមត្ថោតិ។

ចត្តារិភយានិ ទដ្ឋានិ អាទីនវវិភាវនតោ។ និកន្តីតិ និកាមនា។ រសតណ្ហំសន្ធាយ វទតិ។ សា ហិ កពឡីការេ អាហារេ ពលវតី។ តេនេវ តត្ថ អវធារណំ កតំ។ ភាយតិ ឯតស្មាតិ ភយំ, និកន្តិយេវ ភយំ មហានត្ថហេតុតោ។ ឧបគមនំ វិសយិន្ទ្រិយវិញ្ញាណស្ស វិសយវិញ្ញាណស្ស ឯវ ច សង្គតិវសេន បវត្តិ, តំ វេទនាទិឧប្បត្តិហេតុតាយ “ភយ”ន្តិ វុត្តំ។ អវធារណេ បយោជនំ វុត្តនយេន សេសទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ។ អាយូហនំ អភិសន្ទហនំ, សំវិធានន្តិបិ វទន្តិ។ តំ ភវូបបត្តិហេតុតាយ “ភយ”ន្តិ វុត្តំ។ អភិនិបាតោ តត្ថ តត្ថ ភវេ បដិសន្ធិគ្គហណវសេន និព្វត្តិ។ សោ ភវូបបត្តិហេតុកានំ សព្វេសំ អនត្ថានំ មូលការណត្តា “ភយ”ន្តិ វុត្តោ។ ឋានាតិ និកន្តិអាទីនំ សប្បដិភយតំ វិត្ថារតោ ទស្សេតុំ “កិំការណា”តិអាទិ អារទ្ធំ។ តត្ថ និកន្តិំ កត្វាតិ អាលយំ ជនេត្វា, តណ្ហុប្បាទេត្វាតិ អត្ថោ។

ផស្ស ឧបគន្តាតិ ចក្ខុសម្ផស្សាទិភេទំ ផស្សំ បវត្តេត្វា។ ផស្សស្សាទិនោតិ កាយសម្ផស្សវសេន ផោដ្ឋព្ពានស្ស ផស្សស្ស អស្សាទនសីលោ។ កាយសម្ផស្សវសេន ហិ សត្តានំ ផោដ្ឋព្ពតណ្ហា បវត្តតីតិ ទស្សេតុំ ផស្សាហារាទីនវទស្សនេ ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ ឧទ្ធដំ “បរេសំ រក្ខិតគោបិតេសូ”តិអាទិនា។ ផស្សស្សាទិនោតិ វា ផស្សាហារស្សាទិនោតិ អត្ថោ។ សតិ ហិ ផស្សាហារេ សត្តានំ ផស្សារម្មណោ អស្សាទោ, តាសតីតិ។ តេនាហ “ផស្សស្សាទមូលក”ន្តិអាទិ។

ជាតិនិមិត្តស្ស ភយស្ស អភិនិបាតវសេន គហិតត្តា “តម្មូលក”ន្តិ វុត្តំ, កម្មាយូហននិមិត្តន្តិ អត្ថោ។

អភិនិបតតីតិ អភិនិព្វត្តតិ។ បឋមាភិនិព្វត្តិ ហិ សត្តានំ តត្ថ តត្ថ អង្គារកាសុសទិសេ ភវេ អភិនិបាតសទិសីតិ។ តម្មូលកត្តាតិ តាយរូបនិព្វត្តិមូលកត្តា។

តត្រាតិ តាសុ ឧបមាសុ។ ភូតមត្ថំ កត្វាតិ ន បរិកប្បិតមត្ថំ, អថ ខោ ភូតំ ភូតបុព្វំ អត្ថំ កត្វា។ បាថេយ្យហេតូសុ កន្តារេសុ បាថេយ្យំ, កន្តារំ វិយ ហោតីតិ វុត្តំ “កត្វា បាថេយ្យំ និដ្ឋាសី”តិ។ កត្វាតិ វាកយភេទោតិ អត្ថោ។ ខុប្បិបាសាតុរតាយ ឃនដ្ឋាយំ ទុក្ខំ ឧបគន្ត្វា អសមត្ថា វិរឡហដ្ឋាយាយំ និសីទិំសុ។ ន ជាតិ សក្កា តំ មយា កាតុំ អតិទុក្ខលភាវេតា។ បរិក្កិលិតគតិតរុណភាវេកោ ខុប្បិបាសាភិភូតោ ច, តស្មា កន្តារេយេវ មតោ។

សជាតិមំសតាយាតិ (សំ។ និ។ ដី។ ២។២។៦៣) សមានជាតិមំសតាយ, មនុស្សមំសតាយាតិ អត្ថោ។ យំ មនុស្សមំសំ, តញ្ហិ លោកេ ជិគុច្ឆនីយត្តា បដិកូលំ។ តថា ហិ តំ វិញ្ញូហិ វជ្ជិតំ, មនុស្សមំសេសុបិ ញាតិមំសំ អយុត្តបរិភោគតាយ បដិកូលំ, តត្ថាបិ បុត្តមំសំ, តត្ថាបិ បិយបុត្តមំសំ, តត្ថាបិ តរុណមំសំ, តត្ថាបិ អាមកមំសំ, តត្ថាបិ អគោរសាភិសង្ខតំ, តត្ថាបិ អលោណំ, តត្ថាបិ អធូបិតន្តិ ឯវំ ហេដ្ឋិមតោ ឧត្តរុត្តរស្ស បដិកូលតរភាវការណតា ទដ្ឋព្វា។ បុត្តមំសសទិសន្តិ បដិកូលតាឧបដ្ឋានេន បុត្តមំសសទិសំ កត្វា បស្សតិ។ តត្ថ និកន្តិំ បរិយាទិយតីតិ អរិយសាវកោ អាហារេ សារប្បត្តំ នេវ បេតិ។

សា គាវីតិ “សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គាវី”តិ (សំ។ និ។ ២។៦៣) ឯវំ វុត្តា ទុក្ខគាវី។ ឧទ្ទាលេត្វាតិ ឧប្បាដេត្វា។ និស្សាយ តិដ្ឋតីតិ បដិច្ចបច្ចយំ កត្វា បវត្តតិ។ ទុក្ខទុក្ខតាទីហិ តេហិ តិណ្ហម្បិ មេទមិតានំ ទុក្ខភាវំ សន្ធាយាហ “មេទមិតទុក្ខស្សា”តិ។

សាខុសម្ពុតាបិ គតិ វិបរិណាមសង្ខារទុក្ខតាទីហិ កិលេសទុក្ខេហិ ច យថាបរិច្ឆិន្នអាហារេយេវាតិ វុត្តំ “យថាបរិច្ឆិន្នអាហារេន តយោ ភវា”តិ។ យថា ឧបគន្តា ខេត្តេ បុរិសា, ឯវំ កុសលាកុសលេហិ ខេត្តេ មនោសញ្ចេតនា។ យថា មនោសញ្ចេតនា ន បវត្តតិ, តថា បដិបជ្ជន្តោ តត្ថ និកន្តិំ បរិយាទិយតីតិ វេទិតព្វោ។

សត្តិសតេន ហតា ឯវ ឧបមា សត្តិសតហតូបមា, តស្សំ សត្តិសតហតូបមាយំ។ តំ សត្តិសតំ អស្ស បុរិសស្ស បតិតោកាសេហិ បុរិមសត្តីហិ បតិតប្បទេសេ។ ទុក្ខស្ស បមាណំ នត្ថិ អនេកស្ស អបរាបរំ ឧប្បជ្ជនតោ។ ឧទ្ធជាតត្តិ ឧទ្ធាតំ អបរាបរុប្បាទោ, បដិមាភិនិព្ពត្តិ បន បដិសន្ធិ ឯវ។ អាគុចារី បុរិសោ វិយ បដិសន្ធិវិញ្ញាណំ នានប្បការទុក្ខុប្បាទសន្និស្សយតោ, តេហិ ច ទុក្ខេហិ ឧបគន្តព្វតោ សព្ពត្ថាបិ បយោគេន បវត្តិយា “វិញ្ញាណស្ស ទុក្ខុប្បាទោ”តិ វុត្តា។ តថា ហិ វុត្តំ “មនោបុព្វង្គមា ធម្មា”តិ (ធ។ ប។ ១, ២) យថា វិញ្ញាណំ អាយតិំ បដិសន្ធិវសេន ន បវត្តតិ, ឯវំ ករោន្តោ តត្ថ និកន្តិំបរិយាទានំ ទដ្ឋព្វំ។

បរិញ្ញាតំ ចេត្វតិ ទុក្ខសច្ចាយាហ។ បញ្ចកាមគុណិកោ រាគោតិ បញ្ចកាមគុណារម្មណោ រាគោ។ បរិញ្ញាតោ ហោតីតិ បរិច្ឆិជ្ជ ញាណេន សមតិក្កន្តោ ហោតិ។ រសតណ្ហាយ ហិ សម្មទេវ វិគតាយ រូបតណ្ហាទយោបិ វិគតា ឯវ ហោន្តិ។ តថា ច សតិ កាមរាគសំយោជនំ សមុច្ឆិន្នមេវ ហោតិ, ឯវំ ករោន្តោ តត្ថ និកន្តិបរិយាទានំ ទដ្ឋព្វំ។ បរិញ្ញាភិសមយេន ហិ សិទ្ធេ បហានាភិសមយោ សិទ្ធោ ឯវាតិ។ បហីនេ ច កាមរាគសំយោជនេ ឱរម្ភាគិយសំយោជនានំ លេសោបិ នាវសិស្សតីតិ ទស្សេន្តោ អាហ “នត្ថិ តំ សំយោជន”ន្តិអាទិ។ តេន

កពឡីការាហារបរិញ្ញា អនាគាមិតំ បាបេតីតិ ទស្សេតិ។ សេសាហារបរិញ្ញា បន អរហត្តនិដ្ឋា ឯវាតិ ទស្សេន្តោ “ឞេស្ស កិល្លូច”តិអាទិមាហ។ តត្ថ តិវិធា តណ្ហាតិ កាមតណ្ហា រូបតណ្ហា អរូបតណ្ហាតិ ឆ្លយា តិវិធា តណ្ហា។

“បុរិមតណ្ហាសមុទយា”តិ សង្ខេបតោ វុត្តមត្ថំ វិត្ថារតោ ទស្សេតុំ “កថ”ន្តិអាទិ អារទ្ធំ។ តត្ថ តណ្ហាបច្ចយនិព្ពត្តាតិ តណ្ហាបច្ចយា និព្ពត្តា។ បដិសន្ធិក្ខណេ បុរិមតណ្ហាសមុទយា អាហារានំ សមុទយសម្ភវតោ បវត្តិក្ខណេបិ ឧបាទិន្នកអាហារសមុទយោ ទស្សិតោ ហោតីតិ តំ អនាមសិត្វា អនុបាទិន្នកានំ តណ្ហាសមុទយំ ទស្សេតុំ “អត្ថិ បន”តិអាទិ វុត្តំ។ ឆាតោតិ ឆាតស្ស ជិឃច្ឆិតោ មិឃស្សិត្វា គហិតា អភិសងិតត្វា។ សហជាតតណ្ហាបច្ចយនិព្ពត្តោតិ ឯត្ថ សហជាតគ្គហណំ អសហជាតតណ្ហាបច្ចយនិព្ពត្តោបិ អនុបាទិន្នកអាហារោ លព្ភតីតិ ទស្សនត្ថំ។ សោ បន អសហជាតតណ្ហាបច្ចយនិព្ពត្តតាសាមញ្ញេនបិ យថាវុត្តោបាទិន្នកាហារេន សទិសំ ជនេយ្យាតិ ន វុត្តោ, ន ច ឯតំ ការណំ “រាគំ ឧបនិស្សាយ មោហតស្ស ឧប្បជ្ជតី”តិ វចនតោ, តណ្ហាបនិស្សយបដិឃចិត្តសមុដ្ឋានាយ ច មុជ្ជាយ វសេន អនុបាទិន្នកអាហារស្ស លព្ភនតោ។ កិំ បន តណ្ហា មុជ្ជាយ ឧបនិស្សយបច្ចយោ; ន ហិ បដ្ឋានេ កត្ថចិ រូបស្ស ឧបនិស្សយបច្ចយោ វុត្តោ អត្ថីតិ។ នាយំ វិរោធោ “យំ និស្សាយ យំ ហោតិ, សោ តស្ស ឧបនិស្សយោ”តិ សុត្តន្តនយស្ស អធិប្បេតត្តា យថាវុត្តត្ថសម្ពន្ធតោ។ តេនេវាហ “ពលវិស្សា… បេ… តណ្ហាយ និព្ពត្តោ”តិ។

ការណេ សត្តមី និព្ពត្តេ ផលស្មិំ សត្តមី និព្ពត្តីតិ អាហ “អាហារនិព្ពត្តា បញ្ញាយតី”តិ។ អាហារានំ ទុក្ខសច្ចភាវេនត្ថា អាហារគ្គហណំ ទុក្ខសច្ចគ្គហណមេវ ហោតីតិ អាហ “ឆ្លន ចត្តារិបិ សច្ចានិ សរូបតោវ វុត្តានី”តិ។ សច្ចទេសនា ទុក្ខាទិនំ យាថាវតោ បរិញ្ញេយ្យាទិភាវសន្ទស្សនត្ថា, តស្មា ទោសាទិនិទានំ បរិញ្ញេយ្យាទិភាវោ អវិរោធតោ សល្លក្ខេតព្ពោតិ ទស្សេន្តោ “សព្ពត្ថ អវិជ្ជមានត្ថ សច្ចានិ និទ្ធារិតព្ពានី”តិ អាហ។

អាហារវារវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សច្ចវារវណ្ណនា

៨៩។ យេន យេន បរិយាយេនាតិ យេន យេន ទុក្ខាទិទោសាទិបរិយាយេន អរិយសច្ចានិ សង្ខេបតោ ច វិត្ថារតោ ច កថេតិ។ ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចំ ទុក្ខំ, ន ទុក្ខមត្តំ។

សច្ចវារវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ទោសាទិវារវណ្ណនា

ឆ៦ៈ តេសំតេសក្ខិ ញាបតិដ្ឋាចសេតាយំ តិន្ដេសា ពតេា, តស្មា យថា “ការយោ ការយោ រយលឹយោ”តិ ចុត្តេ រយលឹយតាយ តាឌិសា សេត្ថាបិ កាយា សក្កំ ពន្ធត្តិ, ឧចំ “តេសំ តេសំ សត្តានំ ឌាតី”តិ ចុត្តេ ឌាតិសន្តាតចិការចសេត សេត្ថាបិ សត្តា សក្កំ ពន្ធត្តិៈ តេតាហ “សេន្តបតេា អតេតកេសំ សត្តានំ សាឆារលាតិន្ដេសា”តិៈ

ពតិឌាតិចសេតាតិ (សំៈ តិៈ ឌីៈ ១ៈ១ៈ១) បញ្ចពតិចសេត, តត្ថាបិ ឧកេពាយ ពតិយា លត្តិយាឌិកុឫទេចាឌិហត្ថិអាឌិឌាតិចសេត ចៈ តិកិឃត្តិ សត្តា ឧត្ថ, ឧតេត ចាតិ តិការយោ, កោត្តចលាឌិចិការកោៈ ឌរាយ សការចា តាយ ចយោហាតិ, តស្មា ឌរាតិ ចយោហាតិសន្តាតស្ស សការចស្ស តិន្ដេសា, បិពដឌរាចសេត តិន្ដេសា លល្លិដ្ឋាឌិចសេត ពហលតោៈ ឌីរលយេច ឌីរលតា, ឌីរត្តស្ស ចា អាការេរា តា-សន្ដេត ចុត្តាៈ តេតាហ “អយំ អាការតិន្ដេសា”តិៈ ឥត្តាឌីតំ ចសេត លល្លំ ឌាតំ ឧតស្សាតិ លល្លិតោ, បុក្កលេាៈ តស្ស ការចា លល្លិដ្ឋំៈ បលិតំ ឧតស្ស អត្ថិតិ បលិតោ, តស្ស ការចា បិលិដ្ឋំៈ ចលិ តចា ឧតស្សាតិ ចលិត្តចា, តស្ស ការចា ចលិត្តចតាៈ ត្ថរេយ លល្លិដ្ឋាឌយោ ឌរាៈ ចិការានំ ឥស្សតចសេតាតិ ចិបត្តិឥស្សតចសេតៈ ចាតស្សាតិ យហតោ ចាតព្ពត្តស្សៈ លល្លិដ្ឋាឌិចសេត ពតយក្កោ បិពដេរ, តស្មា លល្លិដ្ឋាឌិក្កហណំ ឌរាយ ពិច្ចតិន្ដេសាតិ ចុត្តត្តិ ឥស្សតិៈ ត ច លល្លិដ្ឋាឌីតេច ឌរាតិ ពលលពាលតោ បកុតិ បុរិយទ្ធិបិតំ ឌរាបត្តព្ពលោ ឌ្ឋាបត្តឹយាតាតិ បន្ថិយទ្ធិបិតិ បរិបព្ពទ្ធិបិតទ្ធិបិតិ បរិលតបរិលតាតិ ឌ្ឋាបត្តឹតិ អត្ថព្ពយេត ឃុបរិលតទ្ធិបិតំ បរិបិពពាលេ ឌ្ឋាបត្តឹយាតាតិ លល្លិដ្ឋាឌិសការចាតិ ឌ្ឋាបត្តឹត្តិ, តាតិ ឌ្ឋពាឌិយក្កោស្មុ តិលាទ្ធព្ពសំកក្កតាឥយោ ចិយ បរិបិពពតយក្កសត្តារតោស្មុ បរិបព្ពទ្ធិបេស្មុ ឌ្ឋាបត្តាតិ “ឌរាយ ពតោ យក្កោ”ត្ថុច្ចេច ចុត្តាតិ, ត ឌរាតិៈ

បពតិយាតិ ចលចិបទ្ធតបពតិយា, ឌរាយ ចា បិបុលិតត្ថា ចលយេចបពតិ, តាយ ឌរា ឌីបិតាៈ ឃុប្បសត្តាតិតិ ឃុដ្ឋ បសត្តាតិៈ តយេច ឃុប្បសត្តំ ពិច្ចតា ឥស្សត្តំ “ឃុបុយប្បី”តិអាឌិ ចុត្តំៈ តិក្ខចិសឥតា ហិ តេសំ ត្ថត្រិយានំ ឃុប្បសត្តាៈ អាលុញ្ចត្ថតាតិតិ អាក្យុលិតិៈ អចិសឥាតិតិ អញ្ញត្តាតិៈ

ពាយំ ទ្ធបឆយុស្មុបិ លលិពឌរា ត្បុបលក្ខិតា បដិដ្ឋត្តាច, សា បត យស្មា សត្តាតចសេត បចត្តិយា បរិញ្ញត្តាច ហោតីតិ “បិពដឌរា”ត្ថុច្ចេច ចុត្តាៈ អចិទ្ធិ តិរត្តរា ឌរា អចិចិឌរា សតិ សត្តារេត សត្តានំ អត្ថុប្បតត្ថតោៈ តតោ អញ្ញាស្មុតិ យត្ថឥសពាឌិស្មុ បុត្ថឥសពាឌិបរិចេ្ឆឥតោ អញ្ញាស្មុ យថាចុត្តេស្មុៈ អត្ថរត្ថរាតិ តេស្មុ ឧច ចុត្តប្បការេស្មុ បុរិយឥសពាឌិតោ បន្ថិយឥសពាឌីតំ អត្ថរត្ថរាៈ ចព្ពិចិសេយាឌីតត្តិ ចព្ពិចិសេយសព្ពាតចិសេយសយាស្សចិសេយាឌីតំៈ

ចចតពចសេតាតិ ព-ពាលេត ហិ បឌំ ចន្ដេត្តា ចុត្តំ, តស្មា ចចតំ ចុតីតិ ចុត្តំ ហោតិៈ តំ បត ឧពចត្បញ្ចកោការកចេស្មុ ចុតិយា អចិសេសតោ ពហលត្តិ អាហ “ឧពចត្បញ្ចព្ពត្តានំ សាយត្ថាចចត”ត្តិៈ ចចតពចសេតាតិ ចា ចចតពស្ស បុក្កលស្ស ចសេតាតិ អត្ថោៈ ចចតយេច ចចតតាតិ អាហ “កាចចចតេតា”តិៈ លក្ខលាតិឥស្សតត្តិ ចយសន្តាតស្ស លក្ខលាស្ស តិឥស្សនំៈ ចចត្តស្ស ចា អាការេរា តា-សន្ដេត ចុត្តា “ចចតតា”តិៈ កិឌ្ឍនំ តេកឥោតិ ចុត្តំ “ចុតិព្ពត្តានំ កក្កុប្បត្តិបរិឌីបត”ត្តិៈ យថា កិត្តស្ស ឈដស្ស តេកត្ថិ បរិយាយេត ឈតឈដការេត ដាតំ តត្ថិ, ឧចំ កិត្តានំ លត្តាតត្តិ ចចតំ អត្ថរហិតំ តាយាតិ អាហ “អត្តរធាតត្តិ…បេ… បរិឌីបត”ត្តិៈ យោ យត្តិ ចុត្តិ

ខេនេ, ឃញ្ញ យទលាំ បិលាចានេកា, តក្ខកឃំ ឲកញ្ញ្យកត្វា ចុត្តំ “យក្ខ យទលា”ត្តិ ឲចំ ចា ឲត្ត អនេត្វា ឌដ្ឋេឡា៌ កាលស្ស អត្ថកស្ស កិរិយាតិ

ឃា លេរេក ចុក្ខតិ, សា ចុតិ, យទលាត្តិ អនេត្វា៌ ធចតកាលេរា ឲច ចា អតតិក្កុយតិឃត្តា ចិសេសេត កាលេរាតិ ចុនេត្តាតិ តស្ស កិរិយា

អត្តេតា ចុតិក្កុត្ថាត៌ ខេឌបត្តិ ឃេច៌ “ចុតិ ធចតតា”តិអាឌិតា បុនេត្ត ខេចាហាទយិស្សេពត តិដ្ឋិតំ៌

ឰឌាតិ តិត្តត្តិតបទយត្តេតឃេតច តិខេដ្ឋសាតិ ឌស្សត្ថំ “បទយត្តេត ឌឹបេត្យ”ត្តិ ចុត្តំ៌ “ធចតកចេសេតា”តិអាឌិតា ហិ បុក្កុលចេសេត ច

ខេចាហាទាឆិដ្ឋាតា សំចណ្ណតា កតា៌ ត កិញ្ចិ កត្យឲចទំ តិក្កុបកិ ឰបបិតិកាត៌ ចុតិក្កុត្ថាត៌ អត្ថុទឆាតខេយចខេហាតិ, តខេតា បទំ

ក្ខត្យសយដ្ឋាតទួបសត្តតិ ត បចត្តតិ៌ “ឌាតិសយុឌឃា”តិអាឌិសុ ឃំ ចត្តត្តំ, តំ “តឈ្យាសយុឌឃា”តិអាឌិសុ ចុត្តតឃេតច សក្កា ចិញ្ញាតុត្តិ ត

ចុត្តំ៌

ឌទាយទលាចាទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៌

ឌាតិចាទចណ្ណតា

ឆត្វ៌ឌាឃតដ្ឋេតាតិអាឌិ អាឃតតចេសេត ខេឃាតិចេសេត ច ក្ខីហិ ក្ខីហិ បខេឌហិ សត្តសត្តេ បរិឃាឌិឃិត្វា ឌាតិ៌ ឌស្សត្ថំ ចុត្តំ៌

សខេយ្ហាហចិខេតាឌតិឃំ (ចិក៌ អដ្ឋ៌ ១៥១) បត “ឌាឃយាតកចេសេត ឌាតិ, សញ្ជាឃតចេសេត សញ្ជាតី”តិ ចុត្តត្តា តត្ត ឲខេកខេកតេច

បខេឌត សត្តសត្តេ បរិឃាឌិឃិត្វា ឌាតិ៌ ឌស្សតីតិ ឌដ្ឋត្តំ៌ សប្បុណ្ណា ឌាតិ សញ្ជាតីតិ កត្វា “សា បរិបុណ្ណាឃតតចេសេត ឃុត្តា”តិ ចុត្តំ៌

ឲខេតខេតច ខេកចលំ ឌាតិសខេដ្ឋត ចុត្តាឃ ឌាតិឃា អបរិបុណ្ណាឃតតតា ឌដ្ឋេត្តា៌ អកិញ្ឈត្តា តិត្តត្តិ អកិតិត្តត្តិ, បិកាប៊ិ តិត្តត្តីតិ អនេត្វា៌

“ខេតសំ ខេតសំ សត្តាត៌...ខេប... អកិតិត្តត្តី”តិ សត្តចេសេត បចត្តត្តា ខេចាហាទខេឌសតា៌

តត្រតត្រាតិ ឲត្ត ធតុខេចាកាទកខេច ក្ខិត្តំ, ឲកខេចាកាទកខេច ក្ខិត្តំ, ខេសសទួបឆាតុឃំ បប៊ិសត្ថិក្កុខេលា ក្ខប្បជ្ជឃាតាត៌ បក្ខាត្តំ, កាយឆាតុឃំ

ចិកលិចិកលិត្រ្តឃចេសេត សត្តត្តំ តចត្តំ ឌសត្តំ, បុត ឌសត្តំ, ឲកាឌសត្ថុញ្ញា អាឃតតាត៌ ចេសេត សក្កខេហា ខេចឌិតខេត្តា៌ ឃឌិបិ ចុតិក្កុត្ថា

អតត្ថុទាត៌ បប៊ិសត្ថិកឆយ្ហាត៌ អតត្ថុទាឌិតា បក្ខឃា ខេហាត្តិ, ខេឃ បត សយុឌឃា អឌតកា, ខេត ឲត្ត ក្ខបបត្តិកខេចាតិ អឆិខេបត្យា៌ ឌតខេកា

ឲច កខេចាតិ អឆិខេបត្យខេតាតិ ឌស្សខេត្តា “ឌាតិឃា បក្ខឃក្នុខេតា កយ្ហកខេចា ខេចឌិតខេត្តា”តិ អាហ៌

ឌាតិចាទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៌

កចចាទចណ្ណតា

ឆត្វ៌ កាចតកចតខេដ្ឋត កខេចា ចុចិខេឆា៌ តត្វ កយ្ហកខេចា “កចតិ ឲតម្ភា ក្ខបបត្តិកខេចា”តិ កាចតខេដ្ឋត កខេចា៌ អដ្ឋកចាឃំ បត ក្ខបបត្តិកចំ

“កចតីតិ កនចា”តិ ចត្វា តស្ស ការលាត្វា កយុំ ឋល្ញបចានេត កនចាតិ អឃយត្វោ ចុនេត្វា, ក្ខកឃត្វាបិ ក្ខបបត្តិកចនេហត្យកាចនេត្វ កយុស្ស កយុកចបរិឃារឃោតិ ឥស្សិតំ ហោតិ៉ា បន្តាចាបីតិ កាចតកចតក្យលិក្យបទ៏លិបបត្តិបយ្យត្តិកចហឹតបលឹតាឌិតា បន្តាប្យការនេតបិ៉

កាយកនចាតិ ចុត្តិ កាយតល្យាេហត្យកតោ កាយតល្យាឃ អានយុលាកាចនោ ច៉ា ក្ខបកច្ញបកកយុំ ក្ខបកនចា, តថា អក្ខបកច្ញបកកយុំ អក្ខបកនចា, ចំចំតិន្តាត្តក្ពូត្នា ក្ខបិក្ខបុបត្តិកចា, ក្ខបិក្ខបកចការចា បត នោបំ “កាយកនចា”តិ ឲត្វ ចុត្តតនេឃនេតច ចេឌិតន្តា៉

កចចារចល្អូតា តិក្ខិ តា៉

ក្ខបិងាតចារចល្អូតា

ដទ័៉ក្ខបិងាតត្តិ ចត្យត្តិឥយ្យិ ក្ខបិងាត៉ ឃថា ហិ កាយស្សាឥចនេត, កចស្សាឥចនេត ចា ចំចំស្កាតិកច្ញបក៌ កយុំ កនោត្តស្ស កាយុបិងាត, ឲចំ ក្ខនន្នងាឌិបិន្ធាកិតិចេបចនេតាតិ ចត្តាទិបិ ក្ខបិងាតាតិ ឃថារហំ តស្ស តស្ស ក្យបលកយុកចស្ស ក្ខបតិស្សឃចនេតច បច្ចឃា ហោត្តិ, អក្យបលកយុកចស្ស អបហដាតស្ស អតត្តុរស្ស ក្ខបតិស្សឃចនេតបិ អានយុលាចនេតបិ ៉ា បហដាតស្ស កាយុបិងាត បហដាត-អន្តាយន្តា-តិស្សឃ-បយ្យយុត្ត-អត្តិ-អចិកត-ហេត្យ-ចនេត បត្តុតា, ចេទ៏សាបិងាតាតិ តត្វ ហេត្យបច្ចឃកាចំ បហាឃ យក្កបច្ចឃំ បក្តិបិត្វា បត្តុតាច បច្ចឃា ហោត្តិ៉ា អតត្តុរស្ស បត អតត្តុរបយតត្តុរអតត្តុរក្ខបតិស្សឃតត្តិចិកតាបេចតចនេត បច្ចឃា ហោត្តិ៉ា តស្សិឥយ្យិ បហដាតាឌីតិ អាឌិ-បច្ចេត បក្កហិតត្តិ ឥក្ខន្តាំ ចត្យកាយំ ក្ខបិឌិឃតិ ឌិត្តិ, បុក្កលិ ចា ឲតោតាតិ អនេត្វា៉ា តត្តិ ចត្យកាយំ៉ា ការយតីតិ ការយា ច យេសា ក្ខបិឌិឃតីតិ ក្ខបិងាតព្វាតិ ឃោដតា៉ា ចុត្តតនេឃតាតិ អកិឥយ្យេ ចុត្តតនេឃត៉ា

បស្សតោ អត្តាតិ ត្តុចំ បុរិយនិក្ខិ ក្ខបិឌិឃយាត៉ ក្ខត្តុនិក្ខិ តិឥស្សុត្យំ ចុត្តំ៉ា ឃថា ឲសា និក្ខិ ឥត្យហឹការលាចនេត បុរិយំ បុរិយំ ក្ខត្តុរា ក្ខត្តុរា ក្ខបិឌិឃតិ, ឲចំ “តត្តិ ឌិត្ត”ត្តិអាឌិកាបីតិ៉ា អត្តក្កហលំ បត អត្តចាត្យបិងាតត្តិ តឃិចំ និក្ខបិងាតឥស្សតត្តិ ឥក្ខន្តាំ៉ា លោកោ ចាតិ អត្តក្កហលចិតិយុត្តកហលំ និក្ខបិងាតក្វំ ត្តុឆ បុរិយនិក្ខិក្ខត្តុនិក្ខិចចនេតហិ ចុត្តត្តិ ចេឌិតន្តាំ៉ា បន្តានិក្ខិកតស្ស “និក្ខបិងាត”ត្តិ ឲចំ អឆិចចត់ “បន្តាបិ និក្ខិ និក្ខបិងាត”ត្តិ ចចតោ៉ា

ឋីលន្តាចំ ក្ខបិឌិឃត្តិតិ ឋីលន្តាចំ “ឃុន្តិយក្កោ”តិ ក្ខបិឌិឃត្តិ៉ា ឲតោត យិន្ធាកិតិចេបត៉ា បឃំ ចា ចំ យិន្ធាកិតិចេបបហកចំ៉ា ឋីលន្តាតបហចរលោតា ឋីលន្តាតព្វា ចំ ឥត្យហក្កាហកាចតោ ក្ខបិងាតព្វាតិ ឋីលន្តាត្យបិងាត៉ ឲចំ ឃុន្តិតិ អកិតិចេបតោតិ ឲចំ កោឋីលកោចតាឌិចនលោត បំសារឃុន្តិតិ អកិតិចេបកាចតោ៉ា ឲតោត ចំ បហចរលោតា អកិតិចេបស្ស ចំបក្ខារហចំ ឥស្សតិ៉ា

ចឥត្តិតិ “អត្តិ យេ អត្តា”តិអាឌិតា ចោហរត្តិ៉ា ឲតោត និក្ខិកតោត៉ា អត្តចាឥយត្តុយេចាតិ អត្តាតិ ចាចាយត្តុយេច៉ា ឲតោត ចាចាចត្យយត្តុយេចំ, ឃឌិចំ ចាហិរកបរិកប្បិតោ អត្តាតិ ឥស្សតិ៉ា

តណ្ហាកាមុបាទានស្សាតិ ឯត្ថ “តត្ថ កតមំ កាមុបាទានំ? យោ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ កាមរាគោ កាមនន្ទី កាមតណ្ហា កាមស្នេហោ កាមបរិឡាហោ កាមមុច្ឆា កាមជ្ឈោសានំ, ឥទំ វុច្ចតិ កាមុបាទាន”ន្តិ វចនតោ តណ្ហាទឡ្ហត្តំ កាមុបាទានំ។ តណ្ហាទឡ្ហត្តន្តិ ច បុរិមតណ្ហាឧបនិស្សយបច្ចយេន ទឡ្ហភូតា ឧត្តរតណ្ហា ឯវ។ កេចិ បនាហុ –

“អប្បត្តវិសយបត្ថនា តណ្ហា អន្ធការេ ចោរស្ស ហត្ថប្បសារណំ វិយ, សម្បត្តវិសយគ្គហណំ ឧបាទានំ តស្សេវ ភណ្ឌគ្គហណំ វិយា”តិ។ អប្បិច្ឆសន្តុដ្ឋិបដិបក្ខា ឯតេ ធម្មា បរិយេសនារក្ខទុក្ខមូលាតិ, តស្មា ទុក្ខលក្ខណា តណ្ហា ទុក្ខលក្ខណស្សេវ ឧបាទានស្ស អនាគតស្ស ឧបនិស្សយវសេន បច្ចយោ, អារម្មណាទិវសេនបិ បច្ចយោ ហោតិយេវ, អនន្តរាទីហិ បន អនន្តរាទិវសេន បច្ចយោ។ សព្វស្សបិ ហិ លោកិយស្ស តណ្ហាបរិយាយេនាបិ កាមុបាទានបរិយាយេនាបិ លព្ភតេវាតិ។ អវសេសានន្តិ ទិដ្ឋុបាទានាទីនំ។ សហជាតាទិវសេនាតិ សហជាតានំ សហជាតាទិវសេន, អសហជាតានំ អនន្តរូបនិស្សយាទិវសេនាតិ សព្វំ ហេដ្ឋា វុត្តនយេន វេទិតព្វំ។

ឧបាទានវារវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

តណ្ហាវារវណ្ណនា

៦៩។ “ចក្ខុសម្ផស្សោ”តិអាទិ ផស្សស្ស មាតិតោ នាមំ វិយ បុត្តស្ស វុត្តោ តស្ស និស្សយភាវេន ឧប្បត្តិហេតុត្តា, អារម្មណំ បន កេវលំ ឧប្បត្តិហេតូតិ វុត្តំ “សេដ្ឋិ...បេ... នាម”ន្តិ។ កាមរាគភាវេនាតិ វត្ថុកាមស្ស រជ្ជនវសេន។ រូបំ អស្សាទេន្តីតិ រូបារម្មណំ តណ្ហាភិនន្ទនាវសេន អភិរមមានា ឯវ អស្សាទេន្តី។ និច្ចន្តិអាទិកា ទិដ្ឋាភិនន្ទនាយុត្តេន រូបំ អភិរមន្តី។ បេច្ច ន ភវិស្សតីតិ ចិន្តេត្វា ន ហោតិ បុន អនុប្បជ្ជនតោ។ តថា សទ្ទតណ្ហាទយោបីតិ យថា រូបតណ្ហា កាមរាគភាវេន សស្សតរាគវសេន ឧច្ឆេទរាគវសេនាតិ ច បវត្តិយា តិវិធា តណ្ហា, តថា សទ្ទតណ្ហា គន្ធរសផោដ្ឋព្ពធម្មតណ្ហាបិ។ តណ្ហាវិចរិតានីតិ តណ្ហាសមុទាចារា, សមុទាចារវសេន បវត្តតណ្ហាតិ អត្ថោ។

អញ្ញត្ថកាមុបាទានាយាតិ (វិភ។ អដ្ឋ។ ៩៧១; សំ។ និ។ ដី។ ១.១.១) អញ្ញត្ថំ លទ្ធបច្ចយំ ឧបាទាយ។ ឧបយោគត្ថេ ហិ ឥទំ សាមិវចនំ។ អស្មីតិ ហោតីតិ យទេតំ អញ្ញត្ថំ លទ្ធបច្ចយំ ឧបាទាយ តណ្ហាមានទិដ្ឋិវសេន សមូហគាហតោ អស្មីតិ ឯវំ ហោតិ, តស្មិំ សតីតិ អត្ថោ។ ឥត្ថស្មីតិ ហោតីតិ វុត្តិយាទីសុ “ឥទំបការោ អហ”ន្តិ ឯវំ តណ្ហាមានទិដ្ឋិវសេន ហោតីតិ ឥទមេវ អនុបនិធាយ គហណំ។ ឯវមាទីនាតិ អាទិ-សទ្ទេន “ឯវំស្មីតិ, អញ្ញថាស្មីតិ, ភវិស្សន្តិ, ឥត្ថំ ភវិស្សន្តិ, ឯវំ ភវិស្សន្តិ, អញ្ញថា ភវិស្សន្តិ, អសស្មីតិ, សតស្មីតិ, សិយន្តិ, ឥត្ថំ សិយន្តិ, ឯវំ សិយន្តិ, អញ្ញថា សិយន្តិ, អបិហំ សិយន្តិ, អបិហំ ឥត្ថំ សិយន្តិ, អបិហំ ឯវំ សិយន្តិ, អបិហំ អញ្ញថា សិយ”ន្តិ (វិភ។ ៩៧១) ឥមេសំ តណ្ហាវិចរិតានំ គហណំ។ តត្ថ ឯវំស្មីតិ ឥទំ សមតោ ឧបនិធាយ គហណំ, យថា អយំ ខត្តិយោ, យថា អយំ ព្រាហ្មណោ, ឯវំ អហម្បីតិ អត្ថោ។ អញ្ញថាស្មីតិ ឥទំ អសមតោ ឧបនិធាយ គហណំ, យថា អយំ ខត្តិយោ, យថា អយំ ព្រាហ្មណោ, តតោ អញ្ញថា អហំ ហីនោ វា អធិកោ វាតិ អត្ថោ។ ឥតិ ឥមានិ បុព្វេ វុត្តានិ ច ឯតានិ បច្ចុប្បន្នវសេន ចត្តារិ តណ្ហាវិចរិតានិ។ ភវិស្សន្តិអាទីនិ បន ចត្តារិ

អតាកាតចេវេត ទុត្តានិ។ តេវំ បុរិមចតុក្កេ ទុត្តតយេតេច អត្ថេ ចេជិតព្ពោ។ អឋស្មិំតិ អឋតីតិ អឋំ។ តិច្ចេឋ្យេំ អឆិចចត់, តស្មា ឋឋ្យេតា អស្មិំតិ អត្ថេ។ ឋតស្មិំតិ ឋិដតីតិ ឋតំ។ អតិច្ចេឋ្យេំ អឆិចចត់, តស្មា អឋឋ្យេតា អស្មិំតិ អត្ថេ។ ត្តតិ ត្តយាតិ ឥច្ឆ ឋឋ្យេពុច្ឆេដចេវេត ទុត្តានិ។ ត្តតា បទានិ ឋិឃត្តិអាឌីតិ ចត្តារិ ឋំឋឃបរិចិតក្កចេវេត ទុត្តានិ, តានិ បុរិមចតុក្កេ ទុត្តតយេត អត្ថេតា ចេជិតព្ពានិ។ អបិហំ ឋិឃត្តិអាឌីតិ ចត្តារិ "អបិ តាយាហំ កចេឃ្យ"ត្តិ ឲចំ បត្ថតាកាបព្យតចេវេត ទុត្តានិ, តានិ បុរិមចតុក្កេ ទុត្តតយេតេច ចេជិតព្ពានិ។

ឲត្ថ ច ឋឋ្យេពុច្ឆេដចេវេត ទុត្តា ឥច្ឆ ឌិដ្ឋិឋិឋា តាយ, អស្មិំ, កចិឋ្យំ, ឋិឃំ, អបិហំ ឋិឃត្តិ ឲតេ បត ចត្តារោ ឋុឌ្ឍិឋិឋា ឲច, "ត្តត្តស្មិំ"តិអាដេយា តយោ តយោតិ ឆ្ចាដឋ ឋិឋឫលកា តាយ។ ឲចេយតាតិ ឥច្ឆ ឌិដ្ឋិឋិឋា, ចត្តារោ ឋុឌ្ឍិឋិឋា, ឆ្ចាដឋ ឋិឋឫលកាតិ អដ្ឋត្តិកឋ្យបិដាយ អដ្ឋារឋ្យ តណ្ហាចិចរិតានិ ចេជិតព្ពានិ។

ឌាហិរឋ្យបិដាឃាតិ ឌាហិរំ លត្ថបឌ្ជាកំ ឋ្កបិដាយ។ ត្តតយ្យិ ហិ ឋ្កបយោកេត្ថ ឋាយិចចត់។ ត្តយិតាតិ ត្តយិតា ទុបេត ចា…បេ… ចិន្តាញតេលត ចាតិ ឲចំ ឋុបិឌីឋុ ឲកេយច "អហ"ន្តិ, ត្តតរំ កិច្ចាតបលិតៅឆកាចេត កេហត្វា តណ្ហាឌិចេវេត "អស្មិំ"តិ អកិតិចិឋតិ, "ត្តយិតា"តិ អឃយេត្ថ ចិឋេឋេា។ អស្មិំតិ ត្តយិតា លេក្កត ចា លេត្តូត ចា អកិឋេឌោត ចា "លត្តិឃោហឋស្មិំ"តិ អកិតិចិឋតិ។ ឌាហិរឋ្យបិឌិតិឋ្យិតានីតិ ឌាហិរានិ បឋេឋត្តិបរិឃាបត្តានិ ឋ្យបចេដតាឌីតិ តិឋ្យិតានិ។ អដ្ឋារឋាតិ ត្តយិតា "អស្មិំ"តិអាឌិតឃព្យចត្តានិ អដ្ឋារឋ, តានិ បុព្វេ ទុត្តតយេតេច ចេជិតព្ពានិ។ "ត្តយិតា"តិ ហិ អឃយេចេត្ថ ចិឋេឋោ, តស្មា "ឥច្ឆ ឌិដ្ឋិឋិឋា"តិអាឌិតា ទុត្តតយេតេច តិដ្ឋារេត្វា ចេជិតព្ពោ។ ឋ្កកឃំ បត ឲកជ្ជ្យកត្វា អាហ "លត្តិឋា"តិ។

តិចេ្ឋឋត្វេតាតិ "លឃិយេ អាទុយោ តណ្ហាកាឃា"តិអាឌិតិចេ្ឋឋបិព្វត្តយា អត្ថចេតេត។ តិចេ្ឋឋចិត្តារាតិ តឋ្យ ច តិចេ្ឋឋឋ្យ អដ្ឋឋតតណ្ហាចិចរិតចេវេត ចិត្តារេត។ ចិត្តារឋ្យ ច បុត ឋក្កហេតាតិ ឆ្ចិហិ អាកាពេហិ ចិត្តារិតឋ្យ អដ្ឋារឋតណ្ហាចិចរិតបេកេដឋ្យ លឝ្យឲច ពិឋ្យារេយចាតិ ច បុត ឋក្កហលេតា ច។

ចិបិកេចេដតា អឆិបេព្យតា ចិឋេឋឋេតា អត្ថានំ អឋ្យារេដតព្ពតោ។ តយេច ហិឋ្យា អឋ្យារេដតព្ពំ បកាឋេតុំ "កាឆ"ត្តិអាឌិ ទុត្តំ។ អឋ្យារេដតេតាតិ អកិឋតិឃា។ ឃយាឃត្តាតិ ឆតាឃត្តា។ ចិត្តកាបាឌីតន្តិ អាឌិ-ឋេឌ្ឋេត ត្តដ្ឋចណ្ណារឲ្យលដាឃកាត់ ឋក្កហោ។ ឋិបព្យឋត្តឋ្យតកាឌីតត្តិ អាឌិ-ឋេឌ្ឋេត ចេឌ្ឋាឌីត់ ឋក្កហោ។ ចេឌ្ឋា ហិ ឋេឋាឃតតោខាចេវេត តព្យបត្វឫក្តចេវេត ច ឆឲ្យាឲ្យលាឋ្យ ដាឃកា។ ឋ្ចាឃំ អាឌិ-ឋេឌ្ឋេ "ឌិលាចាដកាឌី"តិអាឌិតា បេច្ចកាច្ចា ឃោរេឌតព្ពោ, បុត្តំ ឃយាឃត្តាតិ បុត្តំ ឋយ្យិឃាឃត្តា។ បុតេត្វា ចិឃ ចេត្វ ចេដតា ដដ្ឋព្ពា, ឋបព្យាឃឋប្បិលិរាឌីតិ ចិឃ ចេដតាឃ បច្ចឃក្សតានិ ត្តដ្ឋឋ្យបិឌិអារឲ្យលានិ, ឆាតិ ចិឃ ឋ្យបិឌិលឝ្យអារឲ្យលដាឃកា ចិត្តកាបាដយោ ដដ្ឋព្ពា។

តណ្ហាចាពេចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

ᨧᩮᨲᨶᩣᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᨳᩣ

᪈᪆᪨ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩣ ᩑᩅ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᩋᨲᩦᨲᩣᨴᩥᨽᩮᨴᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩁᩣᩈᩥᩅᩈᩮᨶ ᩑᨠᨩ᩠ᨫᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣᨠᩣᨿᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩣᨲᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩣᨴᩥᨠᩣᨲᩥ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨿᩴ “ᨨᨿᩥᨾᩮ ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣᨠᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨧᩮᨲᨶᩣᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᨧᩮᨲᨶᩣᩈᨾᩪᩉᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᨲᩮᩣ ᨩᩣᨲᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᨩᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣ᪨ ᩈᩣ ᨸᨶ ᨠᩩᩈᩃᩣᨸᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣᨸᩥ, ᨲᨴᩩᨽᨿᩔᨸᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᨳᩣᨿ ᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᩉ “ᩋᨿᩴ ᨲᩣᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᩥᨠᨠᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨽᩪᨲᩣᨲᩥ “ᩅᩥᨸᩣᨠᩅᩥᨵᩥ ᩋᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩣᨿᩮᩅ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩅᩥᨸᩣᨠᨧᩮᨲᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨾᨶᩮᩣᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨾᨶᩮᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨵᩣᨲᩩᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨲᨴᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨾᨶᩮᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨵᩣᨲᩩᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᩋᩅᩈᩮᩈᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶᩣᨴᩥᨧᩮᨲᨶᩣᨶᩴ᪨ ᩁᩪᨸᨶᩥᩔᨿᩣᨴᩦᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ, ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩈᩩ ᩁᩪᨸᨶᩥᩔᨿᩅᩈᩮᨶ ᨧᩔᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨾᨶᩮᩣᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨸᨶ ᨲᨴᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨧᩮᨲᨶᩣᨶᩴ ᨾᨶᩮᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᩁᩪᨸᨶᩥᩔᨿᩅᩈᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ᪨ ᩋᨴ᩠ᩅᩣᩁᩥᨠᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩁᩉᩥᨲᩣᨶᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩋᩣᨴᩥᨧᩮᨲᨶᩣᨶᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩈᩉᨩᩣᨲᨾᨶᩮᩣᩈᨾ᩠ᨹᩔᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶᩔ ᨲᩣᩈᩴ ᩈᩉᨩᩣᨲᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᨾᩣᩉ᪨

ᨧᩮᨲᨶᩣᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᨳᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨹᩔᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᨳᩣ

᪈᪇᪨ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩏᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨹᩔᩮᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᩮᩣ᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨸᨬ᩠ᨧᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨸᨬ᩠ᨧᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᨿᩣ᪨ “ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᨠᨳᩣ ᩑᩈᩣ”ᨲᩥ ᨩᩣᨲᩦᩈᨲᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ, ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ᪨ ᩅᩥᨸᩣᨠᨾᨶᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨹᩔᩣᨲᩥ ᩅᩥᨸᩣᨠᨾᨶᩮᩣᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨹᩔᩣ᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩᨸᩥ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩮᨶᩮᩅ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ “ᩃᨻ᩠ᨽᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᩣᨿᨲᨶᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨹᩔᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᨳᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩈᩊᩣᨿᨲᨶᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᨳᩣ

᪈᪈᪨ ᨶᩥᨴᩔᨶᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩩᨸᩃᩮᩣᨠᩣᨷᨠ᩠ᨠᩣᨿ ᨨᨭ᩠ᨮᩣᨿᨲᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᩊᩣᨿᨲᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᩊᩣᨿᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩈᩮᩈᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩈᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨠᩩᩈᩃᩮ, ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨸᨶ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᨲᩥᨸᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩴ ᨾᨶᩮᩣᨶ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᨿᨲᨶᩅᩈᩮᨶᨸᩥ ᩑᨠᩈᩮᩈᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ “ᨨᨭ᩠ᨮᩣᨿᨲᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᩊᩣᨿᨲᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᩊᩣᨿᨲᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᩊᩣᨿᨲᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮᨸᩥ ᨴᨾᩔ ᩋᩣᨣᨾᩔ

អត្ថសំចេណ្ណភាតិ អាហ “ចិសុទ្ធិមគ្គេ...បេ... ចុត្តភយេភា”តិ។ ឲុស ភយោ អញ្ញត្ថាបិ ចិសុទ្ធិមគ្គកថាយំ។

សទ្ទាយតភធារចណ្ណភា ភិដ្ឋិតា។

ភាយទ្វុបធារចណ្ណភា

១០០។ភយភលក្ខណត្តិ អារម្មណាភិមុខំ ភយភសភាចំ ទេតភ ចិភា អបចត្តភតោ។ វុប្បត្តំ ឃិតាឌិចិទេវាធិបច្ចយសត្តិបិទោ ចិសឌិស្សប្បត្តិ។ ឋាទេយ បភ ពយោតិអាឌិភា សដ្ឋចិត្តប្បាឌសាឌារណាចខេសភេច តំសង្ខារក្ខន្ធគ្គហណំ, តស្មា ទេយ យត្ថ អសាឌារណា, ទេបិ អត្ថទោ គហិតាយេចាតិ ឌខ្សប្បតិ។

វ្ហបិឌិយិត្វាតិ បច្ចេយ គត្វា។ បច្ចយកាណេយេច ហិ បច្ចុប្បត្តស្ស បច្ចយក្ខតឌម្មាភំ វ្ហបិឌិយភំ។ សម្ហពសម្ពន្ធេ សាមិចេចភំ ឲតត្ថិ “សម្ហពត្ថ ឲតំ សាមិចេចភ”ត្តិ ចុត្តិ ទេតភ ចិភា សម្ពន្ធស្ស អភាចទោ។ ទេតភាតិ តស្មា។ តំ សដ្ឋម្បីតិ តំ ក្ខតុបិធាយបទេភំ សដ្ឋម្បិ សត្តឌីសតិចិធំ។ យស្ស ភាយស្សាតិ ចតុទេធាការទេច ភាយស្ស។ ចិញ្ញាណម្បិ តប្បទិយាបត្តទេច ទេចឌិតព្វំ។ វ្ហបស្សាតិ ឲកទេធាការទេច វ្ហបស្ស។ ចិញ្ញាណំ បភ បញ្ចទេធាការទេច សង្ខារចិញ្ញាណមេច។ យស្ស បញ្ចទេធាការទេច ភាយវ្ហបស្ស។ តស្ស ចទេសភាតិ សហជាតស្ស សហជាតាឌិចទេសភ, អភន្តរស្ស អភន្តរាឌិចទេសភ, ឋ្ចាតទស្ស វ្ហបត្ថិស្សយាឌិចទេសភ តស្ស ភាយស្ស យធារហំ តស្ស តស្ស ចិញ្ញាណស្ស បច្ចយភាទោ ទេចឌិតព្វោ។

ភាយទ្វុបធារចណ្ណភា ភិដ្ឋិតា។

ចិញ្ញាណធារចណ្ណភា

១០១។ទេតក្ខុមកចិបាកគ្គហណេ ការណំ ទេហដ្ឋា ចុត្តមេច។ សង្ខារោ យស្ស ចិញ្ញាណស្សាតិ ឲត្ថ អដ្ឋចិធោបិ កាមាចចរបុញ្ញាភិសង្ខារោ ទេសាឡសចិធស្ស កាមាចចរចិបាកចិញ្ញាណស្ស, បញ្ចចិធោបិ វ្ហបាចចរបុញ្ញាភិសង្ខារោ បញ្ចចិធស្ស វ្ហបាចចរចិបាកចិញ្ញាណស្ស, ទ្វាឌសចិធោបិ អបុញ្ញាភិសង្ខារោ សត្តចិធស្ស អកុសលចិបាកចិញ្ញាណស្ស, ចតុព្វិធោបិ អាទេភញ្ជាភិសង្ខារោ ចតុព្វិធស្ស អវ្ហបាចចរចិបាកចិញ្ញាណស្ស យធារហំ បដិសន្ធិបចត្តិយំ កម្មបច្ចយេភ ចេច វ្ហបត្ថិស្សយបច្ចយេភ ច បច្ចយោ ហោតិ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, ចិត្ថារោ បភ ចិសុទ្ធិមគ្គេ (ចិសុទ្ធិ ២:៩១០) ចុត្តភយេភ ទេចឌិតព្វោ។

ចិញ្ញាណធារចណ្ណភា ភិដ្ឋិតា។

សង្ខារចារចណ្ណកា

១០៧៉អកិសង្ខរលលក្ខលោតិ អកិសេង្ខាតឃិតសការេចា, អាយូហតលក្ខលោតិ អត្ថោ៉ ចោបតចេសតាតិ

កាយចិត្តាត្តិសង្ខាតចោបតចេសត៉ តេត បញ្ញាទ្ធារិកចេតតា បដិក្ខិបតិ៉ ចចតកេឆចេសតាតិ ចាចាតិដ្ឋារលចេសត៉

ចឹចិត្តាត្តិសម្ពាបតចេសតាតិ អត្ថោ៉ យថាហុត្តា ចិសតិ, តច យហក្ខតក្សុលចេតតា ចាតិ ឲក្សតឹង យតោសង្ខោតតា៉ “ក្សុលតិំ

រូបតិស្សយចេសតា”តិ ចុត្តំ, ឲកម្មាតិ អារម្មណចេសតបិតិ ចត្តត្តា៉ សហជាតាតិចេសតាតិ សហជាត-អញ្ញមញ្ញ-តិស្សយ-សម្បយុត្ត-អត្ថិ-

អចិកតហេតុចេសត, អតត្តរាតិ អតត្តរសយតត្តរអតត្តរូបតិស្សយតត្តិចិកតាសេចតសេត បច្ចយា៉ អបិ-សេង្គត រូបតិស្សយំ សង្គហាតិ៉

សង្ខារចារចណ្ណកា តិដ្ឋិតា៉

អចិជ្ជាចារចណ្ណកា

១០៧៉“ទុក្ខេអញ្ញាណ”ន្តិ សង្ខេបតោ ចុត្តយត្តិ ចិចរិតុំ “តត្ថ”តិអាទិ អារទ្ធំ៉ តត្ថិ អញ្ញាណំ៉ សតិបិ បហាតត្តត្ត បរិញ្ញាយត្តចេសត

អតត្តាកនំ៉ ទុក្ខសច្ចញ្ញាស្សាតិ ចត្តសង្ខាតំ សម្បយុត្តធម្មសង្ខាតញ្ញា ទុក្ខសច្ចំ អស្ស អញ្ញាណស្ស៉ តំ ហិស្ស តិស្សយបច្ចយោ ហោតិ៉ តស្សាតិ

ទុក្ខសច្ចស្ស៉ យាថាចលក្ខណបដិចេធតិចារណោតាតិ សង្ខតអចិបរីតសកាចបដិចិន្នស្ស តិចារណោត៉ ឲតេតស្ស

បរិញ្ញាភិសមយសង្ខាតស្ស អរិយមគ្គបដិចេធស្ស ចិពន្ធកកាចយាហ៉ ឆាណប្បចត្តិយាតិ “ខ្លំ ទុក្ខំ, ឲត្តកំ ទុក្ខ”ន្តិ អត្តទូរុក្កាកាការាយ

បុព្ពកាកឆាណប្បចត្តិយា៉ ឲត្តាតិ ទុក្ខសច្ចេ អប្បការតតាតិ អចិស្សជ្ជតេត៉ ឲតេតស្សា អត្ថតោងឆាណស្សបិ ចិពន្ធកតយាហ៉

តឹហិ ការណេហិ ចេចិតព្ពំ អតត្តាកធាកាចតោ៉ ខ្លធ សម្បយុត្តធម្មចេសតេច ចត្តតោ សមុទយ អញ្ញាណំ ឌុព្ពំ៉ ឲតេកតេចាតិ ខ្លតរ៉

ការណត្តយំ បដិក្ខិបតិ៉ យទិបិ អញ្ញាណំ តិតោធមគ្គេ អារម្មណំ ត កតោតិ, ក្សតោ តធតោត្តាកធត្តព្ពត្តតា, តេ បត ជាតិឲ្យកាយស្ស

តប្បដិច្ឆាធតចេសត អតិតោធមគ្គេសុ តិតោធមគ្គក្ខាហតេហតុតាចេសត ច បចត្តយាតិ “តិតោធ បដិបទាយញ្ញា អញ្ញាណ”ន្តិ ចុច្ចតិ៉

តេតាហ “បដិច្ឆាធតតោ”តិអាទិ៉ តស្សតោ ចុតោតាយេច៉ កម្មរុត្តាតិ សការចេតេច កម្មរុត្តា៉ អកាធអបតិដ្ឋាការចេត តំចិសយស្ស

ឆាណស្ស រូប្បាទេតុំ អសក្កុណេយ្យត្តា ទុក្ខសំ៉ បុរិមំបត សច្ចទ្វយំ៉ ចញ្ចតឹយដ្ឋេតាតិ ចញ្ចកការចេត អយាថាចការចេត រូបដ្ឋាកតោ

ទុក្ខសត្តា កម្មរុំ, ត សការចេតោ, តថា តំចិសយំ អញ្ញាណំ រូប្បជ្ជតិ៉ តត្ថាតិ តស្មិំ បុរិមសច្ចទ្វយេ អតិដ្ឋាចិសកាចលក្ខណស្ស ទុក្ខសត្តា ឲច

តិដ្ឋាទិចិបល្លាសចេសត បចត្តតិ អញ្ញាណន្តិ អារតត្ថោ សម្ពន្ធិតព្ពោ៉

ខ្លធាតិ តិតោធចិការកតបិ អចិជ្ជាយ សតោសុ បចត្តិចិកាកំ ធតេស្សតុំ “អបិច”តិអាទិ ចុត្តំ៉ តត្ថ ទុតោតិ ឲត្តកោត ក្សមុតិតោធសេត៉

សង្គហតោតិ បរិញ្ញេយ្យតាយ ទុក្ខេត សង្គហតព្ពតោ៉ តេត តិដ្ឋារណត្តំ ធតេស្សតិ៉ ទុក្ខស្មិំញ្ញអចិជ្ជា តិដ្ឋារិយតិ, ត អញ្ញាស្មិំ៉ ចត្តតោតិ

អាធារត្តំ៉ ទុក្ខសត្តិស្សយា ហិ អចិជ្ជា៉ អារម្មណតោតិ ចិសយត្តំ តំ អារព្ភ បចត្តតតោ៉ កិច្ចតោតិ ញ្ញាបតត្តំ ឆាធតចេសត តំ

𑄒𑄛𑄬𑄖𑄳𑄤𑅅 𑄛𑄤𑄖𑄳𑄖𑄚𑄖𑄮𑅁 𑄄𑄟𑄨𑄚𑅅 𑄚𑄡𑄬𑄚 𑄥𑄬𑄥𑄬𑄥𑄪𑄛𑄨 𑄃𑄖𑄳𑄗𑄮 𑄤𑄬𑄘𑄨𑄖𑄝𑄳𑄝𑄮𑅁 𑄃𑄤𑄨𑄥𑄬𑄥𑄖𑄮𑄖𑄨 𑄤𑄨𑄥𑄬𑄥𑅅𑄞𑅅𑄤𑄖𑄮, 𑄤𑄪𑄖𑄳𑄖𑄚𑄡𑄬𑄚 𑄘𑄪𑄇𑄳𑄈𑅅𑄘𑄩𑄥𑄪 𑄛𑄤𑄖𑄳𑄖𑄨𑄃𑅅𑄇𑅅𑄢𑄤𑄨𑄥𑄬𑄥𑄁 𑄃𑄉𑄳𑄉𑄦𑄬𑄖𑄳𑄤𑅅𑄖𑄨 𑄃𑄖𑄳𑄗𑄮𑅁 𑄥𑄞𑅅𑄤𑄖𑄮𑄖𑄨 𑄥𑄢𑄥𑄣𑄇𑄳𑄈𑄕𑄖𑄮𑅁 𑄌𑄖𑄪𑄚𑄳𑄚𑄟𑄳𑄛𑄨 𑄥𑄌𑄳𑄌𑅅𑄚𑄁 𑄃𑄎𑅅𑄚𑄚𑄥𑄞𑅅𑄤𑅅 𑄦𑄨 𑄃𑄤𑄨𑄎𑄳𑄎𑅅𑅁 𑄇𑅅𑄟𑄢𑅅𑄉𑄞𑄤𑄢𑅅𑄉𑅅 𑄇𑅅𑄟𑅅𑄥𑄤𑄞𑄤𑅅𑄥𑄤𑅅𑄖𑄨 𑄃𑅅𑄦 “𑄥𑄦𑄎𑅅𑄖𑅅𑄘𑄨𑄤𑄥𑄬𑄚𑅅”𑄖𑄨𑅁 𑄚𑄚𑄪 𑄃𑄤𑄨𑄎𑄳𑄎𑅅 𑄆𑄤 𑄃𑄤𑄨𑄎𑄳𑄎𑅅𑄥𑄤𑄮, 𑄥𑄮 𑄇𑄗𑄁 𑄃𑄤𑄨𑄎𑄳𑄎𑅅𑄡 𑄛𑄌𑄳𑄌𑄡𑄮𑄖𑄨 𑄃𑅅𑄦 “𑄛𑄪𑄝𑄳𑄝𑄪𑄛𑄳𑄛𑄚𑄳𑄚𑅅”𑄖𑄨𑄃𑅅𑄘𑄨𑅁

𑄃𑄤𑄨𑄎𑄳𑄎𑅅𑄤𑅅𑄢𑄤𑄕𑄳𑄕𑄚𑅅 𑄚𑄨𑄑𑄳𑄒𑄨𑄖𑅅𑅁

𑄃𑅅𑄥𑄤𑄤𑅅𑄢𑄤𑄕𑄳𑄕𑄚𑅅

𑄷𑄶𑄹𑅁 𑄃𑅅𑄥𑄤𑄤𑅅𑄢𑄬 𑄃𑅅𑄥𑄤-𑄥𑄘𑄳𑄘𑄖𑄳𑄗𑄮 𑄃𑅅𑄥𑄤𑄤𑄨𑄖𑄳𑄗𑅅𑄢𑄮 𑄌 𑄦𑄬𑄑𑄳𑄒𑅅 𑄤𑄪𑄖𑄳𑄖𑄮𑄡𑄬𑄤𑅁 𑄇𑄥𑄳𑄟𑅅 𑄛𑄚𑅅𑄡𑄁 𑄤𑅅𑄢𑄮 𑄤𑄪𑄖𑄳𑄖𑄮, 𑄚𑄚𑄪 𑄃𑄤𑄨𑄎𑄳𑄎𑅅𑄘𑄨𑄇𑅅𑄤 𑄛𑄑𑄨𑄌𑄳𑄌𑄥𑄟𑄪𑄛𑄳𑄛𑅅𑄘𑄘𑄬𑄥𑄚𑅅𑄖𑄨 𑄌𑄮𑄘𑄚𑄁 𑄥𑄚𑄳𑄙𑅅𑄡 “𑄃𑄡𑄁 𑄤𑅅𑄢𑄮”𑄖𑄨𑄃𑅅𑄘𑄨 𑄃𑅅𑄢𑄘𑄳𑄙𑄁𑅁 𑄛𑄑𑄨𑄌𑄳𑄌𑄥𑄟𑄪𑄛𑄳𑄛𑅅𑄘𑄛𑄘𑄬𑄥𑄮𑄖𑄨 𑄛𑄑𑄨𑄌𑄳𑄌𑄥𑄟𑄪𑄛𑄳𑄛𑅅𑄘𑄇𑄮𑄑𑄳𑄒𑅅𑄥𑄬𑄥𑄪𑅁 𑄘𑄳𑄤𑅅𑄘𑄥𑄇𑄮𑄑𑄳𑄒𑅅𑄥𑅅 𑄦𑄨 𑄆𑄖𑄳𑄗 𑄛𑄑𑄨𑄌𑄳𑄌𑄥𑄟𑄪𑄛𑄳𑄛𑅅𑄘𑄘𑄬𑄥𑄚𑅅𑅁 𑄖𑄥𑄳𑄥𑅅𑄛𑄨 𑄛𑄌𑄳𑄌𑄡𑄘𑄥𑄳𑄥𑄚𑄤𑄥𑄬𑄚𑅅𑄖𑄨 𑄚𑅅𑄡𑄁 𑄇𑅅𑄛𑄨𑄣𑅅𑄚𑄁 𑄟𑄫𑄣𑄛𑄇𑄖𑄨 𑄤𑄨𑄡 𑄃𑄛𑄳𑄛𑄌𑄳𑄌𑄡𑅅, 𑄃𑄗 𑄈𑄮 𑄥𑄛𑄳𑄛𑄌𑄳𑄌𑄡𑅅𑄖𑄨 𑄃𑄤𑄨𑄎𑄳𑄎𑅅𑄡𑄛𑄨 𑄛𑄌𑄳𑄌𑄡𑄘𑄥𑄳𑄥𑄚𑄤𑄥𑄬𑄚𑅁 𑄃𑅅𑄥𑄤𑄥𑄟𑄪𑄘𑄡𑄬𑄚𑅅𑄖𑄨 𑄃𑄖𑄩𑄖𑄞𑄤𑄬 𑄃𑅅𑄥𑄤𑅅𑄚𑄁 𑄥𑄟𑄪𑄘𑄡𑄬𑄚 𑄆𑄖𑄢𑄦𑄨 𑄃𑄤𑄨𑄎𑄳𑄎𑅅𑄡 𑄥𑄟𑄪𑄘𑄡𑄮, 𑄆𑄖𑄢𑄦𑄨 𑄃𑄤𑄨𑄎𑄳𑄎𑅅𑄡 𑄥𑄟𑄪𑄘𑄡𑄬𑄚 𑄃𑄚𑅅𑄉𑄖𑄬 𑄃𑅅𑄥𑄤𑄥𑄟𑄪𑄘𑄡𑄮𑄖𑄨 𑄆𑄤𑄁 𑄃𑅅𑄥𑄤𑅅𑄤𑄨𑄎𑄳𑄎𑅅𑄚𑄁 𑄛𑄌𑄳𑄌𑄡𑄛𑄌𑄳𑄌𑄡𑄪𑄛𑄳𑄛𑄚𑄳𑄚𑄞𑅅𑄤𑄬𑄚 𑄃𑄛𑄢𑅅𑄛𑄢𑄁 𑄛𑄤𑄖𑄳𑄖𑄟𑅅𑄚𑄁 𑄃𑅅𑄘𑄨𑄇𑄮𑄑𑄨𑄃𑄞𑅅𑄤𑄬𑄚𑄬𑄤 𑄖𑄚𑄳𑄚𑄨𑄟𑄨𑄖𑄳𑄖𑄥𑄳𑄥 𑄥𑄁𑄥𑅅𑄢𑄥𑄳𑄥 𑄃𑅅𑄘𑄨𑄇𑄮𑄑𑄨𑄃𑄞𑅅𑄤𑄖𑄮 𑄃𑄚𑄟𑄖𑄉𑄳𑄉𑄖𑅅𑄥𑄨𑄘𑄳𑄙𑄨 𑄤𑄬𑄘𑄨𑄖𑄝𑄳𑄝𑅅𑅁

𑄆𑄖𑄳𑄖𑄇𑅅𑄚𑄩𑄖𑄨 𑄆𑄖𑄳𑄖𑄇𑅅𑄚𑄨 𑄥𑄌𑄳𑄌𑄛𑄳𑄛𑄑𑄨𑄤𑄬𑄙𑄇𑅅𑄢𑄕𑅅𑄚𑄨, 𑄆𑄖𑄳𑄖𑄇𑅅𑄚𑄨 𑄤𑅅 𑄌𑄖𑄪𑄥𑄌𑄳𑄌𑄇𑄟𑄳𑄟𑄑𑄳𑄒𑅅𑄚𑅅𑄚𑄨𑅁 𑄄𑄟𑄟𑄳𑄦𑅅 𑄥𑄟𑄳𑄟𑅅𑄘𑄨𑄑𑄳𑄒𑄨𑄥𑄪𑄖𑄳𑄖𑅅𑄖𑄨 𑄡𑅅𑄤 𑄃𑄢𑄨𑄡𑄥𑅅𑄤𑄇𑄮 𑄥𑄟𑄳𑄟𑅅𑄘𑄨𑄑𑄳𑄒𑄨 𑄚𑅅𑄟 𑄦𑄮𑄖𑄨, 𑄥𑅅 𑄃𑄢𑄨𑄡𑅅 𑄥𑄟𑄳𑄟𑅅𑄘𑄨𑄑𑄳𑄒𑄨 𑄆𑄤 𑄤𑄪𑄖𑄳𑄖𑅅𑄖𑄨 𑄥𑄟𑄳𑄟𑅅𑄘𑄨𑄑𑄳𑄒𑄨𑄥𑄪𑄖𑄳𑄖𑄁, 𑄖𑄖𑄮 𑄥𑄟𑄳𑄟𑅅𑄘𑄨𑄑𑄳𑄒𑄨𑄥𑄪𑄖𑄳𑄖𑄖𑄮𑅁

𑄌𑄖𑄪𑄥𑄌𑄳𑄌𑄛𑄢𑄨𑄡𑅅𑄡𑄬𑄦𑄩𑄖𑄨 𑄌𑄖𑄪𑄥𑄌𑄳𑄌𑅅𑄘𑄨𑄇𑄇𑅅𑄢𑄕𑄬𑄦𑄨𑅁 𑄃𑄢𑄦𑄖𑄳𑄖𑄛𑄢𑄨𑄡𑅅𑄡𑄬𑄦𑄩𑄖𑄨 “𑄥𑄮 𑄥𑄝𑄳𑄝𑄥𑄮 𑄢𑅅𑄉𑅅𑄚𑄪𑄥𑄡𑄁 𑄛𑄦𑅅𑄡𑅅”𑄖𑄨𑄃𑅅𑄘𑄨𑄚𑅅 𑄃𑄢𑄦𑄖𑄳𑄖𑅅𑄘𑄨𑄇𑄇𑅅𑄢𑄕𑄬𑄦𑄨𑅁 𑄖𑄬𑄚𑅅𑄦 “𑄌𑄖𑄪𑄥𑄑𑄳𑄒𑄨𑄡𑅅 𑄇𑅅𑄢𑄕𑄬𑄦𑄩”𑄖𑄨𑅁

𑄃𑅅𑄥𑄤𑄤𑅅𑄢𑄤𑄕𑄳𑄕𑄚𑅅 𑄚𑄨𑄑𑄳𑄒𑄨𑄖𑅅𑅁

𑄥𑄟𑄳𑄟𑅅𑄘𑄨𑄑𑄳𑄒𑄨𑄥𑄪𑄖𑄳𑄖𑄤𑄕𑄳𑄕𑄚𑅅𑄡 𑄣𑄩𑄚𑄖𑄳𑄗𑄛𑄳𑄛𑄇𑅅𑄥𑄚𑅅 𑄥𑄟𑄖𑄳𑄖𑅅𑅁

𑄷𑄶𑅁 𑄥𑄖𑄨𑄛𑄑𑄳𑄒𑅅𑄚𑄥𑄪𑄖𑄳𑄖𑄤𑄕𑄳𑄕𑄚𑅅

𑄷𑄶𑄻𑅁 𑄎𑅅𑄚𑄛𑄘𑄨𑄚𑄮𑄖𑄨 (𑄘𑄩𑅁 𑄚𑄨𑅁 𑄑𑄩𑅁 𑄸𑅁𑄹𑄽𑄹) 𑄎𑄚𑄛𑄘𑄤𑄚𑄳𑄖𑄮, 𑄎𑄚𑄛𑄘𑄥𑄳𑄥 𑄤𑅅 𑄄𑄥𑄳𑄥𑄢𑅅 𑄢𑅅𑄎𑄇𑄪𑄟𑅅𑄢𑅅𑅁 𑄉𑄮𑄖𑄳𑄖𑄤𑄥𑄬𑄚 𑄇𑄪𑄢𑄫 𑄚𑅅𑄟𑅁 𑄖𑄬𑄥𑄁 𑄚𑄨𑄤𑅅𑄥𑄮

ឃេិ ទុកោ ឌតបគោ, កធំ ពាហុចចគត្តិ អាហ "ទ្បឡហឹសគ្គេតា"តិ។ អក្លុទចិត្តកា ហិ ព្រាឌិសេស្ស ធាគតស្ស ឃុសេត្ត ចិឃ សលិក្កចចគាតិ (បាលិតិ ១.១៩៨) ត្តច្ឆន្តិ, អឃយេត្ត ទ្បឡហឹ ឃឆា អញ្ញត្តាបិ "អគ្ជេស្ស ចិហទតិ, យខេល្លស្ស ចិហទតី"តិ ច។ តន្តីសេសគេ បត ឌតបគ-សខ្គេ ឌាតិ-សគ្គេ ទុកចចគលេច។ អដ្ឋកធាចទិយា បតាតិ បត-សគ្គោ ចិសេសត្តឌោតគតា។ តេត ប្បុត្តអត្តចិសឃតាឃ ទុចំ ធំ ពាហុចចគត្តិ "ពាហុកេ បតា"តិអាចិតា ចក្លុយាតំ ចិសេសំ ឌឹសេបតិ។ ស្សុត្តាតិ យត្ថាត្យុយហាទាឌស្ស អាត្យុកាចគស្សតាត្យុសាគេត បរយ្យទាកធំ កធំ ស្សុត្តា។ អត្យុសំឃាឃគ្គតាតិ អត្យុចិចទគ្គតា។ ទុគតសំ ធាគត្តិ ចគ្គិយស្សុទិឃយុគេត ចាត្យុយហាទាឌិកកចតយាហ។ តេតាហ "តត្ត អកយាសី"តិអាចិ។

សេសាតិ យត្ថាត្យុយហាទាឌា។ តគ្គិ ចាត្យុយហាទាឌិកទខ្ជិ។ កេហត្តាតិ សយ្យជិដ្ឋិត្តា។ បុត បុន្ឋិ បទិណាឃកទតំ។ គោចាទិកគ្ហយិឃំ ពិដ្ឋត្តិ ស្សុឆឃុាឃ គេចសកាឃ គេចបុទស្ស ច ចត្យុស្ស ត្វាគេស្ស អាទក្លាឃ អឌិកតត្តា។ ចិត្តាទុក្លុសហស្សបជិយល្លិតគ្គិ ត្តចំ "ចិត្តលតាចត"គ្គិអាចិស្សុបិ គេឃាគេតគ្គា។

បចចិឃំ បតិដ្ឋាសីតិ កស្សិត្តា បចចិឃា អាសគេ្ត ធាគត អដ្ឋាសិ, ឌត្តា ច តចិនគេស្សច អត្តទឆាឃិ គេតគត្តកាគេចគ គេគ្គោា ចក្លុចត្តិស្សុទិឃស្ស អកាចគេតា។ "ចិទតទិ កាលំ ឌត្តា"តិ អបគេ។ គេចកាគេចា បិត្យុគេហាសិ គេចគេលិគេក បចត្តិចិបិកធាឃិគេតា អបទាបទិឃាឃគេចគគឹឃស្ស កយុស្ស កគេតាកាសត្តា។ អចឃគេច សិគ្គេលា ចិសេសា សយុគាឃស្ស ចិសេសគេកា គេហាតីតិ ទុកយិ ទដ្ឋំ ពាហុចចគេគត គេចាហទីឃតិ។

ឌ-កាគេទគ អត្ថំ ចណ្ហាឃគ្គិ តិទ្យុត្តិតគេឃត។ កយុាសេសាតិ កយុាសបិគោ ច្បុច្ចតិ ដ្ឋត្តទបគេលិគេបត ឃឆា "ទ្យុបគេចា ទ្យុប"គ្គិ។ កធំ បត សេសា កយុាសបិគោតិ អាហ "តស្ស កិទា"តិអាចិ។ ឌយិគេតាតិ ទុត្ត ពីឌិសំ ឌយតំ អឌិបេ្យតគ្គិ អាហ "សេបិទិសាឌកាចគេតា បជិសេសធិគេតា"តិ។ ត្តេយ បត គេធទាតិ យខ្ញ្ជិយកាលគេក ចគតិ, គេត បត ច្បុឡអកយុាសគយុំ សត្ថាឃ តឆា ចគត្តិ។ ឃក្លិតិបុគេត្តា ហិ កយុាសបិគោ អលឹតសត្តកុយាទកាគេល គេចាធិសគេត្តត តត្ត ឌយិគេតា, ស្យុតសោឃកាគេល បត ធិទាណហិទាឌា សេបិទិសាឌកាចបជិសេសធគេតគ តត្ត ឌយិគេតា, ធំ យហាកយុាសគយុំ តាឃ។ បុគេត្តាតិ ចត្តា អព្រគេឌាតិ ចគតំ ឌ្ចុទសបុត្តកាចគស្សតត្ថំ។

គេឃហិ អាចសិតបគេសា កុទ្យុគេដ្ឋគ្គិ តាយំ លកិ, គេត ដ្ឋត្តទកុទ្យុគេតា អាកតា យត្យុស្សា តត្ត ទក្លិតគិឃាគេយគេតច បត្ថោ ឃឹលិតិ ទក្លិស្ស, គេតសំ ឌិដ្ឋាត្យុកពិឃា បច្ឆិយា ឌតតាតិ, សេសា គេគសឆយុចគេសត អចិគេច្ឆឌគេតា ចត្តយាគេតា កុទ្យុចត្តឆគេយុាតិ បច្ញ្ញាឃិត្ត, អឃត្ថោ អគេត្តា កុទ្យុឆយុឌាតគេកត (ឌា។ ១.១.លិ៩-លិប៉) ឌឹសេបតគេត្ថា។ សេសា អបទកាគេក ឃត្ត បឆយំ សំកិលិគេដ្ឋា ឌាគេតា, ធំ គគេស្សត្តំ "កុទ្យុគេដ្ឋចាសីត"គ្គិអាចិ ច្បុត្តិ។ ឃត្ត កកចគេតា ចសគេតាកាសេសា គេកាចិ ចិហាគេទា ត គេហាតិ, តត្ត គេកចលំ គេកាចទកាឃកិត្តគំ តិឌាតកចាឃ បកតិ, ឃឆា ធំសគេក្លុស្ស ចិហទតិ គេចឆឌហំ តាឃ សក្កាតំ តិកគេយាតិ ត្តយយត្តំ គគេស្សគេត្តា "អចសគេតាកាសគេតា"តិអាចិយាហ។

ដ្ឋគេដ្ឋសចាទកចាចណ្ហតា

១០៩។ កស្សា ភកចា ត្តយំ ស្សុត្តយកាសីតិ អសាឌាទណសយដ្ឋាតំ បុច្ឆតិ, សាឌាទណំ បត បិកជគ្គិ អគាយដ្ឋំ, គេតគ ស្សុត្តតិគេក្លស្សបិ បុន្ឋិគេតាតិ

កត្វា ឋានតោ “កុរុរដ្ឋវាសិន”ន្តិអាទិនា អបរជ្ឈាសយោយំ សុត្តនិក្ខេបោតិ ទស្សេតិ. ឯតេន ពាហិរសមុដ្ឋានំ វិភាវិតន្តិ ទដ្ឋព្វំ. អជ្ឈត្តិកំ បន អសាធារណញ្ច មូលបរិយាយសុត្តដីកាយំ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វំ. កុរុរដ្ឋំ កិរ (ទី. និ. ដី. ១.១៧១) តទា តត្ថវាសីនំ សត្តានំ យេភុយ្យេន យោនិសោមនសិការពហុលតាយ បុញ្ញេ ច កតបុញ្ញតាពលេន ឧតុអាទិសម្បន្នមេវ អហោសិ. តេន វុត្តំ “ឧតុបច្ចយាទិសម្បន្នត្តា”តិ. អាទិ-សទ្ទេន គោចរាទិសម្បត្តិំ សង្គណ្ហាតិ. កេចិ បន “បុព្ពេ កុរុវត្តធម្មានុដ្ឋានវាសនាយ ឧត្តរកុរុ វិយ យេភុយ្យេន ឧតុអាទិសម្បន្នមេវ ហោតិ ភគវតោ កាលេ សាតិសយំ ឧតុសប្បាយាទិយុត្តំ តំ រដ្ឋំ អហោសី”តិ វទន្តិ. ចិត្តសរីរកល្លតាយាតិ ចិត្តស្ស សរីរស្ស ច អរោគតាយ. អនុគ្គហិតបញ្ញាពលាតិ លទ្ធុបការញាណានុភាវា, អត្ថ អត្ថ វា អាទិណ្ណបញ្ញាតេជា. ឯកវីសតិយា ឋានេសូតិ កាយានុបស្សនាវសេន ចុទ្ទសសុ ឋានេសុ, វេទនានុបស្សនាវសេន ឯកស្មិំ ឋានេ, តថា ចិត្តានុបស្សនាវសេន, ធម្មានុបស្សនាវសេន បញ្ចសុ ឋានេសូតិ ឯវំ ឯកវីសតិយា ឋានេសុ. កម្មដ្ឋានំ អរហត្តេ បក្ខិបិត្វាតិ ចតុសច្ចកម្មដ្ឋានំ យថា អរហត្តំ បាបេតិ, ឯវំ ទេសនាវសេន អរហត្តេ បក្ខិបិត្វា. សុវណ្ណចង្កោដកសុវណ្ណមញ្ជូសាសុ បក្ខិត្តានិ សុមនចម្បកាទិនានាបុប្ផានិ មណិមុត្តាទិសត្តរតនានិ ច យថា ភាជនសម្បត្តិយា សវិសេសំ សោភន្តិ, កិច្ចករានិ ច ហោន្តិ មនុញ្ញភាវតោ, ឯវំ សីលទស្សនាទិសម្បត្តិយា ភាជនវិសេសភូតាយ កុរុរដ្ឋវាសិបរិសាយ ទេសិតា ច ភគវតោ អយំ ទេសនា និយ្យានសមត្ថតាយ សោភតិ, កិច្ចការី ច ហោតីតិ ឥមមត្ថំ ទស្សេតិ “យថា ហិ បុរិសោ”តិអាទិនា. ឯត្ថាតិ កុរុរដ្ឋេ.

បកតិយាតិ សរសេន, ឥមិស្សា សតិបដ្ឋានសុត្តទេសនាយ បុព្ពេបីតិ អធិប្បាយោ. អនុយុត្តា វិហរន្តិ សព្វ ទេសនានុសារេនាតិ អធិប្បាយោ. វិស្សដ្ឋអត្តភាវតាតិ អនិច្ចាទិវសេន កិស្មិញ្ចិ យោនិសោមនសិការេ ចិត្តំ អនិយោជេត្វា រូបាទិអារម្មណេ អភិរតិវសេន វិស្សដ្ឋចិត្តេន ភវិតុំ ន វដ្ដតិ, បមាទវិហារំ បហាយ អប្បមត្តេន ភវិតព្វន្តិ អធិប្បាយោ.

ឯកាយនោតិ ឯត្ថ អយន-សទ្ទោ មគ្គបរិយាយោ, ន កេវលមយនមេវ, អថ ខោ អញ្ញេបិ ពហូ មគ្គបរិយាយាតិ បទុទ្ធារំ ករោន្តោ “មគ្គស្ស ហី”តិអាទិ វត្វា យទិ មគ្គបរិយាយោ អយន-សទ្ទោ, កស្មា បុន មគ្គោតិ វុត្តន្តិ ចោទនំ សន្ធាយាហ “តស្មា”តិអាទិ. តត្ថ ឯកមគ្គោតិ ឯកោ ឯវ មគ្គោ. ន ហិ និព្ពានគាមី មគ្គោ អញ្ញោ អត្ថីតិ. ននុ សតិបដ្ឋានំ ឥធ “មគ្គោ”តិ អធិប្បេតំ, តទញ្ញេ ច ពហូ មគ្គធម្មា អត្ថីតិ? សច្ចំ អត្ថិ, តេ បន សតិបដ្ឋានគ្គហណេនេវ គហិតា តទវិនាភាវតោ. តថា ហិ ញាណវីរិយាទយោ និទ្ទេសេ គហិតា. ឧទ្ទេសេ បន សតិយា ឯវ គហណំ វេនេយ្យជ្ឈាសយវសេនាតិ ទដ្ឋព្វំ. ន ទ្វេធាបថភូតោតិ ឥមិនា ឥមស្ស មគ្គស្ស អនេកមគ្គភាវាភាវំ វិយ អនិព្ពានគាមិភាវាភាវម្បិ ទស្សេតិ. ឯកេនាតិ អសហាយេន. អសហាយតា ច ទុវិធា អត្តទុតិយតាភាវេន វា, យា “វូបកដ្ឋកាយតា”តិ វុច្ចតិ, តណ្ហាទុតិយតាភាវេន វា, យា “បវិវិត្តចិត្តតា”តិ វុច្ចតិ. តេនាហ “វូបកដ្ឋេន បវិវិត្តចិត្តេនា”តិ. សេដ្ឋោបិ លោកេ “ឯកោ”តិ វុច្ចតិ “យាវ បរេ ឯកតោ ករោន្តី”តិអាទីសុ វិយ. អាហ “ឯកស្សាតិ សេដ្ឋស្សា”តិ. យទិ សំសារតោ និស្សរណដ្ឋោ អយនដ្ឋោ អញ្ញមគ្គេបិ ឧបនិស្សយមគ្គានំ សាធារណោ កថំ ភគវតោតិ អាហ “កិញ្ចាបី”តិអាទិ. ឥមស្មិំយេវាតិ ឯត្ថ ឯវ-សទ្ទោ អវធារណេ, តស្មា ឥមស្មិំយេវាតិ អត្ថោ. ទេសនាភេទោយេវ ហេសោ, យទិទំ មគ្គោតិ វា អយនោតិ វា. តេនាហ “អត្ថតោ បនេកោ”តិ.

នានាមុខភាវនានយប្បវត្តោតិ កាយានុបស្សនាទិមុខេន តត្ថាបិ អានាបានាទិមុខេន ភាវនានយេន បវត្តោ។ ឯកាយនន្តិ ឯកគាមិនំ, និព្ពានគាមិនន្តិ អត្ថោ។ និព្ពានញ្ហិ អទុតិយត្តា សេដ្ឋត្តា ច “ឯក”ន្តិ វុច្ចតិ។ យថាហ “ឯកញ្ហិ សច្ចំ ន ទុតីយមត្ថី”តិ (សុ។ និ។ ៨៩០) “យាវតា, ភិក្ខវេ, ធម្មា សង្ខតា វា អសង្ខតា វា, វិរាគោ តេសំ អគ្គមក្ខាយតី”តិ (អ។ និ។ ៤។៣៤; ឥតិវុ។ ៩០) ច។ ខយោ ឯវ អន្តោតិ ខយន្តោ, ជាតិយា ខយន្តំ ទិដ្ឋវាតិ ជាតិខយន្តទស្សី។ អវិភាគេន សព្ពេបិ សត្តេ ហិតេន អនុកម្បតីតិ ហិតានុកម្បី។ អតរិំសូតិ តរិំសុ។ បុព្ពេតិ បុរិមកា ពុទ្ធា, បុព្ពេ វា អតីតកាលេ។

តន្តិ តំ តេសំ វចនំ, តំ វា កិរិយាវុត្តិវាចកត្តំ ន យុជ្ជតិ។ ន ហិ សង្ខេយ្យប្បធានតាយ សត្តវាទិនោ ឯក-សទ្ទស្ស កិរិយាវុត្តិវាចកតា អត្ថិ។ “សកិម្បិ វុឌ្ឍិ ករេយ្យា”តិអាទីសុ (អ។ និ។ ៧។៧១) វិយ “សកិំ អយនោ”តិ ឥមិនា វិញ្ញេតេន កថិតព្ពំ។ ឯវំ អត្ថំ យោជេត្វាតិ ឯវំ បកត្ថំ យោជេត្វា។ ក្កមយថាបីតិ បុរិមនយេន បច្ឆិមនយេន ច។ ន យុជ្ជតិ ឥធាធិប្បេតមគ្គស្ស អនេកវារំ បវត្តិសព្ភាវតោ។ តេនាហ “កស្មា”តិអាទិ។ អនេកវារម្បិ អយតីតិ បុរិមនយស្ស, អនេកញ្ញស្ស អយនំ ហោតីតិ បច្ឆិមនយស្ស ច បដិក្ខេបោ។

ឥមស្មិំ បនេតិ “ឯកាយនោ អយំ ភិក្ខវេ មគ្គោ”តិ ឥមស្មិំ វាក្យេ, ឥមស្មិំ វា “បុព្ពភាគមគ្គោ លោកុត្តរមគ្គោ”តិ សំសយដ្ឋានេ។ មិស្សកមគ្គោតិ លោកិយេន មិស្សកោ លោកុត្តរមគ្គោ។ វិសុទ្ធិអាទីនំ និប្បរិយាយហេតុំ សង្គហេត្វា អាចរិយត្ថេរោ “មិស្សកមគ្គោ”តិ អាហ, ឥតរោ បរិយាយហេតុ ឥធាធិប្បេតោតិ “បុព្ពភាគមគ្គោ”តិ។

សទ្ទំ សុត្វាវាតិ “កាលោ, ភន្តេ, ធម្មស្សវនាយា”តិ កាលារោចនសទ្ទំ សុត្វា។ ឯវំ ឧក្ខិបិត្វាតិ។ ឯវំ “មធុរំ ឥមំ កុហិំ លភេយ្យា”តិ អលភន្តោ ឧក្ការិ វិយ បក្កមេត្វា ន វិរមន្តិ។ អាលុញ្ចនីតិ វិលុញ្ចនតោ អាកុលោ ហោតីតិ អត្ថោ។ ឯកាយនមគ្គោ វុច្ចតិ បុព្ពភាគសតិបដ្ឋានមគ្គោតិ។ ឯត្តាវតា ឥធាធិប្បេតេ សិទ្ធេ តស្ស អលង្ការេត្វា សោ បន យស្ស បុព្ពភាគមគ្គោ, តំ ទស្សេតុំ “មគ្គានដ្ឋង្គិកោ”តិអាទិកា គាថាបិ បដិសម្ភិទាមគ្គតោ អានេត្វា ឋបិតា។

និព្ពានគមនដ្ឋេនាតិ និព្ពានំ គច្ឆតិ អធិគច្ឆតិ ឯតេនាតិ និព្ពានគមនំ, សោ ឯវ អវិបរីតសភាវតាយ អត្ថោ, តេន និព្ពានគមនដ្ឋេន, និព្ពានាធិគមុបាយតាយាតិ អត្ថោ។ មគ្គនីយដ្ឋេនាតិ គវេសិតព្ពតាយ, “គមនីយដ្ឋេនា”តិ វា បាឋោ, ឧបគន្តព្ពតាតិ អត្ថោ។ រាគាទីហីតិ។ ឥមិនា រាគទោសមោហានំយេវ គហណំ “រាគោ មលំ, ទោសោ មលំ, មោហោ មល”ន្តិ (វិភ។ ៩១៤) វចនតោ។ “អភិជ្ឈាវិសមលោភាទីហី”តិ បន ឥមិនា សព្ពេសម្បិ ឧបក្កិលេសានំ សង្គហិតត្តា តេ វិសុំ ឧទ្ធដា។ សត្តានំ វិសុទ្ធិយាតិ វុត្តស្ស អត្ថស្ស ឯកន្តិកតំ ទស្សេន្តោ “តថា ហី”តិអាទិមាហ។ កាមំ “វិសុទ្ធិយា”តិ សាមញ្ញជោតនា, ចិត្តវិសុទ្ធិ ឯវ បនេត្ថ អធិប្បេតាតិ ទស្សេតុំ “រូបមលវសេន បនា”តិអាទិ វុត្តំ។ ន កេវលំ អដ្ឋកថាវចនមេវ, អថ ខោ ឥទមេត្ថ អាហច្ចភាសិតន្តិ ទស្សេន្តោ “តថា ហី”តិអាទិមាហ។

សា បនាយំ ចិត្តវិសុទ្ធិ សិជ្ឈមានា យស្មា សោកាទីនំ អនុប្បាទាយ សំវត្តតិ, តស្មា វុត្តំ “សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយា”តិអាទិ។ តត្ថ

ເສາຈນໍ ຎາຕິພ຺ຍສນາທິນິມິຕ຺ຕໍ ເຈຕເສາ ສນ຺ຕາເປາ ອນ຺ເຕານິຊ຺ຌານໍ ເສາເກາ. ຎາຕິພ຺ຍສນາທິນິມິຕ຺ຕເມວ ເສາກາຘິກຕາຍ “ກຫໍ, ເອກປຸຕ຺ຕກ, ກຫໍ, ເອກປຸຕ຺ຕກາ”ຕິ ປຣິເທວນວເສນ ລປນໍ ປຣິເທເວາ, ອາຍຕິໍ ອນຸປ຺ປຊ຺ຊນໍ ເອວ ສມຕິກ຺ກເມາຕິ ອາຫ “ປຫານາຍາ”ຕິ. ຕໍ ປນສ຺ສ ສມຕິກ຺ກມາວຫຕໍ ນິທສ຺ສນວເສນ ທສ຺ເສນ຺ເຕາ “ອຍໍ ຫິ”ຕິອາທິມາຫ.

ຕຕ຺ຖ ຍໍ ປຸພ຺ເພ ຕໍ ວິເສາເສຫີຕິ ອຕີເຕສຸ ຂນ຺ເຘສຸ ຕຓ຺ຫາສໍກິເລສວິເສາສນໍ ວຸຕ຺ຕໍ. ປຈ຺ຉາຕິ ປຣເຕາ. ເຕຕິ ຕຸຍ຺ຫໍ. ມາຫູຕິ ມາ ອຫຸ. ກິຎ຺ຈນນ຺ຕິ ຣາຄາທິກິຎ຺ຈນໍ. ເອເຕນ ອນາຄເຕສຸ ຂນ຺ເຘສຸ ສໍກິເລສວິເສາສນໍ ວຸຕ຺ຕໍ. ມຊ຺ເຌຕິ ຕທຸຠຍເວມຊ຺ເຌ ເນາ ເຈ ຄເຫສ຺ສສີຕິ ນ ອຸປາທິຍິສ຺ສສິ ເຈ. ເອເຕນ ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ເນ ຂນ຺ຘປ຺ປພນ຺ເຘ ອຸປາທານປ຺ປວຕ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕາ. ອຸປສນ຺ເຕາ ຈຣິສ຺ສສີຕິ ເອວໍ ອທ຺ຘຕ຺ຕຍຄຕສໍກິເລສວິເສາສເນ ສຕິ ນິພ຺ພຸຕສພ຺ພປຣິຬາຫຕາຍ ອຸປສນ຺ເຕາ ຫຸຕ຺ວາ ວິຫຣິສ຺ສສີຕິ ອຣຫຕ຺ຕນິກູເຏນ ຄາຖໍ ນິຏ຺ຐເປສິ. ເຕນາຫ “ອິມໍ ຄາຖ”ນ຺ຕິອາທິ.

ປຸຕ຺ຕາຕິ ໂອຣສາ, ອຎ຺ເຎປິ ຈ ເຍ ເກຈິ. ປິຕາຕິ ຊນກາ. ພນ຺ຘວາຕິ ຎາຕກາ. ອຍເມຕ຺ຖ ອຕ຺ເຖາ – ປຸຕ຺ຕາ ຈ ປິຕາ ຈ ພນ຺ຘວາ ຈ ອນ຺ຕເກນ ມຈ຺ຈຸນາ ອຘິປນ຺ນສ຺ສ ອຠິຠູຕສ຺ສ ມຣຓເຕາ ຕາຓາຍ ນ ເຫານ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ນຕ຺ຖິ ຎາຕີສຸ ຕາຓຕາຕິ. ນ ຫິ ຎາຕີນໍ ວເສນ ມຣຓເຕາ ອາຣກ຺ຂາ ອຕ຺ຖິ, ຕສ຺ມາ ປຏາຈາເຣ “ເນວ ປຸຕ຺ຕາ ກາລກຕາ”ຕິອາທິນາ (ອປ. ເຖຣີ ໒.໒.໔໙໘) ຍາ ນິຣຕ຺ຖກໍ ປຣິເທວິ, ສາເຍວ ປນ ຍາຖາວເຕາ ປສ຺ສາຕິ ອຘິປ຺ປາເຍາ.

ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐິຕາຕິ ຍຖານຸເລາມໍ ປວຕ຺ຕິຕາຍ ສາມຸກ຺ກໍສິກາຍ ຘມ຺ມເທສນາຍ ປຣິເຍາສາເນ ສຫສ຺ສນຍປຏິມຓ຺ຑິເຕ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ. ກຖໍ ປນາຍໍ ສຕິປຏ຺ຐານມຄ຺ເຄນ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐາສີຕິ ອາຫ “ຍສ຺ມາ ປນາ”ຕິອາທິ. ນ ຫິ ຈຕຸສຈ຺ຈກມ຺ມຏ຺ຐານກຖາຍ ວິນາ ເສາຕການໍ ອຣິຍມຄ຺ຄາຘິຄເມາ ອຕ຺ຖິ. “ອິທໍ ກາມໍ ສຸຕ຺ວາ”ຕິ ປນ ອິທໍ ເສາກວິເນາທນວເສນ ປວຕ຺ຕິຕາຍ ກຖາຍ ປທໍ ສຸຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕໍ. ເອວ ຕເຍາ ຎາຕຣກຖາຍປິ ຠາວນາຕິ ປຎ຺ຎາຠາວນາ. ສາ ຫິ ຎາຓາຘິປ຺ເປຕາ. ຕສ຺ມາຕິ ຍສ຺ມາ ທ຺ວິປິຘໍ ອຠິຊ຺ຊາທິເຕາ ອນຸປສ຺ສນາປິ ສຕິປຏ຺ຐານຠາວນາ, ຕສ຺ມາ. ເຕປີຕິ ສຕ຺ຕາປິ ຫາຍຕ຺ຕປຏິຈາຣາ.

ປຎ຺ຈສເຕ ເຈາເຣຕິ ສຕສຕເຈາຣປຣິວາເຣ ປຎ຺ຈ ເຈາເຣ ປຏິປາທິຍາ ເປເສສິ. ເຕ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິສິຕ຺ວາ ເຖຣໍ ປຣິເຍສນ຺ຕາ ອນຸກ຺ກເມນ ເຖຣສ຺ສ ສມີເປ ສມາຄຈ຺ຉິໍສຸ. ເຕນາຫ “ເຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຖຣໍ ປຣິເຍສນ຺ຕາ ນິສີທິໍສູ”ຕິ. ເຖເຣຕິ ຈິຕ຺ຕປ຺ປວຕ຺ເຕາ ປີຕິປາເມາຊ຺ຊໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊີຕິ ສມ຺ພນ຺ເຘາ. ເຖຣສ຺ສ ຫິ ສີລໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂເຕາ ສຸປຣິສຸທ຺ຘໍ ສີລໍ ນິສ຺ສາຍ ອຸຬາຣໍ ປີຕິປາເມາຊ຺ຊໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊມານໍ ຐານຸຏ຺ຐິເຕເກຊານິຕໍ ຫຸຕ຺ວາ ປີເຓຕິ. ສຎ຺ຎາເປສ຺ສາມີຕິ ສຎ຺ຎຕ຺ຕິໍ ກຣິສ຺ສາມິ ອຘິຍາມີຕິ ທີກ຺ຘາມິ ຫຣາຍາມີຕິ ລຊ຺ຊາມິ ວິປ຺ປຏິສາຣີ ຫໂມສິ.

ປຈລາຍນ຺ຕາຕນ຺ຕິ ປຈລາຍນໍ ນິທ຺ທໍ ອຸປຄຕານໍ. ວຕສມ຺ປນ຺ເນາຕິ ສຸຕວຕສມ຺ປນ຺ເນາ. ປຍາຕນ຺ຕິ ປຈລາຍນໍ ສນ຺ຘາຍາຫ. ຊຸນ຺ຫຕ຺ຖນາຕເສາຕິ ອຸປຣຸທ຺ຘອຘິຈິຕ຺ເຕາ. ປຎ຺ຎາຣົມ຺ຕິ ສວິເນາ ສວິນວິຎ຺ຎາຓນ຺ຘຍມຄ຺ຄອຏ຺ຐິສຎ຺ຎາຕຕາຍ ເອວ “ປຎ຺ຎາ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ.

ປີຕວຓ຺ຓາຍ ປຏິກາຍ ປຣິຫຣຓເຕາ ມລ຺ລຍຸທ຺ຘິຕ຺ຕກຕາຍ ນ ປີຕມລ຺ເລາ. ຕີສຸ ຣເຏ຺ຐສູຕິ ປຓ຺ຑຸເຈາລອເກາລອເຣຏ຺ຐສຸ. ມລ຺ລາ

ᩈᩦᩉᩊᨴᩦᨷᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩈᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩃᨽᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᨻ᩠ᨻᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩴ ᩋᩣᨠᨾ᩠ᨾ. ᨲᩴᩅᩮᨴᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᩏᨷᩣᨴᩣᨿ ‘ᨶᨿᩣ’ᨲᩥ ᨶ ᨣᩅᩮᩈᨶ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨧᩮᩅ
(ᩅᩥ. ᨭᩦ. ᪑.᪑᪑-᪑᪓) ᨷᨠᩣᩈᩥᨲᨾᩮᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ. ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ “ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶ ᩋᨧᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ.
ᨬᩣᨱᨧᩁᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᩁᨾ᩠ᨽᩔ ᩈᨹᩃᨲᩣᨷᩮᨠ᩠ᨡᨿᩮᩣᩅ ᩈᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦᨶᩴ ᩁᩪᨷᩣᨶᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨬᩣᨱᨧᩁᩥᨲᩣ. ᨠᩣᩈᩥᨲᨲ᩠ᨳᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᩴ. ᨣᩔ
ᨷᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩉ “ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈᨴ᩠ᨴᩔ,ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩃᩥᨣ᩠ᨣᨧᩣᩁᩦᨶᩮᩣ”ᨲᩥ. ᨶ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈᨲ᩠ᨳᩣᨴᩥ ᨲᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩣᨠᩣᩁᨴᩔᨶᩴ. ᨲᨾᩥᨴᩴ ᩅᩮ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩁᩣᨶᩴ
ᩋᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨳᩩᨷᩈᨾᨠᩣᩁᩃᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨧᨲᩣ”ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ. ᩅᩮᨲᨶ ᨻ᩠ᨷᨴᩣᨶᩣᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩁᩣᨶᩴ ᨽᩮᨴᩮ ᨽᩮᨴᩮ ᨷᨬ᩠ᨬᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩔ ᩅᩮᩁᩣᨣᩔ
ᩋᨠᩣᩁᨱᨶ ᩋᩅᩁᩣᨣᩣ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ.

ᩋᩔᩣᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ. ᩁᩪᨷᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩮᩅᩪᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥ. ᨻᩩᨶᨷᩥᨣᨲᩥᨠᩣᨧ ᩋᩅᩉᩣᩈᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᨧᨶᩮᨧ ᩁᩪᨷᨷᨲ᩠ᨲᩣ. ᩈᩩᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩑᨧᩴ ᨶᩣᩈᩮᨿ. ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ
ᨶᩥᩁᩣᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨲᩣ ᨷᨠᩩᨲᩥ ᩈᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩕᨲᩣᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨿᩣᩉ “ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩁᩪᨷᩈᨲ᩠ᨲᨾᩥᨴᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲ”ᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩪᨷᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨣᩦᨲᩴ.
ᩁᩪᨷᩣᨣᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨧᩥᨣ᩠ᨣ. ᩁᩪᨷᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩣ ᨶᩥᨧᩥᨣ᩠ᨣ. ᩁᩪᨷᩣᨣᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᨿᨧᩮᩈᨶ ᩈᩉ ᨣᩣᩁᩮᨿᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩥᨲᩴ. ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᩮᨶ᩠ᨶᩩᩅ᩠ᩅᨲᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᩅᩩ. ᨣᩥᨶ᩠ᨴᩩᩅ᩠ᩅᨲᩥ ᨴᩩᨶ᩠ᨶᩩᩅ. ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩮ
ᨠᩩᨾ᩠ᨾᨧᨶ᩠ᨲ, ᨠᩣᨧᩦᨴᩩᨶ᩠ᨶᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩁᩪᨷᨲᩥᨲᩅᩩᨲᩥ ᩁᩪᨷᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨶᩩ ᨣᩥᨶ᩠ᨴᩩᩅ᩠ᩅᨲᩥ ᩅᩮᩣᨴᩣ, ᨲᨴᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᩔ ᩁᩪᨷᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨶᩩᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩥ
ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ.

ᨵᩦᩁᩣᨲᩥ ᨵᩦᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨲᩥ ᨶ ᩉᩥ ᩋᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᨶᩥᩔᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨵᩦᩁᩣᨲᩥ ᨴᩮᩅᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩅᩩᩈᩥ ᨶᩮᨿᩣ
ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨷᩥ. ᨲᨷᩈᩣᨲᩥ ᨲᨷᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ. ᩅᩮᨲᨶ ᨿᨣ᩠ᨣᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩔ ᩁᩪᨷᩥᨿᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᩩᨲᨾ᩠ᨾᩮᩈᨧᨲᩣᨴᩥᩈᩃ᩠ᩃᨷᨧᨷᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ. ᨻ᩠ᨷᨲ᩠ᨳᩥᨿᨶᩥᨧᩁᩣᨲᩥ
ᨿᨲ᩠ᨳᩪᨷᩣᨲᩴ ᨻ᩠ᨷᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨶᩴ ᨶᩥᨧᩁᨱᨲᩮᩣ. ᩅᩩᨲᩮᨲ ᩈᨲᩥᨶᩥᨧᩁᩈᩦᩈᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨿᩥ ᨶᩥᨧᩁᩈᩦᩃᩴ, ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩉᩣᩁᨶᨿᩮᨶ ᨧᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨿᩥ ᨧᨲᩩᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩈᩦᩃᩴ
ᨴᩔᩮᨲᩥ. ᩈᨻ᩠ᨻᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨷᨭᩥᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᨲᩮᩣ. ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩈᩩ ᩉᩥ ᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᩮᩈᩩ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩥᨷᩥᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᨾᩮᩅ
ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ. ᩈᩮᩣᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᨾᩮ ᩋᨶᩩᨷᨴ᩠ᨴᩅᩴ.

ᨫᩣᨿᨲᩥ ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿᨶ ᨠᨿᨲᩥ ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ, ᨲᩴ ᨧᩣ ᨫᩣᨿᨲᩥ ᨷᨭᩥᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨿᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨫᩣᨶᩮᨿᩣ, ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨫᩣᨶᩮᨿᩣ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ
ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩥᨠᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ”ᨲᩥ. ᨲᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩪᨷᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨲᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩪᨷᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᨶᩮᩣᨧᩥᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ. ᨲᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣ ᩉᩥ ᨽᩮᨴᩉᩥ ᨽᩮᨴ, ᨠᨾ᩠ᨾᨲᩣ ᨧᩣ ᨹᩃᩴ, ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥ ᨧᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡ
ᨧᩥᨲᨲᩥ ᨶᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᩦᨲᩥ ᨧᩣᨲᩩᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩩᨴ᩠ᨴᨲᩥ. ᨲᨾᩥᨴᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᨧᩣᨲᩴ, ᨶ ᨧᩣ ᩅᩩᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶᩥᨠᩮᨲ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨧᩣᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩴ, ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨲᩣ ᨬᩣᨱᩴ ᨷᩁᨷᨴ᩠ᨴᩮᨿᨶ
ᨧᩥᨲᩣ ᨷᨴ᩠ᨴᨾ᩠ᨾᨠᩁᨱᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨲ᩠ᨲᨷᨴ᩠ᨴᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ “ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣᨾᩮᩉᩮᨲᩩᨶᩮᨧᩅ ᩈᩮᩣᨠᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩣᨴᨿᩮᩣᨷᩥ ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩅᩮᨧ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩮᨲ ᨷᩩᨶ ᨣᩉᩥᨲᩣ
ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩈᩣᩈᨶᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᩅᩥᨴᩮᨲᩥ ᩈᨵᨷᨭᩥᨵᩈᨾ᩠ᨷᨿᩮᩣᨣᩣᨴᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨶᩴ ᨬᩣᨷᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩮᨴᩮᨶ. ᨲᩴ
ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨫᩣᨷᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨿ ᩅᩮᨿ ᨵᩦᩁᨷᩮᨷ᩠ᨷᩈᨷ᩠ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥ ᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨶᨿᩮᨶ ᨿᨳᩣ ᨿᨳᩣ ᨵᩦᩁᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨧᩥᩃᩮᩈᩮᨶ ᨠᨲᨧᩣ
ᨲᩮ ᨲᩮ ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᨵᩦᩁᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩴ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨫᩣᨷᩮᨲᩥ. ᨲᩴ ᨲᩴ ᨷᩥᨭᨠᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨲᩴ ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩥᨭᨠᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ
ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩣ. ᨶ ᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨷᨠᩣᩈᨶᩣᨿᨶᩦᨿᨧᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ. ᩈᨧᩮᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ

អនតិក្កន្តលោកបរិច្ឆេទស្ស ន កទាចិ ចិត្តវិសុទ្ធិ អត្ថិ លោកបរិច្ឆេទសមតិក្កមមុខេនេវ ចិត្តវិសុទ្ធិយា លព្ភនតោ, តស្មា អាហ “លោកបរិច្ឆេទានំ សមតិក្កមេន ហោតី”តិ។ យស្មា បន ទោមនស្សបច្ចយេហិ ទុក្ខធម្មេហិ ផុដ្ឋំ បុថុជ្ជនំ លោភាទយោ អភិភវន្តិ, បរិញ្ញាតេសុ ច តេសុ តេ ន ហោន្តិ, តស្មា វុត្តំ “លោកបរិច្ឆេទានំ សមតិក្កមោ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្ថង្គមេនា”តិ។ ញាយស្សាតិ អគ្គមគ្គស្ស តតិយមគ្គស្ស ច។ តទធិគមេន ហិ យថាក្កមំ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្ថង្គមោ។ សច្ឆិកិរិយាភិសមយវសេនាបិ ឧតរាភិសមយោ តទធិតាការតោ សច្ឆិកិរិយាភិសមយហេតុកោ វិយ វុត្តោ “ញាយស្សាធិគមាយ និព្វានស្ស សច្ឆិកិរិយាយា”តិ។ ផលញាណេន វា បច្ចក្ខករណំ សន្ធាយ វុត្តំ “និព្វានស្ស សច្ឆិកិរិយាយា”តិ។ សព្យាតវចនេន្តោតំ ឥដ្ឋំ។

វណ្ណភណនន្តិ បសំសាវចនំ។ តាទិសំ ន ហោតេវ, អថ ខោ អញ្ញត្ថាបិ សត្ថា អកាសិយេវាតិ ទស្សេន្តោ “យទេវ ហី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ អាទិម្ហិ កល្យាណំ, អាទិ វា កល្យាណំ ឯតស្សាតិ អាទិកល្យាណំ។ សេសបទទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ។ អត្ថសម្បត្តិយា សាត្ថំ។ ព្យញ្ជនសម្បត្តិយា សព្យញ្ជនំ។ សីលាទិបញ្ចធម្មក្ខន្ធបរិបូរិតោ ឧបនេតព្ពស្ស អភាវា ច កេវលបរិបុណ្ណំ។ និរុបក្កិលេសតោ អបនេតព្ពស្ស អភាវា ច បរិសុទ្ធំ។ សេដ្ឋចរិយភាវតោ សាសន ព្រហ្មចរិយំ មគ្គព្រហ្មចរិយញ្ច បកាសេស្សាមីតិ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារោ បន វិសុទ្ធិមគ្គេ (វិសុទ្ធិ. ១.១៣៧) វុត្តនយេន វេទិតព្ពោ។ អរិយវំសាតិ អរិយានំ ពុទ្ធាទីនំ វំសា បវេណិយោ។ អគ្គញ្ញាតិ “អគ្គា”តិ ជានិតព្វា សព្វវំសេហិ សេដ្ឋភាវេន។ រត្តញ្ញាតិ “ចិររត្តា”តិ ជានិតព្វា។ វំសញ្ញាតិ “ពុទ្ធាទីនំ វំសា”តិ ជានិតព្វា។ បោរាណាតិ បុរាតនា អនធុនាតនត្តា។ អសំកិណ្ណាតិ អវិកិណ្ណា អនបនីតា។ អសំកិណ្ណបុព្វាតិ “កិំ ឥមេហី”តិ អរិយេហិ ន អបនីតបុព្វា។ ន សំកីយន្តីតិ ឥទានិបិ តេហិ ន អបនីយន្តិ។ ន សំកីយិស្សន្តីតិ អនាគតេបិ តេហិ ន អបនីយិស្សន្តិ។ អប្បដិកុដ្ឋា…បេ… វិញ្ញូហីតិ យេ លោកេ វិញ្ញូ សមណព្រាហ្មណា, តេហិ អប្បដិកុដ្ឋា អនិន្ទិតា, អគរហិតាតិ អត្ថោ។ វិសុទ្ធិយាតិអាទីហិ វិសុទ្ធិអាទីនិបទេហិ។ បទេហីតិ វាក្យេហិ, វិសុទ្ធិអត្ថតាទិទីបកេហិ វា សមុទាហារេហិ។

រុប្បតីតិ អនត្ថោ។ វិសុទ្ធិន្តិ វិសុជ្ឈនំ សំកិលេសប្បហានំ។ វាតុក្កតករណំ រុប្បតេ។ បរិយាបុណនំ បរិចយោ។ អត្ថស្ស ហទយេ ឋបនំ ធារណំ។ បរិចិតានំ វាចនំ។ កន្តារតោតិ កន្តារទេសេ រុប្បន្តោ។ បរេហន្តីតិ សន្តាន្តិ អភិជ្ឈាទយោតិ មិច្ឆាទយោ, មិច្ឆត្តនិយតាទយោបិ វា។ សុចណ្ណន្តិ កុដសុចណ្ណម្បិ វុច្ចតិ។ បនីតិ ការយតិបិ។ យុត្តាតិ វេឡុរិយាបិ។ បវាឡអត្ថិ បល្លវាបិ វុច្ចតីតិ រត្តជម្ពុនទាទិបទេហិ តេ វិសេសិតា។

ន តតោ ហេដ្ឋាតិ (សំ. និ. ដី. ២.៥.២៦៧; ទី. និ. ដី. ២.២៧២) យថាធិប្បេតកាយាទិកំ វេទនាទិសភាវត្តាការា, កាយវេទនាចិត្តធម្មស្ស តេក្ខមកម្មស្ស វិសំ វិបល្លាសបត្តានុការេន គហិតត្តា ច ហេដ្ឋាគហណស្ស វិបល្លាសបត្តំ អតិដ្ឋានំ សន្ធាយ វុត្តំ, បញ្ចមស្ស បន វិបល្លាសវត្ថុនោ អភាវា “ន ឧទ្ធ”ន្តិ អាហ។ អារម្មណវិភាគេន ហេត្ថ សតិបដ្ឋានវិភាគោតិ។ តយោ សតិបដ្ឋានាតិ សតិបដ្ឋានសទ្ទស្ស អត្ថុទ្ធារទស្សនំ, ន បន បាឡិបទំ វុត្តស្ស សតិបដ្ឋានសទ្ទស្ស អត្ថទស្សនន្តិ។ អាទីសុ ហិ សតិគោចរោតិ វុត្ត អាទិ-សទ្ទេន “ផស្សសមុទយា វេទនានំ សមុទយោ, នាមរូបសមុទយា ចិត្តស្ស សមុទយោ, មនសិការសមុទយា ធម្មានំ សមុទយោ”តិ សតិបដ្ឋានាតិ វុត្តានំ សតិគោចរានំ បការតោ វុត្តបទេស សង្គហោតិ។ ឯវំ បដិសម្ភិទាបាឡិយម្បិ (បដិ. ម. ២.២៣)

ອວເສສປຈ຺ຈຍປ຺ປເທສທສ຺ສນເຕ຺ຖາ ອາທິ-ສເທ຺ທາ ທຏ຺ເຐພ຺ພາ໌ ສຕິຍາ ປຏ຺ຐານນ຺ຕິ ສຕິຍາ ປຕິຏ຺ຐານຏ຺ຐານໍ໌ ກາຍາທີນິ ສຕິຍາ ກເຣານ຺ຕສ຺ສ ຣູປາທີນິ ກສິຓາທີນິ ຈ ສຕິຍາ ຐານໍ ເຫານ຺ຕີຕິ ຕໍນິວາຣຓຕ຺ຖມາຫ “ປຘານໍ ຐານ”ນ຺ຕິ໌ ປ-ສເທ຺ທາ ຫິ ເອຕ຺ຖ “ປຓີຕາ ຘມ຺ມາ”ຕິອາທີສຸ (ຘ໌ ສ໌ ໑໓ ຕິກມາຕິກາ) ວິຍ ປຘານຕ຺ຖທີປເກາຕິ ອທິປ຺ປາເຍາ໌

ອຣິເຍາຕິ ອຣິຍໍ ສພ຺ພສຕ຺ຕເສຏ຺ຐໍ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ຘມາຫ໌ ວຸຕ຺ຕາຕິ ວຸຕ຺ຕສ຺ມິໍ ສຬາຍຕນວິຠງ຺ຄສຸຕ຺ເຕ (ມ໌ ນິ໌ ໓໌໓໑໑)໌ ສຸເຕ຺ຕກເທເສນ ຫິ ສຸຕ຺ຕໍ ທເສ຺ສຕິ໌ ຕຕ຺ຖ ຫິ –

“ຕເຍາ ສຕິປຏ຺ຐານາ ຍທຣິເຍາ...ເປ... ອຣຫຕີຕິ ອິຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ກິເຎ຺ຈຕໍ ປຏິຈ຺ຈ ວຸຕ຺ຕໍ, ອິຘ, ຠິກ຺ຂເວ, ສຕ຺ຖາ ສາວການໍ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ ອນຸກມ຺ປເກາ ຫິເຕສີ ອນຸກມ຺ປໍ ອຸປາທາຍ “ອິທໍ ເວາ ຫິຕາຍ ອິທໍ ເວາ ສຸຂາຍາ’ຕິ໌ ຕສ຺ສ ສາວກາ ນ ສຸສ຺ສູສນ຺ຕິ, ນ ເສາຕໍ ເອາທຫນ຺ຕິ, ນ ອຎ຺ຎາ ຈິຕ຺ຕໍ ອຸປຏ຺ຐເປນ຺ຕິ, ເວາກ຺ກມ຺ມ ຈ ສຕ຺ຖຸສາສນາ ວຕ຺ຕນ຺ຕິ໌ ຕຕ຺ຣ, ຠິກ຺ຂເວ, ຕຖາຄເຕາ ນ ເຈວ ອນຕ຺ຕມເນາ ເຫາຕິ, ນ ຈ ອນຕ຺ຕມນຕໍ ປຏິສໍເວເທຕິ, ອນວສ຺ສຸເຕາ ຈ ວິຫຣຕິ ສເຕາ ສມ຺ປຊາເນາ, ອິທໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ປຐມໍ ສຕິປຏ຺ຐານໍ, ຍທຣິເຍາ...ເປ... ອຣຫຕິ໌

ປຸນ ຈປຣໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ສຕ຺ຖາ...ເປ... ອິທໍ ເວາ ສຸຂາຍາຕິ໌ ຕສ຺ສ ເອກເຈ຺ຈ ສາວກາ ນ ສຸສ຺ສູສນ຺ຕິ...ເປ... ວຕ຺ຕນ຺ຕິ໌ ເອກເຈ຺ຈ ສາວກາ ສຸສ຺ສູສນ຺ຕິ...ເປ... ນ ຈ ເວາກ຺ກມ຺ມ ສຕ຺ຖຸສາສນາ ວຕ຺ຕນ຺ຕິ໌ ຕຕ຺ຣ, ຠິກ຺ຂເວ, ຕຖາຄເຕາ ນ ເຈວ ອນຕ຺ຕມເນາ ເຫາຕິ, ນ ຈ ອນຕ຺ຕມນຕໍ ປຏິສໍເວເທຕິ, ນ ຈ ອຕ຺ຕມເນາ ເຫາຕິ, ນ ຈ ອຕ຺ຕມນຕໍ ປຏິສໍເວເທຕິ໌ ອນຕ຺ຕມນຕາ ຈ ອຕ຺ຕມນຕາ ຈ ຕທຸຠຍໍ ອພິນິວເຊ຺ຊຕ຺ວາ ອຸເປກ຺ຂເກາ ວິຫຣຕິ ສເຕາ ສມ຺ປຊາເນາ໌ ອິທໍ ວຸຈ຺ຈຕິ, ຠິກ຺ຂເວ, ທຸຕິຍໍ ສຕິປຏ຺ຐານໍ...ເປ... ອຣຫຕິ໌

ປຸນ ຈປຣໍ...ເປ... ສຸຂາຍາຕິ໌ ຕສ຺ສ ສາວກາ ສຸສ຺ສູສນ຺ຕິ...ເປ... ວຕ຺ຕນ຺ຕິ໌ ຕຕ຺ຣ, ຠິກ຺ຂເວ, ຕຖາຄເຕາ ອຕ຺ຕມເນາ ເຈວ ເຫາຕິ, ອຕ຺ຕມນຕຎ຺ຈ ປຏິສໍເວເທຕິ, ອນວສ຺ສຸເຕາ ຈ ວິຫຣຕິ ສເຕາ ສມ຺ປຊາເນາ ໌ ອິທໍ ວຸຈ຺ຈຕິ, ຠິກ຺ຂເວ, ຕຕິຍໍ ສຕິປຏ຺ຐານໍ...ເປ... ອຣຫຕີ”ຕິ (ມ໌ ນິ໌ ໓໌ ໓໑໑) –

ເອວໍ ປຏິຆານຸນເຍຫິ ອນວສ຺ສຸຕຕາ, ນິຈ຺ຈໍ ອຸປຏ຺ຐິຕສ຺ສຕິຕາຍ ຕທຸຠຍວີຕິວຕ຺ຕຕາ “ສຕິປຏ຺ຐານ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕາ໌ ພຸທ຺ຘານໍເຍວ ຫິ ນິຈ຺ຈໍ ອຸປຏ຺ຐິຕສ຺ສຕິຕາ ເຫາຕິ ອາເວຓິກທ຺ຘມ຺ມເຍາຄເຕາ, ນ ປເຈ຺ຈກພຸທ຺ຘາທີນໍ໌ ປ-ສເທ຺ທາ ອາຣພ຺ເຠ ເອາຕຣຕິ, ອາຣພ຺ເຠ ຈ ປວຕ຺ຕີຕິ ກຕ຺ວາ ອາຫ “ປວຕ຺ຕຍິຕພ຺ພເຕາຕິ ອເຕ຺ຖາ”ຕິ໌ ສຕິຍາ ກຣຓພູຕາຍ ປຏ຺ຐານໍ ປຏ຺ຐເປຕພ຺ພໍ ສຕິປຏ຺ຐານໍ໌ ອນ-ສເທ຺ທາ ຫິ ພຫຸລວຈເນນ ກມ຺ເມປິ ເຫາຕີຕິ໌

ຕຖາສ຺ສ ກຕ຺ຕຸອເຕ຺ຖາປິ ລພ຺ຠຕີຕິ “ປຕິຏ຺ຐາຕີຕິ ປຏ຺ຐານ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ໌ ຕຕ຺ຖ ປ-ສເທ຺ທາ ຠຸສຕ຺ຖວິສິຏ຺ຐໍ ປກ຺ຂນ຺ທນໍ ທີເປຕີຕິ “ເອາກ຺ກນ຺ຕິຕ຺ວາ ປກ຺ຂນ຺ທິຕ຺ວາ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ”ຕິ ອາຫ໌ ປຸນ ຠາວຕ຺ຖໍ ສຕິ-ສທ຺ທໍ ປຏ຺ຐານ-ສທ຺ທຎ຺ຈ ວເຓ຺ຓນ຺ເຕາ “ອຖ ວາ”ຕິອາທິມາຫ໌ ເຕນ ປຸຣິມວິກເປ຺ປ ສຕິ-ສເທ຺ທາ ປຏ຺ຐານ-ສເທ຺ທາ ຈ ກຕ຺ຕຸອເຕ຺ຖາຕິ ວິຎ຺ຎາຍຕິ໌ ສຣຓເຏ຺ຐນາຕິ ຈິຣກຕສ຺ສ ຈິຣຠາສິຕສ຺ສ ຈ ອນຸສ຺ສຣຓເຏ຺ຐນ໌ ທຣນ຺ຕິ ຍໍ “ສຕິເຍວ ສຕິປຏ຺ຐານ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຐານໍ

ឰូឝ ឰូមស្មិំ ឞុត្តបទេសេ អធិប្បាយោ

ឃធិ ឲុចត្តិ ឃធិ ឃតិ ឲុច ឃតិបដ្ឋានំ, ឃតិ តាយ ឲុកោ ឆយ្ហោ, ឲុចំ ឃត្តេ កស្មា “ឃតិបដ្ឋានា”តិ ពាហុចចនត្តិ អាហ “ឃតិពាហុត្តា”តិអាទិ។ ឃធិ ពាហុកា ឲុតា ឃតិយោ, អថ កស្មា “យកេ្កា”តិ ឲុកចចនត្តិ យោឌកា។ យក្កដ្ឋេតាតិ តិឃ្យាតដ្ឋេត។ តិឃ្យាតិកោ ហិ យក្កឆយ្ហោ, តេតេតច តិឃ្យាតិកការេចត ឲុកត្តុបកេតា ឲុកត្តុតោ តិដ្ឋាតំ កច្ឆតិ, អត្ថិកេហិ ច តឝត្ថំ យក្កឹយតីតិ អត្តតាច បុន្តា ទុត្តំ បច្ចាហទតិ “ទុត្តទ្បោត”ត្តិ។ តត្ថ ចតឞ្សាបិ ទេតាតិ កាយាទុបឞ្សតាទិចសេត ចតុត្តិឆាបិ ច ឲុតា ឃតិយោ។ អបទកាទេកតិ អទិយយក្កត្តលោ។ កិច្ចំ ឃាឆយយាតាតិ បុត្តាការេក កាយាឌីឞុ អារម្មណេឞុ ឞុករដ្ឋាទិចិឆយតេត ចិឞុំ ចិឞុំ បចត្តិត្វា យក្កត្តលោ ឃកិយេច តត្ថ ចតុត្តិឆឞ្សបិ ចិបល្លាឃឞ្ស ឃមុច្ឆេទចសេត បហាតកិច្ចំ ឃាឆយយាតា អារម្មណកលចសេត តិដ្ឋាតំ កច្ឆត្តិ។ ចតុត្តិឆកិច្ចឃាឆតេតេច ហេត្ត ពាហុចចតតិទ្ទេឃោ។ ឲុចច្ចា ឃតីតិ យក្កដ្ឋេត ឲុកត្តំ ក្ខបិកាយ “យកេ្កា”តិ ឲុកចចតេត អារម្មណេកទេត ចតុត្តិឆតំ ក្ខបិកាយ “ចត្តារោ”តិ ច ចត្តត្តាតាយ ឃតិចិឌ្ឍយាតត្តា។ ចចតាទុឃត្តិតា “ឲុកាយតោ អឃ”ត្តិអាទិកា ទេឃតា ឃាទុឃត្តិកាច, ត អតទុឃត្តិកាតិ អធិប្បាយោ។ ទុត្តយេចត្ថំ តិទេឞ្សតេត បឌិបិទេត្យំ “យារសេតប្បយដ្ឋត”ត្តិ ឞុត្តបធំ (ឃំ។ តិ។ ៥។១៦៦) អាតេត្វា “យធា”តិអាទិតា តិទេឞ្សតំ ឃំឃត្តេតិ។ តស្មាតិអាទិ តិកយតំ។

ចិសេឃតោ កាយោ ច ទេចតា ច អឞ្សាឆឞ្សការលត្តិ តប្បហាតត្ថំ តេឞុ តណ្ហាចត្តុ ឌ្ឋឦអារិកឞុកុយេឞុ អឞុកទ្សក្កកាចឆឞ្សតាតិ យត្តតិក្កបដ្ឋោហិ តណ្ហាចទិតេហិ ឞុករាតីតិ តាតិ តេឃំ “ចិឞុទ្ទិយកេ្កា”តិ ទុត្តាតិ តធា “តិច្ចំ អត្តា”តិ អភិតិចេឃចត្តុតាយ ឌិដ្ឋិយា ចិសេឃការណេឞុ ចិត្តឆយ្ហេឞុ អតិច្ចាតត្តតាឆឞ្សតាតិ ឃរាកាទិចសេត ឃដ្ឋាធឞ្សាទិចសេត តឹចកាទិចសេត ច តាតិប្បកេឆអតិប្បកេឆកតេឞុ តេឞុ តប្បហាតត្ថំ យត្តតិក្កបដ្ឋាតំ ឌិដ្ឋិចទិតាតំ ឞុករាតីតិ តេឃំ តាតិ “ចិឞុទ្ទិយកេ្កា”តិ ទុត្តាតិ។ ឲុត្ត ច យធា ចិត្តឆយ្ហាតយ្បិ តណ្ហាយ ចត្តការេធា ឃម្ភចតិ, តធា កាយទេចតាតយ្បិ ឌិដ្ឋិយាតិ ឃតិបិ តេឃំ ចតុក្ខយ្បិ តណ្ហាឌិដ្ឋិយា ចត្តការេច យោ ឃឞ្ស ឃាតិឃយបច្ចយោ, តំឆឞ្សតត្ថំ ចិសេឃក្កហណំ កតត្តិ ឌដ្ឋា។ តិក្កបដ្ឋាឃយធយាតិកោ ឌ្ឋឦអារិការម្មណំ បរិក្កណ្ហត្តា តត្ថ អដ្ឋត្វា ធរាតំ ឃយាបដ្ឋិត្វា ទុដ្ឋាយ ទេចតំ បរិក្កណ្ហាតីតិ ទុត្តំ “ឌ្ឋឦអារិការម្មណោ អឃណ្ឌហតតោ”តិ។ ចិបឞ្សតាយាតិកឞ្ស បត ឞុកុយ ចិតេត្ត ឆយ្ហេឞុ ច ចិត្តំ បក្កត្តតីតិ ចិត្តឆយ្ហាទុបឞ្សតាតំ យត្តតិក្កបដ្ឋាចិបឞ្សតាយាតិកាតំ ចិឞុទ្ទិយក្កតា ទុត្តា។

តេឃំ តត្ថាតិ ឲុត្ត តត្ថ-ឃទ្ទឞ្ស “បហាតត្ថ”ត្តិ ឲុតេត យោឌតា។ បទតោ តេឃំ តត្ថាតិ ឲុត្តាបិ ឲុសេចតយោ។ បច្ចា កាយក្កលា ឃចិសេឃា កាយេ លត្តត្តីតិ ចិសេសេត កាយោ កាយេយាឈឞ្ស ចត្ថុ, តេចឞុ ឞុលក្កហណចសេត តចឞ្សាទោ ហោតិ តចោឈឞ្ស ទេចតា ចត្ថុ, ឃត្តតិឈតកហណចសេត ចិសេឃតោ ចិទេត្ត អត្តាភិតិចេឃោ ហោតីតិ ចិដ្ឋោឈឞ្ស ចិត្តំ ចត្ថុ, ឆយ្ហេឞុ ចិតិត្តទោកឞ្ស ទ្សក្កទត្តា ឆយ្ហាតំ ឆយ្ហយត្តតាយ ទុប្បដិចិឌ្ឍត្តា ឃយ្ហោហា ហោតីតិ អចិដ្ឋោឈឞ្ស ឆយ្ហា ចត្ថុ, តស្មា តេឃំ បហាតត្ថំ ចត្តារោច ទុត្តា។

ឃតកេ្កត ច កាយោ កាយេយាឈឞ្ស ចត្ថុ, តតកេ្កត អភិដ្ឋាកាយកត្ថឞ្ស ចត្ថុ, ទ្សក្កាយ ទេចតាយ បឌិឈាទុឃយោ អទុសេតីតិ ទ្សក្កទ្សក្កចិបរិណាមទ្សក្កឃដ្ឋារទ្សក្កត្វា ទេចតា ចិសេសេត ញ្យាបាឆកាយកត្ថឞ្ស ចត្ថុ, ចិទេត្ត តិច្ចក្កហណចសេត ឃឞ្សតឞ្ស អត្តតោ ឞិលេត

វុឌ្ឍិតិអាទិ បរាយនតំ ហោតីតិ និលព្ទាតបរាយានស្ស ចិត្តំ ចត្ត, តាយទ្វបបរិច្ឆេទេត ក្ខតំ ក្ខតទោ អបស្សត្តស្ស កចចិកចឌ៌ិ សញ្ញាទោតា ព្ទត់សច្ឆាកិតិទេចសោ ហោតីតិ តស្ស ឆយ្ហា ចត្ត, វុឍទេចតាស្សាឆទេសេត បទទលិកតិទទបទញ្ញា "តត្ថិ ជិត្ត"ត្តិអាទិកំ បរាយាសំ ឱបស្បាទេគតីតិ ជិដ្ឋបិគាតស្ស ទេចឆតា ចត្ត សត្តតិឈតកហលចទសេត សទាកាជិចិទេត្ត សទេយ្ហទេហា ហោតីតិ ទេយាហាកតិឃា ចិត្តំ ចត្ត, ឆយ្ហសកាចាតចទេពទិឆេត កឃំ ហោតីតិ កឃាកតិឃា ឆយ្ហា ចត្ត៎ ទេឃ បទេតត្ត អចុត្តា, ទេតសំ ចុត្តតទេឃត ចត្តការទេចា ទេឃាទេឌតទេព្ទា៎ តឆា ហិ ឌ្ឋទេឈសុ ចុត្តតឃា ៦ច ទេឃាកាសទេចវុបិ ទេឃាឌតា អត្តទេតា អកិត្តត្តា៎ តឆា បឆទេយាឈតតិឃចតុត្តកត្តទេឃាឌតាឃ ចុត្តតឃា ៦ច កាឃចិត្តឆយ្ហាតំ ព្ទតទ្វបិគាតចត្តតា ទេឃាឌតា, តឆា កាទេយាឈញ្ញាបិឥកាឃកត្តទេឃាឌតាឃ ចុត្តតឃា ៦ច កាឃទេចឆតាតំ លក្ខទេគាសាកតិ ចត្តតា ទេឃាឌតា ចា៎

"អាហារសមុឆទេឃា កាឃសមុឆទេឃា, ឧស្សសមុឆទេឃា ទេចឆតាសមុឆទេឃា, (សំ៎ តិ៎ ៥៎៣០ប័) សញ្ញាទបច្ឆឃា ចិញ្ញាណំ, ចិញ្ញាណបច្ឆឃា តាយទ្វប"ត្តិ (យ៎ តិ៎ ១៎០១៩; ឱគា៎ ០; ចិក៎ ១១៥) ចចតទេតា កាឃាឌីតំ សមុឆឃក្ខតា កពាញ្ញកាទាហារឧស្សយទេតាសទេច្ឆតតាចិញ្ញាណាហារា កាឃាជិបរិឌាតទេតត បរិញ្ញាតា ហោត្តីតិ អាហ "ចតុន្នំឆាហារបរិញ្ញាត្ត"ត្តិ បកទលតទេឃាតិ ទេតត្តិបកទលចទេសេត វុត្តត្តសំចណ្ហតាតទេឃា៎

សទលចទេសតាតិ កាឃាឌីតំ កុសលិជិឆយ្ហាតច្ឆា ឱបឆាទលចទេសត៎ សទត្តិ កច្ឆត្តិ តិព្ទាតំ ៦តាឃាតិ សតីតិ ព្ទយស្មិំ អទេត្ត ៦កទេត្ត ៦កសការទេច តិព្ទាទេត សទេយាសទលំ សយាកទេយា ៦កត្តសទេយាសទលំ៎ ៦តទេឆច ហិ ឆទេស្សតំ "ឃឆា ហី"តិអាទិ ចុត្តំ៎ ៦កតិព្ទាតបទេចសទេហតុក្ខតា ចា សយាតតា ៦ទេកា សតិបដ្ឋានស្ស ការទេចា ៦កត្តំ, តត្ត សទេយាសទលំ តំសកាកតា ៦កត្តសទេយាសទលំ៎ ៦កតិព្ទាតបទេចសទេហតុកាចំ បត ឆទេស្សតំ "ឃឆា ហី"តិអាទិយាហ៎ ៦តស្មិំ អទេត្ត សទទេលាកត្តសទេយាសទលាតិ សទេហច សតិបដ្ឋានតកកាចស្ស កាទលទេត្តត ចុត្តាតីតិ ឌដ្ឋព្ទាតិ, វុរិយស្មិំ ចិសុំ៎ សទលចទេសតាតិ ចា "កយតចទេសតា"តិ អទេត្ត សតិ តទេឆច កយតំ សទេយាសទលត្តិ, សទេយាសទទេលា ចា សតិសដ្ឋត្តចទេសេត អចុច្ឆយាទេត ឆាទលតាច សតីតិ សតិសដ្ឋត្តត្តទាកាចា វុរិយំ សតិកាចស្ស កាទលំ, បច្ឆិយំ ៦កកាចស្សាតិ តិព្ទាតសទេយាសទទេលាបិ សហិតាទេតច តាតិ សតិបដ្ឋានតកកាចស្ស កាទលាតិ ចុត្តាតិ ហោត្តិ៎ ចុត្តសចិឆេត,តចចិឆេត, ទេសាញ្ញអសចិឆេត, បច្ឆាចិឆេតាតិ ព្ទត់ ឱបរិ បិញ្ញព្ទឃំ (យ៎ តិ៎ ០៎០០លិ) អាកតាតំ អាតាបិតបព្ទាឌីតំ ចទេសត ចុត្តំ, ទេតសំ បត អត្តទទេកឆចទេសត តឆត្បាតទេកឆចទេសត ច កាចតាឃ អទេតកចិឆតា លព្ទតិទេឃច៎ ចតុសុ ជិសាសុ ឱដ្ឋាតកកល្ឋសជិសតា កាឃាតុបស្សតាជិតំតំសតិបដ្ឋាតកាចតាតុកាចស្ស ឌដ្ឋព្ទា៎

"ទេកាចទេទ, កិក្ខទេច, ចទឆ សទេក ទេបត្តិទេក ចិសទេឃ"តិអាទិចចតទេតា (ឌី៎ តិ៎ ១៎ប័០; សំ៎ តិ៎ ៥៎១លិ១) កិក្ខទេកាចទា ៦ទេត ឆយ្ហា, ឃជិតំ កាឃាតុបស្សតាឆទេឃា៎ តត្ត ឃស្មា កាឃាតុបស្សតាជិបដិបត្តិឃា កិក្ខុ ហោតិ, តស្មា "កាឃាតុបស្សី ចិហទតី"តិអាជិតា កិក្ខុំ ឆទេស្សតិ, កិក្ខុចិញ្ញាណំ តិឃយទេតាតិ អាហ "បដិបត្តិឃា កិក្ខុកាចឆស្សតទេតា"តិ៎ សត្ត ចទិឃាតុចិឆាឃកត្តា សកលសាសតសយ្យជិក្កាហកត្តា ច សព្ទាប្បការាឃ អតុសាសតិឃា កាឌតការទេចា៎

ᩈᨾᩴ ᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩣᨴᩥᩅᩥᩈᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᨠᩣᨿᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨾᩴ ᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᩅᩪᨸᩈᨾᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᨴᨾᩮᨶ ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨧᨲᩩᨾᨣ᩠ᨣᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶ ᨶᩥᨿᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨧᩁᩥᨲᩣᨿ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦ᪨ ᨠᩣᨿᨴᨱ᩠ᨯᩣᨴᩥᩒᩁᩮᩣᨸᨶᩮᨶ ᨶᩥᨵᩣᨿ ᨴᨱ᩠ᨯᩴ᪨ ᩋᩁᩥᨿᨽᩣᩅᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣᨸᩥ ᨻᩣᩉᩥᨲᨸᩣᨸᩈᨾᩥᨲᨸᩣᨸᨽᩥᨶ᩠ᨶᨠᩥᩃᩮᩈᨲᩣᩉᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩈᨾᨱᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

“ᩋᨿᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨠᩣᨿᩮᩣ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨧ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪑᪨᪑᪙᪑) ᨶᩣᨾᨠᩣᨿᩮ, “ᩈᩩᨡᨬ᩠ᨧ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪙᪑, ᪑᪙᪑; ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪑᪑) ᨶᩣᨾᨠᩣᨿᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᨠᩣᨿᩮᨲᩥ ᩁᩪᨸᨠᩣᨿᩮ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

ᩋᨶᩩᨸᩔᨲᩮᩣᨲᩥ “ᩅᩮᨴᨶᩣᨴᨿᩮᩣᨸᩥ ᩑᨠᩴ ᩈᩥᨲᩣ ᩑᨠᩴ ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩣ”ᨲᩥ ᨠᩣᨿᩮ ᩅᩮᨴᨶᩣᨴᩥᩋᨶᩩᨸᩔᨶᩣᨸᩈᨦ᩠ᨣᩮᨸᩥ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸᩔᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨾᩪᩉᩅᩥᩈᨿᨲᩣᨿ ᨧᩔ ᨠᩣᨿ-ᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᩈᨾᩪᩉᩣᨿᩪᨸᩦᩊᨶᨲᩣᨿ ᨧ ᩋᩈᩩᨽᩣᨠᩣᩁᩔ “ᨠᩣᨿᩮ”ᨲᩥ ᩑᨠᩅᨧᨶᩴ, ᨲᨳᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨴᩥᩅᩥᨽᩣᨣᩮᨶ ᩋᨶᩮᨠᨽᩮᨴᨽᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩑᨠᨩ᩠ᨫᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨧᩥᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩅᨧᨶᩴ, ᩅᩮᨴᨶᩣ ᨸᨶ ᩈᩩᨡᩣᨴᩥᨽᩮᨴᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩋᨶᩩᨸᩔᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩅᩮᨴᨶᩣᩈᩪ”ᨲᩥ ᨻᩉᩩᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᨳᩮᩅ ᨧ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨸᩁᩮᩣᨸᨱ᩠ᨱᩣᩈᨽᩮᨴᩣ ᩋᨶᩩᨸᩔᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨧ ᩋᨶᩮᨠᨽᩮᨴᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᨲᩮᨸᩥ ᨻᩉᩩᩅᨧᨶᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᩅᨿᩅᩦᨣᩣᩉ-ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨵᩣᩅᨶ-ᩈᩣᩁᩣᨴᩣᨶᩣᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩩᨩᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩣᨿᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᨸᨧ᩠ᨧᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ, ᨲᩣᨶᩥ ᨧ ᨠᩮᩈᩣᨴᩦᩉᩥ, ᨠᩮᩈᩣᨴᩥᨠᩮ ᨧ ᨽᩪᨲᩩᨸᩣᨴᩣᨿᩁᩪᨸᩮᩉᩥ ᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩩᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨲᨳᩣ ᨶ ᨠᩣᨿᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨸᩣᩈᩣᨴᩣᨴᩥᨠᩣᩁᩣᩅᨿᩅᩈᨾᩪᩉᩮ ᩋᩅᨿᩅᩦᩅᩣᨴᩥᨶᩮᩣᨸᩥ ᩋᩅᨿᩅᩦᨣᩣᩉᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᨣᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨸᨶ ᨠᩮᩈᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨵᩣᩅᨶᩴ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩦᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨴᩥᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨵᩣᩅᨶᩮ ᨶᨣᩁᨶᩥᨴᩔᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨦ᩠ᨣᨸᨧ᩠ᨧᨦ᩠ᨣᩈᨾᩪᩉᩮᩣ, ᨠᩮᩈᩃᩮᩣᨾᩣᨴᩥᩈᨾᩪᩉᩮᩣ ᨽᩪᨲᩩᨸᩣᨴᩣᨿᩈᨾᩪᩉᩮᩣ ᨧ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᨾᩪᩉᩮ ᨲᨻ᩠ᨻᩥᨶᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᩣᨸᩥ ᨶᩣᨾ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨸᨣᩮᩅ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩋᩣᨴᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨠᩣᨿᩮᩣ ᩅᩣ...ᨸᩮ... ᨴᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩈᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨵᩩᩅᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᩅᩥᨧᩣᩁᩥ ᨸᨭᩥᩁᩪᨸᨲᩥ, ᩋᩅᨿᩅᩦ ᨸᨶ ᨠᩣᨿᨸᨭᩥᩁᩪᨸᨠᩮᩣ ᨸᨭᩥᩁᩪᨸᨠᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᨠᩥᩴ ᨠᩣᨿᩣᨴᩥᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᨳᩣᨽᩪᨲ...ᨸᩮ... ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨿᩴ ᨸᩔᨲᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᩅᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨸᩩᩁᩥᩈᨴᩔᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ? ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ, “ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨸᩔᩣᨾᩥ, ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᨸᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨸᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩈᩮᨶ “ᨿᩴ ᨸᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩔᨶᩮᨶ ᩅᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨿᩴ ᨸᩔᨲᩥ, ᨶ ᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ, ᨲᩴ ᩁᩪᨸᩣᨿᨲᨶᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩥᨸᩁᩦᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩅᩈᩮᨶ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨸᩁᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩁᩪᨸᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨲᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩉᩮᨲᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩅᩣ ᨲᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨲᩴ ᨶ ᨸᩔᨲᩦᨲᩥ ᨿᩴ ᩁᩪᨸᩣᨿᨲᨶᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨴᩦᩉᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ, ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨽᩪᨲᨲᩮᩣ ᨶ ᨸᩔᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨸᩔᩴ ᨻᨩ᩠ᨫᨲᩮᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩑᨲᩴ ᨾᨾ, ᩑᩈᩮᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩥ, ᩑᩈᩮᩣ ᨾᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᨶ ᨻᨩ᩠ᨫᨲᩥ᪨

ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᨸᩔᩦᨲᩥ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩈᨽᩣᩅᩣᨶᩩᨸᩔᩦ, ᩋᩈᩩᨽᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᩁᩣᨶᩩᨸᩔᩦ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥᩋᩣᩉ “ᨠᩣᨿᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨸᨳᩅᩦᨠᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᩈᩣᨴᩥᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩴ ᩅᨴᨲᩥ, ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨸᨳᩅᩦᨿᩮᩅ ᩅᩣ ᩋᨶᩮᨠᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩴ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᨣᨲᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨸᩁᩥᨿᨽᩣᩅᩮᨶ ᨧ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩴ ᩈᨾᩪᩉᩅᩈᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨸᩮᩣᨠᩣᨿᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨

ឲចំ កេហតព្ឋាស្សាតិ “អឋំ ឃយ”ត្តិ ឲចំ អត្ថត្តតិឃកាេចត អត្ថខាំលេហិ កេហតព្ឋាស្ស៉ ព្ឋកាតិ សត្តត្តំ អតុបស្សតាកាេរាតយ្បិ ចេសត កាឃាតុបស្សតំ ឌេស្សតំ “អបិចា”តិអាឌិ អារេទ្ធ៉ ពត្ថ អតិច្ចេតា អតុបស្សតីតិ ចតុសឃដ្ឋាតិកកាឃំ “អតិច្ច”ត្តិ អតុបស្សតិ, ឲចំ បស្សេត្តា ឲចំ ចស្ស អតិច្ចាកាេរយ្បិ អតុបស្សតីតិ ចុច្ចតិ៉ ពឆាក្ខពស្ស ចស្ស តិច្ចក្កាហស្ស េលេសាបិ ត េហាតីតិ ចុត្តំ “េតា តិច្ចេតា”តិ ពឆាេហស “តិច្ចសញ្ញំ បដហតី”តិ (បដិ៉ ម៉ ១៉១៥) ចុេត្តា៉ ឲត្ថ ច “អតិច្ចេតា ឲច អតុបស្សតី”តិ ឲច-កាេរា លុត្តតិទ្ធិេដ្ឋាតិ េពត តិចត្តិពយត្ថ ឌេស្សតំ “េតា តិច្ចេតា”តិ ចុត្តំ៉ ត េចត្ថ ទុក្ខេតា អតុបស្សតាឌិតិចត្តតយាសក្កិពត្ថំ បដិេឃាគិតិចត្តតបេត្តា ឲច-កាេស្ស, ដ្ឋបទិេឌសតាទុឡហត្តា ច ពាសំ៉

ទុក្ខេតា អតុបស្សតីតិអាឌីសុបិ ឲេសច តេឃា៉ អឃំ បត ចិេសេសា – អតិច្ចស្ស ទុក្ខត្តា ពេយច កាឃំ ទុក្ខេតា អតុបស្សតិ, ទុក្ខស្ស អតត្តត្តា អតត្តេតា អតុបស្សតិ៉ ឃស្មា បត ឃំ អតិច្ចំ ទុក្ខំ អតត្តា, ពំ អតភិតត្ថិពត្ថំ, ត ពត្ថ េទ្ជិពត្ថំ, ពស្មា ចុត្តំ “តិព្វិត្ថតិ េតា តត្ថតិ,ចិេទ្ជតិ េតា េទ្ជតី”តិ៉ េសា ឲចំ អេទ្ជេត្តា ទាគំ តិេទាេធតិ េតា សមុេធតិ, សមុធឃំ ត កេទាតីតិ អេត្ថា៉ ឲចំ បដិបេត្តា ច បដិតិស្សជ្ជតិ េតា អាឌិឃតិ៉ អឃម្បិអតិច្ចាឌិអតុបស្សតា ពឌក្កចេសត សឌ្ធិំ កាឃពត្តិស្សឃលត្ថាភិសង្ខាេទហិ កិេលសាតំ បទិច្ចជតេតា, សង្ខពេទាសឌស្សេតត ពព្វិបទីេព តិព្វាេត ពត្តិតតាឃ បក្ខត្ថតេតា “បទិច្ចាកបដិតិស្សេក្កា េចច បក្ខត្ថតបដិតិស្សេក្កា ចា”តិ ចុច្ចតិ, ពស្មា ពាឃ សមត្ថាកេតា កិក្ខ ចុត្តតេឃត កិេលេស ច បទិច្ចជតិ, តិព្វាេត ច បក្ខត្ថតិ , ពឆាក្ខេតា ច តិព្វត្តតចេសត កិេលេស ត អាឌិឃតិ, តាបិ អេទាសឌស្សិតាចេសត សង្ខពាទម្ភតិ៉ េពត ចុត្តំ “បដិតិស្សជ្ជតិ េតា អាឌិឃតី”តិ៉ ព្ឋកាតិស្ស ពាហិ អតុបស្សតាហិ េឃសំ ឆម្មាតំ បហាតំ េហាតិ, ពំ ឌេស្សតំ “េសា ពំ អតិច្ចេតា អតុបស្សេត្តា តិច្ចសញ្ញំ បដហតី”តិ៉ ពត្ថ តិច្ចសញ្ញាត្តិ “សង្ខាទា តិច្ចា”តិ ឲចំ បចត្តចិបទីតសញ្ញ៉ ឌិដ្ឋិចិត្តចិបល្លាសបហាតមុេលេតច សញ្ញាចិបល្លាសប្បហាតត្តិ សញ្ញាកហណំ, សញ្ញាសីេសត ចា េពសម្បិ កហណំ ឌដ្ឋព្វំ៉ តត្ថិត្តិ សប្បីតិកពហណ្យាេសសំ ចុត្តតេឃេមច៉

ចិហេទតីតិ ព្ឋមិតា កាឃាតុបស្សតាសមដ្ឋិេតា ព្ឋទិឃាបឆចិហាេទា ចុេត្តាតិ អាហ “ព្ឋទិឃតី”តិ ព្ឋទិឃាបឆំ បចេត្តតីតិ អេត្ថា៉ អាេទម្ភណេលាចេសត អភិព្យាបតេតា “តីសុ តេចស្វ”តិ ចុត្តំ, ដ្ឋប្បជ្ជតចេសត បត កិេលសា បទិត្តក្ខមកា ឲចាតិ៉ ឃឌិបិ កិេលសាតំ បហាតំ អាពាបតត្តិ ពំ សម្មាឌិដ្ឋិអាឌីតម្បិ អេត្ថច, អាពាប-សេទ្ធា បត ចិទិេឃេឃច តិទុឡ្ឋេហាតិ ចុត្តំ “ចិទិឃេស្សតំ តាម”ត្តិ៉ អឆ ចា បដិបក្ខបហាេត សម្ឋឃុត្តឆម្មាតំ អត្តស្សហតចេសត បចត្តមាតស្ស ចិទិឃស្ស សាតិសឃំ ពកាពាបតត្តិ ចិទិឃេមច ពឆា ចុច្ចតិ, ត អេញ្ញ ឆម្មា៉ អាពាបីតិ ចាឃមីកាេទា បសំសាឃ, អតិសឃស្ស ចា ឌីបេកាតិ អាពាបីកហេណត សម្មប្បធាតសមដ្ឋិតំ ឌេស្សតិ៉ សម្មា, សមត្ថេតា, សាមច្ចា បឌាតេត្តា សម្បជាេតា, អសម្មិស្សេតា ចចត្ថាេត អញ្ញាឆម្មាតុបស្សិតាភាេចត សម្មា អចិបទីតំ, សព្វាកាេរបឌាតេតត សមត្ថេតា, ដ្ឋបទូបរិ ចិេសសាចហភាេចត បចត្តិឃា សមំ បឌាតេត្តាតិ អេត្ថា៉ ឃឌិ បញ្ញាឃ អតុបស្សតិ, កធំ សតិបដ្ឋាតតាតិ អាហ “ត ហិ”តិអាឌិ៉ សព្វត្ថិកត្តិ សព្វត្ថ កចំ សព្វត្ថ លីេត ដ្ឋទ្ធេព ច ចិេត្ត ព្ឋន្ធិពព្វត្តា, សព្វ ចា លីេត ដ្ឋទ្ធេព ច ភាេចតព្វា េពាឌ្ជម្ពា អត្ថិកា ឲតាឃាតិ សព្វត្ថិកា៉ សតិឃា លទ្ធូបកាទាឃ ឲច បញ្ញាឃ ឲត្ថ ឃឆាចុេត្ត កាេឃ កម្មដ្ឋាតិេកា កិក្ខុ កាឃាតុបស្សី ចិហេទតិ៉ អេត្តាសេទ្ធបិ អេត្តា ឋ្ឋលីឃេតា, េកាសជ្ជត្តិ អេត្ថា៉ ដ្ឋបិឃបទិក្កេហតិ ឲត្ថ សីលចិេសាឆតាឌិ កណតាឌិ ដ្ឋក្កហេកាសល្លាឌិ ច ដ្ឋបិេឃា, ពព្វិបទិឃាឃេតា អតុបិេឃា េចឌិពេព្វា៉ ឃស្មា ច ដ្ឋបដ្ឋិពស្សតិ ឃឆាចុទិត្តាបាឃំ ត បទិច្ចជតិ, អតុបិឃច្ចា ត ដ្ឋបាឌិឃតិ, ពស្មា ចុត្តំ

“ឃុដ្ឋស្សាតិ...បេ... អរហត្តេនហោតី”តិ។ តេនាតិ រូបារូបាវចរានំ បរិក្កមបរិច្ឆេទេសុ អបរិច្ឆាកាបរិក្កមេសុ ច អរហត្តមគ្គេន អស្ស យោគិនោ។

យស្មា សតិវេបេច្ឆ សតិបដ្ឋានំ ហុត្វា, តស្មាស្ស សម្មសុត្តា ឧប្បា ចិរិយានយោ អក្កត្តិ អាហ “សម្មយោគក្ខញាស្ស ជេស្សត្វា”តិ។ អក្ក-សន្ធា ចេច្ឆ ការលបរិយាយោ ដង្គដ្ឋា, សតិក្កហលោតេច ចេច្ឆ សយាធិស្សតិ ពហលំ ដង្គញ្ញំ តស្សា សយាធិល្លន្តេ សក្កហិតត្តា។ យស្មា ចា សតិសីវេសតាឃំ ឆេសតា។ ត ហិ ពោចលិយ សតិយា ពិលេសប្បហានំ ហោតិ, តិជ្ជាតាធិពេយា ចា, ត ច ពោចលិ សតិ បចត្តតិ, តស្មាស្ស ញាតឆេសតាឃំ សចិតក្កាឌិចចតស្ស ចិយ សម្មយោគក្ខស្សតតាតិ អក្ក-សន្ធស្ស អចយចបរិយាយតា ដង្គដ្ឋា។ បហាតក្កត្តិ “ចិចិច្ឆេច ពារេយហី”តិអាឌីសុ (ឌី. និ. ១.១១៩; ម. និ. ១.១លិ១, ១៥ប័លី; សំ. និ. ១.១៥៩; អ. និ. ៣.១១៦; បារា. ១១) ចិយ បហាតញ្ញក្កំ ជេស្សតំ។ យស្មា ឲត្ត លេពិយបេក្កា អធិប្បេតោ, ត លោក្កត្តរបេក្កា, តស្មា បុត្តកាពិយមេច ចិតឃំ ជេស្សន្តោ “តជក្កចិតយេត ចា ចិល្លក្ខតចិតយេត ចា”តិ អាហ។ តេសំ ធម្មាតត្តិ ចេជតាឌិធម្មានំ។ តេសម្បិតត្វ អតធិប្បេតត្តា “អត្វឌ្ឍារតយេតេតំ ហុត្វា”ត្តិ ហុត្វា។

អចិរេសេសេត ខ្ចីហិបិ តីចរលប្បហានំ ហុត្តត្តិ ពត្វា បុត ឲពេពេត ហុត្វំ បហាតចិរេសំ ជេស្សតំ “ចិរេសេសតា”តិ អាហ។ អឆ ចា “ចិរេតឃ្យ តីចរលាតី”តិ អចត្វា អភិជ្ឈាទោមនស្សចចតស្ស បរយោឌតំ ជេស្សន្តោ “ចិរេសេសតា”តិអាឌិមាហ។ ពាយាតុបស្សតាកាចតាយ ហិ ក្ខនុចិបច្ចិតីពាតំ អតុទោធាឌីតំ បហាតំ ជស្សតំ ឲតស្ស បរយោឌតត្តិ។ ពាយសម្បត្តិម្ភលកស្សាតិ ទ្ទប-ពាល-យោឌ្ឋតាទោក្យាឌិ-សរិរសម្បជា-តិមិត្តស្ស។ ហុត្តចិបរិយាយតោ ពាយចិបត្តិម្ភលពោ ចិទោរាធា ចេឌិតព្វោ។ ពាយកាចតាយាតិ ពាយាតុបស្សតាកាចតាយ។ សា ហិ ឮឆ “ពាយកាចតា”តិ អធិប្បេតា។ តេតាតិ អតុទោធាឌិប្បហាតចចតេត។ យោកាតុការចោ ហីតិអាឌិ ហុត្តស្សចត្វស្ស បិពេដពរលំ។

សតិសម្បជេញ្ញតាតិ អតិសម្បជញ្ញក្កហលេត។ សព្ពត្ថិពពដ្ឋានត្តិ ឮធ្វាតុស្សតិ មេត្តា មរលស្សតិ អសុភភាចតា ច។ ឮជព្យាចតុក្កំ យោពិតា បរិហរិយមានំ “សព្ពត្ថិពពដ្ឋាន”ត្តិ ហុច្ចតិ អតិសម្បជញ្ញាពលេត អចិឆ្លិត្តស្ស តស្ស បរិហរិតព្ពត្តា, សតិយា ចា សមេឆា ហុទេត្វា តស្សា សយាឆ្ឈិល្លន្តេត សក្កហិតត្តា។

តេតាតិ សង្គហំ អតាឌិយិត្វា ភាចត្វស្សេច ចិភឌតចសេត បចេត្វត ចិភក្កបិជេត សហ។ អដ្ឋពធាតយោតិ សង្គត្វស្សបិ ចិចរលចសេត យឆារហំ ហុទេត្វា អត្វសំចណ្ហតាតយោ។ យឆា សំសត្តីតិ យឆា អត្វតោ អធិប្បាយតោ ច អចិលេលិមេត្តា អញ្ញាជត្វ សំសត្តិ សមេតិ, ឲចំ ចេឌិតព្វោ។

ចេជតាឌីតំបុត ចចតេតិ ឲត្វ តិស្សយបច្ចយភាចចសេត ចិត្តធម្មានំ ចេជតាសត្តិស្សិតត្តា បញ្ចាចោពារភចេ អទ្ទបធម្មានំ ទ្ទបបដិពន្ធហុត្តិតោ ច ចេជតាយ ពាយាឌិអតុបស្សតាបសង្គេបិ អាបេត្តុ តជសម្ពិស្សតោ ចចត្វាតជស្សតត្វំ ឈតចិតិត្តកោពាឌិជស្សតត្វញ្ញ ក្ខតិយចេជតាពហលំ។ តេត ត ចេជតាឃំ ពាយាតុបស្សី, ចិត្តធម្មាតុបស្សី ចា, អឆ ខោ ចេជតាតុបស្សីយេចាតិ ចេជតាសង្គាទេត ចត្វសិ

ទេចឥតាតុបស្សតាការេស្សេច ឥស្សេតេត អសមុិស្សេតោ ចចត្តាតំ ឥស្សិតំ ហោតិ។ តថា “យស្មិំ សមយេ សុខា ទេចឥតា, ត តស្មិំ សមយេ ទុក្ខា អទុក្ខមសុខា ចា ទេចឥតា។ យស្មិំ ចា បត សមយេ ទុក្ខា អទុក្ខមសុខា ចា ទេចឥតា, ត តស្មិំ សមយេ ឡុតទោ ទេចឥតា”តិ

ទេចឥតាកាចសាយទេន្តា អដ្ឋត្វា តំ តំ ទេចឥតំ ចិតិត្ឋខិត្វា ឥស្សេតេត ឈតចិតិត្ឋខារេកា ឆុចកាចចិទេចកោ ឥស្សិតោ ហោតិ។ តេត តាសំ

ឍឈយត្តាចដ្ឋាតឥស្សេតេត អតិច្ចតាយ តតោ ឲុច ទុក្ខតាយ អតត្តតាយ ច ឥស្សតំ ចិកាចិតំ ហោតិ។ ឈតចិតិត្ឋខាកាឌីតិ អាឌិ-សទ្ទេត

អយមុំ អត្ថោ ទេចឌីតទេត្តា។ អយតោ្យទេចឥតាយំ ទេចឥតាតុបស្សីយេច, ត អញ្ញាឆម្មាតុបស្សី។ កំ ទុត្តំ ហោតិ – យថា តាយ ឆាទេលិ

អមលិសកាទេចបិ ដ្ឋកាត្យញ្ញាត្យអទេកា មលិអាកាទាតុបស្សី ហោតិ, ត ឲុចមយំ ឌិតិទមលិទេយបិ ទេចឥយិតេ, បទេកាច ឡុតទស្មិំ

មត្ថញ្ញាកាទាតុបស្សី, អឆ ទោ ឍឈកដ្ឋទតាយ អចសចត្តិតាយ កិទេលសាសុចិបក្ឈូទឈតាយ ច អតិច្ចអតត្តអសុកាកាទាតុបស្សី,

ចិបទិណាមទុក្ខតាយ សង្ខារទុក្ខតាយ ច ចិទេសសតោ ទុក្ខាតុបស្សីយេចាតិ ទុត្តំ ហោតិ។ ឲុចំ ចិត្តឆម្មេសុបិ យថាទហំ បុត ចចទេត

បទេយាឌតំ ចត្តព្ពំ។ “ទោចលំ បតិឆា”តិអាឌីតា ឡុឆ ‘ឲុត្តកំ ទេចឌីតព្ពា”ត្តិ ទេចឌីតព្ពបទិច្ឆេទំ ឥស្សេតិ។ ឲស តយោតិ ឡុមិតា យថា ចិត្តំ

ឆម្មា ច អតុបស្សិតព្ពា, តថា តាតិ អតុបស្សតេត្តា “ចិត្តេ ចិត្តាតុបស្សី, ឆម្មេសុ ឆម្មាតុបស្សី”តិ ទេចឌីតព្ពាតិ ឡុមយត្ថំ អតិឌិសតិ។

យោសុចំ ទុក្ខតោ អដ្ឋាតិ យោ កិច្ច សុខទេចឥតំ ចិបទិណាមទុក្ខតាយ “ទុក្ខ”ត្តិ បញ្ញាចក្ខុតា អដ្ឋក្ខិ។ ទុក្ខមដ្ឋក្ខិ សល្លតោតិ ទុក្ខទេចឥតំ

បីឡាអាឌតតោ អត្តោតុឥតតោ ទុត្តិហទណតោ ច សល្លត្តិ អដ្ឋក្ខិ បស្សិ។ អទុក្ខមសុខត្តិ ដ្ឋបេក្ខាទេចឥតំ។ សត្តត្តិ សុខទុក្ខាតិ ចិយ

អទោាត្យអាទិកតាយ បច្ចយចទេសត ចុបសត្តសកាចតាយ ច សត្តំ។ អតិច្ចទោតិ ហុត្វា អកាចទោ ដ្ឋឥយព្ពាយចត្តទោ

តាចកាលិកទោតិច្ចបដិទេក្ខបទោ ច “អតិច្ច”ត្តិ យោ អដ្ឋក្ខិ។ ស ទេ សម្មទ្ទសោ កិច្ច ឲកំសេត បទិញ្ញត្តំ ចា ទេចឥតាយ សម្មា បស្សតោកាតិ

អត្ថោ។

ទុក្ខាតិបីតិ សង្ខារទុក្ខតាយ ទុក្ខា ឡុតិបិ។ សត្តំ តំ ទុក្ខស្មិត្តិ សត្តំ តំ ទេចឥយិតំ ទុក្ខស្មិំ អត្តោកាឆំ បទិយាបត្តំ ចតាមិ

សង្ខារទុក្ខតាតតិចត្តតោ។ សុខទុក្ខទោតាបិ ចាតិ សុខាឌីតំ ឌិតិចិបទិណាមញ្ញាណសុខតាយ ចិបទិណាមឌិតិអញ្ញាណទុក្ខតាយ ច ទុត្តត្តា

តិទេស្សាបិ សុខទោ, តិទេស្សាបិ ច ទុក្ខទោ អតុបស្សិតព្ពាតិ អត្ថោ។ ទុបិឌិ-អាទេម្មណលត្តាឌិ-អធិបតិ-ឆាណាឌិ-សហឌាត- កាយាចចទាឌិ-

ក្ខុមិតាតត្តភេឥាតំ កុសលិកុសល-តំចិបាកកិទិយា-តាតត្តាឌិភេឥាតត្តា, អាឌិ-សទ្ទេត សង្ខាទិកាសង្ខាទិកស-ចត្តកាចត្តកាឌិ-

តាតត្តភេឥាតត្តា ចទេសតាតិ យោទេឌតព្ពំ។ សុញ្ញាតឆម្មស្សាតិ “ឆម្មា ហោត្តិ”តិអាឌីតា (ឆ។ ស។ ១២១) សុញ្ញាតចាទេទ

អាកាតសុញ្ញាតសកាចស្ស ចទេសត។ “កាមច្ឆទ្តា”តិអាឌីតា បុទេក្ខា បហីតត្តា បុត បហាតំ ត ចត្តព្ពាត្តិ ទោឥតំ ឥស្សេតិ, មក្ខចិត្តក្ខទេណ ចា

ឲកត្ត បហីតំ សត្តត្ត បហីតមេច ហោតីតិ ចិស្សុំ ចិស្សុំ ត ចត្តព្ពាត្តិ។ តត្ត បុទិមាយ ទោឥតាយ តាតាបុក្ខលបទិហាទោ, បច្ឆិមាយ

តាតាចិត្តក្ខលិកបទិហាទោ។ លោកិយកាចតាយ ហិ កាទេយ បហីតំ ត ទេចឥតាឌីសុ បហីតំ ហោតិ យឌិបិ ត បចទេត្តយ្យ, ត

បដិបក្ខកាចតាយ តត្ត សា អកិញ្ញាទោាមតស្សស្ស អប្បចត្តិ ហោតីតិ បុត តប្បហាតំ ចត្តព្ពមេចាតិ។ ឲកត្ត បហីតំ សេសេសុបិ បហីតំ

ហោតីតិ មក្ខសតិបដ្ឋាតកាចតំ, លោកិយកាចតាយ ចា សត្តត្ត អប្បចត្តិមត្តំ សន្ធាយ ទុត្តំ។ “បច្ចាបិ ឍត្តា លោកេកា”តិ ហិ ចិកទេក្ខ (ចិក។

៦៩៦, ៦៩៩, ៦៩៩, ៦៧៦) ចត្វាសុបិ ឆាទេតសុ ទុត្តត្តិ។

ឧទ្ទេសវារវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សមត្តា។

កាយានុបស្សនាវណ្ណនា

អានាបានបព្វវណ្ណនា

១០៧។ ពាហិរកេសុបិ ឥតោ ឯកទេសស្ស សម្ភវតោ សព្វប្បការគ្គហណំ កតំ “សព្វប្បការកាយានុបស្សនានិព្វត្តកស្សា”តិ។ តេន យេ ឥមេ អានាបានបព្វាទិវសេន អាគតា ចុទ្ទសប្បការា, តទន្តោគធា ច អញ្ញត្ថាទិអនុបស្សនា បការា, តថា កាយគតាសតិសុត្តេ (ម។ និ។ ៣.១៥៣) វុត្តា កេសាទិវណ្ណសណ្ឋានកសិណារម្មណចតុក្កជ្ឈានប្បការា, លោកិយាទិប្បការា ច, តេ សព្វេបិ អនវសេសតោ សង្គណ្ហាតិ។ ឥមេ ច បការា ឥមស្មិំយេវ សាសនេ, ន ឥតោ ពហិទ្ធាតិ វុត្តំ “សព្វប្បការ…បេ… បដិសេធនោ ចា”តិ។ តត្ថ តថាភាវបដិសេធនោតិ សព្វប្បការកាយានុបស្សនានិព្វត្តកស្ស បុគ្គលស្ស អញ្ញសាសនស្ស និស្សយភាវបដិសេធនោ។ ឯតេន “ឥធ, ភិក្ខវេ”តិ ឯត្ថ ឥធ-សទ្ទោ អន្តោគធឯវសទ្ទត្ថោតិ ទស្សេតិ។ សន្តិ ហិ ឯកបទានិបិ សាវធារណានិ យថា “វាយុភក្ខោ”តិ (ទី។ និ។ ដី។ ៣.៣៧៣)។ តេនាហ “ឥធេវ សមណោ”តិអាទិ។ បរិបុណ្ណសមណករណធម្មោ ហិ សោ, យោ សព្វប្បការកាយានុបស្សនានិព្វត្តកោ។ បរប្បវាទាតិ បរេសំ អញ្ញតិត្ថិយានំ នានប្បការា វាទា តិត្ថាយតនានិ។

អរញ្ញាទិកេសុ ច ភាវនានុរូបសេនាសនំ ទស្សេតុំ “ឥមស្ស ហិ”តិអាទិ វុត្តំ។ ទុទ្ទមោ ទមថំ អនុបគតោ គោណោ កូដគោណោ។ ទោហនកាលេ យថា ថនេហិ អនវសេសតោ ខីរំ ន បគ្ឃរតិ, ឯវំ ទោហបដិពន្ធិនី កូដធេនុ។ រូបសទ្ទាទិកេ បដិច្ច ឧប្បជ្ជនកអស្សាទោ រូបារម្មណាទិរសោ។ បុព្វេ អាចិណ្ណារម្មណន្តិ បព្វជ្ជាតោ បុព្វេ, អនាទិមតិ វា សំសារេ បរិចិតារម្មណំ។

និពន្ធេយ្យាតិ ពន្ធេយ្យ។ សតិយាតិ សម្មទេវ កម្មដ្ឋានស្ស សល្លក្ខណវសេន បវត្តាយ សតិយា។ អារម្មណេតិ កម្មដ្ឋានារម្មណេ។ ទឡ្ហន្តិ ថិរំ, យថា សតោការិស្ស ឧបចារប្បនាភេទោ សមាធិ ពុជ្ឈតិ, តថា ថាមគតំ កត្វាតិ អត្ថោ។

វិសេសាធិគមទិដ្ឋធម្មសុខវិហារបទដ្ឋានន្តិ សព្វេសំ ពុទ្ធានំ, ឯកច្ចានំ បច្ចេកពុទ្ធានំ, ពុទ្ធសាវកានញ្ច វិសេសាធិគមស្ស, អញ្ញេសំ កម្មដ្ឋានេន អធិគតវិសេសានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារស្ស ច បទដ្ឋានភូតំ។ វត្ថុវិជ្ជាចរិយោ វិយ ភគវា យោគីនំ អនុរូបនិវាសដ្ឋានុបទិសនតោ។ ភិក្ខុ ទីបិសទិសោ អរញ្ញេ ឯកាកី វិហរិត្វា បដិបក្ខនិម្មថនេន ឥច្ឆិតត្ថសាធនតោ។ ផលមុត្តមន្តិ សាមញ្ញផលំ សន្ធាយាហ។ បរក្កមជវយោគ្គភូមិន្តិ ភាវនុស្សាហជវស្ស យោគ្គករណភូមិភូតំ។

អស្សាសបស្សាសានំ វសេន និក្ខេតោតិ អស្សាសបស្សាសានំ ទីឃរស្សតាបជានន-សព្វកាយបដិសំវេទន-ឱឡារិកោឡារិកបដិប្បស្សម្ភនវសេន ភាវនានុយោគំ និក្ខេតោ, តថាភូតោ វា ហុត្វា តិស្សា និក្ខា បវត្តយតោ។

អស្សាសបស្សាសនិមិត្តេតិ អស្សាសបស្សាសន្និស្សយេន ឧបដ្ឋិតបដិភាគនិមិត្តេ។ អស្សាសបស្សាសេ បរិគ្គណ្ហាតិ រូបមុខេន វិបស្សនំ អភិនិវិសន្តោ, យោ "អស្សាសបស្សាសកម្មិកោ"តិ វុត្តោ។ ឈានង្គានិ បរិគ្គណ្ហាតិ អរូបមុខេន វិបស្សនំ អភិនិវិសន្តោ។ វត្ថុ នាម ករជកាយោ ចិត្តចេតសិកានំ បវត្តិដ្ឋានភាវតោ។ អញ្ញោ សត្តោ វា បុគ្គលោ វា នត្ថីតិ វិសុទ្ធទិដ្ឋិ "នយិទំ ធម្មមត្តំ ន អហេតុកំ, នាបិ ឥស្សរាទិវិសមហេតុកំ, អថ ខោ អវិជ្ជាទីហិ ឯវ សហេតុក"ន្តិ អទ្ធត្តយេបិ កង្ខាវិតរណេន វិតិណ្ណកង្ខោ "យំ កិញ្ចិ រូប"ន្តិអាទិនា (ម. និ. ១.២៤១; ម. និ. ២.១១២; ម. និ. ២.៨៩; អ. និ. ៣.១៨១; បដិ. ម. ១.៣៨) កលាបសម្មសនេន តិលក្ខណំ អារោបេត្វា ឧទយព្ពយានុបស្សនាទិវសេន វិបស្សនំ វឌ្ឍេន្តោ អនុក្កមេន មគ្គបដិបាទិយា។

បរស្ស វា អស្សាសបស្សាសកាយេតិ ឥទំ សម្មសនចារវសេនាយំ បិណ្ឌា បវត្តាតិ កត្វា វុត្តំ, សមថវសេន បន បរស្ស អស្សាសបស្សាសកាយេ អប្បនានិមិត្តុប្បត្តិ ឯវ នត្ថីតិ។ ទ្វយំ ឯកជ្ឈំ ន លព្ភតីតិ "អជ្ឈត្តំ, ពហិទ្ធា"តិ ច វុត្តំ ទ្វយំ ធម្មទ្វយឈដិតំ ឯកតោ អារម្មណភាវេន ន លព្ភតិ។

សមុទេតិ ឯតស្មាតិ សមុទយោ, សោ ឯវ ការណដ្ឋេន ធម្មោតិ សមុទយធម្មោ, អស្សាសបស្សាសានំ បវត្តិហេតុករជកាយាទិ។ តស្ស អនុបស្សនសីលោ សមុទយធម្មានុបស្សី។ តំ បន សមុទយធម្មំ ឧបមាមុខេន ទស្សេតុំ "យថា នាមា"តិអាទិមាហ។ តត្ថ ភស្តន្តិ ទុតិ។ គគ្គរនាឡិន្តិ ឧក្កាបនាឡិំ។ តេតិ ករជកាយាទិកេ។ យថា អស្សាសបស្សាសកាយោ ករជកាយាទិសម្ពន្ធី ផលភាវេន, ឯវំ តេបិ អស្សាសបស្សាសកាយសម្ពន្ធិនោ ហេតុភាវេនាតិ "សមុទយធម្មា កាយស្មិ"ន្តិ វត្តព្ពតំ លភន្តីតិ វុត្តំ "សមុទយ...បេ... វុច្ចតី"តិ។ បកតិវាទី វា ធម្ម-សទ្ទោ "ជាតិធម្មាន"ន្តិអាទីសុ (ម. និ. ១.១២១; ម. និ. ២.២៧២; បដិ. ម. ១.២២) វិយាតិ កាយស្ស បច្ចយសមវាយេ ឧប្បជ្ជនបកតិកានុបស្សី "សមុទយធម្មានុបស្សី"តិ វុត្តោ។ តេនាហ – "ករជកាយញ្ចា"តិអាទិ។ ឯវញ្ច កត្វា កាយស្មិន្តិ ភុម្មវចនញ្ច សមត្ថិតំ ហោតិ។ វយធម្មានុបស្សីតិ ឯត្ថ អហេតុកត្តេបិ វិនាសស្ស យេសំ ហេតុធម្មានំ អភាវេ យំ ន ហោតិ, តទភាវោ តស្ស អភាវស្ស ហេតុ វិយ វោហរីយតីតិ ឧបចារតោ ករជកាយាទិអភាវោ អស្សាសបស្សាសកាយស្ស វយការណំ វុត្តោ។ តេនាហ "យថា ភស្តាយា"តិអាទិ។ អយំ តាវេត្ថ បឋមវិកប្បវសេន អត្ថវិភាវនា។ ទុតិយវិកប្បវសេន បន ឧបចារេន វិនាយេវ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធានុបស្សនា វិយ ភិន្នវត្ថុវិសយតាយ សមុទយវយធម្មានុបស្សនាបិ ឯកកាលេ ន លព្ភតីតិ អាហ "កាលេន សមុទយំ កាលេន វយំ អនុបស្សន្តោ"តិ។

អត្ថិ កាយោតិ ឯវ-សទ្ទោ លុត្តនិទ្ទិដ្ឋោតិ "កាយោវ អត្ថី"តិ វត្វា អវធារណេន និវត្តិតំ ទស្សេន្តោ "ន សត្តោ"តិអាទិមាហ។ តស្សត្ថោ – យោ រូបាទីសុ សត្តវិសត្តតាយ បរេសញ្ញា សញ្ញាបនេន, សត្តគុណយោគតោ វា "សត្តោ"តិ បរេហិ បរិកប្បិតោ។ តស្ស សត្តនិកាយស្ស បូរណតោ ច ចវនុបបជ្ជនធម្មតាយ គលនតោ ច "បុគ្គលោ"តិ។ ថីយតិ សំហញ្ញតិ ឯត្ថ គព្ភោតិ "ឥត្ថី"តិ។ បុរិ បុរេ ភារេ សេតិ បវត្តតីតិ "បុរិសោ"តិ។ អាហិតោ អហំមានោ ឯត្ថាតិ "អត្តា"តិ, អត្តនោ សន្តកភាវេន "អត្តនិយ"ន្តិ។ បរោ ន ហោតីតិ កត្វា "អហ"ន្តិ, មម សន្តកន្តិ កត្វា "មម"ន្តិ។ វុត្តប្បការវិនិមុត្តោ អញ្ញោតិ កត្វា "កោចី"តិ, តស្ស សន្តកភាវេន "កស្សចី"តិ បរិកប្បេតព្វោ កោចិ នត្ថិ, កេវលំ កាយោ ឯវ អត្ថីតិ អត្តត្តនិយសុញ្ញតមេវ កាយស្ស វិភាវេតិ។ ឯវន្តិ "កាយោវ អត្ថី"តិអាទិនា

ចុត្តប្បការេន ចោភាលបយាលតូ្វាយាតិ កាយាតុបយ្សតាចោភាលបទំ បយាលំ បិបតតូ្វាយ៑ ឃតិបយាលតូ្វាយាតិ កាយបរិក្កាហិកឃតិបចត្តំ ឃតិបទំ បយាលំ បិបតតូ្វាយ៑ ព្ចូយឃ្ស ហិ ចុត្តតរយេត “អត្ថិ ការយោ”តិ អបរាបរុប្បត្តិចរឃេត បត្ថុបដ្ឋិតា ឃតិ កិរយ្យារេឃា យត្តាយ តត្ថ ចោភាលឃ្ស ឃតិយា ច បរិគ្គ្រហតាយ រោហាតិ៑ រតតាហ “ឃតិឃយ្យុដ្ឋានំ ចដ្ឋតូ្វាយា”តិ៑

ព្ចូយិឃ្សា កាចតាយ តល្យាឌិដ្ឋិកាហានំ ហ្គុបដិបក្ខតូ្វា ចុត្តំ “តល្យា…រប… ចិហរតី”តិ៑ តចាក្ខុតោ ច ទលិរេក កិច្ចំ “អហ”ត្តិ ចា “យយ”ត្តិ ចា ករហតត្តំ ត បឃ្សតិ, ក្យុតោ ករល្យាឃ្យ្យ៑ រតតាហ “ត ច កិច្ចំ”តិអាឌិ៑ ៦ចយ្យិតិ ៦ត្ត បិ-ឃធ្ធោ រហដ្ឋោ តិដ្ឋឹឃ្ស តាឌិឃឃ្ស អត្តឃ្ស អកាចតោ អចុត្តឃយុទ្ធយតូ្វាតិ ចឃ្ស្យេត្តា “ហ្គុបរិ អត្ថំ ហ្គុបិចាយា”តិ អាហ៑ “៦ច”ត្តិ បត តិដ្ឋិដ្ឋាការឃ្ស បទ្ធាយឃំ តិកាយតចរឃេត កាតត្តិ អាហ “ព្ចូយិតា បត…រប… ចឃ្សតី”តិ៑ បុគ្គាកាកឃតិបដ្ឋាតឃ្ស ព្ចូសាឌិរប្យតត្តា ចុត្តំ “ឃតិ ចុក្ខឃទ្ធ”ត្តិ៑ ឃា បត ឃតិ យឃ្វំ អត្តការេច, តឃ្ស ឃយុដ្ឋាបិកា តល្យា តឃ្សាបិ ឃយុដ្ឋាបិកា ៦ច តាយ រហាតិ តឥការេច អកាចតោតិ អាហ “តឃ្សា ឃយុដ្ឋាបិកា បុរិយតល្យា”តិ៑ អប្យចត្តិតិ អប្យចត្តិតិយិត្តំ, ត បចត្តតិ ៦ត្តាតិ ចា អប្យចត្តិ៑ ចត្យឃទ្ធចរឃតាតិ ចត្យឃទ្ធកយុដ្ឋាតចរេត៑ ហ្គឃ្សក្កិតូ្វាតិ ចិឃុឌ្ឋិបរយ្យោរាយ អាទុហិតូ្វា, កាចតំ ហ្គុបរិ រតតូ្វាតិ អតេ្វា៑ តិឃ្យាតយុខត្តិ ចដ្ឋទុក្ខតោ តិឃ្សរល្យាបិរេយា៑

អាតាបាិតបត្តចល្អតា តិដ្ឋិតា៑

ព្ចូរិយាបចបត្តចល្អតា

១០ប៑ព្ចូរិយាបចចរឃេតាតិ ព្ចូរិយតំ ព្ចូរិយា, កិរិយា, ព្ចូឆ បត កាយិកបរយាគេកា រចឌិតរត្ថោ៑ ព្ចូរិយាតំ បថោ បចត្តិយក្កោតិ ព្ចូរិយាបចោ, កយតាឌិឃរីរាចតូ្វា៑ កច្ឆត្តោ ចា ហិ ឃតោ្វា ការយេត កតូ្តត្តាកិរិយំ ករេយ្យ ចិរតោ ចា តិឃិត្តោ ចា តិបត្តោ ចាតិ៑ រតឃំ ចរឃេត, ព្ចូរិយាបចចិការកាតាតិ អតេ្វា៑ បុត ចបទត្តិ បុត ច អបទំ, យចាចុត្តអាតាបាិតកយុដ្ឋាតតោ កិរយ្យាបិ អត្ថា កាយាតុបឃ្សតាកយុដ្ឋានំ ករចយិ, ឃុលាចាតិ ចា អឌិប្យារយា៑ កច្ឆត្តោ ចាតិអាឌិ កយតាឌិយត្តខាតតឃ្ស កយតាឌិកតចិរឃឃខាតតឃ្ស ច ឃាឆារលចចតំ៑ តត្ថ កយតាឌិយត្តខាតតំ ព្ចូឆ តាឌិរប្យតំ, កយតាឌិកតចិរឃឃខាតតំ បត អឌិរប្យតត្តិ តំ ចិកឌិតូ្វា ចឃ្សត្តំ “តត្ថ កាយ”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៑ ឃត្តុបលឌ្ឋិត្តិ ឃតោ្វា អត្ថិតិ ហ្គុបលឌ្ឋិ ឃត្តក្កាហំ ត ឌហតិ ត បរិច្ចឌតិ “អហំ កច្ឆាមិ, យយ កយត”ត្តិ កាហឃត្តាចរតោ៑ តរតោ ៦ច អត្តឃត្តា “អត្ថិ អត្តា ការរកោ ររចឥរកោ”តិ ៦ចំ បចត្តំ ចិបរិតឃត្តា ត ហ្គ្ល្លារឌតិ តាបរេតិ អបដិបក្ខកាចតោ, អតតគ្គ្រហតរតោ ចា៑ ៦ចំ ក្វតឃ្ស ចឃ្ស ក្យុតោ កយុដ្ឋាតាឌិការេចាតិ អាហ “កយុដ្ឋានំ ចា ឃតិបដ្ឋាតកាចតា ចា ត រហាតី”តិ៑ ព្ចូយឃ្ស បតាតិអាឌិឃុក្ខបក្ខឃ្ស ចុត្តចិបរិយារយេត អតេ្វា រចឌិតរត្ថោ៑ តរយច ហិ អត្ថំ ចិចរិតំ “ព្ចូធំ ហិ”តិអាឌិ ចុត្តំ៑ តត្ថ រកា កច្ឆតីតិ កយតកិរិយាយ កត្តុឃុច្ឆា, ឃា កត្តុកាចចិឃិដ្ឋអត្តបដិក្ខេបត្តា ឆយ្យយត្តរឃ្យេច កយតឃិដ្ឋិឃ្ស្យតតោ៑ កឃ្ស កយតត្តិ អកត្តុតាចិឃិដ្ឋអត្តក្កាហបដិក្ខេបតូ្វា៑ កិការលាតិ បត បដិក្ខិត្តកត្តុកាយ កយតកិរិយាយ អចិបរិតការលឃុច្ឆា “កយតត្តិ អត្តា យតឃា ឃំឃុដ្ឋតិ, យតោ ព្ចូគ្គិយេហិ, ព្ចូគ្គិយាតំ អតេ្វា”តិ ៦ចយាឌិកយតការលបដិក្ខេបតតោ៑ រតតាហ “តត្ថ”តិអាឌិ៑

ត ខោចិ សត្តោ ចា បុក្កលោ ចា កច្ឆតិ ឆព្ពតូរស្សេច កយតសិន្ទ្ធិរតា តត្ថិតិប្បត្តស្ស ច កស្សចិ អកាចរតា ប្ផចាតិ ឆព្ពតូរស្សេច កយតសិន្ទ្ធិ ឥរស្សតំ “ចិត្តកិរិយចារយោធាតុចិប្ឆាររេតា”តិអាទិ ចុត្តំ តត្ថ ចិត្តកិរិយា ច សា ចារយោធាតុយា ចិប្ឆាររោ ចិប្ឆត្ថតរ្ចាតិ

ចិត្តកិរិយចារយោធាតុចិប្ឆាររោ, រតតំ ឲត្ថ ច ចិត្តកិរិយក្កហណេត អតិក្រ្តិយតាទ្ធចារយោធាតុចិប្ឆារំ តិចរត្តតិ, ចារយោធាតុចិប្ឆារក្កហណេត រចតតាចឌិចិញ្ញាត្តិកេឌំ ចិត្តកិរិយំ តិចរត្តតិ, ក្ខេរយត បត កាយចិញ្ញាត្តិ ចិការេចតិ “កច្ឆតី”តិ ចត្វា យថា បចត្តយាតេ ការេយ “កច្ឆតី”តិ រចាហាររោ ហោតិ, តំ ឥរស្សតំ “តស្វា”តិអាទិ ចុត្តំ តត្ថិ កត្តុកាយតាចរេសត បចត្តចិត្តំ ចាយំ

ឌរតតីតិ ចារយោធាតុអធិកំ ទ្វុបកលិបំ ឌរតតិ, អធិកតា រចត្ថ សាយត្ថិយរតា, ត បយាណរតា កយតចិត្តសមុដ្ឋិតំ សហឌាតទ្វុបកាយស្ស ឆព្ពុតសន្ថាររណាចលតាតំ បច្ចយក្ខុរតត អាការចិរសរសត បចត្តយាតំ ចារយោធាតុំ សន្ធាយាហ “ចារយោ ចិញ្ញាត្តិំ ឌរតតី”តិ

អធិប្បាយសហកាឌី ហិ ចិការរោ ចិញ្ញាត្តិ, យថាចុត្តអធិកការេចតេច ច ចារយោកហណំ, ត ចារយោធាតុយា ឲច ឌតកការេតា, អញ្ញាថា ចិញ្ញាត្តិយា ក្ខបិតាយទ្វុបការេចា ត្វុបបរិរឆា សិយា បុររតា អកិតីហាររោ បុររតាការេកត កាយស្ស បចត្តតំ, រយា “អកិក្កមេយា”តិ ចុច្ចតិ

“ឲរសចតរយា”តិ អតិរេសចរសត សរេក្លបរតា ចត្វា តរេយចត្ថំ ចិចទិតំ “តត្រាបិ ហី”តិអាទិ ចុត្តំ រកាឌិរតា បដ្ឋាយាតិ រហដ្ឋិយរកាឌិរតា បដ្ឋាយ ក្ខស្សិតការេចាតិ ក្ខត្តិទ្ធការេចា

ឲចំបឌាតរតាតិ ឲចំ ចិត្តកិរិយចារយោធាតុចិប្ឆាររេតេច កយតាឌិការេចា ហោតីតិ បឌាតរតា តស្ស ឲចំ បឌាតតាយ តិច្ឆយកយតត្ថំ “ឲចំ ហោតី”តិ ចិចារណា ចុច្ចតិ លោកេ យថាក្ខុតំ អឌាតរត្តហិ បិច្ឆាកិតិរចសចរសត, លោកេចាហាររចសត ចា អត្ថិ បតាតិ អត្តរតា ឲច ចិបំសតចរសត បុច្ឆាចចតំ តត្ថីតិ តិច្ឆយចរសត សត្តស្ស បដិរក្ខបចចតំ យថា បតាតិអាទិ តរស្សចត្ថស្ស ក្ខបយាយ ចិកាចតំ

តាចា យាលុតរចរកតាតិ យថា អរេចតតា តាចា ចាតរចរកត ឥរសត្តុទំ យាតិ, យថា ច អរេចតរតា រតឌតំ កណ្ណោ ឌិយារចរកត ឥរសត្តុទំ យាតិ, តថា អរេចតរតា ការេយា ចាតាហរតា យថាចុត្តចាយុតា តីរតា ឥរសត្តុទំ យាតីតិ ឲចំ ក្ខបយាសំសត្ថតំ រចឌិតត្តំ សរេ បត រកាចិ ចរេយ្យ “យថា តាចាយ រតឌតស្ស ច រលល្លកស្ស បុរិសស្ស ចរសត ឥរសត្តុរកយតំ, ឲចំ កាយស្សាបី”តិ, រហាតុ, ឲចំ ប្ផត្ថិរតាចាយមេត្វា យថា ហិ តាចា រតឌតាតំ សំហតលក្ខណរស្សេច បុរិសស្ស ចរសត កយតំ, ត អសំហតលក្ខណស្ស, ឲចំ កាយស្សាបីតិ កា រតា ហាតិ, កិរេយ្យាបិ ឆព្ពុតតាច បតិដ្ឋំ លកតិ, ត បុរិសចារេធា រតតាហ “យត្ថិ ស្វុត្តចរសតា”តិអាទិ

តត្ថ បឃុត្តត្ថិ រហដ្ឋា ចុត្តតរយត កយតាឌិកិរិយាចរសត បរេយាឌិតំ ធាតីតិ តិដ្ឋតិ ឲត្វាតិ ប្ផយស្មិ លោកេ ចិតា រហតុបច្ចរយតិ កត្តុកាយតាចិត្ត-តំសមុដ្ឋាត-ចារយោធាតុ-អាទិរហតុបច្ចរយហិ ចិតា តិរដ្ឋតិ តិរដ្ឋយ្យ ចរឌតិ ចរឌយ្យ កច្ឆយ្យ រកា តាយាតិ សញ្ញេត្ថា បដិរក្ខបរត្វា រចត្ថ កិំ-សរត្កាតិ រហតុបច្ចយចិររហត ធាតកយតបដិរក្ខបយុរលត សញ្ញាយបិ ឆព្ពុបចត្តិយា បច្ចយាធីតចុត្តិតាចិការចរេតត អត្តសុញ្ញាតា ចិយ អតិច្ចទុក្ខតាបិ ចិភាចិតាតិ ឥដ្ឋញ្ញា

បណិហិតោតិ យថា យថា បច្ចយេហិ បការេហិ ឋិតោ ឋបិតោ។ សព្ពសង្គាហិកវចនន្តិ សព្ពេសំ ចតុន្នម្បិ ឥរិយាបថានំ សង្គាហកវចនំ, បុព្ពេ វិសុំ វិសុំ ឥរិយាបថានំ វុត្តត្តា ឥទំ តេសំ ឯកជ្ឈំ គហេត្វា វចនន្តិ អត្ថោ។ បុរិមនយោ វា ឥរិយាបថប្បធានោ វុត្តោតិ តត្ថ កាយោ អប្បធានោ អនុនិប្ផាទីតិ ឥទំ កាយំ បនាតិ អប្បធានត្តា ឥរិយាបថំ អនុនិប្ផាទំ កត្វា ទុតិយនយោ វុត្តោតិ ឯវមេត្ថ ទ្វិន្នំ នយានំ វិសេសោ វេទិតព្ពោ។ ឋិតោតិ បវត្តោ។

ឥរិយាបថបរិគ្គណ្ហនម្បិ ឥរិយាបថវសេន កាយស្សេវ បរិគ្គណ្ហនំ តស្ស អវត្ថាវិសេសភាវតោតិ វុត្តំ “ឥរិយាបថបរិគ្គហណេន កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតី”តិ។ វេវចនេន្ត រូបក្ខន្ធវសេនេវ សមុទយាទយោ ឧទ្ធដា។ ឯស នយោ សេសេសុបិ។ អាទិនាតិ ឯត្ថ អាទិ-សទ្ទេន យថា “តណ្ហាសមុទយា កម្មសមុទយា អាហារសមុទយា”តិ និព្វត្តិលក្ខណំ បស្សន្តោបិ រូបក្ខន្ធស្ស ឧទយំ បស្សតីតិ ឥមេ ចត្តារោ អាហារា សង្គយ្ហន្តិ, ឯវំ “អវិជ្ជានិរោធា រូបនិរោធា”តិអាទយោបិ បញ្ច អាការា សង្គហិតាតិ ទដ្ឋព្ពា។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

ឥរិយាបថបព្ពវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ចតុសម្បជញ្ញបព្ពវណ្ណនា

១០៩. ចតុសម្បជញ្ញវសេនាតិ (ទី. និ. ដី. ១.២១៤; ម. និ. ដី. ១.១០៩; ទី. និ. អភិ. ដី. ២.២១៣) សមន្តតោ បការេហិ, បកដ្ឋំ វា សវិសេសំ ជានាតីតិ សម្បជានោ, សម្បជានស្ស ភាវោ សម្បជញ្ញំ, តថាបវត្តំ ញាណំ។ ចត្តារិ សម្បជញ្ញានិ សមាហដានីតិ ចតុសម្បជញ្ញំ, តស្ស វសេន។ អភិក្កមតិ អភិក្កន្តន្តិ អាហ “អភិក្កន្តំ វុច្ចតិ គមន”ន្តិ។ តថា បដិក្កមតិ បដិក្កន្តន្តិ អាហ “បដិក្កន្តំ វុច្ចតិ និវត្តន”ន្តិ។ និវត្តនន្តិ ច និវត្តិមត្តំ, និវត្តិត្វា បន គមនំ គមនមេវ។ អភិហរន្តោតិ គមនវសេន កាយំ ឧបនេន្តោ។

សម្មា បជានាតិ សម្បជានាតិ, តេន អត្ថតោ កាតព្ពស្ស ករណសីលោ សម្បជានការីតិ អាហ “សម្បជញ្ញេន សព្ពកិច្ចការី”តិ។ សម្បជានសទ្ទស្ស សម្បជញ្ញបរិយាយតា បុព្ពេ វុត្តាយេវ។ សម្បជញ្ញំ ករោតេវាតិ អភិក្កន្តាទីសុ អសម្មោហំ ឧប្បាទេតិ ឯវ។ សម្បជានស្ស វា ការោ ឯតស្ស អត្ថីតិ សម្បជានការី។ ធម្មតោ វឌ្ឍិសង្ខាតេន សហ អត្ថេន បវត្តតីតិ សាត្ថកំ, អភិក្កន្តាទិ។ សាត្ថកស្ស សម្បជាននំ សាត្ថកសម្បជញ្ញំ។ សប្បាយស្ស អត្តនោ ឧបការាវហស្ស ហិតស្ស សម្បជាននំ សប្បាយសម្បជញ្ញំ។ អភិក្កមាទីសុ ភិក្ខាចារគោចរេ, អញ្ញត្ថាបិ ច បវត្តេសុ អវិជហិតេ កម្មដ្ឋានសង្ខាតេ គោចរេ សម្បជញ្ញំ គោចរសម្បជញ្ញំ។ អភិក្កមាទីសុ អសម្មុយ្ហនមេវ សម្បជញ្ញំ អសម្មោហសម្បជញ្ញំ។ បរិគ្គហេត្វាតិ បដិសង្ខាយ។

តស្មិន្តិ សាត្ថកសម្បជញ្ញវសេន បរិគ្គហិតអត្ថេ។ អត្ថោ នាម ធម្មតោ វឌ្ឍីតិ យំ សាត្ថកន្តិ អធិប្បេតំ គមនំ, តំ សប្បាយមេវាតិ និយមោ កស្សចិ អាសង្កាតិ តន្និវត្តនត្ថំ “ចេតិយទស្សនំ តាវា”តិអាទិ អារទ្ធំ។ ចិត្តកម្មរូបកានិ វិយាតិ ចិត្តកម្មកតបដិមាយោ វិយ, យន្តប្បយោគេន ចា វិចិត្តកម្មបដិមាយោ វិយ។ អសមបេក្ខនំ គេហស្សិតអញ្ញាណុបេក្ខាវសេន អារម្មណស្ស អយោនិសោ គហណំ។ យំ

សន្ធាយ វុត្តំ “ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខា ពាលស្ស មូឡ្ហស្ស បុថុជ្ជនស្ស”តិអាទិ (ម។ និ។ ៣.៣០៨)។ ហត្ថិអាទិសម្មទ្ទេន ជីវិតន្តរាយោ, វិសភាគរូបទស្សនាទិនា ព្រហ្មចរិយន្តរាយោ។

បព្ពជិតទិវសតោ បដ្ឋាយ កិញ្ចិ អនុវត្តកកថា អាចិណ្ណា, អននុវត្តកកថា បន តស្សា ភូមិយា តាយ ហោតីតិ អាហ “ឯវ កថា តាយ ន កថិតបុព្វា”តិ។

ឯវន្តិ “សចេ បន”តិអាទិនា វុត្តម្បិ វុត្តាការំ បច្ចាមសតិ, ន “បុរិសស្ស មាតុគាមានុក”ន្តិអាទិនា វុច្ចមានំ។ យោគកម្មស្ស បវត្តិដ្ឋានតាយ ភាវនាយ អារម្មណំ កម្មដ្ឋានន្តិ វុច្ចតីតិ អាហ “កម្មដ្ឋានសង្ខាតំ ភោជន”ន្តិ។ ឧគ្គហេត្វាតិ យថា ឧគ្គហនិមិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ, ឯវំ ឧគ្គហកោសល្លស្ស សម្បាទនវសេន ឧគ្គហេត្វា។ ហរតីតិ កម្មដ្ឋានំ បវត្តេតិ, យាវ បិណ្ឌបាតបដិក្កមា អនុយុញ្ជតីតិ អត្ថោ។ នបច្ចាហរតីតិ អាហារូបភោគតោ យាវ ទិវាដ្ឋានុបសង្កមនា កម្មដ្ឋានំ ន បវត្តេតិ។

សរីរបរិកម្មន្តិ មុខធោវនាទិសរីរបដិជគ្គនំ។ ទ្វេ តយោ បល្លង្កេតិ ទ្វេ តយោ និសជ្ជាវារេ, ទ្វេ តីណិ ឧណ្ហាបនានិ។ តេនាហ “ឧស្មំ គាហាបេត្វា”តិ។ កម្មដ្ឋានសីសេនេវាតិ កម្មដ្ឋានំ អគ្គំ កត្វា, កម្មដ្ឋានំ បធានំ កត្វា ឯវាតិ អត្ថោ។ តេន “បត្តោបិ អចេតនោ”តិអាទិនា (ម។ និ។ អដ្ឋ។ ១.១០៩) វក្ខមានំ កម្មដ្ឋានំ, យថាបរិហរិយមានំ វា អវិជហិត្វាតិ ទស្សេតិ។ “បរិភោគចេតិយតោ សរីរចេតិយំ គរុតរ”ន្តិ កត្វា “ចេតិយំ វន្ទិត្វា”តិ បុព្វកាលកិរិយាវសេន វុត្តំ។ តថា ហិ អដ្ឋកថាយំ (ទី។ អដ្ឋ។ ២.៣៤៩; ម។ និ។ អដ្ឋ។ ១.១០៩; អ។ និ។ អដ្ឋ។ ១.១.៣៩៤) “ចេតិយំ ពាឍមានា ទោណិសាលា ហរិតព្វា”តិ វុត្តំ។

ឧតុសង្គហត្ថន្តិ “មយិ អកាលេ ឯកោ គណ្ឌោ ធោវេស្សតី”តិ ធម្មានុក្កមេន ឧតុសង្គហត្ថំ តស្មាតិ។ យស្មា “ធម្មកថា នាម ភវិតព្វា”តិ អដ្ឋកថាចរិយា វទន្តិ, យស្មា ច ធម្មកថា កម្មដ្ឋានវិនិមុត្តា នាម នត្ថិ, តស្មា។ អនុមោទនំ កត្វាតិ ឯត្ថាបិ “កម្មដ្ឋានសីសេនេវា”តិ អានេត្វា សម្ពន្ធោ។ សម្មុត្តបរិច្ឆេទវសេនាតិ “បរិច្ឆិន្នោ អបរិច្ឆិន្នោ”តិអាទិនា វុត្តនយេន អតន្វា សម្មុត្តកោដ្ឋាសវសេន។ ករោតិ បវេចន្តានុករោ។

កម្មជតេជោតិ គហណិ សន្ធាយាហ។ កម្មដ្ឋានវីថិំ នារោហតីតិ ជិឃច្ឆាបរិស្សយេន កិលន្តកាយត្តា សមាធានាការប្បត្តោ។ អតនុមន្ទគតិ យាគុយា អគ្គហិតដ្ឋានេ។ បេឡន្តាទំ បេឡន្តិ កម្មដ្ឋានុដ្ឋានស្ស អធិដ្ឋានស្សានន្តរំ, យថា បេឡន្តាទំ បេឡន្តបច្ចត្តាយ សព្វបដិបាទិយា អធិដ្ឋានា, ឯវមេតស្សាបីតិ។

និក្ខិត្តធុរោ ភាវនានុយោគេ វត្តបដិបត្តិយា អបូរណេន សព្ពវត្តានិ ភិន្ទិត្វា “គោចរេ អប្បតិរូបោ ហោតិ, គោចរេ អប្បតិរូបោ, រូបេ អប្បតិរូបោ, យាវមត្តំ វិលោកនេនេហិ ភុញ្ជិត្វា សេយ្យសុខំ បស្សសុខំ មិទ្ធសុខំ អនុយុត្តោ វិហរតិ, អញ្ញតរំ ទេវនិកាយំ បណិធាយ ព្រហ្មចរិយំ ចរតី”តិ (ទី។ និ។ ៣.៣២០; ម។ និ។ ១.១៨៦) ឯវំ វុត្ត បញ្ចចេតោខិលចេតសោវិនិពន្ធចិន្តេត្វា ចរិត្វាតិ បវត្តិត្វា។

អត្តកាយាតិ អត្តនោ ហិតាវហំ ឋាឋ្ឋា, ឆយ្ឋ្ឋតចន្តាតិ អនេត្ថា ឆេយ្យាតិ ហិ ហិតំ, តត្ថិយិត្តកញ្ចា វុលត្តិ អឆ ចា ចិន្ញាត់ គិត្ថិសេវត្តា អត្តកាចបរិយាបត្តា ច អត្តា គាយ ឆេយ្យា, តំ កាវេយត្តិ ឋាឋ្ឋត្តិតិ អត្តកាយា ក្នុងអំ គាយ ចិវតិ ឃដ្ឋិយោ តាឃ សញ្ញាឃាតិ តាឃ

បិរៃាលសញ្ញាឃ, ឯត្តកំ ធាតំ អាកតាតិ ខាតត្តាតិ អធិប្បាយោ សោវេយច តយោតិ “អយំ កិក្ខុ”តិអាទិកោ យោ ធាតេ ចុត្តា, សោ ឯច តិសច្ឆាឃបិ តយោ បដ្ឋតា អាកដ្ឋត្តាតំ លិត្តកត្តកាចកយេតបិ យោតិសោរយតសិការិ បរិត្វាហេតិ

ពាហាបធាតំ បុឌេស្សាយីតិ អយ្យាំ អត្ថាឃ លៃកតារេឆត ៧ ចស្សាតិ កតំ ឝ្កាកម្ពុធទិយំ ឯចាហំ ឃឆាសត្តិ បុឌេស្សាយីតិ បដិបត្តិបុឌា ហិ សត្ថុបុឌា, ត អាមិសបុឌា ធាតចក្កយតយេចាតិ អធិដ្ឋាតទិត្ថរិយាបឆចសេត ចុត្តំ, ត កោខតាទិកាលេសុ អចស្ស៊ិ កត្តត្តាតិសខ្ញាឃ បដិកេក្ខបចសេត

ចិចិ ខ្លតទិត្វា ឋ្លេតា ចិតោ ច អតោរលិតេកត្វា បធយេយច ចិធិយោ សល្លកេ្ខតត្ថាតិ អាហ “ចិធិយោ សល្លកេ្ខត្វា”តិ ឃំ សត្តាឃ ចុដ្ឋតិ “បិរៃាទិកោត អកិក្កខត្តតា”តិ, តំ ឌេស្សេតុំ “តត្ថ ចា”តិអាទិ ចុត្តំ

បចេ្ចកពោធិ សត្តិកទោតិ, ឃធិ ក្នុងបតិស្សាយសយ្យត្តោ ហោតីតិ សម្ពត្តោ ឯចំ សត្ថត្ថ ឋ្លេតា បចេរុបិ តត្ថ បចេ្ចកពោធិធិយា ក្នុងបតិស្សាយសយ្យតា កប្បាត់ ទេ្វ អសង្ខ្យេយ្យាតិ សតសហស្សញ្ចា តខ្ញំ បុញ្ញាតាលសម្ភារំ, សាចកពោធិធិយំ អក្កសាចកាតំ ឯកំ អសង្ខ្យេយ្យំ កប្បសតសហស្សញ្ចា, មហាសាចកាតំ កប្បសតសហស្សមេច, ឋ្លាតទេសំ អតីតាសុ ខាតីសុ ចិចដ្ឋសត្តិស្សាយចសេត តិត្ថាត្តិតំ តិតេ្ថធកាកិឃំ កុសលំ ពាហិយោ ឌារុចីរិយោតិ ពាហិ ចិវេឃ សញ្ញាតរំចឆ្ឋតាឃ ពាហិយោ, ឌារុចីរបរិហរណោត ឌារុចីរិយោតិ ច សមញ្ញាតោ សោ ហិ អាឃស្មា –

“តស្មា តិហ តេ, ពាហិយ, ឯចំ សិក្ខិតព្ពំ ‘ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋមត្តំ កចិស្សតិ, សុតេ... មុតេ... ចិញ្ញាតេ ចិញ្ញាតមត្តំ កចិស្សតី’តិ ឃតោ ខោ តេ, ពាហិយ, ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋមត្តំ កចិស្សតិ, សុតេ... មុតេ... ចិញ្ញាតេ ចិញ្ញាតមត្តំ កចិស្សតិ, តតោ ត្វំ, ពាហិយ, ត តេត ឃតោ ត្វំ, ពាហិយ, ត តេត, តតោ ត្វំ, ពាហិយ, ត តត្ថ ឃតោ ត្វំ, ពាហិយ, ត តត្ថ, តតោ ត្វំ, ពាហិយ, តេចិធ ត ហុរំ ត ក្នុងកឃយត្តេត, ឯសេចន្តោ ឝ្កក្ខស្សា”តិ (ក្នុងឌា ១០) – ឯត្តកាឃ ឌេសតាឃ អរហត្តំ សត្ថាកាសិ

តត្ថិ អសម្មុឃ្យាតំ ឯចត្តិ ឋ្លឌាតិ ចុត្ថយាតាកាទេត ចេធិតត្ថា អត្តា អកិក្កមតីតិ ឋ្លយិតា អត្តបុច្ឆខ្ញត្ស ឌិដ្ឋិកាហចសេត អកិក្កមេ សម្មុឃ្យាតំ ឌេស្សតិ, អហំ អកិក្កមាមីតិ បត ឋ្លយិតា មាតក្កាហចសេត, តឝ្រុកឃំ បត តណ្ហាឃ ចិតា ត ហោតីតិ តណ្ហាក្កាហចសេតបិ សម្មុឃ្យាតំ ឌស្សិតមេច ហោតិ “តឆា អសម្មុឃ្យាតត្តា”តិ ចត្វា តំ អសម្មុឃ្យាតំ ឃេត ឈតចិតិត្ថទាកោត ហោតិ, តំ ឌេស្សេត្តា “អកិក្កមាមី”តិអាទិមាហ តត្ថ ឃស្មា ចាយោធាតុយា អតុកតា តេជោធាតុ ក្នុងឌ្ឍរណស្ស បច្ចយោ ក្នុងឌ្ឍរណកតិកា ហិ តេជោធាតុតិ ក្នុងឌ្ឍរណេ ចាយោធាតុយា តស្សា អតុកតការេចា, តស្មា ឋ្លយាសំ ត្ថិត្តមេត្ថ សាយត្តិឃតោ អធិមត្តតា, ឋ្លតរាសញ្ចា ឌ្លមត្តតាតិ ឌេស្សេត្តា “ឯកេក...ពេ...

ពលចតិយោ"តិ អាហ៉ យស្មា បត ទេតនោឌាតុយា អត្យកតា ចាទេយាឌាតុ អតិហទលាឌីតិហទលាតំ បច្ចយោ៉ តិរិយកតិកាយ ហិ ចាទេយាឌាតុយា អតិហទលាឌីតិហទណោស្ស សាតិសយោ ញាបិទេរាតិ ទេតនោឌាតុយា តស្សា អត្យកតការេចា, តស្មា ព្ទយាសំ ទ្វិត្តទេយត្ត សាយត្តិយទោតា អឃិយត្តតា, ព្ទតរាសញ្ចា ឲ្ទយត្តតាតិ ឌទេស្សទេត្តា "តឆា អតិហទលាឌីតិហទណោស្ស"តិ អាហ៉ សតិបិ

អត្យកតាត្យកត្តត្តតាចិទេសទេស ទេតនោឌាតុ-ចាទេយាឌាតុ-កាចយត្តំ សត្ថាយ តឆា-សទ្ទក្កហណំ៉ តត្ត អក្កត្តដ្ឋាតទោតា បិឌស្ស ក្ខិលបតំ ក្ខន្ធរណំ, ជិតដ្ឋាតំ អតិក្កមិត្វា បុរទោតា ហរណំ អតិហរណំ ពាលាអាឌិបរិហរណត្តំ, បតិដ្ឋិតបិឌឈដ្ឋតបរិហរណត្តំ ចា បទេស្សត ហរណំ ឌីតិហរណំ, យាច បតិដ្ឋិតបិទេឌា, តាច អាហរណំ អតិហរណំ, តទោតា បរំ ហរណំ ឌីតិហរណត្តិ អយំ ចា ឲុទេតសំ ចិទេសទេសា៉

យស្មា បចឌីឌាតុយា អត្យកតា អាទេបិឌាតុ ទេចាឃ្សជ្ជតស្ស បច្ចយោ៉ ករុតទេសកាចា ហិ អាទេបិឌាតុតិ ទេចាឃ្សជ្ជទេត បចឌីឌាតុយា តស្សា អត្យកតការេចា, តស្មា តាសំ ទ្វិត្តទេយត្ត សាយត្តិយទោតា អឃិយត្តតា, ព្ទតរាសញ្ចា ឲ្ទយត្តតាតិ ឌទេស្សទេត្តា អាហ "ទេចាឃ្សជ្ជទេត...ទេប... ពលចតិយោ"តិ៉ យស្មា បត អាទេបិឌាតុយា អត្យកតា បចឌីឌាតុ សត្តិទេក្ខបតស្ស បច្ចយោ, បតិដ្ឋាការេច ចិយ បតិដ្ឋាបទេតបិ តស្សា សាតិសយកិច្ចត្តា អាទេបិឌាតុយា តស្សា អត្យកតការេចា, តឆា ឈដ្ឋតកិរិយាយ បចឌីឌាតុយា ចទេសត សត្តិទ្វម្ភតស្ស សិជ្ឈតទោតា តត្ត្វាបិ បចឌីឌាតុយា អាទេបិឌាតុអត្យកតការេចា, តស្មា ចុត្តំ "តឆា សត្តិទេក្ខបតសត្តិទ្វម្ភតស្ស"តិ៉ តត្ត្វាតិ តស្មិំ អកិក្កមទេត, ទេតសុ ចា ចុទេត្តសុ ក្ខន្ធរណាឌីសុ ឲសុ ទោកាដ្ឋាទេសសុ៉ ក្ខន្ធរណោតិ ក្ខន្ធរណក្ខទេណ៉ ទ្វុបិទ្វុបឆយ្ញាតិ ក្ខន្ធរណាកាទេត បចត្តា ទ្វុបឆយ្ញ, តំសមុដ្ឋាបកា អទ្វុបឆយ្ញ ច អតិហរណំ ត បិបុលត្តិ ពលាយត្តាចដ្ឋាតទោតា៉ តត្ត តទេត្តចាតិ យត្ត យត្ត ក្ខប្បត្តា, តត្ត តទេត្តច៉ ត ហិ ឆយ្ញាតំ ទេឆសត្តរសក្កមតំ អត្តិ៉ បត្តិ បត្តត្តិអាឌិ ក្ខន្ធរណាឌិទោកាដ្ឋាទេស សត្ថាយ ចុត្តំ, តំ សកាកសត្តតិចទេសត ចុត្តត្តិ ទេចឌិតត្តិ៉ អតិព្ទត្តទេរា ហិ ទ្វុបឆយ្ញាតយ្យិ បចត្តិក្ខទេលា កយតស្សាឌាតំ ទេឆចបុត្តាតំ ទេហដ្ឋបរិទេយត បឌិយុសំ ឆាចត្តាតំ សិទសិ បិទេឌ ច ពទ្ធត្វុទេរាសយាកយទោតាបិ សីឈតទេរា៉ យឆា តិលិតំ កឌ្ជិយយាតាតំ បឌបឌិយទេតត ទេកទេឌា លក្ខិយតិ, ឲុចំ សក្ខតឆយ្ញាតំ ក្ខប្បាទេឌតាតិ ឌស្សតត្តំ "បឌបឌិយត្តា"តិ ចុត្តំ៉ ក្ខប្បត្តា ហិ ឲុកាត្តទោតា កិជ្ជត្តិតិ៉

សត្ថិ ទ្វុបតាតិ ព្ទកំ តស្ស តស្ស ចិត្តស្ស តិទេរាទេឆត សត្ថិ តិទ្វុជ្ឈតកទ្វុបឆយ្ញាតំ ចទេសត ចុត្តំ, យំ តទោតា សត្តរេសយចិត្តស្ស ក្ខប្បាទេក្ខទេលា ក្ខប្បត្តំ៉ អញ្ញថា យតិ ទ្វុបិទ្វុបឆយ្ញា សយាតក្ខលា សិយុំ, "ទ្វុបំ ករុបរិណាមំ ឌត្ថតិទេរាឆ"ត្តិអាឌិចចទេតហិ (ចិក៉ អដ្ឋ៉ ១៩) ចិទេរាទេឆា សិយា, តឆា "តាហំ, កិក្ខទេច, អញ្ញំ ឲុកឆយ្យិ សមត្តបស្សាមិ, យំ ឲុចំ លហុបរិចត្តំ, យឆយិទំ ចិត្ត"ត្តិ ឲុចយាឌិបិញ្ញព្ទយា (អ៉ តិ៉ ១៉៣ប័)៉ ចិត្តទេចតសិកា ហិ សារម្មណសកាចា យឆាពលំ អត្តទោ អារម្មណបច្ចយក្ខតមត្តំ ចិកាទេចទេត្តា ឲុច ក្ខប្បជ្ជត្តិតិ ទេតសំ តំសកាចតិប្បត្តិអតត្តទំ តិទេរាទេឆា, ទ្វុបឆយ្ញ បត អតារម្មណា បកាទេសតត្តា, ឲុចំ ទេតសំ បកាទេសតត្តកាចតិចត្តិ ទេសាញអសហិ ចិទេត្តហិ ទេហាតីតិ តក្ខណាឃុកតា ទេតសំ ព្ទត្ថិតា, លហុចិញ្ញាណចិសយសង្គតិយត្តបច្ចយតាយ តិណ្ណំ ឲត្ថាតំ, ចិសយសង្គតិយត្តតាយ ច ចិញ្ញាណស្ស លហុបរិចត្តិតា, ឌត្ថយហាក្ខតបច្ចយតាយ ទ្វុបឆយ្ញាតំ ឌត្ថបរិចត្តិតា, តាតាឌាតុយា យឆាក្ខតទោណំ ទេលា បត តឆាកតទេស្សច, ទេតត ច បុទេរឌាតបច្ចយោ ទ្វុបឆទេយ្យាច ចុទេត្តា, បច្ឆាឌាតបច្ចយោ ច តទេស្សចាតិ ទ្វុបិទ្វុបឆយ្ញាតំ សយាតក្ខលតា ត យុជ្ជទេតច, តស្មា ចុត្តតទេយទេតចេត្ត អទេត្តា ទេចឌិតទេត្តា៉

អញ្ញំ ឧប្បជ្ជតេ ចិត្តំ, អញ្ញំ ចិត្តំ និរុជ្ឈតីតិ យំ បុព្វុប្បន្នំ ចិត្តំ, តំ អញ្ញំ, តំ បន និរុជ្ឈន្តំ អបរស្ស អនន្តរាទិបច្ចយភាវេនេវ និរុជ្ឈតីតិ តតោ លទ្ធបច្ចយំ អញ្ញំ ឧប្បជ្ជតេ ចិត្តំ។ យទិ ឯវំ តេសំ អន្តរា លព្ភេយ្យាតិ នោតិ អាហ “អវីចិមនុប្បពន្ធោ”តិ, យថា វីចិ អន្តរា ន លព្ភតិ, តទេវេតន្តិ អវិរឡំ វិយ ញាយតិ, ឯវំ អត្ត អត្ត សព្ពត្ថ ចិត្តសន្តានោ រូបសន្តានោ ច នទីសោតោវ នទិយំ ឱឃប្បវាហោ វិយ ច វត្តតិ។

អភិមុខលោកិតំ អាលោកិតន្តិ អាហ “បុរតោ បេក្ខន”ន្តិ។ យស្មា យំទិសាភិមុខោ គច្ឆតិ តិដ្ឋតិ និសីទតិ វា, តទភិមុខំ បេក្ខនំ អាលោកិតំ, តស្មា តទនុគតំ វិទិសាលោកនំ វិលោកិតន្តិ អាហ “វិលោកិតំ នាម អនុទិសាបេក្ខន”ន្តិ។ សម្មជ្ជនបរិភណ្ឌាទិករណេ ឧល្លោកិតស្ស, ឱលោកហេដ្ឋាទីសុ ឱលោកិតស្ស, បច្ឆតោ អាគតបរិស្សយស្ស បរិវជ្ជនាទីសុ អបលោកិតស្ស សិយា សម្ភវោតិ អាហ “ឥមិនា វា មុខេន សព្ពានិបិ តានិ គហិតានេវា”តិ។

កាយសក្ខិន្តិ កាយេន សច្ឆិកតវន្តំ, បច្ចក្ខការិន្តិ អត្ថោ។ សោ ហិ អាយស្មា ចិរប្បវាសកាលេ ឯវំ “យទេវាហំ ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារតំ និស្សាយ សាសនេ អនភិរតិអាទិវិប្បការំ បត្តោ, តទេវ សុដ្ឋុ និគ្គហេស្សាមី”តិ ឧស្សាហជាតោ ពលវហិរោត្តប្បោ, តត្ថ ច កតាធិការត្តា ឥន្ទ្រិយសំវរេ ឧក្កំសបារមិប្បត្តោ, តេនេវ នំ សត្ថា “ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវកានំ ភិក្ខូនំ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារានំ យទិទំ នន្ទោ”តិ (អ. និ. ១.២២៣) ឯតទគ្គេ ឋបេសិ។

សាត្ថកតា ច សប្បាយតា ច អាលោកិតវិលោកិតស្ស វេទិតព្ពា។ តស្មាតិ “កម្មដ្ឋានាវិជហនស្សេវ គោចរសម្បជញ្ញភាវតោ”តិ វុត្តមេវត្ថំ ហេតុភាវេន បច្ចាមសតិ។ អត្ថតោ កម្មដ្ឋានវសេនេវ អាលោកនវិលោកនំ កាតព្ពំ, ខន្ធាទិកម្មដ្ឋានតោ អញ្ញំ ឧបាយំ ន គវេសិតព្ពន្តិ អធិប្បាយោ។ អាលោកិតាទិសមញ្ញាបិ យស្មា ធម្មមត្តស្សេវ បវត្តិវិសេសោ, តស្មា តស្ស យាថាវតោ ជាននំ អសម្មោហសម្បជញ្ញន្តិ ទស្សេតុំ “អព្ភន្តរេ”តិអាទិ វុត្តំ។

“បច្ចយទានេបិ...បេ... ន ហោតី”តិ ឥទំ បញ្ចទ្វារវិញ្ញាណវីថិយំ “ឥត្ថី បុរិសោ”តិ រជ្ជនាទីនំ អភាវំ សន្ធាយ វុត្តំ។ តត្ថ ហិ អាវជ្ជនវោដ្ឋព្ពនានំ អយោនិសោ អាវជ្ជនវោដ្ឋព្ពនវសេន ឥដ្ឋេ ឥត្ថិរូបាទិម្ហិ លោភោ, អនិដ្ឋេ ច បដិឃោ ឧប្បជ្ជតិ, មនោទ្វារេ បន “ឥត្ថី បុរិសោ”តិ រជ្ជនាទិ ហោតិ, តស្ស បញ្ចទ្វារជវនំ មូលំ, យថាវុត្តំ វា សព្ពំ ភវង្គាទិ, ឯវំ មនោទ្វារជវនស្ស មូលវសេន មូលបរិញ្ញា វុត្តា។ អាគន្តុកតាវកាលិកតា បន បញ្ចទ្វារជវនស្សេវ អបុព្ពភាវវសេន ឥត្តរភាវវសេន ច វុត្តា។ ហេដ្ឋុបរិយវសេន ភិជ្ជិត្វា បតិតេសូតិ ហេដ្ឋិមស្ស ឧបរិមស្ស ច អបរាបរំ ភង្គុប្បត្តិមាហ។ តត្ថ ជវនំ។ តស្ស ន យុត្តន្តិ សម្ពន្ធោ។ អាគន្តុកោ អព្ភាគតោ។ ឧទយព្ពយបរិច្ឆិន្នោ តាវតកោ កាលោ ឯតស្សត្ថិ តាវកាលិកោ។

ឯតំ អសម្មោហសម្បជញ្ញំ។ តត្ថាតិ បញ្ចក្ខន្ធវសេន អាលោកនវិលោកនេ បញ្ញាយមានេ តត្ថាតិ និយមេត្វា កោ ឯកោ អាលោកេតិ, កោ វិលោកេតិ។ ឧបនិស្សយបច្ចយោតិ ឥទំ សុត្តន្តនយេន បរិយាយតោ វុត្តំ។ សហជាតបច្ចយោតិ និទស្សនមត្តមេតំ អញ្ញមញ្ញ-វិប្បយុត្ត-

អត្ថិអវិគតាទិបច្ចយានម្បិ លក្ខណតោ។

មហិសេព្យា នាម ឯកា សព្ពជាតីតិ វទន្តិ។ លង្គអនន្តិ កព្យន្តិ វទន្តិ, លិង្គអាការំ វា លង្គអន្តំ។

កពឡីកតិកោ បរិញ្ញអាហពហុលោ។ សីលស្ស វិទ្ធសនេន អហិតាវហត្តា មិច្ឆាជីវវសេន ឧប្បន្នំ អសប្បាយំ។ ចីវរម្បិ អចេតនន្តិអាទិនា ចីវរស្ស វិយ “កាយោបិ អចេតនោ”តិ កាយស្ស អត្តសុញ្ញតាទិភាវេន “អក្ខត្ថេរ”តិអាទិនា វុត្តមេវត្ថំ វិភាវេន្តោ ឋិតិតរសន្តានស្ស ការណំ ទស្សេតិ។ តេនាហ “តណ្ហា”តិអាទិ។ ចតុបច្ចយកប្បិកាហតោតិ អាហតចតុបច្ចយកប្បិកោ, ចតុបច្ចយកប្បិកាហិ វា ហតសោរកោ។

អដ្ឋវិធោបិ អត្ថោតិ អដ្ឋវិធោបិ ភោជនវិសេសោ។ បថវីសន្ធារកជលស្ស តំសន្ធារកវាយុនា វិយ បរិភុត្តស្ស អាហារស្ស វាយោធាតុយា ច អាសយេ អវដ្ឋានន្តិ អាហ “វាយោធាតុវសេនេវ តិដ្ឋតី”តិ។ អតិហរតីតិ យាវ មុខា អតិហរតិ។ វីតិហរតីតិ តតោ យាវ កុច្ឆិ, តាវ ហរតិ។ អតិហរតីតិ វា មុខទ្វារំ អតិក្កាមេន្តោ ហរតិ។ វីតិហរតីតិ កុច្ឆិគតំ បស្សតោ ហរតិ។ បរិវត្តេតីតិ អបរាបរំ ចារេតិ។ ឯត្ថ ច អាហារស្ស ធារណបរិវត្តនសញ្ចុណ្ណនវិសោសនានិ បថវីធាតុសហិតា ឯវ វាយោធាតុ ករោតិ, ន កេវលាតិ តានិ បថវីធាតុយាបិ កិច្ចករណេន វុត្តានិ។ អល្លត្តញ្ច អនុបាលេតីតិ វាយុអាទីហិ អតិសោសនំ យថា ន ហោតិ, តថា អនុបាលេតិ អល្លអាទីហិ អតិសោសនំ យថា ន ហោតិ, តថា អនុបាលេតិ អល្លភាវំ។ តេជោធាតូតិ គហណីសង្ខាតា តេជោធាតុ។ សា ហិ អន្តោបវិដ្ឋំ អាហារំ បរិបាចេតិ។ អញ្ជសោ ហោតីតិ អាហារស្ស បវេសនាទីនំ មគ្គោ ហោតិ។ អាភុជតីតិ បរិយេសនជ្ឈោហរណជិណ្ណាជិណ្ណតាទិំ អាវជ្ជេតិ, វិជានាតីតិ អត្ថោ។ តំតំវិជាននិប្ផាទកោ យេវ ហិ បយោគោ “សម្មាបយោគោ”តិ វុត្តោ។ យេន ហិ បយោគេន បរិយេសនាទិ និប្ផជ្ជតិ, សោ តត្ថិយវិជាននម្បិ និប្ផាទេតិ នាម តទវិនាភាវតោ។ អថ វា សម្មាបយោគំ សម្មាបដិបត្តិ អត្ថាយ អាភុជតិ សមន្នាហរតិ។ អាភោគបុព្ពកោ ហិ សព្ពោបិ វិញ្ញាណព្យាបារោតិ តថា វុត្តំ។

គមនតោតិ ភិក្ខាចារវសេន គោចរគាមំ ឧទ្ទិស្ស គមនតោ។ បរិយេសនតោតិ គោចរគាមេ ភិក្ខត្ថំ អាហិណ្ឌនតោ។ បរិភោគតោតិ អាហារស្ស បរិភុញ្ជនតោ។ អាសយតោតិ បិត្តាទិអាសយតោ។ អាសយតិ ឯត្ថ ឯកជ្ឈំ បវត្តមានោបិ គមនាទិវត្តិតោ ហុត្វា មរិយាទវសេន អញ្ញមញ្ញំ អសង្ករតោ សយតិ តិដ្ឋតិ បវត្តតីតិ អាសយោ, អាមាសយស្ស ឧបរិ តិដ្ឋនកា បិត្តាទិកា។ មរិយាទេត្វា ហិ អមយាការោ និធេតិ យថាភុត្តោ អាហារោ និចិតោ ហុត្វា តិដ្ឋតិ ឯត្ថាតិ និធានំ, អាមាសយោ។ តតោ និធានតោ។ អបរិបក្កតោតិ គហណីសង្ខាតេន កម្មជតេជេន អបរិបក្កតោ។ បរិបក្កតោតិ យថាភុត្តស្ស អាហារស្ស វិបក្កភាវតោ។ ផលតោតិ និប្ផត្តិតោ។ និស្សន្ទតោតិ ឥតោ ចិតោ ច វិស្សន្ទនតោ។ សម្មក្ខនតោតិ សព្ពសោ មក្ខនតោ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារោ បន វិសុទ្ធិមគ្គសំវណ្ណនាយ (វិសុទ្ធិ។ មហាដី។ ១។២៨៣) គហេតព្ពោ។

អញ្ញោ ច រោគោ កណ្ណសូលកកណ្ដុរាទយោ។ អដ្ឋានេតិ មនុស្សាមនុស្សបរិគ្គហិតេ អយុត្តេ ឋានេ ខេត្តទេវាយតនាទិកេ។ និស្សជ្ជិត្វា តេន អត្តនោ កស្សចិ អនិស្សជ្ជិតត្តា និក្ខិត្តត្តា ច ន បរស្ស ឧបកាតព្ពតោតិ វេជ្ជកាទិព្ពអាទិកេ កាកាជនតោ។ តត្ថ ឆដ្ឋិទីតាទិកំ។

អទ្ធានិរិយាបថា ចិរប្បវត្តិកា ទីឃកាលិកា ឥរិយាបថា។ មជ្ឈិមា ភិក្ខាចរណាទិវសេន បវត្តា។ ចុណ្ណិកឥរិយាបថា វិហារេ អញ្ញាតាបិ ឥតោ ចិតោ ច បរិវត្តនាទិវសេន បវត្តាតិ វទន្តិ។ “គតេតិ គមនេ”តិ វុត្តេ អភិក្កមបដិក្កមគ្គហណេន គមនេបិ បុរតោ បច្ឆតោ ច កាយស្ស អតិហរណំ វុត្តន្តិ ឥធ គមនេ គហិតន្តិ វេទិ។

យស្មា មហាសីវត្ថេរវាទេ អនន្តរេ អនន្តរេ ឥរិយាបថេ បវត្តរូបារូបធម្មានំ តត្ថ តត្ថេវ និរោធទស្សនវសេន សម្បជានការិតា កថិតា, ឥធ ចេត្ថ សម្បជញ្ញវិបស្សនាចារវសេន អាគតំ, តស្មា វុត្តំ “តយិទំ មហាសីវត្ថេរេន វុត្តំ អសម្មោហធុរំ ឥមស្មិំ សតិបដ្ឋានសុត្តេ អធិប្បេត”ន្តិ។ សាមញ្ញផលេ (ទី។ និ។ ១.២១៣; ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ១.២១៣; ទី។ និ។ ដី។ ១.២១៣) បន សព្ពម្បិ ចតុព្ពិធំ សម្បជញ្ញំ លព្ភតិ យាវទេវ សាមញ្ញផលវិសេសទស្សនបរត្តា តស្សា ទេសនាយ។ សតិសម្បយុត្តស្សេវាតិ ឯត្ថ យថា សម្បជញ្ញកិច្ចស្ស បធានតា, ឯវំ សតិកិច្ចស្សាបីតិ ទស្សេតុំ, ន សតិយា សម្បយុត្តទស្សនត្ថំ។ ន ហិ កទាចិ សតិរហិតា ញាណប្បវត្តិ អត្ថិ។ ឯតានិ បទានីតិ សម្បជញ្ញបទានិ។ វិភត្តានេវាតិ វិសុំ វិភត្តានេវ។ ឥមិនាបិ សម្បជញ្ញស្ស វិយ សតិយាបិ បធានតំយេវ វិភាវេតិ។

អបរោ នយោ – ឯកោ ភិក្ខុ គច្ឆន្តោ អញ្ញំ ចិន្តេន្តោ អញ្ញំ វិតក្កេន្តោ គច្ឆតិ, ឯកោ កម្មដ្ឋានំ អវិស្សជ្ជេត្វាវ គច្ឆតិ, តថា ឯកោ តិដ្ឋន្តោ និសីទន្តោ សយន្តោ អញ្ញំ ចិន្តេន្តោ អញ្ញំ វិតក្កេន្តោ សយតិ, ឯកោ កម្មដ្ឋានំ អវិស្សជ្ជេត្វាវ សយតិ, ឯត្តកេន បន ន បាកដំ ហោតីតិ ចង្កមនេន ទីបេតិ។ យោ ហិ ភិក្ខុ ចង្កមំ ឱតរិត្វា ចង្កមនកោដិយំ ឋិតោ បរិគ្គណ្ហាតិ “បាចីនចង្កមនកោដិយំ បវត្តា រូបារូបធម្មា បច្ឆិមចង្កមនកោដិំ អប្បត្វា ឯត្ថេវ និរុទ្ធា, បច្ឆិមចង្កមនកោដិយំ បវត្តាបិ បាចីនចង្កមនកោដិំ អប្បត្វា ឯត្ថេវ និរុទ្ធា, ចង្កមនមជ្ឈេ បវត្តា ឧភោ កោដិយោ អប្បត្វា ឯត្ថេវ និរុទ្ធា, ចង្កមេ បវត្តា រូបារូបធម្មា ឋានំ អប្បត្វា ឯត្ថេវ និរុទ្ធា, ឋានេ បវត្តា និសជ្ជំ, និសជ្ជាយ បវត្តា សយនំ អប្បត្វា ឯត្ថេវនិរុទ្ធា”តិ, ឯវំ បរិគ្គណ្ហន្តោ បរិគ្គណ្ហន្តោយេវ ចិត្តំ ភវង្គំ ឱតារេតិ, ឧដ្ឋហន្តោ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វាវ ឧដ្ឋហតិ, អយំ ភិក្ខុ គតាទីសុ សម្បជានការី នាម ហោតិ, ឯវម្បិ សុត្តេ កម្មដ្ឋានំ អវិភូតំ ហោតិ, តស្មា សោ ភិក្ខុ យាវ សក្កោតិ, តាវ ចង្កមិត្វា ឋត្វា និសីទិត្វា សយមានោ ឯវំ បរិគ្គហេត្វា សយតិ “កាយោ អចេតនោ, មញ្ចោ អចេតនោ, កាយោ ន ជានាតិ “អហំ មញ្ចេ សយិតោ’តិ, មញ្ចោ ន ជានាតិ “មយិ កាយោ សយិតោ”តិ, អចេតនោ កាយោ អចេតនេ មញ្ចេ សយិតោ”តិ, ឯវំ បរិគ្គណ្ហន្តោយេវ ចិត្តំ ភវង្គំ ឱតារេតិ, បពុជ្ឈន្តោ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វាវ បពុជ្ឈតិ, អយំ សុត្តេ សម្បជានការី នាម ហោតីតិ។

កាយាទិកិរិយានិប្ផត្តនេន តម្មយត្តា អាវជ្ជនកិរិយាសមុដ្ឋិតត្តា ច ជវនំ, សព្ពម្បិ វា ឆទ្វារប្បវត្តំ កិរិយាមយបវត្តំ នាម, តស្មិំ សតិ ជាគរិតំ នាម ហោតីតិ បរិគ្គណ្ហន្តោ ជាគរិតេ សម្បជានការី នាម។ អបិច រត្តិន្ទិវំ ឆ កោដ្ឋាសេ កត្វា បញ្ច កោដ្ឋាសេ ជគ្គន្តោបិ ជាគរិតេ សម្បជានការី នាម ហោតិ។ វិមុត្តាយតនសីសេន ធម្មំ ទេសេន្តោបិ ពាត្តិំសតិរច្ឆានកថំ បហាយ ទសកថាវត្ថុនិស្សិតំ

នប្បាឃពន៍ ពនឆនត្តាបិ ការិនេត នយ្យខាតពារឹ តាយ៉ អដ្ឋតិនាឃ អារម្ពុនោឃ្ញុ ខិត្តាទុនិឃំ យតសិការំ បចនេត្តនេត្តាបិ ទុតិឃំ ឈាតំ នយាបនេត្តាបិ ឲ្យហិ្យការេច នយ្យខាតពារឹ តាយ៉ ទុតិឃតិក្បាឈាតំ ចនឹនប្លារខិរហនេតា ខិនេសនេតា ឲ្យហិ្យការេចា តាយ៉ ទ្វបឆម្ពុនេប្បច បចត្តិអាការខិនេសនា អកិក្កយាឥនេឃាតិ ចុត្តំ "ទ្វបក្លត្តនេប្បច នយុឥនេឃា ឥ ចនេឃា ឥ តិហរិតនេត្តា"តិ៉ នេសធំ ចុត្តតឃនេយច៉

ចព្យនយ្យឌញ្ញាបព្ពចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៉

បដិក្ទូលយតសិការបព្ពចណ្ណតា

១១០៉បដិក្ទូលយតសិការចនេសតាតិ (ឌី៉ តិ៉ ឌី៉ ១៉១ល៍ល៍) ឌិក្បច្ឆតិឃតាឃ៉ បដិក្ទូលនេយច បដិក្ទូលំ នេឃា បដិក្ទូលនការេចា បដិក្ទូលិការេទា, តប្បូ យតសិករណចនេសត៉ អត្តនេតបិ ហិ កាចចាខិតំ នដ្ឋំ កាចនេត្វា ខិញ្ញាឃតិ ឃឆា "បដប្បូ ប្បុក្កា"ត្តិ៉ ឃម្ពា ខិប្បុឌ្ឋិយនេក្ក (ខិប្បុឌ្ឋិ៉ ១៉១ប័១-១ប័១) ចុត្តំ, តម្ពា តត្ត តំនំចណ្ណតាឃម្ព ចុត្តតនេឃត នេចឌិតព្ពំ៉ ចត្វាឌីហិ បសិទ្ធាពាការេទត ខាត្តិត្វា ពតំ អាចដតំ បុនេតាឡញ្ញ៉ ខិក្ខតាការេទាតិ បណ្ណត្តិ នយតិក្កមិត្វា អប្បុកកាចប្បូ ទ្វបដ្ឋិតាការេទា៉ ញ្ញតិ-នឌ្ឍប្បូ អាការេតត្តំ ឥនេប្បូនេត្តា "ឲច"ត្តិ ចត្វា តំ ការណំ នទ្វបនេតា ឥនេប្បូនេត្តា "នេពនាឌិបរិក្កហនេណតា"តិ អាហ៉

បដិក្ទូលយតសិការបព្ពចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៉

ធាតុយតសិការបព្ពចណ្ណតា

១១១៉ធាតុយតសិការចនេសតាតិ បឆឌីធាតុអាឌិកា ចតនេប្បា ធាតុនេឃា អារព្ភ បចត្តកាចតាយតសិការចនេសត, ចព្យធាតុចចត្វាតចនេសតាតិ អនេត្វា៉ ធាតុយតសិការេទា ធាតុពម្ពដ្ឋាតំ ចព្យធាតុចចត្វាតត្តិ ហិ អត្វនេតា ឲពំ៉ នេពាឈាតនេពាតិ ឌិខិពត្វាឃ ក្បត្តិ ឈាតនេពា៉ អនេត្តចាសិនេពាតិ ពម្ពករណចនេសត តប្បូ នមឹបចាឃឹ៉ ឌិត-នឌ្ឍា "ឌិនេតា ចា"តិអាឌីប្បុ (ឌី៉ តិ៉ ១៉១៤១; អ៉ តិ៉ ៥៉១ប័) ធាតនប្លារ៍តរិឃាបធនយក្កិតាឃ, ធា-នឌ្ឍប្បូ ចា ពតិខិតិចត្តិអត្តតាឃ អញ្ញាត្ត ឥនេបត្វា ពយតំ នេសរ៍សរិឃាបធនយក្កិតាឃ នេតាឈនេពា, ញ្ញឈ បត ឃឆា តឆា ទ្វបកាឃប្បូ បចត្តិអាការនេតាឈនេពា អធិនេប្បនេតាតិ អាហ "ចព្យត្ត ញ្ញរិឃាបឆាតំ នេឃត នេពតខិ អាការេទត ឌិតត្វា ឃឆាឌិត"ត្តិ៉ តត្ត អាការេទតាតិ ធាតាឌិតា ទ្វបកាឃប្បូ បចត្តិអាការេទត៉ ធាតាឥនេឃា ហិ ញ្ញរិឃាបធនប្លាតាឃ កាឃិកកិរិឃាឃ បនេឆា បចត្តិយនេក្កាតិ "ញ្ញរិឃាបនេឆា"តិ ចុច្ចត្តិ៉ ឃឆាឌិតត្តិ ឃឆាបចត្តិ៉ ឃឆាចុត្តដ្ឋាតនេយចនេចត្ត "បណិធាត"ត្តិ អធិនេប្បតត្តិ អាហ "ឃឆាឌិតត្វា ឥ ឃឆាបណិហិត"ត្តិ៉ ឌិតត្តិ ចា កាឃប្បូ ធាតនប្លារ៍តរិឃាបធនយានេឃាពបរិឌឹបតំ៉ បណិហិតត្តិ តឥរ៍ញ្ញារិឃាបធនយានេឃាពបរិឌឹបតំ៉ ឌិតត្តិ ចា កាឃនប្លាតាតំ ទ្វបឆម្ពាតំ តម្ពិ តម្ពិ លនេណ នកិច្ចចនេសត អចដ្ឋាតបរិឌឹបតំ៉ បណិហិតត្តិ បច្ចឃកិច្ចចនេសត នេតហិ នេតហិ បច្ចនេឃហិ បការនេតា តិហិតំ បណិហិតត្តិ ឲចនេយ្យត្ត អនេត្វា នេចឌិតនេត្តា៉ បច្ចនេចក្ខតិតិ បតិ បតិ អនេចក្ខតិ, ញាណចក្ខុតា ខិតិត្ថខិត្វា ខិសំ ខិសំ បប្បូតិ៉

ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᩣᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᨶᩅᩈᩮᨶ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨿᨳᩣ ᨣᩮᩣᨥᩣᨲᨠᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩮᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨾᩴᩈᩪᨸᨧᨿᨸᩁᩥᨻᩕᩪᩉᨶᩣᨿ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᨠᨠᨲ᩠ᨲᨠᨠᨸ᩠ᨸᩣᩈᨭ᩠ᨮᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᩴᩅᨯ᩠ᨰᩮᨶ᩠ᨲᩔ. ᩅᨵᩥᨲᩴ ᨾᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩥᩴᩈᩥᨲᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨲᩴ. ᨾᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨾᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᨲᩣᩅᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ. ᨣᩣᩅᩦᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨶ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨿᨲᩥ ᨿᩣᨶᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᨸᨧ᩠ᨧᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᨿᨳᩣᩈᨶ᩠ᨶᩥᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨲᩣᨿ ᨣᩣᩅᩦᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᨲᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿᨸᩥ ᨣᩣᩅᩥᨿᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩴᩈᨶ᩠ᨶᩥᩅᩮᩈᩔ ᩋᩅᩥᨶᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩃᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨽᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨻᩥᩃᩥ ᨠᩣᩁᩣ ᩅ-ᨠᩣᩁᩔ ᨻ-ᨠᩣᩁᩴ, ᨩ-ᨠᩣᩁᩔ ᩃ-ᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ. ᨻᩥᩃᩈᩮᩣᨲᩥ ᨻᩥᩃᩴ ᨻᩥᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩈᨦ᩠ᨥᩣᨭᨲᩮᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᩅᩥᩅᩮᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᩅᩮᨧᩥᨲᨾᩴᩈᩴ ᨽᩣᨣᩈᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ. ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᨾᩴᩈᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦ”ᨲᩥ. ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩔᩣᨸᩥ ᩋᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ. ᨥᨶᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩮᩣᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᨲᩥᩈᨾᩪᩉᨠᩥᨧ᩠ᨧᨥᨶᩣᨶᩴ ᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩩᨩᨶᩴ ᩅᩥᩅᩮᨧᨶᩴ. ᨵᩣᨲᩩᩈᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣᨲᩥ ᨥᨶᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩮᩣᨣᨠᩁᨱᩮᨶ ᨵᩣᨲᩩᩴ ᨵᩣᨲᩩᩴ ᨸᨳᩅᩦᩋᩣᨴᩥᨵᩣᨲᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩔ. ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩈᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨸᩥ ᨲᨴᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨶᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᨥᨶᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩮᩣᨣᩔ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ. ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᩈᩮᨲᩥ. ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᨵᩣᨲᩩᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ. ᨴᨠ᩠ᨡᩮᩣᨲᩥ ᨨᩮᨠᩮᩣ ᨲᩴᨲᩴᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ, ᨿᨳᩣᨮᩣᨶᩮ ᨮᩥᨲᩮ ᨶᩉᩣᩁᩩᩅᩥᩈᩁᩣᨴᩥᩋᩅᨿᩅᩈᨾᩩᨴᩣᨿᩮ ᩋᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩮ ᨣᩣᩅᩦᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᨶ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩮ, ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨾᩴᩈᩣᨴᩥᩋᩅᨿᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ. ᨧᨲᩩᨾᩉᩣᨸᨳᩮ ᩅᩥᨿ ᨧᨲᩩᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩮᨲᩥ ᨣᩣᩅᩥᨿᩣ ᨮᩥᨲᨧᨲᩩᨾᩉᩣᨸᨳᩮ ᩅᩥᨿ ᨠᩣᨿᩔ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨠᩣᩁᨽᩪᨲᩮ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮ ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩮ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮ (ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ. ᪑.᪓᪐᪙) ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩴᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᨬ᩠ᨧ (ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ. ᨾᩉᩣᨭᩦ. ᪑.᪓᪐᪙) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ.

ᨵᩣᨲᩩᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨸᨻ᩠ᨻᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

ᨶᩅᩈᩥᩅᨳᩥᨠᨸᨻ᩠ᨻᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪗᪙. ᩈᩥᩅᨳᩥᨠᩣᨿ ᩋᨸᩅᩥᨴ᩠ᨵᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩣᨴᩥᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩒᨵᩥᩈᩮᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨠᨳᩣᨶᩴ ᨶᩅᨽᩮᨴᨽᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩣᨴᩥᩋᩈᩩᨽᩣᨠᩣᩁᩣᨶᩴ ᩈᩥᩅᨳᩥᨠᨸᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨣᩉᩥᨲᨶᨿᩮᨶ. ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᩥᩅᨳᩥᨠᨸᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ. ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᩣᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᨲᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨾᩁᨱᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ. ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨣᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩏᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨶ. ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨵᩩᨾᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩪᨶᨲ᩠ᨲᩣ. ᩈᩮᨲᩁᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩥᨸᩁᩥᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩥᨾᩥᩔᩥᨲᩴ ᨶᩦᩃᩴ ᩅᩥᨶᩦᩃᩴ, ᨸᩩᩁᩥᨾᩅᨱ᩠ᨱᩅᩥᨸᩁᩥᨱᩣᨾᨽᩪᨲᩴ ᩅᩣ ᨶᩦᩃᩴ ᩅᩥᨶᩦᩃᩴ, ᩅᩥᨶᩦᩃᨾᩮᩅ ᩅᩥᨶᩦᩃᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨠ-ᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᨴᩅᨯ᩠ᨰᨶᨾᩣᩉ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩁᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣ “ᨸᩦᨲᨠᩴ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨵ. ᩈ. ᪖᪑᪖). ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨶᩦᨿᨲ᩠ᨲᩣ. ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ ᩅᩥᨶᩦᩃᩴ ᩅᩥᨶᩦᩃᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᨿᩴ ᨠ-ᨠᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᨳᩣ “ᨸᩣᨸᨠᩮᩣ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨣ᩠ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪒.᪑᪔᪙; ᩋ. ᨶᩥ. ᪕.᪒᪑᪓; ᨾᩉᩣᩅ. ᪒᪘᪕). ᨸᩁᩥᨽᩥᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᨠᩣᨠᨠᨦ᩠ᨠᩣᨴᩦᩉᩥ. ᩅᩥᩔᨶ᩠ᨴᨾᩣᨶᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩔᨶ᩠ᨴᨾᩣᨶᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᨲᩴ ᨸᨣ᩠ᨥᩁᨶ᩠ᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᨲᨳᩣᨽᩪᨲᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᩔᨶ᩠ᨴᨾᩣᨶᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩴ.

ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨲᩥ ᨿᩮᩣ “ᨸᩔᩮᨿ᩠ᨿ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᩈᩥᩅᨳᩥᨠᩣᨿ ᨨᨯ᩠ᨯᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ. ᩏᨸᩈᩴᩉᩁᨲᩥ ᩈᨴᩥᩈᨲᩴ. ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨡᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩏᨸᩈᩴᩉᩁᨱᩣᨠᩣᩁᨴᩔᨶᩴ. ᩋᩣᨿᩪᨲᩥ ᩁᩪᨸᨩᩦᩅᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ, ᩋᩁᩪᨸᨩᩦᩅᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨣᨲᩥᨠᨾᩮᩅ. ᩏᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨩᨲᩮᨩᩮᩣ.

ឲុចំប្ញតិកាសការេចាតិ ឲុចំ អតិចិយ ប្ញតិកាសការេចា, ត អាឃុអាឌីតំ អចិកេយ ចិយ យត្តេសាតិ អឌិប្បាេយា៍ ឲុឌិេសា កចិស្សតីតិ ឲុចំកាឌីតិ អាហ “ឲុចំវ្កុយាតាឌិេកេឌា កចិស្សតី”តិ៍

លុប្ចិត្វា លុប្ចិត្វាតិ ក្កប្បាេដត្វា ក្កប្បាេដត្វា៍ េសសាចេសសយំសេលាហិតឃុត្តត្តិ សត្ថេសា អលាឌិតត្តា តហំ តហំ េសេសត អប្បាចេសេសត យំសេលាហិេតាត ឃុត្តំ៍ អេត្ថាត ហត្ថដ្ឋិកត្តិ អចិេសេសត ហត្ថដ្ឋិកាតំ ចិប្បកិណ្ណតា េឌាតិតាតិ អតចេសសេតា េតាសំ ចិប្បកិណ្ណតំ ឌេស្សេត្តា “ចត្យសដ្ឋិេកឌយ្យ៊ី”តិអាឌិយាហ៍ េតេទាចស្សិកាតីតិ តិេទាចស្ស៊ ពតាតិ៍ តាតិ បត សំចត្តុំ ឌីតិចត្តាតិ េហាត្តីតិ អាហ “អតិក្កត្តសំចត្តុទាតិ”តិ៍ ប្ញទាលតាយ ឈតកាចចិកេយត ចិទ្ធណ្ណតា ត្តុឆ ប្ញតិការេចាតិ េសា ឃឆា េហាតិ, តំ ឌេស្សេត្តា “អត្តុទាកាេស”តិអាឌិយាហ៍ លឌ្ឌយាតតាឌិចេសត ទ្យតិឃសិចឌិកបត្តាឌីតំ ចចត្វិតត្វា ទុត្តំ “លឌ្ឌយាតាឌីតំ ចេសត េឃាឌតា កាតត្តា”តិ៍

តចសិចឌិកបត្តចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

ត្តុយាេតចេត្វតិ អចឆាេណាត អប្បតាកយ្ដ្ឋាតំ តត្វ តិឃេយតិ អត្ថាបេត្ថាសុ តឌកាចេតា៍ ឃេតា ហិ ឲុច-កាេទា, តេតា អត្ថាតត្វ តិឃេយតិ, េតាត បត្តត្វឃស្ស ចិបស្សតាកយ្ដ្ឋាតតាបិ អប្បដិសិត្តតិ ឌដ្ឋត្ថា អតិច្ចាឌិឌស្សតេតា៍ សត្តាេទសុ អាឌីតចចិកាចតាតិ សិចឌិកបត្តាតីតិ អាហ “សិចឌិកាតំ អាឌីតចាតុបស្សតាចេសត ទុត្តត្តា”តិ៍ ត្តុទិឃាបឆបត្តាឌីតំ អតប្បតាចហតា បិកដ្ឋិ ឲុចាតិ “េសសាតិ ត្វាឌសាបី”តិ ទុត្តំ៍ ឃំ បេតត្វ អត្វេតា អចិកត្តំ, តំ សុចិេត្ថាឃ្យេយចាតិ៍

កាឃាតុបស្សតាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

េចឌតាតុបស្សតាចណ្ណតា

១១៤៍ សុខំ េចឌតត្តិ ឲត្វ សុខឃតីតិ សុលា, សយ្យឃុត្តឆេយុ កាឃត្វា លក្តស្សាេឌ កេទាតីតិ អេត្វា៍ សុដ្ឋ ចា លាឌតិ, លតតិ ចា កាឃិកំ េចតសិកត្វា អាឌាឆត្តិ សុលា៍ សុកទំ ត្វកាសឌាតំ ឲុតិស្សាតិ សុលាតិ អបេទ៍ េចឌឃតិ អាេយុលាេសំ អតុកចតីតិ េចឌតា៍ េចឌឃយាេតាតិ អតុកចយាេតា៍ កាយត្តិអាឌីសុ ឃំ ចត្តត្តុំ, តំ ត្តុទិឃាបឆបេត្ថា ទុត្តេយច៍ សយ្យឌាតស្ស េចឌិឃតំ សយ្យឌាតេចឌិឃតំ៍

“េចាហាេយត្តុំ េហាតី”តិ ឲុេតាត “សុខំ េចឌតំ េចឌឃយាេតា សុខំ េចឌតំ េចឌឃាមី”តិ ត្តុឌំ េចាហាេយត្តត្តិ ឌេស្សតិ៍ ចត្វអាេយុលាតិ ទ្វបិឌិអាេយុលា៍ ទ្វបិឌិអាេយុលាត្យាេចឌតាឃ បចត្តិដ្ឋាតតាឃ “ចត្វ”តិ អឌិេប្បតំ៍ អស្សាតិ កេចឃ្យ៍ ឆយុចិតិយុត្តស្ស អត្ថាស្ស កត្វ អកាចេតា ឆយុេស្សច កត្វកាចំ ឌេស្សេត្តា “េចឌតាច េចឌឃតី”តិ អាហ៍ តិត្វតេត្តាតិ៍ ពលចេតា េចឌតាេចាស្ស តិេទាឆេត អាឌីតចំ ឌិត្វា តស្ស អចសេឌាតចេសត តិត្វតេត្តា៍ ចិទិឃសយតំ េឃាេឌត្វាតិ អឌិចាសតចិទិឃស្ស អឌិយត្តត្តា តស្ស ហាបតចេសត សយាឆិតា សយេសតាបិឌេតត ចិទិឃសយតំ េឃាេឌត្វា៍ សហ បដិសយ្គ្កាហីតិ េលាិក្យត្តេបដិសយ្គ្កាហិ សហ៍ េលាិកិឃាតយ្បិ ចា សតិ

ឧប្បត្តិការលេ តត្ថ សមត្ថំ សន្ធាយាហ “សហ បដិសម្ភិទាហី”តិ។ សមសីសីតិ ចារសមសីសី ហុត្វា, បច្ចេក្ខណចារស្ស អន្តរចារេ បរិនិព្ពាយីតិ អត្ថោ។

យថា ច ឫហំ, ឲចំ ឫណ្ឌត្តិ យថា “ឫហំ ចេតយតី”តិអាទិកា សម្បជានចេតិយតំ សន្ធាយ ចុត្តំ, ឲចំ ឫណ្ឌម្បិ។ តត្ថ ឫណ្ឌយតីតិ ឫណ្ឌា, សម្បយុត្តធម្មេ កាយត្វា បីឡឲតិ ចិតាឡេតីតិ អត្ថោ។ ឥដ្ឋំ ចា ឈាកតិ, ឈតតិ ចា កាយិកំ ចេតសិកញ្ចា សាតត្តិ ឫណ្ឌា។ ឫណ្ណទំ ឍ្លកាសគាតំ ឲតិស្សាតិ ឫណ្ឌាតិ អបរេ។ អរូបកម្មដ្ឋានត្តិ អរូបបរិគ្គហំ, អរូបធម្មមុខេន ចិបស្សនាភិនិចេសត្តិ អត្ថោ។ រូបកម្មដ្ឋានេន បន សមថាភិនិចេសោបិ សង្គយ្ហតិ, ចិបស្សនាភិនិចេសោ បន ឰធានិប្បេតោតិ គស្សេន្តោ អាហ។ “រូបបរិគ្គហោ អរូបបរិគ្គហោតិបិ ឲតទេច ចុច្ចតី”តិ។ ចតុធាតុចចត្ថានំ កថេសីតិ ឲត្វាបិ “ឃេកុឃេត្តា”តិ បទំ អាតេត្វា សង្ខិត្តេនត្តា។ តកុកយត្តិ ចតុធាតុចចត្ថានស្ស សង្ខេបចិត្ថារចូយមាហ។ សង្ខេបមតសិការចសេន មហាសតិបដ្ឋានេ, ចិត្ថារមតសិការចសេន រាហុលោចាទ- (ម។ និ។ ១។១៤៥-១៤៦) ធាតុចិភង្គាទីសុ (ចិភ។ ១៤៣-១៤៥)។

ឃេកុឃេត្តគ្គហណេន តទញ្ញធម្មចសេនបិ អរូបកម្មដ្ឋានកថាយ អត្ថិតា ឌីបិតាតិ តំ ចិភាវេន្តោ គស្សេតុំ “តិចិធោ ហី”តិអាទិ ចុត្តំ។ តត្ថ អភិនិចេសោតិ អនុប្បវេសោ, អារម្ភោតិ អត្ថោ។ អារម្ភោ ឲច ហិ អយំ ចិភាវេកា, សម្មសនំ បន អនន្តរេ សង្ខេបធម្មេ បរិគ្គហេត្វា ចត្តតិ។ បរិគ្គហិតេ រូបកម្មដ្ឋានេតិ ឰធំ រូបមុខេន ចិបស្សនាភិនិចេសំ សន្ធាយ ចុត្តំ, អរូបមុខេន បន ចិបស្សនាភិនិចេសោ ឃេកុឃេត្ត សមថយានិកស្ស ឰធិប្បេតោ, សោ ច បធមំ ឈានង្គានិ បរិគ្គហេត្វា តតោ បរំ សេសធម្មេ បរិគ្គណ្ហាតិ។ បធយាភិនិបាតោតិ សន្តោ ចេតសិកា ចិត្តាយត្តា ចិត្តកិរិយការេន ចុច្ចន្តីតិ ធម្មា ចិត្តស្ស បធយាភិនិបាតា ចុត្តា, ឧប្បត្តធម្មា បុគ្គលា, ចិត្តចេតសិការានិ ចា អារម្មណេន ចុដ្ឋោ ធម្មសមុទាយោ ចេតនាយ តំសមការេន ចេតេតិ, ធម្មា បន ឍ្លកាសស្ស ចិយ បដីបេ ចេតនាទីនំ បច្ចយចិសេសោ ហោតីតិ បុរិមការោ ចិយ ចុច្ចតិ, យា តស្ស អារម្មណាភិនិរោបនលក្ខណតា ចុច្ចតិ។ ផុសន្តោតិ អារម្មណស្ស ផុសនាការេន។ អយញ្ហិអរូបធម្មតា ឲកទេសេន អនល្លីយមានោបិ រូបំ ចិយ ចក្ខុ, សទ្ទោ ចិយ ច សោតំ ចិត្តំ អារម្មណញ្ចា ផុសន្តោ ចិយ សង្ឃដ្ដេន្តោ ចិយ ច បចត្តតិ។ តថាហេស “សង្ឃដ្ដនរសោ”តិ ចុច្ចតិ។

អារម្មណំ អនុភចន្តីតិ ឰស្សរចតាយ ចិសចិតាយ សាមិការេន អារម្មណរសំ អនុភចន្តី។ ធម្មាទីតញ្ហិសម្បយុត្តធម្មានំ អារម្មណេ ឲកទេសេនេច បចត្តិ ផុសតាទិមត្តកាចេតា, ចេតនាយ បន ឰដ្ឋាការសម្ភាកាទិចសេន បចត្តនតោ អារម្មណេ និប្បទេសតោ បចត្តិ។ ផុសតាទិការេន ហិ អារម្មណគ្គហណំ ឲកទេសានុភចនំ, ចេតយិតាការេន គហណំ យថាកាមំ សព្ពានុភចនំ ឲចសកាចារេន ចាតិ គហណាតីតិ ន ចេតនាយ ចិយ ធម្មាទីនម្បិ យថាសកំ កិច្ចករណេន សាមិកាចានុភចនំ ចោរទេតព្ពំ។ ចិជានត្តត្តិ បរិច្ឆិន្ទនចសេន ចិសេសតោ ជានន្តំ។ ចិញ្ញាណញ្ហិ បរិគ្គហចត្តំ តាឡព្ពុយា មិនន្តោ បុរិសោ ចិយ អារម្មណំ បរិច្ឆិន្ទ ចិភាវេន្តំ បចត្តតិ, ន សញ្ញា ចិយ សញ្ញាននមត្តំ ហុត្វា។ តថា ហិ អនេន ពតាទិ លក្ខណត្តយចិភាចនាបិ ហោតិ។ ឰធេមំ បន ធម្មាទីនំ តស្ស តស្ស បាកដការេនា បច្ចយចិសេសសិទ្ធស្ស បុគ្គាលកាកស្ស ចសេន ចេទិតព្ពា។

ឯវំ តស្ស តស្សេវ បាកដភាវេបិ “វត្ថុំ, កិលេសេ, អភិញ្ញេយ្យ”ន្តិ (សំ។ និ។ ៣។៣៩; បដិ។ ម។ ១។១) “វត្ថុញ្ញា ខោ, កិលេសេ, អភិជាត”ន្តិ (សំ។ និ។ ៣។១៩) ច ឯវមាទិវចនតោ សព្ពេ សម្បយុត្តកា ធម្មា បរិគ្គហេតព្ពាតិ ទស្សេន្តោ “តត្ថ យស្សា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ ផស្សបញ្ចមកេយេវាតិ អវធារណំ តទន្តោគធត្តា តគ្គហណេនេវ គហិតត្តា ចតុន្នំ អរូបក្ខន្ធានំ។ ផស្សបញ្ចមកគ្គហណេនេវ តស្ស សព្ពចិត្តុប្បាទសាធារណភាវតោ, តត្ថ ច ផស្សចេតនាគ្គហណេន សព្ពសង្ខារក្ខន្ធសង្គហោ ចេតនាបធានត្តា តេសំ។ តថា ហិ សុត្តន្តភាជនីយេ សង្ខារក្ខន្ធវិភង្គេ (វិភ។ ១៩) “ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា”តិអាទិនា ចេតនាវ វិភត្តា, ឥតរេ បន លព្ភា សទ្ទេនេវ គហិតា។

វត្ថុំ និស្សិតាតិ ឯត្ថ វត្ថុ-សទ្ទោ ការណបរិយាយោតិ ការណំ វិញ្ញាណតីតិ អាហ “យំ សន្ធាយ វុត្ត”ន្តិអាទិ។ កត្ថ បន វុត្តំ? សាយញ្ញាផលេ។ សោតិ ការណការេយា។ បញ្ចក្ខន្ធវិនិមុត្តំ នាមរូបំ នត្ថីតិ ឥទំ អធិការវសេន វុត្តំ។ អញ្ញថា ហិ ខន្ធវិនិមុត្តម្បិ នាមំ អត្ថីតិ។ អវិជ្ជាទិហេតុកាតិ អវិជ្ជាតណ្ហុបាទានាទិហេតុកា។ វិបស្សនាបដិបាដិយា...បេ... វិចរតីតិ ឥមិនា ពលវវិបស្សនំ វត្វា បុន តស្ស ឧស្សុក្កាបនំ វិសេសាធិគមញ្ច ទស្សេន្តោ “សោ”តិអាទិមាហ។

ឯកាតិ ឯកិស្សំ ទុតិយសតិបដ្ឋានទេសនាយំ, តស្សា បន វេទនានុបស្សនាវសេន ភាវេតព្ពត្តា កថា វេទនាវសេន ភាវេសិ។ យថាវុត្តេសុ ច តីសុ កម្មដ្ឋានាភិនិវេសេសុ វេទនាវសេន កម្មដ្ឋានាភិនិវេសោ សុករោ វេទនានំ វិភូតភាវតោតិ ទស្សេតុំ “ផស្សវសេន ហិ”តិអាទិ វុត្តំ។ ន បាកដំ ហោតីតិ ឯតំ តាទិសេ បុគ្គលេ សន្ធាយ វុត្តំ, យេសំ អាទិតោ វេទនាវ វិភូតតរា ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ។ ឯវញ្ហិ យំ វុត្តំ “ផស្សោ បាកដោ ហោតិ, វិញ្ញាណំ បាកដំ ហោតី”តិ, តំ អវិសេសិតំ ហោតិ។ វេទនានំ ឧប្បត្តិបាកដតាយាតិ ច ឯតំ សុខទុក្ខវេទនានំ វសេន វុត្តំ។ តាសញ្ហិ បវត្តិ ឱឡារិកា, ន ឥតរាយ។ តទុភយគ្គហណមុខេន វា គហេតព្ពត្តា ឥតរាយបិ បវត្តិ វិញ្ញូនំ បាកដា ឯវាតិ “វេទនាន”ន្តិ អវិសេសគ្គហណំ ទដ្ឋព្ពំ។ យថា សុខំ ឧប្បជ្ជតីតិអាទិ សុខវេទនាយ បាកដភាវទីបនំ។ នេវ តស្មិំ សមយេ ទុក្ខំ វេទនំ វេទេតីតិ តស្មិំ សុខវេទនាសមង្គិសមយេ នេវ ទុក្ខំ វេទនំ វេទេតិ និរុទ្ធត្តា, អនុប្បន្នត្តា ច យថាក្កមំ អតីតានាគតានំ , បច្ចុប្បន្នាយ បន អសម្ភវោ វុត្តោយេវ។ សកិច្ចក្ខណមត្តាវដ្ឋានតោ អនិច្ចា។ សមេច្ចសម្ភុយ្យ បច្ចយេហិ កតត្តា សង្ខតា។ ចត្តារម្មណាទិបច្ចយំ បដិច្ច ឧប្បន្នត្តា បដិច្ចសមុប្បន្នា។ ខយវយបលុជ្ជននិរុជ្ឈនបកតិតាយ ខយធម្មា...បេ... និរោធធម្មាតិ ទដ្ឋព្ពា។

កិលេសេហិ អាមសិតព្ពតោ អាមិសំ នាម បញ្ច កាមគុណា, អារម្មណករណវសេន សហ អាមិសេហីតិ អាមិសា។ តេនាហ “បញ្ចកាមគុណាមិសនិស្សិតា”តិ។ ឥតោ បរន្តិ “អត្ថិ វេទនា”តិ ឯវមាទិបាឡិំ សន្ធាយាហ “កាយានុបស្សនាយំ វុត្តនយេនា”តិ។

វេទនានុបស្សនាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ចិត្តានុបស្សនាវណ្ណនា

១០៣. នយ្យយោកចេនេត (ឌី. និ. ដី. ១.១៥១) បចត្តយាចេតត នហ ទាកេកភាតិ នទាកិ. តេនាហ “លោភនហគត”ន្តិ. ចិតទាកន្តិ. ទុត្ត កាយំ នទាកបឆបដិយោភិតា ចិតទាកចេនេត កចិតត្តំ, នមុនភធាទស្ស បត ធ្ធុឆានិបេ្យតត្តា តេក្ខុយកេស្សុច កហលត្តិ “លោភិយក្យុនលិញ្ញាណត”ន្តិ ចត្វា “ធ្ធុធំ បតា”តិអាជិតា តតេយច អធិប្បាយំ ចិចទតិ. នេឞនាតិ ធេ្វ តោឞមុ្លិតិ, ធេ្វ តោហមុ្លិតីតិ ចត្តារិ អក្យុនលចិត្តានិ. តោនញ្ញាទាកេត នយ្យយោកាកាចេតា ភតេ្វច នទាកតា, តត្ថិមិត្តកតាយ បត និឃា តំនហិតតាទលេនាតិ ភតេ្វច ចិតទាកតាឞិតិ ទ្យាចិតិមុត្តតា ទុចេត្វ លធ្ធតីតិ អាហ “តេច បុរិមបទំ, ត បន្ធិមបទំ កឌត្តិ”តិ. យជិ ទុចំ បទេឞិកំ បឌាភតំ អាបជ្ជតីតិ? ភាបជ្ជតិ ទ្យាកត្តុបរិយាបត្តត្តា តេនំ. អក្យុនលមុ្លេឞុ នហ តោលេហតេច ចត្តតីតិ នតោហត្តិ អាហ “ចិចិកិច្ឆានហកតទេ្ធច ឧទ្ធច្ចនហកតត្ថា”តិ. យត្ថា តេត្វ នតេហច តោលេហភាតិ នតោហត្តិ បុរិមបឌាចឆាទលយ្យិ លធ្ធតិយេច, តស្មា ទុត្តំ “យត្ថា បតា”តិអាជិ. យធា បត អតិមុឡ្ហតាយ បវិដិបុក្កលិកតយេត នចិនេនំ តោហចត្តតាយ តោមុ្ហចិត្តន្តិ ចត្តធ្ធតោ ចិចិកិច្ឆុទ្ធច្ចនហកតទ្វយំ ចិនេនតោ “នតោហ”ត្តិ ទុច្ចតិ, ត តធា នេឞនាក្យុនលចិត្តានីតិ “ចដ្ឋិតេយធា”តិ ទុត្តំ. នយ្យយោកចេនេត និតយិទ្ធេត អតុបាទិតំ អតុកាតត្តិ និតយិទ្ធាតុបាទិតំ បញ្ចចិធំ នមញ្ញាទិកាក្យុនលចិត្តំ នញ្ញិពចិត្តំ. នញ្ញិពចិត្តំ ភាយ អាទម្មណេ នមញ្ញាចភចេនេត បចត្តតេតា. បច្ចយចិនេនចេនេត ធាយឆាទតេត ទ្ធទិច្ចត នហកាតំ បចត្តំ និមន្តិត្តិ ទ្ធទិច្ចនហកាតំ, អញ្ញាធា នព្ពម្បិ អក្យុនលចិត្តំ ទ្ធទិច្ចនហកាតមេចាតិ. បមដិចិត្តំ ភាយ នាតិមយំ ចិនេត្តបចេនេត បចត្តតេតា.

កិលេនចិត្តមុត្តនមេតត្តតាយ ចិបុលផលតាយ ឌីឃមត្តាតតាយ ច មហត្តកាចំ កតំ, មហត្តេហិ ធា ទ្ធិអាទធ្ធាឌីហិ កតំ បដិបត្តិ មហក្កតំ. តំ បត ទ្យុបិទ្យុបក្ខុមិកំ តតោ មហត្តស្ស លោកេ អភាចតោ. តេនាហ “ទ្យុបិទ្យុបិចចទ”ត្តិ. តស្ស តេត្វ បដិយោកី បរិត្តមេចាតិ អាហ “អមហក្កតត្តិ កាមាចចទ”ត្តិ. អត្តាតំ ទ្ធត្តរិតុំ នមតេ្វហិ នហ ទ្ធត្តទេហីតិ ទិនាត្តទំ, តប្បដិបត្តេត អតុត្តទំ, តតុកយំ ទ្ធបិដាយ ចេជិតព្ពត្តិ អាហ “ទិនាត្តទត្តិ កាមាចចទ”ត្តិអាជិ. បដិបត្តិចិត្តមុត្តនមេតត្តេត នមាជិតា នមុតេច អាហិតំ នមាហិតំ. តេនាហ “យស្សា”តិអាជិ. យស្សាតិ យស្ស ចិត្តស្ស. យធាទុត្តេត នមាជិតា ត នមាហិតត្តិ អនមាហិតំ. តេនាហ “ទ្ធកយនមាជិទហិត”ត្តិ. តទុច្ចិមុត្តិយា ចិមុត្តំ, កាមាចចទំ ក្យុនលំ ចិត្តមុត្តិយា ចិមុត្តំ, មហក្កតត្តិ តទុកយំ នត្ថាយាហ “តទុច្ចិត្តមុត្តិហិ ចិមុត្ត”ត្តិ. យត្វ តទុកយចិមុត្តិ តត្ថិ, តំ ទ្ធកយចិមុត្តិទហិតត្តិ កយ្យោតេ លោកុត្តទចិត្តម្បិ និឃា អានត្តាតិ តត្ថិចត្តតត្វំ “នមុទ្ធេធ...ទេប... ឆ្កាតេនាច តត្វិ”តិ អាហ. ឆ្កាតានាការេចា ច នមុនភធាទស្ស អធិបេ្យតត្តា ចេជិតទ្ធា. យំ បតេត្វ អត្វេតា អចិកត្តំ, តំ តេហដ្ឋា ទុត្តភយេចាតិ.

ចិត្តាតុបស្សតាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា.

ធម្មាតុបស្សតាចណ្ណតា

តីចទណបព្ពចណ្ណតា

១០៥៉ បហាតព្ពានិឆយ្ហចិកាកេស្សតចេសត បញ្ចុឆា ឆយ្ហាត្បស្សតា តិខ្ចិដ្ឋាតិ អឃយេត្វា បិញ្ញាតោ ឲច ចិញ្ញាឃតីតិ ពយត្វំ ស្លិេក្កេត្តា “បញ្ចុចិេឆតឆយ្ហាត្បស្សតំ ពេឆតុ”ត្តិ ចុត្តំ៉ ឃតិ ឲចំ ពស្វា តឹចេលាឌិចេសេតច តិខ្ចិដ្ឋត្តិ? េចេតឃ្យញ្ញាសឃេតា៉ េឃសញ្ញាេចេតឃ្យាតំ បហាតព្ពឆេយ្ហស្ បឆយំ តឹចេលាតិ ចិកាេកត ចត្តព្ពាតិ, េពសំ ចេសេតត្វ កកចតា បឆយំ តឹចេលាស្ ឆយ្ហាត្បស្សតា ពឆិតា៉ ពឆា ហិ ពាឃាត្បស្សតាបិ សយឆបុព្ពក្ខយា េឆសិតា, ពេតា បរិេញ្ញាេឃ្យស្ លេត្តស្ អាឃពេតស្, កាេចពេព្ពាស្ េពឡេក្កស្ បរិេញ្ញាឃាឌិចិកាេកស្ សេច្ចស្ ច ស្តុត្តរា េឆសតា េឆសិតា, ពស្វា េចត្វ សយឆកាចតាបិ ឃាចេឆច ចិបស្សតត្វំ ព្ពត្ថិតា, ចិបស្សតាបឆាតា ចិបស្សតាពហុលិ ច សតិបដ្ឋាតេឆសតាតិ ពស្សា ចិបស្សតាកិតិេចសចិកាេកត េឆសិតកាចំ ចិកាេចេត្តា “អបិចា”តិអាឌិយាហ៉ ពត្វ លត្តាឃពតក្កសច្ចចេសត យិស្សពបរិក្កហពឆតំ ឆដ្ឋាំ៉ សញ្ញាសព្ពារក្កត្តបរិក្កហយ្យិតិ បិ-សេទ្ធត សពលបញ្ចុបិកាតក្កត្តបរិក្កហំ សយ្យិេល្វតិ ព្ពតេរសំ ពឆេត្តាកឆត្តា៉ “ពល្យុក្កាតំ ឃុកត្វតា តត្វី”តិ បឌាតតកាេល អកាចា “អភិល្យុឃុឌាចារចេសតា”តិ ចុត្តំ៉ ឃឆាតិ េឃតាកាេរត៉ េសា បត “កាឃត្ថត្តស្ស ស្បឡាេឌា េហាតី”តិ ចុត្តត្តា កាឃត្ថត្តស្ស ការលាកាេរាច, អត្វតា ការលាេយចាតិ អាហ “េឃត ការេលាតា”តិ៉ ច-សេទ្ធា ចក្កយាតត្វសយុត្តឃេត្វា៉

ពត្វាតិ “ឃឆា ចា”តិអាឌិតា ចុត្តបឆេឌ៉ សុកយ្យិតិ កាឃត្ថេត្តាបិ៉ េសា ហិ អត្តតោ ពហលាកាេរត “សុក”ត្តិ ចុច្ចតិ, េពតាកាេរត បចត្តតស្ស អត្តាស្ស កាឃត្ថត្តស្ស តិមិត្តត្តា “សុកតិមិត្ត”ត្តិ ច៉ ព្ពដ្ឋំ, ព្ពដ្ឋាកាេរត ចា ពឃ្យាតំ ទ្វបិឌិ សុការេយ្យា៉ អាពក្ខិតស្ស ហិតាសុលស្ស អត្ថបិឃត្វតោ យតសិកាេរា អត្ថបិឃយតសិកាេរា៉ តត្តិ អេឃាតិេសាយតសិកាេរ៉ ពត្វាតិ តិបរ្យាេឆពេព្ព អារេយ្យាលត្វេព ច ត្វចិេឆបិ សុកតិមិេត្តា៉ អាហារាតិ បច្ចេឃា៉

អសុកយ្យិតិ អសុកព្ពាតយ្យិ ស្តុត្តរបឆេលិេបត៉ ពំ បត ឆសស្ អចិញ្ញាលកាសុេកស្, េពសាឌឹស្ ច បចត្វំ ឆដ្ឋាំ៉ េពសាឌឹស្ ហិ សញ្ញា អសុកសញ្ញាតិ ពិរិយាតត្តសុត្ត (អ៉ តិ៉ ១០៉៩០) ចុត្តាតិ៉ ឲត្វ ច ចត្វត្តិឆស្ស អេឃាតិេសាយតសិការស្ស េឃាតិេសាយតសិការស្ស ច ពហលំ តិរចេសសឆស្សតត្វ ពពត្តិ ឆដ្ឋាំ៉ េពស្ បត អសុេក “សុក”ត្តិ, “អសុក”ត្តិ ច យតសិកាេរា ព្ពឆាឌិេប្យតា, ពឆត្តល្វត្តា ចា ព្ពតេរបឹតិ៉

ឲពាឆសស្ (អ៉ តិ៉ ដឹ៉ ១៉១៉១៩) អសុេកស្ បដិក្កូលិការស្ស ស្កក្កាហំ, ឃឆា ចា ពត្វ ស្កក្កហតិមិត្តំ ស្បឡត្តិ, ពឆា បដិបត្តិ អសុកតិមិត្តស្ស ស្កក្កេហា៉ ស្បចារប្យតាចហាឃ អសុកកាចតាឃ អត្យុឃ្យត្តាតំ អសុកកាចតាត្បេឃាេកា៉ េកាឌេត យត្វត្វាេតា ចិតយិត្ថាកិកចាកាចា ព្ពពាេរ៉ អលកយាេតា កាឃត្ថត្តា បហីឃតីតិ ចឆត្តិ៉ េកាឌតតិស្សិតំ បត អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញា, តត្តិបរិលាឃស្ស, ពឆាឆារស្ស, ពស្ស ច ស្តេរិឃត្វតស្ស អសុកពាឆស្សតំ, កាឃស្ស អាហារដ្ឋិតិកពាឆស្សតត្វា េឃា សយ្ហេឆច ឌាតាតិ, េសា ចិេសសេតា េកាឌេត យត្វត្វា តាឃ, ពស្ស ច កាឃត្ថត្តា បហីឃេពច៉ អសុកពយ្យិកតិស្សេត្វេរា ឆត្តដ្ឋិឆស្សាចិ៉ អភិឆយ្ហបរិឃាេឃត (ឆ៉ ស៉ ១៣៥៤, ១៣០៧) សញ្ញាបិ េលិេកា កាឃត្ថត្តឹចេលាត្តិ អាហ “អេហត្វតឃេក្កតា”តិ៉

បដិឃយ្យិ បុរិឃុប្បត្តិ បដិឃតិមិត្តំ បេរតា ស្បឡត្តតកបដិឃស្ស ការលត្តិ ពត្វា៉ េយត្តិ ហិតាឲេលាចេសត សិតិឃ្យតីតិ យិេត្វា, ពត្វិ៉ យិេត្វ

កចា, យិត្តស្ស ចា ឲសាតិ ខេយត្តា, តស្សា ខេយត្តាឃ៉

ខេយត្តាឃតស្ស សខេត្តសុ ហិតឋខលាស្ស ឌ្ឋប្បាងត់ បចត្តត់ ខេយត្តាតិយិត្តស្ស ឌ្ឋក្កខេហា៉ ឰឌិសកអខេតាឌិសកឌិសាឋខលាតត្តិ អត្តអតិបិឃសហាឃយ្ញ្ញុត្តខេចិចខេសត ឰឌិសកតា, ឞិយាសផ្កខេឌ កខេត អខេតាឌិសកតា, ឲកាឌិឌិសាឋខលចខេសត ឌិសាឋខលាតា ខេយត្តាឃ ឌ្ឋក្កហខេលា ខេចឌិតត្ថា៉ ចិហារខ្ឋាកាយាឌិចខេសត ចា ឰឌិសកឌិសាឋខល់, ចិហារាឌ្ឋិខ្ឋិសខហិត់ ឞុខត្តិយាឌិឌិសាចខេសត អខេតាឌិសកឌិសាឋខលត្តិ ឲចំ ចា ខ្ចិឆា ឌ្ឋក្កហល់ សន្ទ្លាឃ "ឰឌិសកអខេតាឌិសកឌិសាឋខលាត"ត្តិ ចុត្តំ៉ ឌ្ឋក្កខេហា ច ឃាច ឌ្ឋបធារា ឌខ្ឋត្តា, ឌ្ឋក្កហិតាឃ អាខេសចតា កាចតា៉ តត្ថ "សខេត្ត សត្តា, បិលា, ក្វតា, បុក្កលិ, អត្តកាចបរិឃាបត្ត"តិ ឲខេតសំ ចខេសត បត្យាចិឆា, ឲខេកាលត្តិ "អខេចរា ខេហាត្ត, អឮ្យាបត្ថ, អតីឈា, ឞុតី អត្តាត់ បរិហខេត្ត"តិ ខេតឆា បចត្តិខេតា ចិសតិចិឆា អខេតាឌិសកឋខលា ខេយត្តា, "សត្តា ឰត្តិខេឃា, ឞុរិសា, អរិឃា, អតរិឃា, ខេឌចា, យតុស្សា, ចិតិបិតិកា"តិ សខេត្តាឌិកខលចខេសត បចត្តា សត្តចិឆា អឌ្ឋចិសតិចិឆា ចា, ឌសហិ ឌិសាហិ ឌិខេសាឌិកខលចខេសត បចត្តា ឌសចិឆា ច, ឲខេកកាឃ ចា ឌិសាឃ សត្តាឌិឰត្តាឌិអខេចរាឌិខេកឌេត អឞីតាឌិកចត្យសតប្បខេកឌា ច ឰឌិខេកាឋខលា ខេចឌិតត្ថា៉

ខេឃត អខេឃាតិខេសាឃតសិកាខេរត អរតិអាឌិកាតិ ឌ្ឋប្បជ្ជត្តិ, ខេសា អរតិអាឌីសុ អខេឃាតិខេសាឃតសិកាខេរា, ខេតត៉ តិប្បាខេឌតខេត្ត ហិ ឰគំ ក្សុំ៉ ឲស តខេឃា ឰខេតា បខេរសុបិ៉ ឌ្ឋក្កល្ចិតា បត្តខេសតាសខេតសុ អឆិក្សខេលសុ ឆខេឲ្យសុ ច ឌ្ឋប្បជ្ជតកាចរិឰ្យាតា៉ កាឃចិតាឃតាតិ កាឃស្ស ចិទ្វុខេបតាកាខេរត តាឃតា៉

ក្សលឆខ្វសយ្យខ្ចិបត្តិឃា បឌ្ឋបតសកាចតាឃ, តប្បខ្ចិបក្លាត់ ចិខេសាសតសកាចតាឃ ច អារខ្ឋឆាត្យអាឌិខេតា បចត្តចិរិឃត្តិ អាហ "បឆយារខ្ឋចិរិឃ"ត្តិ៉ ឃស្មា បឆយារខ្ឋយត្តស្ស ខេកាសជ្ជចិឆឃត់ ធាយកាឃតឡ្វា តត្ថិ, តស្មា ចុត្តំ "ខេកាសជ្ជខេតា តិក្លត្តតាឃ តខេតា ពលចតរ"ត្តិ៉ ឃស្មា បត អបរាបរុប្បត្តិឃា លឌ្ឋខេសចត់ ឌ្ឋបរុបរិចិខេសសំ អាចហត្តិ អតិចិឃ ធាយកាតខេយច ខេហាតិ, តស្មា ចុត្តំ "បរំ បរំ ឌាត់ អក្កយតខេតា តខេតាបិ ពលចតរ"ត្តិ៉

អតិខេកាឌខេត តិយិត្តក្កខេហាតិ អតិខេកាឌខេត ចិតយិឌ្ឋស្ស តិយិត្តក្កខេហា, "ឲត្តខេក ក្សខេត្ត ចិតយិឌ្ឋស្ស កាខេល់ ខេហាតិ, ឲត្តខេក ត ខេហាតី"តិ ចិតយិឌ្ឋស្ស កាខេលាកាខេលក្កខេហា ខេហាតីតិ អខេត្ថ៉ ឌិចា ឃ្វរិឃាខេលិកត្តិ ឌិចា កហិតតិយិត្តំ ឃ្វរិឃាខេលិក់ ខត្តិឃំ យតសិកខេរាត្តស្សបីតិ ឲចខេយត្ថ អខេត្ថ ខេចឌិតខេត្ត៉ ត្វតក្កាត់ ចីរិឃតិស្សិតត្តា ចុត្តំ "ត្វតក្កតិស្សិតសប្បាឃកចាឃបិ"តិ៉

ក្យក្ឋបិ កតាកតាត្វខេសាចតចខេសត បចត្តយាត់ ខេឆតខេសា អត្វបសយាចហតាឃ ឌ្ឋឆខ្វត សយាតលក្លាខេយចាតិ "អត្វបសខេយា តាឃ អត្វបសត្តាកាខេរា, ឌ្ឋឆខ្វក្យក្ឋខេយខេចត់ អត្ថខេតា"តិ ចុត្តំ៉

ពហុស្សុតស្ស កត្ថខេតា អត្ថខេតា ច ឞុត្តាឌីតិ ចិចារខេត្តស្ស អត្ថខេចតាឌិបខ្ចិលិកសត្តាចខេតា ចិខេក្លខេបិ ត ខេហាតិ, ឃធាចិធិបខ្ចិបត្តិឃា

ᨿᨳᩣᨶᩩᩁᩪᨷᨷᨭᩥᨠᩣᩁᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᨠᨲᩣᨠᨲᩣᨶᩩᩈᩮᩣᨧᨶᩣᨽᩣᩅᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ “ᨻᩣᩉᩩᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶᨷᩥ…ᨷᩮ… ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩴ ᨷᩉᩦᨿᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨿᨴᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨻᩣᩉᩩᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩴ ᨷᩉᩦᨿᨲᩥ, ᨲᨴᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᨠᨲᩣᩅᩥᨶᨿᨷᨠᨲᨬ᩠ᨬᩩᨲᩣᩉᩥᨷᩥ ᨲᩴ ᨷᩉᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩈᩮᩅᩥᨲᩣ ᨧ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩈᩦᩃᩥᨲᩴ ᩋᩣᩅᩉᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᩅᩪᨷᩈᨾᨠᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᨠᩣᩁᩦ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨶ ᩋᨶᨷᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨶᨿᨵᩁᩣ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨠᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ ᨧ ᨠᩥᨠ᩠ᨡᩮᨲᩣ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩉᩮᨲᩩᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ “ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩣᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨻᩉᩩᩃᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩥᨶᨿᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᨠᨲᩣᨴᨿᩮᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᨷᩉᩦᨶᩮ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩮᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮᨱ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩔ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩈᩉᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩣᨣᩣᨾᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨

ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨮᩣᨶᩦᨿᩣ, ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨮᩣᨶᩦᨿᩣ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩦᨿᩣ, ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨠᩣᩁᨱᨽᩪᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ᪨ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣ ᨮᩣᨶᩦᨿᩣ, ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨮᩣᨶᩦᨿᩣ ᩑᨲᩥᩔᩣᨲᩥ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩦᨿᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩑᩅ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥ ᨷᩩᩁᩥᨾᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣ ᨷᩁᨲᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶᨠᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᩈᨽᩣᨣᩉᩮᨲᩩᨲᩣᨿ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣ᪨

ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩈᨾ᩠ᨽᩪᨲᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨠᩩᩈᩃᩣ, ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ᪨ ᨿᩮ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ, ᨲᩮ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩣ ᩋᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩉᩦᨶᩣ ᨧ᪨ ᨿᩮ ᨠᩩᩈᩃᩣ, ᨲᩮ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩣ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨷᨱᩦᨲᩣ ᨧ᪨ ᨠᩩᩈᩃᩣᨷᩥ ᩅᩣ ᩉᩦᨶᩮᩉᩥ ᨨᨶ᩠ᨴᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩣ ᩉᩦᨶᩣ, ᨷᨱᩦᨲᩮᩉᩥ ᨷᨱᩦᨲᩣ᪨ ᨠᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨠᩣᩊᨠᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨷᨽᩔᩁᨽᩣᩅᨠᩁᨱᩣ᪨ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ ᩒᨴᩣᨲᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᨽᩔᩁᨽᩣᩅᨠᩁᨱᩣ᪨ ᨠᨱ᩠ᩉᩣᨽᩥᨩᩣᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨠᨱ᩠ᩉᩣ, ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩣᨽᩥᨩᩣᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩣ᪨ ᨲᩮ ᩑᩅ ᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩣ᪨ ᨠᨱ᩠ᩉᩣ ᩉᩥ ᩏᨩᩩᩅᩥᨷᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᨲᩣᨿ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩮᩉᩥ ᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩣ, ᨲᨳᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩣᨷᩥ ᨠᨱ᩠ᩉᩮᩉᩥ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨠᨱ᩠ᩉᩈᩩᨠ᩠ᨠᩣ ᨧ ᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩣ ᨧ ᨠᨱ᩠ᩉᩈᩩᨠ᩠ᨠᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩣ᪨ ᩈᩩᨡᩣ ᩉᩥ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩅᩮᨴᨶᩣᨿ ᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩣ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨧ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᩈᩩᨡᩣᨿ ᩅᩮᨴᨶᩣᨿ ᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩣᨲᩥ᪨

ᨠᩣᨿᩴ ᨻᩣᩉᩩᩈᨧ᩠ᨧᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᨠᨲᩣᩉᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨷᩥ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨷᩉᩦᨿᨲᩥ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨾᩪᩃᩥᨠᩣ ᩈᩮᩈᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ “ᨲᩦᨱᩥ ᩁᨲᨶᩣᨶᩥ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᨣᩩᨱᩣᩅᨻᩮᩣᨵᩮ ᩉᩥ “ᩈᨲ᩠ᨳᩁᩥ ᨠᩘᨡᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪑᪐᪐᪘, ᪑᪑᪒᪓, ᪑᪑᪖᪗, ᪑᪒᪓᪙, ᪑᪒᪙᪓, ᪑᪒᪗᪐; ᩅᩥᨽ᪨ ᪙᪑᪕) ᩋᩣᨴᩥᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨶᨿᩮ ᨷᨠᨲᨬ᩠ᨬᩩᨲᩣ “ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨠᩘᨡᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪑᪐᪐᪘, ᪑᪑᪒᪓, ᪑᪑᪖᪗, ᪑᪒᪓᪙, ᪑᪒᪙᪓, ᪑᪒᪗᪐; ᩅᩥᨽ᪨ ᪙᪑᪕) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨷᩉᩣᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩥᨶᨿᩮ ᨧᩥᨱ᩠ᨱᩅᩈᩦᨽᩣᩅᩔᩣᨷᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩒᨠᨷ᩠ᨷᨶᩦᨿᩈᨴ᩠ᨵᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩋᨵᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨻᩉᩩᩃᩔᩣᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩮᨿ᩠ᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷᩅᩥᩈᨶᩈᨴ᩠ᨵᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩋᨵᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨶᨻᩉᩩᩃᩔ᪨ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᨵᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᨶᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩣ ᨶᩥᨶ᩠ᨶᨷᩮᩣᨱᨲᩣ ᩋᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ᪨

ᩈᩩᨽᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩋᩈᩩᨽᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩪᨲᩥ “ᩈᩩᨽᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᩈᩩᨽᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩪ”ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨮᨾᩮᨶ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨷᨭᩥᨥᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᨶ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨧᩮᨲᩮᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ᪨ ᩈᩮᩈᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᩮᩅᩣᨲᩥ᪨

ᨶᩦᩅᩁᨱᨷᨻ᩠ᨻᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨡᨶ᩠ᨵᨸᨻ᩠ᨻᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪙᪨ ᩏᨸᩤᨴᩣᨶᩮᩉᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨠᩁᨱᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩏᨸᩤᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩅᩣ ᨡᨶ᩠ᨵᩣ ᩏᨸᩤᨴᩣᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣ᪨ ᩍᨲᩥ ᩁᩪᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩍᨲᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩍᨴᩴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨾᩣᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᨶᩣᩉ “ᩍᨴᩴ ᩁᩪᨸ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨿᩥᨴᩴ ᩈᩁᩪᨸᨲᩮᩣ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩁᩪᨸᩴ, ᨶ ᩍᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᩁᩪᨸᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣ ᨸᨠᩣᩁᨲ᩠ᨳᩮ ᨶᩥᨸᩤᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩤ “ᩍᨲᩥ ᩁᩪᨸ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩤ ᨽᩪᨲᩩᨸᩤᨴᩤᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨿᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᩁᩪᨸᩔ ᨸᨽᩮᨴᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩁᩪᨸᩴ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣᨲᩥ ᩁᩩᨸ᩠ᨸᨶᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨧ᪨ ᩅᩮᨴᨶᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᩋᨿᩴ ᩅᩮᨴᨶᩣ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣ, ᨶ ᩍᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩮᨴᨶᩴ ᨸᨩᩣᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ, ᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣᨲᩥ ᨧ ᩋᨶᩩᨽᩅᨶᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩣᨲᩣᨴᩥᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᨶᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨡᨶ᩠ᨵᨸᨻ᩠ᨻᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩋᩣᨿᨲᨶᨸᨻ᩠ᨻᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪒᪐᪨ ᨨᩈᩩ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᨻᩣᩉᩥᩁᩮᩈᩪᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪨᪓᪘᪔) “ᨨᩈᩩ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩈᩩ ᨨᩈᩩ ᨻᩣᩉᩥᩁᩮᩈᩪ”ᨲᩥ “ᨨᩈᩪ”ᨲᩥ ᨸᨴᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶᩮᨲᩣᨶᩥ ᩏᨽᨿᩣᨶᩥ ᨨᩊᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ? ᨨᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩣᨿᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴ᩠ᩅᩤᩁᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩅᩦᨳᩥᨿᩣ ᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᩉᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩣᨿᩔ ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᨶᨾᩮᩅ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴ᩠ᩅᩤᩁᩴ, ᩁᩪᨸᩣᨿᨲᨶᨾᩮᩅ ᨧ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ, ᨲᨳᩣ ᩍᨲᩁᩣᨶᩥ ᩍᨲᩁᩮᩈᩴ, ᨨᨭ᩠ᨮᩔ ᨸᨶ ᨽᩅᨦ᩠ᨣᨾᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣ ᨾᨶᩤᨿᨲᨶᩮᨠᨴᩮᩈᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴ᩠ᩅᩤᩁᩴ, ᩋᩈᩣᨵᩤᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩤᨿᨲᨶᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ᪨ ᨧᨠ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ, ᩁᩪᨸᩴ ᩋᩔᩣᨴᩮᨲᩥ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨲᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨱᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣᨲᩴ᪨ ᨥᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨥᩣᨶᩴ᪨ ᨩᩦᩅᩥᨲᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᩁᩈᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ, ᨲᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨾᩅ᩠ᩉᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣ᪨ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨶᩴ ᩈᩣᩈᩅᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᩣᨿᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩮᩈᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨾᩩᨶᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᨾᨶᩮᩣ᪨ ᩁᩪᨸᨿᨲᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩅᩥᨠᩣᩁᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ ᩉᨴᨿᨦ᩠ᨣᨲᨽᩣᩅᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲᩦᨲᩥ ᩁᩪᨸᩴ᪨ ᩈᨸ᩠ᨸᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᩉᩁᩦᨿᨲᩥ ᩈᩮᩣᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨽᩣᩅᩴ ᨣᨾᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ᪨ ᨣᨶ᩠ᨵᨿᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᩈᩪᨧᩮᨲᩦᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩁᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩔᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩁᩈᩮᩣ᪨ ᨹᩩᩈᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨵᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨸᨶ ᩋᩣᨿᩣᨶᩴ ᨲᨶᨶᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩋᩣᨿᨲᨶᩣᨶᩥ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ, ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ᨸᨶ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮ (ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ᪨ ᪒᪨᪕᪑᪐-᪕᪑᪒) ᨲᩴᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ (ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨭᩦ᪨ ᪒᪨᪕᪑᪐) ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨬ᩠ᨧ ᨸᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᨶᩣᨾ ᨸᩈᩣᨴᨧᨠ᩠ᨡᩩ, ᨶ ᩈᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᨧᨠ᩠ᨡᩩ, ᨶᩣᨸᩥ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩᩋᩣᨴᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨸᩈᩣᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨿᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᩉᩤᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᩏᨸᩤᨴᩤᨿ ᨸᩈᩣᨴᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪕᪙᪖-᪕᪙᪙)᪨ ᨧ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᨶᩈᨾ᩠ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᩣᨳᩣᩅᩈᩁᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᩅᩥᨸᩁᩦᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩈᩔ ᨧᩮᩅ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩔ ᨧ ᩅᩈᩮᨶ, ᩁᩪᨸᩮᩈᩩ ᩋᩣᩅᩥᨬ᩠ᨨᨶᩁᩈᩔ ᨧᩮᩅ ᩁᩪᨸᩣᨽᩥᨥᩣᨲᩣᩁᩉᨽᩪᨲᨸ᩠ᨸᩈᩣᨴᩃᨠ᩠ᨡᨱᩔ ᨧ ᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨬ᩠ᨧ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩁᩪᨸᩮ ᨧᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪐᪔, ᪔᪐᪐; ᪓᪨᪔᪒᪑, ᪔᪒᪕-᪔᪒᪖; ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪔᪓-᪔᪕; ᪔᪨᪖᪐-᪖᪑; ᨠᨳᩣ᪨ ᪔᪖᪕, ᪔᪖᪗) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩣᨾᩮᨶ ᩁᩪᨸᩣᨿᨲᨶᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩ, ᨶ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨻᩉᩩᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᩁᩪᨸᩮ ᨧᩣ”ᨲᩥ

បុត្ថុចចតក្គហណំ, តាយ ៦ច ច ចេសតាកតិយា កាយំ ត្ថសាបិ “ទ្ធេប ច បខាតាតី”តិ ចុត្តំ, ទ្ធបកាចសាយឡោត បត សត្ថំ ៦កញ្ញ្យកេហត្វា “ខាហិគ្គ ចត្យសបច្ចាតិកទ្ធបច្ចា”តិ ៦កចចតចសេត អត្វោ ចុត្វោ៑ សទសលក្ខហចសេតាតិ ចក្ខុចិញ្ញាហស្ស ចិសយកាចកិច្ចស្ស ចេច ចក្ខុបជិហតតលក្ខហស្ស ច ចសេតាតិ ឃោះឌតព្វាំ៑

ក្ខកយំ បជិច្ចាតិ ចក្ខុក្ខុបតិស្សយបច្ចយចសេត បច្ចយក្ខុតំ, ទ្ធេប អារម្មហាធិបតិអារម្មហូបតិស្សយចសេត បច្ចយក្ខុតេ ច បជិច្ចា៑ កាយច្ចាយំ ឃុត្តត្តសំចល្ហតា , តិប្បទិយាយកចា តាយ អកិឆម្មុបត្តិស្សិតា ៦ចាតិ អកិឆម្មុតេយតេច សំឃោឌតាតិ ចស្សេត្វា “កាយរាក... ឱប... អចិន្ទាសំឃោឌត”ត្តិ អាហ៑ តត្វ កាឱយស្ស រាគោ, កាឱយា ច ឱសា រាគោ ចាតិ កាយរាគោ, ឱសា ៦ច ខាគ្គតេ្ចត សំឃោឌតំ៑ អយញ្ចាយស្ស សំចិន្ទតិ, តំ បុក្គលំ ចដ្ឋិ សំឃោឌតិ ខាគ្គតិ, ត្តតិ គុឡក្ខត សត្តំ, កចាធិកេ ចា កចត្តរាឌីហិ, កម្មុតា ចា ចិបិកំ សំឃោឌតិ ខាគ្គតីតិ សំឃោឌតំ៑ ៦ចំ បជិឈសំឃោឌតាឌីតម្បិ យចារហំ អត្វោ ចត្វឡោ៑ សទសលក្ខហចសេតាតិ ៦ត្វ បត សត្តស្ស ចដ្ឋតា អតិស្សន្ទតសក្ខាតស្ស អត្តតោ កិច្ចស្ស ចេច យចាចុត្តខាគ្គតសក្ខាតស្ស លក្ខហស្ស ច ចសេតាតិ ឃោះឌតព្វាំ៑

កចស្សាឌ-ខិជិស្សាឌ-តិចត្តតត្វំ កាយស្សាឌក្គហណំ៑ អស្សាឌយតោតិ អកិរមត្តស្ស៑ អកិតត្តតោតិ សបិប្បីតិកតហ្វាចសេត តត្តត្តស្ស៑ បឌត្វេយតបិ ខលចតោ កាយរាគស្ស បច្ចយក្ខុតា កាយរាគុប្បត្តិ ចុត្វា៑ ៦ស តយោ សេសេសុបិ៑ ៦តំ អារម្មហត្តិ ៦តំ ៦ចំសុលុម៉ំ ៦ចំគុឡិកាកំ អារម្មហំ តិច្ចំ គុចត្តិ ៦តំ តិចស្សតយត្តំ, “ក្ខខ្ចិន្ទិស្សតិ ចិតស្សិស្សតីតិ កហ្វាតា”តិ ៦ចមាឌីតម្បិ សក្ខេហា ត្ថខ្វិតឡោ៑ កចំ បចត្តត្តស្សាតិ “ច្រាឌិសេ សម្បត្តិកេច យស្វា អម្បារំ ត្តចំ ត្តច្ចារម្មហំ ឃុលកំ ខាតំ, តស្វា អាយតិម្បិ សម្បត្តិកេចា កចេយ្យា”តិ កចំ តិកាឱយត្តស្ស៑ ៦ចទ្ធំ សក្កា លច្ចត្តិ ឃោឌតា៑ ក្ខស្សុយតោតិ ក្ខស្សុយំ ត្ថស្សំ ក្ខប្បាឌយតោ៑ អញ្ញាស្ស មច្ឆរាយតោតិ អឡោត អសាធារហកាចកឱលោត មច្ឆរិយំ កេរោតោ៑ សឡោហេច យចាចុឡេត្តហិ តចហិ សំឃោឌតេហិ៑

តច្ចា កាឱហត្តិ ស្វកតិមិត្តបជិឈតិមិត្តាឌិចិកាចំ ត្ថច្ចាតិច្ចាឌិទ្ធបារម្មហេច្ចច តច្ចាឱយាតិឱសាយតសិកាឱច្ចាតិ តស្ស តស្ស សំឃោឌតស្ស កាឱហំ៑ អចិក្ខម្ពិតអមម្ពុហតក្ខុមិលក្ខុប្បត្តំ សក្ខាយ “អប្បហិតឱ្ចត ក្ខប្បត្តស្សា”តិ ចុត្តំ៑ ចត្តយាគុប្បត្តា សមុខាចារក្គហណេតេច កហិតា៑ ឱយត កាឱលោតាតិ ឱយត ចិបស្សតាសមចកាចតាសក្ខាតេត កាឱលោត៑ តញ្ចាតស្ស តចក្ខចសេត ចេច ចិក្ខម្ពុតចសេត ច បហាតកាឱហំ៑ ត្តស្សាមច្ឆទិយាតំ អបាយកមតីយតាយ បចេមមក្គចច្ឆ្យា ចុត្វា៑ យឌិ ៦ចំ “តិល្លំ សំឃោឌតាតំ បទិក្ខយា ឱសាតាបឡោក្ខា ឱហាតី”តិ (អ៑ តិ៑ ៣.១៣១) ឃុត្តបជំ កចត្តិ? តំ ឃុត្តត្តបរិយាឱយត ចុត្តំ៑ យចាគុឡិសេមិសាសតញ្ចាឃុត្តត្តឱសតា, អយំ បត អកិឆម្មុតេយត សំចល្ហតាតិ តាយំ ឱខាឱសា៑ ខ្លឌ្ឍអាទិកស្សាតិ ទ្ធលស្ស, យឱតា អកិហ្វាមម្បុប្បត្តិបរិយដ្ឋាតតិត្តាតាច ឱហាតិ៑ អហ្វសហកាតស្សាតិ ចុត្តប្បកាឱខ្លឌ្ឍអាទិកាកាឱចត អហ្វកាចំ ឃុលុមកាចំ កតស្ស៑ ក្ខឆ្នច្ចសំឃោឌតស្សឱបត្វ អតុប្បាឱឌា ចុឡេត្តាឱយច យចាចុត្តសំឃោឌតេហិ អចិតាកាចតោ៑ ឱសាតាឌីតំ សកាចសទសលក្ខហចសេត បខាតតា, តប្បច្ចយាតំ សំឃោឌតាតំ ក្ខប្បាឌាធិបខាតតា ច ចុត្តតេយតេច ឱចជិតព្វាតិ ចស្សេត្វា “៦សេច តយោ”តិ អតិខិសតិ៑

អត្តតោ ចា ឆម្មុត្តិ អត្តតោ អញ្ញត្តិកាយតតឆម្មុ, អត្តតោ ក្ខកយឆម្មុ ចា៑ ត្តមស្ថិ បឡោ្ក អញ្ញត្តិកាយតតបរិក្គហណាតាតិ

ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿᨲᨶᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩏᨷ᩠ᨷᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᩈᩩ ᩈᨷᩁᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮᩈᩩ ᩋᩣᨿᨲᨶᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨷᩁᩔ ᨧᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩏᨷᩮᩈᨧ ᨶᩮᨿᩣ. ᩁᩪᨷᩣᨿᨲᨶᩔᩣᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᩣᨠᩣᩁᨷᩮᨽᨴᩁᩪᨷᩈᨽᩣᩅᩔ ᩋᩣᨿᨲᨶᩔ. ᩁᩪᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ. ᩈᩮᩈᨷᨴᩮᩈᩩᨷᩥ ᩅᩮᨴᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᩈᩘ᩠ᨡᩣᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩈᩩ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩋᨲᩥᨴᩮᩈᩮᨶ ᩁᩪᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮ ᩋᩣᩉᩣᩁᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮ ᨠᩣᨿᩁᩪᨷᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩈᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩈᩩ ᨹᩔᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨲᩥ, ᩍᨲᩁᩴ ᨷᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨾᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ. ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨿᨲᨶᨷᩮᨴᩮ ᩅᩥᨿ ᩋᩣᨿᨲᨶᨷᩮᨴᩮᨷᩥ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩴ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨴᩮᩈᩣ ᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ"ᨲᩥ.

ᩋᩣᨿᨲᨶᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣ

᪁᪁᪅. ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨶᨠᩈᨲ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿ ᨷᨭᩥᨻᩩᨩ᩠ᨫᨶᨠᩈᨲ᩠ᨲᩔ, ᩋᩁᩥᨿᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶᨠᩈᨲ᩠ᨲᩔ. ᩋᨦ᩠ᨣᨽᩪᨲᩣᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᨽᩪᨲᩣ, ᩋᩅᨿᩅᨽᩪᨲᩣ ᩅᩣ. ᩈᩮᨶᩣᨦ᩠ᨣᩁᨳᨦ᩠ᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩅᨿᩅᨽᩪᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩥᨿᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩋᩁᨶ᩠ᨵᩅᩥᨷᩔᨠᩣᨶᩴ ᨷᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨿ ᩅᩣ ᨷᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᨿᩮᩣᨣᩣᩅᨧᩁᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥ"ᨲᩥ.

"ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣᨴᩦᩉᩦ"ᨲᩥ ᨷᨴᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ "ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩦᩉᩦ"ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨲᩥᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᩴ ᨠᩩᩈᩃᩴ.

ᩈᨲᩥ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣ ᨧ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᨭᩦ. ᪂.᪂᪅᪓; ᨾ. ᨶᩥ. ᨭᩦ. ᪂.᪓.᪂᪂᪂; ᩋ. ᨶᩥ. ᨭᩦ. ᪁.᪁.᪓᪁᪅). ᩋᨳ ᩅᩣ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣᨴᩥᩈᩣᨲ᩠ᨳᨠᨠᩣᨿᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣ. ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩈᨲᩮᩣᨠᩣᩁᩦᨠᩣᨿᩣᨶᩩᨷᩔᨶᩣ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩔ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨿᨳᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨴᩮᩈᩣᨶᩴ ᨷᩉᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᩁᩪᨷᨴᩮᩈᨶᩣ ᨧ ᩋᨶᩩᨷᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨷᩮᨲᩴ ᩈᨲᩥᩁᩉᩥᨲᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩅᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᨲᩣ, ᩈᨲᩮᩣᨠᩣᩁᩦᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᨲᩣ, ᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨧ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩔ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᨶᨿᩔᩥᨲᩥ "ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩣ"ᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ.

ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᩅᩥᨧᨿᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩑᩅ ᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩮᩣ, ᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩔ. "ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨻᩉᩩᩃᩦᨠᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩣᨴᩦᩈᩩ ᨲᩴᨲᩴᩈᨽᩣᩅᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨴᩥᨠᩔ ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩅᨻᩩᨩ᩠ᨫᨶᩅᩈᩮᨶ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᩣ. ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᩅᩥᨷᩁᩦᨲᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨲᩣᨿ "ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᨴᩣᨠᩣᩁᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᨶᩣᨷᩥ ᨲᨣ᩠ᨣᨲᩥᨠᩣᩅ, ᨲᩔ ᩋᨽᩥᨱ᩠ᩉᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶᩴ ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᩣᩁᩮᩣ. ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᩥᨠᨳᩣᨿ. ᩅᩮᨷᩩᩃ᩠ᩃᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩥᨷᩩᩃᨽᩣᩅᩣᨿ. ᨷᩣᩁᩥᨷᩪᩁᩥᨿᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨷᩪᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ.

ᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᨠᨲᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᨣᩣᩉᨶᩴ ᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨠᨽᩣᩅᩮᩣ. ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮ ᨷᨿᩥᩁᩩᨷᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᨷᩥ ᨶᩥᨠᩣᨿᩮ ᩈᩉ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᨣᩣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩴ ᨿᩴ

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨽᩪᨲᩴ, ᨲᩴ ᨲᩴ “ᩍᨴᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨠᨳᩴ, ᩍᨾᩔ ᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨿᨲᨶᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᩘ᩠ᨣᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᩥ…ᨸᩮ… ᨻᩉᩩᩃᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩥᩈᨴᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩣᨶᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᩴ, ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩣᨶᩥ ᨧᩦᩅᩁᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧ ᩍᨵ “ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩦ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩣᨶᩥ ᨿᨳᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᨡᩣᩅᩉᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨠᩁᨱᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᩈᨴᨽᩣᩅᨠᩁᨱᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᨻᩣᩉᩥᩁᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩏᩔᨶ᩠ᨶᨴᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᨲᩣᨴᩥᩏᩔᨶ᩠ᨶᨴᩮᩣᩈᩴ᪨ ᩈᩮᨴᨾᩃᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᨴᩮᨶ ᨧᩮᩅ ᨩᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣᩈᩘ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᩈᩁᩦᩁᨾᩃᩮᨶ ᨧ ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨧ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩁᩦᩁᩔ ᨸᩦᩊᩣᩅᩉᩴ ᩈᩘ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᩘ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩋᩅᩥᩈᨴᩮ ᩈᨲᩥ, ᩅᩥᩈᨿᨽᩪᨲᩮ ᩅᩣ᪨ ᨠᨳᩴ ᨽᩣᩅᨶᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᩈᨿᩮᩣ? ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩅᩈᩮᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮ ᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨠᨣ᩠ᨣᨲᩣᨿ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨽᩣᩅᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩮᩈᩩ ᨶᩥᩔᨿᩣᨴᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩪᨲᩮᩈᩩ᪨ ᨬᩣᨱᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᨸᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨾᩮᩅ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨬᩣᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᩔᨿᩣᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨲᩴᨶᩥᩔᩥᨲᩣᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᩈᨿᩔ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨲᩣᨿ ᩅᩥᩈᨿᩦᨶᩴ ᩋᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨

ᩈᨾᨽᩣᩅᨠᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᩋᨶᩪᨶᩣᨵᩥᨠᨽᩣᩅᨠᩁᨱᩴ᪨ ᨿᨳᩣᨸᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩮᨿ᩠ᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨵᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔ ᨸᨭᩩᨲᩁᨽᩣᩅᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᩅᩥᩈᨴᨲᩣᨿ ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᨴᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᩥᨳᩥᩃᨲᩣᨴᩥᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᨻᩃᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩍᨲᩁᩣᨶᩥ ᨾᨶ᩠ᨴᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩔ ᨻᩃᩅᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩍᨲᩁᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᨾᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨠᩮᩣᩈᨩ᩠ᨩᨸᨠ᩠ᨡᩮ ᨸᨲᩥᨲᩩᩴ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶᩴ ᩋᨶᩩᨻᩃᨸ᩠ᨸᨴᩣᨶᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ, ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣᩅ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ᪨ “ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩣᨶᩴ, ᩋᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩴ ᩅᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩮᩣ, ᨿᩮᨶ ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩋᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ᪨ ᩁᩪᨸᨣᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨿᩮᨶ ᨿᨳᩣᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᨿᩈᨽᩣᩅᩴ ᨸᩔᨲᩥ, ᨲᩴ ᨴᩔᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ ᨻᩃᩅᨲᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᨶ ᩋᨽᩥᨽᩪᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᩉᨩᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩉᩥ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᩉᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩑᨠᩁᩈᨲᩣᩅᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩣᩁᨱᨽᩣᩅᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨾᩈᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᩅᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᩔ ᩈᨴ᩠ᨵᩮᨿ᩠ᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᩮᩣ ᩏᩊᩣᩁᨲᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩮ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨶᩔ ᩈᩣᨲᩥᩈᨿᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᨻᩃᩅᩴ ᨩᩣᨲᩴ, ᨲᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨲᩣᨴᩥᩅᩥᨽᩣᨣᨲᩮᩣ ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩦᨾᩴᩈᨶᩮᨶ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᩑᩅᩴᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨶᨿᩮᨶ ᩈᨽᩣᩅᩈᩁᩈᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩮ ᩈᩅᩥᨸ᩠ᨹᩣᩁᩮᩣ ᩋᨵᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ “ᩋᨿᩴ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᨽᩣᩅᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶᩅᩈᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᩁᩔ ᩈᩣᨲᩥᩈᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨵᩩᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩉᩥ ᨿᨳᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨻᩃᩅᨽᩣᩅᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨾᨶ᩠ᨴᨽᩣᩅᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨻᩃᩅᨽᩣᩅᩮ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨾᨶ᩠ᨴᨽᩣᩅᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᩅᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ…ᨸᩮ… ᩉᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣᩋᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᩮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨽᩣᩅᨶᨾᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᨻᩃᩅᩴ ᨩᩣᨲᩴ, ᨲᩮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᩋᨶᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨵ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩔ ᨻᩃᩅᨽᩣᩅᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩅᩥᩈᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥᨿᨲᩮᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩣ ᨾᨶ᩠ᨴᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣᨿ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨮᨾᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮ ᩉᩣᨸᨶᩅᩥᨵᩥ ᨴᩔᩥᨲᩮᩣ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮ ᨸᨶ ᨿᨳᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᨴᩦᨶᩴ ᨾᨶ᩠ᨴᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᨻᩃᩅᩴ ᨩᩣᨲᩴ, ᨲᨳᩣ ᩋᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᨶ, ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨭᩩᨠᩥᨧ᩠ᨧᨽᩣᩅᩣᩅᩉᩮᨶ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨾᩁᩈᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩉᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩈᩮᩈᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩈᩩᨸᩥ ᩉᩣᨸᨶᩅᩥᨵᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

វក្កលិត្ថេរវត្ថូតិ សោ ហិ អាយស្មា សទ្ធាធិមុត្តតាយ កតាធិការោ សត្ថុ រូបកាយទស្សនបសុតោ ហុត្វា វិហរន្តោ សត្ថារា “កិំ តេ, វក្កលិ, ឥមិនា បូតិកាយេន ទិដ្ឋេន, យោ ខោ, វក្កលិ, ធម្មំ បស្សតិ, សោ មំ បស្សតី”តិអាទិនា (សំ. និ. ៣.៨៧) ឱវទិត្វា កម្មដ្ឋានេ និយោជិតោបិ តំ អននុយុញ្ជន្តោ បណាមិតោ អត្តានំ វិនិបាតេតុំ បបាតដ្ឋានំ អភិរុហិ។ អថ នំ សត្ថា យថានិសិន្នោវ ឱភាសវិស្សជ្ជនេន អត្តានំ ទស្សេត្វា –

“បាមោជ្ជពហុលោ ភិក្ខុ, បសន្នោ ពុទ្ធសាសនេ;

អធិគច្ឆេ បទំ សន្តំ, សង្ខារូបសមំ សុខ”ន្តិ។ (ធ. ប. ៣៨១);

គាថំ វត្វា “ឯហិ វក្កលី”តិ អាហ។ សោ តេន អមតេនេវ អភិសិត្តោ ហដ្ឋតុដ្ឋោ ហុត្វា វិបស្សនំ បដ្ឋបេសិ, សទ្ធាយ បន ពលវភាវតោ វិបស្សនាវីថិំ ន ឱតរតិ។ តំ ញត្វា ភគវា តស្ស ឥន្ទ្រិយសមត្តបដិបាទនាយ កម្មដ្ឋានំ សោធេត្វា អទាសិ។ សោ សត្ថារា ទិន្ននយេន វិបស្សនំ ឧស្សុក្កាបេត្វា មគ្គបដិបាដិយា អរហត្តំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ “វក្កលិត្ថេរវត្ថុ ចេត្ថ និទស្សន”ន្តិ។

ឥតរកិច្ចភេទន្តិ ឧបដ្ឋានាទិកិច្ចវិសេសំ។ បស្សទ្ធាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន សមាធុបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គានំ សង្គហោ។ ហាបេតព្ពន្តិ យថា សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស ពលវការោ ធម្មសភាវបច្ចវេក្ខណេន ហាយតិ, ឯវំ វីរិយិន្ទ្រិយស្ស អធិមត្តតា បស្សទ្ធិអាទិភាវនាយ ហាយតិ សមាធិបក្ខិយត្តា តស្សា។ តថាហិ សា សមាធិន្ទ្រិយស្ស អធិមត្តតំ កោសជ្ជបាតតោ រក្ខន្តី វីរិយាទិភាវនា វិយ វីរិយិន្ទ្រិយស្ស អធិមត្តតំ ឧទ្ធច្ចបាតតោ រក្ខន្តី ឯកំសតោ ហាបេតិ។ តេន វុត្តំ “បស្សទ្ធាទិភាវនាយ ហាបេតព្ព”ន្តិ។ សោណត្ថេរស្ស វត្ថូតិ សុខុមាលសោណត្ថេរស្ស វត្ថុ។ សោ ហិ អាយស្មា, សត្ថុ, សន្តិកេ កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា សីតវនេ វិហរន្តោ “មម សរីរំ សុខុមាលំ, ន ច សក្កា សុខេនេវ សុខំ អធិគន្តុំ, កាយំ កិលមេត្វាបិ សមណធម្មោ កាតព្ពោ”តិ ឋានចង្កមមេវ អធិដ្ឋាយ បធានមនុយុញ្ជន្តោ បាទតលេសុ ផោដេសុ ឧដ្ឋិតេសុបិ វេទនំ អជ្ឈុបេក្ខិត្វា ទឡ្ហវីរិយំ ករោន្តោ អច្ចារទ្ធវីរិយតាយ វិសេសំ និព្ពត្តេតុំ នាសក្ខិ។ សត្ថា តត្ថ គន្ត្វា វីណូបមោវាទេន ឱវទិត្វា វីរិយសមតាយោជនវិធិំ ទស្សេន្តោ កម្មដ្ឋានំ សោធេត្វា គិជ្ឈកូដំ គតោ។ ថេរោបិ សត្ថារា ទិន្ននយេន វីរិយសមតំ យោជេត្វា ភាវេន្តោ វិបស្សនំ ឧស្សុក្កាបេត្វា អរហត្តេ បតិដ្ឋាសិ។ តេន វុត្តំ “សោណត្ថេរស្ស វត្ថុ ទស្សេតព្ព”ន្តិ។ សេសេសុបីតិ សតិសមាធិបញ្ញិន្ទ្រិយេសុបិ។

សមតន្តិ សទ្ធាបញ្ញានំ អញ្ញមញ្ញំ អនូនានធិកភាវំ, តថា សមាធិវីរិយានំ។ យថា ហិ សទ្ធាបញ្ញានំ វិសុំ វិសុំ ធុរិយធម្មភូតានំ កិច្ចតោ អញ្ញមញ្ញានាតិវត្តនំ វិសេសតោ ឥច្ឆិតព្ពំ, យតោ នេសំ សមធុរតាយ អប្បនា សម្បជ្ជតិ, ឯវំ សមាធិវីរិយានំ កោសជ្ជុទ្ធច្ចបក្ខិកានំ សមរសតាយ សតិ អញ្ញមញ្ញូបត្ថម្ភនតោ សម្បយុត្តធម្មានំ អន្តទ្វយបាតាភាវេន សម្មទេវ អប្បនា ឥជ្ឈតីតិ។ ពលវសទ្ធោតិអាទិ វុត្តស្សេវត្ថស្ស ព្យតិរេកមុខេន សមត្ថនំ។ តស្សត្ថោ – យោ ពលវតិយា សទ្ធាយ សមន្នាគតោ អវិសទញាណោ, សោ មុធាប្បសន្នោ ហោតិ, ន អវេច្ចប្បសន្នោ។ តថា ហិ សោ អវត្ថុស្មិំ បសីទតិ សេយ្យថាបិ តិត្ថិយសាវកា។ កេរាដិកបក្ខន្តិ សាឋេយ្យបក្ខំ ភជតិ។

សង្គាហិកាយ បញ្ញាយ អតិសាធេន្តោ “ធេយ្យេចត្តុបរិដ្ឋានេន ចិតា ចិត្តប្បាទេហេតុនបិ ទាតព្វំ បុញ្ញំ ហោតី”តិអាទីតិ បរិកប្បេតិ ហេតុបតិរូបកេហិ ចត្តិនោ, ឧច្ចក្ខុនោ ច វុត្តតក្កចិលុត្តធិនេត្តា បណ្ឌិតានំ ធនំ តាទិយតិ, សញ្ញត្តិំ ន គច្ឆតិ។ តេនាហ “គេសជ្ជសប្បិំនោ ចិយ នោនេកា អនេកកិច្ចោ ហោតី”តិ។ យថា ចេត្ថ សង្គាបញ្ញានំ អញ្ញមញ្ញំ សមការេន អត្ថាចរេហា, អនត្ថាចរេហា ចិសមការេន, ឧចំ សមាធិចិរិយានំ អញ្ញមញ្ញំ អចិរេក្ខបិចេហា សមការេន, ឱតរោ ចិរេក្ខបិចេហា ធាតិ។ កោសជ្ជំ អធិកចតិ, តេន អប្បំ ន វិបុលាតីតិ អធិប្បាយោ។ ខន្ធិំ អធិកចតីតិ ឧត្តាបិ ឧទេសេន តយោ។ តត្រាយត្តិ សង្គាបញ្ញាទ្វយំ សមាធិចិរិយទ្វយញ្ច។ សមំ កាតព្វត្តិ សមរសំ កាតព្វំ។

សមាធិកម្មិកស្សាតិ សមថកម្មដ្ឋានិកស្ស។ ឧចត្តិ ឧចំ សន្តេ, សង្គាយ ធោកំ ពលចការេ សតីតិ អត្ថោ។ សទ្ទហន្តោតិ “បថវីតិ មនសិការមត្តេន កថំ ឈានុប្បត្តី”តិ អចិន្តេត្វា “អទ្ធា សម្មាសម្ពុទ្ធេន វុត្តចិធិ ឱជ្ឈិស្សតី”តិ សទ្ទហន្តោ សទ្ធំ ជនេន្តោ។ ឱកប្បេន្តោតិ អារម្មណំ អនុបចិសិត្វា ចិយ អធិមុច្ចនវសេន អចកប្បេន្តោ បក្ខន្ទន្តោ។ ឯកគ្គតា ពលចតី ចដ្ឋតិ សមាធិប្បធានត្តា ឈានស្ស។ ឧភិន្នម្បិ សមាធិបញ្ញានំ។ សមាធិកម្មិកស្ស សមាធិនោ អធិមត្តតាយ បញ្ញាយ អធិមត្តតាបិ ឱត្តិតព្វាតិ អាហ “សមតាយបី”តិ, សមការេនបីតិ អត្ថោ។ អប្បនាតិ លោកិយអប្បនា។ តថា ហិ “ហោតិយេចា”តិ សាសង្កំ ចនតិ។ លោកុត្តរប្បនា បន តេសំ សមការេនេច ឱទ្ធិតា។ យថាហ “សមថចិបស្សនំ យុគនទ្ធំ ការេតី”តិ (អ॰ និ॰ ៣.១៧០; បដិ॰ ម॰ ២.៥)។ យទិ ចិសេសតោ សង្គាបញ្ញានំ សមាធិចិរិយានញ្ច សមតា ឱទ្ធិតា, កថំ សតីតិ អាហ “សតិ បន សព្វត្ថ ពលចតី ចដ្ដតី”តិ។ សព្វត្ថាតិ លីនុទ្ធច្ចបក្ខិកេសុ បញ្ចសុ ឱន្ទ្រិយេសុ។ ខន្ធុទ្ធច្ចបក្ខិកេកទេសេ គហេត្វា “សង្គាចិរិយបញ្ញាន”ន្តិ អាហ។ អញ្ញថា បីតិ ច គហេតព្វា សិយា។ តថា ហិ “កោសជ្ជបក្ខិកេន សមាធិនា”ឱ្យេន វុត្តំ, ន “បស្សទ្ធិសមាធិឧបេក្ខាហី”តិ។ សាតិ សតិ។ សព្វេសុ រាជកម្មេសុ និយុត្តោ សព្វកម្មិកោ។ តេនាតិ តេនា សព្វត្ថ ឱទ្ធិតព្វត្តេន ការណេន។ អាហ អដ្ឋកថាយំ។ សព្វត្ថ និយុត្តា សព្វត្ថិកា, សព្វេន វា លីនុទ្ធច្ចបក្ខិយេន ឱទ្ធវ្វេន អត្ថេតព្វា សព្វត្ថិយា, សព្វត្ថិយាច សព្វត្ថិកា។ ចិត្តន្តិ កុសលចិត្តំ។ តស្ស ហិ សតិ បដិសរណំ បរាយណំ អប្បត្តស្ស បត្តិយា អនធិគតស្ស អធិគមាយ។ តេនាហ “អារក្ខបច្ចុបដ្ឋានា”តិអាទិ។

ឧទ្ធាទិកេកេ អកោសល្លហបញ្ញត្តិ បរិយត្តិពាហុសច្ចេនេតបិ ឧទ្ធាយតនាទីសុ អប្បតិដ្ឋិតឧទ្ធិនំ ពាហុស្សុតនេចតា ហិ សុតមយញាណោចហា។ តទុលចិបស្សនាសមុដ្ឋិបិ ភាចនាមយញាណេន និចត្តា ឧក្កំសតោ បញ្ញាចា ឧច ភាយ ហោតីតិ អាហ “សមបញ្ញាស…បេ… បុគ្គលសេចនា”តិ។ ខោយ្យធម្មស្ស គម្ភីរភាចចសេន តប្បរិច្ឆេទកញាណស្ស គម្ភីរភាចគ្គហណន្តិ អាហ “គម្ភីរេសុ ឧទ្ធាទីសុ បចត្តាយ គម្ភីរបញ្ញាយា”តិ។ តជ្ជោតនីយំ តាទិសាយ បញ្ញាយ ធរិតព្វតោ គម្ភីរញាណចរិយំ, តស្សា ចា បញ្ញាយ តត្ថ បភេទតោ បចត្តិ គម្ភីរញាណចរិយា, តស្សា បច្ចវេក្ខណាតិ អាហ “គម្ភីរបញ្ញាយ បភេទបច្ចវេក្ខណា”តិ។ យថា សតិវេបុល្លប្បត្តោ ភាយ អរហា ឧច, ឧចំ សោ ឧច បញ្ញាវេបុល្លប្បត្តោបីតិ អាហ “អរហត្តមគ្គេន ភាចតាបារិបូរិ ហោតី”តិ។ ចិរិយាទីសុបិ ឧទេសេន តយោ។

“តត្ថ អយោយិលំ ហត្ថេ កយេត្ថី”តិអាទិកា (ម॰ និ॰ ១.១៧០, ១៩៤; អ॰ និ॰ ១.១៩) បច្ចចិឆទ្ធកម្មការណំ និរយេ និព្វត្តសត្តស្ស ខេមុយ្យេន សព្វបធំ កថោត្តីតិ ជេចទូតសុត្តាទីសុ តស្សា អាទិតោ ទុត្តត្តា ច អាហ “បច្ចចិឆទ្ធកម្មការណតោ បដ្ឋាយា”តិ។

សកដចាហតាទិការេលតិ អាទិ-សទ្ទេន តទញ្ញា មនុស្សេហិ តិរច្ឆានេហិ ច ចិតាឱមយានកាលេ សក្កច្ចាតិ ឧក់ ពុទ្ធានុត្តិ ពុទ្ធំ អបរាបរំ

បេទេតបុមេច ក្ខប្បញ្ញកកសត្តចរសេត ចុត្តំ, ឧកច្ចានំ ចា បេតានំ ឧកច្ចតិរច្ឆានានំ ចិឃ តចា ទីឈាឃុកកាចតោ តចា ហិ កាញ្ញ

តាករាខា ចតុត្ថំ ពុទ្ធានំ អសិកតន្ទបគស្សតោ

ឧចំ អាតិសំសគស្សាចិតោតិ ចិទិឃាឃតេ្តា ឧច សតេ្តា លោកុត្តរោ លោកិយោ ច ចិតេសសាឱកេយាតិ ឧចំ ចិទិយេ

អាតិសំសគស្សតសីលស្ស កយតចិចិត្តិ សបុត្តកាកំ តិត្តានកាឃិតិ អទិឃយក្កបចិបជំ សា ហិ កិច្ចតោ ចដ្ឋតិស្សរលាឃ កត្តត្តា បដិបត្តិតត្តា

បដិបកាតិ កត្វា កយតចិចិ តាយ កាឃគញ្ចហិតាហុលោតិ ឃចា តចា កាឃស្ស គញ្ចហិកម្ពុបសុតោ បិណ្ឌតិ្ត រដ្ឋបិណ្ឌំ បច្ចឃគាឃកានំ

អត្តតិ ការស្ស អត្តតោ សម្មាបដិបត្តិឃា មហប្បលកាចស្ស ករលោត បិណ្ឌស្ស កិច្ចាឃ បដិបុដតា បិណ្ឌាបចាឃតំ

តិហរេត្តាតិ បត្តត្វចិកតោ តិហរេត្តា តំ សត្តំ សុត្វាតិ តំ ក្ខបិសិកាឃ ចចតំ បណ្ណសាលទ្វារេ ចិតោច បច្ចាកិញ្ញាតាឃ ចិត្តសោរេតត

សុត្វា មនុស្សសម្បត្តិ ចិត្តសម្បត្តិ អតេ្ត តិត្តានសម្បត្តីតិ តិស្សោ សម្បត្តិយោ គាតំ សក្កិស្សសីតិ “តឃិ កតេត គាតមេឃត

ចេឃ្យាចច្ចមេឃត ច បុញ្ញកម្មុត លេត្តចិសេសកាច្ចុបកយតេត អបរាបរំ គេចមនុស្សសម្បត្តិយោ អតេ្ត តិត្តានសម្បត្តិញ្ច គាតំ

សក្កិស្សសី”តិ ចេរោ អត្ថានំ បុច្ឆតិ សិតំ ករោតេ្តាចាតិ “អកិច្ឆេតេច មយា ចដ្ឋគុក្កំ សមតិក្កន្ត”ន្តិ បច្ចចេក្ខណាចសាតេ

សញ្ញាតបរិយាខ្ញចសេត សិតំ ករោតេ្តា ឧចំ

ចិប្បដិបត្តិ ខាតិឆម្មុក្កលឆម្មាឱលញ្ឈូតេត អសម្មាបដិបត្តំ ឧចំ ឃចា អសម្មាបដិបតេ្តា បុតេ្តា តាឃ ឧច អសម្មាបដិបត្តិឃា

ក្កលសត្តានតោ ពាហិរោ ហុត្វា បិតុ សតិ្តកា គាឃខ្ញស្ស ត កាកី, ឧចំ កុសីតោបិ តេតេច កុសីតការេចត អសម្មាបដិបតេ្តា សត្ថុ សតិ្តកា

លទ្ធព្ពអរិឃឆតគាឃខ្ញស្ស ត កាកី អារទ្ធចិទិយោច លកតិ សម្មាបដិបខ្ញនតោ ក្ខប្បខ្ញតិ ចិទិឃសម្ពោជ្ឈង្គាតិ យោជតា ឧចំ សព្ពត្ថ

មហាតិ សីលាទីហិ គុណេហិ មហន្តោ ចិបុលោ អតញ្ញសាធារណោ តំ បតស្ស កុលមហត្តំ គសសហស្សិលោកឆាតុកម្បេតេត លោកេ បិកដន្តិ

គស្សេន្តោ “សត្ថុនោ ហី”តិអាទិមាហ

ឃស្មា សត្ថុសាសនេ បព្ពជិតស្ស បព្ពជ្ជុបកមេត សព្វបុត្តិឃការោ សម្បជាឃតិ, តស្មា ពុទ្ធបុត្តភាចំ គស្សេន្តោ

“អសម្ភិន្នាឃា”តិអាទិមាហ

អលសានំ កាចតាឃ តាមមត្តម្បិ អខាតន្តានំ កាឃគញ្ចហិតាហុលានំ ឃាចគត្ថំ កុញ្ចិត្វា សេឃ្យសុខាទិអនុយុញ្ជនកានំ តិរច្ឆានកថិកានំ

បុក្កលានំ ភ្ជរតោ ចជ្ជនា កុសីតបុក្កលបរិចជ្ជនា “ទិចសំ ចក្កមេត តិសជ្ជាឃា”តិអាទិនា (ម៰ តិ៰ ១.៣១១; ១.លិ៥; សំ៰ តិ៰ ៣.១១០; អ៰ តិ៰

១.១៩; ចិភ៰ ៥១៨; មហាតិ៰ ១៩១) កាចតារម្ភចសេត អារទ្ធចិទិឃានំ គញ្ចហបទក្កមានំ ការេលត កាលេ ក្ខបសង្កមតា

អារទ្ធចិទិឃបុក្កលសេចតា តេតាហ – “កុច្ឆិំ បូរេត្វា”តិអាទិ ចិសុទ្ធិមគ្គេ បត ខាតិមហត្តបច្ចចេក្ខណា សព្រហ្មចារិមហត្តបច្ចចេក្ខណាតិ

ឱកាសំ ខណំ ន លភិតំ, ចិតវិទ្ធចិរោធតតា សមុប្បាទបច្ចវេក្ខណតាតិ ឱកាសំ ខណំ លភិតំ។ តត្ថ អានិសំសទស្សាវិតាយ ច សមុប្បាទបច្ចវេក្ខណា លភិតា ហោតិ លោកិយលោកុត្តរវិសេសាធិគមស្ស វីរិយាយត្តតាទស្សនភាវេន។ ចិតវិទ្ធចិរោធគំ តទធិមុត្តតាយ ច លភិតំ, វីរិយុប្បាទនេ យុត្តប្បយុត្តស្ស ចិតវិទ្ធចិរោធគំ អត្ថសិទ្ធិយេវ។ តត្ថ ចិតវិទ្ធចិរោធគត-កុសីតបុគ្គលបរិវជ្ជន-អារទ្ធវីរិយបុគ្គលសេវន-តទធិមុត្តតា បដិបក្ខវិធមនបច្ចុបដ្ឋានសំហារវសេន, អបាយបច្ចវេក្ខណាទយោ សមុត្តេជនវសេន វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទកា ធម្មា។

បុរិមុប្បន្នា បីតិ បរតោ ឧប្បជ្ជនកបីតិយា ការណភាវតោ “បីតិ ច បីតិសម្ពោជ្ឈង្គដ្ឋានិយា ធម្មា”តិ វុត្តា, តស្សា បន ពហុសោ បវត្តិយា បុព្ពេ ឧប្បាទាយ ពហុលីការោ, យថា សា ឧប្បជ្ជតិ, ឯវំ បដិបត្តិ, តស្សា ឧប្បាទកយោនិសោមនសិការោ។

ពុទ្ធានុស្សតិយា ឧបចារសមាធិនិដ្ឋត្វា វុត្តំ “យាវ ឧបចារា”តិ។ សកលសរីរំ ផរមានោតិ បីតិសមុដ្ឋានេហិ បណីតរូបេហិ សកលសរីរំ ផរមានោ។ ធម្មគុណេ អនុស្សរន្តស្សបិ យាវ ឧបចារា សកលសរីរំ ផរមានោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ ឧប្បជ្ជតីតិ។ ឯវំ សេសអនុស្សតីសុ បសាទនីយសុត្តន្តបច្ចវេក្ខណាយញ្ច យោជេតព្វំ តស្សាបិ វិមុត្តាយតនភាវេន តថាគតិកត្តា។ សមាបត្តិយា…បេ… សមុទាចរន្តីតិ ឋានមេវ ឧបសមានុស្សតិវសេន។ សព្ពាការតោ វិក្ខម្ភិតាបិ វិក្ខម្ភិតា វិយ តថា បញ្ញាយ បវត្តិតោ ភាវនាយ យោនិសោមនសិការោ កិលេសវិក្ខម្ភនសម្មត្តោ ហុត្វា ឧបចារសមាធិំ អាវហន្តោ តថារូបបីតិសោមនស្សសម្បត្តិកោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស ឧប្បាទាយ ហោតីតិ។ បសាទនីយេសុ ឋានេសុ បសាទសិនេហាភាវេន ថទ្ធហទយតា លូខតា, សា តត្ថ អាទរការតាវសេន វិញ្ញាយតីតិ អាហ “អសក្កច្ចកិរិយាយ សំសូចិតលូខភាវេ”តិ។

កាយចិត្តទរថប្បដិបស្សម្ភនលក្ខណា បស្សទ្ធិ ឯវ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ, តស្ស បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គស្ស។

បណីតភោជនសេវនតាតិ បណីតសប្បាយភោជនសេវនតា។ ឧតុឥរិយាបថសុខគ្គហណេន សប្បាយុតុឥរិយាបថគ្គហណំ ទដ្ឋព្វំ។ តញ្ហិ តិវិធំ សប្បាយំ សេវិយមានំ កាយស្ស កល្លតាបាទនវសេន ចិត្តស្ស កល្លតំ អាវហន្តំ ទុវិធាយបិ បស្សទ្ធិយា ការណំ ហោតិ។ អហេតុកំ សត្តេសុ លទ្ធយានំ សុខំ ទុក្ខន្តិ អយមេកោ អន្តោ, ឥស្សរាទិវិសមហេតុកន្តិ បន អយំ ទុតិយោ, ឯតេ ឧភោ អន្តេ អនុបគម្ម យថាសកំ កម្មុនា ហោតីតិ អយំ មជ្ឈិមា បដិបត្តិ។ មជ្ឈត្តា បយោគោ យស្ស ហោតិ មជ្ឈត្តបយោគោ, តស្ស ភាវោ មជ្ឈត្តបយោគតា។ អយញ្ហិ បហាយ សារទ្ធកាយតំ បស្សទ្ធកាយតាយ ការណំ ហោន្តី បស្សទ្ធិទ្វយំ អាវហតិ, ឯតេនេវ សារទ្ធកាយបុគ្គលបរិវជ្ជនបស្សទ្ធកាយបុគ្គលសេវនតានំ តទាវហតា សំវណ្ណិតាតិ ទដ្ឋព្វំ។

យថាសមាហិតាការសល្លក្ខណវសេន គហិតាការោ បុរិមុប្បន្នោ សមថោ ឯវ សមថនិមិត្តំ។ នានារម្មណេ បរិព្ភមនេន វិវិធំ អគ្គំ ឯតស្សាតិ ព្យគ្គោ, វិក្ខេបោ។ តថា ហិ សោ អនវដ្ឋានរសោ ភន្តតាបច្ចុបដ្ឋានោ ច វុត្តោ។ ឯកគ្គតាភាវេន ព្យគ្គបដិបក្ខោតិ អព្យគ្គោ, សមាធិ។ សោ ឯវ និមិត្តន្តិ បុព្ពេ វិយ វត្តព្វំ។ តេនាហ “អវិក្ខេបដ្ឋេន ច អព្យគ្គនិមិត្ត”ន្តិ។

ចត្តុចិរងកិរិយា ព្ត្រ្តិយរយត្តុបដិបិងភា ង បញ្ញាចហា ចុត្តា, រយាឆាភាចហាបិ តា ហោត្តិ រយាឆាភាចហការចេរតច បញ្ញាចហកាចតោតិ ចុត្តំ “ចត្តុចិរង...រប... ចេឌិតញ្ញា”តិ៉

ពរលាកាចភារការលល្លាត់ អចិភាកាចតោ, រក្លាលារការលល្លស្ស ង តម្ពុលកត្តា “តិមិត្តកុរលតា ភាយ ពរិលាតិមិត្តស្ស ក្កហលាកុរលតា”ព្ចេច្ចច ចុត្តំ៉ ពរិលាតិមិត្តស្សាតិ ង តិឥស្សតយត្តំ ឥដ្ឋ៉ា អរុកតិមិត្តស្សាឌិកស្សបិ ហិ ឃស្ស ពស្សធិ ឌសាតុប្បត្តិតិមិត្តស្ស ក្កហលារការលល្លំ តិមិត្តកុរលតា ឧចាតិ៉

អតិរិតិលចិរិយតាឌីហិតិ អាឌិ-របេក្ខត បញ្ញាបយោាគយត្តំ បយោាឥចេពល្លញ្ចា រក្កល្យាតិ៉ តស្ស បក្កហលាត្តិ តស្ស លិតស្ស ចិត្តស្ស ឆម្ពុចិចយរម្ពោជ្ឈ្ហាឌិរមុដ្ឋាបតេត លយាបត្តិតោ រមុដ្ឋរលំ៉ ចុត្តតោព្យំ កកចតា –

“ឃស្មិំ ធោ, ភិក្ខុចេ, រយយេ លិតំ ចិត្តំ ហោតិ, ពាលេវា តស្មិំ រយយេ ឆម្ពុចិចយរម្ពោជ្ឈ្ហស្ស កាចតាឃ, ពាលេវា ចិរិយរម្ពោជ្ឈ្ហស្ស កាចតាឃ, ពាលេវា បីតិរម្ពោជ្ឈ្ហស្ស កាចតាឃ ៉ តំ ពិស្ស ហេតុ? លិតំ, ភិក្ខុចេ, ចិត្តំ, តំ ឧតេហិ ឆម្ពោហិ រុរមុដ្ឋាបឃំ ហោតិ៉ សេឃ្យថាបិ, ភិក្ខុចេ, បុរិសោ បរិត្តំ អគ្គិ ក្ខជ្ជាលេតុកាមោ អស្ស, សោ តត្ថ រុក្ខានិ ចេច តិណានិ បក្ខិបេឃ្យ, រុក្ខានិ ង កោមយានិ បក្ខិបេឃ្យ, រុក្ខានិ ង ពដ្ឋានិ បក្ខិបេឃ្យ, មុខចាតញ្ចា ឥឥេឃ្យ, ត ង បំរុពាត ធ្ចូកិរេឃ្យ, កញ្ញា តុ ធោ សោ បុរិសោ បរិត្តំ អគ្គិ ក្ខជ្ជាលេតុត្តិ? ឧចំ រក្តេ”តិ (ម៉ៈ តិ៉ ៥៉១១១)៉

ឧត្ថ ង ឃធារពំ អាហារចចេរត ឆម្ពុចិចយរម្ពោជ្ឈ្ហាឌីតំ កាចតា រមុដ្ឋាបភាតិ ចេឌិតញ្ញំ, រា អភក្តុរំ ចិកាចិតា ឧច៉

អច្ចារទ្ធចិរិយតាឌីហិតិ អាឌិ-របេក្ខត បញ្ញាបយោាគពលចតំ បយោាចុប្បិលិចតច្ចា រក្កល្យាតិ៉ តស្ស តិក្កហលាត្តិ តស្ស ក្ខទ្ធតចិត្តស្ស រយាឌិរម្ពោជ្ឈ្ហាឌិរមុដ្ឋាបតេត ក្ខទ្ធតាបត្តិតោ តិរេរធតំ៉ ចុត្តម្បិ ចេតំ កកចតា –

“ឃស្មិំ ធោ, ភិក្ខុចេ, រយយេ ក្ខទ្ធតំ ចិត្តំ ហោតិ, ពាលេវា តស្មិំ រយយេ បស្សទ្ធិរម្ពោជ្ឈ្ហស្ស កាចតាឃ, ពាលេវា រយាឌិរម្ពោជ្ឈ្ហស្ស កាចតាឃ, ពាលេវា ក្ខបេក្ខារម្ពោជ្ឈ្ហស្ស កាចតាឃ៉ តំ ពិស្ស ហេតុ? ក្ខទ្ធតំ, ភិក្ខុចេ, ចិត្តំ, តំ ឧតេហិ ឆម្ពោហិ រុចូបរយយំ ហោតិ៉ សេឃ្យថាបិ, ភិក្ខុចេ, បុរិសោ យហត្តំ អគ្គិក្ខន្ធំ តិព្ពាបេតុកាមោ អស្ស, សោ តត្ថ អល្លានិ ចេច តិណានិ...រប... បំរុពាត ង ធ្ចូកិរេឃ្យ, កញ្ញា តុ ធោ សោ បុរិសោ យហត្តំ អគ្គិក្ខន្ធំ តិព្ពាបេតុត្តិ? ឧចំ កតេ្ត”តិ (ម៉ៈ តិ៉ ៥៉១១១)៉

ឧត្ថាបិ ឃធារពំ អាហារចចេរត បស្សទ្ធិរម្ពោជ្ឈ្ហាឌីតំ កាចតា រមុដ្ឋាបភាតិ ចេឌិតញ្ញា៉ តត្ថ បស្សទ្ធិរម្ពោជ្ឈ្ហស្ស កាចតា ចុត្តា ឧច, រយាឌិរម្ពោជ្ឈ្ហស្ស ចុច្ចយាភា, ព្ចតរស្ស អភក្តុរំ ចក្ខុតិ៉

បញ្ញាបយោគយត្ថតាឃាតិ បញ្ញាញ្យាបរិស្ស អប្យការេចត៑ ឃធា ហិ ឌាត់ អលេវិកប្យឆាត់, ឃឹល់ អេឌាយប្យឆាត់, ៙ចំ កាចតា អយោហប្យឆាតា៑ តត្ថ ឃឌា បញ្ញា ត ពលចតី ហោតិ, តឌា កាចតា បុរេត្ថតាបរំ ចិសេយវាចហា ត ហោតិ, អតកិសប្ជូតោ ចិឃ អាហារោ បុរិសស្ស ឃោកិតោ ចិត្តស្ស អកិរុចិ ត ឌេតតិ, តោត ត់ តិរស្ស្យាគំ ហោតិ, តធា កាចតាឃ សយុចេច អចឹចិបជិបត្តិឃា ក្ខបសយឃុល់ ត ចិត្ថតិ, តោតាបិ ចិត្តំ តិរស្ស្យាគំ ហោតិ៑ តោត ចុត្តំ “បញ្ញាបយោគ...បេ... តិរស្ស្យាគំ ហោតី”តិ៑ តស្ស សំចេក្យប្យាគត់ បសាក្យប្យាគតញ្ញា តិកិច្ឆតត្តិ ត់ ឌស្សេត្តា “អដ្ឋ សំចេកចត្ថូតី”តិអាឌិយាហ៑ តត្ថ ឌាតិឌរាញ្ញាឆិយរណាតិ ឃធារេហ់ ឃុកតិឃំ ធ្យុក្កតិឃញ្ញា ហោត្តីតិ តឌញ្ញាយេច បញ្ញាចិឆពត្ថតាឌិ-ឲុប្បិបិឃាឌិ-អញ្ញាយញ្ញាចិពាឆតាឌិហេតុក់ អបិឃធ្យុក្កុ ឌដ្ឋញ្ញុំ, តឃិឌំ សត្តុំ តោសំ តោសំ សត្តាត់ បច្ចុប្យត្តុកចតិឃ្សិត់ កហិតត្តិ អតីតោ អតាកតោ ធ កាលេ ចដ្ឋុយុលកធ្យុក្កុាតិ ចិស្យុំ កហិតាតិ៑ យេ បត សត្តា អាហារុបឌឹចិតោ, តត្ថ ធ ក្ខដ្ឋាតមលុបឌឹចិតោ, តោសំ អញ្ញោហិ អសាឆារណ់ ឌឹចិកធ្យុក្កុ អដ្ឋយំ សំចេកចត្ថ កហិតត្តិ ឌដ្ឋញ្ញុំ៑ អឃំ ចុច្ចតិ សយេឃ សយ្យហ់សតតាតិ អឃំ សយ្យហ់សិតញ្ញាសយេឃ ចុត្តតឃេត តោត សំចេឌតចេសត ចេច បសាក្យប្យាគតចេសត ធ សយុចេច បហ់សតា, សំចេកឌតតបុត្តាកបសាក្យប្យាគតេត កាចតាចិត្តស្ស តោឃសតាតិ អត្ថោ៑

សយុាបជិបត្តិ អាកយុាតិ លឹត្យុឌ្ឍុចិរហេត សយធចឹចិបជិបត្តិឃា ធ សយុា អចិសយំ សយុចេច កាចតាបជិបត្តិ អាកយុ៑ អលឹតត្តិអាឌឹស្យ កោសឌ្ឍុបក្កុឃាត់ ឆយុាត់ អតឆិយត្តតាឃ អលឹត់, ក្ខឌ្ឍុបក្កុឃាត់ អតឆិយត្តតាឃ អត្យុឌ្ឍត់, បញ្ញាបយោគសត្តិឃា ក្ខបសយឃុតាឆិកយេត ធ អតិរស្ស្យាគំ, តតោ ៙ច អារយុណោ សយប្យចត្តុំ សយធចឹចិបជិបត្តញ្ញា៑ តត្ថ អលឹតតាឃ បក្កហេ, អត្យុឌ្ឍតតាឃ តិក្កហេ, អតិរស្ស្យាគតាឃ សយ្យហ់សតេ ត ញ្យាបរិំ អាបឌ្ជតិ, អលឹតាត្យុឌ្ឍតតាហិ អារយុណោ សយប្យចត្តុំ, អតិរស្ស្យាគតាឃ សយធចឹចិបជិបត្តុំ សយប្យចត្តិឃា ធា អលឹត់ អត្យុឌ្ឍត់, សយធចឹចិបជិបត្តិឃា អតិរស្ស្យាគត្តិ ឌដ្ឋញ្ញុំ៑ អឃំ ចុច្ចតិ សយេឃ អញ្ញ្យុបក្កុតតាតិ អឃំ អញ្ញ្យុបក្កុតញ្ញាសយេឃ កាចតាចិត្តស្ស បក្កហតិក្កហសយ្យហ់សតេស្យ ញ្យាចដតាសត្តាត់ បជិបក្កុ អកិក្យឃ្យ បេក្កុតា ចុច្ចតិ៑

បជិបក្កុចិក្កុយុត្តតោ ចិបស្សតាឃ អឆិដ្ឋាតកាធ្យុបកយតតោ ធ ក្ខបធារញ្ញ្យាតយ្យិ សយាឌាតកិច្ចុតិប្យត្តិឃា បុក្កុលស្ស សយាហិតកាចសាឆតយេចាតិ តត្ថ សយធ្យុរការេចតាហ “ក្ខបធារំ ចា អប្យត់ ចា”តិ៑

ក្ខបេក្កុាសេញ្ញាឌ្ឍញ្ញដ្ឋាតឹឃា ឆយុាតិ ៙ត្ថ ឃំ ចត្តញ្ញុំ, ត់ ហេដ្ឋា ចុត្តាត្យុសារេត ចេឌិតញ្ញុំ៑

អត្យុរោឆចិរោឆចិប្យហាតចេសត យញ្ញុត្តការេចា ក្ខបេក្កុាសេញ្ញាឌ្ឍញ្ញស្ស ការរណ់ តសុំ សតិ សិញ្ញ្យុតតោ, អសតិ ធ អសិញ្ញ្យុតតោ, សេវា ធ យញ្ញុត្តការេចា ចិសឃចេសត ធ្យុចិឆោតិ អាហ “សត្តយញ្ញុត្តតា សក្កុារយញ្ញុត្តតា”តិ៑ តធ្យុកយេ ធ ចិរុញ្ញ្យុត់ បស្សទ្ធិសេញ្ញាឌ្ឍញ្ញកាចតាឃ ៙ច ធ្យុឹកតត្តិ អត្យុរុញ្ញ្យុតស្សច បហាតចិឆិ ឌស្សេត្តត “សត្តយញ្ញុត្តតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៑ តោតេតចាហ “សត្តសក្កុារកោលិឃតបុក្កុលបរិចឌ្ជតតា”តិ៑ ក្ខបេក្កុាឃ ហិ ចិសេសសតោ រារោកា បជិបក្កុោ៑ តធា ចាហ “ក្ខបេក្កុា រាកពាហុលស្ស ចិស្យុទ្ធិយក្កុា”តិ (ចិស្យុទ្ធិ៑ ១៑១៩៥)៑

ទ្វីហាការេហីតិ កម្មស្សកតាបច្ចវេក្ខណំ អត្តសុញ្ញតាបច្ចវេក្ខណន្តិ ឥមេហិ ទ្វីហិ ការណេហិ។ ទ្វីហេវាតិ អវធារណំ សព្វសមានតាយ។ អស្សាមិកភាវោ អនត្តនិយតា។ សតិ ហិ អត្តនិ តស្ស កិញ្ចនភាវេន ឥទំ អញ្ញំ កិញ្ចិ អត្តនិយំ នាម សិយា, សោ បន កោចិ នត្ថេវាតិ អធិប្បាយោ។ អនទ្ធនិយន្តិ ន អទ្ធានក្ខមំ, ន ចិរដ្ឋាយិ ឥត្តរំ អនិច្ចន្តិ អត្ថោ។ តាវកាលិកន្តិ តស្សេវ វេវចនំ។

មមាយតីតិ មមត្តំ ករោតិ, “មម”ន្តិ តណ្ហាយ បរិគ្គយ្ហ តិដ្ឋតិ។ ធនាយន្តោតិ ធនំ (ធញ្ញំ) ករោន្តោ។

អយំ សតិបដ្ឋានទេសនា បុព្ពភាគមគ្គវសេន ទេសិតាតិ បុព្ពភាគិយពោជ្ឈង្គេ សន្ធាយាហ “ពោជ្ឈង្គបរិគ្គាហិកា សតិ ទុក្ខសច្ច”ន្តិ។

ពោជ្ឈង្គបព្ពវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ចតុសច្ចបព្ពវណ្ណនា

១១៩. យថាសភាវតោតិ អវិបរីតសភាវតោ ពាធនលក្ខណតោ, យោ យោ វា សភាវោ យថាសភាវោ, តថា, រុប្បនាទិកក្ខឡអាទិសភាវតោតិ អត្ថោ។ ជនិកំ សមុដ្ឋាបិកន្តិ បវត្តលក្ខណស្ស ទុក្ខស្ស ជនិកំ និមិត្តលក្ខណស្ស សមុដ្ឋាបិកំ។ បុរិមតណ្ហន្តិ ទុក្ខនិព្វត្តិតោ បុរេតរសិទ្ធំ តណ្ហំ។

សសន្តតិបរិយាបន្នានំ ទុក្ខសមុទយានំ អប្បវត្តិភាវេន បរិគ្គយ្ហមានោ និរោធោបិ សសន្តតិបរិយាបន្នោ វិយ ហោតីតិ កត្វា វុត្តំ “អត្តនោ វា ចត្តារិ សច្ចានី”តិ។ បរស្ស វាតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ តេនាហ ភគវា – “ឥមស្មិំយេវ ព្យាមមត្តេ កឡេវរេ សសញ្ញិម្ហិ សមនកេ លោកញ្ច បញ្ញាបេមិ, លោកសមុទយញ្ច បញ្ញាបេមិ, លោកនិរោធញ្ច បញ្ញាបេមិ, លោកនិរោធគាមិនិំ បដិបទញ្ច បញ្ញាបេមី”តិ (សំ. និ. ១.១០៧)។ កថំ បន អាទិកម្មិកោ និរោធសច្ចានិ បរិគ្គណ្ហាតីតិ? អនុស្សវាទិសិទ្ធមាការំ បរិគ្គណ្ហាតិ, ឯកជ្ឈំ កត្វា លោកុត្តរពោជ្ឈង្គេ ឱធិស្សាបិ បរិគ្គហោ ន វិជ្ជតិ។ យថាសម្ភវតោតិ សម្ភវានុរូបំ, ឋបេត្វា និរោធសច្ចំ សេសសច្ចវសេន សមុទយវយា វេទិតព្វាតិ អត្ថោ។

ចតុសច្ចបព្ពវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

“អដ្ឋិកសង្ខលិកំ សមំស”ន្តិអាទិកា សត្ត សិវថិកា អដ្ឋិកកម្មដ្ឋានតាយ ឥតរាសំ ឧទ្ធុមាតកាទីនំ សភាវេនេវាតិ នវន្នំ សិវថិកានំ អប្បនាកម្មដ្ឋានតា វុត្តា។ ទ្វេយេវាតិ “អានាបានំ, ទ្វត្តិំសាការោ”តិ ឥមានិ ទ្វេយេវ។ អភិនិវេសោតិ វិបស្សនាភិនិវេសោ, សោ បន សម្មសនីយធម្មេ បរិគ្គហោ។ ឥរិយាបថា អាលោកិតាទយោ ច រូបធម្មានំ អវត្ថាវិសេសមត្តតាយ ន សម្មសនុបគា វិញ្ញត្តិអាទយោ វិយ។ នីវរណពោជ្ឈង្គា អាទិតោ ន បរិគ្គហេតព្វាតិ វុត្តំ “ឥរិយាបថ...បេ... ន ជាយតី”តិ។ កេសាទិអបទេសេន តទុបាទានធម្មា វិយ

ឥរិយាបថាទិអបេក្ខេនេវ ឋបេត្វា រូបធម្មេ បរិគ្គយ្ហន្តិ, វេទនាទិមុខេន ច តំ សម្មសិត្វា តំនិស្សយធម្មាតិ អធិប្បាយោ. យថាហិ ចេត្តោ “ឥរិយាបថាទីសុបិ អភិនិវេសោ ញាយតី”តិ អាហ. អត្ថិ តុ ខោ បេតិអាទិ បន សតាទេតា ឥរិយាបថាទីនំ អាទិកម្មិកស្ស អភិនិវេសការណស្សនំ. អបរិញ្ញាបុព្ពិកា ហិ បរិញ្ញាតិ.

១៦៤. កាមំ “ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ”តិអាទិនា វុត្តនិទ្ទេសេសុ តត្ថ តត្ថ ភិក្ខុគ្គហណំ កតំ, តំ បដិបត្តិយា ភិក្ខុភាវទស្សនត្ថំ, ទេសនា បន សព្ពសាធារណាតិ ទស្សេតុំ “យោ ហិ កោចិ, ភិក្ខវេ”តិច្ចេវ វុត្តំ, ន ភិក្ខុយេវាតិ ទស្សេន្តោ “យោ ហិ កោចិ, ភិក្ខុ វា”តិអាទិមាហ. ទស្សនយោគ្គេ ញាណបរិបាកំ អនតិក្កមិត្វា ឋានន្តិ បិលាបេត្វា អគ្គមគ្គបញ្ញា អញ្ញា នាម, តស្ស ផលភាវតោ អគ្គផលម្បិ អាហ “អញ្ញាតិ អរហត្ត”ន្តិ. អប្បតរេនបិ កាលេន សាសនស្ស និយ្យានិកភាវំ ទស្សេន្តោតិ យោជនា.

១៦៥. និយ្យាតេន្តោតិ និក្ខមេន្តោ.

បបញ្ចសូទនិយា មជ្ឈិមនិកាយដ្ឋកថាយ

សតិបដ្ឋានសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សមត្តា.

និដ្ឋិតា ច មូលបរិយាយវគ្គវណ្ណនា.

បឋមោ ភាគោ និដ្ឋិតោ.

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

មជ្ឈិមនិកាយេ

មូលបណ្ណាស-ដីកា

(ទុតិយោ ភាគោ)

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២. សីហនាទវគ្គោ

១. វុដ្ឋសីហនាទសុត្តវណ្ណនា

១២៨. សុត្តទេសនាវត្ថុសង្ខាតស្ស អត្ថស្ស ឧប្បត្តិ អដ្ឋុប្បត្តិ, សា តស្ស អត្ថីតិ អដ្ឋុប្បត្តិកោតិ វុត្តោ វាយមេត្វា. លាភសក្ការបច្ចយាតិ លាភសក្ការនិមិត្តំ, កតមេនា ថេរស្ស ច ឧប្បន្នលាភសក្ការហេតុ, អត្តនោ ច លាភសក្ការុប្បាទនហេតុ. តិត្ថិយបរិវេទិតេតិ តិត្ថិយានំ “កិំ កោ សមណោយេវ គោតមោ សមណោ”តិអាទិនា វិប្បលបតិមិត្តំ. “មហាលាភសក្ការោ ឧប្បជ្ជី”តិ វត្វា សមត្ថបិសាទិកត្តំ តស្ស ឧប្បត្តិការណំ ទស្សេន្តោ “ចតុប្បមាណិកា ហិ”តិអាទិមាហ. ចត្តារិ បមាណានិ ចតុប្បមាណានិ, ចតុប្បមាណានិ ឯតស្ស អត្ថីតិ ចតុប្បមាណិកោ. លោកោយេវ សមូហោ សមាគមោ វសនដ្ឋេន លោកសន្និវាសោ, សត្តកាយោតិ អត្ថោ. បមិនាតីតិ ឧញ្ញារាទីនិ វិសេសំ ឯតេនាតិ បមាណំ (អ. និ. ៤.៦៥) រូបំ រូបកាយោ បមាណំ ឯតស្សាតិ រូបប្បមាណោ. តតោ ឯវ រូបេ បសន្នោតិ រូបប្បសន្នោ. សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ. ឃោសោតិ បរតោ ឧគ្គតឃោសោ (អ. និ. ៤.៦៥). លូខត្តិ បច្ចយលូខតា. ធម្មោតិ សីលាទយោ គុណធម្មា អធិប្បេតា.

តេសំ បុគ្គលានំ អារោហន្តិ ឧច្ចតំ. សា ច ទោសា តស្មិំ តស្មិំ កាលេ បមាណយុត្តា ទដ្ឋព្វា. បរិណាហន្តិ នាតិកិសនាតិថូលតាវសេន មិតបរិណាហំ. សណ្ឋានន្តិ តេសំ តេសំ អង្គបច្ចង្គានំ សុសណ្ឋិតតំ. បារិបូរិន្តិ សព្ពេសំ សរីរាវយវានំ បរិបុណ្ណតំ អវេកល្លតំ. តត្ថ បមាណំ គហេត្វាតិ តស្មិំ រូបេ រូបសម្បត្តិយំ បមាណការំ ឧប្បាទេត្វា. បសាទំ ជនេតីតិ អធិមោក្ខំ ឧប្បាទេតិ.

បរវណ្ណនាយាតិ “អយំ ភិក្ខុ ឯវំ សីលវា”តិ អាទិនា បរេសំ ភាវតោ វណ្ណនាយ. បរថោមនាយាតិ សម្មុខាវ បរស្ស គុណំ វិញ្ញាបនវសេន អភិត្ថវនេន. បរបសំសនាយាតិ បរម្មុខា បរស្ស គុណកិត្តនេន. បរវណ្ណហារិកាយាតិ បរម្បរវណ្ណហារិកាយ បរម្បរាយ បរស្ស កិត្តិសទ្ទុបសំហារេន. តត្ថាតិ តស្មិំ ឃោសេ.

ចីវរលូខន្តិ ថូលជិណ្ណពហុតុន្នកតាទិំ ចីវរស្ស លូខភាវំ. បត្តលូខន្តិ អនេកគណ្ឋិកាហតាទិំ បត្តស្ស លូខភាវំ. វិវិធំ វា ទុក្ករការិកំ ទុក្ករចរិយំ.

សីលំ វា បស្សិត្វាតិ សីលបារិបូរិវសេន វិសុទ្ធំ កាយវចីសុចរិតំ ទានាទិចរិតំ បស្សិត្វា. សមាធិអធិគមសិទ្ធំ សមាធិំ វា វិបស្សនាភិញ្ញាណសង្ខាតំ បញ្ញំ វា.

កតមេនា សរីរំ ទិស្វាតិ សម្ពន្ធោ. រូបប្បមាណោបិ សមាសម្ពន្ធេនេវ បសីទតិ អបរិមិតកាលសមុបចិតបុញ្ញានុភាវនិព្ពត្តាយ សម្ពោធា

អតចន្ទាយ សត្តាការបរិបុណ្ណាចយចាយ ទូបកាយសយ្យត្តិយា សយត្តបិសាឌិកត្តា, យស្សា ទុឌិទកាតេចា ចិសុទ្ធេ ចិកាតចលិហតេក តេតេច បុណ្ណយាសិមំ បរិបុណ្ណកលិកាកាយណ្ណលំ ចត្ថុយណ្ណលំ អភិកចិត្វា អតិតេរាចតិ, បកស្សទកាតេចា សទេតសយមំ សំចទ្ធិតឌិក្យាលតេតនកិរលាខាលសយុន្ទលំ ស្វទិយយណ្ណលំ អភិកចតិ, តេសាយុកិរលាទសសយុន្ទលកាតេចហិ តត្រុកតេយហិ អភិក្សឃ្ស ចត្តូយាតំ ទុកស្វិ លតេលា តសសហស្សិតេលិកឆាត្សំ ចិតេន្ទាតតសយត្វំ យហាព្រហ្មុតេតា បកាសយុតមំ អភិចិហទ្ធ កាសតេត តបតេត ចិតេរាចតិ ច˙

សតិបិ អក្កបរិទ្ធាកាឌីតំ ឌាតបិទេយិកាតេច បរិទ្ធាកចិតេសសកាចតស្សតត្វេទ្ទាច សុត្រក្កទកាចតស្សតត្វេទ្ទា អក្កបរិទ្ធាកាឌិក្កហលំ, តត្វាបិ ច អក្កបរិទ្ធាកតេតា ចិសុំ តឃតបរិទ្ធាកក្កហលំ, បរិទ្ធាកកាចសាយតេញ្ញាបិ ទេន្ទបរិទ្ធាកតេតា បុត្តតារបរិទ្ធាកក្កហលេទ្ទា កតំ˙ អាឌិតា តតេយតាតិ អាឌិ-សតេន្ទុត បុត្តតេយាកបុត្តចទិយាឌិតេហត្យសយ្យត្តិយា, “ខ្ពតិបិ តេសា កកចា”តិអាឌិតា (ឌី˙ តិ˙ ១˙១៥៥, ១៥៥) ចុត្តាយ ចលសយ្យត្តិយា, “តេសា ឆយុំ តេតេសតី”តិអាឌិតា (ឌី˙ តិ˙ ១˙១៥៥) ចុត្តាយ សត្តុបការកិរិយាយ ច សក្កតេហា តេឌ្ឌតេទ្ទា˙ សយុាសទ្យុតេន្ទតេយច បសឹតតិ យឆាចុត្តក្យលាតំ អតេញ្ញាសាឆាទលកាចតេតា អន្ទទិយត្ត្យតកាចតេតា ច˙ តេសតេសុបិ ឲតេសច តតេយា˙

“ចិចទល្វល់ ឌិវ្វា”តិ ចត្វា តំ តតស្សតំ “សតេច កកចា”តិអាឌិ ចុត្តំ˙ សាលាបំសុក្សលចិចតេរតាតិ យតាកញ្ញាឲចរំ បលិតេចតេចត្វា លេន្ទិតេតត ត្យន្ទុយតេត្ត កិយិ បតេប្យាតេដត្វា កហិតេតត សាលាបំសុក្សលចិចតេរត˙ កាទិយត្តិ កទុក់, ទុក្កទត្តិ អតេត្វា˙ ចត្យុចតីយន្ទីយិត្វិចតេសត, ឆាលតេយាន្ទតបុទាលចតេសត ចា តិចិឆតាដេកតា˙ ហតេរល្យឃ្វសំ យណ្ណលកលិយតេរសា˙ “យាតេបស្សតិ តាយា”តិ តាយ-សត្តំ អាតេតត្វា សន្ទុតេន្ទា˙ តាយ-សត្តុតេយាតេកត ហិ អតាកតកាលស្ស ចិយ បតេយាតេកា, យាតេបតិ ខ្ពតេទ្ទច អតេត្វា˙ អប្យាលាកត្តិ តិទស្សាសំ តិតេរាឆិតស្សាសបស្សាសំ˙

សយាឆិក្យលត្តិ សាឆាទលតេតា ចុត្តុយត្វំ ចិចទតិ តេសាតាឌិក្កហតេលាត˙ យាតតន្ទតិយុតតេតត តិន្ទិតេសចតកាចាបិតតយ្យិ តយតតេយចាតិ ចុត្តំ “បិចិកបុត្តតយតាឌីតី”តិ˙ អាឌិ-សតេន្ទុត សទ្ធកាត្យអចកឆាកតយតាឌីតំ សក្កតេហា˙ ឆាតេចទុត្តិ ឲចំតាយកំ ចិសមំ˙ សទសយ្យតេន្ទាតិ អដ្ឋកសយត្តាកតេតត សតេទត សយត្តាកតេតា˙ តេតត ព្រហ្មស្សទតាកទចឹកកាលិតាតស្សតេតត លក្ខលាហាទតតេយត អចតេសសលក្ខលាបិទិបុទ្ធិ ចិយ តតចិតាកាចតេតា ត្យន្ទាតំ តេតសតាចិលិសទ្ទា ចិកាតេចតិ˙

ហតប្យកាតិ ត្យន្ទាត្យកាតេចត ចិកតតេតខា˙ កាត្យអបក្លុបតេយតិ សត្តាតំ ត្យាតេយាហត្តកាទាភិកតេចត កាត្យអបក្លុទត្តុបតេយ˙ ស្វទិតេយតិ ស្វទិតេយ ក្តតយិត្វា ខ្ពកាតេសតេត្តតិ អឆិប្យាតេយា˙

សិឈ្លាដេកតិ តិតេកាលាទន្ទាយំ˙ ចត្យុតេក្កតិ សត្ថិយំ˙ បរិតេតចត្តិតិ អត្យុត្វតតចតេសត ចិប្យលបត្តិ˙ តេសាកាឆិកកតេតា ហិ ចចីបលិតេបិ បរិតេតតេចា˙ តេលិតេក ក្លប្យន្ទុយាតេតតេយច ក្លប្យត្តាតិ អត្តតេតា ឌិឌ្ឌិចាតស្ស បុទាតតកាចំ ចីតេបត្តិ˙

តេសសបតេតសុបីតិ “ខ្ពត ទុតិតេយា សយតេលា”តិអាឌីសុ តេសសចាតេទសុបិ (អ˙ តិ˙ ឌី˙ ១˙៣˙១៣៥-១៣៦) យឆា ហិ “ចិចិតេទ្ទច កាតេយហី”តិ

(ᨸᩤᩁᩣ. ᪁᪁; ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪁.᪂᪂᪆; ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪂.᪁᪕᪂; ᩋ. ᨶᩥ. ᪄.᪁᪂᪃) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨳᩣ ᨶᩥᨿᩮᨿ᩠ᨿᩣ “ᩅᩥᩅᩥᨧ᩠ᨧ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᩉᩦ”ᨲᩥ (ᨸᩤᩁᩣ. ᪁᪁; ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪁.᪂᪂᪆; ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪂.᪁᪕᪂; ᩋ. ᨶᩥ. ᪄.᪁᪂᪃) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᨠᨳᩣᨿᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩔ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᨬᩣᨸᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥᨿᩣᨸᩦᨲᩥ. ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨴᩮᨿᩣᨸᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨹᩃᩮᨠᨴᩮᩈᩮᨶ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩮᩣ ᩈᨾᨱᨠᩣᩁᨠᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩈᩮᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᨾᨱᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣᨲᩥ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᨲᩩᩴ “ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨴᩮᩈᨶᩣᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨧ ᩈᨠᨴᩣᨣᩤᨾᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨴᩥᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᨸᨮᨾᨲᩣ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᩥᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᨶ ᨧᩮᩣᨴᩥᨲᩣ. ᨹᩃᨭ᩠ᨮᩈᨾᨱᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣ ᩈᨾᩥᨲᨸᩣᨸᩈᨾᨱᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲᩮᩣ. ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨾᩉᩣᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮ ᩅᩥᨿ ᨾᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩣ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨧ ᨶ ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ? ᨧᩮᩣᨴᨶᩣᨿᩩᨬ᩠ᨬᩣᩈᨿᨲᩮᩣ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩣᨵᩥᨣᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨸᩥ ᩍᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨹᩃᩣᨶᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩣ “ᨬᩣᨿᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨸᨴᩮᩈᩅᨲ᩠ᨲᩦ, ᩍᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᨾᨱᩮᩣᨸᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩍᨵ ᨸᨶ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ ᨲᩴᨲᩴᩈᨾᨱᨠᩣᩁᨠᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨹᩃᨭ᩠ᨮᩈᨾᨱᩣᩅ ᨣᩉᩥᨲᩣ “ᨾᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨹᩃᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᨾᨱᩮᩣ ᩈᩮᩈᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ”ᨲᩥ. ᨬᩣᨿᨲᩮᩣ ᨴᩦᨸᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲ ᨴᩮᩈᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ.

ᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩣ. ᨲᩩᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᨶᩥᩔᩣᩁᩣ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩅᩣᨴᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣ. ᨸᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᩅᩣᨴᩣ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩥᨠᩣᨶᩴ ᨶᩣᨶᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨴᩦᨸᨠᩣ ᩈᨾᨿᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᩔᨲᩅᩣᨴᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᨸᩁᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩥ. ᩑᨲᩮᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᨾᨱᩣ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ “ᨸᩁᨸ᩠ᨸᩅᩣᨴᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᩈᨾᨿᩮ.

ᨿᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ. ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩉᩥ ᨬᩣᨿᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩅᨧᨶᩴ. ᨬᩣᨿᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩈᩉ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ. ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨬᩣᨿᨲᩥ ᨣᨾ᩠ᨾᨲᩥ ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩦᨿᨲᩦᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᩑᩅ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᨾ᩠ᨸᩣᨸᨠᩉᩮᨲᩩᨲᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨬᩣᨿᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩣ”ᨲᩥ.

ᨲᩮᩈᩴ ᨸᩁᨸ᩠ᨸᩅᩣᨴᩈᩣᩈᨶᩣᨶᩴ ᩋᨶᩮᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᩋᨠᩣᩁᨠᩣᩁᩣ ᩈᩩᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᩦᩃᩔ ᩈᩩᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩈᨾᨳᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᩋᨠᩣᩁᨠᨲᩣ ᩈᩣᨵᨠᨲᩣ ᨧ. ᨲᨴᩩᨽᨿᩴ ᨴᩩᩁᨠ᩠ᨡᩣᨲᩈ᩠ᩅᩣᨠ᩠ᨡᩣᨲᨠᩣᩁᨱᩉᩮᨲᩩᨠᩴ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨴᨸ᩠ᨸᨾᩣᨴᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᨸᩁᩣᨠ᩠ᨠᨾᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨲᩣᨿ ᩈᩣᩈᨶᩔ ᩋᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨠᩣᩁᨱᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ.

ᨬᩣᨿᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩮᩣ ᨧ ᨸᩥᨭᨠᨲ᩠ᨲᨿᩣ ᨧ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᨲᩩᩴ “ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨸᩥᨭᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨸᩥᨶᩣᨸᨴᩮᩈᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨠᩣᩁᨧᨶ᩠ᨲᩣ “ᩈᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨿᩣᩉ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩈᩦᩉᩣᨶᩴ ᩈᩩᩁᩥᨿᩴ ᨸᩥᨴᩉᩥᨿᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨠᩥᨧ᩠ᨧᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᩉ “ᩈᩩᩁᨲ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳᨸᩥᨴᩮᩣ”ᨲᩥ. ᩈᩦᩉᩔ ᨠᩮᩈᩣ ᨶᩣᨿ ᨠᩮᩈᩁᩣᨿᨲᨶᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩃᩥᨿᩣ ᨠᩮᩣᨧᩁᩥᨿᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᩩᩃᩴ ᨶᩣᨿ ᨸᨠᨲᩥᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᩩᩃᩴ, ᨿᩴ “ᨠᩣᩊᩣᩅᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨥᩮᩣᨭᨠᩮᩣ ᨶᩣᨿ ᩋᩔᩣᨩᩣᨶᩦᨿᩮᩣ. ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩩᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩩᨲᩦᩁᩮᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨴᩮᨲᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᩈᩮᩣᨽᨶᨲᩮᩣ ᨸᩩᨽᩮᨲᩥ ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩩᨸᩩᨽᩮᨲᩥ, ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩩᩅᨶᩴ, ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ “ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩩᨸᩩᨽᩅᨶᩮ”ᨲᩥ. ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩣᨿᨲᨶᨠ᩠ᨡᩥᨿᩴ ᨸᩣᨿᩮᨶ ᨶᨿᨲᩮᩣ ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᩣ ᨶ ᩈᩴᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨶᨸᩮᨲ᩠ᨳ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨶ ᩈᩴᩅᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨿᩮᨶᩣᨸᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨸᩁᩥᨴᩦᨸᨠᩮᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ, ᨿᨳᩣ ᩈᩣᩈᨶᩥᨠᩣᨶᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

នយោតិ ឫដ្ឋ៉ ឫដ្ឋ តតត៌ តាយ ហេតុយុត្តំ ឫដ្ឋ កត្វា កថេតិ អាហ “ហេតុកា”តិ៉ សោ ច ហេតុ អធិបតិភោតោ ឲច ឰឆ្និតត្ថោតិ អាហ “តយេកា”តិ, តាការយកាតិ អត្ថោ៉ ឲចក្នោតា ច សោ យថាធិប្បេតត្ថំ ករោតិ សាធេតីតិ ជប្បន្តោ អាហ “ការណកា”តិ៉ យតិ ចិរដ្ឋាតឞិហស្ស តានោ នត្ថិចិរដ្ឋាតឲកដ្ឋយគុប្បាយគុប្បតាជតោ សេដ្ឋតា សេដ្ឋតានោ, កិមដ្ឋ បត ពធាកពឞិហតានោតិ អាហ “ឞិហតាជត្តិ សេដ្ឋតាជ”ត្តិ៉ យតិ ចិរដ្ឋាតឞិហតាជស្ស សេដ្ឋតាជតា តិច្ឆយតាយ អប្បដិ នត្តុតាយ ឰឆ្និតា, ពធាកពឞិហតាជស្សេច អយមត្ថោ នាតិនយោតិ អាហ “អភឹតតាជំ អប្បដិ តាជ”ត្តិ៉ ឰជាតិស្ស សេដ្ឋតាជកាចំ ការណោត បដិ បិនេជត្ថោ “ឰមេនតិក្យ”តិអាឌិមាហ៉ តេត “នយោ”តិ ចុត្តមត្ថំ នមត្ថេតិ៉ តត្ថ អត្ថិតាឃាតិ ឰមិតា ឞិហតាជស្ស ចុត្តមត្ថំ ជប្បតិ៉ ក្ខតដ្ឋោ ហិ ចុត្តមដ្ឋោ៉ តាយ ឲច ក្ខតដ្ឋតាយ អភឹតតាជតាតិ ជប្បន្តោ “ឰមេ នយណា...បេ... តាយ ហោតី”តិ អាហ៉ អក្ខតញ្ញចជតោ ពុតាតិ កធំ ចា អាបន្តា ចា ឞិឃាតិ “ឰនេចា”តិ តិឃស្ស អធិបតិតំ ជប្បន្តោ “អយាការិ...បេ... អប្បដិ តានោ តាយ ហោតី”តិ អាហ៉ យញ្ញអញ្ញាត្វាបិ អត្ថិ, តំ ឰនេចាតិ អធនានេតំ ត យុត្តត្តិ៉

១៣០៉ណាតិ អធនានោ៉ តេត ចិន្តតិ ឲចាតិ ជប្បតិ៉ យត្តិ ករណត្តេ បច្ចត្តត្តិ អាហ “យេត ការណោកា”តិ៉ ចិត្តំ តាយ ដ្ឋានដ្ឋិ ជិដ្ឋិយោ តត្ថិតិមុត្តស្ស ករុធិ ជិដ្ឋិធិប្បត្តិតស្ស អភាចតោ៉ បិរកាយតនដ្ឋាតំ តរណំ ជិដ្ឋិកតិកាតំ (អ៉ តិ៉ ជិ៉ ១-១-៩១) តត្ថ តនេត្ថច អនុរាបតំ ដ្ឋមុដ្ឋគតិមុដ្ឋតថនេត បិលចតត្តិ អាហ “តាត្តិ ដ្ឋប្បលចត្តី”តិ៉ ដ្ឋប្បានេតាតិ ឞុណាជិកោ៉ ចិនេត្ថ ឌាតាតិ ចិត្តិឃា, យថាចុត្តំ ចា ជិដ្ឋិកតនដ្ឋាតំ ចិត្តំ ឲតេនំ អត្តីតិ ចិត្តិកា, ចិត្តិកា ឲច ចិត្តិឃា៉ អប្បាបត្តិ ឲត្ថ, ឲតេតាតិ ចា អប្បានោ, អធប្បយោ៉

បកពត្តតិដ្ឋេនោ ឃំ-តំ-នដ្ឋោតិ តស្ស “កកចតា”តិអាឌីហិ បនេហិ នយាតាធិករណការចេត ចុត្តស្ស យេត អភិនម្ពដ្ឋការចេត កកចា បកនេតា នត្តការចេត អធិកនេតា ឞុបិកនេរ ច, តំ អភិនម្ពដ្ឋកាចំ នដ្ឋិ អាកយតបដិបតាយ អត្តការចេត ជប្បន្តោ “យោ សោ...បេ... អភិនម្ពដ្ឋោ”តិ អាហ៉ នតិបិ តាណជស្សតនដ្ឋាត់ ឰឆ បញ្ញាចេចតតការចេ តេត តេត ចិនេនេត តេនំ នចិនេម ចិនេនប្បចត្តិជស្សតត្តំ (នារត្ថ៉ ជិ៉ បរិចារ ១-១) អនាធនារណចិនេនចេនេត ចិន្តាត្តយចេនេត ចិន្តាភិញ្ញាតាចរណចេនេត នត្តញ្ញាតញ្ញាណមំនចក្កចេនេត បដិចេធជេនតាតាណចេនេត ច តេ យោរឌេត្វា ជប្បន្តោ “តេនំ តេន”ត្តិអាឌិមាហ៉ តត្ថ អាន យាគុបឃំ ឌាគតា អានយាគុបយតារណោត, នត្តំ ពោឃ្យធម្មំ បស្សតា នត្តញ្ញាតាតាចរណតារណាហិ៉ ឞុនេត្តិចានាឌីហិតិ ឞុនេត្តិចានអានចក្កយតារណាហិ៉ អតញ្ញានាធនារណឞុញ្ញាតុកាចតិត្តនេត្តោ អតុត្តនាណាណាធិកមលដ្ឋឞុរាចត្តនោ ច កកចនេតា ឞុបការយោ អតិក្កមេចម ជេចាតំ ជេចាតុកាចំ ចត្តីតិ អាហ “នត្តនត្តាតំ...បេ... បស្សតា”តិ៉ បដិចេធបញ្ញាឃាតិ មក្កបញ្ញាឃ៉ តាយ ហិ នត្តនោ ពោឃ្យធម្មេស្ស នមោហស្ស ចិធមិតត្វា បដ្ឋា បចត្តុឌាគតំ តស្ស ឌាគតំ ចិឃ ចុដ្ឋតិ៉

អភិតត្តិ កិលេនារីតំ, បញ្ចចិធមារាតំ ចា នាវតបច្ចត្តិកាតំ ចា អញ្ញាតិត្តិឃាតំ, តេនំ ហតតំ បដិហារិយេហិ អភិកចតំ អប្បដិកាតតាករណំ អដ្ឋារុបក្កតំ ចា៉ ពោធិចិតយុត្តនេដ្ឋត្ថ (អ៉ តិ៉ ៣-១១១) តិជប្បតំ៉ តថា ច ឆាតាដ្ឋាតាឌីតិ ចា ឌាគតា, យថាកមុបកោ នត្ថ បស្សតា, នចានតាតយានចាតំ ពីណាត្វា អរហតា, អភិនេត្ថាឃ្យាជិនេជ ធម្ម អភិនេត្ថាឃ្យាជិតោ អធិបតិតាចនោរិនេត នមោនម្ពដ្ឋេត៉ អធ ចា តឹមុ ការណេមុ អប្បដិហតតាណាតាយ ឌាគតា, កាយកមោឌីតំ តាណាគុបរិចត្តនេតត

និស្សយការិតាយ បវត្តា, ទេវានីតម្បិ (សារត្ថ៑ ដី៑ បរិវារ ៣.១) អការណសាធិកាយ បហានសព្វទាយ អរហតា, លក្ខានីតំ អហានិទេហត្តុក្ខតាយ អក្ខយបដិភាគសាធិកាយ សត្ថុញ្ញាតាយ សម្មាសម្ពុទ្ធេន ឧចំ ឥសពលអដ្ឋារសាទេចលិកព្យុទ្ធឆម្ពុចទេសេតបិ ទេឃាដតា ទេចនីតព្ពា៑ ទេយតិ ចត្វទេរា ឆទេម្ម៑ អត្តតីតិ អទេមស្សូ៑ ត រាដរាដយហាយត្តានីស្ស រូបត្តម្ភំ សម្មស្សយាតា, ត កាយទាលំ សម្មស្សយាតាតិ ទេឃាដតា៑

រូប្បត្តបសាទោតិ អវេច្ចប្បសាទំ ចនេតិ៑ ចក្ខុតិ ហិ “ចត្តារិ សោតាបត្តិស្ស អង្គានិ កថិតានី”តិ (ទី៑ និ៑ អដ្ឋ៑ ១.១៣០)៑ កាយំ អទេសក្ខាបិ អទេសក្ខាយ សមសិក្ខាតាយ សហធម្មិកា ឧច, និល្លព្រហ្មចរិយតាយ បត សហធម្មំ ចរន្តីតិ ត ចត្តុត្តាតិ អទេសក្ខចាទេរា ត កហិទេតា៑ សទេត្តាទេបទេតតិ ឧទេត យឆាចុត្តា កិក្ខុអានទេឃា ទេសាតាបត្តានទេឃា ច បុថុជ្ជនា អរិយា ចាតិ សទេត្តាបិ ឧទេត តំតំសិក្ខាហិ សមានធម្មត្តា សហធម្មត្តា “សហធម្មិកា”តិ ចុច្ចន្តិ៑ ពុទ្ធានំ និត្តុត្តិតអរិយធម្មចទេសទេនទេច សហធម្មិទេក ទនទេស្សទេន្តា “អបិចា”តិអាទិមាហ៑ យក្កទស្សនមីតិ បរិញ្ញាកិសមយាទិចទេសទេន សង្ខបដិទេចទេឆន “តច យក្កង្គាតិ, អដ្ឋ ទេពាញ្ញេង្គានី”តិអាទិនា ចិចាទេនា តត្ថិ៑ ឧកធម្មចារិតាយាតិ សមានធម្មចារិតាយ៑ ត ហិ បដិចិទ្ធសច្ចានំ “យឃា ឆទេម្មា សុទិទេដ្ឋា, តឃា ទុដ្ឋិទេដ្ឋា”តិអាទិនា ចិចាទេនា អត្ថិ៑ ទិដ្ឋិសីលសាមញ្ញេន សង្ឃាតា ហិ ទេត រូត្តយបុរិសា៑ ពុទ្ធិតាតិ “សហធម្មិកា ទេលា បតា”តិអាទិចទនេតន៑ តត្ថ បិយយតាបក្កហទេលាត សីទេលសុ បរិបូរការិតាបទេទទេសត ឧកទេទទេសត កហិតំ សង្ឃសុប្បដិបត្តិំ បរិបុណ្ណំ កត្វា ទទេស្សតិ៑ ទេឃ ហិ សម្មត្តសីលិ សុចិសុទ្ធទស្សនា, ទេត ចិញ្ញានំ បិយា យតាបិតិ៑ ឧត្តាចតាតិ “អត្ថិ ទេលា ទេតា អាចុទេសា”តិអាទិតយប្បចទេត្តន រតនត្តយបសាទទេឌាតទេនត អក្ខាតា ទេតសុ ទេតសុ សុត្តបទេទទេសសុ៑

១៣១៑ សត្ថុរិ បសាទោតិ បសាទក្កហទេលាត “ភកចតា”តិអាទិនា ចា បសាទនីយា ឆម្មា កហិតា៑ ទេតត ព្យុទ្ធសុព្យុទ្ធំ ទទេស្សតិ, តថា “ឆទេម្មបសាទោ”តិ ពុទ្ធិតា ឆម្មសុឆម្មតំ, ពុទ្ធទេរត សង្ឃសុប្បដិបត្តិំ៑ ទេយត ចិទេត្តន អញ្ញត្ថ អនុបលព្ភមានេតន សាសទេនទេយច សមទេណា ពុទ្ធទេតា ពាហិទ្ធា តត្ថីតិ អយមទេត្ថ, សម្មុទេឆច, បតិដ្ឋាបិទេតាតិ ទេចនីតព្ពំ៑ តព្រាយំ ទេឃាដតា – យស្មា សម្មាសម្ពុទ្ធោ អយ្យាកំ សត្ថា, តស្មា អត្ថិ ទេលា ទេតា, អាចុទេសា, សត្ថុរិ បសាទោ, សម្មាសម្ពុទ្ធត្តា ចស្ស ស្វាក្ខាទេតា ឆទេម្មាតិ អត្ថិ ឆទេម្ម បសាទោ, តទេតា ឧច ច អត្ថិ សីទេលសុ បរិបូរការិតាតិ សហធម្មិកា...ទេប... បត្តានិតា ចាតិ ឧចទេមត្ថ សត្ថុរិ បសាទោត ឆទេម្ម បសាទោ, ទេតត សង្ឃសុប្បដិបត្តីតិ អយម្ពោ តទេឃា ទេលទេសតបិ បទេប្បចាទេឌសុ តត្ថីតិ ពុទ្ធទេឆច សមទេណា...ទេប... សមទេណាហិ អទេញ្ញាហីតិ៑

បដិចិទ្ធសច្ចានំ បហីនាគុទេរាឆានំ ទេកហស្សិតទេបមស្ស អសម្ភទេចា ឧចាតិ “ពុទ្ធានី”តិ ចុត្តំ៑ យទិ ឧចំ “រូបញ្ញាទេយត, កិក្ខុទេច, សទ្ធិចិហារិកម្បិ បុត្តទេបមំ រូបដ្ឋទេបតព្ពំ”តិអាទិចចនំ (យហាច៑ ៩វ) កចន្តិ? តយិទំ ទេកហស្សិតទេបមំ សន្ធាយ ចុត្តំ, តំសទិសត្តា បត ទេបមយុទេលត ចុទេត្តា ទេយត្តាទេស្តទេហា៑ ត ហិ ភកចា កិក្ខុ សំកិទេលទេស តិទេឃាទេឌតិ៑ ឧចរូបំ ទេបមំ សន្ធាយាតិ បសាទាចហក្កលាចហទេតា ប្លុទេលានីសុ តត្ថិ បសាទោ ត ទេហាតិ, បសាទបតិរូបកា បត ទេលិកបចត្តីតិ ទដ្ឋព្ពា៑ ទេឆទេរាតិ យហាសង្ឃុរុក្ខិតទេត្ថទេរា៑ ទេយត អដ្ឋកថា ទេបិត្ថកំ អាទេរាបិតា៑ ឧទេកាច សត្ថា អតញ្ញាសាឆារលាក្កលត្តា, អញ្ញាថា អតច្ឆរិយត្តា សត្ថលក្ខណទេយច ត បរិបុទេយ្យ៑ ចិស្ស៑ កត្វាតិ អទេញ្ញាហិ ចិទេចទេចត្វា អត្តទេនា អាទេចលិកំ កត្វា៑ “អយ្យាកំ សត្ថា”តិ ព្យាចទេន្តានំ អទេញ្ញាសំ សត្ថា ត ទេហាតីតិ អត្ថទេតា អាបន្នទេយច ទេហាតិ, តថា ច បទេទសចត្តិតិ តស្ស សត្ថុតំ បដិជានន្តា បរិបុណ្ណលក្ខណសត្ថុតំ ពុទ្ធន្តានម្បិ តទេតា ចិរុទ្ធា សត្ថុកាចបរិទេយសទេនត បរាជិតា ទេហាន្តិ៑

បរិយត្តិធម្មេតិ អធិក(ព្រហ្មក្យាលសុត្តកេយ្យាឌិប្បកេងរយពេយ។ តត្ថ អឌឞិល...បេ... ក្យក្ករឞិលិឌិស្មតិ ឰគំ ពេយកុពេយ្យត អញ្ញាតិត្តិយាគំ តាឌិរំ ចតរយាគាតរក្ខាចពេតា ចុត្តំ, អាឌិ-រេដ្ឋត ឃយតិឃយចាតុឃាយរំចពោឌីគំ រក្ខុពោតិ។ អធិប្បាយោរោតិ អធិគំ បឃរតិ បឃុជ្ជតិ ឧពេតាតិ អធិប្បាយោរោ, រចិរេរំ អធិកត្តត្ថាកិរិយា (អ។ តិ។ ឌិ។ ១។១។១១៥)។ ពេតាហ "អធិកប្បពេយាពេកា"តិ។

តស្សបរាគស្ស បរិពេយារាតក្ខតាតិ តស្ស រត្ថរិ ធម្មេ ច បរាគស្ស តិដ្ឋាតក្ខតា។ តិដ្ឋាតិ ពេយាពេក្ខា។ រយឃចាឌីតត្យាតស្មិំ តស្មិំ រយពេយ តក្ខុបពេងរពេក ច បរាពេងា ឃាចពេងច ពេយាក្ខាធិកយតពេដ្ឋា។ ឌិដ្ឋិកតិកា តចា តចា អត្តពេតា លទ្ធិចពេរត តិដ្ឋំ បរិកប្បេត្តិ ពេឃចាតិ អាហ "តិដ្ឋំ អបញ្ញាបេត្តា តាយ តត្ថិ"តិ។ (ព្រាហ្មណាតត្តិ (ព្រាហ្មណចាឌីតំ។ ពេតរំ ឧកពេច្ច (ព្រាហ្មតា រពេលិកតា តិដ្ឋាតិ ចគត្តិ, ឧកពេច្ច តស្ស រឃិបតា, ឧកពេច្ច ពេតត រំពេឃាពេកា តិដ្ឋាតិ ចគត្តិ។ តត្ថ ពេយ រពេលិកតាចាឌីពេតា រឃិបតាចាឌីពេតា ច, ពេត ពេច្ចឆាចាឌីពេតា, ឰតពេរ អពេច្ចឆាចាឌីពេតា។ រពេញ្ញបិ ពេត អត្តពេតា (ព្រាហ្មលិក្យបបត្តិយំពេឃច តិដ្ឋារញ្ញាពេតា។ តត្ថ ហិ ពេតរំ តិច្ចាកិតិពេចពេរា ឃចា តំ ពាកស្ស (ព្រាហ្មពេតា។ ពេតត ចុត្តំ "(ព្រាហ្មលោពេកា តិដ្ឋា"តិ។ (ព្រាហ្មលោពេកាតិ បធយញ្ញាតក្ខយិ។ យហាតាបរាតត្តិ ពេចលតរាឌិតាបរាគំ។ យហា(ព្រាហ្ម ចិឃ បធយញ្ញាតក្ខយិយំ អាកស្សពេរុ ឧពេកា រញ្ញាពេរពេដ្ឋា តត្ថិតិ "អាកស្សរា"តិ បុច្ចុចចគំ។ បរិញ្ញាឌកាតត្តិ រញ្ញាឃាឌិបរិញ្ញាឌកាគំ។ អពេត្តា ច យពេតា ច ឧតស្ស តត្ថិតិ អតត្តយាតពេរា។ អាឌីចកាតត្យារញ្ញាគាកាចពេតា អតពេត្តា, សុលក្ខាឌិរយតិក្កយតពេតា អយាតពេរា។ ឰយិតា អដ្ឋហិ លោកធម្មេហិ ខ្ពក្កិលិដ្ឋចិត្តតំ គពេស្សតិ។

បបពេញ្ចា យំ ចត្តញ្ញំ, តំ ពេហដ្ឋា ចុត្តពេយច។ តណ្យាឌិដ្ឋិពេឃាច អធិប្បេតា យយក្ខាពេអហក្ខាពេចិកយស្ស អធិប្បេតត្តា។ ឃចា បញ្ចាសុ ធាពេតសុ ឧពេកាច កិពេលពេរា ពេលាពេកា អាកពេតា, ឧចំ ខ្ពីសុ ធាពេតសុ តពេយា កិពេលរា អាកតា "ពេងាពេរា ពេយាពេហា ឌិដ្ឋិ"តិ។ "រពេងារស្សា"តិ ហិ ចុត្តដ្ឋាពេត បដិឃំ អក្យរលម្ងំ កហិតំ, "បដិចិរុទ្ធស្សា"តិ ចិពេរាពេធ, "រពេយាហស្សា"តិ ពេយាពេហា អក្យរលម្ងំ, "អចិទ្ធរុពេតា"តិ យល្ងំ, អរយ្យឌញ្ញា ចា, "ទិរាបិពេងាតស្សា"តិ "តត្តិ ឌិត្ថ"ត្តិអាឌិតា តពេឃត កហណំ, "បបញ្ចារាយស្សា"តិ បបញ្ចាប្បត្តិចពេរត។

អាកាពេរពេតាតិ បចត្តិអាកាពេរពេតា។ បគត្តពេរត រាកចិពេររស្ស ចុច្ចយាតត្តាអាឌីពេតា ចុត្តំ រពេរាកចគំ ឌ្យអារិគំ រាកចិរឃត្តិ អាហ "បញ្ចកាយក្យហិករាកចពេរតា"តិ។ កហណចពេរតាតិ គ្យហក្កហណចពេរត។ "អត្យុរុទ្ធបដិចិរុទ្ធស្សា"តិ ឧកបគចពេរត បិញ្ញឰយំ អាកតត្តា ឧកញ្ញបក្ខុដ្ឋាពេរា កពេតា។ តត្ថ បត "អត្យុរុទ្ធស្សា"តិ រុកចពេរតាតិ ឧចយពេត្តា ចត្តពេញ្ញា។ ត ហិ បដិចិរុទ្ធគំ រុកចពេរត ពេហាតិ។ បបញ្ចាប្បត្តិគស្សតចពេរតាតិ កិពេលរកម្មចិបាកាគំ អបរាបរុប្បត្តិបច្ចយតាយ រំរារស្ស បបញ្ចាគំ បបពេញ្ចា, តស្ស ខ្ពប្បត្តិពេហតុកាចគស្សតចពេរត។ តណ្យា ហិ កចុប្បត្តិយា ចិពេររបច្ចពេយា។ តណ្យាបច្ចយា ខ្ពបិពេងាតគស្សតចពេរតាតិ តណ្យាបច្ចយស្ស ខ្ពបិពេងាតស្ស គស្សតចពេរត, ឃគចត្តា តណ្យា ខ្ពបិពេងាតស្ស បច្ចពេយា, តគចត្តាគស្សតចពេរត។ ឞពេលត ហិ ពេហតុចិពេររកិត្តតពេយតត្តិ។ ឧចំ ចិទ្ធិពេរចាតិ កាយរាកតចតណ្យាឌិចពេរត លោកំ កម្ពា ឧចំ ចិប្បកិពេរធ។ តណ្យាកពេលចពេរតាតិ តណ្យាឃតកពេលចពេរត រុកាកាពេរក្កហណចពេរត។ រុកត្តិ ហិ អារម្មណេ បចពេត្តា រាពេកា "រុក"ត្តិ ចុពេត្តា។

១៣១។ ចគត្តិ ឧពេតាតិ ចាពេងា, ឌិដ្ឋិចាពេងា។ ឌិដ្ឋិចពេរត ហិ "រស្សពេតា អត្តា ច លោពេកា ច, អរស្សពេតា អត្តា ច លោពេកា ចា"តិ ច

ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬕᬢᬶᬓᬵ ᬧᬜ᭄ᬜᬵᬧᬾᬦ᭄ᬢᬶ᭞ ᬢᬾᬦᬵᬳ “ᬤ᭄ᬯᬾᬫᬵ, ᬪᬶᬓ᭄ᬔᬯᬾ, ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬬᭀ”ᬢᬶ (ᬫ᭞ ᬦᬶ᭞ ᭑᭞᭑᭔᭓)᭞ ᬢᬡ᭄ᬳᬵᬭᬳᬶᬢᬵᬬ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬬᬵ ᬅᬪᬵᬯᬢᭀ ᬢᬡ᭄ᬳᬵᬯᬲᬾᬦ ᬘ ᬅᬢ᭄ᬢᬢᭀ ᬲᬲ᭄ᬲᬢᬓᬵᬯᬵᬪᬶᬦᬶᬯᬾᬲᭀᬢᬶ ᬓᬢ᭄ᬯᬵ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬂ “ᬢᬡ᭄ᬳᬵᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬯᬲᬾᬦᬵ”ᬢᬶ᭞ ᬅᬮ᭄ᬮᬷᬦᬵᬢᬶ ᬦᬶᬲ᭄ᬲᬶᬢᬵ᭞ ᬉᬧᬕᬢᬵᬢᬶ ᬅᬥᬶᬫᬸᬘ᭄ᬘᬦᬯᬲᬾᬦ ᬑᬓᬶᬓᬵᬯᬬᬶᬯ ᬕᬢᬵ᭞ ᬅᬦ᭄ᬯᬵᬲᬶᬢᬵᬢᬶ ᬢᬵᬬ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬬᬵ ᬕᬶᬮᬶᬢ᭄ᬯᬵ ᬧᬭᬶᬦᬶᬝ᭄ᬞᬵᬧᬶᬢᬵ ᬯᬶᬬ ᬢᬤᬦ᭄ᬢᭀᬕᬥᬵ᭞ ᬢᬾᬦᬵᬳ “ᬅᬦᬸᬧᬯᬶᬝ᭄ᬞᬵ”ᬢᬶ᭞ ᬬᬣᬵ ᬕᬳᬝ᭄ᬞᬵᬦᬶ ᬓᬵᬬᬲᬡ᭄ᬞᬵᬦᬵᬦᬶ ᬯᬶᬯᬵᬤᬫᬹᬮᬂ, ᬏᬯᬂ ᬧᬝ᭄ᬞᬶᬢᬵᬦᬶ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬝ᭄ᬞᬵᬦᬵᬦᬶ ᬆᬳ “ᬯᬶᬪᬯᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬬᬵ ᬢᬾ ᬧᬝᬶᬯᬶᬭᬸᬤ᭄ᬥᬵ”ᬢᬶ᭞ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬯᬶᬭᭀᬥᬾᬦ ᬳᬶ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬕᬢᬶᬓᬯᬶᬭᭀᬥᭀ᭞

ᬮᭀᬓᬶᬓᬲᬫᬸᬤᬬᭀ ᬉᬧ᭄ᬧᬵᬦᬓ᭄ᬔᬡᭀᬢᬶ ᬆᬳ “ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬷᬦᬂ ᬦᬶᬩ᭄ᬩᬢ᭄ᬢᬶ”ᬢᬶ᭞ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬦᬶᬩ᭄ᬩᬢ᭄ᬢᬶᬕ᭄ᬕᬳᬡᬾᬦ ᬘ ᬏᬢ᭄ᬣ ᬬᬣᬵ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬷᬦᬂ ᬧᬝᬶᬘ᭄ᬘᬲᬫᬸᬧ᭄ᬧᬦ᭄ᬦᬢᬵ ᬯᬶᬪᬵᬯᬶᬢᬵ, ᬏᬯᬂ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬯᬢ᭄ᬣᬸᬓᬵᬧᬷᬢᬶ ᬭᬹᬧᬵᬤᬬᭀᬧᬶ ᬅᬦᬶᬘ᭄ᬘᬵ ᬤᬸᬓ᭄ᬔᬵ ᬅᬦᬢ᭄ᬢᬵ ᬘ ᬯᬶᬪᬵᬯᬶᬢᬵᬢᬶ ᬤᬝ᭄ᬞᬩ᭄ᬩᬵ᭞ ᬬᬵᬦᬶ ᬧᬝᬶᬲᬫ᭄ᬪᬶᬤᬵᬫᬕ᭄ᬕᬾ (ᬧᬝᬶ᭞ ᬫ᭞ ᭑᭞᭑᭓᭓) “ᬧᬘ᭄ᬘᬬᬲᬫᬸᬤᬬᬵ ᬅᬝ᭄ᬞ ᬞᬵᬦᬵᬦᬷ”ᬢᬶ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬵᬦᬶ, ᬢᬵᬦᬶ ᬤᬲ᭄ᬲᬾᬦ᭄ᬢᭀ “ᬔᬦ᭄ᬥᬵᬧᬷ”ᬢᬶᬆᬤᬶᬫᬵᬳ᭞ ᬢᬢ᭄ᬣ ᬔᬦ᭄ᬥᬵᬧᬶ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬝ᭄ᬞᬵᬦᬂ ᬆᬭᬫ᭄ᬫᬡᬝ᭄ᬞᬾᬦ “ᬭᬹᬧᬂ ᬅᬢ᭄ᬢᬢᭀ ᬲᬫᬦᬸᬧᬲ᭄ᬲᬢᬷ”ᬢᬶᬆᬤᬶᬯᬘᬦᬢᭀ (ᬲᬂ᭞ ᬦᬶ᭞ ᭓᭞᭘᭑; ᭔᭞᭓᭔᭔)᭞ ᬅᬯᬶᬚ᭄ᬚᬵᬧᬶ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬝ᭄ᬞᬵᬦᬂ ᬉᬧᬦᬶᬲ᭄ᬲᬬᬵᬤᬶᬯᬲᬾᬦ ᬧᬘ᭄ᬘᬬᬪᬵᬯᬢᭀ᭞ ᬬᬣᬵᬳ – “ᬅᬲ᭄ᬲᬸᬢᬯᬵ, ᬪᬶᬓ᭄ᬔᬯᬾ, ᬧᬸᬣᬸᬚ᭄ᬚᬦᭀ ᬅᬭᬶᬬᬵᬦᬂ ᬅᬤᬲ᭄ᬲᬵᬯᬷ ᬅᬭᬶᬬᬥᬫ᭄ᬫᬲ᭄ᬲ ᬅᬓᭀᬯᬶᬤᭀ”ᬢᬶᬆᬤᬶ (ᬫ᭞ ᬦᬶ᭞ ᭑᭞᭒, ᭔᭙᭑; ᬲᬂ᭞ ᬦᬶ᭞ ᭓᭞᭑, ᭗)᭞ ᬨᬲ᭄ᬲᭀᬧᬶ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬝ᭄ᬞᬵᬦᬂ᭞ ᬬᬣᬵ ᬘᬵᬳ “ᬢᬤᬧᬶ ᬨᬲ᭄ᬲᬧᬘ᭄ᬘᬬᬵ (ᬤᬷ᭞ ᬦᬶ᭞ ᭑᭞᭑᭑᭘-᭑᭓᭐), ᬨᬸᬲ᭄ᬲ ᬨᬸᬲ᭄ᬲ ᬧᬝᬶᬲᬂᬯᬾᬤᬶᬬᬦ᭄ᬢᬷ”ᬢᬶ (ᬤᬷ᭞ ᬦᬶ᭞ ᭑᭞᭑᭔᭔) ᬘ᭞ ᬲᬜ᭄ᬜᬵᬧᬶ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬝ᭄ᬞᬵᬦᬂ᭞ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬜ᭄ᬳᬾᬢᬂ “ᬲᬜ᭄ᬜᬵᬦᬶᬤᬵᬦᬵ ᬳᬶ ᬧᬧᬜ᭄ᬘᬲᬗ᭄ᬔᬵ (ᬲᬸ᭞ ᬦᬶ᭞ ᭘᭘᭐), ᬧᬣᬯᬶ ᬧᬣᬯᬶᬢᭀ ᬲᬜ᭄ᬜᬢ᭄ᬯᬵ”ᬢᬶ (ᬫ᭞ ᬦᬶ᭞ ᭑᭞᭓) ᬘ ᬆᬤᬶ᭞ ᬯᬶᬢᬓ᭄ᬓᭀᬧᬶ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬝ᭄ᬞᬵᬦᬂ᭞ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬫ᭄ᬧᬶ ᬳᬾᬢᬂ “ᬢᬓ᭄ᬓᬜ᭄ᬘ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬷᬲᬸ ᬧᬓᬧ᭄ᬧᬬᬶᬢ᭄ᬯᬵ, ᬲᬘ᭄ᬘᬂ ᬫᬸᬲᬵᬢᬶ ᬤ᭄ᬯᬬᬥᬫ᭄ᬫᬫᬵᬳᬸ”ᬢᬶ (ᬲᬸ᭞ ᬦᬶ᭞ ᭘᭘᭓; ᬫᬳᬵᬦᬶ᭞ ᭑᭓᭑) “ᬢᬓ᭄ᬓᬷ ᬳᭀᬢᬶ ᬯᬷᬫᬂᬲᬷ”ᬢᬶ (ᬤᬷ᭞ ᬦᬶ᭞ ᭑᭞᭓᭔) ᬘ ᬆᬤᬶ᭞ ᬅᬬᭀᬦᬶᬲᭀᬫᬦᬲᬶᬓᬵᬭᭀᬧᬶ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬝ᭄ᬞᬵᬦᬂ᭞ ᬬᬣᬵᬳ ᬪᬕᬯᬵ “ᬢᬲ᭄ᬲᬾᬯ ᬅᬬᭀᬦᬶᬲᭀ ᬫᬦᬲᬶᬓᬭᭀᬢᭀ ᬙᬦ᭄ᬦᬂ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬷᬦᬂ ᬅᬜ᭄ᬜᬢᬭᬵ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶ ᬉᬧ᭄ᬧᬚ᭄ᬚᬢᬶ, ᬅᬢ᭄ᬣᬶ ᬫᬾ ᬅᬢ᭄ᬢᬵᬢᬶ ᬅᬲ᭄ᬲ ᬲᬘ᭄ᬘᬢᭀ ᬣᬾᬢᬢᭀ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶ ᬉᬧ᭄ᬧᬚ᭄ᬚᬢᬷ”ᬢᬶᬆᬤᬶ (ᬫ᭞ ᬦᬶ᭞ ᭑᭞᭑᭙)᭞ ᬲᬫᬸᬝ᭄ᬞᬵᬢᬶ ᬏᬢᬾᬦᬵᬢᬶ ᬲᬫᬸᬝ᭄ᬞᬵᬦᬂ, ᬢᬲ᭄ᬲ ᬪᬵᬯᭀ ᬲᬫᬸᬝ᭄ᬞᬵᬦᬝ᭄ᬞᭀ, ᬢᬾᬦ᭞ ᬮᭀᬓᬶᬓᬢ᭄ᬣᬬᭀ ᬮᭀᬓᬶᬓᬦᬶᬭᭀᬥᭀ᭞ ᬧᬘ᭄ᬘᬬᬢ᭄ᬣᬬᭀ ᬅᬯᬶᬚ᭄ᬚᬵᬤᬷᬦᬂ ᬅᬢ᭄ᬣᬗ᭄ᬕᬫᬦᬶᬭᭀᬥᭀ᭞ ᬲᭀ ᬧᬦ ᬬᬾᬦ ᬳᭀᬢᬶ, ᬢᬂ ᬤᬲ᭄ᬲᬾᬦ᭄ᬢᭀ “ᬲᭀᬢᬵᬧᬢ᭄ᬢᬶᬫᬕ᭄ᬕᭀ”ᬢᬶ ᬆᬳ᭞ ᬘᬢ᭄ᬢᬵᬭᭀ ᬳᬶ ᬅᬭᬶᬬᬫᬕ᭄ᬕᬵ ᬬᬣᬵᬭᬳᬂ ᬢᬲ᭄ᬲ ᬢᬲ᭄ᬲ ᬲᬗ᭄ᬔᬵᬭᬕᬢᬲ᭄ᬲ ᬅᬢ᭄ᬣᬗ᭄ᬕᬫᬦᬶᬭᭀᬥᬳᬾᬢᬸ, ᬮᭀᬓᬶᬓᬦᬶᬭᭀᬥᭀ ᬧᬦ ᬅᬳᬾᬢᬸᬓᭀ᭞

ᬆᬦᬶᬲᬂᬲᬢ᭄ᬢᬶ ᬉᬧᬫᬂ᭞ ᬲᭀ ᬧᬦ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬥᬫ᭄ᬫᬶᬓᬲᬫ᭄ᬧᬭᬵᬬᬶᬓᬯᬲᬾᬦ ᬤᬸᬯᬶᬥᭀ᭞ ᬢᬢ᭄ᬣ ᬲᬫ᭄ᬧᬭᬵᬬᬶᬓᭀ ᬤᬸᬕ᭄ᬕᬢᬶᬧᬭᬶᬓᬶᬮᬾᬲᬢᬵᬬᬵᬤᬷᬦᬯᬧᬓ᭄ᬔᬶᬓᭀ ᬏᬯᬵᬢᬶ ᬤ᭄ᬯᬬᬂ ᬤᬲ᭄ᬲᬾᬦ᭄ᬢᭀ “ᬬᬂ ᬲᬤ᭄ᬥᬵᬬᬵ”ᬢᬶᬆᬤᬶᬫᬵᬳ᭞ ᬆᬤᬷᬦᬯᬫ᭄ᬧᬶ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬥᬫ᭄ᬫᬶᬓᬫᬾᬯ ᬤᬲ᭄ᬲᬾᬦ᭄ᬢᭀ “ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬕ᭄ᬕᬳᬡᬫᬹᬮᬓᬂ ᬉᬧᬤ᭄ᬤᬯ”ᬦ᭄ᬢᬶᬆᬤᬶᬫᬵᬳ᭞ ᬲᭀᬢᬶᬆᬤᬷᬦᬯᭀ᭞ ᬆᬤᬷᬦᬢ᭄ᬣᬂ ᬆᬤᬶ-ᬲᬤ᭄ᬤᬾᬦ ᬦᬓ᭄ᬓᬶᬬᬵᬦᬲᬫᬸᬕ᭄ᬕᬶᬯᬢᬵᬤᬷᬦᬂ ᬲᬗ᭄ᬕᬳᭀ᭞ ᬦᬶᬲ᭄ᬲᬭᬢᬶ ᬏᬢᬾᬦᬵᬢᬶ ᬦᬶᬲ᭄ᬲᬭᬡᬦ᭄ᬢᬶ ᬯᬸᬘ᭄ᬘᬫᬵᬦᬾ ᬤᬲ᭄ᬲᬦᬫᬕ᭄ᬕᭀ ᬏᬯ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬷᬦᬂ ᬦᬶᬲ᭄ᬲᬭᬡᬂ ᬲᬶᬬᬵ, ᬢᬲ᭄ᬲ ᬧᬦ ᬅᬢ᭄ᬣᬸᬧᬭᬶᬬᬵᬬᬾᬦ ᬕᬳᬶᬢᬢ᭄ᬢᬵ ᬲᬩ᭄ᬩᬲᬗ᭄ᬔᬢᬦᬶᬲ᭄ᬲᬝᬂ ᬦᬶᬩ᭄ᬩᬵᬦᬂ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬷᬳᬶᬧᬶ ᬦᬶᬲ᭄ᬲᬝᬦ᭄ᬢᬶ ᬓᬢ᭄ᬯᬵ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬂ “ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬷᬦᬂ ᬦᬶᬲ᭄ᬲᬭᬡᬂ ᬦᬵᬫ ᬦᬶᬩ᭄ᬩᬵᬦ”ᬦ᭄ᬢᬶ᭞ ᬞᬧᬶᬢᬵᬢᬶᬆᬤᬷᬲᬸ ᬘᬢᬸᬦ᭄ᬦᬂ ᬅᬦᬸᬬᭀᬕᬯᬢ᭄ᬢᬾ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬦᬬᬾᬯ᭞

᭑᭔᭓᭞ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬶᬝ᭄ᬞᬵᬦᬂ ᬤᬲ᭄ᬲᬾᬦ᭄ᬢᭀᬢᬶ ᬲᬢ᭄ᬢᬧᬶᬤᬵᬦᬧᬭᬶᬜ᭄ᬜᬵᬤᬲ᭄ᬲᬦᬾᬦ ᬲᬢ᭄ᬢᬾᬲᭀ ᬤᬶᬝ᭄ᬞᬷᬦᬂ ᬲᬫᬸᬝ᭄ᬞᬵᬦᬯᬶᬥᬶᬂ ᬤᬲ᭄ᬲᬾᬦ᭄ᬢᭀ᭞ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬵᬬᬾᬯᬵᬢᬶ –

“ᬉᬧᬵᬤᬵᬦᬵᬦᬶ ᬘᬢ᭄ᬢᬵᬭᬶ, ᬢᬵᬦᬶ ᬅᬢ᭄ᬣᬯᬶᬪᬵᬕᬢᭀ;

ឆព្វុសេប្បចិត្តារា, កយតោ ច ចិកាចយេ”តិ។ (ចិសុទ្ធិ ១។៩៣៥) –

កាចំ ស្តិបិត្វា អត្តចិកាកាឌិចសេត ចុត្តាយេច។ កាយំ ព្ទតោ ឆាហិរកាត់ “ព្ទយាតិ ស្តបិឌាភាតិ ឲត្តកាតិ ចត្តារិ, ត ព្ទតោ កិយេ្យា”តិ ច្រាឌិសំ ឆាកាំ តត្តិ, ពេចលំ បត ពេចិ “កាយា បហាតត្ថា”តិ ចឥត្តិ, ពេចិ “តត្តិ បតរា លេរិកោតិ ច, យិច្ឆា”តិ ចឥត្តិ, អបរេ “សីលព្ទតេត សុទ្ធិតិ ច, យិច្ឆា”តិ ចឥត្តិ, អត្តឌិដ្ឋិ ឃា បត យិច្ឆាកាចំ សព្ទសោ ត ឌាតត្តិ ឲច។ ឃត្តកំ បត ឌាតត្តិ, តស្សបិ អច្ចត្តប្បហាតំ ត ឌាតត្តិ, តឆាបិ សព្ទស្ស បរិច្ចោឃ្យស្ស បរិច្ចោឃ្យំ បញ្ញាបេរ៍យេច្ចេច ពិដ្ឋត្តិ។ ឲចិក្ខតាតំ បត តេតសំ តត្វ ឃាឌិសី បដិបត្តិ, តំ ឥស្សេត្តា សត្វា “សត្តិ, កិក្ខុចេ”តិអាឌិយាហ។ តត្វ សត្តីតិ សំចិជ្ជត្តិ។ តេត តេតសំ ឌិដ្ឋិកតិកាតំ ចិជ្ជយាតតាឃ អចិច្ឆេឥតំ ឥស្សេតិ។ ឲពេតិ ឲកេច្ចេ។ សយឃព្រាហ្មណាតិ បព្ទជ្ជបាយតេត សយណា, ឌាតិយេត្តត ច ព្រាហ្មណា។ សច្ចេសត្តិ អតចេសេសាតំ ស្តបិឌាភាតំ សយតិក្កយំ បហាតំ។ សព្វា ត បញ្ញាបេត្តីតិ ឃេសំ បញ្ញាបេត្តិ, តេសព្វំ សព្វា បរិញ្ញា ត បញ្ញាបេត្តិ។ ព្ទឌាតិ តំ អត្តំ ចិត្តារតោ ឥស្សេតុំ “ពេឌិ”តិអាឌិ ចុត្តំ។ តត្វ ហោតិក-ក្សឌិចក-ឆាហ្មក-ហំស-បរេហំស-កាឌក-តិឥណ្ឌ-យោតចត-សេច-បិទ្ទបក-បច្ចាយទត្តិក- សោយការក-យុកព្ទត-ចរឆាក-តាបស-តិកត្វា-ឌិចក-ព្ទសិ-បិរាឃតិក-បច្ចាតបិក-កាបិល- កាណាឥ-សំសារយោចក-អក្កិកត្តិក-យកចតិក-ពោចតិក-ក្សក្សរចតិក- កាយណ្ឌុក- ចក្កុលិចតិក-ឲកសោះក-ខ្ចឥកសុទ្ធិក-សទិរសត្តាបក-សីលសុទ្ធិក-ឈាតសុទ្ធិក-ចត្យត្តិឥ- សស្សតចាឥាឥយោ ឈត្តចុតិ តណ្យាបិសេត ឆំសតតោ, អទិឃឆព្វុស្ស ចា ចិឆាឆតតោ បិសណ្ឌា។ ចត្តបដិសេចតំ កាយត្តិ ឲ្យាបិរស្ស ចត្តតោ បដិសេចតសព្ទាតំ កាយំ។ ឆេឃ្យេត សេចត្តីតិ បដិហត្តអាឌិសយព្ទាឃ លេរិកស្ស ចចតចេសេត សេចត្តិ។ តីណិ ការណាតីតិ “តត្តិ ឌិត្ត”ត្តិអាឌិតឃប្បចត្តាតិ ឌិដ្ឋិចិសេសក្ខតាតិ ចដ្ឋការណាតិ។

អត្តសល្លាបិកាតិ អត្តស្ស សល្លាបិកា, ឌ្ចិត្តំ អឆិប្បេតត្តសល្លាបចិកាចិតីតិ អឆិប្បាយោ។ ឌ្ចិត្តឆ្យាចចតំ សល្លាបេបិ។ តេតាហ “បឆចិ កិរា”តិអាឌិ។

យោ តិត្តិឃាតំ អត្តតោ សត្តិ ឆយេ្យ សហឆយ្យិពេស្ស ច បសាឥា ចុតេត្តា, តស្ស អតាឃតតកាតត្តា អប្បសាឥកាចឥស្សតំ បសាឥបច្ឆេឥា។ តឆាបចេត្តា ចាឥា បសាឥបច្ឆេឥចាឥា ចុតេត្តា។ ឲចទ្ទបេតិ ច្រាឌិសេ ចុត្តតេយេត កិលេសាតំ អត្តបសយសំចត្តតិពោ។ ឆយ្យុតិ ឆយ្យបតិទ្ទបកោ។ ចិតយេតិ ចិតឃបតិទ្ទបកោ។ តិត្តិឃា ហិ ពោហច្ចោ ឥត្វា លេរិកំ ចច្ចោត្តា ឆយំ កឆេយាតិ “សត្តិយេ កាឃា អកឌោ អកដចិឆា”តិអាឌិតា (ឌី។ តិ។ ១។១លឹ៣) ឃំ កិញ្ចិ កឆេត្វា តឆា “ចិតឃំ បញ្ញាបេយា”តិ ពោសីលចក្កុលិចតាឌីតិ បញ្ញាបេត្វា តាឌិសំ សាចពោ សិក្ខាបេត្វា “ឆយ្យចិតយោ”តិ កឆេត្តិ, តំ សន្ធាយេតំ ចុត្តំ “ឆយ្យចិតយេ”តិ។ តេតាហ “ស្តកយេតបិ អតិឃ្យាតិកំ សាសតំ ឥស្សេតី”តិ។ បរិត្តយ្យិ តាឃ បុញ្ញា កាតុកាយំ យច្ឆេទយលិកិក្ខតតាឃ តិចារេត្តស្ស អត្តរាឃំ តស្ស ពេរារតោ ឌិដ្ឋេច ឆយ្យ ចិញ្ញាហិ ករហិតព្ទតា សយ្យរាយេ ច ទ្យក្កតិ បិឌិពក្ខា, កិយដ្ឋំ បត សកលចដ្ឋទ្យក្ខតិស្សរណាចលេហ ឌិតចព្ទ បហារឆាឃិតោ តិត្តកេរស្ស តឥោចាឥកេរស្ស ចាតិ ព្ទយេតុំ ឥស្សេត្តា “អតិឃ្យាតិកសាសតបិ ហ្វី”តិអាឌិយាហ។ ឃឆា សោ បសាឥោ សយ្យរាយេ ត សយ្យុក្កតោ អត្តតោ បចត្តិចេសតាតិ ឥស្សេត្តា “កត្តិ កាលំ កត្តាបិ បច្ឆា ចិតស្សតិ យេចា”តិ អាហ, អចេច្ចប្បសាឥោ ចិឃ អច្ចត្តិកោ ត ហោតីតិ អតេត្វា។

សម្បជ្ជមានោ យថាធិគតបដិបត្តិយា តិរច្ឆានយោនិំ អាវហតិ៑ កម្មបរិក្ខេកេន ហិ ចិបរិកេតេច កចិតញ្ញា៑ សញ្ញាមិ្បិ ការណកេដត្តិ សញ្ញាមិ្បិ ឃថាចុត្តំ តិត្តេការានំ សាចកានំ អបិឃត្យក្ខាចហំ មិច្ឆាបដិបត្តិសត្តានំ ការណចិនេសសំ៑ នេសា បនេតស បសានេដា ត តិឃ្យាតិ មិច្ឆត្តបក្ខិកត្តា សុរាបីតសិក្ខានេល បសានេដា ចិឃ៑ សុទំ បរិស្សានចត្វា ឈត្ថិតកសដំ សុរាឌលិ្លកំ៑ ច្រាហុណា តាយ ឆតលុត្ថាតិ អធិប្បានឃតាហ “ព្ហាមំ ចនេត្ថាស្សាមី”តិ៑ កំសសតាតិ កហាបណសតា៑

១៣៣៑ តស្សាតិ បសានេដស្ស៑ សនេត្តាបិ នេលានេកា កាមុបិដាតនេត្តច ចុត្តិតិតិ អាហ “អរហត្តមនេក្កេត កាមុបិដាតស្ស បហាតបរិញ្ញា”ត្តិ៑ ខុចទ្វនេបតិ ច្រាឌិនេស សត្តនេសា កិនេលសានំ ខ្លបសមសំចត្តតិនេក៑ ឃថាត្មសិត្ថិ បដិបជ្ជមាតានំ អបិនេឃសុ អបតតចនេសត ឆានេណនេដ្ឋត ឆនេមុ៑ សត្តនេសា ចិតឃតនេដ្ឋត ចិតនេឃ៑ តត្ត កចត្យក្ខតិស្សនេណាឃ សំចត្តនេត៑

តយស្សមានេតា អដ្ឋានិ ចេត្ត អសនេក្ខ្យឃ្យាតិ បនេច្ចកនេខាធិបិរមីតំ ប្ញនេណាត តត្ត ពុទ្ធសានសនេត បរិចនេឃត ច កកចតិ បសត្តធិត្តតាឃ ច៑ “ខ្លុក្កា”ត្យាធិកាឆា ទុក្ខនេឌចតាឃ ការិតា៑ កាលុដ្ឋិតត្តិ សាឃត្យាកនេល ធិចាចិហារនេតា ខ្លដ្ឋិតំ៑ ត្យក្កនេតនេសា ត កច្ឆតីតិ ត្យក្កតិ ខុនេសា ត កមិស្សតិ៑ នេមានេខិនេកា មុនេឌចាដនេកា៑ មហានេករិចាដកចត្វអាឌីតិបិ សិតបិត្យកនេណំ អាឌិ កត្វា ចិត្វានេតត្តានិ៑

បនេមនេត្វតិ នេលាក្យត្តនេឆនេមុ៑ កំ បត ចត្តត្តត្តិ ឆនេមុបិ បនេមនេត្វ តិមិត្តំ កនេហត្វា សុណត្តានំ៑ សាមនេណាទចត្វតិ បត្តាខិតធិចនេសនេឃច សនេប្បត ដនេដ្ឋា ហុត្វា កាលំ កត្វា នេឌចនេលាកំ ខ្លបបត្តសាមនេណាទចត្វ៑

លីនេទាដតត្តិ លីនេទត សទ្ធិំ សមុស្សំ ខ្ជតតំ៑ តិម្ពុទុសកត្តិ តិត្តកផលំ៑ តិបុសសធិសា ខុកា ចល្លិឌាតិ តិម្ពុទុសំ, តស្ស ផលំ តិម្ពុទុសកត្តិ ច ចតត្តិ៑ កក្កាទិកត្តិ ឲុទ្ធកខុលិញ្ជុកំ៑ មហាតិបុសត្តិ ច ចតត្តិ៑ ចល្លិបក្កត្តិ ឲុទ្ធកតិបុសចល្លិឃា ផលំ៑ ហត្វបតាបកត្តិ មត្ថាមុលិ៑ អមុ្ពកឌ្ឌិកត្តិ អមុ្ពលកឌ្ឌិកំ៑ លត្យអឃាក្យត្តិបិ ចតត្តិ៑ នេកាលិតិមុ្ជតិត្តិ សនេតលំ តិលបិញ្ញាកំ៑ ចិត្យបតត្តិ ចត្យុទស្សតីឌតិ៑ តាលចណ្ឌត្តិ តាលបនេត្តហិ កតមណ្ឌលតីឌតិ៑ នេមាទហត្តត្តិ នេមាទបិនេឌ្ឋហិ កតំ មកសតីឌតិ៑

ចុត្តតឃាត្មសានេទនេតចាតិ ឃស្មា ព្ហាឆាបិ ឃថាចុត្តំ សត្តាមិ្បិ ការណកេដំ ខុកនេតា កត្វា ដនេស្សនេត្តា សត្វា “តំ កិស្ស នេហត្យ”ត្តិអាឌិមាហ, តស្មា តត្ត អតិឃ្យាតិកសាសនេត ចុត្តតឃស្ស អត្យស្សណាចនេសត នេឃានេឌត្វា នេចឌិតត្វា៑

១៣៤៑ បរិញ្ញាត្តិ បហាតបរិញ្ញា៑ នេតសំ បច្ចឃំ ដនេស្សត្យត្តិ ខ្លបិដាតានំ បរិញ្ញា តាយ បហាតបរិញ្ញា៑ នេតសំ អច្ចត្តតិនេទានេឆា អធិនេប្បនេតា, នេសា ច បច្ចឃតិនេទានេឆត នេហាតីតិ នេតសំ បច្ចឃំ មូលការណនេតា បក្យតិ ដនេស្សត្យំ៑ អឃត្តិ ព្ហដាតិ ចុច្ចមានេតា ខុត្វ “ព្ហនេម ចា”តិអាឌិបិនេឆ “កំ តិដាតា”តិអាឌិសមាសបដានំ អនេត្វា៑ សត្តាបនេដស្វតិ “តណ្យាសមុដឃា”តិអាឌីសុ សនេត្តាសុ បនេដសុ៑ ព្ហមិតា ខុច ច សត្តាក្កហនេណាត “ចស្សតិដាតា”តិអាឌីតមិ្បិ បដានំ សក្កនេហា ដដ្ឋនេត្តា៑ ព្ហនេម អញ្ញាតិត្វិឃា ខ្លបិដាតាតមិ្បិ សមុដឃំ ត ឌាតត្តិ, ក្យនេតា តិនេទានំ, តឆាកនេតា

ປນ ເຕສັ ຕປ຺ປຈ຺ຈຍປຈ຺ຈຍາຄຕມ຺ປິ ສມຸທຍຕ຺ຖັ ອຕ຺ຖງ຺ຄມຕ຺ຖັ ຍາຖາວເຕາ ຊານາຕິ, ຕຖາ – “ຕ຺ວເຍວ, ກິລ຺ລເວ, ສເຍເຫາ...ເປ... ສຸຕ຺ວາ ປຣປ຺ວາຊາ ສເຍເຫກິ ອເຍ຺ຍາຫີ”ຕິ (ປາ˙ ຕິ˙ ໑˙໑໙໕) ຍຖາຣູປີຫຕານິ ປຕ຺ຕັ ປິເປຕ຺ວາ ນເຍ຺ຍເຕ຺ວາ “ຕ຺ວເຍ ຈ, ກິລ຺ລເວ, ຈຕ຺ຕາເຣາ ຣູປິຍາຕາ”ຕິອາທິຕາ (ປາ˙ ຕິ˙ ໑˙໑໓໓) ຕເຍຕ ເຕສັ ປຊ຺ຈສປຸປ຺ປາຍປຸເລຕ ຂ຺ລຕາເຣເຕ຺ວາ ຈຊ຺ຊ ນເຍ຺ຍຕ຺ວາ “ຍເຕາ ຈ ເຕາ”ຕິອາທິຕາ ວິຈຊ຺ຊ ນເຍ຺ຍເຕ຺ວາ ອເຣຫເຕ຺ວຕ ເຕສຕາຍ ກຸຊັ ຄຫິຕ຺ວາ ຕຍຕ຺ວ ນເຍ຺ຍເຕ຺ວາ “ຍຖາ ປຕ ກເຈາ”ຕິອາທິຍາຫ˙ ຕັ ສຸວິເຍ຺ຍາຍ຺ຍເຍວ˙

ຕຽອສີຫຕາທສຸຕ຺ຕວັນ຺ນນາຕາຍ ລີນຕ຺ຖປ຺ປກາສນາ ສເຍຕ຺ຕາ˙

໑˙ ຍຫາສີຫຕາທສຸຕ຺ຕວັນ຺ນນາ

ເວສາລີນຄເຣວັນ຺ນນາ

໑໓໙˙ ອປຣາປຣນ຺ຕິ ປຸນປ຺ປຸນັ˙ ວິສາລີພູຕຕາຍາຕິ ກາວຸຕຕ຺ຕເຣ ກາວຸຕຕ຺ຕເຣ ປຸວຸພູຕຕາຍ˙ ຕຖາຕິ ຕສ຺ສ ວິສາລີພູຕຕາຍັ˙ ໂອສິ຺ຕຍເຕ຺ຕິ ວິສ຺ສຸເຕຍເຕ຺ວາ˙ ຣາຍິກຍາຂີຫີຕິ ຣາຍິກຸຍ຺ຍີລອາຈເຣ ສັສຸກາກເຍຫີ˙ ຣູກປ຺ປາເຣຫຕາກຕສ຺ສປິ ຈ ຣູປາ ຕ ວິກຂ຺ຖຕິ, ຣູປາ ຈ ຕາຍ ວິຣວິສ຺ສ ສວິເຍ຺ຍາລກຕາຍ ກເຣຍ຺ຍາຕິ “ສິຍາ ກຕ຺ເຣາ”ຕິ ວິເຕ຺ຕສິ˙ ຕຖາ ຫີຕິອາທິ ຕຕ຺ຕ ການເລວິເຕ຺ຕາ˙ ປຸເຍ຺ຍາຈຕ຺ຕາຍ ຖຸກ຺ກຕ຺ຕ ຕາເຫາສິ, ທິສາສຸຍຕາຍ ປຸຕິກກາເຣາ˙ ທາຣກາຕັ ປຸເຍ຺ຍປຕິສ຺ສຍເຕາ ອຊ຺ຊຸກເຕາ ຈສ຺ສ ລີນັ ຕິຕ຺ຕຕິ, ລີນກຕ຺ຕາ ລຫິ˙ ຈທີຍກເວ ເວາທິສເຕ຺ຕ ກຸຖີກເຕ ເວາທິສຕ຺ຕຍາຕຸ ວິຍ ຣູທເຣຖວິຍາ ອຖວິປ຺ປສຕ຺ຕາຍ ຕິຖວິ ວິຍາຕິ ກຕ຺ວາ ອາຫ “ຕິຖວີ ອເຫສຸ”ນ຺ຕິ˙ ເຕາສຕ຺ຕິ ທິຕ຺ຕິ ທາຣກາຕັ˙ ຍາຕາປິຕເຣາຕິ ເປສກຍາຕາປິຕເຣາ˙ ອກິສິຖ຺ຖິຕ຺ວາ ຣາຊາຕັ ອກັສຸ ຣຊ຺ຊສປ຺ປຕ຺ຕິຍາ ທາຍກສ຺ສ ກຍຸສ຺ສ ກຕຕ຺ຕາ, ອສມຸຄ຺ຄເຕ ໂຍວ ຣາຊກຸເລ ຣູປຕ຺ຕາ ຈ˙ ກຸຍາຣສ຺ສ ປຸເຍ຺ຍາກຸກາຈສເຕ຺ຸຕາທິຕາ ເຣວຕາທິກຄ຺ຄຫິຕາຕິ ເກວິ˙

ປຸຣສ຺ສ ອປເຣຕິ ປຸຣສ຺ສ ອປຣທິສາຍ ກາວຸຕຍເຕ຺ຕ ຖາເນ ຂີຈກຍ຺ຍຈຕັ ວິຍ ສປິກາຣຍຕ຺ຕິເຣເກ˙ ອວິເຣປກ຺ກເຕ຺ຕາຕິ ໂອຕ຺ຕ ຕ ເຈສຕ຺ຕຣປກ຺ກຍຕັ ອສິເປ຺ປຕັ, ອຖ ເຕາ ສາສຕເຕາ ອປກ຺ກຍຕຕ຺ຕິ ຈເຣສ຺ສເຕ຺ຕາ “ວິກ຺ຂຍິຕ຺ວາ”ຕິອາທິຍາຫ˙ ເຕເຕຈາຫ “ຕ຺ວຍຖາ ຈຍຸວິຕຍາ”ຕິ˙ ປຣິສຕີຕິ ປຣິສາຍັ, ອຕສຍຸເຫຕິ ອເຕ຺ຕາ˙ ອຕສຍຸຫກເຕາ ປຕ “ປຣິສຍເຕ຺ຕ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕາ˙ ກາຈຕາຍຕສິການເຣຕ ວິຕາ ປກຕິຍາຈ ຍຕຸສ຺ສຫິ ຕິຕ຺ຕາເຕຕ຺ເຕ຺ຕາ ອເຍ຺ຍາຕິ ຍຕຸສ຺ສອເຍ຺ຍາ, ຍຕຸສ຺ສຕ຺ຕກາຈາຈເຫາ ຈາ ອເຍ຺ຍາ ຍຕຸສ຺ສອເຍ຺ຍາ, ອຕຸຕ຺ຕອາເທ ປຣິຕ຺ຕກຸສລ˙ ຍັ ອສຕິປິ ຕຸທ຺ທປ຺ປາເຣ ຈຕ຺ຕຕິ, ຍຖາ ສຕ຺ຖາຍາຫ “ຫີເຕຕ ທາຫຸຈຣິເຍຕ, ລຕ຺ຕິເຍ ຣູປປຊ຺ຊີ”ຕິ˙ “ອຍ຺ຍາຕັ ຕຸເທ຺ທາ”ຕິ ຕຸເທ຺ທ ຍຍຕ຺ຕກາຣິເຕາ ຕຸທ຺ທາຍາຍກາ˙ ເສສປເທ຺ທເຍປິ ວຸເສຈ ຕເຍາ˙

ຣຕ຺ຕຣິຍຕຸສ຺ສອເຍ຺ຍາທິວັນ຺ນນາ

ອລັ ອຣິຍາຍ ອຣິຍກາຈາຍາຕິ ອລຍຣິເຍາ, ຣູປຍຕຕັ ຊານາຕິ ຈກ຺ຂຸວິເຍ຺ຍານັ ວິຍ ປສ຺ສຕິ ຈາຕິ ຍານຫສ຺ສນັ, ທິຕ຺ຕຈກ຺ຂຸ˙

សមុសត្ថុបកេ ច បន សេម្មេ លក្ខណត្តយញ្ច តថា ជានាតិ បស្សតិ ចាតិ ញាណទស្សនំ, វិបស្សនា។ និដ្ឋានំ, ចត្តារិ វា សច្ចានិ អសម្មោហបដិវេធវសេន ជានាតិ បស្សតិ ចាតិ ញាណទស្សនំ, មគ្គោ។ ផលំ បន និដ្ឋានវសេន យោជេតព្ពំ។ បច្ចវេក្ខណា មគ្គាធិគតស្ស អត្ថស្ស បច្ចក្ខតោ ជាននេន ញាណទស្សនំ, សព្ពញ្ញុតា អនាវរណតាយ សមន្តចក្ខុតាយ ច ញាណទស្សនំ។ លោកុត្តរមគ្គោ អធិប្បេតោ, តស្មិំ ញាណបដិវិទ្ធេ សន្តេបិ ទុទ្ធរណតោ អសម្ពុទ្ធាតិ អធិប្បាយោ។ តេនាហ “តស្មិំសោ អធិគតោ បដិសេវតី”តិ។

សុលុមំ សម្មត្តំ នាម យានវិបស្សនាទិកំ អាចរិយាគ្រូហេន គហិតំ នាម នត្ថិ។ តគ្គបរិយាហតត្ថិ “ឋាតិ កថិស្សតិ, ឧបំ កថិស្សតី”តិ តំតំវសេន ឧត្តរាភិញ្ញតគ្គភេទ វិតគ្គនមេត្តន បរិវេទា អាហតំ បរិចត្តិតំ គត្វា។ តេនាហ “តវេគ្គត្វា”តិអាទិ។ លោកិយបញ្ញា អត្ថជានាតិ ឧបតិនិដ្ឋបរិសាយ អត្ថគ្គលសម្មុគចនេតាតិ អធិប្បាយោ។ តេនាហ “សមណោ គោតមោ”តិអាទិ។ បដិភាតីតិ បដិភាតំ, “ឋាតិ ចក្ខុមី”តិ ឧបំបចត្តំ គចនវិត្តំ, តេតា បដិភានតោ ជានតំ បដិភាតំ, អាកយាការណតោ សមមេច ឧបដ្ឋិតត្តា សមំបដិភាតំ។ តេនាហ “ឋាមិនាស្ស សេម្មុ បច្ចក្ខាចំ បដិភាហតី”តិ។ សុមុសិតត្ថិ និដ្ឋិចរំ អមុសិតតេត្ត ហិ សុវេន ចចិវេឃាសេា ន និច្ឆរតិ។ ចត្តាចរណត្ថិ ឧដ្ឋិចំ។ ជិច្ចាបិ ចទ្ធតាម សុវេន ចចិវេឃាសេា ន និច្ឆរតីតិ អាហ “មុទ្ធា ជិច្ចា”តិ។ គរចិការុតមញ្ញតាម មនុសេា សេសោ។ ឧលំ ទុច្ចតិ វេទាសោ, ឧលំ គច្ចអតីតិ ឧលគច្ចអា, ន ឧលគច្ចអា អនេលគច្ចអា, និទ្ទោសា, ន វុឌ្ឍីតិ អនេត្វា។ សគ្គមេតំ វេឌ្ឍនស្សេច គារណំ ទស្សេន្តា ចទតិ។

បច្ចា សម្មាតិ គម្ភីរកាលចរិយក្ខតាត់ លក្ខាទីតំ ឧក្កហណ-សចន-ធារណ-បរិចយ-យោនិសោមនសិការេ សគ្គាមាហ។ តក្កេរស្ស សម្មា ទុក្ខក្ខយាយាតិ ឧត្វ សម្មា-សទ្ធា ឧកយត្វាបិ យោជេតព្ពា “សម្មា តក្កេរស្ស សម្មា ទុក្ខក្ខយាយា”តិ។ យោ ហិ សម្មា ធម្មំ បដិបជ្ជតិ, តស្សេវ សម្មា ទុក្ខក្ខយោ ហោតិ។ យោ បន ទុត្តនយេន តក្កេរោ, តស្ស និយ្យានំ អត្វេតា ធម្មស្សេវ និយ្យានត្ថិ អាហ “សោ ធម្មោ... បេ... និយ្យាតិ តក្កតី”តិ។

១៣លិ។ កោសេនាតិ កុដ្ឋគសិលោ។ យស្មា បន សុភក្ខត្តា កោសេចវេន គុន្ទេរា ថទ្ធចចនោ ច, តស្មា អាហ “កោសេនាតិ ចណ្ឌោ ថទ្ធវេសា ចា”តិ។ តស្មិំ អត្ថការេច មក្កថលិតំ ឧបតិស្សយោ នត្ថីតិ តស្មិំ អត្ថការេច ឧបជ្ជនាវហាតំ មក្កថលិតំ ឧបតិស្សយោ នត្ថិ។ តំ ញូទ្ធា “មោឃបុរិសោ”តិ ចទត្ថិ យថា តំ សុទិន្នលិញ្ញុកាយិអាទិកោ។ ឧបតិស្សយេ សតិបិ តស្មិំ ខណេ មក្កេ វា ផលេ វា អសតិ “មោឃបុរិសោ”តិ ចទត្ថិ យថា តំ ធនិយបសេនត្វេរាទិកោ។ សម្មុច្ឆិន្នោបតិស្សយេ បន ចត្តព្ពមេវ នត្ថិ។ យថា “មក្ខលិ មោឃបុរិសោ មនុស្សខិប្បំ មញ្ញេ”តិ (អ។ និ។ ១។៣១១) តថា សុភក្ខត្តាបីតិ អាហ “ឋាមស្ស បនា”តិអាទិ។ អស្សាតិ ឧទេតស។ គត្តទិ ហិតំ សាមិចចតំ។ កោសេនាតិ កោសេហេតុនា។

ភាចេតាតិ សម្បជានចចតំ គុទ្ធបមាទបក្ខាយ។ បុវេដ្ឋាតិ កិក្ខការេល។ សង្គំ សោតុការេមាតិ សោ គិរ និដ្ឋចក្ខុតា តាចតិំសមចនេ ទេចតាតំ ទ្វុបំ បស្សន្តោ ឧដ្ឋចលតំ បស្សតិ, ន បន សង្គំ សុណាតិ, តស្មា តាសំ សង្គំ សោតុការេមា អហោសិ។ តេន ចុត្តំ “សង្គំ សោតុការេមា... បេ... បុច្ឆិ”តិ។ សោ ច អតីតេ ឧគំ សីលចត្តំ កិក្ខុ គណ្ហសក្ខលិមំ បហរិត្វា ធាសិរេមកាសិ, តស្មា បរិកម្មំ គរោន្តោបិ អភន្ទាច

ជិន្នាយោតាធិការាយ៍ ចំ នត្ថាយ ចុត្តំ “ឧបតិស្សោយោ តត្ថិតិ ពាត្វា បរិកម្មំ ត កេធេសិ”តិ៍ ជិនេត្តសិតិ អត្តនោ មិច្ឆាបទិចិតក្កិនោតត អនេយាតិនោ ឧប្បជ្ជនេត្តា ជិនេត្តសិ៍

តិយ្យាតិកត្តាចនេចាំឆតនោតា អនេកនោបចារនេត “នេកេសតាឆនេយ្យា តិយ្យាតិនេកា”តិ ចុនេត្តា៍ តិយ្យានេតា ចា អទិយនេក្កា នេចាំនេឆតនេត្តា

ឲតស្ស អត្ថិតិ តិយ្យាតិនេកា នេកេសតាឆនេយ្យា៍ អត្តតិ អត្ថិចំ ឌនេស្សតិ កិច្ចសិទ្ធិឌស្សនេតត តត្ថ តត្ថ បំកេជិកតត្តា, ត បជិន្នាយនេត្តត៍ តធា ហិ យធាបទាឆំ ចំចំសិក្ខាបឌបញ្ញត្តិយា យធាឆម្មំ នេចនេតយ្យញ្ញាសយាត្ថុបច្ចា អចិបទិតឆម្មនេកេសតាយ នេឌចយត្ថុនេស្សហិ យធាកិសក្ខតបញ្ញាត់ តឌន្ញាសយាត្ថុលំ ធាតនេយា ចិស្សជ្ជនេតត ច កេចនោតា សត្ថុ អប្បជិហតញាណចារកានេចត សព្វញ្ញុតញ្ញាណំ ជិន្នាត់ បំកេជំ, តធា តត្ថ តត្ថ យយកបំជិហាទិយករណាជិសុ ព្ហុទ្ធិចិឆញាណាជិតិតិ៍ នេតតាហ “មយញ្ញា”តិអាជិ៍ អនេត្តតិ យធាកហិតសនេក្កតស្ស អត្ថាយតចនេសត

ឲតិ ឌាតាតិតិ អត្ថនេយា៍ នេតតាហ “អត្ថុព្ភុតិតិ អនេត្វា”តិ៍ សនេក្កតាត្ថាយតនេត្តាត្ថ “យធាបទាឆំ ចំចំសិក្ខាបឌបញ្ញត្តិយា”តិអាជិតា

ចុត្តតយនេច៍ ឲចំ នេយាឌតា នេចជិតត្តាតិ យធា សព្វញ្ញុតញ្ញាណេលត នេយាឌតា កេតា, ឲចំ “ឲចទ្ទបយ្យិ តាយ មយ្យាន្តទ្ធិចិឆញាណសក្ខាចំ ឧត្តទិយត្ថស្សឆម្មំ”ត្តិអាជិតា តត្ថ តត្ថ នេយាឌតា នេចជិតត្តា៍

ឧត្តទិយត្ថស្សឆម្មាជិចណ្ណតា តិជ្ជិតា៍

ឌសធាលញាណាចណ្ណតា

១៣៥៍ យជិបិ អាជិនោតា អកិន្នាត្តយចនេសត នេកេសតាយ អាកតត្តា នេចនោតាបទិយញាណាតត្ថទំ ឧបទិ ចិនេស្សា អកិន្នា ចត្តន្នា សិយុត្តិ ចត្តន្នំ

សិយា, អត្ថនោតា បត ចិន្នាត្តយំ យធាចុត្តអកិន្នាត្តយនេចាតិ កត្វា “ចិនេស្សា ចិន្នា ចត្តន្នា សិយុ”ត្តិ ចុត្តំ៍ កស្មា បនេតត្ថ “តាសុ ចុត្តាសុ ឧបទិ ឌសធាលញាណំ ត បទិប្បុទតិ”តិ ចុត្តំ, តត្ថ ព្ហុយាតិ ញាណាតិ នេសសាកិន្នា ចិយ អត្តនោ ចិសយស្ស អកិឌាតតជ្ជំ ឧបំកោយ អកិន្នាសុ ចត្តន្នាតិ, អកប្បិយជ្ជំ បត ឧបត្តុកជ្ជច្ចា ឧបំកោយ ធាលញាណេលាសុ យធា សម្មាសតិអាឌនេយា ព្ហុទ្ធិយធាលនេចាំវិជ្ជាយក្កនេក្កសុតិ?

តយិឌនេយចំ៍ តត្ថ ហិ ឆម្មាត់ ឆម្មកិច្ចចិនេសសចិកាចតបទាយ នេកេសតាយ ចុត្តំ, ព្ហុឆ បត សត្ថ កុណចិនេសសចិកាចតបទាយ នេកេសតាយ តធា

ចត្តំ ត សក្កា អត្ថនោតា អតន្តាតត្តា, ឲកច្ចាត់ ប្ញុគ្គជ្ជនាត់ ឲចំ ជិត្តំ ឧប្បនេជ្ជយ្យ “កិមិជំ កេចា នេហជ្ជា ចុត្តកុនេលា ប្ញុតបិ កេណាត្តា កុណាធិកេស្សាត់ កេទាតី”តិ៍ តស្មា សុចុត្តនេយចំ “ឧបទិ ឌសធាលញាណំ ត បទិប្បុទតី”តិ៍

អនេន្តាហិ អសាឆារណាតីតិ កស្មា ចុត្តំ (អ៍ តិ៍ ជី៍ ១៍១០៍១១), តត្ថ នេចតាតិ សាចកាតយ្យិ ឲកច្ចាត់ ឧប្បជ្ជន្តីតិ? កាមំ ឧប្បជ្ជន្តិ,

យាជិសាតិ បត ព្ហុទ្ធាត់ ធាតាជ្ជាតញាណាជិតិ, ត តាជិសាតិ តឌនេន្តាសំ កេឌាចិបិ ឧប្បជ្ជន្តីតិ អនេន្តាហិ អសាឆារណាតីតិ៍ នេតតាហ

“តធាកតនេស្សច ធាលាតី”តិ៍ ព្ហុយនេយច ហិ យធាចុត្តលេសំ អនេបក្ខិត្វា តឌកាចនោតា អាសយាត្ថុសយញាណាជិសុ ឲច

អសាឆារណកុណសយន្តា តិទ្ទិហា៍ កាមំ ញាណធាលំ ញាណសម្ភាទោ ចិនេសសបច្ចនេយា, ប្ញុញ្ញាសម្ភាទោបិ បត នេតសំ បច្ចនេយា ឲច ,

ញាណសម្ភាទេស្សបិ ចា ប្ញុញ្ញាសម្ភារកាចនោតា “ប្ញុញ្ញុស្សយសយត្តិយា អាកតាតី”តិ ចុត្តំ៍

បកតិហត្ថិក្យលត្ថិ (ឆំ៍ តិ៍ ១៍១១) កិរិចរតឌីចរចតចរាឌិប្បកេឌា កោចរិយកាលិចកតាយា នត្ថាបិ ពលេត បិកតិកា ហត្ថិខាតិ៍ ឌនត្ត៍ បុរិសាតត្ថិ ទាយបន្ថិយាតំ ឌនត្ត៍ បុរិសាតំ៍ ឲកស្ស តទាកតស្ស កាយពលត្ថិ អារេតត្វា នប្តត្វោ៍ ឲកស្សាតិ ច តទា ហេដ្ឋាកទាយំ អាកតត្តា ឌេសតារសាតេត ចុត្តំ៍ តារាយតនញ្ញាតពលត្ថិ ឲត្ត តារា ចុច្ចត្ថិ រស្មិយោ, តា ពហូ តាតាចិឆា ព្តតោ វុប្បជ្ជត្ថីតិ តារាយតំ, ចឌិរំ, តស្មា តារាយតនញ្ញាតពលត្ថិ ចឌិរនញ្ញាតពលត្ថិ អតេត្វា៍ ពាតាលពលំ បត បិញ្ញត្តាយំ អាកតបេច, ត កាយពលំ ចិយ

អដ្ឋកទារុញហបេចាតិ អធិប្បាយោ៍ “ឆំឃុត្តកេ អាកតាតិ តេនរត្តតិ ពាតាលាតិ នត្តនត្តតិ ពាតាលាតី”តិ ចុត្តំ (ចិក៍ មូលដី៍ លិ៩០), តត្ត បត តិឌាតចក្កេ នត្តនត្តតិ អាកតាតិ ចតុចត្តារឹសត្ថា, តេនរត្តតិ បត បដិនម្ពិតាយក្កេ (បដិ៍ ឋ៍ ១៍លិ១ យាតិកា) សុតយាឌីតិ អាកតាតិ ឌិស្សត្តិ, ត ឆំឃុត្តកោ៍ អញ្ញាតិបីតិ ឲតេត ពាតាលចត្តចិកត្ត ឲកកាឌិចរសេត ចុត្តាតិ, អញ្ញាត្ត ច “បុត្តាតេ្ត ពាតាល”ត្តិអាឌិតា (ឆ៍ ឋ៍ ១០លិ៩) ពហុខាលិឌីសុ (ឌី៍ តិ៍ ១៍១៩) ច “តយិធំ តទាកេតា បខាតាតិ, ព្តយាតិ ឌិដ្ឋិដ្ឋាតាតិ ឲចំ កហិតាតី”តិអាឌិតា ចុត្តាតិ អតេកាតិ ពាតាលប្បកេឌាតិ នក្កណ្យាតិ៍ យាចាចបដិចេចឆតោ នយត្ថា អកយ្យិយំ បុក្កលត្ថា ចំនយក្តិ ចតេឃ្យសុ អធិពលំ កទោរាតីតិ អាហ “អកយ្យិយដ្ឋេត វុបត្តប្បតដ្ឋេត ចា”តិ៍

វុសកស្ស ព្តតត្ថិ អាសតំ, (អ៍ តិ៍ ឌី៍ ១៍៣៍ប៍) សេដ្ឋ៍ ឌាតំ៍ នត្តាត្តាតបដិខាតតចេសេត អកិយុចំ កេត្តិ, អដ្ឋ ចា បរិសា វុបនក្កយត្ថីតិ អាសកា, បុត្តាពុត្ថា៍ ព្តកំ បតាតិ ពុត្ថាតំ ឌាតំ នត្តាត្តាតបេច ចឌតិ៍ តិដ្ឋយាតេតាចាតិ អចឌេត្វាបិ (ឆំ៍ តិ៍ ឌី៍ ១៍១៍១១) តិដ្ឋយាតេតាច បដិខាតាតិ តាយាតិ អតេត្វា៍ វុបកន្តីតិ អត្យខាតាតិ៍

អដ្ឋសុ បរិសាសូតិ “អកិខាតាយិ តោ បតាហំ, សារិបុត្ត, អតេកសតំ លត្តិយបរិសំ...បេ... តត្រ ចត យំ កយំ ចា សារជ្ជំ ចា ឱក្កមិស្សតីតិ តិមិត្តមេតំ, សារិបុត្ត, ត នមេតុបស្សាមី”តិ (ម៍ តិ៍ ១៍១៥៧) ចុត្តាសុ អដ្ឋសុ បរិសាសុ៍ អកីតតាតំតតតីតិ បរេតា ឌស្សិតពាតាលយោរេកត ឌនពលេហិត្តិ អកីតតាតំ តតតិ៍ ឃឹហតាតឌសុទេត្តត លត្ថចក្កេ (ឆំ៍ តិ៍ ១៍លិប៍) អាកតេត៍

“ឌេចយតុស្សាតំ ចតុចក្កំ ចត្តតី”តិ (អ៍ តិ៍ ៣៍១៣) សុត្តេសេសេត បប្បរិរូបបស្សយាឌីតំ ចលនយ្យត្តិបចត្តិ, បុរិសបប្បរិរូបបស្សយាឌី វុបតិស្សាយ បត្តិយនប្បរិរូបបស្សយាឌីតំ នយ្យត្តិបចត្តិ ចា ចុត្តាតិ អាឌិ-នឌ្ឋេត តត្ត ច ចក្ក-នឌ្ឋស្ស កហលំ ចេចិតត្ថា៍ ចិចក្កនណ្ឌាតា អនតិ ឲច អនតិចិចក្កំ៍ វុរចក្កាឌីសូតិ អាឌិ-នឌ្ឋេត អាលាសមូហាឌីសុបិ ចក្ក-នឌ្ឋស្ស បចត្តិ ចេចិតត្ថា៍ “នញ្ញុកេធំ កទិស្សាយ ចក្កកេឌ”ត្តិអាឌីសុ (បរិរា៍ ៣០៨; ក្នុអច៍ ១៣១) ហិ អាលា “ចក្ក”ត្តិ ចុត្តា, “ឌេចចក្កំ អសុរចក្ក”ត្តិអាឌីសុ (អ៍ តិ៍ ឌី៍ ១៍៣៍ប៍) នមូហោតិ៍ បដិចេចឆតិដ្ឋត្តា អរហត្តមក្កពាតាលំ បដិចេចឆោតិ “ចលក្កលោ វុប្បត្តំ តាយា”តិ ចុត្តំ៍ តេត បដិលទ្ធស្សបិ ឌេសតាពាតាលស្ស កិច្ចតិប្បត្តិ បរស្ស ព្តត្ថតមេត្តត ហោតីតិ “អញ្ញាតកោណ្ឌញ្ញស្ស សោតាបត្តិ...បេ... ចលក្កលោ បចត្តំ តាយា”តិ ចុត្តំ៍ តតោ បរំ បត យាច បរិតិត្តាតា ឌេសតាពាតាលប្បចត្តិ តស្សេច បចត្តិតស្ស ឆយ្យចក្កស្ស ឌាតត្ថិ ចេចិតត្ថា បចត្តិតចក្កស្ស ចក្កចត្តិតោ ចក្ករតតស្ស ឌាតំ ចិយ៍

“តិដ្ឋតី”តិ ចុត្តំ, កិំ ក្នុយិណ៍ បុរិសេរា ចិឃ? សេតាតិ អាហ “តគាឃត្តចុត្តិតាឃា”តិ៍ ជាតត្តិ សេចត្ត អត្តលិសេកា ឆសេយាតតា ច, ត កតិតិចត្តិតិ អាហ “ដ្ឋប្បជ្ឈតិ សេចច បចត្តតិ ចា”តិ ៎ ឃត្ត បសេតំ គសពាលតាលាំ ចិត្តារិតំ, តំ គសេឃ្យសេត្តា “អកិឆសេយ្ស បតា”តិអាឌិយាហ៍ សេសសេសុបិ ឲសេសច តសេយា៍

សយាឌិឃត្តិតិ សយាគាតាតិ, តាតិ បត សយាឌិឃិត្តា កតាតិ សេហាត្តិតិ អាហ “សយាឌិឃិត្តា កតាត”ត្តិ៍ កយុសេយច ចា កយុសយាគាតត្តិ ឲសេពត សយាគាតសដ្ឋស្ស អបុព្វត្តាកាចំ គសេស្សតិ យុត្តកតាសដ្ឋ កតាសដ្ឋស្ស ចិឃ៍ កតីតិ តិរសេយាឌិកតិសេយា៍ ដ្ឋបតីតិ អត្តការេចា៍ ការសេលិតិ កយុស្ស ចិបច្ចតារហកាសេលិ៍ បសេយារេកាតិ ចិបិកុប្បត្តិឃា បច្ចឃក្នុតា កិរិយា៍

អកតិកាយិតិត្តិ តិន្តាតកាយិតិ៍ ចត្តតិ ហិ “តិន្តាតន្ទាហំ, សារិបុត្ត, បជាតាយិ តិន្តាតកាយិត្ទា យកុ្កិ តិន្តាតកាយិតិត្ទា បដិបជ”ត្តិ (យ៍ តិ៍ ១៍ ១៥៦)៍ ពាហុសុបិ យតុសេស្សសុ ឲកសេយច បិលាំ ឈារេតាសេត្តសុ កាយំ សដ្ឋោសំ សេចតាតា តសេស្សសេចកស្ស ឌិចិតិត្រ្តិឃារេយុលា, តំ បត កយុំ សេពសំ តាតាការេ៍ សេពសុ (ចិក៍ អដ្ឋ៍ ប័១១) ហិ ឲសេកា អាគសេរេត លត្តគារេតា កសេរាតិ, ឲសេកា “ឲហិ ត្តយិ្យ កសេរាហី”តិ បសេរហិ តិប្បឹត្យត្តសេពា កសេរាតិ, ឲសេកា សយាតន្ទសេត្តា ចិឃ ហុត្វា អប្បដិពាហយារេតា ចិចរតិ៍ សេពសុ ឲសេកា សេពសេតច កសេយុត តិរសេយ តិន្តាត្តតិ, ឲសេកា តិរេច្ឆាតសេយាតិឃំ, ឲសេកា សេបត្តិចិសសេយ៍ តំ តចាកសេតា អាឃ្មហតក្កសេលា ឲច – “ព្ហយិតា តឹហាសេរត អាឃ្មហិតត្តា ឲស តិរសេយ តិន្តាត្តិស្សតិ, ឲស តិរេច្ឆាតសេយាតិឃំ, ឲស សេបត្តិចិសសេយ”តិ ជាតាតិ៍ តិរសេយ តិន្តាត្តយាតយិ្យ – “ឲស យហាតិរសេយ តិន្តាត្តិស្សតិ, ឲស ដ្ឋស្សគតិរសេយ”តិ ជាតាតិ៍ តិរេច្ឆាតសេយាតិឃំ តិន្តាត្តយាតយិ្យ – “ឲស អបិគសេកា កចិស្សតិ, ឲស ន្តិបិគសេកា, ឲស ចតុប្បសេគា, ឲស ពាហុប្បសេគា”តិ ជាតាតិ៍ សេបត្តិចិសសេយ តិន្តាត្តយាតយិ្យ – “ឲស តិន្តាយតាហិប្បកា កចិស្សតិ, ឲស លុប្បិបិរិសេកា, ឲស បរេគត្តូបឌឹចី”តិ ជាតាតិ៍ សេពសុ ច កសេយុសុ – “ព្ហគំ កយុំ បដិសត្តិយាកដ្ឋិស្សតិ, ព្ហគំ អសេគ្គាត ឌិត្តាឃ បដិសត្តិឃា ដ្ឋបឌិសេចបក្កិ កចិស្សតី”តិ ជាតាតិ៍

តចា សកាលកាយចារិសេកាសុ ឲកសេតា បិណ្ឌបិតំ គគយារេតសុ កាយំ សដ្ឋោសយិ្យ សេចតាតា បិណ្ឌបិតារេយុលាច, តំ បត កយុំ សេពសំ តាតាការេ៍ សេពសុ ហិ ឲសេកា អាគសេរេត កសេរាតីតិ សេសសំ បុរិយសឌិសំ, តស្មា សេពសុ សេកាចិ គេចសេលិសេក តិន្តាត្តត្តិ, សេកាចិ យតុស្សសេលិសេក, តំ តចាកសេតា អាឃ្មហតក្កសេលាសេយច ជាតាតិ – “ព្ហយិតា តឹហាសេរត អាឃ្មហិតត្តា ឲស យតុស្សសេលិសេក តិន្តាត្តិស្សតិ, ឲស គេចសេលិសេក, តត្ថាបិ ឲស លត្តិឃកុសេល, ឲស ព្រាហ្មណកុសេល, ឲស សេចស្សកុសេល, ឲស សុទ្ទកុសេល, ឲស បរតិម្មិតចសចត្តីសុ, ឲស តិម្មាតរតីសុ, ឲស តុសិតេសុ, ឲស ឃារេយសុ, ឲស តាចតិំសេសុ, ឲស ចាតុយហារាជិសេកាសុ, ឲស ក្នុយុគសេចស្វ”តិអាឌិតា តត្ត តត្ត ហីតបណីតសុចណ្ណទុព្វណ្ណអប្បបរិចារយហាបរិចារតាឌិសេភគំ តំ តំ ចិសេសសំ អាឃ្មហតក្កសេលាសេយច ជាតាតិ៍

តចា ចិបស្សតំ បដ្ឋបេត្តសុសេយច – “ព្ហយិតា តឹហាសេរត ឲស កិត្តិ្ហ សល្លក្ខេត្វា ត សក្កិស្សតិ, ឲស យហាក្នុតាយត្តសេយច ចចត្តសេបស្សតិ, ឲស ទ្ធូបបរិក្កហេសេយច ចស្សតិ, ឲស អទ្ធូបបរិក្កហេសេយច, ឲស តាយទ្ធូបបរិក្កហេសេយច , ឲស បច្ចឃបរិក្កហេ ឲច, ឲស លក្ខណារេយុលិកចិបស្សតាឃ ឲច, ឲស បគយចសេលសេយច, ឲស ក្នុតិឃចសេល ឲច, ឲស តតិឃចសេល ឲច, ឲស អរហត្តំ បិបុណិស្សតី”តិ ជាតាតិ៍ កសិណបរិកយុំ កសេរាត្តសុបិ – “ព្ហយស្ស បរិកយុយត្តសេយច កចិស្សតិ, ឲស តិមិត្តំ ដ្ឋប្បាគេស្សតិ, ឲស អប្បតំ ឲច បិបុណិស្សតិ, ឲស

ຄະນາຕິ ປຳໂຄກໍ ດຕ໌ວາ ອິປັສ໌ສຕິ ປະຕ໌ເປຕ໌ວາ ອະໂຫຕ໌ຕູ ວາໂຫຍ໌ຍຕີ”ຕິ ອາຄາຕິ. ເອດາຫ “ຕ໌ວຍັສ໌ສ ເວທະນາ”ຕິອາທິ.

ກາຍັສເຕາ, ການເຍຕຕ໌ຖເຕາ, ກາຍປະຕິສັຍຸດຕ໌ເຕາ ຈ ກາເຍາ ຄາຕຸ ກາຍຄາຕຸ. ອາທິ-ສະເຕ໌ທຸ ຖາວປາໂຄຄາຕຸ-ຣູປຄາຕຸ-ອາທີຕິ ສຕ໌ຕເຫາ. ອິລັກຂະຫຕາຍາຕີ ອິສຍິສສກາຈຕາຍ. ພັສ໌ສາຍຕະຄາຕຸເລີກກ໌ຕິ ອະເນກຄາຕຸ ນານາຄາຕຸ ພັສ໌ສເລີກໍ ອາຍຕະເລີກໍ ຄາຕຸເລີກໍ ຍຖາສຸຕໍ ປະຄາຕາຕີຕິ ເຍາຊະນາ. “ອຍໍ ຣູປັກຂັນ໌ໂທ ນາມ…ເປ… ອຍໍ ວິຍ໌ຍານກ໌ຂັນ໌ໂທ ນາມ. ເຕສຸປິ ເອກວິເຄນ ຣູປັກຂັນ໌ໂທ, ເອກາທະສວິເຄນ ຣູປັກຂັນ໌ໂທ (ວິກ. ໑໑). ເອກວິເຄນ ເວທະນາກ໌ຂັນ໌ໂທ, ພຫຸວິເຄນ ເວທະນາກ໌ຂັນ໌ໂທ (ວິກ. ໑໓-໑໑). ເອກວິເຄນ ສັຍ໌ຍາກ໌ຂັນ໌ໂທ, ພຫຸວິເຄນ ສັຍ໌ຍາກ໌ຂັນ໌ໂທ (ວິກ. ໑໑-໔໑). ເອກວິເຄນ ສັງຂາຣກ໌ຂັນ໌ໂທ, ພຫຸວິເຄນ ສັງຂາຣກ໌ຂັນ໌ໂທ (ວິກ. ໔໑-໑໑໐). ເອກວິເຄນ ວິຍ໌ຍານກ໌ຂັນ໌ໂທ, ພຫຸວິເຄນ ວິຍ໌ຍານກ໌ຂັນ໌ໂທ”ຕິ (ວິກ. ໑໑໑-໑໓໔) ເອວໍ ຕາວ ພັສ໌ສເລີກັສ໌ສ, “ຈັກຂຸໍ ຈັກຂາຍຕະນໍ ນາມ…ເປ… ວັຕໍ ຄພ໌ພາຍຕະນໍ ນາມ. ຕຕ໌ຖ ຄະສາຍຕະນາ ກາມາວຈະຣາ, ເຊ໌ວ ອາຕຸຣູປກາ”ຕິອາທິນາ (ວິກ. ໑໕໙-໑໙໑) ອາຍຕະເລີກັສ໌ສ, “ອຍໍ ຈັກຂຸຄາຕຸ ນາມ…ເປ… ອຍໍ ມະໂນວິຍ໌ຍານຄາຕຸ ນາມ, ຕຕ໌ຖ ເອາຣສ ຄາຕຸເຍາ ກາມາວຈະຣາ, ເຊ໌ວ ອາຕຸຣູປກາ”ຕິອາທິນາ (ວິກ. ໑໙໑-໑໘໘) ຄາຕຸເລີກັສ໌ສ ອະເນກສກາວໍ ນານາສກາວຈ ປະຄາຕາຕີ. ນ ເກວລໍ ອຸປາທິນ໌ນກສັງຂາຣເລີກັສ໌ເສວ, ອະຖ ໂຂ ອະນຸປາທິນ໌ນກສັງຂາຣເລີກັສ໌ສປິ – “ຕ໌ວຍາຍ ນາມ ຄາຕຸຍາ ອຸສ໌ສນ໌ນຕ໌ຕາ ຕ໌ວຍັສ໌ສ ຣູກ໌ຂັສ໌ສ ພັນ໌ໂທ ເສເຕາ, ຕ໌ວຍັສ໌ສ ກາຍຊູ, ຕ໌ວຍັສ໌ສ ຍເລ໌ວ, ຕ໌ວຍັສ໌ສ ສກລົເກາ, ຕ໌ວຍັສ໌ສ ພຫລຕ໌ຕເຈາ, ຕ໌ວຍັສ໌ສ ຕນຸຕ໌ຕເຈາ, ຕ໌ວຍັສ໌ສ ປຕ໌ຕໍ ວັຕ໌ຕສັຕ໌ຖານາທິວເສນ ເອວຣູປໍ, ຕ໌ວຍັສ໌ສ ປຸປ໌ຜໍ ນີລໍ ປີຕໍ ເລີຫິຕໍ ໂອທາຕໍ ສຸກນ໌ທໍ ທຸກ໌ກນ໌ທໍ, ຕ໌ວຍັສ໌ສ ຜລໍ ຂຸທ໌ທກໍ ຍຫຕ໌ຕໍ ທີຄໍ ຣັສ໌ສໍ ວັຕ໌ຕໍ ສຸສຕ໌ຖານໍ ທຸສ໌ສຕ໌ຖານໍ ມຸຄຸກໍ ຜຣຸສໍ ສຸກນ໌ທໍ ທຸກ໌ກນ໌ທໍ ມຸຄຸຣໍ ຕິຕ໌ຕກໍ ກຕຸກໍ ອມ໌ພິລໍ ກສາວໍ, ຕ໌ວຍັສ໌ສ ກຫຼເກາ ຕິຂິເຫາ ກຸເຕ໌ຖາ ຂຸຣເກາ ກຸວິເລີ ຕເຍ໌ຍາ ກາຍຊູ ໂອກາເຕາ ເຫາຕີ”ຕິອາທິນາ ປະຄາຕາຕີ. ສຕ໌ຕຍ໌ຍຸຕ໌ຕສ໌ສາທີຕໍ ເອວ ຫິ ເອວໍ ພລໍ, ນ ອະເຍ໌ຍາສໍ.

ນານາທິມຸຕ໌ຕິກຕຕ໌ຕິ ນານາອຊ໌ຊາສຍຕໍ. ອທິມຸຕ໌ຕິ ນາມ ອຊ໌ຊາສຍຄາຕຸ ອຊ໌ຊາສຍສກາເວາ. ເສາ ປນ ຫີນປະນີຕຕາວເສນ ເທ໌ວເຄາ ປຳຕໍຕ໌ວຍໍ ຕິ໌ວຄາຈ ທຸເຕ໌ວປິ ຫີນປະນີຕາທິເກເທນ ອະເນກວິເຄາຕິ ອາຫ “ຫີນາທີຫິ ອທິມຸຕ໌ຕີຫິ ນານາທິມຸຕ໌ຕິກກາວ”ນ໌ຕິ. ຕຕ໌ຖ ຕຕ໌ຖ ເຍ ເຍ ສຕ໌ຕາ ຍໍຍໍອທິມຸຕ໌ຕິກາ, ເຕ ເຕ ຕໍຕທທິມຸຕ໌ຕິເກ ເອວ ເສເວນ໌ຕິ ກຊນ໌ຕິ ປຍິຣຸປາສນ໌ຕິ ຄາຕຸສກາວເຕາ. ຍຖາ ກູຖາທີຕິ ຄາຕຸສກາເວາ ເອເສາ, ຍໍ ກູຖາທີຫິ ເອວ ສໍສນ໌ທນ໌ຕິ ສເມນ໌ຕິ, ເອວໍ (ສຸກ໌ກລິຕໍ ອຊ໌ຊາສຍສ໌ເສເວ ສກາເວາ, ຍໍ) (ວິກ. ຍຸລທິ. ໔໑໑) ຫີນຊ໌ຊາສຍາ ທຸສ໌ສີລາທີຫິ ເອວ ສໍສນ໌ທນ໌ຕິ ສເມນ໌ຕິ, ສຍຸຕ໌ຕສີລາເທເຍາ ຈ ສຍຸຕ໌ຕສີລາທີເຫວ. ຕໍ ເຕສໍ ນານາທິມຸຕ໌ຕິກຕໍ ກາວາ ຍຖາສຸຕໍ ປະຄາຕາຕີຕິ.

ວຸຕ໌ຕິຍ໌ຍາ ຫາຕິສ໌ສາຕິ ປຍຸສຍເຍສເວສເນ ສາຍຕ໌ຕິຍເຕາ ອທິກຕໍ ອນທິກຕຕ໌ຕາ. ຕ໌ວຕ໌ຕຽຍປະໂຣປຣິຍຕ໌ຕຍາກາວຕິເຕ໌ຕສ (ວິກ. ປໍ໑໑; ປະຕິ. ຍ. ໑. ໑໑໑) “ອາສຍໍ ຊາຄາຕິ ອນຸສຍໍ ຊາຄາຕີ”ຕິ ອາສຍາທິຊາຄນໍ ກສ໌ມາ ຄຫິຕໍ້? ອາສຍຊານນາທິນາ ເຍຫິ ຕ໌ວຕ໌ຕຽເຍຫິ ປະໂຣປເຣຫິ ສຕ໌ຕາ ກລ໌ຍາໂກປາປາສຍາທິກາ ເຫານ໌ຕິ, ເຕສໍ ຊານນັສ໌ສ ອິກາຈນເຕາ. ເອວໍ ຫິ ດຕ໌ວາ ຕ໌ວຕ໌ຕຽຍປະໂຣປຣິຍຕ໌ຕອາສຍາໂນສຍຊາກາຕໍ ອິສໍ ອສາຄາຣກາຕາ, ຕ໌ວຕ໌ຕຽຍປະໂຣປຣິຍຕ໌ຕນານາທິມຸຕ໌ຕິກຕາຊາກາຕໍ ອິສໍ ພລຕາ ຈ ສິທ໌ທາ ເຫາຕີ. ຕຕ໌ຖ ອາສຍນ໌ຕິ ຍຕ໌ຖ ສຕ໌ຕາ ສິຈສນ໌ຕິ, ຕໍ ເຕສໍ ສິຈາສຕ໌ຖານໍ ທີຕ໌ຖິກຕໍ ຈາ ຍຖາກູຕຍາກາໍ ຈາ ອາສເຍາ·ອນຸສເຍາ ອປ໌ປຫີນກາເວນ ສາຍກເຕາ ກິເລເສາ. ຕໍ ປນ ກາວາ ສຕ໌ຕານໍ ອາສຍໍ ຊາຄເນ໌ຕາ ເຕສໍ ເຕສໍ ທິຕ໌ຖິກຕາຕໍ, ອິປັສ໌ສນາຍກ໌ກຍາກາຄນ໌ຕ໌ວາ ອປ໌ປວຕ໌ຕິກ໌ຂເຫປິ ຊາຄາຕິ. ວຸຕ໌ຕໍ ເຫຕໍ –

“កាយំ វេចត្តិវេឃច ករចា ឌាភាតិ ‘អឃំ បុក្កលៅ កាយករុកោ កាយាសឃោ កាយាធិមុត្តោ’តិ។ កាយំ វេចត្តញ្ញេច ឌាភាតិ ‘អឃំ បុក្កលៅ វេតព្វូបរុកោ វេតព្វូយាសឃោ វេតព្វូយាធិមុត្តោ’តិ។ វេតព្វូយំ វេចត្តញ្ញេច ឌាភាតិ។ ព្យាបាទំ, អព្យាបាទំ, ថិតមិទ្ធំ, អាលោកសញ្ញា វេចត្តិវេឃច ឌាភាតិ ‘អឃំ បុក្កលៅ ថិតមិទ្ធករុកោ ថិតមិទ្ធាសឃោ ថិតមិទ្ធាធិមុត្តោ’តិ” (បដិ។ ម។ ១។១១៣)។

បឌយាឌីតំ ចក្ខុំ ឈាតាភាត្តិ ទ្វាបិចចវាតំ បឌយាឌីតំ បច្ចឹកាឈាបតវេ្ហត អាវេម្មណុបត្តិញ្ញាតវេ្ហត ច ឈាតាភាតំ។ ចព្វក្កតវេឃត វេហតំ ចុត្តំ។ អដ្ឋកំ ចិវេយាក្ខាភាត្តិ ៩ត្ត បដិបាដិយា សត្ត អប្បិតប្បិតក្ខណេ បច្ចឹកាឆវេម្មហិ ចិមុច្ចភវេតា អាវេម្មណេ ច អធិមុច្ចភវេតា ចិវេយាក្ខា ភាយ, អដ្ឋវេយា បត សត្តវេសា សញ្ញាវេចឆយិវេតហិ ចិមុត្តត្តា អបកាយចិវេយាវេក្ខា ភាយ។ ចព្វក្កតឃបច្ចាកតវេឃសុ បឌយឈាតសយាធិ

សចិតក្កសចិចារវេរា ភាយ, បច្ចាកតវេឃ ទុតិយញ្ញាតសយាធិ អចិតក្កចិចារឃវេត្តា, តឃក្ខវេឃបិ ៗបរិ ទឹសុ ឈាតវេតសុ សយាធិ អចិតក្កអចិចារវេរា, សយាបត្តិសុ បដិបាដិយា អដ្ឋកំ សយាឌីតិបិ ភាយំ, សយាបត្តិតិបិ ចិវេត្តកក្កតាសត្ថាចវេតា, ភិវោធសយាបត្តិយា

តឆកាចវេតា ត សយាឌីតិ ភាយំ។ ហាតភាកិឃឆម្មត្តិ អប្បរុវេលាហិ បឌយញ្ញាតាឌីហិ ចុដ្ឋិតស្ស សញ្ញាយតសិការាភំ កាយាឌិអត្ថុបក្ខត្ថំ។ ចិវេសសកាកិឃឆម្មត្តិ បរុវេលាហិ បឌយញ្ញាតាឌីហិ ចុដ្ឋិតស្ស សញ្ញាយតសិការាភំ ទុតិយញ្ញាតាឌិបក្ខត្ថំ។ ច្ចតិ សញ្ញាយតសិការាភំ

កាយាឌិទុតិយញ្ញាតាឌិបក្ខត្ថតាតិ ហាតភាកិឃចិវេសសកាកិឃឆម្មាតិ ឥស្សិតាភិ, វេតហិ បត ឈាតាភំ ថំសកាចតា ឆម្ម-សវេ្ហត ចុត្តា។ តស្មាតិ ចុត្តវេឃចត្ថ វេហតុភាវេចត បច្ចាយសតិ។ វេចាឌាត្តិ បរុលាតាសព្ទាតំ វេចាឌាតំ។ តឆិប្បាបឌយញ្ញាតាឌីហិ ចុដ្ឋហិត្វា

ទុតិយញ្ញាតាឌិអធិកាយស្ស បច្ចឃត្តា “ចុដ្ឋាភ”ត្តិ ចុត្តំ។ វេឃ (អ។ ភិ។ ឌី។ ៦។១០។៦១) បត “ភិវោធវេតា ឲលសយាបត្តិយា ចុដ្ឋាភត្តិ បញ្ញា តត្ថិ”តិ ចឆត្តិ, វេត “ភិវោធា ចុដ្ឋហត្តស្ស វេភចសញ្ញាភាសញ្ញាឃតភំ ឲលសយាបត្តិយា អភត្តរបច្ចវេឃត បច្ចវេឃា”តិ ព្ពយាឃ បញ្ញាឃា (បដ្ឋា។ ១។១។៣១៧) បដិវេសធិតព្វា។ វេឃា សយាបត្តិលាកឹ សយាវេភា ៩ច “ត លកាយហ”ត្តិ, កមុដ្ឋាភំ សយាភំ ៩ច “ត កមុដ្ឋាភ”ត្តិ សញ្ញា

វេហាតិ, វេសា សម្បត្តិវេឃច សយាភំ “ចិបត្តិ”តិ បវេច្ចឹតិ វេចឌិតព្វា។

១៣៥។ អប្បភត្តិ តិកាយតំ។ ត តថា ឥដ្ឋព្វាត្តិ ឃថា បវេចាឌិតា ចុត្តំ, តថា ត ឥដ្ឋព្វា។ សកាសកកិច្ចវេឃច ឌាភាតីតិ ធាភាដ្ឋាភឌាតភាធិ សកំ សកំវេឃច កិច្ចំ កាតុំ ឌាភាតិ, ឃថាសកវេឃច ចិសឃំ បដិចិញ្ញតីតិ អវេត្ថា។ តម្បឹតិ វេតហិ ឥសពាលធាវេលាហិ ឌាតិតព្វម្បិ។

កមុត្តរចិបាកត្តរវេឃចាតិ កមុត្តរស្សចិបាកត្តរវេឃច ឌាភាតិ, វេចតភាវេចតភាសម្បយុត្តឆម្មេ ភិវេឃាឌិភិព្វាតកាយិភិបដិបឌាក្សេត កមុត្តិ

កវេហត្វា អាហ “កម្មបរិវេច្ឆឥវេឃចា”តិ។ ធាតុភាតត្តច្ចា ធាតុភាតត្តការលច្ចា ធាតុភាតត្តការលត្តិ ៩ករេឃសសទ្វវេបកវេសវេសា ឥដ្ឋវេព្វា។ តឆិប្បាធាលាំ តទុកឃម្បិ ឌាភាតិ, “ព្ពយាឃ ភាយ ធាតុឃា ៗស្សត្តត្តា”តិអាឌិតា (ចិក។ អដ្ឋ។ ប័១៦) តថា វេចច សំចល្លិតំ។

សច្ចបរិវេច្ឆឥវេឃចាតិ បរិញ្ញាភិសយឃាឌិចវេសត សច្ចាតំ បរិច្ឆិត្តតវេឃច។ អវេប្បតុំ ត សវេក្កាតិ អដ្ឋយតចយពាលភិ ចិឃ ថំសឌិសំ

ព្ពឌ្ឍិចិឆពាលាំ ចិឃ ចិក្សុព្ពិតុំ។ ៩វេតតស្ស ពាលសឌិសតច្ចា ភិចារវេតិ។ ឈាតាឌិពាលាំ ចិឃ ចា អវេប្បតុំ ចិក្សុព្ពិតុច្ចា។ ឃឌិបិ ហិ

“ឈាតាឌិបច្ចវេចក្ខលាពាលាំ សត្តយពាល”ត្តិ តស្ស សចិតក្កសចិចារតា ចុត្តា, តថាបិ “ឈាតាឌីហិ ចិតា បច្ចវេចក្ខលា តត្ថិ”តិ

ឈាតាឌិសហកតំ ពាលាំ តឆវេត្តាកធំ កត្វា ៩ចំ ចុត្តត្តិ វេចឌិតព្វំ។ អឆ ចា សត្តព្ពាតព្វាលាំ ឈាតាឌិកិច្ចំ ចិឃ ត សត្តំ ពាលកិច្ចំ កាតុំ

សវេក្កាតីតិ ឥវេស្សតុំ “ឈាតំ ហុត្វា អវេប្បតុំ ត សវេក្កាតិ ព្ពឌ្ឍិ ហុត្វា ចិក្សុព្ពិតុំ ត សវេក្កាតី”តិ ចុត្តំ, ត បត កស្សចិ ពាលស្ស

ឈានិតង្គិកាចេតោតិ ឯង្ពាំ។ ឧចំ កិច្ចចិសេវចសេតបិ ឯវពលគោលាវញ្ញាញ្ញាតញ្ញាលាត់ ចិសេវំ ឯស្សេត្វា ព្គាតិ ចិតក្កត្តិកក្ខុយត្តុរចសេតបិ តំ ឯស្សេត្វំ “អបិចា”តិអាទិ ចុត្តំ។ បដិបាទិយាតិអាទិនោ បដ្ឋាយ បដិបាទិយា។

អត្ថុបឯចល្លាត់ កត្វា ចេតិតញ្ញាតីតិ វប្បត្តេ្ឋ។ កិលេសាចរាំ តិយតយិដ្ឋាឌិដ្ឋិ, កិលេសាចរាស្ស អការេចា អាវចក្ខុយានិកយស្ស ឆាត់, តក្ខារេចា អដ្ឋាត់, អតនិកយស្ស បត តក្ខុកយំ យចាក្កយំ អដ្ឋាតត្ថា ឆាតត្ថាតិ តត្ថ ការរាំ ឯស្សេត្វា “សេលិកិយ...សេប... ឯស្សតេតា ចា”តិ អាហ។ តត្ថ សេលិកិយវយ្យាឌិដ្ឋិយា ឌិតិ អាវចក្ខុយានិកយស្ស ឆាត់ កិលេសាចរាកាចស្ស ការលត្វា។ វា ហិ តម្ហិ វតិ ត េហាតិ, អវតិ ច េហាតិ។ ឧេតត តស្សា អដ្ឋិតិយា តស្ស អដ្ឋាតតា ចុត្តា ឧច។ េតវំ េចេតឈ្យវត្តាត់។ ឆាត្យុេចយត្តឯស្សតេតាតិ កាយឆាត្យុអាឌឹត់ បចត្តិេកឯឯស្សតេតា។ យឯេក្កត ឆាត្យុេចយត្តំ ឌាតាតិ, តឯេក្កត ចរិយាចិសេវយ្យិ ឌាតាតិ។ ឆាត្យុេចយត្តឯស្សតេតាតិ ចា ឆយ្យឆាត្យុេចយត្តឯស្សតេតា។ វញ្ញាបិ ហិ ចរិយា ឆយ្យឆាត្យុបរិយាបន្នា ឧចាតិ។ បេយាកំ អតាឌិយិត្វាបិ វត្តតិយហាយត្តាឌឹត់ (ឆ។ ប។ ១៣៦) ចិយ។ ឌិញ្ញាចក្ខុគោលាត្ថុកាចេតោ បត្តេញ្ញាតាតិ ឧត្ថ ឌិញ្ញាចក្ខុតា បរស្ស ហឯយចត្ថុវត្តិស្សយសេលិហិតចល្លាឯស្សតយុេលត តឯា បចត្តយាតចិត្តឌាតតត្ថំ បរិកយ្យករាំ តាយ វាចកាត់, តត្ថា េតា អាឌិកយ្យិកាត់, យេតា ឌិញ្ញាចក្ខុអាត្ថុកាចេតោ េចេតាបរិយគោលាស្ស បត្តញ្ញាតា វិយា, ត្យុដ្ឋាត់ បត យឌិបិ អាវចក្ខុយគោលានិកយេតា បេកច ឌិញ្ញាចក្ខុគោលានិកេយា, តឆាបិ តឆា បរិកយ្យករាំ តត្ថំ ចិឌ្ឋាត្តយវិដ្ឋិយា វិឌ្ឍតេតា។ សេវាកិញ្ញាត្តេយ េចេតាបរិយគោលាំ ឌិញ្ញាចក្ខុគោលានិកេយត បត្តត្តិ ច ចត្តញ្ញាតំ លកតីតិ តឆា ចុត្តត្តិ ឯដ្ឋាំ។

បុត ឧចន្ទុបិ ចាឆំ ត ចក្ខុាយឹតិ ចិត្តំ ក្ខប្បាេឯេត្តា តំ ចាឆំ បឌហតិ តាយ។ ចាឆាយ បត េវា អេត្វា បិកេឌ េហាតីតិ “ចឯេត្តា”តិ ចុត្តំ។ ឌិដ្ឋិ ត កហិញ្ញ្យាយឹតិ ឌិដ្ឋិក្កាហបឌិេក្ខុេបិ។ ឌិដ្ឋិយា អត្ថុប្បាឯត់ បឌហតេយចាតិ អាហ “បឌហេត្តា”តិ។ េវា អរិយុបចាឌី តិរេយ ឆបិេតាេយច, តាស្ស តិរយុបបត្តិយា េកាចិ ចិពេត្ត ឧកំវិេកា អយេត្វាតិ អធិប្បាេយា។

អស្សាតិ ឧកំវិកកាចស្ស។ វិក្ខុាហិ វីលវយានិបញ្ញាហិ, តឯត្វាយ ចិបស្សតាយ ច ចិតា អញ្ញារាឆតស្ស អវយ្យុចេតា “សេលិកិយសេលិក្កុត្តរា វីលវយានិបញ្ញា ចេតិតញ្ញា”តិ ចត្វា បុត អាវត្តតេរ វីលិឌិេក ឯស្សេត្វា “សេលិក្កុត្តរចសេវតេច ចិតិចេត្តត្យុយ្យិ ចដ្ឋតី”តិ អាហ, តម្ពា អក្កុយក្កុបរិយាបន្នា វីលិឌេយា ចេតិតញ្ញា។ អក្កុយក្កដ្ឋស្ស ហិ ឌិេដ្ឋច ឆេយ្យ ឧកំវិកា អញ្ញារាឆតា, ព្គាតេរវំ អេតកំវិកាតិ។ វយ្យុឌ្ឍត់ វយ្យុឌា, តិប្បត្តីតិ អេត្វា, តម្ពា ឧចំវយ្យុឌត្តិ ឧចំអចិរេឌ្ឍតកតិប្បត្តិកត្តិ ចុត្តំ េហាតិ។ េតតាហ “ព្គាយយ្យិ ការលា”ត្តិអាទិ។ តត្ថ ការលត្តិ យុត្តិ។ តត្រាយំ យុត្តិតិដ្ឋារលា “តិរយុបេកា អរិយុបចាឌី តឆាឌាយស្ស អចិឌ្ឍយាតេតា េវយ្យុឆាបិ យិដ្ឋាឌិដ្ឋី”តិ។ ឧត្ថ ច “តំ ចាឆំ អប្បហាយា”តិអាទិចចេតត តឆាឌាយស្ស អប្បហាេតត ច អរិយុបចាេឌា អត្តុរាយិេកា អតត្វាចេហា ច, បហាេតត បត អដ្ឋយំ េឌេវត្វា លយាបេតត អតត្តុរាយិេកា អត្វាចេហា ច យឆា តំ ចុឌ្ឋិតា េឌវិតា ច អាបត្តីតិ ឯស្សេតិ។

ឯវពលគោលាចល្លាតា តិដ្ឋិតា។

ចព្យចេសារឌ្ឍោកាលចណ្ណតា

១៥០៉ ញ្យារយាហកឃចរេសត (អ៉ តិ៉ ឌី៉ ១៉ា៉ប័) សរេលបរិមេឃសត់ សារនោ, ញ្យារយាហកឃំ, ចិករតោ សារនោ ឲតស្សាតិ ចិសារនោ, តស្ស ករចោ ចេសារឌ្ឍ៉ តំ បត ឆាកាលសយ្យផំ បហាតសយ្យផំ ដេសតាចិសេសសយ្យផំ រេលមំ តិស្សាឃ បចត្តំ ចព្យក្ខិផំ បច្ចចេក្កលរេកាលំ៉ រេតភាហ “ចព្យស្ន ផារេតស្ន”តិអាឌិ៉ ឌស្សិតឆរេម្ពស្នតិ ចុត្តឆរេម្ពស្ន៉ ចចតយត្តរេយច ហិ រេតសំ, ត បត ឌស្សត់ តាឌិសរេស្សច ឆរេម្ពស្ស អការេតា៉ កកចតា ឲច ចា “ព្លរេយ ឆរេម្ពា អតកិសម្ពន្ធា”តិ បរស្ស ចចតចរេសត ឌស្សិតឆរេម្ពស្ន៉ “ឆរេម្ពបឌិសម្ភិទា”តិអាឌីស្ន (ចិក៉ លិ១ប័) ចិឃ ឆរេម្ព-សទ្ទោ រេហព្យបរិឃារេឃាតិ អាហ “សហឆរេម្ពតាតិ សរេហព្យតា”តិ៉ រេហព្យតិ ច ក្លបបត្តិសាឆតរេហព្យ ចេឌិតរេព្វា, ត

ការេកា សយ្យាបរេកា ច៉ អប្យយាលត្តិ អតិឌស្សត់៉ តិឌស្សតញ្ញាអត្ថឃរេតា ញ្យតិរេកេតា បយាលក្ខតាឃ “បយាល”ត្តិ ចុច្ចតិ៉ តិមិត្តត្តិ ចោឆតាឃ ការលំ៉ តត្ថ ចោឆរេកា ចោឆត់ កេរោតីតិ ការលំ, ឆរេម្ពា ចោឆត់ កេរោតិ ឲរេតភាតិ ការលំ៉ រេតភាហ “ប្យក្កលិបឹ”តិអាឌិ៉ រេលមត្តិ កោតចិ អប្យឌិពាគ្គិឃករចោត អត្យបទ្ទតត៉

អត្តារេឃា ឲរេតសំ អត្ថិ, អត្តារេឃចា ឃុត្តាតិ អត្តារាឃិកា៉ ឲចំក្ងតា បត រេត ឃស្មា អត្តារាឃកេរា តាឃ រេហាត្តិ, តស្មា អាហ “អត្តារាឃំ កេរោត្តីតិ អត្តារាឃិកា”តិ៉ អសញ្ចិច្ច ឌិតិក្កមេឃា ត តថា សាចឌ្ឍាតិ កត្វា ចុត្តំ “សញ្ចិច្ច ឌិតិក្កត្តា”តិ៉ សត្ត អាបត្តិក្កត្ថាតិអាឌិ តិឌស្សតយត្តំ ព្លតរេសយ្យិ ចព្យត្ថ “អត្តារាឃិកា”តិ ចុត្តឆរេម្ពាត់ តព្វារេច ញ្យកិចារាការេតា៉ ព្លឆ បត រេយធុតឆរេម្ពា អឆិរេប្យតាតិ ព្លត់ អដ្ឋប្យត្តិចរេសត ចុត្តំ អទ្រឌ្ឍសិក្លាបធំ (បរិចិ៉ ១១លិ-១៧៧) ចិឃ៉ ឃស្មា តព្វលរេយ្យិ ការេយស្ន (អ៉ តិ៉ ឌី៉ ១៉ា៉ប័) អាឌីតចំ ឌិស្វា ចិរេត្តា (អ៉ តិ៉ ឌី៉ ១៉ា៉ប័) រេហាតិ ចេ, ចិរេសសំ អឆិកច្ឆតិ, ត ការេយស្ន អាសរេត្តា, តស្មា ចុត្តំ “រេយធុតំ...រេប... អត្តារេឃា រេហាតី”តិ៉ តត្ថ ឃស្ស កស្សចីតិ ត កេចលំ បព្វាឌិតរេស្សច, អថ រេលា ឃស្ស កស្សចិ៉ តថា ហិ ចុត្តំ “រេយធុតយត្យុត្តស្ស, ឬស្សរេតចាបិ សាសត”ត្តិ៉ តស្មិំ អតិឃ្យាតិកឆរេម្ពតិ តស្មិំ បរេទត បរិកប្បិតអតិឃ្យាតិកឆរេម្ពតិមិត្តំ៉ តិមិត្តរេត្ថ ហិ ព្លត់ កម្ពសំរេឃារេក ក្យម្ពិំ៉

ចព្យចេសារឌ្ឍោកាលចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៉

អដ្ឋបរិសចណ្ណតា

១៥១៉ បុរិសស្ស ស្ងរតរករចោ តាឃ សក្ការេយ បិកេដៀ រេហាតិ, ត កេរេហ តិសិត្តកាលេ, ឲចំ ចេសារឌ្ឍោកាលស្ស អាត្យករចោ បល្លិតបរិសាស្ន ឃត្ត កត្តឌីតិ ឌស្សរេត្តា “ចេសារឌ្ឍោកាលស្ស ពាលឌស្សតត្ត”ត្តិ អាហ៉ សត្តិបតិត្វា តិសិត្តដ្ឋាតត្តិ ផាតសីរេសត សត្តិបតិតពត្តិឃបរិសរេយច ឌស្សតិ៉ ឲរេសច តរេឃា សព្វត្តាតិ អតិដេរេសត អាចិកាចិតយត្តំ ឌស្សព្យំ “យារកាឃិកាត”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ សឌិសត្តចិសឃត្តា អតិដេសស្ស៉ ឃថា ហិ ពត្តិឃាត់ សម្ពុរេហា ពត្តិឃបរិសាតិ អឃយរេត្តា លព្ភតិ, ត ឲចំ “យារបរិសា”តិ ឲត្ត, យារស្ស បរិសាតិ បត យារបរិសាតិ អឃយរេត្តា អឆិរេប្យតោ៉ រេតភាហ “យារកាឃិកាត់...រេប... ត យារាត”ត្តិ៉ យារកាឃិកាតត្តិ យារបក្ខិឃាត់៉ ក្លក្កដ្ឋាតឌស្សតចរេសតាតិ សារឌ្ឍិតព្ភដ្ឋាតឌស្សតចរេសត, ឲចំ ក្លក្កា ពត្តិឃា អត្តរេតា បុព្វារេតរេឌតាតិ អឆិប្បារេឃា៉ (ទាហុលា តីស្ន

ទេវេសូតិ ឥទំ ឥតរេសំ អវិសយទស្សនវសេន វុត្តំ· ទេវេ សញ្ជានន្តាបិ ហិ ខត្តិយា វេស្សា ច តត្ថ ចិរការណាយ ទេវក្ខេយ្យត អសមត្ថា វុត្តាតិ· កស្មា បនេត្ថ មារាទិបរិសា ន គហិតាតិ? ភុម្មំ តាវ ខោ ន ទេវោ ហិ កាយានុគិទ្ធតាយ ទោសិនោយានំ ព្រាហ្មណោ ហិ

ឧច្ចអានុច្ចអាទេរ កាទេយ បដិវេទេន្តា តត្ថានុគិទ្ធតាយ ឆព្ពណ្ណតាយ សភាវេន និត្តបិ ន ឧប្បាទេន្តិ, យថាទេវាធិបត្តានំ បន ឥទ្ធានុភាវ

អានុភាវេន អាកឌ្ឍយមានា គតានិ ទេវំ បដិរូបិសតានីតិ គទេវន្តិ តានិ ទេវ យថាសមយេ· ទេវទេវ ហិ វិមានវត្ថុទេវតាបិ តត្ថិមិត្តា

ពាហុលិ តាទេហាសិ· យត្ថស្សានំ វេសតាយំ គតា·

បរេវក្កវាឡនុ ច យត្ថស្សានំ វិទេសនាឥកេយា ភត្តីតិ បុច្ឆតិ “កិំ បន កវចា អញ្ញានិ វក្កវាឡានិបិ គច្ឆតី”តិ· ព្រាហ្មណោ យទិបិ ទេវំ

អរិយធម្មានីកេយា ភត្តិ, ចាសតាយ បន តត្ថ គន្ត្វា ធម្មំ ទេសេតីតិ ទស្សេន្តោ “អាមគច្ឆតី”តិ អាហ· គោយុរំ

ភាភាវិធរតភបរិសិទ្ធិតសុវណ្ណខាលវិភង្គ កុខាករណំ· អក្កំ ភាភាគន្ធកន្ធតំ, គោចលំ ចា សុវណ្ណយំ ពាហុចលយំ· លិត្តស្សរាតិ

ឧច្ឆាក្ខតស្សរា (ទី· និ· ដី· ២·១៥២) កក្កុរស្សរាតិ កក្កុរិកាយ វិយ កក្កុរាយមានលទស្សរា (ទី· និ· ដី· ២·១៥២; អ· និ· ដី· ២·៦·៩៨)·

ការន្តរត្តិ ទេវំ ការំ (ទី· និ· ដី· ២·១៥២; អ· និ· ដី· ២·៦·៩៨) សន្ធាយាហ· “វិយំសាឧប្បជ្ជតី”តិ សន្តេបតោ វុត្តំ វិវរិតុំ “ពុទ្ធំ វុត្តំ

ហោតី”តិអាទិ វុត្តំ·

សង្ខេបាតិ សយាគន្ត្វា· អាទិតោ លិទេបិ អាលិទេបិ, វចនបដិវចនវសេន សយំ លិទេបិ សល្លាបេបិ· សម្មា, សមញ្ញា ចា គចា សំគចា,

សំគចាច សាគច្ឆា·

អដ្ឋបរិសវណ្ណនា និដ្ឋិតា·

ចតុយោនិវណ្ណនា

១៥២· យវន្តិ តាយ សត្តា អមិស្សិតាបិ សមានជាតិតាយ មិស្សិតា វិយ ហោន្តីតិ យោនិ· សា បន អត្ថតោ អណ្ឌាទិឧប្បត្តិដ្ឋានវិសិដ្ឋា

ខន្ធានំ ភាគសោ បវត្តិវិសេសោតិ អាហ “ខន្ធកោដ្ឋាសា យោនិ នាមា”តិ· អណ្ឌេ ជាតាតិ បឋមាយ ជាតិយា វសេន វុត្តំ, ទុតិយាយ

បន អណ្ឌតោ, អណ្ឌេ វា និព្ពត្តេ ជាតាតិ ឧបមេត្វា វេទិតព្ពា· តេនាហ “អភិនិព្ភិជ្ជ ជាយន្តី”តិ· វិនាតិ ឧទេហិ អណ្ឌានីហិ

ពាហិរបច្ចយេហិ វិនា· ឧប្បតិត្វា វិយាតិ ឧប្បជ្ជនវសេន បតិត្វា វិយ· ពាហិរបច្ចយនិរបេក្ខតាយេវ ចា ឧបបាតេន សាធារណតា

ឧបបាតិកា, តេ ឯវ ឱឃ ឱបបាតិកាតិ វុត្តា· អាទិ-សទ្ទេន កក្ខឡម្បិ និព្ពត្តនយថាបកុយកុយានីតំ សង្គហោ· និព្ពាយតិស្សាបេតានំ និស្ស

ទុក្ខាធុរតាយ គាយទេវតា ភត្តិ , តស្មា ទេ គព្ភសេយ្យកា ន ហោន្តិ, ខាលវត្តតាយ ន តានំ ព្យញ្ជនំ គព្ភោ សណ្ឋាតិ, តស្មា ទេ

ឱបបាតិកាយេវ សំសេទជាតាយបិ អសម្ភវតោ· ភេទមិកា វិយាតិ និទស្សតាបទេសេន ទេវសមិ ឱបបាតិកត្ថំ ជីវេបតិ· អវទេសទាតិ

និព្ពាយតិស្សាភេទមិកេ ឥទបត្វា អវទេសទា វិនិបាតិកា· យក្ខានំ វាតុយថារាខិកតាយ ឱបបាតិកភាវេ ឧវ អាបទេត្ត តំ និវទេត្តុំ

“ឧវំ យក្ខាបី”តិ វុត្តំ· តថា ហិ ទេ ន កុម្ភណ្ឌា ន ច វិនិបាតិកាតិ·

ចត្យុទ្ធយាតិចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៉

បញ្ចាកតិចណ្ណតា

៧៥៦៉កត្តព្ពាតិ ក្ខបបដ្ឋិតព្ពា៉ យធា ហិ កយុកទេចា បទេយត្តទេតា អឞតិបិ កាទេកេ បច្ចយឞាយក្កិយា ឞិទេក្ខ តំឞយក្កិតា ឞត្តាតលក្ខទេលាត ឞទេត្តត កទេតាតិ ទេចាហទិយតិ, តធា ក្ខបបត្តិកចលក្ខលា កតិទេយា បទេយត្តទេតា អឞតិបិ កយទេកេ តំតំកយុចទេឞត ទេយឞំ តាតិ កយុាតិ, ទេតហិ កត្តព្ពាតិ ទេចាហទិយត្តិតិ៉ ៧ចំ ឞដ្តតទេតា កតិ៍ ឌទេឞ្សត្វា អត្ថទ្ធាទតទេយតបិ តំ ឌទេឞ្សតំ "អបិចា"តិអាតិ ចុត្តំ៉ ទេយឞុ តិទយាតិទេកទេឞុ ក្ខបបត្តិកទេចឞុ កតិ-ឞទេក្ខា តិទ្ធួទេហា, តទេតា អញ្ញាត្តាបិ កតិឞដ្តប្បចត្តិ អត្ថិ, តំ ៧ទេកាត កតិ-ឞទេដ្តត ចិទេឞទេឞត្វា អាហ "កតិកតី"តិ យធា "ក្ខល្លក្ខល្លំ, (ឞំ៉ តិ៉ ៣៉៦១លិ) ទ្ខុបទ្ខុប"ត្តិ (ចិឞុដ្ឋិ៉ ១៉៣៣ដ) ច៉ ក្ខប្បាគាចត្តាយ កយតំ ក្ខបកយតត្តិ "តិព្ពត្តិកតី"តិ ចុត្តា៉ កតិត្តិ ចិត្តកតិ៉ ទេតតាហ "អញ្ញាឞយកតិ តាយា"តិ, អញ្ញាឞយប្បចត្តីតិ អទេត្ថា៉ តទេដ្ឋកចាយំ (យ៉ តិ៉ អដ្ឋ៉ ១៉៥០៦) បត "កតិត្តិ តិប្បត្តិ"ត្តិ អទេត្ថា ចុទេត្តា៉ (ចាហុតិយត្តតឞុទេត្ត (យ៉ តិ៉ ៧៉៥០៦) ហិ អយំ បិឡុច្រាតិ៉ ឌុតិត្តិ អាតុកាចំ៉ ចិកទេចាតិ ចិតាទេឞា៉ ទេឞា ហិ ចិកទេយាតិ អទេត្តត កតិ៉ ទេតទេតច តិព្ពាតំ អទហទេតា កតីតិ (បទិ៉ ៦១ដ) អតុបិឌិទេឞឞតិព្ពាតំ អទហទេតា កតិ ចិកទេយា ចិកទេចាតិ អទេតកត្តត្តា ឆាត្វាតំ៉ ទេក្ខុទេយច កតិទេយាតិ ទេក្ខុច តិប្បត្តិទេយាតិ អទេត្ថាតិ អាហ "អយំ តិប្បត្តិកតិ តាយា"តិ៉

យឞ្សា ក្ខប្បជ្ជតិ, តំ ត្រួទេហទេត្តា ៧ច ក្ខប្បជ្ជតីតិ អទេយា, ឞុលំ៉ តត្ថិ ៧ត្ត អទេយាតិ តិទទេយា៉ តទេតា ៧ច ទេយិតព្ពំ អឞ្សាទេឌតព្ពំ តត្ត តត្ថីតិ ឌទេឞ្សទេត្តា អាហ "តិទតិអទេត្តត តិទឞ្សាទេដ្ឋត តិទទេយា"តិ៉ តិទិយំ អត្ថិតាតិ ទេឌចយតុឞ្សាទេយា ចិយ ក្ខដ្ឋិ ឌិឈា អហុត្វា តិទិយំ ឌិឈាកិ អទេត្ថា៉ បកដ្តទេតា ឞុលទេតា អយតំ អបកទេយា ទេបច្ចកាទេចា, តំ ទេបច្ចកាចំ បត្តាតំ ចិឞទេយាតិ ទេបតទេយាតិទេយច ចឌតិ៉ យតទេឞា ក្ខុឞ្សត្តព្ពាតិ ឞតិឞុទកាច(ចាហុចទិយទេយាក្យតាតិក្យលចទេឞត ក្ខបចិតយាតឞតាយ ក្ខក្កដ្ឋក្យលចិត្តតាយាតិ អទេត្ថា៉ អយំ បតទេត្ថា តិប្បទិយាយទេតា ឌយ្ហឹបចាឞិចទេឞត ទេចឌិតទេព្ពា៉ យធាហ – "តីហិ, តិក្ខុទេច, ឆាទេតហិ ឌយ្ហឹបិកា យតុឞ្សា ក្ខត្តទក្យុទេក យតុទេឞ្ស អតិក្កលត្តិ ទេឌទេច ច តាចតិទេឞ៉ កតទេយហិ តីហិ? ឞុទា ឞតិយទេត្តា ព្ពុឆ (ចាហុចទិយចាទេឞា"តិ (អ៉ តិ៉ ដ៉១៧)៉ ទេតហិ បត ឞយាតទ្ធបិឌិតាយ ឞដ្ឋិ បទិត្តឌិបចាឞិហិ ព្ពុតទេយហាឌិបចាឞិទេតាបិ យតុឞ្សាទេតច បញ្ញាយិឞុ៉ ទេលិកិយា បត "យតុទេតា អបច្ចកាទេចត យតុឞ្សា"តិ ចឌត្តិ៉ អយទេយត្ត ឞទេក្ខទេបិ, ចិត្តាទេទា បត បទេយត្តឌិបតិយំ ចិយាតចត្តឞំចណ្ណតាយំ (ចិ៉ ច៉ អដ្ឋ៉ ១) ចុត្តតទេយត កទេហតទេព្ពា៉ អាតុកាទេចហីតិ ទេឌចាតុកាចឞញ្ញាទេតហិ ព្ពុដ្ឋិចិទេឞទេឞហិ៉ តត្ថ កាយា ទេឌចា កាយក្យុទេលាហិ ទេចច ព្ពុដ្ឋិចិទេឞទេឞហិ ច ព្ពុតទេទ ព្ពុដ្ឋិចិទេឞទេឞទេហច ឌិព្ពាត្តិ កិច្ចអត្ថិ ទេខាតត្តិ, ឞទលាត្តិ ចា កយុត្តិ, អតិត្តចិយត្តីតិ ចា ទេឌចាតិ៉

តិទន្ធាតទេយាតិច្ចាតិអាឌីឞុតិ ៧ត្ត តិទន្ធាតទេយាតិទេបត្តិចិឞយក្កុទេហទេលាត លត្តាតំ ៧ច កហលំ ទេតឞំ តាឌិឞ្សឞ្ស បទិឌ្ឋិត្តឞ្ស ឌ្ឍកាឞឞ្ស អកាចទេតា៉ យត្ត ចា ទេត អទេញ្ញាឞយុដ្តបព្ពាតាឌិទេក តិតាដ្ឋចាឞំ ចឞត្តិ, តាឌិឞ្ស ឆាតឞ្ស ចទេឞត ឌ្ឍកាទេឞាបិ កទេហតទេព្ពា៉ តិទឃុបកាឌីហិ ឞទេត្តហិ យក្កិតព្ពទេតា យទេក្កា បឌិបដ្ឋិតព្ពា បឌិបតា ចាតិ តំ តំ កយុទេយច ចុត្តត្តិ អាហ "ក្ខកទេយតបី"តិអាឌិ៉ យធា ច

ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᨮᨷᩥᨲᩣ ᨲᩔ ᨠᨿ᩠ᨿᩔ ᨠᨲ᩠ᨿᨸᨧᩥᨲᩣᨠᩣᩁᨿᩣᩉ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨶᩥᩁᨿᨠᩣᨿᩥᨠᩣ ᨿᨴᩥ ᨶᩥᩁᨿᨠᩣᨿᩥᨠᩣ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨮᨷᩥᨲᩣ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲᩣ

ᨶᩥᩁᨿᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩩᨶ ᨲᩴ ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᨷᨲᩥᨲᩣᨿ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᨿᨳᩣᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨧᩥᨶᩥᨷᨲᨲᩦᨲᩥ

ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩣ ᨶᩥᨷᨲᨲᩥ᪨ ᨠᨿᩣ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨠᨲᩥᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᨳᩣᨿᩴ ᨴᩔᩮᨲᩣ ᩉᨠᨳᩣ "ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨣᩣᨾᩥᨶᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨿᩣᩉᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨿᩣᨠᩣ

ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣᩉ "ᨮᩣᨶᩴ ᨷᨶᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩉᨠᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨧᩥᨠᩣᩁᩮᨲᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᨲᩮᩈᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ ᨴᩮᩈᩮᨲᩦ᪨

ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨠᨲᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨴᩣᩃᨷᨧ᩠ᨧᩣᨠᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪕᪖᪨ ᨴᩣᩃᨷ᩠ᨿᨧ᩠ᨧᩣᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩣᩃᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨠᩣᩁᩮ, ᨴᩣᩃᩔ ᨧ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮ᪨ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ᪨ ᨲᩣ ᨷᨶ

ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩈᩩᨡᩃᩮᩈᩮᨶᨷᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨾᩥᩔᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩋᩣᩉ "ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨻᩉᩃᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ, ᨿᩉᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩥᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ

ᨧ ᨲᩥᨡᩥᨱᩣ᪨ ᨡᩁᩣᨲᩥ ᨠᨠ᩠ᨡᩊᩣ᪨ ᨠᨭᩩᨠᩣᨲᩥ ᨧ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᨠᩔᨲᩥ ᨡᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᨠᩣᩈᩩ, ᩋᩣᩅᩣᨭᩮᩣ᪨ ᨠᩈᩦᨿᨲᩥ ᨡᨱᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᨠᩣᩈᩩ, ᩁᩣᩈᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ

ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᩁᩣᨶᩥ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨲᩴ ᨩᩃᨶ᩠ᨲᩴ, ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶᩴ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩴ ᨴᨿ᩠ᩉᨲᩦ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨷᩁᩥᨴᨯ᩠ᨰᨣᨲ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨷᩩᩁᩥᩈᨷ᩠ᨿᩣᨾᩣ ᨷᩮᩣᩁᩥᩈᩴ᪨

ᩑᨠᨸᨳᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᩑᨠᨿᨶ᩠ᨲᩩᨲᩮᨶᩮᩅ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨠᩣᨾᨶᩥᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᨠᩣᨾᩥᨲᩴ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣᨾ ᨷᨧ᩠ᨧᨿ᩠ᨿᩩᨸ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩮᨶ ᨠᨳᩴ ᩁᩪᨷᨲ᩠ᨲᩁᩈᨾᨲᩮ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩴ "ᩋᩉᩴ ᩈᩮᩣ"ᨲᩥ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮᩣᨴᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ

"ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩪᨷᨣᨬᩣᨱᩮᨶ "ᩋᩉᩴ ᩈᩮᩣ"ᨲᩥ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲᩥ, ᨲᩔ ᨷᨶ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᩁᨠᨲ ᨷᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᨲᩣ "ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩᨻᩃᩴ ᨶᩣᨾ

ᩑᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨷᩩᩁᩥᨾᨠᨶᨿᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ "ᨣᩪᨳᨠᩪᨷᩮᨷᩥ ᨧᩥᨿ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨿᩮᩣᨶᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᩁᨠᩣᩈᩩᨷᨿᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᨻᩉᩩᩃᩣ

ᩑᨲᩣᩈᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨻᩉᩩᩃᩣ᪨ ᨻᩉᩃᨷᨲ᩠ᨲᨷᩃᩣᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᩅᩥᩁᩊᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᨷᩩᨭᨷᩃ᩠ᩃᩅᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨷᩁᩥᨠᩣᨡᩣ ᨿᩉᩣᨷᨴᩣᨶ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᨥᨶᨷᨲ᩠ᨲᩈᩣᨡᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩅᨱ᩠ᨱᩈᩩᨷᨲ᩠ᨲᩈᩣᨡᩣᨶᩩᩴ ᩅᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩋᨲ᩠ᨳᩁᨱᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩋᨲ᩠ᨳᩁᨱᩮᨶ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᨷᩁᩥᨠᩣᩴ ᨣᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩁᨩ᩠ᨩᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩴ

ᨷᨶ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨮᨷᩮᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ "ᩁᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᨶᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩋᨷᩁᨠᩣᨠᩮᩣᨵᨶᩣᨲᩥ ᨷᩥᨬ᩠ᨬᨾᩴ "ᩋᨷᩁᩮᨶ ᩈᨿᩮᩣᨶᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨷᩁᨠᩣᨠᩔ ᨠᩮᩣᨵᨶᩣ᪨ ᩈᩣ ᨷᨶ ᩑᨠᨴᩮᩈᩮᨶ ᨷᩩᩁᩥᨾᨠᩣᨠᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨧ

ᩈᩩᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨲᩮᩣᨲᩦᨲᩥ "ᨿᨳᩣ ᩈᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨿᩣᩉ᪨ ᨿᨴᩥᨴᩴᩈᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩣᨲᩥ ᨿᨴᩥ ᨴᨷᨠᨲᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣᩈᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨶᩥᨿᩣᨠᨳᩣᨲᩥ "ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣᩅ ᨷᩔᨲᩦ"ᨲᩥ ᨶᩥᨿᨾᩔ ᩋᨠᨳᩣ᪨ "ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣᨷᩥ ᨷᩔᩥᩔᨲᩦ"ᨲᩥ ᨮᩣᨶᩴ ᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲ᩠ᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᨶᨿᩔ

ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩᨠᩣᨧᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩔ ᨷᨶ ᨲᩔ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨧᨠ᩠ᨡᩩᨷᩁᩥᨽᨱ᩠ᨯᨽᩪᨲᩮᨶ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴᩈᨬᩣᨱᩮᨶ ᨴᩔᨶᩴᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

បិញ្ញាណំ បន “ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បជានាតី”ឯត្ថ វុត្តំ “អត្ថោ បន នានា ហោតី”តិ សង្ខេបតោ វុត្តមត្ថំ វិវរិតុំ “ឯកច្ចលោកស្មិំ ហី”តិអាទិ វត្វា យថាឥស្សិរិតាបយាហិបិ អយមេត្ថ បាកដោ ឯវាតិ ទស្សេន្តោ “ឆបយាមម្បី”តិអាទិមាហ។ កោព្រុក្ខោឡុប្បាទេតោ បដ្ឋាយ និទ្ទានំ បស្សិត្វា ឆប្បន្នយក្ខផលបច្ចវេក្ខណវសេន ទេវ បទេតោ ផលសមាបត្តិសមាបជ្ជនវសេន វ អរិយសាវកោ និទ្ទាយ សមិតោ វិយ ហោតិ ឥទបស្សយេនេវ បវត្តនតោតិ អាហ “និទ្ទាយសមនវរត”ន្តិ។ តេនាហ “និព្ពានា… បេ… បស្សតី”តិ។

ឧហាលបវត្តាការវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ចក្ករការិកាទិសុទ្ធិវណ្ណនា

១៣៥. បុទ្ធានុស្សតិអាទិអនុស្សតិត្តយតោ អញ្ញត្ថា “បាដិយេក្កំ អនុស្សតិវសេនា”តិ វុត្តំ។ ន កេវលំ “ចក្ករការិកាយ សុទ្ធិ ហោតី”តិ ឯវំលទ្ធិកោ ឯវ, អថ ខោ ចក្ករវាទីសុ អភិប្បសន្នោតិ ទស្សេតុំ “អបិវា”តិអាទិ វុត្តំ។ វត្តព្ពស្ស៊ិកោតិ ទិដ្ឋិ បរិទេហិ ហទេ្វហីតិ វត្តហិ អង្គេហិ ពុទ្ធនកោ អាហិទ្ធនកោ។ ឥយានិកិណ្ណន្តិ ក្ខុយិយំ លិខិតំ។ កប្បសន្តិ អាហារំ។

មច្ឆរិយមលវិនិបាតនមុខេន មេត្តាទិព្រហ្មវិហារនតោ ច ព្រហ្មំ សេដ្ឋំ ចរិយន្តិ ព្រហ្មចរិយំ, ទានំ។ តថា ហិ តំ ករណោ បណ្ឌិតបញ្ញត្តំ វុត្តំ។ ឧចំ សេសេសុបិ យថារហំ ព្រហ្មចរិយបរិយាយោ និទ្ទិសិត្វា វត្តព្ពោ។ កិន្តិ កឹឥធំ។ វតន្តិ សមាទិន្នវតំ។ សុចិណ្ណស្សាតិ សុដ្ឋុ ចិណ្ណស្ស បុញ្ញស្ស។ ឥទ្ធីតិ អានុភាវោ។ ជុតីតិ វត្តានុភាវការណមុខេន សមិទ្ធបរិភោគ។ ពលចិរិយុបបត្តីតិ កាយពលេន ទេវ ឧស្សាហេន ច សមត្ថាកយោ។

តេន បាលិ កាយទេទោតិ តេន អង្គិកាតំ ឆបកដ្ឋានំ ហត្ថំ បសាទេត្វា អសយ្ហសេដ្ឋិនោ ទានដ្ឋានទស្សនយេនេន បុញ្ញេន ឥទានិ មហិមា ហត្វា កប្បរុក្ខោ វិយ កាយទេទោ ឥទ្ធិមិទ្ធិតទាហិ, កាយទេទោ ហោន្តោ ច មនុស្សេថា ឥដ្ឋវត្ថុវិសជ្ជនកោ ជាតោ។ តេន មេ ព្រហ្មចរិយេនាតិ តេន មម យថាវុត្តការវេយ្យាវដិយកម្មុនា ពេន្តេន សេដ្ឋចរិយេន។ បុញ្ញន្តិ បុញ្ញផលំ។ តញ្ហិ ហិ បុញ្ញនិមិត្តតោ, ផលូបចារេន ច “ឯវមិទំ បុញ្ញំ បវឌ្ឍតី”តិអាទីសុ (ទី· និ· ៣·៨០) “បុញ្ញ”ន្តិ វុច្ចតិ។

បញ្ច សិក្ខាបទានិ សមាទានានិ បញ្ចសិក្ខាបទំ យថា “តិកំ, តិសតំ”ន្តិ ច។ ព្រហ្មចរិយន្តិ ឥមស្មិំ សុត្តេ ទា ហិ វិនិយមេត្តាទិ ព្រហ្មវិហារទទោ ព្រហ្មំ សេដ្ឋំ ចរិយំ, ព្រហ្មានំ វា ភវនាវហំ ចរិយន្តិ “ព្រហ្មចរិយ”ន្តិ វុច្ចតិ។

សមស្សេ មេថុនវិរតិតិ សមស្សមេត្តា អនុភវនបដិក្ខេបេន មេថុនវិរមនាតិក្ខេបេន មេថុនវិរតោ ជាតា។ ព្រហ្មានំ កតិស្សាមាតិ ឯត្ថ យេន ព្រហ្មចរិយេន តេ ព្រហ្មានតោតិ វុច្ចន្តិ, តំ ព្រហ្មចរិយំ និទ្ទិសិត្វា អាហ “មេថុនវិរតិ ព្រហ្មចរិយន្តិ វុត្តា”តិ។

នាតិក្កមាយាតិ ន អតិចរាយ អកាយតីឃដ្ដានេនបិ ពាតរត្តាបិ ន ឋិតិក្កមាយ។ តេនាហ “អញ្ញត្រ តាហិ ព្រហ្មចរិយំ ចរាយា”តិ។ អបរត្តិ អបរាកំ។

អត្តទយនចរេសនាតិ យថាបដិញ្ញា អរហត្តាតំ អត្ថូករណាការេន បចត្តចិត្តទយនចរេសេន, យតច្ឆដ្ឋាតំ ព្រក្រិយាតំ ទយនេនាតិ អត្ថោ។ សិលាប្បត្តសេដ្ឋចរិយតាយ អរិយមគ្គោ ព្រហ្មចរិយំ។ ព្រហ្មំ សេដ្ឋំ ចរតិ ឯតេនាតិ ព្រហ្មចរិយំ, សត្ថុសាសនំ។

អនរយាតាតត្តិ ន អនរយាតាតំ ទេសកាលំ ឋុទិក្កត្តាតំ។ ឋលិសាច សយិញ្ញាតិ សុក្កលួកឋលេបិ អាសា សយ្ខាបយោកយត្តាយ សយិញ្ញាតិ ឯច។ ចិបក្កព្រហ្មចរិយោស្មីតិ ចិសេសេន តិបក្កុបកិតញ្ញាសយោ បរិបុណ្ណាញអារយតោរថោ។ សោ ហិ សេដ្ឋយតោសយាធារតាយ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ចុត្តោ។

ព្ទនេយច សុត្តំ អាកតដ្ឋាតត្តិ អធិប្បាយោ។ តេបិដកេ ពុទ្ធចចនេ ព្ទនេយច សុត្តបធំ “ឋិរិយំ ព្រហ្មចរិយ”ត្តិ អាកតដ្ឋាតត្តិ អត្ថោ។ ឋិរិយញ្ហិ តស្មិំ ឋិសយេ ថ្កុត្តំ បរយុក្កសកតំ តាធិសចរិយាទេហុ ចាតិ ព្រហ្មចរិយត្តិ ព្ទនធ ចុត្តំ។ ចក្ខុរក្ខសយត្តកតត្តិ ចក្ខុត្តិធក្កុរកិរិយាយ សាធកស្ស ចក្ខុត្តិធស្ស អត្តតោ បចត្តិអាការស្ស ចសេន ចក្ខុរក្ខសយត្តកតំ។

ពោធិ ឋិត្តកិត្តបដបិលោតិកធនោ ទសត្តឃុត្តស្ស ចត្ថុស្ស អកាចតោ តិរច្ឆលោតិ ចត្តព្ពតំ លពេយ្យាតិ តំ តិចត្តេត្តោ អាហ “តពេក្កា”តិ។ ឯចំ អកាសិ, ឯចរូបំ សត្តបិញ្ញអា យា អពោសីតិ អធិប្បាយោ។ យថា “អកិហងំ ន សាធិយាមី”តិអាធិ (យ៉ តិ៉ ១៉១៥៥) កិក្ខាបទិយេសនេន ថ្កក្កដចារិតាធស្សតំ, ឯចំ “តឯហិ កធត្តិកាធិការចាបី”តិ កពេហតញ្ញំ។ បុរិសត្តរកតាយាតិ បុរិសសរីបកតាយ។ សំកិត្តិយត្តិ ឯតាយាតិ សំកិត្តិ, កាយចាធិអាធីហិ សយុតាយចសេន ករិយយាតកិរិយា។ ព្ទនធ បន កត្តសំកិត្តិ អធិប្បេតាតិ អាហ “សំកិត្តេត្វា កតកត្តស្ស”តិ។ ធនត្តិ តាយាតិ ធត្តំ ឯកាហំ អត្តរក្ខំ ឯតស្ស អត្ថីតិ ឯកាហិកំ។ ឯស តយោ សេសបទេសុបិ។ ឯកាហចារេនាតិ ឯកាហិកចារេន។ “ឯកាហិក”ត្តិអាធិនា ចុត្តចិធិសេយច បដិបាដិយា បចត្តការំ ធស្សេត្វា បុន ចុត្តំ។ តេនាហ “ព្ទតិ ឯចរូប”ត្តិអាធិ។

ឯរកតិលាធិតិ ចាតិ ឯរកតិលាធិតិ កត្តិត្វា កតតិចាសនាតិ លចក្ខស្សាតិ, តិហិតក្ខស្សាតីតិ អត្ថោ។ តក្កាចុតាតត្តិ តត្តំ បសារេត្វា ឋិតាតំ។ បកតិកក្ខុពេកតិ សលិកកក្ខុពេក។

១៥៩៉តេកចស្សាកលាសញ្ញាតត្តិ អនេកចស្សសម្ពហសញ្ញាតំ។ តត្ថ ច ព្ទនាតេច “សាយតតិយកម្បិ ថ្កនពោរាហតាត្វយោកយត្វយុត្តោ”តិ ចុត្តំ, “តេកចស្សាកលិកំ ររខាខល្លំ កាពេយ សត្តិចិត”ត្តិ ច, តតុកយំ ឯកស្មិំ កធំ សម្ពុចតីតិ អាហ “ព្ទនធំ អត្តតោ ររខាខល្លកចតសយាធាតកាលំ សត្តាយ ចធតី”តិ។ ឯតេនេច “អចេលកោ ហោមី”តិ ចុត្តអចេលកបដិញ្ញា, “សាលាតិបិ ធាពេមី”តិអាធិនា ចុត្តលក្ខកបដិញ្ញា, តត្វាបិ សាលា-យសាលា-លចក្ខស្សាធិ-តិចត្វ-បដិញ្ញា ច អចិរុទ្ធាតិ ធដ្ឋព្ទា តស្មិំ តស្មិំ កាលេ តថា តថា បដិបត្តតោ។ តេតិ អចេលកា។ សញ្ញាតត្តិ សព្ទសោ ឈាតំ។ តេនាហ “ចធ”ត្តិ។ សីលចា នាម តត្ថ “អតកិសត្តិកម្បិ បាបំ ហោតី”តិ ឯចំ

ᩃᨴ᩠ᨵᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᩦᩃᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᨬᩣᨱᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨲᩣᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨸᩥᩈᨱ᩠ᨯᨸᩁᩥᨠ᩠ᨠᩉᨱᨲ᩠ᩅᩣᨿᩣᨲᩥ ᨸᩥᩈᨱ᩠ᨯᩔ ᩋᩈᩣᩁᩈᩣᩁᨠᩣᩅᩮᨲᩥᨿᩴᩈᨲ᩠ᩅᩣᨿ᪨ ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩦᩅᨠᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨠᨭᩮᨠᩮᩣᨭᩮᨲᩥ ᩅᩥᨠᨲᩮᨠᩮᩣᨭᩮᨲᩥ ᩅᩥᨴ᩠ᩅᨷᩮᨠᩮᩣᨭᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨷᨠᨲᩥᨠᩮᩣᨭᩮᨲᩥ”ᨲᩥ᪨

᪓᪕᪑᪨ ᨡᩥᩈᨲᨠᨲᨸ᩠ᨷᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩅᩈᩣᨪᨲᨠᩣᩅᩦ ᨬᩣᨱᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨡᩥᩈᨲᨠᨲᨸ᩠ᨷᩥ ᨡᩥᩈᨲᨠᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨡᩥᩈᨲᨠᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨷᩥ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨠᩔ ᨲ-ᨠᩣᩁᩔ ᩃᩮᩣᨷᩮᨸᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨿᩮᩣᨠ᩠ᨿᨠ᩠ᨠᩉᩴ ᩃᩮᩣᨷᩅᨲ᩠ᨲᩅᩮᩈᨲᨸᩥ ᨿᩮᩣᨴᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲ ᩃᩮᩣᨷᩅᩮᩈᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨴᩉᩩᨲᩁᩣᨲᩴ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᩈᩩ-ᩈᨴ᩠ᨴᨠ-ᨠᩣᩁᩔ ᨩ-ᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨬ᩠ᨬᨬᩴ “ᩈᩮᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩅᩁᨲ᩠ᨲᩣ “ᩈᩩᨲᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩩᨴ᩠ᨵ ᩋᩅᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᩮᩣᩈᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᩏᩈᩮᩅ ᨲᨿᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩅᩈᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᩣᩁᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩅᩈᨲ᩠ᨲᩣᨿ᪨

ᩅᩥᩉᩣᩁᩈᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲ ᨠᩩᨷᩅᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᩏᩅ ᩉᩥ ‘ᩅᩥᩉᩣᩁᩈᩥ’ᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩅ ᨶᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶᩅ ᩅᩥᨠᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨸᩃ᩠ᩃᩣᩈᩅᩈᩮᨲ᪨ ᩏᨴᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩏᨴᩴ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩅᩥᨸᩃ᩠ᩃᩣᩈᩅᩈᩮᨲ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨴ᩠ᨿᨠ᩠ᨠᨸ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᨲᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩈᩩᨹᨴ᩠ᨿᨠ᩠ᨠ ᩃᩥᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨴᩥᩅᨠ ᩅ᪨ ᨲ᩠ᨿᩃᩥᨲᩣᨲᩥ ᨲ᩠ᨿᩃᩥᩈᨴᩥᩈᩣ᪨

ᨴ᩠ᨿᨠ᩠ᨠᩁᨠᩣᩁᩥᨠᩣᨴᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩋᩣᩉᩣᩁᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪕᪒᪨ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩣᩁᨲᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣ᪨

᪓᪕᪓᪨ ᩋᩣᩈᩦᨲᩥᨠᨸᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᩣᩈᩦᨲᩥᨠᩅᩃ᩠ᩃᩥᨸᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, “ᨠᩣᩊᩋᨸᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨿᩔᩣ ᨠᩩᨭ᩠ᨮᩩᨠᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩦᨲᩥ ᨿᩴᩈᩮ ᨿᩥᩃᩥᨲᩮ ᨪᨲ᩠ᨮᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᩅᩣᨲᩮᨲᩩᨴ᩠ᨴᨿᩣᨲᨪᨿᨠᩦᨯᩣᩃᨲᩣᨿ ᨠᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥ ᨠᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩦᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨲᩥᩈᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨲᩥᩈᩅᨯ᩠ᨰᩣᨲᩴ᪨ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨯ᩠ᨰᩣᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩴᩈᩩᩉᩥ, ᩅᩣᩃᩥᨠᩣᩉᩥ ᩅᩣ ᨶᩥᩅᩥᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨯ᩠ᨰᩣᨲᩴ᪨ ᩈᩁᩮᨸᩥᩃ᩠ᩃᨲᩣᨲᩥ ᩈᩁᩔ ᩅᩮᨸᩥᩃ᩠ᩃᨷ᩠ᨿᨽᩮᩅᩈᩮᨲ, ᩈᩁᩅᩮᨸᩥᩃ᩠ᩃᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩮᨲ ᩅᩣ ᨿᨠ᩠ᨠᩮᨲ᪨ ᩋᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩣᨲᩴ᪨ ᨲᨠ᩠ᨠᨠᩮᩣᨬ᩠ᨬᨠᩈᩴᩈᩣᨲᩴ, ᩈᩁᩦᩁᨭ᩠ᨮᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨲ ᨠ᩠ᨿᩩᨷᩥᨯ᩠ᨰᨠᩮᩣᨬ᩠ᨬᩋᨠᩣᨲᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᩅᨬ᩠ᨬᨬ ᩅᨯ᩠ᨰᨶᩣᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩅᩴᩈᩮᨲᩣᨲᩥ ᨸᩥᨯ᩠ᨰᩅᩴᩈᩮᨲᩣ᪨ ᨿᨱ᩠ᨯᩃᩮᨲᩥ ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩥᨸᩥᨯᩣᨲᩴ ᨿᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨪᨸᩥᨲᨿᨱ᩠ᨯᩃᨠᩮ ᩈᩦᩈᨠ᩠ᨠᩮᨲ ᨸᨲᩥᨯ᩠ᨰᩉᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲ ᩏᩅᩴ ᩅᩣᩈᩩᨬ᩠ᨬᨬᩮᨿᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨿᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨷᩥᨲᩈᩥᨿᩮᩣ ᨸᨸᨲᩣ ᨲᩥᨯ᩠ᨰᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲ ᩏᩅᩴ ᨶᩮᩣᩃᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩣᩈᩩᨠᩣᨸᩥ ᨸᨸᨲᩣ ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨩᨠ᩠ᨠᩣᨿᩥᨠᩣᨲᩥ ᩋᩅᨠ᩠ᨠᩣᨿᩥᨠᩣ, ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨠᩣᩁᩮᩅᨲ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨿᩣᨶᩣ᪨ ᩏᩅᨴ᩠ᩅᨸᩥᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᩅᨸᩥ, ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨲᩁᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᩣᩅ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᨱ᩠ᨭᨠᩴᩋᩃ᩠ᩃᩦᨶᩣᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨿᩥᨿ᩠ᨿᩣᨠᩁᨯ᩠ᨰᩥ ᨿᩣᩅ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᨱ᩠ᨭᨠᩴ, ᨲᩣᩅ ᨲᩴ ᩋᩣᩉᨧ᩠ᨧ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨶᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᩔ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᨿᩮᨲ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨲᨧ᩠ᨧ

ສຸຕຸ໌ປິລິຕາຍ ກາຣິຍກາຣິຍາຕິ ກຣຸຕຣາ ນຣິຫາຣຣຈັຈີ ປິຕິກຸລາກິ, ນຫປິຕິກຸລາກິ ຮຸຈຣຈັຈີຕຸ ຣຍາຊັກາ ຣກຈ ກິລຸປຕິ

ອາຫາຣນຕຸສຸຍອາຣປິລາຕຸຍາ ນຕຸຣນາ ຈີນຸກຸລຕຸາ ປຸຕິປຸລິກີຕິ ຣລິປປຸລິກ໌ ປຣິຕຸຫກຣກ ປຸ໌ຣນ ຣລິຫິຣຕ ຈ ປຣິກຸລີຣລ ຕາກິ ນຸກຸລາກິ

ຜາກຣຕາ ກັຕຸາກິ ອກາຣຈຣກຈ “ປຸຕິປຸລິກີ”ຕິ ຈຸຕຸາກິ ຣຕກາຫ “ຕສຸ ປກາ”ຕິອາທີ

ອຜິກຕາຕິ ຕຸຄາກິ ອຜິກຕາ ຍຈາ ອຸຕຣຫິ ຈີປສຸກາປຕຸາຍ ອຜິກຕຕຸາຕິ ຕຸປິກາ ກິຕຸາປິ ປຫາຣຕາລີນຕຸາ ປຣິປິກກຕຣກາຍາ

ຈນີກຸຕຕຸາກາກິຕຸາ ຈີປສຸກາຍ ປຣິກປຸ໌ ກຣຣາຕຸ, ຍຈາ ຈ ຣກນ໌ ຈຣິປກຣຈ ຈີປສຸກາຈາຣຣາ, ກ ຕຈາ ຕຄາຕິ ຄຣສຸຕິ ອຸຕຣຄຈາຕິ ປ໌

ຣຍກ ຈຸຕຸ໌ ອຕຸຊາຕ໌, ອຸຕຣຄຈ ອຸຕຸ ອຸຕສຸ໌ ປິຜປຣຄຣນ ຍຸຕຸ໌ ປຸຣຕຸກາປຣ໌ ອຈິຣຕຸກຣຕາ ຕຸຕຣຈາຕິ ກິກຸລຫິ ຈຸຕຸປຸກາຣຣກ ອກຕຸຣປິ

ນິຍາ “ຕຸປິສຸາ”ຕິ ຈຸຕຸາຍ ອຕຸາຣຕຸ

ອາຫາຣນຸຕິຈລຸກາ ກິຕິຕາ

ນິນາຣນຸຕິອາຄິຈລຸກາ

໑໙໐ ນິນາຣຣກາຕິ ອປຣາປຣ໌ ຈຈກຸປປຕຸກຈຣນກ ກຣຈນຸ ນິນຣຣລາກ ປ໌ ນຕຸາຍ ຈຸຕຸ໌ –

“ລຕຸາກຕຸາ ປຊີປິຊີ, ຜາຕຸອາຍຕກາກ ຈ;

ອຕຸາຈຸກຸ໌ ຈຕຸປາກາ, ນິນາຣຣາຕິ ປຈຸຈຸຕີ”ຕິ (ຈີນຸຕິ ໑໋໙໑໘; ຊີ ກີ ອຕຸ ໑໋໘໓; ນີ ກີ ອຕຸ ໑໋໑໋໙໐; ອ ກີ ອຕຸ ໑໋໓໋໑໘໘;

ຜ ນ ອຕຸ ກິຄາກກຈາ; ຈີກ ອຕຸ ໑໑໙; ນຸ ກີ ອຕຸ ໑໋໓໑໑; ຮຸຄາ ອຕຸ ໑໘; ຕຸຕິຈຸ ອຕຸ ໑໓, ໓໐; ຣຈຣກາ ອຕຸ ໑໋໙ລີ, ໘໘;

ຕຸ ຈ ອຕຸ ໓໐; ຈຸປອກີ ອຕຸ ໙; ປຊີ ປ ອຕຸ ໑໋໑໋໑໑ລີ; ຈີນຸຕິ ປຫາຊີ ໑໋໑໑ລີ; ອ ກີ ຊີ ໑໋໓໋໘; ນາຣຕຸ ຊີ ໑໋໑);

ຕາຫຸກຕຸ ຕາຫຸກາລ໌ ຕາຫຸກຸລຕຸ໌ ຮຸປປຕິຕາຕິ ຕຕຸ ຕຕຸ ກຣຈ ກິຕຸຕິຕຸາ ອາຈາຣນກາຕິ ຕສຸ໌ ຕສຸ໌ ນຕຸາຈາຣນ ອາຈນຣກກ ກິຕຸຕິຕຸາ

ຊີຈຣກກ ລຕຸາຣປຈ ຈຸຕຸາ ຣຕນ໌ຣປຈ ປຈຕຸີຈີຣນນສຸ ຣຕກ ຣຕກ ປຣິຍາຣປກ ຈຸຕຸຕຸາ ຕາຫຸປາຣກຕິ ອຊສຸກຣກາຍາຍຸາຄີຣກ

ຕາຫຸຈີຣຜ ປຫາປຣຕຸາ ຕາຫຸອກຸຕິ ຈາຈາຣປຍຸາຄີຈຣນກ ອຕຸປຣນາ ປິກປຕຸາຄີຈຣນກ ຈ ຕາຫຸຣກປິ ອກຸ ປຣິຈຣຣລາກ

໑໙໑ ຕິລຄາຣຣກາປິ “ຄຫຣຣາ”ຕິ ຈຸຈຸຕີຕິ ຕຣຕາ ຈີຣນນກຕຸ໌ “ຍຸຈາ”ຕິ ຈຸຕຸ໌ ອຕິກຸລຕຸປຜປຈຍາ ນຕຸາ ນກາຣຈກ ປລິຕນິຣາ

ຣຫາກຸຕິ ປຜປຈຣປ ຜີຕກາຈ໌ ຄຣສຸຕ໌ “ນຸນຸກາຕຸອຣກຣນາ”ຕິ ຈຸຕຸ໌ ຊຣາຊີຣລຸາຕິ ຊຣາປ ຊີຣລຸາ, ກ ອກາລິຣກກ ຊຣາປ ອກິກຸຣຕາ

ຮຸກຸນກຕຸຕຸາຍ ຈຸຣຕຸ ຣຕກາຫ “ຈຕຸຕຸາ ຜີຕອກຸປຈຸຣຕຸ”ຕິ, ອາຣຣາຫປຣິລາຫຈຣນກ ຈຸຕຸຣຫິຣຕາຕິ ອຣຕຸ ຊາຕິປຫລຸຣກາຕິ

ຊາຕິຍາ ປຫລຸຣກາ, ກ ຣກາກປຣິຈາຣາຊີຫິຕິ ອຣຕຸ ອຕຸກຣຕາຕິ ອຸຕຸ ອຕຸ-ນຣຕຸ ຊີຍກາລຈາຊີຕິ ອາຫ “ຕາຫຸອຕຸກ໌ ກຣຕາ”ຕິ

ຈເຍາຕິອາທິປທເລິເປກາຍໍ ຕິເຕ຺ຖເນາຕິ ອາຫ “ປຕ຺ຖິຍຈຍ”ນ຺ຕິ ປທສຕຍຶ...ເປ... ນຍຕ຺ຕາຕິ ປທສຕຍຶ ປທສຫສ຺ສຍຶ

ເນາຕປຉຍາກຕ຺ຖຕ຺ເຍຈ ວຕ຺ກຫຓນຍຕ຺ຕາ ປຣິກ຺ເຫຕຸໍ ນຍຕ຺ຕາ ອຍຕ຺ຖາ ກຕິຍາ ຍ຺ຍາປິເຣາຕິ ນຕ຺ຕາ ຈິຕ຺ຕາຕຸໍ ກຫຓຍຕ຺ຕກາຈເຕາ

ຕເທຈາຕິ ປທສຕຍຶ ປທສຫສ຺ສຍຶ ອາສາຣຓໍ ອປິລິປຕຈເນຕ ຫທເຍ ສາຣຓໍ ວປຕິຕາຕ຺ຖຕ຺ ຍຕາ ຕ ປຍຕ຺ຖໍ ເຫາຕິ, ຕຕາ ວເປຕ຺ຖ

ອປຣາປເຣ ຕິຕາຕ຺ຖຕ຺ ອຍໍ ປຕ ນຕິຍາ ຍ຺ຍາປິເຣາຕິ ນຕ຺ຕາ ຈິຕ຺ຕາຕຸໍ ປິຍຸຕ຺ຖຍຕ຺ຖາ “ປເຣຍາຍ ກຕິຍາ ຈ ນຕິຍາ ຈ ສິຕິຍາ ຈາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ,

ປເຣຕາ ຈ “ໂຈ ອສິຍຕ຺ຕກຕິຍເຕ຺ຕາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ນຍຕ຺ຕຈິຣິຍໍ ສິຕິ ຕາຍາຕິ ຈິນິຕ຺ຖຈິນຍໍ ທເສ຺ສເຕ຺ຕາ ຍຕາວຸຕ຺ຕນຕິນຍາເຍາກໍ ຕສ຺ສ ຊີເປຕິ

ຕສ຺ສາຕິ ຍຕາວຸຕ຺ຕກຕິນຕິສິຕີຫິ ນຸທສາຕຈຊີປຣິຈິຕສ຺ສ ປຣິຍຕ຺ຕິສຍຸສ຺ສ ອາກຍຈເນຕ ອຕ຺ຕທສ຺ສຕນຍຕ຺ຕາ ຍຸຕ຺ຕິຈເນຕ

ການຣຓທສ຺ສຕນຍຕ຺ຕາ

ທຍຸຫໍ (ອ. ຕິ. ຊີ. ໑.໒໖.໑໘) ສິເຣ ສຕ ໂຕສ຺ສາຕິ ທຍຸຫສຕ຺ຖາ, ເນາ ໂຈ ຕູສ “ທຍຸຫສຍຸ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕາ ປຊີນຕ຺ຕຈິສຍຕຕ຺ຕ ສຕໍ ກຓ຺ຍາຕີຕິ

ສຕ຺ຕເຫາ, ເນາ ໂຈ ວນ຺ໍ ນເຣ ອນຕິ ລິປຕີຕິ ຕູສ຺ສາເນາຕິ ອາຫ “ສຕໍ ກເຫຕ຺ຕາ ຊີເຕາ ຕູສ຺ສາເນາ”ຕິ ຂ຺ຕິນຫສ຺ສປລິ ເລິຫາທິກາເຣ

ຈຫິຕໍ ນຍຕ຺ຕ ຂ຺ຕິນຫສ຺ສຕາຍໍ ເຕກາຫ “ຂ຺ຕິນຫສ຺ສຕາຍໍ ກາຍາ”ຕິອາທິ ທເຓ຺ຖຕິ ສຕຸທເຓ຺ຖ ຍາຈ ກຓ຺ຖປຍາຓາຕິ ຊີເຍຕາ ຍຕ຺ຕກໍ

ກຓ຺ຖສ຺ສ ປຍາຓໍ, ຕຕ຺ຕເກ ສຕຸທເຓ຺ຖ ວກິຕ຺ຕຍເຕ຺ຕ ອາເຣາປິເຕາ ເຈຈ ເຫາຕິ ຊີຍາທເຓ຺ຖາ, ເນາ ຈ ກາເຣາ ປຉຈິເຕາ ຍຸຕ຺ຖຕິ, ໂຈ ຕູສ

“ຂ຺ຕິນຫສ຺ສຕາຍໍ ກາຍ ສຕຸຕິ ທຕ຺ຖຕ຺ຕໍ ວກຫິຕນິເປຍາຕິ ວກຫິຕສຕຸນິເປຍາ ກຕຫເຕ຺ຕາຕິ ສິເຣຕ ລເກ຺ລສຸ ອຈິເຣຕ຺ຕຍເຣເກ຺ລເປີ ຕຣິເນາ

ປຕ ຕຕ຺ຕ ຈນີກຸເຕາ ກຕຫເຕ຺ຕາ ກາຍ ເຫາຕີຕິ ອາຫ “ຈິຕ຺ຕຈນີກາເຈາ”ຕິ ກຕໍ ຣາຊກຸລິຊີສຸ ວເປຕ຺ຖ ອນຕ຺ ໂຕຕ ເນາ ກຕຸປິນເຕາຕິ

ອາຫ “ຣາຊກຸລິຊີສຸ ທສ຺ສິຕນິເປຍາ”ຕິ ໂຈ ກຕຕ຺ຕິ ໂຈ ອເຕ຺ຕານຸນິຣກຣຓາຊິຕາ ນລ຺ລຫຸກໍ ກຕໍ

ຍຸເລິເກຕີຕິ ວຊີກ຺ລຕິ ໂຈ ນເຕ຺ຕປິ ເຕນໍ ຈາເຣາ ປຕ຺ຕາຍຕີຕິ ເຕນໍ ກິກ຺ລຕ຺ “ອຍໍ ປຖຍໍ ປຸຕ຺ຖຕິ, ອຍໍ ທຸຕິຍ”ນ຺ຕິອາທິກາ ປຸຕ຺ຖຕຈາເຣາ

ຕາທິນສ຺ສ ປຕ຺ຕາຈເຕາ ປຕ຺ຕາຍຕິ ນຸທຸຍສ຺ສ ອຕ຺ຕຣສ຺ສ ລຕ຺ຕຕເຕາ ຍຸທ຺ຖາຕ຺ ປຕ ຈາເຣາຕິ ຍຣທິເນ ສາເຕ ຍຸທ຺ຖາຕ຺ ເທນຕາຈາເຣາ ອເຕ຺ຕານໍ

ຕປຕ຺ຕາຍຕເຕາ ຍຸທ຺ຖາຕ຺ເຍຈ ປຕ຺ຕາຍຕິ ຕູກາຕິ ຕເຍຈ ປຕ຺ຕາຍຕຕໍ ຍຸຕ຺ຕິເຕາ ທເສ຺ສເຕ຺ຕາ “ຈິທຕ຺ຕຈຕຸຣຕ຺ກຸລຕາຍ”ນ຺ຕິອາທິຍາຫ

ອຕ຺ຖຣານຕ຺ຖາຊຍຕ຺ຕ ຕເຕ ອເຕກ-ເກາຊິນຫສ຺ສ-ຈິຕ຺ຕປຈຕ຺ຕິນຍຸຈເຕາ “ຈິທຕ຺ຕຈຕຸຣຕ຺ກຸລຕາຍໍ ອຕິກ຺ກຍຕເຕາ ປຸເຣຕເຣເຍຈ ກກຈາ...ເປ...

ກເຉຕີ”ຕິ ຈຕ຺ຕາ ຕເຕາ ລຫຸຕຣາປິ ນຕ຺ຕ ເທນຕາປຈຕ຺ຕິ ອເຕ຺ຕຈາຕິ ທເສ຺ສເຕ຺ຕາ “ຕິຕ຺ຖຕ຺ຕ ຈາ ຕາຈ ໂຈເຕ”ຕິອາທິຍາຫ ຕູກາຕິ ຕຕ຺ຕ ການຣຓໍ

ທເສ຺ສຕໍ “ກຸສາ”ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍ ເນາຍອນ ປກາຕິ ກເຉຕີຕິ ໂຈເຕຕ ເລິກິຍຊຕສ຺ສ ໂຈກປທຸຕ຺ຖາຣຓກ຺ລເຕ ກກຈາ ອຕ຺ຖຊີນນຕປກາຕິ

ກເຉຕີຕິ ທເສ຺ສຕິ ຕູກາຕິ ຕສ຺ສປິ ການຣຓໍ ທເສ຺ສຕໍ “ກຸສາ”ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍ

ສເຍຸາຕິ ປິຍຸຕ຺ຕໍ ປຕ຺ຖຕິ ອເຕ຺ຕາ ໂຈເຕຕາຕິ ປທໍ, ຕທເຕ຺ຕາ ອຕ຺ຸຕ ຍ຺ຍເຕ຺ຖາຕີຕິ ຍ຺ຍເຕ຺ຖາຕ຺, ອກ຺ລເຣ ຕສ຺ຸຍປທຈາກ຺ຍກ຺ລເຣກາເຣຈຫິ ປຣິຕ຺ຖິຕ຺ຖຍາຕ຺ ຕໍ ຕໍ

ອຕ຺ຸຕ ຍ຺ຍເຕ຺ຖາຕິ ປກາເຣຕິ ເຕກາຫ “ສຍຸປທຍ຺ຍເຕ຺ຖາຕຕ຺ຕິ ປິຍຸຕ຺ຕຍາ ປທຍ຺ຍເຕ຺ຖາຕ຺, ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຕສ຺ສ ຍ຺ຍເຕ຺ຖາຕກໍ ອກ຺ລເຣ”ນ຺ຕິ ໂຈເຕຕ

ອປຣາປເຣຫິ ປທຍ຺ຍເຕ຺ຖາເຕຫິ ນຸຈິເຣຍຶ ກາລິ ກເຉຕ຺ຕສ຺ສ ຕຕາກຕສ຺ສ ຕ ກທາຈິ ເຕນໍ ປຣິຍາທາຕ຺ ອຕີຕິ ທເສ຺ສຕິ ປຕ຺ຸຍ຺ຍາກເຣາຕ຺ຕິ

ໂຈເຕຕາຕິ ປຕ຺ຸຍ຺ຍາກຣຓໍ, ຕຕາປຈຕ຺ຕປຊີກາຕ຺ ອປຣິກ຺ລຍປຊີກາຕາ ຫິ ຍຸທ຺ຖາ ກກຈເຕ຺ຕາ, ຍເຕາ ວຸຕ຺ຕໍ “ຕຕ຺ຕ ສຍຸເທນຕາຍ ທາຕີ”ຕິ (ຊີ. ຕິ. ຊີ. ໑.໑໓໑, ໑໐໕; ຈິກ. ນຸລຊີ. ໑.ນຸຕ຺ຕຕ຺ຕກາຊຕີຍຈຕ຺ຕກາ) ເຕກາຫ “ຕູຍິກາ ກໍ ທເສ຺ສຕີ”ຕິອາທິ ຕຕາ ອານຕ຺ຕປຣິຕິຕ຺ຕາຕສ຺ສປິ

ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨳᩩᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨲᩥᩈᩣᩁᩮᩅᩣᨲᩥ ᨷᨮᨾᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨧᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨧᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨧᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᩈᩮᨾᩅ᪨ ᩋᩣᩈᩦᨲᩥᨠᩅᩔᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩮᩣ ᩋᩣᨿᩩᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩣ᪨

᪁᪉᪇᪨ ᨠᩣᨾᨬ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨶᩣᨣᩈᨾᩣᩃᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨷᩅᩮᨴᨶᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩃᩮᩣᨾᩣᨶᩴ ᩉᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᩔ ᨷᩅᩮᨴᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩃᩮᩣᨾᩉᩴᩈᨶᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᨣᩉᩥᨲᩴ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨴᩥ-ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨬᩣᨱᩣᨶᩩᨽᩣᩅ-ᩅᩥᨽᩣᩅᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᩣᨲᩪᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᨲᩮᩣ ᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩔ ᨶᨴᨶᩮᨶ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᨾᩉᩣᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩮᩣ”ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥᨠᩣᩁᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩮᩉᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᨮᨷᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨾᩉᩣᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨷᨠᩣᩈᨶᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪃᪨ ᨾᩉᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪁᪉᪈᪨ ᨲᩮᨲᩣᨷᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨴᩈᩣᨶᩴ ᩁᩪᨷᩣᨴᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩥᩅᩮᨠᨠᩣᩁᨱᩦᨿᩣᨴᩥᨠᩮᩈᩩᨷᩥ ᨷᨴᩥᨠᩮᩈᩩᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨠᩣᨾᩴ ᨣᩮᩉᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨾᩴ ᩁᩪᨷᩔ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩑᩅᩴ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᩴᩈᩩ ᩅᩥᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨷᩅᩥᩈᩥᩴᩈᩩ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨷᩁᩥᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩉᩣᨶᨷᩁᩥᨬ᩠ᨬᩴ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥ ᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ, ᨶ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣ᪨ ᩁᩪᨷᩅᩮᨴᨶᩣᩈᩩᨷᩦᨲᩥ “ᩁᩪᨷᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣ, ᩅᩮᨴᨶᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ᪨ ᨠᩣᨾᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨶᩴ ᨠᩣᨾᩣᨴᩥᨷᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᩮᩉᩮᨲᩩᨠᩮᩣ ᩈᨾᨿᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨿᩮᨶ ᨷᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮ ᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁ “ᩈᨠᩈᨾᨿᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ “ᨿᨲᩮᩣ ᨿᨲᩮᩣ ᨲᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨠᩥᨠ᩠ᨠ ᩅᩥᩅᩥᨧ᩠ᨧᩮᩅ ᨠᩣᨾᩮᩉᩥ…ᨷᩮ… ᨷᨮᨾᩴ ᨫᩣᨶᩴ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨡᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᩁᩪᨷᨲᩮᩣ ᨷᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩋᨶ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᩉᩣᨶᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᨷᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᨲᩩ? ᨲᩣᨴᩥᩈᩔ ᩋᩣᨠᩣᩁᩔ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᩁᩪᨷᩅᩮᨴᨶᩣᨷᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᩩᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩩᩅᩴᨲᩩᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩩᩅᩴᨲᩩᩅᩴ᪨ ᨴ᩠ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨶᩣᨲᩥ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩅᩣᨴᩥᨿᩣ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩅᩣᨴᩦ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨧᩣᩁᩮᨷ᩠ᨷᩥ᪨ ᨲᩮ ᨠᩥᩁ ᨠᩥᨠ᩠ᨠ᪨

᪁᪉᪈᪨ ᨶᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨿᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᩅᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨣᩉᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩣᨷᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩅᩥᩈᨿᩮ ᨷᨬ᩠ᩉᩮᩣ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨥᩣᨲᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮ ᩉᩥ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨴᩥᩅᩣᩈᩩᨠᨲᩣᨴᩥᨠᩴ ᩁᩪᨷᨠᩣᨿᩴ᪨ ᩈᨾᩣᩁᨠᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨴᩮᩅᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨠᩮᩣᨲᩥ ᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ᪨ ᩈᩔᨾᨱᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩦᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᨱᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣ, ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨩᩣᨲᩥᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ, ᨷᨩᩣ ᨴᩮᩅᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨴᩮᩅᩣ, ᨾᨶᩩᩔᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩋᩅᩈᩥᨭ᩠ᨮᨾᨶᩩᩔᨠᩣᨿᩴ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨿᨲᩥ᪨ ᩃᩮᩣᨠᨷᨩᩣᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨷᨶ ᨷᨴᩮᩈᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨴᩔᩥᨲᨾᩮᩅ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩋᩣᩁᩣᨵᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩏᨷᨾᩣ ᨠᩣᨾᩁᩪᨷᩅᩮᨴᨶᩣᩈᩩ ᩋᩔᩣᨴᩣᨴᩦᨶᩴ ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩅᨻᩮᩣᨵᩣ ᩑᩅ ᩏᨷᨲᩮᩣ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᩣᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨷᩅᩮᨴᨶᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨

᪁᪉᪉᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᩁᩣᨵᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩣᨴᩣᨷᩅᩮᨴᨶᩮᨶ ᨷᩁᩮᩈᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᩁᩥᨲᩮᩣᩈᨶᩴ᪨ ᨣᨱ᩠ᨮᨶᩮᨶ ᨣᨱᩣᨲᩥ ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᩴ ᩅᩣᨴᩮᨶᩔ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᩅᩮᨶ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᩈᩩᨷᩥ ᨣᨱ᩠ᨮᨶᩮᨶ ᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣ, ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᨶ ᨧ ᨣᨱᨶᩮᨶ ᨶᨶ᩠ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩁᨾᩥᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩁᨾᩣᨶᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᨭ᩠ᨮᩥ᪨ ᩋᨲᩦᨲᩣᨴᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨷᨮᨾᩣᨴᩥᩅᩈᩣ ᩑᩅ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᩁᩣᩈᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩮᨿᩣᨣᩩᨱᩣᨲᩥ ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩁᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣ ᨣᩩᨱᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩅᨠ᩠ᨠᩃᩥᩅᩮᨬ᩠ᨬᩣᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨧᩣ ᩅᨠ᩠ᨠᩃᩥᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᩁᩥᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᩉᩥ

ចិឌាតិតគ្គា៎ ខេរាតចិខ្ពោឃ្យាតិអាឌីហ្វបិ ឲខេចខេតតោ៎ ញ្ញូរាខ្ពាលក្ខតាតិ ឋការខេតខេត ញ្ញូរាខ្ពាលឌាតិកា, ញ្ញូរាខ្ពាលកាចំ ចា

បគ្គា៎ កយតឹឃាតិ ការេយតគ្គា៎ យតចគ្គតកាតិ យខេតាហខេរា៎ ឲខេតត បរិកប្យតខេតាបិ ញ្ញូកាចំ កញ្ញាតិ៎ បិឃឌាតិកាតិ

បិឃាឃិតគ្គារកាចា៎ កាយ្វបរំហិតាតិ កាយទារខេកត ង្គខេបច្ឆ រគ្គាតិឃា រព្ពគ្គា (អ៎ តិ៎ ឌី៎ ៦៎៩៎៩៦) កាតគ្គាតិ អាហ “អារយ្ហំ

កត្វា”តិ៎

១៩៧៎ រញ្ញា ឆខេបត្វាតិ “ញ្ញូយ្ហិ៎ អង្គុលិកាឌិបខេគ្គ កហិខេត រតំ ខេហាតិ, ញ្ញូយ្ហិ៎ រហឃ្យ”ត្តិអាឌិតា រញ្ញាណំ កត្វា កណតា៎ អង្គុលិកាលតាតិ

“ឲក់ ខេក្វ”តិអាឌិតា តចគ្គបិតិតា តិរគ្គរកណតា៎ បិណ្ឌកណតាតិ រក្កលតបក្វប្យាគតាឌិតា បិណ្ឌិត្វា កណតា៎ ខេតតាហ “ខេលគ្គិ

ឍូខេលិខេកត្វា”តិអាឌិ៎ ករតំ កឹតិ កសិក្កហខេលាត រខេគ្គា កសិបជិពខេគ្គ ឌីចិក្វបិខេឃា កហិខេតាតិ អាហ “កឹតិ កសិកយ្ហ”ត្តិ៎

ឌឈូចលិខ្ញាតិ ឌឈូរត្វចខេរត ចលិខ្ញ អាហ, ឆលចលិខ្ញាតិ រកងរត្វចខេរត៎ អាឌិ-រខេគ្គត តាចាបណាឌិចខេរត ខេចាហារំ៎

ចលិប្យខេឆាតិ ចលិឌយខេក្កា, ឌាតក្កហលចខេរត រំខេចាហារខេរាតិ អខេត្វា៎ ង្គហ្វតំ អរតកយ្ហំ ញ្ញូឃ្យត្តំ, ឆត្វសិខេប្យត ឌីចិកា, ញ្ញូឆ បត ញ្ញូឃ្យត្តំ

ចិឃាតិ ញ្ញូឃ្យត្តំ, រគ្គអាក្វឆឌីចិកាតិ អាហ “អាក្វឆំ កខេហត្វា ង្គបក្កាតកយ្ហ”ត្តិ៎ ខេបរិខេរាហិច្ឆាយច្ឆកយ្ហាឌិ ខេរាឌកយ្ហំ៎អាឌិ-រខេគ្គត

ខេឆសិប្យលគ្គចិខ្ញាសិប្យាឌិ-ក្វគ្គាចខេររំ យហាសិប្យំ ល្វគ្គកសិប្យ្ពា រក្កញ្ញាតិ៎ ឃឹតឃ្យ បុខេក្លខេតាតិ ឃឹតឃ្យ បុខេរតា កខេតា៎ ខេឃា ហិ

ឃឹតការេល ឌីចិការេហត្វ ឃឹតលបខេឆរំ បក្លគ្គតិ, ខេរា ចាឡអយិកាឌីហិ ចិឃ ឃឹខេតត បរិបិតិឃយាខេតា ខេតត បុខេរតា កខេតា ចិឃ ខេហាតិ៎

ខេតតាហ “ឃឹខេតត ខាឌិឃយាខេតា”តិ៎ ង្គញ្ញាឃ្យ បុខេក្លខេតាតិ ឲគ្គាបិ ឲខេចខេតតោ៎ រទិត្វាតិ រំរប្បិត្វា៎ ឈខ្ញិឃយាខេតាតិ ហិសិឃយាខេតា

ខាឌិឃយាខេតា៎ អាខាឆតំ អាខាខេឆា, ប៊ឡអាតិ អខេត្វា៎ កាយខេហត្វត្តិ ចា កាចតបុំរកតិខេគ្គខេរា ឃឆា “ចិរយំ ចគ្គិយង្ហទិឃា បរិចគ្គត្តិ”តិ

(អ៎ តិ៎ ៣៎៧០)៎ តឆា ខេររបគ្គខេយបិ៎ ខេតខេតចាហ “កាយាតខេយច ខេហត្វ”តិ៎ កាយាតំ ខេហត្វតិ ឲត្វ បុរិយបគាចឆារលាយឃុត្តំ

តគ្គាបច្ឆយបជិខេក្លបិបត្តិខេតា, តឆា ង្គគ្គរបគាចឆារណំ កាយាតំ កគាចិ អខេហត្វកាចឃ្យបិ រយ្ហចខេតា, តរ្ហា “ង្គប្យខ្ញតិខេឃចា”តិ ក្វគ្គំ៎

ង្គហខេតាតិ ញ្ញូយិតា ង្គក្កាតចិទិឃំ ក្វគ្គត្តិ អាហ “អាឌីចរយក្កាបកចិទិខេឃតា”តិ៎ តំ ចិទិឃត្តិ អាឌីចិករយក្កាបកចិទិឃំ៎ បុខេគ្គតាបរំ

ឈខេជគ្គឃ្យាតិ អារយ្ហខេតា បក្កាឃ តិរគ្គរំ បចខេគ្គគ្គឃ្យ៎ ចិខេគ្គ ង្គប្យគ្គខាលចខេរាខេកត ខេរាចតិតិ ចិគ្គរគ្គាខេបត អខេគ្គា តិខ្ញាឃតិ៎ ការេឃ

ង្គប្យគ្គក្វខេក្លតាតិ តខេឃ្យច ខេរាកឃ្យ ចខេរត ការេឃ ង្គប្យគ្គក្វខេក្លត៎ ខេរាក្វខេគ្គខេរត តំ តំ ចិប្យលខេបខេគ្គា ចា បទិខេឆចតិ៎ ង្គរំ តាឡឲត្វាតិ

ចក្លប្យខេឆរំ បហទិត្វា៎ “ខេយាឈ”ត្តិអាឌិ បរិខេឆចតាការគឃ្យតខេច្ឆាច រខេយ្ហាហាបខ្ញតាការគឃ្យតច្ឆា៎ ខេយតិ ចត្វា បុត ខេតាតិ បុក្វចចតំ

អគ្គខេតា ង្គកឃឆាបិ ខេចាហទិតគ្គខេតា, ឡ្យាយ្វឡហចចតំ ចា ខេរាកចខេរត៎

១៩៨៎ ញ្ញូឆ កាយក្កហខេលាត ចិខេររខេតា ចត្វកាយា កហិតាតិ កាយាឌិក្កហណំ កតំ, តាតគ្គទិឃតាឃ បត កិខេលរការេយាបិ កហិខេតា ឲច៎

អសិចយ្ហត្តិ ឲត្វ ចយ្ហក្កហខេលាត ត ខេកចលំ ចយ្ហយឃ្យ, ចយ្ហបរិសិគ្គិតខេឃ្យច ចា កហណំ, អឆ ខេលា រគ្គាឃ្យបិ អាក្វឆខាឆកឃ្យ កហណត្តិ

គខេឃ្យខេគ្គា “ខេលឌកឲលកាឌីតិ”តិ អាហ៎ អាឌិ-រខេគ្គត រខេរាឌិរក្កខេហា៎ ឆត្វកលិបំ រគ្គឃិញ្ញាតិ ឆត្វខេច្ឆាច ល្វរប្យត្វលិច្ឆា រគ្គឃិញ្ញា,

ឆត្វគណ្ឌឃ្យ ឌិឃាឃ តឆាកាចករណាឌិបិ (អ៎ តិ៎ ឌី៎ ៦៎៣៎៧៩) ឆត្វខេតា រគ្គឃត្តិ៎ ខ្លិត្វ ខេរតាតំ ឡ្យហរំចិឆាខេតត ចា ង្គកខេតាឡ្យឡហំ៎

ចិខេខ្ញាតលខេគ្គង្ហតិ តិសិតបឹតឲលតាឃ ចិខេខ្ញាតតចខេរត បរិចគ្គយាខេតង្វ៎

ᨸᩥᨠᩣᩁᩈᩦᨸᩥᨲᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᨲᩣᨿ ᨸᩥᨠᩣᩁᨸᩥᨳᩣ ᩏᨸᨠᩣᩁᩥᨿᩮᩣ, ᨿᩣ “ᩏᨧ᩠ᨨᩣᨸᩥ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨲᨴᨶ᩠ᨲᨠᩣᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᩈᨲᨴᨶ᩠ᨲᨠᩮᨶ, ᨿᩔ ᨲᩥᨡᩥᨱᨴᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩋᨶᩮᨠᩈᨲᩣᨶᩥ ᨾᩪᩃᩥᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨲᩥᨽᩣᩁᨲᩣᨿ ᨴᩈᩅᩦᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᨩᨶᩣ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨶ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᨸᨶ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨯ᩠ᨰᨴᨶ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨨᨾᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨨᨯ᩠ᨰᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪑᪘᪙᪨ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᩣᩁᩥᨠᩣᨿ ᨩᩦᩅᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩣ᪨ ᨶᩥᩃ᩠ᩃᩮᩣᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᩔᩮᩈᩅᩥᩃᩮᩣᨸᩴ, ᩑᨠᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩣᨾᩴ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨸᩥ ᨣᨿ᩠ᩉᨠᩴ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᨾᩁᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨾᩉᩣᩅᩥᩃᩮᩣᨸ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᨶ᩠ᨳᨴᩪᩉᨶᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨭᩅᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣᨶᩴ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨸᨶᩴ᪨ ᨸᩉᩣᩁᩈᩣᨵᨶᨲ᩠ᨳᩴ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪒.᪒.᪑) ᨴᨱ᩠ᨯᨸ᩠ᨸᩉᩣᩁᩔ ᩈᩩᨡᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᩋᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨠᨬ᩠ᨩᩥᨲᩮᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᨬ᩠ᨩᩥᨿᩴ, ᩋᩣᩁᨶᩣᩃᩴ᪨ ᨿᩴ “ᨻᩥᩃᨦ᩠ᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩴ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩈᩥᨬ᩠ᨧᨲᩥ, ᩈᩣ ᨠᨬ᩠ᨩᩥᨿᩏᨠ᩠ᨡᩃᩥᨠᩣ᪨ ᨻᩥᩃᨦ᩠ᨣᨳᩣᩃᩥᨠᩈᨴᩥᩈᨠᩣᩁᨱᩴ ᨻᩥᩃᨦ᩠ᨣᨳᩣᩃᩥᨠᩴ᪨ ᩈᩦᩈᨠᨸᩣᩃᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨿᩮᩣᨣᩩᩊᨸᩅᩮᩈᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᨦ᩠ᨡᨾᩩᨱ᩠ᨯᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩴ ᩅᩥᨿ ᨾᩩᨱ᩠ᨯᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ᪨

ᩁᩣᩉᩩᨾᩩᨡᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩣᩉᩩᨾᩩᨡᨣᨲ-ᩈᩪᩁᩥᨿᩈᨴᩥᩈ-ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᨩᩮᩣᨲᩥᨾᩣᩃᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩮᩣᨲᩥᨾᩣᩃᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᨸᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᨸᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᨶᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᩑᩁᨠᩅᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩁᨠᩅᨲ᩠ᨲᩈᨴᩥᩈᩮ ᩈᩁᩦᩁᨲᩮᩣ ᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨭᨶᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᨧᩦᩁᨠᩅᩣᩈᩥᨠᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩁᩦᩁᨲᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨭᩥᨲᨧᨾ᩠ᨾᨧᩦᩁᨠᩣᩉᩥ ᨶᩥᩅᩣᩈᩣᨸᨶᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᨿᨳᩣ ᨣᩦᩅᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨭᩥᨿᩴ ᨮᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨣᩮᩣᨸ᩠ᨹᨠᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨭᩥᨿᩴ ᨮᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨸᨶ “ᨠᨭᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩣᨸ᩠ᨹᨠᩮᩈᩩ ᨮᨸᩮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᨱᩮᨿ᩠ᨿᨠᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨱᩥᨾᩥᨣᩈᨴᩥᩈᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᩋᨿᩅᩃᨿᩣᨶᩥ ᨴᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨿᩅᩃᨿᩣᨶᩥ ᨸᨭᩥᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᨿᩈᩪᩃᩣᨶᩥ ᨠᩮᩣᨭᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᩁᨩᨱ᩠ᨱᩩᨠᨠᩮᩣᨭᩦᩈᩩ ᩋᨿᩈᩪᩃᩣᨶᩥ ᨸᩅᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨲᨳᩣᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨻᩊᩥᩈᨾᩴᩈᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩊᩥᩈᩮᩉᩥ ᨾᩴᩈᩩᨸ᩠ᨸᩣᨭᨶᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᨠᩉᩣᨸᨱᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩉᩣᨸᨱᨾᨲ᩠ᨲᩈᩮᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨶᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᨠᩮᩣᨭᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨡᩣᩁᩣᨸᨲᨧ᩠ᨨᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨧ᩠ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᩁᩣᩅᩈᩥᨬ᩠ᨧᨶᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᨸᩃᩥᨥᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩃᩥᨥᩔ ᩅᩥᨿ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᩑᨠᩣᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᩈᩪᩃᩔ ᨠᩮᩣᨭᨶᩣ᪨ ᨸᩃᩣᩃᨸᩦᨮᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩃᩣᩃᨸᩦᨮᩔ ᩅᩥᨿ ᩈᩁᩦᩁᩔ ᩈᩴᩅᩮᩃ᩠ᩃᨶᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᨠᩣᩁᨱᩥᨠᩣᨲᩥ ᨥᩣᨲᨶᨠᩣᩁᨠᩣ᪨ ᨸᩃᩣᩃᩅᨭ᩠ᨭᩥᩴ ᩅᩥᨿ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨸᩃᩣᩃᨸᩦᨮᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᩃᩣᩃᩅᨭ᩠ᨭᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩴᩅᩮᩃ᩠ᩃᨶᩅᩈᩮᨶ ᨲᩴ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪒.᪒.᪑) ᩅᩮᨮᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨡᩣᨴᨠᩮᩉᩦᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩉᩥ ᨠᩮᩣᩃᩮᨿ᩠ᨿᨠᩈᩩᨶᨡᩮᩉᩥ᪨ ᨻᩃᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨲᩮ ᨩᩅᨿᩮᩣᨣ᩠ᨣᩣ ᩈᩪᩁᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩈᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᩁᩮᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩮᩣ, ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩅᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩥᨠᩣ᪨

᪑᪙᪐᪨ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᩮᩣ ᩅᩥᨶᩦᨿᨲᩥ ᨧᩮᩅ ᨸᩉᩦᨿᨲᩥ ᨧ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨬ᩠ᨧᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᩣ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ ᨸᨩᩉᨲᩥ, ᨲᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩦᩉᩥ ᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᩉᩦᨲᩥ ᨮᨸᩥᨲᩣ ᨬᩣᨲᨲᩦᩁᨱᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥ ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮ ᨲᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩣ ᨸᨶ ᩅᩣᨴᩮᩣ ᨸᩉᩣᨶᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣᨲᩥ ᨴᩮᩔᨲᩥ? ᨲᨳᩣᨽᩣᩅᩣᨿᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶᨠᨽᩣᩅᩣᨿ᪨

᪁᪅᪂᪨ ᩋᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᩉᩦᨶᩮᨶ᪨ ᩅᩥᨸᩩᩃᩮᨶᩣᨲᩥ ᨾᩉᨲᩣ᪨ ᨿᨴᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ, ᩅᨱ᩠ᨱᨴᩈᨠᩴ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨠᨳᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩔ ᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨽᩮᩣᨩᨶᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᩃᩮᨽᨸᩦᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩔᨸᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᨿᨲᨶᩴ ᨸᩦᨱᩮᨲᩥ ᨾᩴᩈᩔ ᨸᩁᩥᨻᩕᩪᩉᨶᨲᩮᩣ ᨳᨶᨾᩴᩈᩣᨶᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩮᨱᩦᨲᩥ ᩉᨴᨿᨦ᩠ᨣᨲᨠᩮᩈᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨱᩦ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᨶᩥᨽᩣᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨽᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩥᨽᩣᨲᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩥ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩣᨿ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩥ᪨ ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨸᨶ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨠᨭ᩠ᨭᩴ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨠᨭ᩠ᨭ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᩪᩃᩥᨶᩣᨸᩥᩔ ᩅᨭ᩠ᨭᨠᩣᩅᩮᨾᩮᩅ ᨴᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨴᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨡᨱ᩠ᨯᩥᨲᨽᩣᩅᩮᨶ ᨡᨱ᩠ᨯᩣᨶᩥ ᨸᨲᩮᨶᩮᩅ ᨡᨱ᩠ᨯᩥᨲᨴᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᨣᩮᩣᩈᩣᨶᩥ ᩈᩮᨲᩅᨱ᩠ᨱᨲᩣᨿ ᨸᩃᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨸᨱ᩠ᨯᩁᨠᩮᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨣᩮᩣᩈᩣᨶᩥ ᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣᨶᩮ ᨡᩃᩥᨲᩮᩣ ᩅᩮᩉᩣᩈᩮᩣᨲᩥ ᨻᩉᩩᩈᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣᨶᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ “ᨾᩉᩣᨡᩃᩥᨲᩈᩦᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩔᩈᨲᩥᨠᩣᩃᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᩴᩈᩩᨲᩥᩃᨠᩣᨶᩥ ᩈᨬ᩠ᨨᩣᨿᩣᩉ “ᨲᩥᩃᨠᩣᩉᨲᨣᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩣᨶᩥ ᨸᨶ ᨠᩣᨶᩥᨧᩥ ᩈᩮᨲᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨶᩥᨧᩥ ᨠᩣᩊᨠᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᩮᨲᨠᩣᩊᨠᩋᨲᩥᩃᨠᩮᩉᩥ”ᨲᩥ᪨ ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᩴ᪨ ᨴᩥᨥᩁᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨾᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᩥᩃᩣᨶᩴ ᩁᩮᩣᨣᩮᨶ ᨸᩦᩊᩥᨲᩴ᪨

᪁᪅᪃᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩁᨱᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾᨿᩮ᪨ ᨶ ᨴᩮᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᩋᨽᩥᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥ᪨ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᩅᩈᩮᨶ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᩮᩣ, ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᩮᩣᩅ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᨩ᩠ᨩᩮᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨲ᩠ᨲ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨸᨩ᩠ᨩᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᩉᩥᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᩥᨴᩩᨠ᩠ᨡᩅᩮᨴᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪁᪅᪄᪨ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨴᩥᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩅᩥᨸᩁᩥᨱᩣᨾᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩅᨿᩣᨴᩥᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᨧ᪨

ᨾᩉᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪃᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩋᨴᩩᨠ᩠ᨡᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪁᪅᪅᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩈᩩᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩑᨠᨴᩮᩈᨾᩮᩅ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᩮᩣ ᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩮᨶ ᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩣ ᩈᨠ᩠ᨿᩣ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩣ, ᨾᩮᨲᩮ ᨲᩮᩈᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩣᨿ ᨩᨶᨸᨴᩮᩣ ᨲᨳᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨠ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᨶᩥᩅᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨾ᩠ᨻᨭ᩠ᨮᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨣᨲᩣᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨠᨸᩥᩃᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ᪨

ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨠᨶ᩠ᨲᩥ “ᩃᩮᩣᨽᩮᩣ ᨧᩮᩣ”ᨲᩥ ᨻᩉᩩᩅᨧᨶᩔ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩃᩮᩣᨽᩮᩣ ᩉᩥ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᩋᩅᨲ᩠ᨳᩣᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨠᩣᩁᨽᩮᨴᩮᨶ “ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩁᩣᨣᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᩋᩣᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨶᩮᨠᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩮᩣ, ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥᩃᩮᩣᨸᩮᨶ ᨸᨶ “ᩃᩮᩣᨽᩮᩣ”ᨲᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨠᩴ ᩃᩮᩣᨽᩴ ᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ “ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨸᨭᩥᨥᩮᩣ ᨠᩮᩣᨵᩮᩣ ᩏᨸᨶᩣᩉᩮᩣ ᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ, “ᨾᩮᩣᩉᩮᩣ ᩋᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨷᩮᩣᨵᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮᩣ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᩮᨵᩣ ᨻᩣᩃ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪃᪙᪐) ᨧ ᨴᩮᩣᩈᨾᩮᩣᩉᩣᨶᩴ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨲᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ “ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨸᩥ ᨾᩮᩣᩉᩮᩣ ᨸᩥ ᨶᩮᩈᩮᩣ ᨶᨿᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨿᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨲᩮᩣ ᩋᩣᨴᩣᨿ᪨ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨴᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨿᨲᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᨳᩮ

ឯកទាតិ អាមេឌិតលោបេន និទ្ទេសោតិ អាហ "ឯកេកស្មិំ កាលេ"តិ។ លោភទោសមោហាតិ បឋមមគ្គេន បហីនាវសេសា លោភទោសមោហា។ និរវសេសា បហីយន្តិ, អញ្ញថា ទុតិយមគ្គេន កិំ កតំ សិយាតិ អធិប្បាយោ។ សមុទាចារប្បត្តំ បន ទិស្វា "អប្បហីនំ មេ អត្ថី"តិបិ ជានាតិ។ ឯវំ កថំ និរវសេសប្បហានសញ្ញាតិ អាហ "អប្បហីនកំ...បេ... សញ្ញី ហោតី"តិ។ ឯវំ បឋមមគ្គេនេវ សមុច្ឆិន្នសំសយស្ស "កោ សុ នាម មេ ធម្មោ អជ្ឈត្តំ អប្បហីនោ"តិ ឯវំ សន្ទេហោ កថំ ឧប្បជ្ជតី"តិ វត្វា "បណ្ណត្តិយា អកោវិទត្តា"តិ ការណមាហ។ វិនយកុក្កុច្ចំ វិយ ហិ បណ្ណត្តិយំ អកុសលតាយ អរិយានម្បិ កត្ថចិ វិមតិមត្តំ ឧប្បជ្ជតិ យថា តំ សម្មោហោ អប្បហីនសម្មោហតត្តំ។ អត្តនោ អវិសយេ អនភិជានតំ បណ្ណត្តិកោសល្លេន កិមេត្ថ បយោជនំ, បច្ចវេក្ខណាយ នេន អយមេត្វា វិញ្ញាតីតិ ទស្សេន្តោ "កិំ តស្ស បច្ចវេក្ខណា នត្ថី"តិ អាហ។ ពុទ្ធតេរា "នត្ថី"តិ ន សក្កា វត្តុំ កត្វា "អត្ថី"តិ វត្វា តត្ថ លព្ភមានវិសយំ ទស្សេន្តោ "សា បន"តិអាទិមាហ។ តត្ថ សាតិ បច្ចវេក្ខណា។ សព្ពេសន្តិ សព្ពេសំ អរិយានំ។ យថា បរិបុណ្ណា ន ហោតិ, ន ឯវំ សព្ពេសា ន ហោតីតិ អាហ "ឯកច្ចស្ស បនា"តិអាទិ។

១៧៦។ អជ្ឈត្តន្តិ និយកជ្ឈត្តំ អធិប្បេតន្តិ អាហ "តវ សន្តានេ"តិ។ អប្បហីនោតិ អនវសេសតោ អប្បហីនោ។ ទុវិធេតិ វត្ថុកាមកិលេសកាមេ។ កិលេសកាមេបិ ហិ យេនកេន អស្សាទីយតិ, វេនកេន បរិភុញ្ជីយតិ។

១៧៧។ អស្សាទីយតីតិ អស្សាទោ, សុខំ។ អប្បោ អប្បមត្តកោ អស្សាទោ ឯតេសូតិ អប្បស្សាទា។ តេនាហ "បរិត្តសុខា"តិ។ បរិយេសនទុក្ខាទិហេតុកំ ទិដ្ឋធម្មិកំ តត្ថ ទុក្ខទិតចទេលាន សម្បរាយិកញ្ច ទុក្ខមេត្ថ កាមេសុ ពហុកន្តិ ពហុទុក្ខា។ ពហុបាយាសាតិ ពហុបរិក្កិលេសា។ តេ បន បរិក្កិលេសា ចក្ខុយាតនមេន ពហូមេវេត្ថ ទិដ្ឋធម្មិកាបីតិ អាហ "ទិដ្ឋធម្មិក...បេ... ពហូ"តិ។ តេ ច បរិក្កិលេសា យស្មា តំសមង្គិនោ ហិតបដិបត្តិយា អន្តរាយករា ពហូ ចេវ បវេលីកា ច អាទីនវការណា បវត្តន្តិ, តស្មា វុត្តំ "ទិដ្ឋធម្មិក...បេ... ពហូ"តិ។ ឯវំ សេបីតិ ឯវំ "អប្បស្សាទា កាមា"តិអាទិនា អាការេន។ នយេនាតិ ធម្មេន។ ការណេនាតិ យុត្តិយា។ សុដ្ឋុ ទិដ្ឋំ ហោតីតិ សម្មទេវ ទិដ្ឋំ។ វិបស្សនាបញ្ញាយាតិ អរិយមគ្គបញ្ញាយ។ សា ចត្តារិបិ សច្ចានិ វិសេសតោ បស្សតីតិ វិបស្សនាតិ អធិប្បេតា។ តេនាហ "ហេដ្ឋាមគ្គទ្វយញាណេនាតិ អត្ថោ"តិ។ បីតិសុខន្តិ បីតិសុខវន្តំ ឈានទ្វយំ។ ទ្វេ មគ្គេតិ ហេដ្ឋាមគ្គេ។ អាវដ្ដនសីលោ អាវុដ្ឋនសីលោ ន ហោតីតិ អនាវដ្ដី នេវ ហោតិ សព្ពសោ អប្បហីនកាមរាគត្តា។ តេនាហ "កស្មា"តិអាទិ។ ឈានានាគកា បដិហតបញ្ញាតិ អាទីនវានុបស្សនាញាណមាហ។

១៧៨។ អស្សាទោបិ កថិតោ, "អប្បស្សាទា"តិ ហិ វុត្តំ យាវតកោ ការណេសុ អស្សាទោ, តំ សព្ពំ អនវសេសតោ បរិក្ខិត្វា ទស្សិតោ ទស្សិតាតិ អាទីនវោបិ កថិតោ សព្ពេហិ បទេហិ សេសអាទីនវស្ស ទស្សិតត្តា។ តំ ការណន្តិ តំ និស្សរណំ "ឯកត្តុលបដិបទេ"តិ វុត្តំ ការណំ។ វុត្តំ ហិ អត្ថេហីតិ "បព្ពាជេ, បហានាយ, កាមរាគា"តិអាទិនា កាមរាគាការស្សតមបុព្វេន កាមសុខល្លិកានុយោគំ "ព្រហ្មចរិយា ហោន្តិ អាសនបដិក្ខិត្តា"តិអាទិនា អត្តកិលមថានុយោគញ្ច ទស្សេត្វា វុត្តំ ហិ ត្វំហិ អត្ថេហិ មុត្តំ មម

ᩈᩣᩈᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨹᩃᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᩈᨶᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ “ᩏᨷᩁᩥᨹᩃᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᩦᩈᩮᨶ ᩈᨠᩃᩈᩣᩈᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩺ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩈᩮᩣ ᨠ᩠ᩅᨧᩥ ᨿᨴᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥᩈᩣ ᨿᨳᩣ “ᩈᩣᨠᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣᨴᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩥᩃᩥᨶᩥ᩺ ᪑᩺᪑᩺᪙᪐)᩺ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠ᩠ᩅᨧᩥ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨠ᩠ᩅᨧᩥ᩺ ᩁᩪᨷᨸᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶᨠᩣ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩑᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶᩮᨶᩮᩅ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶᨠᩣ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ᩺ ᨶᩥᨠᩩᨭ᩠ᨮᩔᩣᨲᩥ ᨶᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ᩺ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩑᨲᩔ ᨷᩁᩥᩈᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨷᩁᩥᩈᩈᩴ᩺ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᨶᨶᩮᨶᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩔᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨷᩁᩥᩈᩈᩈᨶ᩠ᨲᩣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨭ᩠ᨮᨶ ᩈᨲᨲ-ᩈᨾᩮ᩠ᨲᨶ ᩋᨽᩥᨱ᩠ᩉᩔᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨲᩣ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ “ᩈᨾᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨲᩮᨶ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᩺

᪑᪕᪐᩺ ᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨴᩮᩈᨶᩴ ᨶᩣᨿ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ, ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᨶ ᨠᨲᩣᨠᨲᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩩᩅᩮᩉᩥ ᨷᩩᩁᩣᨱᩣᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨷᨧ᩠ᨨᩥ ᨲᩣᨶ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ ᨷᩩᩁᩣᨱᩣᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩦᨲᩥ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᨲᨳᩣ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᩁᩮᨲᨶ ᨲᨷᩈᩣ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ ᨲᩣᨶᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᨲᩣᨶᩥ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦ”ᨲᩥᩌᨴᩥᨶᩣ ᩋᨿᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᨶ ᨧᩥᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨴᩩᩅᩮᩉᩥᨷᩥ ᨲᨳᩣ ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᩺ ᩈᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨡᩮᩣᨷᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩋᨶᨧ᩠ᨨᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨾᩪᩃᩴ, ᨲᨳᩣ ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨠ᩠ᨡᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺ ᩈᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩦᨲᩥ ᨮᨷᩥᨲᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨷᩉᩣᨶᩴ, ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨽᩣᩅᨶᩣ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨠᩩᨭ᩠ᨮᩈᨾᨿᩮ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩥᩁᨭ᩠ᨮᩥᨽᩣᩅᨲᩣᨿ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨠ᩠ᨡᨿᩔ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᩺

ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩣᨣᨲᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨲᩦᨲᩥ “ᩋᩉᩩᩅᩮᨿ᩠ᨿ ᨽᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥᩌᨴᩥᨶᩣ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩔ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᩈᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩩᩅᩮᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨾᩣᨶᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩣᨲᩥ ᨥᩮᩣᩁᩣ᩺ ᨲᩮ ᨷᨶ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᩣᩉᩥ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩩᩁᨾᩮᩅ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩣᩅᩣᩁᩣ”ᨲᩥ᩺ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨷᩣᨱᩥᨲᩮᩣᩅ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩥ ᨲᨩ᩠ᨩᩣᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩅᩁᨱᨲᩮᩣ᩺ ᨾᩣᨠᨧᩥᨠᩮᨠᩮᩅᨭ᩠ᨭᩮᩅᩣᩁᨥᩣᨲᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᨾᩣᨠᨧᩥᨠᩣᨴᨿᩮᩣ᩺ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩋᨠᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨹᩁᩩᩈᨠᨾ᩠ᨾᩣ᩺ ᨲᩮ ᨶᩥᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩩ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨩᩣᨲᩣᨲᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨾᩉᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩥ ᨴᩩᩅᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᨲᩮᩉᩥ ᨷ᩠ᨿᩣᨴᩥᩈᩴ ᨾᩉᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨶᩩᨽᩅᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᩺

ᩅᩣᨴᩣᨶᩩᩅᩣᨴᩣᨲᩥ ᩅᩣᨴᩴ, ᩈᨾᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᩈᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨡᩮᨶᩣᨲᩥ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᩩᨡᩮᨶ, ᩈᩩᨡᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺ ᩈᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᩩᨡᩴ, ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᩋᨵᩥᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨠᩣᨾᩈᩩᨡᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᩅ ᩋᨵᩥᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᩈᩩᨡᨾᨵᩥᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᩺ ᩈᩁᩦᩁᩣᩅᨿᩅᩅᩮᩅᨾᩮᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨷᩥ ᨻᩥᨾ᩠ᨻᩥᩈᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨻᩥᨾ᩠ᨻᩥᩈᩣᩁᩮᩣ᩺ ᨲᩮ ᨶᩥᨠᨱ᩠ᨮᩣ...ᨷᩮ... ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨿ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨷᨶ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨶ᩠ᨶᨲᨽᩣᩅᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᩩᨡᨷᨭᩥᩅᩮᨵᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ᩺ ᩈᩉᩈᩣᨲᩥ ᩁᨽᩈᩣ᩺ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᨶ ᨷᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿ ᩋᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᩣᩉᩈᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥᩌᨴᩥ᩺

ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥ ᩅᩮᨴᨶᩣᩉᩥ ᩋᩅᩮᩣᨾᩥᩔᩴ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩈᩩᨡᩴ, ᨲᩔ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩦ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩈᩩᨡᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩦ”ᨲᩥ᩺ ᨠᩣᨿᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩈᩩᨡᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᨠᨳᩣᨿ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᨶᨲ᩠ᨳᩴ᩺ ᩁᩣᨩᩅᩣᩁᩮᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩅᩥᩈᨿᩴ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩅᩥᩈᩣᩅᩣᩁᩮ᩺ ᩈᩩᨡᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩩᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ “ᨾᩉᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩥᩅᩣᨶᩥ ᨲᨷ᩠ᨷᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨧ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩥᩅᩣᨶᩥ ᨷᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩌᨴᩥᨶᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩈᩩᨡᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺ “ᩋᩉᩴ ᨡᩮᩣ”ᨲᩥᩌᨴᩥᨶᩣ ᨷᩩᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨡᩅᩣᩁᩮᩣ ᩈᩩᨡᨶᩥᩔᩁᨱᩔ ᨹᩃᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᩩᨡᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᨠᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ᩺ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩥᩅᩣᨶᩥ ᨷᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᩑᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩥᩅᩴ ᨠᩥᩴ ᨶ ᨷᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᩺ ᩁᩪᨷᩣᨶᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨴᩦᨥᩣᨿᩩᩈᨧ᩠ᨧᩣ᩺

ឆ្ញអក្ខក្ខស្ទុត្តចណ្ណគាឃ លិគត្ថប្យកាឃគា ឃយត្តា៍

ទ៍ អត្យាគស្ទុត្តចណ្ណគា

១បំ៧៍ចុត្តាតុឃារេគាតិ “ក្សុស្ទុ, ឃក្កេស្ទុ”តិ ឆ ៩ត្តួ ចុត្តគឃាតុឃារេគ, “គក្កា គាឃ ឌាគបឌិគោ រាឌក្យារា”តិអាឌិគា គឃេគ ចចគត្វោ េចឌិតេត្ថាតិ អត្វោ៍ ចត្វុបរិក្កហឌិចេឃតិ គការយាបគត្វំ ចត្វុចិឌ្ឋាចរិឃេគ គការដ្ឋាគស្ស បរិក្កហគឌិចេឃ៍ អឆាតិ បន្ធា៍ គកេរ គិម្ពិតេតិ តត្ថ អគគ្គរាឃេគ គកេរ យាបិតោ៍ តឃេច ឃុឃុយារកិរណំ ឃុគតិយិត្តំ ពត្វា “ឃុឃុយារកិរិ”ត្វេចស្ស គាមំ អកំឃុ៍ ឃុឃុយារឃណ្ឌាគត្វា ឃុឃុយារោ គាឃ ៩េកា កិរិ, េឃា តស្ស គការស្ស ឃយឹេប, តឃ្វា តំ ឃុឃុយារកិរិ ៩តស្ស អត្ថីតិ “ឃុឃុយារកិរី”តិ ចុច្ចតីតិ េពឌិ៍ េគឃពញអាតិ ចុច្ចតិ ឈយូណ្ឌាកន្ធំ, េពឌិ “េឃតទុក្ខ”ត្តិ ចឆត្តិ, េតឃំ ឌាហុលតាឃ បគ តំ ចគំ េគឃពញអាចគេត្តច បញ្ញាឃិត្វ៍ េគេឃា គាឃ ៩េកា ឃេក្លា អឃុត្តកាឌឹ, តស្ស តេតា កញព្ទតដ្ឋាគតាឃ តំ ចគំ េគឃពញអាចគំ គាឃ ឌាតត្តិ េពឌិ៍ អគឃឌិគ្គដ្ឋាេគ ឌាតំ ចិន្ទញហំ, ឃំចឆគ្គិ អត្វោ៍

ព្ទន្ធារេបតីតិ ឃំ កិច្ចិ អត្ថតិ ករហិតត្ថំ ចត្ថំ ឃព្រាហូចាឌិគំ ព្ទន្ធំ ដ្ឋប្យារេឆតិ, តឆត្វាឃ េតឃំ អត្ថាគំ ចិឃ្សេដ្ឋតីតិ អត្វោ៍ បឆយំ ឌិេគ្គា ហិត្វុបេឆេឃា ខ្ចចារេឆា, អបរាបរំ ឌិេគ្គា អត្យាឃឃតី៍ បច្ចុប្បគ្គាតីតចិឃេឃា ចា ខ្ចចារេឆា, អតាកតចិឃេឃា អត្យាឃឃតី៍ ខ្ចតិណ្ណចត្វុេកា ខ្ចចារេឆា, ព្ទតេរា អត្យាឃឃតី៍ េឃា ចាតិ ៩ចំ បចារេតា េឃា កិត្ល៍ ទុក្លូ ចេចា ៩តម្ពិ ចិប្យឌិក្ខលក្កាេហ ចិបច្ចតីកឃារេត អគាឆេរ ឃុក្កេលតិ ទុត្ថេចា៍ េតគាហ “ទុេក្ខគ ចត្តេត្ថា”តិ៍ ដ្ឋបរិ អាកេតហីតិ “ឃិឃិេន្ធា េហាតី”តិអាឌិគា (ឃ៍ គិ៍ ១៍១បំ១) អាកេតហិ េឃាញអឃហិ ឃិឃឆេយូហិ៍ បការេហិ អាចហំ បឆក្ខលំ, តេតា បឆក្ខលេតា កហណឃឹេលិ បឆក្ខលក្កាហី, គ បឆក្ខលក្កាហី អប្យឆក្ខលក្កាហី៍ ចាឃេតាតិ អបឃញេតា, ចុត្តចិបរិឃាឃេតាតិ អឌិប្យាេឃា៍

អឃត្តឃក្ខាចគបត្វគាគត្តិ អឃេត្តហិ អចិឌ្ឋយាគេហិ ក្យេណហិ ឃក្ខាចគស្ស បត្វគាក្វតាគំ៍ បឌិ-ឃេឆ្កា បច្ចត្តិកបរិឃាេឃា, ឋេរណំ ចាឃយគំ ព្ទឆ តឆាចដ្ឋាគត្តិ អាហ “បឌិប្យេតីតិ បឌិចិទុេឆ្ក បច្ចតីេកា ហុត្វា តិដ្ឋតី”តិ៍ អបឃារេឆតីតិ លិេបតិ តេឌ្ឋតិ៍ តឆាក្វេតា ឆ បរំ ឈេដ្ឋេត្តា គាឃ េហាតីតិ អាហ “ឈេដ្ឋតី”តិ៍ បឌិអារេរាេបតីតិ ឃាឌិេឃគ ចុេត្តា, តស្ស បឌិកាកក្វតំ េឆាឃំ េចាឆកស្ស ដ្ឋបរិ អារេរាេបតិ៍

បឌិចេរតីតិ (អ៍ គិ៍ ឌី៍ ៦៍៦៍៩បំ) បឌិន្ធាឆគចេឃគ ចេរតិ បចត្តតិ, បឌិន្ធាឆគេត្វា ៩ច ចា ចេរតិ-ឃេឆ្កា អេគកត្វត្តា ឆាត្វគត្តិ អាហ “បឌិន្ធារេឆតី”តិ៍ អេញ្ញាគញ្ញាគ្គិ បឌិន្ធាឆគាការេឆស្សគត្តិ អាហ “អេញ្ញាគ ការេណាគា”តិអាឌិ៍ តត្វ អញ្ញំ ការណំ ចចគំ ចាតិ ឃំ េចាឆេពគ ទុឌិតកស្ស េឆាឃចិកាចគំ ការណំ, ចចគំ ចា ចុត្តំ, តេតា អេញ្ញេគច ការេណគ, ចចេគគ ចា បឌិន្ធារេឆតិ៍ ការេណគាតិ េចាឆគាឃ អម្ពុលិកកាចឌីបតិឃា ឃុត្តិឃា៍ ចចេគគាតិ តឆត្វេឆាឆេគគ៍ េកា អាបេគ្គាតិអាឌិគា េចាឆគំ អចិឃ្សេដ្ឋត្វា ចិេក្ខបិបេឌ្ឋគំ អេញ្ញាគញ្ញា បឌិចេរណត្តិ ឆេឃ្សតិ, ឌាហិេឆ្ក កឆាអបគាឃគំ ចិឃ្សេដ្ឋត្វាតិ អឃេយច េតឃំ ចិេឃេឃា៍ េតគាហ

“ឥច្ឆាយ”ត្តិអាទិ។

អបចីយន្តិ ទោសា ឯតេន ខីយន្តិ, លូយន្តិ, ឆិជ្ជន្តីតិ វា អបចាយំ, (អ. និ. ២.៣.២) សត្តានំ សមុហា, មិច្ឆា វា បច្ចត្តបយោគោ។ តេនាហ “អត្តនោ ចរិយាយា”តិ។

១៨២។ អនុមិនិតព្ពន្តិ អនុ អនុ មិនិតព្ពោ ញាតិតព្ពោ។ អត្តានំ អនុមិនិតព្ពន្តិ ច ឥទំ បច្ចត្តេ ឧបយោគវចនំ។ តេនាហ “អនុមិនិតព្ពោ តុលេតព្ពោ តីរេតព្ពោ”តិ។ អត្តានំ អនុមិនិតព្ពន្តិ វា អត្តនិ អនុមានញាណំ បវត្តេតព្ពំ។ តត្រាយំ នយោ – អប្បិយភាវាវហា បាបិច្ឆតា បាបិច្ឆតា បាបិច្ឆាភាវតោ បរស្មិំ បវត្តបាបិច្ឆតា វិយ។ ឯស នយោ សេសេសុបិ។ អបរោ នយោ – សព្រហ្មចារីនំ បិយភាវំ ឥច្ឆេត្តន បាបិច្ឆតា បហាតព្ពា សីលវិសុទ្ធិហេតុភាវតោ អត្តុក្កំសនាទិប្បហានំ វិយ។ ឯស នយោ សេសេសុបិ យុត្តោ នយោ។

១៨៣។ បច្ចវេក្ខិតព្ពន្តិ “ន បាបិច្ឆោ ភវិស្សាមិ, ន បាបិកានំ ឥច្ឆានំ វសំ គតោ”តិអាទិនា បតិ បតិ ទិវសស្ស តិក្ខត្តុំ វា ញាណចក្ខុនា អបេក្ខិតព្ពំ, ញាណេន បច្ចវេក្ខិតព្ពន្តិ អត្ថោ។ បាបិច្ឆតាទីនំ បហានំ បតិ អបេក្ខិតព្ពំ, អយញ្ហិ អត្ថោ តត្ថ-សទ្ទស្ស ភាវត្ថតាវសេន វេទិតព្ពោ, ភុម្មត្ថតាវសេន បន អជ្ឈត្តាយំ “អត្តាន”ន្តិ បច្ចត្តេ ឧបយោគវចនំ កត្វា វុត្តំ។ និប្បទេសតោតិ តិស្សោបិ សិក្ខា និប្បទេសតោ។ តេនាហ “កុសលេសុ ធម្មេសូ”តិ។

តិលកន្តិ កាឡកតិលសេតតិលាទិតិលកំ។ សព្ពបហានន្តិ សព្ពប្បការបហានំ។ ផលេ អាគតេតិ ផលេ ឧប្បន្នេ។ និព្ពានេ អាគតេតិ និព្ពានស្ស អធិគតត្តា។ កិល្បបរិយោក្តិ “សោ សមយោ, ស កិច្ច”តិ ឯវំ វុត្តកិច្ចំ បរិយោសានំ, ន ឧបសម្បន្នំ ឯវ ន បព្ពជិតានំ ឯវាតិ ឧបន្នំ។ យស្មា ឥទំ កិច្ចបរិយោសានំ, តស្មា វុត្តំ “ឥទំ ចិត្តស្ស វិក្ខេប”ត្តិអាទិ។ អបច្ចវេក្ខិត្វា ន ចរតិ អត្តចិត្តវិសុទ្ធិយា ឧភតោហេតុភាវតោ។

អនុមានសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សមត្តា។

៩។ ចេតោខិលសុត្តវណ្ណនា

១៨៥។ ចេតោ តេហិ ខិលយតិ ថទ្ធភាវំ អាបជ្ជតីតិ ចេតោខិលា។ តេនាហ “ចិត្តស្ស ថទ្ធភាវា”តិ។ យស្មា តេហិ ឧប្បន្នេហិ ចិត្តំ ឧក្លាបីភូតំ ឋានំ វិយ អមនុញ្ញំ ហោតិ វិយ ច សាលុកភិដិតំ អមហប្បំ ហោតិ។ តេន វុត្តំ “កចវរភាវា សាលុកភាវា”តិ។ “ចិត្តស្សា”តិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្ពំ។ ចិត្តំ ពន្ធិត្វាតិ ឧក្លាបចិត្តភាវតោ កុសលធារស្ស អចរណភាវេន ចិត្តំ ពន្ធំ វិយ សមោធានេត្វា។ តេនាហ “មុដ្ឋិយំ កត្វា វិយ គណ្ហន្តី”តិ។ សទ្ធានោ បន ចេតោ ចិត្តំ វិនិពន្ធិយតិ សំយមីយតិ ឯតេហីតិ ចេតសោ វិនិពន្ធា យស្ស ធម្មត្តិធំ វីលំ អណណ្ឌាទិការប្បត្តិយា សុបរិសុទ្ធំ វិសេសភាវិយត្តា អប្បការិរេសត ពក្កុផលិចាំ ពហាវន្ឈានិក្ខមនេទ្ធរស្ស វិយ, សោ តាទិសេន វីរេន ពលវតិ ទុព្ពិនយេ ធុទ្ធិ អាបជ្ជិស្សតីតិ អាហ “វីរេន ធុទ្ធី”ត្តិ។ យស្ស បន អរិយវេក្កា ឧប្បជ្ជន្តោ

ចិន្ទ្រញហឫទលៃ ចិយ បិគេបិ ឬប្បតិដ្ឋិតោ, សោ សាសនេ ចិន្ទ្រញហិ អាបន្នោតិ អាហ “យក្កេត ចិន្ទ្រញហិ”ន្តិ៍ សោ សព្ពសោ កិលេសតិព្ពានប្បត្តោ, សោ អរហា សីលាទិឆព្ពក្ខគ្គបរិបូរិយា សតិវេបុល្លប្បត្តោ ហោតីតិ អាហ “តិព្ពានេតត វេបុល្ល”ន្តិ៍ ទុតិយចិកប្បេ អត្ថោ ទុត្តនយានុសារេន វេទិតព្ពោ៍

ញុទ្ធាតិ ឆព្ពការយោ ចិយ រូបការយោបិ អតញ្ញាសាឆារណតាយ អតុត្តរក្រុណាធិដ្ឋានតាយ ច អបច្ចក្ខការីតិ សំសយចត្ថុ ហោតិយេចាតិ “សរីរេ ចា ក្រុណេ ចា កង្ខតី”តិ ទុត្តំ៍ តត្ថ យថា យហាបុរិសលក្ខណេហិ អត្យញ្ជនាគយោ រូបកាយក្រុណា គហិតា ឯច ហោន្តិ អចិតាកាចតោតិ “ទ្វត្តិំសចរលក្ខណប្បដិមណ្ឌិត”មិច្ចេច ទុត្តំ, ឯចំ អតាចរណញាណេហិ សព្ពោបិ អតគ្គាបរិយេឃ្យគេជា ឆព្ពកាយក្រុណា គហិតា ឯច ហោន្តីតិ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណក្កហណេនេច តំ តាតត្តរិយកាចតោតិ ជដ្ឋព្ពំ៍ កង្ខតីតិ “អហោ ចត ចេ ក្រុណា ន ករេចឃ្យុំ, ករេចឃ្យុំ ចា”តិ បត្ថតុប្បាទតចសេន កង្ខតិ៍ បុរិមេយា ហិ ចិបរីតញ្ញាសយោ, ឆ្ពតទោ យថាភូតញាណញ្ញាសយោ៍ ចិចិតន្តោតិ ចិចយក្ខតាយ បញ្ញាយ តេ ចិចេចេត្យការយោ តទាកាចតោ កិច្ឆំ ទុក្ខំ អាបជ្ជតិ, កិច្ឆប្បត្តិ ច តត្ថ តិច្ឆេតុំ អសយត្ថតាយេចាតិ អាហ “ចិតិច្ឆេតុំ ត សក្កោតី”តិ៍ ចិគតា ចិកិច្ឆាតិ ចិចិកិច្ឆា៍ អធិយោក្ខំ ត បដិលភតីតិ “ឯចមេត”ន្តិ ឆ្លកប្បតចសេន ក្រុណេសុ ចិតិច្ឆយំ តាធិគច្ឆតិ៍ ឆ្លតរិត្វាតិ ញាណេន អតុបចិសិត្វា៍ បសីទិតុន្តិ “បសត្ថរូបឆព្ពកាយក្រុណេហិ ករចា”តិ បសីទិតុំ៍ អតាចិលេ អកាលុស្សោ ហោតុំ ត សក្កោតិ៍ “កង្ខតី”តិ ឆ្ពយិតា ទុក្ខាលេ ចិយតិ ទុត្តា, “ចិចិកិច្ឆតី”តិ ឆ្ពយិតា យជ្ឈិយា, “តាធិមុច្ចតី”តិ ឆ្ពយិតា ញលចតី, “ត សប្បសីទតី”តិ ឆ្ពយិតា តិចិធាយបិ ចិយតិយា ចសេន ទ្វប្បត្តិចិត្តកាលុស្សិយំ ទុត្តន្តិ ជដ្ឋព្ពំ៍

អាតប្បាយាតិអាទីសុ តបតិ សន្តបតិ កិលេសេតិ អាតប្បំ, អារម្ភធាតុ, តទត្ថាយ៍ អតុយោកាយាតិ យថា សំកិលេសធម្មាតំ អចសេរា ត ហោតិ, ឯចំ អតុ អតុ យុញ្ជនំ អតុយោគោ, តិក្កមធាតុ, តទត្ថាយ៍ តេតាហ “បុតប្បុតំ យោកាយា”តិ៍ សាតច្ចាយាតិ យថា ទ្វបទ្វបរិចិសេសាធិគោយោ ហោតិ, តថា សតតស្ស តិរន្តរបចត្តស្ស អតុយោគស្ស ភាវោ សាតច្ចំ, បរក្កមធាតុ, តទត្ថាយ៍ បធាតាយាតិ សត្តមេចំ តិចិធធាតុសំចន្ធិតាតុភាចំ សព្ពកិលេសចិទ្ធំសតសមត្ថំ បធាតសង្ខាតំ ចីរិយំ, តទត្ថាយ៍ ឯត្ថ ច អាតប្បាយ ចិត្តំ ត តមតិ យថាទុត្តកង្ខាចសេន, បរេច អតុយោគាទិអត្ថន្តិ ជស្សេតុំ ចត្តារិបិ បជាតិ គហិតាតិ, អតចសេសចិសេសជស្សតត្ថំ ចា៍ កោចិ បត “អាតប្បេចចចតាតេច អតុយោគាទិបជាតី”តិ ចជន្តិ៍ ឯត្តាចតា កកចា សត្ថុរិ កង្ខាយ ចិត្តស្ស ឆន្ទិកចចរតាល្យាកកាតេត អក្យុសលកាចាទិអាបាទនតោ ចេតោខិលភាចំ ជស្សេតិ៍ សេសេសុបិ ឯសេច តយោ៍

សិក្ខាក្កហណេន បដិបត្តិសទ្ធម្មស្ស គហិតត្តា ទុត្តំ “បរិយត្តិធម្មេ ច បដិវេធធម្មេ ចា”តិ៍ បរិយត្តិធម្មេ យត្ថ កង្ខាយ សម្ភវោ, តំ ជស្សេតុំ “តេបិដកំ ឆព្ពក្ខគ្គសហស្សានី”តិអាទិ ទុត្តំ៍ តយិធំ តិជស្សតយត្តំ ជដ្ឋព្ពំ បរេយ្យាយ បដិវេធាចហកាចាទិចសេនបិ ឯកច្ចានំ តត្ថ សំសយុប្បត្តិតោ៍ យថា ច បដិវេធេ កង្ខា ទុត្តា, ឯចំ អធិកមធម្មេបិ បចត្តតីតិ វេទិតព្ពោ៍ តថា ហិ ឯកច្ចេ “កសិណាទិកាចតាយ ឃរាតាតិ ព្យញ្ញន្តិ”តិ ចជន្តិ៍ “កសិណតិស្សន្តោ អារុប្បាតិ, យេត្តាទិតិស្សន្តោ ចតុត្ថព្រហ្មចិហារោ”តិ ឯចយាទិតា កង្ខតិយេចាតិ៍ ឯត្ថ ច តចលោកុត្តរេសុ បញ្ញត្តិយំយេច កង្ខាបចត្តិ វេទិតព្ពា អសំកិលេសិកត្តា លោកុត្តរធម្មានំ៍

ឲចន្ទបត្តិ ឲខិរំ ស៊ុបៀបិបត្តិ-ក្តដ្ឋបៀបិបត្តិ-ខាឃបៀបិបត្តិ-ឃាឃ៏ចិបៀបិបត្តិ-ឃង្គាចំ ឃម្ខាបបិបគ៌៉ អខិឃ៏លចិក្លាឌខេយា ទលិក្យត្តទខម្ខុប្ស អត្យខម្ខុក្វតា ខេចខិតន្តា៉ ឲចតិ្យាមក្កថលចិក្លាហិ ក្តមារំ ចិខេឃខេឃា ចិខេទ្ធា ខេហាតិ៉ តធា ហិ ត្យត្តិ “ចិក្លាក្កហខេលាគ បបិបត្តិឃទ្ធម្ខុប្ស កហិតត្តា”តិ៉ ឲត្ត ច ឃធា ចិចិកិន្ឋា ចត្តត្តឃប្ស ចិក្លាឃ ច ក្យខេលាប៉ុ អគខិមូច្ចគអឃបៀឃឹឌគចខេឃគ អបៀបិបត្តិកាចខេតា ចិត្តប្ស ធទ្ធកាខេចា អាឃបៀតបរិឃបៀតចខេឃគ បចត្តិយា កចចខេឃាក្យកកាខេចា ច, ឲចំ ឃព្រាហ្មចារិប៉ុ អាឃាតចល្លិក្កាខិចខេឃគ ចិត្តប្ស ធទ្ធកាខេចា ច ក្តបហគគចិន្នគ្គាខិចខេឃគ កចចខេឃាក្យកកាខេចា ច ខេចខិតន្តា៉ អរិឃឃជ្ឈិចិឃយា ចិចិកិន្ឋា, ប៉ុក្កលចិឃយា កាចិ តតិ្តតិ ឃជ្ឈិចិឃយាច កហិតា, ឃាឃតិកចខេឃគ ចាឃំ ខេចខេតាកិលខេឌឃគាតិ ឃព្រាហ្មចារិចិឃខេឃាច ខេកាខេបិ កហិតា៉

១៥៩៉ ឃធា ចត្តកាខេយា, ឲចំ កិខេលឃកាខេយាបិ អប្សាឌគិខេយា ឲចាតិ “កិខេលឃកាខេយបិ”តិ ត្យត្តិ៉ ខេតគាហ ភកចា “ទ្ធបតល្យា ខេលិខេកា បិឃទ្ធបំ ឃាតទ្ធបំ, ឲខេត្តឃា តល្យា ក្តបៀជ្ជយាគា ក្តបៀជ្ជតិ, ឲត្ត គិចិឃយាគា គិចិឃតិ”តិអាខិ (ឌី៉ គ៌៉ ១៉៣០០; ឃ៉ គ៌៉ ១៉១១១; ចិភ៉ ១០១)៉ កាយគិខេទ្ទឃ (យហាគិ៉ ១) ឃខេន្តបិ ខេតក្យមកា ខម្ខុ កាយគិឃខេទ្ទគ “កាយា”តិ ត្យត្តា, ពលចកាយទាកចត្តក្វតាខេឃចត្ត កាយក្កហខេលាគ កហិតាតិ៉ ចិគិពទ្ធចត្តកាខេចគ ឃធា ចិឃ៉ុំ អត្តខេតា កាខេយា កហិខេតា, តធា បខេទឃំ តធាទ្ធបិ ទ្ធបខម្ខុ ឃម្ខុហខេទ្ទគាតិ អាហ “ទ្ធខេបតិ ពហិទ្ធាទ្ធខេប”តិ៉ ឃធា ហិ បញ្ចកាយក្យលិខេកា ទាខេកា ឃាគាខិចិខេឃឃាខិកយប្ស ចិគិពទ្ធាឃ ឃំចត្តតិ, ឲចំ អត្តខេតា កាខេឃ អខេបក្លា ពហិទ្ធា ច ឃកាបរិក្លាទខេកាតិមិត្តាឌិប៉ុ អខេបក្លាតិ៉ ខេកាចិ បខេគត្ត “ទ្ធខេបតិ ទ្ធបជ្ឈាខេគ”តិអាខិគា បបខេញាត្តិ៉ តខឃុត្តិ ឃាគាខិកយចិគិពទ្ធាគំ ឃឹលប្ស ច ឃំកិខេលឃក្វតាគំ ខេចខេតាចិគិពទ្ធកាខេចគ កហិតត្តា៉

ឃាចឌត្តិ ឃាច អខេត្តតិ អភិកច្ឆតិ, តាច៉ ខេតគាហ “ឃត្តកំ ក្តច្ឆតិ, តត្តក”ត្តិ៉ គ្តិ ឃាចឌត្តិ ក្តដខេប៉ុទំ ក្យត្តិ៉ អចខេឌហគខេតា ប៉ុទលខេតា៉ ខេឃឃ្យប៉ុលត្តិ ខេឃឃ្យំ បបិច្ច ក្តបៀជ្ជគកប៉ុលំ៉ បឃ្សប៉ុលត្តិ បឃ្សាគំ ឃបៀទិចត្តគគ ក្តបៀជ្ជគកប៉ុលំ៉ គិទ្ទាប៉ុលត្តិ គិទ្ទាឃគគ ក្តបៀជ្ជគកប៉ុលំ៉

ឃឹខេលតាតិអាខិ បត្តតាកាទខេឃ្សគំ៉ ចតឃយាឌាគត្តិ ឆ្យតក្កាខិចតាគជ្ជាគំ៉ តខេបិតិ ចីទិឃាទម្ខុតា៉ ខេឃា ហិ កិខេលឃាគំ តបគខេទ្ទគ គិក្កល្យគខេទ្ទគ តបចខេឃាត្តិ ត្យត្តិ៉

១៥៥៉លត្តិ គិឃ្សាឃាតិ លត្តិ ឆ្យទំ, លត្តិ ខេឌទ្ទកំ, លត្តិ ប៉ុន្តាក្តបំ កត្វា បចត្តិចខេឃគ លត្តិ គិឃ្សាឃ៉ ខេឌទ្ទកខេទ្ទគ បឌាគក្វតា, បឌាគកាចំ ចា បត្តាតិ បឌាគក្វតា៉ ខេតហិ ខម្ខុហឹតិ លត្តគិឃ្សខេឃគ បចត្តឃយាខិតា ខេចច “បឌាគឃង្គាខេទា”តិ ត្យត្តចីទិខេឃគ ច៉ ក្តខេបតត្តិ ឃមឃុត្តិ៉ ក្តជ្ឈគខេទ្ទគ ក្តទ្ធិ, គិបៀត្តិអខេត្តគ បបិលិកខេទ្ទគ ចាតិ អខេត្ត, តឃ្សា ក្តទ្ធិយា បិខ៌ បិឌកំ បឌទ្ទាគក្វតំ អធ ចា ក្តជ្ឈត្តិ តាឃ ក្តទ្ធា ត្យទ្ធា ក្តក្កិឃកាតា ខេហាត្តិតិ ក្តទ្ធិ, ឃាច ក្តបរិចិខេឃឃាគំ អខិទ្ទាគកាចខេតា បិខេឌា៉ ខេតគាហ “ក្តទ្ធិក្វតំ ចា បិឌត្តិ ក្តទ្ធិបិឌ”ត្តិ៉ ខេឃខេឃប៉ុឹតិ ចីទិឃិទ្ធិបិឌាឌីឃ៉ុបិ៉ អប្សាតិ ក្តទ្ធិបិឌប្ស៉ អខេត្តា ឌីឃិខេតាតិ ឌីបគត្ត កចំ, តឃ្វា ចិឃ៉ុទ្ធិមក្កឃំចល្លគាឃំ (ចិឃ៉ុទ្ធិ៉ យហាឌី៉ ១៉ ១៩៥) តឃ្ស អត្តចិចាខេទា កខេហតន្តា៉ ក្តទ្ធិបិឌាគំ ឃយាឌិបឌាគត្តា ត្យត្តិ “ចិក្លមក្កបៀហាគំ កចិត”ត្តិ៉ ខេតឃំ ខេតឃំ ក្យឃលខម្ខុាគំ អត្យបៀន្នាគំ ក្តបៀាឌគកិរិយាឃ ក្តបៀន្នាគំ បរិទ្ធ្វាហគកិរិយាឃ ក្តឃ្សហគខេតា ក្តខេឃ្សាឌ្យហិ, ចាឃបៀត្តា បខេក្កមឌាត្យ៉ ឃា បគ ចតុត្តិ ក្តទ្ធិបិឌាគំ ចិខេឃឃបច្ចឃក្វតា ខេត ក្តបិឌាឃ “បញ្ចាឃ៏”តិ ត្យត្តា, ឃា ច ឃឃ្វា ឃមចចិបឃ្សតាកាចតាប៉ុ តត្ត ចអាខិមជ្ឈប្សរិខេយាឃាខេតប៉ុ

សារេឆតដ្ឋំ ចិរិយំ, តស្មា អាហ “ឧស្សោឡ្ហីហីតិ សទ្ធាត្វ ពត្តុត្តចិរិយំ ជនេស្សតី”តិ។ បុព្វភាគិយសមថវិបស្សនាសាធនំ បហាតព្វធម្មវិការកេន កិត្តិន្តា អាហ “បញ្ហា ទេទេតាតិលប្បហាតាតិ បញ្ហា ចិតិតាត្តប្បហាតាតី”តិ។ កទ្ធាតិ ឃុទ្ធា អរហតិ តិប្បត្តិយា។ ជាតាទេលាតាតិ យក្កជាតាទេលាត។ កិទេលសទេកជាយាតិ កិទេលសាតំ សមុច្ឆិន្ទតាយ។ ទេលយស្សាតិ អនុបទ្ធចស្ស។

សម្មាចតេត្តតិ (សារត្ថ។ ដី។ ១.១១; អ។ និ។ ដី។ ៣.ស៊ី.ស៊ី១) “អបិ តាទេយធំ សិយា”តិ ចិកប្បតេត្វា សម្មាចតេត្វា។ ឲចំ ហីតិ ឲចំ ឲកទេយច សង្ឃៀអចត្វា អបទាយ សង្ឃៀយ សត្តិ ចនតំ ទេលាទេក សិលិដ្ឋចតំ ទេហាតិ យថា “ទេត្ត ចា តីហិ ចា វុធកចុសិតាតី”តិ។ សម្មា អធិសយិតាតីតិ បិធាតីហិ អត្តនា ទេតសំ កិញ្ចិ វុបឈាតំ អកទេរាត្តិយា ជាហិចាតាឌីបរិស្សយបរិហរណត្ថំ សម្មទេធច វុបរិ សយិតាតិ។ វុតំ កាហាទេបត្តិយាតិ ទេតសំ អល្លសិទេតហបរិយាឌាតត្ថំ អត្តទេតា កាយុស្មាចទេសត វុត្តំ កណ្ហទេបត្តិយា។ ទេតតាហ “វុស្មីកតាតី”តិ។ សម្មា បរិកាចិតាតីតិ សម្មទេធច សន្ធទេសា ក្យក្កុដចាសតាយ ចាសិតាតិ។ ទេតតាហ “ក្យក្កុដកន្ធំ កាហាបិតាតី”តិ។ អយញ្ហិ ក្យក្កុដកន្ធបរិកាចនា សម្មាអធិសយតសម្មាបរិទេសតតិប្បត្តិយា “អតុតិប្បាជី”តិ (សារត្ថ។ ដី។ ១.១១) ជដ្ឋព្វា។ ទេតហិ បត សត្តិទេយច ឰញ្ញតទេតា ចុត្តំ “តិចិឆកិរិយាកទេលាតា”តិ។ កិញ្ចាបិ ត ឲចំ “អទេហា ចតិទេយ”តិអាជិនា ឰន្ធា វុប្បទេជ្ជយ្យ, កាទេលស្ស បត សម្បាជិតត្តា អធ ទេលា កទ្ធាច អកិតិក្ខិជ្ជិត្តិ ទេយាឌតា។ កស្មា កទ្ធាតិ អាហ “ទេត ហិ យស្មា តាយា”តិអាជិ។ ឲត្ត យថា កបិលស្ស តត្តា អាទេលិកស្ស អទេត្តា បញ្ញាយមានស្ស កាទេលំ, តថា កបិលស្ស តត្តាយ តលសិលាយុលត្យល្ហកាតំ លទេតាយ ច អល្លសិទេតហស្ស បរិយាជាតំ កាទេលចចនត្តិ ជដ្ឋព្វំ, តស្មាតិ អាទេលិកស្ស អទេត្តា បញ្ញាយមានទេតា, សយញ្ហា បរិបិកកតត្តា។

ឧបមុសម្បដិបិធនត្តិ ឧបមុត្តស្ស វុបទេយទេយ្យត សម្មទេធច បដិបិធតំ។ អទេត្តតាតិ វុបទេយយ្យទេត្តត។ យថា ក្យក្កុដិយា អទេល្ហស្ស តិចិឆកិរិយាយ កទេលំ ក្យក្កុដច្ឆាបកាតំ អល្ហទេកាសទេតា តិក្លមតស្ស មូលកាទេលំ, ឲចំ កិក្ខុទេតា វុទេស្សាឡ្ហីបត្តរសាតិ អង្គាតិ អចិជ្ជល្ហទេកាសទេតា តិក្លមតស្ស មូលកាទេលាត្តិ អាហ “តស្សា ក្យក្កុដិយា...ទេប... សមត្តាគតកាទេចា”តិ។ បដិច្ឆាធតសាយទេញ្ញត អចិជ្ជាយ អល្ហទេកាសសធិសតាយ ពលចចិបស្សតាចទេសត អចិជ្ជល្ហទេកាសស្ស តត្តកាទេចា, ចិបស្សតាជាលាស្ស បរិលាយកាទេលា ចុដ្ឋាតកាយិតិកាចាបត្តិ, តធា ច សា យក្កជាលាកត្តំ ឆាទេទត្តិ ចិយ ទេហាតីតិ អាហ “កត្តក្កហលកាទេលា”តិ។ អកិញ្ញាបទេក្លតិ ទេលាកិយាកិញ្ញាបទេក្ល។ ទេលាក្យត្តទាកិញ្ញា ហិ អចិជ្ជល្ហទេកាសំ បធាលិកាតិ។ កាធាយ អចិជ្ជល្ហទេកាសំ បហទតីតិ ទេធសតាចិលាទេសត ចិទេតយ្យសត្តានកាតំ អចិជ្ជល្ហទេកាសំ ឈទេដ្ឋតិ, យធាធាទេត ធាតុំ ត ទេធតិ។

បដិសន្លាតប្បហាតត្តិ តធង្គប្បហាតបុព្វកំ ចិក្ខម្ភតប្បហាតំ។ បុព្វកាភិយា ឰត្តិបិធា បិញ្ញព្វឃំ កហិតាតិ “ឰត្តិបិទេធហិ ចិក្ខម្ភតប្បហាត”ត្តិ ចុត្តំ។ “វុទេស្សាឡ្ហីបត្តរសង្គសមត្តាកទេតា កិក្ខុ កទ្ធា អកិតិក្ខិធាយា”តិអាជិចចតទេតា (ម។ និ។ ១.១បង៍) ទេលាក្យត្តរិត្តិបិធា បត សទេម្មាឆក្កហទេលាទេតច កហិតា។ មទេក្ក អាកទេតតិ វុទេស្សាឡ្ហីបត្តរសង្គសមត្តាកតស្ស កិក្ខុទេតា ចិបស្សតំ វុស្សុក្កាបយទេតា មទេក្ក អាកទេត វុប្បទេត្ត, បិញ្ញព្វឃំ ចា អកិតិក្ខិធាសទេម្មាឆក្កហទេលាហិ មទេក្ក អាកទេត។ ផទេល អាកទេតតិ ឲត្តាបិ ចុត្តតទេយត អទេត្វា ទេចឌិតទេព្វា។ តិទ្ធាតស្ស បត បិញ្ញព្វឃំ អតាកតត្តា តិស្សទេលប្បហាតំ ត កហិតំ។ ទេសសំ សុចិទេញ្ញយ្យទេមច។

ចេតោខិលសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សមត្តា។

៧. វនបត្ថបរិយាយសុត្តវណ្ណនា

១៥០។ វនីយតិ វិវេកកាមេហិ ភជីយតិ, វនុតេ វា តេ អត្តសម្បត្តិយា វសនត្ថាយ យាចន្តោ វិយ ហោតីតិ វនំ, បតិដ្ឋន្តិ ឯត្ថ វិវេកកាមា យថាធិប្បេតវិសេសាធិគមេនាតិ បត្ថំ, វនេសុ បត្ថំ គហនដ្ឋានេ សេនាសនំ វនបត្ថំ។ បរិយាយតិ អត្តនោ ផលំ បរិគ្គហេត្វា វត្តតីតិ បរិយាយោ, ការណន្តិ អាហ "វនបត្ថបរិយាយន្តិ វនបត្ថការណ"ន្តិ។ វនបត្ថញ្ហិ តំ ឧបនិស្សាយ វិហរតោ ឧបនិស្សយការណំ។ តេនាហ "វនបត្ថំ ឧបនិស្សាយ វិហរតី"តិ។ បរិយាយតិ ទេសេតព្ពមត្ថំ បតិដ្ឋបេតីតិ បរិយាយោ, ទេសនា។ វនបត្ថំ អារព្ភ បវត្តា ទេសនា វនបត្ថទេសនា, តំ, ឧភយត្ថាបិ វនបត្ថគ្គហណំ លក្ខណមត្តំ គាមាទីនម្បេត្ថ ការណភាវស្ស, ទេសនាយ វិសយភាវស្ស ច លព្ភមានត្តា។

១៥១។ និស្សាយាតិ អបស្សាយ, វិវេកវាសស្ស អបស្សយំ កត្វាតិ អត្ថោ។ ន ឧបដ្ឋាតីតិអាទីហិ តស្មិំ វនបត្ថេ សេនាសនសប្បាយាភាវំ, ឧតុបុគ្គលធម្មស្សវនសប្បាយាភាវម្បិ វា ទស្សេតិ។ ជីវិតសម្ភារាតិ (អ។ និ។ ដី។ ២។៥។៩) ជីវិតប្បវត្តិយា សម្ភារា បច្ចយា។ សមុទានេតព្ពាតិ សម្មា អាការេន អនវជ្ជាជ្ឈាចរិយាទិនា ឧទ្ធំ ឧទ្ធំ អានេតព្ពា បិបុឡិតព្ពា។ តេ បន តថា សមុទានីតា សមាហដា នាម ហោន្តីតិ អាហ "សមាហរិតព្ពា"តិ។ ទុក្ខេន ឧប្បជ្ជន្តីតិ សុលភា ន ហោន្តិ។ ឯតេន ភោជនសប្បាយាទិអភាវំ ទស្សេតិ។ រត្តិភាគំ វា ទិវសភាគំ វាតិ ភុម្មត្ថេ ឧបយោគវចនន្តិ អាហ "រត្តិកោដ្ឋាសេ វា ទិវសកោដ្ឋាសេ វា"តិ។ រត្តិយេវ បក្កមិតព្ពំ សមណធម្មស្ស តត្ថ អនិប្ផជ្ជនតោ។

១៥២-៣។ សង្ខាបីតិ "យទត្ថមហំ បព្ពជិតោ, ន មេ តំ ឥធ និប្ផជ្ជតិ, ចីវរាទិ បន សមុទាគច្ឆតិ, តាហំ វនត្ថំ បព្ពជិតោ, កិំ មេ ឥធ វាសេនា"តិ បដិសង្ខាយបិ។ អនន្តរវារេ សង្ខាបីតិ "យទត្ថមហំ បព្ពជិតោ, តំ មេ ឥធ និប្ផជ្ជតិ, ចីវរាទិ បន ន សមុទាគច្ឆតិ, តាហំ វនត្ថំ បព្ពជិតោ"តិ បដិសង្ខាយបីតិ អត្ថោ។ តេនាហ "សមណធម្មស្ស និប្ផជ្ជនភាវំ ជានិត្វា"តិ។

១៥៤-៥។ សោ បុគ្គលោ អនាបុច្ឆា បក្កមិតព្ពំ, នានុពន្ធិតព្ពោតិ "សោ បុគ្គលោ"តិ បទស្ស "នានុពន្ធិតព្ពោ"តិ ឥមិនា សម្ពន្ធោ។ យស្ស យេន ហិ សម្ពន្ធោ, ទូរដ្ឋេនបិ សោ ភវតិ។ តំ បុគ្គលន្តិ "សោ បុគ្គលោ"តិ បច្ចត្តវចនំ ឧបយោគវសេន បរិណាមេត្វា តំ បុគ្គលំ អនាបុច្ឆា បក្កមិតព្ពន្តិ អត្ថោ។ អត្ថវសេន ហិ វិភត្តិវិបរិណាមោតិ។ តំ អាបុច្ឆា បក្កមិតព្ពន្តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ អាបុច្ឆា បក្កមិតព្ពន្តិ ច កតញ្ញុតាកតវេទិតាយ និយោជនំ។

១៥៦។ បនុទ្ទេបីតិ យំ និស្សាយ ភិក្ខុនោ គុណេហិ វុឌ្ឍិយេវ បាដិកង្ខា, បច្ចយេហិ ច ន បរិស្សយោ, បនុទ្ទេបិ ទណ្ឌកម្មាទីហិ និក្កឌ្ឍាតិ ចេបិ, ន បរិច្ឆិន្ទិតព្ពោតិ ទស្សេតិ "សចេបី"តិអាទិនា។

ចតបត្ថបទិឃាឃសុត្តចណ្ណតាឃ លិតត្ថប្បការសតា សយត្តា៝

ប័៝ យឆុបិល្ដិកសុត្តចណ្ណតា

១៥៥៝ ខាតិចតត្តិ សឃំខាតំ ចតំ៝ ខេតាហ "អខេរាបិយ"ត្តិ៝ បជិសល្លាតត្ថាឃាតិ ឲកឹកាចត្ថាឃ, បុត្ថុត្តារឃុលខេតា ចា ឌិត្តំ បជិតិចខេត្តត្ថា អច្ចត្តសខេត្ត តិត្ថាខេត ថលសយាបត្តិចខេសត អល្លិឃាបតត្តំ៝ ឥខេល្ឌា បិលិយិប្រអស្សាតិ ឥល្ដបិលិ៝ ឃឆា ខេសា "ឥល្ដបិលឹ"តិ ចុច្ចតិ, តំ ឥខេស្សតុំ "អឃតឹញ"តិអាឌិ ចុត្តំ៝ ឥល្ដចិត្តតាឃាតិ ឥខេល្ដ ខេសាល្ដតាឃ៝ ខេសា ហិ ឥល្ដបសុខេតា ឥល្ដសិខេប្យ ឆ សុក្យសខេលិ តត្ថ បិលខេជិ បត្ថាខេតា, តស្វា ឥល្ដំ កខេហត្ថាច ចិចខេទតិ៝ ឌេល្ឈាកិលយឆចិខេតាឥតត្តិ ទាឌសកាឃ ចិទតិសត្ថាឃ ឡប្យត្តឌេល្ឈាបទិស្សយស្ស អបតឃតត្តំ៝ អឆិច្ចតិក្កុយខេតាតិ ឃាឌិច្ឆកតិក្កុយខេតា, ត អកិលាត្រក្កុយខេតា៝ ឌ្ហលុក្កាតិ សត្តិទុយិក្កា ជិខេតា៝ ឃឆា ខេសា "ឌ្ហលុក្កា"តិ ចុខេត្តា, តំ ឥខេស្សតុំ "ខេកាបិលកឥារខេកា ចិឃា"តិអាឌិ ចុត្តំ៝

១០០៝ ចឥត្តិ ឲខេតតាតិ ចាខេឥា, ឌិឌ្ឌិតិ អាហ "កិំ ចាឌឹតិ, កិំ ឌិឌ្ឌិខេកា"តិ? កិយក្កាឃឹតិ កិយាចិក្កខេកា, កិឌិសឆយុកខេឆា? អចិត្តិកាខេទតាតិ អតាឥខេទត៝ តឆាបុច្ឆខេត ការលំ ឥខេស្សខេត្តា "កស្វា"តិអាឌិយាហ៝ តស្សខេតតត្តិ តស្សត្យ ឲតំ ក្យលំ៝

អត្ថិត ខាតាតឹតិ អត្ថិ ខេច ឲកខេឥខេសត ខាខេតឃ្យ, តំ យិច្ឆា កខេហត្ថា បជិប្យទិត្ថាបិ តិខេដ្ឋឃ្យ៝ តស្ស ឌឹឈខេត្តិ អហិតាឃ ទុក្កាឃាតិ តឥស្ស អត្ថាខាតតំ កកចតា ត្តុច្ឆិតំ៝ ចិក្កាហិកកឆត្តិ ចិក្កហកឆំ, សារយុកឆត្តិ អខេត្ថា៝ តត្យ កកចតា សឌ្ឌិ ខេលិខេក បុត្ធ សយលក្រោហុលា តាតាចាកា សត្តិតិ ខេចាឥតំ សត្ថាឃាហ "តឆាកខេតា ហឹ"តិអាឌិ៝ ត ចិចឥតិ ចិចាឥខេហត្យកាតំ កាយឌិឌ្ឌិខេល្ឈាសាតាតំ យខេក្កតច សយុល្ឈាតិតត្តា, តឥកាចខេតា បត ខេលិខេកា តឆាកខេតត ចិចឥតិ៝ ឆយុចាឌឹ ឃឆាក្ឆតចាឌឹ ឆយុចាឌឹហិ ត ចិចឥតិ ខេតសំ ចិចឌិត្យកាយតាឃ ឲច អកាចខេតា, អឆយុចាឌឹ បត តិលាឃបិ តយត្តាយាខេតា ខេតហិ កិច្ចិ ចិចឥតិ៝ ខេតតាហ "ត, កិក្កខេច, ឆយុចាឌឹ ខេកតចិ ខេលិកស្មិ ចិចឥតឹ"តិ (សំ៝ តិ៝ ១៝៥៣)៝ អឆយុចាឌឹ បត អសយុច្ឆិត្តចិចាឥខេហត្យកត្តា ចិចឥខេតច៝ តឆា ចាហ "អឆយុចាឌឹច ខេលា, កិក្កខេច, ចិចឥតឹ"តិ៝

ឃឆា ច បតាតិ ឲត្ថ ឃឆា-សខេទ្ធ "ឃឆា ច អត្យប្យត្តស្ស កាយច្ឆត្តស្ស ឡប្យាខេឥា ខេហាតិ, តត្វា បខាតាតឹ"តិអាឌឹសុ (អ៝ តិ៝ ១៝១១១) ចិឃ ការលខេត្ថាតិ អាហ "ខេឃត ការខេលតា"តិ៝ ការលាកាខេរា ចា ត្តុឆ ឃឆា-សខេទ្ធត ចុខេត្តា, ខេសា បត អត្ថខេតា ការលខេយចាតិ ចុត្តំ "ខេឃត ការខេលតា"តិ៝ "ត្តុឌំ កឆំ ត្តុឌំ កឆំ"តិ បចត្តតខេតា កឆំកឆា, ចិចិកិច្ឆា៝ សា ឃស្ស តត្ថិ, ខេសា អកឆំកឆឹ, តំ អកឆំកឆឹ៝ ចិប្យជិសារក្យក្កច្ឆំ កកចតា អតាកាយិយខេក្កតច លិត្តំ, ហត្ថបិឥក្យក្កច្ឆំ អក្កយខេក្កត អារេចលិកឆយុាឌិកយខេតា៝ អបទាបទំ ឡប្យឌ្ឌតកកខេចា "កចាកខេចា"តិ ត្តុឆាឌិខេប្យខេតាតិ អាហ "បុតប្យុតត្តុខេច"តិ៝ សំចខេរាសំចខេរា ថលិថលំ ចិឃ ល្យខ្ចកយហខេត្តា កខេចា "កចាកខេចា"តិ ចុខេត្តាតិ អាហ "ហឹតបលឹខេត ចា កខេច"តិ៝ កខេចា ចុឌ្ឌិប្យខេត្តា "អកខេចា"តិ ចុច្ចតិ ឃឆា "អខេសក្កា ឆយុា"តិ (ឆ៝ ស៝ ១៨៝តិកយាតិកា)៝ កិខេលសសត្តាតិ កាយសត្តាឌិខេក ចឥតិ៝ កិខេលសា ឲច ចា សត្តាតាខេយត ចុត្តា "សត្តា បហាឃ អយតំ ឲច បិបុលាតឹ"តិអាឌឹសុ ចិឃ៝

អត្ថតោ វិលាសភាវំ ទីបេតីតិ ឋបិតាវ បរេសញ្ញា ពន្ធនាយ ធម្មំ ទេសេតីតិ អយម្បិ អត្ថោ វិភាវិតោតិ ទដ្ឋព្វំ។ និហរិត្វា

វិញ្ញាបេត្វាតិ និហរិត្វា នេន វិញ្ញាបេត្វា ច, និហរណេន វា វិញ្ញាបេត្វា។ តិវិសាលត្តិ តិភក្ខភាក្យុទិ វិយ ភលិនេ ខាតត្ថា

ភលិទិកា។

១០៧. កិត្តិត្ន ហោតិ កិំ ការណេនាតិ អត្ថោ។ អនុសត្ថិ ករេហត្វាតិ បុច្ឆានុសត្ថិ ឧដ្ឋបេត្វា។ យតោនិទានន្តិ យំនិទានំ, យំការណាតិ វុត្តំ

ហោតិ។ បុរិសំបនេ ហិ វិភត្តិ អលោបំ កត្វា និទ្ទេសោ, លិង្គព្យត្តយោ វា។ យតោនិទានន្តិ អយមេវ អត្ថោ។ សញ្ញាយន្តិ សញ្ញាការេន

ញាយន្តីតិ សញ្ញាតិ អាហ “សញ្ញាតិ កោដ្ឋាសា”តិ។ ភាគវាចកោ ហិ សញ្ញាសទ្ទោ, អភិនន្ទនការេន ឧទ បន កណ្ហវត្ថា

“តណ្ហាមានទិដ្ឋិបបញ្ចសម្បយុត្តា”តិ អាហ។ តថា ហិ វក្ខតិ “អភិនន្ទិតព្ពន្តិអាទិ”។ សមុទាចរន្តីតិ សព្ពសោ ឧដ្ឋិ ឧដ្ឋិ បរិយាទាយ បវត្តន្តិ។

បរិយាទេត្វា ហិ អយមាការោ, តេន ច វោហារេន បុរិសន្តិ ឧបវោហារេនេន យថា “តថាគតំ, ភិក្ខវេ, អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ឥទ្ធិ វិនិក្កា

សមុទាចរន្តី”តិ (ម. និ. ១.២០៥)។ តណ្ហាទយោ ច យថារហំ បវត្តិអាការេ អធិលញ្ឆិតយោ អារម្មណេនេន ឧបន្វយំ បវត្តន្តិ។ តថា ហិ តា

“បបញ្ចសញ្ញា”តិ វុត្តា។

ការណេតិ បវត្តិបច្ចយេ។ ឯកាយតនម្បិ ...បេ... នត្ថីតិ ចក្ខាយតនាទិ ឯកម្បិ អាយតនំ អភិនន្ទិតព្ពំ អភិវទិតព្ពំ អជ្ឈោសិតព្ពញ្ច នត្ថិ

ចេ, នន្ទ នត្ថិ ឯវ, កស្មា “នត្ថិ ចេ”តិ វុត្តន្តិ? សច្ចំ នត្ថិ, អប្បហីនាភិនន្ទនាភិវទនអជ្ឈោសានានំ បន បុថុជ្ជនានំ អភិនន្ទិតព្ពាទិប្បការានិ

អាយតនានិ ហោន្តីតិ តេសំ ន សក្កា នត្ថីតិ វត្តុំ, បហីនាភិនន្ទនាទីនំ បន សព្ពថា នត្ថីតិ “នត្ថិ ចេ”តិ វុត្តំ។ អហំ មមន្តិ អភិនន្ទិតព្ពន្តិ

ទិដ្ឋាភិនន្ទនាយ “អហ”ន្តិ តណ្ហាភិនន្ទនាយ “មម”ន្តិ នន្ទិតព្ពំ។ អភិវទិតព្ពន្តិ អភិនិវិសនវសេន ឧដ្ឋាបនវសេន វត្តព្ពំ។ តេនាហ “អហំ មមន្តិ

វត្តព្ព”ន្តិ។ អជ្ឈោសិតព្ពន្តិ ទិដ្ឋិ តណ្ហា វត្ថុំ អនុបវិសិត្វា គាហវសេន អតន្ធានការេន វិយ កត្វា។ តេនាហ “គិលិត្វា បរិនិដ្ឋបេត្វា”តិ។

ឯតេនាតិ “ឯត្ថ ចេ នត្ថី”តិអាទិវចនេន។ ឯត្ថាតិ អាយតនេសុ។ តណ្ហាទីនំ អវត្ថុកាវសេនេវ សមុច្ឆេទេន តណ្ហាទីនំនេវ អប្បវត្តិ

កិលេសបរិនិព្ពានំ កថិតន្តិ។ តេនាហ ឯកាទសា “ឯសេវន្តោ”តិអាទិ, អយមេវ អភិនន្ទនាទីនំ នត្ថិភាវករណោ មគ្គោ, តប្បដិប្បស្សទ្ធិភូតំ

ផលំ, តំនិស្សរណំ វា និព្ពានំ រាគានុសយាទីនំ អន្តោ អវសានំ អប្បវត្តីតិ អត្ថោ។ តេនាហ “អយំ ...បេ... អន្តោ”តិ។ សព្ពត្ថាតិ

“ឯសេវន្តោ បដិឃានុសយាន”ន្តិអាទីសុ សព្ពបទេសុ។

អាទិយតីតិ បហរណាទានាទិវសេន គយ្ហតិ។ យត្ថ កប្បត្តិ កលហន្តិ ភណ្ឌនាទិយេត្ថ អជ្ឈត្តា យុជ្ឈន្តីតិ ហិ វិហុនាទិវសេន យត្ថ កប្បត្តិ កលហំ។

យាយ ករោតីតិ សព្ពត្ថ។ សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ។ វិរុទ្ធគ្គាហវសេន នានាគាហយត្តំ, តថា វិរុទ្ធវាទវសេន នានាវាទយត្តំ។

ឯវំ បវត្តន្តិ ករុណាបន្នេសុបិ ការណំ អកត្វា “ត្វំ ត្វ”ន្តិ ឯវំ បវត្តំ សារម្ភកំ, យាយ ចេតនាយ តំ ករោតិ, សា ត្វំ ត្វំ។

និស្សាយាតិ បដិច្ច, និស្សយាទិបច្ចយេ កត្វាតិ អត្ថោ។ កិលេសានំ ឧប្បត្តិនិមិត្តតា តាន អាយតនានំ ហោន្តុ តទារម្មណកា ចេតោ,

និរោធនិមិត្តតា បន កថំ។ ន ហេត្ថ លោកុត្តរធម្មានំ សង្ខតា លោកិយានំនេវ អធិប្បេតត្តាតិ ចោទនំ សន្ធាយាហ

“និព្ពានារម្មណា”តិអាទិ។ នាមរូបេន និមិត្តំ សន្ធាយ វុត្តាតិ ទស្សេន្តោ “យត្ថុប្បន្នា, តត្ថេវ និរុទ្ធា ហោន្តី”តិ វត្វា តមត្ថំ សុត្តន្តរេន

សាធេន្តោ “ឯវាយតនេ”តិអាទិមាហ។

តត្ថ សមុទយសច្ចបញ្ហេនាតិ មហាសតិបដ្ឋានេ សមុទយសច្ចនិទ្ទេសេន។ សោ ហិ “កត្ថ ឧប្បជ្ជមានា”តិអាទិនា បុច្ឆាវសេន បវត្តត្តា បញ្ហោតិ វុត្តោ។ តត្ថ តត្ថ តណ្ហាយ ឧប្បត្តិនិរោធា វុត្តា, ន សព្ពកិលេសានន្តិ ឦទិសី ចោទនា អនវកាសាតិ ទស្សេន្តោ “យទេវ ច”តិអាទិមាហ។ លទ្ធោកាសោតិ ឋបិតា រាគាទីនំ អប្បវត្តិនិមិត្តតាយ អវត្ថាតិ សមញ្ញា និព្ពានស្សាតិ ទស្សេតិ។ ឯវមេតេន អនិរុទ្ធានំ អនាគតានំ ច ឋានំ និរោធិតត្ថិ ទស្សេតិ។ កេនចិ បន សព្ពសង្ខតនិស្សរណេ និព្ពានេ អកុសលមូលានំ និរោធសមុទាយតិ អាហ “យត្ថាយំ តណ្ហា, តំ តត្ថ និរុទ្ធំ នាម ហោតី”តិ។ ឃ្វាយំ អប្បវត្តិយំ និរោធសមុទាហារោ វុត្តោ, ស្វាយមត្ថោ និរោធបញ្ហេន ទីបេតព្ពោ។ ន ហិ តត្ថ ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធា ចិតក្កចិចារា បដិប្បស្សទ្ធាតិ វុត្តា, អថ ខោ អប្បវត្តា ឯវាតិ។

១០២។ ឯវំ សមុទេន្តិ ឯវំ សមុជ្ជនកំ ឯវំ បវត្តិតត្តំ ឋានំ មម អនុប្បត្តំ។ តេនាហ “ឦទិសន្តិ អវត្ថា”តិ។ ជាតំ ជាតាតីតិ (អ។ និ។ ទី។ ១។១០។ ១១១-១១៩) សព្ពញ្ញុតញ្ញាណេន ជានិតព្ពំ សព្ពំ ជានាតិ។ ឧក្កដ្ឋនិទ្ទេសេន ហិ អវិសេសវិគ្គហេន ច “ជាត”ន្តិ ឋបិតា និរវសេសំ ទោយ្យជាតំ បរិគ្គណ្ហាតីតិ តព្ពិសយាយ ជាននកិរិយាយ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណមេវ ករណំ កថិតំ យុត្តំ។ អថ វា បករណវសេន “ភគវា”តិ សទ្ធម្មសត្ថុនោ នាមមេតំ ចិការេវតព្ពំ។ បស្សិតព្ពមេវ បស្សតីតិ ទិព្ពចក្ខុ-បញ្ញាចក្ខុ-ធម្មចក្ខុ-ពុទ្ធចក្ខុ-សមន្តចក្ខុ-សង្ខាតេហិ បញ្ចហិ ចក្ខូហិ បស្សិតព្ពំ បស្សតិ ឯវ។ អថ វា ជានំ ជានាតីតិ យថា អញ្ញេ សវិបល្លាសា កាមរូបបរិញ្ញាវាទិនោ ជានន្តាបិ វិបល្លាសវសេន ជានន្តិ, ន ឯវំ ភគវា។ ភគវា បន បហីនវិបល្លាសត្តា ជានន្តោ ជានាតិ ឯវ, ទិដ្ឋិទស្សនស្ស ច អភាវា បស្សន្តោ បស្សតិយេវាតិ អត្ថោ។ ទស្សនបរិណាយកដ្ឋេនាតិ យថា ចក្ខុ សត្តានំ ទស្សនត្ថំ បរិណេតិ, ឯវំ លោកស្ស យាថាវទស្សនសាធនតោ ទស្សនកិច្ចបរិណាយកដ្ឋេន ចក្ខុភូតោ, បញ្ញាចក្ខុមយត្តា វា សយម្ភុញាណេន បញ្ញាចក្ខុ ភូតោ បត្តោតិ វា ចក្ខុភូតោ។ ញាណភូតោតិ ឯតស្ស ច ឯវមេវ អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។ ធម្មា វា ពោធិបក្ខិយា តេហិ ឧប្បន្នត្តា លោកស្ស ច តទុប្បាទនតោ, អនញ្ញសាធារណំ វា ធម្មំ បត្តោតិ ធម្មភូតោ។ ព្រហ្មា វុច្ចតិ មគ្គោ តេន ឧប្បន្នត្តា លោកស្ស ច តទុប្បាទនត្តា, តញ្ច សយម្ភុញាណេន បត្តោតិ ព្រហ្មភូតោ។ ចតុសច្ចធម្មំ វទតីតិ វត្តា។ ចិរំ សច្ចបដិវេធំ បវត្តេន្តោ បវទតីតិ បវត្តា។ អត្ថំ នីហរិត្វាតិ ទុក្ខាទិអត្ថំ តត្ថាបិ បីឡនាទិអត្ថំ ឧទ្ធរិត្វា។ បរមត្ថំ វា និព្ពានំ បាបយិតា, អមតាធិគមាយ សត្ថុប្បាទនតោ អមតំ ទទាតីតិ អមតស្ស ទាតា។ ពោធិបក្ខិយធម្មានំ តទាយត្តភាវតោ ធម្មស្សាមី។

១០៣។ សោ ច ឧទ្ទេសោ អត្ថតោបិ ហោតីតិ ទស្សេតុំ “យំ ខោ បនា”តិ អាហ។ សព្ពលោកសាធារណា ហិ ពុទ្ធានំ ទេសនាតិ។ ពុទ្ធានិ ទេសហិ ទ្វារារម្មណេហិ បុរិមំ បបញ្ចសញ្ញាសង្ខា សមុទាចរន្តិ, តានិ តានេវ ទស្សេន្តោ បបញ្ចសញ្ញាសង្ខា ទស្សិតំ ហោតិ សព្ពអាយតនបរិយេសនេ និទ្ទេសោ កតោ, តស្ស អត្ថំ ទស្សេតុំ “ចក្ខុញ្ចា”តិអាទិ អារទ្ធំ។ តត្ថ និស្សយការណតាតិ និស្សយបច្ចយការណំ និស្សយបច្ចយោ ច បសាទចក្ខុមេវ ហោតិ, ន ទុទ្ធសសម្ភារំ, ចតុចត្តាលីសសម្ភារំ វា សសម្ភារចក្ខុន្តិ អាហ “ចក្ខុបសាទញ្ច បដិច្ច”តិ។ អារម្មណការណតាតិ អារម្មណបច្ចយការណំ អារម្មណបច្ចយោ ច ចតុសមុដ្ឋានិករូបស្ស យំ កិញ្ចិ ហោតីតិ អាហ “ចតុសមុដ្ឋានិករូបេ ច បដិច្ចា”តិ។

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩑᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩁᩪᨸᩣᨿᨲᨶᩴ ᨸᨶ ᩋᨶᩮᨠᨾᩮᩅ ᩈᩴᩉᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩔ ᩅᩥᩈᩮᩈᩔ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᩥᩔᨿᨽᩣᩅᩮᨶ “ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨸᩈᩣᨴᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨽᩣᩅᩮᨶ ᨧᨲᩩᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨠᩁᩪᨸᩮ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨽᩮᨴᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩑᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩁᩪᨸᩴ ᨸᨶ ᩋᨶᩮᨠᨾᩮᩅᩣᨲᩥ? ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ᪨ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨶᩥᩔᨿᨸᩩᩁᩮᨩᩣᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩅᩥᨸ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨲᩥ ᨲᩔ ᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᩋᩈᨲᩥ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨿᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᩋᩅᩥᨣᨲᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥᨸᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᨲᩣ ᨧᩔ ᨶ ᩑᨠᨴᩮᩈᩮᨶ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᨶᩅᩈᩮᨶ ᩍᨭ᩠ᨮᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᩁᩪᨸᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨠᩁᩩᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᩥᩔᩁᩣᨩᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᨿ, ᩍᨲᩁᩮ ᨸᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

ᩈᨧᩣᨿᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᩮᩣ ᨶ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶ ᩈᨾᩪᩉᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ “ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨬ᩠ᨧᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩑᨠᩅᨧᨶᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩁᩪᨸᩴ ᨸᨶ ᨿᨴᩥᨸᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩅᩥᨿ ᨸᩩᩁᩮᨩᩣᨲᩋᨲ᩠ᨳᩥ-ᩋᩅᩥᨣᨲᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩩᩁᩮᨲᩁᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩑᩅ ᩏᨸᨠᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨳᩣᨸᩥ ᩋᨶᩮᨠᨾᩮᩅ ᩈᩴᩉᨲᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨽᩣᩅᨽᩪᨲᩴ, ᨸᩁᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩣᨠᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨲᨴᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨲᩥᨸᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᩮ ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩈᨽᩣᩅᨲᩣᨿ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨶᩣᩃᨾ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᩔ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᩣᩃᨾ᩠ᨻᩦᨿᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨶᩣᨾ, ᨲᩔ ᨿᨳᩣ ᨿᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᩈᨽᩣᩅᩪᨸᩃᨴ᩠ᨵᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨸᨧ᩠ᨧᨿᩃᩥᨦ᩠ᨣᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᩁᩪᨸᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩴ ᨲᩔ ᩈᨽᩣᩅᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨧᩔ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨵᩦᨶᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩈᨽᩣᩅᩪᨸᩃᨴ᩠ᨵᩥ ᨶ ᩑᨠᨴ᩠ᩅᩥᨠᩃᩣᨸᨣᨲᩅᨱ᩠ᨱᩅᩈᩮᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩣᨸᩥ ᨠᨲᩥᨸᨿᨠᩃᩣᨸᨣᨲᩅᨱ᩠ᨱᩅᩈᩮᨶ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᩋᩣᨸᩣᨳᨣᨲᩅᨱ᩠ᨱᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᨾᩮᩅ ᩁᩪᨸᩴ ᩈᩴᩉᨧ᩠ᨧᨠᩣᩁᩥᨲᩣᨿ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩁᩪᨸᩮ ᨧ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩉᩩᩅᨧᨶᩅᩈᩮᨶᩣᩉ᪨

ᨿᩴ ᨸᨶ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ (ᨸᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᪑᪨᪑᪨᪒ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ) “ᩁᩪᨸᩣᨿᨲᨶᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨵᩣᨲᩩᨿᩣ ᨲᩴᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨿᩣᨴᩥᩈᩴ ᩁᩪᨸᩣᨿᨲᨶᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩦᨴᩥᩈᩴ ᨸᨶ ᨲᨶ᩠ᨲᩥ? ᩈᨾᩩᨴᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨴᩮᨠᩮ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ “ᩋᩣᨿᨲᨶᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᩈᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᩥᩈᨿᩣ, ᨶ ᨴᨻ᩠ᨻᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᩈᩮᨶᩣ”ᨲᩥ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᩩᨴᩣᨿᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲᩣ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩈᨾᩩᨴᩣᨿᩣᨽᩮᩣᨣᩔᩮᩅ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᩈᨾᩩᨴᩥᨲᩣ ᨸᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᨳᩴ ᨸᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᩴ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᨾᩩᨴᩥᨲᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᩣ ᩈᨾᩩᨴᩥᨲᩣ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ? ᨶᨿᩥᨴᨾᩮᨠᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩥᩅᩥᨠᩣᩅᩉᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᨲᩣᨿ ᨴᩔᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩮᩈᩣᨴᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᨮᩥᨲᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨾᩮᩅ ᨮᩣᨶᩮ ᩈᨾᩩᨴᩥᨲᩣᨶᩴ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᨸᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᩴᩉᨧ᩠ᨧᨠᩣᩁᩥᨲᩣ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᨠᩥᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨸᩁᨾᩣᨱᩩᩁᩪᨸᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨲᩴᩈᨾᩩᨴᩣᨿᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ “ᩈᩮᩣᨲᨬ᩠ᨧᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᩔᩥᨲᩁᩪᨸᩅᩥᨩᩣᨶᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨶᩣᨾ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨

ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ, ᩁᩪᨸᩴ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨲᩥᨿᩣ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᨶ ᨹᩔᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩋᩁᩪᨸᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨸᩥ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ

ឞុសតាការេរតេច បចត្តតតេតា ឞុសតលក្ខណោ ឞស្សោ តាយ ឆយ្ទោ ក្ខប្បជ្ជតិ៑ សហខាតាឌិចសេតាតិ ចក្ខុចិញ្ញាណសម្បយុត្តាយ សហខាតអញ្ញាយញ្ញាឌិចសេត, អតត្តទាយ អតត្តទាឌិចសេត, ព្កុតទាយ ក្ខបតិស្សយចសេត បច្ចយកាចតោ ឞស្សបច្ចយា ឞស្សការណា ចេចគតា ក្ខប្បជ្ជតិ៑ អតុកចតសយកាលេយច អារម្មណស្ស សញ្ញាគត់ ហោតីតិ "តាយ ចេចគតាយ ឃំ អារម្មណំ ចេចេតិ, តេឌច សញ្ញា សញ្ញាគាតី"តិ ចុត្តំ៑ ចក្ខុទ្វារិកា ឆយ្ទោ ព្កុឆាឌិប្បេតាតិ តឌតុសារេត បត អបរាបរុប្បត្តាត់ ចេចគតាឌិត់ ពហណោ សតិ, ឃត្តិ ចា ការណាចចត់, ឃស្មា អារម្មណំ ចេចេតិ, តស្មា តំ សញ្ញាគាតីតិ អត្ថោ៑ ត ហិ អសតិ ចេចឃិតោ ពគាឌិ សញ្ញុប្បត្តិ អត្ថិ៑ សេសបេឌសុបិ ឲសេច តយោ៑ សញ្ញាយ ហិ ឃតាសញ្ញាតំ ចិជ្ជយាគំ, អចិជ្ជយាគំ ចា អារម្មណំ ចិតក្កចសេត បរិកប្បេតិ, ឃតាបរិកប្បិតញ្ចាំ តំ ឌិដ្ឋិតណ្ហាយាគយញ្ញាតាហិ យញ្ញាយាតោ បបញ្ចេតីតិ ចុត្តោ៑ តេតចាហ "បឆចិ បឆចិតោ សញ្ញាគា"តិ, "បឆចិ បឆចិតោ សញ្ញាចា បឆចិ យញ្ញាតី"តិអាឌិ (ម៑ តិ៑ ១៑១), "តក្កញ្ចា ឌិដ្ឋីសុ បកប្បឃិត្វា, សច្ចំ មុសាតិ ទ្វយធម្មមាហុ"តិ (សុ៑ តិ៑ ប៉ែ៨១; មហាតិ៑ ១១១) ច៑ ពាលប្បត្តបបញ្ចសេតេចាយម្តុចណ្ហាគា ពតា, អដ្ឋកចាយំ បត បរិទុត្តលចសេត៑

ចក្ខុទ្វបិឌិហិ ការណេហីតិ ចក្ខុចិញ្ញាណឞស្សចេចគាយសញ្ញាចិតក្កហិ ការណភូតេហិ៑ អការណភូតាតម្បិ តេសំ អត្ថិតាយ ការណក្កហណំ៑ បរិញ្ញាតា ហិ តេ អការណំ៑ តេតាហ "អបរិញ្ញាតការណា"ត្តិ៑ តីហិបិ បរិញ្ញាហិ អបរិញ្ញាតចត្តុកំ៑ អតិកចត្តីតិ អឌ្ឍោត្តុតត្តិ៑ សហខាតា ហោត្តីតិ ឲត្ត "ចក្ខុសម្ប្បស្សបច្ចយា ចេចគាក្ខុឌ្ឍា អត្ថិ ក្សុសលោ'តិអាឌិចចតតោ ចេចគាយញ្ញា អសហខាតាបិ កេហតញ្ញា៑ ឃតិ ឲចត្តិ "បបញ្ចតី"តិ ឲត្ត ឃតិ បញ្ចទ្វារេឌចតសហខាតា បបញ្ចសញ្ញា អធិប្បេតា តាសំ បច្ចុប្បន្តចិសឃត្វា, កស្មា អតីតានាគតក្កហណំកតត្តិ ចេចេតិ៑ ព្កុតេទា "តឆា ក្ខប្បជ្ជតតោ"តិអាឌិតា បរិហរតិ៑ តត្ថ តឆា ក្ខប្បជ្ជតតោតិ ឃឆា ចត្តយាគការេល, ឲចំ អតីតការេល អតាគតការេល ច ចក្ខុទ្វារេ បបញ្ចសញ្ញាត់ ក្ខប្បជ្ជតតោ អតីតានាគតក្កហណំ ពតំ, ត អតីតេតសុ, អតាគតេតសុ ចា ចក្ខុទ្វបេសុ ចក្ខុទ្វារិកាត់ តាសំ ក្ខប្បជ្ជតតោ៑

យតញ្ញាចុសោ, បដិច្ចាតិ ឲត្ត ទុចិធំ យគំ ពេចលំ កចក្កំ, សាចជ្ជគំ ចា៑ ទុចិឆា ហិ ពឆា៑ ក្ខប្បត្តិទ្វារកចាយំ ទ្វិក្កត្តំ ចលិតំ កចក្កំ យតោទ្វារំ តាយ, ចក្ខុឌិ ចិឃ ទុបិឌិតា ចេឃត តំ ឈដ្ឋិតំ តត្ថ ក្ខបរិ ចិញ្ញាណុប្បត្តិឃា ទ្វារកាចតោ៑ បច្ចយកចាយំ សាចជ្ជតកចក្កំ, "យតោសម្ប្បស្សបច្ចយា អត្ថិ ក្សុសលោ"តិអាឌីសុ ហិ សាចជ្ជតយតោសម្ប្បស្សោ ព្កុឆ្ចិតោ, ត កចក្កយតោសម្ប្បស្សោ អសម្ពុចតោ៑ តត្ថ បឆយតយំ សគ្គាយាហ "យតត្តិ កចក្កចិត្ត"ត្តិ៑ ឆម្មេតិ តេក្ខុមកឆម្មារម្មណត្តិ ព្កុមិតា សកាចឆម្មេសុ ឲច កិលេសុប្បត្តីតិ ពេចិ, តឌយុត្តំ តទុបិដាតាយបិ បញ្ញត្តិឃា ឆម្មារម្មណតាយ ចុត្តត្តា៑ ព្កុឆ បត តេក្ខុមកាបិ ឆម្មា លព្កត្តីតិ ឌស្សតត្ថំ "តេក្ខុមកឆម្មារម្មណ"ត្តិ ចុត្តំ, ត បញ្ញត្តិឃា អតារម្មណត្តា៑ ឲចញ្ចតំ សម្ប្បដិទ្ធិតត្តំ, អញ្ញថា អក្សុសលចិត្តុប្បាទា អតារម្មណា តាយ សិយុំ៑ ក្ខប្បត្តិទ្វារកចាយំ ចក្ខុចិញ្ញាណាឌិ ចិឃ អាចជ្ជតម្បិ ទ្វារបក្កិកមេចាតិ ចុត្តំ "យតោចិញ្ញាណត្តិ អាចជ្ជគំ ចា"តិ៑ បច្ចយកចាយំ បត អាចជ្ជគំ ពហិតត្តិ "ឌចគំ ចា"តិ ចុត្តំ៑ តឃទ្វយេ ឆម្មាត់ សហខាតចិកាពំ ឌស្សេតុំ "អាចជ្ជតេកហិតេ"តិអាឌិ ចុត្តំ៑ ឃុត្តមេចាតិ តិប្បរិឃាយតោ ឃុត្តមេច៑

តេសា ឃាច ត បច្ចយបដិចេចឆា សម្ពុចតិ, តាច បញ្ញត្តិម្មុលេតេច សកាចឆម្មា បញ្ញាឃត្តិ បចេច្ចកំ អបញ្ញាបតេតិ អាហ "ឞស្សោ តាយ

ឯកោ ឆន្ទោ ឧប្បជ្ជតី”តិ។ ឯវំ ធម្មបញ្ញត្តិំ បញ្ញាបេស្សតីតិ បញ្ញាបេត្វា ឋត្តិំ សមេស្សតិ ទោសំ ឧប្បាទេស្សតិ។ ឋានម្បិ សតិ ឋានំ ហោតីតិ ឋានម្បិ ចក្ខុអាទីហិ បច្ចយេ សតិ ឋានំ ផស្សាទីហិ បច្ចយុប្បន្នំ ហោតិ។ ទ្វាទសាយតនធម្មេនាតិ ទ្វាទសន្នំ អាយតនានំ ធម្មេន អាការេន បដិច្ចសមុប្បាទកាយធម្មេន។ ទ្វាទសាយតនបដិច្ចធម្មេនាតិ “ឋានម្បិ អសតិ ឋានំ ន ហោតី”តិ បច្ចយាការបច្ចយុប្បន្នាការធម្មកក្ខយ ទ្វាទសន្នំ អាយតនានំ បដិច្ចធម្មេន។

សាធុកេន បញ្ញា ឧគ្ឃដិតាតិ អយំ បញ្ញា សាធុកេន ឧគ្ឃដិតា, ឋាតិ ឋាយិតា ការណេន យា តិក្ខា អព្ភុទិតា។ អថ វា សំលិខិតេន ចុត្តយតំ ចិត្តាវរេន ចិក្ខណេន ឯតទគ្គ ធម្មេន យថាសាធុកេន បញ្ញា ឧគ្ឃដិតាតិ ឋាយិតា ការណេន ឯតម្បិ បញ្ញាយ តិក្ខា អព្ភុទិតា, ហេតុញ្ញោ សតិ ឧហាបណំ សយំ តិត្ថិតត្តា ចិយ អព្ភុត្វា ភវេតោ ឯវ សត្ថិកោ តិក្ខា ហោតិ។

១០៨. អាការេហិ ផលំ ញាយ ញាយ បរិយាទាយ តិដ្ឋតេត្តិតិ អាការា, ការណានិ។ បដិវេធក្ខការណេហីតិ លព្ភទ្វារានិ ធម្មេន ចិត្តំ ចិត្តំ បបញ្ចការណស្ស តិដ្ឋិតត្តា វុត្តំ។ អថ វា យទិបិ យត្តកេហិ ឆន្ទេហិ យំ ផលំ តិដ្ឋតិ, តេសំ សមុទិតានំ ឯវ ការណការេវា សាមគ្គិយាវ ផលុប្បត្តិតោ, តថាបិ បធានំ តស្ស ការណវេវាតិ កត្វា វុត្តំ “បដិវេធក្ខការណេហី”តិ។ បទេហីតិ ភាវាទិបទេហិ វេវ តំសមុទាយក្ខតេហិ វាក្យេហិ ច។ តេនាហ “អក្ខរសម្បិណ្ឌនេហី”តិ។ អក្ខរានិ ឯវ ហិ អត្ថស្ស យថាវន្តំ បទវាក្យការេន បរិដ្ឋិតត្តា ព្យញ្ជនេហីតិ អត្ថស្ស អភិព្យញ្ជនតោ ព្យញ្ជនសញ្ញិតេហិ វណ្ណេហិ។ តានិ បន យស្មា បរិយាយស្ស អក្ខរណតោ “អក្ខរានី”តិ វុច្ចន្តិ, តស្មា អាហ “អក្ខរេហី”តិ។ ឯត្ថ ច ឋានេហិ អាការេហិ ឋានេហិ បទព្យញ្ជនេហិ បបញ្ចសមុទាចារស្ស វដ្ដស្ស ច វិវដ្ដស្ស ច ទស្សនអត្ថោ ចិកេត្វាតិ យោជនា។ បណ្ឌិច្ចេនាតិ បញ្ញាយ “កិត្តាវតា នុ ខោ, ភន្តេ, បណ្ឌិតោ ហោតិ? យតោ ខោ ភិក្ខុ ធាតុកុសលោ ច ហោតី”តិ (ម॰ និ॰ ៣॰១២៤) អាទិសុត្តបទេធម្មេន បណ្ឌិតលក្ខណំ ទស្សេន្តោ “ចតូហិ វា ការណេហី”តិអាទិមាហ។ សច្ចបដិវេធធម្មេន បណ្ឌិច្ចំ ទស្សិតត្តិ បដិសម្ភិទាធម្មេន យថាបញ្ញាតំ ទស្សេតុំ “យថេត្ត អត្ថោ”តិអាទិ វុត្តំ។

ក្ខុអប្បចត្តិ ក្ខុឧ បរិយោទិត្វា កតប្បចំ។ ពន្ធសត្តក្ខុអកត្តិ យត្តសក្ករាទិ បិណ្ឌិកតំ សត្តបិណ្ឌំ អនេកចិតត្ថាកំ យត្តអាទិនា បកេច តេហិ សមេយាទិតត្តត្តា ចិត្តការាទិកោតិ ឆន្ទចិត្តាយ ចិត្តកាសការេវា សត្តញ្ញាតញ្ញាណនេតធស្សាតិ សត្តញ្ញាតញ្ញាណនេតធ អស្ស សុត្តស្ស ក្ខុំ បរិដ្ឋិត្វាបេត្វា ភាយំ កណ្ហាបេស្សាមិ។

យត្តបិណ្ឌិកសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សមត្តា។

៥. ឧក្កាចិតក្កសុត្តវណ្ណនា

១០៩. ឧក្កឧក្ក ភាវេតិ ឧក្ក ឧក្ក ខោដ្ឋានេ កត្វា។ កាយទោសត្តំ “ឋាយំ ឯកំ ភាគមកាសិ, ឋាយំ ទុតិយភាគមកាសី”ន្តិ វចនតោ សន្ទេបិ ចិតក្កា សំកិលេសទោសានត្តចិកាវេន ឧក្កច ភាគា កតា, អបរាបរុប្បត្តិយា បវេត្តេតំ អភិណ្ហាចាទំ ឧបាទាយ បាឡិដ្ឋាយំ “ឧក្កា កត្វា”តិ

អារេមដិតចធតត្ថិ “ដេ្ខ ដេ្ខ ភារេក ពត្វា”តិ អារេមដិតចធតចរេសេតច ចុរេត្វា៎ អឆ ចា ភាពេ្ខយស្ស សប្បដិភាពតាឃ តត្ថ ឃំ ឃំ ដ្ខយយ្យិ រេលា ្កក្ខុចិបន្ធីកំ, ថំ ថំ ចិស្បុំ ចិស្បុំ ពេហត្យុការេយា ភពចា អាហ “ខ្ចិឆា ពត្វា ចិតរេក្ក ចិហរេឃ្យ”ត្តិ៎ ខុចំ បត ចិរេត្តត្វា តត្ថ យិច្ឆាចិតក្កាត់ សយ្ខាចិតក្កាតញ្ចា អភចរេសំ អសដ្ករេតា ធ ពហិតភាចំ ជរេស្សរេត្តា “ព្ចយំ ខុកំ ភាពយកាសិំ, ព្ចយំ ឌុតិឃភាពយកាសិ”ត្តិ អរេចាធ៎

កាយបដិសំឃុរេត្វាតិ កាយរាពសត្ថារេតត ការេយត សយ្យឃុរេត្វា, ការេយត បដិពរេត្ថ ចា៎ សេរេសស្បិ ខុរេសច តរេយា៎ អឃំ បត ចិរេសរេសា – ញ្ញាបដ្ឋតិ ចិត្តំ ខុរេតតាតិ ញ្ញាបិរេធា, រេធារេសា៎ ចិហិំសតិ ខុតាឃ សរេត្វ, ចិហិំសតិ ចា រេតសំ ខុតត្តិ ចិហិំសា, បររេសំ ចិរេហធតាការេត បចត្តស្ស ពរុលាបដិបក្ខស្ស ឋិបធយុ្ខរេស្សតំ អឆិចធត៎ អដ្ឋញ្ញាត្តិ អដ្ឋញ្ញាឆយ្ខារេយ្ខលាយាហ៎ ឆាហិត្ថាតិ ឆាហិរេឆយ្ខារេយ្ខលំ៎ ខ្លាញ្ញអារិរេកាតិ ឆាហលកាយរាកាឌ៏បដិសំឃុរេត្វា៎ តត្ថិបរិឃារេឃត ស្មុលុរេយា៎ ចិតរេក្កាអក្សុលបក្ខិរេការេឃចាតិ ព្ចយិតា ចិតក្កភាចសាយរេត្តាត តត្វាបិ អក្សុលភាចសាយរេត្តាត ខុពភាពការលំ, ត ខុពចិត្តប្បារេបរិឃាបត្តាតឌិចរេសតាតិ ជរេស្សតិ៎

រេតក្ខុយំ ចុច្ចតិ រេលិកាតិក្កត្តត្វា បធយដ្ឋាត់, សត្ថាក្សុរេលហិ តិក្កត្តត្វា សត្ថ ក្សុលំ៎ ព្ចឆ បត កាយចិតក្កបដិបក្ខស្ស អឆិរេប្បតត្វា អាហ “ការេយហិ តិស្សរេដ៏ រេតក្ខុយបដិសំឃុរេត្វា ចិតរេក្កា”តិ៎ រេសាតិ រេតក្ខុយចិតរេក្កា៎ ឃាច បធយដ្ឋាតាតិ បធយសយត្តាហាររេតា បដ្ខាឃ ឃាច បធយដ្ឋាត់ ខុត្ថប្បរេត្តា ចិតរេក្កា រេតក្ខុយចិតរេក្ការេឃច៎ បធយដ្ឋាតត្តិ ធ ព្ចេំ តរេតា បរំ ចិតក្កាភាចរេតា ចុត្តំ៎ ត ញ្ញាបដ្ឋតិ ចិត្តំ ខុរេតត, ញ្ញាបិកស្ស ចា បដិបរេក្ខាតិ អញ្ញាបិរេធា, រេយត្វាបុត្តាភារេកា រេយត្វាភាចតារេយ្គ៎ ត ចិហិំសត្តិ ខុតាឃ, ចិហិំសាឃ ចា បដិបរេក្ខាតិ អចិហិំសា, ពរុលាបុត្តាភារេកា ពរុលាភាចតារេយ្គ៎

យហារេឆាឆិសត្វាត់ យហាកិតិក្កយត់ តិក្កត្តកាលរេតា បដ្ខាឃ លត្ថាចសរេរា សយ្ខាសដ្កប្បា ្កបទ្ធបរិ សចិរេសំ បចត្តត្តីតិ អាហ “លត្ថាស្សាតិ... រេប... បចត្តិស្វ”តិ៎ ពាលាស្ស អបរិបក្កត្វា បុត្តាចារតាចរេសត សតិសរេយ្ខាសរេតា ពធាចិ យិច្ឆាចិតក្ករេលរេសាបិ រេហាតិរេឃចាតិ ថំ ជរេស្សតុំ “សតិសរេយ្ខារេសត...រេប... តិដ្ខត្តី”តិ អាហ៎ ឃឆា តិច្ឆបិហិរេតបិ ពារេហ ពធាចិ ចាតបិរេត ចិចដយរេត្វ លត្ថាចសរេរា ចារេតា អរេត្តា បចិរេសឃ្យ, ខុចំ ក្យុត្តិត្រ្កិរេយបិ រេឆាឆិសត្វសត្ថារេត សតិសរេយ្ខាសចរេសត លត្ថាចសរេរា អក្សុលចិតរេក្កា ្កប្បជ្ជិ, ្កប្បរេត្តា ធ ក្សុលចារ៑ បច្ឆិតិត្វា អដ្ខាសិ, អឆ យហាសរេត្វា ថំយុហុត្តប្បត្តរេយច បដិចិរេតារេឆត្វា រេតសំ អាឃតិ អត្យប្បារេឃ “ព្ចរេយ យិច្ឆាចិតក្កា, ព្ចរេយ សយ្ខាចិតក្កា”តិ ឃាឆាចរេតា រេត បរិច្ឆិតិត្វា យិច្ឆាចិតក្កាត់ អចសរ៑ អរេធរេត្វា សយ្ខាចិតរេក្ក បរិចរេត្ថសិ៎ រេតត ចុត្តំ “យឃំព្ចរេយ”តិអាឌិ៎

៑១០លិ៎ បយារេធា តាយ សតិចិប្បចារេសាតិ អាហ “អប្បយត្តស្សាតិ សតិឃា អចិប្បចារេស ជិតស្សា”តិ៎ អាតាបចិរិឃចត្តស្សាតិ កិរេលសាត់ តិក្កលាតចិរិឃចរេតា៎ រេបសិតចិត្តស្សាតិ ភចចិរេយាក្ខាឃ ចិស្សដ្ខចិត្តស្ស ការេឃ ធ ឌីចិរេត ធ តិររេបក្ខស្ស៎ “ខុចំ បដិបិពតិរេកា ឌារេតា”តិ អត្តរេតា អត្តភាចំ តិស្សាឃ បចត្តំ រេសាយតស្សាការ៑ ពរេហស្សិតរេសាយតស្សបក្ខិកំ អកាសិ, បត្ថាយហត្តតាឃ ស្មុលុយជស្សិតា៎

អបរិត្ថាឃំជិតស្សាតិ ត បរិត្ថាឃំ ជិតស្ស, អបរិក្កហិតបរិត្ថាស្សាតិ អរេត្វា៎ ចិតរេក្កា...រេប... ខុតាតិ តីលិ តាយាតិ លភតីតិ តាឌិសស្ស ្កប្បរេត្តា យិច្ឆាចិតរេក្កា ឃឆារេហំ អត្តញ្ញាឆាឆរេកា ្កភឃញ្ញាឆាឆរេកា ធ ត រេហាតីតិ ត ចត្តរេត្តា ថំ សភាចាតតិចត្តតរេតាតិ អឆិប្បារេឃា៎ អត្យប្បត្តាត្យប្បារិ៍ធាប្បត្តបរិហាតិតិយិត្តតាឃ បត្ថា តិររេរាឆតីតិ បត្ថាតិររេរាឆិរេកា៎ រេតតាហ “អត្យប្បត្តាឃា”តិអាឌិ៎

តត្ថិកាច គន្ថីតិ បជិសន្ធាតនាលេត ចិក្ខប្ផតប្បហាតយាហ តិរុដ្ឋីតិអាឌីហិបិ ឋនេតច ចតតិ ចិកឋត្តត្ថិអាឌីហិ បត សប្ទុល ហ្គ្នដ ចិឃ ឋនា អប្បចត្តតកំ អកាសិត្តិ ចតតិ

១០ប៉ ចិត្តចិបរិណាយករោចា ចិត្តស្ស អញ្ញាចត្តំ បកតិចិត្តចិករោយា អនេតកក្កឋាកានោរា ចិនេក្ខបេរិ ឋត្វ ចិតនេក្កត ចិត្តំ ចិហញ្ញាយាតំ ចិឃ ហោតីតិ អាហ "តំ កេហេត្វា ចិហិំសាចិតក្កំ អកាសី"តិ កាន្វញ្ញាត្តិ បនេក្វក្ខតិយិត្តំ ចិត្តលេដំ ចតតិ តេនេតចាហ – "បនេក្វនេក្ខ សតិ សាឆ្វតំ យតំ កេយ្យតីតិ កន្វណា"តិ (យ តិ ឌី ១១; សំ តិ ឌី ១១១) ត្តិ កន្វណាឃតចនេសត បចត្តចិត្តបកយ្បតំ សត្ថាឃ "ហ្គប្បជ្ជតិ ចិហិំសាចិតនេក្កា"តិ អាហ, ត សនេត្តស្វ ចិហិំសា បចត្តតីតិ អធិប្បាយោយា

តេត តេត ចស្សាកានេតាតិ ឃេត ឃេត អាការេត កិក្វតា អត្វចិតក្កិតំ អត្វចិចារិតំ, តេត តេត អាការេតស្ស ចេតនេសា តតិ ហោតិ តេនេតចាហ "កាយចិតក្កាឌីស្វ"តិអាឌិ បហាសីតិ កាលចិបល្លាសេត ចុត្តត្តិ អាហ "បជហតី"តិ បហាតំ បតស្ស សិទ្ធលេចច បជិបក្ខស្ស សិទ្ធត្តាតិ ឌស្សេតុំ "បហាសី"តិ ចុត្តំ ឃថា "អសាយិនេកានេក កាយិកាអាឌីឃិស្វ"តិ ពហុលយកាសីតិ ឲត្វាបិ ឲនេសច តយោ ឲចនេយចំ តយតីតិ កាយចិតក្កសយ្យោយាកាការេលច ហោតិ, កាយចិតក្កសយ្យឃុត្តាការេត ចា បរិណយតិ កសតំ កិជ្ជំ, កសីតិ អនេត្វា, ឋត្ថិត្តាត្តត្តា បត កានេណុបចារេត សស្ស "កិជ្ជ"ត្តិ ចុត្តត្តិ អាហ "សស្សសព្វានេឆ"តិ ចត្តារិ កឃាតីតិ ចឆពត្ថឌាតិកនេហាតិ ហ្គបទ្ទចត្តិ អតត្វប្បាឆកាចំ លិយកត្តិ តិហឹតកាចំ ឆតេត្ថស្វតិ អត្តនេតា ពតេត្ថស្វ ឌ្គឋារត្តិ អត្វប្បនេចសំ កិលេសាតំ សំកិលេសនេឋា ចិស្វជ្ជាតំ ចិស្វទ្ធិ, សា ឲច ចោឌាតត្តិ អាហ "ចោឌាតបក្ខត្តិ ព្ទាដំ ឋនេស្សច ចេចចត"ត្តិ

១០ដ៍ សត្ថាកុសលំតេក្ខេប្ចំ សត្ថាកុសលបជិបក្ខឋាឃ ឋនេឋា តិស្សដត្វា តិត្ថាតនេយច តេក្ខេប្ចំ សត្ថាកិលេសនេឋា សត្ថាសក្ខឋនេឋា ច តិស្សដត្វា កិជ្ជ សត្ថាឆំ ចិឃ ទ្វបិឌិអានេប្ចហ៍ បយាណេ សតិ អតត្វប្បត្តិជ្ជាតកាចនេឋា កុដការេចា ចិឃ កុដចិត្តំ ក្វដ្ឋយកាចនេឋា បហ្គិតនេកាបិលនេកា ចិឃ នេឋាឌិសនេត្វា ហ្គបិឃនេកាសល្លនេយាកនេឋា ចត្វត្ថឹឆកឃំ ចិឃ យិឆ្នាចិតក្កា សប្បជិកឃកាចនេឋា បញ្ញាឃ ចុទ្ធិ ឲឋស្ស អត្វឹតិ បញ្ញាចុទ្ធិនេកា ចិហញ្ញាតិ ចិត្តំ ឲនេតតាតិ ចិឃាតនេឋា, ឆេនេឋាក្វក្ខំ, ឋប្បក្ខិនេកា ចិឃាឋបក្ខិនេកា, ត ចិឃាឋបក្ខិនេកាតិ អចិឃាឋបក្ខិនេកា តិត្ថាតសំចត្តតិនេកា តិត្ថាតចនេហា ហ្គឈ្លាតីនេឃឃ្យាតិ ហ្គឌ្ឍតំ សិឃា ចិក្ខឋត្វា កនេចឃ្យាតិ អនេត្វា សណ្ហនេបយីតិ សប្ចនេឆច បជ្ជនេបយិ ឃថា បត ឆបិតំ សណ្ហបិតំ តាឃ ហោតិ, តំ ឌស្សេតុំ "សត្ថិសីឌានេបយី"តិអាឌិ ចុត្តំ សត្ថិសីឌានេបយីតិ សយាឆិបជិបនេក្ខ កិលេសេ សត្ថិសីឌានេបនេត្វា ចិត្តំ ឲកានេចដ្ឋត្វា សត្ថិសីឌានេបយិ អញ្ញកកាចាបិឆនេពត ឲកក្កំ កនេរាយិ, ឃថា អានេប្ចនេណា ស្វជ្ជ អប្បិតំ ហោតិ, ឲចំ សប្ចា សប្ចនេឆច អាឆហាយិ សយាហិតំ កនេរាយិ, ឃស្មា ឋឆាសយាហិតំ ចិត្តំ ស្វជ្ជ អានេប្ចនេណា អានេរាបិតំ តាឃ ហោតិ, ត ឋនេឋា បរិបតតិ, ឋស្មា ចុត្តំ "ស្វជ្ជ អានេរានេបយីតិ អនេត្វា"តិ យា ហ្គឈ្លាតីឃិត្វាតិ យា ហញ្ញិត្វា, យា ហ្គាហតំ អត្វាតិ អនេត្វា

១១០ សោនេឃច...បេ... ចុនេត្វាតិ ព្ទយិតា កិច្ចាបិ ឲកំនេឃច កុសលចិតក្កំ យក្កក្ខនេណា ចិឃ តិចិឆត្វសប្ផចនេឋា តិចិឆតាយិកំ កត្វា ឌស្សិតំ ចិឃ ហោតិ, ត លោ បនេតំ ឲចំ ឌដ្ឋត្វា បពត្ថបចត្តតិក្យហ្គបិឌាឃ ឲកត្វតនេឃត "សោនេឃច ឡ្យាបិឌបច្ចតិកនេដ្តតា"តិអាឌិ ចុត្តំ ឲកឌាតិនេឃស្វ ហិ កុសលឌិនេត្វស្វ ហ្គប្បនេត្ថា ចិតនេក្កា សយាតាកានេឋាឃ សោ ឲចាតិ ចត្តត្ថាតំ លកតិ ឃថា "សា ឲច តិត្តិរី, ឋាតិ ឲច

ຢູ່ນສາສີ”ຕິ (ສັ. ນິ. ວີ. ໑.໑.໑໘). ສ ຫິ ຕສາ ຍທາບຸຣິສສ្ស ອນຸກເຍຕ្តາກຣຸນານສត្តិស្សយາ ເຕ ບິຕក្កາ ໑ຕິ ຕຸត្តាຕິ.

ນຍາບຕ្តິກິສ្សາຍາຕິ ນຍາບຕ្តិ ນຍາບន្តិត្តា, ຕເຕາ ຕຸ້ຫິຕ្តាຕິ ອເຕ្តា. ບິບស្សຸຕາບິ ຕຣຸນາຕິ ເຍາຂຕາ. ກາເຍາ ກິລຍຕິ ນຍຍບិបស្សុຕາតិ ຕຣຸນຕາຍ ກາຍຕາຍ ບຸເກ្ខຕາບຣ໌ ບິເນນស្ស ອລក្ខយាតត្តា. ເຕຕາຫ “ນິត្តំ ຫក្ខាຕិ ບិហក្ខាតី”ຕិ.
ບິບស្សຸຕາຍຕហុបការានយាបត្តិ, ຕຍາ ຫິ ຕຸត្តំ – “ນຍາສິ, ກិក្ខវេ, ກាវេច, ນຍាហិເຕາ ຍຕាក្កំ ຂាតាຕិ ບស្សតី”ຕິ (ສັ. ນິ. ໑.໓; ໓. ໘໘; ໓.໑໐໒໑).

ຍຍາ ບិស្សយដ្ឋាតិ ເຍາສາតិ ບຣិស្សយំ ບិເតាເຄຕິ, ຕຍາ ບຣិស្សយបិເតាគតំ ຜລເກຫິ ກາຕក្ខំ ບិស្សយដ្ឋាតិ ຜລກເກាដ្ឋເກາ, ນຍາບຕ្តិຍາ ບຕ ບິບស្សុຕາ ຕហុការេຕຣາ ນຍាសិបរិបន្តកាតិ, ນເក្ខນយិ ຍາ ກិເລນាតិ ບិយឆេតេត ຕຸក្ខລការបន្តេតា. ເຕຕາຫ “ບិបស្សុຕា ຍាយຂាຕា ນຍាបត្តិយិ រក្ខតិ,ຍាយຂាតំ ກເຣາតី”ຕິ. ສក្ខ ເຍບ ຕ្តាຕិនរនត្ថិស្សយេកាននា ອາບន្តតិតិ? ຕឃិគេយកត្តិក, ຕ្តាຕិនរនត្ថិស្សយាບិ ກិក្ខ សិទ្ធិ ເលិເក លក្ខតិតិ គេស្សតំ “ຍຍາ ຫិ”ຕិອາទិ ຕុត្តំ.

ກາຍត្តិ ອາហເຣ ស្វតិ ກາយនិបំ រូបតិេតស. ໑ຕាການេចាតិ នតិ រូបយាគេយត្តេយេច ກាតក្ខំ ຍយា ກາເចា រក្ខិតក្ខា, ຕគកាចេតា. ຕគាតិ ນຍຍບិបស្សុតាតិ ຍាយຂាតកាេល. ອនុបស្សុតាតិ លហំ លហំ រូបត្តិ នក្ខាយ “໑កបហាេរតេច ອារុប្បេហាច េហាតី”ຕិ ຕុត្តំ, ກេយតេច ບត ອនុបស្សុតាបដិបដិ ອាເຣາហតិ.

໑໑໓. ໑ຕិ កកចា ອត្តេតា ອបយាគបដិបត៌, ຕាយ ន លទ្ធិ ອគក្ខានាតារលំ ບិេននំ គេស្សេក្ខា េហតុនយត្តិយា នទ្ធិ ផលនយត្តិ គេស្សត្តា ຕ្តាគាតិ នត្តបការនយត្តិ គេស្សតំ “េនឃ្យចាបី”តិອាទិយាហាតិ ໑ຕិ ໑ត្ត ອនុនទ្ធិ េចឌិតក្ខា. ອរក្ខាលក្ខលេយាក្ខយេត្តត ອេក្ខា. យហាចតតាយ បចតំ បចទ្ធិក្យាចតំ បចតំ. ចតុហិ េយាេកហិតិ ឌិឈន្ធាបិបិលាកយបដិបត្តិនក្ខាតេយាេកហិ. េពយំ ອនុបដ្ឋចតំ. ສុចត្តិ ອនុបដ្ឋចំ ອាចហតិតិ េនាចត្តិេកា. បិតំ កុដ្ឋិ កេយតិ រូបេតតិតិ បិតិកាយតិេយា. បិតំ បិតតិត្តំ កន្ធតិតិ
បិតកាយតិេយា. នាលាឌិហិតិ កហ្លកនាលាកហ្លកលតាចេតហិ. អគាលឃកាយិតាយ រូគកនត្ថិនុេក្ខាបិ អយេក្ខា ចុេត្តា, ត្តាតរាតិ
ອបិតិកាយតិយតាយបិ. ອាទិ-នេក្ខត ភហតំ បរិក្ខញាតិ. ឌូេកយិកលុដ្ឋកស្ស េកាចេរ ចរតិតិ ឌូកចេរា, ឌិបកយិេកា. ອេរក្ខា យិេក ឌិន្ធា េតហិ នទ្ធិ បលិេឃយ្យាតិ ឌិឈរក្ខតត្តំ.

ຕ្តាឆ ចនត្តិតិ យិកាតំ ອានយំ ចគតិ, ຕេតា ອានយេតា ຕ្តាយិតា យេក្ខត តិក្ខយត្តិ. ໑ត្តចរត្តិតិ ໑តស្សិ ផាេត េកាចរ៍ កឈក្តិ. ໑ត្តបិចត្តិតិ
໑តស្សិ តិបិតតិេត្ត រូគកំ បិចត្តិ. ត្តាយិតា យេក្ខត បចិនត្តិតិ ត្តាយិតា យេក្ខត តិបិតតិត្តំ បចិនត្តិ. យក្ខ បិឆាយាតិ បកតិយក្ខ បិគហិត្វា. ត
តាច កិត្តិ កេរាតិ ອគចេនេន ចតយិេក ឈាេតតុកាេយា.

ອបិន្ធាយ ອក្ខាណា ហុត្វាតិ ອបិន្ធាយ តិចុតត្តា ចាកាលរហិតា ហុត្វា, តត្តិរាេកត រូបតិតា រុបិរយុលាឌិតិ ອាចាត្តិត្វា. បេលិកតេតា

ឋានចរំ តត្ថីរារការិតំ ញ្យារយោហតតោ ឋានចារិកំ អចិន្តាតិ ពត្វា ឥមស្សាតិ តោសត្តិ ឋានចរោពចារិកាតំ សាលាកក្កេតាតិ តាឥវេសត លូលតារកេត្តត សាលាកក្កេត៑ យត្យស្សាកត្តិ អបតេត្វា តស្ស សាលាកក្កស្ស កេត្តត៑ សមុតេត្តាតិ សមុន្តីតោ ញ្យាយុតេន្តា៑

ញ្យាន្តាតំ រលយយក្កចិចរលំ ក្យូក្កបិឈាតច្អា សត្តាលោកសាឈារលយ្បិ អត្តតោ ចេតេឃ្យបុក្កលិបេក្ខយេចាតិ ឥមស្សតេត្តា “អត្តាតកោឈ្យូត្តាឥតំ កត្តាបុក្កលិត”ត្តិ អាហ៑ ក្លាហតោតិ សម្ហតោ តីហតោតិ អាហ “តេត្វឈា លេត្វា បិតិតោ”តិ៑ តាយិតាតិ អឥស្សត្តំ កយិតាតិ អាហ “សតេត្តាត សត្តា សមូឈ្យាឥតា”តិ៑ ហិតុ្យបចារត្តិ សត្តាតំ ហិតចរិយំ៑

តេត្វឈាចិតក្កុត្តចណ្ណតាឃ លឹតត្វប្យការសតា សយត្តា៑

១០៑ ចិតក្កសណ្ណាតវុត្តចណ្ណតា

១១៩៑ឥសក្យសលកម្មបឆចសេតាតិ ត្អាឥំ តិឥស្សតយត្តំ ឥត្តាំ ចច្ឆបិឥកសយាបត្តិចិត្តស្សបិ ត្អាឈ អឈិចិត្តការចេត អតិន្តិតត្តា៑ តេតាហ “ចិបស្សតាបិឥកអន្ត៑សយាបត្តិចិត្ត”ត្តិ៑ អឆ ចា អត្យត្តរិយត្យស្សឈម្មសក្កហិតយេច ពោចលំ “បកាតិចិត្ត”ត្តិ ចត្តាត្តិ ឥមស្សតេត្តា “ឥសក្យសលកម្មបឆចសេត ក្លប្យត្តំ ចិត្តំ ចិត្តយេចា”តិ ចត្វា ឃឥេត្ត អឈិចិត្តត្តិ អឈិប្យតំ, តំ តឥេច ឥមស្សតេត្តា “ចិបស្សតាបិឥកអន្ត៑សយាបត្តិចិត្ត”ត្តិ អាហ៑ ត្អាតរស្ស បតេត្ត ចិឈិ ត បឌិសេឈិតិ ឥត្តាំ៑ ចិបស្សតាឃ សម្យឃុត្តំ អឈិចិត្តត្តិ ពោចិ៑ អត្យយុតេត្តតាតិ អត្យប្យត្តស្ស ក្លប្យាឥតចសេត, ក្លប្យត្តស្ស បរិទ្វ្យាហតចសេត អត្យ អត្យ ឃុតេត្តត៑ ឃ្លលកម្មច្ចាតត្តិ បរិហារិយកម្មច្ចាតំ៑ កតេហត្វា ចិហតេត្តាតិ កាចតំ អត្យយុត្តាតេត្តា៑ កាចតាឃ អប្យតំ អប្យតេត្តាបិ អឈិចិត្តយត្យឃុតេត្តាឃេច តឥេត្តបិ តំសង្គចាហារតោ៑

ឃេហិ ឋលំ តាឃ ឃឆា ក្លប្យន្តតច្ចាតេ បកប្បិឃយាតំ ចិឃ ហោតិ, តាតិ តិយិត្តាតិ៑ តេតាហ “ការណាតី”តិ៑ ការលេត កាលត្តិ ៨ត្ត ការលេតាតិ ក្យុមុត្ត ការណាចចតត្តិ អាហ “សយឃេ សយឃេ”តិ៑ តត្យ ច…បេ… តិរត្តរំ យតសិ កាតត្តាត្តិ ពស្វា ចុត្តំ, តត្យ ច កាចតាឃ ចឹឆិបឌិបត្តតា អត្តាតីហរណចិឈិ ឥមស្សតេត្តត កពចតា “បច្ចា តិយិត្តាតិ ការលេត កាលំ យតសិ កាតត្តាតី”តិ អឃំ ចេឥសតា អារន្តាតិ? “អឈិចិត្តយត្យឃុតេត្តតា”តិ ចុត្តត្តា អចិតេន្តតចសេត កាចតាឃ ឃុត្តប្យឃុតេត្តា អឈិចិត្តយត្យឃុតេត្តា តាយាតិ ចោឥកស្ស អឈិប្យាឃោ៑ ត្អាតរោ កាចតំ អត្យឃុត្តាត្តស្សអាឥិកម្មិកស្ស ពឥាចិ កាចត្យបក្កិលេសា ក្លប្យឧប្បដ្ឋ្យំ, តតោ ចិត្តស្ស ចិសោឈតត្វាឃ ឃឆាកាលំ ត្អាយាតិ តិយិត្តាតិ យតសិ កាតត្តាតីតិ “ការលេត កាល”ត្តិ សត្វា អចាចាតិ ឥមស្សតេត្តា “បិញ្ញត្អាឃតិញ្ញ”តិអាឥិយាហ៑ តត្ត ត្អាយាតីតិ ត្អាយាតិ បិញ្ញត្អាឃំ អាកតាតិ បច្ចា តិយិត្តាតិ៑ អត្តាឥត្តិ ក្លបន្តចំ៑

លត្តសហកតា រាកសម្យឃុត្តាតិ តណ្យាលត្តសហកតា កាយរាកសម្យឃុត្តា៑ ត្អច្ចាតិច្ចអសយបេក្ខិតេស្វតិ ត្អតេច្ចស្វ បិឃេស្វ, អតិតេច្ចស្វ អប្បិឃេស្វ, អសមំ អសម្មា បេក្ខិតេស្វ៑ អសយបេក្ខតត្តិ ពេហស្សិតអត្តាលក្យបេក្ខាចសេត អារម្មណស្ស អឃោតិសោ កហលំ៑ ឃំ សន្តាឃ ចុត្តំ – “ចក្ខុតា រូបំ ឥស្វា ក្លបេក្ខា ពាលស្ស ម្អូញហស្ស បុត្តុជ្ជតស្សា”តិអាឥិ (ម៑ តិ៑ ៣៑៣១០ប័)៑ តេ បរិចិតក្កា៑ តតោ តិយិត្តតោ អត្តាតិ

តតោ លគ្គូបសំហិតានិអក្រុសលចិតក្កុប្បត្តិការណតោ អញ្ញា តចំ តិមិត្តំ "យតសិកទេរានេតា"តិ ហិ ចុត្តំ, តស្វា អារម្មណំ, តានិទេសា បុរិមុប្បន្នោ ចិត្តុប្បចត្តិអាកាទេរា ចា តិមិត្តំ ក្រុសលតិស្សិតំ តិមិត្តត្តិ ក្រុសលចិត្តុប្បចត្តិការណំ យតសិ កាតព្វំ ចិទេត្វ ផទេបតព្វំ, កាចតាចទេសត ចិទេត្តតព្វំ, ចិត្តសត្តាទេត ចា សក្កមិតព្វំ អសុកតិក្រអសុកតិមិត្តត្តិ សក្កាទេរសុ ឧប្បន្នេ លគ្គូបសំហិទេត ចិតក្កេតិ អាទេតត្វា សម្មត្តិតព្វំ ខុចំ "ទេកាឡ្វូបសតិក្រទេត"តិអាឌីសុ ឃឆារសំ តំ តំ បដំ អាទេតត្វា សម្មត្តិតព្វំ ឃត្ថ កាត្វចិតិ "សទេត្តសុ សក្កាទេរស្វ"តិ ឃត្ថ កាត្វចិ បញ្ចាឆព្វូបតិស្សទេឃាតិ បញ្ចាចិទេឆា ឆព្វូបសំហិទេតា ឧបតិស្សទេឃា

ខុចំ "លគ្គូបសតិក្រទេត"តិអាឌិតា សទេក្កបទេតា ចុត្តមត្តំ ចិត្តារទេតា ឥទេស្សតំ "ព្លមស្ស ហត្ថា ចា ទេសាកតា"តិអាឌិ អាទេត្ថំ តត្វ "អសុកទេតាឧបសំហទិតព្វា"ត្តិ ចត្វា ឧបសំហទេណាការស្ស ឥស្សតំ "កិមិក្រសារទេត្តានិ"តិ លចិទារទេកតាតិ លចិទាកតាឃ កាក្យអសាយាឌិចណ្ណតិកាឃ ក្រុចក្យអប្វុរិទេតាតិ បទេក្កហិ ក្រុណបចទេលហិ បុទេណ្ណា "កលិចលប្វុរិទេតា"តិ ចា បរិទេធា

អស្សាមិកតាចកាលិកកាចទេសតាតិ ព្លតំ បត្តំ អត្រុក្កទេមត ចណ្ណចិការទេក្ខាច ឌិណ្ណកាចក្ខា បត្វា លិក្ខាចលិក្ខំ កិត្តំ ចា ហុត្វា កបិលតិក្ខំ កចិស្សតិ ព្លតំ ចិចទំ អត្រុបុទេក្ខត ចណ្ណចិកាទំ ឌិណ្ណតក្ខា ឧបកត្វា បរិតបុក្ខតទេចាក្យអកំ ហុត្វា ឃក្ខិទេកាឌិឃា លក្ខតិឃំ កចិស្សតិ សទេច បត ទេតសំ សាមិទេកា កទេចឃ្យ, ត ទេតសំ ខុចំ ចិតស្សិតំ ឥទេឥឃ្យាតិ ខុចំ អស្សាមិកកាចទេសត, "អតក្ខតិឃំ ព្លតំ តាចកាលិក"ត្តិ ខុចំ តាចកាលិកកាចទេសត ច យតសិកទេរានេតា

អាឈាតចិតយ...ទេប... ការេចតព្វាតិ – "បញ្ចិមេ, កិក្ខចេ, អាឈាតបដិចិតយា ឃត្វ ហិ កិក្ខុទេតា ឧប្បន្នោ អាឈាទេតា សព្វទេសា បដិចិទេតតព្វោ"តិអាឌិតា តទេឃត អាកតស្ស អាឈាតចិតយសុត្តស្ស (អ៊ តិ ៥៎១៩១) ទេចច កកទ្វុបទេយាចាត(ឃ៊ តិ ១៎១១១-១១១) លចាលិក្វុបយាឌិតក្ខា (ព្លតិក្ខ៊ ៨១) ចទេសត អាឈាតំ បដិចិទេតាឥត្វា ទេមត្តា ការេចតព្វា

កទ្វុសំចារទេសាតិ កទ្វុំ ឧបតិស្សាឃ ចារទេសា ឧទេក្ខទេសាតិ បរិឃត្តិឆព្វូស្ស ឧត្តិសាបតទេក្ខាច ឧក្ខិសតក្ខា ឧក្ខិក្ខ បរិបុក្ខតត្តិ ឃចាក្រុក្កហិតស្ស ឆព្វូស្ស អត្វបរិបុក្ខា បក្ខា ឆព្វូបតិស្សាឃាតិ កទ្វុសំចារសាឌិទេក បក្ខា ឆទេព្វ បដិក្ខ ទេយាហឆាត្វតិ ទេយាទេហា

ឧបតិស្សិតព្វាតិ ឧបតិស្សឃិតព្វា, អឃទេមច ចា បរិទេធា ឃត្តុប្បដិឃទេត្តាតិ ឃទេត្តា ច កាឃប្បទេចសតាបុក្ខាកទេរណសុ ឧស្សុក្កំ អាបទេត្នា សក្ខិទេតា ច ទេហាតីតិ អទេត្វ អធស្ស ទេយាទេហា បហិឃតីតិ អស្ស កិក្ខុទេតា ខុចំ តត្វ ឃុត្តប្បឃុត្តស្ស បក្ខា ទេសា ទេយាទេហា ចិកក្ខតិ ខុចយ្យីតិ ខុចំ ឧទេក្ខទេស អប្បមក្ខទេតតបិ បុត ខុចយ្យីតិ អត្វបរិបុក្ខាឃ កក្ខាចិទេតាឥទេតបិ ទេតសុ ទេតសុ ធាទេតសុ អទេត្វ បរិកទេដា ទេហាតីតិ សុឃ្យយាតស្ស ឆព្វូស្ស ទេតសុ ទេតសុ បទេឥសុ "ព្លឆ សីលំ កឆិតំ, ព្លឆ សមាធិ, ព្លឆ បក្ខា"តិ ទេសា ទេសា អទេត្វ ចិក្ខទេតា ទេហាតិ ព្លតំ ចក្ខុទ្វុបរិទេលិកាឌិ ព្លមស្ស ចក្ខុចិក្ខាណស្ស ការណំ, ព្លតំ សាលិពីជក្ខុមិសលិលាឌិ ព្លមស្ស សាលិអក្ខុរស្ស ការណំ ព្លតំ ត ការណត្តិ តទេឥច ចក្ខុទ្វុបរិទេលិកាឌិ ទេសាតចិក្ខាណស្ស, តទេឥច សាលិពីជាឌិ ក្រុក្រុសកក្ខុរស្ស ត ការណត្តិ ធាតាក្ខាតចិតិក្ខទេឃ ទេលទេកា ទេហាតិ

អារម្មណេសូតិ កម្មដ្ឋានេសុ. ថ្ពេម ចិត្តក្កាតិ កាយចិត្តក្កាឥយោ. សព្ពេ កុសលា ធម្មា សព្ពាកុសលបដិបក្ខាតិ កត្វា “បហីយន្តី”តិ ចត្តេន្តេ ន សព្ពេ សព្ពេសំ វិវិធបច្ចនីកក្ខតាតិ “បហីយន្តិ ឯវា”តិ សាសង្កំ ចរតិ. តេនាហ “ប្អាយាតី”តិអាទិ.

កុសលនិស្សិតត្តិ កុសលេន និស្សិតំ និស្សយិតព្ពំ. កុសលស្ស បច្ចយភូតត្តិ តស្សេវ វេវចនំ, កុសលុប្បត្តិការណំ យថាវុត្តអសុភនិមិត្តាទិវេវចនំ ចរតិ. សារផលកេតិ ចន្ទនមយេ សារផលកេ. ចិសយាលិត្តិ ចិសយាការេន តត្វ ឋិតំ អាណិំ. ហនេយ្យាតិ បហរេយ្យ និក្ខាមេយ្យ.

២៦៧. អវេច្ចាតិ អាតុរោ, ទុក្ខវិវិធតាយ បីឡិតោ. ទុក្ខិតោតិ សញ្ជាតទុក្ខោ. ព្យាធិតោបិ ការណេនាតិ អនោកាសល្លសមុដ្ឋិតាយ កុសលបដិបក្ខតាយ កោហញ្ញិតទោរោគេន សទោសតាយ ច ឯវំ អកុសលំ ចិត្តំ ការហិតព្ពតាយ វិរុទ្ធភាវតាយ ច សាវជ្ជា អនិដ្ឋផលតាយ និរស្សាទសំវត្តនិយតាយ ច ទុក្ខវិបាកាតិ ឯវំ តេន តេន ការណេន អកុសលវិតក្កំ វិសមវិក្ខុតោ.

“អាតុរំ អសុចិំ បូតិំ, បស្ស នន្ទេ សមុស្សយំ;

ឧគ្ឃរន្តំ បគ្ឃរន្តំ, ពាលានំ អភិនន្ទិត”ន្តិ. (អប. ថេរី ២.៤.៦៧) –

ឯវមាទិ កាយវិច្ឆិន្ទនិយកថាទីហិ ចា. អាទិ-សទ្ទេន –

“តស្សេវ តេន បាបិយោ, យោ កុទ្ធំ បដិកុជ្ឈតិ;

កុទ្ធំ អប្បដិកុជ្ឈន្តោ, សង្គាមំ ជេតិ ទុជ្ជយ”ន្តិ. (ថេរគា. ៤៤២) –

ឯវមាទិ បដិឃវិបស្សនកថាទិកាបិ សង្គយ្ហតិ.

២៦៨. ន សរណំ អសតិ, អនុស្សរណំ អមនសិការំ អមនសិការោ. កម្មដ្ឋានំ គហេត្វា និសីទិតព្ពត្តិ កម្មដ្ឋានមនសិការេនេវ និសីទិតព្ពំ. វុត្តំ ហិ តោ ធម្មកថាបទេន្តោតិ កម្មដ្ឋានស្ស វុបការោ ធម្មកថាបទេន្តោ. មុដ្ឋិបោត្ថកោតិ មុដ្ឋិប្បមាណោ បរិហារិយបោត្ថកោ. សមន្តានេន្តោតិ សមន្តាហរន្តោ. វិការោ ន ហោតិ អារទ្ធស្ស បរិយោសានបត្តតោ. អារទ្ធស្ស អន្តរាយំ អនារម្ភាចាតិ ថេរចារោ. តស្សាតិ វុបដ្ឋាយស្ស. បដ្ឋានវោធំ កាយកម្មំ, អារភន្តោ ឯវ ចិត្តក្កិក្កណុត្តំ សំយុត្តិកាយសញ្ញាយនំ ធរីកម្មំ, ធស្សនកិច្ចវុត្តកម្មករណត្តំ តេនេវាកសិណបរិកម្មត្តិ ចីលិ កម្មាតិ អាចិនោតិ. ថេរោ តស្ស អាសយំ កសិណញ្ញុ សចិវេសំ ញាត្វា “ព្ពយសិ្វ វិហារេ”តិអាទិមពោធ. តេនស្ស យថាធិប្បាយំ សត្វា សម្បាទិតំ. អសតិបត្វា នាម អសតិយា ចិត្តក្កិក្កហណចិការណតោ.

១០៨។ ចិតក្កមូលកេហិ បត្តត្តិ ចិតក្កមូលស្ស តម្មូលស្ស ច កេតចិកាចតំ ចិតក្កមូលកេហិ បត្តាំ។ ចិតក្កំ សច្ចនេរាតីតិ ចិតក្កសច្ចានេរា, ចិតក្កបច្ចយោ សុកតិមិត្តាឌីសុបិ សុការិតា អយោវាតិនោយតសិការេរា។ នោ បត ចិតក្កសច្ចានេរា សំតិដ្ឋតិ ឲត្តាតិ ចិតក្កសច្ចារសណ្ឋាតំ, អសុកេ សុកត្តិអាឌិ សញ្ញាចិបល្លាសោ។ តេតាហ "ចិតក្កាតំ មូលញ្ចា មូលមូលញ្ចា យតសិ កាតព្ពា"ត្តិ។ ចិតក្កាតំ មូលមូលំ ពន្ធត្តស្សាតិ ស្កុបបរិក្លូតចនេត មិន្ធាចិតក្កាតំ មូលំ ស្កុប្បត្តិការណំ ឆាពាពតិយា ពន្ធត្តស្ស។ យាឆាចនេតា ឌាតត្តស្ស បុទ្ទោ ចិយ ចិតក្កា អកិលាំ តប្បចត្តត្តីតិ អាហ "ចិតក្កចារេរា ឞិចិលេរា ហោតី"តិ។ តស្មិំ ឞិចិលីក្សេត យត្តេកំ ពន្ធទេត្តតិ ចុត្តតេយត ចិតក្កចារេរា ឞិចិលក្សេតា, តស្មិំ ចិតក្កាតំ មូលកាយតេ អត្រុក្កយេត ចិរកាចប្បត្តិយា យត្តេកំ ពន្ធទេត្តា។ ចិតក្កា សព្ទោសោ តិរុទ្ធត្តីតិ មិន្ធាចិតក្កា សទេព្វាបិ ពន្ធត្តិ ត សមុដាចទេត្តិ, កាចតាបរិបុរិយា ចា អតចនេសា បហិយត្តិ។

ពណ្ណមូលេ បតិតត្តិ សសកស្ស ពណ្ណសមីបេ ពណ្ណសក្លិ បទេត្តិ ចិយ ស្កុបបតិតំ។ តស្ស កិរ សសកស្ស ទេហដ្ឋា យហាមុសិកាហិ ពតយហាចាវំ ស្កុយក្កសជិសំ អទេហាសិ, តេតស្ស បរិទេតត យហាសទ្ទោ អទេហាសិ។ បលាយិតុ "បចឆី ស្កុព្រិយតី"តិ។ មូលមូលំ ពត្តា អតុចិទេច្ឆយុត្តិ "បចឆី កិច្ចតី"តិ យត្តាឃំ សសោ ស្កុដ្ឋិទេតា, តត្ត ពត្តា តស្ស មូលការណំ ឃំត្វត ចិយំទេសយ្យំ។ បចឆិយា កិច្ចតដ្ឋាតំ ពទេត "ពោ ឌាតាតិ, កិំ កថិស្សតី"តិ សសោ "ត សក្កោមិ សាមី"តិ អាហ។ អាឌិបច្ចទេតា ហិ ឃាចតំ សណ្ឋុព្យុតំ។ ទុទ្ធកាយតីតិ ទុទ្ធកាតិ សទ្ធំ ពទេរាតិ។ អតុរចដស្សតទេប្បុតំ។ កទ្ធទេត្តតិ មិករាជស្ស បិយសមុដាចារេរា, មិករាជ, កទ្ធំ ទេត អត្វតិ អទេត្វា។ កិទេយតត្តិ កិំ ឲតំ, កិំ តស្ស មូលការណំ? ទុទ្ធកត្តិ ព្វលមិ តស្ស អតុរចដស្សតទេយច។ ឲចត្តិ យឆា សសកស្ស យហាបចឆីកេតតំ រចតាឃ មិន្ធាកាហសមុដ្ឋាតំ អមូលំ, ឲចំ ចិតក្កចារេរាបិ សញ្ញាចិបល្លាសសមុដ្ឋាទេតា អមូលេរា។ តេតាហ "ចិតក្កាត"ត្តិអាឌិ។

១១០។ អភិឌត្តត្តិ អភិកចតឌត្តិ, ស្កុបរិឌត្តត្តិ អទេត្វា។ តេតាហ "ស្កុបរិឌត្ត"ត្តិ។ នោ ហិ ព្វាតទិ មុសលំ ចិយ ស្កុទ្រក្លូលំ ចិនេសទេតា ពស្សចិ ឈាឌតកាលេ អភិក្សយ្យ ចត្តតិ។ ក្សុសលចិទេត្តតាតិ ពលចសម្ពាសក្កប្បសម្បយុទេត្តត។ អក្សុសលចិត្តត្តិ កាយចិតក្កាឌីសហិតំ អក្សុសលចិត្តំ។ អភិតិក្កលិម្ពាត្តត្តិ យឆា តស្ស អាយតិ សមុដាចារេរា ត ហោតិ, ឲចំ អភិកចិត្វា តិក្កទេហតព្វំ, អតុប្បត្តិឆម្មតា អាបាទេឌតព្វាតិ អទេត្វា។ ពោ ច តុទេយ្យសតីបិ ចិរកាលកាចតាឃ ឲចំ អត្វុព្វាលិ ពោ ចាហំ យយ សត្តិទេពា លទ្ធប្បតិដ្ឋេ ចិយ ជិទេតបិ ព្វាឌាទេតច អប្បតិដ្ឋេ ពទេរាទេត្វា ព្វាតិ ឲចំ អភិកចិត្វា។ តំ បត អភិកចតាការំ ឌទេស្សទេត្វា "កាយំ តទេចា ចា"តិអាឌិតា ចតុរក្កសយត្វាកាតចីរិយបក្កលម្ពិតយាហ។ អត្វឌីបិកត្តិ ឲកត្តទេតា ចិតក្កតិក្កលម្ពិតត្វឌោតកំ។ ស្កុបយត្តិ "ទេសយ្យឆាបិ, កិក្លូទេច, ពលចា បុរិសោ"តិអាឌិកំ ស្កុបយំ។

១១១។ បរិយាឌាតកាឌតិយត្តិ ឃំ តំ អាឌិទេតា "អឌិចិត្តយតុយុទេត្តត កិក្ខុតា បញ្ចា តិមិត្តាតិ ពាទេលត ពាលំ យតសិ កាតព្វាតី"តិ តិទ្ទិដ្ឋំ, តត្វ តស្ស តិមិត្តស្ស យតសិករណកាលបរិយាឌាតស្ស ចនេសត ចិកឌតំ។ តិកាយតំ ចា ឲតំ, ឃឌិដំ "ឃទេតា ទេពា, កិក្ខូទេច"តិអាឌិ។ ឃឆាចុត្តស្ស ហិ អត្វស្ស បុត ចចតំ តិកាយតត្តិ។ តឆាបដិបត្តស្ស ចា ចសីកាចចិសុទ្ធិឌស្សតត្វំ "ឃទេតា ទេពា, កិក្ខូទេច"តិអាឌិ ចុត្តំ។ សត្វាចរិទេយាតិ ឆតុទេព្វាឌាចរិទេយា។ យឆា ហិ សសតទេតា អសត្វមិ សត្វក្កហទេណាទេតច សក្កយុម្ពិ, ឲចំ ឆតុសិប្បមិ ឆតុទេព្វាឌបរិយាបត្តទេយចាតិ។

បរិយាយតិ បរិចិតទេក្កតីតិ បរិយាទេយា។ ចារេរាតិ អាហ "ចិតក្កចារបទេឆម្ម"តិ, ចិតក្កាតំ ចារេរត បចត្តតយទេក្កសុ។ ចិណ្ណចសីតិ

ອາເນຈິຕຈສີໍ ບກຸລຈສີຕິ ນຸກາຈິຕຈສີໍ ນຍຸາຈິຕກ຺ກເຍຈ ຍຊິຊ຺ຊິຕໍ ຕຊາຈິຕກ຺ກຠເຕາ, ຊ຺ລຕຣສ຺ຍ ບຠສ຺ຍ ເນຕຸຌາເຕາເຍຈາຕິໍ

ຈິຕກ຺ກນ຺ລາຠນຸຕ຺ຕຈລ຺ລຠາຍ ລີຠຕ຺ວປຸການຠາ ນຍຕ຺ຕາໍ

ຠິຊ຺ລິຕາ ຈ ສີຫຠາຣຈກ຺ກຈລ຺ລຠາໍ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩. ឧបមូចក្កា

៨. ពពន្ធបយយុត្តចណ្ណតា

១១១. យោញ្ញត្តិ ពោសរចត់ ចេហាឃសត្តិ អាកាសេ. រតតចក្ខោដចទេតាតិ រតតសិលិយឃចរចក្ខោដពោត សហស្សេតេត្វា សិរសា បដិក្កហិ. “សុចណ្ណចក្ខោដពចទេតា”តិបិ (ត្យ. ចំ. អដ្ឋ. ១១ គ្នទេតិដាតពឆា; ឌា. អដ្ឋ. ០.១ អចិគ្នទេតិដាតពឆា) បរិដេ.

សាតិ យោញ្ញា. យោញ្ញ ឲតស្ស អត្ថិតិ យោញ្ញពោ, យោញ្ញពោ ឲច យោញ្ញឃោ. ឋក្កតោតិ បត តាយំ. សន្លាតិ សយញ្ញា. ចេលីយតិ ឍហយុហុត្តាឌិចសេត ក្តបឌិនឹយតីតិ ចេលិ, កាលេតិ អាហ “តាឃំ ចេលិឃំ...បេ... អឃំ កាលចេលិ តាយា”តិ. ចេលឃតិ បរិច្ឆេដចសេត តិដ្ឋតីតិ ចេលិ, នឹយា. ចេលយតិ សំកិលេសបក្ខ ចាលឃតីតិ ចេលិ, នឹលំ. អតតិក្កយតដ្ឋាបិ ចស្ស សំកិលេសឆយូតិយិត្ត អចលតយេច. ចិញ្ញាបុរិសាការេច ឈបញ្ចាចាចាយត្ត ឌួចារេដ បយាលំ តាយ.ដចសហកតំ កត្វាតិ កិញ្ញអាសហិតំ កត្វា.

យិស្សីក្នតោតិ អគត្រលិយិកសំសក្កចសេត យិស្សីក្នតោ. “អចណ្ហ ការសតី”តិ សខ្លេបតោ ចុត្តំ ចិចទិតំ “តាបតបចតកោដ្ឋតាឌីតី”តិអាឌិ ចុត្តំ. អធិករណយ្បិ ពទោតីតិ ឲត្ត ឃឆា ពសា អធិករណាឃ បរិសក្កតិ, តំដស្សត់ “ត្ថលេយសំ កិក្ខុត”ត្តិអាឌិ. អធិករណំ អាពដ្ឋតីតិ អធិករណំ ក្ខ្ទិស្ស ពេ កិក្ខុ អាពដ្ឋតិ, អធិករណំ ចា ពេតរុ ក្តប្យាដេត្តា អាពដ្ឋតិ. ក្តដ្ឋេសបធំ ចាតិ បដសោ ក្តដ្ឋេសយត្ត ចា. តេច បិឃកឲ្យតាឃាតិ តេច អត្តតិ សត្តោតា បិឃកាចកាយតាឃ. ត កេដាធិប្បាយេតាតិ ត សត្តោតា ពេត កិក្ខុតា កេដាធិប្បាយេត. អត្តកាយតាឃាតិ យោញ្ញត្តឃឋក្កតស្ស ហិតកាយតាឃ.

១១២. អចណ្ហការសតតិ កិក្ខុតីតំ អក្យាលកឆតេ. ឈត្តាឌីតំ ចត្តកាចតោ កាយក្យាលា ពហំ ចិឃ ពហំ, ពេ ច ពេ សិតា តិស្សិតាតិ ពហស្សិតាតិ ចុត្តា. តឈ្យាឈត្តាបិ តាសំ កត្តកាយតាបីតិ ក្តកេឃបិ តឈ្យាឈត្តា, បដិឈឈត្តា បត ពេតសំ កត្តកាយតា ឲច. ឋលិកយលិ ចិឃ បកតិបកស្សរស្ស ចិត្តសត្តាតស្ស ក្តបសទ្ទោ ចិឃ ចិបរិណាឃការណំ រាកាដេឃាតិ អាហ “រត្តឃ្បិ ចិត្តំ ចិបរិណាត”ត្តិអាឌិ. ហិតាត្យកយ្បីតិ ករុណាឃ បច្ចុបដ្ឋាបតយាហ. “ឃស្សត្តទេតា ត សត្តិ ពោាបិ”តិអាឌីសុ (ក្តដា. ១០) ចិឃ អត្តុទ-សទ្ទោ ចិត្តបរិឃាយេឃាតិ អាហ “ដោាសត្តទោតិ ដោាសចិត្តោ”តិ.

១១៣. ក្សន្តចតាឃ ឌួចាដំ អសយ្យដិច្ឆេត្តា ចិតេត្តតេច បដិចិទុទ្ធោ អដ្ឋាសិ. ពហ្សិ ចិត្តំ, ហដឃកាហិតិ បដិបដ្ឋិស្តុតិ អតេត្វា. ប្តទឃំសុ អទ្ឍាសយត្តិ អតេត្វា. ឲកហ្សិ សយេឃ បដេយទៅឌិឃំ. ឲកាសត់ កោដតស្ស ឲកាសតកោដត់, ឲកចេលិឃយេច កោដត់. តញ្ចា ពោា បុន្តាពេញ្ញាឲចាតិ អាហ “ឲកំ បុទេកត្តកោដត”ត្តិអាឌិ. សត្តពូត្តំ កុត្តកោដតឃ្បិ ត្ថយស្សិ សុទេត្ត ឲកាសតកោដតតេត្តច អធិប្យេតំ, ត ឲកាសតិកតាឃ ឲកាឃ ឲច តិសន្លាឃ កោដត់. “អប្យដំស...បេ... សយ្យស្ស”ត្តិអាឌីសុ ចិឃ អប្យ-សទ្ទោ អកាចតេត្វាតិ អាហ

“តិរោធានេតំ, តិរោកុឌ្ឌ”ន្តិ បឆាតាទិចេវេត សល្លហុកំ អភិញ្ញំ វុដ្ឋាតិ សល្លហុកំកាវុដ្ឋាតិ ត ឧកប្បហារេតាតិ ត ឧកចារេត, ត ឧកស្មិំយេច កាលេតិ អធិប្បាយោ។ ថេរ្វ កោដតាតីតិ “អបរេណ្យាចត្តិយ”ន្តិ កាលចេវេត ថេរ្វ កោដតាតិ។ បញ្ចា ភុណាតិ អប្បាធានាទិកោ បញ្ចា អាតិសំសេ។ វត្យប្បាទកេកហិយយត្តេយថាតិ វត្យប្បាទយត្តកេហិយយេច, តិចារេតព្ពស្ស បុគប្បុគ វយាទបតញ្ចា គាហោសិ។

យណ្ហុប្បីតិ ឍុដចត្តុប្បិ, យត្វ បរិវិសិញ្ចោគេត ចិតា វស្សាតិ ពិវុដ្ឋាតិ វយប្បជ្ជត្តិ។ យុគេ យោគេដតព្ពាតិ យោគ្គាតិ, តេវំ អាចរិយោ យោគ្គាចរិយោ, តេវំ វិក្កាបតកោ។ កាយលិហត្វិអាចយោបិ “យោគ្គា”តិ ចុច្ចត្តីតិ អាហ បិញ្ញត្ថយំ “អស្សទម្មសារថី”តិ។ ចត្យុ យកេក្កុ យេត យេត យកេក្កត ព្ភច្ឆតិ។ ឌចវយកាទិកេគាយុ កតីសុ យំ យំ កតិ តំ តំ យក្កិ អាវុញ្ញហាច ឍុតិណ្ណាយេច។ គេច ចារេតព្ពា

វស្មិចិតិក្កណ្យាគត។ ត ចិន្តិញ្ញាព្ពា បតោគលដ្ឋិយា។ កយតយេចាតិ ព្ភយេ យុត្តា យយ ព្ភច្ឆាគុទ្ធំ យត្តិ កច្ឆត្តិ, វយំ កច្ឆត្តិ, វីលំ កច្ឆត្តីតិ ពុទេរុ តិបិត្តក្កហលំ បដ្ឋបត្វា វារធិតា តេវំ កយតយេច បស្សិតត្ពំ ហោតិ, ត តត្វ តិយោដតំ។ តេហិបិ កិក្លហិ៍ បដហិវុ បដហិតព្ពំ

វាលគ្នុវតាតិ វាលទុក្ខចិវគាវកា។ អញ្ញា ច ចល្លិយោ វាលទុក្ខ ចិតត្តិត្វា ចិតា។ ជាហិ គីហរេណាតាតិ វាលចតទោតា ជាហិ ឈ្ណុគេត

ឃុវឌ្ឍិតាតិ វឌ្ឍាគវយប្បត្តា, យវិយាជំជាត្តិត្វាតិ អាលចាលវយ្យាគតចេវេត យវិយាជំ ជាត្តិត្វា។ កិបិល្លបុដកំ តព្ពកិបិល្លកបុដកំ

ឃុក្លុទណ្ឌកហរណំ អាលចាលព្ភត្តរា។

១១៩។ ចិទេហរវ្ម្ម ឌាតវំចណ្ឌតាយ ចេទេហិកា។ បណ្ឌា ចុច្ចតិ បញ្ញា, តាយ ព្ភតា កតា បចត្តាតិ បណ្ឌិតា។ កហបតាតីតិ

កេហសាយិកិ។ សោវេច្ចតាតិ វំយេយត។ តិចាតចុត្តីតិ បហិបិតកាវិ។ តិញ្ញតាតិ តិញ្ញតគ្ចច្ចរិតបរិញ្ញអាហា។ វុដ្ឋាហិកាតិ វុដ្ឋាគធិរិយចតិ។

កិញ្ញិវាតិ កុទ្ទរា។

១២០។ ឧចំ អក្លត្តិយា គោវំ ទស្សេត្វាតិ “ក្យាហចត្តា”តិ លេកេ បត្វដកិត្តិវត្តាគយ្បិ អក្លត្តិតិបិត្តំ អយប្ញុប្បត្តិក្យាហបរិហាតិអាទិំ

អក្លុយតាយអាតីតចំ បកាសេត្វា។ ចចតបចេតិ ចចតយក្កេ យុត្តកាលិទិកោ។ វណ្យាគោរចាបិ ហិ ចចតស្ស បចត្តិអាកាកោរាតិ កត្វា

“ចចតបចោ” ត្វេច ចុច្ចតា។ តេវំយេច កាលិទិតំ។ យេត្តា ឧតស្ស អត្តីតិ យេត្តំ, វុប្បត្តំ យេត្តចិត្តំ ឧទេវសត្តិ វុប្បត្តយេត្តចិត្តា។ បុគ

“កាលេត ចា, កិក្លចេ”តិអាទិ (បរិ៍ ១៩១, ១៩១) បិញ្ញត្ថ ឆយូសកាចស្សគចេវេត បចត្តា “បរំ ចោទតាចេវេត ចចត្តា តាយ ព្ភយេហិ

អាកាកេហិ ចចត្តី”តិ។ អធិប្បុត្តិត្វាតិ អភិវតិចេវេត តស្មិំ បុគ្គលេ ភាចតាចិត្តំ យុត្តិត្វា ចិស្សេជ្ជត្វា។ សោ បុគ្គលេ អារម្មណំ ឧតស្សាតិ

តទារម្មណំ, យេត្តចិត្តំ។ យទិ ឧចំ បទេសចិវយំ តំ កចំ តិប្បទេសចិវយំ ចិយ ហោតីតិ ចោទេត្តា “កចំ តទារម្មណំ វត្តាចត្តំ លោកំ

កោរាតី”តិ អាហ, ព្ភតរា “បញ្ចា ចចតបចេ”តិអាទិតា បរិហរតិ។ ព្ភឆ តទារម្មណញ្ញាតិ តស្សេច យេត្តចិត្តស្ស អារម្មណំ កត្វាតិ

បិញ្ញត្ថយំ ចចតសេសោ ទដ្ឋព្ពោ។ តេគាហ “បុគ តស្សចា”តិអាទិ។ វត្តា វត្តកាយវត្លាតា បជា ឧតស្ស អត្តីតិ វត្តាចត្តាតិ ព្ភយយត្វ

ទស្សេត្តា “វត្តាចត្ត”ន្តិ អាហ។ ចិបុលេតាតិ យហាដតារម្មណេត។ យហត្តបរិយាយោ ហិ ចិបុល-សទ្ទោ, យហត្តញ្ចាត្វ ជាហុកការេចា។

តេគាហ “អគេកវត្តារម្មណេតា”តិ។ តញ្ចា បុគ្គលត្តិ បញ្ចា ចចតបចេ កហេត្វា អាកតបុគ្គលំ ចិត្តស្សាតិ យេត្តាវហកតចិត្តស្ស។ ឧត្វ ច

យេត្តាវហកេតត ចេតវា ចិហរិស្សាយាតិ វព្ពត្តា។ តត្វ កចត្តិ អាហ “តញ្ចា បុគ្គលំ វត្តាញ្ចា លោកំ តស្ស ចិត្តស្ស អារម្មណំ កត្វា

អធិប្បុត្តិត្វា”តិ។

១១៥។ ចក្ខុជីបិកត្តិ ឃា យេត្តុ ធេរតាចិយុត្តិ សមូហេច ការេចត្វា ជិតស្ស តិន្តិការទេតា កោតចិ ចិកាទំ ន អាបរិទេតព្ពតា, ចក្ខុខោតិកំ។ អបចចិត្តិ បចចី ន ហោតីតិ អបចចី។ តិប្បចចិត្តិ សទ្ធោត សទ្ធា បចចីកាចាកាចំ។ តិរិយំ បត អបរិច្ឆិន្នាតិ កប្ហា វុត្តំ, តត្ថ ចក្កចាឡអបញ្ញតេតហិ តំ តំ ចក្កចាឡអំ បរិច្ឆិន្ទតិ? ន, ចក្ខាណចក្កចាឡអបចចិយា ឲកាពទ្ធកាចទេតា។ តិណ្ហពិព្វាចក្កានំ អន្តរសជិទេស តិណ្ហ តិណ្ហ លោកធាតុនំ អន្តរទេសយេច បចចី តត្ថិ លោកត្តរតិរយកាចទេតា។ ចក្កចាឡអបញ្ញតត្តរទេហិ សព្ពញ្ញ្ញានេត បចចី ឲកាពទ្ធាច។ ចិចក្ខការេល ហិ សណ្ហហយាភាបិ បចចី ឃចាសណ្ហិតបចចិយា ឲកាពទ្ធាច សណ្ហហតិ។ ពេតាហ “តិរិយំ បត អបរិច្ឆិន្នា”តិ។ ញូយិភាច កម្ពុរការេចត វុត្តបរិយាណទេតា បរំ តត្ថិតិ ជីបិតំ ហោតិ។

១១៨។ ហលិទ្ទីតិ ហលិទ្ទិចណ្ណំ អធិប្បេតន្តិ អាហ “ឃំ កិញ្ចិ បីតកចណ្ណ”ន្តិ។ ចណ្ណសញ្ញាតំ រូបំ អស្ស អត្ថីតិ រូបី, ន រូបីតិ អរូបីតិ អាហ “អរូបេបិ”តិ។ ពេតេចាហ “សតិជស្សតកាចបជិពេណ្ណបទេតា”តិ។

១២០។ បញ្ញា ឃោគេតសតាតីតិ ហិយចន្តទេតា សម្ពន្ធំ បចិដ្ឋ្ឋានចសេត វុត្តំ, ន អនេភាចត្តុជហយុលទេតា។ អញ្ញា តជិយោ ភ្លូបិគាយ លក្ខុយាតំ កម្ពុរតំ អប្បយេទ៏យ្យាគកតញ្ញា កេហត្វា “កម្ពុរា អប្បយេឃ្យា”តិ វុត្តំ។ អដ្ឋកថាយំ បត តិល្យក្កាយ តាបេតព្ពត្តាកាចជស្សតបរយេតត្តិ វុត្តំ “ឲពេន បយោពេកភា”តិអាទិ។

១២១។ ត្វលិតី ចិយ ត្វលិតីតិ អាហ “សិប្ពលិត្វលលតាត្វលសយាភា”តិ។ សយ្យរត្តិ ឲចំបចទេត្វា សទ្ធោ សយ្យរសទ្ធោ។ អត្ថរចជស្សតនេញ្ញតំ។ តចា កក្ខរសទ្ធោ។ សព្ពយេតំ យេត្តាចិហារិនោ ចិត្តស្ស ត្វរេសតំ អសក្កុណោយ្យកាចជស្សតបរំ។ អយនេញ្ញ្ញ សទ្ធេបទេត្វា – ឃចា យហាបចចី កោតចិ បុរិសេត អបចចិ កាតុំ ន សក្កា, ឃចា អាកាសេ កិញ្ចិ រូបំ បដ្ឋបេតុំ ន សក្កា, ឃចា កក្កាយ ថ្លូគកំ តិល្យក្កាយ តាបេតុំ ន សក្កា, ឃចា ច ពិត្យអារកត្តិ ចទ្ធិ ចរុសញ្ញា សយ្យស្សំ កាតុំ ន សក្កា, ឲចមេចំ យេត្តាយ ធេរតាចិយុត្តិយា អាសេចិតាយ កាចិតាយ ពាហុលីកតាយ បញ្ញា ចចតបចេ កេហត្វា អាកតបុរិសេត កោតចិ បរិយាយេត ចិត្តស្ស អញ្ញាចត្តំ កាតុំ ន សក្កាតិ។

១២២។ ខ្លចរកាតិ បរូបឈាតចសេត ហឹតកយុការិនោ។ ពេតាហ “តីចកយុការកា”តិ។ អតធិចាសនេតភាតិ អក្ខយនេត។ យឃំញាខ្លចាគកទេរា ន ហោតីតិ បរយិអតត្តុការិយិ ចិត្តបធោសនេតត អាឈាត្វប្បាគនេតត យយ សាសនេ សយ្យាបជិបជ្ជយានោ ភាយ ន ហោតិ។

១២៣។ អល្យត្តិ អប្បកំ តត្ថ បរិត្តកំ។ ត្វលត្តិ យហត្តំ ខ្លាឡអារិកំ។ ចចតបចស្ស បត អធិប្បេតត្តា តំ សាចជ្ជចិការេកេត កេហតព្ពត្តិ អាហ “អប្បសាចជ្ជំ ចា យហាសាចជ្ជំ ចា”តិ។ ឈត្តិយា ញូគំ ការិយំ ន ហោតីតិ អចេចាតុំ “អតធិ…បេ… បស្សាយា”តិ។ ជីឈរត្តត្តិ ចិរកាលំ, អច្ចន្តុយេចាតិ អត្ថោ។ អច្ចន្តញ្ញា ហិតសុខំ ភាយ អញ្ញាធិកេយេតចាតិ អាហ “អរហត្តេត ក្វុជំ កល្យានត្តា”តិ។

កកត្វបយសុត្តចណ្ណនាយ លីនត្ថប្បការសនា សយត្តា។

២. អលគទ្ទូបមសុត្តវណ្ណនា

២៣៤. ពាធយិំសូតិ (សារត្ថ. ដី. បាចិត្តិយ ៣.៤១៧) ហនិំសុ. តំតំសមុប្បត្តិយា ចិពន្ធនេន សព្វសត្តានស្ស អត្ថទេ ចេយន្ត្យេហិ អាគន្តីតិ អន្តរាយា, ជីវិតស្សន្តរាយិកា, អនតិក្កមនេន តស្មិំ អន្តរាយេ និយុត្តា, អន្តរាយំ វា ផលំ អរហន្តិ, អន្តរាយស្ស វា ករណសីលាតិ អន្តរាយិកា. តេនាហ "អន្តរាយំ ករោន្តីតិ អន្តរាយិកា"តិ. អានន្តរិយធម្មាតិ អានន្តរិយសភាវចេតនាធម្មា. តត្រាយំ វចនត្ថោ – ចុតិអនន្តរផលំ អនន្តរំ នាម, តស្មិំ អនន្តរេ និយុត្តា, តន្និព្ពត្តនេន អនន្តរករណសីលា, អនន្តរបយោជនាតិ វា អានន្តរិកា, តេ ឯវ អានន្តរិយាតិ វុត្តា. កម្មានិ ឯវ អន្តរាយិកាតិ កម្មន្តរាយិកា. មោក្ខស្សេវ អន្តរាយំ ករោតិ, ន សគ្គស្ស មិច្ឆាចារលក្ខណាភាវតោ. ន ហិ ភិក្ខុនិយា ធម្មរក្ខិតភាវោ អត្ថិ. ឯវំ ឯតានិ កម្មានិ ចេន ចុត្តំ, អរិយាយ បន បវត្តំ អបាយសំវត្តនិយមេវ. ននុ យាវជនោ នេវ និយ្យានិ ត្រិវិត្ថ្ម សមាតន្តុតាចនេន វា អសគ្គន្តរាយិកតា, មោក្ខន្តរាយិកតា បន មោក្ខប្បដិបត្តិយា និគ្គហនតោ, អភិភវិត្វា បន បវត្តិយំ សគ្គន្តរាយិកតាបិ ន សក្កា និវារេតុន្តិ. អហេតុកទិដ្ឋិអកិរិយទិដ្ឋិនត្ថិកទិដ្ឋិយោ ច និយតភាវំ បត្តា និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិធម្មា. បដិសន្ធិធម្មាតិ បដិសន្ធិចិត្តុប្បាទធម្មា. បណ្ឌកាទិគ្គហណេន ចេត្ថ និរស្សាសមត្តំ សព្ពាយបិ អហេតុកបដិសន្ធិយា ចិបាកន្តរាយិកភាវោ. យា ហិ អរិយេ ឧបវទតិ, សា ចេតនា អរិយូបវាទធម្មា. តតោ បរន្តិ ខមាបនតោ ឧបរិ. ឃំ បនេត្ថ វត្តព្ពំ, តំ មហាសីហនាទស្ស លីនត្ថប្បកាសនេ វុត្តមេវ. យាវ ភិក្ខុភាវំ បដិជានាតិ បារាជិកំ អាបន្នោ. ន វុដ្ឋាតិ សេសំ គរុកាបត្តិំ. ន ទេសេតិ លហុកាបត្តិំ.

អយំ ភិក្ខុ អរិដ្ឋោ. រសេន រសំ សំសន្ទិត្វាតិ អនវជ្ជេន បច្ចយបរិភុញ្ជនរសេន សាវជ្ជំ កាមគុណបរិភោគរសំ សមានេត្វា. ឧបនេតព្ពា វិយាតិ ពន្ធំ ឧបនេតព្ពា វិយ. "ឃដេតព្ពា វិយា"តិបិ បាឋោ. ឧបសំហរិតព្ពា វិយាតិ អត្ថោ. ឧបសំហរិតព្ពា វិយ ឯកត្តំ សាវជ្ជ អនវជ្ជភាវេន ឯកសទិសេ. បិបាសិតោ លិយកាទីន ទុក្កតីនយ្យាបនេន ច បិបាសំ ខេមករណេន ទហាសមុដ្ឋិ ពន្ធនេត្ត វិយ. សព្ពញ្ញុតញ្ញាណេន "សាវជ្ជ"ន្តិ ទិដ្ឋំ "អនវជ្ជ"ន្តិ គហណេន តេន បដិវិរុជ្ឈន្តោ. ឯកត្តេន អន្តរាយិកន្តិ គហណេន ចេវ សាវជ្ជតាយំ បដិពាហន្តោ. កាមគុណេហិ អរិយមគ្គស្ស បដិបត្តិ ន ឧបក្កិលិស្សតីតិ វទន្តោ "អរិយមគ្គេ តាណុកណុកាទីនិ បក្ខិបន្តោ"តិ វុត្តោ. បរិយាបន្នាទិកនិក្ខិបនសិក្ខាបទានំ, "អព្រហ្មចរិយំ បហាយា"តិ (ទី. និ. ១.៨, ១៩៤) អាទិនយប្បវត្តាសង្ខាតេ ច អាណាចក្កេ.

បុព្ពយាតា សមនុយុញ្ជន្តិ នាម. បុច្ឆា ហិ អនុយោគោតិ. តេនាធិកតាយ លទ្ធិយា អនុជានគ្គហំ បច្ចនុភាសនេន បុន បដិជានាបនំ បតិដ្ឋាបនំ, តំ បនស្ស អាទាយ សមាទាបនំ វិយ ហោតីតិ អាហ "សមនុគាហន្តិ នាមា"តិ. តស្សា បន លទ្ធិយា អនុយុញ្ជីតាយ បុច្ឆាតិ ការណំ ការណបតិរូបកំ វេចាតិ តស្ស បុច្ឆំ សមនុភាសតិ. អនុនហនន្តេ អនុបាយបដិបត្តិយា សម្មតិ អាយតិំហា អនុនហនន្តេ. មហាភិតាបនន្តេ អនតិវត្តសភាវតាយ. ផលូបបច្ចុបដ្ឋានន្តេ មុហុត្តរមណីយតាយ. តាវកាលិកន្តេ បវេទិ អភិភវនីយតាយ. សព្ពង្គបច្ចង្គបលិភញ្ជនន្តេ ឆេទនភេទនាទិអធិករណការណតោ. ឧគ្គសាធារណតាយ អធិក្កមនន្តេ. អចេលោ ចាតំ ឧប្បាទេត្វា អនេកា អនុបនិធានការណតាយ និគ្គិជ្ឈនន្តេ. កិឡេសយោគសន្តាយិកអនត្ថនិព្ពត្តិនាយ សាសង្កសប្បដិភយន្តេ. និព្ពាទាយេនាតិ តស្សា កិរិយា ទាយកនការណា. និព្ពុតរាយេនាតិ និព្ពុតទានរាយសនេន. និព្ពុតេ ហិ សព្ពការំ អតិក្កមិត្វា

បរេតា អាយសេតន បរាយាសោ់ អកិត្តិចិស្សាតិ តណ្ហាកិភិចេមបុព្វង្គមេន ឥន្ទ្រាកិភិចេមេន "ព្វកមេចេត្ត តម"ត្តិ អកិត្តិចិសិត្វា់ ឃស្មា ហិ អកិភិចេមតំ តត្ថ អកិត្តិចិតុំ តាយ ហោតិ់ តស្មា អាហ "អឈិដ្ឋហិត្វា"តិ់

១១៣់ ភត្ថីតិ ចត្តុការេយាបីតិ អត្ថតោ លង្គិ តិក្រុហេត្យកាយតាឃ អចឌាតិត្យការេយាបិ់ សម្យជិដ្ឋតិ បជិឌាភាតិ់ រដ្ឋ ពឆាតិ ចិសំចាឌភពធំ សក្ខាឃ ចឌតិ់ អក្នុតពឆា ហិ បុរទ្ធ បចត្តា ក្នុតពឆាឃ ចរេសត រដ្ឋ ពឆាតិ ចុច្ចតិ់

១១៤់ ពស្ស ខោ ភាយាតិ ព្វយិភា សត្ត "ភ យយ ត្យឃ្យាតាឌិសស្ស អត្ថាយ ឈមុឌេសតា ភាយ ក្នុតបុព្វា"តិ ឌស្សេតិ់ ខេតាហ "ឍត្តិឃស្ស ចា"តិអាឌិ់

ឆាពឈមឃា ជ្ឈា ឲតស្ស អត្ថីតិ ជ្ឈី, តទាន្ធុបេហិ បច្ចឃេហិ អត្ថិពេតា តស្មិ អត្ថការេច បជិចេឆពក្ខាអបិ ជ្ឈីពេតាតិ ចិពតកាចេតា បញ្ញាតីឌមស្ស ព្វមស្មិ ឈមុចិភេឃ អបិ ត្យ អត្ថីតិ កកចា កិល្ល បុច្ឆតិ់ ខេត បជិល្លិបត្តា ចឌត្តិ ឍាភកេតភ ឌុច្ចទិខេតភ ឆាពល្យបហតកាចំ សម្យស្សត្តា់ ភិខេត្តឌក្នុខេតាតិ ភិខេត្តឌំ ក្នុខេតា ខេតខេឌាហាភិប្យខេត្តា់ តខេតា ឲច កិល្លូភម្បិ សម្យូតា ឌូខេលិខេពត្យំ អសមត្តតាឃ បត្តល្លខេក្ខ អខេឈាមុខេតា់ សហឈម្ពិពំ ពិច្ចំ ចត្យំ អចិសហភខេតា អប្យជិកាខេភា់ សម្យត្តុបពត្តិ សម្យត្តិអាចហំ់ បជិប្យស្សម្ពុខេត្តាតិ បជិខេសខេឆខេត្តា់

១១៥់ អត្តូទាឃពលង្គិឃា សកាចចិកាចខេភត បរិសំ ខេសាខេឆតិ់ ភិស្សាខេទតិ ភីហខេទតិ អចិសុដ្ឋជិដ្ឋិតាឃ់ ពស្សចិ ត្យឌ្ឋាត្យកាចំ អឌាតត្តស្ស់ តស្ស ហិ ឲចំ ភខេចឃ្យ "សហសា ពធិត"ត្តិ់ ភ ហិ ពឌាចិ ត្យឌ្ឋាភំ សហសា កិរិឃា ភាយ អត្ថិ់ អស្សាតិ "ពស្សចី"តិ ចុត្តកិល្លស្ស់ សុត្វាបិត្យលិ្យកាចំ អាបខេជ្ជឃ្យាតិ អធាបិ សិឃាតិ សម្ពខេត្ត្លា់ តំ សព្ទត្តិ "សខេច ហី"តិអាឌិភា ចុត្តំ សព្ទំ បរិកប្យភំ់ ភ ពទិស្សត្តីតិ បរិសាឃ លង្គិ ខេសាខេឆតីតិ សម្ពខេត្ត្លា់ លង្គិ បកាខេសខេត្តាតិ មហាសាចជ្ជតាចខេសត បកាខេសខេត្តា់ សព្ទាចិតខេក្កហីតិ សុកតិមិត្តាត្យព្យជ្ជាតក្កាហាឌិចខេសត បចខេត្តហិ សព្ទាចិតខេក្កហិ់ ខេតភាហ "ពិខេលសកាយសម្យឃុខេត្តហី"តិ់ ខេមធុភសមាធាទត្តិ ព្វធំ អឈិពាទចខេសត ចុត្តំ់ តឌព្ទាម្បិ បភ – "អបិច ខេលា មាត្យកាយស្ស ជ្ឈាឌភំ បរិមដ្ឋភំ ភហាបភំ សព្ទាហភំ សាឌិយតី"តិអាឌិភា (អ់ និ់ ៤់ ៥០) អាពតំ ចិសកាពចត្តុចិសមំ អាមិសបរិខេភាពំ់ "អញ្ញាខេត្រាច ការខេមហិ អញ្ញាត្រ កាយសព្ទាហិ អញ្ញាត្រ កាយចិតខេក្កហិ សមាចរិស្សតី"តិ ខេភតំ ឍាភំ ចិជ្ជតិ់

១១៦់ ខេឃាភិខេសា បច្ចខេចល្លខេលាភ ភត្ថិ ឲត្ត ឍត្ថទាខេកាតិ ភិដ្ឋត្ថទាខេកា, តំ ភិដ្ឋត្ថទាកំ់ ពឌាចិ ជ្ជខេបិសធិពកាខេចភ សមាឌិត្ថសីលិបិ ខេហាត្តិ ពឌាចិ ខេភាតិ អភិចាឌ្ឋសីលិភំ ពហដ្ឋាភំ់ សីលសមាឌាភកាចខេតា អត្តូទាឃពទំ់ ចត្យកាយាភំ សដ្ឋត្ថទាពបរិខេកាពច្ចា់ អបច្ចខេចល្លខេលាភ កិល្លភំ អាចខេលាពទំ់ បច្ចឃាភំ សដ្ឋត្ថទាពបរិខេកាពច្ចា់ អមំ អទិខេដ្ឋា ឌុក្កហិតាឃ បរិឃត្តិឃា ចខេសត អខេម្យសេច អឌ្ឍាចិល្លតិ, អត្តាភច្ចា ឍភតិ, ពាហុច្ចា អបុញ្ញា បសចតីតិ ឲចំ សព្ទា មា ខេហាត្វតិ ឌុក្កហិតាឃ បរិឃត្តិឃា ខេឌាសំ ឌស្សខេត្តា អាហ់ ជ្ជក្កល្យត្តីតិ សព្ទាឃត្តិ ខេចច ចាឌុក្កតំ ពខេទាត្តា ឆាខេទត្តិ ចាតិ អត្ថោ់

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨲᨻ᩠ᨻ᩠ᨿᨲᩥᩁᩮᨠᩔᩣᨷᩥ ᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨿᨲᩥ. ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨻ᩠ᨻ᩠ᨿᨲᩥᩁᩮᨠᩴ? ᩈᨣᩤᨳᨠᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩤᨳᨠᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩴ, ᨲᨴᩩᨽᨿᩅᩥᨶᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨴᩤᨶᩣᨴᩥᩅᩥᩈᩮᩈᩈᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨿᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨦ᩠ᨣᩴ ᩈᩥᨿᩣ, ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨦ᩠ᨣᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨶ ᩈᩥᨿᩣ ᨣᩤᨳᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨷᨴᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩥᨿ, ᨣᩮᨿ᩠ᨿᨦ᩠ᨣᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᩅᩣ ᩈᩥᨿᩣ ᩈᨣᩤᨳᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨣᩤᨳᩅᨣ᩠ᨣᩔ ᩅᩥᨿ, ᨲᨳᩣ ᩏᨽᨲᩮᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᨣᩤᨳᨠᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ? ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ –

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩅᩥᨵᩥ, ᩅᩥᩈᩮᩈᩅᩥᨵᨿᩮᩣ ᨷᩁᩮ;

ᩈᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᩉᨲᩣᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨶᩣᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ. (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᨭᩦ. ᪁.ᨶᩥᨴᩤᨶᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ; ᩋ. ᨶᩥ. ᨭᩦ. ᪂.᪄.᪆; ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ. ᨭᩦ. ᪁.ᨻᩤᩉᩥᩁᨶᩥᨴᩤᨶᨠᨳᩣ);

ᩈᨻ᩠ᨻᩔᨷᩥ ᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨧᨶᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩅᩥᨵᩥ. ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᩮᩣ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ (ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ. ᪁.ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩅᩣᩁ) "ᨶᩅᩅᩥᨵᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨷᩁᩥᨿᩮᨭ᩠ᨮᩦ"ᨲᩥ. "ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨣᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨿᩣᨷᨶ᩠ᨶᩴ (ᨷᩣᨧᩥ. ᪆᪅᪅, ᪁᪂᪄᪂), ᩈᨠᩅᩤᨴᩮ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩈᨲᩣᨶᩦ"ᨲᩥ (ᨵ. ᩈ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᨶᩥᨴᩤᨶᨠᨳᩣ; ᨠᨳᩣ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᨶᩥᨴᩤᨶᨠᨳᩣ) ᩑᩅᨾᩣᨴᩥ ᨧ ᩑᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩈᩣᨵᨠᩴ. ᨲᨴᩮᨠᨴᩮᩈᩮᩈᩩ ᨷᨶ ᨣᩮᨿ᩠ᨿᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩅᩥᨵᨿᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ. ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨣᩮᨿ᩠ᨿᩔ ᩈᨣᩤᨳᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨻ᩠ᨽᩣᩅᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ. ᩃᩮᩣᨠᩮᨷᩥ ᩉᩥ ᩈᩈᩥᩃᩮᩣᨠᩴ ᩈᨣᩤᨳᨠᩴ ᩅᩣ ᨧᩩᨱ᩠ᨱᩥᨿᨣᨶ᩠ᨳᩴ "ᨣᩮᨿ᩠ᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ. ᨣᩤᨳᩣᩅᩥᩁᩉᩮ ᨷᨶ ᩈᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩔ ᨲᨻ᩠ᨽᩣᩅᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ. ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨬ᩠ᩉᩥ"ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᨾᩮᩅ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩴ.

ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᨣᩤᨳᨠᩣᨴᩦᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᨽᩣᩅᩮᩣ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ? ᨶᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨣᩮᨿ᩠ᨿᩣᨴᩥᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᩋᨶᩮᩣᨠᩣᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, "ᨣᩤᨳᩣᩅᩥᩁᩉᩮ ᩈᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ. ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨷᨴᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨣᩤᨳᩣᨻᨶ᩠ᨵᩮᩈᩩ, ᩈᨣᩤᨳᨠᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᨬᩣᨱᨾᨿᩥᨠᨣᩤᨳᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ, "ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ"ᨲᩥ (ᩍᨲᩥᩅᩩ. ᪁) ᩋᩣᨴᩥᨶᨿᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ, ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᨷᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩈᩩ ᨿᨳᩣᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᨣᩤᨳᩣ-ᩏᨴᩤᨶ-ᩍᨲᩥᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠ-ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾ-ᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ, ᨲᨳᩣ ᩈᨲᩥᨷᩥ ᨣᩤᨳᩣᨻᨶ᩠ᨵᨽᩣᩅᩮ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩣᩈᩩ ᨩᩣᨲᩦᩈᩩ ᨧᩁᩥᨿᩣᨶᩩᨽᩣᩅᨷ᩠ᨷᨠᩣᩈᨠᩮᩈᩩ ᨩᩣᨲᨠᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᩈᨲᩥᨷᩥ ᨷᨬ᩠ᩉᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨽᩣᩅᩮ ᩈᨣᩤᨳᨠᨲ᩠ᨲᩮ ᨧ ᨠᩮᩈᩩᨧᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩮᨴᩔ ᩃᨽᩣᨷᨶᨲᩮᩣ ᩅᩮᨴᩃ᩠ᩃᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᩈᨣᩤᨳᨠᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮᩈᩩ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩈᩩ ᨣᩮᨿ᩠ᨿᩣᨴᩥᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩅᩥᨵᨿᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨦ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᨷᩁᩮ ᨣᩮᨿ᩠ᨿᩣᨴᨿᩮᩣ. ᨿᩴ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨣᩮᨿ᩠ᨿᨦ᩠ᨣᩣᨴᩥᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩁᩉᩥᨲᩴ, ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨦ᩠ᨣᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩈᨬ᩠ᨬᩣᨷᩁᩥᩉᩣᩁᩮᨶ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣᨲᩥ. ᨶᨶᩩ ᨧ ᩈᨣᩤᨳᨠᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩤᨳᨠᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨦ᩠ᨣᩴ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣ ᨲᨴᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ? ᨶ ᨲᨴᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩮᩣᨵᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ. ᩈᩮᩣᨵᩥᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ "ᨣᩤᨳᩣᩅᩥᩁᩉᩮ ᩈᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩔ ᨲᨻ᩠ᨽᩣᩅᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ.

ᨿᨬ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨣᩤᨳᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨦ᩠ᨣᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨶ ᩈᩥᨿᩣ"ᨲᩥ (ᨡᩩ. ᨷᩣ. ᪅.᪁; ᩈᩩ. ᨶᩥ. ᪂᪆᪁), ᨲᩴ ᨶ, ᨶᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᨲ᩠ᨲᩣ. ᨶᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᩉᩥ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩣ. ᨶ ᩉᩥ ᨲᩣᨶᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨷᨴᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᩴᩈᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨣᩤᨳᩣᨽᩣᩅᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨶᩥ, ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩩ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅ. ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩉᩥ

ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩣᨾᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨠᨲᩴ᪨ ᨿᩴ ᨸᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᨣᩣᨳᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᩮᨿ᩠ᨿᨦ᩠ᨣᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ”ᨲᩥ , ᨲᨴᨸᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩉᨲᩣᨬ᩠ᨬᩮᨶ᪨ ᩈᩉ ᨣᩣᨳᩣᩉᩦᨲᩥ ᩉᩥ ᩈᨣᩣᨳᨠᩴ, ᩈᩉᨽᩣᩅᩮᩣ ᨧ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᨣᩣᨳᩣᩅᩥᨶᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨸᨴᩮᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨿᩮᩣ “ᩈᩉ ᨣᩣᨳᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᨧ ᩈᨾᩩᨴᩣᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨿᨴᨸᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩏᨽᨲᩮᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᨣᩣᨳᨠᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᩣᨶᩴ ᨣᩮᨿ᩠ᨿᨦ᩠ᨣᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ”ᨲᩥ, ᨲᨴᨸᩥ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬ ᩑᩅ ᩉᩥ ᨲᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᨩᩣᨲᨠᩣᨴᩥᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨲᩮᩣ ᨶ ᨲᩣᩉᩥ ᩏᨽᨲᩮᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩣᨴᩦᨶᩴ ᨣᩮᨿ᩠ᨿᨦ᩠ᨣᨽᩣᩅᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩈᨦ᩠ᨠᩁᩣᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᩋᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨽᩪᨲᩴ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᩮᨧᩥ ᩅᩥᨸᩃ᩠ᩃᩣᩈᩅᩈᩮᨶ “ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ “ᩋᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᨽᩪᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ, ᩈᩦᩃᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥᩔ ᨠᩣᩁᨱᩴ, ᩈᨾᩣᨵᩥ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨲᩔ ᨲᩔ ᨠᩣᩁᨱᨽᩪᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩈᩦᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ – ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩈᩦᩃᩴ ᨠᨳᩥᨲᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧ ᨿᩣᩅᨴᩮᩅ ᩈᨾᩣᨵᨲ᩠ᨳᩴ, ᩈᨾᩣᨵᩥ ᩅᩥᨸᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ, ᩅᩥᨸᩔᨶᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨲ᩠ᨳᩴ, ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨹᩃᨲ᩠ᨳᩴ, ᩅᨭ᩠ᨭᩴ ᨠᨳᩥᨲᩴ ᨿᩣᩅᨴᩮᩅ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᩣᨵᩥᨣᨾᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩣᨶᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ “ᩋᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨽᩣᩈᩥᨲᨲ᩠ᨳᨸᨿᩮᩣᨩᨶᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᨣᩉᩥᨲᨲᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨶ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᨸᨬ᩠ᨬᩣᨠ᩠ᨡᨾᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩍᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩑᨲᩣᨿ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩣᨴᨸ᩠ᨸᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩏᨸᩁᩥ ᨸᩁᩮᩉᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨸᩥᨲᩅᩣᨴᩔ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩔ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᩁᩥᨿᩣᨸᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩣᨴᨸ᩠ᨸᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣ ᩅᩣ ᨶᩥᨶ᩠ᨴᩣᨸᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣ᪨ ᨿᩔ ᨧᩣᨲᩥ ᨿᩔ ᨧ ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨷᩪᩁᨱᩮᨶ ᨸᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩔ, ᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᩅᩣ ᨲᨴᨵᩥᨣᨾᩮᨶ ᨸᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩔ, ᨹᩃᩔ ᩅᩣ ᨲᨴᨵᩥᨣᨾᩮᨶ ᨸᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩔ, ᩋᨶᩩᨸᩣᨴᩣᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩔ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᩁᩥᨿᩣᨸᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ, ᨩᩣᩁᨿᩮᨶ ᨸᩁᩥᨿᩣᨸᩩᨱᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨶᩣᨶᩩᨽᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᩅᩥᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩏᨸᩣᩁᨾ᩠ᨽᨾᩣᨶᨸ᩠ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩣᨴᩥᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩉᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪑᪑᪘᪨ ᩋᩃᩴ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᨴᩮᩣ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᩋᩃᨣᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨶᩩᨶᩣᩈᩥᨠᩃᩮᩣᨸᩴ ᨴ-ᨠᩣᩁᩣᨣᨾᨬ᩠ᨧ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩅᨭ᩠ᨭᨴᩩᨠ᩠ᨡᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᨲᩮᩣ ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩁᨱᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩣᩁᩮ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩣᩁᩥᨠᩮᩣ, ᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩣᩁᩥᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩣᩁᩥᨠᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩁᨲᨶᩣᨶᩩᨸᩣᩃᨠᩮᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨶᨸᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩣᩁᩥᨠᩔᩮᩅ ᩈᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩣᩁᩥᨠᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩅᩴᩈᩣᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᨠᩮᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩅᨵᩣᩁᨱᩴ ᩈᩦᩉᩣᩅᩃᩮᩣᨠᨶᨶᨿᩮᨶ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨵᩣᩁᨠᩮᩣᩅ ᨸᩅᩮᨱᩥᨸᩣᩃᨠᩮᩣᩅᩣᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᨾᨸᨴᩮᨸᩥ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨿᨴᩥ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨵᩣᩁᨱᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨧᨶᩔ ᨸᩁᩥᨿᩣᨸᩩᨱᨶᩴ ᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩣᩁᩥᨠᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ “ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩔᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᨶᩩ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩔ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩔᩣᨸᩥ ᩋᨿᩴ ᨶᨿᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᩋᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ “ᨿᩮᩣ ᨸᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨮᩣᨶᩮᨲᩥ ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩁᨱᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ᪨ ᨠᩣᨾᩴ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ “ᨸᩅᩮᨱᩥᩴ ᨸᩣᩃᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᨶ ᨸᩁᩥᨿᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨶ ᨽᩅᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᨲᩮᩣ ᩋᨶᩥᨲ᩠ᨳᩥᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩔ ᩈᩣ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩁᨱᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᩅ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᨸᨬ᩠ᨬᩴ ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨣᨲᩮ ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩍᨵ ᩈᩦᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩈᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨾᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᨶᩣᨹᩃᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣ, ᨸᩁᩅᩣᨴᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩈᨠᩅᩣᨴᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᨶᩣᨴᩦᨶᩥᨸᩥ ᩍᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨸᩁᩅᩣᨴᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᩁᨸ᩠ᨸᩅᩣᨴᩴ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᩩᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩴ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪙᪕)᪨

ធ្ដិ្ឋិតិដ្ឋិតដ្ឋានត្តិ ឌិដ្ឋិចិតិរេចឧតាឌិចរេសត ធ្ដិ្ឋិតំ ធ្ដិ្ឋិតំ បិញ្ញធ្ដបរេកសំ៉ រេយារេចត្យ្តិ អបរេតត្យំ៉ អហិតាយ ឧក្ខាយ អសំចត្តតយ្យិ តឧការេច ឧប្បជ្ជតពហិតឃុលឃ្ស ពារលារេយច តស្មិំ ឃតិ កាចរេតាតិ៉ ឃុក្ខហិតអលពឌ្ឍប្បិ ហិតាយ ឃុលាយ សំចត្តតតា ឧដ្ឋានា៉

១៦០៉ ឧត្តរត្តិ ឲរេតាតាតិ ឧត្តរេរា, ឃិតត្តិ ធាត្ត្កិតិ រេយត្យ, ឧត្តរេរា ច រេយា រេយត្យ ធាតិ ឧត្តរេយត្យ៉ ព្យុលុ បរតិរេ ចហតិ បិរេបតីតិ ព្យុល្លិ៉ ពលិបំ ពត្វា ធារេគ្គាតិ រេចឡូកត្យអាឌឹហិ ពលិបចរេយត ធារេគ្គា អលុត្តិ ធ្ដងិ អដ្ឋ ឃយាបត្តិអារេម្មណំ ឃរេញ្ញាឌតំ ឃគ្គាយ ចឌតិ៉ ត្វុលត្តិ ធ្ដតរេ៉ ឌិដ្ឋិត្តិ យធាក្បុតឃប្បត់, ឌិបឃ្យតត្តិ អរេត្វា៉ ឲចំ បរិឃុឌ្ឍិ ឲចំ បរិរេយាឌាតត្តិ រេតក្បយពោឃុ ឧរេម្លិ ធាតំ “រេតតំ យយ, រេតរេយាហយ្យិ, ត រេយរេយា អត្តា”តិ, ឲចំ តលុាឌិដ្ឋិ ឃំពិលេឃាការេចត ឃគ្គរេយា ឌិឃុឌ្ឍិ, បរិឃុឌ្ឍត្តា ឲច បរិរេយាឌាតំ៉ ត អល្លិរេយធាតិ តិពត្តិចរេយត ត តិឃ្យរេយធ៉ ត ពោលិរេយធាតិ ត យយារេយធ៉ ត ឧតារេយធាតិ ឧតំ (ឌ៍ញ្ញ ត ពយិរាធ៉ ឧកយត្វាតិ ឃយរេធ ឌិបឃ្យតាយ ធ៉

អឃឌ្ឍរេម្លតិអាឌឹឃុ អឃតំ ហឹតត្ថាឃយាត់ ឧរេម្លាតិ អឃឌ្ឍរេម្លា៉ កាយធាឃិត់ ឧរេម្លាតិ កាយឧរេម្លា៉ ពិលេឃាត់ ចឃ្យតឃកាចតាយ ចឃលឧរេម្លា៉ ពិលេរេឃហិ ត្វិឃិតត្វា ត្វុលត្វា ច ឧដ្ឋរេល្លា៉ ឧកពឃុឌ្ឍិបរិរេយាឃាតតាយ ឌ្ឍកពត្តិរេពា៉ “ឧម្លាបិ រេចា បហាតធ្ដា”តិ ធ្ដយិតាបិ ឌ្ឍចារេឌត កិក្ខុឌ្ឍិឃ្យ ពរេធត្តាបិ អរិដ្ឋរេយច តិក្កលុាតិ៉

១៦៨៉ តិឌិឧក្កាហចរេយតាតិ តលុាយាតឌិដ្ឋិក្កាហចរេយត៉ យឌិ ឲចំ “អហំ យយាតិ ពលុាតី”តិ កាហឌ្វយរេយច ពស្មា ឌុត្តត្តិ? តយិឌរេយចំ តត្វាបិ កាហត្វយរេឃ្យច ឌុត្តត្វា៉ “អហ”ត្តិ ហិ ធ្ដយិតា យាតឌិដ្ឋិក្កាហា ឌុត្តា “អហយ្យិ”តិ កាហឃាយញ្ញារេតា៉ ឌិដ្ឋិបិ ឌិដ្ឋិដ្ឋាត់ ឃុរិម្លុប្បត្តាយ ឌិដ្ឋិយា ឧត្តរឌិដ្ឋិយា ឃក្កាយឌិដ្ឋិយា ឃឃ្យតឌិដ្ឋិយា ច ពារលាកាចរេតា៉ អារេម្មណំ បញ្ចា ឍគ្គា, ឌុបិរេម្លុលាឌីតិ ធ៉ ឌិដ្ឋិយា បច្ចរេយា អចិជ្ជា-ចឃ្ស-ឃញ្ញា-ចិតក្ក-អរេយាតិរេឃាយតឃិការ-បិបយិត្តបររេតារេឃាឃាឌិរេពា ឌិដ្ឋិយា ឧបតិឃ្យយាឌិបច្ចរេយា៉ ឌុត្តរេញ្យំ បឌិឃម្ភិងាយំ (បឌិ៉ យ៉ ១៉១១៤)“ពតយាតិ អដ្ឋ ឌិដ្ឋិដ្ឋាតាតិ អចិជ្ជាបិ ចរេឃ្យាបិ ឃញ្ញាបិ ចិតរេក្កាបិ អរេយាតិរេឃាយតឃិការោបិ បិបយិរេត្តាបិ បររេតារេឃារេយាបិ ឌិដ្ឋិដ្ឋាត”ត្តិអាឌិ៉ ឌុបិរេម្លុលាតិ ឌុប្បតឃកាចឧម្លារេម្លុលា៉ ឌុបំ បត អត្តាតិ ត ចត្តព្វំ ធ្ដឌ “ឌុបំ អត្តរេតា ឃយតុបឃ្យតី”តិ (ឃំ៉ តិ៉ ១៉ប័០, ១៤៥) ធ្ដយឃ្យ កាហឃ្យ អតឌិរេប្បតត្តា៉ រេយា ហិ “យយ្យិ តំ ឌិដ្ឋិដ្ឋាត”ត្តិអាឌិតា បររេតា ឌុត្តំ៉ ធ្ដឌ បត “ឌុបចត្តិ អត្តាតំ ឃយតុបឃ្យតិ, អត្តតិ ឌុបំ, ឌុបយ្យិ អត្តាត”ត្តិ ធ្ដរេយ តរេយា កាហា អឌិរេប្បតាតិ រេពាទិ, តឌឃុត្តំ៉ យស្មា ឌុបំ អត្តា ត រេហាតិ, អត្តក្កាហឃ្យ បត អាលម្ពត់ រេហាតិ, អត្តឃការេចរេយច ចា ឌុបិឌិឧរេម្លុ អារេម្មត អត្តឌិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ, ត អត្តាតំ តឃ្យ បរេយត្វរេតា អតុបលគ្គតរេតា, តស្មា ឌុបិឌិអារេម្មុលាច អត្តឌិដ្ឋីតិ ពត្វា ឌុត្តំ, ឌុបំ បត “អត្តា”តិ ត ចត្តព្វត្តិ អយរេយត្វ អរេត្វា៉ “យយ្យិ តំ ឌិដ្ឋិដ្ឋាត”ត្តិអាឌិតា បត ឌិបឃ្យតាបឌិឌិបឃ្យតា ឌិយ ឌិដ្ឋិអតុបឃ្យតា តាយ ឧឃ្យិតា៉

ពត្តរឃរចាឧដ្ឋាយតតាត់ ឃប្បត្តកាហិត្រ្កិយឌិឃយតាយ បត្វា ពរេហតធ្ដតា៉ តឌិញ្ញតឃ្យ អត្តរេតា ឌិឃយំ បរិក្ខត្វា ឃម្លត្ថិ ហុត្វា ពលុាតិ៉ អចរេឃឃាតិ ឃត្តាយតតាតិ ឌិញ្ញាតំ តាយ យតឃា ឌិញ្ញាតត្តរេតា៉ អញ្ញាធា ធ្ដតរេឃយ្យិ ឌិញ្ញាតតា ឃិយា៉ បត្តត្តិ អឌិពតំ៉ បរិរេយឃិតត្តិ ពរេចឃិតំ៉ អតុចិចរិតត្តិ ឌិត្តិតំ៉ រេតតាហ “យតឃា”តិ៉ ឲត្វ ច បត្តបរិរេយឃតាត់ អបឌិរេព្វបឃ្យ, ឌិឃុំ, ឲពព្ទុបឌិរេព្វបឃ្យ ច ចរេយត

ចតុក្កោដិកំ ឥស្សេត្វា បត្តបរិយេសិតេហិ អនុចិន្តិតស្ស ភេទំ ឥស្សេត្ថំ “លោកស្មិំ”តិអាទិ ចុត្តំ។ បរិយេសិត្វា បត្តំ បធមំ ចេតសា បន្ថា ការេយត បត្តត្តា បត្តំ ភាយ។ បរិយេសិត្វា ភោបត្តំ បរិយេសិតំ ភាយ ភេចលំ បរិយេសិតកាចតោ។ អបរិយេសិត្វា បត្តញ្ញា ភោបត្តញ្ញា យតសា អនុចិន្តិតត្តតោ យតសានុចិន្តិតំ ភាយ។

អយញ្ញា ចិកប្បោ អាកុលោ ចិយាតិ “អឆ ចា”តិអាទិ ចុត្តំ។ បត្តរដ្ឋភាតិ បត្តការចេត បត្តតាវាយរញ្ញោត។ អបរិយេសិត្វា ភោបត្តំ យតសានុចិន្តិតំ ភាយ បត្តិយា បរិយេសភាយ ច អកាចតោ។ សត្តំ ចា ឲតត្តិ “បរិយេសិត្វា បត្តយ្យិ”តិអាទិកា ចុត្តំ ចតុត្តិគយ្យិ។ ត្ថយិភាតិ “យយ្យិ តំ ឌិដ្ឋិដ្ឋានំ”តិអាទិចចភេត។ ចិញ្ញាណារម្មណា តណ្ហាយាតឌិដ្ឋិយោ ពឆិតា បរិរេសសោការយេត ។ ឲចំ បរិរេសសោកាយបរិក្កហេ កំ បយោឌតត្តិ អាហ “ភេសតាចិលេសតា”តិអាទិ។ យេសំ ចិតេឃ្យាតំ ភេរេសតត្តឆម្មស្ស សទ្ទបំ អតាយសិត្វា អារម្មណកិច្ច-សម្បយុត្តឆម្ម-ថលចិរេសនាទិ-បការត្តុចិកាចភេត បដិចេឆា ហោតិ, តេសំ តប្បការកេឌេហិ ឆម្មេហិ, យេសំ បត យេត ឲកោភេច បការេត សទ្ទបេភេច ចា ចិកាចភេ ពតេ បដិចេឆា ហោតិ, តេសំ តំ ចត្វា ឆម្មិស្សត្តា តឌញ្ញា តិរចេសនាការចិកាចតញ្ញា ភេសតាចិលេសា។ តេភាហ “ឌិដ្ឋាទិអារម្មណចរេសត ចិញ្ញាណំ ឥស្សិត”ត្តិ។

ឌិដ្ឋិដ្ឋានត្តិ ឌិដ្ឋិ ឲច ឌិដ្ឋិដ្ឋានំ, តំ ហេដ្ឋា ចុត្តតយយេច។ យំ ទ្រុបំ ឲសា ឌិដ្ឋិ “លោកោ ច អត្តា ចា”តិ គណ្ហាតិ។ តំ ទ្រុបំ សត្តាយ “សោ លោកោ សោ អត្តា”តិ ចចតំ ចុត្តត្តិ យោឌតា។ សោ បេច្ចកចិស្សាមីតិ ប្បដ្ឋយាឈាតតិកចាឌចរេសតាយំ ឌិដ្ឋីតិ អាហ “សោ អហំ បរលោកំ កត្វា តិច្ចោ កចិស្សាមី”តិអាទិ។ ឆុចោតិ ធិរោ។ សស្សតោតិ សព្វកាកាឌិ។ អចិបរិណាមឆម្មោតិ ឌរាយ មរណេត ច អចិបរិណាមេតត្តសភាចោ, តិត្តិការោតិ អទេវ្វា។ តយ្យិ ឥស្សតត្តិ តយ្យិ តឆាចុត្តំ ឌិដ្ឋិឥស្សតំ អត្តានំ ចិយ តណ្ហាឌិដ្ឋិក្កាហចិរេសេត គណ្ហាតិ។ តេភាហ “ឲតំ មមា”តិអាទិ។ ឌិដ្ឋារម្មណាតិ ឌិដ្ឋិចិសយា។ ពឆំ បត ឌិដ្ឋិ ឌិដ្ឋិចិសយា ហោតីតិ អាហ “ចិបស្សតាយា”តិអាទិ។ បដិចិបស្សតាការលេតិ យមកោតា សម្ពសតាទិកាលំ សត្តាយាហ។ តត្វ អក្កូរចិត្តកាតំ សរេដ្ឋ ចិយ, ចេតញ្ញាយិតំ ចេតសចេត្វ ចិយ ច ឌិដ្ឋិយំ ឌិដ្ឋិកតិកាតំ ឌិដ្ឋិក្កាហបច្ចត្តិ ឥដ្ឋត្តា។

សមនុបស្សតីតិ បឥស្ស ច តេស្សា សមនុបស្សតា អទេវ្វាតិ យោឌតា។ តេត សមនុបស្សតា ភាយ ចតុត្តិឆាតិ ឥស្សតិ។ តត្វ ធាណំ តាច សមចិសមំ សម្មា យាឆាចតោ អនុបស្សតីតិ សមនុបស្សតា។ ត្ថតរា បត សំកិលេសបចរេសត អនុ អនុ បស្សត្តីតិ សមនុបស្សតា។ យទិ ឲចំ ហោតុ តាច ឌិដ្ឋិ សមនុបស្សតា មិច្ឆាឥស្សតកាចតោ, ពឆំ តណ្ហាយាភាតិ? តណ្ហាយបិ សត្តានំ បិបករេហោ ជ្ជបិយឥស្សតចរេសត បញ្ញាបតិរុបិកា បចត្តិ លក្ខតេច, យាយ ចក្ខុកតិកតិសាទិយោកោ សម្មុចត្តិ។ យាតោបិ សេឃ្យាទិកា ឥស្សតចរេសភេច តឆា អត្តានំ ជ្ជាហតីតិ តណ្ហាយាភាតំ សមនុបស្សតាបតិរុបិកា បចត្តិ លក្ខតីតិ ឥដ្ឋត្តំ។ អចិជ្ជយាភេតិ “ឲតំ មមា”តិ ឲចំ កហេតព្វោ តណ្ហាចត្តុម្ហិ អដ្ឋុប្បាចត្តុបញ្ញាកោ អនុបលក្ខយាភេ ចិតដ្ឋេ។ ត បរិតស្សតិ កយបរិត្តាសតណ្ហាបរិត្តាសានំ មរេក្កត សម្ពឈ្ឈតិតត្តា។

១៩១។ ចតុហិ ការណេហីតិ “អសតិ ត បរិតស្សតី”តិ ចុត្តមេត្ថិ ត្តតេរេហិ តីហិ សហ កហេត្វា ចុត្តំ។ ចតុហិ ការណេហីតិ ចតុក្កោដិកសុញ្ញតាកឆតស្ស ការណេហិ។ ពាហិទ្ធា អសតីតិ ពាហិរេ ចត្ថុម្ហិ អចិជ្ជយាភេ។ សា បតស្ស អចិជ្ជយាភតា លក្ខិតាសេត ចា

អលង្កាលិកេត ចាតិ បិញ្ញត្តយំ – “អហុ ចត ខយ, ធំ ចត ខយ តត្តិ, ឃិឃា ចត ខយ, ធំ ចតាហំ ត លកាឃី”តិ ទុត្តត្តិ តក្ខកយំ បរិក្ខារចខយត ចិកឌិត្វា តត្ត បរិតឃ្សត់ ឥខឃ្សតុំ “ពាហិន្ទា បរិក្ខារចិតាខយ”តិអាឌិ ទុត្តា៎ តត្ត ឃាត់ “ខខធា ចឃ្សត្តិ ខុចយាឌិ៎ ចាហត់ ហត្តិអឃ្សាឌិ៎

ខយហិកិខលខយហីតិ ខយហិ អឃត្តបត្តគាឌីហិ កិខលខយហិ៎ ខុចំ កខចឃ្សាតិ ខុចំ “អហុ ចត ខយ”តិអាឌិតា ខចាឥតាឌិ កខចឃ្ស៎ ឌិដ្ឋិដ្ឋាភាឌិដ្ឋាភបរិឃុដ្ឋាភាកិតិខចឃាតុឃឃាតត្តិ ខុត្ត អបរាបរំ បចត្តាឃុ ឌិដ្ឋីឃុ ឃា បខតោ ដ្ឋប្បត្តា ឌិដ្ឋិខឃា, តាឃំ បុរិមុប្បត្តា ឌិដ្ឋិខឃា ការណត្ថេត ឌិដ្ឋិដ្ឋាភាតិ៎ អឌិការណត្ថេត ឌិដ្ឋាឌិដ្ឋាភាតិ, បរិឃុដ្ឋាភប្បត្តិឃា ឃត្តាបិ ឌិដ្ឋិបរិឃុដ្ឋាភាតិ៎ “ព្ពុឥខយច ឃត្តំ ខយាឈយញ្ញា”ត្តិ (យ៎ តិ៎ ១៎១០១, ៣១លិ; ១៎១លិ-១៨; ដ្ឋតា៎ ១១; យហាតិ៎ ១០; ខតត្តិ៎ ១៨) បចត្តិឃា អកិតិខចឃា៎ អប្បហិតការខចត ឃត្តាខត ឃឃត្តិតិ អតុឃឃាតិ ខុចំ ឌិដ្ឋិដ្ឋាភាឌិតំ បឌាតំ ចិការខកា ខចឌិតខត្តា៎ តណ្ហាឌីហិ កយ្យតិឃតាឃ ឃត្តាឃត្ថារាច ព្ពុឌ្ឍិតាតិតិ ឃត្តាឃត្ថាខិរឌ្ឍិតាតិ៎ ខឃឃបឥត្ថខយបិ ខុខឃច តខយា៎ ដ្ឋបឌីឃតិ ខុត្ត ទុក្ខត្តិ ដ្ឋបឌិ, លត្ថាច ដ្ឋបឌិ លត្តុបឌិ៎ ខុឃ តខយា ខឃខឃឃុបិ៎ តខចច ច អាកាខុ តណ្ហា លីឃតិ ចិខឌ្ឍតិ តិខ្នដ្ឋាតិ ខឃាឌតា ដ្ឋិន្ទិឌ្ឍិឃ្សាមិ តាឃឃ្សតិអាឌីឃុ តិបិតខយត្តិ, ឃំឃខឃ ចា៎ តាខឃាតិ អត្តតិឃាកាចំ បឌិទ្ធ តណ្ហាបរិត្តាខឃា ខចច កឃបរិត្តាខឃា ច៎ ខតតាហ “តាខឃា ខហខឃា”តិអាឌិ៎ ខតា ចឃ្សំ,ខតា ច ខយ ឃិឃាតិ “អហ”ត្តិ កិខ ខកាធិ ខតា ចឃ្សំ, “ខយ”តិ ច កិទ្ធិ ខតា ឃិឃាតិ៎ តាឃបប្បតិការឥឃ្សតខញ្ញាតិ៎

១៣១៎ ខុត្តាចតាតិ “ខុចំ ទុខត្ត”តិអាឌិតា, បុទ្ធាតុឃត្តិចខឃត បចត្តាឃ “លឃិយាតិ, កិក្ខខច, ឌិដ្ឋិដ្ឋាភាតី”តិអាឌិតា (យ៎ តិ៎ ១៎១៣១) ចា៎ ឃាបិ ហិ អត្តត្តាលត្តិចិតាខឃ បរិតឃ្សតកំ ឥខឃ្សត្វា អបរិតឃ្សតកំ ឥខឃ្សត្តិ បចត្តាតិ តឃ្សតកឃ្ស ឃុត្តាតាឥឃ្សតំ អកិទ្ធឃាឥកឃ្សិ ឃុត្តាតាឥឃ្សតខយចាតិ ព្ពុខយឃំ ចខឃត “ចតុខក្កាឌិកា ឃុត្តាតា កឌិតា”តិ ទុត្តា៎ ពាហិន្ទា បរិក្ខារត្តិ ពាហិរំ ឃចិត្តាណកំ អចិត្តាណកទ្ធា ឃខត្តាបការណំ៎ តញ្ញាឌីចិតទុត្តិឃា បរិក្ខារកាខត្ថេត “បរិក្ខារខរា”តិ ទុត្តា៎ បរិក្កហំ តាយ កត្វាតិ “យយ ព្ពុឥ”ត្តិ បរិក្កខហតត្តាតាឃ បរិក្កហិតំ តាយ កត្វា៎ ឃត្តាបិ ឌិដ្ឋិក្កាខហា “អត្តា តិខច្ចា ឆុខចា ឃឃ្សខតា, អត្តា ដ្ឋិន្ទិឌ្ឍិតិ ចិតឃ្សតី”តិអាឌិតា អត្តឌិដ្ឋិឃត្តិឃ្សខឃាខយចាតិ ទុត្តិ “ឃក្កាឃឌិដ្ឋិបយុតា ឌ្វាឃដ្ឋិឌិដ្ឋិខឃា”តិ៎ អឃាចាចក្កាហិតា អកិតិខចឃតបត្តាបតាតំ ដ្ឋបត្តត្តកាចខតា ឌិដ្ឋិ ខុច តិឃ្សខឃាតិ ឌិដ្ឋិតិឃ្សខឃា៎ បរិក្កខណ្ហាឃ្សាតិ តិទ្ធាឌិចិខឃឃឃុត្តិ កត្វា បរិក្កខណ្ហាឃ្ស៎ កិខយចំ បរិក្កខហតុំ ឃក្កខណាឃ្ស ? ឃត្តាត្វាតិ “ធំ, កិក្ខខច, អត្តចាក្ខបិឌាតំ ដ្ឋបិឌិខឃឆ, ធំ, កិក្ខខច, ឌិដ្ឋិតិឃ្សឃំ តិឃ្សខឃចា”តិ ខុខតឃុបិ៎

១៣៣៎ អត្តតិ ចា ឃតីតិ ឃឃ្ស អត្តខតា ឃត្តកការខចត កិទ្ធិ អត្តតិឃត្តិ ទុខច្ចឃ្ស, តឃ្មិ អត្តតិ ឃតិ, ខឃា ខុច បត អត្តា បខយត្តខតា តត្តីតិ អឌិប្បាខឃា៎ ឃក្កា ហិ ចត្តំ ពាហិរកបរិកប្បិខតា អត្តា “បខយត្តា”តិ? ឃិឃា លត្ថបទ្ធាកំ ខតាឃ្សឃកាចត្តា ឃចា ធំ ឈខដោ, ឃឌិ បត តិឥ្ឋា តាយ កិទ្ធិ អកចិឃ្ស, ត ធំ តិឃខតា ចិបរីតំ ឃិឃាតិ? ត ច ខឃា បខយត្តខតា អត្តិ បយាណហិ អតុបលទ្ធយាតត្តា តុខដ្ឋយចិឃាណំ ចិឃាតិ៎ អត្តតិខយ ចា បរិក្ខារ ឃតីតិ “ព្ពុឌំ តាយ អត្តខតា ឃត្តក”ត្តិ តឃ្ស កិទ្ធាតការខចត តិទ្ធិខត កិឃ្មិទ្ធិ ចត្តឃ្មិ ឃតិ៎ អត្តខតា ព្ពុឥត្តិ ហិ អត្តតិឃត្តិ៎ អហត្តិ ឃតីតិ “អហំ តាយាឃ”ត្តិ អហំការចត្តក្ខខត បខយត្តខតា តិទ្ធារិតឃខួខប កិឃ្មិទ្ធិ ឃតិ តឃ្ស ឃត្តកការខចត យយាតិ កិទ្ធិ កខហតុំ ឃុត្តំ កខចឃ្ស៎ យយាតិ ឃតិ “អហ”ត្តិ ខុត្តាបិ ខុខឃច តខយា៎ ព្ពុតិ បខយត្តខតា អត្តខតា អតុបលទ្ធយាតត្តា អត្តតិយំ កិទ្ធិ បខយត្តខតា តខត្តចាតិ ឃត្តាឃត្ថារាតំ អតត្តតាឃ អតត្តតិឃតំ, អតត្តតិឃតាឃ ច អតត្តកតំ ឥខឃ្សតិ៎ ក្ខុតខតាតិ ក្ខុតត្តខតា៎ តឆខតាតិ

តឆរកាចតោ៍ ធិរតោតិ ឋិតរកាចតោ តិច្ចិការតោ៍

ឃស្មា ហុត្វា ត ហោតីតិ ឃស្មា បុព្ទេ អសត្តិ បច្ចឃរយចារេឃត ហុត្វា ឧប្បជ្ជិត្វា បុត កក្កុបកេយត ត ហោតិ, តស្មា ត តិច្ចន្តិ អតិច្ចំ, អស្ទុចន្តិ អតេ្ទា៍ តតោ ឲច ឧប្បាទចយចត្តិតោតិ ឧប្បជ្ជតចរេត តិរុជ្ឈតចរេត ច បចត្តតោ៍ រកាចចិកេយា ព្ទុឆ ចិបរិណាមេយា, ពលិកតា តាចកាលិកតា, តិច្ចរកាចាការេចា ឲច តិច្ចបដិក្ខេបេ៍ អតិច្ចឆព្ទោ ហិ តេតេច អត្ថតោ អតិច្ចកាចេត អត្ថតោ តិច្ចតំ បដិក្ខិបត្តិ តាយ៍ តថា ហិ ចុត្តំ “ត តិច្ចន្តិ អតិច្ច”ន្តិ៍ ឧប្បាទដរាកក្ខចរេត ទ្ទុបស្ស តិរត្តរនិរធតាតិ បដិបីឡអតាកាតេស្ស ទុក្ខតា៍ រត្តារេបិ ទុក្ខទុក្ខតាឌិចរេត រត្តាបតំ បរិទហតំ, តតោ ឲចស្ស ទុស្សហតាយ ទុក្ខយតា៍ តិស្សត្តំ ទុក្ខតាតំ រំរារទុក្ខស្ស ច អធិដ្ឋាតតាយ ទុក្ខចត្ថុកតា៍ រុលរកាចាការេចា ឲច រុលបដិក្ខេបេ៍ ចិបរិណាមឆម្មត្តិ ជរាយ មរណេត ច ចិបរិណាមតរកាចំ៍ ឃស្មា ព្ទុធំ ទ្ទុបំ បច្ចឃរយចារេឃត ឧប្បាទំ, ឧប្បាទាតត្តរំ ជរំ បត្វា អចស្សមេច តិជ្ជតិ, តិត្ថញ្ញា តិត្តមេច, តាស្ស កស្សចិ រក្កេយាតិ កចត្តរាតុបាយតរត្តារេតត រក្កយាការេចត ចិបរិណាមឆម្មំ បិតកំ កាតំ “កចរក្កត្តិ ឧបាយតរកាច”ន្តិ ចុត្តំ៍ បកតិកាចចិជហតំ រកាចចិកេយា តិរុជ្ឈតមេច៍ ត្តិ អតិច្ចំ ទុក្ខំ ចិបរិណាមឆម្មំ ទ្ទុបំ៍ ព្ទុមិតាតិ “តោ ហេតំ, កត្តេ”តិ ទ្ទុបស្ស តលក្ខិក្កាហាតំ ចត្តុកាចបដិក្ខេបេត៍ ទ្ទុបតិក្ខុប្បត្តំ ឋិតិ៍ យា បិបុលាតា, ឋិតិប្បត្តំ យា ឌីរតា, ជរប្បត្តំ យា តិជ្ជតា, ឧទយព្ទេយហិ យា កិលមិឃត្វាតិ ត ឲត្ថ កស្សចិ ចរីការេចា អត្ថិ, ឬាឃយស្ស អចរចត្តតដ្ឋេ អតត្តាយរល្លក្ខណស្ស ការណំ ហោតីតិ អាហ “អចរចត្តតាកាតេត ទ្ទុបំ, កត្តេ, អតត្តាតិ បដិជាតត្តី”តិ៍ តិចារិការកេចឆកអធិដ្ឋាឃកចិរហេត តតោ រុញ្ញាតា រុញ្ញាតដ្ឋេ, រាមិក្ខតស្ស កស្សចិ អការេចា អស្សាមិកដ្ឋេ, ឃថាទុត្តចរចត្តិកាចាការេចា អតិស្សរដ្ឋេ, បរបរិកប្បិតអត្តរកាចាការេចា ឲច អត្តបដិក្ខេបដ្ឋេ៍

ឃស្មា អតិច្ចលក្ខណេត ចិយ ទុក្ខលក្ខណំ, តទុកេយត អតត្តលក្ខណំ រុចិញ្ញាបយំ, ត តោចលំ, តស្មា តទុកេយតេត្ថ អតត្តលក្ខណចិកាចតំ កតត្តិ ជតស្សត្តេ “កកចា ហឹ”តិអាឌិមាហ៍ តត្ថ អតិច្ចចរេតាតិ អតិច្ចតាចរេត៍ ទុក្ខចរេតាតិ ទុក្ខតាចរេត៍ ត ឧបបជ្ជតីតិ ត ឃុជ្ជតិ៍ តមេច អឃុជ្ជយាតតំ ជតស្សតុំ “ចក្ខុស្ស ឧប្បាទោបី”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ ឃស្មា អត្តចាឌី អត្តាតំ តិច្ចំ បញ្ញាបេតិ, ចក្ខុំ បត អតិច្ចំ, តស្មា ចក្ខុ ចិយ អត្តាបិ អតិច្ចោ អាបត្តោ៍ តេតាហ “ឃស្ស តោ បតា”តិអាឌិ៍ តត្ថ ចេតីតិ ចិកច្ឆតិ តិរុជ្ឈតិ៍ ព្ទុតិ ចក្ខុ អតត្តាតិ ចក្ខុស្ស ឧទយព្វយចត្តតាយ អតិច្ចតា, អត្តតោ ច អត្តចាឌិតា អតិច្ចតាយ អតិច្ឆិតត្តា ចក្ខុ អតត្តា៍

កាយំ អតត្តលក្ខណរុត្តេ (រំ៍ តិ៍ ឲ៍៣៥៩; មហាច៍ ១០) – “ឃស្មា ច តោ, កិក្ខុចេ, ទ្ទុបំ អតត្តា, តស្មា ទ្ទុបំ អាពាធាយ រំចត្តតី”តិ ទ្ទុបស្ស អតត្តតាយ ទុក្ខតា ចិកាចិតា ចិយ ជិស្សតិ, តថាបិ “ឃស្មា ទ្ទុបំ អាពាធាយ រំចត្តតិ, តស្មា អតត្តា”តិ បិតកដតាយ រាពាធតាយ ទ្ទុបស្ស អត្តរារាការេចា ចិកាចិតោ, តតោ ឲច ច “ត លព្ភតិ ទ្ទុបេ ឲចំ មេ ទ្ទុបំ ហោតុ, ឲចំ មេ ទ្ទុបំ យា អហោសី”តិ ទ្ទុបេ កស្សចិ អតិស្សរតា, តស្ស ច អចរចត្តតាកាតោ ជស្សិតោតិ អាហ “ទុក្ខចរេត អតត្តតំជស្សតី”តិ៍ ឃទតិច្ចំ តំ ទុក្ខន្តិ ឃំ ចត្ថុ អតិច្ចំ, តំ ទុក្ខំ ឧទយព្ទយបដិបីឡព្ទតត្តា, ឃំ បត តិច្ចំ តទកាចតោ, តំ រុលំ ឃថា តំ តិព្ពាតត្តិ អធិប្បាយោ៍ ឃំ តត្តិ ការណតិច្ឆេរោចាចាយំ, ឃស្មា ទ្ទុបំ អតិច្ចំ, តំ តស្មាតិ អតេ្ទា៍ ឃំ ទុក្ខំ តទតត្តាតិ ឲត្ថ ចុត្តតយេតេច អតេ្ទា តេជិតព្ទោ៍ អតិច្ចន្តិ ព្ទុមិតា ឈជាឌិ ចិយ បច្ចុប្បត្តត្តា ទ្ទុបំ អតិច្ចន្តិ ព្ទុមយតំ្ទ ជស្សតិ៍ ព្ទុមិតាច តេឃត “អតត្តា”តិ ចត្តំ លព្ភយាតេបិ “អតត្តា”តិ ចត្តា តាយ តត្តិ៍ ឲចំ ទុក្ខន្តិ ចទត្តីតិ ឲត្តាបិ

ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩴ "ᩋᨠᩥᩃᩣᩈᩩᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨴᩥᨠᩣᩁᨱᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᩅᩥᨿ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩁᩪᨷ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ. ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᩩᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᩴ. ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩈᩩᨡᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᨿᩮᩣᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨽᩣᩅᨶᩴ ᩈᩩᨠᩩᩃᩴ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᩣ. ᨲᨿᩥᨴᩴ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ.

ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥᩉᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨲᩥᨿᨴ᩠ᨴᩮᩣᨲᩁᩪᨷᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨲᨿᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩑᨠᨲᩮᩣᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨷᩦ"ᨲᩥ. ᨲᩴ ᨷᨶ ᨿᩣᨴᩥᩈᩴ ᨲᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣᨷᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ. ᨷᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨧ ᨲᩔᩣᨷᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ.

᪔᪑᪕. ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨶᩣᨾᩈᩮᨭ᩠ᨮᨲᩥ. ᩋᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ "ᩈᨬ᩠ᨬᨣ᩠ᨣ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩈᩣᨠᩩᩃᩦᨿᩣ ᨷᨶ ᩈᩉᩩᩁᩪᨷᨾ᩠ᨷᩥ "ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣᩣᨾᩥᨶᩦ"ᨲᩥ, ᩈᩣ ᨬᩣᨱᩈ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨲᩣᨿ ᨬᩣᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣᩣᨾᩥᨶᩥᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨿ ᩉᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᨬᩣᨱᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨷᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨽᩪᨲᩣᨿ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣᩣᨾᩥᨶᩦ ᨬᩣᨱᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ.

"ᩈᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩈᨬ᩠ᨬᨣ᩠ᨣᩴ ᨹᩩᩈᨲᩦ"ᨲᩥ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪑.᪔᪑᪔, ᪔᪑᪕) ᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨡᩮᩣ ᨻᩮᩣᨭ᩠ᨮᨷᩣᨴ ᨷᨮᨾᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨬᩣᨱ"ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪑.᪔᪑᪖) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩣᩈᩩ ᨷᩉᩣᨶᩈᨬ᩠ᨬᩣᩈᩩ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᨲᩣ. ᨵᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨬᩣᨱᨷ᩠ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᨿ ᨲᩔᩣ ᨷᨮᨾᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ. ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨿ ᨬᩣᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨲᩮᨶᩣᩉ – "ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨡᩮᩣ ᩈᩩᩈᩦᨾ ᨵᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨬᩣᨱᩴ, ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮ ᨬᩣᨱ"ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪒.᪗᪐). ᨷᩣᨴᨠᨩ᩠ᨫᩣᨶᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᨳᩣᩃᩣᨽᩴ ᨷᩁᩥᨷᨠ᩠ᨠᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨷᩔᨶᩣ ᨷᩣᨴᨠᩔ ᨫᩣᨶᩔ, ᨷᩣᨴᨠᨠᩣᩁᨱᨲᩣᨿ ᩅᩣ ᨬᩣᨱᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ. ᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨾᨣ᩠ᨣᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣᩁᨱᨲᩣ. ᩋᨲᨾ᩠ᨾᨿᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨲᨾ᩠ᨾᨿᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ, ᨠᩣᨿᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩦᩈᩩ ᨲᩣᨿ ᨲᩣᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨾ᩠ᨾᨿᩴ ᨶᩣᨾ ᨲᩮᨽᩪᨾᩥᨠᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩔ ᨽᩣᩅᩮᩣᨲᩥ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣᩣᨾᩥᨶᩥᩅᩥᨷᩔᨶᩣ ᩋᨲᨾ᩠ᨾᨿᨲᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨶᩥᩔᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᨲᨾ᩠ᨾᨿᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ. ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᩅᩮᩅᨧᨶᩴ. ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨶᩣᨶᩣᩈᨽᩣᩅᩣ ᨻᩉᩪ ᩋᨶᩮᨠᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩣ. ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩈᩥᨲᩣᨲᩥ ᨶᩣᨶᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨶᩥᩔᩥᨲᩣ ᩁᩪᨷᩣᨴᩥᩅᩥᩈᨿᩣ. ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩑᨠᩈᨽᩣᩅᩣ. ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩈᩥᨲᩣᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᩈᨾᩮᨲ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨶᩥᩔᩥᨲᩣ. ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩈᩥᨲᩴ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ. ᩑᨲᩥᩔᩣᨲᩥ ᩑᨲᩥᩔᩣ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᨿ. ᨷᩉᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᩩᨷᩮᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨷᨠᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲᩔ "ᩋᨲᨾ᩠ᨾᨿᨲᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣᩣᨾᩥᨶᩥᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨿ ᩋᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩅᩥᨷᩔᨶᩩᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨧ ᨷᩉᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ. ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩈᩣᩅᨠᩔ ᨾᩩᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨷᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨶᩔ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᨲᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣᩣᨾᩥᨶᩦ ᨾᩩᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ. ᨾᩩᨴ᩠ᨵᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨠᩣᩁᨿᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩩᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨴᨿᩮᩣ, ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᨶᩣᨶᩴ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨶᩣᨾᩮᩉᩦᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᩣ, ᩅᩮᨴᨶᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᩮᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨶᩣᨾᩮᩉᩥ.

ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᩁᩣᨣᩮᩣ, ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩅᩥᩁᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᩁᩣᨣᩮᨶ ᩉᩮᨲᩩᨽᩪᨲᩮᨶ ᩅᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᨷᨭᩥᨷ᩠ᨷᩔᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨹᩃᩴ ᨠᨳᩥᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ.

ᩁᩣᨩᩃᩦᩊᩣᨿᩅᩮᩣᨲᩥ ᨷᩈᩴᩈᩣᩅᨧᨶᩴ ᨿᨳᩣ "ᩁᩣᨩᩁᩣᨩᩣ"ᨲᩥ. ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨶᩴ ᨷᩈᩴᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ "ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨷᩃᩥᨥᩮᩣ ᩍᨲᩥᨷᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉᩣᨲᩥ. ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲᩩᩴ "ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩔᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᨽᩪᨲᩮᩉᩥ. ᨴᩩᩅᩥᨷᩥᨶᩅᩮᨴᨶᩣᨲᩥ ᨷᨭ᩠ᨮᩅᩮᨴᩮᨲᩥ

វ្លិបិតំ អវក្កមលយ្យការេចត៑ តិដ្ឋានតការប្យេចនេ ចិពាត្តេតត បលិឈោ ចិយាតិ បលិឈោតិ ចុទ្ទតិ៑ យត្តកដ្ឋិតោ្ត តាឥលិ បត្តផលិឌឹតំ អតក្កតោ តាលិចត្វ អសិចេ "សិចា"តិ សយត្ថា ចិយ៑ តេតាហ "សឹសឋិត្តតាឥលិ ចិយ កតា"តិ៑ បុតត្កចស្ស ការណសឹឥលិ, បុតត្កចំ ចា ផលំ អរហតីតិ បេរិតោកចិកោ៑ ឲចិក្ខតោ បត បុតត្កចំ គេតិ គាយាតិ អាហ "បុតត្កចគាឃកោ"តិ៑ បុតត្កចលត្ថាតំ បច្ចយោតិ ឋ្ពយិតា ឌាតិសំសារេរាតិ ផលុបចារេត ការណំ ចុត្តត្តិ គស្សេតិ៑ បរិក្កុតិ ចុទ្ទតិ សត្តាតស្ស បរិក្លិបតតោ៑ សំកិល្លត្តាតិ សត្ថសោ កិល្លត្តា ចិតាសិតត្តា៑ កត្កឹរាត្កកតេដ្ឋតាតិ កយ៉ឹកំ អតុបចិដ្ឋេដ្ឋត៑ លុច្ចឹតោ្វតិ វុគ្គរិតោ្វ៑ ឲតាគីតិ កាយរាកសត្ថោឌតាឌឹតិ៑ អក្កញ្ចអាតិ ចុទ្ទត្តិ អចឆារណដ្ឋេត៑ អក្កយក្កត បតិតោ យាតត្តដ្ឋោ ឲតស្សាតិ បតិតយាតត្តដ្ឋោ៑ ឋ្ពតរការេរារាបតស្ស បុរិយបគេហិ បកាសិតត្តា "យាតការស្សេច ឌ្គរាបិតត្តា បត្តការេរាតិ អឆិប្បេតោ"តិ ចុត្តំ៑ យាតសំឃោរកេតច ចិសំឃុត្តត្តាតិ ឲត្វាបិ ឲសេច តយោ៑ បញ្ចាបិ ពតេត្ត អចិសេសតោ អស៊ីតិ កហេត្វា បចត្តយាតោ "អស៊ីយាតោ"តិ អឆិប្បេតាតិ ចុត្តំ "ន្ទូប អស៊ីតិ យាតោ"តិអាឌិ៑

តការដ្ឋារស្ស បរិស្សឃបជិឆាហតត្វត្ថោច សោកតត្វព្ចា វ្គេការុ បស្សេយុ ឲសិកត្វយ្កេ តិពលិត្វា ឌបេត្តឹតិ អាហ "តការដ្ឋារេ វ្គស្សាបិតេ ឲសិកត្វយ្កេ"តិ៑ បិការចិត្តួសតេតច បរិក្លាឃ ក្ទុយិសយការណំ ហោតីតិ អាហ "បិការំ កិត្ចតោ្ត បរិក្លុ សំកិរិតោ្វ"តិ៑ ឲចត្តិអាឌិ វ្គបយាសំសត្តត៑ សតោ្ត សំចិឌ្ឍយាតោ ការយា ឆយូសយុហោតិ សក្កាយា, វ្គបិឌាតក្លត្តបច្ចាក៑ ឌ្ពត្តិស កយូការណា ឌ្យក្លក្លេត្ត អាកតា៑ អក្លិរោកសឹសរោកាគយា អដ្ឋតចុតិ រោកា៑ រាឌកយាឌឹតិ បច្ចាចឹសតិ យហាកយាតិ៑

៦៥៩៑អតឆិកយតឹឃចិត្ថាណតត្តិ "ឋ្ពកំ គាយ តិស្សាឃ ឋ្ពយិតា គាយ អាកាកេត បចត្តតី"តិ ឲចំ គុចិត្ថាយ្យចិត្តតំ៑ អត្ថ្វសត្តិ បច្ចេត្ត ឲកចចតត្តិ អាហ "អត្ថ្វសត្តា"តិ៑ សតោ្តាបិ តឆាកតោតិ ចុទ្ទតិ "តឆាកតោ បរំ យណា"តិអាឌឹសុ (ឌឹ៑ តិ៑ ១៑៩៥) ចិយ៑ សតោ្តា ហិ ឃឆេកោ កយូកិលេសហិ ឋ្ពត្វត្តំ អាកតោ, តឆា អបរោបិ អាកតោតិ "តឆាកតោ"តិ ចុទ្ទតិ៑ វ្គត្តយបុក្កលិតិ កកចត្តំ សត្តាឃ ចគតិ៑ ពិណាសចោបឹតិ យោ កោឌិ ពិណាសចោបិ "តឆាកតោ"តិ អឆិប្បេតោ៑ សោបិ ហិ ឃឆេកោ ចត្វាសុ សតិបដ្ឋាតេសុ ស្វបដ្ឋិតចិតោ្តា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ ឃឆាក្ទុតំ ភាវេត្វា អត្តត្តរំ អរហត្តំ អាកតោ អឆិកតោ, តឆា អបរោបិ អាកតោតិ "តឆាកតោ"តិ ចុទ្ទតិ៑ អសំចិឌ្ឍយាតោតិ បរយត្វតោ អតុបលត្កឹយោ៑ អចិត្តួយ្យាតិ ត ចិត្តឹតត្ថា, គុចិត្ថាយ្យាតិ អត្ថោ៑

តឆាកតោ សតោ្តា បុក្កលិតិ ត បត្ថាបេយិ បរយត្វតោ សត្តស្សេច អភាចតោតិ អឆិប្បាយោ៑ កិំ បត្ថាបេស្សាយិ បត្ថាត្តិវ្គបិឌាតស្សបិ ឆរយាតកស្ស អភាចតោ៑ "អតុប្បាឌោ ពេយំ, អតុប្បត្តិ ពេយ"ត្តិអាឌិតា អសង្ខតាឃ ឆាតុយា បក្លត្តចេសេត បចត្តំ អក្កផលសយាបត្តិអត្វំ ចិបស្សតាឌិត្តំ ចា៑

តុដ្ឋាតិ ការណោ តិស្សក្កចចតត្តិ អាហ "តុដ្ឋកោភា"តិ៑ ចិតឃតីតិ ចិតយោ, សោ ឲច ចេតឃិកោ៑ តឆា យត្តិ តឆាក្ទុតំ យំ៑ បរយត្វតោ ចិឌ្ឍយាតស្ស ហិ សត្តស្ស អភាចំ ចគតោ្តា សត្តចិតាសបត្ថាបកោ ច គាយ សិយា, អហំ បត បរយត្វតោ អចិឌ្ឍយាតំ តំ "តត្វឹ"តិ ចគាយិ៑ ឃឆា ច លោកោ ចោហរតិ, តចេច តំ ចោហរាយិ, តឆាក្ទុតំ យំ យេ សយណព្រាហ្មណា "ចេតឃិកោ សយណោ កោតយោ"តិ ចគត្តា អសតា តុដ្ឋា យុសា អក្ទុតេត អត្ថាចិក្លត្តឹតិ ឃោឌតា៑ អប្បជិសត្តិកស្ស ពិណាសចស្ស ចរិយចិត្តំ តិក្ទុបិឌាតតោ អតុបិឌាតោ ចិយ

ຊາຕເວເທາ ປຣິຕິຕ຺ຕໍ ຐານໍ ຕາຍ ນິສ຺ສິຕຕ຺ຕິ ນ ປຎ຺ຎາຍຕີຕິ ວທິຕ຺ວາ ກິເມຕ຺ຕາວຕາ ອຸຈ຺ເຉທວາທີ ພເວຍ຺ຍ, ຕາວໍ ກທາຈິປິ ອຕ຺ຖີ, ຕາປິ ເກາຈິ ອຕ຺ຖີຕິ ວທາມິ. ເອວໍ ສນ຺ເຕ ກິໍ ນິສ຺ສາຍ ເຕ ເມາຄປຸຣິສາ ສເຕາ ສຕ຺ຕສ຺ສ ຕາຍ ອຸຈ຺ເຉທໍ ວິນາສໍ ວິພວໍ ປຎ຺ຎາເປຕີຕິ ວທນ຺ຕາ ອສຕາ...ເປ... ອພ຺ພາຈິກ຺ຂນ຺ຕີຕິ ອຍເມຕ຺ຖ ອຘິປ຺ປາເຍາ.

ມຫາເຖາຣີຍລ຺ລມີຕ຺ຖິ ເຖາຣີຍລ຺ລກ຺ກຫເທາເຫນ ສຕ຺ຕສຕ຺ຕາຫມາຫ. ເຕນ ທມ຺ມຈກ຺ກປວຕ຺ຕເນ (ສໍ. ນິ. ໕.໑໐໘໑; ມຫາວ. ໑໓; ປຏິ. ມ. ໒.໓໐) ປຸພ຺ເພ ວຸຕ຺ຕໍ ຕຕ຺ຖີເທສນໍ ວທຕີ. ຈຕຸສຈ຺ຈເມວ ປຎ຺ຎາເປມີຕິ ເອເຕນ ສຈ຺ຈວິນິມຸຕ຺ຕາ ສຕ຺ຖຸເທສນາ ນຕ຺ຖີຕິ ທສ຺ເສຕິ. ເອຕ຺ຖ ຈ – “ປຸພ຺ເພ ເຈວ ເອຕຣຫິ ຈ ທຸກ຺ຂຎ຺ເຈວ ປຎ຺ຎາເປມິ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ຈ ນິເຣາຘນ຺”ຕິ ວທິຕ຺ວາ ກຖໍ ຕາວໍ ກທາຈິປິ “ອຕ຺ຕາ ຊາຍຕີຕິ, ວິນສ຺ສຕີ”ຕິ ວາ, “ອຕ຺ຕາ ຕາຍ ເກາຈິ ອຕ຺ຖີ”ຕິ ວາ ວທາມິ. ເອວໍ ສນ຺ເຕ ກິໍ ນິສ຺ສາຍ ເຕ ເມາຄປຸຣິສາ “ສເຕາ ສຕ຺ຕສ຺ສ ອຸຈ຺ເຉທໍ ວິນາສໍ ວິພວໍ ປຎ຺ຎາເປຕີ”ຕິ ອສຕາ ຕຸຈ຺ເຉນ ອພ຺ພາຈິກ຺ຂນ຺ຕີຕິ ທສ຺ເສຕິ. ປເຣຕິ ອມາມກາ, ມຍ ອຸຈ຺ເຉທວາທສ຺ສ ອກາຣກຕ຺ຖາຕິ ອເທ຺ວາຕິ ອາຫ “ສພ຺ພາຕິ...ເປ... ອສມຕ຺ຖປຸຄ຺ຄລາ”ຕິ. ອຘິປ຺ປາເຍາຕາຕິ ຎາມິຕາ ເຕສໍ ອຘິປ຺ປາຍມຕ຺ຕໍ, ເທາສນ຺ຕຣເທາສນ຺ຕາຕິ ປນ ຕຖາຄຕສ຺ສ ອາກາສສ຺ສ ວິລິມ຺ປໍ ວິຍ ນ ສມ຺ປຕ຺ຕີເຍວາຕິ ທສ຺ເສຕິ. ອາຫນ຺ຕິ ຈິຕ຺ຕນ຺ຕິ ອາຍາເຕາ. ອປ຺ປີຕາ ເຫານ຺ຕິ ເອເຕນາຕິ ອປ຺ປຈ຺ເຍາ. ຈິຕ຺ຕໍ ນ ອພິຣາເຘຕີຕິ ອນພິຣທ຺ຘິ. ອປຈ຺ຈີຕິ ປຈ຺ຈີປເຣາ ຕຖາປວຕ຺ຕາ ຈິຕ຺ຕປ຺ປວາເຫາ, ເກາເປາ ເອວ ວາ.

ປເຣຕິ ອເຍ຺ຎ ເອເກຈ຺ເຈ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປເມາທຕ຺ຕິ ເອເຕນາຕິ ອາຄເນ຺ຕ຺ວາ, ປີຕິມາ ເອເວໍ ອພິວທນ຺ຕິ ເສາກຄມເຕາ ເສາມຄສ຺ສ, ເວຕສິກນ຺ເຕສ຺ສໍ ອພິວທນ຺ຕິ ອຸປ຺ປິລວຕີ ປຸຣິມາວຕ຺ຖາຍ ກິຎ຺ຈິ ວິເສສໍ ອາປຊ຺ຊຕີຕິ ອຸປ຺ປິລໍ, ຕເທວ ອຸປ຺ປິລາວິຕໍ, ຕສ຺ສ ການເວາ ອຸປ຺ປິລາວິຕຕ຺ຕໍ. ມາຍ ອຸປ຺ປຕ຺ຕາຍ ກາຍຈິຕ຺ຕໍ ວາຕປູຣິຕຄຕ຺ຕາ ວິຍ ອຸຘຸມາຍນ຺ຕາກາຣປ຺ປຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ, ຕສ຺ສາ ເກຫສ຺ສິຕາຍ ຊຸຄຄ຺ກຍປີຕິມາ ເອຕໍ ອພິວທນ຺ຕິ ສພ຺ພາຕິ ປຕິວິຊ຺ຊຸໍ ອສມຕ຺ຖາຕິ ທຸກ຺ຂເມວ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕີຕິ ນິຣຸຊ຺ຊຕີ ຈ, ນ ອເຍ຺ຎາ ສເຕ຺ຕາ ຕາຍ ອຕ຺ຖີຕິ ເອວໍ ຊາຕິກໍ ອສມຕ຺ຖາ “ອຕ຺ຕາ ຕາຍ ອຕ຺ຖີ”ຕິ ເອວໍທິຏ຺ຐິເກາ ອປ຺ປຫີນວິປລ຺ລາສາ ອຸຕ຺ຕມໍ ປສາທນີຍຏ຺ຐານໍ ຕຖາຄຕມ຺ປິ ອເກ຺ກາສນ຺ຕິ, ກິມງ຺ຄ ປນ ກິລ຺ຕີຕິ ອຘິປ຺ປາເຍາ.

໑໕໗. ອນຕ຺ຕນິເຍມປິ ທສ຺ສປ຺ປເກ ມິຈ຺ຉາຄາຫວເສນ ອຕ຺ຕນິຍສຎ຺ຎາຍ ປວຕ຺ຕສ຺ສ ທສ຺ສນາກສ຺ສ ປຫານໍ. ອມ຺ຫາກໍ ເນຕໍ ອຕ຺ຕາຕິ ມຖາ ຣູປເວທນາທີເຍວ ອຕ຺ຕຄ຺ຄາຫວຕ຺ຖຸ ວຕ຺ຖຸໄນຍຸຕ຺ຕສ຺ສ ເລາກເຕຍ຺ຍສ຺ສ ອກາວເຕາ. ເອວໍ ທີປຄ຺ຄ ສາຕາປລິສໍ ນ ອມ຺ຫາກໍ ຣູປໍ, ນ ວິຎ຺ຎາຓໍ, ມຖາ ອມ຺ຫາກໍ ເນຕໍ ອຕ຺ຕາຕິ ເມາທີຕາ ອຊ຺ຌຕ຺ຕິກສ຺ສ ວຕ຺ເຖາ ເນຕໍ ອຕ຺ຕາຕິ ປຏິກ຺ຂິຕ຺ຕຕ຺ຕາ ພາຫິຣວຕ຺ຖຸ ອຕ຺ຕນິຍກາເວນ ປຏິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ ເຫາຕີຕິ ອາຫ “ອມ຺ຫາກໍ ຈີວຣາທິປຣິກ຺ຂາເຣາປິ ນ ເຫາຕີ”ຕິ. ທສ຺ສປ຺ປຫາກໍ ເມວາຕິ ພາຫິຣວຕ຺ຖຸ ນິສ຺ສາຍ ກຕ຺ວາ ທສ຺ສປ຺ປຫາກໍ ເມວ ນ ຕຸມ຺ຫາກນ຺ຕິ ປເຫາຫາເປຕິ. ນ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ກຕ຺ຕໍ ວິມ. ນ ລຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ວາ ເກເສ ວິມາຕິ. ຐເປຕ຺ວາ ຣູປາທີນິ ຕາຍມຸເຍນ ປຫານໍ ຐານຕ຺ຕິ. ອຸປ຺ປິລຈິຕມຕ຺ຕໍ ທສ຺ສປ຺ປາກວິເນຍນ ປເຫາຫາເປຕີຕິ ສຣູເປເຕາ ທສ຺ເສຕິ.

໑໕໘. “ຕໍ ກິໍ ມຎ຺ຎຖ, ພິກ຺ຂເວ, ຣູປໍ ນິຈ຺ຈໍ ວາ”ຕິອາທີ ເທສນາ ຕິປຣິວຏ຺ເຏ. ມາວ ຐານໍ ທາຕຕ຺ຕິ “ເອວໍ ສມ຺ມາກ຺ຂາເຕາ”ຕິ ມາວາຍໍ ປວີຍ຺ຍຸປເທເສາ. ສຸວິເນ຺ຎຍ຺ຍກາເວນ ອຕ຺ຕຕຕ຺ຕາປິ ສມ຺ມາກ຺ຂາເຕາຕິ ອາຫ “ສຸກຖິຕຕ຺ຕາ ເອວ ຊຕ຺ຕາເຕາ ວິວເຏາ ປກາສິເຕາ”ຕິ. ທີຣິຍໍ ວິທາເຣເຫນ ຂິຕ຺ຕໍ, ອິຍເສາ ຉາລເຕນ ກິຕ຺ຕໍ, ຕເຕາ ເອວ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ສິຕ຺ຕິຕາປຸ໌ຕກຕຂິລ຺ປວຕ຺ຖ ປິເລາຕິກາ, ຕທກາວເຕາ ລິຕ຺ຕປິເລາຕິເກາ,

បិរលិតិការហិរតាតិ អរត្ថោ ព្ទាទិឃាបឆ-សណ្ឌបតអចិជ្ជយាតឈាត-ចិបស្សតាតិ លិត្តាឃ អចិជ្ជយាតាឃ បជិបត្តិឃា សិទ្ធាតកាល្ហិការលាសជិសាតិ, តាជិសំ ព្ទាឆ តត្ថិតិ អាហ “ត រហត្ថ...របេ... អត្ថិ”តិៈ បតិដ្ឋាតុំ ត លកតីតិ របេសរលហិ សត្តិ សំចាសចរសតបិ បតិដ្ឋាតុំ ត លកតិ, ចិររសសាឌិកាយចរសត បត ចត្តុត្តរយច តត្ថិៈ

ការណ្ឌចំ តិទ្ធយឆាតិ ចិបត្តសីលតាឃ កចចរក្ខតំ បុក្គលំ កចចរយិច តិររបេក្ខា អបរតឆៈ កសប្បញ្ញាបកស្សឆាតិ កសជក្ខតញ្ញា តំ លត្តិឃាឌីតំ យញ្ញាតំ សម្មិត្តំ បណ្ឌិតកុដ្ឋំ ចណ្ឌាលំ ចិឃ អបកស្សឆ តិក្កឌ្ឋឆៈ កំ ការណំ? សញ្ញារាវយា តាយ សីលចត្តាតំ ករតា, ត ទុស្សីលិតំ, ឃរតា ឲតរឆចៈ តរតា បលិរប ចារហឆ, អស្សយរណ សយណយាតិរតតិ ឃឆា បលិបិ អរត្តាសាររហិតា អតណ្ហុលិ ពាហិ ឝុរសត ចីហិ ចិឃ ជិស្សត្តិ, ឲចំ បិបតិក្កុ អរត្តាសីលរហិតាបិ ពាហិ កាសាចាឌិបរិក្ខាររត កិក្ខុ ចិឃ ជិស្សត្តិ, តស្មា “បលិបិ”តិ ទុច្ចត្តិ, រត បលិរប ចារហឆ ឆ្កុតាឆ ចិឆយឆៈ បរយត្ថរតា អស្សយរណ រចសយរត្តត សយណយាតិរត ឲចំ តិទ្ធយិត្វាត...របេ...បតិស្សតាតិៈ តត្ថ កប្បឃរច្បាតិ ករប្បឆ, កររាឆាតិ ទុត្តំ រហាតិៈ បតិស្សតាតិ បតិ បតិ សតា សប្បជាតត្តា ស្មុ បជាតត្តាៈ បតិស្សតា ចា សប្បតិស្សា អញ្ញាយញ្ញា សការចាៈ អរឆចំ ស្មុទ្ធា ស្មុរទ្ធហិ សំចាសំ ករប្បត្តា ជិដ្ឋិសីលសាយរញ្ញាត សយក្កាៈ អត្តក្ករយត បរិបិកកតបញ្ញាតាឃ តិបកាៈ សញ្ញាស្សចិយស្ស ទុក្កចជុស្ស អត្ថំ ករិស្សឆ, បរិតិញ្ញាតំ បិបុហិស្សឆាតិ អរត្ថោ

ចដ្ឋិ រតសំ តត្ថ បញ្ញាបតាឃ សញ្ញរសា សប្បឆ្ឆិតុចដ្ឋុលកត្វាៈ

ឆម្មំ អតុស្សរត្តិ, ឆម្មស្ស ចា អតុស្សរណសីលិតិ ឆម្មាតុសារិរតាៈ ឲចំ សទ្ធាតុសារិរតាបិ រចជិតញ្ញាៈ បជិបត្តស្សាតិ បជិបជ្ជយាតស្ស, រសាតាបត្តិយក្កដ្ឋោបិ អឌិរប្បរតាៈ អឌិយត្តត្តិ ពាលចំៈ បញ្ញាចាហីតិ បញ្ញា ចារហតិ, បញ្ញា ចា ព្ទាយំ បុក្គលំ ចហតីតិ បញ្ញាចាហីតិបិ ចតត្តិៈ បញ្ញាបុព្វាកយត្តិ បញ្ញា បុររចាទិកំ កត្វាៈ អឃំ ទុច្ចតីតិ អឃំ ឲចទ្វរបិ បុក្គរលិ បញ្ញាសត្តារតាត ឆរម្មត សរតិ អតុស្សរតីតិ ឆម្មាតុសារីៈ សទ្ធាចាហីតិ សទ្ធំ ចារហតិ, សទ្ធា ចា ព្ទាយំ បុក្គលំ ចហតីតិ សទ្ធាចាហីតិបិ ចតត្តិៈ សទ្ធាបុព្វាកយត្តិ សទ្ធំ បុររចាទិកំ កត្វាៈ អឃំ ទុច្ចតីតិ អឃំ ឲចទ្វរបិ បុក្គរលិ សទ្ធាឃ សរតិ អតុស្សរតីតិ សទ្ធាតុសារីៈ សទ្ធាយត្តត្តិ “ព្ទាតិបិ រសា កកចា”តិអាជិតា ព្យុទ្ធស្មុព្យុទ្ធតាឃ សទ្ធហតយត្តាៈ យត្ត-សរទ្ធត អរចទ្ធប្បសាជំ តិចរត្តតិៈ របយយត្តត្តិ ឃឆាទុត្តសទ្ធាតុសាររត ជ្ជប្បត្តំ តុដ្ឋិយត្តាៈ សិរតរហាតិ រកចិៈ ឲចំ ចិបស្សតំ បដ្ឋរបត្វា តិសិត្តាតត្តិ កលិបសម្មសតាជិចរសត អារទ្ធចិបស្សតាតំៈ ឲកា សទ្ធាតិ ចិបស្សតាតុសាររត ស្វាក្ខាតឆម្មតា សិទ្ធា, តរតា ឲច ឲកា រសដ្ឋា ជ្ជឲអារា សទ្ធា ជ្ជប្បជ្ជតិៈ ឲកំ របយត្តិ ឲត្វាបិ ឲរសច តរឃាៈ សរក្កា ឲបិតា ចិឃ រហាត្តិតិ រតសំ សទ្ធារបយាតំ សក្កសំចត្តតិឃតាឃ អញ្ចកិចាទិកាចយាហៈ ទ្វឲអរសាតាបរត្តាតិ ចតត្តិ ឲករឆរសត សទ្ធាតុរពារឆ ជិតត្វាៈ រសសំ ស្មុចិរញ្ញាឃ្យរយចៈ

អលកទ្វបយស្មុត្តចណ្ណតាឃ លីតត្វប្បកាសតា សយត្វាៈ

៦ៈ ចម្មិកស្មុត្តចណ្ណតា

ឲ្ឋង៍ បិឃចចតត្តិ បិឃនយុគាចាតេរា ចិន្តាខាតិកា ហិ បទិ បិតេឃត នយុគាចរន្តា “កច”ត្តិ ចា, “តេកចាត់ បិតេឃា”តិ ចា, “អាឃន្ថា”តិ ចា នយុគាចរន្តិ, តន្ថា នយុតា នតេប្បាឆតចតេនត “អាចុតេនា”តិ, តិតេរាក្លិ “អាឃន្ថា”តិ អឃឭិ នយុគាចាតេរា យហាកឃ្សុរ៍បិរិុតេចលកឃ្សបិកេឃា អតេន្លាបិ កឃ្សបភាយកា អត្ថិតិ “កតរឃ្ស កឃ្សបឃ្សា”តិ បុឆ្នត្តិ៍ រន្តាតិ តេកាឃលរន្តា៍ “នប្លាតិរ្ស”តិ នតេប្លបតេតា ចុត្តុយត្តុ ចិចរិត្យ “អយំ បតា”តិអាតិ អារត្ថិ៍ អឃ្សាតិ ក្យារកឃ្សបឃ្ស, “នប្លាតិរ្ស”តិ ចុត្តនប្លាតតឃ្ស ចា៍ បុន្តាតិ កតេរារន្តាតិ កប្យនតនហឃ្ស តេកតេចឃុ ច យគុតេឃ្សឃុ ច តិប្លាតិត្ថា ភាតាឌីតិ បុន្តាតិ ភារតេចន្តា៍ ឲ្លនក្កតេន្តាតិ បរិហាឃយាតេភ៍ បតេយត្តិ ក្យារិកាកាតេល៍ នត្ថា ក្ខបិលិតេត្វរិ បដិន្ឋាតេបនិ តំ អតិកទលំ ចិតឃកតេយ្វេតចឃ្សា កិក្លុតិឃា បត្តុប្លាឃ អតេរាកភាចំ៍

បន្លាត្តិចិកាចភាតិ “អត្ថចត”តេត្តច បន្លាឃយាតឃ្ស ចិកាចភា៍ ឲ្លិឃតីតិ នក្កុចតិ នលិកំ ចត្តតិ៍ ភាឈតេកាតិ នរភាឈតេកា៍ ឃំ អត្តិ, តំ កតេហត្វាតិ ត្តុគាតិ បរិតេឃនិតប្ពុដាត់ តត្តិ, ឃចាកតំ បត ឃំ អត្តិ, តំ កតេហត្វា៍ ពាលចក្យតេណាតិ អតិយត្តក្យតេណា៍ កឃ្សបកកចតេតា កាតេល តិរុញហនយន្លាចតេនត ចចតនត្តតិឃា អចិតេឆ្នតេកត ច ត្លយន្ថិឃឭិ ញត្លុប្យាតេក តំ “អត្ថចត”តេត្តច បន្លាឃិត្វ, ក្ខបរុបរិចត្ថយាភាឃ បចចិឃា ក្ខបរិ រុក្លកន្ឋាតិឃុ នប្លាឃតេត្តឃុបីតិ៍ តេនក្លបដិបកត្តិ តេនក្លភាចាចលំ ចិឃុត្ថិបដិបត្តិ៍

អន្លាតទ-នតេត្ថា អបិកតេដ ចិឃ បិកតេដបិ ចត្តតិ ឲក-នតេត្ថត នយាតត្តត្តាតិ កតេឃ្សត្យ “អកិខាភាតី”តិអាតិ ចុត្តិ៍ កឃតេករចកឃ្សិតឭិ អកិក្កត្ត-នត្ថឃ្ស អត្ថត្ថារិ ត្លឆ កតេឃ្សតេត្តា ឲចំ តេហដ្ឋា តត្ត តត្ត កតា អត្តនំចល្លភា បរតេតា តន្ថិ តន្ថិ ឃុត្តបតេកតេន ឃចារហំ ចត្តន្លាតិ តឃកឃ្សត់ កតេរាតិ៍ កញ្ចុតនត្កិតត្តចតា ឃុចល្លចល្លក្កហតេណាត កហិតាតិ អតិប្យាតេឃភាហ “លចិឃ”ត្តិ៍ លចិកតា បត ចល្លឆាត្យ ឲច “ឃុចល្លចតេល្លា”តិ ឲត្ត ចល្លក្កហតេណាត កហិតាតិ អបតេទ៍ ចល្លិឃតិ កិត្តិឃតិ ក្ខតេល្លានតត្តិ ចតេល្លា, ចុតិ៍ ចល្លិឃតិ អនក្ករតេតា ចចត្តបីឃតីតិ ចតេល្លា, ក្យលចតេក្កា៍ ចល្លិឃតិ ចលំ ឲតេតាត ឃចានភាចតេតា ចិភាចីឃតីតិ ចតេល្លា, កាតលំ៍ ចល្លត់ ឌីឈរឃ្សាឌិចតេនត នល្លហតត្តិ ចតេល្លា, នល្លាត់៍ ចល្លិឃតិ អល្យុហត្តាឌិចតេនត បឃីឃតីតិ ចតេល្លា, បយាលំ៍ ចតេល្លាតិ ចិការយាបជ្ជយាត់ ហកឃក្កតភាចំ បកាតេនតីតិ ចតេល្លា, រុបិឃតត់៍ ឲចំ តេតាត តេតាត បចត្តិតិមិតេត្តត ចល្ល-នត្ថឃ្ស តន្ថិ តន្ថិ អតេត្វ បចត្តិ តេចឌិតន្លា៍

អភាចតេនតនត្តុ នកលតា តេកចលតា៍ តេកចលកប្យាតិ ឲត្ត តេកចិ ព្រាន់ អនយត្តា តេកចលី តេកចលកប្យាតិ ចកត្តិ, ឲចំ នតិ អភាចតេនតនតេត្វា ឲច តេកចល-នតេត្ថា និឃា៍ អភាត្តត្តតេទត បត កប្យ-នតេត្ថត បកចត្ថត់ កត្វា តេកចលី ឲច តេកចលកប្យា៍ តចា ចា កប្យតីឃត្តា បន្លាតេបតត្តត្តា តេកចលកប្យា៍ តេឃក្យុត្យតា ពាហុលភាតេចា៍ អត្យាមិឃ្សតា ចិខាតិតេឃត អនក្កតេរា ឃុត្ថតា៍ អភាតិតេរកតា តំយត្តតា ចិតេនតនាភាតេចា៍ តេកចលកប្យត្តិ តេកចល់ កញ្ញហំ កត្វាតិ អតេត្វា៍ តេកចល់ ចុត្ថតិ តិប្លាត់ នត្លានត្លតចិចិត្តត្តា៍ តេតភាហ “ចិនំតេឃាកាឌិអតេតកតេត្វា”តិ៍ តេកចល់ ឲតឃ្ស អតិកតំ អត្តិតិ តេកចលី, នត្លិកតតិតេរាតេឆា តិណានតេចា៍

កប្យ-នតេត្ថា បភាឃំ រ៍នាបនតេក្កា អត្ថុបនតេក្កា ចាតិ អតិប្យាតេឃត ឲ្លកប្យតីឃបតេក លត្តុយាត់ ឲ្លកប្យនត្ថយត្តុ តិកតេឃ្សតិ, អន្លាចា កប្យ-នត្ថឃ្ស អត្ថត្ថាតេរ ឲ្លកប្យតីឃបត់ អតិកឃ្សតតេឃច និឃា៍ នយណកតេប្យហឹតិ ចិតឃនិតេត្ថហិ នយណតេចាហារតេហិ៍ តិត្ថកប្យត្តិ តិត្ថកាល់៍ បន្លាត្តីតិ ភាឃំ៍ ភាឃតេញ្យាតំ តឃ្ស អាឃន្ថតេតា, ឃឌិត់ កតេប្យាតិ៍ កប្បិតតេកនយឃ្សតិ កត្តរិកាឃ តេឈឌិតតេកនយឃ្ស៍ ត្តក្កលកតេប្យាតិ

មញ្ញន្តិភិក្ខេចលិយ ចីតិក្កត្ថាយ ខ្ញក្កុលតាចិកប្បា លេសោតិ អបនេសោ អនវសេសំ ចរិតំ សមត្ថស្សបិ ផកោសស្ស ពេនធិ ការណេន ឧកនេសបទរលម្បិ សិយា, អយំ បន សព្ពសោច ថេរីតិ ឥមស្សត្ថំ សមត្ថេត្វា កប្យ-សង្ខា កថិតោតិ អាហ “អនវសេសំ សមត្ថតា”តិ។

សមណសញ្ញាសមុទាចារេនាតិ “អហំ សមណោ”តិ ឯវំ ឧប្បន្នសញ្ញាសមុដ្ឋិតេន សមុទាចារេន, តក្កិមិទេត្ត វា តទ្ធាហារេន បុញ្ញេយាកេតិ បុញ្ញេយាកកានុភាវំ បបញ្ចោ ឧសាតិ ឧសោ ខុទ្រូ អាកេតុ យថាបទេត្វា បដិសន្ធានោ កថាសមុទាចារោ ច អយ្យានំ បបញ្ចោ ឧត្តកម្បិ អកត្វា សមណធម្មមេវ ករោមាតិ អធិប្បាយោ។

អរិយក្ខមិ បទេត្វាតិ អនាកាមិផលំ អធិគតោ បក្កុសាតិកុលបុត្តំ សន្ធាយ ខនតិ ចិនទិត្វាតិ ចិនាវំ កត្វា ទុរិតាលបនទេសនាតិ ទុរិតំ អាលបនទេសនំ តេន ទុល្លភោ អយំ សមណោ, តស្មា ឥមិមស្ស បញ្ញា ករេទតព្ពា, ពុទ្ធិតា ច ឥមំ កត្វា សត្វា បុន្ធិតព្ពាតិ ទុរិតំ អាលបីតិ ទស្សេតិ “យថា ចា”តិអាទិនា បន ទនកាលក្កោទទេសន ទិក្ខត្តំ អាលបតិ ឧទាហាតិ “ភិក្ខុ ភិក្ខូ”តិ ឯវំ ទិក្ខត្តំ អនេវាទ។

ខុជ្ជកបរិយាយេន ករេឌកាយំ បច្ឆិម កត្វា ទស្សេន្តី ទេវតា “អយំ ខុជ្ជកោ”តិ អាហ។ តាយ បន ភាវត្តស្ស អការិតត្តា សទ្ធត្តមេវ ទស្សេន្តី “បុរេតា ជិតំ…បេ… អយត្តិ អាហា”តិ អនេវាទ។ សេសេសុបិ ឧសេន នយោ។ មណ្ឌកត្តិ ផលមណ្ឌកំ។ សោ ហិ ខណ្ឌមាយិកាតិ វុច្ចតិ, ន ខណ្ឌមណ្ឌកោ។ តស្ស និចាសតោ ចារេតា មា តោ ពារណិត្វាតិ “ខបរិចាតតោ អបកម្មា”តិ វុត្តំ។ កថំ បនាយំ ទេវតា ពុទ្ធិតា និហារេន ពុទ្ធេ បញ្ញោទេសស្ស អាទិក្ខិតិ? កេចិ តាវ អាហុ – យថាសុតមត្ថំ ឧបមាភាវេន ករេហត្វា អត្តនោ បដិភានេន ឧបនេយ្យត្ថំ មនសា ចិន្តេត្វា តំ ភាវនាយ ពុទ្ធស្ស អាទិក្ខិស្សតិ។ សា ច ទេវតា អត្តាយ ហិតាយ សុខាយ ហោតីតិ “អយំ ខុជ្ជកោ”តិអាទិនា ឧបមាទេសនេន បរត្ថស្ស បញ្ញោទេសស្ស អាទិក្ខិ។ កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ កិរ ពារាណសិយំ ឯកោ សេដ្ឋិ អឌ្ឍោ មហទ្ធនោ មហន្តំ និធានំ និទហិត្វា បលិឃាទិអាការានំ កាតិចិបិ លក្ខានិ តត្ថ ធបេសិ។ សោ មរណកាលេ អត្តនោ ភរិយាយ ព្រាហ្មណិយា អារោចេសិ –

“ពុទ្ធស្ស ធនេន មយា និធានំ និទហិតំ, តំ មម បុត្តស្ស វិញ្ញុតំ បត្តស្ស ទស្សេហី”តិ វត្វា កាលមកាសិ។ ព្រាហ្មណី មហាយកបុត្តស្ស វិញ្ញុតំ បត្តកាលេ តំ ធានំ ទស្សេសិ។ សោ និលតិត្វា សន្តបន្ធា នាគំ បស្សិ, នាគោ អត្តនោ បុត្តំ ទិស្វា “សុខេនេវ ធនំ គណ្ហា”តិ អបកស្សិ។ ស្វាយមេត្វា តទា ខេរិកោ បិកខេជី ជាតោ។ អយំ បន ទេវតា តទា ពារាណសិយំ គហបតិកុលេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្តោ សត្វានំ បរិនិព្ពុតេ ឧបរិ ធត្វា សាសនេ បព្ពជិតោ បញ្ញាហិ មហាយកភិក្ខូហិ សទ្ធិំ សមណធម្មមកាសិ។ ខេយ សន្ធាយ វុត្តំ “បញ្ច ភិក្ខូ និស្សាយ ពាត្តិត្វា”តិអាទិ។ តេន វុត្តំ “យថាសុតមត្ថំ ឧបមាភាវេន ករេហត្វា”តិអាទិ។ អបរេ បន “ទេវតា អត្តនោ បដិភានេន ពុទ្ធេ បញ្ញាឧទំ អភិសង្ខរិត្វា ទេវស្ស អាទិក្ខិ”តិ វទន្តិ។ ទេវបុត្តោ និស្សក្កំ ទេវបុត្តបញ្ញត្តោ តស្ស អត្ថស្ស។

២៣៨. ចតូហិ មហាភូតេហិ និព្ពត្តោតិ ចាតុមហាភូតិកោ។ តេនាហ “ចាតុមហាភូតមយស្សា”តិ។ ចមតិ ឧក្កិរន្តោ ចិយ ហោតីតិ អត្តោ។ ឱទនកោតិ ឧណ្ណទកោ។ ចត្តុស្សយោតិ ឧបចិកាហិ ចត្តស្ស មត្តិកាបិណ្ឌស្ស ឧស្សយកូតោ។ ចត្តមិនេតសម្ពន្ធោតិ ចនេត្តន លេខអសិនេតេហន សម្បិណ្ឌិតោ។ អសុចិកលិមលំ ចមតីតិ ឧត្តុ មុខាទីហិ បិណ្ឌកានំ និក្កមនតោ បិណ្ឌកោ ចមតីតិ អយម្បិ អត្ថោ លព្ភតេវ។ អរិយេហិ ចត្តកោតិ កាយកាចសាមញ្ញេន វុត្តំ។ ទុក្ខសច្ចបរិញ្ញាយ ចា សព្ពស្សបិ តេភូមកធម្មជាតស្ស បរិញ្ញាតត្តា សព្ពោបិ កាយោ អរិយេហិ

លក្ខរាកប្បហារេតត ចត្តោ ឲច៍ តំ សន្តត្តិ យេហិ តីហិ អង្គេហិ ស្មរិតោ, យេហិ គុណេហិ សម្ពន្ធោ, យេហិ ធម្មេហិ អចលិតោ, យេត អល្លចស្ទុត បរិយោគន្ធោ, យាយ លចិយា វន្ទិតោ, តំ អង្គអានិសត្តា អង្គត្តេយច ឌិក្ខិត្វា ចិវត្តតាយចត្តេយច៍ “យធា ចា”តិអានិតា ចត្តន្តោបយតោបិ ចម្ពិកោ ចិយ ចម្ពិកោតិ ត្ថយយត្ថ ងស្សោតិ៍

សម្ភចតិ ឲតក្ខាតិ សម្ភេចា, យាតារេបត្តិកោ សម្ភេចា ឲតស្សាតិ យាតារេបត្តិកសម្ភេចា៍ តស្ស៍ ស្ថបឌិយតិ ឲតេតាតិ ស្ថបចេយា’ ឡងតព្ទុយាសំ ស្ថបចេយា ឲតស្សាតិ ឡងតព្ទុយាស្សបចេយា៍ តស្ស៍ អគ្គចសកាចតាយ អតិក្ខងច្ចុស្ស, សេងក្ខចា-បិត្ត-សេម្ហាជ-ងាតុក្កោក-ករុកាចក្បក្ខត្តាតំ ចិតោងតាយ ស្ថន្ធារងតន្តាងច្ចុស្ស, បរិតោ សណ្ឋាហេតត បរិយង្គិតន្តាងច្ចុស្ស, លលោ លលោ កិច្ចតសកាចតាយ កេងតងច្ចុស្ស, តតោ ឲច ចិកិរលាសកាចតាយ ចិង្គសតងច្ចុស្សាតិ ងច្ច-សន្ធោ បង្គ្រំ យោឌេតន្តោ៍ តត្ថចិលេបតេតាតិ កាយាចលេបតេត ស្ថន្ធាងតចិលេបតេត៍ អង្គបង្គក្ខាតាលិចិតោងតន្តាយាតិ តាឌិសសង្ឃាត-សឹវចិការចិកយាយ៍ យស្ថា ស្ថក្កសោលិតំ អាហារោ, ស្ថន្ធាងតំ បរិយង្គត្ថា យធាវហំ ស្ថប្បាងស្ស, ចុង្គិយា ច បង្គយោ, តស្ថា អាហ “យាតារេបត្តិក...បេ... ពងិតោ”តិ៍ ស្ថង្កាចចការចាតិ យធាវហំ យោឌេតន្តោ – ឡងតព្ទុយាស្សបចយ-ស្ថន្ធាងតបរិយង្គតក្កហលោហិ ស្ថង្កការចា, ចង្គឹ៍ យាតារេបត្តិកសម្ភចក្កហលោត សមុងយោ៍ ត្ថតេវហិ អចចការចា, បរិហាតិ, អគ្គង្គេយា បកាសិតោ៍ អង្គបង្គក្ខាតំ សណ្ហបតម្បិ ហិ ចង្គបង្គយត្តា ចង្គត្តិ៍

ពោងោ ឆ្វេយាតិ ឲតត្ថ ឆ្វេបរិយាយេត ពោងស្ស ចុត្តត្តា ឆ្វេ-សន្ធោ ពោងេ ចត្តតីតិ ចុត្តំ “ឆ្វេយា ចិយ ឆ្វេយា”តិ៍ កសូតិតិ កសុំ៍ យោសចន្ទត្តិ ឫសាចារោ៍ ឆ្វេយា ឲច ឆ្វេយាឃិតំ៍ ត្ថន្ធា ឆ្វេយាឃិតំ ឲតិស្សាតិ ត្ថន្ធាឆ្វេយាឃិតា, បងា៍ ត្ថន្ធាឆ្វេយាឃិតសង្គស្ស តល្បាយ ចុត្តិ ចុត្តតេយា ឲច៍ ឆ្វេយាយន្តោតិ ចិតក្កសន្តាបេត សំតេប្បន្តោ, ចិតក្កន្តោតិ អត្ថោ៍ បលិបេតិ ក្បក្កេបហាកង្គ្យំ៍ តិម្យលត្តិ តីហិ ម្ទលេហិ បតិង្គិតំ ចិយ អចលំ បចត្តត្តិ ចុត្តំ៍ វេងា ច ឆ្វេយា ច យយា បកាសិតាតិ វេងសកាចការលាងេត “វេងា”តិ ច ឆ្វេសកាចការលាងេត “ឆ្វេយា”តិ ច យយា បកាសិតា៍ បកតិឆ្វេយា ចិយ អក្កិស្ស កិលេសក្កិងាលស្ស បន្ឋាលកាចតោ៍ ងច្ចងេសតាឆ្វេយា ទាលក្កិសត្តិបតស្ស បុន្ឋាក្កយកាចតោ៍ អឃំ វត្តិ ឆ្វេយាឃតាតិ យា ឌិចា ពត្តន្តាកច្ចត្តេ ស្ថង្គិស្ស វត្តិឃំ អត្ថចិតក្កតា, អឃំ វត្តិ ឆ្វេយាឃតា៍

សត្ត្តំ ងច្ចាតត្តិ ត្ថគំ ស្ទុត្ត (ក្ខរអតិ៍ យេត្តក្ខយាលចបុឌ្ឋាតិង្គេស ១ប័) អាកតតេយេត ចុត្តំ៍ ស្ទុត្តត្ថា តធា អារាឆតចេតយ្យន្ឋាសយចេសត៍ តងេកង្គតាយ ចា តងន្ឋាកិលេសាតំ៍ ស្ទុត្តរបន្ឋោតិ ទាតតីរលបហាតបរិន្ឋាយ បន្ឋាយ ស្ទុត្តរបន្ឋោ៍

ឲតត្តិ “សត្ត”ត្តិ ឲតំ អឆិចចតំ សំកិលេសងច្ចាតំ សសតតោ សម្ភិត្តតោ៍ ត្តិ ឌិរិយំ៍ បន្ឋាកតិកយេច បន្ឋាយ ហិតស្សច អឆិប្បេតត្តា៍ លេកិយាយ បន្ឋាយ អារម្ភការេល លេកិយឌិរិយំ កេហតន្តំ, លេក្កុត្តរាយ បន្ឋាយ បចត្តិក្កលោ លេក្កុត្តរឌិរិយំ កេហតន្តត្តិ យោឌតា៍ អត្តឌីបតាតិ ស្ថបរេយ្យត្តឌីបតិ ស្ថបយា៍

កាយតោតិ អត្តតោ ចសតកាយតោ។ យន្តេតិ អាឆត្ថតយន្តេ។ តេ ហិ (ខាហុលា អនេន្តោ ឧច ចាទេចត្តិ “យា អនេន្តោ អនេស្យ្យាសុ”ត្តិ។ ពចា អកាសឹតិ ចត្តារោ កោដ្ឋាសេ អកាសិ។ ឧចយេត្វ ចយ៉ិកបញ្ញស្សច ចរេសត ស្ពបយា អាកតា, សេសាតំ ចរេសត ហេដ្ឋា ចុត្តតយេត ចេជិតព្ពា។

លក្ខតេដ្ឋត តិចារលាដ្ឋេត លក្ខិ, បលិឈោ។ ពាលាយុលេតិ ចិបស្សតាពាលាចិចិយំ។ បតពីតិ បចត្តតិ។ កយ្ហុដ្ឋារិតាក្កហបរិបុដ្ឋាចរេសតាតិ ចត្យុសដ្ឋកយុដ្ឋាតស្ស ស្កក្កលាប្បតត ពស្ស អត្ថបរិបុដ្ឋាចរេសត ចេច ចិបស្សតាសដ្ឋាព-អត្ថចិតិដ្ឋយ-បរិបុដ្ឋាចរេសត ច។ សព្ពសោ ពាពាត្យំ ព្ពដ្ឋា ហិ បរិបុដ្ឋា។ ចិបស្សតា ច អតិដ្ឋាជិតោ សព្ពតោក្សយកឆយ៉ាតំ ពាពាត្យំ ព្ពដ្ឋតិ។ ឧចំ ចិបស្សតាចរេសត អចិដ្ឋាបហាតយាហ, ស្ពបរិកត្តព្ពាសក្កាចរោតា ត ពាច យក្កចរេសត។

ចល្លិអត្តរេ ចាតិ ចា-សដ្ឋោ បំសុអត្តរេ ចា យត្តិកត្តរេ ចាតិ អចុត្តចិកប្បេត្វា។ ចិត្តាចិលយត្តកោចាតិ ចិត្តក្លោកយត្តកោច។ អតិក្កហិតោតិ បជិសក្លាតពាលេត អតិចារិតោ។ យុលចិក្យលតំ យុលសក្កោចោ។ ហត្យសដ្ឋោបតំ បិរេបតិ អតេត្តាឌប្បតាចត្វាយំ។ ជិសា ចិលេរិកតំ បិរេបតិ ឃត្វ ពាឆេតព្ពា ជិតោ, តំឌស្សតត្វ តិចារកបរិចារលាត្វ។ ឌល្ហសត្វាកិតិបិតត្តិ ឌល្ហសត្វាតំ បរស្ស ស្ពបរិ តិបិតតាចត្វ។ ឃេត កោរេឆត អតិក្កហិតោត យាពាជិកំ អឈាតោពព្ពា ស្ឈ្យារតោត្វា “អឃុត្តំ ចព យឃា កព”ត្តិ អត្តាតយ្បិ ហតតិ, តំ សត្ថាឃេតំ ចុត្តំ “បរឈាតតយ្បិ អត្តឈាតតយ្បិ បិរេបតិ”តិ។ ឃេត ចា បរស្ស ហព្ពាយាតស្ស ចរេសត ឈាតកោបិ ឈាតតំ បិបុលាតិ, តាជិសស្ស ចរេសតាឃយេត្វ ចេជិតព្ពា។ កោឆសាយព្ពាត ហេតំ ចុត្តំ “បរិ ឈារោពត្វា អត្តាតំ ឈារោពតី”តិ។ បរយុស្សឌកោតាតិ បរយុក្កសកោតា។ ឌឡ្ហំ បរិស្សឃយាចហតាឃ កោរេឆាច កោឆ្សបិឃារសោ។ ពតតាហ “ពាលចប្បេត្វា”តិអាជិ។

ឆេដ្ឋាបឆសយារោហាតិ អប្បជិបត្តិហេត្យកាចរោតា។

ក្យសលឆយ៉ា ត ពិដ្ឋតិ តិចរលាហិ តិចារិតបរយត្វា។ សយឆបុព្ពក្កយំ ចិបស្សតំ កាចឃរោតា បឆយំ សយចេត តិចរលាចិក្កយ្កតំ ហោតិ, ចិបស្សតា បត ពឌក្កចរេសតេច ពាតិ តិហរតីតិ ចុត្តំ “ចិក្កយ្កតពឌក្កចរេសតា”តិ។

“ក្យយ៉ាច អក្កាតិ សកោ កបិលេ”តិអាជិសុ (ម៉ៈ និៈ ១.១៧) ក្យយ៉ស្ស អក្កការេចត ចិរេសសោតា បិឌសឹសាតិ ឧច ចុដ្ឋត្តិតិ អាហ “បរេដ្ឋាច អក្កាតិ ហោត្តិ”តិ។ ចិបស្សតាចារស្ស ចុដ្ឋយាតត្វា អឆិការោតា សយ៉សតឹឃាតយេច ឆយ៉ាតំ ព្ពឆ កហលត្តិ “សព្ពាបិ សព្ពតា ឆយ៉ា”តិ ចិរេសសំ កត្វាច ចុត្តំ។ ពតតាហ កកចា “បដ្ឋារត្តំ ស្ពបិជាតក្កដ្ឋាតំ អឆិចចត”ត្តិ។

សុតត្តិ កោដ្ឋត្តិ ឧត្វាតិ សុតា, អឆិក្យដ្ឋតត្តិ អាហ “សុតាឃ ស្ពបរិ”តិ។ អសិតាតិ យំសកត្តតេត។ ឈាតិឃយាតាតិ ហព្ពាយាតា ចិពាឆិឃយាតា។ ចត្យុកាយាតំ ស្ពបរិ កត្វាតិ ចត្យុការេយសុ ឌរេបត្វា តេ អដ្ឋាឆាតំ កត្វា។ កត្តិតាតិ លិត្តិតា។ កោដ្ឋិតាតិ ពិលសោ ចិកជិតា។ លត្ថរាកប្បហាតត្តិ លត្ថរាកស្ស ចិក្កយ្កតប្បហាតំ។

សម្ភុត្វាតិ ឫង្ឆិតា សម្ពុញ្ញហា៝ តត្តីរាក៌ ក្ខបកម្ម ចង្ចំ ចេណ្ហីតិ សម្ពុញ្ញហត្វា ឧចអាគីតចំ អបស្សុត្វា តត្តីរាកស្ស អារម្មណំ ក្ខបកត្វា ចំ បរិទ្រ្វាទេហត្តិ៝ តត្តីរាកពាឌ្ឋាតិ តត្តីរាកេ លក្កុត្វា ទេតត ពាឌ្ឋា៝ ចដេ្ឋ លក្កុត្តិតិ ទេតក្សមេកា ចដេ្ឋ សជ្ជត្តិ៝ ពត្វ សជ្ជត្វា ឧច ទក្កល្ល បត្វាបិ ត ក្ខណ្ណាណត្តិ ត តិត្ថិតត្តិ៝ ទ្វាឌ អតចទេសបញ្ហាត៌ អធិប្បេតត្តិ អាហ “ចព្វត្វមេក្កុត តត្តីរាកបញ្ហាត៌ កធិត”ត្តិ៝

អតត្កាណសុទេត្ត (ម៝ តិ៝ អដ្ឋ៝ ១៝៩១) បកាសិទេតា ឧច “ឈត្តាគីហិ ត កន្ធត្តិ”តិអាគីតា៝ “ញុទេឌ្ឋ ទេសា កកចា”តិអាគី “តទេយា ពទេរាហី”តិ (ម៝ តិ៝ ១៝១៖៥, ១៥១) ទុត្តតមក្កាទេស្ស ករណាការទេស្សត៌ ទេពាធាឃាតិ ចញ្ញសក្ខសទេព្ហាធាឃ៝ ពចា ឌមឆមមឆពទេណបរិតិត្ថាតាតិ អទិឃមក្កុចទេសត ទេចគិតត្ថាតិ៝ សមឆបរិតិត្ថាតាតិ បត អតុបិឌីទេសសចទេសតបិ ទេឃាទេជតត្ថាតិ៝ កម្ពដ្ឋាត៌ អទេហាសិតិ ឌីបស្សុតាកម្ពដ្ឋាត៌ អទេហាសិ៝ ឧពស្ស បញ្ញស្សាតិ ឧពស្ស បត្តុទេសមស្ស បញ្ញស្ស អទេត្វា៝ ឧចំ ទ្ធពទេទសុបិ ចត្តត្ថំ ឌីបស្សុតាកម្ពដ្ឋាត៌ ឈីណាសចញុទេណហិ មត្វកំ បិទេបទេត្វា ឃធាតុសត្ថិតាច ទេឌសត៌ តិដ្ឋទេបសិ, ត ឫន្ធិតាតុសត្ថិតាតិ អធិប្បាទេឃា៝ តតុ ច ឫន្ធាចទេសតាឃំ ទេឌសតា អារឌ្ឋាតិ? សចំ អារឌ្ឋា, ឧចំ បត “ឫន្ធាចសិទេកា តិទេក្ខសេបិ”តិ ចត្តត្ថំ, ត “ឫន្ធាតុសត្ថិចទេសត តិដ្ឋបិតា”តិ៝ អត្តទេឫន្ធាចទេសត ទេឌសតាឃ អបរិចត្តិតត្វា អារម្ភាត្រុសទេមច បត ទេឌសតា តិដ្ឋបិតា៝

ចម្ពិកសុត្តចណ្ណតាឃ ឈីតត្វបញ្ហាកាសតា សមត្តា៝

៣៝ ទេឆបិតីតសុត្តចណ្ណតា

១៥១៝ មហាទេកាឌិទេត្តត បរិក្កហិតតាកិត្តត៌ ពគា មកឆទេរាទេជត បរិក្កហិតុបលក្ខណំ៝ ពស្ស ហិ ទេសា ឫទេរាហិទេតា៝ មហាទេកាឌិទេត្តាតិ ឫរាតទេតា ឧទេកា មកឆរាជាតិ ទេកចិ៝ កឃ្យុតិ កទេហា, រាឌ្ធត៌ កទេហា រាជកហំ៝ តកទ-សឌ្ឋាទេបក្ខាឃ តប៉ុសកតិទេឌ្ឋទេសា៝ អទេត្ថាទេបត្វ បកាទេតិ រាឌ្ធហិ គិត្វា សម្ព បតិដ្ឋាបិតត្វា ទេតសំ កហំ ទេកហក្សតត្តិបិ រាជកហំ៝ អារក្ខសម្បត្តិអាគីតា អតត្វប្បត្តិទេហតុតាឃ ក្ខបកតាត៌ បជីរាឌ្ធត៌ កហំ កហក្សតត្តិបិ រាជកហំ, អារាមរាមណីឃកាគីហិ រាជទេត, តិចាសសុខតាគីតា សទេត្តហិ មមត្តចទេសត កឃ្យុតិ, បរិក្កឃ្យុតិតិ ចា រាជកហត្តិ ឧចមាគីទេកា បកាទេរា៝ ញុទេឌ្ឋកាទេល ច ចក្កចត្តិកាទេល ចាតិ ទ្វាឌំ ទេឃក្សម្បចទេសត ទុត្តំ៝ ទេចញ្ញាហិ បរិក្ខិត្តំ អទេហាសិ, ត បត ទេកចលំ កដ្ឋកបចតទេមច៝ ទទេត្ថា ក្ខឃ្យាតកាទេល បតិដ្ឋាបិតអដ្ឋាលកចទេសត អដ្ឋាលកឃុត្តំ៝

ឌតត៌ ឌាតិ, ឌាតិឃា ក្សមិ ឌាតិក្សមំ, ឌាឃំ ចា មហាទេពាធិសទេត្វា ឧត្វាកិ ឌាតិ, សា ឧច ក្សមីតិ ឌាតិក្សមំ, សា ទ្ធទេមសំ តិចាទេសាតិ ឌាតិក្សមកាតិ អាហ “ឌាតិក្សមកាតិ ឌាតិក្សមិចាសិទេតា”តិ៝ កស្ស បតាឃំ ឌាតិក្សមីតិ អាហ “ចំ ទេលា បតា”តិអាគី៝ ទេតត អតត្ថាសាធារណាឃ ឌាតិឃា អធិប្បេតត្វា សទេឌចទេកា ទេលិទេកា ឫបិពេឌកាចទេតា ឌីទេសសទេតត ឌិតាបិ ឌិសិដ្ឋឌិសទេឃាច ទ្វាឌ ឌាតិ-សទេឌ្ឋា ឌិត្ថាឃតីតិ ឌទេស្សតិ៝ ទេតតាហ “សត្វត្ថាទេពាធិសត្វស្ស ឌាតដ្ឋាតសាកិឃឌតបទេរា”តិ៝ ពត្វបិ កបិលចត្វសត្ថិស្សទេឃា បទេឌទេសាតិ អាហ “កបិលចត្វាហាទេរា”តិ៝

ករុឆយូកាចចណ្ណតា

សាកិយបណ្ឌលស្សាតិ សាកិយរាជវំសស្ស។ ឥសត្តិ អបរិច្ឆិន្នកាចាឌិតំ ចត្តុ ឥសកចាចត្តុ, អបរិច្ឆិន្នតាឌិ។ តត្ថ សុបរតិដ្ឋិតតាយ តស្ស លិកឹ ឥសកចាចត្តុលិកឹ។ តត្ថាតិ ឥសកចាចត្តុស្មិំ។

ករុករលឹយតាយ ឆយោ ករុ ចុតស្សាតិ ឆយូករុ, តស្ស ភាវោ ឆយូករុតា, តាយ។ "អញ្ញាសយេត ចេឌិតញ្ញោ"តិ ចត្វា ត កោចលំ អញ្ញាសយេតេច, អថ ខោ កាយចឌ្ឍិបរោយោកេហិបិ ចេឌិតញ្ញោតិ ឥស្សេត្តោ "ឆយូករុតាយេច ហិ"តិអាឌិមាហ។ តិឃាយរត្តិ ឆយូកត់ កត្វាតិ ចុត្តំ "កុម្ភការស្ស តិចេសេត តិឃាយរត្តិ ចសេត្តោ ឆយូកត់ កត្វា"តិ ចុចំ ចចតសេសចសេត អត្ថោ ចេឌិតញ្ញោ។ អញ្ញាតា យចាលិកចសេត អត្ថេ កយ្យាសេត តិឃាយរត្តិ ឆយូកចា កតាតិ អាបន្នតិ, ត ច តំ អត្ថិ។ ចល្លតិ ហិ "ពហុចេច រត្តិត្តិ ឌិយឌ្ឍយាមមត្តំ"ត្តិ។ ឥសពាលិឌិក្សាលចិសេសា ចិយ ឆយូការចេហត្បកា បរហិតបដិបត្តិបិ សត្ថុពុទ្ធានំ មល្លេក្ខត្តុចណ្ណ ចិយ សឌិសា ចុចាតិ ញ្ញយស្ស ភកចតោ ឆយូការចកិច្ចតេ "កស្សបេបិ ភកចា"តិអាឌិនា កស្សបភកចតោ ឆយូការចំ ឥស្សេតិ។

ចារិកំ តិក្ខមីតិ ជនបឥចារិកំ ចរិតុំ តិក្ខមិ។ ជនបឥចារិកាយ អការេល តិក្ខត្តត្តា កោសលរាជាឥយោ ចារេតុំ អារភិសុ។ បចារេត្វា ហិ ចរលំ ពុទ្ធាឌិណ្ណំ បុណ្ណាយ សម្មាបដិបត្តិំ បច្ចាសីសត្តោ ភកចា "កិំ មេ ករិស្សសី"តិ អាហ។

អតហារតាចាតិ ឆយូសចត្បស្សុកេល្លត សាយតេតុពុទ្ធាឌិណ្ណំ តព្រាតំ អកត្វាច។ អត្តហិតបរហិតបដិបត្តីសុ ចុកិស្សា ខ្ទិត្តត្តា អត្តិតាសិទ្ធា ចត្បុត្តិឆតា បដិបត្តិកតា ចុច តាយ ហោតីតិ ចុត្តំ "បដិបត្តកោ ច តាយ…បេ… ចត្បុត្តិឆោ ហោតី"តិ។ បដិក្កេបបុព្ពកោបិ ហិ បដិបត្តោ អត្ថោ បដិបត្តត្តោ ចុចាតិ។ កាយំ អត្តហិតាយ បដិបត្តោ តាយ សម្មាបដិបត្តិយា សាមត់ សោកតិ, ត បត សាមត់ ចឌ្ឍតិ អប្បាស្សុក្កភាចតោ, ត ច ការុលិកស្ស ភកចតោ សត្តាតា មតោរថំ បូរេតិ។ តថា ហិ ភកចា បឋមពោធិយំ ចុកាមដ្ឋិយា ច អរហត្តប្បត្តេសុ ជាតេសុ – "ចរថ, ភិក្ខវេ, ពាហុជតហិតាយា"តិអាឌិតា (ឌី. តិ. ២.៥០-៥៥; មហាច. ៣២) ភិក្ខូ បរហិតបដិបត្តិយំ តិយោជេសិ។ តេត ចុត្តំ "ចុចរូបំ ភិក្ខុំ ភកចា ត បសំសតិ, កស្មា? ត មជ្ឈិមាសាសតស្ស ចុឌ្ឍិបក្ខេ ឋិតោ"តិ។

សម្មាឥយោ អប្បកោត ដ្ឋានេតាបិ អតុតោ ចិយ ហោតីតិ ពាកុលត្ថេរំ ចត្តុត្ថារាសិតោ ពាហិ កត្វាបិ "អឺតិមហារេឆោ ចិយា"តិ ចុត្តំ។ អឺតិមហារេឆសម្មញ្ញា ចា អចមេចេបិ អដ្ឋសមាបត្តិលាភញ្ញា ចិយ ឥដ្ឋញ្ញា។ ម្រាឌិសេ ឋានេ ពាហុតំ ចុកតោ កឆតំ មហតា កេណ្ឌេត ច កឆតំ សត្តុ ចិត្តារាធតសេមចាតិ តេតិ ភិក្ខូហិ តថា បដិបត្តត្តិ ឥស្សេត្តោ "តេ ភិក្ខូ សេមឈសដ្ដិ សុត្វា"តិអាឌិមាហ។ កុលាសម្ពុចតាយាតិ ចក្កុមាតកុលាសេហត្បកាយ សម្ពុចតាយ សម្ពុឌិតោតា, ត សេមត កោតឌិ កិច្ចសមត្ថតាឌិតា។

ករុឆយូកាចចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

អប្បិច្ឆតាទិវណ្ណនា

អប្ប-សទ្ទស្ស បរិត្តបរិយាយតំ មនសិ កត្វា អាហ “ព្យញ្ជនំ សាវសេសំ វិយា”តិ។ តេនាហ “ន ហិ តស្សា”តិអាទិ។ អប្ប-សទ្ទោ បនេត្ថ អភាវត្ថោតិ សក្កា វិញ្ញាតុំ “អប្បាពាធតញ្ច សញ្ជានាមី”តិអាទីសុ (ម។ និ។ ១។២២៥; ២។១២៣) វិយ។

អត្រិច្ឆតា នាម (អ។ និ។ ដី។ ១។១។៤២) អត្រ អត្រ ឥច្ឆាតិ កត្វា។ អសន្តគុណសម្ភាវនតាតិ អត្តនិ អវិជ្ជមានំ គុណំ វិជ្ជមានំ វិយ បរេសំ បកាសនា។ សន្តោតិ មំ ជនោ ជានាតូតិ វត្តបដិបត្តិការកវិសេសលាភីតិ ជានាតុ “វត្តបដិបត្តិអាបាទកញ្ញាយិតា”តិ ឯវមាទិនា សន្តគុណសម្ភាវនតាតិ ឥច្ឆាចារេ ឋត្វា អត្តនិ វិជ្ជមានសីលធុតធម្មាទិគុណវិភាវនា។ តាទិសស្ស ហិ បដិគ្គហណេ អមត្តញ្ញុតាបិ ហោតិ។

កល្យាណត្តាវេមេន ចុដ្ឋិ អញ្ញេសំ អជានន្តានំ វេមនាតិ អធិប្បាយោ។

អប្បិច្ឆតាបធានំ បុគ្គលាធិដ្ឋានេន ចតុព្ពិធំ ឥច្ឆាបភេទំ ទស្សេត្វា បុនបិ បុគ្គលាធិដ្ឋានេន ចតុព្ពិធំ ឥច្ឆាបភេទំ ទស្សេន្តោ “អបរោបិ ចតុព្ពិធោ អប្បិច្ឆោ”តិអាទិមាហ។ ទាយកស្ស វសន្តិ ទាយកស្ស ចិត្តវសំ។ ទេយ្យធម្មស្ស វសន្តិ ទេយ្យធម្មស្ស អប្បពហុភាវំ។ អត្តនោ ថាមន្តិ អត្តនោ យាបនមត្តកថាមំ។

ឯកភិក្ខុបិ ន អញ្ញាសិ សោសានិកវត្តំ សមុទេវ វុត្តិត្តា។ អញ្ញោកិណ្ណត្តិ អវិរេច្ឆិ។ ទុតិយោ យំ ន ជានេយ្យាតិ ទុតិយោ សហាយភូតោបិ យថា យំ ជានិតុំ ន សក្កុណេយ្យ, តថា សដ្ឋិ វស្សានិ និរន្តរំ សុសានេ វសាមិ, តស្មា អហំ អហោ សោសានិកុត្តមោ។

ធម្មកថាយ ជនំ ឃោសេត្វាតិ ហេលិយំ សតសាឧការជាតទេលុវក្កិបិទិវសេន សត្ថុបិតិតំ ពុទ្ធវចនំ “កឋំ តុ ទោ អយ្យស្ស សត្ថុកេន ធម្មំ សោតព្ពា”តិ កោលិហលវសេន មហាជនំ ទោសេត្វា។ កតោតិ “អហំ សោ, តេន រត្តិយំ ធម្មកថា កតា”តិ ជានន្តេន បរិយត្តិអប្បិច្ឆតាយ បរិវេណំ កតោ។

តយោកុលបុត្តា វិយាតិ បាចីនវំសទាយេ សមគ្គវាសំ វុត្ថា តយោ កុលបុត្តា វិយ។ បហាយាតិ បុគ្គការកេ តេដ្ឋានិជេសេន បត្ថា អក្កូសក្កេន បដិហិត្វា។

អប្បិច្ឆតាទិវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ក្ខាងសបិឌសរេត្តាសចណ្ណតា

បកតិក្ខុត្តលិឌឹត៌ កទ្រុឌឹចទាឌឹតិ តឋាឃុកាចាចហាតិ សទិ៍ទរលឌាចហាតិ ច ទេហាត្តិតិ បទេឃាឌតចទេសត តអព្រ៊ីន្ធុតាឌិចទេសត ពាតិ បទិ៍ចទេត្តត្វា លហ្យុកឌឹចទបទិ៍ទេកាទេកា ត សរេត្តាសចិទេទាឌឹតិ អាហ “លហ្យុទេកត ឃាទេបទេត្តាបិ សត្តុទេដ្ឋច ទេហាតី”តិ៍ យហល្ឈឹចទេ៎, ឌាហ្ញតិ ចា ឌឹចទាតិ លកិត្វាបិ តាតិ ចិឃ្សុទេជ្ជត្វា តឌឡាឃ្សុ កហលំ ឃឆាឃាទ្រុប្យតទេឃ ឌិតត្តា ត សរេត្តាសចិទេទាឌឹតិ អាហ “ទេតសំ...ទេប... ឌាទេទទេត្តាបិ សត្តុទេដ្ឋច ទេហាតី”តិ៍ ៦ចំ ទេសសបច្ចទេឃឃុបិ ឃឆាឌាលឃឆាឃាទ្រុប្យសរេត្តាសតិទេដ្ឋទេសឃុ អបិសឌ្ឍកហទេណ អឌិប្យាទេឃា ទេចឌិតទេត្តា៍ ឃឆាឃាទ្រុប្យសរេត្តាទេឃាទេឃច អទេក្កា អទេលិកឌ្ឍាសឃឃ្សុ ទ្រក្កិសតទេពា៍

ក្ខាងសបិឌសរេត្តាសចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

តិចិឌបចិទេចកចណ្ណតា

៦ទេកាតិ ៦កាកឹ៍ កន្ធតឹតិ ទ្រុណ្ណិទិ៍កទិឃាបឆចទេសត ទ្រុត្តិ៍ ឌទតឹតិ ចិហាទទេតា ឌាហិ សញ្ញាទចទេសត, ចិហទតឹតិ ឌិចាចិហាទាឌិចទេសត៍ កាឃចិទេចទេកាតិ ច ទេតក្កុឡាឌិយុត្តឃ្សុ កាចតាត្រុទេឃាកចទេសត ចិទេចកដ្ឋកាឃតា, ត ឌឃាតចិទេចកយត្តិ៍ ទេតតាហ “ទេតក្កុឡាកិ៍ទតាត”ត្តិ៍ បទិ៍ឃុទ្ធចិត្តាតត្តិ តឹចទេណាឌិសំកិទេលសទេតា ចិឃុទ្ធចិត្តាត៌៍ បទេយទេចាឌាតប្យត្តាតត្តិ ចិតក្កាឌិតំតំឌឃាតបដិបក្ខុចិកទេយត បទេយំ ទ្រត្តយំ ទេចាឌាត៌ បត្តាត៌៍ តិទ្រុបឌឹតត្តិ កិទេលឃុបឌិអាឌឹត៌ ចិកទេយត តិទ្រុបឌឹត៌៍

តិចិឌបចិទេចកចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

បញ្ចចិឌសំសក្កុចណ្ណតា

សំឃឹឌតិ ៦ទេតតាតិ សំសទេក្កា, ទាទេកា៍ សចតទេហត្យុទេកា, សចតចទេសត ចា បចទេត្តា សំសទេក្កា សចតសំសទេក្កា៍ ៦ស តទេឃា ទេសទេសឃុបិ៍ កាឃសំសទេក្កា បត កាឃបទាយាទេឃា៍ ឌ្កត្តិ៍ ចាតិ ចន្ទ, ឃុចតី ចា៍ សត្ថាទេតត្យុត្តិ ប្យុទេត្តាតាបទ៎ ឈទេដត្យ៍ ទេឃាតចិញ្ញាណចិឌិចទេសតាតិ ឌ្កដំ ឃ្វុលក្ខុតំ សចតំ សត្តាឃ ទ្រុត្តិ, តឃ្សុ បិដ្ឋិចត្តកយទេតាក្ខាទិ៍កឌចតចិឌិឃុ ទ្រប្យទេត្តាបិ ទាទេកា សចតសំសទេក្កាទេឃច៍ ឌឃ្សុតសំសទេក្កុបិ ៦ទេសច តទេឃា៍ អតិត្តិ៍កន្ធទេពាឌិសទេត្តា បទេទហិ កឌិឃយាតចទេសត បចត្តសចតសំសក្កុឃ្សុ តិឌឃ្សុត៌៍ តិឃ្សុឌហទេទា អត្តតា ឃុឃ្យយាតចទេសត៍ ពត្តុ បឌយំ ឌាតទេក ទេចឌិតត្តាតត្តិ ឌ្កតទ៎ ឌទេឃ្សុទេត្តា “ឌហទេទា កិទា”តិអាឌិយាហ៍ កាយទាទេកត ចិទេន្ធាតិ ទាកសទេលូត ហឌទេឃ អប្យិទេតា អទេត្តា អត្យុចិទេន្ធា៍

ទេឃាតិ ឌឃ្សុតសំសទេក្កា៍ ៦ចំ ទេចឌិតទេត្តាតិ ចត្វុចទេសត បិកដំ កទេទាតិ៍ តឃ្សិ៍ កិទ កាទេយ ទេឃក្យុទេឃ្យុត ឌ្កត្តិ៍ទេឃា អកិទ្វុបិ ឌឃ្សុតឹឃា

បរិវារិកា, តស្មា ខេធេរា “សចេ អទត្តាកាខេ ត ចរិស្សសិ”តិ អាហ៉ កាលខេស្សច បច្ចិដ្ឋត្វា ឃាក្ញ អឌារិ, តស្មា ឃាក្យខេច កខេហត្វា កច្ឆន្តិ “តិចត្តច, ភខេត្ត, កិក្លិ កណ្សហិ”តិ អាហំសុ៉ ឃាទិត្វាតិ “ត យមំ, ភខេត្ត, កិក្លិ ឌាត្យកាយា តិចខេត្តយ, អបិច ខ្លាឌំ ភខេត្ត កាខេណ”ត្តិ ឃាទិត្វា៉

អាឌិខេតា លបតំ អាលិខេបិ, ចចតបដិចចតចខេសត បចខេត្តា លិខេបិ សល្លាខេបិ៉ កិក្លុតិឃាតិ ខ្លាឌំ តិឌស្សតយត្តំ៉ ឃាឃ កាឃឌិបិ ខ្លាត្តិឃា សត្តកបរិខេភាកចខេសត ខ្លប្បត្តខ្លុរាខេកាបិ សម្ភុរាកសំសខេក្កាច៉

បច្ចាចិឌសំសក្កចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៉

កាហកាហកាឌិចណ្ណតា

កិក្ខុខេតា កិក្ខុហិ កាឃបរាយាខេសា កាឃសម្ពាហតាឌិចខេសត៉ កាឃសំសក្កត្តិ កាឃបរាយាសសំសក្កំ៉ កាហកាហខេកាតិ កណ្សតកាតំ កណ្សតខេកាតិ អខេត្វា៉ កាហយុត្តខេកាតិ អខេឃាតិខេសា អាយិខេសហិ សក្កណ្សតខេកហិ សឃំ យុច្ចតខេកា៉ យុត្តកាហខេកាតិ ឃធាចុត្តសក្កហខេតា យុត្តាតំ សក្កណ្សតខេកា៉ យុត្តយុត្តខេកាតិ យុច្ចតខេកហិ សឃយ្បិ យុច្ចតខេកា៉ កហណចខេសត សក្កណ្សតចខេសត៉ ខ្លបសក្កយត្តិ តខេតា កិច្ចិ ខេលិកាយិសំ បច្ចាសិសត្តា, ត ឌក្លិខេណឃ្យចខេសត៉ កិក្លុបខេក្ល កហណចខេសតាតិ បច្ចឃលិកាឃ សក្កណ្សតចខេសតាតិ ខេឃាខេឌតត្តាំ៉ ចុត្តតខេឃតាតិ “អាយិខេសតា”តិអាឌិតា ចុត្តតខេឃត៉

ឌាតត្តិ អត្តខេតា ឌាតាចត្វំ៉ បិបុហិតំ្យ ត ខេឌតិ ខ្លប្បត្តខេយច តំ បដិសម្លាតតាខេលត តិហខេត្តា ចិក្លយុខេតិ៉ ខេតតាហ “យខេត្តតា”តិអាឌិ៉ ឃធា ឌិចិត្យកាខេយា បុរិខេសា កណ្សសខេប្យត, អយិខេត្តត ចា សហ ត សំចសតិ, ឲចំ ពណយត្តយ្បិ កិខេលខេសហិ សហ ត សំចសតីតិ អខេត្វា៉

ចត្យបរិសុទ្ធិសីលំ ខេលិកិយំ ខេលាក្យត្តខេច្ចា៉ តធា សយាឌិបិ៉ ចិបស្សតាឃ បាឌកា ចិបស្សតាបាឌកាតិ អដ្ឋសយាបត្តិក្កហខេណត ឃធា ខេលិកិឃសយាឌិ កហិខេតា, ឲចំ ចិបស្សតាបាឌកា ឲខេតសត្តិ ចិបស្សតាបាឌកាតិ អដ្ឋសយាបត្តិក្កហខេណតច ខេលាក្យត្តខេរា សយាឌិ កហិខេតា៉ ឃធា ហិ ចត្តារិ រូបជ្ឈាតាតិ អឆិដ្ឋាតំ កត្វា បចខេត្តា យក្កសយាឌិ ចិបស្សតាបាឌខេកា, ឲចំ ចត្តារិ អរូបជ្ឈាតាតិ អឆិដ្ឋាតំ កត្វា បចខេត្តាបិ៉ សយាបត្តិបរិឃាខេឃា បត បុត្តខេចាហាខេរត ខេចឌិតខេត្តា៉ បដិបក្លសយុខេច្ឆឌខេតត សយា អាបជ្ជតខេតា ចា ឃធា “ខេសាតាបត្តិយខេក្កា”តិ៉ ឲចខេយត្វ សីលសយាឌីតយ្បិ យិស្សកភាខេចា ខេចឌិតខេត្តា, ត បត្តាឃ ឲច៉ ចិយុត្តិតិ អរិឃផលត្តិ ចុត្តំ “ចិយុត្តិសយ្យខេត្តា”តិ ចុត្តត្តា៉ តតិក្យាតិបញ្ញាឌតខេដ្ឋត សយ្យាខេឌតត្តាំ, ត តិត្តាតត្តិ៉

ឲត្វ ច អប្បិច្ឆតាឃ លច្ឆបច្ចខេឃត បរិត្យស្សតិ, សត្តុដ្ឋតាឃ លច្ឆា ខេត អកឆិខេតា អយុច្ឆិខេតាអាឌិតចឌស្សិ តិស្សខេលបខេត្តា បរិក្សជ្ជាតិ, ឲចំក្សខេតា ច កត្វឌិ អលក្កយាតសតាឃ បចិខេចក់ បរិច្ច្វាខេហខេត្តា ខេកតឌិ អសំសខេដ្ឋា ចិហខេតិ កហខេដ្ឋត ចា បត្តាឌិខេតត ចា៉ ខេសា ឲចំ

ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᨿᨶᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᩋᩣᩁᨽᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᩋᨶᨵᩥᨣᨲᩔ ᩋᨵᩥᨣᨾᩣᨿ᪨ ᩋᩣᩁᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨿᨳᩣᨶᩩᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨲᩥ, ᨲᩔ ᩈᩦᩃᩔ ᩈᩩᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩋᩅᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩣᩁᩮᩣ, ᩋᨿᨾᩔ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣ᪨ ᨲᩔ ᩋᩅᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩣᩁᨾᩪᩃᨠᩮᩉᩥ ᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᨸᩦᨲᩥᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥᩈᩩᨡᩮᩉᩥ ᩈᨾᩣ ᩅᩪᩉᩥᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᩈᨾᩣᨵᩥᨿᨲᩥ, ᩋᨿᨾᩔ ᩈᨾᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨩᩣᨶᩴ ᨸᩔᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᩅᩥᩁᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩅᩥᩁᩣᨣᩣ ᩅᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩋᨿᨾᩔ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣ᪨ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨸᨶᩔ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨬᩣᨱᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩮᨲᩴ ᨴᩔᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩑᩅᩴ ᨴᩔᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ, ᩋᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩉᩥᨲᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩣ ᨸᨶ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩮᩈᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᨶᩣ, ᩋᨿᩴ ᨸᩁᩉᩥᨲᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩣᩈᩩ ᨸᩩᩁᩥᨾᩣ ᨠᩣᩊᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣ ᨠᩣᩊᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩣ ᨠᨱ᩠ᩉᩣᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩣ ᨠᨱ᩠ᩉᩣᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩣᩊᨠᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨴᩈᩉᩥ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᩅᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᨲᩮᩉᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩉᩮᨲᩥ, “ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᨲᩣᩅ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᩦᨶᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣ ᨧᩮᨲᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨶᩩᨣᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ”ᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨲᩴ ᨲᩴ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨲᩣᨶᩥ “ᩑᨲᩮᩉᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩔᨶᨿᨲ᩠ᨲᩮᨶ᪨ ᩈᩩᨡᩩᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩁᩥᨧᩮᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩋᨸᩁᩣᨸᩁᩴ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨶᩩᨣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨡᩩᨾᨶᩥᨸᩩᨱᩴ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩈᨾᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨬᩣᨲᩣᨸᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩉᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩉᩮᨲᩩ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨲᩴ ᨸᨶ “ᨿᩉᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᩦᩈᩩ ᩑᨠᩮ ᩉᩮᨲᩩ, ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩋᨿᩴ ᨶᩥᨴᩣᨶᩴ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩉᩮᨲᩩᨠᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩴ ᨴᩔᩮᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨠᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨿᨳᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ, ᨲᨳᩣ ᨠᩣᨲᩩᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨴᩔᩣᨸᩮᨲᩥ ᨴᩮᩈᨶᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨲᩴ ᩈᨾᩣᨶᩴ ᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨴᩔᩣᨸᩥᨲᩴ ᩅᩥᨷᩣᨠᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶᩮᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨴᩔᩣᨸᩮᨲᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩥ ᩋᩣᨿᨲᩥᨿᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨶᩩᨣᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᨸᨠᩣᩈᩮᩉᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨴᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨠᩣᩊᨠᩣᩊᨠᩣᨴᩥᨸᨬ᩠ᩉᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨸᨬ᩠ᨧᩣᩃᩥᨠᨸᨬ᩠ᩉᩣ

ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩣ ᩑᩅᩴ ᨸᨬ᩠ᩉᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᨲᩔ ᨸᨬ᩠ᩉᩔ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᨣᩩᨱᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩴ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨧᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥ ᨧᨿ ᩋᩈᩮᨠᩣ ᨧᨿ᪨ ᩋᨠᩣᩃᨠᩣᩃᩮᩣ ᨧᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥ ᨧᨿ ᩋᨠᩣᩃᩮᩣ ᨧᨿ᪨ ᨠᩣᩃᨴᩥᨠᨠᩣᩃᨴᩥᨠᩮᩣ ᨧᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥ ᨧᨿ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣ ᨧᨿ᪨ ᩋᨶᩩᨿᩔᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨿᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩑᩅ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨶᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᨶᩮᩣ ᨧ ᩋᨶᩩᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨶ ᩉᩮᨲᩩᩴ ᩋᨶᩩᨸᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨧᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩥᨲᩴ “ᩋᨶᩩᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣᨶᩮᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᩉᨠᩣᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨠᩮᩣ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᨠᩣᨲᩥ ᩉᩮᩣᨾᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨸᩥ᪨ ᨸᨲ᩠ᨳᨿᩣᨶᩮᩣ ᩑᩅᨿᩣᩉ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᨸᨬ᩠ᨧᩣᩃᩥᨠᨸᨬ᩠ᩉᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ចារិកានិចណ្ណតា

៦៩៥. អភិរមតិ អភិរតំ, តទេច អត្ថានិកលេបំ អកត្វា ចុត្តំ "អភិរត្ត"ន្តិ. ភាចតប៉ុរណេត្វោតំ. អតភិរតិ តាយ តត្តិ, អភិរមិត្វា និរចិហារោបិ តត្តិ វាយុទេច បរិញ្ញាតចត្តុកត្តា. វញ្ញវហា ហិ ព្យុទ្ធ ភកចន្ត្តា អវយ្យាលោកិតោ.

ប៉ុវេញ្ញ ឆយុក្រុតាកិត្តភបវេក្កត ពហិតំ អក្កហិតញ្ញោ មហាកស្សបបច្ចកុមតានិ ៦កចេវេត ចេស្សត្វា ចតចានិតិស្សសាមលោស្ស ចត្តុំ ចិត្តារេទត្វា ឌតបនិចារិកំ ពទេតុំ "ភកចា ហិ"តិអានិ អារេទ្ធិ. អាកាសកាមីហិ វទ្ធិ កត្តុកាមយា "ឈញ្ញអភិញ្ញាតំ អារោរាចេហិ"តិ អាហ. វញ្ឈកមេត្តុ និញ្ញមាតាបិ ក្ខូបវេយ្យកា វត្តុ អាលាចវេតេច និញ្ញតតា "ព្យុទ្ធកាឃញ្ញៃ ទេ ចស្សាមី"តិ ចុត្តត្តិ ចកត្តិ. អបរេ "អបរិបុណ្ណចិវតិចស្សស្សេច តស្ស ក្ខូបវេយ្យក អត្ថុឌាតត្តា វត្តា 'ព្យុទ្ធកាឃញ្ញៃ តេចស្សាមី'តិ អចោចា"តិ ចកត្តិ. ក្ខូបវេយ្យាចេត្វាតិ ឆយុវេតាបតិតា ក្ខូបញ្ញាមេត ក្ខូបវេយ្យាចេត្វា.

តចយោឌតវតិកំ មញ្ញមេវបរិយាបត្តុមេច, តទេតា បទំ តាឌិបេជ្ជតំ ចត្តុតាចរេត កមតេតា. វមត្តាតិ កតកតក្ខាតស្ស ចត្វុស្ បស្សស្ស. អញ្ញាតបិ ការលោតាតិ កិក្ខុតំ វមចចិបស្សតាតពុលកាចេតា អញ្ញាតបិ មញ្ញមយល្ចុលេ ចេតេញ្ញ្យាតំ ចាលបរិបិកានិការលោត តិក្លូមតិ, អត្តាយល្ចុលំ ឱ្វតទេតិ. វត្តហិ ចាតិអានិ "៦កំ មាវំ ចា"តិអានិតា ចុត្តាត្ថក្កមេត យោឌតញ្ញា.

វរឹរចាប្តុកត្វាឃាតិ ៦កស្វិមេច ចាត ភិពាទ្ធចារេត ក្ខុស្សត្ថុឆាតុកស្ស វរឹរស្ស ចិទេចតេត ចាប្តុភាចត្វាឃ. អដ្ឋប្បត្តិកាលកិកន្លូតត្វាឃាតិ អក្កិល្ចុបមប្តុត្ត (អ. តិ. លិ.លិ៦) មឈេចឌាតកានិចេវតាតំ (ឌា. ១.១.៥) ចិឃ ឆយុចេវតាឃ អដ្ឋប្បត្តិកាលស្ស អាកន្លូតតា. ប្តុរាបិតវិក្លាបចបញ្ញាបតេ (បាចិ. ១១៩) ចិឃ វិក្លាបចបញ្ញាបតត្វាឃ. ខោនតេញ្ញូវត្តុ អក្កុលិយាលិនិពេ ខោនតត្វាឃ. ភិពាទ្ធចាវញ្ញ បុក្កលំ ក្ខុទ្ធិស្ស ចារិកា ភិពាទ្ធចារិកា.

៦៩៥. អបរិក្កហភាចំ កត្វាចិ អលក្កភាចំ ចេស្សតុំ "ឃ្វចំ បហាឃ...បេ... មត្តហត្វិ ចិឃា"តិ ចុត្តំ. អវហាឃកិច្ចោតិ វហាឃកិច្ចរហិតោ ឃឹហោ ចិឃ. តេតស្ស ៦កចិហារិតំ តេឌចត្តតញ្ញោ ចេស្សតិ. តកា បត កាឃចិទេចកោ ត វក្កា លច្ចត្តិ ព្ពុចមេត្វ ការលំ ចដ្ឋញ្ញា ពាហ្វហិតិអានិ បត វភាចចស្សតចរេត ចុត្តំ. ចេទស្ស បរិវា ប្តុចិតឹតា ចិណ្ណកុចាវា កុទេតា ព្ពុឆ្នាត្ថុបមេច ចត្តតិ.

ចុត្តការលាយុត្ត អដ្ឋាភកមេត ចារិកាតំ ចោហារោ វាវេត តិរុញ្ញហាតិ អាហ "កិច្ចាប៊ី"តិអានិ. កោតចិទេច តិមិទេត្តត កិស្វិច្ចិ អត្វេ បចត្វាឃ វញ្ញាឃ តក្កិមិត្តរហិតេពបិ អញ្ញាស្វិ បចត្តិ រុញ្ញហិ តាយ. ចិឌិតយារត្វា វក្កាយចិឌឃមហាយោឆា ចិឃ. អញ្ញា វេចិត្វាតិ "មយ អាកតភាចំ វត្តុ អារោរាចេហិ"តិ អារោរាចតត្វំ អញ្ញា កិក្ខុ វេចិត្វា.

កកចា ឆយ៉ុ ឧេឧេសេត្តា ពំពំបុក្កលេឌ្ឍាសឃាត្វត្ថុបំ ពឆត្ថុចិកេឃេច ឆយ៉ិ កឆំ កឧេទាតីតិ ឧេស្សុេត្តា "ធ្វេអេកាឃិក្កុស្សុេត្ត"តិអាឌិយាហ៍ តត្ថ សាយក្កិឧេសាតិសំសត្តិ "កន្និ បត ឧេចា, អត្ថុទ្វា, សយក្កា សឧេយ៉ាឆយាតា"តិអាឌិតា (យ៉ ត៌ ១៎១១៩) សាយក្កិឧេសាតិសំសំ កឧេឆសិ៍ អាចសឆាតិសំសត្តិ "សីពំ ភ្លិក៍្យាបឌិហតតី"តិអាឌិតា (ធ្វេអច៍ ១៥៥, ១៨៥) អាចសឆបឌិសំឃុត្តំ អាតិសំសំ៍ សតិបឌិលាកិកត្តិ

ឧេឌាតិបិលឧេត្វឧេទ លិយក៍ ឆាត់ ឌូតិល្លាយឧេត្ត យហាឧេពាឌិបល្លឧេក្ក បត សត្តាញាពំ បឌិចិន្លីញាំ បត្វត់ កត្វា បិទយ៉ិឧេឃា ប្ញុឧេទត្តា អាកឧេពា៍ តាឌិសស្សុ តាយ បយាឆចិហាឧេទា ត ឃុឧេត្តាតិ ឃឆា កស្សុឧេបិ កកចា ឧេពាឌិសត្តស្សុ សតិ៍ បឌិលកិតុំ ឆយ៉ិ កឆំ កឧេឆសិ, តឆា អឃំ កកចា តឧេយច បុឧេត្តាតិចាយសបឌិសំឃុត្តកឆំ កិក្កុត់ ឈឌិកាទស្សុត្តំ (យ៉ ត៌ ១៎១ប័១) កឧេឆសិ៍ ចត្តាឧេទា ឆយុឧេដ្ឋឧេសតិ – "ភ្លបតិឃតិ ឧេលិឧេកា អត្តុឧេចា, អតាឧេណា ឧេលិឧេកា អតកិស្សុឧេទា, អស្សុឧេកា ឧេលិឧេកា សត្តំ បហាឃ កយតិឃំ, ភ្លាឧេតា ឧេលិឧេកា អតិឧេត្តា តណ្ហាឆាឧេសា ចា"តិ (យ៉ ត៌ ១៎១០៥) ត្តឧេយ ចត្តាឧេទា ឆយុឧេដ្ឋឧេស កឧេឆសិ៍ កាយឧេឡោឧេព ឆយុឧេដ្ឋសា ឧេដ្ឋបិលសុឧេត្ត (យ៉ ត៌ ១៎១០៣) អាឃសូតា ឧេដ្ឋបិលឧេត្វឧេទត ឧេទឧេញ្ញា ឧេកាឧេញ្ញស្សុ កធិតា, ឧេព បត កកចឧេពា ៩ច អាហឌិត្វា ឧេឆឧេទត តត្វ កធិតាតិ ចុត្តំ "ឧេដ្ឋបិលសុឧេត្ត"តិអាឌិ៍ តឆា ហិ ចុត្តំ សុឧេត្ត – "អត្ថិ ឧេលា, យហាទាឌ, ឧេពត កកចតា ឌាតតា បស្សុតា អឧេហតា សយ៉ាសម្មុឧេដ្ឋត ចត្តាឧេទា ឆយុឧេដ្ឋសា ភ្លឌិដ្ឋា"តិអាឌិ (យ៉ ត៌ ១៎១០៥)

បិតកាតិសំសកឆត្តិ "អក្កិហុត្តំ យុចំ ឃញ្ញា"តិអាឌិតា (យ៉ ត៌ ១៎៣០០; ស្យុ៍ ត៌ ៥លិ១) អត្ថុឧេយាឆត់ ចត្វា បុត បកិណ្ណកកឆាចឧេសត បិតកបឌិសំឃុត្តំ អាតិសំសកឆំ កឧេឆសិ៍ ៩កិកាឧេច អាតិសំសំ កឧេឆសិ, ឃំ សត្ថាឃ ចុត្តំ "អច ឧេលា កកចា អាឃសូត្តំ កកុំ ឆយ៉ិឃា កឆាឃ សត្ថុឧេស្សុសី"តិអាឌិ (យ៉ ត៌ ១៎១១ប័)៍ អតត្តតឃត្តិ អបទិយាណឧេឆសតាតឃំ អប្បិច្ឆតាឌិបឌិសំឃុត្តំ ឆយ៉ិ កឆំ៍ ឧេពតាហ "បុណ្ណ, អឃយ៉ិ អប្បិច្ឆកឆាឧេឃចា"តិអាឌិ ពាហុហិ បទិឃាឧេឃហិ តាតាតឃំ ឧេឆឧេសតិ៍ កឆំ តឆា ឧេឆសិពំ ឧេឆឧេទា អញ្ញាសីតិ អាហ "បឌិសមុកាបត្តស្សុ... ឧេប... អឧេហាសី"តិ៍

ចាទិកាឌិចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

សត្តចិសុទ្ធិបញ្ហចណ្ណតា

១៥៩៍តឧេពាបដ្ឋាឃាតិ៍ ឃតា ឌាតិភ្នុយកា កិក្ខុ សត្វ សយុលា ឧេឆឧេទស្សុ ចណ្ណំ កាសិសុ, តឧេពា បដ្ឋាឃ៍ សីសាត្ថុឧេលិកិ ហុត្វា បិដ្ឋិឧេពា បិដ្ឋិឧេពា អត្ថុពាត្ថត់ ឧេឆឧេទត សយាកឧេយ អាឆឧេចឧេសត កពត្តិ ឧេដ្ឋត្វា៍ តឆា ហិ ចុត្តំ បិឧេដ "អឧេបូច តាយា"តិអាឌិ, "តឧេយាតន្តុឧេបិ"តិ ច៍ ឃំ បត ចុត្តំ អដ្ឋកឆាឃំ "៩កស្មិ ឆាឧេត តិលិត"ត្តិអាឌិ, ពំ អកាឧេលា៍ ត ហិ ឆយុឧេសតាបតិ តស្សុ ឧេឆឧេស្សុ តិសិត្តដ្ឋាត់ អកិញ្ញាឌាឧេលាត ឌាតិតុំ ត សឧេក្កាតិ៍ "កន្និ ត្ថុ ឧេលា យំ អឌិស្វាច កយិស្សុតី"តិ អឃយ៉ិ ចិត្តា អាឆឧេចឧេសឧេតចាតិ ឃុត្តំ៍ ត ហិ សត្វាទំ ឧេដ្ឋ អាកឧេពា សាចឧេកា អបិ អាឃសូា អញ្ញាតឧេកាណ្ឌឧេញ្ញា សត្វកប្ញ ឆយុឧេសតាបតិ៍ តត្វ ចសត្តំ អឌិស្វាច កន្តតឧេកា តាយ អត្ថិ៍ ឌិចាចិហាទត្តិ សយ្យឆាឧេត ភ្លបឧេឃាកចឆតត្តិ អាហ "ឌិចាចិហាឧេទត្វាឃា"តិ៍

១៥លិ៍បុទិយកឆាឃាតិ បឆយាលិឧេប៍ អប្បុតិដ្ឋិតាឃាតិ តប្បចត្តិតាឃ៍ បឆ្ហិយកឆា ត ឌាឃតីតិ បឆ្ហា ចត្តញ្ញាកឆាឃ អចសឧេទា ត ឧេហាតិ៍ សត្ត ចិសុទ្ធិឧេឃា បុឆ្ហិ ឌិដ្ឋសំសត្ថុតចឧេសត៍ ពាលាឆស្សុតចិសុទ្ធិ តាយ អទិឃយឧេក្កា៍ ឃសូា តឧេពា ភ្លត្តទិយ៉ិ បត្តត្តំ អឧេត្វច, តសូា

“ចតុបារិសុទ្ធិសីលាទីសុ ឋិតស្សាបិ ព្រហ្មចរិយវាសេន យត្តកំ ន បាបុណាតី”តិ វុត្តំ។ តស្មាតិ ព្រហ្មចរិយវាសស្ស យត្តកំ អប្បត្តត្តា។ សត្ថា បដិក្កូលីតិ សត្ថុយេវ បញ្ញាបដិក្កូលី, ឧត្តរេសុ វត្តព្ពមេវ នត្ថិ។

អប្បច្ចយបរិនិព្ពានត្ថន្តិ អនុបាទិសេសនិព្ពានត្ថាយាតិ។ ទុវិធាតិ បការន្តរេនបិ អនុបាទាបរិនិព្ពានំ ទស្សេតុំ “ចត្តារោ”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ គហណុបាទានន្តិ ទឡ្ហគ្គហណភូតំ ឧបាទានំ។ តេនាហ “កាមុបាទានាទីក”ន្តិ។ បច្ចយុបាទានន្តិ យំ កិញ្ចិ បច្ចយមាហ។ សោ ហិ អត្តនោ ផលំ ឧបាទិយតីតិ ឧបាទានន្តេន គណ្ហាតីតិ ឧបាទានន្តិ វុច្ចតិ។ តេនាហ “បច្ចយុបាទានំ នាម…បេ… បច្ចយា”តិ។ “អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចតី”តិ វចនតោ (មហាវ. ២៨, ៣០) អរហត្តផលំ អនុបាទាបរិនិព្ពានន្តិ វេទិតព្ពំ។ ន ច ឧបាទានសម្បយុត្តត្តា ឧបាទានេហិ ឯកំ ន សហិតំ នាបិ ឧបាទានេហិ សហ បវត្តិ ហុត្វា ន ច កិញ្ចិ ឧបាទិយតីតិ កស្សចិ ឧបាទានស្ស អារម្មណករណវសេន ន ឧបាទិយតិ។ បរិនិព្ពានន្តេតិ អក្ខយេក្ខ កាមញ្ចកិលេសបរិនិព្ពានបរិយោសានត្តេ ញាតព្ពា អយមត្ថោ ហេវ អនុបាទាបរិនិព្ពានំ វេទិតព្ពំ, វេទិតព្ពានន្តិ យថា តស្ស កោចិ បច្ចយោ នាម នត្ថិ, ឯវំ អធិគតេនាបិ យថា កោចិ បច្ចយោ នាម ន ហោតិ, តថា បរិនិព្ពានំ អប្បច្ចយបរិនិព្ពានន្តិ ទស្សេន្តោ “អយំ អត្ថោ”តិអាទិមាហ។ បុន បុច្ឆំ អារភិ អនុបាទាបរិនិព្ពានំ សន្ធាយ បដិក្ខេបប្បការេន។

៦៣៥. សត្តបរិវត្តេសូតិ សត្តសុ បញ្ញាបរិវត្តនេសុ, បញ្ញាចារេសូតិ អត្ថោ។ សង្គហណបយោគេនាតិ “ឯកំ យេវា”តិអាទិនា គណ្ហាតីតិ គហណំ, សហ គហណេនាតិ សគហណំ, ឧបាទានិយន្តិ អត្ថោ។ វិវដ្ដសត្តិស្សិតស្ស អភាវតោ វដ្ដមេវ អនុភវតោតិ វដ្ដានុភវតោ។ តេនាហ “ចតុបារិសុទ្ធិសីលមត្តស្សាបិ អភាវតោ”តិ។ ឯវា បន ចតុត្ថីទេ វិវដ្ដូបនិស្សយេ សីលេ ឋិតោ, សោបិ “អញ្ញត្រ ព្រហ្មេហិ ធម្មេហី”តិ វត្តព្ពតំ អរហតិ។

សត្តវិសុទ្ធិបញ្ញាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សត្តរថវិនីតវណ្ណនា

៦៣៦. តស្សត្ថាវិភាវនត្ថន្តិ “យាវ ទេវ ឧបាទាបរិនិព្ពានត្ថា”តិអាទីសុ វិញ្ញូ អត្ថោតិ បយោជនំ។ ចិត្តវិសុទ្ធិ ហេតុ សីលវិសុទ្ធិ បយោជនន្តិ តស្ស ឧបត្ថម្ភា។ សីលវិសុទ្ធិកិច្ចំ កតំ នាម ហោតិ សមាធិសំវត្តនតោ។ សមាធិសំវត្តនិកា ហិ សីលវិសុទ្ធិ នាម។ សត្តបទេសូតិ “ចិត្តវិសុទ្ធិ យាវទេវ ទិដ្ឋិវិសុទ្ធត្ថា”តិអាទីសុ សត្តបទេសុ, ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិយំ ឋិតស្ស ចិត្តវិសុទ្ធិកិច្ចំ កតំ នាម ហោតីតិអាទិនា យោជេតព្ពំ។

សាវត្ថិតោ ចិយ សង្កាយតោ អតិក្កមិតព្ពត្តា សាកេតតោ ចិយ និព្ពានតោ បាបុណិតព្ពត្តា អច្ចាយិកស្ស កិច្ចស្ស ឧប្បាទកាលោ ចិយ តថេវ តថេវ លោកេ បវត្តព្ពស្ស អភិសមយកិច្ចស្ស ឧប្បន្នកាលោ។ យថា រញ្ញោ សត្តរថេហិ សាកេតេ អន្តេបុរទ្វារេ ឋរុឡ្ហស្ស ន តាវ កិច្ចំ និដ្ឋិតំ នាម ហោតិ, វិជិតភាវតថា ញាតិមិត្តគណបរិវុតស្ស សុរសភោជនបរិភោគេ និដ្ឋិតំ នាម សិយា, ឯវមេវំ ញាណទស្សនវិសុទ្ធិយា កិលេសេ ខេបេត្វា តេហិ យេវ បដិប្បស្សទ្ធិបហានសង្ខាតអរិយផលសមង្គីកាលេ អភិសមយកិច្ចំ និដ្ឋិតំ

តាយ ហោតិ៍ តេនាហ “យោគិនោ…បេ… ការណេ លទ្ធា”តិ៍ ឥត្ថ បរោបណ្ណាស ក្រុលឈព្ទ តាយ ធិត្តុប្បាទបរិយាបន្នា ចេយ្យាទយោ បរោបណ្ណាស អតចឆ្ឆព្ទ៍ គិរោធសយតេតិ គិន្នាតសយតេ៍

“ធិសុទ្ធិយោ”តិ ចា “ពខាចត្តុគឺ”តិ ចា អត្ថេតា ទុក៌, ឮញ្ញាតយេច តាតត្តិ តេយ៍ អត្ថេតា អតត្ថាភាធ៌ ឥយ្យេត៌ “ខ្ពតី”តិ អារេខ្ពិ៍ អាយុព្វា បុណ្ណោ ឥស ពខាចត្តុគិ ធិយ្យឆ្ឆិយិតិ សត្ត ធិសុទ្ធិយោ តាយ ធិយ្យឆ្ឆត្តាបិ ឥស ពខាចត្តុគិ ធិយ្យឆ្ឆិបិ តេយ៍ អត្ថេតា អតត្ថាត្តា៍ ទុតេតច ឈព្ទសតាបតិ សារិបុត្តត្ថេរោ សត្ត ធិសុទ្ធិយោ បុទ្ធត្តា ឥស ពខាចត្តុគិ បុទ្ធិតិ អយយ្យិ អត្ថោ ចុទ្ធាចាតិ ទេធិតត្តា៍ គ្គិ បញ្ញា កិ ខាតិត្វា បុទ្ធិតិ ធិសុទ្ធិបរិយាយេត ពខាចត្តុគិ បុទ្ធាយីតិ កិ ខាតិត្វា បុទ្ធិ៍ ឥសពខាចត្តុលិកឹតំ ទេទរ៍ ធិសុទ្ធិយោ បុទ្ធត្តា បុទ្ធិតង្គាតេយេច បុទ្ធតេត កិ តិត្តក្រុសលិ ចា បត ហុត្វា ធិសយព្ទិ បុទ្ធិ, ត្ថេតាហុ បរិគីយត្តិពយតិត្វហិ លិត្តតារេហិ បរេតត្តា ធិយ អតិត្តក្រុសលិ ហុត្វា អបុទ្ធិតង្គាតេ អធិសយព្ទិ បុទ្ធិតិ យោខតា៍ ខ្ពយិតា តយេត ធិយ្យឆ្ឆតបត្លបិ អត្ថយោខតា ទេធិតត្តា៍ យទត្តយយ្យ ធិធារណា អារទ្ធ, តំ ឥយ្យេត្តត “តិត្តក្រុសលិ ហុត្វា”តិអាឌិ៍ ចត្វា ធិសុទ្ធិពខាចត្តុគំ អត្ថេតា អតត្ថាត្តបិ អយំ ធិសេសោ ទេធិតត្តាតិ ឥយ្យេត៌ “យំ ហឹ”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តឥយិតាតិ យំ “សលិត្តំ, ធិត្តិណ្ណ”ត្តិ ច ចុត្តំ, តំ ខ្ពយិតា ខ្ពទាតិ ចុទ្ធយាតេត តយេត ធិឥតា ទេធិតត្តា៍

ទុពា សីលធិសុទ្ធីតិ ធិសុទ្ធិសុ ធិសុំ ទុពា សីលធិសុទ្ធិ៍ ឥសសុ ពខាចត្តុសុ ចត្តារិ ពខាចត្តុគិ ហុត្វា អាពតា អប្បិទ្ធតាឌីហិ ធិតា សីលធិសុទ្ធិយា អសព្ភចតោ៍ អប្បិទ្ធពខាតិអាឌីសុ ពខាសីលេត ឥសពខាចត្តុ ពហិតំ៍ ពទេតព្ពត្តា ចា ចត្តុ ពខាចត្តុតិ ចុត្តំ៍ ទុចត្វា ត្ថបការេតា, សកាចតោ ចា ចតុត្តំ ពខាចត្តុគំ សីលធិសុទ្ធិសង្គហោ ឥង្គតត្វា៍ តិល្លំ ពខាចត្តុគំ ធិត្តធិសុទ្ធិសង្គហោបិ ទុសេច តយោ៍ បត្តា ធិសុទ្ធិយោតិ តាយទ្ធបបរិច្ឆេទោ ឌិដ្ឋិធិសុទ្ធិ, សបច្ចយតាយទ្ធបឥយ្យតំ ពង្ខាធិតរណធិសុទ្ធិ, ធិបស្សត្តុបក្កិលេសេ បហាយ ត្ថប្បត្តំ ធិបស្សតាពាណំ យក្ខាយក្ខពាណឥយ្យតធិសុទ្ធិ, ត្ថេយព្ពាយពាណាឌិ តចធិធពាណំ បដិបទាពាណឥយ្យតធិសុទ្ធិ, អរិយយក្ខពាណំ ពាណឥយ្យតធិសុទ្ធីតិ ខ្ពយា បត្តា ធិសុទ្ធិយោ៍

សត្តរថធិតីតចណ្ណតា ឥដ្ឋិតា៍

១៩០៍សព្ទាឌិត្តត្តិ អតត្តូទ៌ ចុទ្ធយាតេត សព្ទាឌិត្តំ៍ អដ្ឋាតបរិពេយ្យតាតិ អពាររណាយ្យ ចត្តុតា បរិពេយ្យតេត ឥតា អសព្ភចត្តំ អត្ថំ បរិពេយ្យត្វា ចចតេត៍ អភិញ្ញាយ្យតយ្យាតិ គិច្ចឥយ្យតយ្យ, គិយតឥយ្យតយ្យាតិ អត្ថោ៍

ត្ថក្កិប្បីតិ ក្រុលតោ ពធិតភាទេចត ត្ថក្កិសេតិ៍ ទេទរយ្យាតិ អាយុព្វតោ បុណ្ណត្ថេរយ្យ៍ ខ្ពយព្វិ ធាតេត ខ្ពយព្វិ ការណេ ទុពបទេតេច សាចពធិសយេ អតត្ថាសាឈារណក្រុលាធិករណគិបិត្តំ៍ ខ្ពទាតិ តរេយចត្តំ បរិពេដតរ៌ ពាតំ “អយច្ចុតឹហ្វំ”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ អបចាយយាតេតាតិ ប្បុឌយត្តា៍

“ᩋᨶᩩᨾᩔ ᩋᨶᩩᨾᩔ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩣᩅᩈᩮᨶᩣᩉ “ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᨸᨬ᩠ᩉᩔ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶᩴ ᨠᩣᩁᩥᨿᩴ ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩉᨲᩩᨠᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᨠᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᩅᩮᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶᨾ᩠ᩉᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨿᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶᨾ᩠ᩉᩥ ᨠᩣᩁᩥᨿᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ᪨ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨾ᩠ᩉᩦᨲᩥ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨾ᩠ᩉᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ᪨ ᩑᩅᨶ᩠ᩉᩣᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᩣᨵᩮᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᨶᩣᩅ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩈᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᩈᩦᩃᩴ, ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩈᨾᩣᨵᩥᩴ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᩥᨡᩣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᪨

ᩁᨳᩅᩥᨶᩦᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪕᪨ ᨶᩥᩅᩣᨸᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪙᪐᪨ ᨶᩥᩅᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᩅᩣᨸᩮᩣ, ᨶᩥᩅᩣᨸᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ, ᨶᩥᩅᩣᨸᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩅᩣ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨶᩮᩅᩣᨸᩥᨠᩮᩣ, ᨶᩥᩅᩣᨸᩮᨶ ᨾᩥᨣᩮ ᨸᩃᩮᩣᨽᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨠᨾᩣᨣᩅᩥᨠᩮᩣ᪨ ᨲᩥᨱᨻᩦᨩᩣᨶᩦᨲᩥ ᨶᩥᩅᩣᨸᨲᩥᨱᨻᩦᨩᩣᨶᩥ᪨ ᩅᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩔᩴ ᩅᩥᨿ ᩅᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩅᨸᩮᩣ᪨ “ᨾᨿᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨠᩮ ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᩴ ᩃᨽᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᩣᨶᨾᨴᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩈᨲᩥᨽᩣᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᩔᨦ᩠ᨠᩥᨲᨸᩁᩥᩈᨦ᩠ᨠᩥᨲᨽᩣᩅᩴ᪨ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᩣ ᩉᩥ ᩅᩥᨩᩣᨲᩥᨿᨻᩃᩅᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᩅᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩈᩣᩈᨦ᩠ᨠᩣ ᩏᨻ᩠ᨻᩥᨣ᩠ᨣᩉᨴᨿᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᨾᩣᨣᩅᩥᨠᩣᨴᩥᨾᨶᩩᩔᨸᨧᩣᩁᩮ, ᩁᩈᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨸᨶ ᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᨸᨾᩣᨴᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᩥᩅᨸᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨶᩥᩅᩣᨸᩮᩣ, ᨶᩥᩅᩣᨸᨽᩪᨾᩥ ᨶᩥᩅᩣᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨶᩥᩅᩣᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᨿᨳᩣᨠᩣᨾᨠᩁᨱᩦᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲᩩᩴ “ᩑᨠᩴ ᨠᩥᩁᩣ”ᨲᩥᩋᩣᩉ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩦᩅᩣᩁᩅᨶᩴ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᨶᩦᩅᩣᩁᩔ ᩈᨾᩪᩉᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᨶᩦᩅᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩈᨿᩴᨩᩣᨲᩅᩦᩉᩥᨩᩣᨲᩥ᪨ ᨾᩮᨥᨾᩣᩃᩣ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᨾᩮᨥᨥᨭᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᩑᨠᨥ᩠ᨥᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᨩ᩠ᨫᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᩅᩥᩁᩊ᩠ᩉᩴ᪨ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᨸᩁᩥᩈᨦ᩠ᨠᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᨱ᩠ᨱᩮ ᨧᩣᩃᨿᨾᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨶᩣᩈᨦ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᩉᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᩁᨴᩔᨶᩴ᪨ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᨣᩩᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨮᩥᨲᩴ ᨣᩩᨾ᩠ᨻᩴ᪨

᪑᪙᪑᪨ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩏᨸᩣᨿᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᩁᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨾᩥᨣᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᩣᨸᨶᩴ ᩅᩈᩦᨠᩁᨱᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᩅ ᩍᨩ᩠ᨫᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩍᨴ᩠ᨵᩥ, ᨸᨽᩣᩅᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᩣ᪨

᪑᪙᪒᪨ ᨽᨿᩮᨶ ᨽᩮᩣᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨽᨿᩮᨶ ᩈᩉ ᩈᨽᨿᩴ ᨶᩥᩅᩣᨸᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨻᩃᩅᩦᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨿᨻᩃᨬ᩠ᨧ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩦᩁᩥᨿᨬ᩠ᨧ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨸᨶ ᨻᩃᨾᩮᩅ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ᪨ ᨻᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩈᩁᩦᩁᨻᩃᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨾᩮᨠ᩠ᨠᩉᩥ ᩋᨸᩁᩣᨸᩁᩴ ᩈᨬ᩠ᨧᩁᨱᨠᩅᩣᩁᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᨸᩁᩣᨸᩁᩴ ᩈᨬ᩠ᨧᩁᨱᩅᩣᨿᩮᩣᨵᩣᨲᩩ”ᨲᩥ᪨

᪑᪙᪓᪨ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨠᩮᩁᩣᨭᩥᨠᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨧᩥᨲᩈᩣᨮᩮᨿ᩠ᨿᩣ, ᩅᨬ᩠ᨧᨠᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᨸᨽᩩᩁᨭᩮᨶᩉᩥ ᨸᩁᨽᩪᨲᩣ ᨩᩣᨲᩣᨲᩥ ᨸᩁᩣᨩᩥᨲᩣ, ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨿᨠ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨴᩮᩈᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨸᩩᩃᩮᩣᨠᩣᩈᩈᨶ᩠ᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨲᩔ ᨸᨶ ᩈᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᨲᩣ ᨾᩉᩣᩒᨠᩣᩈᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩒᨠᩣᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

១៩៤៍ ឈេដ្ឋេស្សន្តីតិ “សកឃសយដ្ឋាត”ន្តិ សញ្ញាគាតចសេត ចិត្តំ ឧទេតស្សន្តិ, តាសេស្សន្តីតិ អត្ថោ៍ បរិច្ឆិន្ទិស្សន្តីតិ តិដ្ឋិបិស្សន្តិ៍ យហល្លកោតិ ឌាតិឃា យហល្លកោ ឌិណ្ណោ៍ ក្ខុត្តសេលិតិ ញ្ញាឆិចសេត, បកតិឃា ចា ឆាលចិទហិតោ៍

១៩៤៍ តិចាបសឌិសតាឃ តិចាបេតិ ចា៍ លោកបរិឃាបត្ត ហុត្វា កិលេសេហិ អាយសិតន្តាតាឃ លោកាយិសាគីតិ ចា៍ ចដ្ឋេ អាយិសក្ខតត្តា ចដ្ឋាយិសក្ខតាត៍ ចសំ ចទេត្តតីតិ កាយក្យេហេហិ កាយក្យេហេ កិច្ចេ សទេត្ត តស្សេច គោឈស្ស ចសេត អត្ថតោ ចសេ ចទេត្តតីតិ៍ ទេតភាហ –

“អត្តលិក្ខចទោ បិសោ, ឃ្វាឃំ ចទតិ យាតសោ;

ទេត តំ ធាឆឃិស្សាយិ, ត ទេ សយហេ ទេយាក្ខសី”តិ៍ (សំ៍ តិ៍ ០៍០៣០; យហាច៍ ១១);

អឃត្តិ បឆយិកឌាតុបយា៍ ចាតបត្តស្ស សទោច បបច្ចាបទឌត្តិកាឌិសបុត្តឌាទតិក្ខយត៍ សន្តាឃាហ “សបុត្តកទិឃបត្តិដ្ឋាឃា”តិ៍

១៩៥៍ កាយទោ ចិត្តស្ស ចិយុត្តិ ត្ថុឆ ឧទេតាចិយុត្តីតិ អឆិប្បេតាតិ អាហ “ឧទេតាចិយុត្តិ តាយ…ទេ… ក្ខុបញ្ញុអព្ញាសយោ”តិ៍ កាទេ ចិស្សជ្ជេត្វា បុត តត្ត តិយុក្កតាឃ ក្ខុតិឃសយហេ(ទ្រាហុហោ ក្ខុតិឃយិកឌាតុបយា ក្ខុត្តា៍

១៩៤៍ តតិឃសយហេ(ទ្រាហុហោ ឃធាបរិច្ឆទេត្ត កាទេ បរិច្ឆិន្ទិត្វា ឧចំ ចិតា, ត ក្ខុតិឃា ចិឃ តត្ត តិយុក្កាតិ អឆិប្បាយេត “កិំ បត ទេ អកំស្ខ”តិ បុច្ឆតិ៍ ត្ថុតទេ កាយំ ក្ខុក្ខុកំ កាយក្យេហេស្ខ ត តិយុក្កា, បរិឃាទេត បត តិយុក្កា ឌិឌ្ឌិឌាលេត ច អឌ្ឍាតុដាតិ ឌស្សទេត្តា “កាយតិកាយឌតបឌទាឌឆាតិយោ”តិអាឌិយាហ៍ ឌិឌ្ឌិឌាលយ្យិ តញ្ញាឌាលិក្រាតយេចាតិ អាហ “យាទស្ស បិបិយទោ ឌិឌ្ឌិឌាលេត បរិក្ខិបិត្វា”តិ៍

១៩៧៍ ឍត្តកិលេសាកិសត្ថាទយាទោ ចា ត្ថុឆ យាទក្កហេហេត គហិតាតិ ឌដ្ឋត្តំ៍ អក្ខិតិ តិត្តិ ឌដ្ឋំ អសយត្តកាចាបិឌទេតត៍ ទេតភាហ “ចិបស្សតាបិឌកញ្ញាត”ន្តិអាឌិ៍ កិច្ចាបិ យាទោ ឃំ កិច្ចិ ឈសាតំ សយាបត្តស្សបិ តិក្ខូតោ ចិត្តំ ត្ថុយំ តាយ អាទយ្ហំ តិស្សាឃ ចត្តតីតិ ត ឌាតាតិ, ត្ថុឆាឆិប្បេតស្ស បត តិក្ខូតោ ចសេត “ចិបស្សតាបិឌកញ្ញាត”ន្តិ ក្ខុត្តំ៍ ទេតទេច បរិឃាទេឃតាតិ “ត យាទស្ស អក្ខិតិ តិត្តិ”តិ ឧចយាឌិតា ឃធាក្ខុត្តបរិឃាទេឃត៍ អឌស្សត់ គទេតាតិ ឧត្តាបិ ឧទេច តយោ៍ ចក្ខស្ស បឌំ បតិដ្ឋាតិ ច ត្ថុឆ អាទយ្ហំ អឆិប្បេតំ តំ បរិក្កឃ្យាបចត្តតទេតាតិ អាហ “អប្បតិដ្ឋំ តិទាទយ្ហ”ន្តិ៍ សោតិ យាទោ៍ ឌិដ្ឋាតិ ឌស្សតទេហុ៍ ឃដ្ឋា យក្កេត ចតុសច្ចឌស្សតទេហុ អាសចា ត បរិក្ខិហោ៍ ឋលក្ខហេ ហិ ទេ តីហោតិ ក្ខុច្ចត្តីតិ៍

លោកោតិ សត្តលោកោ សត្ថាទលោកោ ច៍ សត្តចិសត្តកាទចតាតិ លក្កាទចត ឧចច សចិសេសំ អាសត្តកាទចត ច៍ អឆ ចាតិអាឌិតា

ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨶᨿᩅᩈᩮᨶ (ᨾᩉᩣᨶᩥ᪨ ᪑, ᨧᩪᩊᨶᩥ᪨ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᨣᩪᨾᩣᨱᩅᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᪑᪑, ᪑᪒; ᨧᩪᩊᨶᩥ᪨ ᨡᨣ᩠ᨣᩅᩥᩈᩣᨱᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᪑᪒᪓) ᩅᩥᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨸᨴᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩈᨲᩣᨲᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᨭᩣ ᩁᩪᨸᩣᨴᩦᩈᩩ ᨲᩮᨽᩪᨾᨠᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᨶᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᩈᨭᩣᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᨾᩅᨧᨶᨾᩮᩅ ᨲᨠᩣᩁᩔ ᨭᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩥᩈᩣᩃᩣᨲᩥ ᩅᩥᨸᩩᩃᩣ᪨ ᩅᩥᩈᨠ᩠ᨠᨲᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᨲᩥ ᩈᩉᨲᩥ᪨ ᩁᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᩁᩣᨣᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᩣ ᨸᩣᨴᩮᨶ ᨲᩣᩃᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣᨸᩥ ᩈᩉᨲᩥ᪨ ᩒᩈᨠ᩠ᨠᨶᩴ, ᩅᩥᨸ᩠ᨹᨶ᩠ᨴᨶᩴ ᩅᩣ ᩅᩥᩈᨠ᩠ᨠᨶᨲ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩈᩴᩉᩁᨲᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᩌᨶᩥᩈᩴᩈᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᩅᩥᩅᩥᨵᩮᩉᩥ ᩌᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᨾᩩᨡᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩴᩉᩁᨲᩥ ᩈᩴᨡᩥᨸᨲᩥ, ᩅᩥᩈᩴ ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ, ᨲᩴ ᩉᩁᨲᩥ ᩏᨸᨶᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᩥᨠᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨴᩥᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨣᩤᩉᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨠᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᨾᩪᩃᩣ, ᩅᩥᩈᩴ ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨽᩪᨲᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᨾᩪᩃᩴ ᩑᨲᩥᩔᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᨾᩪᩃᩣ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᨾᩩᨴᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩈᩴ ᨹᩃᩴ ᩑᨲᩥᩔᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᨹᩃᩣ᪨ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᩁᩪᨸᩣᨴᩥᨠᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᩮᩅ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᩋᨾᨲᩔᩣᨲᩥ ᩈᩣ “ᩅᩥᩈᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨿᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᨵᩣᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᨸᩩᨶ “ᩅᩥᩈᩣᩃᩣ ᩅᩣ ᨸᨶᩣ”ᨲᩥᩌᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨶᩥᨲ᩠ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣᨲᩥ ᩏᨸᩈᨣ᩠ᨣᩅᩈᩮᨶ ᨸᨴᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᩴ᪨ ᨶᩥᩁᩅᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨶᩥᨲ᩠ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩏᨴ᩠ᨵᨾᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ᪨ ᨿᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ᪨

ᨶᩥᩅᩣᨸᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪖᪨ ᨸᩣᩈᩁᩣᩈᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪒᪗᪒᪨ ᩈᩣᨵᩩ ᨾᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᨵᩩ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩌᨿᩣᨧᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨶ “ᩈᩣᨵᩣᩅᩩᩈᩮᩣ”ᨲᩥᩌᨴᩦᩈᩩ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪒᪓᪖; ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪐᪒) ᩅᩥᨿ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩌᩉ “ᩌᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ “ᩃᨽᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩣ”ᨲᩥᩌᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩉᩥ ᨣᩁᩩ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩁᨾᨣᩁᩩ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᩥ ᨠᩣᩁᩅᨯ᩠ᨰᩣᨶᩴ, ᨶ ᨿᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᨶᩦᨿᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩑᨠᨧᩣᩁᩥᨠᩮᩣ ᩈᩦᩉᩮᩣ”ᨲᩥᩌᨴᩥ᪨

“ᨸᩣᨠᨭᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩈᩴᨡᩮᨸᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲᩩᩴ “ᨿᩴ ᩉᩦ”ᨲᩥᩌᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᨳᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ ᨠᩥᩁᨾᩮᩅᨠᩣᩈᩦᨲᩥ? ᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᨾᩮᩅᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨸᨶ ᩋᨠᩣᩈᩥ, ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨠᨳᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥᩌᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨾᨶᩩᩔᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩥᨲᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᩈᩃᩥᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨨᨶᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᩣ ᨠᩮᨲᩣ ᨶᩣᨿ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᨳᩮᨲᩣ ᨵᩁᨾᩣᨶᨠᩣᩃᩮᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᨾᩣᩃᩥᨠᩅᩅᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᨾᩥᩃᩥᨲᨾᩣᩃᩥᨠᩅᩅᩁᩴ᪨ ᩁᨩᩮᩣᨩᩃ᩠ᩃᩴ ᨶ ᩏᨸᩃᩥᨸ᩠ᨸᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩩᨶ᩠ᨲᩁᩃᩅᩥᨠᩣᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ “ᩈᩩᩅᩩᩈᩥᨲᩣ ᩃᩅᩥᨿᩣ ᨠᩣᨿᩮ ᩁᨩᩮᩣᨩᩃ᩠ᩃᩴ ᨶ ᩏᨸᩃᩥᨸ᩠ᨸᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ᩠ᩉᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᩌᩉ “ᩏᨲᩩᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨩᩮᨲᩅᨶᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩅᩦᩈᨲᩥᩈᩉᩴ ᨣᩣᩅᩩᨲᩔ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨽᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮ᪨ ᩋᩅᩃᩮᩣᩅᩣᨲᩥ ᩋᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨾᨬ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᨠᩣᩉᩥ ᨸᩥᩊᩣᨶᩴ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᩉᩣᨶᩥᩅᨯ᩠ᨰᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ᪨

ᨿᨶ᩠ᨲᨶᩣᩊᩥᨠᩣᩉᩥ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩁᩈᨵᩣᩁᩣᩉᩥ᪨ ᨶ᩠ᩉᩣᨶᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ “ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨾᩥᨲᩮᨶ ᨽᩣᨿ ᩏᨻᩥ ᨶ᩠ᩉᩣᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ᩠ᩉᩣᨶᩅᩥᨵᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ

សរីរំ សុឆត្តចាយឹករសយាតចណ្ហិ សុបរិរេសាឆិតបចាឡអរុធិរករធរលាចរំ សុចិសុដ្ឋិលរតភាចញត្តសមិសរោសតត្សុហំ, តស្មា ពហំ ពហំ ចិតិស្សតឌាតិហិក្កុលករស្សបរេសាកិតំ ក្ខបរិ យហល្ឈុតភាចញត្តសន្ធាឌិតំ ឌក្កយមិច កតកកិរិមិលរំ ចិរេរាចិត្វ៌ តស្វិន្ទា សយរេឃ ឆសពលស្ស សរីររេតា តិក្ខយិត្វា លន្ទាណ្ហារស្វិរេឃា សយត្តរេតា អសីតិហត្វប្បយារេលា បរេឆរេស អាឆាចត្តិ ចិឆាចត្តិ រតភាចញត្តរតភជាយ-រតភធុណ្ហ-ចិប្បកិណ្ហិ ចិឃ, បសារិតរតភចិត្តកន្ទាភបដ្ឋយិច, អាសិន្ទាយាភលិលារសឆារា-ចិតយិច , ក្ខក្កាសតតិបិតសយាក្យលយិច, តិរត្តរំ ចិប្បកិណ្ហ-កលិការ-កិក្កិលិក-បុប្បយិច, ចាឃុរេចកសយុទ្ធត-ចិតបិដ្ឋធុណ្ហ-រត្ថិតយិច, ឰត្ថឆត្ត-ចិន្ទូលតា-ចិតាភសត្វតយិច, កកភតលំ តំ ធាតំ បចតន្ទា សយ្វា ឋរត្តិ៌ រេតភ ចុត្តំ “ចណ្ហក្សុ ភារេយសា”តិអាឌិ៌ អត្ថត្តិ ក្ខបរេយឈ្យត្ថំ៌ ក្ខបយារេឃាតិ “ព្រាឌិរេសា ច រេហាតី”តិ ឃឆារហំ តឆត្សធិកា ក្ខបយា៌ ការលាតីតិ ក្ខបយុបរេយឈ្យសយ្ឋត្ថចិកាចភាតិ ការលាតិ៌ ប្វរេទត្វាតិ ចណ្ហភំ បរិប្បណ្ហិ កត្វា៌ ឆារេយា រេចឌិតរេត្ថា “អតិរេត្វ បក្ខរេត្ថា”តិ អចត្តត្ថាតា៌

១លិ៦៌ កណ្ហិកាតិ សរីរកតតិត្តុកតាតិ យណ្ឋលិតិ៌ បរិក្ខារកណ្ឋត្តិ ក្ខត្តរាសក្កំ សឈ្លាដិន្ទា សត្ថាឃ ចឆតិ៌ កិ បភាឃំ ភរេឃា ព្យុត្ថាភយិ សរីររេ រេហាតីតិ? ភ រេហាតិ, ចត្តឆស្សភត្វំ បរេភតំ កតត្តិ ឆរេស្សត្យំ “ព្យុត្ថាភំ បភា”តិអាឌិ ចុត្តំ៌ កយភចរេសភ កាឃស្សាកិតិហរលំ កយភាកិហារេរា៌ ឃឆាឌិប្បាឃាចត្តភំ អឆិប្បាឃរេកាបភំ៌

អន្ញាតរាឃ បិរយិឃាតិ រេភក្ខយុបិរយិឃា៌ ចិរិឃបិរយិឃាតិ អបរេរ៌ យហាកិតិក្ខយភស្សាតិ យហត្តស្ស ចរិយករេច អកិតិក្ខយភស្ស៌ តតិព្យា យហត្តំ រេកាកក្ខត្ថំ យហត្តន្ទា ពាតិបរិចដ្ឋំ យហត្តន្ទា ចក្កចត្តិសិរិ៍ បឌហិត្វា សរេឆចកស្ស រេលិកស្ស សយារកស្ស ច អចិរេត្តឃ្យាបរិរេយឈ្យរេកឆស្ស យហរេតា អត្វាឃ ហិតាឃ សុលាឃ បចត្តត្តា យហតិឃតាឃ ច យហត្តំ អកិតិក្ខយភត្តិ ចុន្ទតិ៌

បុរិរេយាតិ “កតយាឃ ត្យ កឆាឃ សត្តិសិត្តា កចឆា”តិ ឲចំ ចុត្តអរេត្វា៌ កា ច បភ រេចាតិ ឲត្វ ច-សរេត្ថា ឡតិរេរេក៌ រេតភ ឃឆាបុឌ្ឋិតាឃ កឆាឃ ចក្ខយាតំ ចិប្បកតកាចំ រេឌារេតតិ៌ បភ-សរេត្ថា ចចភាលក្ការេរ៌ ឃាឃ ហិ កឆាឃ រេត កិក្ខ សត្តិសិត្តា, សា ឲច អត្តរាកឆាក្សតា ចិប្បកតា ចិរេសរេសភ បុភ បុឌ្ឋឹឃតិ៌ អន្ញាតិ អត្តរា-សដ្ឋស្ស អត្វយាហ៌ អន្ញារេត្វា ហិ អឃំ អត្តរា-សរេត្ថា “ក្សុយត្តរំ (ឆ៌ ស៌ អដ្ឋ៌ តិភាតកឆា) សយឃត្តរ”ត្តិអាឌីសុ ចិឃ, អត្តរាតិ ចា រេចយរេត្ថាតិ អរេត្វា៌ ឆសកឆាចត្វតិស្សិតាតិ “កិ សិលំ ភាយ, កចន្ទា ប្វរេតត្ថា, កាតិ ចស្ស សិកិរេលសរេចាឆាភាតី”តិអាឌិភា អបុឌ្ឋាឌិតិស្សិតា សិលាឌិតិស្សិតា ច កឆា៌ អរិរេឃាតិ តិរេត្ថារេសា៌ អឆ ចា អត្វការេយហិ អរលីរេឃាតិ អរិរេឃា, អរិឃាតំ អឃត្តិ ចា អរិរេឃាតិ៌ កាចភាឃភសិការចរេសភ ត្យលិព្យកចត្តិ, ភ ឲកន្ទពិហិរកបត្ថាឌិតា ចិឃ ប្វកត្ថតសយាឆារេភភ៌ ធុតិឃន្ទាភយិ អរិរេឃា ត្យលិព្យការេចា ចតឹសក្ខារបហាភរេតា៌ ប្វលកយដ្ឋាភត្តិ បិរិហារិឃ កយដ្ឋាភយិ៌ ឈាភត្តិ ធុតិឃន្ទាភំ៌

១លិ៣៌ “សត្តិបតិតាភំ រេចា, កិក្ខរេច, ក្ខឃ”ត្តិ (យ៌ តិ៌ ០៌១លិ៦; ក្ខឆា៌ ១១, ១ប៍, ១ឆ៍) អដ្ឋប្បត្តិចរេសភ រេឆសភា បចត្តាតិ តស្សា ក្ខបរិរេឆសភាឃ សយ្ឋត្ថំ ឆរេស្សត្យំ “រេក្ខយា, កិក្ខរេច, បរិរេឃសភាតិ រេកា អត្យសត្ថិ”តិ អត្យសត្ថិ បុឆ្ឆតិ៌ អឃំ ត្យយព្យាំ បរិរេឃសភាតិ ឃា យហាកិតិក្ខយភបដិពត្ថា ឆយ្វិ កឆា, សា ត្យយព្យាំ ឆយុបរិរេឃសភា ឆយុចិធារលា អរិឃបរិរេឃសភា ភាយ៌ អបិឃយក្កត្តិ អភត្វាចហំ យក្កំ៌

ວຸເຑ຺ຍາສຸກູຍໍ ກິສິ຺ຕາຕິ ວຸເຑ຺ຍາສຸປຸຕິ຺ ລຸຊິ຺ຕາ. ເສຍ-ນເຑ຺າ "ອເຍາຍເສຍໍ ຄິຕ຺າຄ"ຕິ຺ອາຄີສຸ ວິຍ ປກຕິປຣິຍາເຍາ. ສາວກສກາເຈາຕິ ສາວກປກຕິເກາຕິ ອເຕ຺າ. ເສສປເທສຸປິ ໑ເສຈ ຄເຍາ.

ນຕ຺າຕິ ຍຈາ "ປຸຕ຺ກຣິຍ"ຕິ຺ ວຸຄ຺ນຍາຍຈເສຄ ໑ກຕ຺ໍ, ໑ນ ຄເຍາ ນຕ຺າ "ຄາສີຄາສ"ຕິ຺ອາຄີສຸ ນຕ຺າປເທສຸ. ປເຣຕາ ວິກາເຣ ອຄາປຊິ຺ຕາ ນຕ຺າຄາ ສາຕຣຸປເຍຈ ເຫາຕີຕິ ສາຕຣຸປໍ, ຍຸຈລ຺ໍ ສຈລສການຕາຍ ເຣຊີ຺ຍຕີຕິ ເຣຕໍ, ຣຸປິຍໍ. ຊ຺າສ ປຄ ຍຸຈລ຺ໍ ຊເປຕ຺າ ຍໍ ກິຊ຺ໍ ວຸປເກາປຣິເກາການເທໍ ເຣຕໍເຕຈ ກຫິຕໍ. ວຸປຊີຍຕິ ໑ຕ຺ ຄຸລ຺ຕິ຺ ວຸປສເຍາ. ຄຸຕີນຊ຺າຕໍ ຍເຣລຕິ຺ ໑ກຄຈປຣິຍາປຕິ຺ ຬຄ຺ຄິເຣາສນຊ຺າຕໍ ຍເຣລຍາຫ. ຬລິກຄິເຣາເສາ ປຄ ຬເລ ຬເລ. ເຕຄາຫ "ນຕ຺າຄໍ ວິຍາ"ຕິ. ນໍກິລີສ຺ຸຕີຕິ ຄຸນວິເສຄ ວິຍ ອຕ຺າຄໍ ຄຸສີສ຺ຸຕິ. ເຕຄາຫ ກກຈາ – "ປຊ຺ໍເຍ, ກິກ຺ເຈ, ສາຕຣຸປສ຺ ວຸປກ຺ິເລສາ ອເຍາ ເລີຫ"ຕິ຺ອາຄີ (ອ. ຕິ. ໓.໑໑). ຍລໍ ກເທຕ຺າຕິ ເຍຫິ ນທເຍາກເຕາ ຍລິຄໍ ເຫາຕິ, ເຕນໍ ຍລິຄກາຈປຊ຺ຍາຄໍ ຈເສຄ ຍລໍ ກເທຕ຺າ. ຂີເຣລເຕາ ສເຣາສຍຸຈາເຣ ສາຕຣຸປໍ ກຫິຕຕິ຺ ເຍາສຄາ. ເຍ ປຄ ສາຕິສຍຸຈາເຣປິ ສາຕຣຸປໍ ຄ ປຊຕິ຺, ເຕນໍ ຊ຺າຕເຣນໍ ວິຍ ຂີເຣລສຍຸຈາເຣ ນຣຸປເຕາ ອຄາກຕຍຶ ວຸປສິກ຺ທເລຄ ກຫິຕເຍຈາຕິ ຄວຸຊ຺ໍ. ປຣິກ຺ເຫ ວິຕາຄໍ ປຄ ຈເສຄ ຄຸຊ຺ຍາເຄ ອປິກວິຄຍຶ ສາຕິສເຣາຍເຣລາຄໍ ຈເສຄ ເຍາສຄາ ລຊ຺ເຕຈ. ສາຕຣຸປສີເສຄ ເຈຕ຺າ ນຕ຺າສ຺ຸປິ ອຄິຕ຺ີຍຕຄ຺ສ຺ ກທລໍ ຄວຸຊ຺ໍ, ປຸຕ຺ກຣິຍາຂິກ຺ທເລຄ ວິຍ ຍິຕ຺າຍຊ຺າຂິກ຺ທລໍ.

໑໔໓. ອຣິເຍຫິ ປຣິເຍສຄາ, ອຣິຍາຄໍ ປຣິເຍສຄາຕິ ຈາ ອຣິຍປຣິເຍສຄາຕິ ນຍາສວ຺ຍໍ ຄເສ຺ຕິ "ອຍໍ, ກິກ຺ເຈ"ຕິອາຄິຄາ.

໑໔໙. ຍຸລເຕາ ປວ຺າຍາຕິ ຍໍ ຍທາກິຄິກ຺ຍຄສ຺ ຍຸລກາເຈສຸອາຄີຄຈຄສ຺ຄໍ, ຕເຕາ ປວ຺າຍ. ຍສຸາ ເຕ ກິກ຺ ຕຕ຺ ຍທາກິຄິກ຺ຍຄກຈາຍ ນຕິ຺ສິຕ຺າ, ນາ ຈ ເຄນໍ ອຄ຺ຣາກຈາ ວິປຸກຕາ, ຕສຸາ ກກຈາ ເຕນໍ ຍຸລເຕາ ປວ຺າຍ ຍທາກິຄິກ຺ຍຄກສໍ ກເຈຕໍ ອາຣກິ. ອທຍຶ ປຸເຣຕ຺າຕິ ວິເສສຈຈຄໍ ອປຣິປກ຺ຫາເຣລຄ ສຍໍ ຈຣິຍກເຈ ຕີສຸ ປິໄສເຄສຸ ຕິວິຊຄາວກປຣິຈາຣສ຺ ຄິຕ຺າສຍຕ຺ິນຄິສາຍ ຍທາສຍຕ຺ິຍາ ອຄຸກຈຄໍ, ອກິຄິກ຺ຍິຕ຺າ ປສາຄປຄທຄຈເສຄ ອຕ຺ກິລຍຈາຄຸເຍາກຊ຺າ ນຄ຺າຍາຫ. ອຄຣິຍປຣິເຍສຄໍ ປຣິເຍສິຕິ຺ ໑ຕ຺າປິ ໑ເສຈ ຄເຍາ. ປຊ຺າຈກ຺ິຍາປີຕິ ຍຈາສກໍ ກິທິເກາກໍ ອຄຸຍຸຕ຺າ ຕໍ ປທາຍ ປຕ຺າຂິຕ຺າ ອຕ຺ກິລຍຈາຄຸເຍາເກ ວິຕາ ນຕ຺ ສຍຸຈກ຺ປຈຕ຺ຄເຄນຄາຍ (ນໍ. ຕິ. ໓.໑໐໐.໑; ຍທາຈ. ໑໑; ປວິ. ຍ. ໑.໑໐) ຕຍຶ ປທາຍ ອຣິຍປຣິເຍສຄໍ ປຣິເຍສິສຸຕິ.

໑໔໔. ກາຍໍ ຄທຣ-ນເຑ຺າ "ຄທເຣ ກຸຍາເຣ ຍຄ຺ິ ວຸຕ຺າຄເສຍຸກ"ຕິ຺ (ຍ. ຕິ. ໑.໓໒໙) ໑ຕ຺ ຄີລຄາເຣເກ ອາກເຕາ, "ກເຣເຄ ເຍາຊ຺າເຄຄ ນຍຄ຺າກເຕາ"ຕິ ປຄ ຈກ຺ຍາຄຕ຺າ ຍຸຈາຈຕ຺າ ຊ຺າສ ຄທຣ-ນເຑ຺ຄ ຈຸຕ຺າຕິ ອາຫ "ຕຣຸເລາຈ ນຍາເຄາ"ຕິ. ປເສຍຈເຍຄ ໑ກຸຄຕີນຈຍຕ຺າ. ສາຕິຍາ ຫິ ຍາຈ ເຕຕ຺ິນຈຍາ ປເສຍຈເຍາ. ອຄາຄເຣຕ຺ ນາຍິຈຈຄໍ ຍຈາ "ເຄຈຄຕ຺ສ຺ ຣຸຄຄ຺ສ຺ ປຕ຺າຂີ"ຕິ. ກາຍໍ ອສ຺ຸຍຸວ຺ຄໍ ເຣາຄຄໍ, ຕໍ ອສ຺ຸຍຸຬາຄຕິ຺ ຊ຺າຍິຄາ ປກາສິຕໍ, ຕໍ ປຄ ຈຕ຺າ "ຣຸຄຄ຺າຄ"ຕິ຺ ຈຈຄໍ ຄາລຈເສາກນຍວ຺າຄໍ ອາເຣາຄຄຈຕ຺ໍ ປກາເສຕີຕິ ອາຫ "ກຄິ຺ຕາ ເຣາຄຍາຄາຄ"ຕິ຺. ກິ ກຸນລຕິ຺ ກເຈນຍາເຄາຕິ ກິຕິ຺ ນຕ຺າເສາ ອຈຊ຺ເຣຫິຕໍ ໑ກຕ຺ ຄິສ຺າຄິກໍ ປຣິເຍສນຍາເຄາ. ຈເຣປຄຕິ຺ ຈວ຺ຄຸລ຺ຄິສ຺ເຣລຕິ຺ເກຫິ ໑ກເຄ຺ຄ ຈເຣລີຍເຄ຺ຄ ຈເຣ, ປຊິ຺ຕຊ຺າເຄ຺ຄ ປຄໍ ຕຸກ຺ນຣີເຣຕາຍ ຂີເລາ, ປິກ຺ລຈກ຺ຕາຍ ປິກ຺ເລີຕິ ຂີລປິກ຺ເລີ. ສເຍຸາຕິ ວິຄເຍາ, ນຍເຍາຕິ ອເຕ຺າ. ນຸຕ຺າຈ ວຸກ຺ຫິຕິ຺ ເຕຄ ຈຸຊ຺ຍາຄສ຺ ນຈຄຍເຕ຺ຄຈ ວຸກ຺ຫິ຺ຍາຈາຄຸກ຺ໍ ອກາສິ.

ปฐิลปคยตฺตเกคาติ ปุค ลปคยตฺตเกค๎ ฃาคาตีติ ฌาเรณา, ฌาเรณาติ ธาเรฌา ฌาฌาฌธาเฌา, ตํ ฌาฌาฌธาฌิ๎ “ธฌายี”ติ อาเกตตฺตา อฎฺกฌาฆํ “ฃาคายี”ติ ฐฺตฺตยปุริฆธเฆค อเตฺถา ธุเตฺถา๎ อเฏฺฐาปิ ฌาหุติ อเฏฺฐาปิ ฌาหุ ยย ตฌาคาธิ ฃาคตฺถา “อฆํ ฐฺถยํ ฌยฺํ ฃาคาตี”ติ, “อกยฺยุตีฆตาฆ ธิเรา”ติ ธา ๑ุธิ ธฌตฺถิ๎ ลิกีติ อญฺญาฆีติ ฌยฺฆฺยฺ ฐฺฌิฆเคค ยหาปญฺญาตาฆ “อฆํ อตฺถฺคา กตยกฺกิ ปเธเฌติ, ค อคุฆฺยฺติเกา”ติ อญฺญาฆิ๎ อฆฺยฺาติ เธาลิฆตฺตฆฺยฺ๎ ๑ตเฌหาฆีติ ๑ตํ “ค เถา อาตฺยฺอาเรา กาลิเยา”ติอาฌิ ยคฆิ อเหาฆิ, ธิเตฺถฆีติ อเตฺถา๎

เหฎฺฐิยฆยาปตฺตีหิ ธิคา ฐฺปริยฆยาปตฺตีคํ ฆยฺยาเฌคฆฺยฺ อฆยฺกฺธเตา “ฆตฺต ฆยาปตฺติเฆา ยํ ฃาคาเปฆี”ติ อาห๎ ปเฆาภิ กเรฆฺยฺตฺติ คาธคํ อคุฆุเตฺถาฆฺยฺตฺติ อเตฺถา๎ ๑ธยาหาติ ๑ธิ “อหํ, อาธุเฆา”ติอาฌิยาห, ฆตฺตคฺคิ ฆยาปตฺตีคํ อฆิกยํ ปฆฺญฺญาฆีติ อเตฺถา๎

อคุฆฺฆฆเกาติ อคิฆฺยฺกิ๎ เตค ยหาปุริเฆ ปฆาฌิ ปเธเฌฆิ๎ เธาลิฆตฺตฆฺยฺ ตา ฆยาปตฺติเฆา คิฎฺฐเตฺถตฺถา ธิตฆฺยฺ ปุริยฃาติปริธเฆค ฌาฌาฆฺยฺ ธ ยหตฺตตาฆ ตาฆํ กติ ธ อคิฆยฺยาเฆา ธ ฐฺปฎฺฐาฆิ ๎ เตค “ธฎฺปริฆาปคฺถา ๑เธตา”ติ คิฎฺฐเฆา ฐฺฌปิฌิ๎ เตคาห “คาฆํ ฌเยฺา คิฎฺฐิฌาฆา”ติอาฌิ๎ ๑กธฺธาคํ ธิราคคาธคาฆยติกฺกยาธเหาปิ เคธ เตฆยฺยิ อธฺฆฺถาฆ ฆยติกฺกยาธเหา, ฆฆฺฆฺ ธฎฺปริฆาปเตฺถเฆธ, ตฆฺฆา เคธ ธเฎฺฐ คิฎฺฐิคฺฆตฺถาฆ, ฆเฌกฺกค ค คิฎฺฐิฌาฆ, ตเฌกฺกค ค ธิเรฺฃคตฺถาฆ, ราคาฌีคํ ปิปฌยาคํ ค คิเรฺฃคตฺถาฆ, ค ฐฺปฆยตฺถาฆ, ตฆฺฆา ตํ อคิเฏฺฐาฆฺยฺฌยฺ ค อคิฃาคคตฺถาฆ...เป... ฆิธตฺตีติ เฆาฃคา๎

ฆาธเฌธ อากิธฺญฺญาฆตคุปปตฺติฆาติ ฆตฺตฆุ ฆยาปตฺตีฆุ ฐฺกฺฌฺธิ กเหตฺถา ธฌติ๎ ฐฺฎฺฐาฆ ฆยฎฺฐาฆ อธุติฌยฺํ ปริเฆฆิตํ ฆุตฺตตฺตา ตธฺฆา อคติกฺกตฺตฃาติฌยฺเยธาติ ยหาฆเตฺถา ปฆหตีติ อาห “ฆธฺฆา ฌาคํ ปิเปตี”ติอาฌิ๎ ตเตา ปฎฺฐาฆาติ ฆฌา ฆยาปตฺติฌยฺฆฺยฺ กติธฺฆา อคิฆยฺยาฆธฺฆา อธฺญฺญาฆิ, ตเตา ปฎฺฐาฆ๎ ยกฺกิกาธเฆคาติ เคาฃคฆฺยฺ ยกฺกิกายิฆฺยฺตาธเฆค๎ ยคํ ค ฐฺปยฺาเฌติ คุฎฺฐิตุตฺติ อฌิปยฺาเฆา๎ ยหเตฺถค ฐฺฆฺยฺาเหคาติ ฐฺฌํ กติปิหํ ตตฺถ คาธคาคุเฆาคยตฺถ ฆตฺตาฆ ธุตฺถ, ค อเฏฺฐาฆํ ธิฆ กฆิลปริกยาฌิกเลํ๎ ค หิ อตฺถิยคธิกเธาลิฆตฺตาคํ ฆยาปตฺติคิฎฺฐตฺตเค คาริฆํ คาย๎ อคลกฺกิตฺถาติ อคุ อคุ อลํกตฺถา ปุคปฺปุคํ “ฐฺยิคา ค กิธฺยิ ปเฆาฃค”ตฺถิ กตฺถา๎

๑ลิป๎ธาธาฆ ฐฺกฺกหิตยเตฺถาธาติ ๑ตฺถ ปุเตฺถ ธุตฺตคฆาคุฆาเรค อเตฺถา เธฌิตเตฺถา๎

๑ลิฌ๎ ยหาเธลิ ธิฆ ยหาเธลิ, ธิปุลธาลิกปุญฺญตาฆ ยหเตฺถา เธลิตเธิ ธิฆาติ อเตฺถา๎ เตคาห “ยหาธาลิกราฆีติ อเตฺถา”ติ๎ ฐฺฆุ ยคุ ฆิกตา ธาลุกา ธณฺณุ ธาลิกาติ ฐฺถเย ฆธฺถา ฆยาคตฺถา, ธฺยฺญฺญคเยธ คาคํ๎

เฆคา คิกฺฐิ คิธิฆิ ๑ตฺถาติ เฆคาคิกเยา, เฆคาฆ คิธิฎฺฐาคํ๎ เฆคาคิกาเยาติ ปค อฆํ ฆยเญฺญา อปเรกาลิกา๎

កោធរកាយតិកស្សតច្ចោតំ ឧបរិសុទ្ធិន្តិ មហាសច្ចកសុត្តេ ពោធិ បន ទេវីធិបល្លង្កា អធិប្បេតា អរិយបរិយេសនាយ ទុក្ខយាតត្តា។

១៥០. “ចាលកស្ស”ន្តិ ច ឱក្កន្តិកហិតបច្ចយមិសមមិសេសស្ស អភាវត្តា “សេ”តិ ច គហិតត្តា អភចសេសសោយ្យាចទេវីធតសមត្តសេច ចាលមិសេសំ ទេវីធេតិ, ត ចាលាមត្តំ, ត ចស្សតមត្តន្តិ អាហ “សព្ពធម្មចស្សតសមត្តញ្ញា សេ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ ឧបាទិន្ន”តិ។ អក្ប្បតាយាតិ មិសេយាក្ខត្តតាយ សព្ពសោ បដិបក្ខធម្មេហិ អសង្កោភតិយតាយ។ តេនាហ “រាកាទីហិត ក្ប្បតី”តិ។ អារម្មណសត្តតាយបិ តទារម្មណានំ អត្ថិ មិសេសោ យថា តំ “អាទេតញ្ញមិហារេ”តិ អាហ “អក្ប្បារម្មណតាយ ចា”តិ។ បច្ចេកក្ខណចាលម្បីតិ ត កេចលំ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណសេច, អថ ខោ យថាធិកតេ បដិវេធសម្ពន្ធេ ឱក្កន្តិមតិមិធបច្ចេកក្ខណចាលម្បិ។

១៥១. បដិមិន្ទោតិ (ឌី. និ. ដី. ១.៩៣; សំ. និ. ដី. ១.១.១៧; សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ១.១៧) សយម្ភុញាណេន “ព្ពធំ ច្ចក្ខ”ន្តិអាទិនា បដិម្ពុទ្ធំ តិន្តិទ្ធុតធេសេត បវត្តា, យថាភូតំ អធម្មុទ្ធោតិ អវត្តោ។ កម្ពីរាតិ មហាសមុទ្ទោ មិយ មកាសច្ចល្លម្ពិយា អល្ពញ្ញា សម្ពុបនិតបរិបក្កចាលាសម្ភារេហិ អសេក្ខាតំ ចានេណេន អលព្ភនេយ្យបតិដ្ឋោ។ តេនាហ “ឧត្តានភាវបដិក្ខេបវចនមេត”ន្តិ។ សោ អលព្ភនេយ្យបតិដ្ឋោ, សោ ញាណេហិ ញាយនក្ខណេយ្យតាយ សទ្ទសេតា ច បស្សិតុំ ត សក្កាតិ អាហ “កម្ពីរត្តាច ទុទ្ទសោ”តិ។ ទុក្ខេន ទដ្ឋព្ពោតិ កិច្ឆេន កេនចិទេវ ទដ្ឋព្ពោ។ យំ បន ទដ្ឋុមេច ន សក្កា, តស្ស ញាណេនេហុតា អក្ខ អក្ខ ព្ពញ្ញេត កថា ឱច តត្ថីតិ អាហ “ទុទ្ទសត្តាច ទុរនុពោធោ”តិ។ ទុក្ខេន អចពុជ្ឈិតព្ពោ អចពោធស្ស ទុក្ករភាវតោ។ ព្ពាយម្ពិ ធារេត — “តំ កិំ មញ្ញថ, គិក្ខវេ, កតមំ នុ ខោ ទុក្ករតរំ ចា ទុរភិសម្ភវតរំ ចា”តិ សុត្តបទំ (សំ. និ. ៥.១១១៥) ចត្ថព្ពំ។ សន្តារម្មណតាយ ចា សន្តោ។ តិព្ពុតសព្ពបរិឡាហតាយ តិព្ពុតោ។ បធានភាវំ តីតោតិ ចា បណីតោ។ អតិត្តិករដ្ឋេន អតប្បកោ សាទុរសភោជនំ មិយ។ ឯត្ថ ច តិរោធសច្ចំ សន្តំ អារម្មណន្តិ សន្តារម្មណំ, មគ្គសច្ចំ សន្តំ អារម្មណំ សន្តារម្មណន្តិ សន្តារម្មណំ។ អនុបសន្តសភាវានំ កិលេសានំ សព្ពសង្ខារានំ អភាវតោ តិព្ពុតសព្ពបរិឡាហតាយ សន្តបណីតភាវេនេវ អសេចនកតាយ អតប្បកតា ទដ្ឋព្ពា។ តេនាហ “ព្ពធំ ច្ចមំ លោកុត្តរមេច សន្តាយ ទុត្ត”ន្តិ។ ឧត្តមញាណមិសយត្តា ន តក្កេន អចចរិតព្ពោ, តតោ ឯច តិបុណោ ចាលាកោរាតាយ ច សណ្ហោ សុខុមសភាវត្តា ច តិបុណោ, ចាលានំ អមិសយត្តា បណ្ឌិតេហិ ឯច ចេទិតព្ពោតិ បណ្ឌិតវេទនីយោ។ អាលីយន្តិ អភិរមិតព្ពដ្ឋេន សេចីយន្តីតិ អាលយា, បញ្ច កាមគុណា។ អាលយន្តិ អល្លីយន្តិ អភិរមណវសេន សេចន្តីតិ អាលយា, តណ្ហាមិចរិតានិ។ រមន្តីតិ រតិ មិក្កន្តិ គិជ្ឈន្តិ លព្ភន្តិ។ អាលយរតាតិ អាលយតិរតា។

ធាតុ សន្តាយាតិ ធាត-ចត្ថុំ សន្តាយ។ អត្តទេតា បន ធាតន្តិ ច បដិច្ចសមុប្បាទោ ឱច អធិប្បេតោ។ តិដ្ឋតិ ចលំ តធាយត្តចុត្តិតាយាតិ ធាតុ, សង្ខារាទីនំ បច្ចយភូតា អវិជ្ជាទយោ។ ឥមេសំ សង្ខារាទីនំ បច្ចយាតិ ឥទប្បច្ចយា, អវិជ្ជាទយោច។ ឥទប្បច្ចយា ឱច ឥទប្បច្ចយតា យថា “ទេវោ ឱច ទេវតា”តិ, ឥទប្បច្ចយានំ ចា អវិជ្ជាទីនំ អត្តនោ ចលំ បតិ បច្ចយភាវោ ឧប្បាទនសមត្ថតា ឥទប្បច្ចយតា។ តេន សមត្តបច្ចយលក្ខណោ បដិច្ចសមុប្បាទោ ទស្សិតោ ហោតិ។ បដិច្ច សមុប្បជ្ជតិ ចលំ ឱតស្មាតិ បដិច្ចសមុប្បាទោ។ បទទ្វយេនបិ ធម្មានំ បច្ចយដ្ឋោ ឱច មិភាមិតោ។ តេនាហ “សង្ខារាទិបច្ចយានំ ឱតំ អធិចចន”ន្តិ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, មិត្ថារោ បន មិសុទ្ធិមគ្គសំចណ្ណនាយំ (មិសុទ្ធិ។ មហាដី។ ១.៥៧៦-៥៧៧) ចុត្តនយេន ចេទិតព្ពោ។

សព្ពសង្ខារសមថោតិអាទិ សព្ពន្តិ សព្ពសង្ខារសមថាទិសទ្ទាភិធេយ្យំ សព្ពំ អត្ថតោ និព្ពានមេវ។ ឋានាតិ តស្ស និព្ពានភាវំ ទស្សេតុំ "យស្មា ហិ"តិអាទិ វុត្តំ។ តំ និព្ពានំ អាគម្មាតិ បដិច្ច អរិយមគ្គស្ស អារម្មណបច្ចយភាវហេតុ។ សម្មន្តីតិ អប្បដិសន្ធិកូបសមវសេន សម្មន្តិ។ តថា សន្តា សមិតេសំ វូបសន្តា តាយ ហោន្តីតិ អាហ "វូបសម្មន្តី"តិ។ ឯតេន "សព្ពេ សង្ខារា សម្មន្តិ ឯត្ថាតិ សព្ពសង្ខារសមថោ, និព្ពាន"ន្តិ ទស្សេតិ។ សព្ពសង្ខតវិសំយុត្តេ ច និព្ពានេ សព្ពសង្ខារូបសមបរិយាយោ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ។ សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ។ បដិនិស្សដ្ឋាតិ សមុច្ឆេទវសេន បរិច្ចត្តា ហោន្តិ។ សព្ពា តណ្ហាតិ អដ្ឋសតប្បភេទា សព្ពាបិ តណ្ហា។ សព្ពេ កិលេសរាគាតិ កាមរាគរូបរាគាទិភេទា សព្ពេបិ កិលេសភូតា រាគា, សព្ពេបិ វា កិលេសា ឥធ "កិលេសរាគា"តិ វេទិតព្ពា, ន លោភវិសេសា ឯវ ចិត្តស្ស វិបរិណតភាវាបាទកតោ។ យថាហ "រត្តម្បិ ចិត្តំ វិបរិណតំ, ទុដ្ឋម្បិ ចិត្តំ វិបរិណតំ, មូឡ្ហម្បិ ចិត្តំ វិបរិណត"ន្តិ (បារា. ២៨១)។ វិរជ្ជតីតិ បលុជ្ជតិ។

ចិរនិសជ្ជាចិរភាសនេហិ បិដ្ឋិអាគិលាយនតាលុគលសោសាទិវសេន កាយកិលមថោ ចេវ កាយវិហេសា ច វេទិតព្ពា។ សា ច ខោ ទេសនាយ អត្ថំ អជានន្តានំ វសេន វុត្តា, ជានន្តានំ បន ទេសនាយ កាយបរិស្សមោបិ សត្ថុ អបរិស្សមោវ។ តេនាហ ភគវា – "ន ច មំ ធម្មាធិករណំ វិហេសេសី"តិ (ឧទា. ១០)។ តេនេវាហ "យា អជានន្តានំ ទេសនា នាម, សោ មម កិលមថោ អស្សា"តិ។ ឧភយន្តិ ចិត្តកិលមថោ ចេវ ចិត្តវិហេសា ចាតិ ឧភយម្បេតំ ពុទ្ធានំ នត្ថិ ពោធិមូលេយេវ សមុច្ឆិន្នត្តា។

អត្រាហតំ សម្បិណ្ឌិតំ សោតិ "អបិស្សុ"តិ និបាតោ។ មន្តិ បដិ-សទ្ទយោគេន សាមិអត្ថេ ឧបយោគវចនន្តិ អាហ "មមា"តិ។ វុទ្ធិប្បត្តា វា អច្ឆរិយា អនច្ឆរិយា។ វុទ្ធិអត្ថោបិ ហិ អ-ការោ ហោតិ យថា "អសេក្ខា ធម្មា"តិ (ធ. ស. ១១ តិកមាតិកា)។ កប្បានំ សតសហស្សំ ចត្តារិ ច អសង្ខ្យេយ្យានិ សទេវកស្ស លោកស្ស ធម្មសំវិភាគករណត្ថមេវ បារមិយោ បូរេត្វា ឋិតាតិ អធិគតធម្មរជ្ជស្ស តត្ថ អប្បោស្សុក្កតាបត្តិទីបនតា, គាថាត្ថស្ស អច្ឆរិយតា, តស្ស វុទ្ធិប្បត្តិ វាតិ វេទិតព្ពំ។ អត្ថទ្វារេន ហិ គាថានំ អនច្ឆរិយតា។ គោចរា អហេសុន្តិ ឧបដ្ឋហិំសុ។ ឧបដ្ឋានញ្ច វិតក្កេតព្ពតាតិ អាហ "បរិវិតក្កយិតព្ពតំ បាបុណិំសូ"តិ។

យទិ សុខាបដិបទា, កថំ កិច្ឆតាតិ អាហ "បារមីបូរណកាលេ បនា"តិអាទិ។ ឯវមាទីនិ ទុប្បរិច្ចជានិ ទេន្តស្ស។ ហ-ឥតិ ច "វុត្ត"ន្តិ ឯតស្មិំ អត្ថេ និបាតោ។ ឯកំសេតិ កេចិ។ ហ វុត្តំ, ឯកំសេន ចា អលំ និប្បយោជនំ ឯវំ កិច្ឆេន អធិគតស្ស ធម្មស្ស ទេសិតន្តិ យោជនា។ ហលន្តិ វា "អល"ន្តិ ឥមិនា សមានត្ថំ បទំ "ហលន្តិ ទានី"តិអាទីសុ (ទី. និ. ២.៦៤; សំ. និ. ១.១៧២) វិយ។ រាគទោសបរិផុដ្ឋេហីតិ ផុដ្ឋវសេន វិយ សម្បត្តរាគេន ទោសេន ច សមុប្បន្នេហិ អភិភូតេហិ។ រាគទោសានុគតេហីតិ រាគេន ច ទោសេន ច អនុគតេហិ។

កាមរាគរត្តា ភវរាគរត្តា ច នីវរណេហិ និវុតាយ, ទិដ្ឋិរាគរត្តា វិបរីតាភិនិវេសេន។ ន ទក្ខន្តីតិ យថាសភាវតោ ធម្មំ ន បដិវិជ្ឈិស្សន្តិ។ ឯវំ គាហាបេតុំ "អនិច្ច"ន្តិអាទិនា សភាវេន យថាសភាវតោ ធម្មំ ជានាបេតុំ។ រាគទោសបរេតតាបិ តេសំ សម្មោហវសេនេវាតិ

ອາຫ “ຕເຍາຍເຕ຺ຕ ອາຈຸຣີ”ຕິ.

໑໕໑. ສຍຸເສນາຍ ອເປຍາສຸກ຺ກຕາປຕ຺ຕິຍາ ການຳ ຍິກາເຣຕຸໍ “ກສ຺ວາ ປຕາ”ຕິອາທິຕາ ນຍເຍນ ເຣາຄຕໍ ນຍຸຕ຺ຕາເຣປຕິ. ຕຕ຺ຖ ອຍ຺ຍາຕເຣເຣນາຕິ ຖຸຍສ຺ສ ກເກເຣຕາ ນາຈກກາຈຸປກາຍເຣຕ ອຍ຺ຍາຕຣຸເປກ ຕາປນເຣເຣນາຕິ ເຄຍິ. ເນາ ປຕ ອເຣຫຕ຺ຕາສິກເຍເຣຕ ຍິກເຣຕ຺ຍ຺ຍ ຕິຍິສໍ ການຳ ອເປຍາສຸກ຺ກຕາປຕ຺ຕິຍາ ປຕິປກ຺ຂສ຺ສ ພລຈກາເຣຕາ, ສຍຸສ຺ສ ກຍ຺ຸຫເຣຕາ, ຕຕ຺ຖ ຈ ນາຕິນຍໍ ການຈຕ຺ຕິ, ຕ ຄເຣສ຺ສຕໍ “ຕສ຺ສ ຫີ”ຕິອາທີ ອາເຣຕ຺ຖ (ຕຕ຺ຖ ປຕິປກ຺ຂາ ຕາຍ ຣາກາຄເຍາ ກິເລສາ ນຍຸາປຕິປຕ຺ຕິຍາ ອຕ຺ຕຣາຍກເຣຕ຺ຕາ. ເຕສໍ ພລຈກາເຣຕາ ຍິເຣປຣິກາຈຕາຍ ນຕ຺ຕນຕ຺ຕາເຕເຣຕາ ຖຸຕ຺ຕີເສາສິຍຕາຍ ເຕ ນເຣຕ຺ຕ ຍຕ຺ຕຫຕ຺ຕິເຕາ ຍິຍ ຖຸຕ຺ຕລປຸຣິສໍ ອສິກຍິຕ຺ວາ ອເຕ຺ຍາຕ຺ຕິຕ຺ວາ ອຕຍຕ຺ຍສຕໍ ອາປິເຣຕ຺ຕາ ອເຕກສຕເຍາຂຕາຍາຍຍິຕ຺ວາເຣ ປຸຕິຍິຕໍ ຍຕສຕ຺ຕິເຈສໍ ກຸຕ຺ກເຕຸກຸຍິ ອສິເສຕ຺ຕິ ຖຸຣປຸເຄຄຖຸເຣຕ຺ຕ຺ຕາຫິ ຖຸຕ຺ຕີເສາສິຍຕໍ ປຕ ຄເຣສ຺ສຕໍ “ອຣສ຺ສາ”ຕິອາທີ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕຕ຺ຖ ຈ ອເຕ຺ຕາ ອຍຕ຺ຖຕາຍ ກຕ຺ຕຸຍປຸຕ຺ຕາ ລິຕຸ. ຍິເຣປຣິຈາສິກຕາຍ ຕກ຺ກຫິຕາ ຈາຕີ.

ເຣຕ຺ຫຕິຕ຺ຕຖຸຕ຺ຕລກາເຣຕ ຈນາປິຕປິເລິຕິກາ. ເຕລຍິສ຺ສິຕຕາຍ ອຕ຺ຕາຕຍກ຺ກຕຫເຣຕ຺ຕ ຖຸຕ຺ຕີເສາຄຕີຍາ ວຸຕ຺ຕາ, ຫີຕຸປຍາ ເຣຕາ ຣຸປປຕ຺ຕກາເຈເຣຕາ ອຍິຣກາລິກຕ຺ຕາ ຈ ຍລີຕຕາຍ, ກິເລສນໍກິເລເສາ ໑ຈ ປຕ ຖຸຕ຺ຕີເສາຄຕີຍຕເຣາ ອຕາທິກາລິກຕ຺ຕາ ອຕຸສຍິຕຕ຺ຕາ ຈ. ເຕຕາຫ “ອຕິນໍກິລິຕ຺ຖາ”ຕິ. ຍຖາ ຈ ຖຸຕ຺ຕີເສາຄຕີຍຕຣຕາຍ, ໑ຈໍ ກຍ຺ຸຫຣຸຕ຺ຕນຸຣຸຕຸເຣທາສາຕຍິ ວຸຣິຕ຺ຕາປຍາ ຫີຕຸປຍາຈ).

ປຕິປກ຺ຂຍິກາຍເຣຕ ກຍ຺ຸຫເຣາປິ ສເຍຸາ ນຸປິກເຣີ ກເຣຈຍ຺ຍ. ປຕິປກ຺ຂຍິກາຍຕໍ ປຕ ນຍຸາປຕິປຕ຺ຕິປຕິພຕ຺ຖ, ນາ ນຕ຺ຖຍຸສ຺ສຈຕາສິຕາ. ຕໍ ນຕ຺ຕິ ສເຍຸ ຈ ປນາຄາຍຕ຺ຕໍ, ເນາ ກຣຸຕ຺ຖາຕິຍາຕໍ ອເຕ຺ຍສເຕຫຕຸເກາຕິ ປຕາຕຸຕຸກາຍ ນຕ຺ຕາຕໍ ສຍຸນຍຸປຕິປຕ຺ຕິຍາ (ຕາຫຸຍາຈຕາຕິຍິຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຕໍ ຄເຣສ຺ສເຣຕ຺ຕາ “ອປິຈາ”ຕິອາທິຍາຫ.

ວຸປກ຺ກິເລສກຸຕໍ ອປຸ ຣາກາທິເຣສ ໑ຕສ຺ສາຕິ ອປຸເຣສ, ອປຸເຣສ ອກ຺ຂິ ປຕ຺ຕາຈກ຺ຂ ເຍຍໍ ເຕ ຕໍນກາຈາຕິ ກຕ຺ວາ ອປຸເຣສກ຺ຂາຕິກາຕິ ອຍຍເຣຕ຺ຕ ຍິກາຍິເຣຕາ “ປຕ຺ຕາຍເຍ”ຕິອາທິຕາ. ອປຸ ຣາກາທິເຣສ ເຍຍໍ ຕໍນກາຈາ ອປຸເຣສກ຺ຂາຕິກາຕິ ໑ຈຍິ ນຕ຺ຖເຣຕ຺ຕ ນຍ຺ຸຫຈຕິ. ຄາຕາທິຄນປຸຕ຺ຕາກິຣິຍຈຕ຺ຕຸຕິ ນເຣຕກາຍຕປເຣຫິຕປຣິຕາຍເຣຕຫິ ນຕ຺ຖິ (ຄ຺ວາຄນ ເຫາຕ຺ຕິຕິ) “ຄ຺ວາຄນປຸຕ຺ຕາກິຣິຍຈເຣສຕາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ.

ຣາກາທິຍເລຕ ນຍເລຫິ ປຸເຣຕາທີຫິ ໕ຫິ ນຕ຺ຕາເຣຫິ ນຕ຺ຕປຕິເຕ຺ຍາຫິ ກຕ຺ຕເຣຈຕາຈເຣສຕ ຍິຕ຺ຕາກຍິອາທິກາເຣຈ ຄຕ຺ວາ ຕກ຺ກປຣິຍາຫຕໍ ຍີຍໍນາຕຸຈຣິຕໍ ນຍໍປຕິກາຕໍ ຍິຕ຺ຕິເຕາ. ເຕ ກິຣ ຕຸຕ຺ຖເຣກາລີຫລິຕຸສ຺ສເຣຈຕ ນຕ຺ຕາຕກຸຕ຺ຕຸຫລໍ ເລິກໍ ຈເຣຕ຺ຕຕ຺ວາ ເຣກາຫເຣຕ຺ຕ ຄຕ຺ວາ ນຕ຺ຕາຕ຺ຕາຕໍ ປຕິຂາຕຕ຺ຕາ ຍໍ ກິຕ຺ຕິ ອສຍຸເຍຈ ສເຍຸາຕິ ຊີເປນຸ. ເຕຕາຫ “ເຕ ຫິ ປຸເຣຕຣໍ ວຸປຸຕ຺ຕິຕ຺ວາ”ຕິອາທີ. ອປິປຸເຣຕຕ຺ຕິ ໑ຕໍ ກສ຺ສປສ຺ສ ກເກເຣຕາ ນານຕຕ຺ຕຣສາຕເຣຕາ ປກຸຕິ ປິຫິຕໍ ຕິຕ຺ຕາຕຕກເຣສ຺ສ ຍຫາຄ຺ວາເຣ ອຣິຍຍກຸ ນຕ຺ຖຍຸເຣສຕາຫເຣຕ຺ຕ ອປິປຸຣ ຍິເຈຣ.

ເສລປຕ຺ຕເຕາ ວຸເຣຕ຺ຖາ ເຫາຕິ ຍິເຣາ ຈ, ຕ ປໍນຸປຕ຺ຕເຕາ ຍິສ຺ສກປຕ຺ຕເຕາ ຈາຕິ ອາຫ “ເສເລ ຍຖາ ປຕ຺ຕຕຍຸຕ຺ຖີ”ຕິ. ສຍຸຍໍ ປິນາຄຕ຺ຕິ ເລິກຸຕ຺ຕຣສຍຸຍາຫ. ເນາ ຫິ ນຕ຺ຕເນາ ປນາຄາຈເຣຫາ, ນຕ຺ຕສເຍຸ ອຕິກ຺ກຸຍ ອຕ຺ກຸກຕເຣຕ຺ຕ ປິນາຄນສິເນາ ຈ. ປຕ຺ຕາປຣິຍາເຍາ ຈາ ຖຸສ ສຍຸ-ນເຣຕ຺ຖາ. ນາ ຫິ ອຕ຺ກຸກຕເຣຕ຺ຕ “ປິນາເຣຄາ”ຕິ ອກິສເຍຸ (ສ. ນ. ອຕ຺ຖ. ໑໙) ຕິຕ຺ຖິຕ຺ຖາ. ຕຖາ ຈາຫ –

“បញ្ញាបរិសាគយាទុយ្យា អយោនិសោ សោតិកិ បជ;

បត្តពន្ដោច ក្ញុយន្ដេ, ឆិនេរា ពារលេ អនេចក្លូតី”តិ॰ (ធ॰ ប॰ ១៥០);

ភូន្ដេហិតិ ចា ឆយុនេសតាយ អនេប្យាស្សុក្កុតាវេន្ត្លាតវេន្ក្លាចាបត្តិនេតា កិលិស្សុកាចនេតា ភូន្ដេហ॰

១៥០៦॰ កន្ដេក្កាតិយំ បយិន្ទុបរិសិត្វា ករុតទិ បនេឃាឌត់ ភូន្ដិស្ស អភិបត្តតា អន្ត្លេរសតា, សាបិ អត្តនេតា ឃាចតាច ហោតីតិ អាហ “អន្ត្លេរសតត្តិ ឃាចត”ត្តិ॰ បនេសចិសយំ ពាពាលាផស្សត់ អហុត្វា ញុន្តាត់នេយច អានេចលិកកាចនេតា ញ្ញុគិ ពាពាលាក្ខុយំ “ញុន្តចក្លូ”តិ ចុក្ខុតីតិ អាហ “ញ្ញុនេយសព្វាក្ខិត្ត ពាពាលាត់ ញុន្តចក្លូតិ តាយ”ត្តិ॰ តិណ្ហិ យក្កុពាពាលាតត្តិ ហេតុ្ដើយាត់ តិណ្ហិ យក្កុពាពាលាត់ “ឆយុចក្លូ”តិ តាយំ ចត្យុសច្ចុឆយុឆស្សតយត្តកាចនេតា॰ ឃនេតា តាតិ ពាពាលាតិ ចិន្ទុបយកានេចត ចុក្តាតិ, អក្កុយក្កុពាពាលំ បត ពាពាលកិច្ចុស្ស សិលាប្យត្តិយា ត ឆស្សតយត្ត ហោតីតិ “ឆយុចក្លូ”តិ ត ចុក្ខុតិ, តនេតា តំ ចនិទ្ទុបយកានេចត ចុក្តំ॰ ចុក្តតនេយតាតិ “អប្យុនេឌក្លា”តិ ឲត្ត ចុក្តតនេយត॰ ឃប្លា យត្កុកិលេសា “អប្យុនេឌក្លា”តិ ចុក្តា, តប្លា ពាហលកិលេសា “យហានេឌក្លា”តិ នេចតិតន្ត្លា॰ បជិបក្លូចិឆយតសយត្តតាយ តិក្លាតិ ស្ទុនាតិ ចិសធាតិ, ចុក្តចិបរិយានេយត យុន្ទុតិ॰ សន្ត្លាធនេឃា អាកានាតិ សន្កហតាគិប្យកានេ ចឆតិ॰ ស្កុនាតិ កល្យាណា॰ សនេយុហចិតោឆតិយំ (ចិក॰ អដ្ឋ॰ ៥០៣) បត “នេឃសំ អាសឃាធនេឃា នេពាឡ្ហាសា ស្កុនា, នេត ស្វាកានា, ចិបរិតា ក្ខាកានា”តិ ចុក្តំ, តំ ញ្ញុយាយ អត្តចណ្ហុតាយ អញ្ញាធត្ត្វ សំសក្កុតិ សនេយតីតិ ឌ្ឌេន្ត្លា॰ កានលំ តាយ បច្ចុយាកានេរា, សច្ចុាតិ ចា॰

អយំ បនេតត្ត បរិញ្ញាតិ ឲត្ត អប្យុនេឌក្លាគិបធាត់ អត្តចិកាចនេត អយំ តស្សត្តស្ស ចិកាចតី បរិញ្ញា॰ សន្ត្លាតិត់ ចិយុត្តិបរិបរិចកឆយុាត់ ពាលចកានេចា តប្យុជិបក្លាត់ បរិបឆយុាត់ ឌុន្ត្លលកានេចតេច ហោតិ, នេតាសច្ចុ ពាលចកានេចា សន្ត្លាតិត់ ឌុន្ត្លលកានេចតាតិ ចិយុត្តិបរិបរិចកឆយុាត់ អត្តិតាតត្តិតាចនេសត អប្យុនេឌក្លូយហានេឌក្លូតាធនេឃា បរិញ្ញលយំ ចិកឌិត្វា ឆស្សិតា॰ ពត្លាធនេឃា ឲច លុន្តួតបលុន្តួតនេ្ដត លោកោ॰ សយត្តិកចក្ខុនេតា លោកោ សយត្តិកចនេលាកោ, ស្កុតិសន្លានេតា ភូបបត្តិកនេចា॰ សយត្តិ សយុក្កុតិ ឲនេតតាតិ សយត្តិសយុក្កុចលោកោ॰ ស្កុតិសំចត្តតិធនេឃា កយុកនេចា ឌុក្កុតិ សន្លានិតាបបត្តិកចឌុក្កុតិ សំចត្តតិយកយុកចា ចិបត្តិកចលោកចិបត្តិសយុក្កុចលោកា॰

ស្កុត ឲកាកឌុកាគិចនេសត លោកំ ចិកឌិត្វា ឆស្សុត់ “ឲនេកា លោកោ”តិអាគិ ចុក្តំ॰ អាហានាធនេឃា ចិយ ហិ អាហារន្ដិតិកា សន្លានា លុន្តួតបលុន្តួតនេ្ដត លោកោតិ॰ ឲត្ត ឲនេកា លោកោ សនេន្ត្លា សត្តា អាហារន្ដិតិកាតិ ឃាយំ ស្កុក្កុលិគិន្ដាតាយ កឆាយ សន្ត្លាសន្លានាត់ បច្ចុយាយត្តចុក្តិ, តាយ សនេន្ត្លា សន្លានា ឲនេកាច លោកោ ឲកចិនេសា បកានត្តុនស្ស អកាចនេតា॰ ធ្វេ លោកាតិអាគីស្វុបិ ញ្ញុយិតា តនេយត អនេត្វា នេចតិតន្ត្លា॰ តាយក្កុហនេលាត នេចត្ត តិន្ត្លាតស្ស អក្កុហលំ តស្ស អលោកសកាចត្វា॰ តត្យ ច អាហារន្ដិតិកាតិ ឲត្ត បច្ចុយាយត្តចុក្តិតាយ យក្កុចលិតយ្យិ លោកតា អាបន្ដូតីតិ? តាបន្ដូតិ បរិនេន្ត្លាឃ្យាត់ ឌុក្លូសច្ចុឆយុាត់ ញ្ញុឆ “លោកោ”តិ អធិប្បេតត្តា॰ អច

ចា ត លុជ្ជតិ ត បលុជ្ជតីតិ ឃោ កេហិចោ តថា ត ហោតិ, សោ លោកោតិ ចំ-កហណទេហិតាត់ លោកុត្តរាត់ តត្ថិ លោកតា៑ ហ្គបិជាតាត់ អារម្ម៉ណក្ខតា ពន្ធា ហ្គបិជាតក្លន្ធា៑ ឥសាឃតតាតីតិ ឥស ទ្វបិឃតតាតិ៑ សេសសេមត្ថ ឃុចិញ្ញោឃ្យេមេច៑

ចិចដ្ដ៏ញ្ញាសឃស្ស អធិប្បេតត្តា តស្ស ច សន្ត៌ តេក្ខូមកកម្មំ ករហិតន្តំ ចខ្ចីតន្តព្ធា ហុត្វា ហ្គបដ្ឋាតីតិ ចុត្តំ "សន្តោ អភិសង្ខារា ចន្ខំ, សន្តោ កចកាយិកម្មា ចន្ខ"ត្តិ៑ អប្បរេដក្លូមហាតេដក្លាឌីសុ បន្ហាសុ ក្ទកោសុ ឲុកោកម្ម៉ិ ឥស ឥស កត្វា "បញ្ញាសាឃ អាកាតេហិ ព្ទយាតិ បន្ហិត្រ្តឹឃាតិ ឌាតាតី"តិ ចុត្តំ៑ អឆ ចា អត្តឃតោ ញ្ញតិតេកតោ ច សន្ធាឌីតំ ព្ទត្រ្តឹឃាតំ បទោបទិឃត្តំ ឌាតាតីតិ កត្វា តថា ចុត្តំ៑ ឲុត្ថ ច អប្បរេដក្លាឌិកន្តាឌិចសេត អាចន្ជែត្តស្ស កកចតោ តេ សត្វា បុញ្ជាបុញ្ជាច ហុត្វា ហ្គបដ្ឋហត្តិ, ត ឲុកោកា៑

ហ្គប្បលិតិ ឲុត្ថ សត្តីតិ ហ្គប្បលិតី, កេន្ហាបិ ឌលិសេឃាបិ, ព្ទឆ បត ឌលិសេឃា អធិប្បេតោតិ អាហ "ហ្គប្បលចតេ"តិ៑ ឃាតិ ហ្គឥកស្ស អតេត្តា តិម្មុក្កាតតច ហុត្វា បុសត្តិ ចឌ្ឍត្តិ, តាតិ អតេត្តាតិម្មុក្កបេឡិតិ៑ ឌីបិតាតីតិ អដ្ឋកថាឃំ បកាសិតាតិ, ព្ទតេឆច ចា "អញ្ញាតិបិ"តិអាឌីតា កាសិតាតិ៑

ហ្គល្លដ្ឋិតញ្ញាតិ ហ្គល្លដ្ឋិតំ តាឃ ញាកណ្ហ្គល្លដ្ឋតំ, ញាតេណ ហ្គល្លដ្ឋិតមេត្ត ឲុច ឌាតាតីតិ អតេត្វា៑ ចិបន្ហិតំ ចិត្វាទិតមេច អត្ថំ ឌាតាតីតិ ចិបន្ហិតញ្ញា៑ ហ្គទេក្ខសាឌីហិ តេតតោ្តាតិ តេតេឃ្យា៑ សហ ហ្គទាហដចេលិឃាតិ ហ្គទាហាតេ ហ្គទាហដមេត្តមេច៑ ឆម្មាភិសមេឃាតិ ចត្យសច្ចធម្មស្ស ញាតេណាត សន្ធិ អភិសមេឃា៑ អឃំ ចុច្ចតីតិ អឃំ "ចត្តារោ សតិបដ្ឋាតា"តិអាឌីតា តមេត សំលិតេត្តត ឃាតិកាឃ ឆបិឃយាតាឃ តេសតាត្បាតេត ញាណំ បេសេត្វា អទេហត្តំ កហ្ហិតំ សមេត្វា បុក្កលោ "ហ្គល្លដ្ឋិតញ្ញា"តិ ចុច្ចតិ៑ អឃំ ចុច្ចតីតិ អឃំ សំលិតេត្តត ឃាតិកំ ឆមេបត្វា ចិត្វាតេត អតេត្វ ចិកឌិឃយាតេ អទេហត្តំ បិបុណ្ហិតំ សមេត្វា បុក្កលោ "ចិបន្ហិតញ្ញា"តិ ចុច្ចតិ៑ ហ្គទេក្ខសតោតិ ហ្គទេក្ខសេហតុ, ហ្គទ្ទិសត្តស្ស, ហ្គទ្ទិសាតេបត្តស្ស ចាតិ អតេត្វា៑ បរិបុច្ឆតោតិ អត្ថំ បរិបុច្ឆត្តស្ស៑ អត្បុព្វេត ឆម្មាភិសមេឃា ហោតីតិ អត្បុក្កមេត អទេហត្តប្បត្តិ ហោតិ៑ ត តាឃ ឌាតិឃា ឆម្មាភិសមេឃា ហោតីតិ តេត អត្តភាតេចត មក្កំ ចា ផលំ ចា អត្តមសោ ឈាតំ ចា ចិបស្សតំ ចា តិព្ធាតេត្តត្វំ ត សក្កោតិ៑ អឃំ ចុច្ចតិ បុក្កលោ បឥបទមោតិ អឃំ បុក្កលោ ញ្ជ្រូតបឥមេច បទំ អស្សាតិ បឥបទមោតិ ចុច្ចតិ៑

កម្មាចទេណតាតិ (ចិក៑ អដ្ឋ៑ ប័៧៩) បន្ហាចិឆេត អាតត្តទិឃកម្មេត៑ ចិបាកាចទេណតាតិ អហេតុកបដិសន្ធិឃា៑ ឃម្មា បត ទ្វេហេតុកាតម្បិ អទិឃមក្កបដិចេឆោ តត្ថិ, តម្មា ទ្វេហេតុកា បដិសន្ធិបិ "ចិបាកាចទណមេចា"តិ ចេឌិតព្វា៑ កិលេសាចទេណតាតិ តិឃតមិច្ឆាឌិដ្ឋិឃា៑ អស្សន្ធាតិ ពុទ្ធាឌីសុ សន្ធាទហិតា៑ អច្ឆត្តិកាតិ កត្តុកម្យតាក្ទុសលច្ឆតេទហិតា៑ ហ្គត្តទេក្ទុកា មត្បុស្សា អច្ឆត្តិកដ្ឋាតំ បចិដ្ឋា៑ ទ្វប្បញ្ញាតិ កចក្កបញ្ញាឃ បទិហីតា៑ កចក្កបញ្ញាឃ បត បរិបុណ្ណាឃបិ ឃស្ស កចក្កំ លោកុត្តទេស្ស បច្ចេឃា ត ហោតិ, សោបិ ទ្វប្បញ្ញោ ឲុច តាម៑ អភព្វា តិឃាមំ ខ្លុក្កមិតុំ ក្ទុសលេសុ ឆមេ្មសុ សម្មត្តត្តិ ក្ទុសលេសុ ឆមេ្មសុ សម្មត្តតិឃាមសង្ខាតំ មក្កំ ខ្លុក្កមិតុំ អធិកន្តុំ អភព្វា៑ ត កម្មាចទេណតាតិអាឌីតិ ចុត្តចិបទិឃាតេឃត ចេឌិតព្វាតិ៑

តិព្វាតស្ស ក្ខារំ បចិសតមេក្កា៑ ចិចទិត្វា ឆបិតោ មហាកទ្ទុណាបតិស្សមេឃត សឃម្ភូញាតេណាត អធិកតត្តា៑ សន្ធំ បម្បុច្ចាត្វតិ អត្តតោ សន្ធំ

ᨷᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨲᩣᨠᩣᩁᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᩋᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩣᨿ ᩈᩩᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ᪨ ᨶ ᨠᩣᩈᩥ ᨶ ᨠᩣᩈᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨

᪑᪘᪔᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᨷᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩮᨿᩮᩅ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩮ”ᨲᩥ᪨ ᨶ ᨷᩩᩁᩥᨾᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩣᨶᩥ ᩅᩥᨿ ᨷᨭᩥᨶᩥᨿᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩃᨴ᩠ᨵᩔ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩔ ᨲᩣᨿ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩔ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩣ᪨

ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨮᩥ ᨴᩮᩅᨲᩣᩅᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨶ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨮᩋᨣ᩠ᨣᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨴᩣᨶᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᨵᩥᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥᩈᨿᩮᩉᩮᩅᩮᨠᨶ ᨷᨳᩅᩦᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩮᨶᩥᨿᩴ ᨲᩣᨿ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨠᩥᨿᨠᩮᩣᩃᩥᨿᨾᩃ᩠ᩃᩁᨭ᩠ᨮᩅᩈᩮᨶ ᨲᩦᨱᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩃᨲᩥ ᨲᩥᩁᩮᩣᨵᨾ᩠ᨾᩮᩃ᪨ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ, ᨷᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧᩔᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨳᩣᩃᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣᨿ, ᩈᩣ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨

ᨴᩥᩅᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨶᩣᨶᩣᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩈᨾᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶᩮᨶ ᨴᩥᩅᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩅᩥᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ “ᨠᩣᨾᩴ ᨲᨧᩮᩣ ᨧ ᨶ᩠ᩉᩣᩁᩩ ᨧ, ᩋᨭ᩠ᨮᩥ ᨧ ᩋᩅᩈᩥᩔᨲᩩ, ᩏᨷᩈᩩᩔᨲᩩ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨾᩴᩈᩃᩮᩣᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪑᪘᪔; ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪒᪓᪗; ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪕; ᪘᪨᪑᪓; ᨾᩉᩣᨶᩥ᪨ ᪑᪗, ᪑᪙᪖) ᩋᩣᨣᨲᨶᨿᩮᨶ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᨶᩅᨿᩮᩣᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨻ᩠ᨻᩮᨵᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨷᩩᨳᩩᩃᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩣ, ᨴᩦᨥᨲᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩣ ᩋᩣᨿᨲᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᨲ᩠ᨳᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ – “ᩏᨭ᩠ᨮᩮᩉᩥ ᨽᩮᩣ, ᩈᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨳ, ᩋᩉᩴ ᩍᨾᩔ ᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩔ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᩁᩥᩈᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥ᪨ ᩏᨷ᩠ᨷᩉᩣᩁᩮᩉᩮᩅ – “ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩮᩣ, ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᨾᨠᩣᩈᩥ, ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ...ᨷᩮ... ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩈᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

“ᩋᨧᩮᨲᨶᩣᨿᩴ ᨷᨳᩅᩦ, ᩋᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᩩᨡᩴ ᨴᩩᨡᩴ;

ᩈᩣᨷᩥ ᨴᩣᨶᨻᩃᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ, ᩈᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨷᨠᨾ᩠ᨷᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨧᩁᩥᨿᩣ᪨ ᪑᪨᪑᪒᪔);

ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶᩥᩅᩣᩈᨠᩮᩣᩃᩴ ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩ ᩈᩦᩉᩅᩥᩃᩮᩣᨠᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨧᨭ᩠ᨮᩅᩥᨧᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᨾᩩᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᩈᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩈᩦᩈᩮᨶ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᩈᩥᨡᩣᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩅᩥᨷᩔᨶᩣ ᩋᩅᩥᨩᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᨧ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩴ ᨾᨶᩈᩥᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨷᨷᩃ᩠ᩃᩮᨶ ᨲᩦᩈᩩ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣ ᩋᨶᩥᨠᩣᨾᩮᨠᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨲᩥᩁᩮᩣᨵᩣ ᩏᨷᨠᩮᩈᩮᨶ ᨧ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩮ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨲᩣ ᨷᨭᩥᩅᩮᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨴᩮᩅᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨷᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᨠᩁᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᩣᩃᨷᩩᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩥᩅᩴ ᩑᩅᩴ ᨶᩥᨷ᩠ᨷᩈᨾᩣᩉᩥᨲᨽᩣᩅᩮᨲᩩᨠᩣᨶᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩣᨶᩴ ᩏᨷᩁᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨷᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩈᩣᨵᨠᩣ, “ᩋᨿᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨽᩣᩅᩔ ᨷᩅᩮᩈᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᨶᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᩮᩣᨴᨶᩣ᪨

អតិបិរេឞាំតិ ឩរ្ទបឹតិចិប្បរចរេឞត បឞាឩចិកឞិតតិច្ចលតាឃ តិរេឞរហិរេតហិ· រតតចក្ក្ទេបតិ ឩេចតាហិ បាបិរេត រតតឃឃចក្កេប·
រតតក្វតាត់ ឞត្តត្តិ បករលាត់ តត្ត ច អតត្តតឃស្ស ឩរ្ទរតតស្ស ឞេរ្ទឞេតត តំ ឩាត់ រតតឃររេចតិឃំ តាឃ ឌាតត្តិបិ ចឩត្តិ· ឲចត្តិ
ចក្ខុបាតាការរេត· លេឌ្ឍាណ្ហាត់ រឞ្ទឹត់ ឩេត្តហិ តិក្ខុបតេតា លេឌ្ឍតាកក្រុលិ ចិឃាតិ តិឩស្សត់ ចុត្តំ·

រេហ្ច ុាឝុលិហុបិឞាឩប្បាយរេណាតិ តចក្យុកស្ស ឞត្តបឩេបស្ស ុាឝុលិហុបិឞាឩស្ស រេហ្ច ុាឝុលិហុបិឞាឩប្បាយរេណា· លត្ត្តក្ខុកចាឃំ
(ឃហាច· អដ្ឋ· ៥) បត តត្ត "តណ្ហាការកត្តប្បាយាណ"ត្តិ ចុត្តំ·

បច្ចេល្ឌិ អតិតេច· បច្ចេក់ ឃហល្ចតាឃ បច្ចេល្ឌិ េឝចិ, តំ ត ឞុត្តុ· ត ហិ ព្ទុង្គា តកចេត្តា ឃហល្លឹ បឌិក្កាណ្ហិ បរិតុត្តត្តិ ចា· បិណ្ហបាតត្តិ
ឲត្ត ឃត្តុក្ខា ឃឩុបិល្ឌិកក្ខា ឞត្តាឃ ចឩតិ· អឃំ ចិតេក្កាតិ – "កស្ស ត្យ េតា អហំ បឩេបំ ឩរ្ទំ ឩេេឞឃ្យ"ត្តិ អឃំ បរិចិតេក្កា·

បល្ឌិេច្ចតាតិ ឞបាបត្តិបឌិលិកឞំឞិេឌ្ឍត អឞិកបឝិហុឞច្ចឞច្ចាេតត បល្ឌិតការេចត· េចឃ្យត្តិេឃតាតិ ឞបាបត្តិបឌិលិកបច្ចេឃត
បរិហារិឃបត្តាឞច្ចាេតត ឃ្យត្តការេចត· េឃឩាចិតិ តិេហឃ្យកបឌិឞត្តិបត្តាឞច្ចាតាឃ តំតំត្តតិកត្តត្តាតាបត្តាឞច្ចាតាឃ ច េឃឩាឃ
ឞឃត្តាកេតាតិ ឲចេឃ្យត្ត អេត្តា ឩដ្ឋេត្ត្តា· ឃហាឌាតិេឃាតិ ឃហាបរិហាតិេកា· អាកឃតបិឩាបិ តត្តិតិ ត្តគំ បឩេបំ ចត្តត្តំ, អឝាហំ តត្ត
កេឞ្ចឃ្យំ, កត្តា េឩឞិឃបាត់ ឩរ្ទប្បិស្ស េឞាតុំ េឞាតបឞារឩាបិ តត្តិតិ េឃាឌតា· កិ បត តកចតា អត្តេតា ព្ទុង្គាត្យការេចត េត ឩរ្ទំ
ឝាេរបតុំ ត ឞក្កាតិ? អាឃ, ត ឞក្កា· ត ហិ បររេតា េឃារ់ អត្តេរត ឞាចកាត់ ឩរ្ទាកិឞេឃា ឞឃ្យុចតិ, អត្តាឝា ត្តតរបច្ចេឃហិតស្សបិ
ឩរ្ទាកិឞេឃត តចិតត្តំ, ត ច តំ អត្តិ· ចុត្តេញ្ជាត់ – "ចេន្ទេឃ, កិក្ខេច, បច្ចេឃា ឞឃ្យាឩដ្ឋឃា ឋប្បាឩាឃ បររេតា ច េឃារេឞា អត្តតត្តុ
េឃាតិេឞាឃតឞិកាេរា"តិ (អ· តិ· ១·១១៧)· បិញ្ឈត្តឃំ រាឃេឞ្ឞច ឞឃាបត្តិលិកិតា អាកតា, ត ឋ្ឞកស្ស, តំ តស្ស េឝាឝិឞេត្តត
ឞបាកតកាលចេឞត ចុត្តំ · េឞា ហិ បុេត្តបិ តត្ត ឃុត្តប្បឃុេត្តា ចិហេរត្តា ឃហាបុរិេឞត លិប្បេត្តាច ឞបាបត្តិំ តិត្តាត្តិតកាចំ ឞុត្តា
ឞំេចកឌាេតា ឃហាឞេត្ត តេតា តិត្តិត្ត បក្កេត្ត ឃេឌេត្តា ចាឃេត្តា តឩិរេឞ្ឞច អដ្ឋ ឞបាបត្តិេឃា តិត្តាេត្តឞិ· េតត ចុត្តំ
"េតចឞត្តាតាឞត្តាឃតេត តិត្តាេត្តាតិ អដ្ឋឞា"តិ· ឲេត អដ្ឋ ឫាហុលាតិ ឞប្បេត្តា· លេឌ្ឍអដ្ឋចាតិ លេឌ្ឍអដ្ឋចិត្តេតា· ឃត្តត្តិ ឃត្តបឩំ·
"តិត្តាឃិត្វា"តិ ចឩតេឞេឞា, ឃេត្តត្តាតិ អេត្តា· ចិឃាករិ ឞ្វតិ កេចឞុ·

ឃចាឃត្តបឩត្តិ លក្ខុណឃត្តឞច្ចាតេចឩចតាត្ស្រុបំ· កតាតិ បឌិបត្តា· "េចឝ កតិេឃា តចត្តិ អតេត្តា"តិ (ឌី· តិ· ១·១១; ១·
១៥៥-១០០; ឃ· តិ· ១·១៤៣, ១៥៤) ចុត្តតិឃារេឃត តិត្តិតិតំ អឞេក្កាត្តា (ឝាហុលា ចុត្តេឃច បឌិបត្តិឞុ, ត ឃហាបុរិឞស្ស ព្ទុង្គាកចប្បត្តិ
បច្ចាឞឹឞិឞុ· ត្តគេឃ បត តោល្ឍត្តាឩេឃា បច្ចា "ឲកំឞេតា ព្ទេង្គា កចិស្សតិ"តិ ឌាតតិច្ឆឃត្តា ឃត្តបឩំ អតិក្កត្តា· បុណ្ហាបត្តត្តិ ត្យឌ្ឍឩាត់·
តិត្តិតក្កាតិ តិត្តិកប្បា, ត េចឝា តក្កា·

ចប្បការលតិ ចបតការល· ចបតត្តំ ឝិឌាតិ តិហរលរេត្តត តត្ត អក្កិ កេហត្វា ឩាត់ ឝិឌក្កឩាត់ តាឃ· លិឃតក្កាឌឹឞុបិ ឲេឞច តេឃា·
ឩេត្តាចលស្ស តាតិបរិលាតការល បុត្យកការល· លិឃេតតិ ឞស្សលិឃេត· ឃឝា លុត់ ហត្តកំ កត្វា េចលិចេឞត ឝាត្តត់ េចលិករលំ·

ចេហិតោ បន បុរិសការេនេវន ជាតត្តំ ពលវេបិ៍ ចេល ពលវបិតំ ធបនឌិនេវ អគ្គិ គហេត្វា ជាតំ ចលគ្គិ៍ យដ្ឋិត្វា ឋីហិតំ ទារសិករណឌិនេវ អគ្គិ គហេត្វា ជាតំ កណ្ឌគ្គិ៍ គោដ្ឋាការេន ឆន្នាស្ស បគ្គិបនឌិនេវ ជាតំ គោដ្ឋគ្គិ៍ ដ្ឋុទ្ធិត្វាតិ ចលេតា ឆន្នាស្ស ដ្ឋទ្ធិត្វា៍ ននត្ថិ អគ្គជាតាតំ ជិន្នត្វាតិ ឋាជំ តស្ស រត្តញ្ញាតំ អគ្គាកាចត្វាយ កតាកិកីហារាតុម្ពំ បចត្តិតសាចកបរិយិយា ជិណ្ណតេត្ត បចត្តិតត្វា ទុត្តិ៍ តិណ្ណម្បិ ហិ តោនិសត្តាតំ តំតំបរិយិយា សិលាបត្តការេល បចត្តិតំ បុញ្ញា អបុញ្ញា ចា កុតរចិបកយេច ហោតិ, ឆម្ពស្ស ន សត្តាបធំ សច្ឆិកិរិយាយ ចិតា កឆំ រត្តញ្ញាតំ អគ្គាកាចសិន្ធិតិ៍ ពាហុការា តោ ឋាយេ បញ្ចាចគ្គិយាតិ ឋាជំ បន ដ្ឋបការាតុស្សរលយត្តកយេច បរិចយនេវន អាឡូអារុធកាតុស្សរលំ ចិយ៍

១២៥៍ ចិចេរតិ យន្តា តេនាហ “តិកាទុតត្តទេ ធានេ”តិ៍ អនោជិយយានេ ដ្ឋបយោគចនំ ន បិបុណាតិ សាយិចនស្ស បសនេ្គ អត្តរា-សន្ធ្លេយាគេន ដ្ឋបយោគចនស្ស ឋាន្ធិតត្វា៍ តេនាហ “អត្តរាសន្ធ្លេន បន យុត្តត្វា ដ្ឋបយោគចនំ កត”ត្តិ៍

សត្តា តេក្ខុយកឆម្ព អកិកបិត្វា បរិញ្ញាកិសយយនេវន អតិក្កយិត្វា៍ នត្ខុយកឆម្ព អននេសំ គោឃ្ជំ សត្តាសោ គោឃ្យាចរលស្ស បហីនត្វា សត្តាញ្ញាតញ្ញារលោន អនេចង៍ រដ្ឋនត្ថុស្សនយុឃុកាជិកា កិលេសោន៍ អប្បហាតត្តាម្បិ កុសលិឡាកតំ តប្បជិពាត្ថកិលេសយធេនេន បហីនត្វា ន ហោតីតិ អាហ “សត្តា តេក្ខុយកឆម្ព ឌហិត្វា ជិតោ”តិ៍ អារម្មណោតាតិ អារម្មណករណនេវន៍

កិញ្ចាបិ លោកិយឆម្មាតម្បិ យាជិសោ លោកតាឆស្ស អធិករោ, ន តាជិសោ អធិករោ បន្ធុបធសោ អត្ថិ, លោកុត្តរឆម្ម បនស្ស លេសោបិ នត្ថីតិ អាហ “លោកុត្តរឆម្ម យញ្ញអាចរិយោ នាម នត្ថី”តិ៍ បដិភាកបុគ្គលោតិ សីលាទីហិ គុណេហិ បដិតិធិក្ខតោ បុគ្គលោ៍ សហេតុនាតិ សហធម្មន សបរិជិហីរកតាយ៍ ននយនាតិ អកិឌាននតាជិបិធិនា៍ នត្វាទិ សញ្ចាតីតិ ឋាជំ តត្តិតិយុត្តស្ស គោឃ្យស្ស អកាចតោ ទុត្តិ៍ សយំ ញុទ្ធោតិ សយមេវ សយម្ភុញាណេន ញុទ្ធោ៍ ចិកតបរិញ្ញអាហតាយ សីតិក្ខតោ៍ តតោ ឧន តិញ្ញតោ៍ អាហញ្ញត្តិ អាហតិស្សាយិ៍ នេនេឃ្យាតំ អយតាធិកយាយ ដ្ឋលោ្លសតាជំ កត្វា សត្វ ឆម្មេជសតា អយតទុត្តកីតិ ទុត្តា៍

អនត្តជាតលោ ជិតកិលេសោតិ អនត្តជិនោ៍ ឧចម្បិ នាម កនេឃ្យាតិ ឧចំចិនេឆ នាម ទ្ធុបរតនេ ព្រាជិនេវន ជាតរលាន កចិតត្តាត្តិ អធិប្បាយោ៍ អយំ ហិស្ស បត្តាន្នាយ បន្ធយោ ឌាតោ, កតាធិការោ នេស៍ តឆា ហិ កកចា តេន សយាកយត្តំ បឆសាច តំ យគ្គិ បដិបន្ធិ៍

គោដ្ឋាសសយុត្តាតិ អគ្គបញ្ចគ្គសត្តាតអចយចសយុត្តា៍ អឌ្ឋិយតីតិ អនេ្ឋា ហោតិ, ឆោយតស្សំ អាបឌ្ឋតីតិ អត្ថោ៍

អចិហំ ដ្ឋបបត្តាសេតិ អចិហេតុ តិន្នត្តា៍ ចិយុត្តាតិ អគ្គផលចិយុត្តិយា ចិយុត្តា៍ តោ ហិត្វា យាតុសំ នេហំ, ជិន្នាឃាកំ ដ្ឋបញ្ញាត្តិ តោ ដ្ឋបកាធយោ យាតុសំ អត្តកាចំ ឌហិត្វា ឆូរម្មកិយសំឃោឌនប្បហារនេន អចិហេតុ តិន្នត្តយត្តាច អគ្គយគ្គាធិករយន ជិន្នាឃាកំ ដ្ឋាធម្មកិយសំឃោឌនំ សយតិក្កមិសុ៍

᪑᪕᪙᪨ ᩈᨱ᩠ᨮᨷᩮᩈᩩᨶ᩠ᨲᩥ “ᨶᩮᩅ ᩋᨽᩥᩅᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪑᪑) ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩣᩁᩴ ᩋᨠᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨠᨲᩥᨠᩴ ᩋᨠᩴᩈᩩ”ᨲᩥ᪨ ᨷᨵᩣᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨶᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨧᩁᨱᨲᩮᩣ᪨ ᨷᨠᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᩅᩣᩈᨷ᩠ᨷᩣᨶᩴ, ᩅᩥᩈᩮᩈᩔᩣᩁᩃᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨿᩮᩣᨣᩣ᪨ “ᩋᨿᩴ ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᩋᨵᩥᨣᨾᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨠ᩠ᨠᩴᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ “ᨾᨿᩴ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨾᩣ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨻᩉᩩᨠᩣᩁᩮᩣᩈᩣᨲᩥ ᩅᩥᨷᩔᩮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᩣᩈᩣ᪨ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩌᨷᨴᩮᩮᨶᩅᩣᨲᩥ ᩌᨠᩅᨴᩮᨶᩮᨶᩅ᪨ “ᩋᨶᩮᨶ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨾᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨲᩥ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨿᨳᩣᨠᨲᨠᨲᩥᨠᩣᨿ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨠᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩁᩮᨿᩮᨶ ᩋᨶᩮᩉᩣᩈᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᩣᨩᩮᩣᩁᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᩮᩉᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᨷᩁᩥᩉᩦᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳᨲᩥ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨠᩣᨿᨲᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᨶᩥᩉᩁᩴ ᨷᩣᨷᨶᩥᨲᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨶᩥᩉᩁᨶᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮᨶ ᨶᩥᩉᩁᨶᨲ᩠ᨲᨶ ᨶᨠᩅᨲᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᨿᨣᨲ᩠ᨲᩥ – “ᨴ᩠ᩅᩮᨾᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩁᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅ – “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩣᨶᩥ ᨷᩩᨶᨻ᩠ᨽᩅᩮᩣ”ᨲᩥ ᨷᨴᩴ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᨿᨣᩴ᪨ ᨠᩣᨿᨲᩮᩣᨲ᩠ᨳ – “ᨲᩔᨾ᩠ᩉᩥ ᨾᨿᩣ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨽᩣᨲᨷ᩠ᨷᩴ ᨿᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩉᩣ, ᩋᩁᩥᨿᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩣ ᨲᩔᩣᩉᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩣ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨧᩁᩥᨿᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᨷᨶ – “ᩈᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨩᩣᨲᩥᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ...ᨷᩮ... ᩋᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᨿᩮᩣᨣᨠ᩠ᨡᩮᨾᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᨣᨾᩴ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᨬ᩠ᨧᩅᨣ᩠ᨣᩥᨿᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨾᨿᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩣ ᩌᩅᩅᨴᩥᨿᨾᩣᨶᩣ...ᨷᩮ... ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᨿᩮᩣᨣᨠ᩠ᨡᩮᨾᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᨣᨾᩴᩈᩩ...ᨷᩮ... ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩣᨶᩥ ᨷᩩᨶᨻ᩠ᨽᩅᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨷᨴᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩥᨽᩣᩅᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ “ᨶᨠᩅᩣ ᨾᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩅᨧ ᨲᩔᨾ᩠ᩉᩥ ᨾᨿᩣ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨽᩣᨲᨷ᩠ᨷᩴ ᨿᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩉᩣ, ᩋᩁᩥᨿᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩣ ᨲᩔᩣᩉᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩉᩣ”ᨲᩥ᪨

᪑᪖᪐᪨ ᩋᨶᨠᩣᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᨷᨭᩥ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨷᨲᩣᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮᩈᩩ ᩋᨶᩁᩥᨿᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨣᩁᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨩᩦᩅᩅᩈᩮᨶᨷᩥ ᩋᨶᩁᩥᨿᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮᩈᩩ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩔ ᩋᨵᩥᩈᨷ᩠ᨷᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨻ᩠ᨷᨩᩣᨲᩥ ᨶᩥᨷ᩠ᨷᩩ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩈᩩ ᨠᩣᨿᨣᩩᨱᩮ ᨶᩥᩔᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᨲ᩠ᨳ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨷᨧ᩠ᨧᨿᨷᩦᨲᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩴ᪨ ᩋᨿᩴ ᨷᨶ ᩁᩈᩈᨾ᩠ᨾᩣᨶᨲᩣᩅᩈᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨠᨷᩥᩊᩣᨿ “ᩁᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨶ ᩈᨠᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨠᩣᩁᩅᨶ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨠᨷᩥᩊᩣᨿ ᨷᩦᨲᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᩈᩮᩣ ᨶᩥᨾᩣ, ᨶ ᩁᩈᩣᩁᩈᩮᩣ᪨ ᩋᨷ᩠ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩁᩉᩥᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᩣ, ᨻ᩠ᨷᨵᩮᨾᨲ᩠ᨳᩥᨲᩴ ᩋᨽᩥᩔᨦ᩠ᨣ ᨣᩁᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨣᩁᩉᩥᨲᩣᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨵᨯ᩠ᨰᩣ᪨ ᨾᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨲᩥ ᨾᩩᨧ᩠ᨨᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩉᩴ ᨷᨾᩣᨴᩴ ᩋᩣᨷᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩈᩣᨷᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᩒᩈᩣᨷᨶ᩠ᨶᩣ, ᨲᩴ ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᨶᩩᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣ᪨ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᩉᩮᨲᩩᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩴ ᨶᩥᩔᩁᨱᨲᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ ᩌᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨶᩥᩔᩁᨱᩴ, ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨬᩣᨱᩴ᪨

ᨷᩣᩈᩁᩣᩈᩥᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᩈᩈᨾᩪᩉᩣᨶᩴ᪨ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩣ ᩉᩥ ᨷᩣᩈᩴ ᩒᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨶ ᩑᨠᩴ ᩑᨠᩴ, ᨶ ᩅ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩑᨠᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩒᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᩴᨲᩴᨾᩥᨣᩣᨶᩴ ᩋᩣᨣᨾᨶᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩒᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨻᩉᩪᨶᩮᩅ ᩒᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮ ᩅᩥᨶᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩁᩣᩈᩥᨠᨲᩣ “ᨷᩣᩈᩁᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩅᩣᨧᩩᨣ᩠ᨣᨲᩔ ᩅᩣ ᨷᩣᩈᨷᨴᩮᩈᩣᨶᩴ ᨻᩉᩩᨲᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨷᩣᩈᩁᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨷᩣᩈᩁᩣᩈᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨷᨠᩣᩈᨶᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪖᪨ ᨴ᩠ᩅᩮᨵᩣᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

២៨៨. សេតបរិវារេនាតិ សេតបដិច្ឆទោ, សេតវណ្ណាលង្ការេនាតិ អត្ថោ. បុព្ពេ បន "សេតាលង្ការា"តិ អស្សាលង្ការោ គហិតោ, ឥធ ចក្កបញ្ជរកុព្ពរាទិរថាវយវេសុ កាតព្ពាលង្ការោ. ឯវំ វុត្តត្តាតិ ឯវំ "សេតាយ សុទ"ន្តិអាទិនា បការេន សំយុត្តមហាវគ្គេ (សំ. និ. ៥.៤) វុត្តត្តា. ជាតិមហា យុទ្ធមណ្ឌលេ សព្ពារសុខត្តំ យោធោ សារថីតិ ខ្លិត្តំ, បហរណាវរណេន សទ្ធិំ តិណ្ណំ ច.

ភកាទិ បដក្ខិលំ ពេទាតិ ភការេយោគតត្តំ ឥធំ កិរ តស្ស (ចាហុលស្ស ជាណុស្សោណិដ្ឋាតត្តំ ជាតិនិទ្ធិ បរយូរាគតំ ចរិត្វា តេនាហ "ថេរោ ឯត្តកេហិ ទិវសេហី"តិអាទិ. ចរិត្វាវសេន ភការេចាសិតោបិ តថា តថា បដិបជ្ជតិ. បុញ្ញាចារិយក្កលកថេត និយុត្តា មាក្កលិកា. វុចត្តិបត្តភាវ សោវត្តិកា. អាទិ-សទ្ទេន ចត្តិអាទិតំ សង្គហោ. មនសិទិសមយត្តិយាតិ មនសមយត្តិយា សិទិសមយត្តិយា ច, បរិចារសមយត្តិយា ចេវ ថិកចសោភាសមយត្តិយា ចាតិ អត្ថោ.

ភការាទិមុខោលបិយានិ អត្ថតោ កិច្ចាចារចេលិយា. បណ្ឌិតោ មញ្ញេតិ ឯត្ថ មញ្ញេតិ ឥទំ "មញ្ញេ"តិ ឥមិនា សមានត្ថំ និបាតបទំ. តស្ស ឥតិ-សទ្ទំ អានេត្វា អត្ថំ ទស្សេន្តោ "បណ្ឌិតោតិ មញ្ញេ"តិ អាហ. អនុមតិបុច្ឆាវសេន ចេតំ វុត្តំ. តេនេវាហ "ភវាហុ នោ"តិ. "តំ កិំ មញ្ញតិ ភវំ វច្ឆាយនោ សមណស្ស គោតមស្ស បញ្ញាវេយ្យត្តិយ"ន្តិ ហិ វុត្តមេវត្ថំ បុន គហេត្វា "បណ្ឌិតោ មញ្ញេ"តិ អាហ. តស្មា វុត្តំ "ភវំ វច្ឆាយនោ, សមណំ គោតមំ បណ្ឌិតោតិ មញ្ញតិ, ភវាហុ នោ"តិ, យថា តេ ខមេយ្យ, តថា តំ កថេហីតិ អធិប្បាយោ.

អហំ កោ ភាម, មម អចិសយោ ឯសោតិ ទស្សេតិ. កោ ចាតិ ហេតុនិស្សក្កេ បច្ចត្តវចនន្តិ អាហ "ក្រុតោ ច"តិ. តថា ចាហ "កេន ការណេន ជានិស្សាមី"តិ, យេន ការណេន សមណស្ស គោតមស្ស បញ្ញាវេយ្យត្តិយំ ជានេយ្យំ, តំ ការណំ មយិ នត្ថីតិ អធិប្បាយោ. ពុទ្ធោយេវ ភវេយ្យ, អពុទ្ធស្ស សព្ពថា ពុទ្ធញាណានុភាវំ ជានិតុំ ន សក្កាតិ. វុត្តញ្ហេតំ – "អប្បមត្តកំ ខោ បនេតំ, ភិក្ខវេ, ឱរមត្តកំ សីលមត្តកំ, យេន បុថុជ្ជនោ តថាគតស្ស វណ្ណំ វទមានោ វទេយ្យ (ទី. និ. ១.៧), អត្ថិ, ភិក្ខវេ, អញ្ញេវ ធម្មា គម្ភីរា ទុទ្ទសា ទុរនុពោធា ...បេ... យេហិ តថាគតស្ស យថាភុច្ចំ វណ្ណំ សម្មា វទមានោ វទេយ្យា"តិ (ទី. និ. ១.២៨) ច. ឯត្ថាតិ "សោបិ នូនស្ស តាទិសោវា"តិ ឯតស្មិំ បទេ. បសត្ថ បសត្ថេហិ បសត្ថេហិ អត្ថោ ក្រុណេហិ សោ បសត្ថោ, ន តស្ស កិត្តិតា, បសំសាសការេនេវ បសំសោតិ អត្ថោ. តេនាហ "សព្ពគុណាន"ន្តិអាទិ. មហិទតត្តំ ចក្កវត្តិនោ មហិទតំ សទេវកេ លោកេ បសំសាភូបិ បសំសោតិ ទស្សេតុំ "បសត្ថេហិ ច"តិ ទុតិយវិកប្បោ គហិតោ.

អភិរូបតោ អត្ថោ, សោ ឯវ ចរតីតិ វរោតិ អត្ថវរោ, តស្ស តស្ស បយោគស្ស អានិសំសភូតំ ផលន្តិ អាហ "អត្ថវសន្តិ អត្ថានិសំស"ន្តិ. អត្ថោ វា វុត្តលក្ខណោ វរោ ឯតស្សាតិ អត្ថវរោ, ការណំ. ភាវចនចាសិកោតិ មត្តិភាវាតំ ថិនរមណេន ទេមំ គហណត្ថំ វរភេកោ. អត្តក្កហិតនិប្បាតិ អតិក្កិតមត្តិនិប្បា អាយតថិត្តតស្ស បទមត្តស្ស ទស្សនេន "មហា វត, កោ ភាកោ"តិ និដ្ឋាមិតភេតោ. បរតោ បន កាវតោ វុត្តដ្ឋានេ ក្កហិតនិប្បា បុរិសោ ភាវចនិកោតិ អាហ. អាយតថិត្តតស្ស បទស្ស ទស្សនេន និសេវិតស្ស ញ្ញកិច្ចារការំ ញាត្វា តត្តកេន និដ្ឋំ អាក្តា មហាហត្ថី ទីឃោច និដ្ឋាមិតភេតោ. ញាណំ បជ្ជតិ ឯត្ថាតិ ញាណបទានិ,

លត្តិយបល្លិតាឌីតំ ឆល្ចិតយេ ចិតីតត្តា ចិតយេហិ អឆិកតព្ពាភាឌីតិ៍ តាតិ ហិ តទាកតកន្លហត្ថិភោ ទេឋភាទោរលោភ អក្កត្ថជ្ជាភាតិ៍ ចត្តារីតិ បភ ចិតេភយ្យាតំ ព្ពឆ លត្តិយបល្លិតាឌិចេឋភ ចត្យុព្ពិឆាតំយេច កហិតត្តា៍

១ប័ង៍ បុក្កលេឋុ បញ្ញាយ ច តិបុលតា បល្លិតឋយញ្ញា តិបុលត្តឹស្ស ឌេស្សភឋយត្តឹតាចេឋភេចាតិ អាហ "ឋុលុយអត្តត្ថរបឌិចិព្ពភឋយត្តេ"តិ៍ កត-ឋទ្ក្ខា ព្ពឆ តិប្យត្ថបរិឃារយោ៍ បទេ បចឌត្តិ ឲត្តឹ, ឲតោភាតិ បរប្យចារេគា, បរឋយយោ៍ បទេហិ បចឌតំ បរប្យចារេគា, ចិក្កាហិកកទាឃ បរចាឌយក្ខតំ៍ តក្យកឃយ្យិ ឲកេតា កត្វា បិច្ឆព្ពឃំ ក្យត្តត្តិ អាហ "ចិព្ពាតបរប្យចារេគ ចេច បទេហិ ឋដ្ឋិ កតចាឌបរិចេយ ចា"តិ, បរឋយយេឋុ បរចាឌយក្ខភេឋុ ច តិប្យត្ថតិ អតេ្ថា៍ ចាលេចឌិទ្វេបតិ ចាលេចឌិបតិទ្វេប៍ តោភាហ "ចាលេចឌិឆត្យក្កហឋឌិយេ"តិ៍ ចាលត្តិ អតេកគា កិត្តស្ស ចាលស្ស អំបុឋព្ពាតំ ចាលំ៍ កិត្តត្តា ចិឃាតិ ឈជាឌិ៍ ឋចិក្កហំ យ្យក្ករាឌិភា កិត្តត្តា ចិឃ, ឌិជ្ជិកតាតិ ឲកំឋតា កិត្តត្តាតិ អឆិប្យាយោ៍ "អត្តិ ក្យឃំយាបឌិច្ឆត្តិ កត្វា បុច្ឆិស្សាយា"តិ ឋព្ពតំ បឌបត្យាបុច្ឆត្តឹតិ ឌេស្សតំ្យ "ក្យបឌយ្យឹ"តិអាឌិ ក្យត្តា៍ ចឌត្តិ ឲតោភាតិ ចារេគា, ទោគេឋា៍ បុច្ឆិឃតឹតិ បទេត្យា, អតេ្ថា៍ បុច្ឆតិ ឲតោភាតិ បទេត្យា, ឋទ្ក្ខា៍ តក្យកឃំ ឲកេតា កហេត្វា អាហ "ឲចទ្វេប បទេត្យា"តិអាឌិ៍ "ឲចំ បុច្ឆេយ្យ, ឲចំ ចិស្សជ្ជេយ្យា"តិ ច បុច្ឆាចិស្សជ្ជភាតំ ឋិលាចកយតំ ឌេស្សតិ៍ ឋេយ្យាតិ ក្តត្តយោ, បរយោ លិកោតិ អឆិប្យាយោ៍

ឲចំ អត្តភោ ចាឌចិឆយភករយេភបិ បទេ កកចត្តិ បត្យាបុច្ឆិតំ្យ ភ ចិឋហត្តឹតិ ចត្វា ព្ពគាតិ ចាឌចិឆយេភភ ចិភាបិ ភ ចិឋហត្តិ ឲចាតិ ឌេស្សតំ្យ "អបិចា"តិអាឌិ អារទ្ឋំ៍ ចិត្តំ បឃឹឌតិ បទេ អត្តភោ អត្តកាចយ្យិ ចិស្សតឹ តិឃ្យារេឌត្យកាយា ហោត្តិ ព្ពឆិឋកយត្តាផរលាឋឌិឋត្តា តស្ស យេត្តាឃភស្ស៍ ឌេស្សភឋយ្យត្តាតិ ឌដ្ឋតាឃ ឋយ្យត្ថា ឌេស្សតាត្យត្តរិឃកាចេតា, អតិចិឃ ឌេស្សតឹយាតិ អតេ្ថា៍

ឋរលាយភចេឋភឋាចកាតិ លេកិឃឋរលាយេភភ ឋាចកា, លេក្យត្តរឋរលាយេភភ បភ ឋាចកត្តំ បទេតា អាកយិស្សតិ, តព្វា បព្ពឌិតចេឋភ ក្យច្វតិ, ព្ពឆ កហជ្ជចេឋភ, ក្ខកឃត្តាបិ ឋរលាយេភភ ឋាចកត្តំ ចេឌិតព្ពា៍ តេ ហិ បទេលិកចព្ពកឃឌេស្សាចិភោ ក្យលបុត្តា, អាចារក្យលបុត្តាបិ តាឌិឋា កចត្តិ៍ ទោកេភាតិ ព្ពយិភា "យតំ អភស្សាយា"តិ បឌស្សតំ ចឌតិ៍

១ង០៍ ក្ខគាហរីឃតិ ក្ខព្ពាកបឹតិចេឋភាតិ, តទា ចា ក្ខគាហរលំ ក្ខគាតំ៍ តោភាហ "ក្ខគាហារំ ក្ខគាហរី"តិ៍ អស្ស ឆល្ចស្សាតិ អស្ស បឌិបត្តិឋត្ថល្ចបុព្ពកស្ស បឌិចេឆឋត្ថល្ចស្ស៍ ឋោតិ ហត្តិបគោបយោ ហត្តិបគោបយកាចេភ ក្យច្វយាភោ ឆល្ចា៍ ឲត្តាចតាតិ ឲត្តកោភ បរិព្ពាឌកោភ ក្យត្តកទាយក្កយត្តភ៍ កាយំ តោភ ក្យត្តកទាយក្កភបិ ហត្តិបគោបយកាចេភ ក្យច្វយាភោ ឆល្ចា បរិបុណ្ណាច អរហត្តំ បិបេត្វា បរចេឌិតត្តា, ឋោ ច លោ ឋព្ពបតោ, ភ ចិត្តារេតាតិ អាហ "ភ ឲត្តាចតា ចិត្តារេភ បរិប្ឋេរា ហោតី"តិ៍ ឃឌិ ឃទា ចិត្តារេភ ហត្តិបគោបយោ បរិប្ឋេរា ហោតិ, តទា ទេឋភា អារទ្ឋា, អឆ កស្ថា ក្យឋលេិតិ ភ ក្យត្តាតិ ចោគភា៍

១ង១៍អាឃាយតោបឹតិ បិ-ឋទ្ក្ខភ ក្ខព្ពាឆភបិ រស្សាតិ ឌេស្សតិ៍ តឹចកាឃា ហិ តា ហោត្តិ៍ ក្ខច្វាតិ ក្ខច្វកា៍ តិឋេចតំ, តិឋេចតិ ឲត្តាតិ ចា តិឋេចិតំ៍ តិឋេចភព្វាត្ត កល្វឃិតចិភោគភត្តំ ឈំឋតំ៍ តោភាហ "លត្តប្យគេឋ ឈំឋិតជ្ជាភ"ត្តិ៍ ក្ខច្វាតិ អតឹចា, ក្ខព្ពាឆចត្តិយោតិ

អតេ្ថា៍ កាឡអារិកាតិ ចិរឡអនត្ថា, ចិរបក្កតនត្ថាតិ អតេ្ថា៍ តេតភាហ "នត្ថាត"ត្តិអានិ៍ កាឡអារតាឃាតិ ចិរឡអតាឃ៍ អារជ្ជិតាតិតិ រជ្ជិតាតិ, ចិលិលិតាតិតិ អតេ្ថា៍ កតេហរុតាឃាតិ ក្យុបលបណ្ហាតតាឃ៍ អឃំ ចាតិ ឲត្វ ចា-បទ្ធោ និបឃិតតិទ្ធឃតេ្វា ឃចា អញ្ញាត្វាបិ "អឃំ ចា ឡូតេបនំ បយណ(ចាហូលាតំ បញ្ញាតាលៃលិ បញ្ញាឬត្យហោ"តិអានិ៍ស្ប (ឌី៍ តិ៍ ១៍១ប័១)៍

តាភចត់ចិយាតិ យហាហត្តិតេកា ចាឃតិកាឌីតហ្វោ បននស្សតជ្ជាតក្វត់ តាភចត់ ចិឃ៍ អានិតោកា បដ្ឋាឃ ឃាច តិចរលាប្បហាតា ឆយូតេបតា តចាកតស្ស តាហិរបរិញ្ញាខកាឌីតហ្វោ បននស្សតកាចតោតា៍ អានិតោកា បដ្ឋាឃាតិ ច "តំ ឬលាហិ"តិ បនតោតា បដ្ឋាឃ៍ ក្យុបលៃលិ តាភចតិតោកា ចិឃ តេឃាកាចតេរោ បរិតេឃបតចតេបត បយាណក្កហាតោតា៍ យត្វតេកា ឆត្វាតិ ឡូយស្ស ឬត្វស្ស បរិតេឃាងាតេត ឆតេ្វា៍ ឡូយប្តិម្បិ ផាតេតិ "ឲចតេយច តោកា (ចាហូលា"តិអានិតា ស្គុបតេយឃ្យស្ស អត្វស្ស ស្គុបញ្ញាបតជ្ជាតេតបិ៍

ប្ចាឃត្តិ (ឌី៍ តិ៍ ឌី៍ ១៍១៥០) ឡូឆ-បទ្ធយត្វ កញាតិ, ត ឃចាចិតេបបិតញ្ញា ឡូឆ-បទ្ធ៍ តចា ហិ ចក្កតិ "កាត្វចិ បនប្វុរលាយត្វតេយចា"តិ៍ តេលិក់ ស្គុបិនាឃ ចុទ្ធតិ តេលិក-បទេ្ទត បយាតាតិកោលាកាតេចត ចុត្វត្វា៍ តេបបនេ្ធតេឃ បត បទ្ធត្តរបត្តិឆាតយតេត្វត តំ តំ ស្គុបិនាឃ ចុត្វតា នដ្ឋញ្ញា៍ ឌក្កាយត្តិ កត្វិ បតេនំ ឡូត្តឬាលក្យហាឃ អឆិតេប្បតត្វា៍ បនប្វុរលាយត្វតេយច ឌក្កាបាបតិបតស្សបិ អបយុក្ខតោតា៍

តចាកត-បទ្ធាតិតំ អត្វចិតេបតោយា យូលបរិឃាឃដ្ឋកចា(យ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍១៧) ចិឬត្តិយក្កនិចណ្ហតាឬ ចុតេត្វា ឲច៍ តចាកតស្ស បត្វតិកាឃតេត្តាកឆតាឃ "ឡូឆ បត បត្វតេលិតេកា អឆិតេប្បតោតា"តិ ចតេ្វា តត្វាឃំ ឃប្តិ បត្វតិកាតេឃ, ឃប្តិត្វា ឌក្កាតេប ស្គុប្បដ្ឋតិ, តំ ននស្សត់ "បត្វតេលិតេក ស្គុប្បដ្ឋយាតេតាបិ ចា"តិអានិ ចុត្វ៍ តត្វ ឡូយប្តិតេឃច ចក្កចាឡឲតិ ឡូយិស្សា ឲច តេលិកឆាត្យឃា៍ "អដ្ឋាតតេយតំ, កិក្ខតេច, អតចកាតេបា, ឃំ ឲកិស្សា តេលិកឆាត្យឃា តេឆ្វ អតេហតេ្វា បយូាបញ្ញត្តោ អប្បុញ្ញា អចទិយំ ស្គុប្បតេឌ្ឈឃ្យ"ត្តិ (ឌី៍ តិ៍ ៣៍១៩១; យ៍ តិ៍ ៣៍ ១៧៥; អ៍ តិ៍ ១៍១៧លិប័; តេតត្តិ៍ ៥៍លិ; ឃិ៍ ប៍ ៥៍១៍១) ឲតេ្វា ឌាតិតេលត្វក្វតា ននបបហស្សិតេលិកឆាត្យ "ឲកិស្សា តេលិកឆាត្យឃា"តិ ចុត្វា៍ ឡូឆ បត ឡូយំតេឃច តេលិកឆាតំ បត្វាឃ "ឡូយប្តិតេឃច ចក្កចាឡឲ"តិ ចុត្វំ៍ តិតេស្សា ហិ បទ្ធិតិតេយា អារុឡហេ តេតបិដតេកា ឡាទ្ធចតេត ចិបឃតេលត្វំ អាលាតេលត្វំ ឌាតិតេលត្វត្តិ តិចិតេឆ តេលតេត្វ ឆតេបត្វា ឡូយំ ចក្កចាឡអំ អញ្ញាប្តិ ចក្កចាឡឲ ឡាទ្ធា ស្គុប្បដ្ឋតីតិ ឬត្វំ តត្វិ, ត ស្គុប្បដ្ឋតីតិ បត អត្វិ៍ កចំ? "ត តេប អាចរិតេយា អត្វិ, បនិតេយា តេប ត ចិឌ្ឍតិ (យ៍ តិ៍ ១៍១៧ប័៥; ៣៍១១៣១; យហាច៍ ១១; កចា៍ ១០៥; ឃិ៍ ប៍ ១៍ ៥៍១១), ឲតេកាឃិបយូាបញ្ញត្តោ"តិ (យ៍ តិ៍ ១៍១៧ប័៥; ៣៍១១៣១; កចា៍ ១០៥; យហាច៍ ១១) ឲចយាតិតំ ឡូយិស្សា តេលិកឆាត្យឃា ឆតេ្វា ចតេត្វត កភចតា – "កិំ បតាចុតេយា, ឃារិបុត្វ, អតេ្វតរហិ អតញ្ញា បយតេលា ចា (ចាហូតេលា ចា កភចតា បយបតេយា បតេញ្ញាឆិឃត្តិ ឲចំ ប្ចុដ្ឋាហំ, កតេត្វ, តេតាតិ ចតេនឃ្យ"ត្តិ ចតេ្វា តស្ស ការលំ ននស្សត់ – "អដ្ឋាតតេយតំ អតចកាតេបា, ឃំ ឲកិស្សា តេលិកឆាត្យឃា តេឆ្វ អតេហតេ្វា បយូាបញ្ញត្តា"តិ ឡូយំ ឬត្វំ ននស្សតេត្វត ឆយូតេបតាបតិតា ច ឡាទ្ធាតំ ស្គុប្បត្តិដ្ឋាតក្វត់ ឡូយំ តេលិកឆាតំ ឆតេបត្វា អញ្ញាត្វ អតុប្បត្តិ ចុត្វា តេហាតីតិ៍

ឬឌាតាឃាតិអានិតា ចុតេត្វឬ ចត្យុឬ ចិកតេប្បុឬ បនតេយា ចិកតេប្បា ឡាទ្ធកាចាឃ អាបត្តតរបដិបត្តិនស្សតចតេបត ចុតេត្វា៍ អាបត្តតរាឃ ហិ បដិបត្តិឃំ ឌិតោតា "ស្គុប្បដ្ឋតី"តិ ចុទ្ធតិ ស្គុប្បានស្ស ឲកាត្តិកត្វា, បតេកច បដិបត្តិឃា យត្វតេកា ឌិតោតា៍ ត្យតិតេយា ឡាទ្ធកាចាចហបញ្ញត្តេតា

ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩔᨲᨳᩮᩅ, ᨲᨲᩥᨿᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩁᨵᨾ᩠ᨾᨷᩣᩁᩥᨷᩪᩁᩥᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩁᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩔᨲᨳᩮᩅ᩺ ᨶ ᩉᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨠᨧ᩠ᨨᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩈᨾ᩠ᨽᩁᨱᩴ ᨲᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᩺ ᨧᨲᩩᩁᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩁᨵᨾ᩠ᨾᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩮᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ᩺ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨶᩥᨿᨲᨠᩣᩁᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨷᨠᨲᩥ ᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩔ ᩒᨠᩣᩈᩮᩣᨠᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣ, ᨿᨳᩣ ᨷᨶ “ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩣ, ᩈᨶ᩠ᨴᨲᩥ ᨶᨴᩥᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶᩈᨶ᩠ᨴᨶᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩉᩥ ᩋᩅᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᨷᨿᩮᩣᨣᩣ, ᩑᩅᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᨶᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᩋᩅᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩩ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᩈᩩ “ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩈᨻ᩠ᨻᨷᨮᨾᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨽᩣᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᩏᨷᩁᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮᩉᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩉᩥ ᨷᨮᨾᩴ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨲᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᩅᩥᩈᩮᩈᩴ᩺

ᩈᩮᩣ ᨶᨠᨧᩣᨲᩥ (ᩋ᩺ ᨶᩥ᩺ ᨯᩦ᩺ ᪑.᪑.᪙᪓) ᨿᩮᩣ “ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᩁᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲᨣᩩᨱᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨶᨠᨧᩣ᩺ ᨷᩩᨶ ᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩥ ᨶᨿᩥᨴᩴ ᨿᨳᩣᨶᨿᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩣᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨳ ᩅᩤ ᩋᨶᩮᨠᩮᩈᩴ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩣᨶᩴ ᨶᨿᩔ “ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩣᨶᩥ ᨶᩥᩈᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᩺ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩈᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᨷᨬ᩠ᨧᩩᨷᩣᨴᩣᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᨽᩮᨴᩴ ᩈᩘᩈᩣᩁᨸ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨾᩮᩅ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ᩺ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨧ ᩋᨶᩮᨠᨵᩣ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᩅᩥᨽᩅᨲᩮᩣ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᨬᩣᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩤᨾᩦ ᨧ᩺ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨠᩣᨿᩥᨠᩣᨴᩥᨻᩕᩉ᩠ᨾᨸᩣᩁᩥᩈᨩ᩠ᨩᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩤ ᩅᩥᨽᩣᨣᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨧᨷᩤᨿᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩅᩥᨶᩅᩤᨿᨽᩮᨴᩮᩤ ᩅᩥᨽᩤᨣᩮᨶ ᨷᩁᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨲᩅᩈᩅᨲ᩠ᨲᩦᨴᩮᩅᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩋᨷᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨶᨷᩥᨲᩣᨶᩥᩉᩥᨲᨷᩥᨷᩥᨲᩣᨶᩴ ᩈᨶᩮᨶᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨶᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨧ ᩈᩮᨶᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᨠᩣᨿᩴ “ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨷᨴᩮᩈᩩ ᩈᨶ᩠ᨶᩣᨲᩮᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᨷᨴᩮᩤ ᩃᩮᩣᨠ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩥᩈᩥ ᩋᩅᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨷᩮᩤᨩᨷᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩮᨶᩴ, “ᩈᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩤ ᩈᨸᨧ᩠ᨧᨿᨠᩮᩤ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨷᨶ ᩋᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩤᨠᩮᩤᨷᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᨿᩮᩤᨣᩮᩤ ᩃᨠ᩠ᨡᩦᨲᩥ ᨬᩣᨿᨵᨾ᩠ᨾᩔᨶᨲᩮᩤ ᨷᨧ᩠ᨧᨲᩮᩉᩥ ᩋᩣᩉ “ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨶᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᨣ᩠ᨣᩉᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩺

ᩋᨷᩥᨷᩥᨶᩮᩤ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩤ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᩈᩥᩉᩣᩈᩮᨶ ᨧᩥᩉᨲ᩠ᨲᩣ “ᩁᩪᨷᩤᨶᩦᨲᩥ ᩈᩮᨴᩣ”ᨲᩥ ᨷᩣᨿᩴ ᨶᩥᨷ᩠ᨷᨶᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᩮᨶᨠᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩋᨷᩥᨷᩥᨶᨶᩈᩮᨶᩃᩮᩣᨠᩮᩤ ᨣᩉᩥᨲᩮᩤ”ᨲᩥ᩺ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩪᨷᨣᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩋ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪓.᪑᪑᪗)᩺ ᩈᨿᩣᨶᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩃᨠᩣᨿᩣᨶᨶᩮᨶᩃᩮᩣᨠᩮᩤ ᨣᩉᩥᨲᩮᩤ ᨲᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨿᩣᨶᩔ ᨶᩮᩈ ᨶᨲ᩠ᨳᨶᨲᩮᩤ᩺ ᩋᨷᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩤᨠᩮᩤ ᨣᩉᩥᨲᩮᩤ ᩋᨷᩥᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩤᨠᩔ ᨧᩥᨶᩴ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᨶᩥᨷᩁᩥᩈᨶᩮᨶᨲᩣᨲᩥ ᩃᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩥᨶᩥᨷᩁᩥᩈᨶᩮᨶᨲ᩺ ᨷᨲᩁᩣ ᨷᨶ ᨶᨲᩮᩈᨾ᩠ᨷᩣ ᨷᩁᩥᩈᩣ ᩈᨿᩣᨶᨠᩣᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ᩺ ᩋᨶᩮᨶᩈᩈᨷ᩠ᨷᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩮᩤ ᨶᩣᨶᨠᩁᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥᨶᨿᨶᩮᨶᩮᩤ᩺

ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨠᩣᨶᩮᩈᩣ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᨶᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᩤᩉᩣᩁᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨷᩁᩣᨶᩥ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᨧᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩋᨶᩣᨠᩮᩤᩈᩮᩤᨧ ᩃᩮᩤᨠᩴ ᨶᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᩤᩉᩣᩁᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ “ᩋᨷᩥᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩪᨷᨬ᩠ᨩᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩤᨲᩥ ᩁᩪᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨲᨶᩮᨶ᩺ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᩉᩥ ᨣᨲᩦᩈᩩ ᨶᩮᨶᩃᩮᩤᨠᩮᩤᨧ ᩈᨾ᩠ᨷᩁᩮᩣ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩋᨷᩥᨷᩥᨶᩮᩤ “ᩈᨷ᩠ᨷᩈᨾ᩠ᨷᩥᨿᩣᩁᩥᨲᨠᩥᩃᩮᩈᩈᩩᨸ᩠ᨷᨲᩣᨿ, ᩈᨲ᩠ᨲᨷᩃᩦᨲᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᨧᩥᩉᩣᩁᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᨿ, ᩋᨲᩥᨧᩥᨿ ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩉᩥ ᨧᩥᩈᩮᩈᩮᩉᩥ ᩋᨲᩥᨧᩥᨿ ᨷᩣᨲᩩᩁᩮᩉᩥ ᩁᩪᨷᩮᩤ᩺ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣᩉᩣᨠᩣᩁᨧᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨶᩈᩈᩉᩔᩥᨿᩴ ᨿᨳᩣᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮᩤ ᨧᩮᩈᩮᨶ ᨶᨶᨲᩥ᩺ “ᩁᩪᨷᨬ᩠ᨩᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩤ”ᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩈᩮᨴ᩠ᨵᩥ ᨲᨶᩃᩮᩤᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ᩺ ᨠᩣᨶᩣᨬ᩠ᨬᨲᩣᨿ ᨠᩣᨶᨶᩮᨶ ᨷᨶᩮᩈᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨿᨶᩮᨶ “ᩈᨶᩮᨶᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᨷᨶᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩤ᩺ ᨵᩦᩉᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩦᨲᩥ ᨶᩮᨶᨿᩣᨶᨻᩕᩉ᩠ᨾᩈᩉᩥᨲᨲᩣᨶᩈᨶ᩠ᨶᩣᨶᩮᨲᩉᩥ ᨵᩦᩉᩥ ᨷᨠᩣᩁᩮᩉᩥ᩺ ᨵᩦᩈᩩ ᨷᨶᩮᩈᩩᨲᩥ “ᩈᨶᩮᨶᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨵᩦᩈᩩ ᨷᨶᩮᩈᩩ᩺ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᨶᩮᨶᨠᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨶᩣ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᨷᨠᩣᩁᩮᨶ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨷᩣᨠᩮᨿᩮᨧ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩁᩮᨷᩥᩁᩣᨱᩣ ᨷᨠᩣᩈᩩᨲᩥ ᩅᩮᩤᩉᩣᩁᩮᩣ᩺

អភិញ្ញាតិ យ-ការលោបេនាយំ និទ្ទេសោ, អភិជានិត្វាតិ អយមេត្ថ អត្ថោតិ អាហ "អភិញ្ញាយ, អធិកេន ញាណេន ញត្វា"តិ។ អនុមានាទិបដិក្ខេបោតិ អនុមានុបមានអត្ថាបត្តិអាទិបដិក្ខេបោ ឧបលព្ភមានត្តា។ សព្ពត្ថ អប្បដិហតញាណាចារតាយ ហិ សព្ពបច្ចក្ខា ពុទ្ធា ភគវន្តោ។ អនុត្តរំ វិវេកសុខន្តិ ផលសមាបត្តិសុខំ។ តេន វីតិមិស្សាបិ កទាចិ ភគវតោ ធម្មទេសនា ហោតីតិ អាហ "ហិត្វាបី"តិ។ ភគវា ហិ ធម្មំ ទេសេន្តោ យស្មិំ ខណេ បរិសា សាធុការំ វា ទេតិ, យថាសុតំ វា ធម្មំ បច្ចវេក្ខតិ, តំ ខណំ បុព្ពាភោគេន បរិច្ឆិន្ទិត្វា ផលសមាបត្តិំ សមាបជ្ជតិ, យថាបរិច្ឆេទញ្ច សមាបត្តិតោ វុដ្ឋាយ ឋិតដ្ឋានតោ បដ្ឋាយ ធម្មំ ទេសេតិ។

ទេសកាយត្តេន អាណាទិវិធិនា អតិសជ្ជនំ បពោធនំ ទេសនាតិ សា បរិយត្តិធម្មវសេន វេទិតព្ពាតិ អាហ "ទេសនាយ តាវ ចតុប្បទិកាយបិ គាថាយា"តិអាទិ។ សាសិតព្ពបុគ្គលគតេន យថាបរាធាទិសាសិតព្ពភាវេន អនុសាសនំ តទង្គវិនយាទិវសេន វិនយនំ សាសនន្តិ តំ បដិបត្តិធម្មវសេន វេទិតព្ពន្តិ អាហ "សីលសមាធិបញ្ញា"តិអាទិ។ កុសលិនន្តិ មគ្គកុសលិនំ, កុសលិនន្តិ វា អនវជ្ជានំ។ តេន ផលធម្មានម្បិ សង្គហោ សិទ្ធោ ហោតិ។ អាទិការេន សីលទិដ្ឋីនំ តម្មូលកត្តា ឧត្តរិមនុស្សធម្មានំ។ តស្មិំ តស្មិំ អត្ថេ គាថាវិធិសង្កប្បេន្តោ គាថាវសេន សុត្តវសេន ច វវត្ថិតោ បរិយត្តិធម្មោ, សោ ពុទ្ធេហិ "ទេសនា"តិ វុច្ចតិ។ តស្ស បន អត្ថោ វិសេសេន សីលាទិ វុត្តាតិ អាហ "ភគវា ហិ ធម្មំ ទេសេន្តោ…បេ… និព្ពានំ ទស្សេតី"តិ។ តត្ថ សីលំ ទស្សេត្វាតិ សីលគ្គហណេន សម្មាទិ សីលំ គហិតំ។ តថា មគ្គគ្គហណេន សម្មាទោ មគ្គោតិ តក្កមេន អនវសេសតោ បរិយត្តិអត្ថំ បរិយាទិយតិ។ តេនាតិ សីលាទិទស្សនេន អត្ថវសេន ហិ ឥធ ទេសនាយ អាទិកល្យាណាទិភាវោ អធិប្បេតោ។ កថិកសណ្ឋិតីតិ កថិកស្ស សណ្ឋានំ កថនវសេន សមវដ្ឋានំ។

ន សោ សាត្ថំ ទេសេតិ និយ្យានត្ថវិរហិតោ តស្សា ទេសនាយ។ វិញ្ញាបនាទិយុត្តា វាតិ សិថិលធនិតាទីសុ ព្យញ្ជនេសុ វិប្បការវសេន, ទីឃការវសេន វា ព្យញ្ជនេន យុត្តា វា ឥមិនា អាការេន វិយ។ សព្ពត្ថ និរោធំ គត្វា វត្តន្តាយ សព្ពនិរោធព្យញ្ជនា វា គិរាតការេន វិយ។ សព្ពទេវ ទិស្សដ្ឋតិយុត្តតាយ សព្ពទិស្សដ្ឋព្យញ្ជនា វា យថាតការេន វិយ។ សព្ពទេវ សានុសារតាយ សព្ពនិគ្គហិតព្យញ្ជនា វា បរិសមាទិបិលក្ខការេន វិយ។ សព្ពាបេសា វិនទេសព្យញ្ជនវសេន បវត្តិយា អបរិបុណ្ណព្យញ្ជនាតិ វត្វា "អព្យញ្ជនា"តិ វុត្តា។ អមក្ខេត្វាតិ អបលិច្ឆេត្វា អវិនាសេត្វា, អហាបេត្វាតិ វា អត្ថោ។

ភគវា យមត្ថំ ញាបេតុំ ឯកគាថម្បិ ឯកវាក្យម្បិ ទេសេតិ, តមត្ថំ តាយ ទេសនាយ សព្ពសោ បរិបុណ្ណមេវ កត្វា ទេសេតិ, ឯវំ សព្ពត្ថាតិ អាហ "ឯកទេសនាបិ អបរិបុណ្ណា នត្ថី"តិ។ ឧបក្កិលេសវិសុទ្ធិនិមិត្តតាតិ សំកិលេសបក្ខតោ វោទានបក្ខតោ ច ឧទ្ធរណសភាវាធិដ្ឋានេន និវត្តេតិ។ តស្មាតិ យស្មា និក្កិលេសមក្ខំ សកលំ សាសនំ ឥធ "ព្រហ្មចរិយ"ន្តិ អធិប្បេតំ, តស្មា។ ព្រហ្មចរិយន្តិ ខ្ពមិតា សមាទិកិច្ចតាតិ សត្ថុភគតិ វោហារេត្វា អត្ថំ ទស្សេន្តោ "សោ ធម្មំ ទេសេតិ…បេ… បកាសេតីតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ"តិ អាហ។

ទិដ្ឋធម្មិកាទិហិតាវហស្ស សាសនេ សម្មាបដិបត្តិ សម្ភវតិ, ន យាន ឃាតិកស្សាតិ អាហ "និហតមានត្តា"តិ។ ឧស្សន្នត្តាតិ ពាហុល្លភាវតោ។

ភោគារោគ្យាទិវត្ថុកា យថា សុប្បហេយ្យា ហោន្តិ និមិត្តស្ស អនវដ្ឋានតោ, ន តថា កុលចិន្តាមយាតិ ខត្តិយព្រាហ្មណកុលីនានំ បព្ពជិតានម្បិ ញាតិចិន្តា និស្សាយ មានជប្បំ ឧប្បជ្ជន្តិ អាហ “យេភុយ្យេន ហិ...បេ... មានំ ករោន្តី”តិ។ ញាតិតាយាតិ និហីនជាតិតាយ។ បតិដ្ឋាតុំ ន សក្កោន្តីតិ សុវិសុទ្ធំ កត្វា សីលំ រក្ខិតុំ ន សក្កោន្តិ។ សីលវសេន ហិ សាសនេ បតិដ្ឋាតិ។ បតិដ្ឋាតុន្តិ វា សច្ចបដិវេធេន លោកុត្តរាយ បតិដ្ឋាយ បតិដ្ឋាតុំ។ យេភុយ្យេន ហិ ឧបនិស្សយសម្បន្នា សុជាតា ឯវ ហោន្តិ, ន ទុជ្ជាតា។

បរិបុណ្ណន្តិ រាគាទីនំ អច្ចន្តមេវ បហានទីបនតោ និរុបក្កិលេសតាយ សព្ពសោ វិសុទ្ធំ។ សទ្ធំ បដិលភតីតិ បោថុជ្ជនិកសទ្ធាវសេន សទ្ទហតិ។ វិញ្ញូជាតិកានញ្ហិ ធម្មេសុ យុត្តិគហណបុព្ពិកា សទ្ធាសិទ្ធិ ធម្មប្បមាណធម្មប្បសន្នភាវតោ។ ជាយម្បតិកា វសន្តីតិ កាមំ “ជាយម្បតិកា”តិ វុត្តេ ឃរសាមិកឃរសាមិនីវសេន ទ្វិន្នំយេវ គហណំ វិញ្ញាយតិ។ យស្ស បន បុរិសស្ស អនេកា បជាបតិយោ ហោន្តិ, តត្ថ កិំ វត្តព្ពំ? ឯកាយបិ តាយ វាសោ សម្ពាធោតិ ទស្សនត្ថំ “ទ្វេ”តិ វុត្តំ។ រាគាទិនា សកិញ្ចនដ្ឋេន, ខេត្តវត្ថុអាទិនា សបលិពោធដ្ឋេន។ រាគរជាទីនំ អាគមនបថតាបិ ឧប្បជ្ជនដ្ឋានតា ឯវាតិ ទដ្ឋព្ពា, ឯវម្បិ វណ្ណិតា ឯកត្វា, ព្យញ្ជនមេវ នានំ។ អលគ្គនដ្ឋេនាតិ អសជ្ជនដ្ឋេន អប្បដិពន្ធនដ្ឋេន។ ឯវំ អកុសលកុសលប្បវត្តីនំ ឋានភាវេន ឃរាវាសបព្ពជ្ជានំ សម្ពាធព្ភោកាសតំ ទស្សេត្វា ឥទានិ កុសលប្បវត្តិយា ឯវ អដ្ឋានឋានភាវេន ទោសំ តំ ទស្សេតុំ “នយិទំ”តិអាទិ វុត្តំ។

សង្ខេបកថាតិ វិសុំ វិសុំ បទុទ្ធារំ អកត្វា សង្ខេបតោ អត្ថវណ្ណនា។ ឯកម្បិ ទិវសន្តិ ឯកទិវសមត្តម្បិ។ អខណ្ឌំ កត្វាតិ ទុក្កដមត្តស្សបិ អនាបជ្ជនេន អខណ្ឌិតំ កត្វា។ កិលេសមលេន អមលីនន្តិ តណ្ហាសំកិលេសាទិវសេន អសំកិលិដ្ឋំ កត្វា។ បរិទហិត្វាតិ និវាសេត្វា ចេវ បារុបិត្វា ច។ អគារវាសោ អគារំ ឧត្តរបទលោបេន, តស្ស វុឌ្ឍិអាវហំ អគារស្ស ហិតំ។ ភោគក្ខន្ធោតិ ភោគរាសិ ភោគសមូហោ។ អាពន្ធនដ្ឋេនាតិ “បុត្តា មត្ថិ”តិអាទិនា បេមវសេន សម្ពន្ធនដ្ឋេន។ “អម្ហាកមេតេ”តិ ញាយន្តីតិ ញាតី។ បិតាមហបិតុបុត្តាទិវសេន បរិវត្តនដ្ឋេន បរិវដ្ដោ។

១៥១។ សាមញ្ញវាចីបិ សិក្ខា-សទ្ទោ សាជីវ-សទ្ទសន្និធានតោ ឧបរិ វុច្ចមានវិសេសាបេក្ខាយ ច វិសេសនិវិដ្ឋោវ ហោតីតិ វុត្តំ “យា ភិក្ខូនំ អធិសីលសង្ខាតា សិក្ខា”តិ។ សិក្ខិតព្ពដ្ឋេន សិក្ខា។ សហ អាជីវន្តិ ឯត្ថាតិ សាជីវោ។ សិក្ខនភាវេនាតិ សិក្ខាយ សាជីវេ ច សិក្ខនភាវេន។ សិក្ខំ បរិបូរេន្តោតិ សីលសំវរំ បរិបូរេន្តោ។ សាជីវញ្ច អវីតិក្កមន្តោតិ – “នាមកាយោ បទកាយោ និរុត្តិកាយោ ព្យញ្ជនកាយោ”តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១៥) វុត្តសិក្ខាបទំ ភគវតោ វចនំ អវីតិក្កមន្តោ ហុត្វាតិ អត្ថោ។ ឧភយេន ច ទ្វយំ “សិក្ខន”ន្តិ វុត្តំ។ តត្ថ សាជីវានតិក្កមោ សិក្ខាបារិបូរិយា បច្ចយោ។ តតោ ហិ យាវ មគ្គា សិក្ខាបារិបូរី ហោតីតិ។

បជហិត្វាតិ សមាទានវសេន បរិច្ចជិត្វា។ បហីនកាលតោ បដ្ឋាយ...បេ... វិរតោ វាតិ ឯតេន បហានស្ស វិរតិយា ច សមានកាលតំ ទស្សេតិ។ យទិ ឯវំ “បហាយា”តិ កថំ បុរិមកាលនិទ្ទេសោតិ? តថា គហេតព្ពតំ ឧបាទាយ។ ធម្មានញ្ហិ បច្ចយបច្ចយុប្បន្នភាវេ អបេក្ខិតេ សហជាតានម្បិ បច្ចយបច្ចយុប្បន្នភាវេន គហណំ បុរិមបច្ឆិមភាវេនេវ ហោតីតិ គហណប្បវត្តិអាការវសេន បច្ចយភូតេសុ ហិរោត្តប្បញាណាទីសុ បហានកិរិយាយ បុរិមកាលវោហារោ, បច្ចយុប្បន្នាសុ ច វិរតីសុ វិរមណកិរិយាយ អបរកាលវោហារោ ច

ហោតីតិ “បហាយ បដិវិរតោ ហោតី”តិ វុត្តំ. បហាយាតិ ច សមានកាលវសេន វុត្តំ, បច្ឆា វីតិក្កមិតព្ពវត្ថុសមាយោគវសេន បដិវិរតោតិ. បហាយាតិ ច –

“និហន្ត្វាន តមោខន្ធំ, ឧទិតោយំ ទិវាករោ;

វណ្ណបភាយ ភាសេតិ, ឱភាសេត្វា សមុគ្គតោ”តិ ច. (វិសុទ្ធិ. មហាដី. ១.៣៥២) –

ឯវមាទីសុ វិយ សមានកាលវសេន វេទិតព្ពោ. អថ វា បាណោ អតិបាតីយតិ ឯតេនាតិ បាណាតិបាតោ, បាណឃាតហេតុភូតោ អហិរិកានោត្តប្បទោសមោហវិហឹសាទិកោ ចេតនាបធានោ សំកិលេសធម្មោ, តំ សមាទានវសេន បហាយ. តតោ...បេ... វិរតោវ ហោតីតិ អវធារណេន តស្សា វិរតិយា កាលាទិវសេន អបរិយន្តតំ ទស្សេតិ. យថា ហិ អញ្ញោ សមាទិន្នវិរតិកាបិ អនវដ្ឋិតចិត្តតាយ លាភជីវិតាទិហេតុ សមាទានំ ភិន្ទន្តោ, ន ឯវមយំ. អយំ បន បហីនកាលតោ បដ្ឋាយ ឱរតោ វិរតោតិ. អទិន្នាទានំ បហាយាតិអាទីសុបិ ឥមិនា នយេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ.

ទណ្ឌំ ទណ្ឌនិបាតំ ទណ្ឌោ. យុគ្គាទិបហរណវិសេសោបិ ឯវ បហរណវិសេសោតិ អធិប្បេតោ. តេនាហ “ឋបេត្វា ទណ្ឌំ សព្ពម្បិ អវសេសំ ឧបករណ”ន្តិ. ទណ្ឌនសង្ខាតស្ស បរវិហេឋនស្ស បរិវជ្ជិតភាវទីបនត្ថំ ទណ្ឌសត្ថានំ និក្ខេបវចនន្តិ អាហ “បរូបឃាតត្ថាយា”តិអាទិ. វិហឹសនភាវតោតិ វិពាធនភាវតោ. លជ្ជីតិ ឯត្ថ វុត្តលជ្ជាយ ឱត្តប្បម្បិ វុត្តន្តិ ទដ្ឋព្ពំ. ន ហិ បាបជិគុច្ឆនបាបុត្តាសរហិតំ, បាបភយំ វា អលជ្ជនំ អត្ថិ. យស្ស វា ទយាបន្នតាយ ទយស្ស ច អត្តាធិកតា អត្តាធិបតិភូតា លជ្ជាកិច្ចការី, តស្ស លោកាធិបតិភូតំ ឱត្តប្បំ កិច្ចការន្តិ វត្តព្ពមេវ នត្ថីតិ “លជ្ជី”ត្វេវ វុត្តំ. ទយំ មេត្តចិត្តំ អាបន្នោតិ កស្មា វុត្តំ, តត្ថ ទយា-សទ្ទោ “អទយាបន្នោ”តិអាទីសុ ករុណាយ វត្តតីតិ? សច្ចមេតំ, អយំ បន ទយា-សទ្ទោ អនុរក្ខណត្ថំ អន្តោនីតំ កត្វា បវត្តមានោ មេត្តាយ ច ករុណាយ ច បវត្តតីតិ ឥធ មេត្តាយ បវត្តមានោ វុត្តោ. មិជ្ជតិ សិនិយ្ហតីតិ មេត្តា, សា ឯតស្ស អត្ថីតិ មេត្តំ, មេត្តំ ចិត្តំ ឯតស្ស អត្ថីតិ មេត្តចិត្តោ, តស្ស ភាវោ មេត្តចិត្តតា, មេត្តាត្វេវ អត្ថោ.

សព្ពបាណភូតហិតានុកម្បីតិ ឯតេន តស្សា វិរតិយា សត្តវសេន អបរិយន្តតំ ទស្សេតិ. បាណភូតេតិ បាណជាតេ. អនុកម្បកោតិ ករុណាយនកោ. យស្មា បន មេត្តា ករុណាយ វិសេសបច្ចយោ ហោតិ, តស្មា វុត្តំ “តាយ ឯវ ទយាបន្នតាយា”តិ. ឯវំ យេហិ ធម្មេហិ បាណាតិបាតា វិរតិ សម្បជ្ជតិ, តេហិ លជ្ជាមេត្តាករុណាធម្មេហិ សមង្គីភាវោ ទស្សិតោ, សទ្ធិំ បិដ្ឋិវដ្ដកធម្មេហីតិ ទដ្ឋព្ពំ. ឯត្ថាហ – កស្មា “បាណាតិបាតំ បហាយា”តិ ឯកវចននិទ្ទេសោ កតោ, ននុ និរវសេសានំ បាណានំ អតិបាតតោ វិរតិ ឥធាធិប្បេតា? តថា ហិ វុត្តំ “សព្ពបាណភូតហិតានុកម្បី វិហរតី”តិ. តេនេវ ហិ អដ្ឋកថាយំ “សព្ពេ បាណភូតេ ហិតេន អនុកម្បកោ”តិ ពហុវចននិទ្ទេសោតិ? សច្ចមេតំ, បាណភាវសាមញ្ញវសេន បនេត្ថ បាណគ្គហណំ អាទិតោ ឯកវចននិទ្ទេសោ កតោ, សព្ពសទ្ទសន្និធានេន បុថុត្តំ វិញ្ញាយមានមេវាតិ សាមញ្ញនិទ្ទេសំ អកត្វា ភេទវចនិច្ឆាវសេន ទស្សេតុំ អដ្ឋកថាយំ ពហុវចនវសេន អត្ថោ វុត្តោ. កិញ្ច ភិយ្យោ –

ສາຍຎ຺ຎໂຕ ນິຈຣສຍາຣາຄໍ, ຕຎ຺ຎິເສສໂຕ ນິຈຣເກເຣາຕິ ຫຼຍສ຺ສ ຍິເສສສ຺ສ ຮສ຺ສຄຕ຺ຕໍ ອຍໍ ຈຈຄເກເຣາ ກເຕາຕິ ເຈຣິຕຎ຺ຎາ ຍິທຣຕີຕິ ຈຸຕ຺ຕປ຺ປການເຣາ ຫຸຕ຺ວາ ວຸກສ຺ສິ ຫຼຣິຍາບເຣ ຊຸປ຺ປຕ຺ຕີ ຣຸກ຺ລ ອເຕຎ຺ຎຄ ຫຼຣິຍາບເຣຄ ຍິຈ຺ຈິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕກາຈໍ ທຣຕິ ປຈເຕ຺ຕຕີຕິ ອເຕ຺ວາ ເຕກາທ “ຫຼຣິຍຕິ ປິເລຕີ”ຕິ.

ຄ ເກຈລໍ ກາຍຈຊີປເຍາກຈເສຄ ອາຮາຄເຍຈ, ອຊ ເຕາ ອາກຼ຺ລປິສ຺ສ ປຣິຊ຺ຕ຺ຕຈຕ຺ວຸຍິສຍາຈາຕິ ຮສ຺ສຕໍ “ຍິເຕ຺ຕຄປີ”ຕິອາຣິ ຈຸຕ຺ຕໍ. ເຊເຄຕິ ເຊຍ຺ຍ ກເຣາຕີຕິ ເຊເຄາ, ເຈາເຣາ. ສຸຍິກ຺ສເຕຄາຕິ ວຸຕ຺ຕ ສຸຍິກາເຈາ ອຣິກາເຣເຕາ ສຊ຺ຕ຺ຕຣສຕ຺ຕິສາຄເຕາ ຈ ເຊຍ຺ຍສິກິເລສຍິເຍຫຕ຺ຕິ ອາທ “ອເຊຄຕ຺ຕາເຍຈ ສຸຍິກ຺ສເຕຄາ”ຕິ. ກາຍເຊ຺ຕ຺ວ “ລຊ຺ຊີ ຮຍາປເຕ຺ຕາ”ຕິອາຣິ ຄ ຈຸຕ຺ຕໍ, ອຣິກາຣຈເສຄ ປຄ ອຕ຺ວເຕາ ຈາ ຈຸຕ຺ຕເຍຈາຕິ ເຈຣິຕຎ຺ຎາ. ຍຊາ ຫິ ລຊ຺ຊາຮເຍາ ປິຫາຕິປິຕປທາຄສ຺ສ ຍິເສສປຊ຺ເຍາ, ວຈໍ ອຣິຕ຺ຕາຣາຄປທາຄສ຺ສປີຕິ, ຕສ຺ວາ ສາປິ ປິຍຸຕ຺ລ ອາເຄຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕຎ຺ຎາ. ວສ ຄເຍາ ຫຼເຕາ ປເຣສຸປີ. ອຊ ຈາ ສຸຍິກ຺ສເຕຄາຕິ ວເຕຄ ຫິເຣາຕ຺ຕປ຺ປາຊີຫິ ສຍຕ຺ຕາກເຍາ, ອຫິຣິກາຊີຄຊ຺ຕາ ປທາຄໍ ຈຸຕ຺ຕເຍຈາຕິ “ລຊ຺ຊີ”ຕິອາຣິ ຄ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຮຊ຺ຊຎາ.

ອເສຊ຺ຊຈຣິຍຕ຺ຕິ ອເສຊ຺ຊາຄໍ ຈຣິຍໍ, ອເສຊ຺ຊໍ ຈາ ຈຣິຍໍ ຍິຈຸຄາຄໍ ຈຸຕ຺ຕາກາເຣຄ ສຣິສກ຺ສຕາຄໍ ອຍຕ຺ຕິ ຍິຈຸເຄາ, ຍຊາຈຸເຕ຺ຕາ ຊຸຣາຈາເຣາ ອາຣາຈາຣີ ເຍຈຸຄາຕິ ວເຕຄ – “ຫຼຊ (ຍາຫຸຣ, ວກເຊ຺ຊາ...ເປ... ຄ ເທຈ ເຕາ ຍາຕຸກາເຍຄ ສຊ຺ຊິ ຊ຺ວໍຊ຺ວຍສຍາປຕ຺ຕິ ສຍາປຊ຺ຊຕິ, ອປິຈ ເຕາ ຍາຕຸກາຍສ຺ສ ຊຸຊ຺ຊາຮຄປຣິຍຊ຺ຄຄຸປຄສຊ຺ຊາທຄໍ ສາຣິຍຕິ, ເສາ ຕຮສ຺ສາເຮຕິ, ຕໍ ຄິກາເຍຕິ, ເຕຄ ຈ ຍິຕ຺ຕິ ອາປຊ຺ຊຕີ”ຕິອາຣິຄາ (ອ. ຄິ. ລໍ.໑໐) ຈຸຕ຺ຕາ ສຕ຺ຕຍິສເຍຈຸຄນິເຍາກາປິ ປຣິຍິເຣຕິ ຮສ຺ສິຕາຕິ ຮຊ຺ຊຎາ.

ສເຊ຺ຊຄ ສຊ຺ຊຕ຺ຕິ ປຸຣິເຍຄ ຈຊີສເຊ຺ຊຄ ປສ຺ສິຍໍ ຈຊີສຊ຺ຊໍ ສຊ຺ຊທຕິ ອສເຊ຺ຊຄ ອຄຕ຺ຕຣິກຕ຺ຕາ. ເຕຄາທ “ເຍາ ທີ”ຕິອາຣິ. ທລິຊ຺ຊຣາເກາ ຍິຍ ຄ ຍິຣເກເຕາ ເທາຕີຕິ ວຕ຺ຕ ກຊາຍ ອຄຈຊ຺ຊຕກາເຈຄ ທລິຊ຺ຊຣາກສຍິສຕາ ເຈຣິຕຎ຺ຎາ, ຄ ປຸກ຺ກລສ຺ສ. ປິສາຫເລຕາ ຍິຍາຕິ ວຕ຺ຕາປິ ວເສຈ ຄເຍາ. ສຊ຺ຊາ ອຍຕິ ປຈຕ຺ຕຕິ ວຕ຺ຕາຕິ ສຊ຺ຊາເຍາ, ສຊ຺ຊາເຍາ ວຈ ສຊ຺ຊາຍິເກາ ຍຊາ “ເຈຄຍິເກາ”ຕິ (ຍ. ຄິ. ໑.໑໓໙; ອ. ຄິ. ປ. ໑໑; ປາຣາ. ປ), ສຊ຺ຊາຍ ຈາ ອຍິຕເຊ຺ຊາ ສຊ຺ຊາຍິເກາ, ສເຊ຺ຊເຍ຺ຍາຕິ ອເຕ຺ວາ. ຈຕ຺ຕຊ຺ຊາຕໍ ອາປຊ຺ຊຕິຍິນິຈາຮຄເຕາຕິ ອຣິປ຺ປາເຍາ.

ອຄຸປ຺ປຮາຕາຕິ (ຊີ. ຄິ. ຊີ. ໑.໘; ອ. ຄິ. ຊີ. ໒.໓.໑໘ປ) ອຄຸຊາລປ຺ປຮາຕາ, ອຄຸຈຕ຺ຕຄຈເສຄ ຈາ ປຮາຕາ. ກສ຺ສ ປຄ ອຄຸຈຕ຺ຕຄໍ ປຮາຄຊ຺ຊາຕິ? “ສທິຕາຄ”ຕ຺ຕິ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ສຊ຺ຊາຄສ຺ສາຕິ ຍິຎ຺ຎາຍຕິ. ເຕຄາທ “ສຊ຺ຊາຄາຄຸປ຺ປຮາຕາ”ຕິ. ຍສ຺ວາ ປຄ ອຄຸຈຕ຺ຕຄຈເສຄ ສຊ຺ຊາຄສ຺ສ ປຮາຄໍ ອາສາຄໍ, ຮກ຺ລໍ ຈາ ຮຍຸທິກເຮໍ ເທາຕິ. ເຕຄ ຈຸຕ຺ຕໍ “ເຊ຺ວ ຊເຄ ສຍເກ຺ກ ຮິສ຺ວາ”ຕິອາຣິ. ອາເຮຍຕ຺ຕິ ວຕ຺ວາຕິ ອາເຮເຍາ, ຮຍິຕຊ຺ຊາຄໍ. ຍສ຺ວາ ປຄ ອາ-ກາເຣຄ ຍິຄາປິ ອຍຍເຕ຺ວາ ລຊ຺ຊຕິ, ຕສ຺ວາ ຈຸຕ຺ຕໍ “ສຍກ຺ກຣາເຍາຕິປິ ປິຍຸຕ຺ລ, ອຍເຍເຈຕ຺ວ ອເຕ຺ວາ”ຕິ.

ວຸຕ຺ຕາຕິ –

“ເຄລເຊ຺ກ ເສຕປຊ຺ຊາເຮາ, ວການເຣາ ຈຕ຺ຕຕີ ຮເຊາ;

អនីឃំ បស្ស អាយន្តំ, ឆិន្នសោតំ អពន្ធន”ន្តិ (សំ. និ. ៤.៣៤៧; ឧទា. ៦៥; បេដកោ. ២៥; ទី. និ. ដី. ១.៨) –

ឥមិស្សា គាថាយ សីលមេវ “នេលង្គ”ន្តិ វុត្តំ។ តេនេវាហ – “ចិត្ត គហបតិ, “នេលង្គ”ន្តិ ខោ, ភន្តេ, សីលានមេតំ អធិវចន”ន្តិ (សំ. និ. ៤.៣៤៧; ទី. និ. ដី. ១.៨)។ សុក្កាទីតិ អបទុស្សតាយ មុទុកា។ បុរស្ស ឯសាតិ ឯត្ថ បុរ-សទ្ទោ តន្និវាសីវាចកោ ទដ្ឋព្វោ “កាយោ អាគតោ”តិអាទីសុ (ទី. និ. ដី. ១.៨) វិយ។ តេនេវាហ “នគរវាសីន”ន្តិ។ មនំ អប្បាយតិ វឌ្ឍេតីតិ មនាបា។ តេនាហ “ចិត្តវុឌ្ឍិករា”តិ។

កាលវាទីតិអាទិ វុត្តប្បការបដិបត្តិទស្សនំ។ អត្ថសំហិតាបិ ហិ វាចា អយុត្តកាលប្បយោគេន អត្ថាវហា ន សិយាតិ អនត្ថវិញ្ញាបនតោ វាទំ អនុលោមេតិ, តស្មា វុត្តប្បការំ បដិក្ខេត្វ អកាលវាទិតា បរិហរិតព្វាតិ វុត្តំ “កាលវាទី”តិ។ កាលេ វទន្តេនបិ ឧភយានត្ថសាធិកា អភូតំ បរិវជ្ជេតព្វន្តិ អាហ “ភូតវាទី”តិ។ ភូតំ វទន្តេន ច ឥធលោក-បរលោក-ហិតសម្បាទកំ, វត្តព្វន្តិ ទស្សេតុំ “អត្ថវាទី”តិ វុត្តំ។ អត្ថំ វទន្តេនបិ លោកិយធម្មសន្និស្សិតមេវ អវត្វា លោកុត្តរធម្មសន្និស្សិតំ កត្វា វត្តព្វន្តិ ទស្សេតុំ “ធម្មវាទី”តិ វុត្តំ។ យថា ច អត្ថោ លោកុត្តរធម្មសន្និស្សិតោ ហោតិ, តំ ទស្សេតុំ “វិនយវាទី”តិ វុត្តំ។ បញ្ចន្នញ្ហិ សំវរវិនយានំ, បញ្ចន្នញ្ច បហានវិនយានំ វសេន វុច្ចមានោ អត្ថោ និព្ពានាធិគមហេតុភាវតោ លោកុត្តរធម្មសន្និស្សិតោ ហោតីតិ។ ឯវំ គុណវិសេសយុត្តោវ អត្ថោ វុច្ចមានោ ទេសនាកោសល្លេ សតិ សោភតិ, កិច្ចករោ ច ហោតិ, ន អញ្ញថាតិ ទស្សេតុំ “និធានវតិំ វាចំ ភាសិតា”តិ វុត្តំ។ ឥទានិ តំ ទេសនាកោសល្លំ វិភាវេតុំ “កាលេនា”តិអាទិមាហ។ បុច្ឆាទិវសេន ហិ ឱតិណ្ណវាចាវត្ថុស្មិំ ឯកំសាទិព្យាករណវិភាគំ សល្លក្ខេត្វា ឋបនាហេតុឧទាហរណ-សំសន្ទនាទីនិ តំតំកាលានុរូបំ វិភាវេត្វា បរិយោសិតបរិច្ឆិន្នបរិយន្តំ វិបុលតរ-គម្ភីរោទារ-បហុត្ថ-វិត្ថារសង្គាហិកាយ កថាយ ញាណពលានុរូបំ បរេ ញាបេន្តោ ធម្មំ បតិដ្ឋាបេន្តោ “ទេសនាកុសលោ”តិ វុច្ចតីតិ ឯវមេត្ថ អត្ថយោជនា វេទិតព្វា។

១៥១។ ឯវំ បដិបាដិយា សត្ត មូលសិក្ខាបទានិ វិភជិត្វា សតិបិ អភិញ្ញាទិបហានាទិភេទវិសេសតោ វិរតិវិភជនេ ឧត្តរទេសនាយំ វិភជន្តំ តំ បរិហរិត្វា អាចារសីលស្សេវ វិភជនវសេន បាឡិ បវត្តាតិ ទស្សេតុំ វិវរិតុំ “ពីជគាមភូតគាមសមារម្ភា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ពីជានំ គាមោ សមូហោ ពីជគាមោ។ ភូតានំ ជាតានំ និព្ពត្តានំ រុក្ខគច្ឆលតាទីនំ សមូហោ ភូតគាមោ។ តត្ថ ច រុក្ខាទយោ ចិត្តរហិតតាយ ន ជីវា, ចិត្តរហិតតា ច បរិប្ផន្ទាភាវតោ ឆិន្នេ រុហនតោ វិសទិសជាតិកភាវតោ ចតុយោនិអបរិយាបន្នតោ ច វេទិតព្វា, វុឌ្ឍិ បន បវាឡសិលាលវណាទីនម្បិ វិជ្ជតីតិ ន តេសំ ជីវការណំ, វិសយគ្គហណញ្ច នេសំ បរិកប្បនាមត្តំ សុបនំ វិយ ចិញ្ចាទីនំ, តថា ទោហឡាទយោ, តត្ថ កស្មា ពីជគាមភូតគាមសមារម្ភា បដិវិរតិ ឥច្ឆិតាតិ? សមណសារុប្បតោ តន្និវាសិសត្តានុរក្ខណតោ ច។ តេនេវាហ – “ជីវសញ្ញិនោ ហិ មោឃបុរិស មនុស្សា រុក្ខស្មិ”ន្តិអាទិ (បាចិ. ៨៩)។

មូលមេវ ពីជំ មូលពីជំ, មូលពីជំ ឯតស្សាតិបិ មូលពីជំ។ សេសេសុបិ ឯសេវ នយោ។ ផឡុពីជន្តិ បព្វពីជំ។ បច្ចយន្តរសមវាយេ

ឋឌិឋផលុប្បត្តិយា ចិរេឋឋការលាកាចទោ ចិទ្ទហលាឋយទេត្វ ឋារផលេ តិទ្ធ្យទោ ពីឌឋេគ្គា ពងត្វឋំឋិឌ្ឋិយា ម្ទលិឌីឃ្ទបិ រោឃុចិ បចត្តពីពិ ម្ទលិឌិទោ តិចត្តតត្វំ ឲរោត ពីឌ-ឋេទ្គត ចិរេឋរេឋត្វា ច្ទត្តំ "ពីឌពីឌ"ត្តិ "ទ្ទបទ្ទបំ (ចិឃ្ទិ្ឋ ៗ៑៣៤), ក្ទត្តក្ទត្ត"ត្តិ (ឋំ៑ តិ៑ ៣៑ ៦ៗលិ; ៥៑៧៩៥; ទេត្តិ៑ ៧៧) ច ឃចា៑ កម្ទា បទេត្វ ពីឌកាយក្ទតកាយំ ក្ទត្ថិទិត្វា ពីឌការយា ឲច តិក្ខិទេក្ខាពិ? ត ទោ បទេតំ ឲចំ ងក្គត្តំ, តត្ម អទេចាចុម្ម "ម្ទលទេច ពីឌំ ម្ទលពីឌំ, ម្ទលពីឌំ ឲពាឃ្សាពិបិ ម្ទលពីឌ"ត្តិ៑ ពត្វ បុទិរេត ពីឌការយា តិក្ខិទេក្ខា, ក្ទពិទេឃត ក្ទតការយា, ក្ទចិទេឆាបេឋ ម្ទលពីឌក្ខា ម្ទលពីឌក្ខា ម្ទលពីឌត្តិ ឋាយក្ខាតិទេគ្គរេឋត, ឲករេឋឋតទេឃត ចា ក្ខិទេក្ខាពិ ទេចឌិពទេក្ខា៑ ទោទេតចាហ "បក្ខាចិឆឃ្សា"ពិអាឌិ៑ តិលពិលាទ្រក្លាឌិកឃ្សាពិ អល្លពិលាឃ្ស ទេចច អល្លទ្រក្លាឌិកឃ្ស ច៑ អាឌិ-ឋេទ្គត ខ្ទឋឌិកក្ខលពាឌិតំ ឋក្កទោ៑

ឲកំ កត្តំ ឲកកត្តំ, ពំ អឃ្ស អត្តិពិ ឲកកត្តិទេកា៑ ទេឋា បត ទត្តិទេកាឌទេតតបិ ឋិឃាពិ ពត្តិចត្តតត្វំ អាហ "ទត្វបទទោ"ពិ៑ ឲចយ្យិ អបទលាម្បកាឌិបិ ឋិឃា ឲកកត្តិទេកាពិ ពត្តិចត្តតត្វំ "ចិទទោ ចិកាលទេកាឌតា"ពិ ច្ទត្តំ៑ អទ្ទលាក្កយតកាលទោ បក្ខាឃ ឃាច យក្ខត្តំប្បា អឃំ ព្យក្ខាឌិតំ អទិឃាតំ អាចិល្លាឋយាចិល្លោ ទេកាឌតឃ្ស ការលិ តាយ, ពងទេក្ខា ចិការលិ៑ អក្ខកចាឃំ បត ក្ទពិឃបទេត ទត្តិទេកាឌតឃ្ស បឌិក្លិត្តត្តា "អពិក្កទេត្ត យក្ខត្តំប្បា ឃាច ឃ្ទទិឃត្វក្ខយតា ទេកាឌតំ ចិកាលទេកាឌតំ តាយា"ពិ ច្ទត្តំ៑

"ឋក្ខាបិបឃ្ស អកទល"ត្តិអាឌិតឃប្បចត្តំ (ឌី៑ តិ៑ ៗ៑៤០; ឆ៑ ប៑ ៧ប័ៗ; ទេត្តិ៑ ៗ០, ៥០, ៧៧៩, ៧ៗ៣) កកចទោ ឋារឋតំ អក្ខត្តទាក្សប្បត្តិឃា តក្ខាឌិងឃ្សតំ ត អត្ទលិទេយពីពិ អាហ "ឋារឋតឃ្ស អតត្ទលិយត្តា"ពិ៑ អត្តតា បទេឃាឌិឃយាតំ, បទេទហិ បទេឃាឌាបិឃយាតក្ខា តក្ខំ តក្ខកាចឋាយទេក្ខាត បិញ្ញក្ខឃំ ឲទោតេច តក្ខ-ឋេទ្គត កហិពំ, ពចា កិពចាឌិព-ឋេទ្គត ចាពិ អាហ "តក្ខតតក្ខាបតាឌិចរេឋតា"ពិ៑ អាឌិ-ឋេទ្គត កាឃតកាឃាបតចាគតចាគាបតាតិ ឋក្កឃ្យត្តិ៑ ងឃ្សទេតត ទេចត្វ ឋចតយ្យិ ឋក្កហិពំ ចិទ្ទបេការេឋឋតទេឃត ៑ ឃចាឋកំ ចិឋឃឃ្ស អារលិចតឋកាចពាឃ ចា បក្ខាត្តំ ចិក្ខាលាតំ ឋចតកិទិឃាឃបិ ងឃ្សតឋទេក្ខបឋក្ខាចទោ "ងឃ្សតា"ក្ខាទេក្ខច ច្ទត្តំ៑ ទោតាហ "បក្ខាហិ ចិក្ខាទេលហិ ត កក្ខាំ ឆយ្ទំ បឌិចិឌាតាពិ អក្ខាព្រ អកិតិបិពយត្តា"ពិ៑ អចិឃ្ទកក្ទពឃ្ស កិពឃ្ស ឋចតំ កងាចិ ចក្ខពីពិ អាហ "ចិឃ្ទកក្ទតា ងឃ្សតា"ពិ៑ ពចា ហិ ច្ទត្តំ បទេយត្វទេឌាពិកាឃំ ព្យក្ខកក្ខកចាឃំ (ព្យ៑ បិ៑ អក្ខ៑ ៗ៑ បក្ខិយបក្ខាឋិក្លាបងចល្លាតា) "ឆយ្ទបឋំហិពំ កិពំ ចក្ខពិ, កិព្ទបឋំហិទោ ឆទេយ្ទា ត ចក្ខពី"ពិ៑ ឃំ កិក្ខាំពិ កត្តិពំ ចា អកត្តិពំ ចា ឃំ កិក្ខាំ ប្ទបង្ស៑ កក្ខឌាពត្តិ កក្ខឌាពិកំ៑ ពឃ្សបិ "ឃំ កិក្ខាំ"ពិ ចចតទោ បិឋិពឃ្ស អបិឋិពឃ្សបិ ឃឃ្ស កឃ្សចិ ចិទេលបតាឌិ ត ចក្ខពីពិ ងទេឃ្សពិ៑

ក្ខក្ខាពិ ក្ខក្ខ-ឋេទ្គត ឋយាតត្វំ ឲកំ ឋក្ខត្តទ៑ ទេឋពិ ឲព្វាពិ ឋឃតំ ក្ខក្ខាឋឃតំ យហាឋឃតក្ខា ឋយលាឋាទ្ទប្បទហិពំ អឌិទេប្បពត្តិ អាហ "បយាលាពិក្កត្តំ អកប្បិឃត្វទល"ត្តិ៑ អារឋតទេក្ខាត្វ ឋឃទេតទេតច ឋក្កហិពត្តិ ងក្ខត្តំ៑ ឃម្ទា បត អាឆាទេទ បឌិក្លិទេត្ត ពងាឆាទា កិទិឃា បឌិក្លិត្តាច ទោហាពិ, ពម្ទា "ក្ខក្ខាឋឃតយហាឋឃតា"ក្ខាទេក្ខច ច្ទត្តំ, អត្វទោ បត ពក្ទបទេកាកក្ទតតិឋក្ខាតិបក្ខទេតហិ ចិទពិ ងឃ្សិពាពិ ងក្ខត្តំ៑ អឆ ចា ក្ខក្ខាឋឃតយហាឋឃតក្ខា ក្ខក្ខាឋឃតយហាឋឃតក្ខា ក្ខក្ខាឋឃតយហាឋឃតត្តិ ឲពឃ្ទិ អទេត្វ ឲករេឋទេឋត អឃំ តិទេគ្គទេឋា កទោ ឃចា "តាយទ្ទបបក្ខឃា ឋត្យអាឃពត"ត្តិ (យ៑ តិ៑ ៗ៑៧ៗ៩; ឋំ៑ តិ៑ ៗ៑៧; ក្ខគា៑ ៧), អារឋតកិទិឃាប្ទក្ខាកត្តា ចា ឋឃតកិទិឃាឃ ឋឃតក្កហទេលាត អារឋតយ្យិ កហិពត្តិ ទេចឌិពក្ខា៑

ᨣᩣᩁᩩᨿᩣᩈᨠᩮᩣᨲᩥ ᩁᩮᨿ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁ ᨠᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩥᨲᩥ ᨡᩃᨲᩥ-ᩈᩅ᩠ᨨᩮᨶ ᩑᩅᩴᨸᨠᩣᩁᩮ ᨣᩮᩁᩔᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩮ᩠ᨬᩣᩉᩥ ᨠᩣᩉᩣᨸᨶᩮ ᨽᩩᨸᨶᩥᨠ᩠ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩈᩣᨴᩥᨿᨶᩮ ᩅ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨲᩮᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᩮᨶ ᨲᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ, ᨶ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨶ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩣᨴᩥᨿᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨲᩥᩅᩥᨵᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩴ ᨣᨾᨶᩮᨶ ᩅᩣᩅᩣᨿ ᨿᨶᩈᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨾᨶᩮᨶ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩴ, ᩅᩣᩅᩣᨿ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩣᨸᨶᩴ, ᨿᨶᩈᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩴ ᩈᩣᨴᩥᨿᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩥᩅᩥᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩴ ᩑᨠᨩ᩠ᨫᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᩮᨶ ᨲᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩋᩣᨿᨲᨶᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨲᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ᪨ ᨲᩦᩅᩣᩁᩣᨴᩥᨽᩩᨸᨶᩈᨬ᩠ᨬᩣᩔ ᩈᩣᩃᩥᩋᩣᨴᩥᨾ᩠ᩉᩃᨨᨶ᩠ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩥᨵᩔᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨶᩣᨿᩥ, ᨠᩥᩃ᩠ᩃᩮᩅ, ᨸᨬ᩠ᩉᩣ ᩅᩁᩣᨲᩥ ᨡᩮᨠᩈᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩅᩈᩴ ᨿᨧ᩠ᨨᩅᩈᩴ ᩈᩩᩈᩩᨠᩣᩁᩅᩈᩴ ᩈᩩᨠᩣᩁᩅᩈᩴ ᨣ(ᨣᩮ)ᨠᩅᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨿᩉᩣᩅ᪨ ᪁᪙᪁) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨡᩃᩴ ᨩᩃᨴᩥᩔ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᨶᩣᨿ, ᨲᩔ ᨸᨶ “ᨠᩣᩃᩮ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨿᩉᩣᩅ᪨ ᪁᪙᪁) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩈᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᨩᩃᨴᩥᩔ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩈᩩᨸᩮᨶ ᩅᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᩈᩩᨸᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ, ᨸᨲᩥᩈᩩᨸᩮᨶ ᩅᨬ᩠ᨩᨶᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᩅᨠ᩠ᨠᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᩣᩅᨿᩅᩮᨶ ᩅᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ᪨ ᨣᩉᩃᩅᩮᩈᨶ ᩅᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᨣᩉᩃᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ᪨ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ᪨ ᩋᨣ᩠ᨣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᩦᨴᩮᨲᩥ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨠᩣᩁᩮᨠ ᩋᨣ᩠ᨣᨿᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨

ᩉᨴᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᩃᩩᨻ᩠ᨻᩣᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᨿᩣᨶᨠᩣᨭᨶᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩁᩴ᪨ ᨲᩥᩃᩥᨣᩦᨶᩴ ᨲᩣᩃᩩᨻ᩠ᨻᩣᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨿᩥᨶᨶᨠᩣᩃᩮ ᨽᩔᩣᨸᩥᨲᩈᩥᩊᩣᩁᩮᨿᩅ ᩈᩥᩊᩣ᪨ ᩈᩥᩊᩣᨠᩮᨣᩣ ᨲᩔᩣᩉᩣᨸᨶᩴ᪨

ᨠᩮᩉᩦᨲᩥ ᩈᩣᩁᩈᨿᩣᩈᩣᩅᩁᩥᨿᩣ, ᨽᩪᨲ᩠ᨲᩁᩅᩥᩉᩣᩁᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᩅ᪨ ᩅᩈᩮᩣᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᩉᩣᩁᨠᩈᩣᨲᩣᨩᨿᩋᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᩁᩮᩉᩈᨶ᩠ᨲᩴ, ᩅᩥᨧᩥᨩᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩥᩁᩮᩉᨩᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᩅᨩ-ᩈᩅ᩠ᩉᩣ ᨩᩥᩔᨲᩥ “ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴᩅᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩮᩣᨣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨸᩣᩅᩥ᪨ ᪂᪗᪅, ᪂᪂᪁)᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩋᨸᩁᩥᨠ᩠ᨠᩪᩉᨠᩣᩅᩈᩣᨿᩮᩣ᩠ᨬᩣ ᩈᨲᩥᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩉᩥᨲᨬ᩠ᨬᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩥᨠᩣᨣᩈᨠ᩠ᨡᩔᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨬᩣᨲᩥᨠᩩᩃᩣᩁᩥᨣᩣᩈᩥᨣᩣᩈᩣᨣᩁᩮᨿᩣ ᩅᩥᨠᩣᩁᩮᨠᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩔ ᩉᩁᩃᨠᩣᩅᩮᨲᩣ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨣᩣᨶᨠᩣᩅᩈᩣᨿᩮᩣ᩠ᨬᩣ ᩈᨲᩥᨸᩥ ᨲᩩᩃᩥᨠᩩᨭᩥᨣᩮᨿᩣ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨣᩣᨶᩅᩥᩈᩮᩈᨠᩣᩅᨣᩔᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᩣᩁᩮᨠᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨶ ᩑᩅᩴ ᨸᩥᩊᩣᨲᩥᨸᩥᨲᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩔ ᩅᨩᩔ ᨻᩩᨶ ᨣᩉᩮᩃ ᨸᩁᩮᩣᨿᩣᨧᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩴᨠᩣᩁᩮᩁᩣ, ᨡᩃᨨ ᨸᩁᩴᨠᩣᩁᩮᩁᩣᨲᩥ ᩅ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ “ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨸᩁᩮᩣᨿᩮᩣᨣᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥᨠᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᩅᨩ᩠ᨩᩁᩮᩣᨿᩮᩣᨣᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨸᨶ “ᩅᩈᩮᩣᨲᩥ ᨿᩣᩁᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᩮᨷᩥᨨᨶᨿᩮᩅ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩩᩴ ᨿᩣᩁᩃ-ᩈᨴ᩠ᨴᩔᨸᩥ ᩅᩥᩉᩥᩈᨶᩮ ᨩᩥᩔᨶᨲᩮᩣ᪨

᪁᪂᪄᪨ ᩅᩦᩅᩁᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᨠᩣᨿᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨸᩁᩥᩉᩁᨱᨿᨲ᩠ᨲᨡᩣᨲᨶᩣᨿᩴ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩈᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨲᨻ᩠ᨷᩮᩣᨿᩮᩣᨣᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨲᩦᨲᩥ ᨣᩮᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩁᩮᨲ ᩈᩮᨶ᩠ᨲᩣᨸᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨿᩣᩉ᪨ ᩑᩁᨲᨸᩦᨲᩥ ᨶᩅᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩥᨠᩣᨣᩮᨿᩣᨸᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨧ᩠ᨨᩣᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᩅ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶ ᨿᩉᩥᨧ᩠ᨨᨲᩣ, ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨩᩥᩈᩣᩈᩩ ᩈᩩᩅᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩈᩩᨡᩅᩥᩉᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᨽᩪᨲᩣ ᩅᨲᩔᩣ ᨩᩥᩈᩣ ᩋᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣ ᩅᩣᨲᩩᨴ᩠ᨴᩥᩈᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩣᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᩅᩣ ᨽᨿᩮᨶ ᨶ ᨸᨭᩥᩉᨬ᩠ᨬᨲᩦᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨥᩮᩣ᪨ ᨡ᩠ᩅᩣᨣᩈᩅᩥᨩᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩈᩔ ᩅᩁᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩔᨲᨠᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩔᨿᩣᨲᩮᩣ᪨ ᨡᩃᨲᩦᨲᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᨽᩪᩅᩣᩅᩮᩅᩮᨶ᪨ ᨸᩁᩥᩔᨿᩣᨶᩴ ᨲᩣᩉᩥᩁᩣᨶᩴ ᩈᩦᩉᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᩣᨴᩦᨶᩴ, ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨠᩣᨿᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩣᨴᩦᨶᩴ ᨠᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸᨴ᩠ᨴᩅᩣᨶᩴ ᩋᨽᩥᨽᩅᨶᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᩔᨿᩣᨶᩴ ᩈᩉᩥᨲᩣ᪨

ឆន្ទកាចកេរកយាការេន អន្ធមុត្តិំ ឱរោកា អសហារេយាំ តទេតា ឧទ ពក្កមិកសិក្ខបទិសតាយ ពក្កចិសាលាកេបញ្ញា ឆនេយ្យាតិ អនត្ថាំ

លិង្គបទេក្ខា , អសញ្ញាតបទេក្ខា ចា សក្យេណា កត្វា ត សទេក្កាតីតិ “បក្ខិ សក្យេណា”តិ បក្ខិ-សទ្ទេន ចិនេសនេសត្វា សក្យេណា បញ្ញត្ថាយំ ចុទេត្តាតិ អាហ “បក្ខឃុទេត្តា សក្យេណា”តិំ ឃស្ស សត្តិធិការបរិកោរកោ កិច្ចំា ធបេតត្ថា សារបក្ខាយ ធបតក្ខា តត្វិ, តាឌិនេសា អយំ កិក្ខុតិ ធនេស្សទេត្តា “អយំ បទេត្វ សទេក្ខបទេត្វ”តិអាឌិយាហំ អរិយត្តិ អនេបត្តិ តទេតា ទោសា, តេហិ ចា អារកាតិ អរិឃយាតិ អាហ “អរិនេយតាតិ តិទេក្ខារេសតា”តិំ អញ្ញត្តិ អត្តតិំ តិទេក្ខារសុលត្តិ តិរាមិសរុលំ កិលេសចត្តូរហិតត្តាំ

១៥៥ំ យចាចុទេត្ត សីលសំចនេ បតិក្ខិតស្សេច ឰត្រិយសំចនេរា ឰត្ថិតទេត្ថា តធធិក្ខាតទេតា, តស្ស ច បរិបាលកកាចទេតាតិ ចុត្តំ “នេសា ឰមិតា អរិនេយត សីលក្ខនេក្ខន្ធ សមេក្ខាគេតា កិក្ខុ”តិំ នេសបធេរុតិ “ត តិមិត្តក្កាហី ហោតី”តិអាឌីសុ បធេសុំ យឬា ចិសុទ្ធិមគ្គេ (ចិសុទ្ធិំ ១ំ១៥) ចុត្តំ, តឬា តស្ស លីតត្វប្បកាសិតិយំ សំចណ្ណតាយំ (ចិសុទ្ធិំ មហាដីំ ១ំ១៥) ចុត្តតនេយនេច ទេធិតព្ពាំ ទ្វបិឌីសុ តិមិត្តាឌិក្កាហបរិចត្ថកលក្ខលាត្តា ឰត្រិយសំចនេស្ស កិលេសេហិ អតចសិត្តសុលតា អចិកិណ្ណសុលតា ចស្ស ចុត្តាំ

១៥៩ំបច្ចយបម្មត្តិត្តិ បច្ចយបរិនេុរិំ ឰមេ ចត្តាទេរាតិ សីលសំចនេរា សទេក្ខានេសា ឰត្រិយសំចនេរា សតិសម្បជញ្ញត្តិ ឰមេ ចត្តាទេរា អទេក្ខាចារស្ស សមុរាំ តិនេ្ថាតកទេតហិ ចត្តូត្ថាំ អាបជ្ជតិ ឰសិសិក្ខស្ស បិត្យអាធេយា ចិយំ ចតធនេពហីតិ ចតធនេពយាត្យាការេមហិំ នេកនេចសត្កិ សារចត្តិ, តាចតា អបលិយត្តាត់ ហនេត្វហិ ឹសំ...រប... ពនោត្តិំ បណ្ណត្តិឌីតិក្ខុមសត្ថាតំ កាត្យអកំ ចាំ មិត្ថាចិតក្ខុសក្ខាតំ តិលក់ ចាំ តត្តិ ឰតិ ចិក្កុតការេចត ក្ខបត្តាតទេតា ពយនេតា សម្ពុសនេក្ខាំ

ចិចិត្តត្តិ ឌតចិចិត្តំ នេតតាហ “សុញ្ញា”ត្តិំ សា ច ចិចិត្តតា តិស្សត្តការេចត លក្ខិតត្ថាតិ អាហ “អប្បសត្តិ អប្បតិនេក្ខាស”ត្តិំ អាចសចក្កុតំ នេសតាសតំ ចិហរិតត្ថានេក្ខេត ចិហារនេសតាសតំ មសារកាឌិ មត្ថាបីធំ តត្វ អត្វរិតត្ថា កិសិក្ខបធាតត្ថា មត្ថាបីធសម្មត្តិនេតា មត្ថាបីធនេសតាសតំ ចិមិលិកាឌិ ក្ខុមិយំ សត្វិរិតត្ថាតាយ សត្វតនេសតាសតំ ទ្រក្ខមូលាឌិ បដិក្ខុមិតត្ថក្ខាតំ ចត្តមតាឌីតំ ឆ្វកាសកាចទេតា ឆ្វកាសនេសតាសតំ

“អត្ថ្យចិកំធនេស្សទេត្តា”តិ ចត្វា តនេមច អត្ថ្យចិកកាចំ ចិការេចត្យំ “តត្វ ហី”តិអាឌិ ចុត្តំ អន្ធគត្តិ ឰក្ខកោធតាឌិតា អត្តមនេសា ទ្រក្ខសាតាហិបិ ត លត្តិំ

កត្តស្សបន្នទេតាតិ កត្តកុគ្គាតស្ស បន្នទេតាំ ក្ខរុពាក្ខារតត្តិ ក្ខាស្នត់ អធោចាត្តតចនេសត តិសត្ថំ នេចក្ខិយកាយស្ស អត្ថុក្កក្ខបត់ តិសត្ថាចនេតតេច ទេពាធិតត្តិំ ក្ខនុំ កាយត្តិ ឧត្វ កាយ-សទ្ទោ ក្ខបរិយកាយចិសនេយាតិ អាហ “ក្ខបរិមំ សរីរំ ក្ខនុកំ ធនេបត្វា”តិំ តំ បត ក្ខនុកក្ខបត់ សទ្ទបទេតា បនេយាឌតទេតា ច ធនេស្សត្យំ “អក្ខារសា”តិអាឌិ ចុត្តំ ត បលាយត្តីតិ ត ឆ្វលាយត្តិំ ត បរិបតតីតិ ត ចិកត្ថតិ, ឌីមិ ត ចិលខ្លតិំ តទេតា ឧទ បុទេត្តតាបទំ ចិនេសសប្បត្តិយា កមុក្ខាតំ ចុទ្ធិ ចាតិ ក្ខបកន្ធតិំ មុលសមីនេបតិ មុលស្ស សមីនេប តាសិកនេក្ក ចា ក្ខត្តនេរានេក្ខ ចាំ ឰធ បរិ-សទ្ទោ អភិ-សទ្ទេន សមាតទេត្វាតិ អាហ “កមុក្ខាតាភិមុល”ត្តិំ ឌាហិត្ថា បុត្តត្តានេមុលទេតា តិចានេត្វា កមុក្ខាតំនេមច

ບຸຣກ຺ຕ຺ຕາຕິ ອເຕ຺ຖາ· ບຣີຕິ ບຣິກ຺ກຫເຊ຺ຊາ "ບຣິຬາຍິກາ"ຕິອາທີສຸ (ສ· ນ· ໑໙) ວິຍ· ນິຍ຺ຍາເຕ຺ຊາ ບຕິບຊ຺ຊເຕາ ນິກ຺ກຍເຕ຺ຊາ, ຕສ຺ມາ ບຣິກ຺ກຫິຕນິຍ຺ຍາທນຕິຕ຺ຕິ ນຕ຺ຖຂາ ກຫິຕານເຍຍາໍ ບຣິຈ຺ຈຕ຺ຕນເຍຍາໍ ນຕີ ກຕ຺ວາ, ບເຣຍໍ ນຕິເຕບກ຺ກໍ ຂບຊ຺ຊເບຕ຺ວາຕິ ອເຕ຺ຖາ·

ຍິກ຺ກຂຸທເຈເນຕາຕິ ຖຕ຺ຖ ຍິກ຺ກຂຸທໍ ອທຸບ຺ບາເທຕໍ ອບ຺ບເຈຕ຺ຕໍ ທ ບຕິບເກ຺ກທ ນຸບ຺ບຫີທຕາ· ບຫີທຕ຺ຕາຕິ ຈ ບຫີທນຕິນທໍ ນຕ຺ຖາຍ ຈຸຕ຺ຕໍ ຍາທນ຺ນ ອທສິກຕຕາ· ຕຖາບິ ທຍິທໍ ຈກ຺ຂຸຍິຍ຺ຍາໍ ຍິຍ ນກາເຈເຕາ ຍິກຕາກິຍ຺ຍ ອຖ ເຕາ ກາຈທາເຈເນທ· ເຕທາຫ "ທ ຈກ຺ຂຸຍິຍ຺ຍາໍນຕິເນທາ"ຕິ· ຖເນຈ ທເຍາຕິ ຍຖາ ຈກ຺ຂຸຍິຍ຺ຍາໍ ນກາເຈທ ຍິກຕາກິຍ຺ຍອຍ຺ຍາບທ຺ທາ, ທ ກາຈທາຍ ຍິກ຺ກຂຸຍິຕຕ຺ຕາ, ທ ຖຈຍິທ· ຕ຺ຕໍ ບທ ຍິຕ຺ຕໍ ກາຈທາຍ ບຣິເຍາສິຕຕ຺ຕາ ອຍ຺ຍາບທ຺ທ ຍິກຕທິທຍິທ຺ຖ ອທຸທ຺ຖໍ ທິຕ຺ຕິຍິກິຈ຺ຈາຕິ ອເຕ຺ຖາ· ຕ຺ຕທໍ ຂຸກຍຕ຺ຕິ ນຕິນຍຸຍ຺ຍາຍາຫ·

໑໕໑· ຂ຺ຂິຕ຺ຕິຕ຺ວາ ບິເຕຕ຺ຕີຕິ ຖຕ຺ຖ ຂ຺ຂິຕ຺ຕທໍ ບິຕທຕາ ຕານໍ ບຍ຺ຍາທໍ ອທຸບ຺ບຕ຺ຕາທໍ ຂຸບ຺ບຊ຺ຊິຕໍ ອບ຺ບຍາທເຍຈ· ຕຕິ ຍຫກ຺ກຕາທຕ຺ຕຣບຍ຺ຍາທໍ ຖກຈ຺ຈາຍ ຈ ບຣິຕ຺ຕບຍ຺ຍາຍ ອທຸບ຺ບຕ຺ຕິເຫຕຸກຸຕາ ທີຈຣຬາ ສຍຸາ ຕຕຣາຍ ຈ ນຍຕ຺ວໍ ຍິຫທຕ຺ຕິເຍຈາຕິ ບຍ຺ຍາຍ ທຸຕ຺ຕລີກຣຬາ ທຸຕ຺ຕາ· ຕ຺ຕຕຍຸ ບຍຍ຺ຍາທໍ ເຈເທຍ຺ຍນຕ຺ຕາເທ ບຕິຊ຺ຊາບິຍຍາທໍ ຍາກາໍ ບຊ຺ຊຕິ ຖຕ຺ຕາຕິ ຍາກາຬບທໍ· ຍາກາໍ ຈຍ຺ຍອເທ຺ຊຕິ ຖຕ຺ຕາຕິ ຍາກາຬຈຍ຺ຍອທ຺ຊາ·

໑໕໒· ທຕາຈ ທິຊ຺ຊໍ ກເຕາ ຍາຫິຣກາທໍ ຍາກາເຬທ ອກ຺ກທຊ຺ຊາຕາທິບິ ນິຍຸຕ຺ຕີ· ຍທີ ຖຈໍ ອທຍ຺ຍນາສາຣເຬາ ຍກ຺ກຍາຬບເທ ກຈໍ ທ ທິຊ຺ຊຊ຺ກເຕາຕິ ອາຫ "ຍກ຺ກເຬບີ"ຕິອາທິ· ຕີສຸ ຣເຕເທສຸ ທິຊ຺ຊໍ ກເຕາ ເຫາຕີຕິ ຕຸທ຺ທສຸຕຸທ຺ທໍ ສຍຸສຸສຍຸໍ ນຊ຺ຊສຸບ຺ບຕິບຕ຺ຕິຕທ຺ທາ ອາຣທ຺ທ ຍາການເຬທ ທິຊ຺ຊໍ ທິຈ຺ຈຍໍ ຂບກເຕາ ເຫາຕີ· ກາຍເທ຺ທາຕ຺ຕ ບເທຍຍເຈ຺ຈທເຈ ນຕ຺ຕເນາ ຍິຍິກິຈ຺ຈາຍ ບຫີທຕ຺ຕາ ນຕ຺ຕສ຺ສບິ ອຣິຍນາຈກສ຺ສ ກລ຺ລາ ຈາ ຍິຍຕິ ຈາ ທຕ຺ຕິ, ຕຕ຺ຕ ບທ ຍຖາ ບຍ຺ຍາເຈບຸລ຺ລບ຺ບຕ຺ຕສ຺ສ ອເຣຫເຕາ ນຍິນເຍ ຍາກາໍ ນຍິເນນໍ ຊ຺ກາຫຕິ, ທ ຕຖາ ອທາກາຍິອາທີທຕ຺ຕິ ຣຕທຕ຺ຕເຍ ນາຕິນຍໍ ຍາກາຬທິຈ຺ຈຍກາຍທໍ ນຕ຺ຖາຍ "ອກ຺ກຍກ຺ກເຈເນທ ຕຕ຺ຕທິຊ຺ຊາກາຍທໍ ທຸຕ຺ຕ"ຕ຺ຕິ ທຸຕ຺ຕໍ· ຍໍ ບເທຕ຺ຕ ອຍິກຕ຺ຕໍ, ຕໍ ນຸຍິເຍ຺ຍາຍ຺ຍເຍຈາຕິ·

ທຸຍ຺ຍອຫຕ຺ຕິບເຕາບຍນຸຕ຺ຕຈຬ຺ຬາຍ ລີທຕ຺ຕບ຺ບການທາ ນຍຕ຺ຕາ·

ບັ· ຍຫາຫຕ຺ຕິບເຕາບຍນຸຕ຺ຕຈຬ຺ຬາ

໑໐໐· ຊຊ຺ກເລີທຕ຺ຕິ ຖຕ຺ຖ ເຍາ ທິບິຈ຺ຈເລທ ອຍຸທ຺ທເກາ ທິຣຸທກຕາຍ ສທ຺ທລຸລຄ຺ຂຸຍິບ຺ບເທເນາ, ເນາ "ຊຊ຺ກເລີ"ຕິ ທຸຈ຺ຈຕິ· ຕຍ຺ຍຫຸລຕາຍ ບທ ຕຸລສ ນເຍ຺ຍາ ຄ຺ຂຸຍິບ຺ບເທເນາ ຊຊ຺ກເລີ, ຕສ຺ມິ ຊຊ຺ກເລ ຊາຕາ, ກຈາຕິ ຈາ ຊຊ຺ກເລີ, ເຕນໍ ຊຊ຺ກເລີທໍ· ຖຈຍິຍຸທທີຈຣາທຍິ ຫຕີຕ຺ຕໍ ນຊ຺ກເຫາ ກເຕາ ເຫາຕີ· ນເຍາສາຕຍ຺ຍາທໍ ຍິຍ ຫິ ນເຍາສາຍກາທຍິ ຊຊ຺ກລກ຺ກຫເຬທ ກເຫຕຍ຺ຍເຕາ· ບສຊີຕລຈາຣີທຕ຺ຕິ ຕຸຍິທາ ຊລຈາຣິເທາ ທ ທິຈເຕ຺ຕຕິ ອຊິສ຺ສຍາທບິທຕ຺ຕາ· ບິຬາທຕ຺ຕິ ນາສາຣຬາຈທທຍິ "ບທຊາຕາທີ"ຕິ ນທ຺ທຕ຺ຕຣນຕ຺ຕິສາເຣທທ ຍິເນນທິຈຊ຺ເຍຈ ເຫາຕີຕິ ອາຫ "ນບິທກບິຬາທ"ຕ຺ຕິ· "ຍຸຕ຺ຕກຕ"ຕ຺ຕິອາທີສຸ (ຍ· ທິ· ໑·໑໑໕; ອ· ທິ· ໕·໑໑) ກຕ-ນເຊ຺ຊາ ອທຕ຺ຕທ຺ທເຣາ ຍິຍ, ຊາຕ-ນເຊ຺ຊາ ອທຕ຺ຕທ຺ທເຣາຕິ

អាហ “បជានាតីតិ បជាតី”តិ៑ សមេយាសាតត្តិ សយចមេវាធំ, អមេត្តាកយំ ចា៑ យហត្តុមេត្តតាតិ ចិបុលការចេត៑

ក្យុសលី ឆយ្ុាតិ អភចជ្ជសុ្យខចិបិកា ឆយ្ុា, ភ អភចជ្ជយត្តឆយ្ុា៑ ក្យុសលត្តិមេក អាកាតភមេយភ ហិ ឯត្ថ ក្យុសលី កមេហតព្វា, ភ ធាហិតិកស្យុមេត្ត អាកាតភមេយភ៑ ចត្យុត្ថិមេឆា សក្កមេហាតិ កស្ុា ចុត្តំ, ភត្យុ ឲកចិមេឆាមេចត្វ សក្កមេហា អធិបេ្យតាតិ? ភ, អត្ថំ អក្កមេហត្វា អតិទ្ធាទិតត្តស្ស សក្កស្សច កហិតព្វា៑ សក្កហ-សមេក្កា តាច អត្តមេភា អត្តចមេសភ ចត្យុត្ថិមេឆាតិ អឃមេញ្ញាត្វ អមេត្វា៑ អមេត្វាបិ ចា អតិទ្ធាទិតចិមេសមេសា សាយមេព្ពាភ កមេហតព្វាតំ បមេត្តា “សក្កហំ កន្ធតី”តិ ឲត្ត សក្កហ-សមេក្កភ ចជតីយតំ កមេតាតិ ភ មេកាធិ មេឆាមេសា, តិទ្ធាទិមេត ចិមេសមេស តស្ស ឲកចិឆតា សិឃា, ភ តមេតា បុមេព្វតិ៑ សជាតិសក្កមេហាតិ សយាភជាតិឃា, សយាភជាតិកាតំ ចា សក្កមេហា៑ ឆាត្យុកថាចណ្ណតាឃំ បភ “ជាតិសក្កមេហា”ត្វមេច្ចុច ចុត្តំ, តំ ជាតិ-សក្កស្ស សាមេបក្ខសក្កត្តា ជាតិឃា សក្កមេហាតិ ចុមេត្ត អត្តមេភា ជាតិឃាតិ ចិញ្ញាឃតិ សព្ពត្ថាមេហស្ស អញ្ញាស្ស អទុត្តត្តាតិ កត្វា ចុត្តំ ព្វាឆ បភ ទុបកណ្ណចណ្ណតាឃំ (ឆ៑ ស៑ អដ្ឋ៑ ១៥៨) ចិឃ បិកជំ កត្វា ជមេស្យតំ “សជាតិសក្កមេហា”ត្វមេច្ចុច ចុត្តំ៑ សព្ពាឃត្តិ ឲត្វាតិ សព្ពាតិ, សព្ពាតិឃា សក្កមេហា សព្ពាតិសក្កមេហា, សព្ពាតិមេជសចមេសភ សក្កមេហាតិ អមេត្វា៑ “សមេព្វា ទមិកា”តិ ចុមេត្ត សមេព្វា ទចមេឃាឆា ទមេចភ ឃដ្ឋាភកិរិឃាឃ ឲកសក្កមេហាតិ៑ “សមេព្វា ឆត្យុក្កហា”តិ ចុមេត្ត សមេព្វា ព្វស្សាឃា ឆត្យុតា ចិដ្ឋាភកិរិឃាឃ ឲកសក្កមេហាតិ អាហ “ឲចំ កិរិឃចមេសភ សក្កមេហា”តិ៑ ទុបក្ខមេត្ថភ សក្កហិតត្តិ ទុបក្ខមេត្ថភ ឲកសក្កហំ ទុបក្ខមេត្ថាមេតាច កហិតំ, កហណំ កតត្តិ អមេត្វា៑

ចិឃទ្ធមេយចសត្តំ ភជតិ យក្កុសច្ចក្កុសច្ចកមេជសកាចមេតា៑ សមេច្ចកមេជសមេត្តាកឆយ្ញិ សច្ចមេត្តាកឆមេយច មេហាតីតិ អាហ “សច្ចាតំ អមេត្តាកឆត្តា”តិ៑ ព្វជាតិ តយត្ថំ សាសភមេតា ច មេលិកមេតា ច ដ្ឋបយំ អាហ ទិត្វា ជីមេបត្យំ “ឃថា ហី”តិអាជី ចុត្តំ៑ តត្វ សាធិកយិធំ, កិក្ខមេច, ចិឃទ្ធសិក្ខាបជសតត្តិ ព្វជំ ឃស្មិ កាមេល តំ ស្យុត្តំ មេជសិតំ, តជា បព្ញាត្តសិក្ខាបជចមេសភ ចុត្តំ, តមេតា បធំ បភ សាធិកាតិ មេច្ចសតាតិ សិក្ខាបជាតីតិ៑ សិក្ខាតំ អមេត្តាកឆត្តា អធិសីលសិក្ខាឃ៑ ឲត្វ ច “សីលំ សិក្ខមេត្តាបិ តិមេស្សា សិក្ខា សិក្ខតី”តិ ចិសមេយាឃំ ដ្ឋបព្ញាមេសា៑ តត្វ ហិ មេឃា បហាតព្វំ បជហតិ, សំចទិតព្វមេតា សំចទំ អាបជ្ជតិ, អឃមេស្ស អធិសីលសិក្ខា៑ មេឃា តត្វ មេចតមេសា អធិក្ខមេបិ, អឃមេស្ស អធិចិត្តសិក្ខា៑ ឃា តត្វ ជីយំសា, អឃមេស្ស អធិបព្ញាសិក្ខា៑ ព្វាតិ មេសា ក្យុលបុមេត្តា សទុបមេតា លព្ភយាភា ឲច តិមេស្សា សិក្ខា សិក្ខតីតិ ជីបិមេតា, ភ សិក្ខាតំ អមេត្តាកឆតាយមេត្តភ៑ មេតភាហ អដ្ឋកថាឃំ “មេឃា តថាក្ខតស្ស សំចមេរា, អឃមេឃត្វ អធិសីលសិក្ខា, មេឃា តថាក្ខតស្ស សយាធិ, អឃមេឃត្វ អធិចិត្តសិក្ខា, ឃា តថាក្ខតស្ស បព្ញា, អឃំ អធិបព្ញាសិក្ខា៑ ព្វឃា តិមេស្សា សិក្ខា តស្មិំ អាមេឃ្យមេណ តាឃ សតិឃា មេតភ យភសិកាមេទភ សិក្ខតិ អាមេសចតិ ភាមេចតិ ធាហុលីកមេរាតី”តិ៑ ព្វាឆ បភ សច្ចាតំ អមេត្តាកឆត្តា សច្ច-សក្កាភិមេឆយ្យតាយមេត្តភ ចត្យុស្ស សមេច្ចស្ស កហណមេត្តាកឆា មេហាត្តីតិ? ភ, តត្វាបិ ហិ តិបុទិឃាឃមេតា អធិសីលសិក្ខាច លព្ភតិ, ព្វតមេរា បទិឃាឃមេតាតិ កត្វា “សិក្ខាតំ អមេត្តាកឆត្តា”តិ ចុត្តំ៑

ចត្យុស្ស អទិឃសមេច្ចស្ស សក្កហំ កន្ធតីតិ ច តមេតា អមុទ្ធិត្វា តមេស្សច អមេត្តាកឆតំ សក្កាឃ ចុត្តំ៑ ឲមេចព្វា កត្វា “ឃថា ច ឲកស្ស ហត្ថិបជស្សា”តិអាជីភា ជស្សិតា ហត្ថិបជោបយា សយត្តិតា ជដ្ឋព្វា៑ ឲកស្មិំយ្យិ ទ្ធិស្យុបិ តីស្យុបិ សមេច្ចស្យុ កហណំ កតា ឆយ្ុាតិ ព្វជំ ភ ក្យុសលត្តិកចមេសមេភច មេចជិតព្វំ, អច មេលា តិកច្យុកាស្យុ ឃថាមេហំ លព្ភយាភបជចមេសភ មេចជិតព្វំ៑ តត្វ ឲកស្មិំ សមេច្ច កហណំ កមេតា ឆមេយ្យា

អសង្ខតធម្មោ ទដ្ឋព្វោ, ទ្វីសុ សច្ចេសុ គហិតំ គតា កុសលា ធម្មា, តថា អកុសលា ធម្មា, អព្យាកតា ច ធម្មា, ទ្វីសុ សច្ចេសុ គហិតំ គតា សង្ខតា ធម្មា, ឯវំ អញ្ញេសម្បិ តិកទុកបទានំ វសេន អមយេត្វា យថារហំ វិភជិត្វា វត្តព្វោ។ តេនាហ "ឯកស្មិំ...បេ... គហិតោ ច ហោតី"តិ។ ឯកទេសោ ហិ សមុទាយេកទេសត្តា វិសេសោ វិយ សាមញ្ញេន សមូហេន សង្គហំ លភតិ។ តេនាហ "សច្ចានិ ឯកទេសត្តា"តិ។ ទេសនាក្កមោតិ អរិយសច្ចានិ ឧទ្ទិសិត្វា ទុក្ខសច្ចនិទ្ទេសវសេន បញ្ចន្នំ ឧបាទានក្ខន្ធានំ និទ្ទិដ្ឋំ។ តត្ថ ច ទុក្ខក្ខន្ធនិទ្ទេសវសេនអាទិតោ អជ្ឈត្តិកាយ បថវីធាតុយា និទ្ទិដ្ឋត្តា អយំ ពាហិរាយ ទេសនាយ អក្កមោ។

១០៨. តំ បនេតំ ឧបមាហិ វិភាវេតុំ "យថា ហី"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ សុធោតន្តិ សុទ្ធំ, សុសណ្ឋិតំ សុបរិមដ្ឋាតិ អធិប្បាយោ។ បរិយោទាតិ វិលិខេ។ យុត្តកាវតោ កុណ្ឋិកាពំ អាទាយ។ ពហុតរេ ច ចត្តារោ កោដ្ឋាសេតិ បញ្ចធា កិច្ចកោដ្ឋាសេសុ ពហុតរេ ច ចត្តារោ កោដ្ឋាសេ។ ពហុតរេ ច តយោ កោដ្ឋាសេតិអាទិតោ ចតុធា កិច្ចកោដ្ឋាសេសុ ពហុតរេ ច តយោ កោដ្ឋាសេ។

ញាណបុព្វប្បយោគាតិ ញាណេន ទដ្ឋុំ បុព្វេ កតប្បយោគា។ ត្តិ បិប្បអត្ថតំ ឧទេ វាយាមជនិតអរិយញាណិយា ឡូរេសា។ យុលតោ ញាណតោតិ យុលតោ តិក្ខតធម្មទេសនាយ ញាណតោ, ព្យត្តំ ចា ធម្មកាយស្ស យុលក្ខតអរិយធម្មតោ ញាណតោ។ តតោ ឯវ ធម្មទោ ធម្មតិម្មិតោ។ សត្តោ ធម្មទាយាទស្សេវ គហិតត្តា ធម្មទាយាទោ។ តេនាហ "តោ អាមិសទាយាទោ"តិ។ ត្តិ "ភកវតោ បុត្តោ"តិអាទិវចនំ យថាបញ្ញត្តាទិក្រុលហិ សាតិសយំ អនុប្បន្នការេច ឋិតត្តា សម្មា យថាភូតំ វទមានោ វត្តុំ សក្កោន្តោ វទេយ្យ។

អកុតោភយំ និព្ពានំ និព្ពានគាមិនិញ្ញា រាគទោសមោហំ វិគមេន និគតទេ ធម្មំ ទេសេន្តំ សុគតំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ កិច្ចំ បទោរសហស្សំ បមិទុបិសតីតិ យោជនា។

"សេវេថ ភជថា"តិ វត្វា តត្ថ ការណមាហ "បណ្ឌិតា កិច្ច អនុគ្គាហកា"តិ។ បណ្ឌិតាបិ សមានា ន អប្បស្សុតា, អថ ខោ ពហុស្សុតាតិ អនុគ្គាហកាតិ បុរិមា ឧបមា ទេវស្សេវ វសេន ឧទាហដា, ទុតិយា បន ភគវតោ កិច្ចសញ្ញស្សាបិ វសេន ឧទាហដា។

១០៩. អជ្ឈត្តិកាតិ សត្តសន្តានបរិយាបន្នា។ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តន្តិ បទទ្វយេនបិ តំតំបាដិបុគ្គលិកធម្មា វុច្ចន្តីតិ អាហ "ឧភយមេតំ និយកាធិវចនមេវា"តិ។ សសន្តតិបរិយាបន្នតាយ បន អត្តាតិ គហេតព្ពភាវូបគមនវសេន អត្តានំ អធិកិច្ច ឧទ្ទិស្ស បវត្តំ អជ្ឈត្តំ, តំតំសត្តសន្តានបរិយាបន្នតាយ បច្ចត្តំ។ តេនាហ អដ្ឋកថាយំ (វិសុទ្ធិ. ១.១០៨) "អត្តនិ បវត្តត្តា អជ្ឈត្តំ, អត្តានំ បដិច្ច បដិច្ច បវត្តត្តា បច្ចត្ត"ន្តិ។ កក្ខឡន្តិ កថិនំ។ យស្មា តំ ធន្ធការេន សហជាតានំ បតិដ្ឋា ហោតិ, តស្មា "ថទ្ធ"ន្តិ វុត្តំ។ ខរិគតន្តិ ខរសភាវេសុ គតំ តប្បរិយាបន្នំ, ខរសភាវមេវាតិ អត្ថោ។ យស្មា បន ខរសភាវំ ផរុសាការេន ឧបដ្ឋានតោ ផរុសាការំ ហោតិ, តស្មា វុត្តំ "ផរុស"ន្តិ។ ឧបាទិន្នំ នាម សរីរដ្ឋកំ។ តត្ថ យំ កម្មសមុដ្ឋានំ, តំ និប្បរិយាយតោ "ឧបាទិន្ន"ន្តិ វុច្ចតិ, ពហុតរំ អនុបាទិន្នំ។ តទុភយម្បិ ពហុធា តណ្ហាទីហិ អាទិន្នគហិតបរាមដ្ឋវសេន ឧបាទិន្នមេវាតិ ទស្សេតុំ "សរីរដ្ឋកំ"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ អាទិន្នន្តិ អភិនិវិដ្ឋំ។ គហិតំ។ អហន្តិ បរាមដ្ឋំ។ ធាតុកម្មដ្ឋានិកស្សាតិ វច្ឆាវច្ចត្តានវសេន ធាតុកម្មដ្ឋានំ បរិហរន្តស្ស។ ឯវត្តាតិ ឯវម្បិ ធាតុកម្មដ្ឋានេន។ តីសុ កោដ្ឋាសេសុបិ

ติษฺยกาเรษุ เกาฎฺเรษษุ ต หิ เต ตเยา ธตฺตาเรา เกาฎฺราษา

ธฺตฺตปฺยการาติ “เกษา เลิยา”ติอาทิภา ธฺตฺตปฺยการา ภาภาษกาธเตาติ ษติปิ กกฺขฺยอกาธษายเฎฺก ษษฎฺรธิกตฺติเตา ปภ เกษาทิษฺฌฺาตกตภาภาษกาธเตา อาลเยาติ อเปกฺขา ภิกตฺติติ ภิกายภา ปตฺภาติ ตฒฺขปตฺภา ปริฒฺฎาภตฺติ ตฒฺขปริฒฺฎาภิ กหฒตฺติ กายุปิกาภิ ปราเยาเษาติ ปรเตา อายษภา ยิฐฺาหิหิเธเษา ภ ตาลธา อาลยาทิ ยทิ ดุธิ กษฺา ธิหเฎฺ ตาหิราปิ ปธจิฒาตุ ธิตฺาเรรภธ ธิหตฺตาติ? ยตาฆยฺเตษภตฺตา ตตฺ ธิตฺาเรรภธ เตษภา ปธตฺตา, ยตาภุเลิเตษภตฺตา ปเภตฺ ธฺตฺตภเยภ เตษภา ษลิตฺตา

เยาเตฺตา ตเษฺฑติติ ดุกฺขฺกตฺา ตเษฺฑติ ษาติ อฎฺฐฺตฺติกา ปธจิฒาตุ ษุฒปริกฺเหา เหาติ “ภ เย เษา อตฺตา”ติ ษิเฎฺ หิ อภตฺตลกฺขเฒ ธฺกฺขลกฺขฒํ อทิจฺลกฺขฒฺจ ษิเฎฺเยธ เหาติ ษฎฺตฆเยฺษุ ตทธิภากาธเตาติ ธิษฺกายติติ ธิษฺกํ ธิษฺปกิริยํ ปธเตฺตติ ษา ปภ อตฺเตา ธิปฺยตฺตภเยธาติ อาห “ธิปฺยตฺตี”ติ อษฺยาติ อฎฺฐฺตฺติกาย ปธจิฒาตุยา อเธตภาหาเธา ปิกเฉา เหาติ ฒาตุยตฺตาย ตษฺยภเตา ตํ ฐฺหยยิติ ตํ ปธจิฒาตุฐฺยยิ

ตเตา ธิเษษตเรภาติ ตเตา ตาหิรยหาปธธิเตา ธิเษษธตฺตเรภ, ลหุตเรภาติ อเตฺา กุปฺยติติ ลุปฺยติ ธิลิยยาภาติ ปกติฐฺเก เลิกํ ธิย ธิลยํ กธฺฐิ ฐฺกกาภุกตาติ ฐฺกกํ อภุกตา ฐฺกกกติกา เตภาห “ฐฺกกเยธ เหาติ”ติ อหาเธา ดุธ อหาธตา, ภ หธติติ ธา อหาเธา, ตทาษหาเธา ฒยฺา ตษฺย หาเธา อหาธตา ธเยา ธิภาเษา ฒยฺา ษหาเธา ดุตษฺยาติ ธยฒยฺา, ตษฺย หาเธา ธยฒยฺตา, อตฺเตา ตเยา ดุธ เษษปเตษุปิ ดุเษธ ภเยา เตภาห “ษเฎฺหิปิ ฐฺเยหิ ปเตหิ อทิจฺลกฺขเฒยธ ธฺตฺต”ตฺติ ธิเฎฺษภหาธษฺย ปภ ปเธติตฺตฺตา กายํ อทิจฺลกฺขเฒยธ ธฺตฺ ษรฺปเตา, ฐฺตราหิปิ อตฺเตา ธฺตฺตาภธาติ ตเษฺยเฎฺา อาห “ษํ ปภา”ติอาทิ

ยตฺตํ ฒฒยตฺตํ ติฎฺฐติติ ยตฺตเฎฺ, อปฺยยตฺตเฎฺ ยตฺตฎเกา, อติฐฺตฺตรฒิเกาติ อเตฺา เตภาห “ปริตฺตฎิติกษฺยา”ติ ธิติปริตฺตตาษาติ ดุกธิตฺตปธตฺติยตฺตตาธาภลกฺขฒษฺย ฐฺตรหาเธภ ดุกษฺย ธิตฺตษฺย ปธตฺติกฺขฒยตฺตเภธ หิ ษตฺตาภิ ปรเยตฺเตา ชีธภกฺขเฒา ปริฐิเฎฺกฺา เตภาห “อษํ หิ”ติอาทิ

ชีธิตตฺติ ชีธิติเฎฺยํ ษุฒธฺกฺขาติ ษุฒธฺกฺขาเษฺธ เธฒภา ฐฺเยปกฺขาปิ หิ ษุฒธฺกฺขาเรฺธ อเฎฺาก ฒา ฐฺฎาภิฎฺกาธเตา อตฺตหาเธาติ ชีธิตเธฒภาธิฎฺาฒาภิ ฒเยปตฺา อธษิฎฺฒยฺา ธฺตฺตา เกธลิติ อตฺตภิฐฺหาเธภ อเธายิษฺยา ดุกธิตฺตษยาฒฺตฺตาติ ดุเกภ ธิเตฺตภ ษหิตา ดุกธิตฺตกฺขหิกา ลหุเษา ธตฺตเต ฒเฒาติ ตาย ดุธ ดุกกฺขหิกตาย ลหุเกา อติฐฺตฺตเรา ชีธิตาชีภิ ฒเฒา ธตฺตติ ธิติธตฺตติติ อเตฺา ฐฺฒภตฺติ กาตาธภิ

យស្មា សត្តានំ ជីវិតំ អស្សាសបស្សាសានំ អបរាបរសញ្ចារេហិ លព្ភមានេហេវ បវត្តតិ, ន អលព្ភមានំ, តស្មា អស្សាសបស្សាសូបនិពទ្ធំ។ តថា មហាភូតានំ សមវុត្តិតំ លព្ភមានេហេវ បវត្តតិ។ បថវីធាតុយា ហិ អាបោធាតុអាទីនំ វា អញ្ញតរបកោបេន ពលសម្បន្នោបិ បុរិសោ បត្ថទ្ធកាយោ វា, អតិសារាទិវសេន កិលិន្នបូតិកាយោ វា, មហាឌាហបរេតោ វា, សញ្ឆិជ្ជមានសន្ធិពន្ធនោ វា ហុត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបុណាតិ។ កពឡីការាហារានំ យុត្តកាលេ លភន្តស្សេវ ជីវិតំ បវត្តតិ, អលភន្តស្ស បរិយាទានំ គច្ឆតិ, វិញ្ញាណេ បវត្តមានេយេវ ច ជីវិតំ បវត្តតិ, ន តស្មិំ អប្បវត្តមានេ។ ជីវិតន្តិ ឯត្ថ ឥតិ-សទ្ទេន ឥរិយាបថូបនិពទ្ធតាសីតុណ្ហូបនិពទ្ធតាទីនំ សង្គហោ។ ចតុន្នញ្ហិ ឥរិយាបថានំ សមវុត្តិតំ លព្ភមានេហេវ ជីវិតំ បវត្តតិ, អញ្ញតរស្ស បន អធិមត្តតាយ អាយុសង្ខារា ឧបច្ឆិជ្ជន្តិ, សីតុណ្ហានម្បិ សមវុត្តិតំ លព្ភមានេហេវ បវត្តតិ, អតិសីតេន បន អតិឧណ្ហេន វា អភិភូតស្ស វិបជ្ជតីតិ។

តណ្ហាបិន្តស្សាតិ ឋមិតា ហិ បច្ចុប្បន្នតាកិច្ចនេន សរសភង្គំនេវ វិនាសេតិ។ ទុក្ខានុបស្សនាយ តណ្ហាគ្គាហស្ស អនិច្ចានុបស្សនាយ មានគ្គាហស្ស អនត្តានុបស្សនាយ ទិដ្ឋិគ្គាហស្ស ឧជុវិបច្ចនីកភាវតោ ឯកំសេន តីហិ អនុបស្សនាហិ កាមាបិ វិគច្ឆតីតិ អាហ "ធោតេវ ហោតី"តិ។ ឯកំសេនេវ អាគតំ ពាហិរាយ បថវីធាតុយា អត្តនោ ភាវស្សានុបវត្តនោទាតតាយ។

បរិគ្គហត្តិ ធាតុបរិគ្គហេហិ។ បដ្ឋបេន្តោតិ អារភន្តោ ភវេសន្តោ។ សោតទ្វារេ ពលំ ភវស្សតីតិ សោតទ្ធា។ កម្មដ្ឋានិកស្ស ពលភវស្សាបភវេន កម្មដ្ឋានស្ស អានុភាវំ ភវស្សតិ។ វាទាយ ឈដ្ឋនេហេវ វុត្តំ សោតទ្វារេ ពលភវស្សនភាវតោ។ ពលន្តិ ច ពាហិរាយ វិយ អជ្ឈត្តិកាយបិ បថវីធាតុយា អវេវតាភាវភវស្សនេន រូបស្ស វិយ អវេក្ខាសន្តោបិ បហរន្តោបិ និព្ពិការតា។ សម្បតិវត្តមានុប្បន្នភាវតាតិ តថា បច្ចុប្បន្នភាវេន។ សមុទាចារុប្បន្នភាវតាតិ អាបោធាតេ តស្មិំ អតិរេក សង្ខារមុខេ អារម្មណភវេសន្តាទិតាប្បត្តិវសេន សោតទ្វារេ ឧបនវេទនា ទុក្ខាតិ វទន្តោ។ តថា ហិ "ឧបនិស្សយវសេនា"តិ វុត្តំ។ វេទនាភវេសាបីតិ "វេទនា អនិច្ចា"តិ ឯត្ថ វុត្តវេទនា វេទ សញ្ញាភវេសា វ។ តេ ហិ ផស្សេន សមានក្ខណិកា ន បុព្ពេ វុត្តវេទនា។ ធាតុសង្ខាតមេវ អារម្មណត្តិ មធាបរិគ្គហិតំ បថវីធាតុសង្ខាតមេវ វិសយំ។ បញ្ញត្តីតិ វិបស្សនាវិត្តំ អនិច្ចន្តិបិ ទុក្ខន្តិបិ អនត្តាតិបិ សម្មសនវសេន អនុបវិសតិ។ ឯវេន ពាហិទ្ធាវិកេប្បិតភាវមាហ, បសីទតីតិ បន ឋមិតា កម្មដ្ឋានស្ស វីថិបដិបន្នំ។ សត្តិដ្ឋតីតិ ឋមិតា ឧបរូបរិ វិសេសាវហភាវេន អវត្ថានំ បដិបក្ខាភិភវេន និច្ចលភាវតោ។ វិមុច្ចតីតិ ឋមិតា តណ្ហាមានទិដ្ឋិគ្គាហតោ វិសេសេន មុច្ចតិ។ អដ្ឋកថាយំ បន សមុដ្ឋានវសេន អវត្វា វុត្តា "អធិមោក្ខំ លភតី"តិ។ សោតទ្វារេបិ អារម្មណេ អាបោធាតេតិ ឋមិ មូលបរិញ្ញាយ មូលភវស្សនំ។ សោតទ្វារេហិ អាវជ្ជនវោដ្ឋព្ពនានំ អយោនិសោ អាវជ្ជយតោ វោដ្ឋព្ពនវសេន ឋមេ អារម្មណេ លោភោ, អតិរេ ច បដិឃោ ឧប្បជ្ជតិ, មនោទ្វារេ បន "ឋមិ, បុរិសោ"តិ រជ្ជនាទិ ហោតិ, តស្ស បញ្ចទ្វារជវនំ មូលំ, សព្ពំ វា ភវង្គាទិ។ ឯវំ មនោទ្វារជវនស្ស មូលវសេន បរិញ្ញា។ អាគន្តុកតាវកាលិកបរិញ្ញា បន បញ្ចទ្វារជវនស្សេវ អបុព្ពភាវវសេន ឥត្តរភាវវសេន ច វេទិតព្ពា។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារោ បន សតិបដ្ឋានសំវណ្ណនាយំ វុត្តោ ឯវ។

មាទាវតោ ធាតូនំ បរិគ្គហិតវសេន កតបរិគ្គហស្សាបិ អនាទិកាលភាវិតាវសេន អយោនិសោ អាវជ្ជនំ សចេបិ ឧប្បជ្ជតិ។ វោដ្ឋព្ពនំ បត្វាតិ វោដ្ឋព្ពនកិច្ចំ បត្វា។ ឯកំ ទ្វេ វារេ អាសេវនំ លភិត្វា, ន អាសេវនបច្ចយំ។ ន ហិ ឧបេក្ខាសហគតាហេតុកចិត្ត

ອາເນຍຈຄປຈ຺ຈຍກູຕໍ ອຕ຺ຖີ ຍຜີ ນິຍາ, ປຕ຺ຖາເນ ກຸນລຕ຺ຕິເກ ປຕິຈ຺ຈວາຣາຜີສຸ “ຄ ຍຄ຺ຄປຈ຺ຈຍາ ອາເນຍຈເຄ ເຂ຺ຄ, ອາເນຍຈຄປຈ຺ຈຍາ ຄ ຍເຄ຺ຄ ເຂ຺ຄ”ຕິ ຈ ຈຕ຺ຕຖຸ ນິຍາ, “ຄ ຍຄ຺ຄປຈ຺ຈຍາ ອາເນຍຈເຄ ໑ກໍ (ປຕ຺ຖາ ໑.໑.໑໑໑), ອາເນຍຈຄປຈ຺ຈຍາ ຄ ຍເຄ຺ຄ ໑ກ”ຄ຺ຕິ (ປຕ຺ຖາ ໑.໑.໑໓໑) ຈ ປຄ ຈຸຕ຺ຕໍ ໑ກໍ ເຂ຺ຄ ຈາເຣຕິ ໑ຕ຺ຕ ຈ ໑ກຄ຺ຄຫທໍ ຈຈຄນິລິຕ຺ຖາຍ ຈເນຄ ຈຸຕ຺ຕໍ ຄ ຫິ ຊຸຕິເຍ ເຍາຊຈາເຣ ໑ກຈາເຣເຍຈ ເຈາຕ຺ຖຕ຺ຕຄໍ ປຈຕ຺ຕຕີ ຂິລ຺ລຕ຺ຕໍ ຈາ ຕສ຺ສ ປຈຕ຺ຕິ ນຄ຺ຄາຍ ໑ກຈາເຣຄ຺ຄຫທໍ, ຕິລ຺ລຕ຺ຕໍ ປຈຕ຺ຕິ ນຄ຺ຄາຍ ເຂ຺ຈາເຣຄ຺ຄຫທໍ ຕຕ຺ຕ ຊຸຕິຍໍ ຕຕິຍຕ຺ຖາ ປຈຕ຺ຕຍາຄໍ ລຕ຺ຖາເນຍຈຄໍ ຍິຍ ເຫາຕິ ຍສ຺ສາ ປຄ “ເຈາຕ຺ຖຕ຺ຕຄໍ ປຕ຺ຕາ ໑ກໍ ເຂ຺ຄ ຈາເຣອາເນຍຈຄໍ ລກິຕ຺ຕາ ຍິຕ຺ຕໍ ກຈຄ຺ຄເຍຈ ຍຕ຺ຕເຣຕີ”ຕິ ຕ຺ຕຄໍ ຊຸຕິຍເຍາຊຈາເຣຈເນຄ ຈຸຕ຺ຕໍ ກເຈຍ຺ຍ ເນາ ຈ ອາເຣຍຸທຊຸຕ຺ຕລຕາຍ ໑ຈ ເຫາຕີຕິ ອກິຄຍຕ຺ຖກຈາຍໍ ຄິຍຍິເຕາ ຕ຺ຕລ ປຄ ຕິລ຺ລາຄຸປສ຺ສຄາຄຸກາເຈຄ ອກຸນລຸປປຕ຺ຕິຍາ ອນຍຄ຺ຄຈເນຄ ອເຍາຄິເນາຈ ອາຈຕ຺ຖເຕາ ອເຍາຄິເນາ ຈຈຕ຺ຕາຄໍ ນິຍາ, ຄ ເຍາຄິເນາ, ຕສ຺ສິຕ຺ຖາ ປຈເຕ຺ຕ ຍທຕິ ອຕິຍທຕິ ຈາ ອາເຣຍຸເທາ ຂຈຄໍ ຄ ຂປ຺ປເຂຕ຺ຖຍ຺ຍາຕິ ອຍຍເຕ຺ຕ ຍິຈາເຣຕ຺ຕາ ກເທຕເຕ຺ຕາ

໑ຕເນ຺ສຈ ຈາ ນຕິປິ ຊຸຍິຄຕາປຣິກປ຺ປເຄ ເນາ ຈ ຍຜີ ອຄຸເລາເຍ ເຈຄຄາຕ຺ຕິເກ ປຕິຈ຺ຈວາຣາຜີສຸ “ອາເນຍຈຄປຈ຺ຈຍາ ຄ ຍເຄ຺ຄ ເຂ຺ຄ, ຄ ຍຄ຺ຄປຈ຺ຈຍາ ອາເນຍຈເຄ ເຂ຺ຄ”ຕິ ຈ ຈຸຕ຺ຕໍ ນິຍາ, (ລຕ຺ຖເຍ຺ຍ), ຄ ຈ ຈຸຕ຺ຕໍ ຍຜີ ປຄ ເຈາຕ຺ຖຕ຺ຕຄຍ຺ຍີ ອາເນຍຈຄປຈ຺ຈເຍາ ນິຍາ, ກຸນລາກຸນລາຄຍ຺ຍີ ນິຍາ ຄ ຫິ ອາເນຍຈຄປຈ຺ຈຍໍ ລຕ຺ຖໍ ຍຸຕ຺ຕສ຺ສ ອາເນຍຈຄປຈ຺ຈຍຕາປີ ຄເຍ຺ຍາ ອາເນຍຈຄປຈ຺ຈເຍາ ເຫາຕີຕິ ອຈຸເຕ຺ຕາ ອຕ຺ຖີ, ເຈາຕ຺ຖຕ຺ຕຄສ຺ສ ປຄ ກຸນລາກຸນລາຄໍ ອາເນຍຈຄປຈ຺ຈຍກາເຈາ ອຈຸເຕ຺ຕາ – “ກຸນລໍ ຄຍ຺ຍໍ ປຕິຈ຺ຈ ກຸນເລາ ຄເຍ຺ຍາ ຂປ຺ປຕ຺ຖຕິ ຄາເນຍຈຄປຈ຺ຈຍາ ອກຸນລໍ...ເປ... ຄາເນຍຈຄປຈ຺ຈຍາ”ຕິ (ປຕ຺ຖາ ໑.໑.໕໑-໕໓) ຈຈຄເຕາ ປຕິກ຺ລິເຕ຺ຕາ ຈ ອຈາປີ ນິຍາ ອນຍາຄເຈຄຄາຄໍ ຈເນຄເຈ ຈຸຕ຺ຕຄ຺ຕິ ຈ, ໑ຈເຍປີ ຍຈາ – “ອາຈຕ຺ຖຄາ ກຸນລາຄໍ ລຕ຺ຖາຄໍ ອກຸນລາຄໍ ລຕ຺ຖາຄໍ ອຄຄ຺ຄຣປຈ຺ຈເຍຄ ປຈ຺ຈເຍາ”ຕິ (ປຕ຺ຖາ ໑.໑.໓໑໕) ຈຸຕ຺ຕໍ, ໑ຈໍ “ອາເນຍຈຄປຈ຺ຈເຍຄ ປຈ຺ຈເຍາ”ຕິປີ ຈຕ຺ຕຖຸ ນິຍາ ຕໍ ຂາຕິເກຂາ ຄ ຈຸຕ຺ຕຄ຺ຕິ ເຈ? ກຸຍິກິຄ຺ຄສ຺ສ ກາຍາຈຈເຣສ຺ສ ຊຸປິຈຈຣາຜີຄໍ ອາເນຍຈຄປຈ຺ຈຍກາເຈາ ຍິຍ ຂາຕິກິຄ຺ຄສ຺ສປີ ກເຈຍ຺ຍາຕິ ຈຕ຺ຕເຕ຺ຕາ ໑ຈ ນິຍາ, ອກິຄ຺ຂາຕິກສ຺ສ ຈ ຈເນຄ ຍຈາ – “ອາຈຕ຺ຖຄາ ນເຫຕຸກາຄໍ ລຕ຺ຖາຄໍ ອຄຄ຺ຄຣປຈ຺ຈເຍຄ ປຈ຺ຈເຍາ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ, ໑ຈໍ “ອາເນຍຈຄປຈ຺ຈເຍຄ ປຈ຺ຈເຍາ”ຕິປີ ຈຕ຺ຕຖຸ ນິຍາ, ຄ ຈ ຈຸຕ຺ຕໍ ຕສ຺ສາ ເຈຄຄາຕ຺ຕິເກປີ “ອາເນຍຈຄປຈ຺ຈຍາ ຄ ຍເຄ຺ຄ ໑ກໍ, ຄ ຍຄ຺ຄປຈ຺ຈຍາ ອາເນຍຈເຄ ໑ກ”ຄ຺ຕິ ໑ຈໍ ກທຄາຍ ຄິຕ຺ຖາຣິຍຍາຄາຍ ເຈາຕ຺ຖຕ຺ຕຄສ຺ສ ອາເນຍຈຄປຈ຺ຈຍຕ຺ຕສ຺ສ ອກາຈາ ອຍໍ ເຍາຊຈາເຣາ ຂປປຣິກ຺ລິຕ຺ຕາ ກເທຕເຕ຺ຕາ

ເຈາຕ຺ຖຕ຺ຕຄໍ ປຄ ຍີຍິຍິປິກນຄ຺ຕິຍາ ອາຈຕ຺ຖຄເຕາ ອາຈຕ຺ຖຄາ, ຕເຕາ ຍິນຍິນສ຺ສ ຂຈຄສ຺ສ ກເຣທເຕາ ຍຄນິກາເຣາຕິ ຈ ຈຕ຺ຕຖຸຕໍ ລເກຍ຺ຍ, ໑ຈຕ຺ຖາ ກຕ຺ຕາ ປຕ຺ຖາເນ “ເຈາຕ຺ຖຕ຺ຕຄໍ ກຸນລາຄໍ ລຕ຺ຖາຄໍ ອຄຄ຺ຄຣປຈ຺ຈເຍຄ ປຈ຺ຈເຍາ”ຕິອາຜີ ຄ ຈຸຕ຺ຕໍ, “ອາຈຕ຺ຖຄາ”ຕ຺ຕເຣຈຸຈ (ປຕ຺ຖາ ໑.໑.໓໑໕) ຈຸຕ຺ຕໍ, ຕຍ຺ຍີ ເຈາຕ຺ຖຕ຺ຕຄເຕາ ປຣໍ ຈຕຸຄ຺ຄ ປຕ຺ຖຄ຺ຄ ຈາ ຂຈຄາຄໍ ອາເຣຍຸທປຸເຣຂາຕໍ ກຍິຕໍ ອນເກ຺ກາຄ຺ຄ ຊຸປິຍີ ອາເຣຕ຺ຖ ປຈຕ຺ຕຍາຄໍ ເຈາຕ຺ຖຕ຺ຕຄໍ ຂຈຄຕ຺ຖາເຄ ຄເຕ຺ຕາ ກຈຄ຺ຄໍ ຍຕ຺ຕເຣຕິ ຂຈຄຕ຺ຖາເຄ ຄເຕ຺ຕາຕິ ຈ ຂຈຄສ຺ສ ຂປ຺ປຕ຺ຖຄຕ຺ຖາເຄ ຂິລ຺ລຕ຺ຕໍ ປຈຕ຺ຕິຕ຺ຕາຕິ ອເຕ຺ຕາ, ຄ ຂຈຄກາເຈຄາຕິ ອາເນຍຈຄໍ ລກິຕ຺ຕາຕິ ເຈຕ຺ຕ ອາເນຍຈຄໍ ຍິຍ ອາເນຍຈຄຄ຺ຕິ ຈຸເຕ຺ຕາຈາຍເຍເຕ຺ຕາ ຍິປ຺ປາຣິກຕ຺ຕາ ຈສ຺ສ ຂິລ຺ລຕ຺ຕໍ ຈາ ຕິລ຺ລຕ຺ຕໍ ຈາ ປຈຕ຺ຕິເຍຈ ເຈຕ຺ຕ ອາເນຍຈຄນຍິນເຕາ ຍິປ຺ປາຣິກຕາຍ ຫິ ຍິຕ຺ຖາຕ຺ຕິນຍຕ຺ຖາປກເຕາ ຈສ຺ສ ຈຸຈ຺ຈຕີ ຍິປ຺ປາຣິກຍ຺ຍີ ຂຈຄໍ ຍິຍ ອເຄກລ຺ລຕ຺ຕໍ ອປ຺ປຈຕ຺ຕິຍາ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ຖຕາຍ ຈ ຄ ຄິປ຺ປຣິຍາຍເຕາ ອາເນຍຈຄກາເຈຄ ຈຕ຺ຕຕີຕິ ຄ ຕ຺ຕຍສ຺ສ ອາເນຍຈຄຕ຺ຕໍ ຈຸຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຖກຈາຍໍ ປຄ ຜລຍິເຕ຺ຕສຸ ຍຄ຺ຄປຣິຍາເຍາ ຍິຍ ປຣິຍາຍຈເນຄ ຈຸຕ຺ຕໍ

អយត្តិ “ឋនេចបិ”តិអាឌិតា ចុនេត្តា ឲកចារយ្យិ រាកាឌីតំ អត្យុប្បាគតចនេឋត ចិបឃ្សតាយ កយ៉ុ កនេរានេត្តា នេឃាកាចចនេរា៉ នេកាឌិប្បនេត្តាតិ យត្តុកំ បនេត្តា៉ បឌិបនេក្លហិ អតកិក្ខតត្តា ចិឋគចិបឃ្សតានោាណតាយ តិក្លចិបឃ្សនេកា៉ អារេយ្ហណ៍ បរិក្កហិតនេយច នេហាតិ “ឲចំ នេយ ឌចតំ ឌចិត”ត្តិ ឋារេយ្ហណឃ្ស ឌចតឃ្ស ហុត្វា អកាចចចត្វាបតឃ្ស កយ្ហ៍ាតកាចនេតា, តឆា អាចឌ្ឍតចនេឋត ចា តំ អារេយ្ហណ៍ ចិឃ្សនេឌ្ឍត្វា តាចនេគច យ្ហលកយ្ហ៍ាតក្ខតំ អារេយ្ហណ៍ បរិក្កហិតនេយច នេហាតិ៉ ក្យតិឃឃ្ស បត ចនេឋតាតិ “អបរឃ្ស រាកាឌិចនេឋត ឲកចារំ ឌចតំ ឌចតី”តិអាឌិតា ចុត្តឃ្ស តាតិតិក្លចិបឃ្សកឃ្ស ចនេឋត “តឃ្ស ឌាតារេយ្ហណនេយច ចិត្តំ បក្លត្តី”តិអាឌិតា ត្ថាយឃ្សិ ឃុនេត្ត អាកាតត្តា៉ “តនេយតំ ង្គបឌិបហាតាយ បឌិបត្តិង្គបឌិបឌិតិឃ្សក្កាយ កគាចិ កនេហចិ ឋតិឋនេយ្ហាឋា ង្គបឌិបឌិឋំយុត្តា ឋនេឋក្កប្បា ឋយុគាចនេត្តិ៉ ឌនេត្តា ង្គគាឃិ ឋត្យប្បានេគា, អឆ នេលា តំ លិប្បនេយច បឌហតិ ចិនេតានេគតិ ញ្ញត្តិកនេរាតិ អតកាចំ កនេយតី”តិ លក្សកិនេកាបនេយ៉ តឃ្ស ហិ អដ្ឋកធាឃំ “នេឋាតាបត្កាគនេឃា តាច បឌហត្ត, បុច្ឆនេតា កធំ បឌហតី”តិ នេចាគតំ បដ្ឋនេបត្វា “អារេត្ឋចិបឃ្សនេកា ហិ ឋតិឋនេយ្ហានេឋត ឋហឋា កិនេលនេឋ ង្គប្បនេត្ត ‘យាឌិឋឃ្ស តាយ កិក្លនេតា កិនេលនេឋា ង្គប្បនេត្តា’តិ ឋំនេចកំ កត្វា ចិរិឃំ បក្កឃ្សាចិបឃ្សតំ ចនេឌ្ឍត្វា យនេក្កត កិនេលនេឋ ឋយ្ហាណ្ឍនេតតិ, ត្ថាតិ នេឋា បឌហតិ តាយា”តិ អនេត្វា ចុនេត្តា៉ នេតត ចុត្តំ – “តឃ្ស ឌាតារេយ្ហណនេយច ចិត្តំ បក្លត្តីតិអាឌិតា ត្ថាយឃ្សិ ឃុនេត្ត អាកាតត្តា”តិអាឌិ៉ ត្ថាត្រ្ពឹយកាចនេត ច យត្ថិយឃ្ស ចនេឋត អឃយនេត្វា នេចឌិតនេត្តា៉

បរិក្កហចនេឋតាតិ ឌាត្យបរិក្កហចនេឋត៉ យយ្ហនេច្ឆគតាឌិចនេឋត បចត្តអនេក្កាឋតាឌិ៉ អតិដ្ឋំ អារេយ្ហណ៍ បត្វា នេឋាតត្វារេ កិលយតិ ឃុក្កនេលិ, តឆា នេបិឆតបហរណាឌិកំ អតិដ្ឋំ អារេយ្ហណ៍ បត្វា កាឃត្វារេ កិលយតិ៉

ឋយុគាចនេត្តិតិ ឋត្ថានេឋា ង្គត្ថំ អាចនេត្តិ៉ តឃិគំ អយតានេបហិ ឋយុគាចរណ៍ តាយ នេបិឆតបហរណាឌិចនេឋត ង្គបក្លយតនេយចាតិ អាហ “ង្គបក្លយត្តី”តិ, ចាឌិត្តិតិ អនេត្វា៉ តឆាឋកានេចាតិ ឃឆា បាលិប្បហារាឌីហិ ឈដ្ឋិតយនេត្តា ចិកាទំ អាបជ្ជតិ, តឆាឋកានេចា៉ “ង្គកនេតាគណ្ឌនេកត នេចបិ, កិក្លនេច, កកនេចតា”តិអាឌិតា (យ៉ តិ៉ ១៉១១១) ឃ្លចាគគាតំ តាយ អតត្ថាឋាឌារណ៍ ត្យត្ថាតំនេឃច អានេចលិកត្តិ អាហ “ចុត្តំ នេលា បនេតតំ កកចតាតិ អត្យុឃ្សនេត្តាបិ…នេប… កកត្យបនេយាចាគំ អត្យុឃ្សនេត្តាបី”តិ ចុត្តំ៉ តឃ្សបិ បរិឃត្តិឆយ្ហកាចនេតាតិ នេកចិ ៉ ឃំ បត កកនេចាកត្តនេកឃុបិ យត្យុនេឃ្សឃុ អប្បគ្យឃ្សតំ តិត្តិកាទំ, តំ ឋត្តុឋាឋតំ អត្យុឃ្សនេត្តាបិ ឋយ្ហាបឌិបត្តិលក្លណ៍ ឆយ៉ុ អត្យុឃ្សតិនេឃចាតិ ឲចំ ចា ឲត្ត អនេត្វា នេចឌិតនេត្តា៉ កិក្លនេតា ក្យណត្តិ អរិឃឆយ្ហាឌិកយតឋិត្ថិ ក្យណយាហ៉ នេឋា ច ឋនេត្តាឋយ្យិ អរិឃាតំ ក្យនេណាតិ តំ អត្យុឃ្សនេត្តាបិ ឋឌ្ឍិអត្យុឃ្សតិ ឲចាតិ ចុត្តំ៉

ចិបឃ្សត្យុនេបក្លា អឌិនេប្បតា, តឃ្ញា ង្គនេបក្លា ក្យឋលតិឃ្សិតា ត ឋណ្ណាតីតិ ចិបឃ្សតាចនេឋត ឋត្ថាឃ្ញិយ្យិ ឋក្លារេកនេត អត្ថ្យុបក្លតំ ត លកតីតិ អនេត្វា៉ លត្យអក្កុនេបក្លាតិ លត្យអក្កុនេបក្លា ចិឃ លត្យអក្កុនេបក្លា ត្ថាដ្ឋាតិនេដ្ឋឃុ តិត្ថិការេតាឋាយនេត្ថាត ៉ នេតតាហ “ឋា បនេតឋា”តិអាឌិ៉ លត្យអក្កុនេបក្លាឌានេត ឌនេបតិ “លិកា ចត នេយ, ឃុលត្ថិ ចត នេយ”តិអាឌិតា អត្តយតតំ អាបជ្ជនេត្តា៉

១០១៉ អានេបិកតត្តិ អាតាត្ថតចនេឋត អានេបិ, តនេគច អានេបិឋកាចំ កតត្តា អានេបិកតំ, ឋកានេចតេច អានេបិកាចំ ចា បត្តត្តិ អនេត្វា៉

ឃម្ពា បត នេសា អារេបរិកាចសន្ធារេតា អលូឃ្វសកាទេចា សសម្ពារបចឆឹសសម្ពាទ៌ោទគាឌិកេត សន្ទុម្ពិយ្យិ អាបរិម្ពិ ចិន្ជុតិ, តម្ពា ចុត្តំ “សន្ទុអារេបសុ ពតំ អលូឃ្វសកាចលក្លុលា”ត្តិ, ចែចកាចលក្លុលាត្តិ អនេត្វា៑ “បក្យប្យតឹ”តិ បិកតិពបរេកាបំ សត្តាឃាហ “ឍ្លុឈចនេសត ចន្ឌតឹ”តិ៑ ទេតភាហ “អឃយឃ្យ បិកតិរេកា បរេការេបិ”តិ៑ ទ្ពុតទ៑ បត ឌនេឃ្យតុំ “អារេបិសំចក្ខុ ការេល បតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៑ ឍ្លុកន្ធត្តិតិ ៩តូ ឍ្លុកយតត្តិ បរិឃាឌាត់ អឌិរេប្យតំ, ត អនេឆាកយតយត្តត្តិ អាហ “ក្លឌ្ឍរេត...រេប... បិបុលាត្តិ”តិ៑

១០៦៑ សន្ទុរេតនេឌសុ ពតត្តិ ទ្ពុត្តតាឌិចនេសត អរេតពរេករេឌសុ សនេឌ្ឍសុ ទេតរេឌារេកាចូរេសសុ ពតំ បចត្តំ៑ ឃឆា បឹតិ ៩ច បឹតិពតំ, ៩ចំ ទេតរេឌា ៩ច ទេតរេឌាពតំ, ទេតឌតចនេសត បចត្តិយត្តត្តិ អនេត្វា៑ ៩ចំ អារេបិពតំ, ចារេឃាពតឌ្ឍា ទេចឌិតឌ្ឍាត្តិ អាហ “បុទិរេយ”តិអាឌិ៑ ៩កាហិពឌទាឌិការេចតាតិ ៩កាហិកាឌិឌទារេករេឌត៑ ក្លសុយឌារេតាតិ ក្លម្ពាកិក្សរេតា៑ ឌឹទតឹតិ ឌិទេណ្ណា ទេហាតិ៑ ទេតរេឌាឆាត្យចនេសត លត្ពុយាតា ទ្ពុយម្ពិ ការេឃ ឌទាបចត្តិ បិកឌឌទាចនេសត ទេចឌិតឌ្ឍាតិ ឌនេឃ្យតុំ “ទ្ពុក្រិឃរេចកលូត្តា”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៑ ចលិបលិតាឌិកាចត្តិ ចលិតបលិតកាចំ, អក្ខុបក្ខុក្ខាត់ និឆិលកាចឌ្ឍា៑ ក្យប្បិរេតតាតិ លុកិរេតត៑ សតក្លុត្តុំ តារេបត្វា តារេបត្វា ឹត្យឌរេព បក្លិបិត្វា ក្លុឌ្ឍឌសប្បិ សតរេឆាតសប្បឹតិ ចឌត្តិ៑ សទឹរេទ បកតិក្លសុយំ អតិក្កមិត្វា ក្លលេក្យការេចា សត្តារេបិ, សទឹទេឃ្យ ឌហតចនេសត បចរេត្វា យហាឌារេហា បទិឌារេហាតិ អឃរេយច ទេតសំ ចិរេសរេសា៑ អសិតត្តិ ឃុត្តំ៑ លាឃិតត្តិ លាឌិតំ៑ សាឃិតត្តិ អឃ្យាឌិតំ៑ សឃ្វា បទិបិតំ ពន្ធឹតិ សយរេចបិកិតិឃា ពហលិឃា ចនេសត ចុត្តំ៑ អសយ្វាបទិបិរេកាបិ ចិសយបិកិតិឃា ពហលិឃា ចនេសត ទេចឌិតនេឌ្ឍា៑ ទសាឌិការេចតាតិ ទេសទុតិទេយំសរេយឌត្យក្សអក្ខុអក្ខុយិឌ្ឍុសុក្កការេចត៑ ចិរេចពត្តិ បុចុកាចំ អឌ្ឍុយឌ្ឍុ ចិសឌិសកាចំ៑ អសិតាឌិរេកឌឃ្យ អាហារឃ្យ បទិលារេយ ទេសា ទេហាតិ, តំ បឌិក្ខុ ទេសឆាត្យក្លប្យឌ្ឍុតិតិ អនេត្វា៑ ៩ចំ ទេសឃ្យ បទិលារេយ “ទុឌិទ”ត្តិអាឌិតា សន្ទុំ ទេតតឌ្ឍុ៑

ហទិតត្តត្តិ ហទិតរេយច, អត្ត-សនេឌ្ឍត បឌចឌ្ឍត់ ពតំ ឃឆា “ចតត្តិ ឃុត្តត្ត”ត្តិ៑ ចយ្វតិរេលូលត់ ចយុំ លិលិត្វា លេឌ្ឍិតពសឌំ៑

១០៧៑ ក្លក្ការហិក្កាទាឌឹតិ ៩តូ អាឌិ-សនេឌ្ឍត ក្លនេឌ្ឍពលិបតាឌិបចត្តពចាតាត់ សក្ខុរេហា ឌឌ្ឍុនេឌ្ឍា៑ ក្លក្ខុរបឃ្យាចាឌឹតិ អាឌិ-សនេឌ្ឍត បិត្តរេសយ្យសិកាឌិឌឹហទលាចាតឃ្យ ទេចច ក្លសុយចាតឃ្យ ច សក្ខុរេហា ទេចឌិតនេឌ្ឍា៑ ឃឌិបិ ក្យក្ខុ-សនេឌ្ឍា ក្លឌទបទិឃារេឃា, រេកាឌូ-សនេឌ្ឍត បត អត្ពុត្តឃ្យ ចុក្ខុយាតត្វា តឌចសិនេឌ្ឍា ក្លឌទបរេឌរេសា ទ្ពុឆ ក្យក្ខុ-សនេឌ្ឍត ចុក្ខុតឹតិ អាហ “ក្យក្ខុសឃា ចាតាតិ អត្តាត់ ចាហិចាតា”តិ៑ សមិឌ្ឍុតបសារលាឌឹតឹតិ អាឌិ-សនេឌ្ឍត អារេលិកតចិរេលិកទ៌ោតាឌ្ឍទលាឌិកា សន្ទុា កាឃិកកិទិឃា សក្ខុហិតា៑ អចសចតិ ក្លឌកំ ៩តម្ពាតិ ឍ្លឃ្យចត់, លេឌតនេឌ្ឍា៑ ទ្ពុឆាតិ ទ្ពុយម្ពិ ឆារេត៑

១០៩៑ តិឃ្យត្តកាចត្តិ អតត្តពតំ៑ ឃឆាឌឃ្យិតា ហិ ចតឃ្យា ឆាត្យរេឃា អតត្តតិឃំ រេពចលំ ឆាត្យយត្តា តិឃ្យត្តតិឌ្ឍុចាតិ ទ្ពុយយត្តុំ ឌឃ្យតិ៑ បទិចាទិរេតាតិ បទិចាទិតការេចត ឌិរេតា បទិចុរេតា៑ ទេតភាហ “៩តាតឹ”តិអាឌិ, ពឌ្ឍុាឌឹតិ សត្តិរេចសចិរេសសចនេសត ឆបិតាតឹតិ អឌិប្បារេឃា៑ អឌ្ឍុចា អការសយឌ្ឍុាឃ ការចរេតា៑ ទេតភាហ “ពឌ្ឍុាឌឹសុ បតា”តិអាឌិ៑ ឃឌត្តុំ បិឡុទ្ពុឃំ “រេសឃ្យចាបិ, អាចុរេសា”តិអាឌិ អារេឌ្ឍុ, តយត្តុំ បិកឌំ ពត្វា ឌនេឃ្យតុំ “ឃឆា ពឌ្ឍុាឌឹតិ”តិអាឌិ ចុត្តំ៑

កាយំ ហេដ្ឋា “យត្តង្គកស្ស កាយស្សា”តិអាទិនា (ម។ និ។ ១។១០១) អធិការេន ឯកទេសេន ច ឧបាទារូបម្បិ គហិតំ, តថា វេទនាទយោ លក្ខណេន បរិគ្គហេត្វា ន គហិតា, តថា តណ្ហាបិ សមុទយសច្ចការេន។ ទុក្ខាទីនិ បន សច្ចានិ សព្ពេន សព្ពំ ន គហិតានិ។ តេនេវាហ “ហេដ្ឋា…បេ… ន គហិតានី”តិ។ ចក្ខុបសាទេ និស្សិតន្តិ ចក្ខុបសាទេ វិនដ្ឋេ ឧបហតេតិ ពុទ្ធាទិយិអាទីហិ ឧបទ្ទុតេ។ បលិពុទ្ធេតិ ពុទ្ធាទិឧប្បត្តិយា វិនា បដិពទ្ធាទិតេ។ តទេវាតិ តស្សាត្រូបេ, ចក្ខុវិញ្ញាណុប្បត្តិយា អត្រូបេតិ អត្ថោ។ ចក្ខុស្ស រូបាលម្ពនេ អាបាថគតេ ឧប្បជ្ជនមនសិការោ ហទយវត្ថុស្សយោបិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ហោតិ, អសតិ ន ហោតីតិ កត្វា “ចក្ខុំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតមនសិការោ”តិ វុត្តោ។ ភវង្គាវដ្ដនំ តស្ស យថា អារម្មណបច្ចយោ, ឯវំ បសាទបច្ចយោបិ ហោតីតិ វុត្តំ “ចក្ខុញ្ច រូបេ ច បដិច្ចា”តិ។ ត្តិ ចក្ខុទ្វារេ កិរិយមនោធាតុចិត្តំ។ អញ្ញាវិហិតស្សាតិ អញ្ញារម្មណបសុតស្ស។ តទត្រូបស្សាតិ តេសំ ចក្ខុរូបតទាវជ្ជនានំ អត្រូបស្ស។

ចត្តារិ សច្ចានិ ទស្សេតិ សន្ទស្សេតា អត្តាបត្តិតោ ចាតិ អធិប្បាយោ។ តប្បការោ ភូតោ, តប្បការំ ចា បត្តោ តថាភូតោ, តស្ស, យថា ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ, តាទិសស្ស បច្ចយាការសមវេតស្សាតិ អត្ថោ។ តិសមុដ្ឋានរូបត្តិ ឧតុកម្មាហារសមុដ្ឋានរូបំ។ ពុទ្ធច្ច សតិបិ តទា ភវង្គាវដ្ដនចិត្តសមុដ្ឋានរូបេ វេចលំ ចក្ខុវិញ្ញាណសមុដ្ឋិតរូបស្ស អភាវមត្តំ គហេត្វា វុត្តំ។ សង្គហំ គច្ឆតីតិ នាមំ វិនា វេទ្ធ រូបក្ខន្ធេ សង្គហេតព្ពតំ គហេតព្ពតំ គច្ឆតិ។ “តថាភូតស្សា”តិ វុត្តត្តា វេទនាទយោ ចក្ខុវិញ្ញាណសម្បយុត្តាវ, វិញ្ញាណម្បិ ចក្ខុវិញ្ញាណមេវ។ សង្ខារាតិ ចេតនាវ វុត្តា ចេតនាបធានត្តា សង្ខារក្ខន្ធស្សាតិ អធិប្បាយោ។ តត្ថ បន ផស្សជីវិតិន្ទ្រិយមនសិការចិត្តដ្ឋិតិយោបិ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នា ឯវ។ ឯកតោ សង្គហោ “បញ្ចក្ខន្ធា”តិ ឯកតោ គហិតា។ សមាកមាតិ យថាសកំ បច្ចយេហិ សមាគមាតិ។ សមវាយោតិ អញ្ញមញ្ញស្ស បច្ចយភាវេន សមវេតតាយ សមុទិតភាវោ។

បច្ចយុប្បន្នធម្មា បដិច្ច សមុប្បជ្ជតីតិ ឯតស្មាតិ បដិច្ចសមុប្បាទោ, បច្ចយាការោ។ បច្ចយធម្មេ បស្សន្តោបិ បច្ចយុប្បន្នធម្មេ បស្សតិ, តេ បស្សន្តោបិ បច្ចយធម្មេ បស្សតីតិ វុត្តំ “យោ បដិច្ចសមុប្បាទ”ន្តិអាទិ។ ឥត្ថិការកាទិវសេនាតិ តណ្ហាយនាទិវសេន។ អាលយការកាទិវសេនាតិ អបេក្ខាការកាទិវសេន។ អនុនយការកាទិវសេនាតិ អនុវជ្ជនាទិវសេន។ អជ្ឈោគាហិត្វាតិ អារម្មណំ អនុបវិសិត្វា វិយ គិលិត្វា វិយ និដ្ឋបេត្វា វិយ ឥទ្ធហគ្គហណាទិវសេន។ ឥត្ថិរាគោ វិនយតិ បហីយតិ ឯត្ថាតិ ឥត្ថិរាគវិនយោ ឥត្ថិរាគបហានញ្ចាតិ វុច្ចតិ និព្ពានំ។ អាហរិត្វាតិ បិណ្ឌេត្វា សន្ទស្សេតា អនាគតម្បិ អត្ថតោ អានេត្វា សង្គហេត្វា ហេតព្ពំ។ អាហរណវិធិ បន ទស្សេន្តោ “យា ឥត្ថិយេវា”តិអាទិមាហ។ ឥត្ថិយេវ តីសុ ធាតុស្វាតិ យថាវុត្តាសុ សុខគ្គាទីសុ តីសុ អកុសលមូលេសុ។ ទិដ្ឋីតិ បរិញ្ញាតិវសេន ទីបនេន បវត្តា សម្មាទិដ្ឋិ យោ មាចសស្សតំ។ ឯវំ សង្គហហេតុបិ យថារហំ វេទិតព្ពំ។ ភាវនាបដិវេធោតិ ភាវនាវសេន បដិវេធោ, ន អារម្មណករណវសេន។ អយំ មគ្គោតិ អយំ ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ បដិវិជ្ឈនវសេន បវត្តោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ។ ឯត្តាវតាបីតិ ឯវំ ឯកស្មិំ ចក្ខុទ្វារេ ចត្តារិ បរិគ្គហមុខេនបិ ចតុសច្ចកម្មដ្ឋានស្ស មត្ថកំ បាបេត្វា ពាហុំ វិបុលំ បរិបុណ្ណមេវ ភាវេតា សារត្ថំ គតំ អត្ថដ្ឋិតំ ហោតិ។

ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធមេវ ភវង្គចិត្តំ អាវជ្ជនចិត្តស្ស បច្ចយោ ភវតីតិ វុត្តំ “តំ និរុទ្ធម្បី”តិ។ មគ្គទាយកាតមេវាតិ មហតិយា តិក្ខាយ អភិក្ខតស្ស វសេន វុត្តំ, កបិមិទ្ធបរេតស្ស បន ភវង្គចិត្តំ ភវាទិ អាវជ្ជនស្ស បច្ចយោ ភវេយ្យាតិ។ ភវង្គសមវេតមេវាតិ ភវង្គស្សេវ បវត្តនសមវេន បព្ពជ្ជិតបព្ពជ្ជាកម្មដ្ឋានបព្ពជ្ជាតន្តិសុ តេសំ បព្ពជ្ជាវេនេន អាវេណិកេន វិនាបិ មនសិការោ បវត្តតិ។ តថា ហិ

បគុណំ គន្ថំ បគុណការេនេវ និរន្តរំ វិយ អជ្ឈាយមានេ អញ្ញវិហិតតាយ “ឯត្តកោ គន្ថោ គតោ, ឯត្តកោ អវសិដ្ឋោ”តិ សល្លក្ខណា ន ហោតិ។ ចតុសមុដ្ឋានម្បីតិ សព្ពំ ចតុសមុដ្ឋានរូបំ, ន បុព្ពេ វិយ តិសមុដ្ឋានមេវាតិ អធិប្បាយោ។ បុព្ពភាគមត្តា ខុទ្ទកាទិកត្តា ច ផស្សចេតនាទិ សង្ខារក្ខន្ធោតិ គហិតា, ន អវសេសា អភាវា។ ឯកទេសមេវ សមុទ្ទិដ្ឋោតិ យថាវុត្តំ អត្ថំ ហេដ្ឋា អភិធម្មេ អភិធម្មោ ឯកទេសមេវ និទ្ទិសន្តោ ទេសនាយ អាគតត្តា។ ចតុទ្ធំ ឋានេតិ យថាវុត្តស្ស អត្ថស្ស “អជ្ឈត្តិកោ ចក្ខុ, អាទយោ, ចក្ខុ”ន្តិអាទិនា (ម. និ. ១.៣០៩) វុត្តានំ និទ្ទេសានំ ហេដ្ឋា បរិគ្គហិតវិញ្ញាណន្តិ – “យំ រូបាទីនំ ចត្តារោ អរូបិនោ ខន្ធា រូបិ ចតុត្ថី អរិយសច្ចានី”តិ និទ្ទិសនេន បរិគ្គហិតំ អត្ថជាតំ សព្ពំ។ តំតំទ្វារិកេនាតិ ចក្ខុទ្វារាទិកំ តំតំទ្វារិកំ។ ចតុសច្ចនេន អារទ្ធា វិបស្សនា ចតុសច្ចេនេវ បរិយោសាបិតាតិ អាហ “យថានុសន្ធិនាវ សុត្តន្តំ និដ្ឋបេសី”តិ។

មហាហត្ថិបទោបមសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សមត្តា។

៩. មហាសារោបមសុត្តវណ្ណនា

៣០៧. អចិរបក្កន្តេតិ ន ចិរំ បក្កន្តេ, បក្កន្តស្ស សតោ ន ចិរស្សេវ សលិង្គេនេវាតិ មុហុត្តមត្តំ សមយសង្ខាតេន កាលេន អត្ថោ។ បុរិមលិង្គេនេវ បវិដ្ឋោ សមយេ ឋានេតិ វិបត្តាវាទិដ្ឋិតាយ បការន្តរេន ករណាភាវតោ បទំ អញ្ញាតិត្ថិយវសេន វិសុំ ភូតោ។ កុលបុត្តោតិ ជាតិមត្តេន កុលបុត្តោ។ អសម្ភិន្នាយាតិ សម្ភេទរហិតាយ, ជាតិសង្ករវិរហិតាយាតិ អត្ថោ។ ជាតិមីសេន ខ្វាស ជាតិវត្តំ វត្តំ វត្តតិ អាហ “ឱតិណ្ណោតិ យស្ស ជាតិ អន្តោ អនុបវិដ្ឋា”តិ។ ជាតោ ហិ សត្តោ ជាតកាលតោ បដ្ឋាយ ជាតិកិរិយតោ វុត្តេន អន្តោ អនុបវិដ្ឋោ វិយ វិជាតិយតិ។ ជរាយាតិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ ចត្តារោ បច្ចយា លព្ភន្តីតិ លាភា, ចតុន្នំ បច្ចយានំ លព្ភមានតា។ សុកតការោ សុដ្ឋុ អភិសង្ខតការោ។ វណ្ណភណនន្តិ គុណកិត្តនំ។ អបញ្ញាតាតិ សម្មានិនេន ន បញ្ញាតា។ លិការនិកិច្ចត្តិយាការនេស្សនេរិ។ តេនាហ “ឃាសច្ឆាទនបរមតាយបិ ន លភន្តី”តិ។ អប្បេសក្ខាតិ អប្បានុភាវា។ សា បន អប្បេសក្ខតា អធិបតេយ្យសម្បត្តិយា ច បរិវារសម្បត្តិយា ច អភាវេន បាកដា ហោតិ។ តត្ថ បរិវារសម្បត្តិយា អភាវំ ទស្សេន្តោ “អប្បបរិវារា”តិ អាហ។

សារេនាបិ ហោតិ អត្ថេនេន អញ្ញាតិកេន ចា អសារត្ថេនាបិ កាតព្ពំ កតោទិន្តិ តតោ ឋិតេសមត្ថំ “សារេន សារករណីយ”ន្តិ វុត្តន្តិ តំ ទស្សេន្តោ “អគ្គបត្តយាកង្ខលិទីក”ន្តិ អាហ។ ព្រហ្មចរិយស្សាតិ សិក្ខាត្តយសង្គហស្ស សាសនព្រហ្មចរិយស្ស។ មហាវុក្ខស្ស មក្ខផលសារស្ស សាខាបលាសតិកស្ស សមាធិតស្ស សីលបបដិកស្ស តច្ឆោលសការា សំសប្បចារីតិ ច ចត្តារោ បច្ចយា សាខាបលាសំ នាម។ តេនេវាតិ លាភសក្ការសិលោកនិព្ពត្តនេនេវ។ សារោ មេ បត្តោតិ មញ្ញតិ សារសេ អធិគន្តព្ពសារោ នាម មញ្ញិតា លាភាទិនិព្ពត្តនេន អនុប្បត្តោតិ ចោទនា និដ្ឋិតកិច្ចំ អាបន្នោ។

៣០៨. លាភសក្ការន្តិ លាភគ្គំ សក្ការំ វិសយស្ស សក្កិលេសេន បវត្តំ អភិញ្ញាលាភំ។ សុខុមំ រូបត្តិ ទេវាទីនំ, អញ្ញាមិ ចា

ឋុល្លយសកាធំ ទ្វេបំ៌ េតាភាហ “អត្ថុយេសា...េប... ចិហទត្តិ”តិ, ឌិដ្ឋចក្ខុ ហិ ឌ្ឋឆ ហ្កេណ្ហនិតេទ្ធេសត “ទោកាលងឋ្សត”ត្តិ កហិតំ៌

៣១០៌ អសយឃចិរេយាក្ខអាទានេឆាតិតិ ឲត្ថ អឆិរេប្យតំ អសយឃចិរេយាក្ខ បិញ្ញព្ហឃា ឲច ឌរេឋ្សតុំ “កាតរេយា អសយឃចិរេយាក្ខា”តិអាឌិ ទុត្តំ៌ អដ្ឋត្ថភ្បាសយាបឌ្ឍតសយេឃាបិ អត្ថិ អសយេឃាបិ, យក្កចិរេយាក្ខត បត ចិយុត្តុតឋ្ស សយេឃា ចា អសយេឃា ចា តត្ថិ៌ ឃឋ្ស សទ្ធា ពាលចតឹ, ចិបឋ្សតា ឆ អាទទ្ធា, តឋ្ស កច្ឆត្ថុស ឋិដ្ឋតុស តិឃឹងត្តស ក្សជ្ជត្តុស ឆ យក្កបលបដិចេឆា ភាយ ត េហាតីតិ ត ចត្តុត្តំ, ព្ទតិ យក្កចិរេយាក្ខត ចិយុត្តត្តុស សយេឃា ចា អសយេឃា ចា តត្ថីតិ េសា អសយឃចិរេយាក្ខា៌ េតាភាហ “េលកិយសយាបត្តិេឃា ហឹ”តិអាឌិ៌

ត ក្សប្បតិ, ត តឋ្សតីតិ អក្សប្បា, កឌាចិបិ អបរិហាតសកាចា៌ សត្តឋកិេលសេហិ បដិប្បុឋ្សទ្ធិចេសត េឆតេសា ចិយុត្តីតិ េឆេតាចិយុត្តិ៌ េតាភាហ “អទហត្តុបលចិយុត្តិ”តិ៌ អឃយេត្វា បេឃាឌត់ ឲតឋ្សាតិ ឲតងត្វំ, សាសតព្រាហ្មចរិយំ, តឋ្ស ឲសា បេរយកោដិ៌ ឃឆាទទ្ធស្ស សាទរាបយេត ឋទេលត េឆសតា តិដ្ឋាបិតាតិ អាហ “ឃឆាត្សសត្ថិគាច េឆសតំ តិដ្ឋេបឃឹ”តិ៌ ឃំ បេតត្វ អត្វេតា អចិកត្ថុ, តំ ឋ្សចិេឌ្ឍាឃ្យយេច៌

យហាសាទរាបយឋ្សត្តុចណ្ណភាឃ លឹតត្វប្យកាសតា សយត្ថា៌

១០៌ ធ្វេអសាទរាបយឋ្សត្តុចណ្ណភា

៣១១៌ បិក្កុលឆាតុេកាតិ បិក្កុលសការេចា បិក្កុលឆ្នចិេកា, បិក្កុលេក្លាតិ ចា អេត្វា៌ បត្ថខិតសមុហសក្លារេតា សេឈ្ឃា, ត ឃឹលិឌិក្សេណហិ សក្កហិតត្ថការេចត៌ សេឈ្ឃា ឲេតាសំ អត្ថិ បរិចាទក្សេតាតិ សឈ្ឃិេតា៌ េស្វចាតិ េសា ឲច បត្ថខិតសមុហសក្លារេតា៌ អាចារឃិក្លាបតចេសតាតិ អត្តុតា បរិកប្បិតអេចលចតាឌិអាចារឃិក្លាបតចេសត៌ បត្ថាតាតិ ឃឆាសក់ សយាឌិត្ថចតចេសត េចច ចិត្ថាតលទ្ធិចេសត ឆ បត្ថាតា៌ លទ្ធិកទាតិ តឋ្សា យិឆ្នាឌិដ្ឋិឃា ហ្កប្យាឌកា៌ ពាហុឌតឋ្សាតិ បុថុឌតឋ្ស៌ តឋ្ស បត អាកយសយ្យឌាបិ ភាយ តត្ថិ, ក្សេតា អឆិកេយាតិ ឲក់សេតា អទ្ធបុថុឌ្ឍេតា ឲចាតិ អាហ “អឋ្សុតចេតា អទ្ធពាលបុថុឌ្ឍតឋ្សា”តិ៌ ត ហិ ចិត្ថា អប្យសាឌតិេឃ បឃឹងត្តិ៌ យក្កេលឋ្ស កាតត្ថឌាសកិច្ចកេទា ឌាេសា យក្កលឌាេសា៌

តត្ថាចុតាតត្តិ តេត្ត បសាេទត្វា ចឹតាត់៌ កណ្ហតកិេលេសាតិ សំសាេទ ពាត្ធតកិេលេសា៌ ឲចំ ចាឌិតាឃាតិ ឲចំ បដិត្ថាតាឃ, ឲចំ ឌិដ្ឋិតាឃ ចា៌ តិឃ្យាតិកាតិ តិឃ្យាតកាតិសប្យាឌិហឹទកា អត្សបិទយ្ហក្សតត្តាតិ អឆិប្បាេឃា៌ េតា េច តិឃ្យាតិកាតិ អាេតត្វា េឃាឌតា៌ េតាសំ សត្តុត្តាបដិត្ថាឃ អក្សតត្តា តឋ្សា អក្សតកាចកឆេតត តឋ្ស ព្រាហ្មលាឋ្ស ត កាចិ អត្វឋិទ្ធិតិ អាហ “េតសំ អតិឃ្យាតិកកាចកឆេតត អត្វាកាចេតា”តិ៌

៣១២៌ តិហឹតេលិកាយិេស លឹេតា អឌ្ឍាសេឃា ឲតឋ្ស, ត បត តិត្ថាេតតិ៌ លឹតឌ្ឍាសេឃា៌ សាសត់ ឋិធិលំ កត្វា កណ្ហាតិ ឋិក្លាឃ ត

តិន្ឋការចត្តា៍

១១១៍ហេដ្ឋាតិ អភត្តរាតឹតស្វេត្ត យហាឃារេរាបយេ៍ បឋយន្លាភាឌិឆយ្ខា ចិបឃ្សភាបិគកាតិ ចិបឃ្សភាឃ បគដ្ឋាភក្ខតា៍ ព្ទឆាតិ ព្ទយឃ្វិ៍

ក្ខឮអឃារេរាបយេ អាកតា៍ ភិរេរាឆបិគកាតិ អភាកាយិរេភា, អឧហេត្តា ចា ភិរេរាឆឃយាបត្តិ៍ ឃយាបន្លឹតៀ ឃយត្ទា៍ តឃ្ខាតិ

ភិរេរាឆបិគកត្តា៍ បឋយន្លាភាឌិឆយ្ខា ពាាណគឃ្សភេតា ក្តត្តិទិតរាតិ ចេឌិតន្ទា៍

ក្ខឮអឃារេរាបយឃ្វត្តចណ្ណភាឃ លឹភត្ទប្បការឃភា ឃយត្តា៍

ភិខ្ទិតា ច ខ្វបយ្ខចក្តចណ្ណភា៍

៤. មហាយមកវគ្គោ

១. ចូឡគោសិង្គសុត្តវណ្ណនា

៣២៥. ញាតីនំ (អ. និ. ដី. ៣.៦.១៩) និវាសដ្ឋានភូតោ គាមោ ញាតិកោ, សោ ឯវ នាតិកោ. សោ កិរ គាមោ យេសំ សន្តកោ, តេសំ បុព្ពបុរិសេន អត្តនោ ញាតីនំ សាធារណភាវេន និវេសិតោ, តេន “នាតិកោ”តិ បញ្ញាយិត្ថ. អថ បច្ឆា តត្ថ ទ្វីហិ ទាយាទេហិ ទ្វិធា វិភជិត្វា បរិភុត្តោ. តេនាហ “ទ្វិន្នំ ចូឡបិតិមហាបិតិបុត្តានំ ទ្វេ គាមា”តិ. គិញ្ជកា វុច្ចន្តិ ឥដ្ឋកា, គិញ្ជកាហិ ឯវ កតោ អាវសថោ គិញ្ជកាវសថោ. តស្មិំ កិរ បទេសេ មត្តិកា សក្ខរមរុម្ពវាលិកាហិ អសម្មិស្សា អកឋិនា សណ្ហា សុខុមា, តាយ កតានិ កុលាលភាជនានិបិ សិលាមយានិ វិយ ទឡ្ហានិ, តស្មា តេ ឧបាសកា តាយ មត្តិកាយ ទីឃបុថុលិដ្ឋកា ការេត្វា តាហិ ឆទេត្វា ទ្វារពាហវាតបានកវាដតុលាយោ សេសំ សព្ពំ ទព្ពសម្ភារេន វិនា ឥដ្ឋកាហិ ឯវ បាសាទំ ការេសុំ. តេនាហ “ឥដ្ឋកាមយេ”តិអាទិ.

គោសិង្គសាលវនទាយន្តិ គោសិង្គសាលវនន្តិ លទ្ធនាមំ រក្ខិតំ អរញ្ញំ. ជេដ្ឋករុក្ខស្សាតិ វនប្បតិភូតស្ស សាលរុក្ខស្ស. សាមគ្គិរសន្តិ សមគ្គភាវាទិគុណំ វិវេកសុខំ. ឧបរិបណ្ណាសកេ ឧបក្កិលេសសុត្តេ (ម. និ. ៣.២៣៧-២៣៨) បុថុជ្ជនកាលេ គហិតោ, ឥធ ចូឡគោសិង្គសុត្តេ ខីណាសវកាលេ គហិតោ. កតកិច្ចាបិ ហិ តេ មហាថេរា អត្តនោ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ បរេសំ ទិដ្ឋានុគតិអាបជ្ជនត្ថំ សម្បស្សន្តា បរមត្ថា វិវេកំ អនុព្រូហន្តា សាមគ្គិរសំ អនុភវមានា តត្ថ វិហរន្តិ. តទាតិ តស្មិំ ឧបក្កិលេសសុត្តទេសនាកាលេ. តេតិ អនុរុទ្ធប្បមុខា កុលបុត្តា. លទ្ធស្សាទាតិ វិបស្សនាយ វីថិបដិបត្តិយា អធិគតស្សាទា. វិបស្សនា ហិ បុព្ពេនាបរំ វិសេសំ អាវហន្តី បវត្តមានា សាតិសយំ បីតិសោមនស្សំ អាវហតិ. តេនាហ ភគវា –

“យតោ យតោ សម្មសតិ, ខន្ធានំ ឧទយព្ពយំ;

លភតិ បីតិបាមោជ្ជំ, អមតំ តំ វិជានត”ន្តិ. (ធ. ប. ៣៧៤);

លទ្ធបតិដ្ឋា មគ្គផលាធិគមេន. សតិ ហិ មគ្គផលាធិគមេ សាសនេ បតិដ្ឋា លទ្ធា នាម ហោតិ, នោ អញ្ញថា.

កាមំ សារិបុត្តមោគ្គល្លានាបិ មហាសាវកបរិយាបន្នាវ, អគ្គសាវកភាវេន បន តេសំ វិសេសទស្សនត្ថំ “ធម្មសេនាបតិមហាមោគ្គល្លានត្ថេរេសុ ចា”តិ វិសុំ គហណំ. សតិបិ ហិ សាមញ្ញយោគេ វិសេសវន្តោ វិសុំ គយ្ហន្តិ យថា “ព្រាហ្មណា អាគតា, វាសិដ្ឋោបិ អាគតោ”តិ. តេសុ បន វិសុំ គហិតេសុបិ “អសីតិមហាសាវកេហិ”តិ អសីតិគ្គហណំ អប្បកំ ឩនមធិកំ វា គណនុបគំ ន ហោតីតិ. អត្តមនោតិ ឥទំ ធម្មភណ្ឌាគារិកស្ស ឧបដ្ឋាកភាវេន អាសន្នចារិតាយ វុត្តំ. អតីកាតិ ហត្ថាតីកា, ហត្ថាតីកោ

ហត្ថិសម្មុហតោតិ អត្ថោ៍ កាញ្ញអភិហោ យេភុយ្យេន ឃុឆចទោតិ ពត្វា ចុត្តំ “ឃុឆា តិស្សេដី កាញ្ញអភិហោ ចិឃា”តិ៍ គោរសិ បត ឲកចទោច៍ ចាតន្តិន្តោ ចលិហគោ ចិឃាតិ ចាតន្តិន្តោ បន្តតក្ខុងប្បយាណោ ចលិហគន្ធេកោ ចិឃ៍ តេនំ បក្កណ្ហតេតាតិ ឃឆា តាយ ជិឃច្ឆិតស្ស ភោជនេ, បិបាសិតស្ស បានីយេ, សីតេន ផុដ្ឋស្ស ឧណ្ហេ ឧណ្ហេន ផុដ្ឋស្ស សីតេ, ទុក្ខិតស្ស សុខេ អភិរុចិ ឧប្បជ្ជតិ, ឯវមេវ កាចតោ គោរសដ្ឋេក ភិក្ខុ អញ្ញាមញ្ញា ចិចាគាបតេ ជិស្វា អបគេ សយក្កាចាមំ ចសតេ អាចន្ទិតស្ស ខ្មេយ តយោ គ្យូលប្តា អាបាធិ អាកាមិស្ស, អឆ តេ បក្កណ្ហិតាការេយា ឧប្បសដ្ឋមិ, ឲចាមំ បដិបត្តិអត្តុក្កមេត គោរសដ្ឋកាតំ ភិក្ខុតំ ចិតឃត្តុបិរេឃា ហោតីតិ៍ តេនាហ “តេនំ បក្កណ្ហតេតា”តិ៍ ឲតេតេច បន្តិមដតំ អត្តុកាមេតោតិ ខ្មេឃ្យិ ការណំ ឲកនេសេត សំចណ្ហិតត្តិ ឥដ្ឋញ៍ ឧក្កិសិត្វាតិ ឃឆាក្ខុតេហិ គ្យូណេហិ សម្បហំសតេត ចិសេសេត្វា ចិសិដ្ឋេ ពត្វា បសំសាចសេត តេចំ អាមេឃដិតចចតំ៍

តំ អទេញ្ញា ទេក្ខតិ ចតសាយិតា អាណេត្វា៍ ទេក្ខិតគោបិតំ ចតសណ្ឋំ, ត យហាចតាឌិ ចិឃ អបរិក្ករហិតំ៍ ឃឹលិឌិប្បគេកាឃ អត្តត្វាឃ បដិបន្តា អត្តកាយា, ត អបរិច្ចត្តសិតេហាតិ អាហ “អត្តតោ ហិតំ កាយឃយាតា”តិ៍ តេនាហ “យោ ហិ”តិអាឌិ៍ កិតេក្ខឃ្យាតិ ចិតាសេឃ្យ៍

ខ្មត្តលមត្តុស្សាតិ បញ្ញាឃ ខ្មត្តលិ អចិទ្ធុសតោ មត្តុស្សា៍ តាតីតិ អកិឌាតិអាឌិស្ស ឧប្បត្តុបិដិហារិយាតិ៍ ចិចទេកម្ពុតេ បដិន្ធាតេត្វាតិ ចិចទេសញ្ញាតេ ខ្ពចទេក តិក្ខុហិត្វា ចិឃ៍ ត ហិ ចិចទេបិរុបតមេត្តត ខ្មុត្តាត្តុការចា បដិន្ធតេត្ថា ហោតិ៍ “យា ស្មុឆ គោឌិមំ ខ្មុត្តាត្តុកាចំ អញ្ញាសី”តិ បត តឆាត្តុបេត ខ្មេត្តាកិសញ្ញាតេត តំ ណាតេត្វា ពតោ កាចា តឆា ចុត្តា៍ តេនាហ “អញ្ញាតពកចេសេត អកយាសី”តិ៍

អកិក្កមឆាតិ បងំ អកិមុលការចេត ចិឌិមុលេត ចគតីតិ អាហ “ខ្មេតោ អាកន្តឆា”តិ៍ ខ្មុត្តាតំ ការេឃា តាយ ស្មុចិស្មុត្តជាតិមណិ ចិឃ តេសាកតោ, កិត្តិ មលំ អបតេតត្ថិ តត្ថិ, កិមត្ថិ កាចា បិតេគ បក្ខាតេលសីតិ អាហ “ខ្មុត្តាត”ត្តិអាឌិ៍

១១៩៍ អត្តុត្តាតិ ចា ឲកសេសតេឃត ចុត្តំ ចិត្តុបេកសេសស្សបិ ខ្មន្តិតត្តត្តា, ឲចញ្ញា ពត្វា ពហុចចតតិទ្ធេសោបិ សមត្ថិតោ ហោតិ៍ ខ្មេរិឃាបតេឆា លមតីតិ សទិរស្ស លហុដ្ឋាតតាឃ ចត្តុត្តិតេឆាបិ ខ្មេរិឃាបតេឆា ស្មុលប្បចត្តិតោ៍ ឌីចិតំ ឃាបេតីតិ ឃាបតាលក្ខណំ ឌីចិតំ ខ្មមំ សទិរឃត្តិ ឃាបេតិ ស្មុលេត បចេត្តតិ៍ ឧញ្ញុក្កឃាក្យំ ចា ពេដ្ឋកិក្ខុ ចាតិ ខ្មគំ មតទេចុត្តិឃា មិស្សកេត្តត ឃាបតំ ចត្តត្តិ ពត្វា ចុត្តំ៍ តេនាហ “កិក្ខាចារចត្តំ ស្មុត្ថី”តិ៍

អញ្ញាមញ្ញា សំសត្តីតិ សតិបិ ឧកេយមំ គលិបិតំ បរេមត្តោ គេគេគ បត្តុទេដតេហិ ត្តុចិតេញ្ញាឃ្យតាតត្តំ លីទេកាសមេឲាឌិតំ អច្ចត្តមេច សំសដ្ឋំ ចិឃ ហុត្វា តិដ្ឋតិ៍ តេនាហ “ចិស្សុ ត ហោតិ, ឲកត្តំ ចិឃ ឧបេតី”តិ៍ បិឃកាចតឹបតាតិ ចក្ខុតិ បិឃចក្ខុតិ៍ បិឃាឃតិ, បិឃាយិតព្ពាតិ ចា បិយោតិ៍ សយក្កចាសស្ស ឃំ ឲកត្តការណំ, តំ ស្មុត្ថតេត្ថា កាចា “ឃឆា ពធំ បតា”តិអាឌិយាហាតិ “ពឆត្តិ ការណបុត្ថា”តិ ចុត្តំ៍ យោ តេសំ យេត្តាសហិតាតំយេច កយ្យាឌឹតំ អញ្ញាមញ្ញាស្សិ បត្តុបដ្ឋាតាការេរា, តំ សន្ធាយ “ពឆ”ត្តិ ស្មុត្ថា៍ តឆា ហិ បរេតា “ឲចំ ណោ មមំ, គតេត្ត”តិអាឌិតា ឆេទេហិ ចិស្សជ្ជតំ ពឆិតំ៍

មិត្តំ ឯតស្ស អត្ថីតិ មេត្តំ, កាយកម្មំ អាវីតិ បកាសំ រហោតិ អប្បកាសំ យញ្ញិញ្ញុឌ្ឍិស្ស មេត្តំ កាយកម្មំ បច្ចុបដ្ឋបេតិ, តំ តស្ស សម្មុខា ចេ, បកាសំ ហោតិ, បរម្មុខា ចេ, អប្បកាសំ តេនាហ “អាវិ ចេវ រហោ ចាតិ សម្មុខា ចេវ បរម្មុខា ចា”តិ ឧត្តរាតីតិ បរម្មុខា កាយវចីកម្មានិ “ឯតទ្ធ”តិអាទិនា សន្ទេសតោ វុត្តមត្ថំ វិវរិតុំ “ឯវំ ហិ”តិអាទិ វុត្តំ សម្មជ្ជនាទិវសេន បដិជគ្គិតព្ពយុត្តំ ឋានំ វា តថេវាតិ យថា សម្មុខា ករោតិ មេត្តាកាយកម្មំ វុត្តំ, តថេវ ៍ “ក្ថិ ឈយតិយ”ន្តិ ឯវមាទិកា កថា សម្មោទនីយកថា យថា បរេហិ សទ្ធិំ អត្តនោ ចិត្តំ ន ហោតិ, តថា បដិសន្ថារវសេន វត្តា កថា បដិសន្ថារកថា “អហោ តទា ថេរេន មយំ ជិតេន្តា ឧបចារេ, កិន្តា អត្ថុបាយតី”តិ ឯវំ កាលត្តយេ វិទិតព្ពយុត្តា, ធម្មានុយោគបដិសំយុត្តា វា កថា សារណីយកថា សុត្តបទំ និក្ខិបិត្វា តស្ស អត្ថនិទ្ទេសវសេន វិនិច្ឆយបដិសំយុត្តា កថា ធម្មីកថា សវេន សុត្តស្ស ឧច្ចារណំ សរភញ្ញំ បញ្ហស្ស ញាតុំ ឥច្ឆិតស្ស អត្ថស្ស បុច្ឆនំ បញ្ហបុច្ឆនំ តស្ស យថាបុច្ឆិតស្សអាវិកតំ បញ្ហវិស្សជ្ជនំ ឯវំ សមន្នាហរេតាតិ ឯវំ មនសិករោតោ, ឯវំ មេត្តូបសំហរតោតិ អត្ថោ

ឯកតោ កាតុំ ន សក្កា, តស្មា នានា ហិតវេឋនាតិ អត្ថោ ចិយ អញ្ញាញ្ញស្ស ហិតាការេន តិរត្តវេឋនាតិ អត្ថាការេន ទេសាការេន អចិក្ខហវេឋនាតិ អចិវោឌការេន សមក្ខវេឋនាតិ សហិតការេន បរិភុញ្ជិ កត្វាតិ ខាហលតន្បត្តិការលេបេហិ លិម្បេត្វា ឱចវំ វា ទោវត្ថីតិ អត្ថោ ឱចវំ វា ទោវត្ថំ បរិភុញ្ជិ ចាតិ អត្ថោ បណ្ណសាលិយ បរិភុញ្ជិ វា ករោន្តិ

១១លិំ បដិបិន្ទា ឯចាតិ ឯត្តាបិ “មេយុមេយ្យតា”តិ បទំ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្ពំ តេនំ អប្បមាទលក្ខណន្តិ តេនំ អប្បមជ្ជនសភាវំ កត្វា បន មេវា អត្ថុទ្ធា សមក្កាតិ ឯត្តាបិ មេវាតិ និបាតមត្តំ, បច្ចុត្តវចនំ វា, កត្វា ចុមេម្ហិ ឯវមេត្វា មេទិតមេត្តា សម្មុក្ខបាតិន្តិ សម្មុក្ខបុរេសទិសំ បាតិំ

បណ្ណសាលិយំ អមេត្តា ខាហិ ន សម្មជ្ជនេន មេសាទិតក្ខណតា វត្តបដិបត្តិំ បដិបិសម្មត្តមេវាតិ អត្តនោ យាបនបដិបិសម្មត្តមេវ ឧសារេបត្វាតិ បក្ខិបិត្វា បមាណមេវាតិ អត្តនោ យាបនបមាណមេវ វុត្តនយេន ឋបិត្វាតិ បិញ្ញត្តំ វុត្តនយេន ឋបិត្វា

ហមេត្វន ហត្ថំ សំសិដ្ឋត្តាតិ អត្តនោ ហមេត្វន ខ្លាតរស្ស ហត្ថំ ឥញ្ញហក្ខហលវសេន ខាត្តា វិលម្ពេតិ មេសត្តវំ បិមេបតិ ឯមេតនាតិ វិលម្ពុកា, ហមេត្វា ហមេត្វា ឯវ វិលម្ពុកា ហត្ថវិលម្ពុកា, មេតន ហត្ថវិលម្ពុកន

តំ អលម្ពំ កត្វាតិ តំ តិស្សុបិ ទីចមេសុ ឧម្មុស្សចនំ បចត្តនចមេសន អលម្ពិកំ កត្វា ឯតន្តិ “បញ្ចាហិកំ មេលា បតា”តិអាទិចនំ បញ្ចមេយ បញ្ចមេយ អហនិ កចតីតិ បញ្ចាហិកំ កាចតា ប្ញ្ញ្ហិមេតន អត្ថុទ្ធមេវមេរ បយាទដ្ឋានេស្សុមេឃចាតិ អញ្ញោសំ បយាទដ្ឋានេស្សុមេឃច “បយាទដ្ឋានេស្សុមេឃចា”តិ ចុត្តមេបចត្តំ បិរាកងតនំ កាតុំ “អញ្ញោសញ្ញា”តិអាទិ ចុត្តំ បបញ្ចាករលដ្ឋានាតីតិ កថាបបញ្ចាស្ស ករលដ្ឋានានិ ចិស្សដ្ឋកថាបចត្តមេនន កមដ្ឋានេន បមជ្ជនដ្ឋានានិ តត្ថាបិ “មមំ, ភន្តេ, កមដ្ឋានចិន្ទ្ធិ ន បដិបជ្ជាមា”តិ សិលាប្បត្តំ អត្តនោ អប្បមាទលក្ខណំ មេមេវា ធមេស្សតិ ឯត្តកំ ជាតំ ម្ចក្ខិត្វាតិ បន ខ្លធំ តទា ចិហារសមាបត្តីនំ ចញ្ញអញ្ញាការេន ចុត្តំ

១១៥. ឈោតស្ស អធិប្បេតត្ថា “អលមរិយញាណទស្សនវិសេសោ”ត្វេវ វុត្តំ. អត្ថតោ សម្មាបដិបត្តិយា សត្ថុ ចិត្តារេឌតព្វំ តស្ស ច ចិសេសាធិកាយស្ស សត្ថុ បច្ចក្ខការេតោ ទេចរោ “កិញ្ចិរោ សិយា, កន្ត្ត”តិ អាហ. ឈានេនចាតិ ឈត្តកំ កាលំ ឲកំ ឌិចសកាក់ ចា សកលទត្តិ ចា ឈាច សត្ត ចា ឌិចសេ.

១១៦. សមតិក្កមាយាតិ សម្មទេច អតិក្កមតាយ. សតិ ហិ ប្ញរិ ចិសេសាធិកេម ហេដ្ឋិមញ្ញាត់ សមតិក្កត្តំ តាម ហោតិ បដិប្បស្សទ្ធិ ច. តេតាហ “បដិប្បស្សទ្ធិយា”តិ. ញាណទស្សនចិសេសោតិ ការល្អបចារេត វុត្តោតិ ចេឌិតព្ពោ. ចេឆយិតឃុលតោតិ ចេឆតាមហិតញ្ញាតឃុលតោ ចា ផលឃុលតោ ចា. អចេឆយិតឃុលត្តិ តិព្ពាតឃុលំ ចិម ចេឆតាទហិតំ ឃុលំ. អចេឆយិតឃុលត្តិ ច តិទស្សតមត្តមេតំ, តំ បត អផស្សំ អសញ្ញាំ អចេតតត្តិ សព្ពាចិត្តចេតសិការហិតមេច. តតោ ច សតិបិ ទ្បផម្មប្បចត្តិយំ តស្ស អចេតតត្តា សព្ពមោ សព្ពារញ្ញចិរហិតតាយ សត្តតរា បណីតតរា ច តិរោធសមាបត្តីតិ ចុច្ចតេ. តេតាហ “អចេឆយិតឃុលំ សត្តតរំ បណីតតរំ ហោតី”តិ. តេត ចុត្តំ “ឪមមញ្ញចា”តិអាឌិ.

១១០. សាមក្កិសាតិសំសមេច តេសំ កកចា កទេឆសិ អញ្ញាសឃាតុក្ខលត្តា តស្ស. អតុសារេចត្វាតិ អតុបកមតចសេត សម្មទេច អាទេរាចេត្វា. “អតុសំសារេចត្វា”តិ ចា បាឋោ, សោ ឲចទេត្វា. តតោ បដិតិចត្តិត្វាតិ ឲតរហិ កកចតោ ឲកចិហារេ អញ្ញាសឃោតិ សត្ថុ មត់ កាលញ្ញា “ឪមេឆច តិដ្ឋចា”តិ ចិស្សជ្ជិតដ្ឋាតតោ តិចត្តិត្វា. បព្ពជ្ជាឌីតីតិ អាឌិ-សទ្ទេត ឧបសម្បទា-ចិសុទ្ធិ-ឆុតាកម្មដ្ឋាតាតុយោក-ឈោតចិមោក្ខ-សមាបត្តិ-ញាណទស្សត-មក្គការតា-ផលសច្ឆិកិរិយាឌីតេ សង្គណ្ហាតិ. អធិកត្តាបីតិ បិ-សទ្ទេត មចាធិកតាតម្បិ. អត្តតោ ក្យាលកចាយ អដ្ឋិយមាតាតិ កកចត្តំ តិស្សាយ អធិកត្តាបិ ធម្មាធិការហំ សត្ថុចិហេសាកាចឌីបតេ កកចតោ បិកាឌក្យាលាត់ កចាយ អដ្ឋិយមាតាបីតិ យោជតា. ធេចតាតិ តំតំសមាបត្តិលាភិតិយោ ធេចតា. មុលំ មេ សជ្ជត្តិ មុលំ មេ កចតេ សមត្តំ, កចតេ យោព្យត្តិ អត្ថោ.

១១៧. ឲចំ អាកតោតិ ឲចំ អាដិភាដិឃុត្ត អាកតោ. បលិចេចឆេត្តតិ ចោរឆេត្តា. មច្ឆរាយត្តីតិ អត្ថតោ ក្យាលាត់ កកចតោបិ អាទេរាចត់ អសហមាតា មច្ឆរាយត្តីតិ សោ ចិទេត្តិតិ កត្វា វុត្តំ.

០៩តេសំលិកាតិ តេសំ ចឌ្ឍិរាឌ្ឍត់ ចឌ្ឍិរដ្ឋចាសីតញ្ចា មតុស្សត្តំ, បតិទ្បបតេសចាសាឌីកោ, កកចតោ តិញ្ញញ្ចា ក្យាលបុត្តាត់ ឌស្សតចត្តុតោតធម្មស្សចតាឌយោ លិកា. ឃុលគ្គា លិកាតិ យោជតា. បសត្តចិត្តំ អតុស្សរេយ្យាតិ តំ ក្យាលញោក្យំ សីលាឌិក្យាណំ ចិត្តំ បសាទេត្វា អតុស្សរេយ្យ. វុត្តំ តេសំ “អតុស្សរលម្យាហំ, កិក្ខវេ, តេសំ កិក្ខុត់ ពាហុបការំ ចឌាមី”តិ (ឪតិវុ. ១០៦; សំ. តិ. ៥.១៥៦).

ទ្បឮអកោសិក្កឃុត្តចណ្ណតាយ លីតព្វប្បការតា សមត្តា.

១. មហាកោសិក្កឃុត្តចណ្ណតា

᪑᪑᪑᪨ ᨠᩮᩣᨧᩥᨴᩮᩅᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩈᩣᩃᩅᨲᩈᩣᨿᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨲᩥᩅᩥᨯ᩠ᨮᩮᩈᩩ ᨿᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨠᩣᩁᨿᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᨠᩮᩣᩁᨿᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨲᩥᨻᨶ᩠ᨵᨠᩣᩅᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᨠᩮᩣᩁᨿᩮᩣ ᨶ ᨻᩉᩥᨲᩮᩣ, ᩅᩈᨲ᩠ᨳᩣᨴᨾᩮᩅ ᨸᩁᩥᨴᩦᨸᩥᨲᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᨲᩥᨴᩣᨶᨠᩴ ᨶᩣᨾᨲᩴ᪨ ᩈᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩮ ᨧ᪨ ᨧᩥᩁᨠᩣᩁᩁᩮᨠᩣᩉᩦᨲᩥ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨧᩥᩁᨠᩣᩃᨠᩣᩁᩮᨠᩣᩉᩥ᪨ ᩈᩅᨶᩮ᩠ᨲ ᨩᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᩣᨣ᩠ᨣᩔ ᨴᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩔ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩋᩁᩥᨿᩣᨿ ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᨩᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᨸᨧᩮᩅᨴᩣᩉᩩᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᩣᨱᩢᩥ, ᨲᨳᩣ ᨴᨾ᩠ᨾᩔ ᩈᩅᨶᨲᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᩣ᪨ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩮᩣ ᨧᩮᩅ ᨠᩣᩈᩩᩁᩣᨣ᩠ᨣᩮᩈᨲᩣᨿ

ᨾᩮᩣᩉᨯ᩠ᨰᨠᩣᩁᨧᩥᨴᨾᨲᩮᩣ᪨ ᨧᩮᨯ᩠ᨰᩣ ᨧᩥᨿ ᩁᨾᨱᩦᨿᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩉᩁᩥᨲᩃᩣᨲᩣᨿ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸᩁᩥᩊᩣᩉᩅᩪᨸᩈᨾᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩣᨣᩁᩮᩣ ᨧᩥᨿ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨵᩦᩁᨧᩥᨸᩩᩃᨽᩣᩅᨣᩩᨱᨲᩣᨿ ᨧᨲᩩᨴ᩠ᨴᩈᨠᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨣᩩᨱᨾᩉᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨴᩮᩅᩔ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲᩣ, ᨣᩩᨱᨾᩉᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩋᩣᨣᨲᨶᨿᩮᨶ ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᩁᨲᩮᩣ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩴ "ᨶ ᨠᩮᩣᨵᩃ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨶᩥᨠᩣᨿᩮ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᨾᩉᩣᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪓᪙)᪨ ᨴᩮᩅᨸᨬ᩠ᩉᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨸᩣᨲᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᩅᨣ᩠ᨣᩮ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ (ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪙᪕᪑-᪙᪗᪑)᪨ ᨴᩮᩅᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨧ ᨴᩮᩅᩔ ᨩᨶᨸᨴᨧᩣᩁᩥᨠᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨽᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩮᩅᩔᩮᩅ ᨾᩉᨲᩣ ᨬᩣᨲᩥᨸᩁᩥᩅᨭ᩠ᨭᩮᨶ ᨾᩉᨲᩣ ᨧ ᨽᩮᩣᨣᨸᩁᩥᩅᨭ᩠ᨭᩮᨶ ᩈᩉ ᨫᩁᩣᩅᩣᩈᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩮᩣ ᩋᨽᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩴ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨸᨧᩮᩈᩩᨸᩥ᪨ ᨿᨴᩥᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨸᩣᨲᩮᩣ, ᨿᩮᩣ ᩋᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨾᩉᩣᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨸᩥ ᨾᩉᩣᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩑᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨴᩮᩅᨲᩣᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨶᩥᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨ ᩈᨾᩴ ᨬᩣᨱᩢᩥᨿᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨴᩮᩅᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪕᪕) ᨴᩦᨸᨶᩣ – ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᨶᩣᨿ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᩑᨠᨾᩮᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – "ᨸᩔᨳ ᨶᩮᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩮᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᨦ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨡᩮᩣ ᩑᨲᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨾᩉᩣᨸᨬ᩠ᨬᩣ"ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩅᨶᩮ᩠ᨲᨲᩥ ᩁᩪᨸᩅᨶ᩠ᨲᩮ᪨ ᨾᩮᨥᩅᨱ᩠ᨱᩣᨽᩣᨲᩥ ᨶᩦᩃᩥᨠᩣᨿ᪨ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨴᩮᩣ ᩁᩪᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩔ ᨧᩥᨿ ᩁᩪᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩋᨸᨻ᩠ᨻᨲᨾᨲ᩠ᨳᨠᩈᨾᩦᨸᩮ ᩋᩣᨠᩣᩈᩁᨲᨶᩈᨦ᩠ᨠᩮ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ "ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩋᨸᨻ᩠ᨻᨲᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩋᨸᨻ᩠ᨻᨲᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨧᨶ᩠ᨴᨾᨱ᩠ᨯᩃᩔ ᩅᩥᨧᩁᨱᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩃᩮᩣᨠᨲ᩠ᨳᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨾᩮᨿᩈᩩᨸᩥ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨾᩈᩪᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩋᩣᨠᩣ ᨿᨾᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩁᩪᨸᩮᨶᩅᩈᨶᩮ ᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩋᨸᨻ᩠ᨻᨲᩔ ᩅᩮᨾᨩ᩠ᨫᨲᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨾᩈᩪᩁᩥᨿᩣ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩣᩃᨣᩩᨾᩮᨻᩮᨠᩣᩈᩴ ᩋᨲᩥᩁᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᩃᩮᩅᩣᩁᩮᩈᨶ ᩈᩥᨧ᩠ᨨᩣᨿᩣᩈᩴ ᩅᩥᨿᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩁᩪᨸᨠᩣᨿᨾᩣᨲᩣ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᨸᨽᩣᩁᩪᨸᩥᩈᨶᩅᩈᨶ ᩁᩪᨸᩔ ᨠᩣᨿᨾᩣᨲᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᨠᩣᨿ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨩ ᩁᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨥᩣᨲᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩁᨲᩥᨿᩣ ᩑᩅ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᩁᩪᨴᩣᩉᩩ ᨴᨾ᩠ᨾᩈᩣᨠᨧ᩠ᨨᩣᩁᨲᩥᨿᩣ ᨴᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᩁᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩈᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᨾᨱ᩠ᨯᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨿ ᨸᩁᩥᨾᩮᩣᨴᨣ᩠ᨣᨸᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩪᩁᩥᨿᨾᨱ᩠ᨯᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨿ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩈᩩᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨾᨩ᩠ᨫᩃᩥᨿ ᨣᩩᨱᩅᩥᨠᩣᨲᩥᨿᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨨᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨾᩉᩣᨶᩩᨽᩣᩅᨲᩣᨿ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩦᩉᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨽᨿᩔᨶᨲᩣᨿ᪨ ᩈᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨶᩮᩣᩃᩦᨶᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᨿ᪨ ᩈᨬ᩠ᨬᨸᩥᩃᩥᨧ᩠ᨨᩃ᩠ᩃᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᨾᩮᩅ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᨠᩈᩥᨲᩴ᪨

᪑᪑᪒᪨ ᨠᨳᩣ ᩁᩪᨸᩅᩁᨲᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨠᨳᩣᩁᩪᨸᩅᩣᩁᩮᩣ, ᩈᩅᨶᩪᨸᩅᩣᩁᩮᩣ ᨸᨴᩮᩈᩮᩣ, ᨲᩴ ᨠᨳᩣᩁᩪᨸᩅᩣᩁᩴ᪨ ᩁᨾᨱᩦᨿᨾᩮᩅ ᩁᩣᨾᨱᩮᨿ᩠ᨿᨠᩴ᪨

ឧជ្ជគ្គលេតិ លុខបទេសេ គជិនបទេសេ. ធោសេហិ ឋិតា អបកតាតិ ធោសិតា ត-ការស្ស ន-ការំ កត្វា ជិន្នា យន្នោ កន្តាតិ ទេវទេសិកេ កន្តា ចិយ. ជិចិ ភចាតិ ជិន្នា. ថេ្វ ថេរាតិ សារិបុត្តត្ថេរអានន្ទត្ថេរា. អានន្ទត្ថេរោ នាច យមាយតុ អភិណ្ហវចនាចនេន, សារិបុត្តត្ថេរោ គច្ឆន្តិ? ន ឋានំ យមាយនំ គហេត្វាបេយ្យវសេន, អថ ខោ រុឡ្ហកត្តិវសេនាតិ ទាយំ ធោសោ.

អនុស្សតិយា ឋានា អនុស្សតិដ្ឋានា, អនុស្សតិក្កហណត្ថំ ឋានំ. តត្ថ យស្មា អភិមុខកម្មិ ចិត្តស្ស អនុស្សតិ ឋានតោ បដិក្កិបិត្វា ន លភតិ, ទេន សា អនុប្បាទិតព្ពា ច ហោតិ, តស្មា សញ្ញុប្បត្តិកតោ បដ្ឋាយ អនុស្សតិ ឋិតព្ពា. ទេនាហ “អនុស្សតិដ្ឋានា នាមេតា”តិអាទិ. ភូមិកតោ បដ្ឋាយាតិ កតិន្នតោ បដ្ឋាយ. បដិកាតិ ឧបដ្ឋាតីតិ បដិកានំ, យថាធិប្បេតោ អត្ថោ, តំ បដិកានំ. វិនាមេត្វា ទេវុល្លមេត្វា ន គមិស្សតិ បទេសទានេន ជិនេហិ ការិតត្តា. វិនាមេត្វា ទេវុល្លមេត្វា គមិស្សតិ សព្វញ្ញុតញ្ញាណេន សំសន្តិតត្តា. ចុត្តមេវេតំ ឧបមាយ ចិការេនេតំ “យថា ហី”តិអាទិ ចុត្តំ. តត្ថ បច្ចត្តិកា អដ្ឋិយន្តិ ទុក្ខាយន្តិ ឧទេនាតាតិ អត្ថោ, ចិតិច្ឆិតព្ពទោសាហារោ. កាយគោដកន្តិ យស្មិំ កាយេ សោ ឧប្បន្នោ, តំ កាយគោដកំ. ដនបទគោដកន្តិ យស្មិំ ដនបទេ សោ ឧប្បន្នោ, តំ ដនបទគោដកំ. មហាចិតិច្ឆយអមច្ចន្តិ យស្មិំ រដ្ឋេ សោ ដនបទោ, តស្ស រាដធានិយំ មហាចិតិច្ឆយអមច្ចំ. សេនាបតិន្តិ យស្ស រញ្ញោ សោ អមច្ចោ, តស្ស សេនាបតិំ. តថា ឧបរាដន្តិ. ឋានំ បនេត្ថ បកតិចារិត្តវសេន ចុត្តំ ឧបមេយ្យត្ថានុរូបតោតិ ទដ្ឋព្ពំ. អបរាបរំ ន សច្ចរតិ ចិតិច្ឆយតារទេហន ចិតិច្ឆិតកាចនោ.

បកដ្ឋានំ (អ. និ. ៦.៣.១១) ឧក្កដ្ឋានំ សីលាទិអត្ថានំ ទេសនតោ, សកាចតិរុត្តិវសេន ញុទ្ធាទីហិ ការិតត្តា ច បកដ្ឋានំ ចចនប្បមាណានំ អាឡ្ហ្ដានិ បិឡ្ហុ, បរិយត្តិធម្មោ. បុរិមស្ស អត្ថស្ស បច្ចយេន អនេ្វន អនុសន្ធានំ អនុសន្ធិ. អត្ថមុខេន បន បិឡ្ហុបទេសានម្បិ អនុសន្ធិ ហោតិយេវ, សោ ច បុច្ឆានុសន្ធិ-បុច្ឆានុសន្ធិ-អជ្ឈាសយានុសន្ធិ-យថានុសន្ធិវសេន ចតុព្ពិធោ. តំតំទេសនានំ បន បុព្ពាបរសំសន្ទនំ បុព្ពាបរំ. បិឡ្ហុវសេន អនុសន្ធិវសេន បុព្ពាបរវសេនាតិ បដេ្ហកំ ឃោរេដព្ពំ. ឧក្កហិតន្តិ ញាណេន អត្ថេន ច ឧដ្ឋិឧដ្ឋិ គហិតំ, បរិយាបុណនវសេន ចេច បរិបុច្ឆាវសេន ច ហទយេន គហិតន្តិ អត្ថោ. ចដ្ឋិធូលិកិស្សរណត្ថិកេហិ សោតព្ពតោ សុតំ, បរិយត្តិធម្មោ, តំ ធាទេតីតិ សុតធរោ. ឃោ ហិ សុតធរោ, សុតំ តស្មិំ បតិដ្ឋិតំ ហោតិ សុប្បតិដ្ឋិតំ, តស្មា ចុត្តំ “សុតស្ស អាធារភូតោ”តិ. ទេនាហ “យស្ស ហី”តិអាទិ. ឯកបទំ ឯកក្ខរម្បិ អចិនដ្ឋំ ហុត្វា សន្និធីយតីតិ សន្និចយោ, សុតំ សន្និចយោ ឯតស្មិន្តិ សុតសន្និចយោ. អជ្ឈាសយាតិ អនុបចិសិត្វា ចិដ្ឋតីតិ ន ឃុស្សតិ.

ឋិតា បគុណាតិ បគុណា ចាចុក្កតា. និច្ចលិតន្តិ អបរិចត្តិតំ. សំសត្តិតាតិ អញ្ញេហិ សំសត្តិតា. សមភុក្កាហិតាតិ បរិបុច្ឆាវសេន អត្ថំ ឡុការេហុត្វា បតន្តស្ស ចិតន្តាកាចនោ កក្ខោសោតសមិសំ, “ភចក្ខោសោតសមិស”ន្តិ ចា បាឋោ, អកិត្តិមំ សុលប្បចត្តីតិ អត្ថោ. សុទេត្តកទេសស្ស សុត្តស្ស ច ចនសា បរិចយោ ឋានស នាធិប្បេតោ, ចក្កាទិវសេន បន អធិប្បេតោតិ អាហ “សុត្តនសក...បេ... សជ្ឈាយិតា”តិ, “ឯស សុត្តានិ គតានិ, ឯស ចក្កាកតា”តិអាទិនា សល្លក្ខេត្វា ចាចាយ សជ្ឈាយិតាតិ អត្ថោ. យនសា អនុ អនុ បេក្ខិតា គាទេសា និជ្ឈាយិតា ចិត្តិតា យនសានុបេក្ខិតា. រូបគតំ ចិយ បញ្ញាយតីតិ រូបគតំ ចិយ ចក្ខុស្ស ចិភូតំ ហុត្វា បញ្ញាយតិ. សុប្បដិចិទ្ធាតិ និដ្ឋដំ និក្កុដ្ឋំ កត្វា សុដ្ឋុ យាថាចតោ បដិចិទ្ធា.

បដ្ឋតិ អតេ្ថា ញាយតិ ឧេតភាតិ បទំ, តេតច អត្ថំ ឮេញ្ញាតីតិ ឮញ្ញាតត្ថិ អាហ “បទេយច អត្ថស្ស ឮញ្ញាតេតា បទឮញ្ញាត”ត្ថិ៍ អក្ខរបរិបុរិយា បទឮញ្ញាតស្ស បរិយណ្ឌលតា, សា បត បរិបុរិ ឧចំ ចេឌិតព្ពាតិ អាហ “ទសចិឆឮញ្ញាតព្យត្ថិយោ អបរិហារេបត្វា”តិ៍ អញ្ញា ្បរិទេប្កាទត្ថិ យធាតិក្លិត្តឋុត្តតោ អញ្ញា តស្ស អតត្រូលេយកំ ឋុត្តំ អាហទេតិ៍ តទត្ថំ ឱ្តារេតីតិ តស្ស អាហេចឋុត្តស្សេច អត្ថំ ចិធារេតិ៍ តស្ស កធា អបរិយណ្ឌលិ ភាយ ហោតិ អត្ថស្ស អបរិបុណ្ណកាចតោ៍ យធាតិក្លិត្តស្ស ឋុត្តស្ស អត្ថសំចណ្ណភាចេសតេច ឋុត្តត្តរេយ្យិ អាតេត្វា ពាហិ ឧកបទេយ្យិ ត កច្ឆតិ ភាយ៍ អយក្លេត្តាតិ អចិតាសេត្វា៍ តំ តំ អត្ថំ ឋុដ្ឋ ចចត្ថិតំ កត្វា ទេស្សេត្វា ត្យូលិកាយ បរិច្ឆិន្ទេត្វា ចិយ៍ កម្ពិរតារយត្ថំ កេយេត្វា កម្ពិរយាតិកាយ ្ទកំ បេសេត្វា ចិយ៍ ្ទត្វាតយាតិកាយ ហិ យរិយាទំ ឱ្តត្វិត្វា ្ទកំ អញ្ញាធា កច្ឆេយ្យ៍ ឧកំយេច បទំ អតេកេហិ បរិយាយេហិ បុគប្បុតំ សំចេណ្ណេត្វា បទំ ពោកេ្ចត្វា សិទ្ធចាឌាតីយោ ចិយ៍ សោ ហិ ចក្កិតាយ កតិយា បទេ បទំ ពោកេ្ចត្វា កច្ឆតិ៍ កធាយក្កេត តស្ស កធា បរិយណ្ឌលិ ភាយ ហោតិ ឆយូតោ អត្ថតោ អត្រូសត្ថិតោ បុព្ពាបរតោ អាចរិយុក្កហតោតិ សព្ពសោ បរិបុណ្ណកាចតោ៍

អត្រុប្បពាតត្ថីហិតិ ចិស្សេ្ទហិ អាសដ្ឋយាតេហិ៍ ភាតិសីឈំ ភាតិសលិកំ តិរត្តទំ ឧករេសញ្ចា កត្វា បរិសាយ អជ្ឈាសយានុរូបំ ឆយ៉ំ កទេធត្វា ចិស្ស្ទាយ កធាយ កទេធតិ ភាយ, ត អញ្ញាធាតិ ទេស្សេត្វា “ឃោ កិក្ល”តិអាទិយាហ៍ អរលិ យេត្តេត្វា ចិយ, ្ទល្យាចាទតីយំ ចាទេត្វា ចិយាតិ សីឈំ សីឈំ កធតស្ស ្ទកាហរលំ, កហិតំ កហិតេយចាតិអាទិ លេឈ្ឆត្វា កធតស្ស៍ បុរាលបណ្ណត្តទេរុ ហិ បរិបិតិយយាតកោឆា កធាទិ ចិស្សតិ, ឧចេយកច្ឆស្ស អត្ថចណ្ណតា កត្ថចិ ត ចិស្សតិ៍ ឱ្ហាយាតិ ធេបត្វា៍ ឃោបីតិអាទិតា ឧកទ្វេបត កធាយ អកធតំ ទេស្សតិ៍ បេតក្កិ តិឡាយតល្យាបេតស្ស យុលតោ តិច្ឆលាកអក្កិ៍ ចិត្តាយតីតិ អប្បដិតាតតយាបដ្ឋតិ៍ កោតចិ រោកេត ក្ឲ្យ បត្វា ចិយ តិត្វតេត្វា៍ កត្តេត្វា ចិយាតិ ្ទក្ឲ្ឌិ កេរោត្វា ចិយ៍ អប្បពាត្ថា ភាយ ហោតិ ឋុលេត អប្បចត្តកាចតោ៍ អាចរិយេហិ ជិត្តតេយ ជិតោតិ អាចរិយុក្កហំ អយុញ្ចាត្វា, យធា ច អាចរិយា តំ តំ ឋុត្តំ សំចេណ្ណយុំ, តេតេច តយេត សំចេណ្ណេត្វាតិ អតេ្ថា៍ អត្ថិត្តឆាទំ កត្វាតិ “ភាតិសីឈំ ភាតិសលិក”ត្ថិអាទិតា ហេដ្ឋា ចុត្តតយេត អចិច្ឆិត្តំ កធាបពាត្ថំ កត្វា៍ អត្រុសយសេយ្យុត្តាយាតិ ច្ចយិតា តស្សា កធាយ អរហត្តបរិយោសាតំ ទេស្សតិ៍ ឧចទ្វេបតាតិ តយិធំ ឧកចចតំ តត្តកចេសេត កេហតត្ថំ, អធ រោ លក្ខលេ បចត្តត្ថិ ទេស្សេត្វា “តធាទ្វេបេតេច កិក្លសេតត កិក្លសហេស្សត ចា”តិ ចុត្តំ៍ បលូេក្កតាតិ បលូក្កបទេសេត, បលូក្កាសតេត្តតាតិ អតេ្ថា៍ ច្ចយិតា តយេតាតិ ចារត្តរសាឆារលំ អត្ថំ អតិឌិសតិ, អសាឆារលំ បត ចក្ខេតចាតិ៍

១១៣៖ អារេយតិ ឧេតភាតិ អារាមេយា៍

១១៤៖ ឆុចេសេចតត្ថិ តិយតេសចិតំ៍ បិសាទបរិចេលោតិ បិសាទក្កលោ៍ ភាកិយា បតិដ្ឋិតាតត្ថិ ភាកិយា ក្ឃយិយំ បតិដ្ឋិតាតំ៍ អរត្តរាតីតិ អរចិចរាតិ តំតំអរាតំ ចេយញ្ញ្ញាតាតិ៍

១១៥៖ សយាទិត្តអរញ្ញាឆុតេដ្ឋា អារញ្ញិកោ, ត អរញ្ញាចាសយេត្វត៍

១១៧. នវសានេត្ថីតិ ន អវសានេត្ថិ, ន អវសានតាបក្ខា អញ្ញមញ្ញំ បដិពទ្ធត្ថីតិ អត្ថោ. បវត្តិតីតិ បគុណា.

១១៨. លោកុត្តរា វិហារសមាបត្តិ នាម សេខស្ស អរហត្តផលសមាបត្តិយោ, បរិយាយតោ បន និរោធសមាបត្តិបិ វេទិតព្វា.

១១៩. សាធុការោ អាគន្តុកត្ថេរស្ស ទិន្នោ. តេនាហ ភគវា “យថា តំ អាគន្តោវ សម្មា ព្យាករមានោ ព្យាករេយ្យា”តិអាទិ. សម្មាតិ សុដ្ឋុ, យថាអនុលោមយុត្តិ អធិប្បាយោ. យេន ហិ យំ យថាទិដ្ឋំ កថិតំ, តំ សម្មា កថិតំ នាម ហោតិ. សប្បច្ចយេន ហិ យថាការី តថាវាទី ហោតិ. តេនាហ “អត្តនោ អត្ថច្ឆន្ទិកេយថា”តិអាទិ. ពាហុស្សុតោ ភិក្ខុ តត្ថ តត្ថ សុត្តេ សីលាទីនំ អាកង្ខានេ តេសំ សុទិដ្ឋត្តា យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជមានោ តានិ បរិបូរេតីតិ អាហ “សីលស្ស អាកង្ខានេ”តិអាទិ. យក្កាទិបសនតាយ វិបស្សនាកង្ខំ កល្យាណេបត្វា បរិបាកំ គមេត្វាតិ អត្ថោ.

១៣០. “ឧបេច នយោ”តិ អតិសេវនេន សង្ខេបតោ វុត្តមត្ថំ វិវរន្តោ “អាយស្មា ហិ រេវតោ”តិអាទិមាហ.

១៣១. អបរេបិ តថប្បការេ កិលេសេតិ អបរេបិ តថប្បការេ លោភមោហាទិកិលេសេ. ធុនិត្វាតិ វិនយេត្វា.

១៣២. អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ឧជុំ ព្យាកាសីតិ សម្ពន្ធោ. សកលម្បិ ចក្ខុវិញ្ញាណវីថិចិត្តំ ចិត្តំ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ អគ្គហេត្វា ចក្ខុសម្ផស្សិតវេទ បន វិញ្ញាណំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ, តទនន្តរំ សម្បដិច្ឆនំ, តទនន្តរំ សន្តីរណន្តិអាទិនា សម្បយុត្តំ អតីតទ្វារេលោចត្តំ ចិត្តន្តិ ចិត្តនាតត្តំ. ចក្ខាទីនិ ចក្ខុ នាមតត្តសង្ខាតំ ចក្ខុន្ទ្រាទិ. បដិកិរិយេ បដិសន្ធិំ សមាបជ្ជិត្វា តទេវ តតិយំ ភវង្គត្តិអាទិនា អាវជ្ជនំ អនុក្កមិត្វា ភវង្គស្ស ឧប្បត្តិកិរិយាកាវេន វុត្តមនំ ភវង្គោបក្កត្តិកំ នាម. បដិកិរិយេ បដិយំ ភវង្គំ សមាបជ្ជិត្វា បុន តទេវ

តទេវាការម្មណតិអាទិនា ភវង្គំ អនុក្កមិត្វា អាវជ្ជនស្សេវ ឧប្បត្តិកិរិយាកាវេន វុត្តមនំ អាវជ្ជនោបក្កត្តិកំ នាម. “បដិយញ្ញាតំ

បញ្ចង្គិក”ន្តិអាទិនា យាវ អនេកសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ វុបក្កមិត្តិ ភវង្គយុត្តស្សេវ វវត្ថាបនំ អង្គវវត្ថានំ. “បឋមំ បដិបក្ខមិតំ...បេ...

បឋមំ ឈានាយតនមិត”ន្តិ អាវជ្ជនាយុត្តស្សេវ វវត្ថាបនំ អាវជ្ជនវវត្ថានំ. បដិកិរិយេ បដិយំ ភវង្គំ សមាបជ្ជិត្វា តតោ បដតរេសម្បិ

សមាបត្តិំ អង្គសង្កន្តិ. បដិកិរិយេ បដិយំ ភវង្គំ សមាបជ្ជិត្វា តទេវ អាវេការម្មណតិ ឧបដិ សព្វាការម្មណស្ស ឧការស្សេវ ភវង្គស្ស

សមាបត្តិំ អាវជ្ជនសង្កន្តិ. ឧកតោវឌ្ឍនំ ធាតុវឌ្ឍនន្តិ បឋមំ ឧត្តាទិកេសតាយំ លព្ភតិ. អភិធម្មដ្ឋកថាយំ ហិ វេទតាសង្ខ កាយទេត្វា

ភគវា តិធោ កេវត្វា ទុធោ កេត្វា បក្ខិបិ, ទុធោ កេវត្វា តិធោ កេត្វា បក្ខិបិ, បឋមំ ឧការតោវឌ្ឍនំ តិធោ ច ទុធោ ច ធាតុវឌ្ឍនំ វិហារេន

កថេសិ, បឋមំ ធាតុវឌ្ឍនំ ឧបដិ សេសវិត្តន្តុ នាមាយតនាទីសុ ច យថារហំ វិភង្គប្បករណេ (វិភ. ១១-១៦; ៣៥-៣៩, ៤៤-៤៥)

អភិធម្មភាជនីយេ អាគតនយេន វេទិតព្វំ. តេនាហ “អាកិញ្ចញ្ញាយតនតិកេស្សេវ បរិកិរ”ន្តិ. ឧកតាទីសុ សមាបជ្ជេសុ តីសុ លក្ខណេសុ

បច្ចត្តិយំ សមាបត្តិសុ ច គោចរសល្លក្ខណតោ អយំ សមាបន្នោ អយំ បវត្តនោតិ ន ជានាតិ. តេនេវ ឧច សមាបន្នេ...បេ... ធម្មត្តំ

វិសំវាទេតិ. ឧកតាទីសុ បន កុសលនាយ អាកិញ្ចញ្ញោ សមាបន្នេ...បេ... ន វិសំវាទេតិ.

໑໓໓. ຈິຕ຺ຕັອຕ຺ຕເນາ ຈເຣາ ຈເຕ຺ຕຕຳ ສເກ຺ກາຕິ ປຕິສ຺ຖາກກາຈກາຕເລຫິ ປຣິກ຺ກຫ຺ນສຍຕ຺ຕ຺ຕາ. ຢ຺ຄາຕິ ຕຍຕ຺ຕຳ ຍ຺ຍຕີເຣກເຕາ ອກ຺ຄຍເຕາ ຈ ຈິກາເຈຕຳ “ຽປ຺ປເສ຺ຕາ ທີ”ຕິອາທິຍາທ. ຕຕ຺ຕ ສຕ຺ຕາກສ຺ສາຕິ ສຕ຺ຕາຕິ ອສ຺ສ. ຈິເສຈິຕຈິປ຺ປຄ຺ຄິຕາຕີຕິ ກິເລສຈິສ຺ກາຍິກາຕິ ເຈຈ ຽຖ຺ຖຣິຕຈິປ຺ປຄ຺ຄິຕາຕິ ຈ. ກຊ຺ຊິຕ຺ວາຕິ ຍຊ຺ຄິຕ຺ວາ. ຕາທີຕິ ກຍ຺ຍຖາກເຕາ ຕາທີ ປຸຈ຺ຈຕ຺ຕາເຣຍເຕາ.

໑໓໔. ປຣິວາເສຍຕາຕິ ໑ຕ຺ຕ ປຣິວາສ-ສເຖ຺ຄ “ອຕ຺ຕິ ເຕ຺ວສ, (ອາທຸຕ, ປຣິວາເສຍາ”ຕິອາທີສຸ (ອ. ນິ. ປ. ໑໑; ປາຣາ. ໑-໘) ຈິຍ ກາຣຕເຕ຺ວາຕິ ອາທ “ເສາກຕກາຣຕໍ ອຕ຺ຕິ”ຕິ. ຍທິ ກກຈາ – “ຢ຺ຄສ, ສາຣິປຸຕ຺ຕ, ກິຕ຺ຕ ປຖ຺ຖາກຕ຺ຕ ປິຕ຺ຕປາຕປຕິກ຺ກເຕ຺ຕາ”ຕິອາທີຕາ ອຕ຺ຕເນາ ຍທາເຕາ ທິປ຺ລຄ຺ຄ ສຖ຺ຄາຍາທ, ໑ຈ ສເຕ຺ຕ ສຍ຺ຍາສຍ຺ຍເທ຺ຄເທຈ ສຊ຺ຊາຣເຣຍາ ເສາເກຕເຕ຺ຕາ, ຕ ອເຕ຺ຕາທີຕິ ອາປຕ຺ຕິ ອາທ “ອປິຈ ປຖ຺ຖິຍໍ ຊຕຕ”ຕ຺ຕິອາທີ. ຕິຕ຺ຕາຕຕ຺ວາຍ ປຕິປຕ຺ຕິສາຣໍ ໑ຕສ຺ສາຕິ ປຕິປຕ຺ຕິສາເຣາ, ຕໍ ປຕິປຕ຺ຕິສາຣໍ. ຕິປ຺ປຣິວາເສຍເຕຈາຕິ ເກາຕທີ ປຣິວາເສຍຕ ເລເສຕ ຈິຕາ ຍຸເຣ຺ຍຕ ຕເຍເຕຈ. ເຍາ “ອຣທຕ຺ຕຳ ອປ຺ປຕ຺ວາ ຕ ຽຖ຺ຄທິສ຺ສາຍີ”ຕິ ເຈ຺ຍທສຍາຊາຕ໌ ກຕ຺ວາ ຕິສິເຕ຺ຕາ ຕໍ ອທີກຕ຺ວາຈ ຽຖ຺ຄທຕິ. ໑ຈຽຣເປຕ ຢ຺ຄທ໌ ເກາສິກ຺ຄສາລຈຕ໌ ເສາກຕິ, ສາສເຕ ສຕ຺ຕາເຣຍ຺ຍາຕ໌ ຕຕຕ຺ຕ຺ຕາຕິ ອເຕ຺ວາ. ອາສຈຕ຺ຕຍາຈທໍ ປຕິປຕ຺ຕິ ອາຣກິຕ຺ວາ ອາສຈຕ຺ຕເຍເຕຈ ເຕສຕາຍ ປຣິເຍາສາປິຕຕ຺ຕາ ຍຈາຕຸສຖ຺ຄິຕາຈ ເຕສຕ໌ ຕິຽຖເປສີຕິ.

ຍທາເກາສິກ຺ຄສຸຕ຺ຕຈຕ຺ຕຕາຍ ລີຕຕ຺ວປ຺ປກາສຕາ ສຍຕ຺ຕາ.

໑. ຍທາເກາປິລກສຸຕ຺ຕຈຕ຺ຕຕາ

໑໓໕. ຕຕ຺ວາຕິ ເກາປິລກສຸເຕ຺ຕ. ຕິເສ຺ສາ ກຊາຕິ (ອ. ນິ. ຊີ. ໑.໑໑.໑໕) ຕິເສ຺ສາ ອຽຖກຊາ, ຕິຈິສາ ສຸຕ຺ຕສ຺ສ ອຕ຺ວຈຕ຺ຕຕາຕິ ອເຕ຺ວາ. ໑ເກກໍ ປທໍ ຕາຍອໍ ຍຸລໍ ໑ຕິສ຺ສາຕິ ໑ຈໍສຕ຺ຕິຕາ ໑ກຕາຍຢ຺ຄກາ, ໑ເກກໍ ຈາ ປທໍ ຕາຍອໍ ອຕ຺ວຕິກ຺ກຍຕຍເກ຺ກາ ໑ຕິສ຺ສາຕິ ໑ກຕາຍຢ຺ຄກາ. ເຕຕາທ “໑ເກກປທສ຺ສ ອຕ຺ວກຊຕ”ຕ຺ຕິ. ຈຕ຺ຕາເຣາ ອໍສາ ກາກາ ອຕ຺ວສລ຺ລກ຺ຄຕ຺ປິຍາ ໑ຕິສ຺ສາຕິ ຈຕຸຣສ຺ສາ. ເຕຕາທ “ຈຕຸກ຺ກ ຊາຕຖ຺ຄຕ຺ວາ ກຊຕ”ຕ຺ຕິ. ຕິຍຍເຕາ ຕິສິຕ຺ຕສ຺ສ ອາຣເທ຺ຄສ຺ສ ຈເຕ຺ຕາ ສໍຈເຕ຺ຕາ ໑ຕິສ຺ສາ ອຕ຺ວິຕິ ຕິສິຕ຺ຕຈຕ຺ຕິກາ, ຍຈາຣເທ຺ຄສ຺ສ ອຕ຺ວສ຺ສ ຈິສໍ ຈິສໍ ປຣິເຍາສາປິກາຕິ ອເຕ຺ວາ. ເຕຕາທ “ປຖ຺ຖິຕໍ ເກາປິລກໍ ຊເສ຺ສຕ຺ວາ”ຕິອາທີ. ໑ເກກປຊສ຺ສາຕິ ປິຕ຺ຕຕ຺ວຊສ຺ສຕຈເສຕ ຕາທຸຕ຺ຕ ປຊາຕ໌ ໑ກຊ຺ຊຍອຕ຺ຕ ອກເຈຕ຺ວາ ໑ກເຍກສ຺ສ ປຊສ຺ສ ອຕ຺ວຈຕ຺ຕຕາ. ອຍໍ ສຕ຺ຕເຕ຺ວຈ ລກ຺ຂຕິ. ຈຕຸກ຺ກ ຊາຕຖ຺ຄຕ຺ວາຕິ ກຍ຺ຍສເກ຺ຄຽຖປຍຸປເຍຍ຺ຍຖ຺ຄຍໍ, ຕຈາ ສຸກ຺ກປເກ຺ຄຕິ ຢ຺ຄທໍ ຈຕຸກ຺ກ ເຍາເຊຕ຺ວາ. ອຍໍ ໂອາທີເສສຸ ໑ຈ ສຸເຕ຺ຕສຸ ລກ຺ຂຕິ. ປຣິເຍາສາຕກາຍຕຕ຺ຕິ ເກຕທີ ຕາຈ ອາທຸ – “ກຍ຺ຍສເກ຺ຄ ຽຖປຍໍ ຊເສ຺ສຕ຺ວາ ຽຖປຍາ ຈ ຕາຍ ຍາຈເຊຈ ຽຖປເຍຍ຺ຍສຍ຺ປຕິຊາຕຕ຺ວາຕິ ຽຖປເຍຍ຺ຍຕ຺ຕຳ ອາທຣິຕ຺ວາ ສໍກິເລສປກ຺ຄຕິເທ຺ຄເສາ ຈ ເຈາຊາຕປກ຺ຄຈິກາຈຕຕ຺ວາຍາຕິ ສຸກ຺ກປກ຺ຄຍິ ຽຖປຍຸປເຍຍ຺ຍຈິກາເກາຕ ອາທຣິຕ຺ວາ ສຸຕ຺ຕຕ຺ວສ຺ສ ປຣິເຍາສາປຕ”ຕ຺ຕິ. ກຍ຺ຍສເກ຺ຄ ຽຖປເຍຍ຺ຍ ຊເສ຺ສຕ຺ວາ ປຣິເຍາສາຕກາຍຕາທີສຸປິ ໑ເສຈ ຕເຍາ. ອປເຣ ປຕ “ກຍ຺ຍສເກ຺ຄ ສຸກ຺ກປເກ຺ຄ ຈ ຕໍຕໍຽຖປຍຸປເຍຍ຺ຍຕ຺ວາຕ໌ ຈິສໍ ຈິສໍ ປຣິເຍາສາເປຕ຺ວາຈ ກຊຕ໌ ປຣິເຍາສາຕກາຍຕ”ຕ຺ຕິ ຈຕຕ຺ຕິ. ອຍຕ຺ຕິ ຕິສິຕ຺ຕຈຕ຺ຕິກາ. ຢ຺ຄສາຕິ ຢ຺ຄຍສ຺ສິ ເກາປິລກສຸເຕ຺ຕ. ສຕ຺ຕາຈຣິຍາຕ໌ ອາຈິຕ຺ຕາຕິ ສເຕ຺ຕທິປິ ປຸຕ຺ຕາຈຣິເຍທິ ອາຈຣິຕາ ສໍຈຕ຺ຕິຕາ, ຕຈາ ເຈຈ ປາຍ຺ຢ຺ຄ ປຈຕ຺ຕາຕິ.

អក្ខិយត្តិ អចយចការចេត ខោាយត្តិតិ អក្ខាតិ, កាកា់ តាតិ បតេត្វ យន្តា សាចឌ្ឍសកាចាតិ, តន្តា អាហ “អក្ខេហិតិ អក្យាលកោក្ខារសហិ”តិ់ ពោយណ្ឌុលត្តិ ពោរសប្ទុហិ់ បរិហរិត្យត្តិ រក្លិត្យំ់ តំ បត បរិហរណំ បរិក្កហេត្វា ចិចចរណត្តិ អាហ “បរិក្កហេត្វា ចិចរិត្យ”ត្តិ់ ចន្តិត្តិ ក្យត្តិ ពាហុកាចំ ពាហុកោរសតារក្ខាតំ បរិច្ឆិន្តិ់ “ឧត្តាកយិង”ត្តិ រ្ទុបិយតិតិ រ្ទុបំ, បរិយាតបរិច្ឆេទោបិ សរីររ្ទុបយ្យិតិ អាហ “កណភតោ ចា ចណ្ឌុតោ ចា”តិ់ ត បរិចេយសតិ ចិតក្ខកាចស្សេច អឌាតតតោ់ តិលិតិ ឧត្តុ ពុតិ-សក្ខេ អាទិអត្វោ់ តោត សេតារពាលិនិចណ្ឌុ សក្ខណ្យាតិ់

ឆត្យសត្តិស្វលិនិតិ ឧត្តុ ពុស្សាសាចទិយាត់ កាចិស្ ពតំ ឆត្យលក្ខណំ់ ក្យាអាកត្តិកណាត់ កាចិស្ ពតំ សត្តិលក្ខណំ់ ពុស្សកត្តិកណាត់ កាចិស្ ពតំ ស្វលលក្ខណត្តិ ឃោឌតា់ អាទិ-សក្ខេត រាយចាស្ចេចកណានិត់ កាចិស្ ពតំ ឋរស្ចក្កានិលក្ខណំ សក្ខណ្យាតិ់

តិលយក្លិកាតិ បិក្ខលយក្លិកា, ឡក្ខយក្លិកា ឧច ចា់ សដតិ រ្ទុឌតិ ឧតាយាតិ សាឋិកា, សំចន្ទ្លា សាឋិកាតិ អាសាឋិកា់ តោតាហ “ចន្តិ”តិអាទិ់

ចារកេតាតិ ចាកបតេត្តត់ ចិររកេតាតិ បិរលិតិរកត់ អត្តាចស្សេតិ ចស្សកាលស្ស អត្តត្តរេ់ តិក្កាហត្តិ ស្ស្យារាទិក្កាហរហិតំ់ បិតត្តិ បាតិយស្ស បិតកាចំ់ សិហញ្ញុស្សនិបរិស្សយេត សាសក្កា សប្បឋិកយោ់

បញ្ញា អហាតិ ក្វតាតិ ឧតស្សាតិ បញ្ញាហិតោ, សោ ឧច ចារោតិ បញ្ញាហិកចារោ់ ឧចំ សត្តាហិកចារោតិ ចេឌិតត្តោ់ ចិណ្ឌក្ខាតត្តិ ចរិតក្ខាត់ ពោចរក្កហិតក្ខាត់

បិតក្ខាតត្តិ បិតរា កាតត្តក្ខាត់, បិតរា កាតត្តាករណត្តិ អត្វោ់ យចារុចិ៍ ករហេត្វា កត្តិតិ ក្យត្តិ រ្ទុចិអត្យរ្ទុបំ ពោចរក្វុយិយំ ចា តនិបាទំ ចា ករហេត្វា កត្តិ់ ពោកត្តត្តិ កប្បាសក្ខិកានិយិស្ស ពោក្យញ្ញតត្តា កត្តំ, កត្តក្កហលោតេច យាក្យបិ កហិតា់

ឲ្យ៣លិ់“ក្ខិហាកោរហិ”តិ ចុត្តំ អាកោរក្វេយំ ឌស្សេត្យំ “កណភតោ ចា សយក្ខាតតោ ចា”តិ ចុត្តំ់ ឧចំ បាឡិពុយំ អាកតាតិ “ក្ខុបចយោ សត្តុតិ”តិ ឌាតិ ក្ខិឆា កិត្តិត្វា ហងយចត្តុំ អក្កហេត្វា “ងស អាយតតាតិ បញ្ញងស ស្យុយរ្ទុបិតិ”តិ ឧចំ រ្ទុបកណ្ឌុបាឡិពុយំ (ឆ់ ស់ ៩៦៨-៩៧៧) អាកតា់ បញ្ញចិសតិ រ្ទុបកោក្ខារសាតិ សលក្ខលតោ អញ្ញាយញ្ញាសក្ខរាកាចតោ រ្ទុបកាកា់ រ្ទុបកោក្ខារសាតិ ចា ចិស្សំ ចិស្សំ អប្បចត្តិត្វា កលិបកាចេតេច បចត្តតតោ រ្ទុបកលិបិ់ កោក្ខារសាតិ ច អំសា, អចយចាតិ អត្វោ់ កោក្ខត្តិ ចា សរីរំ, តស្ស អំសា កោសាងយោ កោក្ខារសាតិ អញ្ញាបិ អចយចា កោក្ខារសា ចិយ កោក្ខារសា់ សេយ្យថាបិតិ ក្ខុបយាសំសក្ខត់ តត្វ រ្ទុបំ បរិក្កហេត្វាតិ យថាចុត្តំ រ្ទុបំ សលក្ខលតោ ខារោលត បរិក្កហិត្វា់ អរ្ទុបំ ចចត្វបេត្វាតិ តំ រ្ទុបំ តិស្សាយ អារម្មណញ្ញ កត្វា បចត្តយាតេ ចេងតាទិកោ ចត្តារោ ខន្ធេ “អរ្ទុប”ត្តិ ចចត្វបេត្វា់ រ្ទុបារ្ទុបំ បរិក្កហេត្វាតិ បុត តត្វ យំ រ្ទុប្បតលក្ខណំ, តំ រ្ទុបំ, តងញ្ញា អរ្ទុបំ, ក្ខុកយចិតិយុត្តំ កិត្តិ តត្វិ អត្តា ចា អត្តតិយំ ចាតិ ឧចំ រ្ទុបារ្ទុបំ បរិក្កហេត្វា់ តក្វុកយញ្ញ អចិឌ្ឍានិតា បន្តយេត សប្បន្តយត្តិ បន្តយំ សល្លក្ខេត្វា អតិក្ខានិលក្ខណំ

អាទេរាទបច្ចា េយា ពលិបឃប្ចុឃតាឌិក្កុេយត ពយ្ជដ្ឋាត់ យច្ចុក់ ប៉ិេបត្យំ ត ឃេក្កាតិ, េឃា ត ចឆ្លឹតិ េយាឌតា៉

ឲច្ចុក់ទ្ធប់ ឲពឃយ្ជដ្ឋាតត្តិ ចក្លាឃតត់, េឃាតឈាតឌិច្យាកាឃាឃតត់ ខ្ពុត្តិត្រ្កិឃំ បុទិឃិត្រ្កិឃំ ឌិចិតិត្រ្កិឃត្តិ អដ្ឋ ចិត់ ពយ្ចុចេឃត,

កាឃចិញ្ញាត្តិ ចឌិចិញ្ញាត្តិតិ ខ្ពុត់ ឆ្ឋឃំ ចិត្តចេឃតាតិ ឲច្ចុក់ ទ្ធប់ ឲពឃយ្ជដ្ឋាត់៉ ឃឆ្កាឃតតេយក់ ឆ្កាត្យចិត្តចេឃត ឆ្កិឃយ្ជដ្ឋាត់៉ ទ្ធបឃ្ស លហុតា

យុក្យតា ពយ្ចុញ្ញាតាតិ ឲច្ចុក់ ទ្ធប់ ឆ្កាត្យចិត្តាហារចេឃត តិឃយ្ជដ្ឋាត់៉ ទ្ធបពត្ឆេឃេចាដ្ឋញ្ញាឃតត់ អាកាឃធាត្យ អាេបិធាត្យ ពតាឡ្រពាការេទា

អាហារេទាតិ ឲច្ចុក់ ទ្ធប់ ឆ្កាត្យចិត្តាហារពយ្ចុចេឃត ចត្យឃយ្ជដ្ឋាត់៉ ឆ្កបចេយា ឃត្តតិ ឌេទតា ទ្ធបឃ្ស អតិច្ចតាតិ ឲច្ចុក់ ទ្ធប់ ត ក្យេតាចិ

ឃយ្ជដ្ឋាតិតិ ត ឌាតាតិ៉ ឃយ្ជដ្ឋាតេតា ទ្ធប់ អឌាតេត្តាតិអាឌិឃុ ចត្តត្ថំ “ពលាតេតា ទ្ធប់ អឌាតេត្តា”តិអាេជឃុ ចុត្តតេយតេច េចឌិតត្ថា៉

ពយ្ចុលក្ខេណាតិ អត្តតា ពត់ ទុច្ចទិតពយ្ចំ លក្ខណំ ឲតឃ្សាតិ ពយ្ចុលក្ខេណា, ពាលេលា៉ ចុត្តេចាត់ – “តីណិមានិ, ភិក្ខេច, ពាលឃ្ស

ពាលលក្ខណានិ៉ ពតមានិ តីណិ? ទុច្ចិត្តិតចិន្តិ េហាតិ, ទុព្ភាឃិតភាឃី, ទុក្កដពយ្ចុការី៉ ខ្ពុមានិ េខា...េប... លក្ខណានី”តិ (អ៉ និ៉ ៣៉៣;

េតត្តិ៉ ១១៥)៉ អត្តតា ពត់ ឃុចទិតពយ្ចំ លក្ខណំ ឲតឃ្សាតិ ពយ្ចុលក្ខេណា, បណ្ឌិេតា៉ ចុត្តម្បិ េចត់ – “តីណិមានិ, ភិក្ខេច, បណ្ឌិតឃ្ស

បណ្ឌិតលក្ខណានិ៉ ពតមានិ តីណិ? ឃុចិត្តិតចិន្តិ េហាតិ, ឃុភាឃិតភាឃី, ឃុពតពយ្ចុការី៉ ខ្ពុមានិ េខា...េប... បណ្ឌិតលក្ខណានី”តិ (ម៉ និ៉

៣៉៣៤៣; អ៉ និ៉ ៣៉៣; េតត្តិ៉ ១១៥)៉ េតតាហ “ក្យឃលិក្យឃលំ ពយ្ចំ បណ្ឌិតមាលលក្ខណ”ន្តិ៉ ពាលេល ចេជ្ជត្វា បណ្ឌិេត ត េឃចតីតិ ឃំ

ពាលបុក្គល ចេជ្ជត្វា បណ្ឌិតេឃចត់ អត្ថុកាេយត កាតត្ថំ, តំ ត ពេទាតិ៉ តឆាក្ខតឃ្ស អឃមាឌិតេចាតិ ជេឃ្សត្យំ បុត “ពាលេល

ចេជ្ជត្វា”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ តត្ថុ ឃំ ភពចតា “ខ្ពុជំ េចា ពប្យតី”តិ អត្យញ្ញាតំ, តជត្យេលិបេត្ហា, តំ ពប្បិឃំ៉ ឃំ “ខ្ពុជំ េចា ត ពប្យតី”តិ

បដិក្ខិត្តំ, តជត្យេលិបេត្ហា, តំ អពប្បិឃំ៉ ឃំ េពាឃល្លឃយ្ក្ខុតំ, តំ ក្យឃលំ, តប្បដិបក្ខ អក្យឃលំ៉ តេជច ឃាចជ្ជំ, ក្យឃលំ អតចជ្ជំ៉ អាបត្តិេតា

អាឌិេតា ចេឆ្ល អាបត្តិក្ខន្ធា ពទ្យក់, តជញ្ញា លហុក់៉ ជយ្ចុេតា យហាឃាចជ្ជំ ពទ្យក់, អប្យឃាចជ្ជំ លហុក់៉ ឃប្យដិការំ ឃេតាកិច្ចំ, អប្យដិការំ

អេតាកិច្ចំ៉ ជយ្ចុតាត្យពត់ ការណំ, ខ្ពុតរំ អការណំ៉ តំ អឌាតេត្តាតិ ពប្បិឃាពប្បិឃំ ពទ្យកលហុក់ ឃេតាកិច្ចាេតាកិច្ចំ អឌាតេត្តា ឃុចិឃុទ្ធិ

ពត្វា ឃីលំ ទក្ខិត្យំ ត ឃេក្កាតិ, ក្យឃលិក្យឃលំ ឃាចជ្ជាតចជ្ជំ ការណាការណំ អឌាតេត្តា ពត្ឆាឌិឃុ អក្យឃលតាឃ ទ្ធបិទ្ធបបទិក្កហម្បិ កាត្យំ ត

ឃេក្កាតិ, ក្យេតា តឃ្ស ពយ្ជដ្ឋាត់ ពេហត្វា ចឆ្លតា៉ េតតាហ “ពយ្ជដ្ឋាត់ ពេហត្វា ចេឆ្លត្យំ ត ឃេក្កាតី”តិ៉

េពាចណឃឌិេឃ អត្តភាេច ឆ្កប្យជ្ជិត្វា តត្ថុ ទុក្ខប្បត្តិេហត្យេតា មិច្ឆាចិតក្កា អាឃាឌិកា ចិឃាតិ អាឃាឌិកាតិ អាហ “អក្យឃលចិតក្កំ

អាឃាឌិកំ អហារេទត្វា”តិ៉

“ពេណ្ឌាតិ េខា, ភិក្ខេច, បញ្ចាេត្តតំ ឆ្កបិេជាតក្ខន្ធានំ អធិចចត”ន្តិ ចចតេតា (អ៉ និ៉ ប៉៉៥៤) ឈហិ ចឈយុេឈហិ ចិឃ្សត្រ្កយាតឃ្ហុេឃា ពេណ្ឌា

ចិឃ បិេលិតិពពេណ្ឌត ឈហិ ឆ្កាេទហិ ចិឃ្សត្រ្កយាតកិេលឃាឃុចិ អត្តភាចចេណា ឃតិចំចេទត បិជហិតេត្ថា, អឃំ បត ឲចំ ត ពេទាតីតិ

អាហ “ឃធា េឃា េពាបិលេពា ចណំ ត បដិច្ឆាេជតិ, ឲចំ ចំចទំ ត ឃយ្យាេជតី”តិ៉

ឃធា ឆ្កេយា ខ្ពុត្ឆត់ តិឃ្សាឃ ឆ្កប្យជ្ជយាេតា ឃេណ្យា ឃុលុេយា តំ តំ ចិចទំ អត្យបចិឃ្ស ឡ្យាេបេត្តា ឃត្តាត់ ជំឃយពឃាឌិបទិឃ្សឃំ

វិនោទេតិ, អគ្គិជាលសមុដ្ឋានស្ស បុព្វង្គមោ ហោតិ, ឯវំ ធម្មទេសនាញាណស្ស ពន្ធន្វតំ រូបារូបធម្មជាតំ និស្សាយ ឧប្បជ្ជមានា សញ្ញា សុខុមា តំ តំ ខន្ធន្តរំ អាយតនន្តរញ្ច អនុបវិស្ស ឈាបេតិ, សត្តានំ មិច្ឆាវិតក្កាទិបរិស្សយំ វិនោទេតិ, ញាណគ្គិជាលសមុដ្ឋានស្ស បុព្វង្គមោតិ ធូមោ វិយាតិ ធូមោតិ អាហ “កោបិលោកោ ធូមំ វិយ ធម្មទេសនាធូមំ ន ករោតី”តិ។ អត្ថតោ សន្តិកំ ឧបគន្ត្វា និសិន្នស្ស កាតព្ពា តទនុច្ឆវិកា ធម្មកថា ឧបនិសិន្នកថា។ កតស្ស ទានាទិបុញ្ញស្ស អនុមោទនកថា អនុមោទនា។ តតោតិ ធម្មកថាទីនំ អករណតោ។ “ពាហុស្សុតោ គុណវា”តិ ន ជានាតីតិ កស្មា វុត្តំ, ននុ អត្ថតោ ជានាបនំ ធម្មកថាទិ ន កាតព្ពមេវាតិ? សច្ចំ, ន កាតព្ពមេវ, សុទ្ធាសយេន បន ធម្មេ កថិតេ តស្ស គុណជាននំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ។ តេនាហ ភគវា –

“នាភាសមានំ ជានន្តិ, មិស្សំ ពាលេហិ បណ្ឌិតំ;

ភាសយេ ជោតយេ ធម្មំ, បគ្គណ្ហេ ឥសិនំ ធជ”ន្តិ។ (សំ។ និ។ ២។២៤១);

តរន្តិ ឯត្ថាតិ តិត្ថំ, នទីតឡាកាទីនំ នហានាទិអត្ថំ ឱតរណដ្ឋានំ។ យថា បន តំ ឧទកេន ឱតិណ្ណសត្តានំ សរីរមលំ បវាហេតិ, បរិស្សយំ វិនោទេតិ, វិសុទ្ធិំ ឧប្បាទេតិ, ឯវំ ពាហុស្សុតា អត្តនោ សមីបំ ឱតិណ្ណសត្តានំ ធម្មោទកេន ចិត្តមលំ បវាហេន្តិ, បរិស្សយំ វិនោទេន្តិ, វិសុទ្ធិំ ឧប្បាទេន្តិ, តស្មា តេ តិត្ថំ វិយាតិ តិត្ថំ។ តេនាហ “តិត្ថភូតេ ពាហុស្សុតភិក្ខូ”តិ។ ព្យញ្ជនំ កថំ រោបេតព្ពន្តិ, ភន្តេ, ឥមំ ព្យញ្ជនំ អយំ សទ្ទោ កថំ ឥមស្មិំ អត្ថេ រោបេតព្ពោ, កេន បការេន ឥមស្ស អត្ថស្ស វាចកោ ជាតោ។ “និរូបេតព្ព”ន្តិ វា បាឋោ, និរូបេតព្ពំ អយំ សភាវនិរុត្តិ កថមេត្ថ និរូបីយតីតិ អធិប្បាយោ។ ឥមស្ស ភាសិតស្ស កោ អត្ថោតិ សន្ធាយ បុច្ឆតិ។ ឥមស្មិំ ឋានេតិ ឥមស្មិំ បាឡិប្បទេសេ។ បាឡិ កិំ វទេតីតិ ការណំ បុច្ឆតិ។ អត្ថោ កិំ ទីបេតីតិ ការណំ វា សន្តកំ វា។ ន បរិបុច្ឆតីតិ វិមតិច្ឆេទនបុច្ឆាវសេន សព្ពសោ បុច្ឆំ ន ករោតិ។ ន បរិបញ្ហតីតិ បរិ បរិ អត្តនោ ញាណំ ពន្ធ ន អាចិក្ខតិ ន វិភាវេតិ។ តេនាហ “ន ជានាបេតី”តិ។ តេតិ ពាហុស្សុតភិក្ខូ។ វិវរណំ នាម អត្ថស្ស វិភជិត្វា កថនន្តិ អាហ “ភាជេត្វា ន ទស្សេន្តី”តិ។ អនុត្តានីកតន្តិ ញាណេន អបាកដីកតំ គុយ្ហំ បដិច្ឆន្នំ។ ន ឧត្តានីករោន្តីតិ សិនេរុបាទកំ វាលិកំ ឧទ្ធរន្តា វិយ បឋវីសន្ធារោទកំ វិវរិត្វា ទស្សេន្តា វិយ ច ឧត្តានំ ន ករោន្តិ។ ឯវំ យស្ស ធម្មស្ស វសេន ពាហុស្សុតា “តិត្ថ”ន្តិ វុត្តា បរិយាយេន, ឥទានិ តមេវ ធម្មំ និប្បរិយាយេន តិត្ថន្តិ ទស្សេតុំ “យថា វា”តិអាទិ វុត្តំ។ ធម្មោ ហិ តរន្តិ ឯតេន និព្ពានំ នាម តទាគតន្តិ “តិត្ថ”ន្តិ វុច្ចតិ។ តេនាហ ភគវា សុមេធភូតោ –

“ឯវំ កិលេសមលធោវំ, វិជ្ជន្តេ អមតន្តឡេ;

ន គវេសតិ តំ តឡាកំ, ន ទោសោ អមតន្តឡេ”តិ។ (ពុ។ វំ។ ២។១៣);

ធម្មស្សេវ និព្ពានសមោតរណតិត្ថភាវស្ស ឱតរណបការំ អជានន្តោ “ធម្មតិត្ថំ ន ជានាតី”តិ វុត្តោ។

បីតាបីតន្តិ គោគណេ បីតំ អបីតញ្ច គោរូបំ ន ជានាតិ ន វិន្ទតិ។ អវិន្ទន្តោ ហិ ន លភតីតិ វុត្តោ។ “អានិសំសំ ន វិន្ទតី”តិ វត្វា តស្ស អវិន្ទនាការំ ទស្សេន្តោ “ធម្មស្សវនគ្គំ គន្ត្វា”តិអាទិមាហ។

អយំ លោកុត្តរោតិ បទំ សន្ធាយាហ “អរិយ”ន្តិ។ បច្ចាសត្តិញាយេន អនន្តរវិធិប្បដិសេធោ ច, អរិយ-សទ្ទោ ច និទ្ទោសបរិយាយោ ទដ្ឋព្វោ។ អដ្ឋង្គិកន្តិ ច វិសុំ ឯកជ្ឈំ អដ្ឋង្គិកំ ឧបរិភាវេន គហេតព្វំ, អដ្ឋង្គតា និយ្យានតា ច។ ឯវញ្ហិ កត្វា សត្តង្គស្សាបិ អរិយមគ្គស្ស សង្គហោ សិទ្ធោ ហោតិ។

ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេតិអាទីសុ អវិសេសេន សតិបដ្ឋានា វុត្តា។ តត្ថ កាយវេទនាចិត្តធម្មារម្មណា សតិបដ្ឋានា លោកិយា, តត្ថ សម្មោហវិទ្ធំសនវសេន បវត្តា និព្វានារម្មណា លោកុត្តរោតិ ឯវំ ឥមេ លោកិយា, ឥមេ លោកុត្តរោតិ យថាភូតំ ន បជានាតិ។

អនវសេសំ ទុហតីតិ បដិគ្គហណេ មត្តំ អជានន្តោ កិញ្ចិ កិញ្ចិ ទាយកេ សទ្ធាហានិយា កិញ្ចិ កិញ្ចិ បច្ចយហានិយា អនវសេសំ ទុហតិ។ ទានាយ អភិហារោ ទានាភិហារោ។ បច្ចយានំ អភិហារោ បច្ចយាភិហារោ។

ឥមេ អម្ហេសុ គរុចិត្តីការំ ន ករោន្តីតិ ឥមិនា នវកានំ ភិក្ខូនំ ធម្មសម្បដិបត្តិយា អភាវំ ទស្សេតិ អាចរិយុបជ្ឈាយេសុ បិតុសមស្ស អនុបដ្ឋានតោ។ តេន ច សិក្ខាគារវតាភាវទីបនេន សង្ឃស្ស អភាជនភាវំ, តេន ថេរានំ តេសុ អនុគ្គហាភាវំ។ ន ហិ សីលាទិគុណេហិ សាសនេ ចិរកាលប្បត្តា អននុគ្គហេតព្ពេ សព្រហ្មចារី អនុគ្គណ្ហន្តិ, និរត្ថកំ វា អនុគ្គហំ ករោន្តិ។ តេនាហ “នវកេ ភិក្ខូ”តិ។ ធម្មទាយាទន្តិ បវេណិអាគតំ បរិយត្តិធម្មទាយជ្ជំ។ សច្ចសត្តបដិសន្ធិបច្ចយាការបដិសំយុត្តំ សុញ្ញតាទីបនំ គុឡ្ហគន្ថំ។ វុត្តវិបល្លាសវសេនាតិ “ន រូបញ្ញូ”តិអាទីសុ វុត្តស្ស បដិសេធស្ស បដិបក្ខវសេន អគ្គហណវសេន។ យោជេតព្វាតិ “រូបញ្ញូ ហោតីតិ គណនតោ ច វណ្ណតោ ច រូបំ ជានាតី”តិអាទិនា, “តស្ស គោគណោបិ ន បរិហាយតិ, បញ្ចគោរសបរិភោគតោបិ ន បរិពាហិរោ ហោតី”តិអាទិនា ច អត្ថំ យោជេត្វា។ វេទិតព្វាតិ តស្មិំ តស្មិំ បទេ យថារហំ អត្ថោ វេទិតព្វោ។

មហាគោបាលកសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សមត្តា។

៣. ចូឡគោបាលកសុត្តវណ្ណនា

៣៥០. ចេលុក្កាហីតិ ចេលមយាហិ ឧក្កាហិ។ ឧក្កភូតានិ ចេលានិ ឯត្ថាតិ ឧក្កចេលា, នគរំ។ សព្វា គង្គា បាកដា ហុត្វា បញ្ញាយតីតិ បកតិចក្ខុស្ស បាកដា ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ, ទិព្វចក្ខុស្ស បន សមន្តចក្ខុស្ស ច យត្ថ កត្ថចិ និសិន្នស្សាបិ ភគវតោ បាកដា ហុត្វា បញ្ញាយតេវ។ សោត្ថិនាតិ អនុបទ្ទវេន។ វុឌ្ឍីតិ អបរិហានិ។ អារោគ្យន្តិ អរោគតា អាពាធាភាវោ។

យាការណា ឌតបរោ តិចារសោ ឲតស្សាតិ យាការណា, យាការណាច យាកណិរោកា៑ បញ្ញាយ តាយ ក្ខុការចោ តត្ថិ ឲកត្តាតចឌ្ឍតាយ, តស្មា ក្ខ-សរេទ្ធា អកាចចាឌី “ក្ខស្សិ៍លេិ”តិអាឌីសុ ចិយ, ឌាតិ-សរេទ្ធា ច សកាចរេត្ថាតិ អាហ “តិប្បញ្ញាសការចោ”តិ៑ -សរេទ្ធា អារម្ភរេត្ថាតិ អាហ “បតាររសីតិ តាររតុំ អារកឹ”តិ បរតីទំ កាឌីតំ អប្បត្តត្តា៑ សុចិរេកហាតត្តិ សុត្តុរចិរេកហាតំ៑ ចិរេកហរេទ្ធំ កិរ ក្ខុយិកាកេស្សតសយ្យត្តិយា ច ចតរាយលោឃ្យកាឌិតា ច សុត្តុរំ៑ អាយល្ហលិកំ កតិទ្ធាតិ អាចរេត្ត បតិតា រោតយល្ហលិការរត បរិត្តុយិត្វា៑ ពតិបយាបិ កាចិរេយា អរេសរេសត្វា តឌីរេសារោតត ច្ហត្យហត្តា ចុត្តុ “អចឌ្ឍិ ចិតាសំ បិបុលិំស្ហ”តិ៑ ពតិបយាស្សុបិ ហិ អចសិក្ខាសុ កាឌីសុ អត្យក្កយេតបិ សិយា រោកាកហស្ស ចឌ្ឍិតិ៑ ចិស្សយក្ខាតត្តិ បរិស្សយចិរេតាកេតក្ខាតំ៑ តិត្ថា កក្ខាតិ ករេហតុំ អសយត្ថតាយ តិត្ថំ អប្បត្តា៑ អរេទារកោ តាយ តារេហាសីតិ រលេិយយត្តយិ អរេសរេសត្វា សត្ថា កាចិរេយា តឌីរេសារោត ចិតក្ខាតិ អរេត្វា៑

រេយសុ ឰត្តាយតតណាត្ហសុ ត្ថុឆ រលេិកសយញ្ញា, រោត អឌាតត្តា “អក្យសលេិ ត្ថុយស្ស រលេិកស្សា”តិ ចុត្តាតិ អាហ “ត្ថុឆរលេិកោ ឰត្តណាតាយតតេសុ អក្យសលេិ អរេលកា”តិ៑ អយរេយច តរេយា “អក្យសលេិ បរស្ស រលេិកស្សា”តិ ឲត្ថាបីតិ អាហ “បររលេិកោបិ ឲរេសច តរេយា”តិ៑ យារេរា ឲត្ថ ឌីយតីតិ យាររេឆឃ្យំ៑ យារេរាតិ រេចត្ថ កិរេលសយារេរា រេចឌិតរេត្ថា៑ ឰត្តាកិសត្តារា ហិ តស្ស បចត្តតការេចត កហិតា, យក្ខុយារេរា ចិសុំ កហិរេតា ឲច, កិរេលសយារចរេសរេតច ច រេឆចបុត្តយារស្ស កាយករេច អាណិបច្ចត្តិ៑ រោតសត្តិ រេយ ត្ថុឆរលេិកាឌីសុ អរេលកា, រោតសំ៑ រោត បត ក្ខុក្ខុតិចរេទ្ធរេសត ឌរេស្សរេត្ថា អាហ “ត្ថុយិតា ឈ សត្ថរេរា ឌស្សិតា”តិ៑

ឲ្យវ៑ ពលចការចោតិ ពលចរេត្ត រោការូរេប៑ រោត បត ឌយូតំ ក្ខុបកតរោកាលា រេចច រេឆតុរេយា ចាតិ អាហ “ឌត្តុរោការលោ រេចច រេឆតុរេយា ចា”តិ ៑ អចិឌាតការចោតិ ត ចិឌាតកាចិរេយា៑ ចត្ថុរោកតិ ល្ហក្ខរេចត្ថុ៑ អប្បរេត្វា ហិ អឈំ ក-សរេទ្ធា៑ រោតតាហ “តរុលចត្ថុរោក”តិ៑ កិសាពលរោកតិ ក្ខុត្ថារេល៑

ឲ្យវ៑ យារស្ស តល្យារសោតំ រេលត្វាតិ ឰត្តុយារសយ្ហិតល្យាសត្ថាតំ រេសាតំ សយុត្តិត្វា៑ តរេយា រោកាក្ខារេស រេពរេបត្វា ឌិតាតិ អតាកាយិរេតា សត្តាយាហ៑ សត្ថចាររស្វតិ សកតាកាយិរេសាតាបត្តអក្ខុយកចាររស្វ៑ តត្ថ បត យចាក្កុយំ ចត្យយក្ខុចត្បាត់ កិរេលសាតំ រេក្ខ រោកាក្ខារេស រេពរេបត្វា ឌិតា, ឲការោក្ខាសំ រេពរេបត្វា ឌិតា, បឆយំ រោកាក្ខាសំ រេពរេបរេត្តាតិ ចត្តត្ថា៑ ឆយុំ អតុស្សុរត្តិ, ឆយុស្ស ចា អតុស្សុរលាសីលេិតិ ឆយូតុសារិរេតា៑ ឆរេយូតិ រេចត្ថ បត្ថា អណិរេប្យតា៑ សត្តិ អតុស្សុរត្តិ, សត្តាយ ចា អតុស្សុរលាសីលេិតិ សត្តាតុសារិរេតា៑

ឌាតតាតិ ឲត្ថ ឌាតតកិរិយាចិសយស្ស អចិរេសសិតត្តា អណិការចរេសត អតចរេសរេសរោឃ្យចិរេសសា អណិរេប្យតាតិ អាហ “សត្ថាឆរេយូ ឌាតរេត្តតា”តិ៑ អរេត្តាសារចិរហរោតា អត្ថុក្កុតរេក្ខុត ច តត្យុឌ្ឍ ចិយាតិ តត្យុឌ្ឍ, យារេតាតិ អាហ “ចិកតយាតតត្យអំ កត”ត្តិ៑ រោលយំ បរេត្តុចាតិ ឲត្ថ ចត្យហិ រេយារោកហិ អតុបរេទ្ធចត្វា “រោលយ”ត្តិ អរេហត្តុ អណិរេប្យតំ៑ បត្តុតា ច ឈត្តុបត្តុតា, ត តល្យាបត្តុតាតិ អាហ “កត្តុកយ្យតាឈរេត្តុត អរេហត្តុ បរេត្តុចា”តិ៑ បត្តារេយច តាយ តស្ស បត្តិយា ត រោកាចិ អត្តុររេយា៑ រេសាត្តិតា បិរិកយតំ ក្ខុត្តិស្ស រេឆសតំ អារកិត្វា រោលយប្បត្តិយា រេឆសតាយ បរិរេយាសាបិតត្តា យចាតុសត្ថិតាច រេឆសតំ តិក្ខារេបសីតិ៑

ធម្មអកោបិលកម្មដ្ឋានកាយ លិតត្ថប្បការសតា ឯបត្តា៎

៤៎ ធម្មអសង្គកម្មដ្ឋានតា

ឲ្យ៥ឲ្យ៎ហំសចដ្ឋកង្ខទេត្តតាតិ ហំសចដ្ឋកបដិង្ខទេត្តត, ហំសបណ្ឌលិកាទេកាតិ អទេត្ថ៎

ចត្តិ ឧទេតាតិ ចារេរ, យេក្កា៎ កំ ចត្តិ? ក្តតូទំ៎ ចាតាតំ សតាតិ ចាតសតាតិ៎ "តិកណ្ឌោ បញ្ចចាតសតាតិ, តិកណ្ឌី បញ្ចចាតសតាតី"តិ ឧចំ តិកណ្ឌោច តិកណ្ឌី ច បញ្ច បញ្ច ចាតសតាតិ ក្កេហត្ថា ចិចទេត្តា៎ កិទិយទោ ទោ បុង្ខិប្បុ, លិក្ខទោ បត តិកណ្ឌកាទចា ចាទោ៎ ទោតាហ "អហំ ចាតំ អាទោទេបព្យាយី"តិ៎

ឌក្កទេត្តា សបូជ្ជតាតិចទេសត៎ តិចាតទេត្តិ អតិតិចំ៎ "កស្ស បុទ្ធា, កស្ស ចិស្សជ្ជតំ ទេហាត្វ"តិ បទិង្ខាតិកាហិ ចុទេត្ត ទេចទេរា អាហ "បុទ្ធា តាយ អបព្យាតំ បត្តា"តិ៎ បុទ្ធា ចាតាតំ បុទ្ធបទេក្លា, ឃប្ងា ព្យុទេបចាតបប្បុតា ចាតាតិទោ ឆធំ បក្កឃ្យាចិចទេឆ, តប្ងា ចាតាតំ បុទ្ធបទេក្លា អបព្យាតំ បទេត្តា, ឧចំ សទេត្តបិ ព្យបព្យាតំ យាតព្យកាយកាចទោ បុទ្ធបក្លិ ទេឆយាតិ អាហ "ព្យុទេបបត យាតព្យកាយា តាយ បធយំ បុទ្ធចា"តិ៎ តា បទិង្ខាតិកា ឧទោកា អដ្ឋទោឃ្យបតចាតយក្កំ បុទ្ធត្តិទោឃា ចាតសហប្បំ បុទ្ធិប្បុ៎ ឃចា តិសិតប្ប លក្កប្ប ព្យុបុតតាធ្មអទេង្ខទេត កិបតិ្ត កាទិឃំ, ឧចំ បដិសបិក្ខាប្បត្តប្ប សាចទេកប្ប បង្ខាចត្តាតំ អក្កាទេច ធិតប្ប ឆបូទេសតាបតិទោ បុធុជ្ជតបទិកប្បិតបព្យាចិប្បជ្ជទេត កិបតិ្ត កាទិឃំ៎ ទោតាហ "ទេចទេរា លទេក្កតា"តិអាតិ៎ តត្ថ តិដ្ឋងំ តិក្កណ្ឌិ កត្ថាតិ ឃចា តា បុត តត្ថ ឌងំ កណ្ឌិ កាតំ្យ ត ចិសហត្តិ, តចា ចិឌទេដត្ថា កទេចសិ៎ អឃំ ទេចទេរា ចព្យុទេក្កសបត្តាកទោ អត្ថកាទេទ សហប្បចដ្ឋិកំ ឌឹទេបទេត្តា ចិឃ អទេង្ខាសំ អចិសទេឃ អត្ថកាទេក្ខទោ បទេព្យាបុង្ខិតបទេត្តទេឃច ចិប្បទេជ្ជឹតិ ទេចទេប្ប បង្ខាទេចឃ្យត្តិឃំ ជិប្ងា សឃញ្ច អត្តិយកចិកតាឃ ទេកាហទេង្ខា ធាតំ្យ អសទេក្កាត្តិទោឃា "ឧត្តកទេយច, កទេត្ត, យឃំ ឌាតាយា"តិ អាហំប្បុ៎ ទេចទេប្ប ចិសឃត្តិ ទេចទេប្ប បង្ខាចិសឃំ៎

ទេតច អត្តិ ត ទោកាឌិ៎ អដ្ឋសំប្បូតិ ឧកត្តិ ចត្តឌ្ឋប្ប ពាហ្យកាចទោ តប្បា បុទ្ធាឃ អទេត្ថ ឧចយទេត្តា ឧចយចសាតទោកាឌីតិ ត បប្បិប្បុ ត ឌាតិប្បុ៎ ទេចទេរា តាសំ អង្ខាសឃំ ឌូទេលិទោកទេត្តា បត្តដ្ឋារុចំ ជិប្ងា អាហ "ព្ឋតាតិ កំ កទិប្បចា"តិ? ក្តតូទិតទេបទេង្ខាតិ ចាតយក្កបទិចទេឃត ទេយឆាចិតាឃ ច ឃាតិសា តាសំ បង្ខា, តទោ ក្តតូទិតទេបទេង្ខា៎

កចាយទេក្កាតិ ចាតយទេក្កា៎ តប្ងា ទោហិ ទោហិ បទេប្បចាតាតីហិ កប្បំ ចាតយក្កំ បកាទេហិ ចទេតីតិ កប្បប្បចាតទោកា៎ បណ្ឌិតចាទេតាតិ អហំ បណ្ឌិទោ តិបុទេលា ពាហ្យប្បុទោតិ ឧចំចាតី៎ ឃំ ឃំ តក្លត្តាចាទេត អាតិសតីតិ តក្លត្តាតិឃា កាលចាទោលត "អប្បុកតិចទេស ចត្តក្កាទេហា កចិប្បតិ, ប្បុទិឃក្កាទេហា កចិប្បតី"តិអាតិតា ឃំ ឃំ អាទេតសំ កលតិ៎ សាឆុលឌ្ឋិទោកា ចាលសប្បត្តិឃា ប្បុត្តទេរា៎ អាទេរាបិទោតិ បដិង្ខាទេហត្តិតប្បតាតិទោសំ ក្តបទិ អាទេរាបិទោ ចាទេរា ប្ងាទេរាបិទោ៎ ទោសបធំ អាទេរាទេបទេត្តត ចាតិតា បទេចាតិបិព្យអតិក្យឃ្យ តប្ប ឆាតព្យទេក្លាទេកាបិ សិឃា, ចិត្តចិទេក្លទេបត ទេឃត ទោទេសា ទោត សក្កប្បិទោ សបព្យទេចឆិទោតិ៎ ធ្មលត្តិ សទិទំ ទេលាតិតត្តិ កត្ថា៎ ធ្មលត្តិ ហិ

លោហិតបិណ្ឌសេយ្យានំ អណ្ឌជានំ សត្តក្កសរីរសារលោតោ។ អបិច ឆ្វាលបទោ នាម អត្ថិ ពទាមេក្កា ចាតុយក្កំ ពលាត្តាតំ។ សង្ខោកា បន កោហញ្ញោ ធត្វា អត្តតោ ចាតុប្បកេតចេសេន បទេ ចិយ្យាបេត្វា “ឆ្វាលំ ចេបិហ”ន្តិអាទិយាហ។ សាចកាតំ ចិតឃំ នាម សិក្ខាបទំ, តត្ថ ឆមុទេតសតា ហោតីតិ ឲសា ឲច ចស្ស អនុសារតីតិ ចិតឃតាទិមុពេត សមុាសមុត្ថស្ស យតំ សារតំ បុច្ឆេត្វា សង្ខោកា “ពចំ បន, កោ, អស្សុជី”តិអាទិយាហ។ អថស្ស ថេរោ “លក្ខលាត្តឃពថា នាម អតញ្ញសាសារលា ញុទ្ធាចេលិកា ឆមុទេតសតា, តត្ថ ច យថា អគ្គិក្ខថាយ សមុដ្ឋាបិតាយ តំ អសហត្វា សង្ខោកា ញុច្ឆយាតេត បចបជាយេត្វា ញុរុយាតោ លិច្ឆឹ កេហត្វា កកចតោ សត្តិកំ អាកបិស្សតិ, អថស្ស កកថា ចាតំ មក្ខិត្វា អគិច្ឆត្តិ បតិដ្ឋបេត្វា ឆមុំ ពថេស្សតិ, តកា កចិស្សតិ ចិដហិតចាកោ សមុាបចិបត្តិឃា បតិដ្ឋិតោ”តិ ចិន្តេត្វា អគិច្ឆាតត្តលក្ខលាបជិសំឃុត្តំ កកចតោ អនុសារតំ ឥស្សេត្វា “ឲចំ, កោ, អក្កិចេស្សតា”តិអាទិយាហ។

ពស្មា បនេតត្ថ ទក្ខលក្ខលំ អក្កហិតត្តិ អាហ “ថេរោ បតា”តិអាទិ។ “ស្កបិរម្ភស្ស ឰកាសោ ហោតី”តិ សន្លេបតោ ទុត្តំ ចិចរិតុំ “យក្កឞលិតី”តិអាទិ ទុត្តំ។ តត្ថ បរិឃាយេឃតាតិ សន្លារទក្ខតាបរិឃាយេឃត។ អឃត្តិ សង្ខោកា។ តឃិចំ ញុយ្យាតំ សារតំ តាយាតិ ឃត្ថ ញុយ្យោ អចដ្ឋិតា, ឰចំ ញុយ្យាតំ សត្តញ្ញាសារតំ តាយ ត ហោតិ ទក្ខតោ អតិស្សលាត្តា, អថ លោ យហាអាឈាតតំ តាយតំ, យហាទក្ខត្តិដ្ឋិត្វា បន តិរឃុស្សកោ តាយ ស្កស្សតតិរឃោ តាយ, តស្មា តត្តិ តាយ ញុយ្យាតំ សុលាសា។ ស្កដ្ឋាឃដ្ឋាឃាតិ ស្កស្សុក្កំ ពត្វា, ទក្ខមេច ឌីរាបេត្វា សត្តេសា ទក្ខមេច អនុកចត្វា, អាហិល្ហថ ចិចរថាតិ។ សត្តមិចំ តស្ស មិច្ឆាបរិកប្បិតមេច។ ពស្មា? ទក្ខសង្ខុបសញ្ញាតារោឃច ហេត្ថ តិប្បរិឃាយកថា តាយ។ តស្ស ហិ បរិញ្ញាត្តំ កកចតិ ច្រាហុចរិឃំ ចុស្សតិ។ យក្កឞលិតិ សន្លារការចេត “ឃតតិច្ឆំ, តំ ទក្ខ”ន្តិ បរិឃាយតោ ទក្ខំ, ត តិប្បរិឃាយតោ។ តេតាហ “តស្មា”តិអាទិ។ សោតុំ អឃុត្តំ មិច្ឆាចាតត្តាតិ អធិប្បាយោ។

៤៩៣។ សហ អត្តានុសារតំ អការត្តិ សន្លាការំ, រាជក្កុលិតំ សន្លាបតអការត្តិបិ សន្លាការំ, តស្មិំ សន្លាការេតិ អត្ថោ។ ឲកស្មិំ ការេល តាទិសេ ការេល រាជកិច្ចាតំ សន្លាតមេត្ថ ចិចាររត្តីតិ សន្លាការំ, តស្មិំ សន្លាការេតិបិ អត្ថោ។ បតិដ្ឋិតត្តិ “អតិច្ឆំ អតត្តា”តិ ច បជិញ្ញាតំ។ ឰកាតេច បិដ្ឋិ បរិចត្តេត្វាតិ កកចតោ តលិជំ អតោលេកត្វា ចិមុពកាចំ អាបជ្ជេត្វា។ សុរាឈរេតិ សុរាសយ្យាគកេហេ។ បិដ្ឋកិលញ្ជត្តិ បិដ្ឋឃបតកិញ្ញអញ្ជា។ ចាលត្តិ ចក្កចារំ។ សាលសាជពការលាត្តត្តិ សាលសាជកំ ពរាត្តិ ឲតោតាតិ សាលសាជពការលំ, សុត្តំ, តឥត្តំ។ សាលចាកា ឲតោសុ សត្តីតិ សាលចាកា, សាលពល្ហា។ តេ កេហត្វា សាលាតំ ឆោចតសជំសំ គីញ្ញត្តតជាតំ ឃថា “ស្កដ្ឋាលបុប្ផកញ្ចិកា, សាលកញ្ចិកា”តិ ច។ កិំ សោ កចយាតោតិ កីទិសោ ហុត្វា សោ កចយាតោ, កិំ ហោត្វា លោកេ អក្កបុក្កលស្ស សមុាសមុត្ថស្ស ចាគារោបតំ តាយ តតោ ស្កត្តរិតរស្មុរក្កលា ឲច ឃក្ខាទិការចេត សោ កចយាតោ អកិសមុក្ខលោឃ្យ។ អឃំ បន អប្បានុកាចតាយ បិសាចទ្វុបេបិ កិំ ឲត្តកំ ការលំ តិក្ខាឃេត្វា អជ្ជ បញ្ញត្តិញ្ញា ឲចំ ចគតីតិ អធិប្បាយោ។ តេតាហ “កិំ ឃក្ខោ”តិអាទិ។

៤៩៤។ យហាយជ្ញតិក្កាសមេឃតិ យហតិ យជ្ញតិក្កាការេល, ពកតយញ្ញោស្វុរិឃកតចេលិឃ។ ឌិចាបឆាតិកា បឆាតានុឃុញ្ញាកា។ ចត្តំ ឥស្សេត្វាតិ បច្ឆាកត្តំ ឌិចាចិហារុបកាយតតោ បុទ្ធោ កាតញ្ញចត្តំ ឥស្សេត្វា បជិបជ្ជិត្វា។ កកចត្តំ ឥស្សេត្វាតិ កកចតិ ការចញហុយាតំ ចិការចេត្វា ស្កកា ហតេត្ថ ពយលយក្កុលិការេ ពត្វា ស្កក្ខិប្ប កកចត្តំ ឥស្សេត្វា។

តំ សន្ធាយាតិ តំ អបរិច្ឆិន្នកាលំ សន្ធាយ ឥធ “យហតិយា លិច្ឆិបរិសាយា”តិ វុត្តំ កិំ សីសេន ក្សិ បហរន្តេនេវ ចត្តា កថា ហោតិ?
កេរាដិកាតិ សឋា។ យោនេត្វាតិ គិល្លាគាតតោ យោនេត្វា។ អចក្ខិត្តមត្តិកាបិណ្ឌោ វិយាតិ ហេដ្ឋាលិត្តមត្តិកាបិណ្ឌោ វិយ។ យត្ថ កត្ថចីតិ
អត្តនោ អនុរូបំ វចនំ អសល្លបេន្តោ យត្ថ កត្ថចិ។

២៣៩. ឥស្សតិ “ព្ទជំ ព្ទយស្ស ផល”ន្តិ អបឥស្សតិ ឲទេតាតិ ឋានសោ, ការណំ, តនេវ តស្ស បវត្តិដ្ឋានតាយ ឋានសោតិ អាហ “កត្ថិនេវ នេសន្តិ កត្ថិ ឋានសំ កិត្តិ ការណ”ន្តិ។ ឋានសោ ធាតន្តិ ច ការណំ វុច្ចតិ “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ”តិអាទីសុ (ទី. និ. ៣.១៦១; ម. និ. ៣.១២៨-១៣១; អ. និ. ១.២៦៨-២៩៥; វិភ. ៨០៩)។ មហាកញ្ញីតិ ន វន្តិ អនវមេសមនមបុចិសមត្តា បដិញ្ញាយ។ ឋយន្តិ ឋយព្ភាំ។ មក្ខ...
បេ... បរិញ្ញាឌកាតន្តិ ឲត្ថ “បុច្ឆាវុសោ, មហាកញ្ញីសី”តិអាទីនិ (សំ. និ. ១.២៣៩; សុ. និ. អាឡវកសុត្ត) បុច្ឆាវនានិ មហាក្កមំ
មោនេតព្ពានិ។

នាត្វាសមំ លេកមិមំ បរញ្ញាតិ ឋានំ មហាសន្តោ និរមំ សក្កញ្ញា តេសំ បញ្ញត្តោ នេស្សត្វា អាហ។

តណ្ហេត អហមក្ខិស្សំ, មថាបិ កុសលេ តថាតិ មថា បការេន សុកុសលេ សព្ពញ្ញូ ឌានាតិ កនេតិ, តថា អហំ កនេមស្សាមិ។ តស្ស បន
ការណំ អការណញ្ច អវិឌានន្តោ ទាឌានំ កនេរាតុ វា មា វា, អហំ បន តេ អក្ខិស្សាមីតិ អាហ “រាឌា ច តោ...បេ... ន វា”តិ។

កមិតតិយានេមនេតេវ កនេមន្តោតិ តេបរិវេដ្ឋកមាយ កុក្កុលក្ខណេមុស កនេមស្សតិ, ឋានេ បន អញ្ញថា សាវកេត អស្សឌិតា កមិតំ, អញ្ញថា
សមេណន កោតមេតាតិ វនេតាការបរិហរណត្តំ កុក្កុលក្ខណំ អតាមសិត្វា ទេមេទេត កមិតតិយានេមនេតេវ អតិក្កន្តត្តលក្ខណេមុវ
កនេមន្តេត គកវតា – “រូបំ អនត្តា យាវ វិញ្ញាណំ អនត្តា”តិ វុទ្ធេ សវ្វកោ តំ អសម្បដិច្ឆន្តោ រូបមាយ អត្ថនាបនេត រូបមាបមាណំ
មថា “កោ វិយ គវេយា”តិ អត្តានំ រូបមេយ្យំ កត្វា រូបមាបមានេណន បតិដ្ឋាបេតុកាមោ អាហ “រូបមា មំ, ភោ កោតម, បដិភាតី”តិ,
រូបមំ តេ គរិស្សាមិ, រូបមាមបិនេធកន្តេ វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ អាឌានន្តីតិ អធិប្បាយោ។ គវតា រូបមាសតេត, អញ្ញេន វាបិ
បមានេណន តវ អត្តា បតិដ្ឋាបេតុំ ន លព្ភា អត្តនោ វិយ បមាណស្សាបិ អនុបលព្ភនតោតិ អាហ “បដិភាតុ តំ អគ្គិវេស្សនា”តិ។ មថា ហិ
អត្តា នាម កោចិ បរមត្ថតោ ន រូបលព្ភតិ ឲក់សេន អនុបលទ្ធិតោ, ឲវស្ស នាបកបុក្កលំ បមាណម្បិ ន រូបលព្ភតិ។ តេនាហ “អាហរ
តំរូបមំ វិស្សតេត្វា”តិ, ន តេន តវ អត្ថវានេនា បតិដ្ឋំ លភតីតិ អធិប្បាយោ។

មំ ឌិដ្ឋិំ កាមិកំ វា បុញ្ញាបុញ្ញា បុរិសបុគ្គលេ រូបលព្ភតិ, តេន វិញ្ញាមតិ រូបត្តាយំ បុរិសបុគ្គលោ, តថា មំ ឌិដ្ឋិំ សុខទុក្ខបដិសំវេទនំ
បុរិសបុគ្គលេ រូបលព្ភតិ, មំ ឌិដ្ឋិំ តឹលាធិសញ្ញាតតំ, មំ ឌិដ្ឋិំ រដ្ឋគទុស្សនាធិ, មំ ឌិដ្ឋិំ អារម្មណបដិវិជានតំ បុរិសបុគ្គលេ រូបលព្ភតិ, តេន
វិញ្ញាមតិ វិញ្ញាណត្តាយំ បុរិសបុគ្គលោតិ។ ឲវំ រូបាទិលក្ខណោ អត្តា តត្ថ តត្ថ កាមេយ កល្យាណបាបកានំ កម្មានំ វិបាកំ សុខទុក្ខំ
បដិសំវេទេតិ, ឲវន្នោតំ សម្បដិច្ឆិតព្ពំ, អញ្ញថា កម្មផលសម្ពន្ធោ ន យុជ្ជេយ្យាតិ ព្ពមេត្វា នេស្សន្តោ “ឋមិតា កិំ ឌីនេបតី”តិអាទិមាហ។
តត្វ តេតិ សត្ថា។ បតិដ្ឋាមាតិ តិស្សាយ។ “រូបត្តាយំ បុរិសបុគ្គលោ”តិអាទិនា រូបាទិធម្មេ “អត្តា”តិ វត្វា បុន “រូបេ បតិដ្ឋាមា”តិអាទិ

ចនេត្តា អយំ តិកណ្ណោ អត្តនោ ចាគំ កិត្តិ បតិដ្ឋានស្ស, បតិដ្ឋាយកស្ស ច អនេកជនីបតនោ។ ទ្វបិនេយា នេចតានិសកាចា អត្តា តត្ថិស្សនេយត បុញ្ញានិកិរិយាសយុបលទ្ធិនោ ឪតឆ ឃំ តិស្សាឃ បុញ្ញានិកិរិយា សយុបលទ្ធតិ, នេត ទ្វបិនេយា សត្តុសញ្ញាតា អត្តុសកាចា និដ្ឋា ឃឆា ចំ នេចតានីសុ, នេឃ បត សត្តុសញ្ញាតា តនោតា អនេញ្ញា អសត្តុសកាចា និដ្ឋា ឃឆា ចំ កដ្ឋកលិដ្ឋរានីស្វតិ ឲចំ សានេឆតត្ថា អត្ថំ សនេហតុំ កត្វា ជនេស្សនេត្តា តិកណ្ណោ តិជស្សតំ អានេតសីតិ អាហ “អតិចិឃ សការលំ កត្វា ស្ដុបយំ អាហរី”តិ។ តស្ស បត “ឪលករលីឃា”តិ

ចុត្តបុរិសប្បនេយាកា ចិឃ តីជកាយក្វតកាយាបិ សជីចា ឲចាតិ លទ្ធីតិ នេត សជិស្វកាហរលាការចេត ចុត្តាតិ ជដ្ឋត្ថា។ សនេច បត នេឃ ខីចស្ស អាឆារលាការចេត សហិនេតត បចនេត្តតត្ថាការចេត សល្លកេ្លតត្ថា, នេត សជីចាតិ ឪតត្ថិតា, ត នេកចនេលត បចនេត្តតត្ថាការចេត។ ឲចំ សតិ “ឪលករលីឃា កយុត្តា”តិ ចនេត្តត ចិសជិស្វកាហរលាការចេត ស្ដុបតីតត្ថិ ជដ្ឋត្ថា។

សយនេត្វា តាយ តត្វិ អត្តចាគកញ្ញាតស្ស អតត្តតាបតិដ្ឋាបតស្ស ច សុកាតារចលិកត្តា។ ឃំ បនេតតរហិ សាសតិកា ឃឆាសត្តិ តកុកឃំ កនេរាត្តិ, ចំ ឪុនេទ្ធហិ ជិត្ថតនេឃ ដត្វា នេតសំ នេជសតាតុសារនេតា។ តិចនេត្តត្វាតិ តីហរិត្វា, ចិសុំ កត្វាតិ អនេត្វា។ សកលំ នេចសាលិត្តិ សត្ថនេចសាលិចាសិតំ ឌតំ តិស្សឃុបចារនេត តិស្សិតំ ចជតិ ឃឆា “ការេយា អាកនេតា”តិ។ សំចដ្ឋិត្វាតិ សយិល្លិត្វា, ឲកញ្ជិរកនេហត្វាតិ អនេត្វា។

ឲវ័ស៊ិ៍បតិដ្ឋនេបត្វាតិ ឃឆា ចំ ចាគំ ត អចឌាតាតិ, ឲចំ បដិញ្ញា កានេរត្វាតិ អនេត្វា។ ឈាតិ-សដ្ឋោ ហិសតនេត្វា, តនោតា ច សដ្ឋចិទ្វ អរហត្តំ តាឃ-សដ្ឋំ ស្ដុប្បារជត្វា ឈារតតាឃត្តិ ទ្វបសិទ្ធិ ឪតន្ធត្តិតិ អាហ “ឈាតារហ”ត្តិ។ ឌារបតាឃត្តិអានីសុបិ ឲរនេសច តនេឃា។ ចត្តិតុឡ្ហ យរហតីតិ យ-ការនេរា បជសន្ធិករនេរា។ ចិរនេសនេសត្វា ឌីរបតីតិ “ចត្តតិ”ឪតនេច្ចច អចត្វា “ចត្តិតុឡ្ហ យរហតី”តិ កុតិនេឃត បនេជត កកចតា ចុត្តំ ចិរនេសនេសត្វា ឌីរបតិ។

បិសាឌិកំ អកិទ្វបត្តិ អកិយតទ្វបសយុត្តិ សត្ថាចឃចំ។ តនោតា ឲច សុសឌ្ជិតំ សត្ថកាលំ សុដ្ឋ សឌ្ជិតាការនេយច។ ឲចំចិឆត្តិ ឃានិសំ សត្ថាឃ ចុត្តំ, ចំ ជនេស្សតិ “កុញ្ញាណា”ត្តិអានិតា។ ឪឃស្វិ ដានេតតិ “ចត្តតិ នេត តស្វិ ទ្វនេប ចនេសា”តិ ឲតស្វិ ការលាកហណោ ការលានេញ្ញាំ កកចតា កហិតំ “ចត្តតិ...នេប... យា អនេហាសី”តិ។ នេតនេតតំ ជនេស្សតិ ទ្វបំ អតត្តា អចសចត្តតនេតា, ឃញ្ញាចនេស ត ចត្តតិ, ចំ អតត្តកនេយច និដ្ឋំ ឃឆា ចំ សយុត្តិ។ ចាគត្តិ នេគាសំ តិក្កហំ អានេរានេបស្សតិ។ សត្តឆា យុទ្ធា ឋលតីតិ សហឆស្វិកសាកន្ធាហិ តឆាកនេត, បុន្ធនេត្ត អញ្ញាការនេលត ចិនេហសាឃ កឃិរេយាតត្តា តតិនេឃ ចានេរ ឆយុតាចនេសត ចិនេហសកស្ស សត្តឆា យុទ្ធា ឋលតិ ឃឆា ចំ សត្ថញ្ញាបដិញ្ញាឃ កកចនេតា សយុលកាទ្វបកយនោ។ ចឌិរបិលិ បត កស្វា ជិនោតា នេហាតីតិ? កកចា ចិឃ អតុកយ្យយានោ យហត្ថិ កឃាតកំ ទ្វបំ យារបត្វា តារសត្វា ឪឃំ និដ្ឋិ ចិស្សជ្ជារបយីតិ តស្ស បុរនោតា អាការេស ចឌិរំ អាហរនេត្តា តិដ្ឋតិ, ត យុទ្ធិ ឋាលេតុការេយា។ ត ហិ កកចនេតា បុរនោតា កស្សចិ អតនេត្វា តាយ នេហាតិ។ ឃស្វា បត កកចា ឲកំសនោតា សហឆស្វិកនេយច បតញ្ញាបុន្ធតិ, តស្វា អដ្ឋកឆាយំ “បុន្ធិនេត”ឪតនេច្ចច ចុត្តំ។

អានិត្តត្តិ និប្បយាតំ។ អក្លិតាសានីតីតិ អានិ-សដ្ឋេត ឲញ្ញអកសីសសជិសកេសយស្សុអានីតំ សដ្ឋហញ្ញាតិ។ “និដ្ឋិចិស្សជ្ជាបតត្វ”ត្តិ ចត្វា តឃិជំ ឃជិន្ធាចនេសត អាកយតំ, អឆ នេលា អានិនោតា យហា(ឪហូ)តំ បុរនោតា កត្វា អត្តតា កតបដិញ្ញាចនេសតាតិ ជនេស្សនេត្តា “អបិចា”តិអានិយាហ។ ត្តិ ចឌិរបិលិ។ ចំ សច្ចកស្ស បដិញ្ញាឃ បរិចត្តតការលំ។ អនេញ្ញាបិ តុ នេលាតិអានិ សច្ចកស្ស ចិយំសកកាចជស្សតំ។

អថិយំសេពត ហិ តំ ឌិស្វា យហាឃេក្លាតិ ចឌេឃ្យ, ទោតស្ស អសារុប្បំ សិឃា, អឃំ បត អឡេញ្ញាសំ អគិតកាចំ ្លបឆារេទ្វា "អឌ្ឍារេយ ឃក្លិ ត បស្សន្តិ, តស្មា យឃ្សេយច កឃំ ្លប្បត្ថន្តិ" ពីរេទ្វា ឃុត្តប្បត្តចេសេត បដិបន្នោ។

១៨៨។ ្លបឆារេទ្វាតិ ញ្យាកាតន្ថាយត្វំ សល្លេក្លេត្វា។ ឲុសេច តេឃាតិ សន្លាទចិញ្ញាលោស្សុបិ សញ្ញាឃ ចិឃ តេឃាតិ អទេត្វា។ ចុត្តចិបរិឃាឃេភាតិ "អក្សលិ ក្លា ទេចឥតា យា អហោសិ, អក្សលិ គោយតស្សសយ្យឃុត្តា សញ្ញា យា អហោសី"តិអាឌិតា តេឃេត អទេត្វា ទេចឌិតន្តា។ សប្បឌ្ឌចិសន្តិ សន្តសត្វាត់ សប្បឌ្ឌដ្ឋាទេត សទីរបេឌេស បតិតំ ចិសំ។ អស្លិតោតិ សំសិលិន្ទ្វោ។ ្លបកេតាតិ ត អបកេតា។ អឡេញ្ញាសិតោតិ កិលិត្វា បរិតិឌ្ឍេបត្វា ចិទោតា។ បរិទោតា ឌាទេតឃ្យាតិ សយត្តូទោតា សន្តសោ កិច្ចិបិ អសេសេត្វា ឌាទេតឃ្យ។ បរិក្លេបេត្វាតិ អាឃតិ អតុប្បត្តិឆយុតាបិឌេតចេសេត សន្តសោ ទេលបេត្វា។ តឆាក្ចទោតា ចស្ស ឲឃចឃំ ្លបទេតិ តាយាតិ អាហ "ឲឃំ ចឃំ អតុប្បាឆំ ្លបទេត្វា"តិ។

១៨៩។ អត្តទោតា ចាឌស្ស អសារកាចទោតា, ឃឆាបរិកប្បិតស្ស ចា សារស្ស អភាចទោតា អទេត្ថាសារចិទហិទោតា ទិទេត្វា។ ចិប្បការន្តិ ឌិឌ្ឍឃា សីលិឆារស្ស ឆ ចេសេត ចិទ្វបតំ សាបទាឈតំ សាចឌ្ឍតំ ទោសំ ្លបទិ អាទេទាបេត្វា។ សិត្ថបទេត្វាតិ តក្សកបទេត្វា។ ចិចាទិតន្តិ ចិចាឡ្គតំ។

អសារកក្ស្លបរិចិទោតាតិ បលិសាឌិអសារក្ស្លទោកាដ្ឋេត កតបរិចេឃោ។ ឆឌ្ឍកាចន្តិ ចិបក្កកាចំ, តិក្លកាចន្តិ អទេត្វា។ តត្ថិតិ សគា តត្ថិតិ ត ចត្តត្ថា។ បរិសតីតិ ចក្សបរិសយឡេ្យ។ តឆា ហិ "កល្ណិកំ បដិយុត្តិត្វា បដិឆ្នូត្តសទិរា"តិ ចុត្តំ។ ឃត្ថារុញ្ញហស្ស ចិឃាតិ ញ្យាកលោត្វំ ចាឃយឃត្តិ អារុញ្ញហស្ស ចិឃ។

១៩០។ ឌិឌ្ឍិចិឃ្សកាតីតិ ឌិឌ្ឍិកិញ្ចកាតិ។ ឌិឌ្ឍិសញ្ចូទិតាតីតិ ឌិឌ្ឍិតាញ្ញអភាតិ។ ឌិឌ្ឍិចិប្បតិ្តតាតីតិ ឌិឌ្ឍិន្តាញ្ញិតាតិ។ ទោតសំ អឆិប្បាឃំ ឆាត្វាតិ ទោតសំ លិឆ្នចិក្សយារាត់ ន្តាញ្ញិទោតេតច អឡ្ឍាសឃំ ឌាតិត្វា។ ទោតភាហ "ន្តាទេយ"តិអាឌិ។

១៩១។ ឃស្មិ អឆិកទោត បុក្កលេ សត្វេសាសេត ចិសារទោគា ទោហាតិ បទេហិ អសំហារិទោឃា, តំ ឆាការំ ចិសារឌេស្ស ករេចាតិ កត្វា ទេចសារឌ្ឍន្តិ អាហ "ទេចសារឌ្ឍប្បទេត្វាតិ ឆាកាលប្បទេត្វា"តិ។ តទោតា ឲចយស្ស ត បទេរា បទេច្ចតន្តា ឲតស្ស អត្ថិតិ អបរប្បច្ចយោ។ ត បទេរា បត្តិយោ សឌ្ឍហាតន្តា ឲតស្ស អត្ថិតិ អបរប្បត្តិយោ។ កាយំ សច្ចកោ សេក្លក្សុយិ អសេក្លក្សុយិតិ ន្តាឆំ សាសតេចាហារំ ត ឌាតាតិ។ បស្សតីតិ បត ឌស្សតកិរិឃាឃ ចិប្បកតកាចស្ស ចុត្តត្តា "ត ឲត្តាចតា កិក្លកិច្ចំ បរិយោសិត"ន្តិ អឡ្ញាសិ, តស្មា បុត "កិត្តាចតា បតា"តិ បុឆ្នំ អារកិ។ ទោត ចុត្តំ "បស្សតីតិ ចុត្តត្តា"តិអាឌិ។

ឃឆាក្ចតំ បស្សតីតិ ឌស្សត់, ចិសិឌ្ឍេឌ្ឍេត អត្តូតិឃំ, ឌស្សតេយច អត្តូតិឃន្តិ ឌស្សតាត្តូតិឃំ, ឌស្សតេតុ ចា អត្តូតិឃំ ឌស្សតាត្តូតិឃំ។ លោកិឃបញ្ញាតិ ទេច ចិបស្សតាបញ្ញា ទេចឌិតន្តា។ សា ហិ សន្តលោកិឃបញ្ញាហិ ចិសិឌ្ឍេឌ្ឍេត "អត្តូទា"តិ ចុត្តា។ លោកិឃបដិបឌាត្តូតិយោស្សុបិ ឲសេច តេឃា។ ន្តាឌាតិ តិប្បទិឃាឃទោតាច តិចិឆយិ អត្តូតិឃំ ឌស្សតំ "សុឌ្ឍលោកុត្តទេយចា"តិអាឌិ

វុត្តំ។ សតិបិ សព្ពសមយេ លោកុត្តរធម្មានំ អត្ថុត្តរការេន វុច្ចតីតិទ្ធេសេន អគ្គមគ្គបញ្ញា តតោ វុត្តិតរស្ស អភាវតោ ធម្មតាត្ថុត្តរិយំ។ តេនាហ “អរហត្តមគ្គសម្មាទិដ្ឋិ”តិ។ សេសានិ មគ្គញាណីតិ សេសានិ អរហត្តមគ្គញាណំ។ ឋានិ ហិ មគ្គបច្ចយត្តានិ និព្ពានគាមិនី បដិបទាតិ។ អគ្គផលចិត្តំតិ អគ្គមគ្គស្ស ផលចិត្តំ អរហត្តផលំ។ ឥណាយចក្ខុតិ សព្ពសោ ឥណមានាយចក្ខុ។ និព្ពានធម្មតត្តំ អគ្គមគ្គសម្មាទិដ្ឋិយា សទ្ធិកិរិយាភិសមយមាហ។ តត្ថ មគ្គញាណីតិ អដ្ឋ មគ្គញាណំ។ ចតុសច្ចត្តោភាធត្តា សព្ពស្ស ខោច្ចធម្មស្ស “ចត្តារិ សច្ចានិ ពុទ្ធោ”តិ វុត្តំ។ សច្ចានុភាតសម្មាហចិទ្ធិសតេតេន ហិ ភគវតោ សព្ពសោ ខោយ្យាធរោហាបហាតំ។ តិត្ថិសេចតោតិ តិរុទ្ធិកិលេសចិសេចតោ។

១៩១៉ឆំសីតិ អត្ថុទ្ធិសតសីលោ។ អត្ថុបហតត្តិ អបិក្លិត្តំ។ សកលត្តិ អត្ថុតំ។ កាយគ្គត្តិ កាយមេច អគ្គត្តិ ចគត្តិ, កាយសក្លាតំ អគ្គំ សីសាដិអចយចត្តិ អត្ថោ។ តថា “ខោភា, សាធុ”តិ ឯចមិដំ ចាចាយ អចយចោ ចាចគ្គត្តិ។

១៩១៉អាហរត្តីតិ អភិហរត្តិ។ បុញ្ញាត្តិ បុញ្ញផលសព្ទោភា អាតុការេចា។ បុញ្ញផលម្បិ ហិ វុត្តរបគលេខេបត “បុញ្ញា”ត្តិ វុច្ចតិ – “កុសលានំ, ភិក្ខវេ, ធម្មានំ សមាឌានហេតុ ឯចមិដំ បុញ្ញំ បចឌ្ឍតី”តិអាដីសុ (ឌី៉ តិ៉ ១៉ប័០)។ តេនាហ “អាយតិំ ចិបាកក្ខន្ធា”តិ។ បុញ្ញមហីតិ មហតិ បុញ្ញផលចិត្វតិ សេតុទ្ធត្តមកុដចាមរាឌី។ តេន វុត្តំ “ចិបាកក្ខន្ធាតំមេច បរិចារោ”តិ។ លិច្ឆចីហិ បេសិតេន ហរានីមភោដនីមេត សមមណា ភោតមោ សសាចកសព្វោ មហា បរិចិសិតោ, តស្មា លិច្ឆចីតមេច តំ បុញ្ញំ ខោតីតិ។ តេនាហ “តំ ឌាយកានំ សុហាយ ខោតុ”តិ។ យស្មា បត ភគចតោ ភិក្ខុសព្វស្ស ច សច្ចពាត ឌានំ ឌិន្នំ, ត លិច្ឆចីហិ, តស្មា ភគចា សច្ចកស្ស សតិំ បរិចត្តេត្តា “យំ ខោ”តិអាឌិមាហ។ តេន វុត្តំ “ញ្ញតិ ភគចា”តិអាឌិ។ តិភណ្ឌស្ស មតេន ចិភាតេមចាតិ សច្ចកស្ស ចិតេត្តន ចិភា ឯច តស្ស ឌក្ខិណំ ខេត្តភាតំ ភត្វា ឌស្សតិ។ តេនាហ “អត្តតោ ឌិន្នំ ឌក្ខិណំ…បេ… តិយ្យាតេតសី”តិ។

ឆ្វេអសច្ចកសុត្តចណ្ណតាយ លីតត្ថប្បកាសតា សមត្តា។

៩។ មហាសច្ចកសុត្តចណ្ណតា

១៩៣៉ឯកំសមយំ ភគចា ខេសាលិយំ ចិហរតីតិ ញ្ញយិតា តថា ភគចតោ ខេសាលិយំ តិចាសបរិច្ឆិន្នោ បុព្ពណ្ហាដីភេឌោ សមេយា សាឆារណតោ ភហិតោ, តថា តេត ខោ បត សមយេនាតិ ច ញ្ញយិតា។ បុព្ពណ្ហសមយត្តិ បត ញ្ញយិតា តត្តិសេសោ, ខោ ភិក្ខាចារត្ថាយ បច្ចុចក្ខណការោ។ អដ្ឋកថាយំ បត “តីហិ បឌេហិ ឯកោច សមយោ វុត្តោ”តិ វុត្តំ ចិសេសស្ស សាមញ្ញោត្តោភាធត្តា។ មុលឆោចកស្ស បុព្ពកាលកិរិយាភាចសាមញ្ញតោ វុត្តំ “មុលំ ឆោចិត្វា”តិ។ មុលំ ឆោចិត្វា ឯច ហិ ចាសឆុរោ ចេ, ចេលំ សល្លក្ខេត្វា មចាចិណ្ណំ ភាចតាតុមោភំ, ភត្តឆុរោ ចេ, ភត្តបរិចមេ ភតិបមេ តិសជ្ជចារេ អត្ថយុញ្ជិត្វា បត្តឌីចេរំ អាឌាយ ចិតក្កមាឆ្វអំ វុបភច្ឆតិ។

ភារណំ មុត្តំ, អត្ថច្ឆចិកត្តិ អត្ថោ។ បុគ្គោ មចាចិត្តិតំ បតំ្យអបុច្ឆិត្វា អញ្ញំ បុច្ឆន្តោ មគ្គំ ឌរេបត្វា វុម្គតោ បរិចត្តេត្តា ចិមំ ខោតីតិ អាហ “បស្សេត តាច បរិហរត្តា”តិ។

១៩៩៦· ឞ្ការុក្ខម្បាបិ ភាយ កចិស្សតីតិ ឲត្ត ភាយ-សន្ថោ ចិយញ្ញសេត្តាតិ ពត្វា ចុត្តំ "ចិយញ្ញត្តចសេភា"តិអាឌិ· "អន្តោ ភាយ បន្តាតំ អភិរុហិស្សតី"តិអាឌីសុ ចិឃ ចិយញ្ញចាឌីសន្ថសេឃាសេកភ ហិ "កចិស្សតី"តិ អភាពតចចត់· កាឃត្វយត្តិ កាឃាត្យពត់· "អឃយ្បិ សេលា ការសេឃា ឲចំឆសេម្ខ ឲចំកាឌី ឲចំអភតីសេតា"តិអាឌិភា (ឌី· គិ· ១·១ស៉ិជ៉; ម· គិ· ០·១១១; ម· គិ· ១·០វ៉រ) កាឃស្ស អសុកាតិច្ចាឌិតាឃ អត្បស្សភា កាឃកាចភាតិ អាហ "កាឃកាចភាតិ បភ ចិបស្សភា ចុច្ចតី"តិ· អភាពតរុបត្តិ អភីសេតា អសេត្ត អភាពតសន្ថាសេរាបត់ អភាពតប្បសេឃាសេកា ភ សសេយតិ· អសេត្តាបីតិ "ឞ្ការុក្ខម្បាបិ ភាយ កចិស្សតី"តិ ចុត្តអសេត្តាបិ ភ សសេយតិ· អឃត្តិ អត្តកិលយចាត្យសេឃាសេកា· សេតាសត្តិ គិពណ្ណាត់·

១៩៩៩· អត្តសេភា អឆិសេប្បតកាឃកាចត់ ចិត្តាសេរសេត្តា ចិត្តារសេតា ឥសេស្សសេត្តា សេឃ ត់ អត្យឃុត្តា, សេត ភាយសេកាត្តសេតា ចិកាសេចសេត្តា "ភសេត្ថា ចសេច្ឆា"តិអាឌិយាហ· កិលិដ្ឋតបិភត្តិ កាឃស្ស កិសេលសភតបិភត់ បុក្កលិភ់· ឌាតសេយឥត្តិ សេយឥកាចាបត្តិចសេសភ ឋប្បត្តសេយឥ· បុរិមំ បហាឃាតិ កាលបរិច្ឆេឥភ អភាហារអប្បាហារតាឌិចសេសភ កាឃស្ស អបចិតត់ សេលឥត់ បរិច្ចឌិត្វា· កាឃកាចភាបភ ភ បញ្ញាឃតីតិ គិឃមំ បសេយត្តសេតា កាឃកាចភាបិ តច ខាារសេលាភ ភ ខាាឃតិ, សេសសេតាបិ ភ ឌិស្សតិ·

១៩៩ល៉ិ· ធ្លុយស្មិំ បភ ឋាសេភតិ "កាឃកាចភយ្បិ សេលា ត្វំ, អក្កិសេចស្សភ, ភ អញ្ញាសិ, ក្យសេតា បភ ត្វំ ចិត្តកាចត់ ឌាតិស្សសី"តិ ធ្លុយស្មិំ ឋាសេភ· តឆា "សេឃា ត្វំ ឲចំ ឱ្យញ្ញអាទិក់ ចុត្តាលំ កាឃកាចត់ ភ ឌាភាសិ, សេសា ត្វំ ក្យសេតា សត្តសុលុមំ ចិត្តកាចត់ ឌាតិស្សសី"តិ ឲតស្មិំ អត្តចណ្ណភាឋាសេភ· អត្យន្តចចត់ ភាសេយតំ បឥត្តិ កាឃកាចភាសញ្ញិតចិបស្សភាសេតា ចិត្តកាចភា សត្តា, ចិបស្សភា បភ បិឥកញ្ញាភសេតា ឱ្យញ្ញអាទិកា សេចច ចុត្តាលិ ចាតិ អឃច្ចា ឲតស្ស បឥស្ស អសេត្តា· "អត្យន្តចចត់ ភាសេយតំ ចចត់ សិឃា"តិ ចត្វា សេឆសេរា បក្កមិតុំ អារកតិ· អឆ តំ មហាសីចសេត្តសេរា "ចិបស្សភា ភាសេយសា ភ អាឌិសេតា សុទ្ធាហិតា ពលចតី តិក្ខា ចិសឥា សេហាតិ, តស្មា តរុលាចសេសភាឃសេត្តា សេចឌិតសេត្តា"តិ ឥសេស្សសេត្តា "ឌិស្សតិ, កិក្ខុសេច"តិ សុត្តបឥ (សំ· គិ· ១·៩១) អាហរិ· តត្ត អាឥាភត្តិ បដិសត្តិ· គិសេក្ខបភត្តិ ចុតិ· ឱ្យញ្ញអាទិកត្តិ អន្ទបឆសេមុហិ ចុដ្ឋលួកាចត្តា ឱ្យញ្ញអាទិក់· កាឃត្តិ ចត្យសត្តតិរូបសម្ហុតំ កាឃំ· ឱ្យញ្ញអាទិកត្តិ កាចភបុំសកតិច្ចេសា, ឱ្យញ្ញអាទិកាការសេភាតិ អសេត្តា· សេតសេភច ចុត្តំ "អាឥាភយ្បិ គិសេក្ខបភយ្បី"តិ·

១៩៩ប៉· សុលសារាសេកភ សយត្ថាសេកាតិ សុលសេចឥភាឃ ពលចតររាសេកភ សយក្កឹក្ខសេតា· បដ្ឋាសេភ បដិសិទ្ធា អចចសេភសេភច· តស្មាតិ សុសេល ឌិសេត ឲច ចុក្ខស្សាត្យប្បឌ្ឈភសេតា· ឲចំ ចុត្តត្តិ "សុលាឃ សេចឥភាឃ គិសេរាឆា ឋប្បឌ្ឈតិ ចុក្ខា សេចឥភា"តិ ឲចំ ចុត្តំ, ភ អភត្តរាច ឋប្បឌ្ឈភសេតា· សេលសេបត្វាតិ ក្យសលិតិ សេលសេបត្វា· ពណ្ហិត្វា អត្តសេភា ឲច ឱ្យកាសំ ពសេហត្វា· ឋ្គសេតាបក្ខិ ហ្យត្វាតិ "ពឥាឌិ សុលសេចឥភា, ពឥាឌិ ចុក្ខសេចឥភា"តិ បក្ខុឃចសេសភបិ សេចឥភា ចិត្តស្ស បរិឃាឥាឃ សេហាតិ ឃឆាក្កមំ អកាចិតកាឃស្ស អកាចិតចិត្តស្ស·

១៩៩ជ៉· ចិបស្សភា ច សុលស្ស បច្ចតីកាតិ សុក្ខចិបស្សកស្សអាឌិកម្មិកស្ស មហាភុតបរិក្កហាឌិកាសេល ខាហិ ចិត្តចារំ គិសេសសេឆត្វា កម្មដ្ឋាសេភ ឲច សតិំ សំហរត្តស្ស អលទ្ធស្សាឥំ កាឃសុលំ ភ ចិត្ថតិ, សម្មាសេឆ ចសេឌ សត្ថិរូសេទ្ធា សេកាសេណា ចិឃ ចិហញ្ញាតិ ចិប្បត្ថតិ, អច្ចាសត្តសេហត្យកច្ចា

សទិ្ទេ ទុក្ខ រូបជ្ជនេចៈ នេតត ទុត្ត "ទុក្ខស្ស អាសត្តា"តិៈ នេតាហ "ចិបស្សតំ បដ្ឋេបត្វា"តិអាឌិៈ អដ្ឋានេ កដ្ឋនេត្ត កដ្ឋនេត្តតិ យហាក្វាបរិក្កហាឌិចនេត ពាលេ កដ្ឋនេត្តៈ តត្ថ តត្ថាតិ តស្មិំ តស្មិំ សទិ្ទបនេនេៈ ទុក្ខ ទ្វារបកាំ នេហាតិ សយាបត្តិពាលេត ចិក្ខម្ពិតត្តា អបត្រាកាចនេតាៈ អតប្បុកំ ចិបុល៉ៈ ឃុលត្តិ ឈាតឃុលំ ៈ ឱក្កាយតីតិ ឈាតឃបដ្ឋាតបហឹតទ្វបចនេត ទ្វបកាឃំ អតុបចិឃតិ, តាយពារឃោក្កយនេត ចត្តុត្ថារេច តត្តិៈ ពាឃបស្សិត្តិពម្ពិពស្សបិ ឃបូឃតកាចតា បដ្ឋេបត្វា តិឃិត្តស្ស ពស្សទិ អាឌិនេតាច ពាឃពិលយឆចិត្តុបឈាតាបិ ឃម្ហុចត្តិ, សយាឌិស្ស បត អបត្តឹពត្តា ឃិតិដ្ឋកាចនេតា ច ត ឃុក្ខចិបស្សតា ចិឃ ឃុលស្ស ចិបត្តឹនេកា, អត្ថុក្កនេយត ច ទុក្ខ ចិក្ខម្ពុនេតីតិ អាហ "ឃចា សយាឌី"តិៈ ឃចា សយាឌិ, ចិបស្សតាឃ បនេតាំ តតិ្តិ អាហ "ត ច តចា ចិបស្សតា"តិៈ នេតត ទុត្តត្តិ ឃដ្ឋា ចិបស្សតា ឃុលស្ស បត្តឹកា, ឃា ច ពាឃកាចតា, នេតត ទុត្ត "រូបត្តាបិ ឃុលា នេចឥតា ចិត្ត ត បរិឃាឥាឃ តិដ្ឋតិ, កាចិតត្តា ពាឃស្សា"តិៈ តចា ឃដ្ឋា សយាឌិ ទុក្ខស្ស បត្តឹនេកា, នេឃា ច ចិត្តកាចតា, នេតត ទុត្ត "រូបត្តាបិ ទុក្ខា នេចឥតា ចិត្ត ត បរិឃាឥាឃ តិដ្ឋតិ, កាចិតត្តា ចិត្តស្សា"តិ នេឃាឌតាៈ

៦៧៤០ៈ ក្យុនេហ ឈនេដ្ឋត្វាតិ អបនេនេត ចិតា ឃឹបនេយច នេតត្វាៈ តំ ចត យយ ចិត្ត រូបត្តា ឃុលា នេចឥតា បរិឃាឥាឃ ធស្សតីតិ នេតំ ធាតំ ចិឌ្ឋតីតិ នេឃាឌតាៈ

៦៧៤១ៈ ពិ ត កចិស្សតិ, ឃុលាបិ ទុក្ខាបិ នេចឥតា ឃចាបត្តឃំ រូបជ្ជនេចាតិ អនេត្វាៈ តយត្តត្តិ ឃុលទុក្ខនេចឥតាតំ រូបត្តិឃា អត្តនេតា ចិត្តស្ស អតកិកចតឹឃតាឃដ្ឋាតំ អត្តិៈ តត្ថ តាច បឹឃទារឃិឃុទ្ធេ នេពាឌឹបល្លដ្ឋេ តិឃដ្ឋា "តនេត្វច តិឃិឌិ"ត្តិ ទុត្តាៈ ត្តួឆ យហាឃដ្ឋពុឃុទ្ធេ ទុក្ករពារិពាឃ ទុក្ករចនេហ តិឃដ្ឋា "តនេត្វច តិឃិឌិ"ត្តិ ទុត្តាៈ

៦៧៤៣ៈ លត្ថពនេហចនេឃតាតិ តល្យាឃតចនេឃតាតិ អនេត្វាៈ ឃិនេតហពនេហចនេឃតាតិ ឃិនេតហតចនេឃតៈ យដ្ឋាពនេហចនេឃតាតិ នេយាហតចនេឃត បយាឥាបិឥនេតតៈ ចិបិឃាពនេហចនេឃតាតិ បិត្យុពយ្យាតាចនេឃតៈ អតុឥហតចនេឃតាតិ ទាពក្កិតា អតុឥហតចនេឃតៈ នេលិក្យុត្តនេយក្កនេចចតនេយច ចនេតិស្សនេហស្ស អឌិនេបត្យតត្តាៈ

អល្លក្កហនេហត ពិនេលឃាតំ អឃយដ្ឋិត្តកាចំ ឥនេស្សតិ, ឃនេម្ហហក្កហនេហត អចិក្ខម្ពិតកាចំ, រូឥនេព បក្ខិតកាចក្កហនេហត ឃយុឥាធារាចត្តិ, រូឥដ្ឋនេពដ្ឋក្កហនេហត អត្តកាចស្ស អឃារពត្តិៈ ត្តួឃិតាច តនេឃតាតិ "អល្លិ រូឥដ្ឋនេពដ្ឋ"ត្តិអាឌិតា ទុត្តតនេឃតៈ ឃបុត្តកទិឃបត្តាឌ្ឋាឃាតិ បុត្តកទិនេឃហិ ឃត្តិ ពតបទិត្តាឌពបត្តាឌ្ឋាចនេឃត នេចឌិតត្តាៈ ក្យុឹចពាតាហ្វុឥពាហំឃ-បនេយហំឃាឌិកេឥា (ត្រាហ្វលបត្តាឌ្ឋាៈ

៦៧៤៩ៈ ក្យុនេតាបិ ត្តួយស្ស អានេបិឃិនេតនេហា តតិ្តិ នេពាត្យុអាបំៈ នេតតាហ "លិត្តឃិនេតហំ តិទាប"ត្តិៈ នេពាត្យុអត្តិ ចា ឃុក្ខពលិដ្ឋាទំ ទុដ្ឋតិ, នេពាត្យុអំ នេពាត្យុអកាចំ អាបត្តត្តិ នេពាត្យុអាបំៈ បដិបត្តស្ស រូបក្កយយហត្តតិស្សិតតា បពតិឃា ពិនេលឃេហិ អតកិក្វុតតាឃៈ អតិត្តតា បដិបក្ខកាចតាឃៈ តចា ហិ ឃុក្ខនេពាត្យុអាបកានេចា, អារនេពា រូឥពា ធនេល តិក្ខិត្តកានេចា ច តិឥស្សិនេតាៈ ឱបក្កយិពាហីតិ ពិនេលឃអតិតិក្កពហ្យុបក្កយបត្យុកចាហិៈ នេចឥតាហីតិ បដិបត្តិនេចឥតាហិៈ ទុក្ខា បដិបឥា ហិ ត្តួឆាឌិនេបត្យតាៈ

ឱលិលិ៍កិ បន ន សមេត្វា, យតោ ឯវំ បរេហិ និត្តិតាយបិ អសក្កុណេយ្យំ ទុក្ករចរិយំ លទ្ធស្សាបិ អកាសីតិ អធិប្បាយោ។ កត្វាបិ អកត្វាបិ សមេត្វាវ កាលស្ស និប្ផន្នត្តា។ “យថាបិ សព្ពេសម្បិ តោ ពោធិសត្តានំ ចរិមភវេ អត្តភាវោ សត្តាហមត្តម្បិ ឆបុតាវេន ទុក្ករចរិយា ហោតិយេវ, ឯវំ ភវតា សមេត្វា ទុក្ករចរិយំ កាតុំ, ឯវញ្ហិ តំ អកាសិ, ន បន តាយ ពុទ្ធោ ជាតោ, អថ ខោ មជ្ឈិមាយ ឯវ បដិបត្តិយា”តិ តស្សា ព្យតិរេកមុខេន សទេវកស្ស លោកស្ស ពោធាយ អមគ្គភាវទីបនត្ថំ, ឥមស្ស បន ភវតោ កម្មវិបាកេន លទ្ធស្សាបិ ទុក្ករចរិយា អហោសិ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“អវចាហំ ជោតិបាលោ, កស្សបំ សុគតំ តទា;

កុតោ នុ ពោធិ មុណ្ឌស្ស, ពោធិ បរមទុល្លភា។

តេន កម្មវិបាកេន, អចរិំ ទុក្ករំ ពហុំ;

ឆព្វស្សានុរុវេលាយំ, តតោ ពោធិមបាបុណិំ។

នាហំ ឯតេន មគ្គេន, បាបុណិំ ពោធិមុត្តមំ;

កុម្មគ្គេន គវេសិស្សំ, បុព្ពកម្មេន វារិតោ”តិ។

ទុក្ករចរិយាយ ពោធាយ អមគ្គភាវទស្សនត្ថំ ទុក្ករចរិយំ អកាសីតិ កេចិ។ អថ វា លោកនាថស្ស អត្តនោ បរក្កមសម្បត្តិទស្សនត្ថាយ ទុក្ករចរិយា។ បណីតាធិមុត្តិយា ហិ បរមុក្កំសគតភាវតោ អភិនីហារានុរូបំ សម្ពោធិយំ និន្នលក្ខតាយ សិលាប្បត្តិយា តទត្ថំ ព្រាហ្មណម្បិ នាម ទុក្ករចរិយំ អកាសីតិ លោកេ អត្តនោ វីរិយានុភាវំ វិភាវេតុំ – “សោ ច មេ បន្ថា បីតិសោមនស្សាវហោ ភវិស្សតី”តិ លោកនាថោ ទុក្ករចរិយំ អកាសិ។ តេនាហ “សទេវកស្ស លោកស្សា”តិអាទិ។ តត្ថ វីរិយនិម្មថនគុណោតិ វីរិយស្ស និចឌ្ឍនសម្បាទនគុណោ។ យថាវុត្តមត្ថំ ឧបមាយ វិភាវេតុំ “បិសានេ”តិអាទិ វុត្តំ។ សក្ខារេ ច តេយា សម្បហារេតិ និក្ខិត្តំ តិក្ខិត្តំ ចា បវេសនាយ បហារប្បយោគេ បធានវីរិយន្តិ សម្មប្បធានេហិ អាសេវនវីរិយំ, សន្តំ ចា បុព្ពភាគវីរិយំ។

អភិរត្តត្តិ អភិរមនន្តិ, ឧបរិរត្តត្តិ អត្ថោ។ តេនាហ “ឧបរិរត្ត”ន្តិ។ សោ ហិ ពាលោ មុសលំ វិយ ឧទុក្ខលំ វិសេសតោ កស្សចិ លាភនកាលេ អភិក្ខុយ្យ វត្តតិ។ កុសលចិត្តតាតិ ពលវសម្មាសង្កប្បយុត្តេន កុសលចិត្តេន។ អកុសលចិត្តន្តិ កាមវិតក្កាទិសហិតំ អកុសលចិត្តំ។ អកុសលចិត្តស្ស បវត្តិំ អប្បទានំ និគ្គហោ។ តំតំបដិក្កូលបវេសេន វិនោទនំ អភិនិប្បីឡនំ។ វីរិយតាបេន វិក្ខម្ភនំ អភិសន្តាបនំ។

សគ្ររេចាតិ សបរិឡអារេហា បទារេតតាតិ បចហេតត, កាយស្ស កិលមថុប្បាទកេត ជីវិតេយតាតិ អត្ថោ។ ជិទ្ឋស្សាតិ ឃាស្ស។ សទេតាតិ សយាតស្ស។

១៤៨. សីសេចេតត្តិ សីសំ វេឌ្ឍយា ពត្ថិត្វា គណ្ឌកេត បរិចត្តកេចេតតំ។ អទេហេត្វា តាយ ឥចទ្ធាបិ ហោត្តីតិ ព្ពយិតា ឃថាយំ, ឥចំ ជិសញ្ញិក្ខតាបិ ហុត្វា ជិហទត្តិតិ គស្សតិ។ តេតាហ “យតកសជិសា”តិ, ចេគតាប្បត្តា ជិយ ហោត្តីតិ អត្ថោ។ សុបិតប្បដិក្កហណេតា បដ្ឋាយាតិ បដិសត្តិក្កហណេ សេតចារេណសុបិតំ បស្សិត្វា ប្រាហុណេហិ ញ្ញាកតកាលតោ បដ្ឋាយ។

១៤៩. គយុសីរស្ស អទេរាកការេចត សាគ្ធតិ យរិសតិយោតិ យារិសោ, បិយាយតចចតយេតំ។ តេតាហ “សយ្យិយាយយាតា”តិអាទិ។ អដដ្ឋិតត្តិ ឥចំ អក្ខិដ្ឋិតំ កការស្ស ដការាទេសំ កត្វា។ តេតាហ “អតោកាដត”ត្តិ។ ឥចំ យា ករិត្វាតិ “លេមិយក្ខុបេហិ អញ្ញោហារេស្សាយ អត្ថប្បចេសស្សាយា”តិ ឃថា ឃុយេឃ្យំ ថុត្តំ, ឥចំ យា ករិត្វា។ កស្មា? ឃាបេស្សាយហត្តិ អហញ្ញា ឃាចគត្វំ អាហារយត្តំ ក្ខញ្ញាត្តា ឃថា ឃាបេស្សាយិ, ឥចំ អាហារំ បដិសេជិស្សាយិ។

១៥០-៥២. ឥតាច បរេយត្តិ ឥត្តុកំ បរេយំ, ត ព្ពតោ បរំ ច្ឆបក្កយិកក្ខុច្ចេគតាចេជិយតំ អត្ថីតិ អត្ថោ។ វេញ្ញា កហេតញ្ញតក្កលតោ អញ្ញាតិ សគ្គាយ “ឥកោត ក្ខាត”ត្តិ ថុត្តំ។ តំ សុចណ្ណបរិក្កតំ, ព្ពតវាតិ វេដតបរិក្កតាតិ។ តេតាហ “អយច្ឆា ឥកោត្តអដ្ឋ សតវេដតក្កលិតី”តិ។ អាឡអារុគកសយាកេយ លគ្គញ្ញាតាតិ ចដ្ឋបិគកាតិ, អាតាបិតសយាឈិ បត កាយកតាសតិបរិយាបត្តតា សទ្ធាសច្ឆា ទៅឈិសត្វាតំ ជិបស្សតាបិគកត្វា “ទៅឆាយ យកក្កោ”តិ ថុត្តោ។ ញ្ញត្ថូត្វាយាតិ ចត្តុត្ថ អរិយសច្ឆាតំ, សទ្ធស្សេច ចា ទោឃ្យគយុស្ស អកិសមញ្ញុតាយ។ សតិយា អត្ថុស្សរណកជិញ្ញាណំ សតាត្ថសារិជិញ្ញាណំ។ កស្សា បត សតិយាតិ តំ គស្សត្តំ “តយិគ”ត្តិអាទិ ថុត្តំ។

១៥៣. បច្ចុបដ្ឋិតាតិ តំតំចត្តកេណចសេត បតិក្ខុបដ្ឋិតា ក្ខុបដ្ឋាយកា។ តេតាហ “បណ្ណសាលិ”តិអាទិ។ បច្ចយឆាហុល្លិកោតិ បច្ចយាតំ ឆាហុល្លាយ បដិបត្តោ។ អាចត្តាតិ បុត្តោ បច្ចយកោឆប្បហាតាយ បដិបត្តោ, ព្ពគាតិ តតោ បដិតិចត្តោ។ តេតាហ “វសកិទ្ធោ...បេ... អាចត្តោ”តិ។ គយុតិយាយេតាតិ គយុតាយ។ តយេច គយុតំ គស្សត្តំ “ទៅឈិសត្តស្សា”តិអាទិយាហ។ ឆាវាណសិយេច តត្វាបិ ច សទ្ធាញុទ្ធាតំ អជិដហិតគយុចក្កបចត្តតដ្ឋាតយេច អកយំសុ។ បច្ឆាចក្កិយា កិរ ជិសាឍយាសស្ស អទ្ធយាសិយំ កតា។ តេតាហ “តេសុ កតេសុ អទ្ធយាសំ កាយជិចេកំ លកិត្វា”តិ។

១៥៤. “អទ្ធារេកាតោ កោតយស្ស សាចកាជិត្តកាចតាត្ថយោកយត្ថយុត្តា ជិហរត្តិ, តោ កាយកាចត”ត្តិ ព្ពយំ សគ្គាយាហ “ឥកំ បញ្ញា បុច្ឆិ”ត្តិ។ ព្ពយំ គយុគេសតត្តិ “អកិដាតាយិ តោ បតាហ”ត្តិអាទិកំ គយុគេសតំ។ អសល្លិតោ តណ្ហាដិដ្ឋិកិលេសាតំ សយុដ្ឋិត្តត្វា តេហិ សទ្ធាសោ ត លិត្វា អត្ថបលិត្វាតិ តស្សេច ចេចចតំ តណ្ហាតត្ថិយា អការេចត។ កោចន្ទញ្ញាណយេចាតិ កោចន្ទញ្ញាណសញ្ញាតេ ឋលសយាបត្តិយា អារយុណេ, តិត្ថារេតិ អត្ថោ។ យំ សគ្គាយ បិញព្ពយំ “បុរិយស្មិ សយាឈិតិយិត្វា”តិ ថុត្តំ សត្តិសីគាបេយីតិ ឋលសយាបត្តិសយាឈិតា អច្ឆត្តសយាគាតចសេត ជិត្តំ សយុគេច តិសីគាបេយិ។ បុត្តារេការេកតាតិ សយាបដ្ឋតតោ បុត្តោ បចត្តអារេការេកត។ បរិច្ឆិត្តិត្វាតិ

សមាបជ្ជនកាលំ បរិច្ឆិន្ទិត្វា។ តេនាហ “សាច្ចការ...បេ... អវិច្ឆិន្នមេវា”តិ។ ឯវមស្ស បរិច្ឆិន្នកាលសមាបជ្ជនំ យថាបរិច្ឆិន្នកាលំ វុដ្ឋានញ្ច វុដ្ឋានំ ន ការិយំ វសីភាវស្ស តថាសុប្បគុណភាវតោតិ ទស្សេន្តោ អាហ “វុដ្ឋានំ ហិ”តិអាទិ។ សមុបាទិក្កហការំ អស្សាសវារេ វា។ តទា ហិ ទេសិយមានំ ធម្មំ ឧបធារេន្តា ន សក្កោន្តិ, តស្មា តស្មិំ ខណេ ទេសិតទេសនា និរន្តរិកា សិយា។ ន ហិ វុដ្ឋានំ និរន្តរិកា កិរិយា អត្ថិ។

ឋកប្បតីយមេវត្ថិ “តស្សា ឯវ កថាយា”តិអាទិនា វុត្តំ អតិវិយ អច្ឆរិយភាវំ អត្តប្បត្តិំ សុត្វា ព្រាហ្មណោ បរិបត្តិ សមាបជ្ជនស្ស ហោតីតិ ឧបចារធ្យានវសេន វរតិ, ន សមាធិនា។ តេនាហ “សត្វិ បសាទយត្ថេបិ ន ឧប្បន្ន”ត្តិ។ កាយទរថោតិ បច្ចយចិត្តសមុដ្ឋានរូបកាយស្ស បរិស្សមាការោ។ ឧប្បជ្ជន្តេហិ ព្រហ្មវិហារេហិ អនុប្បជ្ជន្តេហិ អតិព្រហ្មវិហារេហិ ចិរកាលត្ថិ ឧទ្ទិសមាធិសមាបជ្ជនស្ស។ តទការេន មុទុលិនិ ហោត្តិ។ កោសល្លំ វីតិក្កមជ្ជោន្តិ បរិសុទ្ធិ និស្សយរូបសមុអធិប្បាយិកតាយ។ អនុបសមុតាយ បញ្ញាចិត្តាណាតជ្ជោវ កិរិយាមយចិត្តាណាតជ្ជា អប្បវត្តិសត្តិតា អធិប្បាយិកតា ហោតិ, យត្ថ និគ្គហមញ្ញា។ តេនាហ “ទរថវសេន កវគ្គសោតញ្ញា ញ្ញាណ និគ្គហំ អធិប្បេត”ត្តិ។ តត្ថ ទរថវសេនាតិ ទរថវសេនេវ, ន ចិត្តមិច្ឆវសេនាតិ អវធារណំ អវធារណផលញ្ញា និគ្គហទេសនា។ តំ សន្តាយាតិ កាយស្ស ទរថសន្តានសរីរកិលិនតេហេតុកំ និគ្គហំ សន្តាយ។ សរីរកិលិនញ្ញា កវចតោ នត្ថីតិ ន សក្កា វត្តុំ “បិដ្ឋិ មេ អាគិលាយតី”តិ (ទី॰ និ॰ ១.១០០; ម॰ និ॰ ១.១១; ចូឡវ॰ ១៣៥) វចនតោ។ សមោធានិហារម្ពិត្ថិ បច្ចត្តេ ឧត្តំ ក្រុមវិចនត្ថិ អាហ “សមោធានិហារោតិ វចនត្ថី”តិ, សមោធានិហារម្ពិ ចា បរិយាបន្នំ ឧត្តំ វចនត្ថិ, មជ្ឈិ ឌិវា និគ្គហក្កមតត្ថ ហោឝតា។

១៣៥្ឋបតីតេហីតិ ធាតុសមក្កំ និគ្គហបនំ ឋបតីតេហិ។ អភិនត្ថិត្វាតិ សម្បិយាយិត្វា។ តេនាហ “ចិត្តេន សម្បជ្ជិត្តន្តា”តិ។ អនុមោទិត្វាតិ “សាធុ សាធូ”តិ ទេសនាយ ទោយនវសេន អនុមោទិត្វា។ តេនាហ “វាចាយបិ បសំសន្តោ”តិ។ សម្មន្ត កាលេតិ បណ្ណជ្ជោមាកេ កាលេ អនុប្បន្នេ។

កាលំ ចិនោធេត្វាតិ កាលំ អបនេត្វា កាលបលិពោធំ ឆិន្ទិត្វា។ បបញ្ចត្ថិ អនេសេសគិលេសំ។ “បុញ្ញាវា រាជបុរិសោ”តិ វុត្តមត្ថំ ចិចរិតុំ “តស្មិំ ហិ កាលេ”តិអាទិ វុត្តំ។ លក្ខណវសហទលោក ឧបសមនេកម្មំ កនេរន្តោ។

សកលំ រត្តិំ ពុទ្ធគុណាតំ មេច កថិតត្តា ទេវស្ស ទានំ ទេសនាចិកវញ្ញា ចិការេន្តោ អាហ “ឧត្តការេ, កន្តោ, ពុទ្ធគុណា”តិ។ ឌ្ឋាយាម, កន្តោ, តុម្ហាកំ សមុក្កាយ អភចនេសមនោ ពុទ្ធគុណា កថិតា ចិយ ខាយន្តិ, ឧចិ សន្តោបិ អនន្តាបរិយោយជ្ញាន តេ, កិំ ឌ្ឋតោ បនេបិ ចិច្ឆេន្តោចាតិ ទេវ តត្ថ សីហនានំ នទាបេត្វាយោ អាហ “ឧទាហុ អញ្ញោបិ អត្ថី”តិអាទិ។ រុច្ចស្ស បនេសិកត្វា, យថាវុត្តសុការិតស្ស ន អនុញ្ញាត្វា វុត្តំ “អយំ មេ ទុក្ករបណ្ណាការោ”តិ។ តិលោមកសតិកត្ថិ ឌ្ឋានំ បរិពោធបនេសន វុត្តំ, តញ្ញា ទោ មនុស្សានំ បរិកោកនេសនាតិ ទដ្ឋព្វំ។

មហាសច្ចកសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សមត្តា។

៨. ទុព្វអតណ្ហាសន្តយសុត្តវណ្ណនា

១៥០. តត្រាតិ តស្មិំ បុព្ពារាយយិការេយាតុបិយាភាតំ អត្ថចិការចេន អយំ ពុភាតិ ចុច្ចយានា អនុបុព្វី ពមា. យហិតត្ថិ ឯត្ថ បកុយរាកយហិតំ អធិប្បេតត្ថា អាហ “អញ្ញេហិ វា”តិ. តេន ពុត្តតិលិខិយហិតំ សក្កេហា ភដ្ឋេព្ពា. តិលបឹតលេហិតោភាតយញ្ជិដ្ឋបកស្សរពាទចណ្ណចេសន សត្តចេណ្ណហិ.

តណ្ហា សព្ពេសា តឹយត្ថិ ឯត្តាតិ តណ្ហាសន្តេយា (អ. និ. ដី. ១.៨.៩១), តស្មិំ. តណ្ហាសន្តេយតិ ច ចិសេយ ពុន្តំ កុយត្ថិ អាហ “តំ អារយុតំ ពត្តា”តិ. ចិយុត្តចិត្តតាយាតិ សព្ពសំកិលេសេហិ ចិយុត្តចិត្តតាយ. អបរភាកបដិបភា ភាយ អរិយសច្ចាភិសយេយា, សា សាយសភាវិពោចរា បច្ចត្តំ ចេទិតព្ពតោតិ អាហ “បុព្វភាកប្បដិបទំ សំលិខេត្តន ភេសេមាតិ បុច្ឆី”តិ. អក្យប្បឆយុតាយ លយចយសព្វាតំ អត្តំ អតីតាតិ អច្ចត្តា, សោ ឯវ អបរិហានសភាវត្តា អច្ចត្តា តិដ្ឋា ឯតស្សាតិ អច្ចត្តតិដ្ឋោ. តេនាហ “ឯកត្តតិដ្ឋោ សតតតិដ្ឋោតិ អត្ថោ”តិ. ត ហិ បដិចិទ្ធស្ស លោកុត្តរធម្មស្ស ភស្សនំ កុប្បនំ ភាយ អត្ថិ. អច្ចត្តមេវ ចត្តហិ យោគេហិ ខេមោ ឯតស្ស អត្ថីតិ អច្ចត្តយោគក្ខេមី. យក្កព្រហ្មចរិយស្ស ចុសិតត្តា, តស្ស ច អបរិហានសភាវត្តា អច្ចត្តំ ព្រហ្មចារីតិ អច្ចត្តព្រហ្មចារី. តេនាហ “និច្ចព្រហ្មចារីតិ អត្ថោ”តិ. បរិយោសានត្តិ ព្រហ្មចរិយស្ស បរិយោសានំ.

ចេកាយតីតិ ទុរិតាយតិ. សល្លក្ខិតីតិ ចិខេត្តតិ, អត្តនា យថា សុតាយ សត្ថុ ភេសនាយ អនុស្សរណចសេន ឧបភារេតិ. អនុកុឡិព្ពាថាតិ អត្ថចិតិច្ឆយចសេន អនុក្កមេត្វា ឯវ លសុ ក្ខារេសុ តិឃុត្តាតិ លក្ខារិកា, តេតិ.

បញ្ចក្កន្ធាតិ បញ្ចបិភាកក្កន្ធា. សព្វាយសព្វញ្ញុសន្ធាយ ពុត្ត “សព្វ ឆយុ”តិ ចុត្តំ ចិបស្សនាចិសយស្ស អធិប្បេតត្ថា, តថា អាយតនធាតុយោបិ តព្វតិកា ឯវ ភដ្ឋេព្វា. តេនាហ ភកចា “នាសំ អភិតិចេសាយា”តិ. ត ឃុត្តា អភិតិចេសាយ “ឯតំ មម, ឯសោ មេ អត្តា”តិ អញ្ញោសានាយ. “អលមេវ តិព្វិទ្ធិតុំ អលំ ចិរជ្ជិតុំ”ត្តិអាទីសុ (ឌី. និ. ១.២៧២; សំ. និ. ១.១២៤-១២៥, ១២៦, ១២៨, ១៣២) ចិយ អលំ-សទ្ទោ ឃុត្តត្ថេបិ ហោតីតិ អាហ “ត ឃុត្តា”តិ. សព្វេធម្មាតិ ភចត្តំ. យថាបិ “តតិយា, ចតុត្ថី”តិ ពុត្តំ ចិបុព្វិញ្ញាណំ អភិញ្ញាបញ្ញា, តស្សា បត សព្វេច្ចយភាយរូបធស្សនភាចេតោ, សតិ ច បច្ចយបរិក្កហេ សព្វេច្ចយត្តា (ភាយរូបស្ស អនិច្ចតា, អនិច្ចំ ទុក្ខំ, ទុក្ខញ្ច អនត្តាតិ អត្ថតោ) លក្ខណត្តយំ សុបាកដំ ហោតីតិ អាហ “អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តាតិ ញាតបរិញ្ញាយ អភិជាភាតី”តិ. តនេច តីរណបរិញ្ញាយាតិ ព្ធមិតា អនិច្ចាទិភាចេន នាសំ អភិតិចេសាយាតិ ភាយរូបស្ស ឧបសំហរតិ, ត អភិញ្ញាបញ្ញាតំ សព្ពាទសយុតំ. ពុរិយាយ ហិ អត្ថតោ អាបត្ថុលក្ខណត្តយំ ពណ្ហាតិ សលក្ខណសល្លក្ខណបរត្តា តស្សា, ទុតិយាយ សទ្ទុបតោ តស្សា លក្ខណត្តយារោបនចសេន សម្មសនភាចេតោ. ឯកចិត្តក្ខណិកតាយ អភិតិបាតយត្តតាយ ច អប្បយត្តកាយបិ ទុបបរិក្កហស្ស ធម្មារិកភាចេតោ អនុបបរិក្កហំ ភសស្សតិ. ភសស្សត្តោ ច ចេភតាយ អាសត្តភាចេតោ, ចិសេសតោ សុលសារាកិតាយ, ភចស្សាភកធិតយានសតាយ ច សព្ពស្ស ចេទភាចេសន តិដ្ឋាចេត្វា ភសស្សតិ.

ក្ខប្បារេចយេ្ជតាតិ ក្ខេយន្តយយការេចត ក្ខប្បន្ថិត្វា តិរុន្ធរេតត៌ អតិច្ចាតិ អត្ថ ចា៌ អតិច្ចលក្ខណំ អតិច្ចតា ក្ខេយចយតា៌ តម្ហាតិ យម្ហា បច្ចត្តំ លក្ខតិ លេយតោ ចយតោ ឥស្សេតនាណំ អតិច្ចាតុបស្សតា, តំសយក្ខី ច បុក្កលោ អតិច្ចាតុបស្សី , តម្ហា៌ លេយចិរារកោតិ លេយសក្ខារតោ ចិរារកោ សក្ខារាតំ បលុឌ្ឌតា៌ ឃំ អាកយ្ខ សក្ខរេសា សក្ខារេហិ ចិរឌ្ឌតា ហោតិ, តំ តិក្ខាតំ អច្ចត្តចិរារកោ៌ តិរោឆាតុបស្សីយិញ្ញិតិ តិរោឆាតុបស្សីបរេឥបិ៌ “ឲសេច តរេយា”តិ អតិឌិសិត្វា តំ ឲកេឥរសត ចិចរត្តោ “តិរោរឆាបិ ហិ...រប... ត្យចិឆោរយចា”តិ អាហ៌ សក្ខារេចសំចរេ ច្យត្តរចាស្សក្កោច ឮឆ “បជិតិស្សក្កោ”តិ ច្យត្តាតិ ឥរស្សត្តោ “បជិតិស្សក្កោ ច្យច្ចតិ រចាស្សក្កោ”តិអាឌិយាហ៌ បរិច្ចាកចោស្សក្កោ ចិបស្សតា៌ បក្ខត្តតចរសត អបរ្យតោ បក្ខត្តរចាស្សក្កោ យក្កោ អញ្ញាស្ស តឥកាចតោ៌ រសាតិ យក្កោ៌ អារឌ្ឋណតោតិ កិច្ចសាឆតចរសត អារឌ្ឋណការណតោ៌ ឲចញ្ញាយក្កតោ អញ្ញាសំ តិក្ខាតារឌ្ឋណាតំ បក្ខត្តរចាស្សក្កាការចោ សិរន្ធោ ហោតិ៌ បរិច្ចដរេតត បក្ខត្តរេតត ចាតិ ខ្ញុំហិបិ ចា ការណេហិ៌ សរក្ខាសំ លក្ខាតំ រចាស្សឌ្ឌតំ តប្បជិពន្ធសំកិលេសប្បហាររេតត ឥទ្ធញ្ញា៌ ចិត្តំ បក្ខត្តីតិ យក្កសប្បឃ្យត្តំ ចិត្តំ សត្ថាឃាហ៌ ក្ខកយរេប្បតំ រចាស្សឌ្ឌតំ៌ តក្យកយសយក្ខីតិ ចិបស្សតាសយក្ខី យក្កសយក្ខី ច៌ “អតិច្ចាតុបស្សតាយ តិច្ចសញ្ញា បដហតី”តិអាឌិចចតតោ (បជិ៌ យ៌ ១៌៦) យថា ចិបស្សតាយ កិលេសាតំ បរិច្ចាកបជិតិស្សក្កោ លក្ខតិ, ឲចំ អាឃតិ់ តេហិ កិលេសេហិ ក្ខប្បារឥតក្ខលក្ខាតយ្បិ បរិច្ចាកបជិតិស្សក្កោ ចត្តរក្ខា, បក្ខត្តតបជិតិស្សក្កោ បត យក្កោ លក្ខយាតាយ ឲកក្តការណក្ខតាយ ច្ចដ្ឋាតកាយិតិចិបស្សតាយ ចរសត រចឌិតរក្ខា, យក្កោ បត តក្យកយប្បិ ចាយាកតរេច តិប្បទិឃាយរតាច លក្ខយាតត្វា៌ រតតាហ “តក្យកយសយក្ខី បុក្កលោ”តិអាឌិ៌

បុច្ឆត្តស្ស អញ្ញាសយចរសត “ត កិច្ចិ លោកេ ក្ខបិឌិយតី”តិ ឲត្ត កាយុបិតាតចរសត ក្ខបិឌិយតំ បជិក្ខិបិយតីតិ អាហ “តណ្ហាចរសត ត ក្ខបិឌិយតី”តិ៌ តណ្ហាចរសត ចា អសតិ ក្ខបិឌិយរត ឌិដ្ឋិចរសត ក្ខបិឌិយតំ អតចកាសរេចាតិ “តណ្ហាចរសត”ឮរច្ចេច ច្យត្តំ៌ ត បរាយសតីតិ តាឌិយតិ, ឌិដ្ឋិបរាយាសចរសត ចា “តិច្ច”ត្តិអាឌិតា ត បរាយសតិ៌ សំលិរត្តរេតច លិប្បំ ករេឆសីតិ តស្ស អញ្ញាសយចរសត បបច្ចំ អកត្វា ករេឆសិ៌

១៥៤៌អកិសយាកក្ខាតិ អកិយ្យសតាណោត រោឃ្យំ សយាកក្ខា ឃាឆាចតោ ចិឌិត្វា៌ រតតាហ “ឌាតិត្វា”តិ៌ ឃឆាបរិសចិក្ខាបកត្តាតិ ឃឆាបរិសំ ឆឡូសប្បជិក្កាហិកាយ យហតិឃា, អប្បកាយ ចា បរិសាយ អត្ថុរបរេច ចិក្ខាបតតោ៌ បរិឃត្តំ ត តិច្ឆរតីតិ ត បចត្តតិ៌ យា តិរត្តកា អកយាសីតិ ឮឌំ ឆឡូតាចរសត ច្យត្តំ, ត សត្ត អញ្ញាសយចរសត៌ ឲកេញ្ញតំ សត្ត ចឌីឈោសស្ស អដ្ឋូ អរក្ខុ, ឃឌិឌំ បរិសបរិឃត្តតា៌ លិក្ខចិចរោការសោតិ លិក្ខក្ខតោ, ចិចរក្ខតោ ចា ឌ្ឋការសោបិ តត្តិ, កកចតោ សក្ខារេចតការណំ ច្យត្តរេច៌ តម្ហាតិ ឃឆាច្យត្តការណតោ៌

បច្ចា អក្កាតិ ឲតស្សាតិ បច្ចក្ខំ, បច្ចក្ខំ ឲច បច្ចក្ខិកំ៌ យហតីអាឌិ ឌិណាចិរសរសាបិ អាតតរេចាតិ “ចឡូបរិឃោតរន្ធូ”តិ ចិរសសិតំ៌ ឲកតលំ ក្យក្ខុលរក្ខរាឌិ៌ ចឡូបរិឃោតន្ធំ ហ្យត្វា តត្តិពន្ធំ អាតតចិតតំ៌ រតតាហ “តត្តិពន្ធបណចាឌី”តិ៌ រកាយុលីអាឌីតយ្បិ ឲរត្តច សក្កហោ ឥដ្ឋរក្ខា៌ ចំសាឌីតិ អាឌិ-សរន្ធត សក្ខសិក្ខាឌីតំ សក្កហោ៌ សឡូឌីតិ សឡូតាឮអកំសតាឮអសិលិសលិកតាឮអាឌិ៌ តត្ត សឡូតាឮអំ តាយ ឥណ្ឌយឃតាឮអំ៌ កំសតាឮអំ លោហយឃំ៌ សិលិឃ អឃោបរត្តត ឆ ចាឥតតាឮអំ សិលិសលិកតាឮអំ៌ សយប្បិរតាតិ

សម្ខា អប្បិតោ ឬបេតោ។ តេនាហ “ឬបកេតោ”តិ។ ឬបដ្ឋានចេសេន បញ្ចាហិ ឭទិយសេតហិ ឬបេតោ។ ឲចិក្ខេតោ ច យម្ខា តេហិ ឬបដ្ឋិតោ សេយត្ថាកេតោ ភាយ ហោតិ, តម្ខា ចុត្តំ “សេយដ្ឋិក្ខេតោតិ តស្សេច ចេចចត”ន្តិ។ បរិចាទេទីតិ បរិតោ ចាទេតិ។ កាតិ បត ចាទេតិ, កធំ ចា ចាទេទីតិ អាហ “សេយត្តិ...បេ... ចាទេទី”តិ។ តត្ថ តតោ តតោតិ តម្ហិ តម្ហិ ចាឌិតេ តត្ថ តត្ថ ច ចាតកេដតេ។ អបតេត្វាតិ ចាតកេដតេ តិសេឆេត្វា។ តេនាហ “តិស្សដ្ឋាតិ កាទាបេត្វា”តិ។ តេចចាទិកំ កន្ធតិយេច តេចតាតំ យត្ថុស្សាតច្ចា អត្ថុកយ្យាឃ។ ម្ខាឃយតេត្វា ចិយាតចត្វហិ (ចិ។ ច។ ១) ឌីបេតត្ថា។

១៥៦។អបេប្បច សកេត កទលីយេតាតិ យាទិស, យោក្កុលាត, យយំ សកេត កទលីយេត អបេប្បច ពាហុកិច្ចាបិ ត ហោយ។ អបិច តេចាតំយេចាតិ អបិច តេវា បត តេចាតំយេច តាចតិសាតំ កទលីយេត ចិសេសតោ ពាហុកិច្ចាតិ អត្ថយោដតា។ កុម្ពដ្ឋកតេចតាតម្បិ កេឌិ អដ្ឋា សក្កេត ចិតិន្ធិតត្ថា ហោត្តីតិ អាហ “បចចិតោ បដ្ឋាយា”តិ។ តិយយេត្តាតិ អចឆាទេត្តា។ តំ បត កទលីយំ សទ្ធបេតោ ចេស្សតុំ “តេចាតំ ហី”តិអាឌិ ចុត្តំ។ តាសត្តិ តេចឌីតុតេចបុត្តបិឌបរិចាទិកាតំ។ យល្ហតបសាឆតកាទិកាតិ យល្ហតបសាឆតសំចិឆាឃិកា។ អដ្ឋកលាំ តត្ថិ សំសយេស្សេច អកាចតោ។

យត្តិ សចត្តុក្កហលាឌិចេសេត ឬបទិចិតម្បិ ឃំ អត្ថខាតំ។ ត ឌិស្សតិ, បត្ថាចក្កុតោ សត្ថុសោ ត បដិកាតីតិ អតេត្វា។ កេឌីតិ សារសយាសាចទិយា។ សោយតស្សសំតេចកត្តិ សោយតស្សសយដ្ឋាតំ សំតេចកំ, ត ចិត្តសត្តាសំ។

សម្បុញ្ញេហោតិ យុដ្ឋុតចេសេត សហបតិតោ សេយោកាញេហោ។ ឲចិក្ខេតោ ច យម្ខា សម្ពហចេសេត សម្បិល្លិតោ ហោតិ, តម្ខា ចុត្តំ “សត្ថិបតិតោ ទាសិក្ខេតោ”តិ។ អតត្តេទេ អត្តកាតេចតិ ខ្លុងំ ឌុតិយំ សក្កត្តកាចំ តតោ អតត្តទាតីតេត សក្កត្តកាចេត សក្កត្តកាចសាយត្ថាតោ ឲកយិច កត្វា កហលចេសេត ចុត្តំ, អត្ថាឆា “តតិយេ អត្តកាតេច”តិ ចត្តត្ថា សិយា។ យឈត្តកាតេចា ហិ ខ្លុតោ តតិយោតិ។ អឆ ចា យម្ហិ អត្តកាតេច សេរា តេចាឬទេសក្កាយោ អហោសិ, តស្ស អតត្តទត្វា យឈត្តកាចស្ស ចុត្តំ “អតត្តេទេ អត្តកាតេច”តិ។ សត្តាតំ ហិតេតសិតាឃ យាតាបិឡ្ហបដ្ឋាតាឌិតា ចទិយាហិ តេវាឌិសត្តចទិយា ចិឃស្ស ចទិយា អហោសិ។ សត្ត ចតបតាតីតិ សត្ត ចតកោដ្ឋាសេ។

យហាបិតត្តិ យហត្តំ ឬទាបិតំ។ កល្ហបិតត្តិ កល្ហឬទាបិតំ, អធិយត្តបិតត្តិ អតេត្វា។ បរិហទយាតាតិ បរិចាទេត្តា។ តេចឌិកាបិតាតិ សិតេត្ទុស្ស បរិឃេត្ត តេចឌិកាបរិក្ខេបិ។ បញ្ចាឬ ឌាតេតម្ហុតិ បញ្ចាឬ បរិកល្ហដ្ឋាតេតឬ តាកសេតាឌីហិ អាទក្ខុ ឌេបសិ។

១៥៧។ទាយលោឃ្យកត្តិ ទយលីឃកាចំ។ យសាទកល្លត្តម្ពុតិ កពាទយហិយយេ ឆម្ពុ។ ឬចល្លាឌិយយេ ឈដេកតិ “ទេដតត្តម្ពុឬ ឬចល្លយយេ, ឬចល្លត្តម្ពុឬ ទេដតយយេ”តិអាឌិតា ឬចល្លាឌិយយេ ឈដេក ចាញអទ្ទបកាតិ ច។ បតាញហំ យតេត្តាតិ បយតេត្តា។ តេនាហ “អតិចិឃ យតេត្តា”តិ។ តាដកបរិចាទេតាតិ អច្ឆទាបរិចាទេត។

អច្ឆទិយត្តុតត្តិ បចឆេយតបិ ចិយញ្ញតាកាទេទាច ចុតេត្តា, តម្ខា សត្ថាតំ អច្ឆទិយត្តុតំ ចិយញ្ញតាកាទេទា ឲតេតសត្តិ សត្ថាតអច្ឆទិយអត្តុតា,

ຕຖາ ປວຕ຺ຕຈິຕ຺ຕຸປ຺ປາໂທ. ອຈ຺ຉຣິຍພ຺ຠຸຕເຫຕຸກາ ສຎ຺ຊາຕາ ຕຸຏ຺ຐິ ເອເຕສນ຺ຕິ ສຎ຺ຊາຕຕຸຏ຺ຐິໂນ. ສໍວິຄ຺ຄນ຺ຕິ ສຎ຺ຊາຕສໍເວຄາ. ສ຺ວາຍໍ ສໍເວໂຄ ຍສ຺ມາ ປຸຣິມາວຕ຺ຖາຍ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ຈລນໍ ໂຫຕິ, ຕສ຺ມາ ວຸຕ຺ຕໍ “ຈລິຕ”ນ຺ຕິ.

໓໔໕. ມທໍ ວິໂນທິຕນ຺ຕິ ປາຏິຫາຣິຍທ຺ສ຺ສເນນ “ອໂຫ ເຖຣສ຺ສ ພຸທ຺ຘານຸຠາໂວ”ຕິ ສມ຺ມາປຏິປຕ຺ຕິຍໍ ສຎ຺ຊາຕພຫຸມາໂນ, ອີທິສໍ ນາມ ສາສນໍ ລຠິຕ຺ວາປິ ມຍໍ ນິຣຕ຺ຖເກນ ໂຠຄມເທນ ສມຸຕ຺ຕາ ຠວາມາຕິ ໂຍນິໂສ ມນສິກາຣຸປ຺ປາທເນນ ສໂມຫຕມຍໍ ວິໂນທິຕໍ ວິຘມິຕໍ. ອຸໂຠຕິ ມຫາເຖໂຣ ສກ຺ໂກ ຈາຕິ ເຕ ທ຺ເວປິ ສມານພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍຕາຍ ສພ຺ຣຫ຺ມຈາຣິໂນ.

໓໔໖. ປຎ຺ຎາຕານນ຺ຕິ ປາກຏານໍ ຈາຕຸມຫາຣາຊ-ຍາມ-ຕຸສິຕ-ປຣນິມ຺ມິຕວສວຕ຺ຕິມຫາພ຺ຣຫ຺ມານໍ ອຎ຺ຎຕເຣ, ນ ເຍສໍ ເກສຎ຺ຈີຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍ. ອາຣທ຺ຘມຸເທເສນ ປຣິໂຍສາເປຕ຺ວາ ຍຖານຸສນ຺ຘິນາວ ນິຏ຺ຐາເປສິ.

ຈູຬຕຓ຺ຫາສງ຺ຂຍສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາຍ ລີນຕ຺ຖປ຺ປກາສນາ ສມຕ຺ຕາ.

໘. ມຫາຕຓ຺ຫາສງ຺ຂຍສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາ

໓໔໗. ລທ຺ທິມຕ຺ຕນ຺ຕິ ມິຈ຺ຉາຄາຫມຕ຺ຕໍ, ນ ທິຏ຺ຐາຠິນິເວໂສ. ສສ຺ສຕທິຏ຺ຐີຕິ ນິຈ຺ຈາຠິນິເວໂສ. ໂສຕິ ອຣິຏ຺ໂຐ ກິຣ. ກເວຕ຺ວາ ສມຍາສາເຕນ຺ຕິ ໂຍຄາ. ສມຍາສາເຕນ຺ຕິ ຈ ນິກາມເຕນ຺ຕິ ອເຕ຺ວາ. ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ເຖວາຕິ ເຕສຸ ເຕສຸ ເອວ ຠເວສຸ ນິຣຸທ຺ຘນ຺ຕິ, ນ ຠວນ຺ຕຣໍ ສງ຺ກມຕິ. ວິຎ຺ຎາຓໍ ປນ ອຠິນ຺ນສຠາວໍ ອນຎ຺ຎນ຺ຕິ ອຘິປ຺ປາໂຍ. ອິຘລໂກຕາຕິ ອິມສ຺ມາ ອຕ຺ຕຠາວາ. ປຣໂລກນ຺ຕິ ປຣຠວສຎ຺ຎິຕໍ ອຕ຺ຕຠາວໍ. ສນ຺ຘາວຕີຕິ ນິຈ຺ຈຕາຍ ໂລກທິ ອສມ຺ພນ຺ຘໍ ວິຍ ຄຈ຺ຉຕິ. ເຕນ ອິຘລໂກຕໂຕ ປຣໂລກຄມນມາຫ. ສໍສຣຕີຕິ ອິມິນາ ປຣໂລກໂຕ ອິຘາຄມນໍ. ສນ຺ຘາວຕີຕິ ວາ ຄມນາຄມນມາຫ. ສໍສຣຕີຕິ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ອປຣາປຣສຎ຺ຈຣຓໍ.

“ປຈ຺ຈເຍ ສຕິ ຠວຕີ”ຕິອາທິນາ ວິຎ຺ຎາຓສ຺ສ ອນ຺ວຍໂຕ ພ຺ຍຕິເຣກໂຕ ຈ ປຏິຈ຺ຈສມຸປ຺ປນ຺ນຠາວໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ສສ຺ສຕຠາວໍ ປຏິກ຺ຂິປຕິ. ອພ຺ຠາຈິກ຺ຂສີຕິ ອິມິນາ “ຍໍ ອຠາສິຕໍ ອລປິຕໍ ຕຖາຄເຕນ, ຕໍ ຠາສິຕໍ ລປິຕໍ ຕຖາຄເຕນາຕິ ທີເປຕີ”ຕິ (ຈູຬວ. ໓໖໓, ໓໖໓) ອິມມຕ຺ຖໍ ເກວລໍ ສໍສຣິສ຺ສຕີຕິ ທສ຺ເສຕິ. ອຸຠເຍນປິ ປຫາຣໍ ເທຕີຕິ “ຕຍິທໍ ວິຎ຺ຎາຓໍ...ເປ... ອນຎ຺ຎ”ນ຺ຕິ ນິຈ຺ຈໍ ປຏິຊານນ຺ໂຕ – “ສພ຺ເພ ສງ຺ຂາຣາ ອນິຈ຺ຈາ (ຘ. ປ. ໒໗໗), ຣູປໍ, ຠິກ຺ຂເວ, ອນິຈ຺ຈ”ນ຺ຕິ (ສໍ. ນິ. ໓.໔໑-໔໕) ຈ ອາທິນຍປ຺ປວຕ຺ຕໍ ສຕ຺ຖຸ ຘມ຺ມຈກ຺ກໍ ວິໂລມໍ ອຸປ຺ປາເທນ຺ໂຕ ປຫາຣໍ ເທຕິ. ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາເຓນ ອນິຈ຺ຈນ຺ຕິ ທິຏ຺ຐໍ ປເວທິຕຎ຺ຈ ວິຎ຺ຎາຓໍ ນິຈ຺ຈນ຺ຕິ ປຏິຊານນ຺ໂຕ ເວສາຣຊ຺ຊຎາຓໍ ປຏິຫນຕິ. ໂສຕາປາຍໍ ຊນນ຺ຕິ ອຣິຍຘມ຺ມາທິກາຍສ຺ສ ໂອກາສໍ ນ ເທຕິ ປຣິປນ຺ຖມຄ຺ຄໍ ໂສຕາປາຍໍ ຊນໍ ນິຈ຺ຈຄ຺ຄາຫປກ຺ຂປ຺ປນ຺ເນນ ວິນິວາເຣຕິ. ເຕນາຫ ອຣິຍປເຖ ອຣິຍຘມ຺ມວິນເຍ ຕສ຺ສ ປຏິກ຺ຂິປເນນ ຕິຣິຍໍ ນິປຕິຕ຺ວາ.

໓໔໘. ວິຎ຺ຎາຓສີເສນ ອຕ຺ຕນາ ຄຫິຕໍ ອຕ຺ຖໍ ວິຠາເວນ຺ໂຕ “ສ຺ວາຍໍ, ຠນ຺ເຕ”ຕິອາທິມາຫ. ຕຕ຺ຖ ວໂທ ເວເທຍ຺ໂຍຕິອາທໂຍ

ᩈᩔᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩍᩅ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩣᨠᩣᩁᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ ᩅᨴᩮᩣ, ᩅᨱ᩠ᨱᨠᨿᩔ ᨠᩣᩁᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᩴ ᨮᨸᩥᨲᩣ ᩉᩥ ᨠᩣᩁᨠᩅᩮᨴᨠᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩉᩥᨲᩈᩩᨡᩣᩅᩉᨶᨿᩈᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨴᩔᨲᩥᩴ ᩅᩮᨴᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩮᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣ, ᨩᩣᨲᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨽᩅᨲᩥ ᨽᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᩴ ᩅᩥᨶᩥᩈᩣᨲᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᩣᨶᩴ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᩈᩣᨵᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧ ᨿᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩅᩮᨴᨿᨲᩦᨲᩥ ᨲᩴ ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᨲᩥᩴ ᨲᩉᩥᩴ ᨲᩉᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩅᨿᩮᩣᨶᩥᨣᨲᩥᨮᩥᨲᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣᩅᩣᩈᩈᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣᨿᩮᩈᩩᩴ

᪁᪉᪉ᩴ ᨲᩴ ᩅᩣᨴᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨲᩥᩔ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣ ᩋᩅᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨶᩮᨿ᩠ᨿᨲᩣ ᨧ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩋᩃᨣᨴ᩠ᨴᩪᨷᨾᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ (ᨾᩴ ᨶᩥᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩴ ᪁ᩴ ᪁᪃᪉-᪁᪄᪀) ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿᩣᩉᩴ ᨷᨶᩮᨲᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨷᩥ ᩑᩅᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣᩴ ᨷᩥᨶᩥᨿᩮᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᨲᩦᩉᩥᨷᩥ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩦᩉᩥ ᩋᨶᩮᩅᩣᨿᩥᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩅᩥᩈᩩᩴᨿᩮᩅᩮᨠᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩣᨿᨷᩥ ᩈᩣᨲᩥᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩅᨧᨶᩮᨶ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ? ᨶ, ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩣᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨮᨲᩁᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩋᩣᨴᩮᨿᩣᩴ ᨮᩣᨶ ᨲᨴᩣᨽᩅᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨷᩥᨶᩥᨿᩮᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩦ"ᨲᩥᩴ ᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᩃᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩮᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨿᩣᨴᩥᩈᩦ ᩈᩣᨲᩥᩔ ᩃᨴ᩠ᨵᩥ, ᨲᨴᩣᨽᩅᨴᩔᨶᩅᩈᩮᨶ ᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᩃᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩮᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᩃᨴ᩠ᨵᩥᩈᩮᩣᨵᨶᨶᩅ ᩈᩣᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᨲᩮᩣ ᨶᩥᩔᩁᨱᨲᩮᩣ ᨶᩣᨿ ᨩᩣᨲᩮᩣᩴ

᪃᪀᪀ᩴ ᨿᩴ ᨿᨴᩮᩅᩣᨲᩥ ᨮᩣᨶᩮ ᨿᨳᩣᨷᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨴᩩᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ, "ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨾ᩠ᨸᩮᩅ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᨷᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩴᨲᩴᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᩈᨿᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᨧ᩠ᨧᨿᨩᩣᨲᩴ ᨣᩉᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ – "ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨾ᩠ᨸᩮᩅ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩴ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨲᩴᨲᩴᨴ᩠ᩅᩣᩁᨶᩥᨿᨲᩴ ᨮᩣᨶᩮᨷᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨲᩔ ᨲᩔ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨩᩣᨲᩴ ᨮᩣᨶ "ᨿᩴ ᨿᨴᩮᩅᩣ"ᨲᩥ ᨣᩉᩥᨲᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨶ ᨿᩴ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩴ, ᨲᩮᨶ ᩈᨿᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ "ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨾ᩠ᨸᩮᩅᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩈᨦ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨽᩣᩅᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨶ᩠ᨲᩁᩈᨦ᩠ᨠᨾᨶᩔ ᩋᨽᩣᩅᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᨩᩦᩅᩋᩣᨴᩥᨣᨲᩮᨿᨶ ᨿᨲ᩠ᨳᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩩᨡᩣᩅᨶᩮᩣᨵᨶᨲ᩠ᩅᩴ ᨶᨿᨴᩔᨶᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩴ ᨶ ᩉᩥ ᨣᨴᩣᨧᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᩅᩥᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᩈᨦ᩠ᨠᨾᨲᩥ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᨴᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᩃᩣᨽᩮ ᨲᩔ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣᩴ

ᩑᩅᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᩏᨷᩣᨴᩣᨶᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨩᩃᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩣᨶᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᨲᩥ, ᨶ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩈᨦ᩠ᨠᨾᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅᩴ "ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩮᨠᩃ᩠ᩃᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨶᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦ"ᨲᩥ ᨣᨾ᩠ᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩉᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣ ᨮᩣᨶᩈᩮᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩔ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩔ ᨮᩣᨶ ᩋᨽᩥᩈᩮᨷ᩠ᨷᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᩈᩣᨽᩣᩅᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩮᨠᩃ᩠ᩃᩉᩮᨲᩩᨠᩮᩣ? ᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᨲᩴᨲᩴᨴ᩠ᩅᩣᩁᩥᨠᩔ ᨷᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩋᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨶᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨶᩴ ᨮᩣᨶᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩴ ᩈᨿᨴ᩠ᨵᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨶ᩠ᨲᩁᩥᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩮᩈᩴ ᨲᨴᩣᨽᩅᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩮᨠᩃ᩠ᩃᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩮᨠᩃ᩠ᩃᩮᨶ ᨶ ᩈᩮᩣᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣᩴ ᩑᨲᩮᨶ ᨿᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩁᩪᨷᩣᨴᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩥᨿᩣ ᩅᩈᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩈᨬ᩠ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨶᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ ᨲᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨲᩔ ᨷᨶ ᩈᩮᩣᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᨴᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨴᩥᩈᨿᨬ᩠ᨬᩣ, ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨠᨾᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩈᨦ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨶ᩠ᨲᩁᩈᨦ᩠ᨠᨾᨶᨿᨲ᩠ᨳᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩅᨴᩣᨾᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩔ ᩁᩪᨷᩣᨴᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲᩮᩣ ᩈᨲᩥ ᨧ ᩁᩪᨷᩣᨴᩮ ᩋᩅᩔᩴᨽᩣᩅᩦ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣ ᨴᩦᨷᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥᩴ

៣០១។ “បដិច្ចសមុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ វុត្តំ យថា, អញ្ញត្រ បច្ចយា នត្ថិ វិញ្ញាណស្ស សម្ភវោ”តិ បរិញ្ញាយ អន្វយតោ ច ព្យតិរេកតោ ច វិញ្ញាណស្ស សង្ខតតាច ទស្សិតាតិ អាហ “សប្បច្ចយភាវំ ទស្សេត្វា”តិ។ ហេតុបច្ចយេហិ ជាតំ និព្ពត្តំ “ភូត”ន្តិ ខន្ធាទិបេតំ, តំ អត្ថតោ បច្ចុប្បន្នា តព្ពិនិមុត្តស្ស សប្បច្ចយស្ស អភាវតោ, យញ្ច លទ្ធបច្ចយំ អត្ថតោ ទេវសញ្ញា កិច្ចំ, តំ “ភូតមិទ”ន្តិ ភគវា អនេនាតិ អាហ “ខន្ធំ លទ្ធបច្ចយ”ន្តិ។ អត្ថតោ បន អាហរតីតិ អាហារោ, បច្ចយោ។ សម្ភវតិ ឧដ្ឋាតីតិ សម្ភវោ, អាហារោ សម្ភវោ ឧប្បត្តីតិ អាហារសម្ភវំ។ តេនាហ “បច្ចយសម្ភវ”ន្តិ។ តស្ស បច្ចយស្ស និរោធាតិ យេន អវិជ្ជាទិនា បច្ចយេន លទ្ធបច្ចយំ សម្ភវតិ, តស្ស បច្ចយស្ស អនុប្បាទនិរោធា។ ផលនិរោធោ បន ការណនិរោធាបេក្ខោ។

ហោស្សតិ វិមតិច្ឆេទនតោ និបាតោតិ អាហ “ភូតំ នុ ខោ ខន្ធំ, ន នុ ខោ ភូត”ន្តិ។ ភូតមិទំ ហោស្សតិ ច ខន្ធិកា លទ្ធបច្ចយេន នុ ខោ ខន្ធំ, ឧទាហុ អត្តត្តនិយន្តិ ឯវំជាតិកោ វិមតិភាការោ បហីនោ។ តទាហារសម្ភវំ ហោស្សតិ បន ខន្ធិកា សហេតុកំ នុ ខោ ខន្ធំ ភូតំ, ឧទាហុ អហេតុកន្តិ យថា អហេតុកភាវាបន្នោ វិមតិភាការោ បហីនោ, ឯវំ វិសមហេតុកភាវាបន្នោបិ វិមតិភាការោ បហីនោតិ ទដ្ឋព្ពំ។ វិសមហេតុតោបិ បធានតោ ភូតស្ស អហេតុកភាវតោ។ វិសមហេតុវាទោបិ បរតោ បរិកប្បិតមត្តតាយ សភាវនិយតិយទិច្ឆាទិវាទេហិ សមានយោគក្ខមោតិ។ និរោធធម្មំ ហោស្សតិ ខន្ធិកា យថា អនិច្ចំ នុ ខោ ខន្ធំ ភូតំ, ឧទាហុ និច្ចន្តិ អនិច្ចំ បដិច្ច វិមតិភាការោ បហីនោ, ឯវំ ទុក្ខំ នុ ខោ, ឧទាហុ ន ទុក្ខំ, អនត្តា នុ ខោ, ឧទាហុ ន អនត្តាតិបិ វិមតិភាការោ បហីនោ យេវាតិ ទដ្ឋព្ពំ អនិច្ចស្ស ទុក្ខភាវានតិវត្តនតោ, និច្ចស្ស ច អទុក្ខភាវតោ។ យាថាវសរសលក្ខណតោតិ អវិបរីតសរសតោ សលក្ខណតោ ច, កិច្ចតោ ចេវ សភាវតោ ចាតិ អត្ថោ។ វិបស្សនាយ អធិដ្ឋានភូតាបិ បញ្ញា វិបស្សនា ឯវាតិ វុត្តំ “វិបស្សនាបញ្ញាយា”តិ។ សរសតោតិ ច សភាវតោ។ សលក្ខណតោតិ សាមញ្ញលក្ខណតោ។ តេនាហ “វិបស្សនាបញ្ញាយ សម្មា បស្សន្តស្សា”តិ។ វុត្តនយេនេវាតិ “យាថាវសរសលក្ខណតោ”តិ វុត្តនយេនេវ។ យោ យោតិ តស្សំ បរិយាយំ យោ យោ កិច្ចំ សល្លក្ខេន្តិ សម្មទេវ ឧបធារេតុំ។

តេហីតិ តេហិ កិច្ចេហិ។ តត្ថាតិ តស្សំ វិបស្សនាបញ្ញាយំ។ និត្តណ្ហាការណន្តិ តណ្ហាការណំ “ឥទំ មម”ន្តិ តណ្ហាគ្គាហស្ស បហីនតំ។ ឯវេតម្បិ ភគវា “អហំ, ភិក្ខវេ, សទេវកស្សបិ តណ្ហាបហានេន វណ្ណេមិ, សាតិ បន ខោ បុរិសោ អត្ថការេនបិ តណ្ហាសំវទ្ធិ វិបរីតទិដ្ឋិ បក្ខុបាតិដ្ឋី”តិ សាតិ និក្ខណាតិ។ សភាវទស្សនេនាតិ ទម្ពាសំ អវិបរីតសភាវទស្សនេន។ បច្ចយទស្សនេនាតិ ការណទស្សនេន អនវសេសតោ ហេតុតោ បច្ចយស្ស ច ទស្សនេន។ អសល្លិយនាតិ តណ្ហាទិដ្ឋីហិ និស្សយេន។ តេនាហ “តណ្ហាទិដ្ឋីហី”តិ។ គោចរិយនាតិ បរិហរណក្រមក្រមាយ បរិហរេយ្យាម។ តេនាហ “កិមេត្ថ វិហរេយ្យាមា”តិ។ សតំ វិយ ខន្ធន្តាតិ សតំ វិយ ខន្ធំ តណ្ហាជលេនត្ថា។ តេនាហ “គោសំ អាបជ្ជេយ្យាមា”តិ។ មមត្តំ ឧប្បាទេយ្យាមាតិ “មមយិទ”ន្តិ តណ្ហាទិដ្ឋីហិ អភិនិវេសំ ជនេយ្យាម។ និត្ថរណត្ថាយបិ គហណត្ថាយ នោ ទេសិតោ, តស្ស ចា សម្មាទិដ្ឋិយស្ស វិបស្សនាញាណស្ស គហណំ នាម និកន្តិយា ឧប និយា, ន ច្ឆេទអាទិតណ្ហាយាតិ វុត្តំ “និកន្តិចរេតា”តិ។

៣០២។ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឯតីតិ បច្ចយោ, សទ្ធា ការណបរិយាយោតិ អាហ “លទ្ធំ បច្ចយំ ទស្សេត្វា”តិ។ យាវ អវិជ្ជា ហិ សទ្ធា តេសំ ការណបរិយាយោ ខន្ធ ទស្សិតោ។ ពុទ្ធ អាទិតោ បដ្ឋាយ យាវ បរិយោសានា, អន្តតោ បដ្ឋាយ យាវ អាទីតិ អនុលោមតោ

បដិលោមតោ ច វដ្ដវិវដ្ដទស្សនវសេន នានានយេហិ បដិច្ចសមុប្បាទោ ទស្សិតោ, ទិច្ចកាហស្ស និមិត្តភូតោ កិលេសោបិ ឥធ នត្ថីតិ ទីបេតិ។ យស្មិំ វុត្តត្ថេយេវាតិ យស្មិំ “ហទយេ ច, កិក្លេច, ចត្តារោ អាហារា”តិអាទិ វាច “តណ្ហាបភវា”តិ បិញ្ញុបធំ, តាវ វុត្តត្ថេយេវ សម្មាទិដ្ឋិសុត្តវណ្ណនាយំ (ម. និ. អដ្ឋ. ១.៦៥)។ សេសំ បដិច្ចសមុប្បាទកថាវណ្ណនាតោ វិសុទ្ធិមគ្គេ (វិសុទ្ធិ. ២.៣៥០) វិត្ថារិតានាតិ ហទិតាន សង្គហិតំ។

៣០៧. ឥមស្មិំ សតិ ឥទំ ហោតីតិអាទីសុ យំ វត្តព្ពំ, តំ បរមត្ថទីបនិយំ ឧទានដ្ឋកថាយំ (ឧទា. អដ្ឋ. ១) វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពំ។

៣០៨. បដិនាវនាតិ បដិសរណំ, បុព្ពេ អត្តនោ អាគតំ អតីតំ អទ្ធានំ ឧទ្ទិស្ស តណ្ហាទិដ្ឋិវសេន បដិធាវន្តិ អវេច្ច។ តត្ថ វិចិកិច្ឆាវសេន បិញ្ញុយំ បដិនាវនា អាគតាតិ? សង្ខ អាគតា, សា បន តណ្ហាទិដ្ឋិហេតុកាតិ “តណ្ហាទិដ្ឋិវសេនា”តិ វុត្តំ។ តត្ថាតិ តស្មិំ យថាវុត្តេ ធាតុទស្សនេ។

និច្ចលការកត្តិ សុប្បតិដ្ឋិតការណំ, ហិតត្ថិយវានវារេហិ អភិមុខការណំ។ ករោតិ ករុណាយុត្តោ។ ការកោ បរិនាណន្តត្ថសម្ពោធិ។ អគារា អត្ថវត្តិតត្ថាតិ សន្ទាមត្តកេនេវ អត្ថវត្តនមាហ, ន អវេច្ចប្បសាទេន។ កិច្ចត្តំ សត្តកិច្ចំ (ពោធិបាលកត្តិ ជាតិមត្តពោធិបាលកំ។ វតសមាទានានីតិ មគវតាទិវតសមាទានានំ។ ទិដ្ឋិក្កុលលិន្ទីតិ តំតំទិដ្ឋិគ្គាហវសេន “ហទំ សង្ខ, ហទំ សង្ខ”ត្តិអាទិនា កោតុហលមង្គលលិន្ទំ។ ឯវំ និស្សដ្ឋាតីតិ យថា មយា វុច្ចតិ ឧវាទោ និដ្ឋោ, ឯវំ និស្សដ្ឋាតិ វត្វាទីនិ តំ អតិក្កមិត្វា កិំ កោតុហលវាទា។ សយំ ញាណេន ញាតត្តំ បរោនេយ្យតំ មុញ្ចិត្វា អត្តនោ ឯវ ញាណេន មានវតោ ញាតំ។ ឯវំភូតញ្ច សយំ បច្ចក្ខតោ ទិដ្ឋំ នាម ហោតីតិ អាហ “សយំ បញ្ញាចក្ខុនា ទិដ្ឋ”ន្តិ។ សយំ វិការិតត្តំ តេហិ កិច្ចហិ តស្ស អត្ថស្ស បច្ចត្តំ វិភូតការណំ អាបាទិតំ។ ឧបនីតាតិ ឧបគ្គមេន អាហុនេសនានុសារេន នីតា។ មយាតិ កត្តរិ ករណវចនំ។ អាហុនាតិ ការណេ។ ឯតំ ចនត្តិ ឯតំ “សន្ទិដ្ឋិកោ”តិអាទិវចនំ។

៣០៩. តំ សមុហដ្ឋានំ អស្ស លោកស្ស។ សមុទាគមនាតិ សមាគមេន។ កត្ថតិ អត្តការការេន វត្តតីតិ កក្ខោ, កលលិទិអវត្ថា អាហុបទេត្វា, តត្ថិស្សិតត្តា បន សត្តសត្តានោ “កក្ខោ”តិ វុត្តា យថា “មញ្ចា ឧក្កុដ្ឋិំ ករោន្តី”តិ។ តត្ថិស្សយការេតោ មាតុកុច្ឆិ “កក្ខោ”តិ វេទិតព្ពា, កក្ខោ វិយាតិ វា។ យថា ហិ និវាសដ្ឋានតាយ សត្តានំ ឧវររកោ “កក្ខោ”តិ វុច្ចតិ, ឯវំ កក្ខោសេយ្យកានំ យាវ អភិជាតិ និវាសដ្ឋានតាយ មាតុកុច្ឆិ “កក្ខោ”តិ វុត្តោតិ។

យមេកត្តិត្តិ យស្មិំ ឯកត្តិយំ។ កុម្ភេត្វ ហិ ហទំ ឧបយោគវចនំ, អញ្ញត្ថ សំយោគេ វា។ បដយត្តិ សន្តបដយំ បដិសន្ធិក្ខណេ។ កក្ខេតិ មាតុកុច្ឆិយំ។ មាលេវាតិ សវេត្វា។ យេភុយ្យេន សត្តា វត្តិយំ បដិសន្ធិ កណ្ហត្តិតិ វត្តិកាហណំ។ អញ្ញដ្ឋិតោតាវាតិ ឧដ្ឋិតអក្ខោ វិយ, អភិមុខការេន វា ឧដ្ឋិតោ ឯវ មរណស្សាតិ អធិប្បាយោ។ សោ យាតីតិ សោ មាលេវា យាតិ បដយក្កុលតោ បដ្ឋាយ កណ្ហតេ។ ស កណ្ហំ ន និវត្តតីតិ សោ ឯវំ កណ្ហន្តោ តាមយត្តយិ ន និវត្តតិ, អញ្ញាទត្ថ មរណមេវ ឧបកណ្ហតីតិ គាថាយ អត្ថោ។

ថេរស្សាយំ សន្ធាយ វុត្តំ, ន លោកសមញ្ញាតស្ស លក្ខណវិចារណត្តំ។ ធនានិ វុត្តមេវត្ថំ បាកដតរំ កាតុំ “មាតុកុច្ឆិស្ស កិរ យស្មិំ”ន្តិអាទិ

វុត្តំ។ តត្ថាតិ តស្មិំ គព្ភាសយេ។ សណ្ឋហិត្វាតិ និព្ពត្តិត្វា។ និព្ពត្តាតិ អក្ខិតកាលា ឧទ និក្ខា ហុត្វា។ អយមត្ថោតស្សា សការេវា។ វត្ថុ សុទ្ធិ

ហោតីតិ បណ្ឌិតលោហិតត្តា អនាមយត្តា ច គព្ភាសយោ សុទ្ធោ ហោតិ។ សុទ្ធវត្ថុត្តា តតោ បរំ កតិបយទិវសានិ ឋេត្វាមេវ ហោតិ

គព្ភសណ្ឋហនស្ស បរិត្តស្ស លោហិតលេសស្ស វិជ្ជមានត្តា។ សម្ភវស្ស បន ឥធំ សម្ភារេវាតិ អាហ “តស្មិំ សមយេ”តិអាទិ។ ធាតុសម្ភារេនបិ

សុក្កធាតុ លព្ភតេវ។ តេនាហ “អង្គបរាមសនេនាបិ ធាតុយោ និព្ពត្តតិ យេវា”តិ។ យថា បិទីការាយ នាភិបរាមសនេន សាមស្ស

ទោឡិសត្តស្ស, ទិដ្ឋមង្គលិកាយ នាភិបរាមសនេន មណ្ឌព្យស្ស និព្ពត្តិ។ គន្ធព្ពោតិ គន្ធនតោ ឧប្បជ្ជនកសត្តោ និមិត្តុបដ្ឋានេន សូចនតោ

គន្ធោតិ លទ្ធនាមេន គមកាមិតព្វតា អត្ថីតិ បច្ចុប្បន្នោតិ គន្ធព្ពោ, តត្ថ ឧប្បជ្ជនកសត្តោ។ តេនាហ “តត្រូបកសត្តោ”តិ។ កម្មយន្តយន្តិតោតិ

តត្រូបបត្តិអាវហេន កម្មសង្ខាតេន បេល្លនកយន្តេន តថត្តាយ បេល្លិតោ ឧបនីតោ។ មហន្តេន ជីវិតសំសយេនាតិ

វិនាសនបរិក្កិលេសេន “ជីវិស្សាមិ នុ ខោ, ន នុ ខោ ជីវិស្សាមិ អហំ វា, បុត្តោ វា មេ”តិ ឯវំ បវត្តេន ជីវិតសំសយេន វិបុលេន

គរុតរេន សំសយេន។ តំ ធារេន្តិ វនប្បវេសយោហ។ កីឡន្តិ តេនាតិ កីឡនំ, កីឡនមេវ កីឡនកំ។

៤០៨។ សារជ្ជតីតិ សារត្តចិត្តោ ហោតិ។ ព្យាបជ្ជតីតិ ព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ។ កាយេ គតាសតិន្តិ កាយគតាសតិំ អនុបដ្ឋបេត្វាតិ អនុប្បាទេត្វា, យថាសកាវតោ កាយំ អនុបធារេត្វាតិ អត្ថោ។ បរិត្តចេតសោតិ កិលេសេហិ បរិតោ

ខណ្ឌិតចិត្តោ។ តេនាហ “អកុសលចិត្តោ”តិ។ ឧភោ អកុសលធម្មា និរុជ្ឈន្តីតិ និរោធំ បត្តា ហោន្តិ។ តណ្ហាវសេន អភិនន្ទតីតិ

សប្បីតិកតណ្ហាវសេន អភិមុខំ ហុត្វា នន្ទតិ។ អភិវទតីតិ តណ្ហាវសេន តំ តំ អារម្មណំ អភិនិវិស្ស វទតិ។ អជ្ឈោសាយាតិ អនញ្ញសាធារណំ

វិយ អារម្មណំ តណ្ហាវសេន អនុបវិសិត្វា។ តេនាហ “គិលិត្វា បរិនិដ្ឋបេត្វា”តិ។ ទុក្ខំ កថំ អភិនន្ទតីតិ ឯត្ថ ទុក្ខហេតុកំ អភិនន្ទន្តោ ទុក្ខំ

អភិនន្ទតិ នាមាតិ ទដ្ឋព្វំ។ អដ្ឋកថាយំ បន យាវតា យស្ស ទុក្ខេ ឋិតិតណ្ហា អភិនន្ទនា អប្បហីនា, តាវតាយំ ទុក្ខំ អភិនន្ទតិ នាមាតិ

ទស្សេតុំ “អហំ ទុក្ខិតោ មម ទុក្ខន្តិ គណ្ហន្តោ អភិនន្ទតិ នាមា”តិ វុត្តំ។ តេន កាមហេតុយេហេតុកា តត្ថ អភិនន្ទនាតិ ទស្សេតិ។ បុន ឧបាទានន្តិ

បុនបិ ឧបាទានំ។ ផលហេតុសន្ធិហេតុផលសន្ធិវសេន ទ្វិសន្ធិ “គព្ភស្សាវក្កន្តិ ហោតី”តិអាទិនា អត្ថតោ សង្ខេបតោ ច ឧតានិ

ផលសង្ខេបស្ស៉ សង្ខេបេនេវ ច ពុទ្ធានុយស្ស ទេសិតត្តា អាហ “តិសង្ខេប”ន្តិ។

៤១០-៤១៣។ សមធាតិកស្ស និក្ខេនា វេទនាបុរោគ សង្ខេបេនេវ យាវ អរហត្តា កម្មដ្ឋានំ ធាត កថិតន្តិ អាហ “សំខិត្តេន

តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិំ ធារេថា”តិ។ “ធម្មំ តណ្ហាសង្ខយវិមុត្តិ”ន្តិ ច ករណា យថាទេសិតំ ទេសនំ អវធារាតិ វុត្តំ “ធម្មំ…បេ… វិមុត្តិំទេសន”ន្តិ

។ យទិ ឯវំ កថំ ទេសនា វិមុត្តីតិ អាហ “ទេសនា ហិ…បេ… វិមុត្តីតិ វុត្តា”តិ។ យស្សា តណ្ហាយ វសេន សាតិ ភិក្ខុ

មស្សាតក្កាហមហាសង្ឃាដបដិមុក្កោ, សា សព្ពញ្ញុទ្ធានំ ទេសនា ហត្ថាចលព្ពាយានេបិ ទុរុជ្ឈដិយា ជាតាតិ អាហ

“មហាតណ្ហាជាលតណ្ហាសង្ឃាដបដិមុក្ក”ន្តិ។ មហាតណ្ហាជាលេតិ មហន្តេ តណ្ហាជាលេ។ តណ្ហាសង្ឃាដេតិ តណ្ហាយ សង្ឃាដេ។ តថាភូតោ ច

តស្ស អត្ថកាមោ កតោ នាម ហោតីតិ អាហ “អនុបចិណ្ណោ អនត្ថាគតោ”តិ។ សេសំ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

មហាតណ្ហាសង្ខយសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សមត្តា។

៨៉ យហាអប្បុរសុត្តចណ្ណតា

៦៧៉ ឌាគបឌិតោតិ ឌគបគចត្តោ, ឌគបគស្ស ចា ត្ថស្សរា រាឌក្យោរា កោត្តចសេត អក្កា តាយ៉ តេរសំ តិចាសេរា ឃឌី ៩កោ ឌគបគោ, ពធំ ពាហុចចគត្តិ អាហ “រុឲ្យហឹសេទ្ធតា”តិ៉ អក្លូរចិត្តកា ហិ ព្រាឌិសេរុ ធាតេរុ ឃុតេ្តា ចិឃ សលិក្ខចចតាតិ (បាលិតិ ៦៉ ៦៉ ៥៦) ត្ថគ្គ្គិ៉ អឃយេត្ត រុឲ្យហឹ ឃធា “ក្យុស្នុ ចិហេរតិ, យឡេលុ ចិហេរតី”តិ ច៉ តត្តិឡេសេគេ បត ឌគបគសេទ្ធ ឌាតិសេទ្ធ ៩ពចចគេយច៉ តេតាហ “អស្កេស ឌគបគេ”តិ៉ អប្បា ចុច្ឆត្តិ បឹសាណាតិ, តាតិ សុត្ថរាតិ តត្ត សត្តិតិ “អប្បុរ”ត្តិ សេរា តិកេយា ចុតេ្តាតិ ពេឌី៉ អបេរ បត អាឌាតិយោ អស្សោ រេឡ្កា តត្ត ពហលំ ថ្មបពេតាតិ “អប្បុរ”ត្តិ ចុតេ្តាតិ ចគត្តិ៉ ពិ តេហិ, តាយេយតំ តស្ស តិកយស្ស៉ ឃស្មា បត តត្ត កពចេតា តិតាទ្ធចសគ្គាតំ ពិត្តិ តាហេសិ, តស្មា “តំ កោចរកាយំ ពត្វា ចិហេរតិ”ច្ឆេច ចុត្តា៉ តធា ហិ បិឡត្តឃំ “អប្បុរំ តាយ អក្កាតំ តិកេយា”តិ កោចរកាយពិត្តគេយច ពតំ៉

៩ចទ្ធ្ទេបត សីលេតាតិអាឌីសុ សីលក្កហេណាត ចារិត្តសីលយាហ៉ តេត សយ្យាចាចាពយុត្តាឌីចេច គស្សតិ៉ អាចារក្កហេណាត ចារិត្តសីលំ៉ តេត បរិសុទ្ធ ពាឃចឌីសយាចារំ៉ បដិបត្តិក្កហេណាត សយឆចិបស្សតាយក្កថលសក្កហំ សយ្យាបដិបត្តិ៉ លឌ្ឌិតោតិ ត្ថយិតា ឃធាចុត្តសីលបិចារយុលការលំ៉ បេសលិតិ ត្ថយិតា បរិសុទ្ធិ៉ ថ្មឡអាចាក្យណាតិ ត្ថយិតា បដិបត្តិឃា បរិបូរិ៉ កិក្លុសព្ទស្សេច ចណ្ហ ពចេឆត្តិតិ ត្ថាធំ តេរសំ ថ្មបិសកាតំ ឃេក្យេឃ្យត កិក្លុតំ ក្យាពិត្តគបសុតតាឃ ចុត្តា៉ តេ បត សទ្ធយេ្យបិ សយ្យាសឡ្កេទ្ធបិ អភិប្យសត្កា ៩ច៉ តេតាហ “ឲ្យទ្ធយាយកា ឆយ្យាយកា”តិ៉ ចត្តុត្តេឃ ហិ ៩ពស្មិ អភិប្យសត្កា ត្ថាតរច្ឆេឃ អភិប្យសត្កា ៩ច តគចិតាកាចតោ៉ បិណ្ឌបិតាបចាឃគេតិ លក្កុណាចចគេយតំ ឃធា “ការពហិ សប្បិ រក្លិតត្ថា”ត្តិ, តស្មា បច្ចយបដិបូឌគេតិ ចុត្តា ហោតិ៉ បច្ចយគាឃកាតឡ្យាការស្ស អត្តតោ សយ្យាបដិបត្តិឃា យហប្ឡលកាចស្ស ពរលំ ត្ថឆ “បិណ្ឌបិតាបចាឃគ”ត្តិ អឌិប្យេតំ៉

សយណាពរណាតិ សយណាកាចពរា, សយណាកាចស្ស ការកាតិ អតេ្ថា៉ តេ បត ៩ពត្តតោ អត្តតោ សត្តាតេ ថ្មប្យាឌិតា ចឌ្ឌិតា ច ហោត្តិតិ អាហ “សយាគាឃ បរិបូរិតា”តិ៉ សយណាក្កហណេ្ណត្ត សយណាចេសគ, ត សាយត្ថាយតេ្តតាតិ អាហ “សយិតបិបសយណា”ត្តិ៉ ព្រាហ្មណាពរណាតិ ៩ត្ត្តាបិ ចុត្តគេឃតេចតេ្តា ចេឌិតត្ថា៉ ឲ្យញ្ញគតោ ៩ច ចាឃំ គេគោ, ឃឌិធំ សយណាព្រាហ្មណាតិ , ត អតេ្តា៉ សយតោគពត្តត្ថាឆយ្យាតិ សយណាឆយ្យ ចិតេត សយ្យាគតត្ថាឆយ្យា៉ យោ ហិ ហេជ្ជិយសិក្លាសក្លាតសយណាកាចេ សុប្បតិជ្ជិតោ, តេត យេ ថ្មបរិសិក្លាសក្លាតសយណាកាចា សយ្យាគតត្ថា, តេសំ ចសេតេច ចុត្តសយណេត ពត្តត្ថាឆយ្យា ចុត្តាតិ៉ តធា ហិ តេសំ សយណាកាចាចហតំ សត្ថាឃាហ “តេបិ ច សយណាពរណា ហោត្តិយេចា”តិ៉ ត្ថឆ បតាតិ យហាអប្បុរេ៉ ហិរោត្តប្យាឌិចេសត គេសតា ចិត្វារិតាតិ ហិរោត្តប្យ-បរិសុទ្ធកាឃចឌីយោតសយាចារាឌីរិចត្រ្តិយសំចរ-គោឌគេយត្តញ្ញុត- ឌាកិរិឃាត្យោកាសតិសយ្យឌញ្ញា-ឈាតចិឌ្ឌាចេសត សយណាពរណាឆយ្យគេសតា ចិត្វារតោ គេសិតា, ត តិពតិបិតេត ចិឃ សឡ្លបតោ៉ ថលក្កហណាគេច ចិបិពថលំ ពហិតំ, តំ បត ថ្មណ្ណជតិទ្ធេសេត ចត្តុត្តិធំ សាយត្ថាថលំ គជ្ជត្ថា៉ អាតិសំសក្កហណេត បិឃយតាបតាឌិទ្ធគ្រឃោ៉ តស្សេច អត្តោ្តាតិ តស្សេច អចត្ថាបគស្សេច អត្តតិទ្ធេសោ៉ “ឃស្សា ហិ”តិអាឌិតា ឲ្យតិរេពចេសត អត្តំ ចគតិ៉ ៩ត្តពេត ធាតេតតាតិ ៩ត្តពេត បិឡត្តបគេសត៉ ហិរោត្តប្យាឌីតំ

ឧបរិ បិឡព្ពាយំ ចុច្ចយាភាតិ សយលាកាទលាឆយ្ហាតិ៍ ចណ្ហិ កទេឆឹតិ ក្យាំ អាតិរំរំ អកាសិ៍ សតិបដ្ឋានេត ចុត្តតេឃតាតិ “អបិច ចណ្ហកលាតេយត”ត្តិអាឌិតា សតិបដ្ឋានចណ្ហភាយំ (ឌី៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍១៧៧; ម៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍១០៩) ចុត្តតេឃត៍

៣០៩៍យំ ហិទីឃតីតិ ឃេត ឆេយុត ហេតក្សេតត ចា ឌិក្បូតិ៍ កាទេលា ហេតំ បច្ចុត្តចចត៍ ឃត្តិ ចា លិដ្ឋចិបល្លាសេត ចុទេត្តា, ឆេយ្យាតិ អទេត្តា៍ ហិទីឃិតទេព្ពភាតិ ឧបឃោកទេត្ត កាទលាចចត៍, ហិទីឃិតព្ពាឃុត្តក៍ កាឃភ្ជុទិតាឌិត្តិ អទេត្តា៍ ឌូត្តបឿតទេព្ពភាតិ ៦ត្តាបិ ៦េសច តេឃា៍ អឌ្ឍត្តិ តិឃកឌ្ឍត្តិ ឌាតិអាឌិ សយដ្ឋាត៍ ៦តិស្សាតិ អឌ្ឍត្តសយដ្ឋាតា ហិទី, ពាហិទ្ធា អត្តតេតា ពាហិក្សេតា បទេសទេត្តា សយដ្ឋាត៍ ៦តិស្សាតិ ពាហិទ្ធាសយដ្ឋាត៍ ឌូត្តបឿ៍ អត្តាឈិបតិទេតា អាកាតា អត្តាឈិបទេតយ្យា, អត្តាត៍ អឈិបតិ៍ កត្វា បចត្តា៍ លឌ្ឍាសកាចសណ្ហិតាតិ បិបឌិក្បូតសកាចដ្ឋាឃិតិ៍ សប្បតិស្សចលក្ខលាត្តា កទុតា កិរិ្ចិ្ចុ ចុទេត្ត កាទចចទេសត បតិស្សចត៍ បតិស្សចេចា, សហ បតិស្សទេចតាតិ សប្បតិស្សចំ, បតិស្សចក្សតំ តំសកាចប្បា យំ កិច្ចិ កាទចំ៍ ឌាតិអាឌិយហត្តតាបច្ចចក្ខលោត ឧប្បឌ្ឍយាភា ច ហិទី តត្ត កាទចចទេសត បចត្តីតិ សប្បតិស្សចលក្ខលាតិ ចុច្ចតិ៍ កឃសកាចសណ្ហិតត្តិ បិបទេតា កាឃតសកាចដ្ឋាឃិ, ចឌ្ឍកិទុកកឃភស្សាចិលក្ខលាត្តា ចឌ្ឍ កាឃតិ តំ កឃទេតា បស្សតីតិ ចឌ្ឍកិទុកកឃភស្សាចិ, ៦ចំសកាចំ ឌូត្តបឿ៍ អឌ្ឍត្តសយដ្ឋាភាឌិតា ច ហិទោត្តប្បាត៍ តត្ត តត្ត បិកាដកាចេតេច ចុច្ចតិ, ត បទេសំ កភាធិ អឌ្ឍាយឌ្ឍាចិប្បឃោកា៍ ត ហិ លឌ្ឍត៍ តិត្តយំ, បិបកយំ ចា អលឌ្ឍត៍ ហោតីតិ៍ អឃទេយត្ត សទេត្តបិ, ចិត្តាទោ បត អដ្ឋសាលិតិយំ (ឆ៍ ស៍ អដ្ឋ៍ ១៍ពាលទាសិចណ្ហភា) ចុត្តតេឃតេច ចេឌិតទេព្ពា៍ លោកិយទិឃាភស្ស បិលតេតា លោកបិលឆយ្ហា ភាយ៍ ស្ត្កាតិ ឌូភាតា បកស្សទកាចកាទកា, ស្ត្កាកិឌាតិហេត្យតាឃ ចា ស្ត្កា៍ សមូភេត្តិ អាចាទយទិឃាភាសក្កទិ៍ ភេចកាចាចហា ឆយ្ហាតិ ភេចឆយ្ហា៍

ស្ត្កាឆយូសយាហិតាតិ ឃឆាចុត្តស្ត្កាឆយូសយឌ្ឍិតោ៍ សទេត្តាតិ ចុបសត្តទេភាសា៍ សប្បទិសាតិ សត្តឌតា៍ សបទហិតសាឆកា ហិ សាឆទេចា៍

អចឃចចិតិយុត្តស្ស សយុភាឃស្ស អភាចទេតា, អចឃទេចត ច សយុភាឃស្ស អបឌិសិតព្ពទេតា ឌូចាក្សបសយ្យភាចហឌូចាទេភកទេភសា ឌូចាក្សបសយ្យភាតិ៍ ព្ពឆាតិ ព្ពយស្មិ អស្សបុទេទ៍ ៦ទេត ហិទោត្តប្បឆយ្ហា៍ សយលាឆយ្ហា ភាយាតិ ភស្សិតា យ្ហលក្សតសយលាកាចកាទា ឆយ្ហាតិ កត្វា៍ តឆា ហិ ទេតសំ អាឌិទេតា កហលាំ៍

ឃស្ស អឈិកទេយត តិប្បទិឃាឃទេតា សយណា ភាយ ហោត្តិ, ទេសា អទិឃយទេក្កា “សយណស្ស កយ្យំ បឌិបភា”តិ កត្វា សាយឌ្ឍា, តស្ស បត ឋលកាចទេតា, អាទយ្យណកាទលាចទេសត អទលីឃទេតា ឋលតិព្ពាភាតិ សាយឌ្ឍាទេត្តា៍ ទាក៍ ទេលទេបតីតិ ទាកក្ខទេឃា, អទិឃយទេក្កា៍ ទាទេកា លីឃតិ ៦ត្តាតិ ទាកក្ខទេឃា, តិព្ពាត៍ ឋល៍ បត កាទល្បបចាទេទត ទាកក្ខទេឃា ភដ្ឋទេព្ពា៍ ទេភាសក្ខទេឃា ទេយាហក្ខទេឃាតិ ៦ត្តាបិ ៦េសច តេឃា៍ សាយឌ្ឍាក្សទេតា អទេត្តា សាយឌ្ឍាទេត្តា, យទេក្កា, សាយឌ្ឍាស្ស អទេត្តាតិ សាយឌ្ឍាទេត្តា, ឋលត្តិ អាហ “យក្កយ្យិ ឋលយ្យិ ៦កទេតា កត្វា សាយឌ្ឍាទេត្តា កឆិទេតា”តិ៍ តឃិឌំ ឧក្កដ្ឋតិទេដ្ឋសេត ចុត្តំ៍ សីលាឌិបុព្ពាភាកបឌិបភាបិ ហិ ព្ពឆ “សាយឌ្ឍាទេត្តា”តិ កហិតា៍ ទេតទេតចាហ “សតិ ឧត្តទិកាទលីទេឃ”តិ៍ បឌិទេចភឃាឃីតិ បុតប្បុត៍ ពាទេបយិ៍

៦៨៩. កម្មបច្ចយេនេវាតិ អកុសលកម្មបច្ចយភាវេនេវ, តតោ តាទិសស្សបិ អកុសលកម្មំ កិច្ចស្ស កាតុំ ន យុត្តន្តិ ទុព្ពលភាវេនេវ តតោ ឧដ្ឋេតីតិ អធិប្បាយោ។ និក្ខិបនាទិកន្តិ និក្ខិបនបណ្ណាបនំ។ បាសាណេ ច បទេ ច កាកានំ ហត្ថំ ច កណ្ឌំ ច លេណ្ឌុំ ចាតិ សព្ពមិទំ តិកស្សនយេន្ត វុត្តំ។ យត្ថ កត្ថចិ ហិ ឋិតានំ អញ្ញេសម្បិ បាណីនំ វុដ្ឋាបនាទិ សព្ពំ អតិវុដ្ឋករណំ ពុទ្ធ

អបរិសុទ្ធកាយសមាចារភាវេនេវ សង្គហិតន្តិ។ វុត្តានេវាតិ វុទ្ធិយា វុត្តានីតិ វុត្តានិ។ ឧបចិន្តោ ច កេនចិ អនុប្បាទម្បិយំ សញ្ញាតសារលក្ខណាហិ ចិវរ ឋបនុបរិ វុត្តតុត្តោ បិណ្ឌេបិ ច ហោតីតិ អាហ “វុត្តោ បិណ្ឌេបី”តិ។ អនាចរេបីតិ អតិចុតោ។ តេនាហ “អសង្ខាតេត្វា”តិ, តត្ថាទេតព្ពាតិ អត្តោ។ ឧកាសនិសោ ចិសុទ្ធភាវេន អត្ថវត្ថូ លិទ្ធវហិតោ បុព្ពេនាបរំ សម្មាបដិបត្តិយា

សន្តានេន។ សចុតោ កាយិកស្ស សចរស្ស អនុបក្កិលេសតោ។ តេនាហ “កិលេសានំ ទូរំ បិណ្ឌហេតា”តិ។

៦៩០. ឧត្ត យថា លហុកតរំ កាកុដ្ឋាបនាទិកាយកម្មំ កាយសមាចារស្ស អបរិសុទ្ធភាវាចរំ សល្លេខចិកោបនតោ, មិច្ឆាជីវក្កមត្តញ្ចា យតោសមាចារស្ស, ឧចំ ឃំ កិញ្ចិ អតិយ្យានកវាកចនមត្តំ ចជីសមាចារស្ស អបរិសុទ្ធភាវាចរំ សល្លេខចិកោបនតោ, ន ហសាធិប្បាយេន មុសាកថនត្ថំ ទដ្ឋព្ពំ។ ហសាធិប្បាយេន ហិ មុសាកថនំ និក្ខិបនាទិតោ បដិក្ខិត្តន្តិ។

៦៩១. អាទីនេចាបិ ឧកនេត្វា កម្មបច្ចយេន ចាទិតោ លទ្ធន្តិ។ សេវា បន អតិខុត្ថអាទិកោ កាយចជីសមាចារចារេសុ វុត្តនយោ ឧចាតិ ន ករិតោតិ ទដ្ឋព្ពំ។ សេយ បន “តាទិសោ កិច្ចំ អសោភាគ្យតោ ន ករិតោ”តិ ចទន្តិ, តំ មិច្ឆា តថា សតិ កាយចជីសមាចារចារេបិ តស្ស អក្ខេហតព្ពភាចាបត្តិតោ។ “លាភេន បិចថា”តិ បុច្ឆា អត្តនោ លាភិតុកាមតាទីបនេន, បរិយាយកថាភាចតោ បនេសា សល្លេខចិកោបនា ជាតា។

៦៩២. អនេសនំ បហាយ ធម្មេន សមេន បច្ចយេ បរិយេសន្តោ បរិយេសនមត្តញ្ញូ នាម។ ទាយកស្ស ទេយ្យធម្មស្ស អត្តនោ ច បមាណញ្ញុតាបដិគ្គណ្ហន្តោ បដិគ្គហណមត្តញ្ញូ នាម។ យោនិសោ បច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជន្តោ បរិភោគមត្តញ្ញូ នាម។

៦៩៣. ឧកម្ពិកោដ្ឋាសេតិ មជ្ឈិមយាមសញ្ញិតេ ឧកម្ពិ កោដ្ឋាសេ “ចារេន បស្សេន សេត្តិ”តិ ឧចំ វុត្តំ។ ទក្ខិណបស្សេន សយានោ នាម តតិ្ថ ទក្ខិណហត្ថស្ស សរីរក្ខណាទិបយោគក្ខមតោ។ បុរិសចរេន នេចំ វុត្តំ។

តេជុស្សទត្តាតិ ព្ពមិតា សីហស្ស អភិរុកភាវំ ទស្សេតិ។ ភីរុកា ហិ សេសមិកា អត្តនោ អាសយំ បចិសិត្វា សន្តាសបុព្ពកំ យថា តថា សយន្តិ, សីហោ បន អភិរុកភាវតោ សតោការី កិច្ច ចិយ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វាច សយតិ។ តេនាហ “ទេ្វ បុរិមបាទេ”តិអាទិ។ សេតិ អញ្ញាចដការេន បចត្តតិ ឧត្តាតិ សេយ្យា, ចតុត្ថជ្ឈានសេយ្យា សេយ្យា។ កិំ បន តំ ចតុត្ថជ្ឈានន្តិ? អានាបានចតុត្ថជ្ឈានំ។ តត្ថ ហិ ឋត្វា ចិបស្សនំ ចឌ្ឍេត្វា ភគវា អនុក្កមេន អគ្គមគ្គំ អធិគតោ តថាគតោ ជាតោតិ ពោធិ, តយិទំ បឋមានំ នាម ន សេយ្យា។ អបរេ បន “ចតុត្ថជ្ឈានសមនន្តរា ភគវា បរិនិព្ពាយី”តិ វុត្តបទំ គហេត្វា “លោកិយចតុត្ថជ្ឈានសមាបត្តិ តថាគតសេយ្យា”តិ ចទន្តិ, តថា សតិ បរិនិព្ពានកាលិកា តថាគតសេយ្យាតិ អាបជ្ជតិ, ន ច ភគវា ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបជ្ជនពហុលោ ចិហាសិ, អគ្គផលឈានំ បនេត្ថ “ចតុត្ថជ្ឈាន”ន្តិ អធិប្បេតំ។

តត្ថ យថា សត្តានំ និទ្ទូបគមនលក្ខណា សេយ្យា ភវង្គចិត្តចារវសេន ហោតិ, តញ្ច តេសំ បឋមជាតិសមត្ថំ យេភុយ្យវុត្តិកំ, ឯវំ ភគវតោ អរិយជាតិសមត្ថំ យេភុយ្យវុត្តិកំ អគ្គផលភូតំ ចតុត្ថជ្ឈានំ “តថាគតសេយ្យា”តិ វេទិតព្វា។ សីហសេយ្យាតិ សេដ្ឋសេយ្យាតិ អាហ “ឧត្តមសេយ្យា”តិ។

៣១៩។ ទិគតត្ថានីតិ ពាលប្បូលិកំ។ តេសត្តិ ពាលប្បូលិកំ។ បរិយត្តោតិ អចេសេសោ។

បចត្តិកិចារលោក ចតុព្ពិរិយាបថំ លិភ្វេត្វា។ អានាឡតីតិ បីឡេតិ។ ទុក្ខិតោតិ សញ្ញាតទុក្ខោ។ អប្បំ ពាលំ ពាលយត្តា។ អប្បេត្វា ហិ អយំ យត្តា-សទ្ធា “យត្តាវុលបរិច្ចាកា”តិអាទីសុ (ឆ។ ប។ ១៥០) វិយ, ពាលចេត្វា បន យត្តា-សទ្ធា អនត្ថត្តទោ។ សេសត្តិ “តស្ស ហិ ពាល្ហនា យុទ្ធាយិម្ហិ អាចជ្ជមេតា តទុកយំ ហោតី”តិអាទិនា ចត្តត្តំ សត្ថាយាហ។ សត្តបទេសូតិ វុត្តាចសិទ្ធេសុ សត្តបទេសុ។ យេនកាយំ យថាវុទិ កច្ឆតីតិ យេនកាយំកេយាតិ អនុតាសិកលេបំ អកត្វា និទ្ទេសោ។ ភុទោ អត្តនោ យថាវុលចិតិយោកោ ពាលស្សា ពាច្ឆិតទ្ធោ ឯត្វាតិ ភុទិស្សា, សាយិកោ។ សោ បន អបរសត្តកតាយ “អត្តនោ សត្តកោ”តិ វុត្តោ។ ទុល្លភអាបតាយ កំ តាទេត្តិ ឯត្វាតិ កត្តាទោតិ អាហ “និទ្រកំ ទីឃយក្ខ”ន្តិ។

ចិនាសេតីតិ លាភតទុត្តិកិយោជនាទីហិ យថា ពាលប្បល់ កិញ្ចិ ន ហោតិ, តថា ករោតីតិ។ យបិរាកចត្តុយិរាសោ បុក្កលោ។ តេន រាកចត្តនា, បុរិសោ ចេ ពាលត្តិយា, ពាត្តិ ចេ បុរិសេន។ ពាលំ វិយ កាយច្ឆេត្វា ឯទ្ធេត្វា បីឡអាសយានតោ។

ន ចិត្តីតិ ន ជានាតិ។ ឧបត្តចេថាតិ វុលចិហារស្ស ឧបត្ថំ ករោថ, ចិពាឡេថាតិ អត្ថោ។ ទោកោ វិយ ញ្យាបិទោ ឯទ្ធេត្វា វុលកញ្ញានសយានតោ។

នានាចិឆហេតុបិយាលក្ខតតាយ លត្ថាយតនសាតុបដិច្ចសមុប្បាទាទិឆប្ពតីតិចិចិត្តតាយ ច ចិចិត្តនយោ។ ឆប្ពស្សចនេតិ ឆប្ពកថាយំ។ កថា ហិ សោតព្ពទ្ធេន “សចន”ន្តិ វុត្តា។ ឯចមេត្ត សីលំ ចិកត្តំ, ឯចំ ឈានាកិត្តាំ, ឯចំ ចិបស្សនាយក្ខផលានីតិ នេច តស្ស ឆប្ពស្សចនស្ស អាទិមជ្ឈបរិយោសានំ ជានាតិ។ ឧដ្ឋិតោតិ និដ្ឋិតោ។ អថោ ការលត្តិ តត្ថ តត្ថ បដិញ្ញាតុទ្ធបេន និក្កិត្តសាឆនចសេន កហិតការលំ។ អថោ ឧបយាតិ តស្សេច ការលស្ស បតិដ្ឋាបនចសេន អត្ថយោ ញ្យតិរេកតោ ច បតិដ្ឋំ ឧទាហរលាទិ។ ពាត្តកាការំ វិយ មិនយិទ្ធំ ឯទ្ធត្វា ទុក្ខតោ និយ្យានស្ស ចិពាត្តនតោ។

យស្មា ព្យគ្ឃនីចរលំ ឧដ្ឋរហិតំ នត្ថិ, យស្មា ចា ឧដ្ឋព្យគ្ឃំ សយានកិច្ចាហារបដិបត្តំ, តស្មា ព្យគ្ឃស្ស ចិសយំ ទស្សេត្វា “ចិនយេ អបកតញ្ញុតា”តិអាទិមាហ។ យថា ហិ ឧដ្ឋំ សត្តស្ស អច្ចុបសយការំ, តថា ព្យគ្ឃមបិ។ យថាបិ ឧដ្ឋស្ស ពាតិចិចត្តាទិ អាហារោ, តថា ព្យគ្ឃស្សាបិ។ យថា ច ឧដ្ឋស្ស សយថោ បដិបត្តោ, តថា ព្យគ្ឃស្សាបីតិ។ ទាសញ្ញំ វិយ ឧដ្ឋព្យគ្ឃំ ឯទ្ធត្វា អសេសិកាចាបិទតតោ។

ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩴ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩴ ᩋᨶᩩᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨭ᩠ᨮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩴᩈᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨣᩉᩥᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨴᩮᩉᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ᪨ ᩋᨽᩥᨾᩩᨡᩴ ᩈᨸ᩠ᨸᨲᩥ ᩋᩣᩈᨸ᩠ᨸᨲᩥ, ᨸᩁᩥᨲᩮᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᨲᩥ ᨸᩁᩥᩈᨸ᩠ᨸᨲᩥ᪨ ᨸᨠ᩠ᨡᩮᨿᨶᨸᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨨᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᨧᩃᨲᩥ᪨ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᩥᨠᩴ ᨶ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨣᩣᩉᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨣᩣᩉᨶᩴ, ᩏᩔᨠ᩠ᨠᩥᨲᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᩥᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩃᨦ᩠ᨥᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩅᩈᩮᨶ, ᩈᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩃᨦ᩠ᨥᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩣᩉ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᨶᨿᩣᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᨴ᩠ᨵᩣᨶᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩈᩣᩈᨦ᩠ᨠᨠᨶ᩠ᨲᩣᩁᨴ᩠ᨵᩣᨶᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨

ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨮᩃᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩃᩮᩣᩃᩣ, ᨲᩔ ᨽᩣᩅᩮᩣ ᩋᩃᩮᩣᩃᩥᨿᩴ, ᨠᩔᨧᩥ ᨮᩃᩔ ᩋᨴᩣᨶᩴ᪨ ᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᩦᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨿᩣᨣᩣ᪨ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩏᨸᨴ᩠ᨴᩅᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩁ-ᨠᩣᩁᩔ ᩃ-ᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩮᩣ, ᩋᨶᩮᩈᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ, ᨲᩔ ᨽᩣᩅᩮᩣ ᨠᩣᩁᩃᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᨽᩣᩅᩮᩣ᪨ ᩃ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩣᨴᩥᨠᩮᩣ ᩃ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩃ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᩅᩮᩅᨧᨶᩮᩉᩥ᪨ ᨸᨭᩥᩉᨬ᩠ᨬᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᩥᨲᩮᩣ ᩅᩈᩮᨶ ᨸᨭᩥᩉᨬ᩠ᨬᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᩣᨧᩣᩁᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᩥᨿᨾᩣᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨸᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩᨾ᩠ᩉᩥ ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᩅᨲ᩠ᨳᩩᨾ᩠ᩉᩥ, ᨸᩁᩅᩥᩈᨿᩮ ᩅᩣ᪨ ᨸᩁᩅᩥᩈᨿᩣ ᩉᩮᩉᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ, ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩣ᪨ ᩋᩣᩃᨾ᩠ᨻᨶᩮ ᨠᩣᨾᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᨷ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᩴ ᩋᩣᩉ ᨸᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᩋᨽᩣᩅᩣᨽᩣᩅᩮᨶᩣ᪨

ᩋᩣᨧᩣᩁᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨠᩣᨶᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩣᨶᩥ ᩋᩣᨧᩣᩁᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ᪨ ᩋᩣᩁᩮᩣᨣ᩠ᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ ᩋᩣᩉ ᨠᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨨᩣᨲᩩᨽᩣᩅᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨

ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ ᩋᩣᩉ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨽᩣᩅᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨

ᨴᩣᩈᨻ᩠ᨿᩴ ᩅᩥᨿ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ ᩋᩣᩉ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩮᩁᩥᨽᩣᩅᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨

ᨡᩮᨾᨶ᩠ᨲᨽᩪᨾᩥᨿᩣᨲᩥ ᨡᩮᨾᨽᩪᨾᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᨽᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣ᪨ ᩅᩮᩃᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ ᩋᩣᩉ ᩋᨶᩩᩔᨦ᩠ᨠᩥᨲᨸᩁᩥᩈᨦ᩠ᨠᩥᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨

ᩏᨻ᩠ᨻᩥᩃᩴ ᨠᩥᩁᩦᨿᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪒᪨᪓᪨᪒᪔-᪒᪕) ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮ ᨷᩦᨱᨿᨲᩦᨲᩥ ᨲᨸ᩠ᨸᩮᨲᩥ, ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᩥ, ᨲᨸ᩠ᨸᩮᨲᩥ ᨳᩣᨾᩮᨲᩦᨲᩥ ᨲᨸ᩠ᨸᩮᨳᩣ, ᨿᩣᨴᩥᩈᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠᩅᨯ᩠ᨰᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᩣᨴᩥᩈᩣ ᩉᩥ ᩈᩁᩦᩁᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᨲᨸ᩠ᨸᩮᨲᩥ ᨳᩣᨾᩮᨲᩦᨲᩥ ᨲᨸ᩠ᨸᩮᨳᩣᨲᩥ ᩋᨸᩁᩮ᪨ ᩏᨽᨿᨳᩣᨸᩥ ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥᨲᩥᩁᩪᨸᨿᩣᩉ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩦᨲᩥ ᩅᩦᨲᩥᩴ ᨲᨸ᩠ᨸᩮᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩦᨲᨠᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩦᨲᩥ”ᨲᩥ, ᨷᩦᨲᩥᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᨶ ᨷᩦᨱᩴ ᨲᨸ᩠ᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨷᩦᨲᩥᩈᩩᨡᩴ ᨲᨸ᩠ᨸᩮᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨷᩦᨲᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨷᨱᩦᨲᩁᩪᨸᩮᩉᩥ ᩈᨠᩃᩔ ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᨿᩔ ᨸᩁᩥᨹᩩᨭᨲᩣᨿ ᩈᩮᩅᩴ ᨲᩴᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᨷᩦᨲᩥᩈᩩᨡᩣᨶᩥ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᨳᩣᨾᩮᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᩈᨶ᩠ᨴᩦᨲᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩉᩥ “ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨶ᩠ᨴᩦᨲᩥ ᨲᩮᨾᩮᨲᩥ ᩈᩣᩉᩮᨲᩥ, ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨷᩦᨲᩥᩈᩩᨡᩴ ᨲᨸ᩠ᨸᩮᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨸᩁᩥᨷᩪᩁᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣᨿᩩᨶᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨷᩦᨲᩴ ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᨿᩴ ᨷᩦᨲᩥᩈᩩᨡᩮᨶ ᨷᩪᩁᩮᨲᩥ᪨ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨹᩩᩈᨲᩦᨲᩥ ᨷᩦᨲᩴ ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᨿᩴ ᨷᩦᨲᩥᩈᩩᨡᩮᨶ ᨹᩩᩈᨲᩥ᪨ ᩈᨶ᩠ᨴᩣᨧᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋ-ᨠᩣᩁᩔ ᩋᩣ-ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ, ᩈᨶ᩠ᨴᩣᨧᨿᨧᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨶ᩠ᨴᩮᨠᩮᩣ ᨮᩣᨶᩈᩮᨲᩦ”ᨲᩥ, ᨿᩴ ᩈᩣᨴᩥᩈᨶ᩠ᨴᩣᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨧᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨹᩩᨭᩴ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩦᨲᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᩁᩪᨸᩮᩉᩥ ᩈᨶ᩠ᨴᩣᨶᨠᩣᨿᩮᨶ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨠᩣᨿᩮᨠᨴᩮᩈᨧ

ឃោសេត្វា ទេសកោ សន្តតំ បដិធាវេហីតិ ឃោសេតា។ ត្យាតិយត្ថាណានំ បរិយន្តចរិមេន បិណ្ឌំ គហេត្វាន ហត្ថេន កាទតំ តិប្បីព្វទុតន្តំ ហោតីតិ អាហ “សន្តុត្តស្ស កិច្ចតី”តិ។ អត្យាតាតិ អត្យុបចិដ្ឋា។ បរិកាតាតិ បរិវេតា សមន្តតោ តិត្ថា។ តិត្ថការេចនេន សមំ អត្ថំ ទីហិរេទ្ធា ទុតិយ្យាតិ សត្តទីហិរា។ សទ្ធាតព្វការយេចាតិ សទ្ធាតព្វេច។ ន ច បណ្ណត្តិំ បយោលយុត្តស្សេច ភិក្ខុស្ស សិត្ថតា។ ទុតិ ច ត្យាតិយបិណ្ឌំ ចិយ គរុកាករោ, តំ ទោសេត្វា សញ្ញិប្បិតបយោលយុត្តាកកំ ចិយ បចយញ្ញាតស្សុតំ ទដ្ឋព្វំ។

៣១៥។ ហេដ្ឋា ខ្ពុដ្ឋិតា ខ្ពុដ្ឋិតាគេកាតិ ទេហស្ស អចេតាធុលទារាចរេន ខ្ពុដ្ឋ ខ្ពុដ្ឋិតាគេកា។ អន្តោរេយេច ខ្ពុដ្ឋិតាគេកាតិ ទេហស្ស អត្ថត្តទេយេច ធុលទារា អហុត្វា ខ្ពុដ្ឋិតាគកសិរាយុលេហិ ខ្ពុដ្ឋិតកោ។ អាកាយតយក្កោតិ តតិតព្វអាកាកត្តូសេទអាតិតោ អាកាយតយក្កោ។

៣១៦។ ខ្ពុយលកន្ថាតិ ទុត្តំ សត្តិតិ ខ្ពុយលិតិ (អ. តិ. ដី. ១.១៥-១៦), ចារិ។ អយមេត្តំ ចិតិត្ថយោ, តថា ហិ លេវិក ទត្តក្កិកា “បុណ្ណិកក្កា”តិ ចុច្ចតិ។ កេចិ បន “ទត្តំ បក្យំ, សេតំ បុណ្ណិក”ត្តិ ចតត្តិ។ ខ្ពុយលិតីតិ ចិយ គរុកាករោ, ខ្ពកកំ ចិយ តតិយញ្ញាតស្សុលត្តំ អយម្បិ អត្ថោ “បុរិយតយេតា”តិ អតិជេសេតេច ចិកាចិតោតិ ទដ្ឋព្វំ។

៣១៧។ តិរុបក្កិលេសដ្ឋោតាតិ ទេជាជល្លាជិតា អត្ថុបក្កិលិដ្ឋតាយ អយលីតការេចត។ អយលីតយ្បិ កិញ្ចិ ចត្ត បកស្សុរេសកាចំ ហោតីតិ ចុត្តំ “បកស្សុរដ្ឋោតា”តិ។ ខ្ពត្យុបទលត្តិ ខ្ពុទ្ធេព្យុបទលំ សទ្ធាតព្វេយេច ឃោតស្សុលេន ចុដ្ឋោ គរុកាករោ យថា ខ្ពត្យុតា ចុដ្ឋចត្តសជិសោតិ អាហ “ចត្តំ ចិយ គរុកាករោ”តិ។ តថ្វាតិ “ចត្តំ ចិយា”តិអាជិតា ចុត្តយេចត្តំ ហេតុការេច បច្ចាយសតិ, គរុកាយស្ស ចត្តសជិសត្តា ចត្យុតញ្ញាតស្សុលស្ស ច ខ្ពត្យុបទលសជិសត្តាតិ អត្ថោ។ សត្តសកាចត្តា ខាលព្យត្តទេត្វា ចេត្ត ខ្ពុបក្កាបិ ស្សុលេ សក្កិហិតាតិ ចត្យុតញ្ញាតេបិ ស្សុលក្កហណំ គតំ។ “បរិស្សុទ្ធេន បរិយោតាតេន ចរិត្វា តិសិន្នោ ហោតី”តិ ចចតតោ ចត្យុតញ្ញាតចិត្តស្ស ចត្តសជិសតា ចុត្តា។ ចត្យុតញ្ញាតសយដ្ឋាតទ្ធបហិ កិល្លតោ កាយស្ស ចុដកាចំ សន្ធាយ “តំសយដ្ឋាតទ្ធបំ ខ្ពត្យុបទលំ ចិយា”តិ ចុត្តំ។ បុរិសស្ស កាយោ ចិយ កិល្លតោ គរុកាករោតិ អយំ បតទេត្តា បិតរេវិតិ ត គហិតោ, គហិតោ ទុច ចា “យថា ហិ គត្តចិ...បេ... កាយោ ចុដេវិ ហោតី”តិ ចុត្តត្តា។

៣១៨។ បុព្វេតិវាសញាណលាភាយត្តិ បុព្វេតិវាសញាណស្ស ជស្សិតាបយោគំ តំជិចសំគតកិរិយាគហណំ បិគតិគសត្តស្សបិ ឃេកុឃេក្ខត បិកជិ ហោតីតិ ជស្សតត្តំ តំជិចសកតកាយត្តឃក្កហណោតេច យហាកីតីហាទេហិ អនេញ្ញាសម្បិ បុព្វេតិវាសញាណលាភីតំ តីសុ កចេចសុ គតា កិរិយា ឃេកុឃេក្ខត បិកជិ ហោតីតិ ជីបិតត្តំ ទដ្ឋព្វំ។

៣១៩។ សម្មុលទ្វារាតិ អញ្ញាយញ្ញាស្ស អភិមុខទ្វារា។ អបរាបរំ សញ្ចរេត្តតិ តំតំកិច្ចចរេន ឆ្កតោ ជិតោ ច សញ្ចរេត្ត។ ឆ្កតោ បត គេហា...បេ... បចិសតចរេនបីតិ ឆ្កតំ ចុត្យុបបិតញាលស្ស ចិសឃស្សុតចរេន ចុត្តំ។ ខ្ពិត្តំ គេហាតំ អត្តទេ ជត្វាតិ ខ្ពិត្តំ គេហទ្វារាតំ សម្មុលដ្ឋាតក្ខុតោ អត្តទចិចិយំ ចេយញ្ញេជត្វា។ តេសុ ហិ ទុកស្ស ចេ បិចីតយុលទ្វារំ ឆ្កតស្ស បត្ថិយយុតំ, តស្ស សម្មុតំ ខ្ពកិត្តំ អត្តទចិចិយំ ជិតស្ស គក្កិលាយុលស្ស, ខ្ពត្តរាយុលស្ស ចា ចក្ខុយតោ បុរិសស្ស តត្ត បចិសតកតិក្កុយតកបុរិសា យថា ស្សុលេតេច បិកជិ ហោត្តិ, ទុចំ

ជិន្តាចក្ខុធាលាលបដ្ឋិតោ ឆចតទ៏កាបបជ្ជតកបុរិសា៉ ឃឆា បត ពស្ស បុរិសស្ស អទេ្ឋាតេច លទេលាត បចិសត្តស្ស ឥស្សត់, អទេ្ឋាត តិក្កូបត្តស្ស ឥស្សត់, ខុចំ ព្ហបស្សបិ អទេ្ឋាតេច លទេលាត ឆចបាតស្ស ឥស្សត់, អទេ្ឋាត ក្កបបជ្ជបាតស្ស ឥស្សតត្តិ ឥដ្ឋ្ហ៉ាំ ធាលាលស្ស បិកាជិពិ អាទេតព្វា សប្តូទេ្ឋា៉ ពស្សាពិ ធាលាលស្ស៉

៣៦៦៉ បព្ហាពសិលទំ ទេឃកុទេឃ្យត សំលិព្តុំ សក្ខចិពំ ទេហាតីពិ ព្ហឆ បព្ហាពបព្ហកំ "បព្ហាពសទេ្ឋទេបិ"ពិ ចុព្តុំ, បព្ហាពបរិឃាបទេ្ឋា ចា បទេឥទេសា បព្ហាពសទេ្ឋទេបិ៉ អតាចិទេលិពិ អកាលុទេស្សា៉ សា ឆស្ស អតាចិលពា កក្ខយាកាទេចត ទេហាតីពិ អាហ "តិក្កូក្ខទេយា"ពិ៉ ជិពាសុបិ តិសិត្តាសុបិ កាចីសុ៉ ចិជ្ជយាតាសុពិ លព្កយាតាសុ៉ ព្ហពទា ជិពាបិ តិសិត្តាបិ ឆទត្តីពិ ចុច្ចត្តិ សហឆទលាធាទេឃត៉ ពិដ្ឋតួទេបច, ត កងាចិបិ ឆទត្តុំ ខ្លួឃត្តិ សិប្បិសប្ខុកំ បច្ឆក្បូព្ហត្តិ ព្ហបំ ក្កកឃំ ពិដ្ឋតត្តិ ចុព្តុំ, ឆទត្តប្បីពិ អឌិប្បាទេឃា៉ កំ ចា ព្ហយាឃ សហឆរិឃាឃ, ឃឆាលិកក្កហហំ បទេតព្វ ឥដ្ឋ្ហ៉ាំ សក្កូទកឆលស្ស ហិ ចទេសត "ពិដ្ឋត្តា"ត្តិ, សិប្បិសប្ពុកស្ស បច្ឆក្បូព្ហស្ស ច ចទេសត "ពិដ្ឋតួប្បិ, ឆទត្តប្បី"ពិ ទេឃាឌតា កាពព្ហា៉

៣៦៣៉កិក្កុពិ កិត្តកិទេលទេសាពិ កិក្កុ៉ ទេសា ហិ បទេពព្វទេពា សបទេលាពិតាបទេកា៉ ពព្វ អរិឃបទេក្កុត សព្ហទេសា បិបិតំ សបិតាឌីពិ សបទេលា៉ ទេពតាហ "សបិពបិបព្ហា"ពិ៉ ទេសដ្ឋទេដ្ឋត ព្រាហ្មា ចុច្ចពិ សប្ខាសប្តុទេ្ឋា, ពទេពា អាកទេពាពិ ព្រាហ្មា, អរិឃបទេក្កា, ពំ អសទេប្ខាហបជិទេចឆចទេសត អព្ហាសីពិ ព្រាហ្មទេលា៉ ពំសបដ្ឋិពាឃ ហិស្ស បិបិតំ ធាហិពកាទេចា៉ ទេពតាហ "ធាហិពបិបព្ហា ព្រាហ្មទេលា"ពិ៉ អដ្ឋិកទេកាត អរិឃបក្កូឌទេលត តក្សាចា តិទេ្ឋាពកិទេលទេសាពិ តក្សាទេកា៉ កពព្ហាពិ បហាតាកិសបឃចទេសត បជិចិដ្ឋព្ហា៉ ទេពតាហ "ចិជិពព្ហា"ពិ៉ តិស្សុពព្ហាពិ សប្ខុទេច្ឆឥប្បហាតចទេសត សត្តាតទេពា សព្ហទេសា តិហពព្ហា៉ ទេពតាហ "អបហពព្ហា"ពិ, បរិឃាឌចទេសត កិទេលសាតំ ហិសិពព្ហា អរិឃបទេក្កុហិ ឆ្លុឌិទេសា សព្ហទេសា កិទេលសាតំ សប្ខុធិត្តព្ហាពិ អទេព្វ៉ ទេពតាហ "ហពព្ហា"ពិ៉ អាទកព្ហាពិ សុប្បហីតតាឃ ចិប្បកដ្ឋកាចទេពា៉ ទេពតាហ "ក្ខុរីក្សពព្ហា"ពិ៉ ក្កកឃប្បិ ក្កកឃព្វ ទេឃាឌពព្ហំ – កិទេលសាតំ អាទកព្ហា ហពព្ហា ក្ខុរីក្សពព្ហា ច អរិទេឃា, ពឆា អទហត្តិ៉ ឃំ បទេតព្វ អព្វទេពា ត ចិកព្តុំ, ពំ ក្កព្ហាតព្វព្ហា សុចិទេ្ឋាឃ្យទេបច៉

បហាអស្សបុទសុព្ហចណ្ណាតាឃ លីតព្វប្បកាសតា សបព្ហា៉

១០៉ ក្ខុឡអអស្សបុទសុព្ហចណ្ណាតា

៣៦៥៉បុរិបសឌិសទេបចាពិ "អស្សបុទចាសីតំ កិក្កុសទេឈ្ឈការចពាហុបាតំ តិបច្ចការេច្ចា ជិស្វា កិក្កុ បិណ្ឌបិពាបចាឃទេត តិទេឃាឌទេ្ឋា ព្ហតំ សុព្តុំ អកាសី"ពិ បុរិបសុទេព្វ បហាអស្សបុទេ (ប៉ តិ៉ អដ្ឋ៉ ១៉៣៨៥) ចុព្តសឌិសទេបច៉ សបណាតំ អត្តុច្ឆចិកាពិ សបណាតំ សបណកាចស្ស អត្តុច្ឆចិកា បពិទ្វបិ៉ សបណាតំ អត្តុទេលិបប្បជិបឥាពិ សបណាតំ សាបព្ហាសព្ហាពស្ស អរិឃបក្កុស្ស អត្តុក្កុលប្បជិបឥា៉

៣៦៤៉ឧទេព ឌប្ខាពិ ឧទេព បិឡព្ហឃំ អាកពា អកិព្ហាឡ្យាបិឥាឌទេឃា បិបឌប្ខា៉ ក្កប្បជ្ជយាតាពិ ក្កប្បជ្ជយាតា ឧច, បទេកច សត្តាទេត កាចិពា៉ បលិទេតពិ បលចទេ្ឋា កិលិទេ្ឋ៉ បលក្កុហិទេពពិ កហិពបទេល សព្ហាពបទេល៉ សបណបលិពិ សបណាតំ សបណកាចស្ស បលិ៉ ក្ខុស្សត្តិពិ

ចិបន្ទិ ចិតស្សត្តិ៎ សយលាទោសាតិ សយលាត៌ សយលកាចក្ខុសតា៎ កាសទេតិ អសាទេ៎ តិទោសេតិ តិទេក្តុទេ៎ អយទោតា សុលទោតា អទេបតាតិ អបិយា, តិទយាទេយា, តំ ឋលិ អទហត្តិ, តំ បទយាឌត៌ ចា ខុទេតាសត្តិ អាបិយិកា៎ ធាតាតិ អកិន្នាទេយា៎ ទេតាគាហ "អបិទេយ"តិអាទិ៎ កាទលាកាទចត ទុក្កតិបរិយាបន្នាយ ទចទតាយ ហិតាតិតិ ទុក្កតិទចទតិយាតិ៎ ទេតា ទុត្តំ "ទុក្កតិយំ ចិបិកទចទតាយ បន្ទុយាត"ត្តិ៎ តិកិលា អយត្តិ ទចកត្តកាសទឹសំ សាទអយំ៎ អទេយតាតិ អទេយាឈិសទកត៎ ទកាឡាសក្យលាត៌ កិទ ក្យន្ធិយំ តិទុត្តំ យំ កិត្តិ លទំ តិកិលាញ ទេហាតិ៎ តទា ហិ ទេតាសំ ចត្តុំ អដ្ឋិយ្យ បិសាលយ្យ ចិលិយាទេបតិ៎ ទេតា ទុត្តំ "ទកាឡាសក្យទេលា លាទោសបត្តិ"តិ៎ តំ កិទ អយត្តុក្លំ អក្កិតាបិ កិទេទ្ធត ទយ្យាតិ, ទេកសន្ទូតទលត បត សុទលត ទេយ្យាយ្យ៎ ទេតា ទុត្តំ "សុសិក្លិតា ទ ត៌ អយកាទោ តាហុហត្តកយុទ្ធលិ លកិត្វា កាទោត្តិ"តិអាទិ៎ អតិតិកិលា ទេហាតិ, អញ្ញាតទំ អទេយាតាត្ថតិ ទេបក្កុទេល្ដិ ចិយ សុទលតទច លិត្ថត្តិ៎ សសតិត្យអាទទសុទ្ធិហិ សញ្ជីតទទ្ធេត សញ្ញាទីតិ ទុទ្ធតិ អាទុឆបរិច្ឆទោតិ អាហ "សញ្ញាទីយាតិ ទកាសិយា"តិ៎ បរិទេយាតទ្ធត្តិ បរិទេតា ឌូតត្ថិ លាទីតំ៎ សយត្តទេតា ទេចចិតត្តិ សត្តទេសា បិហិតំ៎

៖០លិ៎ទទោតិ អាកត្តកាទទោ៎ ឌលត្តិ សទិទេ ទុដ្ឋាតកាទលិលាទីយលិ៎ ទទោឌល្លញ្ញ ចតសយាទាតចទេសត អតបតិតំ ខុតាស្ស អតុត្តិតិ ទទោឌល្លិទកា, តស្ស៎ ទេតាគាហ "ទទោឌល្លឆាទិទេតា"តិ៎ ទុទកំ ឌូទោហត្តស្សាតិអាទីតយទេត្វា យហាសីហតាទសុត្តចល្លាតាយំ ទុទេត្តាទេយច៎ សត្តទេយតត្តិអាទីសុ សត្តទេសាបិ ចតសយាទាតចទេសតាតិ អឆិប្បាទេយា៎ យស្មា សត្តទេយតំ ចាហិទសយយចទេសតទច កាទិតំ, តស្មា សញ្ញាទីកស្សាតិ បិទលិតិកលទល្ហហិ សញ្ញីតត្តា "សញ្ញាទី"តិ លទ្ធតាយចត្តឆាទិទេតាតិ អទេត្វា៎ តទា ហិ បិត្យត្តយំ "សញ្ញាទីកស្ស"ត្តទទ្ធច ទុត្តំ, ត "កិក្លទេតា"តិ៎ ទេតាគាហ "ត្តយសុំ ហិ"តិអាទិ៎ កស្មា បទេតត្ត កកចតា សញ្ញាទីកត្តាទីតិទេយច ចតសយាទាតាតិ បដិក្លិត្តាតិតិ? តយទស្សតទេយតំ អទេញ្ញាសយ្យិ បញ្ញាតបយ្យាកចតាទីត៌ តប្បដិទេក្លទេបទេតច បសិទ្ធិទេតា៎ អបទេទ បត កលាត្តិ – "តាហំ, កិក្លទេច, សញ្ញាទីកស្ស សញ្ញាទីឆាទលាយទេត្តត សាយញ្ញាំ ចទាយិ"តិ ទុទេត្ត តត្ត តិសិទេត្តា ទកាចិ តិត្តត្តទលទ្ធិទកា អទចលកត្តំ ត្យ ទលា កចត្តិ ចិទេត្តសិ, អបទេទ ទទោឌល្លកត្តំ ត្យ ទលា កចត្តិ, ខុចិ តំ តំ ចិទេត្តត្តាត៌ អញ្ញាសយចទេសត កកចា ត្តយាទេតច ចតសយាទាតាតិ ត្តឆ បដិក្លិបិតិ៎ សញ្ញាទីកត្តិ តិចាសតបិទុបតចទេសត សញ្ញាទីចត្តិ៎ ទេតាគាហ "សញ្ញាទីកំ ចត្តុ"ត្តិអាទិ៎ អត្តទេតា ទុចិយា បិត្តាទេយា សញ្ញាទីកំ កាទេយ្យំ, បទ្ធា ចិទេញ្ញាតំ បត្តកាទល សញ្ញាទីកទេត្ត សយាទេបយ្យំ៎

៖០បំ៎អត្តាត៌ ចិសុទ្ធត្តិ បស្សតិ អកិន្នាទីត៌ សយុទាចាទាកាចទេតា៎ យទក្កុត អសយុទ្ធិត្តត្តា ចិសុទ្ធេតិ បត ត ចត្តទេត្តា៎ បិទេយាទ្ទត្តិ តទុលាបិតិយាហ៎ តស្ស ហិ អត្តទេតា សយ្យាបដិបត្តិយា កិលេសាត៌ ចិក្លមិត្តត្តា ចិត្តស្ស ចិសុទ្ធំ បស្សត្តស្ស បិទេយាទ្ទំ ឌាយតិ, តំ ពុដ្ឋាកាទំ៎ ទេតាគាហ "ពុដ្ឋាកាទោ"តិ៎ បីតិតិ បស្សទ្ធិអាចហា ឆាលចបីតិ៎ តាយកាទេយា បស្សទ្ធូតិតិ ត្តយិតា ដ្ឋកយយ្យិ បស្សទ្ធិ ចទតិ៎ ទេចទិយតិតិ អតុកចតិ ចិត្តតិ៎ ត្តទាតិ ទេតា តិចទទលាហិ ចិត្តស្ស ចិទេសាឆតត្តំ លទ្ធត្តិ អាហ "អប្បតាប្បត្តំ ចិយ ទេហាតិ"តិ៎ អញ្ញត្តុដ្ឋិតា អញ្ញា ធាត៌ ដ្ឋបកាតាតិ ខុត្តទេកត ដ្ឋបយាកាទចត ដ្ឋុទ្ធតិចតាសាយទេញ្ញាត ទេហុដ្ឋា អសម្ពុយ្យាត៌ បដិបក្លចទេសត ទេឆសតាយ បរិទេយាសាបិតត្តា ទុត្តំ "យចាតុសត្តិតា"តិ៎ យហាសីហតាទសុទេត្ត យទក្កា ទេបិក្លទលិយា ដ្ឋបយិទេតា "ទេសយ្យចាបិ, សារិបុត្ត, ទេបិក្លទលី"តិអាទិ (ម៎ តិ៎ ១៎១៥៥) អាទកិត្វា ដ្ឋបយាសំសគ្គទេត "តទាយំ បុក្កទលិ បដិបទេត្តា, តទា ច ត្តរិយតិ, តញ្ញ យក្កិ សយាទុត្យទហា, យទា អាសចាត៌ លយា"តិ (ម៎ តិ៎ ១៎១៥៥) ទុត្តត្តា៎ យទា ហិ បុទត្តំយាទីទីសាហិ អាកតា បុរិសា តំ ទេបិក្លទលិំ អាកម្ម ចិសុទ្ធទុបកាយា ចិកាតបរិត្យអាហា ច ទេហាត្តិ, ខុចិ លត្តិយាទីក្យលទេតា អាកតា តទាកាតប្បទេចទីតំ ឆម្មចិតយំ សាសត៌ អាកម្ម ចិសុទ្ធតាយកាយា ចិកាតកិលេសបរិត្យអាហា ច ទេហាត្តិ៎ តស្មា

សព្ពកិលេសានំ សមិតត្តា បរមត្ថសមណោ ហោតីតិ៍ ឯវំ វុចិ‌េឌ្ឍឃ្យេយច៍

ឆ្វញ្ញអអស្សប្បុរស្សត្តចល្លភាយ លិភត្វប្យកាសភា សយត្តា៍

ភិដ្ឋិតា ច យហាឃយកចក្កចល្លភា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ទ៉ ក្ខព្យអឃយពចក្កោ

១៉ ឃារលឃ្យកឃុត្តចណ្ហតា

១ឲ្យដ៉ យហាឌតការឃយឃត្តិបតិរតតិ រពឌិ “បហំឃតឌិឌិ ឌរឃ្យុត្ថា ទាឌក្យាទ៌ ហារឃឃ្យាយា”តិ, រពឌិ “តំ គីព្យអតំ បឃ្សិឃ្យាយា”តិ ៩ចំ យហាឌតឃឃ្ញរហ ឃត្តិបតិរត៉ ឌេចតដត្តិ ឌិព្ហាកត្ដ្ឋា៉ ក្យឃល់ ក្យឃលត្តិ ចចត់ ក្ខបិតាឃាតិ “កត្ថិ ក្យឃល់? អាយ ក្យឃល”ត្តិ ចចតបឌិចចតចរឃត បចត្តក្យឃលចាឌិតាឃ រត យត្យឃ្យា អាឌិរតា ក្យឃលិតិ ឃយញ្ញា លគិឃ្យ៉ រតរំ ក្យឃលិត៌ ឰឃ្យទាតិ ទាឌក្យាទា រកាឃលិ៉ រកាឃរល ឌាតា៉ រតរំ តិចារឃាតិ ឃត្ថា បុរព្ហា ក្យត្តតឃរយច៉ រតតាហ “រឃា បរឌរឃា រកាឃលិតិ ក្យត្ថតី”តិ៉

ចារិកំ ចរយារតាតិ ឃាយញ្ញាចចតយ្បិ “យហតា...រប... តឌចឃទី”តិ ចចតរតា ឌិរឃរំ តិឌិរត្ថរយចាតិ អាហ “អតុរិតចារិកំ ចរយារតា”តិ៉ យហតាតិ ក្យាឃយហរត្តតបិ ឃព្យាយហរត្តតបិ យហតា៉ តឃ្ពិឌីញាគិក្លឃព្យរហ រពឌិ អឌិឃីលឃិក្លាចរឃត ឃីលឃយព្យុត្តា, តចា រពឌិ ឃីលឃយាឌិឃយព្យុត្តា, រពឌិ ឃីលឃយាឌិបញ្ញាឃយព្យុត្តាតិ ក្យាឃយហរត្តតបិ រឃា គិក្លឃព្យរហា យហាតិ៉ តំ អតាយឃិត្វា ឃព្យាយហត្តរយច ឌរឃ្យុរត្តា “ឃតំ ចា”តិអាឌិយាហ៉ អព្ហាកាយបឌិតា្ថឌីឌិកាចរឃត ឃរយាឃទត្តិ ៩ត្តាតិ ឃរយាឃទរ៉េ, ការយា តិចាឃការយា៉ ត្តិ ឃាល់ (ទាហុលកាយ៉ ឌិហារទាតិ គកចរតា ឌិហទលដ្ឋាត៌ ៩ត្តាតិ ៩តឃ្ពិ ឃារលឃ្យកឃុរត្តា៉ អតិឃយិរតាតិ អឃុកឃ្ពិ អាទារយ បព្ហរត ទុក្លឃ្ញុល ចាតិ ត តិឃយិរតា, ឃទ្បកហលចរឃត ត តិឃយិត្វា ក្យុរត្តា៉ តឃ្ពាតិ អតិឃយិតត្តា៉ អត្វាបត្តិឌិដ្ឋយត្វ បទិកព្យតចរឃត ឌរឃ្យុរត្តា “ចតឃណ្ហា កឌិឃ្យុតី”តិ អាហ, អព្ហា កចឃ្យាតិ អរត្វា៉

ក្ខបលគិឃ្យុតិ (ឃារត្វ៉ ឌី៉ ១៉១៉ចទព្ហាកល្ហចណ្ហតា; ឌី៉ តិ៉ ឌី៉ ១៉ព្យរ៉; អ៉ តិ៉ ឌី៉ ព្យ៉ព្យ៉៩៣) ឃចតចរឃត ក្ខបលគិឃ្យុតិ ឰយយត្វ ឌរឃ្យុរត្តា “រឃាតក្ខារ...រប... ឌាតិឃ្យុ”តិ អាហ៉ អចឌារលាឋលត្តា ឃត្តាឃ្បិ ចាញ្ញ អត្តាកឌាចឌារលត្តិ អាហ “បឌឃ្ញទលយរត្ត ចាតិបិរតា”តិ៉ អចឌារលរត្វាតិ បត ឰយិតា ឰដ្ឋត្វាចឌារលត្វ រតា-ឃដ្កហលត្តិ ឌរឃ្យុតិ៉ “អរឃ្យាឃ្យុ”ត្តិ បឌំ រតា-ឃឌ្ឋ កហិរត រតត ឋុល្លិតយល្លិតឌិក្ខុឃិតំ ឌិឃ រហាត្តិ បុទិតំ តាយ រហាតិ, រតត ច បុទិយឃ្ពិយឌាតិ ឃំឃិលិដ្ឋាតិ រហាត្តិ, ត តឃ្ពិ អក្កហិរតតិ អាហ “បឌឃ្ញរលាត ព្យព្ហាតឃិលិដ្ឋតាយត្តរយចា”តិ៉ យត្ត-ឃដ្ឋា ឌិរឃឃតិចត្តិអរត្វា៉ រតតឃ្យ អតត្ដត្តទឌីបតតំ ឌរឃ្យុតិ, ៩ច-ឃដ្ឋត បត ព្យព្ហាតឃិលិដ្ឋតាឃ ៩កត្តិកតំ៉ ឃាលិឃំ ឌាតា ឃំចដ្ឋកា ឃារលឃ្យកា ឃចា “ករត្តឃ្យកា ក្ខព្ហរឃ្យកា”តិ៉

ឃយិតបិបត្តាតិ អដ្ឋត្តិ អគចរឃឃរតា ឃចាឃត់ ឃយិតបិបត្តា៉ ៩ចឌីញាឌាហិទកឌីតទាការឃក្លារឃក្លុបិបឃយតរតា កកចរតា បិបឃយត់ ឌិរឃឃិតំ រហាតិ៉ អគតកត្វត្តា តិបិតាត់ ឰឌ អត្យឃ្យុចរត្វា អឌិរប្យរតាតិ អាហ “លុតិ អត្យឃ្យុចតរត្វ តិបិរតា”តិ៉ អាលបតយត្តត្តិ បិឃាលិបចចត៌ បិឃឃព្យុតាហារា រហរត “រកា”តិ ចា “អាក្យរឃា”តិ ចា “ឌេចាត់បិឃា”តិ ចា៉ រកាត្តចរឃតាតិ ៩ត្វ តំ តាឃតីតិ រកាត្តា៉ រកាតរយាតិ ហិ បចត្តយាត់ អគិឌាត់ ព្យឌ្ឋិព្យា ៩កំឃិកឌិឃឃតាឃ តាឃតិ ទក្លូតីតិ រកាតយរកាត្តា៉ ឃចា ហិ ព្យឌ្ឋិ អារឃ្ញលាក្ខុរតត

អត្ថេន វិនា ន វត្តតិ, ឯវំ អភិធានំ អភិធេយ្យភូតេន, តស្មា សោ តានិ តាយតិ រក្ខតីតិ វុច្ចតិ។ សោ បន អត្ថោ អញ្ញាកុលបរម្បរាសាធារណំ តស្ស កុលស្ស អាទិបុរិសសមុទាគតំ តំកុលបរិយាបន្នសាធារណំ សាមញ្ញរូបត្តិ ឥដ្ឋំ។ វុឌ្ឍាកុលបរិនិពទ្ធំ វុឌ្ឍិតោនីតិវិបុលវត្តិយកុលវិការតោ។ សព្វវត្តិយាតព្វាអាទិភូតមហាសមុតមហារាជតោ បដ្ឋាយ អសម្ភិន្នវុឌ្ឍអារតមំ សព្វរាជកុលំ។ ពោតមិ បរិភុញ្ជតាតិ ពាធិតបរិភុញ្ញតោភាគបរិភុញ្ញានិតា ពោតមិបិ បរិភុញ្ញតោ បរិហានិយា អតភិភូតោ អតញ្ញាតមេវ។ តថា ហិ ពគាទិបិ តស្ស កុលស្ស តានិសបរិភុញ្ញាការេវ, អភិនិក្ខមនការេ ច តតោ សមិទ្ធមហាការេវ លោកេ បាកដេ បញ្ញាតោតិ។ សព្វកុលំ បដ្ឋិតោតិ វុត្តំ វទតិ ភគវតោ សទ្ធាបដ្ឋិតភាវទីបនំ វុត្តំ មហត្តំ ញាតិបរិវដ្ដំ មហត្តញ្ច ភោគក្ខន្ធំ បហាយ បដ្ឋិតភាវទីបនតោ។ ឯត្ថ ច សមណោតិ វុយិតា បរិក្ខារេនេហិ ភគវតោ ពាហុមហាការេវ វស្សិតោ សមិតបាបតាទីបនតោ, គោតមោតិ វុយិតា លោកិយាវេនេហិ វុឌ្ឍអារតមកុលីនតាទីបនតោ។

អត្ថុព្ភតោតិ ឯត្ថ អភិ-សទ្ទោ វុត្តមុត្តាភ្យាសេ, តំសម្ភវតោ បន “ភវន្តំ គោតមំ”ន្តិ វុសម្ភវវចនំ សាមិអត្ថេបិ សមានំ វុត្តមុត្តសម្ភវទីបនតោ “វុត្តមុត្តាភ្យាសត្ថ”តិ វុត្តំ។ តេនាហ “តស្ស ខោ បន ភវតោ គោតមស្សាតិ អត្ថោ”តិ។ កល្យាណោតិ ភទ្ទកោ។ សា ហិស្ស កល្យាណតា វុឌ្ឍអារវិសយតាយាតិ អាហ “កល្យាណគុណសមន្នាគតោ”តិ។ តំវិសយតា ហេត្ថ សមន្នាគមោ។ សេដ្ឋោតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ យថា “ភវតាតិ វទតិ សេដ្ឋ”ន្តិ (បារា. អដ្ឋ. ១.វេរញ្ជកណ្ឌវណ្ណនា; វិសុទ្ធិ. ១.១៣២; វុទា. អដ្ឋ. ១; វុតិវុ. អដ្ឋ. និទានវណ្ណនា; មហានិ. អដ្ឋ. ៥០)។ “ភវតា អរហ”ន្តិអាទិនា គុណានំ សំកិត្តនតោ សំសទ្ទនតោ ច កិត្តិសទ្ទោ វណ្ណោតិ អាហ “កិត្តិរេវា”តិ។ កិត្តិបរិយាយោបិ ហិ សទ្ទ-សទ្ទោ យថា តំ “វុឌ្ឍអារសទ្ទោ វុត្តសមោ គុណវន្តោ តបស្សិនោ”តិ។ ថុតិឃោសោតិ អភិត្ថវុទាហារោ។ អញ្ញោត្ថរិត្វាតិ បដិបក្ខាការេន អតញ្ញាសាធារណតាយ ច អភិភវិត្វា។

សោ ភគវាតិ យោ សោ សមតិំស បារមិយោ បូរេត្វា សព្វកិលេសេ ភញ្ជិត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុទ្ធោ ទេវានំ អតិទេវោ សក្កានំ អតិសក្កោ ព្រហ្មានំ អតិព្រហ្មា លោកនាថោ ភាគ្យវន្តតាទីហិ ការណេហិ ភគវាតិ លទ្ធនាមោ, សោ ភគវា។ “ភគវា”តិ ហិ វុត្តំ សត្ថុ នាមកិត្តនំ។ តថា ហិ វុត្តំ “ភគវាតិ នេតំ នាមំ មាតរា កត”ន្តិអាទិ (មហានិ. ១៥៨, ១៩៨, ២១០; ចូឡនិ. អជិតមាណវបុច្ឆានិទ្ទេស ១)។ បរតោ បន “ភគវា”តិ គុណកិត្តនមេវ។ ឯវំ “អរហ”ន្តិអាទីហិ បទេហិ យេ សទេវកេ លោកេ អតិវិយ បញ្ញាតា វុទ្ធគុណា, តេ នានប្បការតោ វិភាវិតាតិ ទស្សេតុំ បច្ចេកំ វុតិបិ-សទ្ទោ យោជេតព្ពោតិ អាហ “វុតិបិ អរហំ, វុតិបិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ…បេ… វុតិបិ ភគវា”តិ។ “វុតិបេតំ ភូតំ, វុតិបេតំ តច្ឆ”ន្តិអាទីសុ (ទី. និ. ១.៦) វិយ ហិ ឥធ វុតិ-សទ្ទោ អាសន្នបច្ចក្ខការណត្ថោ, បិ-សទ្ទោ សម្បិណ្ឌនត្ថោ តេន តេសំ គុណានំ ពាហុការណទីបនតោ។ តានិ គុណសល្លក្ខណការណានិ សទ្ធាសម្បន្នានំ វិញ្ញូជាតិកានំ បច្ចក្ខានិ ឯវាតិ ទស្សេន្តោ “វុយិតា ច វុយិតា ច ការណេនាតិ វុត្តំ ហោតី”តិអាទិ។ តតោ វិសុទ្ធិមគ្គតោ។ តេសន្តិ “អរហ”ន្តិអាទិតំ វិត្ថារោ អត្ថនិទ្ទេសោ គហេតព្ពោ។ តតោ ឯវ តំសំវណ្ណនាយំ (វិសុទ្ធិ. មហាដី. ១.១៣០) វុត្តោ “អារកាតិ អរហំ, សុទូរការកតោ, អារកាតិ អរហំ អាសន្នការកតោ, រហិតព្ពស្ស អភាវតោ, បយេហិ អរហិតព្ពតោ, តត្ថ ឯតស្ស ររហាភាវំ ពោធិសុ បដ្ឋាតាតិ, បាបំ សការកតោ វា អរហ”ន្តិអាទិនា “អរហ”ន្តិអាទិនំ បទានំ អត្ថោ វិត្ថារតោ ទេវិតព្ពោ។

ភវន្តិ ចេត្ថ (វិសុទ្ធិ. មហាដី. ១.១៣០; សារត្ថ. ដី. ១.វេរញ្ជកណ្ឌវណ្ណនា) –

“យស្មា នប្បដិបជ្ជន្តិ, យេ វិហីនាសយា នរា;

អារកា តេហិ ភគវា, ទូរេ តេនារហំ មតោ.

យេ សម្មា បដិបជ្ជន្តិ, សុប្បណីតាធិមុត្តិកា;

ភគវា តេហិ អាសន្នោ, តេនាបិ អរហំ ជិនោ.

បាបធម្មា រហា នាម, សាធូហិ រហិតត្តតោ;

តេសំ សុដ្ឋុ បហីនត្តា, ភគវា អរហំ មតោ.

យេ សច្ឆិកតសទ្ធម្មា, អរិយា សុទ្ធគោចរា;

ន តេហិ រហិតោ ហោតិ, នាថោ តេនារហំ មតោ.

រហោ វា គមនំ យស្ស, សំសារេ នត្ថិ សព្ពសោ;

បហីនជាតិមរណោ, អរហំ សុគតោ មតោ.

គុណេហិ សទិសោ នត្ថិ, យស្មា លោកេ សទេវកេ;

តស្មា បាសំសិយត្តាបិ, អរហំ ទ្វិបទុត្តមោ.

អារកា មន្ទពុទ្ធីនំ, អាសន្នា ច វិជានតំ;

រហានំ សុប្បហីនត្តា, វិទូនមរហេយ្យតោ;

ករចឃុ ច រហាកាចា, បរិយ៉ា អរហំ ឌីរតា”តិ៍

ឃុត្ថរត្តិ កទ្ទកា៍ តញ្ញា បឃ្សត្តឃ្ស ហិតឃុលាចហការចេត ចេឌិតញ្ញត្តិ អាហ “អត្តាចហំ ឃុលាចហ”ត្តិ៍ តត្ត អត្តាចហត្តិ ឌិដ្ឋឆយ្យិកឃយ្យរាឃិកបរយត្តឃញ្ញាតហិតាចហំ៍ ឃុលាចហត្តិ តប្បរិឃាបត្តតិចិឆឃុលាចហំ៍ តឆាទ្វបិតត្តិ តាឌិឃាត៍ ឃាឌិរឃហិ បត

ក្យុលហិ កកចា ឃយត្តាករតា, រតហិ ចត្យប្បយាលិកឃ្ស រលិកឃ្ស ឃញ្ញឆាបិ អច្ចត្តាឃ បឃាឥតិរឃាតិ ឥរឃ្សតំ “អរតរកហិបឹ”តិអាឌិ

ចុត្តំ៍ តត្ត ឃឆាក្វត...របេ... អរហតត្តិ ញ្ញយិតា ឆយ្យប្បយាណាត៍ លុលប្បយាណាត៍ ឃត្តាត៍ កកចរតា បឃាឥាចហតយាហ, ញ្ញតររត ញ្ញតររឃំ៍

ឥឃ្សតយត្តយ្យិឃាឥុរហាតីតិ ឲត្ត រកាឃិឃឃក្យុលាឃ្ស ចត្ត កចេតញ្ញា៍ ឲកំ បឥយ្យិ រឃាតំ លកឹឃ្សាយ, ឃាឥុតរំឃេច កចិឃ្សតីតិ ឲត្ត

យល្វាកឌេចឃុត្តចត្ត កចេតញ្ញា៍

ញ្ញយិតា តរឃត អកាទិកឃុច្ឆា អាកតាតិ ញ្ញឌំ រឃក្យុចរឃត ចុត្តំ៍ រឃក្យុរឃ្សត ហិ អកាទិកា ឲចំ ឃុច្ឆត្តិ៍ អតកាទិកឃុច្ឆាឃបិ ឲរឃច

តរឃា៍ ឃឆា ត ឃរក្កាត្តិ...របេ... ចិឃ្សរឌ្ឍរត្តាតិ ញ្ញយិតា ឃត្ត រតឃំ (ចាហុលាកហបតិកាត៍ តិក្កហ្យូតចិឌិ ឥរឃ្សតិ៍ រតឃញ្ញា

ឃំលិត្តរុចិតាឃ ឃរច្ឆបរឥឃតា, តាឃ អតំ អឌាតត្តា ចិត្តាររឥឃត៍ អាឃាចត្តិ, ឃា ច រតឃំ ឃំលិត្តរុចិតា បល្ហិតយាតិតាឃ, រឃា ច

យារតា ឃឆាឥឃិតឃ្ស អត្តឃ្ស អឌាតរត្ត អប្បតិរដ្ឋា រហាតិ , ញ្ញតិ កកចា រតឃំ យាតតិក្កហចិឌិ ចិរត្តត្តា ឃរច្ឆរបរតច បញ្ញា

ចិឃ្សរឌ្ឍឃិ, ត ឃញ្ញរឃា រឥឃតាឃ អឃល្លក្កលាតំ៍ រតតាហ “បល្ហិតយាតិកា ហឹ”តិអាឌិ៍ ឃឃ្ឈា យំ តុរឃ្យឃាចឆ, ឃំលិរត្តត ចុត្តយតំ ត

ឌាតិត្តាតិ អឆិប្បាររឃា៍

៩៩០៍ “ឲកចិរឆត ចាកាលចត្ត”ត្តិអាឌិឃុ (ចិក៍ លិ៩៍១) ចិឃ រកាដ្ឋាឃរត្តា ចិឆ-ឃរឌ្ឍា, រឃា ច ចិកត្តិចចតចិបល្លាឃំ កត្វា បច្ចរត្ត

កចលាចចតចរឃត “តិចិឆ”ត្តិ ចុរត្តា៍ អរត្តា បត កចលាឃុច្ចចតចរឃត ឥដ្ឋរញ្ញាតិ អាហ “តិចិឆត្តិ តីហិ រកាដ្ឋារឃហឹ”តិ៍ បការរត្តា

ចា ចិឆ-ឃរឌ្ឍា, បកាត្តត្តាឃេច លក្ខយាត៍ អឆយ្យចរិឃាចិឃយចរិឃាកាចឃាយញ្ញា, កាឃទ្វារិកកាចឃាយញ្ញា ចា ដ្ឋបិឥាឃ ឲកត្តំ តេត្វា

“តិចិឆ”ត្តិ ចុត្តំ៍ បការរតរឥ បត អរបក្លិរត “តិចិឆា”ញ្ញរច្ចច ចុត្តំ រហាតិ៍ ការឃតាតិ ឲត្ត ការឃាតិ រចាបតការឃា អឆិរប្បតា,

រឃា ច អឆយ្យចរិឃាឃ ទ្វារក្វរតា រតត ចិតា តឃ្សា អប្បចត្តតរតា៍ ការឃតាតិ ច រហតុយ្យិកចលាចចត៍ កិច្ចាបិ ហិ

អឆយ្យចរិឃាឃល្លាតរចតាឃយដ្ឋាតា ឃា ចិញ្ញាតិ, ត ច ឃា បដ្ឋារត អាករតឃុ ចតុចឹឃតិឃា បច្ចរឃឃុ ឲរកតបិ បច្ចរឃត រចតាឃ

បច្ចរឃា រហាតិ, តឃ្សា បត តឆាបចត្តយាតាឃ កាឃកយ្យឃញ្ញាតាឃ រចតាឃ បចត្តិ រហាតីតិ រតត ទ្វាររត លក្លិតញ្ញាកាចរតា

តឃ្សា ការលំ ចិឃ ច ឃរញ្ញាហារយត្តំ រហាតិ៍ កាឃទ្វាររតាតិ ចា ការឃត ទ្វារក្វរតត កាឃទ្វារក្វរតតាតិ តំ ញ្ញត្តក្វយ្យតលក្លរលា

កចលាចចត៍ អឆយ្យំ ចរតិ ឲតាឃាតិ អឆយ្យចរិឃា, តឆាបចត្តា រចតា៍ អឆរយ្យាតិ បត តំឃយដ្ឋារតា បរឃារកា ឥដ្ឋរញ្ញា៍ ឆយ្យរតា

អតរបតាតិ ឆយ្យា, ត ឆយ្យាតិ អឆយ្យា, អឆយ្យា ច ឃា ចរិឃា ចាតិ អឆយ្យចរិឃា៍ បច្ចតឹកឃយតរដ្ឋត ឃយំ, ឃយាត៍ ឃឌិឃំ ឃុត្តត្តិ ចា ឃយំ,

ឃុចរិតំ៍ ឃយរតា ចិកតំ, ចិរុទ្ធិ ចា តឃ្សាតិ ចិឃយំ, ក្សុចរិតំ៍ ឃា ឲច ចិឃយា ចរិឃាតិ ចិឃយចរិឃា៍ ឃរញ្ញាឃុ កល្យាឃុក្កបរឥឃ្វតិ “ចតុញ្ញិឆំ

ចាចាឃ អឆយ្យចរិឃាចិឃយចរិឃា រហាតី”តិអាឌិតា ដ្ឋរឌ្ឍឃតិរឌ្ឍឃចរឃត អាកររតឃុ ឃរញ្ញាឃុ កល្យាឃរឥឃុ – “តិចិឆំ រលា កហបតរឃា

ກາເຍຕ ສຍູຈຣິຍາສຍຈຣິຍາ ເທາຕີ"ຕິອາຄິຕາ ວຸເຕຼສຕິເຕຼສຈເສຕ ອາກເຕສຸ ສເຕຼາສຸ ສຸກຼປເຂສຸ ຈ᷊

ເຣາເຂຕິ ກຸຣຸກຍູຕູຕາຍ ປຣປຂີຕເຕຼ ສເຕູ ອສຸູຕິ ເຍາເຈຕີຕິ ຣຸເຕຼາ, ເສາ ໑ຈ ລຸເຕຼາ ຣ-ການສຸ ລ-ກາຣ໌ ກຕູາ᷊ ກກູຍູຊູຕິ ລຸເຕຼາ᷊ ຂາຣຸເຌາຕິ ຜຣຸເສາ᷊ ສາຫສິເກາຕິ ສາຫສຸກາຣີ᷊ ສເຈປິ ຕ ລິປຸຕູ᷊ ຕຂາຈິເຂາ ປເຣສໍ ຌາຕຕສີເລີ ເລີຫິຕປິລີເຕູຈ ຈຸຈູຕິ ຍຂາ ຂາຕສີເລີ ປເຣສໍ ຂາຕຕູ ອເຂາຕຫເຕູາປິ "ປຍຕປິລີ"ເຕູຈ ຈຸຈູຕິ᷊ ປຫຣໍາ ປຫາຣຂາຕຍຕູ ຫຕໍ, ປຈຸຊູ ປຫຣໍາ ປຣສຸ ຍາຣໍາ ປຫຕຕູ ຂເສຸເຕູາ "ຫເຕ"ຕິອາຄິຍາຫ᷊ ຕຕູ ຕິຈິເຕຼາຕິ ອກິຕິຈິເຕຼາ ປສຸເຕາ᷊

ຍສຸ ຈເສຕ "ປຣສຸາ"ຕິ ສາຍິຕິເຕຼເສາ, ຕໍ ສາປເຕຍູ᷊ ຍຕິຫຼສາຍຍູເຕາ ກຫິຕໍ, ຕໍ ເຕເຕຈ ສາຍິຕິເຕຼເສຕ ປກາສິຕຕູ ອາຫ "ປຣສຸ ສຕູກ"ຕູ᷊ ປຣສຸປຣຈິຕູປກຣຫຕູ ຈາ ໑ກເຍເຈຕໍ ສຍາສປຂໍ, ຍໍ ກິຈູິ ປຣສຕູກໍ ຈິເສສເຕາ ປຣສຸ ຈິຕູປກຣໍາ ຈາຕິ ອເຕູາ᷊ ເຕຫິ ປເຣຫີຕິ ເຍສໍ ສຕູກໍ, ເຕຫິ᷊ ຍສຸ ຈເສຕ ປຸຣິເສາ "ເຂເຕາ"ຕິ ຈຸຈູຕິ, ຕໍ ເຂຍູຕູ ອາຫ "ອຈຫຣຫຈິຕູເສຸຕໍ ອຂິຈຈຕ"ຕູ᷊ ເຂຍູສຍູາເຕຕ, ຕ ຈິສຸາສຕາຈກາລິກາຄິຈເສຕາຕິ ອເຕູາ᷊

ຍເຕ ຈາຕິ ຈາ-ສເຕຼາ ອຈຸຕູຈິກປຸເຕູາ᷊ ເຕຕ ປຍູຂິຕາຄິກາຈໍ ສກູຫຍູາຕິ᷊ ໑ເຕຕຸປິເຍຕາຕິ ຍໍ ຍາຕຣິ ຍຕາຍ, ຕເຕຼາຍ ຈາ ປິຕາ ຣກູຕິ, ສາ ປິຕຸຣກູຕາ᷊ ຍໍ ວຸເກາສຸ ອສເຕູສຸ ກາຕາ ຣກູຕິ, ສາ ກາຕຸຣກູຕາຕິ ໑ຈຍາຄິ ສຕູາຍາຫ᷊ ສກາກກຸລິຕີຕິ ອາຈາຫກິຣິຍາຍ ສກາກາຕິ ກຸລິຕິ᷊ ຂສຸກຈິຂິ ຈາ ວຸຂິສຸ ຂປິຕຂຫຼາຣາຂາຂີຫິ᷊ ສຍູາຄິຂີ ສຸເຕູ (ຍ᷊ ຕິ᷊ ອເຕຼ᷊ ໑᷊ປັ໕) "ອສຕູຍູາຄິປຸາເຍຕ ກາຍເຕູາຣປຸຈຕູາ ອກຍຕີຍເຕຼາຕຂີຕິກູຍເຈຕຕາ"ຕິ ໑ຈໍ ຈຸຕູຍິຊູາຈາຣລກູຫຈເສຕ᷊

ຫຕູປິຂາຄິເຫຕຸຕິ ຫຕູປິຂາຄິເກຂເຕເຫຕຸ᷊ ຂເຕເຫຕຸຕິ ຂຕສຸ ລີເກເຫຕຸ ຂາຕິເຫຕຸ ຈ᷊ ລີເກາຕິ ຌາສຊູາຂຕາຕິ ລຕູຕີຕິ ລີເກາ᷊ ກິຈູິກູຕູ ກິຈູິຍຕູກໍ ອາຍິສຂາຕໍ᷊ ເຕຕາຫ "ຍໍ ຈາ"ຕິອາຄິ᷊ ຂາຕເຕູາເຍຈາຕິ ຍຸສາກາຈໍ ຕສຸ ຈຕູເຕາ ອຕູິ, ຕໍ ຂາຕເຕູາ ໑ຈ᷊

ອຫຼກາຕິ ຈຸຈູຕິ ຣຸເກູ ອຫຼສຄິສາ ກຫຼິເຍາ᷊ ຍຂາ ຂຕູາ ຈິສຍາ ຂຸຕູີຕີຕາ ຂ ເຫາຕູ, ໑ຈເຍຈໍ ກຸ໋ສຕຈຍູຕຈເສຕ ປຈຕູຈາຈາປິ ຫິ "ອຫຼກາ"ຕິ ຈຸຕູາ᷊ ເຕຕາຫ "ຍຂາ ສເຂາເສ ຣຸເກູ"ຕິອາຄິ᷊ ກກູສາຕິ ຜຣຸສາ ໑ຈ, ເສາ ປຕສຸາ ກກູສກາເຈາ ຍູາປິຂຕິຍິຕູຕາຍ ຕເຕາ ປຸຕິກາຕິ᷊ ເຕຕາຫ "ຍຂາ ຕາຍາ"ຕິອາຄິ᷊ ກຂຸກາຕິ ອຕິເຕຼາ᷊ ອຍຕາປິຕິ ຕ ຍຕຈຂູຕີ, ຕເຕາ ໑ຈ ເຂາສຂຕຕີ, ຈິຕູສເຕຼາສຸປຸຕູກາຣິກາ᷊ ຍເຍູສຸຕິ ຌເຕູເຕຕ ຂຸກູປຸຕູເຕາ ຍຍູສຄິເສສຸ ຂາຕິອາຄີສຸ᷊ ລກູຕກາຣີຕິ ໑ຈໍ ຈຂຕູສຸ ໑ຈໍ ຈຂາຍີຕິ ອຕູາຄິປຸາເຍຕ ລກູຕກາຣີ, ຕ ຍູຍູາຕຈເສຕ᷊ ເກາຂສຸ ອາສຕູາ ຕສຸ ການຫກາຈເຕາ᷊ ສເຂາສຈາຈາຍາຕິ ອຕູເຕາ ສຍເຕຼາປກເຂາສສຸ ຈເສຕ ສເຂາສຈາຈາຍ ເຈຈຈຕາຕິ᷊

ອກາເລຕາຕິ ອຍຸຕູກາເລຕ᷊ ອກາຣຫຕິສຸິຕຕູ ຕິປຸລໍ᷊ ຜລຕິຫຼການຫຕິສຸິຕໍ ຕາຍ ຕຂຈິຕາກາຈເຕາ᷊ ອກາຣຫຕິສຸິຕໍ ຕິປຸລໍ, ສຍຸຕູ ອເຕູາ᷊ ອສກາຈຈຕູາຕິ ອຍາຂາຈຈາຂີ᷊ ອສໍຈຣຈິຕຍປຂີສໍຍຸຕູສຸາຕິ ສໍຈຣຈິຕຍຣຫິຕສຸ, ອຕູເຕາ ສຸຫຕູສຸ ຈ ຕ

សំចរចិតយាចហស្ស ចត្វា។ ហឥយយញ្ញ្ញឃាយំ តិឥឆតុត្តិ អហិតសំហិតត្វា ចិត្តំ អតុប្បចិរេសត្វា តិឥឆតុំ ។ អយុត្តការលេតិ ឆយុំ កេឆេត្តេត ឃោ អេត្វា ឃស្មិំ ការេល ចត្តេត្តា, តេតា បុរេត្តា បច្ឆា តស្ស អការេលិ, តស្មិំ អយុត្តការេល ចត្វា ហោតិ។ អតបេឥសត្តិ កកចតា អហុកហុេត្ត ឲចំ ចុត្តត្តិ ហុត្តាបេឥសចិរហិតំ។ អបរិច្ឆេឥត្តិ បរិច្ឆេឥរហិតំ ។ ឃឆា បត ចាចា បរិច្ឆេឥរហិតា ហោតិ, តំ ឥស្សេតុំ "ហុត្តំ ចា"តិអាឌិ ចុត្តំ។ ក្តបលឃ្កត្តិ អតុយោកំ។ ពាហិរកឆំយេចាតិ ឃំ ហុត្តំ, ឌាតកំ ចា តិក្លិត្តំ, តស្ស សទឹរក្ងតំ កឆំ អតាយសិត្វា តេតា ពាហិក្ងតំយេច កឆំ។ សយ្យឌ្ចិត្វាតិ ចិទុឡ្ហំ អាបឌ្ចិត្វា។ បេចលិឌាតកាចាតិ អតុឌាតបិទោហយ្ងលិតិយេច តិដ្ចត្តិ។ អាហទិត្វាតិ តិក្លិត្តហុត្តេតា អញ្ញាយ្យិ អតុយោទ៌ការបេយាចត្វចេសេត តឥតុបយោកិតំ អាហទិត្វា។ ឌាតាេបតុត្តិ ឲតឥត្វយិឥំ ចុត្តត្តិ ឌាតាេបតុំ យោ សេក្កាតិ។ តស្ស កេឆតុត្តិ តស្ស តឆារុបស្ស ឆយុកឆិកស្ស ពាហុយ្យិ កេឆតុំ ចដ្ចតិ។ ត អត្វតិយ្សិតត្តិ អត្តនោ បេរសត្វា ត ហិតាចហំ។

អភិញ្ញ្ញាយតំ យេកុយេឃ្យុត បរសត្តកស្ស ឥស្សតចេសេត ហោតីតិ "អភិញ្ញ្ញាយ ឲ្យលោកតា ហោតី"តិ ចុត្តំ។ អភិញ្ញ្ញាយត្តោ ចា អភិញ្ញ្ញាយិតំ ចត្វា ឃត្វ កត្វចិ ឋិតយ្យិ បច្ចក្លេតា បស្សេត្តា ចិយ អភិញ្ញ្ញាយតីតិ ចុត្តំ "អភិញ្ញ្ញាយ ឲ្យលោកតា ហោតី"តិ។ កយុបឆរកឥា ត ហោតិ, រោចលំ លោកយេត្តាច ហោតិ បរិណាយតចេសេត អប្បចត្តត្តា។ ឃឆា បត កយុបឆរកឥា ហោតិ, តំ ឥស្សេតុំ "ឃឥា បតា"តិអាឌិ ចុត្តំ។ បរិណាេយតីតិ អត្តនោ សត្តកការេចត បរិក្កឃ្យាតាេយតិ។

ចិបត្តចិេត្តាតិ ញ្យាបាេឥត ចិបត្តិំ អាបាឌិតចិេត្តា។ តេតាហ "ប្ងតិក្ងតចិេត្តា"តិ។ ញ្យាបាេឥា ហិ ចិសំ ចិយ លោហិតស្ស ចិត្តំ ប្ងតិកាចំ ឌេតតិ។ ឥោេសត ឥុដ្ចចិត្តសង្កប្បោតិ ចិេសត ចិយ សប្បិអាឌិកោេបត ឲ្យសិតចិត្តសង្កប្បោ។ ឈាតីយត្វតិ ហតីយត្វ។ ចឆំ បិបុណាត្វតិ យលំ បិបុណាត្វ។ យា ចា អហេសុត្តិ សេត្តាត សត្តំ ត ហោត្វ។ តេតាហ "កិញ្ចិបិ យា អហេសុ"ត្តិ, អតចេសេសចិតាសំ បិបុណាត្វតិ អេត្វា។ ហញ្ញ្ញាត្វតិ អាឌិចិត្តតេតចាតិ ឲកត្តេតា ចិតាសចិត្តាយ ឲច។

យិច្ឆាឌិដ្ចិកោតិ អយោតិេសា ក្តប្បត្តិឌ្ចិកោ។ េសា ច ឲកត្តេតា ក្យុសលបឌិបក្ខឌិដ្ចិកោតិ អាហ "អក្យុសលឥស្សេតា"តិ។ ចិបល្លត្វឥស្សេតាតិ ឆយុតាយ ចិបរិយាសក្កាហីំ។ តត្តិ ឌិត្តត្តិ ឥេឃ្យឆយុឈិេសត ឥាតំ ចុត្តត្តិ អាហ "ឌិត្តស្ស ឋលិកាចំ សត្ថាយ ចឥតី"តិ។ ឌិត្តំ បត អត្តឌិចត្វំ កឆំ បឌិក្ខិបតិ។ ឲស តេយា "ឃិដ្ចំ ហុត"ត្តិ ឲត្វាបិ។ យហាឃាេកាតិ សត្តសាឆារណំ យហាឥាតំ។ បេហណកសក្ការេទាតិ បាហុតកាតំ កត្តត្តាសក្ការេទា។ ឋលត្តិ អាតិសំសឋលត្វា តិស្សត្ទឋលត្វា។ ចិបាេកាតិ សឌិសំ ឋលំ។ បរលោកេ ឋិតស្ស អយំ លោកោ តត្ថីតិ បរលោកេ ឋិតស្ស កយុតា លទ្ធេត្តា អយំ លោកោ ត ហោតិ។ ឥ្ថឆលោកេ ឋិតស្សបិ បរលោកោ តត្ថីតិ ឥ្ថឆលោកេ ឋិតស្ស កយុតា លទ្ធេត្តា បរលោកោ ត ហោតិ។ តត្វ ការណយាហ "សេត្តា តត្វ តេត្វច ក្ឃិដ្ឆត្តី"តិ ។ ឥ្ថយេ សត្តា ឃត្វ ឃត្វ កចយោតិកតិអាឌីសុ ឋិតា តត្វ តេត្វច ក្ឃិដ្ឆត្តិ តិរុឥយចិតាសចេសេត ចិតស្សត្តិ។ ឋលិកាចចេសេតាតិ យាតាបិតុសុ សយ្យាបឌិបត្តិយិច្ឆាបឌិបត្តីតំ ឋលស្ស អភាចចេសេត "តត្វិ យាតា, តត្វិ បិតា"តិ ចឥតិ, ត យាតាបិតុតំ, តាបិ តេសុ សយ្យាបឌិបត្តិយិច្ឆាបឌិបត្តីតំ អភាចចេសេត តេសំ លោកបច្ចក្ខត្តា។ ឲ្យត្តឲ្យអកស្ស ចិយ ឥ្ថយេសំ សត្តាតំ ក្តប្បាេឥា តាយ រោចលោច, ត ចចិត្វា អាកយតបុត្តកោតិ ឥស្សេតត្វំ "តត្វិ សត្តា ឲ្យបបាតិកា"តិ ចុត្តត្តិ អាហ "ចចិត្វា ក្តបបឌ្ចតកសត្តា តាយ តត្វីតិ ចឥតី"តិ។ សយេណត តាយ ឃាឆាចេតា ឌាតេត្តេត កស្សចិ កិញ្ចិ អករេឆត្វា សញ្ញាេតត កចិតត្តំ, អញ្ញាឆា អេហាបុរិសិកា តាយ សិយា, កិំ បេរា បរស្ស ករិស្សតិ, តឆា អត្តនោ សយ្យាឥតស្ស កស្សចិ អចសេរា ឲច តត្វិ តត្វ

តេត្វច ប្តិដ្ឋិតេតាតិ អាហ “េឃ ត្ថយញ្ចា...េប... បេចេតត្ថី”តិ៍ ឲុត្តាចតាតិ “តត្វិ ជិត្ត”ត្តិអាឌិតា ញ្ញបេតេសត៍ តសចត្តុកាតិ បជិក្កិបិតត្ថាតិ តស ចត្ចុតិ ឲុតិស្សាតិ តសចត្តុកា៍

33០៍អតកិត្ថ្យាតេឃា េហដ្ឋា អត្វេតា បកាសិតត្តា ប្តុត្តាតត្វាេឃច៍

33១៍ សហ ញ្ញឃតិ កន្លតីតិ សហេញ្ញា, សហចត្តតេកា, តស្ស ការេចា សហញ្ញតា, សហបចត្តីតិ អាហ “សហកាចំ ប្តបកេន្តឃ្យ”ត្តិ៍ (ពាហុកាត់ កាេឃា សម្ពុេហាតិ (ពាហុកាេឃា, តប្បុទិយាបត្តតាឃ តត្វ កតាតិ (ពាហុកាឃិកា៍ កាយំ េចតាឃ សត្ថាស្សបិ (ពាហុតិកាឃស្ស សយត្ថាឃ កចិតត្ថំ, “អាកាត”ត្តិអាឌិតា បត ក្ខុតិយត្ថ្យាតក្ខុយិកាឌឹតំ ប្តបទិ កហិតត្តា េកាតាលឹតាដ្តនាេឃត តតចេសសាតំ អឃំ សយត្ថាតិ អាហ “(ពាហុកាឃិកាតំ េតចាតត្តិ បតយត្ថ្យាតក្ខុយិេតចាត”ត្តិ៍ អាកា តាយ ចិហុំ េតចា តត្វិ, បទិត្តាកាឌឹតំេឃច បត អាកាចត្តតាសាយេត្ថាត ឲុកន្ត្យាកេហត្វា បចត្តំ ឲុតំ អឌិចចតំ, ឃជិតំ “អាកា”តិ ឃចា “(ពាហុបិទិសដ្ឋ(ពាហុបុទេវាហិតយហា(ពាហុកាត់ (ពាហុកាឃិកា”តិ៍ បទិត្តាកាតត្តិអាឌិ បតាតិ អាឌិ-សេត្តត អប្បយាណាកាតំ េតចាតំ អាកស្សទាតំ េតចាតត្តិ ត្ថាយំ បិញត្ថំ សក្កាណ្យាតិ៍ ឲុកេតា អក្កេហត្វាតិ អាកាតិ ចា, ឲុកត្តកាឃតាតត្តសត្ថាតិ ចា ឲុកេតា អក្កេហត្វា៍ េតសំេឃចាតិ អាកាតិ ចុត្តេតចាតំេឃច៍ េកតេតា កហណត្តិ កាេណស្ស ហឹតាឌិេកតកិត្តតាតស្សតចេសត បទិត្តាកាឌិក្កហណ៍ ត្ថាតិ កកចា អាសចក្កឃំ តេស្សត្វាតិ ឲុចំ កកចា ឆយុចទិឃំ, សយចទិឃំ, ចដ្ឋតិស្សិតំ ស្សកតិកាយិបជិបតំ, ចិចដ្ឋតិស្សិតំ អាសចក្កឃកាយិបជិបតំ កត្វា តិកចកដ្ឋាតេតា អាសចក្កឃំ តេស្សត្វា អទេហត្តតិក្យេដត េតសតំ តិដ្ឋេបសិ៍

ត្ថាន ចត្វាតិ ត្ថាយស្មិំ ឆយុចទិឃាសយចទិឃាឃ តិេដ្តេស ចត្វា៍ េតចេលិកា សយាេតតត្ថាតិ ឈត្ថឹសតិបិ េតចេលិកា សេយាឆាេតតត្ថា៍ ចឹសតិ (ពាហុេលិកាតិ តំតំកចបទិយាបត្តតិកាឃចេសត ចឹសតិ (ពាហុេលិកា, ចឹសតិ (ពាហុតិកាឃាតិ អេត្វា៍ តសក្យសលកយុបេធហឹតិ ឃធាទហំ តសក្យសលកយុបេធហិ កយ្វុបតិស្សឃបក្ខឃក្វេតាហិ េពចលំ ប្តបតិស្សឃក្វេតាហិ ច តិត្ថាត្តិ តស្សិតា៍

តិណ្ហិ ស្សចទិតាតត្តិ តិណ្ហិ កាយាចចទស្សចទិតាតំ៍ កាយាចចទក្កហណេញ្ចត្វ យេតាស្សចទិតាេបក្កឃ៍ ចិបិេកតេតចាតិ ត្ថាយិតា ចិបិក្យប្បាេតេតច តិត្ថាត្តិ េហាតិ, ត ប្តបតិស្សឃតាយេត្តតាតិ តេស្សតិ៍ “ប្តបតិស្សឃចេសតា”តិ ចុត្តយត្វំ ចិចទិតំ “តស ក្យសលកយុបធា ហឹ”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ ក្ខុតិឃាឌិតិ កាេចត្វាតិអាឌឹស្សបិ “សីេល បតិដ្ឋាឃា”តិ បតំ អាេតត្វា សយ្ឋត្តិតត្ថំ៍ កស្មា បេតត្វ “ប្តបតិស្សឃចេសតា”តិ ចុត្តំ, តត្យ បជិសម្ពិតាយេក្ក (បជិ៍ យ៍ ១៍3១) – “បតេយត ឈាេតត តិចទណាតំ បហាតំ សីលំ, េចទយណិ សីលំ, េចតតា សីលំ, សំចេទា សីលំ, អចឹតិក្កេយា សីល”ត្តិអាឌិតា សេត្ថាស្សបិ ឈាេតស្ស សីលំ ប្តុដត្តិ តស្ស ចេសត ប្តបទិេតចេលិកាតយ្យិ ចិបិេកាត តិត្ថាត្តិ ចត្តត្ថាតិ? ត, តស្ស បទិត្ថាឃ េតសតត្វា, បទិត្ថាឃ េតសតតា ចស្ស “ឃត្វ ច បហាត”ត្តិអាឌិតា ចិស្សឌ្ឋិយក្កសំចណ្ហតាឃត្ថ (ចិស្សឌ្ឋិ៍ យហាឌឹ៍ ១៍ប័១លិ, ប័១ង័) បកាសិតា ឲុច៍ តធា ហិ ត្ថាឆាបិ “តស ក្យសលកយុបធា ហិ សីល”ត្តិអាឌិតា សីលស្ស ទ្វុបិទ្វុបកចាតំ ប្តបតិស្សឃតា ចិកាចិតា, ត តិត្ថាត្តកតាឃ៍ កស្មា បេតត្វ កាចតាលក្កណាឃ ឆយុចទិឃាឃ កចចិេសេស ចិកឌិឃយាេត អសត្ថាកេចា ត កហិេតាតិ អាហ “អសត្ថាកេចាបត...េប... ត តិដ្ឋិេដ្ឋា”តិ៍ ឆាហិេកា ហិ អឃធាក្វតតស្សិតាឃ អសត្ថាកចំ កចចិប្បេយាក្កំ យត្ថាយាតា តក្ខុបកន្ត្យាតំ

ការេចត្វា អសេញ្ញាសុ តិដ្ឋតត្តិ៎ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, យំ បនេត្ថ ចត្តព្វំ, តំ (ឦឃូឌាលដ្ឋកចាយំ តំសំចណ្ណនាយញ្ច (ឌី៑ តិ៑ អដ្ឋ៑ ១៑ ៩ប័-សិ៌១; ឌី៑ តិ៑ ឌី៑ ១៑៩ប័-សិ៌១) ចុត្តនេយមេច ចេឌិតព្វំ៑

សារលេឃ្យកសុត្តចណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សមត្តា៑

១៑ ចេទញ្ញកសុត្តចណ្ណនា

៣៣៑ចេទញ្ញចារិនោតិ ចេទញ្ញកាយចារិនោ៑ ពេធិ បន “ចិចិធទ្ធចារិនោ ចេទញ្ញកា”តិ ឲតយត្ថំ ចឌត្តិ, តេសំ យមេត “ចេទញ្ញកា”តិ បិញ្ញដ្ឋយា កចិតព្វត្តិ៑ អតិយយិតកិច្ចនាតិ “ឌ្ឋយិតា តាយា”តិ ឲចំ ត តិយយិតេត កិច្ចនា៑ អយំ ចិរេមសាតិ អយំ បុក្កលិឌ្ឌាតឆយ្ហាឌ្ឌាតកពេតា ឌ្ឋេមសុ ខ្ចិសុ សុទ្ធាសុ ឌេមតាយ ចិរេមសា, អទ្ធោ បន ឌេមតាតយោ ច យញ្ញៀកិត្តសុចណ្ហំ ចិយ អចិរិដ្ឋោតិ ឌស្សេតិ៑ កស្មា បន កកចា កត្ថចិ បុក្កលិឌ្ឌាតឌេមតំ ឌេមតិ, កត្ថចិ ឆយ្ហាឌ្ឌាតត្តិ? ឌេមតាចិលិមពោតា ចេចនឃ្យញ្ញាយយពោតា ច៑ ឌេមតាចិលិសប្បត្តា ហិ ឮទ្ធា កកចន្តោ, ពេ យថារុធិ កត្ថចិ បុក្កលិឌ្ឌាតំ កត្វា, កត្ថចិ ឆយ្ហាឌ្ឌាតំ កត្វា ឆយ្ហំ ឌេមត្តិ៑ ពេយ បន ចេចនឃ្យា សាយតក្កយំ អនោតិណ្ហា, តេសំ បុក្កលិឌ្ឌាតឌេមតំ ឌេមត្តិ៑ ពេយ ឌ្ឋតិណ្ហា, តេសំ ឆយ្ហាឌ្ឌាតំ៑ សឃ្ឋតិសច្ចិសយា បុក្កលិឌ្ឌាតា, ឌ្ឋតទា បរេយត្ថសច្ចិសយា៑ បុរិមា កទ្រុណាត្តក្ខលិ, ឌ្ឋតទា បញ្ញាត្តក្ខលិ៑ សន្ធាតុសារិពេកាត្តាតំ ចា បុរិមា៑ ពេ ហិ បុក្កលប្បយាណា, បច្ឆិមា ឆយ្ហាតុសារិតំ៑ សន្ធាធទិតតាយ ចា ពេលិកាឌិបតីតំ ចពេសត បុក្កលិឌ្ឌាតា, បញ្ញាធទិតតាយ ឆយ្ហាឌិបតីតំ ចពេសត ឆយ្ហាឌ្ឌាតា៑ បុរិមា ច ពេឃ្យត្តា, បច្ឆិមា តឹតត្វា៑ ឌ្ឋតិ កកចា តំ តំ ចិពេសំ អពេចក្ខិត្វា តត្ថ តត្ថ ទុចិធំ ឌេមតំ ឌេមតីតិ ចេឌិតព្វំ៑

ចេទញ្ញកសុត្តចណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សមត្តា៑

១៑ យពារចេឌល្លសុត្តចណ្ណនា

៣៨៑ កទ្រុការេចា ការេចំ, បិសាណាច្ឆត្តំ ចិយ កទ្រុករោិយតា៑ សហ ការេចេនាតិ សការេចា, កទ្រុតា កិច្ចិត្ថិ ចុទ្ធតា ការចចពេសត បតិឃ្សចតំ បតិឃ្សេចា, សហ បតិឃ្សេចេត សប្បតិឃ្សេចា, បតិឃ្សចក្ខតំ តំសកាកញ្ហា យំ កិច្ចិ កទ្រុករោ៑ សការេច សប្បតិឃ្សចតំ សការេចសប្បតិឃ្សចតំ៑ កទ្រុករោ ចា ការេចា, សការេចស្ស សប្បតិឃ្សចតំ សការេចសប្បតិឃ្សចតំ៑ ឲពេត សការេចតេច សការេចស្ស តធាបចត្តំ ចចតត្តិ ឌស្សេតិ៑ អញ្ញត្ថ ទុ-សទ្ទោ កទហទ្ធោបិ ពេហាតិ “ទុក្ខំ ទុប្បុទ្ធោ”តិអាឌីសុ ចិយ, ឌ្ឋឆ បន ពេសា ត សយុទ្ធតិ កុច្ឆិតាយ បញ្ញាយ អកាចពេតាតិ អាហ “បញ្ញាយ ទុដ្ឋំ តាយ តត្ថី”តិ៑ “ទុស្សីលោ”តិអាឌីសុ ចិយ អកាចទ្ធោ ទុ-សទ្ទោតិ ចុត្តំ “អប្បញ្ញោ តិប្បញ្ញោតិ អទ្ធោ”តិ៑ កិត្តកេកតាតិ ពេកត បរិយាណេត៑ តំ បន បរិយាណំ យស្មា បរិយេឃ្យស្ស អត្ថស្ស បរិច្ឆិត្តតំ ពេហាតិ, ត្តុ-សទ្ទោ ច បុច្ឆាយ ឌោតពេកា, តស្មា “កិត្តាចតា ត្តុ ខោតិ ការណបរិច្ឆេទបុច្ឆា”តិ ចត្វា “កិត្តកេត ត្តុ ខោ ឲចំ ចុច្ចតីតិ អទ្ធោ”តិ អាហ៑

“ការលបរិច្ឆេទបុច្ឆា”តិ ឋបិតា “កិត្តាវតា”តិ សាយណ្ហេតា បុច្ឆាការេន ទស្សិតោ, ន បិរេសរេតា, តស្ស បុច្ឆាបិរេសកាវតាបត្តិ

មហាគិច្ឆេស អាគតា សញ្ញាច បុច្ឆា អត្ថុទ្ធារនយេន ទស្សេតិ “បុច្ឆា ច នាមា”តិអាទិនា។ អទិដ្ឋំ ជោតីយតិ ឯតាយាតិ អទិដ្ឋជោតនា, បុច្ឆា។ ទិដ្ឋំ សំសន្ទតា សាកច្ឆាវសេន ចិត្តិច្ឆយករណំ។ បិមតិ ឆិន្ទតិ ឯតាយាតិ បិមតិច្ឆេទនា។ អនុមតិយា បុច្ឆា អនុមតិបុច្ឆា។ “តំ កិំ មញ្ញថ, ភិក្ខវេ”តិអាទិបុច្ឆាយ ហិ “កា តុម្ហាកំ អនុមតី”តិ អនុមតិ បុច្ឆិតា ហោតិ។ កថេតុំ កម្យតាយ បុច្ឆា កថេតុកម្យតាបុច្ឆា។

លក្ខណត្តិ ជានាតុំ ឋត្វិតោ ឥយា ពោធិ បការេនា។ អញ្ញាតត្តិ ឥយេន ពោតធិ ជានាតេន អញ្ញាតការិ អាហ។ អទិដ្ឋត្តិ ទស្សនេនតេន បច្ចក្ខំ ចិយ អទិដ្ឋតំ។ អតុលិតត្តិ “ឯត្តកំ ឯតំ”ត្តិ តុលនភូតេន អតុលិតតំ។ អតីរិតត្តិ តីរណភូតេន អកតញាណកិរិយាសមាបនតំ។ អចិភូតត្តិ ញាណស្ស អបាកដភាវំ។ អចិភាចិតត្តិ ជានេនេន អបាកដីកតភាវំ។ ឯតស្ស ទិដ្ឋំ សំសន្ទនាបុច្ឆា អសិរេយតា, ន អទិដ្ឋជោតនា ចិមតិច្ឆេទនា

ចាតិ។

កថេសុំ អតេ្ថា ចិញ្ញាយតីតិ អាហ “ទេវេរា ហី”តិអាទិ។ សមំ ចិតិច្ឆិតន្តោតិ សយមេវ ទោសំ បញ្ញាតំ អត្ថំ ចិរេសេន តិច្ឆិតន្តោ។ ឯតំ សុត្តន្តិ ឯតំ បញ្ញាចិសតិបញ្ញាបនីយល្លិតសុត្តំ, ន យំ កិញ្ចិ អនេចរេសរេនេច មត្តកំ បិរេបសីតិ។ “សយមេវ បញ្ញាសមុដ្ឋានបតា្ត សមំ ចិតិច្ឆិតន្តោ”តិ ឯត្ថ ចតុរេក្កាទិកំ កថាតីតិ ទស្សេន្តោ “ឯកទេ្វា ហី”តិអាទិមាហ។ បញ្ញាសមុដ្ឋានបតុំរេយេច សកេ្កាតីតិ បុច្ឆតិចិនិរេយេច

ជានាតិ។ ន តិច្ឆតុត្តិ តិច្ឆេតុំ ន សក្កោតិ, ចិស្សជ្ជតចិនិំ ន ជានាតីតិ អតេ្ថា។ ចិរេសដ្ឋានត្តិ អញ្ញេហិ អសទិសដ្ឋានំ។ ទេវេន សទិសោតិ ទេវេន សទិសោ សាចកោ នត្ថិ។

សំសគ្គិតា្វតិ សំយោជេតា្វ សមានំ កត្វា, យថា តត្ថ សញ្ញាតញ្ញាណំ បចត្តិ, តថា តំ អចិរេលិយេតា្វតិ អតេ្ថា។ សីឡអាយតន្តោតិ សីឡអំ កថេន្តោ។ ឆក្កមិកតាយ អក្កាចប្បត្តិយា តត្ថ អប្បដិហតញាណតាយ ឆន្ទសីឡអាយ ចិយ ចតុត្ថំ បរិសានំ គមនំ គណ្ហន្តោ ឆក្កចតំ

កថេតិ។

ឋេតា ចា ឧទ្ធា ចា អត្ថុក្កមិត្វាតិ ភុក្កហិតកថាមគ្គតោ យត្ថ កត្ថចិ ឋ្ឋានកម្បិ អត្ថុក្កមិត្វា ភុក្កហិតនិយាមេនេវតាតិ អតេ្ថា។ ទេនាហ

“ឃដ្ដិពោដិ”ត្តិអាទិ។ ឧក្កបទិកត្តិ ឧក្កបទតិរេក្កបមត្តំ។ ទណ្ឌកសមត្តិ ឧក្កទណ្ឌកមំ សេតុំ ហេដ្ឋា ច ឧបរិ ច សុត្តបទានំ អាហរណេន ទេបិដកំ ពុទ្ធចចនំ ហេដ្ឋបរិយំ កេរោន្តោ ជាតស្សរសទិសដ្ឋា កាចំ, សុត្តបទំ ចា និក្ខិបិត្វា តត្ថ នានាឋ្ឋបយាការណានិ អាហរន្តោ តានិ

ច ពោហិ សុត្តបទេហិ ពេរិឆន្តោ សមុដ្ឋានបេន្តោ “ជាតស្សរេ បញ្ចវណ្ណានិ កុសុមានិ ចុល្លាបេន្តោ ចិយ សិនេរុមត្ថកេ វដ្ដិសហស្សំ ជាលេន្តោ ចិយា”តិ ទុត្តា។

ឧក្កបជ្ជារេទតិ ឧក្កប្បំ បជ្ជាលណក្កណោ។ បចចរេសន សដ្ឋិ បចសតសហស្សានិ កាធាចរេសន បត្ថរេ កាធាសហស្សានិ។ អាកឌ្ឍិត្វា កណ្ហន្តោ ចិយាតិ បរេច្ចកំ បុបនានិ អេនាចិត្វិត្វា ចល្លិរេយេច អាកឌ្ឍិត្វា ឧក្កដ្ឋបុបនានិ កត្វា កណ្ហន្តោ ចិយ។ ទេនាហ “ឧក្កប្បហារេនេនវា”តិ។ កតិបក្ខាតត្តិ អតិសយាយ ញាណកតិយា យុត្តាតំ។ ឥតិបក្ខាតត្តិ ឥរណជវេន យុត្តាតំ។

អត្តតយុស្សត្តិ បច្ចយុប្បន្នកាយិតត្តិត្ថាតចិបាកកិរិយាតិចនេត អត្តបនេកនេក ចិរនេយ បចត្តិយា អត្តតនេយហិ ស្ដស្សត្តិ ស្ដបចិតំ៍ ចត្យនេទាឈតិត្តេលាត្តិកាតំ ពិនេត្ត ធបិតតាចា ចិយាតិ នេយាឌតា៍ រហស្សយុត្តអាឌត្ថានេឆាតិ នេចឌយត្តទធំ រត្ថាយ ចតតិ៍

យស្មា បុត្តាយំ ញ្ញាបតិត្ថាតនេយត “ទុប្បនេញ្ញា ទុប្បនេញ្ញា”តិ អានេយឌិតចនេត ទុត្តំ, តស្មា ឆយ្ចនេតាបតិ បុត្តិតយត្តំ ចិស្សនេឌ្ឍត្តា បុត្តាយកាតេក “តប្បឌាតាតិ តប្បឌាតាតី”តិ អានេយឌិតចនេតតចាហ៍ តត្ត ញ្ញតិ-រត្ថោ កាទេលានេត្តាតិ ធនេស្សនេត្តា “យស្មា តប្បឌាតាតិ, តស្មា ទុប្បនេញ្ញាតិទុច្ចតី”តិ អាហ៍ ញ្ញត ទុក្កត្តិ ញ្ញត ស្ដបិតាតក្កត្តបញ្ចាកំ ទុក្ក អរិយរច្ចំ៍ តញ្ចា នេលា ទុប្បតំ នេចតិយតំ រញ្ញាតតំ អកិរត្តនេលាំ ចិឌាតតត្តិ រនេត្តបនេតា ឲត្តាកំ៍ ញ្ញនេតា ស្ដត្តិ កិត្តិ ឆយ្ចឌាតំ ទុក្ក អរិយរច្ចំ តាយ តត្តីតិ យាឆាចររនេរលក្កលានេតា បចត្តិក្កយនេតា នេចច បីត្វអតរត្តតរត្តាបចិបទិលាយលក្កលានេតា ច យឆាត្វតំ អរិយយក្កបញ្ញាយ តប្បឌាតាតិ៍ អចនេរបច្ចយបយាកនេយ ស្ដតយតិ ស្ដប្បឌ្ឍតិ, ស្តាយំ របុតនេយា រំរាទបចត្តិកានេចតាតិ អាហ “បចត្តិទុក្កបកាចិកា”តិ, ទុក្កបច្ចស្ស ស្ដប្បាឌិកាតិ អនេត្តា៍ យាឆាចររនេរលក្កលានេតាតិ យឆាត្វតំ អត្វបនេត្តចកានេលានេរនេតា នេចច រយិត្តតតិឌាតរំនេយាកបលិនេតាឆលក្កលានេតា ច៍

ញ្ញតំ តាយ ធាតំ បត្តាតិ ញ្ញតំ តាយ អប្បចត្តិកានេលាំ អាកយ្ច៍ តិទ្ធន្ទីតិ អត្វប្បាឆតិនេទាឆចនេត តិទ្ធន្ទី, នេតតាហ “ស្ដកិត្តិ អប្បចត្តី”តិ៍ យាឆាចររនេរលក្កលានេតាតិ យឆាត្វតំ អច្ចតិរនេតា នេចច តិស្សនេលាចិនេចការត្តាយតលក្កលានេតា ច៍ អយំ បឌិបតាតិ អយំ របយ្ចាតិត្តិអាឌិកា រនេយាឆាតលក្កលា បឌិបឌ្ឍតិ ឲតាយាតិ បឌិបតា៍ ទុក្កតិនេទាធំ កច្ចតីតិ ទុក្កតិនេទាធំ តិត្ថាតំ រត្តិកិរិយាកិរយយចនេត កច្ចតិ អានេត្ត បចត្តតិ៍ យាឆាចររនេរលក្កលានេតាតិ យឆាត្វតំ កិនេលរប្បហាតកនេលានេរនេតា នេចច តិយ្យាតនេហត្យរប្បតាធិបនេតយ្យលក្កលានេតា ច តប្បឌាតាតិ៍ អត្តទ្ធចានេទតិ ទុតិយចានេទ៍ ញ្ញយិតាច តនេយតាតិ “ញ្ញតំ ទុក្ក, ឲត្តាកំ ទុក្ក”ត្តិអាឌិតា បធយចានេទ ទុត្តតនេយត៍ តត្ត ហិ ទុប្បញ្ញាតិនេត្តរត្តា បឌាតតបឌិនេត្តបចនេត នេតរតា អាកតា, ញ្ញត បញ្ញាចត្តតិនេត្តរត្តា បឌាតតចនេរតាតិ អយនេយច ចិនេរនេរា៍ ឲត្តាតិ ទុតិយចានេទ៍

រចតនេតាតិ កយ្ចាតរ្ស រចតនេតា ស្ដក្កលាតិ៍ កត្តរចតយុនេលត ហិ តតត្តស្ស ស្ដក្កហលាំ ធនេបត្តា តលាត្តិអាឌិ តស្ស ស្ដក្កហលាកានេតិធស្សតំ៍ អកិតិចិរតីតិ ចិបស្សតាកិតិនេចរចនេត អកិតិចិរតិ ចិបស្សតាកយ្ចាតំ បដ្ឋនេបតិ៍ នេតា ចិចនេដ្ឋតិ ចិចនេដ្ឋ អកិតិនេចនេយា ត នេហាតិ អចិរយត្តា៍ អយត្តិ ចត្យរច្ចកយ្ចាតិនេកា៍

បញ្ចាក្កត្តាតិ បញ្ចាបិតាតក្កត្តា៍ លត្តចនេត ចិបស្សតាកិតិនេចរស្ស ចក្កាឌិចនេត នេចតតាឌិចនេត ច រតិបិ អនេតកចិតនេត្ត ហុកទំ ហុចិនេញ្ញាយ្យត្តិ ចត្យធាត្យបុនេលត តំ ធនេស្សាតុំ “ធាត្យកយ្ចាតចនេត ឆ្លតទិត្តា”តិ អាហ៍ ទ្វបត្តិ ចចត្តនេបតីតិ ទ្វប្បតនេដ្ឋត ទ្វបត្តិ អរក្កនេតា បទិត្ថិត្តតិ៍ តតាទយ្យលាតិ តំ ទ្វបំ អានេយ្យលាំ កត្តា បចត្តតកា៍ តាយត្តិ នេចតតាឌិចត្យក្កា តយតនេដ្ឋត តាយត្តិ ចចត្តានេបតិ៍ យយកតាលក្កត្ត កិត្តនេត្តា ចិយ យយកំ កិត្តិត្វា “អទ្វបំ, ទ្វបត្តា”តិ នេត្តច ញ្ញនេយ ឆយ្យា, ត ឲត្ត នេលាចិ អត្តា ចា អត្តតិយំ ចាតិ តាយទ្វបំ ចចត្តនេបតិ បទិត្ថិត្តតិ បទិក្កហាតិ៍ ឲត្តាចតា ឌិត្តិចិហុត្តិ ធស្សិតា៍ តំ បនេតតំ តាយទ្វបំ ត អនេហាត្យកំ៍ យស្មា រត្ថា រត្ថត្ត រត្ថតា ច តត្តិ, តស្មា រនេហាត្យកំ៍

កីទិសេន ហេតុនា? ន ឥស្សរាទិវិសមហេតុនា. យំ បនេត្ថ វត្តព្ពំ, តំ វិសុទ្ធិមគ្គសំវណ្ណនាយំ (វិសុទ្ធិ. មហាដី. ២.៣៣៥) វុត្តនយេន គហេតព្ពំ. សហេតុកត្តា ឯវ សបច្ចយំ. អវិជ្ជាទយោតិ អវិជ្ជាតណ្ហុបាទានកម្មាហារាទយោ. ឯវន្តិ “តំ បនេត”ន្តិអាទិនា វុត្តប្បការេន អវិជ្ជាទិនា បច្ចយេន ចេវ រូបវេទនាទិនា បច្ចយុប្បន្នធម្មេ ច វវត្ថបេត្វា បរិច្ឆិន្ទិត្វា បរិគ្គហេត្វា. វុត្តញ្ហេតំ “អវិជ្ជាសមុទយា រូបសមុទយោ, តណ្ហាសមុទយា រូបសមុទយោ”តិ (បដិ. ម. ១.៥០). ឯត្តាវតា កង្ខាវិតរណវិសុទ្ធិ ទស្សិតា.

ហុត្វាតិ ហេតុបច្ចយសមវាយេ ឧប្បជ្ជិត្វា. អភាវដ្ឋេនាតិ វិនស្សនដ្ឋេន. អនិច្ចាតិ អនិច្ចា អទ្ធុវា. អនិច្ចលក្ខណំ អារោបេតីតិ តេសុ បញ្ចសុ ខន្ធេសុ អនិច្ចតាសង្ខាតំ សាមញ្ញលក្ខណំ និរោបេតិ. តតោតិ អនិច្ចលក្ខណារោបនតោ បរំ, តតោ វា អនិច្ចភាវតោ. ឧទយព្វយបដិបីឡនាការេនាតិ ឧប្បាទនិរោធេហិ បតិ បតិ អភិណ្ហំ បីឡនាការេន ហេតុនា ទុក្ខា អនិដ្ឋា, ទុក្ខមា វា. អវសវត្តនាការេនាតិ កស្សចិ វសេន អវសវត្តនាការេន. អនត្តាតិ ន សយំ អត្តា, នាបិ នេសំ កោចិ អត្តា អត្ថីតិ អនត្តាតិ. តិលក្ខណំ អារោបេត្វាតិ ឯវំ អនិច្ចស្ស ទុក្ខភាវតោ, ទុក្ខស្ស ច អនត្តភាវតោ ខន្ធបញ្ចកេ តិវិធម្បិ សាមញ្ញលក្ខណំ អារោបេត្វា. សម្មសន្តោតិ ឧទយព្វយញាណុប្បត្តិយា ឧប្បន្នេ វិបស្សនុបក្កិលេសេ បហាយ មគ្គាមគ្គំ វវត្ថបេត្វា ឧទយព្វយញាណាទិវិបស្សនាបដិបាដិយា សង្ខារេ សម្មសន្តោ គោត្រភុញាណានន្តរំ លោកុត្តរមគ្គំ បាបុណាតិ.

ឯកបដិវេធេនាតិ ឯកេនេវ ញាណេន បដិវិជ្ឈនេន. បដិវេធោ បដិឃាតាការេន វិសយេ និស្សង្គចារសង្ខាតំ និព្ពិជ្ឈនំ. អភិសមយោ អវិរជ្ឈិត្វា អធិគមនសង្ខាតោ អវពោធោ. “ឥទំ ទុក្ខំ, ឯត្តំ ទុក្ខំ, ន ឥតោ ភិយ្យោ”តិ បរិច្ឆិន្ទិត្វា យាថាវតោ ជាននេនេវ វុត្តនយេន បដិវេធោតិ បរិញ្ញាបដិវេធោ, ឥទញ្ច យថា ញាណេ បវត្តេ បច្ឆា ទុក្ខស្ស សរូបាទិបរិច្ឆេទេ សម្មោហោ ន ហោតិ, តថា បវត្តិំ គហេត្វា វុត្តំ, ន បន មគ្គញាណស្ស “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិអាទិនា បវត្តនតោ. តេនាហ “តម្ពិញ្ញាណស្ស ពលេន”តិអាទិ. បហីនស្ស បុន អបហាតព្ពតាយ បកដ្ឋំ ហាតុំ ជហតុំ សមុច្ឆិន្ទតុំ បហាតុំ, បហានេនេវ វុត្តនយេន បដិវេធោតិ បហានបដិវេធោ. អយម្បិ យេន កិលេសេន អប្បហីយមានេន មគ្គភាវនាយ ន ភវិតព្ពំ, អសតិ ច មគ្គភាវនាយ សោ ឧប្បជ្ជេយ្យ, តស្ស បដិឃាតំ ករោន្តស្ស អនុប្បត្តិធម្មតំ អាបាទេន្តស្ស ញាណស្ស តថាបវត្តិយា បដិឃាតាការេន និស្សង្គចារំ ឧបាទាយ ឯវំ វុត្តោ. សច្ឆិកិរិយា បច្ចក្ខករណំ អនុស្សវាការបរិវិតក្កាទិកេ មុញ្ចិត្វាវ សរូបតោ អារម្មណករណំ “ឥទំ ត”ន្តិ យាថាវសភាវតោ គហណំ, សា ឯវ វុត្តនយេន បដិវេធោតិ សច្ឆិកិរិយាបដិវេធោ. អយម្បិ យស្ស អាវរណស្ស អសមុច្ឆិន្នតោ ញាណំ និរោធំ អាលម្ពិតុំ ន សក្កោតិ, តស្ស សមុច្ឆិន្នតោ តំ សរូបតោ វិភាវិតមេវ បវត្តតីតិ ឯវំ វុត្តោ.

ភាវនា ឧប្បាទនា វឌ្ឍនា ច. តត្ថ បឋមមគ្គេ ឧប្បាទនដ្ឋេន ភាវនា, ទុតិយាទីសុ វឌ្ឍនដ្ឋេន, ឧភយត្ថាបិ វា ឧភយំ វេទិតព្ពំ. បឋមមគ្គេបិ ហិ យថារហំ វុដ្ឋានគាមិនិយំ បវត្តំ បរិជាននាទិំ វឌ្ឍេន្តោ បវត្តោតិ តត្ថាបិ វឌ្ឍនដ្ឋេន ភាវនាតិ សក្កា វិញ្ញាតុំ. ទុតិយាទីសុបិ អប្បហីនកិលេសប្បហានតោ បុគ្គលន្តរសាធនតោ ច ឧប្បាទនដ្ឋេន ភាវនា, សា ឯវ វុត្តនយេន បដិវេធោតិ ភាវនាបដិវេធោ. អយម្បិ យថា ញាណេ បវត្តេ បច្ឆា មគ្គធម្មានំ សរូបបរិច្ឆេទេ សម្មោហោ ន ហោតិ, តថា បវត្តិំ គហេត្វា វុត្តោ. តិដ្ឋតុ តាវ យថាធិគតា មគ្គធម្មា, យថាបវត្តេសុ ផលេសុបិ អយំ យថាធិគតសច្ចធម្មេសុ វិយ វិគតសម្មោហោវ ហោតិ

เสกฺโขปิ สมาโต. เตน วุตฺตํ – "ทิฏฺฐธมฺโม ปตฺตธมฺโม วิทิตธมฺโม ปริโยคาฬฺหธมฺโม"ติ (มหาว. ๑๗). ยถา จสฺส ธมฺโม ตานิ โชติตา ยถาธิคตสจฺจธมฺมาวลมฺพินิโย มคฺควีถิโต ปรโต มคฺคผลปหีนาวสิฏฺฐกิเลสนิพฺพานานํ ปจฺจเวกฺขณา ปวตฺตนฺติ. ทุกฺขสจฺจธมฺมา หิ สกฺกายทิฏฺฐิอาทโย. อยญฺจ อตฺถวณฺณนา ปริญฺญาภิสมยวเสนาติอาทีสุปิ วิภาเวตพฺพา. กิจฺจโตติ อสมฺโมหโต. นิโรธํ อารมฺมณโตติ เอตฺถ "อารมฺมณโตปี"ติ ปิ-สทฺโท ลุตฺตนิทฺทิฏฺโฐ ทฏฺฐพฺโพ. นิโรเธปิ อสมฺโมหปฏิเวธสฺส ลพฺภนโต. เอตสฺสาติ จตุสจฺจกมฺมฏฺฐานิกสฺส ปุคฺคลสฺส.

ปญฺญวาติ นิทฺทิฏฺโฐ นิปฺปริยายโต ปญฺญวนฺตตาย อิธ อธิปฺเปตตฺตา. ปาฬิโตติ ธมฺมโต. อตฺถโตติ อฏฺฐกถาโต. อนุสนฺธิโตติ ตสฺมึ ตสฺมึ สุตฺเต ตํตํอนุสนฺธิโต. ปุพฺพาปรโตติ ปุพฺเพนาปรสฺส สํสนฺทนโต. สงฺคีติกฺกเมน เจตฺถ ปุพฺพาปรตา เวทิตพฺพา. ตํตํเทสนายเมว วา ปุพฺพภาเคน อปรภาคสฺส สํสนฺทนโต. วิญฺญาณจริโตติ วิชานนจริโต วีมํสนจริโต เตปิฏเก พุทฺธวจเน วิจารณาจารเวปุลฺลโต. ปญฺญวาติ น วตฺตพฺโพ มคฺคภาคตาย ปญฺญาย อภาวโต. อฏฺฐ อฏฺเฐว อรหตฺตนฺติ อุตฺตริ อติลิปฺเปยฺยวาติ อธิปฺปาโย. ปญฺญวาปกฺขํ ภชติ เสกฺขปริยายสงฺคหโต. สุตฺเต ปน ปฏิเวโธว กถิโต สจฺจาภิสมยวเสน อาคตตฺตา.

เอสาติ อนนฺตเร วุตฺโต อริยปุคฺคโล. กมฺมการกจิตฺตนฺติ ภาวนากมฺมสฺส ปวตฺตนกจิตฺตํ . สุขเวทนมฺปิ วิชานาตีติ โก เวทิยติ, กสฺส เวทนา, กิํการณา เวทนา, โสปิ กสฺสจิ อภาวคฺคหณมุเขน สุขํ เวทนํ สภาวโต สมุทยโต อตฺถงฺคมโต อสฺสาทโต อาทีนวโต จ ยถาภูตํ ปริจฺฉินฺทนฺโต ปริคฺคณฺหนฺโต สุขํ เวทนํ วิชานาติ นาม. เสสปเทสุปิ เอเสว นโย. ยสฺมา "สติปฏฺฐาเน"ติ อุปมิตา สติปฏฺฐานกถํ อุปลกฺเขติ. ตาย หิ ตเทตฺถ เวทิตพฺพํ, ตสฺมา ตํสํวณฺณนายมฺปิ (ที. นิ. ฏี. ๑.๑๕๐) วุตฺตนเยน ตสฺสตฺโถ เวทิตพฺโพ . กามญฺเจตํ วิญฺญาณํ เวทนาโต อญฺญมฺปิ อารมฺมณํ วิชานาติ, อนนฺตรวาเร ปน รูปมุเขน วิปสฺสนาภินิเวสสฺส ทสฺสิตตฺตา อิธ อรูปมุเขน ทสฺเสตุํ "สุขมฺปิ วิชานาตี"ติอาทินา นิทฺทิฏฺฐํ, ปุจฺฉกสฺส วา อชฺฌาสยวเสน.

สํสฏฺฐาติ สมฺปยุตฺตา. เตนาห "เอกุปฺปาทาทิลกฺขเณน สํโยคฏฺฐา"ติ. วิสํสฏฺฐาติ วิปฺปยุตฺตา. ภินฺนาติ อญฺญภูมิกสฺส อญฺญภูมิกสฺเสเตเนว วิภาเวตฺวา, นิกฺขิตฺวา วา. สํสฏฺฐภาวํ ปุจฺฉตีติ ตํจิตฺตุปฺปาทปริยาปนฺนานํ ปญฺญาวิญฺญาณานํ สํสฏฺฐภาวํ ปุจฺฉติ. ยทิ เอวํ กถํ ปุจฺฉาย อวสโร วิสํสฏฺฐภาวาสงฺกาย เอว อภาวโต? น, จิตฺตุปฺปาทนฺตรคตานํ มคฺคปญฺญามคฺควิญฺญาณานํ วิปสฺสนาปญฺญาวิปสฺสนาวิญฺญาณานญฺจ โวมิสฺสกสํสฏฺฐภาวสฺส ลพฺภมานตฺตา. วินิเวเฐตฺวาติ อญฺญมญฺญโต วิเวเจตฺวา. นานากรณํ ทสฺเสตุํ น สกฺกาติ อิทํ เกวลํ สํสฏฺฐภาวเมว สนฺธาย วุตฺตํ, น สภาวเภทํ, สภาวเภทโต ปน นานากรณํ เตสํ ปากฏเมว. เตนาห "อารมฺมณโต วา วตฺถุโต วา อุปฺปาทโต วา นิโรธโต วา"ติ. อิทานิ ตเมว สภาวเภทํ วิสยเภเทน สุฏฺฐุ ปากฏํ กตฺวา ทสฺเสนฺโต "เตสํ เตสํ ปนา"ติอาทิ วุตฺตํ. วิสโยติ ปวตฺติฏฺฐานํ อิสฺสริยภูมิ, เยน จิตฺตปญฺญานํ ตตฺถ ตตฺถ ปุพฺพงฺคมตา วุจฺจติ.

กามญฺจ วิปสฺสนาปิ ปญฺญาวเสเนว กิจฺจการี, มคฺโคปิ วิญฺญาณสหิโตว, น เกวโล, ยถา ปน โลกิยธมฺเมสุ จิตฺตํ ปธานํ

តត្ថស្ស ធោរេយ្យការេន បច្ចត្តំសម្ពាធេនោ។ តថា ហិ តំ “ឈក្ខារាធិបតិ រាជា”តិ (ធ॰ ប॰ អដ្ឋ॰ ២.១៥១) វុច្ចតិ, ឯវំ លោកុត្តរធម្មេសុ បញ្ញា បធានា បដិបត្តិនិយមស្ស និយាមតោ តទធីនត្តា។ តថា ហិ យក្កធម្មេ សម្មាទិដ្ឋិ ឯវ បធានំ ករិតា។ អយញ្ហិ ននំ និយមនេន បច្ចត្តិកេកោ, តថា ច បញ្ញាបនទិធិ ន កោចលំ ធេរវេហេវ ទស្សិតោ, អបិច តោ សកេវតាបិ ទស្សិតោតិ និការេនត្តោ

“សម្មាសម្ពុទ្ធោបិ”តិអាទិមាហ។ យត្ថ បញ្ញា ន លព្ភតិ, តត្ថ ចិត្តវសេន ពុទ្ធេន វុត្តព្ពាយេវ នត្ថិ យថា “កិំចិត្តោ ត្វំ ភិក្ខូ”តិអាទីសុ (បារា॰ ១៧១-១៧៥)។ យត្ថ បន បញ្ញា លព្ភតិ, តត្ថាបិ ចិត្តវសេន ទេសនា ហោតិ យថា – “អញ្ញតរស្មិំ ចិត្តេ សមាទបេតិ សម្ពហំសេតិ ឧត្តេជេតិ កម្មាទិ” (ម॰ និ॰ ៣.១១១), យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតី”តិអាទីសុ (ធ॰ ស॰ ១)។ អដ្ឋកថាយំ បន លោកិយធម្មេសុ ចិត្តវសេន, លោកុត្តរធម្មេសុ បញ្ញាវសេន ទេសនំ ញាតិទេវយុទេន ទស្សេតុំ “កតមា តេ ភិក្ខុ បញ្ញា អធិកតា”តិអាទិ វុត្តំ។ យេភុយ្យវសេន ចេតំ វុត្តន្តិ ទដ្ឋព្ពំ។ តថា ហិ កត្ថចិ លោកិយធម្មា បញ្ញាសីសេនបិ និទ្ទិសីយន្តិ – “បជហិស្ស ធម្មានស្ស លោកិកោ កាមសុខលតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ ហានភាគិនី បញ្ញា”តិអាទីសុ (បដិ॰ ម॰ ១.១)។ សញ្ញាសីសេនបិ – “វុត្តមាតិកសញ្ញាតិ វា សេសទ្វារិទ្វារសញ្ញាតិ វា ញាណេ ធម្មេ ឧកត្វា, វុច្ចតេ ភាវេត្វា”តិអាទីសុ (បារា॰ អដ្ឋ॰ ៣.បករណតិយវណ្ណនា)។ តថា លោកុត្តរធម្មាបិ កត្ថចិ ចិត្តសីសេន និទ្ទិសីយន្តិ – “យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ចិត្តំ ភាវេតី”តិ (ធ॰ ស॰ ២៧៧), តថា ផស្សាទិសីសេនបិ – “យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ផស្សំ ភាវេតិ, វេទនំ សញ្ញំ ចេតនំ ភាវេតី”តិអាទីសុ (ធ॰ ស॰ ២៧៧)។

ចតូសុ សោតាបត្តិយង្គេសុតិ សប្បុរិសសំសេវនា, សទ្ធម្មស្សវនំ, យោនិសោមនសិការោ, ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តីតិ ឯតេសុ ចតូសុ សោតាបត្តិយង្គស្ស ការណេសុ។ កាមំ ឯតេសុ សតិអាទយោបិ ធម្មា ឧបត្ថម្ភេន្តិ ហោតិ និគា តេនំ អសម្ពន្ធតោ, តថាបិ ឯត្ថ សទ្ធា និយមតោ កិច្ចការីតិ វេទិតព្ពា។ សទ្ធោ ឯវ ហិ សប្បុរិសេ បយិរុបាសតិ, សទ្ធម្មំ សុណាតិ, យោនិសោ ច មនសិ ករោតិ, អរិយមគ្គស្ស ច អនុធម្មំ បដិបជ្ជតិ, តស្មា វុត្តំ “ឯត្ថ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្ព”ន្តិ។ ឥមិនា នយេន សេសិន្ទ្រិយេសុបិ អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។ ចតូសុ សម្មប្បធានេសូតិ ចតុព្ពិធសម្មប្បធានភាវនាយ។ ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសូតិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឯត្ថ ច សោតាបត្តិយង្គេសុ សទ្ធា វិយ សម្មប្បធានភាវនាយ វីរិយំ វិយ ច សតិបដ្ឋានភាវនាយ – “សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្ស”ន្តិ (ទី॰ និ॰ ២.២៧៣; ម॰ និ॰ ១.១០៩; សំ॰ និ॰ ៥.២៥៣, ៣០៧) វចនតោ បុព្ពភាគេ កិច្ចតោ សតិ អធិកា ទដ្ឋព្ពា។ ឯវំ សមាធិកម្មិកស្ស សមាធិ, “អរិយសច្ចភាវនា បញ្ញាភាវនា”តិ កត្វា តត្ថ បញ្ញា បុព្ពភាគេ អធិកា ទដ្ឋព្ពាតិ បាកដោយមត្ថោ, អធិគមក្ខណេ បន សមាធិបញ្ញានំ វិយ សទ្ធាសតី

ទ្រិយានំ សទ្ធាទីនំ សមរសតាវ ទដ្ឋព្ពា។ តថា ហិ “ឯត្ថ សទ្ធិន្ទ្រិយ”ន្តិអាទិនា តត្ថ តត្ថ ឯកគ្គហណំ កតំ។ ឯវន្តិ ឥមំ នានំ, តំ ទ្រិយសមត្តានិ បច្ចយសតិ។ សចិសយស្មិំ យេវាតិ អត្តនោ អត្តនោ វិសយេ ឯវ។ លោកិយលោកុត្តរា ធម្មា កថិតាតិ លោកិយធម្មា លោកុត្តរធម្មា ច តេន តេន បវត្តិវិសេសេន កថិតា។ ទ្រព្យំ វុត្តំ ហោតិ – សទ្ធាបមុខេសុ ទ្រិយេសុ សហ បវត្តមានេសុ តត្ថ តត្ថ វិសយេ សទ្ធាទីនំ កិច្ចាធិកតាយ តស្ស តស្សេវ ទដ្ឋព្ពតា វុត្តា, ន សព្ពេសំ។ ឯវំ អញ្ញេបិ លោកិយលោកុត្តរា ធម្មា យថាសកំ វិសយេ បវត្តិវិសេសេន ទេសិតាតិ។

ទ្រព្យតិ សទ្ធាទីនំ ទ្រិយានំ តត្ថ តត្ថ អធិមោក្ខកិច្ចំ ឧបាទាយ វិការេនត្តំ “យថា ហី”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្រិទំ ឧបមាសំសន្ទនំ រាជបុត្តូបមា សហាយា វិយ និយុត្តិបរិបាចកានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ។ តេនំ កិច្ចអត្ថំ ឧក្កដ្ឋវិធិច្ឆតរស្ស វិយ ទ្រិយានំ ឧក្កដ្ឋវិបស្សនាវិធិច្ឆតរស្ស។

សហាយេសុ បឋមាទីនំ យថាសកកេហេវ វិធារណា វិយ សទ្ធាទីនំ សោតាបត្តិអង្គាទីនិ បត្វា បុព្វង្គមតា។ សហាយេសុ ឥតរេសំ តត្ថ តត្ថ តុល្យាការេវា វិយ សេសិន្ទ្រិយានិ តត្ថ តត្ថ តទនុវត្តនតោ។ តស្ស បុព្វង្គមស្ស ឥន្ទ្រិយស្ស កិច្ចានុវត្តនតោ។ ន ហិ តទា សេសំ សសម្ភារបថវីអាទីសុ អាបាទីនិ វិយ កិញ្ចិ បាកដំ ហោតិ, សទ្ធាទីនំយេវ បន កិញ្ចិ វិក្ខំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ បុរេចរំ តថាបច្ចយេហិ ចិត្តសន្តានស្ស អភិសង្ខតត្តា។ ឯត្ថ ច វិបស្សនាកម្មិកស្ស ភាវនា វិសេសតោ បញ្ញុត្តរាទិ ឥស្សរត្តំ រាជានំ និទស្សនំ កត្វា បញ្ញិន្ទ្រិយំ វុត្តំ។ ឥតីតិអាទិ យថាធិកតស្ស អត្ថស្ស និគមនំ។

មគ្គចិត្តក្ខណស្មិន្តិ អរិយមគ្គសហគតំ អបចយគាមិចិត្តក្ខណស្មិំ។ តេនេវ តំ វិជានាតីតិ សច្ចេសុ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិអាទិនា នយេនេវ វិជានាតិ ឯកចិត្តុប្បាទបរិយាបន្នត្តា មគ្គានុកូលត្តា ច។ យំ វិជានាតីតិ ឯត្ថ វិជាននបជាននានិ វិបស្សនាចិត្តុប្បាទបរិយាបន្នានិ អធិប្បេតានិ, ន “យំ បជានាតី”តិ ឯត្ថ វិយ មគ្គចិត្តុប្បាទបរិយាបន្នានីតិ អាហ “យំ សង្ខារគត”ន្តិអាទិ។ តេនេវាតិ “អនិច្ច”ន្តិអាទិនា នយេន ឯកចិត្តុប្បាទបរិយាបន្នត្តា វិបស្សនាភាវេន ច សមានបច្ចយេហិ សហ បវត្តិកតា ឯកុប្បាទតា, តតោ ឯវ ឯកក្ខណេ ហេវ និរុជ្ឈនំ ឯកនិរោធតា, ឯកំយេវ វត្ថុំ និស្សាយ បវត្តិ ឯកវត្ថុកតា, ឯកំយេវ អារម្មណំ អារព្ភ បវត្តិ ឯការម្មណតា។ ហេតុម្ហិ ចេតំ ករណវចនំ។ តេន ឯកុប្បាទាទិតាយ សំសដ្ឋភាវំ សាធេតិ។ អនវសេសបរិយាទានតោ, ឥតោ ទ្វីហិបិ សម្បយុត្តលក្ខណំ ហោតិយេវ។

មគ្គបញ្ញាសន្ធាយ វុត្តំ, សា ហិ ឯកន្តតោ ភាវេតព្ពា, ន បរិញ្ញេយ្យា, បញ្ញាយ បន ភាវេតព្ពតាយ តំសម្បយុត្តធម្មាបិ តក្កតិកាវ ហោន្តីតិ អាហ “តំសម្បយុត្តា បនា”តិអាទិ។ កិញ្ចាបិ វិបស្សនាបញ្ញាយ ភាវនាវសេន បវត្តនតោ តំសម្បយុត្តចិត្តក្ខណស្មិំ តេនេវ បវត្តតិ, តស្ស បន បរិញ្ញេយ្យភាវានតិវត្តនតោ បរិញ្ញេយ្យតា វុត្តា។ តេនេវាហ – “យម្បិ តំ ធម្មដ្ឋិតិញាណំ, តម្បិ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្ម”ន្តិ។

៤៤០។ ឯកំ សព្ពម្បីតិ វេទនាតិ ឯកំ សាមញ្ញគ្គហណេន សតិបិ។ តេភូមិកសម្មសនចារវេទនាទិ ភូមិត្តយបរិយាបន្នា, តតោ ឯវ សម្មសនចារស្ស គោចរភូតា វេទនា ឯវ អធិប្បេតា សព្វហុចារិតំ រូបការាវហការេន វេទនាយ អារទ្ធត្តា។ តថា ហិ វុត្តំ “វត្ថុទោសតិត្តរសេវត្តកាន”ន្តិអាទិ។ ឯស ភេយា បញ្ញាយបិ។ ញាណ សុខាទិសង្គហ តការម្មណវិសយាតិ ញាណយុត្តំ សុខេត្តន សារេសត្តំ “រូបញ្ច ហិ”តិអាទិ វុត្តំ។ ឯកត្តទុក្ខំ ឯកត្តនេវ អនិច្ចំ, តតោ ឯវ ទុក្ខមតាយ ទុក្ខំ។ អារម្មណករណវសេន ទុក្ខវេទនាយ អនុបតិតំ, ឧបតិដ្ឋានាតិ ទុក្ខានុបតិតំ, ទុក្ខាវក្កន្តំ។ សុខេន អនវក្កន្តំ អភិវិស្សាតិ យោជនា។ នយិទន្តិ ឯត្ថ ញាតន្តិ និបាតមត្តំ។ សារជ្ជតីតិ សារាគំ ឧប្បាទេយ្យ។ សុខត្តិ សភាវតោ ច ញាណំ។ សារាគា សំយុជ្ជតីតិ គហលវារកេហិ យថារហំ ទសហិបិ សំយោជនេហិ សំយុជ្ជតិ។ សំយោគា សំកិលិស្សតីតិ តថា សំយុត្តតាយ តណ្ហាសំកិលេសាទិវសេន សំកិលិស្សតិ, វិពាធីយតិ ឧបតាបីយតិ ចាតិ អត្ថោ។ អារម្មណន្តិ ញាណំ, អតិដ្ឋំ, មជ្ឈត្តញ្ញា អារម្មណំ យថាក្កមំ សុខំ, ទុក្ខំ, អទុក្ខមសុខន្តិ ភាសិតំ។ ឯតំ អវិសេសេន បដ្ឋាបិ ភវេ សុខាទិអារម្មណភាវេន ទស្សេត្វា ញាណាតិ វេទនា ឯវ សុខាទិអារម្មណភាវេន ទស្សេតុំ “អបិចា”តិអាទិ វុត្តំ។ បាកតិកបច្ចវេក្ខណវសេនាយំ ភាសិតាតិ កត្វា “បុរិមំ សុខំ វេទនំ អារម្មណំ កត្វា”តិ វុត្តំ។ វិសេសលាភី បន អនាគតម្បិ សុខំ វេទនំ អារម្មណំ ករោតេវ។ វុត្តមេវ សតិបដ្ឋានវណ្ណនាយំ (ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ២។ ២៨០; ម។ និ។ អដ្ឋ។ ១។ ១១៣)។ វេទនាយ ហិ អារម្មណំ វេទយតីតិ យា តំសមង្គីបុគ្គលោ វេទេតីតិ វោហារមត្តំ ហោតិ។

សព្វសញ្ញាយាតិ សព្វាយបិ ចតុភូមិកសញ្ញាយ។ សព្វត្ថកសញ្ញាយាតិ សព្វស្មិំ ចិត្តុប្បាទេ បវត្តនកសញ្ញាយ។ វត្តេ វាតិ វា-សទ្ទេន វណ្ណាទីនំ សង្គហោតិ ។ ឋបេត្វាតិ ភាវនំ ឧបចារំ ច អប្បនំ ច ឋបេត្វា។ ឧប្បន្នកសញ្ញាបីតិ “នីលំ រូបំ, រូបារម្មណំ នីល”ន្តិ ឧប្បន្នកសញ្ញាបិ។

អសង្គសង្គាហិកត្តាតិ សព្វាសំ ចេតនាសញ្ញាវិញ្ញាណានំ អសង្គហិតត្តា។ តព្ភាវត្តិ សុត្តន្តភាជនីយេ, សុត្តន្តភាជនីយេ ច ចេតនាចេតសិកំ។ បរិចុម្ពិតភាវត្តិ សុត្តចេតនាបរិចុម្ពិតំ។ វិសុទ្ធត្ថាយ ន គហិតា, យទេវ បញ្ញា វិញ្ញាណេន សទ្ធិំ សម្បយោគំ លភាបិតា, តទេវ ចេតនាសញ្ញាហិបិ សម្បយោគំ លភាបិតា ហោតីតិ។ តទេវ សញ្ញាភាតិ សំសន្ទនតោ។

សញ្ជានាតីតិ និជានាតីតិ ឧត្ត “បជានាតី”តិ បទំ អានេត្វា វត្តព្ពំ បជានាតចេតនាបិ វិសេសស្ស វត្តព្ពត្តា។ ជានាតីតិ អយំ សទ្ទោ ច លទ្ធោ តាវ យេវ អវិសេសោ, អត្ថោ បន វិសេសតោ ញាតព្ពោ។ អនេកត្ថត្តា ហិ ធាតូនំ ទេន អាហារបនេន ភាវបនេន ច ឧត្តមត្ថំ ឧបសគ្គបទំ ជោតកភាវេន វិសេសេតិ, ន វាចកភាវេន។ តេនាហ “តស្សាបិ ជានតោ វិសេសោ វេទិតព្ពោ”តិ ។ ឧទេន សញ្ញាវិញ្ញាណបញ្ញាបភេទំ អនេត្តកជានតេ យថាសកំ វិសិដ្ឋវិសយេ ច តិដ្ឋតីតិ ទស្សេតិ។ តេនេវាហ “សញ្ញា ហី”តិអាទិ។ សញ្ញានដ្ឋានេវាតិ ឧត្ត យត្ថ-សទ្ទេន វិសេសនិវត្តិអត្ថេន វិជានតបជានតភាវេន និវត្តតិ, ឧច-សទ្ទេន ពោធិបិ ពុទ្ធិស្សា តេ វិសេសា តទេវាតិ អវធារេតិ។ តេនេវាហ “អនិច្ចំ ទុក្ខ”ន្តិអាទិ។ តត្ថ វិញ្ញាណកិច្ចម្បិ ការំ អសង្គោតិ សញ្ញា ករោតា បញ្ញាកិច្ចំ ករោន្តីតិ “លក្ខណបដិវេធំ បាបេតុំ ន សក្កោតី”តិ វុត្តំ, ន វុត្តំ “មគ្គបាតុភាវ”ន្តិ។

អារម្មណេ បវត្តមានំ វិញ្ញាណំ ន សញ្ញា វិយ នីលបីតាទិមត្តសញ្ជាននវសេន បវត្តតិ, អថ ខោ តត្ថ អញ្ញម្បិ តាទិសំ វិសេសំ ជានន្តមេវ បវត្តតីតិ អាហ “វិញ្ញាណ”ន្តិអាទិ។ កថំ បន វិញ្ញាណំ លក្ខណបដិវេធំ បាបេតីតិ? បញ្ញាយ ទស្សិតមគ្គេន លក្ខណារម្មណិកវិបស្សនាយ ហិ អនេកវារំ លក្ខណានិ បដិវិជ្ឈិត្វា បវត្តមានាយ បគុណភាវតោ បរិចយវសេន ញាណវិប្បយុត្តចិត្តេនបិ វិបស្សនា សម្ភវតិ, យថា តំ បគុណស្ស គន្ថស្ស អជ្ឈយនេ តត្ថ តត្ថ គតាបិ វារា ន ឧបធារីយន្តិ។ “លក្ខណបដិវេធ”ន្តិ ច លក្ខណានំ អារម្មណករណមត្តំ សន្ធាយ វុត្តំ, ន បដិវិជ្ឈនំ ។ ឧស្សក្កិត្វាតិ ឧទយព្វយញាណាទិញាណបដិបាដិយា អារុហិត្វា។ មគ្គបាតុភាវំ បាបេតុំ ន សក្កោតិ អសម្មោហសភាវត្តា។ អារម្មណម្បិ សញ្ជានាតិ អវត្ថុគ្គហណវសេន, ន សញ្ជាននវសេន តថា លក្ខណបដិវេធម្បិ បាបេតិ, ន វិជាននវសេន, អត្ថតោ បន អញ្ញាសាធារណេន អាការេន ឧស្សក្កិត្វា មគ្គបាតុភាវម្បិ បាបេតិ។

ពុជ្ឈតិ យថាវុត្តយត្តំ ឧបាយាយ វិការេន “យថា ហី”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ អជាតពុទ្ធីតិ អសញ្ជាតពុទ្ធិហារពុទ្ធិ។ ឧបភោគបរិភោគន្តិ ឧបភោគបរិភោគារហំ, ឧបភោគបរិភោគវត្ថុំ បដិលភិស្សាមីតិ អត្ថោ។ កូដោតិ កហាបណបតិរូបកោ តម្ពលោហាទិមយោ។ ឆេកោតិ មហាសារោ។ ករោតាតិ អឌ្ឍសារោ។ សណ្ហោតិ មុទុជាតិកោ សមសារោ។ ពុទ្ធិ-សទ្ទោ អាទិអត្ថោ។ តេន បិឡសារបរោបិឡសារអឌ្ឍសារាទីនំ សង្គហោ។ ជានេត្វា ច បន តំ រូបំ ទិស្វាបិ...បេ... អមុកាចរិយេន កតោតិបិ ជានាតិ តថា

ហេរញ្ញិកកម្មស្ស សុគ្គហិតត្តា។ ឧចេយចត្តិអាទិ រូបាយតនំ សត្តំ។ សញ្ញាវិភាគំ អកត្វា បិណ្ឌវសេនេវ អារម្មណស្ស គហណតោ ទារកស្ស កហាបណទស្សនសទិសា វុត្តា។ តថា ហិ សា យថោបដ្ឋិតវិសយបដ្ឋានតា វុច្ចតិ។ វិញ្ញាណំ អារម្មណេ ឧក្កដ្ឋវិសេសគ្គហណសមត្ថភាវតោ គាមិកបុរិសកហាបណទស្សនសទិសំ វុត្តំ។ បញ្ញា បន អារម្មណេ អនវសេសាវពោធតោ ហេរញ្ញិកកហាបណទស្សនសទិសា វុត្តា។ តេនត្ថិ សញ្ញាវិញ្ញាណបញ្ញានំ។ វិសេសោតិ សភាវវិសេសោ។ ទុប្បដិវិជ្ឈោ បកតិបញ្ញាយ។ ទុព្ពិភាវ តេនំ អច្ចន្តសុខុមតំ ទេស្សតិ។

ឧឡារម្មណេ បវត្តយាការត្តិ ឧឡារំ វិយ អារម្មណេ បវត្តយាការន្តិ។ តេន អភិក្ខវិសយាភិក្ខកាលតាទស្សនេន អវិភិក្ខរាគវុត្តិតំ វិការវេត្តា ទុប្បដិវិជ្ឈំ ហេវ ឧល្លិង្គតិ។ វវត្ថានត្ថិ អសង្ករតោ ឆបតំ។ អយំ ខស្សា...បេ... ព្ពុតំ ចិត្តត្ថិ តិទស្សនវត្តុវតំ។ ព្ពុតិ-សង្ខ្យ ចា អាទិអត្ថោ។ តេន វេវឆម្មាតម្បិ សង្កេហោ ទដ្ឋព្ពោ។ ព្ពុទត្ថិ អរូបីនំ ធម្មានំ វវត្ថានការណំ។ តតោតិ យំ វុត្តំ តិលតេលាទិវិន្ទូនំ, តតោ។ យទិ ទុក្ករំ, កិំ តត្ថ អាហ “ករោតា បនា”តិអាទិ។

៣៣។ និយ្យានិកាតិ និព្ពានំ អតំវដ្ឋានំ។ បរិច្ឆេទនាតិ បរិច្ឆេទសទិសេន បច្ចយការាទុបាយេន បច្ចុប្បន្នវដ្ដាការតោ។ និយ្យានិកតំ អបិធានតោបនតោ។ ករណវតំ គត្វអត្ថោបនតោ។ កាយាវធរយនោវិញ្ញាណំ ន និយ្យតោ “ព្ពុទំ នាម បច្ចុទ្ទារិកាយឆ្ឌានា”តិ សក្កា វត្តុំ, រូបាវចរវិញ្ញាណំ បន ន តថាតិ, តស្សេវ បច្ចុហិ ព្ពុគ្ហិយេហិ និយ្យនតា វុត្តាតិ អាហ “រូបាវចរវត្តញ្ញាណវិវេត្តតា”តិ។ វត្តញ្ញាណគ្គហណំ តស្សេវ អរូបាវចរស្ស បដ្ឋានកាចរោតា។ បរិសុទ្ធតាតិ វិសេសរោតា អសំកិលេសិកត្តាច។ តណ្ហាទិកាត្សុបក្កិលេសវតាយ វិសេសរោតា បរិសុទ្ធំ។ តេនាហ “និរុបក្កិលេសតា”តិ។ ជាតិតត្តំ តេយ្យំ, សបរសន្តានេសុ ព្ពុទំ អតិសយំ ជាតិតត្តរោតា ទព្ពន្តំ ទោឡេមត្តំ ចាតិ អត្ថោ។ តេយ្យត្តិ ចា អត្តតោ សន្តានេ តេតត្តំ បវេត្តតាត្តិ អត្ថោ។ តេនាហ “និត្តរេត្តតំ សក្កា ហោតិ។ ឧត្ត ជិតស្ស ហិ សា ព្ពុញ្ញី”តិ។ បរិជេយក្កត្តិ ជិសុំ ជិសុំ, អនុបទធម្មវសេនាតិ អត្ថោ។ អភិនិវេសាការតោតិ វិបស្សនាភិនិវេសស្ស អវត្ថុតោ។ គលិបតោ នយតោតិ គលិបវម្មនតវន្តាតតោ នយវិបស្សនតោ។ កិច្ចតោតិ សាធកស្ស។ សាធកស្សេវ ហិ តេ អនុបទធម្មវិបស្សនា ន វត្តតិ, ន វត្តំ។ តេនាហ “តម្ពា”តិអាទិ។ វិស្សជ្ជេមីតិ តប្បដិពទ្ធឧស្សុក្កាបហានេន បជហតិ។

ហត្ថគតត្តាតិ ហត្ថគតសទិសត្តា, អាសន្នត្តាតិ អត្ថោ។ យថា ហិ លោកេ ការោ ទោរិស្សេល អបរាជិតបល្លង្កេ និសិន្នោ – “កិញ្ចិ ចេតាយំ លោកេ អាបន្នោ”តិអាទីនា (ទី។ និ។ ១.៣៧០; ម។ និ។ ១.៣, ១០) បដិច្ចសមុប្បាទមុខេន វិបស្សនាភិនិវេសំ គត្វា អធិគន្តព្ពសព្ពញ្ញុតញ្ញាណាតុរូបំ លក្ខិសគោដិសហស្សមុខេន មហាវជិរញាណំ នាម មហាទោរិសត្តសមុសតំ បវត្តេន្តោ អនេកាការសមាបត្តិធម្មសមុសតេ អនុបទសេច តេវសញ្ញាភាសញ្ញាយតនធម្មេបិ អបរាបរំ សម្មសិ។ តេនាហ “ករោតា បនា”តិអាទិ។ បរោបញ្ញាសាតិ ឆ្លេបញ្ញាសំ។ ការមត្ថោត្ត រោជ ធម្មា វេទនាទយោ ឧបរូបព្ពាយកាទីសុ វុត្តាបិ តសាគរោជ្ជាសាទីសុបិ សង្គហិតា, តំតំបច្ចយកាវជិសិដ្ឋេត បន អត្តវិសេសេន ធម្មតាតិ វិយ ហោន្តីតិ ឧជំ វុត្តំ។ តថា ហិ លោកុត្តរចិត្តុប្បាទេសុ តជិត្តិយតា វុច្ចតិ។ អង្គន្តរេតាតិ តត្ថ លក្ខយាតវសាតក្ករេឡញ្ញាយគ្គតាត់ ខន្ធរលោត។ អង្គ-សង្ខ្យា ចា កោដ្ឋាសបរិយាយោ, តស្មា អង្គន្តរេតាតិ

ផស្សបញ្ចមកាទិកោដ្ឋាសានំ សមុទាយេន. យាវតា សញ្ញាសមាបត្តិយោតិ យត្តកា សញ្ញាសហគតា ឈានសមាបត្តិយោ, តាហិ វុដ្ឋាយ អធិគន្តព្វត្តា តាវតិកា ចេតយ្យានំ អញ្ញាបដិវេធោ អរហត្តសមធិគមោ.

ទស្សនបរិណាយកដ្ឋេនាតិ អន្ធស្ស យដ្ឋិកោដិំ គហេត្វា មគ្គទេសកោ វិយ ធម្មានំ យថាសភាវទស្សនសង្ខាតេន បរិណាយកភាវេន. យថា ចា សោ តស្ស ចក្ខុតោ, ឯវំ សត្តានំ បញ្ញា. តេនាហ “ចក្ខុតាយ បញ្ញាយា”តិ. សមាធិសម្បយុត្តា បញ្ញា សមាធិបញ្ញា. សមាធិ ចេត្ថ អារុប្បសមាធីតិ វទន្តិ, សមុសនបយោគោ បន កោចិ ឈានសមាធីតិ យុត្តំ. វិបស្សនាក្ខា បញ្ញា វិបស្សនាបញ្ញា. សមាធិបញ្ញាយ អនន្តរសមាបត្តិយំ កិច្ចតោ បជានាតិ, “សមាហិតោ យថាភូតំ បជានាតី”តិ បន វចនតោ (សំ. និ. ៣.៥; ៤.៩៩-១០០; ៥.១០៧១-១០៧២; នេត្តិ. ៤០; មិ. ប. ២.១.១៤) អសម្មោហតោ បជានាតិ. តត្ថ កិច្ចតោតិ គោចរជ្ឈត្ត អារម្មណករណកិច្ចតោ. អសម្មោហតោតិ សម្បយុត្តធម្មេសុ សម្មោហវិធមនតោ យថា បីតិបដិសំវេទនាទីសុ. កិមត្ថិយាតិ កិំបយោជនាតិ អាហ “កោ ឯតិស្សា អត្ថោ”តិ. អភិញ្ញេយ្យេ ធម្មេតិ យាថាវសរសលក្ខណាវពោធវសេន អភិមុខំ ញេយ្យេ ជានិតព្វេ ខន្ធាយតនាទិធម្មេ. អភិជានាតីតិ សលក្ខណតោ សាមញ្ញលក្ខណតោ ច អភិមុខំ អវិបរីតវសេន ជានាតិ. ឯតេន ញាតបរិញ្ញាព្យាបារោ. បរិញ្ញេយ្យេតិ អនិច្ចាតិបិ ទុក្ខាតិបិ អនត្តាតិបិ បរិច្ឆិជ្ជ ជានិតព្វេ. បរិជានាតីតិ “យំ កិញ្ចិ រូបំ...បេ... អនិច្ចំ ខយដ្ឋេនា”តិអាទិនា (បដិ. ម. ១.៤៨) បរិច្ឆិន្ទិត្វា ជានាតិ. ឥមិនា តីរណបរិញ្ញាព្យាបារោ. បហាតព្វេ ធម្មេតិ និច្ចសញ្ញាទិកេ យាវ អរហត្តមគ្គវជ្ឈា សព្វេ បាបធម្មេ. បជហតិ បកដ្ឋេន ជហតិ, វិក្ខម្ភេតិ ចេវ សមុច្ឆិន្ទតិ ចាតិ អត្ថោ. ឥមិនា បហានបរិញ្ញាព្យាបារោ. សា បនេសា បញ្ញា លោកិយាបិ តិប្បការា លោកុត្តរាបិ, តាសំ វិសេសំ សយមេវាហ. កិច្ចតោតិ អភិជាននវសេន អារម្មណកិច្ចតោ. អសម្មោហតោតិ យថាពលំ អភិញ្ញេយ្យាទីសុ សម្មោហវិធមនតោ. និព្វានមារម្មណំ កត្វា បវត្តនតោ អភិញ្ញេយ្យាទីសុ វិគតសម្មោហតោ ឯវាតិ អាហ “លោកុត្តរា អសម្មោហតោ”តិ.

៤៩២. កម្មស្សកតា សម្មាទិដ្ឋិ ច វដ្ដនិស្សិតត្តា ឥធ នាធិប្បេតា, វិវដ្ដកថា ហេសាតិ វុត្តំ “វិបស្សនាសម្មាទិដ្ឋិយា ច មគ្គសម្មាទិដ្ឋិយា ចា”តិ. បរតោ ឃោសាតិ បរតោ សុត្វា, សាវកេន ច លព្ភមានោ ធម្មឃោសោ. តេនាហ “សប្បាយធម្មស្សវន”ន្តិ. តញ្ហិ សម្មាទិដ្ឋិយា បច្ចយោ ភវិតុំ សក្កោតិ, ន យោ កោចិ បរតោឃោសោ. ឧបាយមនសិការោតិ យេន នាមរូបបរិគ្គហាទិ សិជ្ឈតិ, តាទិសោ បឋមនសិការោ. អយញ្ច សម្មាទិដ្ឋិយា បច្ចយោតិ និយមបក្ខិកោ, ន សព្វំគាហកោតិ ទស្សេន្តោ “បច្ចេកពុទ្ធានំ បនា”តិអាទិមាហ. យោនិសោមនសិការម្ហិយេវាតិ អវធារណេន បរតោឃោសមេវ និវត្តេតិ, ន បដ្ឋានវិសេសំ បដិយោគីនិវត្តនត្ថា ឯវ-សទ្ទស្ស.

លទ្ធុបការាតិ (អ. និ. ដី. ២.៥.២៥) យថារហំ និស្សយាទិវសេន លទ្ធបច្ចយា. វិបស្សនាសម្មាទិដ្ឋិយា អនុគ្គហិតការេន គហិតត្តា មគ្គសម្មាទិដ្ឋីសុ ច អរហត្តមគ្គសម្មាទិដ្ឋិ, អនន្តរស្ស ហិ វិធិ, បដិសេធោ វា. អគ្គផលសមាធិម្បិ តប្បរិក្ខារធម្មេសុយេវ ច កោវេឡិ ចេតោបរិយាយោ និរុឡ្ហោតិ សម្មាទិដ្ឋីតិ អរហត្តមគ្គសម្មាទិដ្ឋិ. ផលក្ខណោតិ អនន្តរេ កាលន្តរេ ចាតិ ទុវិធេ ផលក្ខណោ. បដិប្បស្សទ្ធិវសេន សង្កិលេសេហិ ចេតោ វិមុច្ចតិ ឯតាយាតិ ចេតោវិមុត្តិ, អគ្គផលបញ្ញា ឋបេត្វា អវសេសា ផលធម្មា. តេនាហ

“ចេតោចិមុត្តិ ផលំ អញ្ញាតិ ចេតោចិមុត្តិសង្ខាតំ ផលំ អានិសំសោ”តិ, សព្ពសំកិលេសេហិ ចេតសោ ចិមុត្តសង្ខាតំ បដិប្បស្សទ្ធិសង្ខាតំ បហានំ ផលំ អានិសំសោ នាតិ ឈោឌតា ទ្ពុឆ ន ចេតោចិមុត្តិ-សង្ខេត បហានមត្តំ គហិតំ, បុទេន្តា បហាយកធម្មា, អញ្ញានា ផលធម្មា ឲច អានិសំសោតិ កឈ្យាសេត បុតចនត់ តិទព្វក់ សិយា។

បញ្ញាចិមុត្តិផលានិសំសាតិ ឲត្ថាបិ ឲចសេច អតេ្ថា ចេឌិតត្ពោ។ សម្មានាគាឃុត្តាឌីនា សីលសកាចត្វា ចិសេសតោ សមាធិស្ស ឧបការា, តថា សម្មាសង្កប្បោ ឈាតសកាចត្វា។ តថា ហិ សោ “អប្បនា”តិ គិទ្ធិតេ្ឋ។ សម្មាសតិសម្មាចាយាមា បត សមាធិបក្ខិយា ឲចាតិ អាហ “អចសេសា ធម្មា ចេតោចិមុត្តីតិ ចេឌិតត្ពោ”តិ។ ចតុបរិសុទ្ធិសីលត្តិ អរិយមគ្គាធិគមស្ស បតេ្ឋាតត្វំ ចតុបរិសុទ្ធិសីលំ។ សុតាឌីសុបិ ឲសេច តយោ។ អត្ថតោ ចិត្តប្បចត្តិអាទោនតចសេត សហ គចតំ សំគថា, សំគថាច សាគន្ធា។ ទ្ពុឆ បត គមុដ្ឋាតបដិពន្ធាតិ អាហ “គមុដ្ឋានេត...បេ... គថា”តិ។ តត្ថ គមុដ្ឋាតស្ស ឲគចារំ ចឹធិយា អប្បដិបន្នត់ លលត់, អនេតគចារំ បក្ខលត់, តទុភយស្ស ចិនោ្ឆឌតឹគថា លលតបក្ខលតលេឆតគថា។ បុទេត្តស្សាតិ ចិចដ្ឋតិស្សិតំ គត្វា បរិលេត្តស្ស ទ្វោហេត្តស្ស ច។ សុលាត្តស្សាតិ “ឃថាសុក្ខហិតគមុដ្ឋាត់ ចាតិ គបិស្សតី”តិ ឲចំ សុលាត្តស្ស។ ពោតេច ហិ “សប្បាយធម្មស្សចត”ត្តិ ចុត្តំ។ គម្មំ គទោត្តស្សាតិ កាចតាតុយោគគម្មំ គទោត្តស្ស។

បញ្ចាសុបិ ធាតេសុ អត្ថ-សង្ខោ ហេតុអត្ថឌោតតោ ឌដ្ឋេព្ពោ។ ឲចញ្ហិ“ឃថា ហី”តិអាឌីតា ចុច្ចមាតា អម្មបមា ច ឃុជ្ជេយ្យ។ ដ្ឋគាគោដ្ឋគត្តិ អាលចាលំ។ ធិរំ គត្វា ពាន្ធតីតិ អសិធិលំ ឌឡ្ហំ តាតិមហត្តំ តាតិលុឌ្គំ គត្វា ឈោឌេតិ។ ធិរំ គទោតីតិ ដ្ឋគាសិញ្ចតគាលេ តតោ តតោ ចិស្សរិត្វា ដ្ឋគាស្ស អតិក្ខមតត្ថំ អាលចាលំ ធិរតារំ គទោតិ។ សុក្ខដល្តុគាតិ តស្សេច អម្មគន្ធគស្ស សុកេ្ខា សាលាសីសគោ។ គិបិលិ្លគបុដេតិ តម្ពគិបិលិ្លគបុដេ។ លលិត្តិត្តិ លុធាលំ។ គោដ្ឋគាពន្ធំ ចិយ សីលំ សម្មាឌិដ្ឋិយា ចឌ្ឍុបាយស្ស មូលតាចតោ។ ដ្ឋគាសិញ្ចត់ ចិយ ធម្មស្សចត់ កាចតាយ បរិទ្វោហគតោ។ មរិយាធាយ ធិរកាចគរណំ ចិយ សមេថា ឃថាចុត្តកាចតាឌិដ្ឋាតាយ សីលមរិយាធាយ ធឡ្ហភាចាបាឌតតោ។ សមាហិតស្ស ហិ សីលំ ធិរតរំ ហោតិ។ សមីបេ ចល្លិអាឌីតំ ហរណំ ចិយ គមុដ្ឋានេ លលតបក្ខលតច្ឆេឌតំ ទ្ពុឌ្ឍិពាធគាចតាយ ចិពន្ធាបតយតោ។ មូលលលាតំ ចិយ សត្តន្តំ អតុបស្សតាតំ កាចតា តស្សា ចិពន្ធស្ស មូលគាតំ តលិ្លាមាតឌិដ្ឋិតំ បលិលលាតតោ។ ឲត្ថ ច ឃម្មា សុបរិសុទ្ធសីលស្ស គមុដ្ឋាតំ អតុយុញ្ជាត្តស្ស សប្បាយធម្មស្សចតំ ទ្ពុទ្ធិតត្ថំ, តតោ ឃថាសុតេ អតេ្ថ សាគន្ធាសមាបន្នតំ, តតោ គមុដ្ឋាតចិសោធតេត សមចតិប្បត្តិ, តតោ សមាហិតស្ស អាទទ្ធចិបស្សតាស្ស ចិបស្សតាបារិបូរិ។ បរិបុណ្ណចិបស្សតោ មគ្គសម្មាឌិដ្ឋិ បរិទ្វោហតីតិ ឲចមេតេសំ អង្គាតំ បទេយ្យោយ សម្ពុលា ច អតុគ្គហតោ អឃមាតុបុព្ពី គធិតាតិ ចេឌិតព្ពំ។

៤៥៦។ ទ្ពុឆ គាំ បុច្ឆតីតិ ទ្ពុឆ ឲចំ អទហត្តផលំ បាបិតាយ ឌេសតាយ “គតិ បតាចុសោ, កថា”តិ កចំ បុច្ឆេត្តា គីឌីសំ អតុសន្ធិំ ដ្ឋបិតាយ បុច្ឆតីតិ អតេ្ថា។ ពោតេច ហិ “មូលសេច គតោ អតុសន្ធី”តិ ចត្វា អធិប្បាយំ បគាសេត្តោ “ទុប្បញ្ញោ”តិអាឌីមាហ។ ទុប្បញ្ញោតិ ហិ ទ្ពុឆ អប្បដិចិទ្ធសេគ្ខោ អធិប្បេតោ, ត ឌឡ្ហឆ្ហ ឲច។ គាយកចាតិអាឌីសុ គម្មាបបត្តិភេឌតោ ទុចិធោបិ កចា អធិប្បេតោតិ ឌស្សេត្តោ “គាយកត្តុបាំ គម្មុ”ត្តិអាឌីមាហ។ តត្ថ ឃំ ចត្តព្ពំ, តំ ចិសុទ្ធិមគ្គេ តំសំចណ្ណតាយំ (ចិសុទ្ធិ។ ១។៤៥៨; ចិសុទ្ធិ។ មហាឌី។ ១។៤៥៩-៤៥៨) ចុត្តតយេត ចេឌិតព្ពំ។ បុតព្ភចស្សាតិ បុតប្បុត់ អបរាបរំ កចតតោ ឌាយតតោ បុតព្ភចោតិ លទ្ធតាមស្ស ចដ្ឋបាតធ្លស្ស។ ពោតាហ “ទ្ពុឆ

វដ្ដំ បុច្ឆិស្សាមី”តិ. អភិនិព្ពត្តីតិ ភវយោនិគតិអាទិវសេន និព្ពត្តិ. តហិំ តហិំ តស្មិំ តស្មិំ ភវាទិកេ. អភិនន្ទតាតិ តណ្ហាអភិនន្ទនហេតុ គមនាគមនំ ហោតីតិអាទិនា ភវាទីសុ សត្តានំ អបរាបរំ ចុតិបដិសន្ធិយោ ទស្សេតិ. លយនិរោធនាតិ អច្ចន្តលយសង្ខាតេន អនុប្បាទនិរោធេន. ឧភយមេតំ ន វត្តន្តំ បហានាភិសមយភាវនាភិសមយានំ អច្ចាសន្នកាលត្តា. វត្តន្តំ តំ ហេតុផលធម្មុបធានវសេន. យថា ហិ បទីបុជ្ជលនហេតុកោ អន្ធការវិគមោ, ឯវំ វិជ្ជុប្បាទហេតុកោ អវិជ្ជានិរោធោ, ហេតុផលធម្មា ច សមានកាលាបិ បុព្ពាបរកាលា វិយ វោហរីយន្តិ យថា – “ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណ”ន្តិ (ម. និ. ១.២០៤, ៤០០; ម. និ. ៣.៤២០, ៤២៥, ៤២៦; ស. និ. ២.៤៣-៤៥; ២.៤.៦០; កថា. ៤៦៥, ៤៦៧) បច្ចយបច្ចយុប្បន្នកិរិយា. គមនំ ឧបច្ឆិជ្ជតីតិ ឥធ ភវវេគ បរិនិព្ពានេន. អាគមនំ ឧបច្ឆិជ្ជតីតិ តត្ថ រូបារូបេសុ បរិនិព្ពានេន. គមនាគមនំ ឧបច្ឆិជ្ជតីតិ សត្តានំ អបរាបរុប្បត្តិយា អភាវតោ.

៤៥៤. វិវដ្ដកថាយ បរតោ ជោតិតំ បទំ ឥធានិ វិវដ្ដំ បត្វា វិតណ្ហស្ស ឧណ្ណដ្ឋនិទ្ទេសេន ឧភតោភាគវិមុត្តស្ស និរោធសមាបត្តិំ វិភាវេតុំ យុត្តន្តិ អាហ “គតយំ បនាចុវោតិ ពួន កិំ បុច្ឆតី”តិអាទិ. តថា ហិ អនន្តរំ និរោធសមាបជ្ជនកោ និក្ខិត្តា ខាតិតទ្ធាតិ បជយស្ស ជោនស្ស សម្បយោគបហានត្ថាតិ បុច្ឆិតាតិ. អក្កុចចត្តានន្តិ ជោនក្កុចចត្តានំ. គោចរសបរិច្ឆេទោតិ តត្ថ លក្ខុយានផស្សបញ្ចយការិធម្មគោចរសបរិច្ឆេទោ ខាតិតទ្ធោ. ពួយម្បិ ជោនេន ឧត្តកា ធម្មា សំវិជ្ជន្តិ, ឧត្តកា និរោធិតាតិ ខាតិតព្ពំ. ឧបការានុបការានិ អង្គានីតិ និរោធសមាបត្តិយា ឧបការានិ ច អនុបការានិ ច អង្គានិ. និរោធសមាបត្តិយា ហិ សោឡសអសហិ ញាណចរិយាហិ នវហិ សមាធិចរិយាហិ ច បត្តព្ពត្តា តំតំញាណស្ស សមាធិចរិយាហិ សមតិក្កមិតព្ពា ធម្មា អនុបការកង្គានិ, សមតិក្កមកា ឧបការកង្គានិ. តេសញ្ចាវេសេន យថានុបុព្ពំ ឧបសន្តុបសន្តច្ចញ្ញអាទិកភាវាយ ភវក្កសមាបត្តិយា សង្ខារាវសេសសុខុមភាវំ បត្វា វិត្តចេតសិកា យថាបរិច្ឆិន្នំ កាលំ និរុជ្ឈន្តិ, អប្បវត្តិំ គច្ឆន្តិ. តស្សាតិ និរោធស្ស. អនន្តរបច្ចយន្តិ អនន្តរបច្ចយសទិសំ. ន ហិ និរោធស្ស កោចិ ធម្មោ អនន្តរបច្ចយោ នាម អត្ថិ. យស្មា បន វិត្តចេតសិកានំ តថា និរុជ្ឈនំ, តំ យថាវុត្តបុព្ពាភិសង្ខារហេតុកាយ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិយា អនន្តរំ ហោតីតិ សា តស្ស អនន្តរបច្ចយោ វិយ ហោតីតិ តំ វុត្តំ. ល សមាបត្តិយោតិ សុត្តន្តនយេន វុត្តវុត្តបិដកានុលោមតាតិ គហេត្វា “សត្ត សមាបត្តិយោ”តិ បន វត្តព្ពំ, អញ្ញថា ពួនំ “ចតុរង្គិក”ន្តិ ន វត្តព្ពំ សិយា. នយំ ចា ទស្សេត្វាតិ អាទិអត្ថទស្សនវសេន នយទស្សនំ កត្វា.

៤៥៥. ឯវំ និរោធស្ស បិណ្ឌំ វិការេត្វា ពួនានិ អនន្តានិរោធេ អនុបាទ្ធកាវតោ បញ្ចង្គំ បសាទានំ បច្ចយបុច្ឆនេ បជយំ តាវ តេ សរូបតោ អារម្មណតោ អារម្មណវិសយតោ បដិសរណតោ ច បុច្ឆនវសេន បវត្តំ បវត្តាតិ ទស្សេត្វា “វិញ្ញាណនិស្សយេ បញ្ច បសាទេ បុច្ឆន្តោ”តិ អាហ. គោចរវិសយន្តិ ឯត្ថ កាមំ តត្ថហុលចារិតាបេក្ខំ គោចរគ្គហណំ, អនញ្ញត្ថភាវាបេក្ខំ វិសយគ្គហណន្តិ អវត្ថុ គោចរវិសយភាវានំ វិសេសោ, វិវរិយានំ បន ឧភយម្បិ អារម្មណភាវេនេវាតិ អាហ “គោចរភូតំ វិសយ”ន្តិ. ឯកេកស្សាតិ ឯកោ ឯកស្ស, អញ្ញោ អញ្ញស្សាតិ អញ្ញោ. អញ្ញាញ្ញោ ហិ អយំ ឯក-សទ្ទោ “ពួញ្ញោ អភិវទតី”តិអាទីសុ (ម. និ. ៣.២៥) វិយ. សេន ហីតិអាទិ អនុបបរិកប្បនវាទេនេវ. តត្ថ សយោធាវេនត្តាតិ ឯកត្ថីកត្វា. វិនាបិ បុរេចរាតិអាទិនា អញ្ញបល្លាបិកនិទស្សនំ ទស្សេតិ. យថា វិញ្ញាណាធិដ្ឋិតេន ចក្ខុ រូបំ បស្សតិ, ន កេវលំ, ឯវំ ចក្ខុនិស្សយេន វិញ្ញាណំ តំ បស្សតិ, ន ពួនន្តិ អាហ “ចក្ខុបសាទេ ឧបគតំ”តិ. តេន តេនំ តត្ថ សំហច្ចការិតំ ទស្សេតិ. យទិ ចា នីលំ យទិ ចា បីតកន្តិ ពួនំ នីលបីតាទិវសេន ខាតគយត្តំ

សន្ធាយាហ។ កឹសំ ឋិតាកត្ថិ បដាគតំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស តទេ្វច អធិបច្ចការណតោ។ ឯតេសំ ចក្ខុវិញ្ញាណាទីនំ និស្សយភាវេន និស្សិតប្បវត្តា ហេតុ, ឯវមិទំ ឥន្ទ្រិយានុវត្តនតោ សមត្ថិតា ហោតិ។ តេនាហ “ចក្ខុវិញ្ញាណំ ហី”តិអាទិ។ យថាសកំ វិសយំ រជ្ជនាទិវសេន អនុវិធិយំ អសមត្ថានិ ចក្ខុវិញ្ញាណាទីនិ, តត្ថ សមត្ថានេវ ច តានិ, ន កិញ្ចិ អត្តនោ បដិសរណានិ វិយ ហោន្តីតិ វុត្តំ “កិំ ឯតានិ បដិសរន្តី”តិ។ ជវនវសេន បដិសរណន្តិ បញ្ចទ្វារិកំ ជវនេ ឆ្នាយតនានំ ចត្តារិ បុព្វ ឃាយ’ស្ស រជ្ជនាទិបវត្តិយា បដិសរណតា, សា បរិវេសា យត្ថ លព្ភតិ, តំ ទស្សេន្តោ “មនោទ្វារិកជវនេនោ ចា”តិ អាហ។ ឯតស្មិំ បន ទ្វារេ តិ ចក្ខុទ្វារេ ជវនំ រជ្ជតិ វា ទុស្សតិ វា មុយ្ហតិ វា, យតោ តត្ថ អញ្ញាណាទិអភិធនេរា បវត្តតិ។

តព្ភាតិ តស្មិំ ជវនជវនស្សេវ បដិសរណការណេ។ ទុទ្ធលគោចរតាតិ ហីនមានត្តិយា ទាសគោត្តា។ សេវកានំ កណ្ណាយ យោនិតទិវេស លព្ភមានកហាបណោ យុត្តិកហាបណោ។ អត្តចាទ្ធេតន ចាន្ទស្ស វិស្សជ្ជនេន លព្ភមានកហាបណោ ចាន្ទកហាបណោ។ កិញ្ចិ បហរន្តេ មា បហរន្តូតិ បដិក្ខិបនោ ទាតព្ពានណ្ណា មាបហារកហាបណោ។ សេវា នន្នាបិ បរិត្តកោ កាមិកមនុស្សេសុ តទា លព្ភមានោ ឯត្តកោ ហោតីតិ អាហ “អដ្ឋកហាបណោ ចា”តិអាទិ។ មតចត្ថកត្ថិ មតកឹមចត្ថកំ។ ឯវ ភវេយ្យ សេសបទទ្វយេបិ។ តត្ថាតិអាទិ ឧបមាសំសន្ធនំ, តំ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

៤៤៩។ អនន្តរាតិនិទ្ទេសេ បញ្ច បសាទតិ និទ្ទេសវចនបត្ថស្ស បវត្តមានេ បញ្ច បសាទេ។ កិំ ឯវមបវត្តមានិ ដចតាទិកិរិយាមិត្តប្បកដមុប្បវត្តិយំ ពាលចបច្ចយា ហោន្តីតិ បច្ចាជាតចិប្បយុត្តអត្ថិអធិកាបច្ចយេហិ បច្ចយា ហោន្តិ, ឧបត្ថម្ភកានេវ ពាលចបច្ចយា ហោន្តិ។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ បដិច្ចាតិ ឥន្ទ្រិយអត្ថិអធិកាបច្ចយវសេន បច្ចយភូតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ បដិច្ច បញ្ចវិធោបិ បសាទោ តិដ្ឋតិ។ ជីវិតិន្ទ្រិយេន វិនា ន តិដ្ឋតិ ជីវិតិន្ទ្រិយរហិតស្ស កម្មសមុដ្ឋានរូបកលាបស្ស អភាវតោ។ តស្មាតិ យស្មា អនុបាលនលក្ខណេន ជីវិតេន អនុបាលិតា ឯវ ឧស្មា បវត្តតិ, ន វិនា អននុបាលិតា, តស្មា ឧស្មា អាយុំ បដិច្ច តិដ្ឋតិ។ ជាលសិខំ បដិច្ច អាភា បញ្ញាយតីតិ ជាលសិខាសង្ខាតតេជសង្ឃាតំ សហេវ បវត្តមានំ និស្សាយ “អាភា”តិ លទ្ធនាមា ចណ្ឌាតាបា “ឧជ្ជលតិ, អន្ធការំ វិធមតិ, រូបគតានិ ច វិទំសេតី”តិអាទីហិ បការេហិ ញាយតិ។ តំ អាលោកំ បដិច្ចាតិ តំ ចុត្តប្បការំ អាលោកំ បច្ចយំ លភិត្វា។ ជាលសិខា បញ្ញាយតីតិ “អបរិកា, មហតី, ឧជុ, កុដិលា”តិអាទិនា បកដា ហោតិ។

ជាលសិខាវិយ កម្មជតេជោ និស្សយភាវតោ។ អាលោកោ វិយ ជីវិតិន្ទ្រិយំ តន្និស្សិតភាវតោ។ ព្យាកាតិ ឧបមោបមិតព្ពានំ សម្ពន្ធ ទស្សេតុំ “ជាលសិខា ហី”តិអាទិ វុត្តំ។ អាលោកំ គហេត្វាវ ឧប្បជ្ជតីតិ ព្យាបិតា យថា ជាលសិខាយ សហេវ អាលោកោ ឧប្បជ្ជតិ, ឯវំ កម្មជុស្មា សហេវ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឧប្បជ្ជតីតិ ទស្សេតិ។ ជាលសិខាសន្និស្សយោ តស្សា ឋិតិយេវ ហោន្តោ អាលោកោ តាយ ឧប្បាទិតោ វិយ ហោតីតិ អាហ “អត្តនា ជនិតអាលោកេនេវា”តិ។ ឧស្មា នាមេត្ថ កម្មសមុដ្ឋានា តេជោធាតុ តន្និស្សិតញ្ច ជីវិតិន្ទ្រិយំ តទនុបាលកញ្ចាតិ អាហ “កម្មជមហាភូតសម្ពន្ធេន ជីវិតិន្ទ្រិយេន ឧស្មាយ អនុបាលន”ន្តិ។ ន កេវលំ ចណង្គិតិយា ឯវ, អថ ខោ បវត្តានុបវត្តនស្សាបិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ការណន្តិ អាហ “វស្សសតម្បិ កម្មជតេជបវត្តំ បាលេតី”តិ។ ឧស្មា អាយុនោ បច្ចយោ ហោន្តោ សេសភូតសហិតោ ឯវ ហោតីតិ អាហ “មហាភូតានី”តិ។ តថា អាយុបិ សហជាតរូបំ បាលេន្តមេវ ឧស្មាយ បច្ចយោ ហោតីតិ វុត្តំ

“យថាក្ខតានិ បិលេតី”តិ។

ឱលិ។ អាយុ ច ឥន្ទ្រិយបច្ចយាទិវសេន សហជាតធម្មានំ អនុបាលនវសេន សង្ខរណតោ អាយុសង្ខារា។ ពហុវចននិទ្ទេសោ បន អនេកសតសហស្សភេទេសុ រូបកលាបេសុ បវត្តិយា អនេកភេទត្តំ កត្វា។ អារម្មណរសំ អនុភវន្តីតិ វេទនិយា យថា “និយ្យានិកា”តិ។ តេនាហ “វេទនា ធម្មា”តិ។ សុខាទិភេទភិន្នត្តា ពហុវចននិទ្ទេសោ។ ឥមេសំ អាយុសង្ខារវេទនានំ ឯកត្តនិរោធំ សមាបន្នស្ស យទេវោន កថិតព្វំ វេទនាយ និរុទ្ធត្តា។ អាយុសង្ខារានំ តថា អនិរុទ្ធត្តា និរោធស្ស សមាបជ្ជនេ ន សិយា, កុតោ វុដ្ឋានំ។ តេន វុត្តំ បិឡិព្ពាយំ “តេ ច ហាវុសោ”តិអាទិ។ វុដ្ឋានំ បញ្ញាយតិ សញ្ញាវេទនាទីនំ ឧប្បត្តិយា។ ឥទានិ តមត្ថំ វិត្ថារតោ ឧបមាយ វិភាវេតុំ “សេយ្យា ហិ”តិអាទិ វុត្តំ។ ឧបក្កមិត្វាតិ នានារម្មណាបាតតោ និព្ពត្តិត្វា។ យថាបរិច្ឆិន្នកាលវសេនាតិ យថាបរិច្ឆិន្នេ កាលេ សម្បត្តេ។ រូបជីវិតិន្ទ្រិយបច្ចយាតិ ឥន្ទ្រិយបច្ចយភូតា។ ខាលិបត្តំ វិយ អរូបធម្មា តេជុស្សទកាយតោ វិសយាការតោ ច។ ឧទកប្បហារោ វិយ និរោធសមាបត្តិយា បុព្វាភិសង្ខារោ។ បិហិតអង្គារា វិយ រូបជីវិតិន្ទ្រិយំ ឧស្មាយត្តតាយ អនោភាសតោ។ យថាបរិច្ឆិន្នកាលាគមនន្តិ យថាបរិច្ឆិន្នកាលស្ស ឧបគមនំ។ អត្ថរូបប្បត្តិវសេនេវ រូបបវត្តិក្កមំ។ ឥមំ រូបកាយំ ជហន្តីតិ ឥមស្មា រូបកាយា កញ្ចុទរា វិគច្ឆន្តិ តប្បវត្តន្តិ។

កាយេន សង្ខរីយន្តីតិ កាយសង្ខារា តប្បដិពទ្ធវុត្តិតាយ។ វាចំ សង្ខរោន្តីតិ វចីសង្ខារា។ វិតក្កេត្វា វិចារេត្វា ហិ វាចំ ភិន្ទតិ កថេតិ។ ចិត្តេន សង្ខរីយន្តីតិ ចិត្តសង្ខារា តប្បដិពទ្ធវុត្តិតោ។ ចិត្តសង្ខារនិរោធចោទនាយ រូបនិរោធោ វិយ ចិត្តនិរោធោ អចោទិតោ តេសំ តតោ អញ្ញត្តាតិ ន ចិត្តសម្បយុត្តនិរោធោ ឯកន្តិកោ វិតក្កាទិនិរោធេ តទភាវតោ។ យំ បន វុត្តំ “វាចា អនិរុទ្ធា ហោតី”តិ, តម្បិ ន។ វាចំ សង្ខរោន្តីតិ ហិ វចីសង្ខារា, តេសុ និរុទ្ធេសុ កថំ វាចាយ អនិរោធោ។ ចិត្តំ បន និរុទ្ធេសុបិ ចិត្តសង្ខារេសុ ហោតិ អនភិសង្ខតត្តា វិតក្កាទិនិរោធោ វិយ បវត្តតិយេវាតិ អយមេត្ថ បរស្ស អធិប្បាយោ។ អាគន្តុកិយកម្មំ ភាវំ វទេយ្យ, ចិត្តស្ស អនិរុទ្ធត្តា តំ និស្សាយ ច រូបធម្មានំ អនបគតត្តា តេ ជីវន្តិ ឯវ នាមាតិ។ ឥច្ឆន្តេ អភិនិវេសំ អកត្វាតិ “ចិត្តសង្ខារា និរុទ្ធា”តិ វចនតោ តេវ និរុទ្ធា, ន ចិត្តន្តិ ឯវំ នេយ្យត្ថំ សុត្តំ “នីតត្ថ”ន្តិ អភិនិវេសំ អកត្វា។ អាចរិយានំ នយេ ឋត្វាតិ បវេណិយាគតានំ អាចរិយានំ អធិប្បាយេ ឋត្វាតិ អត្ថោ។ ឧបបរិក្ខិតព្វាតិ សុត្តន្តរាគមតោ សុត្តន្តរបទស្ស អវិបរីតោ អត្ថោ វីមំសិតព្វោ។ យថា ហិ “អសញ្ញភវោ”តិ វចនតោ “សញ្ញាវ តត្ថ នត្ថិ, ឥតរេ បន ចិត្តចេតសិកា សន្តី”តិ អយមេត្ថ អត្ថោ ន គយ្ហតិ។ យថា ច “នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតន”ន្តិ វចនតោ “សញ្ញាវ តត្ថ តាទិសី, ន ផស្សាទយោ”តិ អយមេត្ថ អត្ថោ ន គយ្ហតិ សញ្ញាសីសេន ទេសិតាតិ កត្វា, ឯវមិធាបិ “ចិត្តសង្ខារា និរុទ្ធា”តិ, “សញ្ញាវេទយិតនិរោធោ”តិ ច ទេសនាសីសមេវ។ សព្វេបិ បន ចិត្តចេតសិកា តត្ថ និរុជ្ឈន្តេវាតិ អយមេត្ថ អវិបរីតោ អត្ថោ វេទិតព្វោ, តថាបុព្វាភិសង្ខារេន សព្វេសំយេវ ចិត្តចេតសិកានំ តត្ថ និរុជ្ឈនតោ។ ឯតេន យំ បុព្វេ “អញ្ញត្តា, តទភាវតោ”តិ ច យុត្តិវចនំ, តទយុត្តំ អធិប្បាយានវពោធតោតិ ទស្សិតំ ហោតិ។ តេនាហ “អត្ថោ ហិ បដិសរណំ, ន ព្យញ្ជន”ន្តិ។

ឧបហតានីតិ ពាធិតានិ។ បលុគ្គានីតិ ធំសិតានិ។ អារម្មណឃដ្ដនាយ ឥន្ទ្រិយានំ កិលមថោ ឧក្កមា កាយុទ្ទរូបស្សុលយទេស្សនេន

ចិការចេតនេត្ថា។ តឆា ហិ ខ្លញ្ញារេល បុរេតា អក្គិយិប្បលេត្ត ពទស្សេទ ច បហាចេ អារកាដិវេត អគ្គិនិ ទេឌានិ ចិឃ ត សហត្តិ ខេសាតានិ “សិពេទេត ចិឃ អភិហញ្ញាត្តិ”តិ ចត្តារេទា ហោន្តិ។

៣៣៥។ រូបិចេទេចត្តញ្ញាតយេច រូបចិរាកកាចតាចសេត បចត្តំ អរូបញ្ញាតត្តិ តេចសញ្ញាតាសញ្ញាយតនំ ចិស្សេជ្ជេត្វា ឆយូសេតាបតិ “សុខស្ស ច បហាតា”តិអាទិតា ចិស្សេជ្ជេសិ។ អបកាយតេត ចិកសេត បច្ចយា អបកាយតបច្ចយា សុខាទិប្បហាតាតិ។ អឆិកាយបច្ចយា បត គសិលោហុ រូបិចេទេចត្តញ្ញាតំ ហេដ្ឋិយា តឃោ ច អារូប្យា។ ត ហិ សក្កា តានិ អតឆិកាត្តា តេចសញ្ញាតាសញ្ញាយតនយឆិកត្តំ។ តិទោឆេតា ចុដ្ឋាតកចលសយាបត្តិត្តិ តិទោឆេតា ចុដ្ឋាតក្ខំ អតិច្ចាតុបស្សតាសយុដាកតចលសយាបត្តិ។ សា ហិ “អតិយិត្តា ចេចេតាចិយុត្តី”តិ ចុច្ចតិ។ ឃឆា សយឆតិស្សេត្ថា អភិញ្ញា, យេត្តាកទុលាយុដិតាព្រាហ្មចិហារតិស្សេត្វា ខ្លេបក្លាព្រាហ្មចិហារេទា, គសិលតិស្សេត្វា អារូប្យា, សយឆចិបស្សតាតិស្សេត្វា តិទោឆសយាបត្តិ, ឧចំ ចិបស្សតាយ តិស្សត្វចលក្ខំ សាយញ្ញាចលត្តិ អាហ “ចិបស្សតាតិស្សត្វាយ ចលសយាបត្តិយា”តិ។ អារេយ្យលា តាយ សារេយ្យលឆយ្យាតំ ចិសេសេតា ខ្លប្បត្តិតិយិត្តត្តិ អាហ “សដ្ឋាតិយិត្តាតត្តិ រូបិជិតំ សដ្ឋារេយ្យលាត”ត្តិ។ តត្តិ ឧត្ត កិច្ចាំ សក្ខារតិយិត្តត្តិ អតិយិត្តា, អសក្ខតា ឆាត្យតិ អាហ “សដ្ឋាតិយិត្តាបកតាយ តិដ្ឋាតឆាត្យយា”តិ។ ចលសយាបត្តិសហខាតំ យតសិកាទំ សក្លាយាហ, ត អាចជ្ជតយតសិការំ។ ត ហេតុ តស្ស សម្ភេចា អតុសេលិយាតត្តុំ ខ្លប្បជ្ជតេតា។

ញ្ញាយស៊ុំ ដាតេតិ ញ្ញាឆ ចុត្តតិទោឆស្ស អាទិយញ្ញ្យបរិយោយាសាតាតំ គហិតាតំ ញ្ញាយស៊ុំ បរិយោយាសាតស្ស គហិតដ្ឋាតេត។ ឌ្ចឹហិ ពលេហីតិ សយឆចិបស្សតាពលេហិ។ តឃោ ច សក្លារាតត្តិ កាយសក្លារាជីតំ តិណ្ណំ សក្លារាតំ។ សោឡ្យអសហិ ញាណចរិយាហីតិ អតិច្ចាតុបស្សតា, ទុក្ខា, អតត្តា, តិព្ពិទា, ចិរាកា, តិទោឆា, បដិតិស្សក្កា, ចិចដ្ដាតុបស្សតា, សោតាបត្តិយេក្កា...បេ... អរហត្តចលសយាបត្តីតិ ញ្ញាយាហិ សោឡ្យអសហិ ញាណចរិយាហិ។ តចហិ សយាធិចរិយាហីតិ បឋយញ្ញ្យាតសយាធិអាជីហិ តចហិ សយាធិចរិយាហិ។ ឃោ ឃឆាចុត្តាសុ ចរិយាសុ បុក្កលស្ស ចសីការេចា, សា ចសីភាចតាបញ្ញា។ អស្សា សា គឆិតាតិ ឃោជតា។ ចិតិច្ឆយកឆាតិ ចិតិច្ឆយចសេត បចត្តា អដ្ឋកឆា គឆិតា។ តស្មា ចិសុទ្ធិយេក្កេ (ចិសុទ្ធិ ១.៥៤៥-៥៤៦) តំសំចណ្ណតាយញ្ចា (ចិសុទ្ធិ យហាដី ១.៥៤៥) ចុត្តតយេត ចេទិតញ្ញា។

ចលញ្ញាតសយាបត្តិ អរិយចិហារចសេត ចិហរណសយាបត្តិ។ ឋិតិយាតិ ឧត្ត បចត្តដ្ឋិតិ អឆិប្បេតា, ត ពលដ្ឋិតិ។ កស្មា? សយាបជ្ជតត្តា។ តេតាហ “ឋិតិយាតិ ជិរដ្ឋិតត្ថ”ត្តិ។ អឌ្ឍាតបរិច្ឆេទាតិ ឧត្តកំ កាលំ សយាបត្តិយា ជិតិតាយស្សាមីតិ បកេច កាលបរិច្ឆេទា។ រូបិជិតិយិត្តចសេតាតិ គយូគយូតិយិត្តកាតិតិយិត្តេតុ ឃឆាចេទំ លក្ខយាតរូបិជិតិយិត្តចសេត។ តត្ត ឃស្មា គយូតិយិត្តេ ពញ្ញិឆយ្យិ អារេយ្យំ លក្ខតិ, តស្មា “សដ្ឋាតិយិត្តាត”ត្តិ ចុត្តំ, ត សព្ពេសំ អារេយ្យលាតំ ឧកញ្ញ្យ ឧកត្តេតា ចា យតសិកាតញ្ញេតា។ លក្លលចតតេញ្ចាំ ឃឆា “ដាតញ្ញាយេតំ កេសញ្ញំ, ឃជិ យេ ញ្ញាឆិតា សិយុ”ត្តិ។

៣៣៦។ តិលយ្យិ សញ្ញាតាតីតិអាទិតា តិលិជិក្កហលយុពេត តំចណ្ណាតំ សត្តាតំ សញ្ញាតតំ អចេចរាជិកាចយតសិការំ ឌោតិតត្តិ អាហ “ឧតស៊ុំជិញ្ញាដាតេត អប្បយាលា ចេចេតាចិយុត្តិ គឆិតា”តិ។ ឧត្ត អាកិច្ចាញ្ញា គឆិតត្តិ សម្ពន្ធោ។ “ឧត្ត សុញ្ញាតា”តិ, “ឧត្ត អតិយិត្តា”តិ ឧត្តាបិ ឧសេច តឃោ ត្តិ “ញ្ញាឆ អញ្ញា អភិតចំ តាយ តត្តី”តិអាទិតា ចុត្តំ អត្តចចតំ។ ឧតាតិ អប្បយាលចេចេតាចិយុត្តិអាទេឃោ។ ឧកតាយកាតិ

ឲ្រេកកាយកា, ទេយ តាតាញ្ញូតាតិ អធិប្បេតា។ ឲ្រេកា ធម្មោតិ អរហត្តផលសមាបត្តិ។ ចត្តាយរកោតិ អប្បយាលារេចេតោចិមុត្តិអាទិតាយកោ។ ឲតត្តិ ឲតយត្តំ។ អប្បយាលាតិ អតោធិមោ, ឆ្គធិមោបិ ចា “ឲត្តកា”តិ អបរិមិតា។ អមេមេត្តាតិ អស្វកសមាបត្តិ ចិយ ឲកេម្បច អក្កហលោតា។

កិច្ចាបិ អស្វកតិមិត្តារម្មណម្បិ កិច្ចាតំ ហោតិ, អារម្មណសដ្ឋតស្ស កិច្ចាតស្ស អស្វកសមាបត្តីតម្បិ បដិភាគតិមិត្តសញ្ញាតំ អារម្មណំ សតិម្ពិ ចិយ ចិក្កហំ កិច្ចាតំ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ, ត ពចា ត្តមស្សាតិ។ តត្រ ព្រហ្មចិហារបដយារុប្បាតម្បិ បដិភាគតិមិត្តភ្ជតំ កិច្ចិ អារម្មណំ តត្ថីតិ? សច្ចំ តត្ថិ, អយំ បត បដយារុប្បចិញ្ញាណំ ចិយ ត បដិភាគតិមិត្តភ្ជតអារម្មណតាយ ឲចំ ចុត្តា។ អតេត្តតាតិ អត្តតា។ កចតិ ឲតោត អត្តាតិ អកិធាតំ ត្យុទ្ធិ ចាតិ កាទោ, អត្តា។ កាច-សទ្ទោបិ អត្តបរិយាយោតិ អាហ “កាចបេមិសបុក្កលិទិសញ្ញោតតា”តិ។ តេសំ អប្បយាលាសយាធិអាទិតំ ចត្តុត្តំ “តាតតា បិពដំចា”តិ ចុត្តំ តាតត្តំ ក្ជមិតោ អារម្មណតោ ច ធម្មេត្តំ “អតេត្វា បតា”តិអាទិ ចុត្តំ។ បរិត្តាទិភាទេច អតីតាទិភាទេច អជ្ឈត្តាទិភាទេច ច ត ចត្តត្តំ អារម្មណំ ឲតិស្សាតិ តចត្តត្តារម្មណា តិត្តាតារម្មណផលសមាបត្តិកាចតោ។

ឲត្តកោតិ រាកាទីហិ សំកិលិដ្ឋតាយ ឲត្តកប្បមាណោ, ឧត្តារតោ បរិត្តចេតសោតិ អតេត្វា។ តិត្តាតម្បិ អប្បយាលាមេច បយាលាករណាតំ អភាទេចតាតិ អាតេត្វា សម្ពុទ្ធា។ អក្យុប្បាតិ អរហត្តផលចេតោចិមុត្តិ បដិបក្ខេហិ អកោបតីយតាយ។ កិច្ចាតីតិ កត្តរិ បធិតោ ធាតុ មដ្ឋតេត្វាតិ អាហ “កិច្ចាតិ មដ្ឋតី”តិ។ តស្ស បយោគំ ធម្មេត្តំ “មត្តុស្សា កិរា”តិអាទិ ចុត្តំ។

សម្មុហាទិឈតចមេត សកិច្ចបរិច្ឆេទតាយ ច សចិក្កហា ចិយ ឧបដ្ឋិតា សញ្ញារា តិច្ចាទិក្កាហស្ស ចត្តតាយ “តិច្ចតិមិត្តំ ស្វតាទិតិមិត្ត”ត្តិ ច ចុច្ចតិ។ ចិបស្សតា បត ពត្វ ឈតចិតិត្តរាកំ កទោត្តិ តិច្ចាទិក្កាហំ ចិធមេត្តិ “តិមិត្តំ សមុឈ្ឈេតតី”តិ ចុត្តា ឈតតិមិត្តស្ស អារម្មណភ្ជតស្ស អភាចា។ ត ពហិតាតិ ឲកត្វបតតិច្ចេម បិញ្ញត្តមំ កម្ពា ត ពហិតា? សាតិ ស្វញ្ញាតា ចេតោចិមុត្តិ។ សត្តាត្វាតិ អប្បយាលារេចេតោចិមុត្តិអាទិតិទ្ទេមស្វ។ អារម្មណចមេតាតិ អារម្មណចមេតបិ ឲកត្វា, ត ពេចលំ សភាចសមេតោច។ ត្តមិតា បរិយាយេតាតិ អប្បយាលាតោតិអាទិតា អារម្មណតោ លទ្ធបរិយាយេត។ អញ្ញាម្ហិ បត ធាតេតិ អាកិច្ចាញ្ញាទិសទ្ទបចត្តិហេតុតោ អតេញ្ញាត ហេតុតា អប្បយាលាតិសទ្ទប្បចត្តិយំ ឲតស្ស ចេតោចិមុត្តិយា ហោត្តិ។ ឲស តយោ មេមេស្វបិ។ ត្តមិតា បរិយាយេតាតិ ត្តមិតា តាយ តាយ សមញ្ញាយ ចោហរិតត្តាតាបរិយាយេត។ សច្ចាតំ ធម្មតម្មុពោត ចដ្ឋចមេត ឧដ្ឋិតធេមតំ អរហតេត្តត ក្ជដំ ពណ្យត្តា យចាត្រុសត្តិតាច ធេមតំ តិដ្ឋមេបតិ។ យំ បតេត្វ អត្វតោ អចិកត្តំ, តំ ស្វចិញ្ញោយ្យមេច។

មហាចេតល្លសុត្តចណ្ណតាយ លីតត្វប្បកាសតា សមត្តា។

៣។ ចុឡចេតល្លសុត្តចណ្ណតា

១៩០៉ អយំ ខេសតា ឃស្ហា ប្ញ្ហាចិស្សជ្ជូតចសេត បចត្តា, ចស្ហា ប្ញ្ហកចិស្សជ្ជូខេក ប្ញ្ហាតិយិត្តញ្ញា សយុគាឃខេតា ចិការចេតុំ “ខេកា បតាឃ”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៉ ក្ខបិសកត្តត្តិ អយក្កាកចំ ក្ខបិសកត្តំ៉ ខេតសត្តិ ឲកាឆសតហុតាត៌៉ យក្កាកខេតត ក្ខបសខេយត សត្តិត្រ្គិខេយា សត្តយាតខេសា៉

“កំ ត្ ខេលា អជ្ជ កចិស្សតិ អឃ្យប្ខេត្តា”តិ ឩឩិ ឌ្ខេលិកឃយាតា៉ ឌ្ខលម្ពតត្ត្តិ ចស្ស ហត្តាចលម្ពតត្តំ ប្ញ្ហាចិណ្ហចខេសត អត្តខេតា ហត្តំ បសាខេទសិ៉ ឩាហិទ្ធាតិ អត្តតា អញ្ញា ចិសកាកចត្តំ សន្ធាឃ ចឆតិ៉ បទិខេកឆខេកតាតិ ខេបស្ញ្ញាចាឌិតា៉

អឆិកាយប្បិច្ឆតាឃ “ត បកាខេសតខេត្តា”តិ ចិខេត្តសិ៉ ប្ត ចំ អត្កាយ្យខេត្តា “សខេច ខេលា បតាហ”ត្តិអាឌិ ចិខេត្តសិ៉ ឲខេសា ឆខេម្ចាតិ ឲខេសា ខេលិក្ខត្តទឆខេម្ចា៉ ចិចដ្ចិ ក្ខឌ្ឌិស្ស ក្ខបចិចំ តិខេត្តឆកាកិឃំ ក្សលំ ក្ខបតិស្សខេឃា៉ “ឃឌិ ខេយ ក្ខបតិស្សខេឃា អត្តិ, សក្កា ឲចំ បឌិលទ្ធុំ៉ សខេចបិ តត្តិ, អាឃតិ ក្ខបតិស្សខេឃា កចិស្សតី”តិ ចិទកាលបទិកាចិតាឃ ឈខេដ បឩឹបឌាលិ ចិឃ អត្ថត្តខេទ ឌិប្យាតាឃ ខេហត្សយ្យត្តិឃា ខេចាឌិឃយាតា អាហ “ឲចំ សខេត្ត យឃិ្យបត្តាជ្ជ អត្ឌាតាឆា”តិ៉

លិកសក្កាខេទា ក្ខប្បជ្ជ ស្ចិទកាលំ កត្សបចិតប្ញ្ញាតាឃ៉ អកិតិហារសយ្យត្តត្តាតិ ស្ឌាតខេត្តទស្ស បទ្យត្តទស្ស កកចខេតា អក្កសាចកស្ស តិបច្ចការ៉ កត្វា – “តុខេយត្តិ ឌិដ្ឋឆខេម្ចស្ស កាកិ អស្ស”ត្តិ តិខេត្តឆកាកិឃំ ឌាត៌ ឌត្វា កតបត្តតាសត្ថាតសយ្យត្តាកិតិហារត្តា៉ តាតិចិទ៉ កិលយិត្តាតិ កយ្ឋ្ឌាត៌ កាខេចត្តិ ចិបស្សតាឃ បទិបិកចខេសត ចិទ៉ ត កិលយិត្តំ៉ ចុត្តខេយចត្តំ ចិចទិត្តុំ “ត្ថខេតា បដ្ឋាឃា”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ ក្ចតិឃកយខេតតាតិ បត្តាឌតត្តំ កយតខេតា ក្ចតិឃកយខេតត៉

ក្ខបខេតត្វាតិ បញ្ញស្ស អត្តកាខេចត ក្ខបខេតត្វា៉ សក្កាឃត្តិ សកាឃំ៉ ក្ខបតិក្កិត្តំ កិត្ថិ ចត្តំ សយ្យដិច្ឆយាតា, ចិឃ សយ្យដិច្ឆត្តិ ចិឃ៉ ឲខេកា ឲច បិខេសា ឲតិស្សាតិ ឲកបិសកា, កណ្ហិ៉ សា ហិ ស្ខេយាចិឃា, អខេតកបិសា បត ក្ខេម្ចាចិឃា, ឲកបិសក្កហលំ ចិស្សជ្ជូតស្ស ស្កទកាចឌស្សតត្តំ ៉ បដិសម្ពិក្ខាចិសខេឃ ឆត្វាតិ ឲខេតត ខេឆទិឃា បកិត្តបដិសម្ពិក្ខចំ ឌខេស្សតិ៉ បច្ចឃក្ខតាតិ អាទម្ចិលាឌិចខេសត បច្ចឃក្ខតា៉

ខេឆទិឃា ចិខេសសាឆិកាយស្ស អត្តខេតា អចិសឃតាឃ ចិសាខេលា “ត សក្កា”តិអាឌិតា ចិខេត្តឹតិ ឌដ្ឋត្តំ៉ សច្ចិចិតិក្ខទាកបញ្ញញ្ញាកទលោតាតិ សច្ចបទិឃាបត្តស្ស ឆម្ចស្ស ឌស្សតខេតា អញ្ញាតញ្ញាតត្តិទ្ធារលាខេកឌតាសត្ថាតស្ស ចិតិក្ខទាកបញ្ញស្ស ចិស្សជ្ជខេតត៉ ខេច្ច សច្ចាតិតិ ក្ខេប្ញ្ញសយុគាឃសច្ចាត៌៉ បដិតិចខេត្តត្វាតិ បទិចខេត្តត្វា៉ កណ្ហិបញ្ញត្តិ ក្ខត្តិតិខេត្តឆតាឃ កណ្ហិក្ខចំ បញ្ញា

ត ចំខេឃច ក្ខបិឌាត៌ ខេត បត្ញាបិឌាតក្កន្ធា ឲកខេឌសស្ស សយុគាឃតាកាចខេតា, សយុគាឃស្ស ច ឲកខេឌសតាកាចខេតា៉ តាបិ អញ្ញត្រ បត្ញាហិ ក្ខបិឌាតក្កខេន្ធហិ ក្ខបិឌាត៌ ចស្ស តខេឌកខេឌសកាចខេតា៉ ត ហិ ឲកខេឌខេសា សយុគាឃចិតិយុខេត្តា ខេហាតិ៉ ឃឌិ ហិ តខេញ្ញាចាតិអាឌិតា ក្ខកឃបខេក្កបិ ខេឌាសំ ឌខេស្សតិ៉ ក្ខបិឌិសកាចយ្ចឹតិ ក្ខបខេចឌតាសញ្ញាចិញ្ញាលសកាចយ្ចិ, ឋស្សខេចតតាឌិសកាចយ្ចិ ក្ខបិឌាត៌ សិឃា៉ អញ្ញត្រ សិឃាតិ បត្ញាហិ ក្ខបិឌាតក្កខេន្ធហិ ចិស្ចុំខេឃច ក្ខបិឌាត៌ ឃឌិ សិឃា៉ បទសយខេឃតិ តិកាឃចាខេឌ៉ ចិត្តចិប្យយុខេត្តា អត្សខេឃាតិ

និស្សន្ទមត្តេនេតំ និកាយន្តរេ ចិត្តវសានាកាសានញ្ចាយតនាទីនម្បិ ចិត្តចិត្តយុត្តកានុបទិន្នកតោ។ ឯវំ វិញ្ញាណាសីតិ “ន មេ, អាចរិយា”តិអាទិនា ឧទ្ទេសនិទ្ទេសវារាការេន វិញ្ញាណំ។ អត្តសម្ភូតសម្ភវមានតោ អសម្ពន្ធេន។ តេសុ គណ្ឌិបិ អសម្ពន្ធនតោ អចិត្តាមន្តេន។ បុច្ឆាវិសេសេ វោហារវិភាគេន បធិបសហស្សំ ញាណេនត្តេន វិយ។ វិសាបិតាតុបិតានុដ្ឋានំ អនុត្តានតាយ បន្នរសស្ស ភូមិយោ។ អគ្គហិតវសេនេវានំ គោសល្លំ បដិច្ឆាទិតវសវត្តា បដិច្ឆន្នា។ តិលក្ខណាហតតម្ពុវិសមតាយ តិលក្ខណាហតោ។ គម្ភីរញាណគោចរតាយ គម្ភីរោ។ លទ្ធបតិដ្ឋា អរិយមគ្គមម្បិ ចេទនតោ។ ឯវំ ទិដ្ឋធម្មាទិកាចតោ ចេវសារជ្ជប្បត្តា។ សព្ពេសា និច្ចត្តាបគមនិយតាយ តិណ្ណំ កថាតម្បិ អបរការេន និព្ពានេ និច្ចត្តវតីតិ កថមត្តេន ឋិតា។

៣៩៨· “រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតី”តិ បញ្ចក្ខន្ធាទិ កត្វា “ទិដ្ឋិសហគតា”តិអាទិនា (បដិ· ម· ១·១៣០) បដិសម្ភិទាបិដកេ តន្តំ វិភាវេតិ។ តត្ថ អត្តតោ សមនុបស្សតីតិ អត្តាតិ សមនុបស្សតិ, អត្តភាវេន សមនុបស្សតិ។ អហន្តិ អត្តានំ និទ្ទិសតិ។ អហំ ពុទ្ធិនិពន្ធនភាវញ្ហិ អត្តានំ អត្តវាទី បញ្ញាបេតិ, តស្មា យំ រូបំ សោ អហន្តិ យមេតំ មម រូបំ នាម, សោ អហន្តិ ចុច្ចុមានោ មម អត្តា តំ មម រូបន្តិ រូបញ្ច អត្តញ្ច អទ្វយំ អនញ្ញំ សមនុបស្សតិ។ តថា បស្សតោ ច អត្តា ឯវ រូបំ, រូបំ ឯវ ច អត្តា អនញ្ញោតិ អាបន្នមេវ។ អច្ចីតិ ជាលសិខា។ សា ចេ វណ្ណោ, វណ្ណោ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យោ ច សិយា, ន កាយវិញ្ញេយ្យា, វណ្ណោបិ វា កាយាទិវិញ្ញេយ្យោ អច្ចិយា អនញ្ញត្តាតិ ឧបមេយ្យំ ចេវ ឧបមាបិ ទិដ្ឋិគតិកស្ស អយុត្តាវ។ ទិដ្ឋិបស្សនាយាតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិសង្ខាតាយ បស្សនាយ បស្សតិ, ន ញាណទស្សនបញ្ញានុបស្សនាយ។ អរូបំ វេទនាទិំ អត្តាតិ គហេត្វា ឆាយាយ រុក្ខាធីនតាយ ឆាយាវន្តំ រុក្ខំ វិយ, រូបស្ស សន្តកភាវេន អត្តាធីនតាយ រូបវន្តំ អត្តានំ សមនុបស្សតិ។ បុប្ផាធីនតាយ បុប្ផស្មិំ គន្ធំ វិយ អាធេយ្យភាវេន អត្តាធីនតាយ រូបស្ស អត្តនិ រូបំ សមនុបស្សតិ។ យថា ករណ្ឌោ មណិនោ អាធារោ, ឯវំ រូបម្បិ អត្តនោ អាធារោតិ កត្វា អត្តានំ រូបស្មិំ សមនុបស្សតិ។ ឯសេវ នយោតិ ឋបិតា អត្តតោ វេទនាទីហិ អនញ្ញត្តំ តេសញ្ញាធារណំ និស្សិតតញ្ញា យថាវុត្តំ អតិទិសតិ។

អរូបំ អត្តាតិ គហិតំ “វេទនាវន្ត”ន្តិអាទីសុ វិយ រូបេន វោមិស្សកតាយ អកថិតោ។ រូបារូបមិស្សកោ អត្តា គហិតោ រូបេន សទ្ធិំ វេទនាទិសម្ពន្ធានំ អត្តាតិ គហិតត្តា។ ខន្ធទ្វយំ គហិតា រូបីនំ វិសាវសត្តតោ។ តេនេវាហ “រូបំ អត្តាតិ ឯកោ វទេយ្យ, តំ ន ខមតិ, អត្តា មេ ខមតិ ច វេតិ វាតិ ឯកស្ស ឧបយោគំ ហោតី”តិអាទិ។ អវសេសេសុតិ បន្នរសសុ វារេសុ។ សស្សតទិដ្ឋិ គហិតា រូបវន្តាទិការេន គហិតស្ស អនិន្ទ្រិយរូបត្តា។

ទិដ្ឋិគតិកោ យំ វត្ថុំ អត្តាតិ សមនុបស្សតិ, ឯវរូបេ តំ និច្ចំ ធុវន្តិ ច សមនុបស្សតោ។ សាវកោ បន តប្បដិបក្ខេន សម្មា ទស្សនេន អនត្តាតិ ធុវិទ្ធត្តា រូបំ អត្តាតិ ន សមនុបស្សតិ, តថាភូតោ ច អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តាតិ សមនុបស្សតិ, តថា វេទនាទយោតិ វេទិតព្ពោ “ន រូបំ អត្តតោ”តិអាទិនាហ។ ឯវំ វិនិច្ឆិតំ អធិប្បាយេនត្ថំ វិយ វិនិស្ស សមុទយោបាយេហីតិ ទិដ្ឋិគតាយំ “ឯត្តកេន កថំ ហោតី”តិអាទិ។ ទិដ្ឋិប្បហានកថាយញ្ច “ឯត្តកេន កថំ ន ហោតី”តិអាទិ វុត្តំ។

៣៩៩· ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ បុច្ឆិតត្តា “សេទិយា បដិបុច្ឆិត្វា វិស្សជ្ជេតព្ពា”តិ វត្វា បដិបុច្ឆនវិធិំ ទស្សេតុំ “រូបិនោ”តិអាទិ វុត្តំ។

បដិបត្តិចេសេតាតិ សក្កាយតិរោធការយិតិបដិបការេចត` សង្ខតាសង្ខតចេសេត លោកិយលោកុត្តរចេសេត សង្គហិតាសង្គហិតចេសេតាតិ "ចេសេតា"តិ បទំ បច្ចេកំ យោរេជតព្ពំ` តត្ថ កាយេ អសង្ខតា តាម យក្កោ តត្ថិ, កឹ សង្ខតា, ក្ខាហុ អសង្ខតាតិ បត ពុទ្ធាចេសេត ពហា ទុត្តំ? "អទិយោ"តិ ចចេតចេច យក្កស្ស លោកុត្តរតោ សិទ្ធា, សង្គហកលក្ខបទិយាបត្តាតំ បត យក្កឆយ្ហាតយ្យិ សិយា លោកិយតាតិ ព្ពឆ លោកិយក្កហណំ` កិច្ចាបិ សង្គហិតបចេយច បិញ្ញព្ពយំ អាគតំ, ត អសង្គហិតបទំ, យេ បត សង្គហកការេចត ទុត្តា, តេ សង្គហិតា ត ហោត្តីតិ អដ្ឋកថាយំ អសង្គហិតក្កហណំ កតត្តិ ឥដ្ឋព្ពំ` សង្ខតាតិអាទីសុ សយេច្ច សម្ពុជ្ឈ បច្ចយេហិ កតោតិ សង្ខតោ` តថាក្ខុតោ ច តំសមក្កិតោ បុក្កលស្ស បុព្ពភាកចេតតាតិ យយ្យាយក្កោ អដ្ឋក្កិកោ ហោតុ សត្តក្កិកោ ចាតិ ចេតិតភាវេចត ចេតិតោ` សហជាតចេតតាយបិ ចេតិតោច តស្សា សហការីការណភាវតោ, តតោ ឧច បកប្បិតោ អាយូហិតោ` បច្ចយេហិ តិបជ្ជាតិតត្តា កតោ តិព្ពត្តិតោ ច` សយាបជ្ជត្តេត អត្តតោ សត្តាតេ សម្ពុទេច អាបជ្ជត្តេត ក្ខប្បាទេត្តេត` ព្ពតិ សត្តហិបិ បទេហិ បច្ចយតិព្ពត្តិតំ យេច អទិយយក្កស្ស ទេស្សេតិ`

អសង្គហិតោ លទ្ធាតំ បទេសោ ឧតស្ស អត្ថីតិ យក្កោ សប្បទេសោ` តត្ថិ ឧតោ សំ បទេសោតិ លទ្ធា តិប្បទេសោ` បទិស្សតិ ឧតោត សម្បុទោយាតិ ហិ បទេសោ, អចយចោ` អយត្តិ យក្កោ` សប្បទេសត្តា ឧកទេសត្តា` តិប្បទេសហិ សម្បុទាយភាចតោ តិរចេសសបទេសហិ` យថា តកាទ៝ ទេឌ្ឋកទេសក្ខុតំ តទេត្តាកឆត្តា ទេឌ្ឋត សង្គហិតំ, ឧចំ អទិយយក្កោ លទ្ធត្តយោកទេសក្ខុតោ តទេត្តាកឆត្តា តីហិ លទ្ធេហិ សង្គហិតោតិ ទេស្សតិ "តកាទ៝ ចិយ ទេឌ្ឋតា"តិ ព្ពយិតា` សជាតិតោតិ សយាតជាតិតាយ, សយាតសភាចត្តា ឧចាតិ អត្ថោ` ឧត្ត ច សីលក្ខទ្ធេ "តច ពោធិសហស្សានី"តិអាទិតា (ចិសុទ្ធិ` ១`១០; អប` អដ្ឋ` ១`៣៣៣; បដិ` ម` អដ្ឋ` ១`១`២១) ទុត្តបទេទចេសេត ទេច សម្មត្តសយាភាតចិទតិអាទិចេសេត ច កយ្ហារេតា តិប្បទេសោ, យក្កសីលំ បត អាឌិចដ្ឋយកទេច សម្មុទ្ធចិទតិយត្តទេចាតិ សប្បទេសំ` សយាឆិក្កទេត្តា បទិត្តយហក្កតាឌិចេសេត ទេច ក្ខបចាទប្បតាសយាឆិចេសេត ច អទេតកទេទតាយ តិប្បទេសោ, យក្កសយាធិ បត លោកុត្តរោច , អប្បតាសយាធិ ឧចាតិ សប្បទេសោ` តថា បញ្ញាក្ខទ្ធោ បទិត្តយហក្កតាឌិចេសេត ទេច សុតយយពោឈាឌិចេសេត ច អទេតកទេទតាយ តិប្បទេសោ, យក្កបញ្ញា បត លោកុត្តរោច, ភាចតាយយា ឧចាតិ សប្បទេសោ` អត្តតោ ឆម្មតាយាតិ សហការីការណំ អតទេបក្ខិត្វា អត្តតោ សភាវេត អត្តតោ ពាលេត អបេក្ខិតំ ត សក្កោតិ ចិទិយេត អតុបត្តយ្យិតំ, សតិយា ច អតុបដ្ឋិតំ` បក្កហកិច្ចត្តិ យថា កោសង្ខបទេក្ខ ត បតិតា ចិត្តដ្ឋិតិ, តថា បក្កហកិច្ចំ អបិលិបតកិច្ចត្តិ យថា អារម្មណោ ត បិលចតិ, ឧចំ អបិលិបតកិច្ចំ`

ឧកតោ ជាតាតិ សហជាតា` បិដ្ឋិ ឥត្វា ព្ពតតសហាយោ ចិយ ចាយាយោ សយាឆិស្ស អារម្មណោ អប្បតាយ ចិសេសបច្ចយភាចតោ` អំសក្កូដំ ឥត្វា ជិតសហាយោ ចិយ សតិ សយាឆិស្ស អារម្មណោ ឥញ្ញហបចត្តិយា បច្ចយភាចតោ` កិទិយតោតិ ក្ខបការកិទិយតោ`

អារោការេដត្វាតិ អារម្មណំ អាហតិត្វា` តថា ហិ ចិតក្កោ "អាហតតទេសោ"តិ, យោកាចចទេរា ច "កម្ពដ្ឋាតំ តក្កាហតំ ចិតក្កបទិយាហតំ ករោតី"តិ ចុច្ចតិ` ព្ពឆាបិតិ សម្ពាតិដ្ឋិសង្កប្បេសុ` កិទិយតោតិ ចុត្តប្បការទោបការកិទិយតោ`

សុគសុលានំតំយិត្តក្កាហចិឆយតំ ចត្យកិច្ចសាធតំ បច្ចយទេត្តតាតិ សហជាតាទិបច្ចយការេចត ចត្យកិច្ចសាធតចេសេតចាតិ ឮគំ យក្កចិទិយស្សេច កហិតការចនស្សតំ តឌ្យាឲកំយេច ហុត្វា ចត្យកិច្ចំ យឆាចុទ្រិត្តាបការកាសការេចត ច បរិចារេដ្ឋេត បរិក្ខារេរា ហោតិ យក្កសប្យឃុត្តធម្មាតត្តិ ឮមិតា យក្កធម្មាតម្បិ កហណំ, ត តំសប្យឃុត្តឋស្សានិតំយេច ឲកចិត្តក្ខលិកាតិ យក្កចិត្តប្បាទចេសេត ឲកចិត្តក្ខលិកា

សត្តហិ ឌារេហិតិ បទេស្សក្កិសកេតហិ សត្តហិ ឌចេតហិ សប្យឃុត្តឌារេហិ, សត្តហិ ចា អត្យបស្សតាឌារេហិ អាទិទេតា សេចតា អាសេចតា, តទេតា បទំ ចន្ធតា កាចតា, សុតប្យតំ កទេណំ ពាហុលិកម្មត្តិ អធិប្បាយេតាហ “អទេញ្ញត ចិទេត្តតា”តិអាទិ អធិប្បាយចេសេត តិន្ធាទេត្វា កេហតព្ពាតុំ សុត្តំ តេឃ្យុតុំ យឆាទុតចេសេត កេហតព្ពាតុំ តឹតតុំ ឲចំ សទេត្តតិ យទិ ឮគំ សុត្តំ តឹតតុំ, អាសេចតាទិ ច ចិស្ងំ ចិស្ងំ ចិទេត្តហិ ហោតិ, ឲចំ សទេត្តា អាសេចតាទិ តាយ ចិត្តស្ស អទេតកចារំ ន្តប្បត្តិយា ហោតិ , ត ឲកចារេយចាតិ អាហ “ឲកំ ចិត្ត”ត្តិអាទិ តព្វាឃំ សទេន្លបទេត្វា – អាសេចតាចេសេត បចត្តយាតំ ចិត្តំ សុចិទេម្បិ កាលំ អាសេចតាចេសេតេច បចទេត្តឃ្យ, តឆា កាចតាពាហុលិកម្មចេសេត បចត្តយាតាតិបិ, ត ចេចត្វ ឲត្តកាតេច ចិត្តាតិ អាសេចតាចេសេត បចត្តត្តិ, ឲត្តកាតិ កាចតាចេសេត, ពាហុលិកម្មចេសេតាតិ តិយេយា លគ្គតិ ឮតិ អទេតកចិត្តក្ខលិកអទិយយក្កំ ចទេត្តស្ស ទុត្តិចារិយោចាឃំ ទោសោ យឆា បត សុត្តការេកបិ តាតាចិទេត្តសុ បចត្តបរិញ្ញាទិកិច្ចាតំ សម្មាទិដ្ឋិអាទិតំ បជិចេធកាលេ យឆាទេហំ ចត្យកិច្ចសាធតំ, ឲកចិត្តក្ខលិកា ច បចត្តិ, ឲចំ ចិបស្សតាយ បចត្តាកិសង្ខារចេសេត អាសេចតាកាចតាពាហុលិកម្មាតិ បជិចេធកាលេ ឲកចិត្តក្ខលិកាតេច ហោត្តីតិ ចទេត្តាតំ អាចទិយាតំ ត ពោចិ ទោសោ អាសេចតាទីហិ កាតព្ពកិច្ចស្ស តជា ឲកចិត្តក្ខលោយេច សិជ្ឈទេតា ទេតាហ “ឲកចិត្តក្ខលិកាចា”តិអាទិ សចេ សញ្ញាតាតីតិ សចេ សញ្ញត្តិ កច្ឆតិ យាក្យំ បិចាហីតិ ន្តឃ្យោជេតទេព្ពា ធម្មសាកច្ឆាយ អភព្ពកាចទេតាតិ អធិប្បាយោ

៥៩៧ បុញ្ញាភិសង្ខារាទិស្វុតិ អាទិ-សទ្ទេត កាយសទេច្ចាតតាទិ លក្ខណោ កាយសង្ខារាទិកេបិ សង្គហ្យាតិ, ត អបុញ្ញាតេញ្ជាភិសង្ខារេ ឲចា កាយបជិពន្ធត្តា កាយេត សង្ខរីយតិ, ត កាយសម្បដ្ឋាតត្តា ចិត្តសម្បដ្ឋាតា ហិ តេ ធម្មាតិ តិព្វាត្តិយតីតិ ច ឮគំ កាយេ សតិ សព្ភាចំ , អសតិ ច អកាចំ សត្តាយ ទុត្តំ ចាចត្តិ ចឌិយោសំ សង្ខទេរាតីតិ ជចេតិ ទេតាហ “តិព្វាទេត្តតី”តិ ត ហិ តំ ចិតក្កចិចារទហិតចិត្តំ ចឌិយោសំ តិព្វាទេត្តតុំ សក្កោតិ ចិត្តបជិពន្ធត្តាតិ ឲទេតត ចិត្តស្ស តិស្សយាទិបច្ចយការេចា ចិត្តសង្ខារសង្ខរោត្តិ ធស្សតិ អញ្ញមញ្ញាមិស្សាតិ អត្វទេតា កិត្តាបិ កាយសង្ខារាទិចេតចេតិយការេចត អញ្ញមញ្ញាមិស្សិតា អកិត្តា ចិយ, តទេតា ឲច អាលុឡឡតា សំកិណ្ណា អចិក្ខតា អបិពេជា ទុដ្ឋិបតា ទុចិញ្ញាបយា អាធាតក្កហលម្ពញាតចោបតាតីតិ យស្ស ពស្សចិ ការេយត អាធាតព្ពាស្ស អាធាតសង្ខាតំ កហណំ, ចិស្សជ្ជតសង្ខាតំ ម្មញាតំ, យឆាតឆាចលតសង្ខាតំ ចោបតត្តិ ឮយាតិ បិទេបត្វា សារធត្វា ន្តប្បត្តា កាយទេតា បចត្តា សង្ខារា, ការេយត សង្ខរីយត្តីតិ ច កាយសង្ខារាទេត្វច ចុច្ចត្តិ ហត្យសំចោបតត្តិ ហត្យសម្មាលតំ ចឌិកេទត្តិ ចាចាតិច្ឆារេណំ ចាចំ សង្ខទេរាត្តីតិ កត្វា ឮគឆ ចឌិសង្ខារាទេត្វច ចុច្ចត្តិ

៥៩៨ សយាបជ្ជិស្សត្តិ បជំ តិទេរាធស្ស អាសត្តាតាកតការចិសឃំ អាសត្តំ ចទេជ្ជត្វា ទុទេស្ស កហណេ បទេយាជតាកាចទេតា តិទេរាធបិទេកាស្ស

នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនចិត្តស្ស ច គហណតោ បដ្ឋាយ និរោធំ សមាបជ្ជតិ នាមាតិ អធិប្បាយេន “បច្ចយេន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិកាលេ កថិតោ”តិ វុត្តំ។ តថា ចិត្តំ ភាវិតំ ហោតីតិ ឯត្ថ អទ្ធានបរិច្ឆេទចិត្តគ្គហណំ ឋានេនេវ នាតិវត្តនីយភាវតោ។ ន ហិ ពលវញាណសមាធិចរិយានំ វសីភាវាបន្នចិត្តេហិ វិនា អទ្ធានបរិច្ឆេទចិត្តំ អចិត្តកភាវាយ ហោតិ។

សេសសង្ខារេហីតិ កាយសង្ខារចិត្តសង្ខារេហិ។ ទុតិយជ្ឈានតោយេវ និរុជ្ឈតិ អនុប្បត្តិនិរោធេន។ ឋានេសុបិ ឯសេវ នយោ។ វុដ្ឋហិស្សន្តិ បធំ វុដ្ឋហន្តស្ស អាសន្នានាគតកាលវិសយំ អាសត្តិំ វេជ្ជិត្វា ឋានស្ស គហណេ បវោយាពតាការតោ។ និរោធតោ វុដ្ឋានស្ស ច ចិត្តប្បវត្តិ បរិច្ឆិន្ទិត្វា តតោ ឧទ្ធរេយ្យាតិ អាហ “បច្ចយេន អន្តោនិរោធកាលេ កថិតោ”តិ។ តថា ចិត្តំ ភាវិតំ ហោតីតិ យថា យថាបរិច្ឆិន្នកាលេនេវ អចិត្តកភាវោ, តតោ បរំ សចិត្តកភាវោ ហោតិ, តថា និរោធស្ស បរិកម្មចិត្តំ ឧប្បាទិតំ ហោតិ។

បដិសង្ខាតិ បដិសង្ខាយ ញាណេនេវ កាតព្វំ ជានិត្វា អប្បវត្តិយត្តំ សមាបជ្ជតីតិ អចិត្តកភាវំ សម្បទេន អាបជ្ជតិ។ អថ កស្មា សត្តាហមេវ សមាបជ្ជតីតិ? យថាកាលបរិច្ឆេទករណតោ, តញ្ច យេភុយ្យេន អាហារូបជីវីនំ សត្តានំ រូបជីវិតិន្ទ្រិយបវត្តស្ស ឧបជីវនំ ភុត្តាហារស្ស សត្តាហមេវ យាបនតោ។

សញ្ញា ផលសមាបត្តិ អស្សាសបស្សាសេ ន សមុដ្ឋាបេតីតិ ឯតំ នត្ថីតិ អាហ “សមុដ្ឋាបេតី”តិ។ យា បន ន សមុដ្ឋាបេតិ, តំ ទស្សេន្តោ “យស្ស បន…បេ… ន សមុដ្ឋាបេតី”តិ អាហ។ តត្ថ យស្សាតិ យេន បិណ្ឌយំ វុត្តនិរោធសមាបជ្ជនកិច្ចតោ។ តស្ស បន ផលសមាបត្តិ ចតុត្ថជ្ឈានិកាវាតិ និយមោ នត្ថីតិ អាហ “កិំ វា វុត្តា”តិអាទិ។ អនន្តរាទិកាតិ បុព្ពភាគប្បវត្តិយា “អត្ថី”តិ វោហរិតំ អសក្កុណេយ្យាតិ វេទិ។ និរោធស្ស បន បាទកភូតាយ ចតុត្ថជ្ឈានិកសមាធិចរិយាយ វសេន អចតុត្ថជ្ឈានិកាបិ និរោធានន្តរផលសមាបត្តិ អស្សាសបស្សាសេ ន សមុដ្ឋាបេតីតិ អភាវតោ ឯវ តេ អនន្តរាទិកា វុត្តា។ ឯវញ្ហិ កត្វា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិផលនិព្ពានស្សាបិ សុដ្ឋុ ឧបបជ្ជតិ។ តេនាហ “កថញ្ចសមាបន្នស្ស ចិត្តំ កថិត”ន្តិ។ កិរិយមយបវត្តវលញ្ជនកាលេតិ ឯត្ថ កិរិយមយបវត្តំ កាយវចីវិញ្ញត្តិវិប្ផារោ, តស្ស វលញ្ជនកាលេ បវត្តនសមយេ។ វាតំ អភិសង្ខាតុំ ន សក្កោតិ វិញ្ញត្តិជនកត្តា តេសំ វិតក្កវិចារានំ។

សកុលេនាតិ សរសេន, សភាវេនាតិ អត្ថោ។ សុញ្ញតា នាម ផលសមាបត្តិ រាគាទីហិ សុញ្ញត្តា។ តថា រាគនិមិត្តាទីនំ អភាវា អនិមិត្តា, រាគបណិធិអាទីនំ អភាវា អប្បណិហិតាតិ អាហ “អនិមិត្តអប្បណិហិតេសុបិ ឯសេវ នយោ”តិ។ អនិមិត្តំ អប្បណិហិតញ្ច និព្ពានំ អារម្មណំ កត្វា ឧប្បន្នផលសមាបត្តិយំ ផស្សា អនិមិត្តោ ផស្សា អប្បណិហិតោ ផស្សា នាមាតិ យោជនំ “ឯសេវ នយោ”តិ យោជិតា អតិទិសតិ។

អត្តសុញ្ញតាទស្សនតោ អនត្តានុបស្សនា សុញ្ញតា, និច្ចនិមិត្តុគ្ឃាដនតោ អនិច្ចានុបស្សនា អនិមិត្តា, សុខបណិធិបដិក្ខេបតោ ទុក្ខានុបស្សនា អប្បណិហិតាតិ អាហ – “សុញ្ញតា…បេ… វិបស្សនាបិ វុច្ចតី”តិ។ អនិច្ចតោ វុដ្ឋាតីតិ សង្ខារេ អនិច្ចាការតោ គហេត្វា វុដ្ឋានគាមិនិយា បវត្តោ ឯកតោវុដ្ឋានេនេវ និមិត្តបវត្តតោ វុដ្ឋាតិ។ អនិច្ចតោ បរិគ្គហេត្វាតិ ច ឯត្ថ “ន ឯកត្តិកំ

ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨸᩥ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᨱᩥᩉᩥᨲᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ, ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨧ ᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ “ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᩣᨣᨾᨶᩔ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩔ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᨠᩁᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨲᨿᩮᩣ ᨹᩔᩣ ᨹᩩᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲᩮᩣ ᨧ ᨶᩣᨾᩃᩣᨽᩮ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᨴᩥᨶᩣᨾᨠᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᨹᩔᩣ ᨹᩩᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲᩥᩈᨿᩅᨧᨶᩴ ᩈᨾᩮᨲᩥ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩑᨠᩔᩮᩅ ᨹᩔᩔ ᨶᩣᨾᨲ᩠ᨲᨿᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ᪨

ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨦ᩠ᨡᨲᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩅᩥᩅᩮᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩏᨸᨵᩥᩅᩥᩅᩮᨠᩮᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨶᩥᨶ᩠ᨶᨲᩣ ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩅᩥᨾᩩᨡᩔ ᨲᨴᨽᩥᨾᩩᨡᨲᩣ᪨ ᨸᩮᩣᨱᨲᩣ ᩒᨶᨾᨶᩴ, ᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᨲᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᩮᩣ᪨

᪓᪙᪓᪨ ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩁᩪᨸᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩁᩪᨸᨠᩣᨿᨲᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨴ᩠ᩅᩣᩁᩥᨠᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᨠᩣᨿᩥᨠᩴ ᨶᩣᨾ, ᨾᨶᩮᩣᨴ᩠ᩅᩣᩁᩥᨠᩴ ᨧᩮᨲᩮᩣᨹᩔᨩᩣᨲᩣᨿ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩴ ᨶᩣᨾ᪨ ᩈᨽᩣᩅᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᩈᩩᨡᨿᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨾᨵᩩᩁᨽᩣᩅᨶᩥᨸ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥ ᩍᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᨩᩮᩣᨲᨶᩴ᪨ ᩅᩮᨴᨿᩥᨲᨽᩣᩅᨶᩥᨸ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᨠᨽᩣᩅᩅᩥᨽᩣᩅᨶᩴ᪨ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᩑᩅ ᩉᩥ ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᩮᨴᩮᨲᩥ, ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨸᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨽᩣᩅᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣᨲᩥᩑᩅᨾᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩅᨧᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ “ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨮᩥᨲᩥᩈᩩᨡᩣᨲᩥ ᨮᩥᨲᩥᨿᩣ ᨵᩁᨾᩣᨶᨲᩣᨿ ᩈᩩᨡᩣ, ᨶ ᨮᩥᨲᩥᨠ᩠ᨡᨱᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩮᩣ ᩈᩩᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨸᩁᩥᨱᩣᨾᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩅᩥᨸᩁᩥᨱᩣᨾᩮᨶ ᩅᩥᨣᨾᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ, ᨶ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨶᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᩩᨡᩅᩮᨴᨶᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪨ ᨮᩣᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨿᩅᩥᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᨴᩦᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨮᩥᨲᩥᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩅᩥᨸᩁᩥᨱᩣᨾᩈᩩᨡᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩮᩣ ᩈᩩᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩅᩪᨸᩈᨾᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᩩᨡᨲᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ – “ᨲᩔ ᩁᩮᩣᨣᩔ ᩅᩪᨸᩈᨾᩮᨶ ᩋᩉᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᨩᩣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨩᩣᨶᨶᨽᩣᩅᩮᩣᨲᩥ ᨿᩣᨳᩣᩅᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩅᨻᩩᨩ᩠ᨫᨶᩴ᪨ ᩋᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩈᩩᨡᩅᩮᨴᨶᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᨡᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᩈᩩᨡᩩᨾᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨿᨳᩣ ᨲᨴᨬ᩠ᨬᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩮᩣ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᩋᩅᨻᩮᩣᨵᩮᩣ ᨸᩁᨾᩴ ᩈᩩᨡᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ –

“ᨿᨲᩮᩣ ᨿᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨲᩥ, ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩏᨴᨿᨻ᩠ᨻᨿᩴ;

ᩃᨽᨲᩦ ᨸᩦᨲᩥᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᩴ, ᩋᨾᨲᩴ ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᪓᪗᪔);

ᩋᨩᩣᨶᨶᨽᩣᩅᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩉᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨸᩁᩮᩣ ᨶᨿᩮᩣ ᨩᩣᨶᨶᨽᩣᩅᩮᩣᨲᩥ ᨩᩣᨶᨶᩔ ᨬᩣᨱᩔ ᩈᨻ᩠ᨽᩣᩅᩮᩣ᪨ ᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩥ ᨬᩣᨱᩮᩣᨸᨶᩥᩔᨿᩣ ᨧ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᩈᩩᨡᩣ ᨬᩣᨱᩣᨠᩣᩁᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩉ “ᨬᩣᨱᩴ ᩅᩮᩅ ᨬᩣᨱᨹᩃᨬ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨩᩣᨶᨶᨽᩣᩅᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩋᨶᩩᩈᨿᩮᩣ ᩋᨶᩩᩈᩮᨲᩦᨲᩥ ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᩣᨶᩩᩈᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩩ ᩋᨶᩩᩈᨿᩮᩈᩩ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩋᨶᩩᩈᨿᩮᩣ ᩋᨶᩩᩈᨿᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ? ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᨽᩣᩅᩮᨶ ᩉᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᩋᨶᩩᩈᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨶᩩᩈᨿᩣ, ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩃᩣᨽᩮ ᩈᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶᩣᩁᩉᨲᩣ ᨶᩮᩈᩴ ᨴᩔᩥᨲᩣ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᩣ ᩉᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨠᩣᩁᨱᩃᩣᨽᩮ ᩈᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᨿᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨧ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩮᩣ

អតាកតា កិលេសា ឥដ្ឋន្តា, អតីតា បច្ចុប្បត្តា ច តំសភាចត្តា តថា វុច្ចន្តិ៍ ត ហិ ឆព្វាតំ កាលភេទេត សភាចភេទោ អត្ថិ៍ យទិ អប្បហីតដ្ឋោ អត្ថុបយដ្ឋោ, តត្ថ សព្ពេបិ កិលេសា អប្បហីតា អត្ថុបយា ភវេយ្យុន្តិ? ត យឃំ អប្បហីតតាយេវត្តត អត្ថុបយដ្ឋំ ចទាម, អថ ខោ បត អប្បហីតដ្ឋេត ឆាយកតា កិលេសា អត្ថុបយា៍ ព្ពជំ ឆាយកយតគ្ហ រាកាឌីតយេច អាវេចហិតោ សភាវថា ឥដ្ឋន្តា, យតោ អភិឆដ្ឋេ – “ឆាយកតំ អត្ថុបយំ បជហតី”តិ វុត្តំ៍ សោតិ រាកាត្ថុបយោ៍ អប្បហីតោតិ អប្បហីតភាចមុខេត អត្ថុបយតដ្ឋយាហ៍ សោ ច អបរិញ្ញាតព្ពត្តចត្ថុតោ, បរិញ្ញាតេតស្ស បតិដ្ឋំ ត លភតិ៍ តេតាហ “ត សព្ពាយ ស្វាយ ចេឥតាយ សោ អប្បហីតោ”តិ៍ អាវម្មណចសេត ធាយំ អត្ថុបយដ្ឋោ អធិប្បេតោ៍ តេតាហ “ត សព្ពំ ស្វាំ ចេឥតំ អារព្ភ ឧប្បជ្ជតីតិ អត្ថោ”តិ៍

ចត្ថុចសេតបិ បត អត្ថុបយដ្ឋោ ទេឌិតព្ពោ, យោ “ភូមិលទ្ធ”ន្តិ វុច្ចតិ៍ តេត ហិ អដ្ឋកថាយំ (ចិសុទ្ធិ៍ ១៍ប័ព្វ) វុត្តំ –

“ភូមីតិ ចិបស្សតាយ អារម្មណភូតា តេភូមកា បញ្ចក្ខន្ធា៍ ភូមិលទ្ធំ តាម តេសុ ខន្ធេសុ ឧប្បត្តិរហំ កិលេសជាតំ៍ តេត ហិ សា ភូមិលទ្ធា តាម ហោតិ, តស្មា ភូមិលទ្ធន្តិ វុច្ចតិ, សា ច ខោ ត អារម្មណចសេត៍ អារម្មណចសេត ហិ សព្ពេបិ អតីតាតាគតេ បរិញ្ញាតេបិ ច ចីណាសវាតំ ខន្ធេ អារព្ភ កិលេសា ឧប្បជ្ជន្តិ មហាកច្ចាយិតាប្បលចណ្ណាទីតំ ខន្ធេ អារព្ភ សោរេយ្យសេដ្ឋិតត្ថយាទិកាទីតំ ចិយ៍ យទិ ច តំ ភូមិលទ្ធំ តាម សិយា, តស្ស អប្បហេយ្យតោ ត កោចិ ភវមូលំ បជហេយ្យ, ចត្ថុចសេត បត ភូមិលទ្ធំ ទេឌិតព្ពំ៍ យត្ថ យត្ថ ហិ ចិបស្សតាយ អបរិញ្ញាតា ខន្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ, តត្ថ តត្ថ ឧប្បាទតោ បភុតិ តេសុ ចដ្ដមូលំ កិលេសជាតំ អត្ថេសតិ៍ តំ អប្បហីតដ្ឋេត ភូមិលទ្ធន្តិ ទេឌិតព្ព”ន្តិអាទិ៍

ឲស តយោ សព្ពត្ថាតិ ព្ពមិតា “ត សព្ពាយ ទុក្ខាយ ចេឥតាយ សោ អប្បហីតោ, ត សព្ពំ ទុក្ខំ ចេឥតំ អារព្ភ ឧប្បជ្ជតី”តិអាទិ អតិទិសតិ៍ តត្ថ យំ ចត្តព្ពំ, តំ វុត្តតយេតេច ទេឌិតព្ពំ “យោ អត្ថុបយោ យត្ថ អត្ថេសតិ , សោ បហីយមាតោ តត្ថ បហីតោ តាម ហោតី”តិ តត្ថ តត្ថ បហាតបុច្ឆា, តំ សន្ធាយាហ “កិំ បហាតព្ពន្តិ អយំ បហាតបុច្ឆា តាមា”តិ៍

ឲតេតេច ញ្យាករណេតាតិ “ព្ពធាតុសោ, ចិសាខ, កិញ្ចិ ចិចិច្ចេច ការយេហី”តិអាទិតា (យ៍ តិ៍ ០៍ព្វលិ៍) ឲតេតេច ចិស្សជ្ជតេត៍ ទេ្វ បុច្ឆាតិ អត្ថុបយបុច្ឆា បហាតបុច្ឆាតិ ទេ្វបិ បុច្ឆា ចិស្សជ្ជេសិ៍ “រាកំ តេត បជហតី”តិ ព្ពជយេកំ ចិស្សជ្ជតំ, “ត តត្ថ រាកាត្ថុបយោ អត្ថេសតី”តិ ព្ពជយេកំ ចិស្សជ្ជតំ, បុច្ឆាត្តក្កុយវេត្ថត្ថ អតាទិយិត្វា បហាតក្កយេត ចិស្សជ្ជតា បចត្តា៍ “ទេ្វ បុច្ឆា ចិស្សជ្ជេសី”តិ សព្ពេបតោ វុត្តយត្ថំ ចិចរិតុំ “ព្ពធា”តិអាទិ វុត្តំ៍ តត្ថ តថាចិក្កម្មិតយេច កត្វាតិ ព្ពមិតា យោ រាកំ ចិក្កម្ភេត្វា បុត ឧប្បជ្ជិតុំ អប្បទាតតោ តថាចិក្កម្ភិតយេច កត្វា យទេក្កត សមុញ្ញេតតិ, តស្ស ចសេត “រាកំ តេត បជហតិ, ត តត្ថ រាកាត្ថុបយោ អត្ថេសតី”តិ ចត្តព្ពាត្តិ ជសេ្សតិ៍ ការយាយាទីហិ ចត្ថុហិ ព្ពុលេហិ សំសារចចាលេតេច ចា ចេកសា ទុយ្យារតស្ស សទេត្តស្ស តំ ឧត្តរិត្វា បត្តព្ពំ, តស្ស បត កាឆភាចតោ បតិដ្ឋាតក្ខតំ៍ តេតាហ ភកចា – “តិព្ពេណ្ណា បរេក្កតោ ចលេ តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ”តិ (សំ៍ តិ៍ ៤៍១ព្វប័; ព្ពតិវុ៍ ៩ជ័; បុ៍ ប៍ ១ប័លិ៍)៍

ស្វញ្ញាតាទិភេទេត អតេកភេទត្តា បិឌ្ឋព្ពយំ “អត្ថុត្តរេស្វុ”តិ ពហុចចតតិទ្ទេសោតិ “អត្ថុត្តរា ចិទេយាក្ខា”តិ ចត្វា បុត តេសំ សព្ពេសម្បិ

អរហត្តកាចរាយខ្ញោត “អរហត្ត”តិ ចុត្តំ។ ចិរនេយ ចេតំ ក្យុំ។ បត្តំ បដ្ឋេបត្តុស្សាតិ “អហោ ចតាហំ អរហត្តំ លភេយ្យ”ន្តិ បត្តំ ៗបដ្ឋេបត្តុស្ស, បតេ្តត្តុស្សាតិ អតេ្តា។ បដ្ឋេបត្តុស្សាតិ ចេត្ត ហេតុបិ អត្តនេ្ហា។ ពចំ បត អរហត្តចិរឃា បត្តតា ៗប្បជ្ជតីតិ? ត ពាទិ អរហត្តំ អារព្វលំ ពត្វា បត្តតា ៗប្បជ្ជតិ អតឆិពតត្តា អចិរឃកាចតោ។ បរិពប្បិតទ្ធបំ បត តំ ៗត្តិស្ស បត្តតា ៗប្បជ្ជតិ។ “ៗប្បជ្ជតិ បិហាបច្ចឃា”តិ ចុត្តំ បរប្បរបច្ចឃតំ រត្ថាឃ, ៗត្យុកំ បត បច្ចឃការចោ តត្តីតិ ចុត្តំ “ត បត្តតាឃ បដ្ឋបតម្វុលកំ ៗប្បជ្ជតី”តិ។ ត្ថាតំ បត រេរចិតត្ថំ ខោយតស្សំ អក្យុរលប្បហាតស្ស ក្យុរលិកិចុស្ថឃា ច តិបិត្តកាចតោ។ តេតាហ កពចា – “ខោយតស្សប្បាហំ, ខេចាតបិត្ត, ក្យុចិខេត ចខាបិ រេរចិតត្តបិ អរេរចិតត្តបិ”តិ (ឌី៎ តិ៎ ១៎១៩៥-១៩១)។ តីហិ យាខេរហិ រប្បជ្ជតពា តេយាឃិពា។ ខេរុបត្ថេឃបិ ៗរេខច តខេឃា។ ត្តយស្ស ចារខេតិ ត្តយស្ស បចារលចារខ។ ចិរុទ្ធិបចារលត្តិ “បរិរុទ្ធោ អហ”ន្តិ ៗចំ បចត្តំ ចិរុទ្ធិបចារលំ អរហត្តាតខេយច ខេហរ បចារលា។

ត ពខាទិ បហាតត្ថារស្ស បហាឃពតា អត្តីតិ ឌរស្សខេត្តា “ត ខោយតស្សុត ចា”តិអាឌិ ចត្វា បរិឃារខេឃតេតំ ចុត្តំ, តំ ចិការចខេត្តា “អឃំ បតា”តិអាឌិយាហ។ ឃំ បខេតត្ត ចត្តត្ថំ, តំ បរខេតា ចិត្តាខេរត អាកបិស្សតិ។ បឌិបធំ ពខេហត្វា បត្តំ ពត្វា បត្តំ ឌបេត្វា។ បឌិរត្ថិក្កតីតិ ត្ថចាឌចរេត អត្តាតំ រប្បុខេត្តខេឌត្តា ពខេធតិ។ រិខេលត ហិតដ្ឋាតត្តិ អខេញាហិ អរហត្តាឃ បឌិបជ្ជខេត្តហិ រិខេលត ហិតដ្ឋាតំ ពិ តុឃ្យ៉ាអត្តីតិ អឆិប្បាខេយា។ រុបរិរុទ្ធត្តិ អពណ្ឌាឌិកាចតោ រុខេឆាតខាតិយលិ ចិឃ រុដ្ឋ បរិរុទ្ធិ។ រុបក្កហិតត្តិ ពខាទិបិ រខេក្កាចាកាចតោ ចីរិឃំ រុដ្ឋ បក្កហិតំ។ បញ្ញាតិ ចិបស្សតាបញ្ញា បឌិបខេក្កហិ អតឆិក្វតតាឃ អក្យុណ្ណា តិក្កចិរឌា រក្ការាតំ រប្បុរខេត រុទ្ធា ហុត្វា ចហតិ បចត្តតិ។ បរិឃារខេឃតាតិ តស្ស ខោយតស្សស្ស អរហត្តបតិស្សឃតាបរិឃារខេឃត។ អារព្វលចរេត អត្យុរឃតំ ត្ថាឆាឆិខេប្បតត្តិ អាហ “ត តំ អារត្ត ៗប្បជ្ជតី”តិ។ អត្យុប្បជ្ជតខេយត្ត បហាតំ តាយាតិ ចុត្តំ “បហីខេតាច តត្ត បឌិឃាត្យុរខេយាតិ អខេត្តា”តិ។ តតិឃញ្ញាខេតត ចិក្កឃុខេតត្ថា អចិជ្ជា, រា ៗច អរិឃខេក្កត រប្បុច្ចិត្តិឃតីតិ “អចិជ្ជាត្យុរឃំ ចិក្កឃុខេត្វា”តិអាឌិ ចុត្តំ, អត្យុរឃរឌិរតាឃ ចា។ “រាពាត្យុរឃំ ចិក្កឃុខេត្វា”តិ ៗត្វាបិ ៗរេខច តខេឃា។ ចត្យុត្ថញ្ញាខេត តាត្យុខេរតិ តាឃ តត្ត ពាតត្ថាកិច្ចាពរលខេតា។

៖១៩១៖ តរ្វាតិ បច្ចតីពត្តា រកាចខេតា កិច្ចខេតា បច្ចឃខេតា ចាតិ អឆិប្បាខេយា។ ចិរកាពបឌិកាខេកា ពធិខេតា “ពល្យុក្កុរប្បឌិកាកា ឆខ្លា”តិអាឌីរុ ចិឃ។ អត្ថការាតិ អត្ថការរឌិរា អប្បកា រកាចខេតា។ អចិក្វតា អបិពឌី អខេតាត្យអារិកកាចខេតា។ តខេតា ៗច ក្យុទ្ធីបតា ក្យុចិញ្ញាបតា។ តាឌិរាចាតិ ៗខេបក្កុរឌិរាច។ ឃឆា ៗខេបក្កុ រុពក្យុក្កុតិ ចិឃ ត ត្ថុត្យអារិកា, ៗចំ អចិជ្ជា រាពខោរា ចិឃ ត ត្ថុត្យអារិកា។ អឆ ខេលា អត្ថការា អចិក្វតា ក្យុទ្ធីបតា ក្យុចិញ្ញាបតាតិ អខេត្តា។ រកាពបឌិកាខេកា ពធិខេតា “បលិឆិ បឌិខេឃាខេរា”តិអាឌីរុ ចិឃ។ ឃត្តខេពរុ ឌាខេតរុតិ ក្យុក្កាឌីរុ ឃត្តខេពរុ ឌាខេតរុ, ឃត្ត ចា ខោឃដ្ឋាខេតរុ។ ចិរកាពបឌិកាខេកាតិ អត្ថការស្ស ចិឃ អារលិខេកា ចិឃាតពបឌិកាខេកា។ ចិជ្ជាតិ ឃក្កខាតលំ អឆិខេប្បតំ, ចិមុត្តីតិ ផលត្តិ អាហ “ៗខេកាខេបខេត ឆខ្លា អតាឃចា”តិ។ អតាឃចខ្ចតាតិអាឌីរុ បលីតខ្ចតាតិបិ ចត្តត្ថំ។ ខេរាបិ ហិ ចិមុត្តិតិត្ថាតាតំ រាឆារខេណា, ចិមុត្តិឃា អរក្កតខ្ចត តិត្ថាតស្ស ចិរកាពតាបិ លត្តខេតច។ បត្យា អតិក្កបិត្វា ពខេតាតិ, អបុឌ្ឋិតត្ថា បុឌ្ឋខេត្តាតិ អឆិប្បាខេយា។ បត្យាតំ បរិខេច្ឆខបយាលំ ពខេហតុំ ឃុត្តដ្ឋាខេត អដ្ឋត្វា តខេតា បរំ បុឌ្ឋខេត្តា តាឃក្កុ បត្យាតំ បរិឃត្តុ ពខេហតុំ។ អប្បឌិកាពឆខ្លស្សាតិ តិប្បរិឃាឃខេតា រកាពបឌិកាខេកត អប្បឌិកាពឆខ្លស្ស។ អតាពតាឌិបរិឃារខេឃត តិត្ថាតស្ស រកាពបឌិកាខេកា ចុខេត្តា, ចិរកាខេក ច អខេត្តច រក្កតឆខ្លា, តរ្វា តិប្បរិឃាឃខេតា កិត្តិ

សភាវបដិភាគេ សត្ថាយ បុច្ឆតីតិ កត្វា "អច្ចយាសី"តិអាទិ វុត្តំ. អសង្ខតស្ស ហិ អប្បតិដ្ឋស្ស ឯកត្តនិច្ឆស្ស សតោ និព្ពានស្ស ភូតោ និប្បរិយាយេន សភាវស្ស សម្ភវោ. តេនាហ "និព្ពានំ នាមេត"ន្តិអាទិ.

វិភង្គេតិ ឯត្ថ សភាវបដិភាគំ បុច្ឆិស្សាមីតិ និច្ឆយាភាវតោ បុច្ឆិតព្ពំ វិភង្គញ្ញាណាយ បុច្ឆិ, ន អញាតត្ថាតិ អត្ថោ. ឯតេន ហេដ្ឋា សព្ពបុច្ឆា ទិដ្ឋសំសន្ទនាយេន ញាតត្ថាវ បវត្តាតិ ទីបិតំ ហោតិ. ធេរី បន តំ តំ បុច្ឆិតព្ពំ សភាវតោ វិភាវេត្វា សព្ពំ ទេសនាតាយោគា អត្ថោគ្គាទ វិស្សជ្ជេសិ. និព្ពានតោ អនន្តិ និព្ពានំ ឱគាហិត្វា ឋិតំ និព្ពានតោគាធំ. តេនាហ "និព្ពានោគធញ្ហិ និព្ពានំ អនុបវិដ្ឋ"ន្តិ. អស្សាតិ ព្រហ្មចរិយស្ស.

៣៩៤. បណ្ឌិច្ចេន សមន្នាគតាតិ ឯត្ថ វុត្តបណ្ឌិច្ចំ ទស្សេតុំ "ធាតុកុសលា"តិអាទិ វុត្តំ. តេនេវាហ – "កិត្តាវតា នុ ខោ, ភន្តេ, បណ្ឌិតោ ហោតិ? យតោ ខោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ ធាតុកុសលោ ច ហោតិ, អាយតនកុសលោ ច បដិច្ចសមុប្បាទកុសលោ ច ឋានាឋានកុសលោ ច. ឯត្តាវតា នុ ខោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ បណ្ឌិតោ ហោតី"តិ (ម. និ. ២.១២៣). បញ្ញាយហត្ថំ នាម ធេរិយា អសេក្ខប្បដិសម្ភិទប្បត្តាយ បដិសម្ភិទាយ បូរេត្វា ឋិតតាតិ តំ ទស្សេតុំ "យហេត្វ អេត្ថ"តិអាទិ វុត្តំ. វាចយុត្តហីតិ វេញ្ញា ភវេយ្យ និយុត្តបុរិសេហិ អាហច្ចចនេនាតិ សត្ថារា ភាសិតនីតិ អាហរិត្វា បវត្តិតវចនេន. យទេត្ថ អត្ថតោ ន វិភត្តំ, តំ ហេដ្ឋា វុត្តនយត្តា សុវិញ្ញេយ្យមេវ.

ចូឡវេទល្លសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សមត្តា.

៥. ចូឡធម្មសមាទានសុត្តវណ្ណនា

៣៩៥. ធម្មាតិ គហិតគហណានីតិ ធម្មា ច ហោន្តិ ខលតោ ច, ធម្មាតិ បវត្តិតក្រិយាហេតុ ចរិយាច. អាយូហនក្ខណេតិ តស្ស ធម្មាតិ គហិតស្ស បវត្តនក្ខណេ. សុខន្តិ អភិន្នំ. តេនាហ "សុខេ"ន្តិ. ទុក្ខន្តិ វិបាកន្តិ អនិដ្ឋផលន្តិ បវត្តំ.

៣៩៦. យថា ចក្ខុមន្តំ បញ្ចង្គតុរិយានំ យថាសកំ វិសយគ្គហណំ សភាវសិទ្ធំ, ឯវំ យតនោបិ. តេ ច វិសយា ឋិតាការតោ គហណា ន គោចិ ទោសោ, បុរិសត្តភាវេ ន ច តេ ទោសំ បវត្តេន្តីតិ អយំ តេសំ សមាធិប្បាយាតំ លទ្ធីតិ អាហ "វត្ថុកាមេសុបិ កិលេសកាមេសុបិ ទោសោ នត្ថី"តិ, អស្សាទេត្វា វិសយបរិភោគេ នត្ថិ អាទីនវោ, តប្បច្ចយា ន កោចិ អត្ថទោសោតិ អធិប្បាយោ. បិតញ្ញាតំ អាបជ្ជន្តីតិ បរិភុញ្ជនកពិតំ ឧបគច្ឆន្តិ. បរិភោគេត្វា ហិ អយំ បិ-សទ្ទោ គត្តុសារតោ ច តញ្ញ-សទ្ទោ, យថារុចិ បរិភុញ្ជន្តីតិ អត្ថោ. កិលេសកាមេបិ អស្សាទិយមានោ វត្ថុកាមេហេវ តោគេសាសេច, កិលេសកាមេវ បន តេសំ អស្សាទេតព្ពតាតិ អាហ "វត្ថុកាមេសុ កិលេសកាមេន បិតញ្ញត"ន្តិ. កិលេសកាមេនាតិ ករណេ ករណវចនំ. បិតញ្ញំ បរិភុញ្ជិតព្ពតន្តិ ឯត្តាបិ គត្តុវសេនេវ អត្ថោ វេទិតព្ពោ. មោឡិព្ពទ្ធាតិ វេណិពន្ធវសេន មោឡិព្ពទ្ធា កត្វា. តាបសបរិព្ពាជិកាហីតិ តាបសបព្ពជ្ជូបគតាហិ. បរិព្ពាជា បព្ពាជេន្តីតិ វទតិ "បហានយាហំ ស្វ"តិ បទស្សេវ វេវចនន្តិ "បហានំ សមតិក្កមំ បព្ពាជេន្តី"តិ វុត្តំ. តេន កាមា នាមេតេ អនិច្ចា ទុក្ខា វិបរិណាមធម្មាតិ យាថាវតោ បរិជានន្តំ ទស្សេតិ "បហាន"ន្តិ អធិប្បេតំ, ន វិភាគវសេនាតិ ទស្សេតិ. យាលុវាតិ បិបិដិកាតិ យាលុវាវិដលំ យាលុវាផលេ បោដ្ដលិកា.

សន្តានំ អាបជ្ជេយ្យាតិ ឋានេ អវិច្ឆេទវសេន បវត្តិ កេវលា វុត្តំ។ តទា ហិ តស្សា ឯវំ ហោតិ។ កោធចិត្តអារម្មណវិសេសហីតិ យថាវុត្តកោធចិត្តអារម្មណវិសេសេហិ។ វិសេសវិសេសេន ហេតុំ វុត្តំ, យាវតាបត្តា បន កោធចិត្តអារម្មណវិសេសេហិ យថាវុត្តនានាតិ តេសំ ឃដនានាតិ ច

ហោន្តិ។ ចិបុលផាហុឈនការុម្មត្តតាយ ម្ហន្តិ កានំ ឌេនត្វា។ សាតិ យាវតាលតា។ ឌ្ឍឈនត្តិ ហេដ្ឋេតា ឌ្ឍលព្ពនហេតុភូតំ ឈនការេ។

អត្ថវសុកាវតក្កហណំ តេវំ អកិលក្ខិតការវតោ។ នាញ្ញត្តកោទានឹសុ តិណខាតឹសុ។ តាឥតុបលក្ខណំ វុបឧិកាតំ វុឌ្ឍហតក្កហណន្តិ អាហ

“វុឌ្ឍហេយ្យ”ន្តិ។ ពេញ្ញុំ កទោន្តិ ចិឃាតិ ចិលព្ពនតឹ ចិយ ពេញ្ញុំ កទោន្តិ។ ញ្ញានាតិ អហំ តំ អឌ្ឍេត្វទិន្តិ បយោឌយាតា ចិយ ញ្ញទោ ឌិទោ

ច ចិបុត្តយាតា ចិលព្ពន្តិ។ វិយាវេស្សាបិ សុតោ យុក្ខុតលុណកោយលកាវតោ។ ឌស្សនយ្បិ សុចំ ឈនផាហលបត្តបំហតតាយ។

វេសាយនស្សខាតាតិ បុទ្ធេ អត្ថុស្សចវេសេន កចនចិតាសករយា សន្តានំ អាបជ្ជិ, ញ្ញានាតិ តស្សា វិយត្តិឌស្សនេន បវេលិកិតា

វេសាយនស្សខាតា អហោសិ។

ចិដកិ កទេយ្យាតិ អាតាតចិតាតវេសេន ឌេដន្តិ ខាលំ កទេយ្យ។ តឆាក្ខតា ច ឈនបត្តសន្ថាត្តតាយ លត្តបដឹសិ ហោតីតិ អាហ

“លត្តាការេន តិដ្ឋេយ្យា”តិ។ សកលំ ទុក្ខត្តិ វុបទិ សន្តសាលាបសាលំ សន្តទុក្ខំ។ កស្សយានាតិ បលិវេឋនវេសេនវ ឌ្ឍតទេយាតា។ ឃាវ ម្ហុលិ

ឌ្ឍតិណ្ណសាលាហីតិ យាវតា កាទេន ឌ្ឍនយិត្វា ទុក្ខស្ស ឃាវ ម្ហុលិ ឌ្ឍតិណ្ណសាលាហិ បុន អកិទុហយាតា។ សន្តសាលាតិ ហេដ្ឋា យឌ្ឍេវុបទិ ធាតិ

សន្តាបិ សាលាយោ បលិវេឋេន្តិ។ សំសិន្តិត្វា ខាលសន្តានកកិឃាយេន ឌេដត្វា ឯវំ អបរាបរំ សំសិន្តនេន អឌ្ឍេត្វន្តិ។ សន្តសាលា

ហេដ្ឋា កត្វា សយំ វុបទិ ឋត្វា យថាការកាវេន ធាតេ ធា ធាយេត្ត ឌេវេ ធា ធស្សេត្ត បឌាលេយ្យ។ សាលដ្ឋកចិយាតន្តិ សាលាបដិពទ្ធ

ចិយាតំ។ ឃស្មា ញ្ញស សត្តទា “វេយ្យធាបិ, កិក្ខុវ”តិអាឌិនា ភូតបុព្ពេន ចត្តុវុបយាការេន អាហដំ, តស្មា “ញ្ញដំ បន ចិយាត”ន្តិអាឌិ

វុត្តំ។

៣៤០។ ផាហលទាកសការេធាតិ បច្ចវេក្ខណាហិ តឹហទិតុំ អសក្កុណេយ្យតាយ ផាលធា ហុត្វា អកិកវនទាកឆាតុកោ។ ទាកឌន្តិ

ទាកនិមិត្តខាតំ។ ឌិដ្ឋេ ឌិដ្ឋេ អារម្មណេតិ ឌិដ្ឋេ ឌិដ្ឋេ ចិសកាការម្មណេ។ និមិត្តំ កណ្ហាតីតិ កិលេសុប្បត្តិឃា ការណភូតំ អត្ថុញ្ញជ្ញាតវេសា

និមិត្តំ កណ្ហាតិ, សិក្ខាការេន បន កិលេសេហិ តិស្សិតំ ម្ហក្កំ ន បដិបជ្ជតិ, តទេតា ឯវ អាវទិយុបញ្ញាយេហិ អាណត្តំ ឌណ្ឌកម្មំ កទោទេតវ។

តេនាហ “ន ទេត្វ ឌីតិក្កមំ កទោតី”តិ។ ហត្វបរាយាសាឌីតីតិ – “ឯហិ តាវ តយា វុត្តំ យយា វុត្តញ្ច អម្ហុព ក ត្តុ ឌិមំសិស្សាយា”តិអាឌិនា

ហត្ថក្កហណាឌីនិ កទោន្តោ, ន កទុណាយេត្វានិឌាតវេសេន។ យោហខាតិកោតិ ផាហលយោហសការេធា។

៣៤១។ កម្ពុនិឃាយេនាតិ បុទិមខាតិសិន្ធេន វេលិក្ខស្សឌតាឌិនិឃមិទេតន កម្ពុនិឃាយេន។ ញ្ញានាតិ តំ វេលិក្ខស្សឌតាឌិ ចិការកាន ឌេស្សតុំ

“ឃស្ស ហឹ”តិអាឌិ អារទ្ធំ។ តត្ថ កម្មុឃ្ហុហនក្ខណេតិ កម្មុករណវេលាយ។ វេលិកេ ផាលធាតិ តជ្ជាយ សាយក្កិឃា សាយត្តិឃតោ វេលិកេ

អវិកោ ហោតិ។ អវេលិកេ យទេក្ខាតិ តប្បដិបក្ខា អវេលិកេ ទុព្ពវេលិ ហោតិ។ កថំ បនេតេ វេលិកាវេលិកា អញ្ញមញ្ញំ វុទ្ធបច្ចនីកភូតា

ឯកក្ខណេ បវត្តន្តិ? ន ខោ បនេតំ ឯវំ ឌដ្ឋព្ពំ “ឯកក្ខណេ បវត្តន្តី”តិ, តិកន្តិក្ខណំ បន អាយូហនក្ខណេយេវ កត្វា ឯវំ វុត្តំ។ ឯស នយោ

វេសេសុ។ បទិឃាឌាតុន្តិ អកិកវិតុំ ន សក្កោតិ។ យោ ហិ “ឯវំសុត្តំ ឯវំចិបុលំ ឯវំមហគ្គតំ ន សក្កា បរស្ស ឌាតុ”ន្តិអាឌិនា

អយុត្តចារកតាឌិចɛសត បចត្តាយ ɛចតតាយ សយ្យឃុɛត្តា អɛលិɛកា សយុɛឝច ɛលិកំ បរិយាឝាតុំ ត សɛក្កាតិˆ ɛឝាសɛយាហាតំ អតុប្បត្តិយំ តាឌិសបច្ចយលិɛកɛតច អɛឝាសារɛយាហា ពលចɛន្តាˆ តស្វាតិ ɛលិការɛឝាសារɛយាហាតំ ពលចកាចɛតា អɛលិកɛឝាសɛយាហាតច្ចា ឝុព្ពលកាចɛតាតិ ចុត្តɛយច កាɛសំ បច្ចាយសតិˆ ɛសាតិ តំសយក្កិˆ ɛតត កɛយុតាតិ ɛតត ɛលិកាឌិ្លបតិស្សយចតា កុសលកយុតាˆ សុលឹសីɛលិតិ សលិɛលិˆ តɛយចតុំ អɛក្កាឆɛតាតិ បរិយារយត ចឝតិˆ

យត្ថា អɛលិការɛឝាសា ɛលិកɛឝាɛស បរិយាឝាតុំ ត សɛក្កាត្តិ, អɛយាɛហា បត ពលចា ɛយាហំ បរិយាឝាតុំ សɛក្កាតីតិ ឲចំ ឃចារɛហំ បឈយចារɛ ចុត្តតɛយតតច អតិɛឝសɛត្វា ɛចឌិតɛន្តាˆ បុរិយតɛយតតចាតិ បុɛន្តា ចុត្តតឃាតុសារɛតˆ ចុɛដ្ឋាតិ ɛកាឆɛតាˆ ឝɛន្តាតិ យត្ថយɛន្តាˆ សុលឹលɛកាតិ សុលឹសីɛលិˆ

ឲត្វ ច ɛលិកចɛសត, ɛឝាសɛយាហ-ɛលិកɛឝាស-ɛលិកɛយាហ-ɛឝាសɛយាហ-ɛលិកɛឝាសɛយាហចɛសតាតិ តɛយា ឲកកា, តɛយា ឝុកា, ឲɛកា តិɛកាតិ ɛលិកាឌិ្លស្សឝចɛសត អកុសលបɛក្ខ ឲច សត្ត ចារា, តចា កុសលបɛក្ខ អɛលិកាឌិ្លស្សឝចɛសតាតិ ចុដ្ឋស ចារា លព្ភត្តិˆ តត្វ អɛលិកɛឝាសɛយាហា, អɛលិការɛឝាសɛយាហា, អɛលិកɛឝាសារɛយាហា ពាលចɛន្តាតិ អាកɛតហិ កុសលបɛក្ខ តតិយតុតិយបឈយចារɛហិ ɛឝាសុស្សឝɛយាហុស្សឝɛឝាសɛយាហុស្សឝចារា កហិតា ឲច ɛហាត្តិˆ តចា អកុសលបɛក្ខ ɛលិការɛឝាសារɛយាហា, ɛលិកɛឝាសារɛយាហា, ɛលិការɛឝាសɛយាហា ពាលចɛន្តាតិ អាកɛតហិ តតិយតុតិយបឈយចារɛហិ អɛឝាសុស្សឝអɛយាហុស្សឝអɛឝាសារɛយាហុស្សឝចារា កហិតា ឲចាតិ អកុសលកុសលបɛក្ខសុ តɛយា តɛយា ចារɛ អɛត្តាកɛឆ កត្វា អɛដ្ឋច ចារា ឝស្សិតាˆ ɛយ បត ក្ខកយសយ្វិស្សតាចɛសត ɛលិការɛលិកុស្សឝចារាឝɛយា អបɛរ ឲក្កុតបញ្ញាស ចារា កាយំ ឝɛស្សតន្តា, ɛតសំ អសម្ពុចɛតា ឲច ត ឝស្សិតាˆ ត ហិ “ឲកស្មិំ សត្តាɛត អត្តɛរត អចត្តត្តរំ ɛលិɛកា ច ពលចា អɛលិɛកា ចា”តិអាឌិ ឃុដ្ឋតិˆ បឌិបក្ខចɛសត ចាបិ ឲɛតសំ ពលចឝុព្ពលការɛចា សហឌាតឆយុចɛសត ចាˆ តត្វ ɛលិកស្ស តាច បឌិបក្ខចɛសត អតគិក្ខុតតាយ ពាលចការɛចា, តចា ɛឝាសɛយាហាតំ អɛឝាសារɛយាɛហហិˆ អɛលិកាឌឹតំ បត ɛលិកាឌិអតគិកចតɛតាˆ សɛន្តាសច្ចា សយាតឌាតិយសយឆិកុឃ្យ បចត្តិចɛសត សហឌាតឆយុɛតា ពាលចការɛចាˆ ɛតត ចុត្តំ អដ្ឋកចាយំ (យˆ តិˆ អដ្ឋˆ ៗɜលិ១) – “ɛលិɛកា ពាលចា, អɛលិɛកា យɛត្ថាˆ អɛឝាសារɛយាហា ពាលចɛន្តា, ɛឝាសɛយាហា យត្ថា”តិអាឌិ, ɛសា ច ɛតសំ យត្ថពាលចការɛចា បុរិយុបតិស្សយɛតា តចា អាសយស្ស បរិកាចិតតាយ ɛចឌិតɛន្តាˆ ɛតɛតចាហ “កយុតិយារɛយតា”តិˆ ɛសសំ ចុត្តតយត្តា សុចិɛន្តាឃ្យɛយចាតិˆ

ចុឡអឆយុសយាឝាតសុត្តចណ្ណតាយ លឹតត្វប្បកាសតា សយត្តាˆ

៩ˆ យហាឆយុសយាឝាតសុត្តចណ្ណតា

ɜលិ១ˆ ឲចំ ព្ពឝាតិ ចុច្ចយាតាកាɛរា កាɛយា កាយតំ ព្ពច្ចា ឲɛតសត្តិ ឲចំកាយាˆ ឲចំ លɛក្ខា លត្ថតំ ɛរាចតំ អដ្ឋាសɛយា ឲɛតសត្តិ

ᩑᩅᩴᩃᨠ᩠ᨡᩣ᪨ ᩋᨽᩥᨿᩩᩴ, ᩋᨽᩥᨲᩥᩅᩥᩔ ᨧᩣ ᨷᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩑᨲᩥ ᨷᨠᩣᩈᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ, ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩴ ᩈᩣ ᩉᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᨿᩩᩴ “ᩑᩅᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨲᩥᩅᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᨷᨠᩣᩁᩮᨶ ᨷᨠᩣᩈᩮᨲᩥ, ᩉᨲ᩠ᨳᨣᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᨶ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᩑᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩣ᪨ ᨠᨳᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨣᨾᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠᨳᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨠᨳᨲ᩠ᨲᨿᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨿᩴ ᨬᩮᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩣᨩᩣᨶᩣᨿ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨶᨵᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨵᩥᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨲᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨣᨾᩮᨠᩣᨶᩣᨶᩥ ᩋᨵᩥᨣᨾᨶᩩᨷᩣᨿᨽᩪᨲᩣᨶᩥ, ᨲᩣᨶᩥ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨾᩪᩃᨠᩣᨶᩥ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩅᩥᩈᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨠᩥᩔ ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨠᨳᩴ ᨶᩮᨲᩣ ᩑᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩴᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ᪨ ᨶᩮᨲᩣᨲᩥ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨷᩣᨸᩮᨲᩣ᪨ ᩅᩥᨶᩮᨲᩣᨲᩥ ᩋᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᨲᩮᩣ ᩋᨷᨶᩮᨲᩣ᪨ ᨲᨴᨦ᩠ᨣᩅᩥᨶᨿᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᩅᩥᨶᩮᨲᩣ᪨ ᩋᨶᩩᨶᩮᨲᩣᨲᩥ ᨬᩣᨿᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨬᩣᨿᩮᨶ ᨶ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩑᨠᨿᩈᨾ᩠ᨷᩣᨷᨶᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨿᨳᩣᩈᨠᩣᨶᩮᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᨷᨭᩥᩈᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨷᨭᩥᩈᩁᨱᩴ, ᨠᨳᩴ ᨷᨭᩥᩈᩁᨱᩴ ᩑᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩴᨷᨭᩥᩈᩁᨱᩣ᪨ ᨷᨭᩥᩈᩁᨲᩥ ᩈᨽᩣᩅᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᩅᩮᨵᩅᩈᩮᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᩈᩁᨱᩴ, ᨠᨳᩴ ᨷᨭᩥᩈᩁᨱᩴ ᩑᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩴᨷᨭᩥᩈᩁᨱᩣ᪨ ᨷᨭᩥᩅᩮᨵᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨷᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩣᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩋᩈᨲᩥᨷᩥ ᨿᩩᨣᩃᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᩑᩅᩴ ᩅᨧᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨴᩮᩔᩣ ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ, ᩋᩉᩴ ᨠᨳᩴ ᨠᩥᩴ ᨶᩣᩁᩮᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨷᨭᩥᨠᩣᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨭᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨷᨠ᩠ᨠᩣᨿ “ᨠᨳᩴ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᨿᩮᩣᨣᩅᨧᨶᩴ, ᩋᨳ ᩅᩤ ᨷᨶ ᩈᩣᨿᩥᨧᨶᨲᨧᩮᩈᩮᨲᩮᩅ ᩅᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨶᩥᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ “ᨠᨳᩴᨲᩣ”ᨲᩥ ᨷᨭᩥᨠᩣᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨠᨳᩴᨲᩣ ᨠᩣᩁᨠᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ᪨ ᨠᨳᩴᨲᩣ ᩉᩥ ᩑᩈ ᨠᩣᩁᨠᩣ, ᨿᨳᩥᨴᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨴᩮᩈᨠᩣ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨷᨶ ᨠᩣᩁᨠᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨣᩮᩉᩴ ᨷᨶ ᨷᨭᩥᨠᩣᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨭᩥᩔᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴᩤᩁᩮᩃᩮᨶ ᨴᩥᩔᨲᩩ, ᨴᩮᩈᩦᨿᨲᩩᨲᩥ ᩅᩤ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨷᨭᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᨲᩥ ᨧ ᨴᩤᩃᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩ᪨

᪓᪔᪗᪨ ᨶᩥᩔᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨷᨿᩥᩁᩩᨷᩣᩈᨶᩅᩈᩮᨶ ᩋᨷᩔᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨲᨲᩥᨿᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨵᨾ᩠ᨾᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩣᨶᩥ ᩉᩥ ᩋᨷᩔᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨽᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᩅᩮᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨷᩥᨿᨷᨿᩥᩁᩩᨷᩣᩈᨶᩅᩈᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶᩮᩅᩣᨲᩥᩅᩣᨿᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᩉ᪨ ᨽᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨲᨷ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨬᩣᨱᩣᨽᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᨶᩣ᪨

᪓᪔᪘᪨ ᨷᨭᩥᨷᩣᨭᩥᩋᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᨷᨮᨾᩴ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩮᩣᨴᩤᨶᨵᨾ᩠ᨾᨴᩔᨶᩴ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨴᩮᩈᨶᩣᨷᨭᩥᨷᩣᨭᩥ, ᨿᨳᩣ – “ᩅᩤᨿᩴ ᨿᩩᨬ᩠ᨩ, ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᨠᨿᩥᩁᩣ”ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪓᪖᪙; ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨭᩦ᪨ ᪑᪨᪑᪓), ᨲᨳᩣ ᨷᨭᩥᨷᩣᨭᩥᨷᨠᩣᩁᩮᨶ, ᩈᩣ ᨧ ᨡᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᨾᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩮᩈᩩ, ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᩈᩩ ᨷᨶ ᨷᨭᩥᨷᩣᨭᩥ ᨿᩣᩅ ᨿᩣᨲᩥᨠᩣ ᨷᨭᩥᨷᩥᨲᩣ᪨ ᨿᨳᩣᨵᨾ᩠ᨾᩁᩈᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᨷᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᨷᩉᩣᨿᨠᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣᩈᨠᩣᨶᩮᩅ᪨ ᩈᨠᩣᨶᩮᩅ ᩉᩥ ᨿᩣᨧᩣᨶᩮᨲᩣ ᩁᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ “ᩁᩈᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨷᨮᨾᩴ ᨷᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨴᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ “ᨬᩣᨿᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᨷᩉᩦᨿᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᩉᩣᨿᨠᨵᨾ᩠ᨾᨴᩔᨶᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩦ᪨ ᨣᩉᨱᩴ ᩋᩣᨴᩥᨿᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨷᨿᩥᩁᩩᨷᩣᩈᨶᩴ᪨

᪓᪔᪙᪨ ᩅᨵᨶᩈᩮᨭᩣᨴᩦᩉᩥ ᨴᩦᨲᩔ ᨷᨠᩮᩣᨷᨶᩮᨶ, ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣ ᩋᨷᨣᨾᩮᨶ ᨧ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨷᩁᩅᩥᩅᩮᨲᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩣᩅᩤᩁᩮᩣ ᨴᩤᨠ᩠ᨠᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨬᩣᩔᩣᨴᩥᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨷᩁᩅᩮᨲᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ, ᩑᩅᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨴᩦᩈᩩᨷᩥ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᨿᩥ ᩅᩥᩅᩮᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨷᩁᩈᨶ᩠ᨵᩥᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᩅᩮᨲᩣᨶᩴ᪨ ᩋᨵᩥᨠ᩠ᨠᨾᩣᨶᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩤᩁᩮᩣ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᩅᩤᩁᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥᨲᩥ ᨬᩣᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᩅᩮᨲᩣᨶᩴ

ᩈᩩᨡᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨶᨿᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᨵᩥᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩮᩣ. ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩔᩮᩅ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨴᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᩣᨷᩁᨽᩣᨣᨧᩮᨲᨶᩣᨷᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᩣ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩈᩉᨣᨲᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩋᨶᩣᩈᨶ᩠ᨶᩣ ᨷᨶ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨷᩁᩥᨿᩮᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩣᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩦᨶᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᩣᨷᩁᨽᩣᨣᨧᩮᨲᨶᩣ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᨠᨧᩮᨲᨶᩣᨡᨱᩥᨠᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨿᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᨻ᩠ᨻᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩥᩈᩣᩃᩮᩣᨠᨶᩣᨴᩥᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩴ. ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᨾᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩅᨲ᩠ᨳᩩᩋᩣᩅᩩᨵᩣᨴᩥᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ. ᩋᨠᩩᩈᩃᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩮᨶ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩦᨲᩥ “ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩈᩣᩈᨦ᩠ᨠᩴ ᩅᨧᨶᩴ.

᪃᪔᪙. ᩈᩩᨡᩅᩮᨴᨶᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᨡᩅᩮᨴᨶᩣᨷᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ. ᨲᩣᩈᩴ ᨧᩮᨲᨶᩣᨶᩴ ᩋᩈᩩᨡᩅᩮᨴᨶᨲᩣᨷᩥ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ “ᩈᩩᨡᩅᩮᨴᨶᩣᨷᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩈᩣᩈᨦ᩠ᨠᩅᨧᨶᩴ. ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩔᩮᩅ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨴᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᩣᨷᩁᨽᩣᨣᨧᩮᨲᨶᩣᨷᩥ ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩈᩉᨣᨲᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩥ ᩅᩈᩮᨶ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩔ ᨷᨶ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨷᩁᨽᩣᨣᩔ ᩅᩈᩮᨶ “ᨠᩣᨿᩥᨠᩴ ᩈᩩᨡᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩈᩣᩈᨦ᩠ᨠᩅᨧᨶᩴ.

᪃᪕᪐. ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᩈᩮᨶᩔ ᩈᩥᨿᩣ ᨠᩣᨿᩥᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᨶ “ᨿᩮᩣ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨲᩣᨷᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨿᩮᩅ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨲᩔ ᩋᨷᩁᩣᨷᩁᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ.

᪃᪕᪑. ᨴᩈᩈᩩᨷᩥ ᨷᨴᩮᩈᩪᨲᩥ ᨴᩈᩈᩩᨷᩥ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩈᩩ, ᩅᩣᩁᩮᩈᩩ ᩅᩣ. ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩦᨲᩥ “ᩈᩩᨡᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨷᨶ ᩈᩣᩈᨦ᩠ᨠᩅᨧᨶᩴ. ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩔ ᨠᩣᨿᩮᩣᨷᩥ ᩈᩥᨿᩣ ᩅᩥᨣᨲᨴᩁᨳᨷᩁᩥᩊᩣᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣᩅᩮᩁᨾᨱᩥᩋᩣᨴᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨠᩣᨿᩥᨠᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᨶᩣᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩦᨲᩥ ᩈᩉᩣᨷᩥ ᩈᩩᨡᩮᨶᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨿᩥᨠᩈᩩᨡᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥᨿᩮᩅ.

᪃᪕᪒. ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᩔ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨴᩥᩅᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ ᩋᩃᩥᨠᩴ. ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᨲᩣᨿ ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᨹᩃᨲᩣᨿ ᨧ.

᪃᪕᪓. ᩁᩴ ᨶᩮᨲᩦᨲᩥ ᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᩅᩥᨠᩣᩁᩮᨲᩥ.

᪃᪕᪔. ᨷᩦᨲᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩦᨲᩥᩈᩉᨣᨲᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨶᩥᩁᩩᩊ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩣᩁᩣᩅᩈᩮᨶ ᨶᩥᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨻ᩠ᨻᩥᩃ᩠ᩃᩴ ᨲᩮᨶᩔ ᩏᨷᩁᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿᩣᩉ. ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩔᩣᩅᨿᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᨿᩩᨴ᩠ᨵᨿᩣᨶᩴ ᨠᩣᨿᩩᨴ᩠ᨵᩣᩅᩈᩮᨶ ᩏᨻ᩠ᨻᩥᩃ᩠ᩃᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ.

᪃᪕᪕. ᨿᩴ ᩉᨴᨿᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᨷᨣ᩠ᨥᩁᨲᩦᨲᩥ ᩉᨴᨿᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᨲᩣᨿ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨷᨣ᩠ᨥᩁᨱᨲᩣᨿ ᩅᩈᩮᨶ ᨿᩴ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᨴᩥᩔᨲᩥ. ᨷᩥᨲ᩠ᨲᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᨷᨣ᩠ᨥᩁᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ.

᪃᪕᪖. ᩏᨴ᩠ᨵᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᩮ. ᩋᨭ᩠ᨮᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩥᨣᨾᩮᨶ ᩉᩥ ᩋᩣᨠᩣᩈᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩩᨦ᩠ᨣᩴ ᩅᩥᨿ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᩴ ᩅᩥᨿ ᨧ ᨡᩣᨿᨲᩥ. ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨴᩩᨣ᩠ᨣᩦᨲᩩᨲᩮ”ᨲᩥ. ᨲᨾᩮᩅ ᨲᨾᨣᨲᩴ “ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᨠᨲᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪂.᪁᪁᪘; ᩋ. ᨶᩥ. ᪅.᪁᪁) ᨿᨳᩣ. ᨽᩣᩈᨲᩮᩣ ᨧ ᨲᨷᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᩁᩮᩣᨧᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨿᩩᩈᩣᨶᩴ

ចិកឌនេត្តត ក្យបលកម្មបធស្ស ចិកឌិត្វា ឥស្សិតត្តា។

បក្ខុនរុនេក្ខា កត្ថយាឥបនេបិច។ បនកន្លាចនេបតាតិ អត្ថំ អចិកឌិត្វា បឥនេបា បនកន្លាចនេបត។ ខ្លបានេនត្តស្សាតិ ក្ខុានេនត្តស្ស។ បនេក្តិ ខ្លបានេលបនេក្ក។ អឥិកតចិនេបំ អតានេនានេចត្យកាយា នេឥចតា តនេត្វច អត្ថនធាឃិ។ តំ ឌិចបត្តិ បត្វានា នេឥបិតឌិចនេប។ ត្ថតិ អត្ថនេតា ចិនេបបាឥិកយតិមិត្តតាឃ អឃំ នេឥចតា ត្ថមំ បុត្តំ បិឃាឃតិ។ នេបំ ក្ខត្តាតនេយច។

យហាឈម្មបយាឥាតបុត្តចណ្ណតាឃ លិតត្វប្យកាបតា បយត្តា។

លិ។ ឌិមំបកបុត្តចណ្ណតា

១៥លិ។អត្ថឌិមំបនេកាតិ អត្តត្វបនត្វាឌិអត្វចិឌាតតនេកា។ បក្ខានឌិមំបនេកាតិ បក្ខតឈនេម្ម បលក្ខលនេតា បាយក្ខាលក្ខលនេតា ធា អាឃតតាឌិចិកាកនេតា ធ ឌិមំបនេកា។ បត្វឌិមំបនេកាតិ “បត្វា តាយ ក្យលនេតា ៤ឌិនេបា ៤ឌិនេបា ធា”តិ បត្វ ក្ខុបបរិក្ខនេកា។ ឌិមំបនេកាតិ ចិធានេកា។ ឃំ នេធតនេបា បនាកាឌិចិកាកនេតា បរិច្ឆិត្តំ, តំ នេធនេតាបរិឃានេឃា។ នេតតាហ “ចិត្តបរិនេច្ឆឥ”ន្តិ។ ឃឋ្មា នេធនេតាបរិឃាឃតាលលិកី – “ត្ថឥំ ចិត្តំ ត្ថនេតា បនំ បចត្តំ ត្ថឥមិនេតា បន”ន្តិ បនស្ស ចិត្តប្បត្តិំ បឌាតាតិ, តម្ហា ចុត្តំ “នេធនេតាបរិឃាឃត្តិ ចិត្តធាន”ន្តិ។ ធានេត្វបិ ហិ បរិឃាឃ-បនេក្ខា នេហាតិ – “កស្ស ត្ បោ, អាតត្ថ, បរិឃានេឃា អញ្ញ កិក្ខុតិនេឃា ខ្លចឌិត្យ”ន្តិអាឌីសុ (យ។ តិ។ ១។១៥ប៉)។ ចិត្តធានត្តិបិ បិនេធា, ចិត្តបចត្តិត្តិ អនេត្វា។ ៤ចំ ចិឌាតតត្វាឃាតិ ត្ថធាតិ ចុក្ខយាតាកានេត ឌិមំបតត្វាឃ។

១៥ប៉។កល្យាលមិត្តបតិស្សឃត្តិ កល្យាលមិត្តបក្ខាតំ ច្រាហ្មចរិយធាបស្ស ពលចបត្តិស្សឃំ។ ក្ខុបឌ្ឍិ អត្ថនេតា អាត្កានេចតាតិ ត្ថមិតា បុក្គលេត បយ្យាឌិឃយាតស្ស ច្រាហ្មចរិយស្ស ក្ខុបឌ្ឍកាកយត្តំ អត្ថនេតា ចិយុត្តិបរិបិធកឈម្មាត្កានេចត និឌ្ឍាតិ។ ក្ខុបឌ្ឍិ កល្យាលមិត្តាត្កានេចតាតិ ត្ថតនេនា បត ក្ខុបឌ្ឍកានេកា ឃំ តិស្សាឃ ច្រាហ្មចរិយំ ចុស្សតិ, តស្ស កល្យាលមិត្តស្ស ក្ខុបនេឥបាត្កានេចត នេហាតិ, និឌ្ឍាតិតិ អនេត្វា។ នេលិកនិនេក្ខា ៤ច អឃមនេត្វា។ នេលិកិឃា ហិ –

“បិនេធា និនេទ្ធា អាធរិឃា, បិនេធា ហិស្សាត្កាចនេតា;

តំចិន្នានេបចកា បិនេធា, បិនេធា កានេលត បច្ចតី”តិ។ –

ចឥត្តិ។ អត្ថនេតា ឈម្មតាឃាតិ អត្ថនេតា បកានេចត, ចានេលតាតិ អនេត្វា។ កល្យាលមិត្តតាតិ កល្យានេលា កនេច្រា បុត្តនេនា មិនេត្តា ៤តស្សាតិ កល្យាលមិនេត្តា, តស្ស កានេធា កល្យាលមិត្តតា, កល្យាលមិត្តចត្តតា។ និលិឌិក្យលបយ្យនេត្តហិ កល្យាលបុក្គលេហេច អឃតំ បចត្តិ

កល្យាណសហាឃតា។ តេសុ ឯច ចិត្តេន តេន ការេឃន ច តិត្ថបរិលាបុច្ឆាករណេន បចត្តិ កល្យាណសម្បន្នតា។ យានេហចត្តិ ឯចំ យា អាហ, “ក្ខបដ្ឋំ ព្រាហ្មចរិឃស្សា”តិ យា កេឆហីតិ អត្ថោ។ តឥយិតាតិ ឯត្ថ ត្តិ តិបិតយត្ថំ ឥ-ការោ បឥសត្ថិកោ ឆ្ព-ការស្ស អ-ការំ កត្វា តិច្ឆេសោ។ ឆ្ពយិតាបីតិ ឆ្ពឥាតិ ចុច្ចយាតេតបីតិ អត្ថោ។ បរិឃាបេឃតាតិ ការលោត។ ឆ្ពឥាតិ ចំ ការលំ ឥស្សេត្ថុំ “យយំ ហី”តិអាឥិ ចុត្តំ។

ឃថា ចេត្ថ, អញ្ញេសុបិ សុត្តេសុ កល្យាណមិត្តុបតិស្សឃយេច ចិសេសោតិ ឥស្សេត្តោ “ភិក្ខុំ ឆាហិរេក្ខសយ្យត្តិ កេឆេត្តាបី”តិអាឥិយាហ។ តត្ថ ចិម្ចុត្តិបរិបាចតិឃឆយ្មេតិ ចិម្ចុត្តិឃា អរហត្តស្ស បរិបាចកាឆយ្មេ។ បច្ចេឃតិ កិលាតបច្ចឃភេសច្ឆេ។ យហាឥច្ចោតិ យហាកុលីនោ។

កាឃិកោ សយាចារោតិ អភិក្កមបដិក្កមាឥិកោ សតិសម្បជញ្ញបរិក្ខតោ បាកតិកោ ច។ ចីមំសកស្ស ក្ខបបរិក្ខកស្ស។ ចក្ខុចិញ្ញេយ្យា តាយ ចក្ខុទ្វារានុសារេន ចិញ្ញាតព្ពត្តា។ សោតចិញ្ញេយ្យាតិ ឯត្ថាបិ ឯសេច តយោ។ សំកិលិដ្ឋាតិ រាកាឥិសំកិលេសឆយ្មេហិ ចិឆាធិតា, ក្ខបតាបិតា ចិទ្ធុំសិតា មលីតា ចាតិ អត្ថោ។ តេ បត តេហិ សមន្នាកតា តេហាត្តីតិ អាហ “កិលេសសម្បយុត្តា”តិ។ ឃឥិ ត ចក្ខុសោតចិញ្ញេយ្យា, បិញ្ញាយំ កចំ តថា ចុត្តាតិ អាហ “ឃថា បតា”តិអាឥិ។ កាឃចចីសយាចារាបិ សំកិលិដ្ឋាឃេច តាយ សំកិលិដ្ឋចិត្តសមុដ្ឋានតោ។ ភចតិ ហិ ចំតេហុកោបិ តទុបចារោ ឃថា “តេសេយ្យាកុញ្ចា”តិ។ “យា តេ ឆ្ពគំ អសារុប្បំ បទោ អញ្ញាសី”តិ បត បដិច្ឆត្តាឃ ត ត ក្ខបលច្ឆត្តិ។ “ត តោ យឃំ, ភតេ្ត, ភកចតោ កិញ្ចិ ករហាមា”តិ ចត្វា ករហិតព្ពាភាចំ ឥស្សេត្តោ “ភកចា ហី”តិអាឥិយាហ។ អភាចិតយក្កុស្ស ហិ ករហិតព្ពតា តាយ សិឃា, ត ភាចិតយក្កស្ស។ ឯស ក្ខត្តោ មាលចោ “ឆ្ពេដ្ឋម្បិ ករហិត្វា បក្កមិស្សាមី”តិ កត្វា អភូតាត្ថិ ឯចំ ចិត្តេសិ យហាភិតិក្ខមតឥិចេស អត្តោតោ ចចេត អដ្ឋិតត្តា។ កិញ្ចិ ចឆ្ចំ អបស្សេត្តោ មានោ ឯចមាហ –

“សត្ត ចស្សាតិ ភកចត្តំ, អតុពត្ថិ បឥាបឥំ;

ឍ្ឍាតារំ តាឆិកច្ឆិស្សំ, សម្ពុទ្ធស្ស សតីមតោ”តិ។ (សុ៑ និ៑ ៤៤៧);

កាលេ កណ្ហា, កាលេ សុក្កាតិ ឃថាសមាឥិត្តំ សម្មាបដិបត្តិំ បរិសុទ្ធំ កត្វា បចត្តេត្តុំ អសក្កោត្តស្ស កឥាចិ កណ្ហា អបរិសុទ្ធា កាឃសយាចារាឥឃោ, កឥាចិ សុក្កា បរិសុទ្ធាតិ ឯចំ អត្តរត្តរា ចោមិស្សចសេត ចោមិស្សកា។ តិក្កិលេសាតិ តិរុបក្កិលេសា អតុបក្កិលិដ្ឋា។

អតចជ្ជំ ចជ្ជរហិតត្តា។ ឌីឃរត្តត្តិ អច្ចត្តសំយោកេ ក្ខបយោកចចតំ។ សយាបត្តោតិ សម្មា អាបត្តោ សមង្គីភូតោ។ តេតាហ “សមន្នាកតោ”តិ។ អត្តតា កតស្ស អសារុប្បស្ស បដិច្ឆាឥតត្ថំ អារញ្ញកោចិឃ ហុត្វា។ តស្ស បរិហារត្តិ ក្ខឭអារេហិ ប្ងូឌាសក្ការេហិ យតុស្សេហិ តស្ស បរិហរិឃមាតតំ។ អតិឥប្បិតោតិ ឯចំ យតុស្សាតំ សម្មាចតាឃ អតិចិឃ ឥត្តោ កព្ពិតោ។

ត ឆ្ពត្តរសយាបត្តោតិ ឌាតាតិ។ កម្មា? សីលំ តាយ ឌីឃេត អទ្ធុនា ឌាតិតព្ពំ, ត ឆ្ពត្តកេត។ ឆ្ពឥាតិ អតេតកឌាតិសមុឥាចារចសេត តថាកតោ ឆ្ពយំ កុសលំ ធម្មំ ឌីឃរត្តំ សយាបត្តោ, តញ្ញស្ស អតិចិឃ អច្ឆរិឃត្តំ ឥស្សេត្តុំ “អតច្ឆរិឃំ ចេត”ត្តិអាឥិ ចុត្តំ។

អញ្ញាកាយកេតិ អញ្ញាបទេសេន ឯកស្មឹ ពុទ្ធកាលេ។ តត្ថ តេសំ ទិវសេ ទិវសេ បិណ្ឌាយ ចរនស្ស អចិន្តិតំ ហេស្សតំ “បិណ្ឌាយ ចរន្តី”តិ វុត្តំ។ បិចត្តីតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ គ្លូកលេណោ ហោតិ សមុទ្ធស្ស ធុរតាយ។

តទា កិរ ចិនេហរេដ្ឋ សោឡសអស កាយសហស្សានិ មហត្ថានេច។ តេនាហ – “ហិត្វា កាយសហស្សានិ, បរិបុណ្ណានិ សោឡសអសា”តិ។ ឋានានិ កត្វា “សត្តិង្គិ ឋានិ ការុណ្ណសី”តិ យំ ឈរេដ្ឋាតិ ចត្តការេយា តំ អនាចិកត្វា “លោកិ...រេប... ត ករោថា”តិ អាហ។ កត្ថោរោ តស្សាធិប្បាយំ ចិកាចេត្យការេយា “កិំ មយា កតំ ចេទេហិសី”តិ អាហ។

ថេរោ អត្តនោ អធិប្បាយំ ចិកាចេន្តោ “ហិត្វា”តិ កាឆយាហ។ ថេរោ “ឆម្ពុំ កណាមី”តិ កាឆត្តិ ឯចំ សន្ថាបិ តេសំ ចចតបដិចចតកាឆា។ តត្ថ បសាវសីតិ ឈរេដ្ឋោ ចិម អតុសាវសិ។ ត បិបមុបលិម្បតិ ចិត្តប្បកោបិកាចេតា។ មហត្តិមត្តិ មហាអត្តសំហិតំ។ តោ ទេ អស្ស សកា ញាឌ្ឍិតិអាទិ ចេទេទ៌ហសិតោ – “អាចរិយោ មម ហិតេសិតាយ ឆត្វា ឆម្ពុំ ឯច កណតី”តិ មោតិសោ ភ្លុខ្ញុឆ្ឆតាការទស្សតំ។ តេនាហ “ឯចញ្ញុ បត ចត្វា”តិអាទិ។

“ឆាត្តា”តិ លោកេ ឆាមតិ ចិស្សុតោតិ ឆារតោ, ឆាតស្ស ការេចា ឆាត្តំ។ អញ្ញាបន្តោតិ ភ្លបករតោ។ ឆាត្ត-កុហលោត បត្តុដ មសតា ចិកាចិតាតិ អាហ “មសញ្ញុ បរិចារសមត្តិ”ត្តិ។ កិត្តិ កិបមោឌត, កោ ឯត្ត ទោរសោតិ អធិប្បាយោ។

តត្ថ តត្ថ ចិញ្ញត្តាតិ មសមទេត បរិចារមទេត ច មទត្វា ហុត្វា ការេមបិ ចិហារេបិ ឌតចិចិទេត្តបិ សញ្ញុមញ្ញបិ អញ្ញោ កិក្ខុ ឈរេដ្ឋោ “មយ្ហាតាម បិដា ថេរេសំ បិដឲ្យសតដ្ឋាតំ ឲ្យសត្តី”តិ អឲ្យសិត្យកាមតាយ អក្កបិទេត ក្ខុមិ ឲ្យសន្តោ ចិម ចរតិ។ ឌ្លុតមតីតិ តិចាតចុត្តិតាយ អចតមតិ អតុឌ្ឍតោ អត្តឌ្ឍោ ហោតិ។ អកិញ្ចុតកាចត្តិ “បត្តាឌិតោត តាម អកិញ្ចុតឆារលោត សមបរិក្កហេត កចិតត្តា”ត្តិ អកិញ្ចុតញ្ញាសមំ បដិអចេក្ខិត្វា។ លាភេបិ តាទី, អលាភេបិ តាទីតិ យថា អលាភកាលេ លាភស្ស លទ្ធកាលេបិ តថេវ តាទី ឯកសទិសោ។ មយេ សតិបិ មហាបរិចារកាលេបិ។

អកមោ ហុត្វា ភ្លបរតោតិ តិត្តមោ ហុត្វា កមស្ស អការេចតេច ឌ្លុរមិតត្តតោ ភ្លបរតោ កមទេហត្យតំ បហីតត្តា។ តញ្ចុ ទោ ត កតិបមកាលំ, អឆ ទោ អឌ្ឍត្តមេច ភ្លបរតោតិ អឌ្ឍត្តុបរតោ។ អឆ ទោ កាមិតត្តាចត្តំ អចេក្ខិត្វា តតោ កមេត ភ្លបរតោ។ កិលេសា ឯច កាមិតត្តតោ កិលេសកមំ។ ឯស តយោ សេសេសុបិ។ សត្ត សេក្ខាតិ សត្ត សេក្ខាបិ កឃ្យុបរតា, បរេកច បុត្ថុជ្ជនោតិ អធិប្បាយោ។

ឆឌ្ឌិលបឹឌកត្តិ ឆឌ្ឌិលមញ្ចុសឌិសំ បឹឌកត្តិ អទេត្វា។ តិស្សាមាតិ អបស្សាយ តំ អបស្សាយំ កត្វា។ ឌ្វិត្តំ មទេញ្ញឆឌ្ឌិលបឹឌកា ឌ្វារេ ឆត្វា ឌ្លុលោកេត្តស្ស តេចាសិកកិក្ខុស្ស ត បញ្ញាមិ។ អសញ្ញាតតីហារេតាតិ ត សញ្ញាតាការេត “យំ កាមទេត្តោ ហេដ្ឋាមញ្ចុំ បចិដ្ឋោ កចិស្សតី”តិ ហេដ្ឋាមញ្ចុំ ឌ្លុលោកត្វា ភ្លក្កាសិ “ឌាហិ កង្ខទេត្តោ អកក្កាសិត្វា មា អបុញ្ញុំ បសចី”តិ។ អធិចារសត្យត្តិ តាឌិសំ ថេរ្ឌ្ឍាតកាចំ ឌិស្វាបិ

បដបដិយតេ្វា អត្តនោ ពោធិ អធិដ្ឋាយតំ អយក្តោតេ្វា៑

ពេយតេចាតិ រាកស្ស អច្ចត្តល្លយេតេច ចិតរាកត្តា៑ ត បដិសន្ធាយ ចាទេត្វាតិ ត បដិសន្ធាតថលេត រាកបរិយុដ្ឋាត់ តិចាទេត្វា ចិតរាកត្តា៑ ឲចំ ចុត្តប្បកាទេត៑ កាយសយាចារាឌិត់ សំកិលិដ្ឋាត់ ចិតិក្កមិយាតច្ចា អកាចំ អាចារស្ស ចេឆាត់ ចិរកាលសយាចិណ្ណតាយ ថាតស្ស សហិតកាចេបិ អត្យបក្កិលិដ្ឋតាយ អកឃ្យបទតកាចសយតេ្តសតាយ អាកក៏យតិ ថាទេបតំ ថ្កន្ធិតោ អទេ្វា បការតោ ថាបឹយតិ ឲតេហិតិ អាកាទា, ជ្ញបបត្តិសាឆតការណាតិ៑ តាតិ បត យទ្ធា អត្តនោ យទាត្យតស្ស អត្តស្ស ថាបកការចេត ចចត្តឹយត្តិ, តទ្ធា តាតិ តេសំ ម្យលការណក្ខតាតិ អត្យាតថាណាតិ ច ថតេស្សតេ្តា កកចា – “តេក បតាយទ្ធតោ អាកាទា តេក អត្ថយា”តិ អចោចាតិ ច្កយចត្តំ ចិកាទចេ្តា “អាកាទាតិ ការណាតិ, អត្ថយាតិ អត្យាថ្ងំយោ”តិ អាហ៑ យចា ហិ លេវកេ ឌិច្ចេត ឆ្ងយេត អឌិដ្ឋំ អក្កិ អតេ្ថតិ អត្យាតតោ ឌាតាតិ, ឲចំ ចិយំសពោ កិក្ក – “កកចា ឲតោកចិហាទេស្ស ស្យប្បដិបតេ្តស្ស ចុប្បដិបតេ្តស្ស ច យចា ឲកសដិសតាចស្សេតត អកឃ្យបទតតំ អតេ្ថតិ អត្យាតតោ ឌាតាតិ, ស្យប្បដិបត្តចុប្បដិបត្តប្បក្កលស្ស អត្យស្សាឆតាតបសាឆតប្បត្តាយ សត្ត អចិបរឹតឆយ្យចេសតតាយ សយ្យាសម្មត្តំ សព្ទស្សប្បដិបត្តិច្ចា អតេ្ថតិ អត្យាតតោ ឌាតាតិ, ឲចំ ឌាតតេ្តា ច អកឃ្យបទតោ តចាកតោ សព្ទឌិ ចិតរាកត្តា, តេយា យត្ត ចិតរាកោ, ត តេសា តត្តិមិត្តំ កិត្តិ កឃំ បស្សតិ តេឃ្យចាបិ (ពាហ្វា កាយកចតិមិត្តំ, តចា សយ្យាសម្មត្តា កកចា អចិបរឹតឆយ្យចេសតត្តា, ស្វាណតោ ឆតេ្ឋា ឲកត្តតិឃ្យាតិកត្តា, ស្យប្បដិបតេ្តា សតេ្ឋា អចេច្ចប្បសតត្តា”តិ ចត្តត្តឃំ ក្យណតោ យាចាចតោ ឌាតាតិ៑

កណចត្តតេតាតិ “យយ សង្ឃិចិហារិកា យយ អតេ្តចាសិកា”តិ ឲចំ កេណ អទេបក្កាសន្ធាតោតត ចាត្តតេត ចាត្ត បយុត្តា៑ តាយ តាយ បដិបត្តិយាតិ “ស្យកតា ចុក្កតា”តិ ចុត្តាយ ស្យប្បដិបត្តិយា ចុប្បដិបត្តិយា ច៑ ជ្ញស្សាឆតាតិ ក្យណចេសត ជ្ញក្កិសតា៑ អបសាឆតាតិ ហិឆ្យអតា៑ ជ្ញកយត្ត ពេហស្សិតចេសតាតិ ច្កមិតា សយ្យាបដិបត្តិយា បទេសំ ជ្ញឃ្យាឆតត្តំ – “បណ្ឌិតោ, កិក្កចេ, យហាកច្ចាតោ”តិអាឌិតា (ឃ៑ តិ៑ ១៑ ១០៥; ១៑១០៥, ១១១) ក្យណតោ ជ្ញក្កិសតយិ អាឃតិ៑ សំចរាឃ យចាបរាធំ កទហណយិ ត តិចាទេតិ៑

ឱ៥៍៑ ចិយំសកស្សបិ អធិប្បាយោ ចិយំសតចេសត បចទេ្តា៑ ម្យលចិយំសពោ តេហត្យចាឌិតាយ៑ កណ្ឌិចិយំសកស្ស អត្យស្សិកាចតោ ចុត្តំ “បទេស្សច កចាយ តិដ្ឋក្កតោ”តិ៑ តេតាហ កកចា – “បទេស្ស ចេទតាបរិយាឃំ អឌាតតេ្តតា”តិ៑ តចាកតោច បដិបុន្ធិតទេ្តាតិ ច្កមិតា ប្យទេ្តា សាឆារណតោ ចុត្តំ អត្យាត់ ជ្ញក្កិសំ បិទេបត្វា ចតតិ៑ ជ្ញក្កិសកកតោញ្ចា អត្យាត់, យឌិធំ សព្ទញ្ញាចចត់ អចិសំចាធំ សាយព្ទាតោ អប្យចុទ្ធតកោចទស្ស អត្តស្ស អត្យាតតោ៑ តិចិតេសា ហិ អទេ្វា, ពោធិ បច្ចក្កសិទ្ធេ, តេយា ទ្វបិឌិឆយ្យាត់ បច្ចត្តចេឆតិយា អតិដ្ឋិសិតព្ទាការទា៑ ពោធិ អត្យាតសិទ្ធេ, តេយា ឈដិឌិស្ស បសិទ្ធេត បច្ចុយាយត្តកាចេត សាធិយមាតោ សទ្ធាឌិត់ អតិច្ចតាឌិអាការទា៑ ពោធិ ឲ្យកប្បតសិទ្ធេ, តេយា បច្ចុឌតស្ស អច្ចត្តយឌិដ្ឋា សទ្ធចិសតេយា បទេលេវកតិព្វាតាឌិ៑ តត្ត យស្ស សត្តតោ ចចត់ បច្ចក្កសិទ្ធេ អត្យាតសិទ្ធេ ច អទេ្វ ត ចិសំចាទេតិ អចិបរឹតប្បចត្តិយា, តស្ស ចចេតត សទ្ធេឃ្យត្តសិទ្ធិ, សទ្ធេឃ្យទ្វបិ ឲច ច តេយក្យឃ្យេត សត្តក្យណា អច្ចត្តសម្ពុចតោ៑

ឯស យញ្ញាបទេសោតិ ឃ្លាយំ អាឌីចដ្ឋយកនិលសត្តានំ យញ្ញាឌ្ឋរយត្តកោ ព្យកោ, ឯស អបរចិត្តចិត្តោ ចិយំសកស្ស កិច្ចតោ យយ ឌាតតបទេសា ឌាតតយក្កោៈ ឯស កោធទោតិ ឯសោ ឯត្តកោ ឯច តស្ស យឃិ កោធទោ, ត ព្ទតោ បទៈ តឆា ហិ (ទាហូឌាលេបិ (ឌីៈ តិៈ ១ៈលិ) កកចតា អាឌីចដ្ឋយកនិលយេច តិក្ខិដ្ឋៈ ឯតាបិទេឆាតិ ឯត្តកាបិទេឆាៈ សោ និលេ បតិដ្ឋិតោ “ឯតំ យយា”តិ, “ព្ទមិតាហំ និលេត ខេចា ចា កចិស្សាមិ ខេចញ្ញាតទោ ចា”តិ តណ្ហាយ បរាយសត្តា, តស្ស ចិសេសកាកិយតាយ, តិខ្ញឆកាកិយតាយ ចា អកាលោត តណ្ហអតតិចត្តតោតា សោ តយូឃោ តាយៈ តេតាហ “ត តយូឃោ ត សតណ្ហា”តិអាឌិៈ

ស្ថតស្ស ឧបទ្ទបរិ ចិសេសាចហកាចេត ឧត្តទុត្តរឡោច តស្ស ច ចិសេសស្ស អគ្គួយេត បលិតតកាចតោ បលិតតឡោ កត្វា ខេសេតិៈ សចិបក្ខត្តិ បហាតព្ទបហាយកកាចេត សប្បដិបក្ខៈ កណ្ហបដិឆាហិត្វា ស្សុក្កត្តិ ព្ទដំ ឆយូឌាតំ កណ្ហតាយ, ព្ទយស្ស បហាឃកំ ព្ទដំ ស្សុក្កតាយាតិ ឯចំ កណ្ហបដិឆាហិត្វា ស្សុក្កៈ ស្សុក្ក បដិឆាហិត្វា កណ្ហត្តិ ឯត្វាបិ ឯសេច តសោៈ ព្ទឆ បត “ព្ទមិតា បហាតព្ទា”ត្តិ ចត្តព្ទៈ ទិសាស្សាហត្តិ សញ្ញាបិទៈ កិទិយយឃចិត្តាតញ្ញអត្ថបដ្ឋិត្តាចិដ្ឋាតណ្ហាយាតាឌិកេ សត្តានេ សញ្ញាបិទតា ទិសាស្សាហតា, សចិបិកឆយូតាតិ អតេត្វាៈ តម្ហិ ខេសិតេ ឆយូតិ តម្ហិ សត្វាទា ខេសិតេ លោកិយលោកុត្តទឆយូៈ ឯកច្ចំ ឯកខេសក្ខំ យក្កផលតិត្ថាតសង្កាតំ បដិចេចឆយូំ អកិញ្ញាយ អកិចិនិដ្ឋាយ យក្កបញ្ញាយ ឌាតិត្វាៈ បដិចេចឆយូត យក្កាៈ ខេសតាឆយូតិ ខេសតាទុទ្ធហេ បុត្តាកាកិយោ ទោនិបក្ខិយឆយូ តិដ្ឋិ កច្ឆតិ – “អទ្ធា ព្ទយាយ បដិបទាយ ឌរាយរណតោ ឃុច្ចិស្សាមិ”តិៈ បុទ្ធោ បេចិត្តខ្លួតិកសទ្ធាយបិ បសទ្ធោ, តតោ កិឃ្សោសាយតាយ អចិបទិតឆយូខេសតោ សយ្ហាសម្លុទ្ធោ សោ កកចាតិ សត្វទិ បនិឆតិៈ តិឃ្សាតិកត្វាតិ ចដ្ឋក្ខុតោ ឯច តតោ តិឃ្សាតាចហត្វាៈ ចក្កាឌីតិ អាឌិ-សខេ្តត អញ្ញា អសាមិចិបទិយាយំ សត្វា ខោសំ សក្កណ្ហាតិៈ

១៨០ៈ ព្ទយេហិ សត្វចិយំសកការណហិតិ “បរិសុទ្ធកាយសមាចាទតាឌីហិ ខេច ឧត្តរុត្តរិបលិតបលិតអចិបទិតឆយូខេសតាហិ ចា”តិ ព្ទយេហិ យចាចុត្តេហិ សត្វឧបបរិក្ខកការណហិៈ អក្ខរសម្បិណ្ឌតបខេហិតិ តេសំសេច ការណាតំ សខ្យោឆនេហិ អក្ខរសម្ពុទាយលក្ខណេហិ បខេហិៈ ព្ទឆ ចុត្តេហិ អក្ខរេហិតិ ព្ទយម្ហិ ស្សុត្តេ ចុត្តេហិ យចាចុត្តស្ស អត្ថស្ស អកិញ្ញញ្ញាតតោ ញាញ្ញាតសញ្ញិតេហិ អក្ខរេហិៈ ញ្ញកប្បតាតិ សខេ្ទឃ្សចត្វា ញ្ញក្កត្តិត្វា បនិឆតតោ ញ្ញកប្បតលក្ខណាៈ សទ្ធាយ ឃុសំ តាយាតិ អខេចក្ខប្បសាទក្ខតាយ សទ្ធាយ ឃុសំ តាយ ការណត្តិ សខ្លហតស្ស ការណំ បរិសុទ្ធកាយសមាចាទាឌីកំៈ ចិទា បដិបក្ខសមុច្ឆេត ស្សប្បតិដ្ឋិតត្វាៈ ហទិត្យំ ត សក្កាតិ អបខេតុំ អសក្កុណេយ្សាៈ ព្ទតេសុ សមណព្រាហ្មណខេចេសុ ចត្តព្ទយេច តត្វ្តិ អាហ “សមិតបាបសមណោត ចា”តិអាឌិៈ

“ព្ទទ្ធាតំ ពោសត្វា សាចកាតញ្ញ ចិឆាឆតត្វ យាខេទា ឧបកច្ឆតី”តិ ស្សុតបុព្ទត្វា “អយំ យាខេទា អាកតោ”តិ ចិខេត្ថសិៈ អាគុកាចសម្បុតេ្តត អទិយសាចកោត ឃុដ្ឋិតត្វា ឃុសាចាដំ កាតុំ តាសក្កិៈ ឯតេតិ យចាចុត្តេ សមិតបាបសមណាខេសា ឆេបត្វាៈ សកាចសមខេត្តសតាតិ ឃាចាចសមខេត្តសតា អចិបទិតចិយំសាៈ សការចេតេចាតិ សត្ការចេតេច យចាក្ខតព្យណតោ ឯចៈ ស្សុដ្ឋ សយូខេចៈ សមខេត្តសិតោតិ ឧបបទិក្ខិតោៈ សេសំ ស្សុចិញ្ញោយ្សមេចាតិៈ

ចិយំសកស្សត្តចណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា សមត្តាៈ

ប៉ៈ កោសល្លិយសុត្តវណ្ណនា

៖៨៤ៈតស្មាតិ យស្មា កោសល្លំ ភូតំ, តស្មា ភគវា កោសល្លិតិសង្ឃយកយាសិៈ ក្យុសល្លស្ស ចា ត្ថសិតោ តិចាសក្ខយិ កោសល្លិ, តស្សាចិត្វេ ភចត្តា ភគវា កោសល្លិៈ

ឈោសិតសេដ្ឋិនាការិតេ អារាមេតិ ឲត្ត កោ ឈោសិតសេដ្ឋិ, កេចញ្ញាតេត អារាមេ ការិតេតាតិ អតេត្តាលិតាយ ចោទនាតាយ ចិស្សជ្ជេត សមុទាកយតោ បដ្ឋាយ ឈោសិតសេដ្ឋិ ធតេស្សត្ថំ “អដ្ឋិលេដ្ឋំ នាម អហោសិ”តិអាទិ អារទ្ធំ៉ ពោធាសបរិច្ឆិន្នត្តិ តត្ថ តត្ថ ពោធាសក្ខយិយា បរិច្ឆិន្នំ៉ កច្ឆត្តាតិ ពោធាសបិឡត្ថយា កច្ឆត្តា៉ បហូតបិយសត្តិ បហូតតវា បិយសំ, តំ បត កក្ខ សិតិទ្ធិ អត្តាសយក្កេ អប្បាហារតាយ យត្តកហលិកោ សយាតោ ឌីរាសបតំ្ត នាសក្លិៈ តេតាហ “ឌីរាសបតំ្ត អសក្ដោត្តា”តិអាទិៈ យសចតិ ទុបចតិ ក្យុលឈេតិត្តាត្តិៈ ឈោសិតសេដ្ឋិ នាម ជាតោតាតិ ឲចយេត្ត សខេត្លបតេច ឈោសិតសេដ្ឋិចត្តំ កថេតិ, ចិត្តាតោ បត ឆប្ចបធចត្តយិ(ធេៈ បៈ អដ្ឋៈ ៣ៈ សាយាចតិចត្ត) ចុត្តគយេតេច ចេនិតត្ថាៈ

ប្ដូបសំពប្បតចសេតាតិ ប្ដូបសក្កប្បតតិយាសេត៉ អាហារបរិក្លិលកាយស្សាតិ អាហារតិយិត្តបរិក្លិលកាយស្ស, អាហារក្លេយតបរិក្លិលកាយស្សាតិ អតេត្ថា៉ សុព្ណាការេតិ ឌតចិចិតេត្ត ឋាសុកដ្ឋោតៈ

កលហស្ស បុព្វភាគោ កណ្ឌនំ នាមាតិ កលហស្ស ហេតុភូតា បរិកាសា តំសមីសិ ច អតិដ្ឋកិរិយា កណ្ឌនំ នាមៈ ហត្ថបរាមាសាទិចសេតាតិ កុជ្ជិត្វា អញ្ញមញ្ញស្ស ហត្ថេ កហេត្វា បរាមសតអច្ឆត្តាគត្តតាទិចសេតៈ “អយំ ឆយ្មោ”តិអាទិតា ចិត្តច្ឆាគក្ខតំ អាបត្តាតិ ចិចាគាបត្តាៈ តេតាហ “ចិត្តច្ឆក្ខត”ត្តិអាទិៈ យុលសត្តិស្សិតតាយ ចាធា ត្លឆ “យុល”ត្តិ អធិប្បេតាតិ អាហ “យុលសត្តិហិតិ ចាធាសត្តិហិ”តិៈ សញ្ញាត្តិត្តិ សញ្ញាបតំ “អយំ ឆយ្មោ, អយំ ចិតយោ”តិ សញ្ញាបេតព្វតំៈ តិញ្ញត្តិត្តិ យាចាចេតោ តស្ស តិញ្ញាតំៈ អដ្ឋកេឆាយំ បត “សញ្ញាត្តិចេចចតេមេចេត”ត្តិ ចុត្តំៈ

សចេ ហោតិ ឆេសេស្សាមីតិ សុត្តចតាយ សិក្ខាកាយតាយ ច អាបត្តិ បស្សិៈ តត្តិ តេ អាបត្តិតិ អតាបត្តិបក្ខេបិ ឲត្ត សមុចតិតិ អធិប្បាយេតាហៈ សា បតាបត្តិ ឲចៈ តេតាហ – “តស្សា អាបត្តិយា អតាបត្តិទិដ្ឋិ អហោសិ”តិៈ

៖៨៦ៈកលហកណ្ឌតចសេតាតិ កលហកណ្ឌតស្ស តិយិត្តចសេតៈ យធាត្យុសត្តិតាច កតត្តិ កលហកណ្ឌនាតំ សារលិយឆប្ចបដិបក្ខត្តា តត្យុបសយាចហា ហេដ្ឋាឆេសតាយ អត្យុទ្ធបិច ប្ដូបរិឆេសតាតិ យធាត្យុសត្តិតាច ប្ដូបរិសុត្តឆេសតា បចត្តាៈ សរិតព្វយុត្តាតិ អត្យុស្សលោរហាៈ សព្រហ្មចារីតត្តិ សហធម្មិកានំៈ បិយំ បិយាយិតព្វំ កេរោត្តិតិ បិយករលាៈ កត្វំ ករុដ្ឋាតិយំ កេរោត្តិតិ កត្វករលាៈ សង្កហលត្ថាយាតិ សង្កហចត្តិចិសេសកាចតោ សព្រហ្មចារីនំ សង្កហណាយ សំចត្តត្តិតិ សម្ពត្តោៈ អចិចាគតត្ថាយាតិ សង្កហចត្តកាចតោ

ឯវ ន វិចារណាយ។ សតិ ច អវិចារណហេតុភូតសក្កាហលេត្ត តេសំ វសេន សព្វហុចារិតំ សយក្ការេវា គេខាការេវា សិន្ធេយេវាតិ អាហ “សាមគ្គិយា”តិអាទិ។ វិញ្ញតិ និសិន្នាតិ ឯតាយាតិ ចេតនា, វិត្តការេវា, ចេតនា ឯតស្ស អត្ថីតិ ចេតនំ, កាយកម្មំ។ តំ បន យស្មា ចេតនាសហគតចិត្តសមុដ្ឋានំ, តស្មា វុត្តំ “ចេតនាវិសេសេន បត្តំ កាយកម្ម”ន្តិ។ ទ្វាយាតិ ចេតនាកាយកម្មាទីនិ កិច្ចំ វសេន អាកតាតិ បរិភេទ កិច្ចហិ បញ្ចបញ្ចសម្បត្តាតាចចតេតា។ កិច្ចកហេលេតច ចេត្ត សេសសហឆម្មិកាតម្បិ គហណំ ឧដ្ឋិតំ។ កិច្ចេតោ សត្តម្បិ អតចជ្ជកាយកម្មំ អាកិសមាចារិកកម្មេត្តាគេមេចាតិ អាហ – “ចេតនាវិសេសេន…បេ… កាយកម្មំ នាមា”តិ។ ចត្តចេសេន បចត្តិមយាតា ចេតិមចេវានិតំ ចត្ថា ចេតនាសឌីឋិតិ កត្វា តទត្វាយ កមតំ ចេតនំ កាយកម្មន្តិ ទុត្តំ។ អាទិ-សទ្ទេន ចេតិមចេវានិកិច្ចស្ស ទុត្តាចសេសអបចាយតាទិ។ ចេតនាចសេន បចត្តំ កាយិកំ កិរិយំ សក្កហ្វាតិ។

តេបិ ឧកម្បិ ញាឌ្ឍចចតំ កចិមយាតន្តិ អធិប្បាយោ។ តីហិ ទុចរិតានិ កាយចរឹមតោទុចរិតានិ។ ចិត្តតត្តិ ឋមិតា ឯចំ ចិត្តតមត្តម្បិ ចេតនំ មតោកម្មំ, បកេច ចិធិបដិបន្នា ភាចតាតិ ឧសេ្សតិ។

សហាយកាធិប្បាយតំ តេសំ បុរេតោ។ តេស្ស កេរោត្តស្សេមេច ហិ សហាយកាធិប្បាយតំ សមុដ្ឋា កាយកម្មំ នាម ហោតិ។ កេចលំ “ឧេចា”តិ អចត្វា គុលេហិ ឆិរកាចឧោនតំ ឧេចទេវទោតិ ចចតំ បក្កយ្យាចចតំ។ មមត្តចេវាឆតំ ចចតំ មយាមតចចតំ។ ឯកត្តតិទោក្ខកស្ស មតោកម្មស្ស សមុដ្ឋតា នាម ចិញ្ញត្តិសមុដ្ឋាបតចសេតេច ហោតិ, តស្មា ចោ ឧស្សិកេ កាយកម្មន្តិ បិកេដំ បញ្ញាតំ ហត្ថចិការាទិ អនាមសិត្វា ឯច ឧស្សេត្វា “តមតាតិ ឱ្យីុលត្វា”តិ អាហ។ តថា ហិ ចឌីកេឧចសេន បចត្តិ ន កហិតា។

ឧល្ឌបត្វយា ឧញ្ញត្តិតិ ឧលិកា, បរិបុណ្ណាកមតា បត្វយា។ ន សម្មា កយ្យមាតាបិ ន ឆម្មុឧណ្ឌ នាម ន ហោត្តីតិ តប្បដិសេឆតត្ថំ បិញ្ញត្តិមំ “ឆម្មុឧណ្ឌ”តិ ទុត្តំ។ ឧេយ្យំ ឧក្ខិលោឃ្យញ្ញោ អប្បដិចិកត្តំ កត្វា ក្សញ្ញតីតិ អប្បដិចិកត្តកោកិ។ តេតាហ “ឧេ្វ បដិចិកត្តាតិ នាមា”តិអាទិ។ ចិចេត្តន ចិកឌតត្តិ ឯចេតន – “ចិត្តុប្បាឧមត្តេនបិ ចិកឌតំ បដិចិកត្តំ នាម, បកេច បយោកេតោ”តិ ឧស្សេតិ។

បដិក្កុហ្យេត្តាច…បេ… បស្សតីតិ ឋមិតា អាកមតេតា បឌ្ឍាម សាឆារណាឌ្ឍិទ្ធិឧបដ្ឋាបេតិ។ ឯចំ ហិស្ស សាឆារណកោកិតា សុកោ, សារលឹមឆម្មេា ចស្ស សុបុរោ ហោតិ។ ចត្តត្តិ សារលឹមឆម្មុបុរណចត្តំ។

ឧាតព្វត្តិ អចស្សំ ឧាតព្វំ។ អត្តនោ បលិចេវាឆចសេន សបលិចេវាឆស្សេច បុទេត្តំ អសក្កុលោឃ្យត្វា ឌ្ឍឌិស្សកុឧាតម្បិស្ស ន សព្វត្វ ចារិតត្តិ ឧស្សេត្តំ “តេន បនា”តិអាទិ ទុត្តំ។ អឧាតុម្បីតិ បិ-សទ្ទេន ឧស្សីលស្សបិ អត្ថិកស្ស សតិ សម្ភេច ឧាតព្វត្តិ ឧស្សេតិ។ ឧាតព្វាតាម កស្សចិ ន តិចារិតំ។

មហាកិរិការេមា នាម នាកឌឹបបស្ស ឯកេកា ការេមា។ សារលឹមឆម្មុ មេ, កគេត្ត, បុរិតោ…បេ… បត្តកតំ ន លឹមតីតិ អាហ តេសំ កុក្កុច្ចិចោតាឧតត្វំ។ តំ សុត្វា តេបិ ឧឆរា “សារលឹមឆម្មុបុរកោ អម”ន្តិ អត្តព្វាសុ ឧហករការលេ ឯច កិលេស សារលឹមឆម្មុបុរកោ

អហោសិ, តស្សា ច បដិបត្តិយា អចន្ត្យកាចចិកាចតត្តំ “ឯវេត យឃំ្យាបិបុលិស្សន្តី”តិ អាហ។

អថ សារលីយធម្មប្ចុរិកា, យយ បត្តបរិយាបន្នតបិ សទ្ធាបិយា កិច្ចតិយោ យាបេស្សន្តីតិ អាហ “យា តុរេយ្យតស់ កតកាចំ ចិត្តយិត្វា”តិ។

សត្តសុ អាបត្តិក្ខន្ធេសុ អាឌិម្ហិ ប្រចា អន្តេ ចា, ចេបទ្ធេញ្ញតិ ច ឪ្នដំ ឪ្ឋន្តសាកតបិញ្ញឆេសត ចុត្តំ។ ត ហិ អទន្តា កោឌិ អាបត្តិក្ខន្ធាតំ អត្យក្កយោ អត្ថិ។ បរិយន្តេ លិត្វាសាងកោ ចិយាតិ ចត្តន្តេ, ឌសន្តេ ចា លិត្វាចត្តំ ចិយ។ ពល្ហន្តិ ពល្ហចត្តំ, ពល្ហិតំ ចា។ លិន្តន្តិ ឯត្តាបិ ឯសេច តយោ។ ចិសកាកចណ្ហេត ឪ្ឋបដ្ឋិ, តតិយកាកំ ចា សម្ពិត្តចណ្ហិ សតាលំ, ចិសកាកចណ្ហេហេច បត ឱត្វហិ អត្តទត្តទា ចិមិស្សំ កម្មាសំ, អយំ ឱ្ហយេសំ ចិសេសោ។ តណ្ហាគាសញ្ជតោ យោចតចចតេតេច តោសំ សីលាតំ ចិចដ្ឋបតិស្សយតយាហ។ កុឌិស្សកាចការលាតោតិ ឱ្ហមិតា កុឌិស្សការាតិ កុឌិស្សាតីតិ ឪ្ឋត្តរបឌលេបតាយំ តិទ្ធេសាតិ ឌស្សតិ។ អចិញ្ញាតំ អប្បយាលាតាយ “ចិញ្ញាប្បសត្ថាតី”តិ ចុត្តំ។ តណ្ហាឌិដ្ឋិហិ អបរាមដ្ឋត្តាតិ – “ឱ្ហមិតាហំ សីលេត ឌេចោ ចា កចិស្សាមិ ឌេចញ្ញតរោ ចា”តិ តណ្ហាបរាយាសេត – “ឱ្ហមិតាហំ សីលេត ឌេចោ ហុត្វា តត្ថ តិច្ចោ ធុចោ សស្សតោ កចិស្សាមី”តិ ឌិដ្ឋិបរាយាសេត ច អបរាមដ្ឋត្តា។ បរាមដ្ឋន្តិ ចោរាឌេហិ។ សីលំ តាយ អចិប្បដិសារាឌិបិរេយ្យិរេយត យាចឌេច សមាធិសម្បាឌតត្តន្តិ អាហ “សមាធិសំចត្តកាតី”តិ។ សមាតភាវោ ចា សាយញ្ញា, បរិបុណ្ណចត្បិរិសុទ្ធិភាវេចត យទ្ធេកិត្តសុចណ្ណស្ស ចិយ គេគាកាចតោ សីលេត សាយញ្ញា សីលសាយញ្ញា, តំ គតោ ឪ្ឋបគតោតិ សីលសាយញ្ញាគតោ។ តេតាហ “សមាតភាចុបកតសីលេ”តិ។

យាយំ ឌិដ្ឋីតិ យា អយំ ឌិដ្ឋិ យឃ្យាមុច្ចោច តុយ្យាកាច្ចោ បច្ចក្ខតា។ ចត្ចុសច្ចឌស្សតន្នេត ឌិដ្ឋិ, “សទ្ធេ សង្ខារា អតិច្ចា, សទ្ធេ សង្ខារា ទុក្ខា, សទ្ធេ ធម្មា អតត្តា”តិ, “សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភកចា, ស្វាលាតោ ភកចតា ធម្មោ, សុប្បដិបន្នោ សង្ឃោ”តិ ច ឌិដ្ឋិ យា សាយញ្ញា សមាតឌិដ្ឋិកាចំ អក្កិ ឱ្ហតទេសំ សារលីយធម្មាតំ បធាតកាចតោ។ ឯតស្មិំ សតិ សុលសិទ្ធិតោ តោសំ សង្កាហិកាំ, តតោ ឯច តោសំ សង្ឃាដតិកាំ កោបិតសិយោ អបរិបតន្តេ គត្វា សង្កណ្ហាតិ ធាទេតីតិ សង្កាហិកា។ សង្ឃាដន្តិ អក្កភាវេចត សង្ឃាដកាចំ។ សង្ឃាដតំ ឯតោសំ អត្ថីតិ សង្ឃាដតិកាំ, សង្ឃាដតិយត្តិ ចា បិធេធា, សង្ឃាដតេ តិយុត្តន្តិ ចា សង្ឃាដតិកាំ, ក-ការស្ស យ-ការំ គត្វា សង្ឃាដតិយំ។ សាយញ្ញាតោ ឯច គហិតត្វា តប្ពុំសកតិទ្ធេសោ។

ឧជ្ជេ។ បធេយយក្កសម្មាឌិដ្ឋិបិ ឯចំសកាចា, អញ្ញាយក្កសម្មាឌិដ្ឋិសុ ចត្តព្ពមេច តត្ថីតិ អាហ “យាយំ សោតាបត្តិយក្កឌិដ្ឋី”តិ។ ឯត្តាចតាបីតិ ឯត្តកោតបិ រាកាឌីសុ ឯកេកេត បរិយុដ្ឋិតចិត្តតាយបិ បរិយុដ្ឋិតចិត្តោយេច តាយ ហោតិ, បកោច ខ្ចិហិ, ពាហុហិ ចា បរិយុដ្ឋិតចិត្តតាយ។ សទ្ធត្ថាតិ សទ្ធេសុ អដ្ឋសុបិ ចារេសុ។ សុដ្ឋុ ឌបិតន្តិ យថា មក្កកាចតា ឪ្ឋបរិ សច្ចាកិសទ្ធោធោ ហោតិ, ឯចំ សម្មា ឌបិតំ។ តេតាហ “សច្ចាតំ ពោធាយា”តិ។ តំ ញាណន្តិ “តត្ថ លោ យេ តំ បរិយុដ្ឋាត”ន្តិអាឌិតា បចត្តំ បច្ចចេក្ខណញាណំ។ អរិយាតំ ហោតីតិ អរិយាតមេច ហោតិ។ តោសញ្ញាឯកេឌសតោបិ បហីតំ ចត្តុត្ថំ អរហតិ។ តេតាហ “ត បុថុជ្ជតាត”ន្តិ។ អរិយន្តិ ចុត្តំ “អរិយេសុ ជាត”ន្តិ គត្វា។ លោកុត្តរហេតុកតាយ លោកុត្តរន្តិ ចុត្តំ។ តេតេចាហ “យេសំ បតា”តិអាឌិ។ តថា ហិស្ស បុថុជ្ជតេហិ អសាធារណតា។ តេតាហ “បុថុជ្ជតាតំ បត អភាចតោ”តិ។ សទ្ធចារេសូតិ សទ្ធេសុ ឱ្ហតេសុ លសុ ចារេសុ។

៣៩៣។ បច្ចត្តន្តិ បាដិយេក្កំ អត្តនិ យេវ ចិត្តេយេវ។ តេនាហ “អត្តនោ ចិត្តេ”តិ។ “បច្ចត្តំ អត្តនោ ចិត្តេ និព្ពុតិ កិលេសវូបសមោ លព្ភតី”តិ ព្រហ្មត្ត “ឧបេច ភវោ”តិ ព្រហ្មិតា អតិទិសតិ។

៣៩៤។ តទាទ្វយំ និជ្ជិយាតិ ព្រាហ្មណំ “យទាទ្វយំ និជ្ជិយា សមន្នាគតោ”តិ ព្រហ្មស្ស អត្ថស្ស បច្ចាមសនន្តិ អាហ “តទាទ្វយំ និជ្ជិយាតិ ឧចទ្វយំ សោតាបត្តិមគ្គនិជ្ជិយា”តិ។

៣៩៥។ សការេនាតិ ឥមិនា បច្ចាសិក្ខាបទាទីសការេន សជ្ឈាយូបនេសនាតិ យោនត្តូបទេសាទិសជ្ឈាយូបនេសន។ ឧលាលនាតិ ចាលេសិ។ កុសាលនាតិ ជាលនេន។ យស្មា ឧលាលនា “កុសាលនា”តិ ច “ឃុនា”តិ ច វុច្ចតិ, តស្មា យន្តេនាតិ វុត្តំ។ យន្តិក្រិយតាយ ហិ យន្តេ។ តេនាហ “ចក្កសោតានុនំ យន្តតាយា”តិ។ ឧបយោ ឃុនានត្តាបិ ពេធិ យន្តិក្រិយា ហោន្តីតិ តក្កន្តត្តត្តំ “វុត្តានុសន្ធិកា”តិ វុត្តំ។ យទិ វុត្តានុសន្ធិកា, កថមស្ស អជ្ឈោសានន្តិ? យថា តថា អជ្ឈោសស្ស ចុសតំ ព្រហ្ម “អក្កយន”ន្តិ អធិប្បេតន្តិ អាហ “ព្រហេតា ចិទេតា ចា”តិអាទិ។ យតុស្សាននំ យហល្លកយតុស្សានំ។ ន សីឃំ ហេត្វា ចសាយតិ កថិនហត្ថតាយ។ លិប្បំ បដិសំហរតិ យុត្តលុណសរីរតាយ។ អធិដ្ឋានេសតិ កិច្ចំ បយោជនំ អបេក្ខិត្វា។

៣៩៧។ វុច្ចាចនាតីតិ យហត្ថានំ ចេច លុទ្ធកានំ ច។ តេត្វានាតិ ស្វានកយូទិយិព្យយេច។ កសាចបចនំ ស្វានិសជ្ឈោរណត្តំ, វុត្តការយនំ ឆោចតាទិអត្តំ, ហលិទ្ធិចណ្ណសារុលេបនត្តំ កុដ្ឋករហំ។ ជាហលបត្តេភាតិ ឧជ្ជហលវត្តោ។ ចន្ទកន្តិ និព្ពត្តនេតុបកចន្ទំ។ អបចិតាតីតិ អបចិត្តតិ, អាលេហិភតីតិ អត្ថោ។ តេនាហ “អបលេហិភតី”តិ។ តក្កិនត្តា ហោតីតិ អធិសីលសិក្ខាទិតិតក្កច ហោតិ វុច្ចាចនាតុបិ កិលេហិយានំ ចារិត្តសីលស្ស ឬសាចសេសនេច ករណតោ, ហោតិសោយតសិកាចនេសតេច ច តេនំ បដិបន្នភតោ។ ឆេកស្ស សក្តិកោ អដ្ឋានិ ហោតិសោយតសិកាទាកាចតោ “តំ តំ សម្ពុល្លិបិស្សាមី”តិ។

៣៩៨។ ជាលំ ឧច ជាលតាតិ អាហ “ជាលេន សមន្នាគតោ”តិ។ អត្តិកកាចំ កត្វាតិ តេន ឆេយ្ឆូន សចិសេសំ អត្តិកកាចំ វុប្បានេត្វា។ សកលចិត្តេភាតិ ខេសភាយអាទិព្យសជ្ឈោបរិយោសានេតិ សព្ពត្តេច បចត្តតាយ សកលេន អនចសេសេន ចិត្តេន។

៤០០។ សការេចាតិ អរិយសាចកស្ស បុថុជ្ជនេហិ អសាធារណតាយ អាវេណិកា សការេចា។ សុវុ សមន្តំនិតោតិ សម្មេច វុបបរិក្ខិតោ។ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយាតិ សោតាបត្តិផលស្ស សច្ឆិកាចលោក, សច្ឆិកតការេចតាតិ អត្ថោ។ តេនាហ “សោតាបត្តិផលសច្ឆិកតញាណេហេតា”តិ។ បធយយក្កផលស្ស បច្ចនេក្ខណញាណាទិសេសា ហេតេត បចត្តិអាការកិត្តំ។ តេនេចាហ “សត្តហិ យហាបច្ចនេក្ខណញាណេហី”តិ។ អយំ តាច អាចរិយានំ សយាតកថាតិ “ព្រហ្មស្ស បធយំ ញាណ”ន្តិអាទិនា វុត្តានិ បច្ចនេក្ខណញាណានិ, ន យក្កញាណានីតិ ឧចំ បចត្វា បវេយ្យាកតា បុព្ពាចរិយានំ សយាតា សាធារណា ព្រហ្មិស្សា ឋិញព្រហ្មយា អដ្ឋកថា អត្ថចណ្ណនា។ តត្ថ ការណមាហ “លោកុត្តរមគ្គោ ហិ ពហុចិត្តក្ខណិកោ នាម នត្ថី”តិ។ យទិ សោ ពហុចិត្តក្ខណិកោ សិយា នានាភិសមយោ, តថា សតិ

ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᨲ᩠ᨲᨿᩣᨴᩦᨶᩴ ᩑᨠᨴᩮᩈᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨸᩥᨸᩩᨱᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᨹᩃᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨠᨴᩮᩈᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨹᩃᩥᨲᩴ ᨧ ᩋᨶᩮᨠᩣᨠᩣᩁᩮᨶ, ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᨲᩴ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨱᩥᨠᩮᩣᩅ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ᪨

ᨿᩴ ᨸᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨸᨴᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᩥᨲᨱ᩠ᨯᩅᩤᨴᩦ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᩑᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨱᩥᨠᨲᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨲᩥ, ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩔᩣᨶᩦᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨠᩥᩃᩮᩈᩤ ᨸᨶ ᩃᩉᩩ...ᨸᩮ... ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩅᩥᨸᩴ ᨲᩣᩅ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ, ᨴᨶ᩠ᨵᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᨶᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨧᩮ ᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨠᩥᩃᩮᩈᩤ ᨸᩉᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩈᩤ ᨾᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᨶᩣ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᩈᩥᨿᩣ, ᩋᨳ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ, ᨠᩥᩃᩮᩈᩤ ᨸᨶ ᩃᩉᩩ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩣ, “ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨸᨴᩣᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᨽᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ, ᨲᩴ ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨲᨱ᩠ᨯᩅᩤᨴᩥᩅᩤᨴᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨠᩣᨾᩮᨲ᩠ᨲᩴ “ᨻ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨬᩣᨱᩣᨶᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ᪨

ᨠᩮᩣᩈᨾ᩠ᨻᩥᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪙᪨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᩥᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪕᪐᪑᪨ “ᩈᩔᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪓᪐) ᩑᩅᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᩔᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪑᪨᪑᪨᪑᪙᪓)᪨ ᩈᩉ ᨠᩣᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᩉ ᨲᩮᨶ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨶ᪨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ᪨ “ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨳᩥᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩊ᩠ᩉᩴ, ᩅᩥᨶᩣᩈᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩣᩁᨽᩪᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩅᩥᨸᩁᩥᨱᩣᨾᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨴᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ᪨ ᨠᩮᩅᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨡᨱ᩠ᨯ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩅᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨾᩥᩔᩴ, ᩅᩥᩁᩉᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩋᨧᩅᨶᨵᨾ᩠ᨾᩴ᪨ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨩᩣᨿᨶᨠᩮᩣ ᩅᩤ...ᨸᩮ... ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨶᨠᩮᩣ ᩅᩤ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨴᩮᩣᩈᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᩅᩤᩈᩦᨶᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨽᩣᩅᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᩣ ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩏᨸᩁᩥᨫᩣᨶᨽᩪᨾᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᨲᨲᩥᨿᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᨽᩪᨾᩥᨿᩮᩣ᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᨽᩪᨾᩥᩅᩥᩈᩮᩈᩣ ᩉᩥ ᩋᩈᨬ᩠ᨬᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᩅᩤᩈᩣᩁᩪᨸ᩠ᨸᨽᩅᩤ ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨲᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᩈᨿᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨲᩥ᪨ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩈᩉ ᨣᨲᩮᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩉᨿᩮᩣᨣᩮ ᩉᩥ ᩍᨴᩴ ᨠᩁᨱᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᩦᨲᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᩁᩉᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᩪᨲᩮᩣ, ᩋᨶ᩠ᨵᨽᩣᩅᩴ ᩅᩤ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨵᩦᨽᩪᨲᩮᩣ᪨

᪕᪐᪒᪨ ᨲᨴᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩩᨽᨣᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨱᩔ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᩩᨽᨣᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩦᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᨲᨴᩣᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨴᩔᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ “ᨠᨲ᩠ᨳ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨠᨲᩥᨸᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩤᩁᩮᨶᩮᩅ ᨲᨴᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᨣᨾᨶᩴ ᨩᩣᨲᩴ, ᨶ ᩑᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨶ ᩉᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨿᨣᨲᩥᨿᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨱᩣᨾᨶᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩴ – “ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ ᨶᩣᨾ ᨻᩃᩅᩤ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩈᨾᩥᨬ᩠ᨩᩥᨲᩴ ᩅᩤ ᨻᩤᩉᩴ ᨸᩈᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩅᨧᨶᨲᩮᩣ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪕᪐᪑)᪨ ᨿᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ᪨ ᩅᩥᩊᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩊᨲ᩠ᨲᩅᩥᨠᨾᩴ᪨ ᩋᨸᩈᩣᨴᩮᨲᩦᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨣᩣᩉᩔ ᩅᩥᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᨩ᩠ᨩᩮᨲᩮᩣ᪨ “ᨾᩮᨲᨾᩣᩈᨴᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᩏᨸᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨

អត្ថាចិនិទ្ទាតិ អាចិនតចរេត តស្ស អត្តកាចំ អធិកចិត្វា៑ តធា អភិកចរតោ ហិ តស្ស នទិរំ បចិដ្ឋេ ចិយ ហោតីតិ ចុត្តំ “នទិរំ បចិនិត្វា”តិ៑ យតោ្យនត្តំ ខេចយក្ខតាកាឌយោ អាចិនត្តិ, តស្ស បិកតិកកិរិយយធំ ចិត្តប្បចត្តិ គិចាទេត្វា អត្តនោ ព្ភន្ធាត្មការេចត ឃំ ព្ភន្ធិតំ ហនិតលបិតាឌី, តំ ខេតត ការាទេបត្តិ, ការេត្វា ច អាចិដ្ឋបុគ្គលស្ស ចិត្តចរេត ការេត្តិ៑ “អត្តនោចា”តិ ត ចត្តន្តាយេតំ អចិទេត្តឃ្យត្តា កម្ពុឌស្ស ព្ភន្ធាត្មកាចស្សាតិ កោចិ៑ អបទេ បត ឃធា តគា ចក្ខុចិទ្ធាណាឌិបចត្តិ អាចិដ្ឋបុគ្គលស្សេច, ឲចំ កិរិយយឃចិត្តបចត្តិបិ តស្សេច, អារេចនការត្មការេចត បត នាយណ្ណតា បរិចត្តតិ៑ តធា ហិ យហាត្មកាចំ បុគ្គលំ តេ អាចិនិតុំ ត នក្កោត្តិ, តិកិច្ឆាចុដ្ឋាបនេ បត ឈចនទិរំ អត្មបចិនិត្វា នតត្តំ កទោតិ ចិឌ្ឍាត្មការេចត៑ កោទេឈត្តិឃាឌីតំ បត ឈចនទិរស្ស ដ្ឋោនំ ចឌីតិច្ឆាលោធ្បោ កោចលំ ព្យន្ធាត្មការេចត៑ អចិទេត្តឃ្យា ហិ ព្យន្ធានំ ព្យន្ធាត្មកាចាតិ៑ អភិកចិត្វា ធិតោតិ នកលលោកំ អត្តនោ អាត្មការេចត អភិកចិត្វា ធិតោ៑ ខេដ្ឋកោតិ បឆារេតា, តាឌិនំ ចា អាត្មកាចនយ្យគ្គត្តា ដ្ឋត្តយោ៑ បស្សតីតិ ឌយោ៑ ចិនេនចចតិច្ឆាយ អកាចតោ អតចនេនចិនយោ ឌយោ-នឌ្គោតិ អាហ “នត្តំ បស្សតី”តិ៑ នត្តឌតត្តិ លង្ឍតាយំ នត្តនត្តកាឃំ៑ ចរេ ចតេត្តតិ, នេដ្ឋត្តា គិយ្យាបកត្តា ច អត្តនោ ចរេ ចតេត្តតិ៑ លោកស្ស ទ្រូនតនីលតាយ ព្ភស្សទោ៑ នត្តានំ កម្ពុស្ស ការកការេចត កត្វា៑ ឆាចទេឌ្ឌួយចិកាកំ នកលំ លោកំ គិយ្យាតេតីតិ គិយ្យាតា៑

ក្យលចិនេនេត លោកេក បិរំនត្តា នេដ្ឋេ៑ តាឌិនោ ច ដ្ឋក្កដ្ឋតយោ ហោតីតិ អាហ “ដ្ឋត្តយោ”តិ៑ នត្តានំ គិយ្យានំ តធា តធា នឌតំ ចិនឌតំ ចិយ ហោតីតិ អាហ “ត្វំ ឈត្តិយោ”តិអាឌិ៑ ឈនាតាឌីសុ អត្តនោ ចិទេត្ត ច ចិល្លចនិត្វា ចនី៑ ក្វតាតត្តិ គិន្ទតត្តានំ៑ កចំ អភិឌាតំ អទេហត្តិតិ កព្យា, នម្ពុចេននោ, តេនំ កព្យានំ៑ តេតាហ “អល្ឌឌលិព្យខា នត្តា”តិអាឌិ៑

បឆចីអាឌយោ គិច្ឆា ឆុចា នស្សតា៑ យេ តេនំ “អតិច្ឆា”តិអាឌិតា កទហកា ខិក្យច្ឆា នត្តា, តេ អយឆាក្វតចាឌិតាយ យតការេល អបិយគិដ្ឋា អទេហស្មំ៑ យេ បត បឆចីអាឌីតំ “គិច្ឆា ឆុចា”តិអាឌិតា បរំនកា, តេ ឃធាក្វតចាឌិតាយ ទ្រាហ្មកាឃ្មបកា អទេហស្មត្តិ យាទេទា បិបិយា អត្ថយតោ ព្យតិទេកតោ ច បឆចីអាឌិយុលេត នត្លាទានំ បរិទ្ធាបត្ថាបនេ អាឌីតចំ ចិការេចតិ តតោ ចិទេចឆេព្យការេយា៑ តេតាហ “បឆចីកទហកា”តិអាឌិ៑ ឲត្ត ច យាទេទា បឆចីអាឌិឆាព្យហាក្វតក្កហលោត យត្មស្សលោកំ, ក្វតក្កហលោត ធាព្យហាទាឌិកោ, ខេចក្កហលោត អចនេនកាយខេចលោកំ, បឌាបតិក្កហលោត អត្តនោ ឆាតំ, ទ្រាហ្មក្កហលោត ទ្រាហ្មកាឃិកោ កល្យា អាកស្សទាឌយោ បត អចិនឃតាយ ឲច អតេត អក្កហិតាតិ ឌដ្ឋន្តំ៑ តល្យាឌិដ្ឋិចនេតាតិ តល្យាកិតត្ថតាយ ដិដ្ឋាកិតត្ថតាយ ច ចនេត៑ “ឲតំ យយ, ឲនោ យេ អត្តា”តិ អភិតត្តិតោ អភិតត្ថកា, អភិតត្ថតនីលិ ចា៑ ទ្រាហ្មតោ ឆ្លចាទេឌ ធិតានំ ព្ភន្ធាត្មកាចំ ឌស្សតីតិ តេនំ តត្ត នត្តិបតិតទ្រាហ្មានំ ព្ភន្ធាត្មកាចំ តស្ស យហាទ្រាហ្មតោ ឆ្លចាទេឌ ធិតត្តា គិន្ទត្តំ កត្វា ឌស្សតិ៑ ឃនេតាតិ អាត្មការេចត៑ និទិយាតិ នោកាឃ៑ យំ ទ្រាហ្មបរិនំ ដ្ឋបតេនីតិ ឃាឌិនា ទ្រាហ្មបរិនា ព្ភស្សទិយាឌិនយ្យត្តិឃា, តត្ត យំ ដ្ឋឃ្យោឌនិ៑ យហាឌតស្ស យាទលោតាតិ យហាឌតស្ស ចិចដ្ឋបតិស្សយក្យលចិតានេតត អាត្មការេចត យាទលោតា៑ អយនត្តិ ឃនបដិបក្ខំ អកិត្តិកយ្យាត្មកាចឆ្នាតិ អតេ្ថា៑

៥០១៑កនិលំ អាឃុត្តិ ចស្សនតំ នត្ថាយ ចឌតិ៑ ដ្ឋបតិស្សាយ នេតីតិ ដ្ឋបនយោ, ដ្ឋបនយោច ឆ្លបនាឃិកោ ឃធា “ទេចតឃិកោ”តិ (យ៑ គិ៑ ១៑១៣៩; អ៑ គិ៑ ប៑១១; បិទា៑ ប) អាហ “នយីបនយោ”តិ៑ នយក្កហលោត្ថោត្ត គិឌស្សតយត្តត្តិ ឌស្សតំ “យំ កច្ឆត្ត”ត្តិអាឌិ ចុត្ត៑

អនេកពត្តា សាធុតំ ចត្តតទ្វេ ងន្ទេន្តា យយ ចត្តុឡិ សយតកោតិ យឃ្យាធារេត ចិសេយ ចត្តតកោ ទាហិត្វាតិ តឹធំ កត្វា, អកិកចិត្វា ចា ឌឌ្ឍិកាក្យន្តេតាតិ ឲត្វ ឌឌ្ឍិកា តាយ បធចិ បត្វិត្វា ឌាតា ឲកា កន្លឌាតិ

ក្តយិតាតិ “សេធ ទេលា ត្វំ កិក្ល”តិអាឌិចធតេត ឲស ព្រាហ្វា ក្តុបលិបេតីតិ សក្កេហ្វាតិ អបសារេងតីតិ តិក្កហ្វាតិ សេសបងតីតិ ចត្តុសាឃិកោ ឃធាកាយកាលឹយោ ទាហិតេធឃ្យាតិ ក្តេយហិ បងេហិ យឃ្យាអារក្លិ កហ្សិ្យឹតិ យយ អារក្លកោ កធិយ្យសិ លក្យុល្ហកាតាក្តិ តិធតាទំ តិហឹតធុត្តិសរឹទំ

ថុរិត្យយ្យិ សយត្ថុ កិត្ថ្ងិ ត បឃ្យូតិ, បកោធ ទាកាលចិកចត្តិ អឌិប្យាយោ តិប្យត្តិត្តិ តិប្យដ្ឋុតំ, ចលត្តិ អទ្វេ តធ្យាកាលហចសេត កត្តន្តេតា អឌិកត្តន្តេតា កតីតិ ធុដ្ឋតិ អាតុកាធត្តិ បកាធំ សោ ហិ ទេពាតតេដ្ឋត ចិទេរាធតដេ្ឋត ធុតីតិ ធុដ្ឋតិ យហតា អាតុកាខេធត បទេសំ អកិកធតេតា យេហេសាតិ អក្លាឃតីតិ យេហេសក្លោ តឃិធំ អកិកធតំ កិត្តិសយ្យត្តិឃា បរិចារសយ្យត្តិឃា ធាតិ អាហ “យហាឃសោ យហាបរិចារេរា”តិ

បរិហរត្តិតិ សិតេតទំ ឌក្លិលេតា កត្វា បរិចត្តត្តិ ឌិសាតិ ក្យុទេត្វ ឲតំ បដ្ឋត្តចធតត្តិ អាហ “ឌិសាយុ ចិទេរាធយាតា”តិ អត្តនោ ធុតិឃា ឌិន្តាយាតាយ ចា តេហឹតិ ធក្ខិយស្វិយេហិ តត្តកោត បយារេលតាតិ ឃត្តកោ ចក្ខិយស្វិយេហិ ឆ្កាកាសិឃយារេតា ទេលិកសាត្យុសក្ខារេតា ឲកោ ទេលិកោ, តត្តកោត បយារេលត ក្តេធំ ចក្កចាឡអំ ត្យុដ្ឋាតំ ក្តុប្យត្តិដ្ឋាតក្វតំ សេដ្ឋិ ក្តុត្វយំ បឌាតំ, តស្វា ឃេក្យេឃ្យត ឲត្វបបន្តា ឌេធតា អនេ្តាសុ ចក្កចាឡឲសុ ឌេធតា អកិក្យុ ចត្តត្តិ តធា ហិ ព្រាហ្វា សហយ្យតិ ឌសសហស្សព្រាហ្វុបរិចារេរា កាធទេតា សត្តិកំ ក្តុបកន្លិ តេតាហ “ឲត្វ ចក្កចាឡអសហស្ស ត្យុឃ្យាធសោ ចត្តតី”តិ ក្តេងាតិ “ឲត្វ ទេត ចត្តទេត ធសោ”តិ ធុត្តំ ធេស ចត្តតំ សទ្វបតោ ឌស្សត្យុំ “បទេរាបទេរា ឌាតាសី”តិអាឌិ ធុត្តំ តត្វ បឌយកាធាឃំ ធុត្តំ ឲត្វ-សង្កិ អារេតត្វា អទ្វេ ទេងឌិតន្តោតិ ឌស្សេន្តោ “ឲត្វ ចក្កចាឡអសហស្ស”តិ អាហ ក្តុដ្ឋតឹធេតិ ឌាតិក្យុលទ្វបកោកបរិចារាឌិចសេត ក្តុឡអារេ ធ អតុឡអារេ ធ អឃំ ក្តេង្គអឃំ បកាតិយតុស្ស្យាតិ ក្តយិតា “សទ្វបតោ ឲធស្ស សត្តាតំ បទេរាបទេឌាតតំ, ត សយុកាយទេតា”តិ ឌស្សតិ ឃំ បត ចក្លតិ “សត្តាតំ អាកតិ កតិត្តិ, តំ កាយទេលិកេ សត្តាតំ អាឌាតតិក្លបឌាតតយត្ថុ សន្តាឃ ធុត្តំ, ត កយុចិបិកឌាតតំ ឃឌិ ហិ សយុកាយទេតា ឌាតតឃ្យ, អត្តនោបិ ឌាតតឃ្យ, ត ធស្ស តំ អត្ថីតិ, តធា អាហ “ក្តត្វយ្យាទេចាតិក្តេធំ ចក្កចាឡអ”ត្តិអាឌិ រាកឃោកទេតា រាទេកា ឲតស្ស អត្ថីតិ ចា រាទេកា, ចិទន្តុតសិទេលិ ចិរាកិ, តំ រាកចិរាកិតំ សហស្សិព្រាហ្វា តាយ ត្វំ ទ្វុឡអតិឃា ឲធ ទេលិកសាត្យុឃា ឌាតតតេតា តឃាតិ តិយ្យទេក្ក កាលហចធតំ ធត្យហត្វាឃាតិ អនេកហទេត្វត សាលិបិកាទេត កាតត្តបដប្យយាល់ ឌីឈេតា ធត្យហត្វាឃ, ចិត្វាទេតា ខ្ចិហត្វាឃ បិទេលិតិកាឃ កាតុំ ធាឃយន្តោ ចិឃ ទោប្យកេ ក្តុងេក តិយុឌ្ឋិត្យការេយា ចិឃ ធ បយាល់ អឌាតន្តោ ចិហន្តាតីតិ តិក្កហ្វាតិ

៥០៦៖តំ កាឃត្តិ តងេធ តិកាឃំ ឌាតិតក្ខដ្ឋាតំ បត្វាបឹតិ អតន្តាសាងារេលា យឃ្យាសឹលិងេឃោ ក្យុលចិទេសសា តាធ តិដ្ឋត្តុ, ព្រាឌិសំ ទេលិកិឃំ បរិត្តកំ ឌាតិតក្ខដ្ឋាតយ្យិ បត្វា អឃំ ក្តេយសំ អតិសទេឃត តិទេធាតិ តិទេធឃ្យា, តស្ស កាទេធា តិទេធឃ្យត្តិ អាហ “តឃា តិធតាកាទេធា បត យឃ្យាក្យុទេតា”តិ

ហេដ្ឋុបបត្តិកោតិ ឧបរូបរិតោ ចវិត្វា ហេដ្ឋា លទ្ធុបបត្តិកោ. ឥទំ សង្ខេបតោ ចុតូបបត្តិំ ចិត្តទ្វារតោ ទស្សេតុំ “អត្ថប្បត្តេ ចុតូបបាតេ”តិ អាហ. ហេដ្ឋុបបត្តិកំ កត្វាតិ ហេដ្ឋុបបត្តិកំ បត្វំ កត្វា. យថា លោភចិ ពហូសុ អាភត្តិកេយសុ កតេសុ យំ តត្ថ ករុតរំ ពលវំ, តទេវ បដិសន្ធិំ ទេតិ, ទ្វិហេតុកំ បន តស្ស អហេតុកបដិសន្ធិទាយកាតិ ហោតិ, ន បដិសន្ធិទាយកាតិ, ឥទំ ចតូសុ ទុបញ្ញាតេសុ កាមិតេសុ យំ តត្ថ ករុតរំ លទ្ធុបលិទ្ធិអលិយោគ្គាទិចនេន សាតិសព្ពារទ្ធំ, តទេវ ច បដិសន្ធិំ ទេតិ, ទ្វិហេតុកំ បន អលទ្ធោកាសតាយ តស្ស អហេតុកបដិសន្ធិទាយកាតិ ហោតិ, ន បដិសន្ធិទាយកាតិ, តតិទ្ធិត្តិតញ្ញាតេតេច អាយតិំ បុនព្ភវាភិនិព្វត្តិ ហោតីតិ អាហ “តតិយញ្ញាតំ បណីតំ ការេត្វា”តិ. តត្វាតិ សុភកិណ្ហព្រហ្មលោកេ. បុន តត្វាតិ អាភស្សរព្រហ្មលោកេ. បធយកាលេតិ តស្មិំ ភវេ បធយស្មិំ កាលេ. ឧភយត្ថ អតីតំ អត្តនោ និព្វត្តដ្ឋានំ, តត្ថ និព្វត្តិយា ហេតុភូតំ អត្តនោ កតកម្មន្តិ ឧភយំ. បយុស្សិត្វា កាលស្ស ចិរតរភាវតោ. ឱតិភាវេតិ បដិបជ្ជតីតិ ច តទា តស្សា កិរិយាយ បចត្តិក្កលំ ឧបិតាយ បចត្តយាភបយោរោកា.

អបិយេយសីតិ បិយេយសិ. បិបិសិតោតិ តសិតោ. ឈយុតីតិ ឈយុការេល. សយ្យេទេតោតិ ឈយុបរិឡាហេន បិបិសាយ អភិភូតោ. ត្តិ បរិតឹយតាតំ ចតសីលចតុត្ថំ សយាតាភចនេន ចតភូតំ ចារិត្តសីលកាចេត សយាចិណ្ណត្តា សីលចតុំ. សុត្តប្បត្ថេធ្លាច អតុស្សរាយីតិ សុបិត្វា បត្ថូទ្ធយត្វា ចិយ សុបិតំ តច បុន្នាតិចុត្តំ យយ បុន្នាតិចាសាតុស្សតិពារេលាត អតុស្សរាយិ, សព្ពញ្ញុតញ្ញាណេលាត ចិយ បច្ចក្ខតោ បស្សាយីតិ អត្ថោ.

ករយទេតិ ចិលុឃ្យិត្វា អាតឹតោ. កយុឃដ្ឋន្តិ យុទ្ធយដ្ឋំ, អាចុដាតាយិតិត្តិ អត្ថោ.

ឲលីក្លលស្មិន្តិ ឲលីយិកឥហិហុលេសូន “ឲលីក្លល”ន្តិ សង្ខំ កតេ កក្កាយ ពីរប្បទេសេ. កឃ្យាក តឹយយាតន្តិ កឃ្យាតេយេត ករយទេការេចត ឧទាហេទហិ អត្តនោ ដាតំ តឹយយាតំ.

អាចាហចិចាហចនេន យិត្តសត្ថំ កត្វា “ឲចំ អនេយ្យក ក៏ឡអត្តេសុ កក្កឃ្យលោ តាលោ ក្យបិតោ”តិ យយិ សព្ពាយ្យិ ត កទោត្តីតិ. សុសុការន្តិ សុសុតិ បចត្តំ លេរចតាកតិស្សាសំ.

កហឹតភាចន្តិ ចិលេហធេតុកាយតាយ កតិតិចារលាចនេន កហិតំ តិក្កហិតំ ភាចំ. លុនេទ្ធភាតិ ក្យទ្ធលេទភ. យគុស្សកប្បាតិ ភាចាកតាតំ យគុស្សាតំ ចិលេហធេតុកាយតាយ.

ពាទ្ធនទោតិ បដិពាទ្ធនទិយោ. ទេភាហ “អត្តចាសិកោ”តិ. តំ តិស្សាលេយចាតិ ទន្នា ឧបដ្ឋិយយាតោបិ ទាតាតំ បហាយ តំ កយំ អត្តចាសិ តិស្សាលេយច.

សព្ទ្ធិយត្តំ ចពិតំ អយញ្ញឹតិ អយំ សប្ទេគច ញាទ្ធិយា ចតសប្បេត្កាតិ អយញ្ញា សប្ពាចេយិ ច៉

ភាភក្តកាចេយ្យតិ ភាភា ចិស្សំ ចិស្សំ អក្តកាចេយ្យ៉

អទ្ធាតិ ឲក់សេភ៉ យេយេតយាឃុត្តិ យឃិ្សាឲតំ ឃឆាចុត្តំ តត្ត តត្ត កេច បចត្តំ អាឃិ្ស៉ ភ េពចល់ យយ អាឃុយេច, អឆ េលា អញ្ញាយឹ សព្ទេញ្ញាឃ្ស៊ ឌាភាសិ, ភ ត្យឃិ្សាអចិឌិតំ ភាយ អត្តិ៉ តឆា ហិ ញាេទ្ធា សប្ទាសព្ទេទ្ធា ត្យចិ៉ េភា េច ពឆយឃយេត្វា ធាារេតា? តឆា ហិ សប្ទាសព្ទេទ្ធតា ឲច េត អយំ ឌលិេតា េឌាតយាេភា អាត្យកាេចា ឰកាសយំ សព្ទាយឹ ព្រាហ្មេលាក់ ឰកាេសេត្តា ឌិត្តាយាេភា តិដ្ឋតិតិ សត្វ អសយសយតំ បេចេឌសិ៉

បឆចេត្តភាតិ បឆចឹអេត្តភ៉ េតភាហ “បឆចឹសកាេចភា”តិ៉ ឲត្ត ច ឃប្ទា – “សព្ទសព្ទាេសយេឆាតិ”អាឌិភា (យហាច៉ លិ៍; ឌិ៉ ភិ៉ ៦៉៩៣, ៩លិ៍; យ៉ ភិ៉ ០៉៦ប័០; សំ៉ ភិ៉ ០៉០លិ៍៦) សាឍាេរលេតា, “ឃត្ត េភច បឆចិ”តិ អសាឍាេរលេតា ច បឆចិឃា អសកាេចភ ភិត្តាភស្ស ពេហតព្ទតា អត្តិ, តំ ភិចេត្តត្វា បឆចិឃា អភញ្ញាសាឍារលំ សកាចំ ពេហតំ “បឆចិឃា បឆចេត្តភា”តិ ចុត្តំ៉ ភាបេហាសិត្តិ ភ បិបុលិ៉ ព្ទាឆ បឆចិឃា បិបុលតំ ភាយ “ឲតំ យយា”តិអាឌិភា ពហលត្តិ អាហ “តល្សាឌិដ្ឋិយាភក្កាេហហិ ភ ពល្ស៊ាត្តិ៉

ចាឌិតាឃាតិ ចាឍឹលតាឃ៉ សព្ទាត្តិ អព្វទំ ភិដ្ឋិសិត្វាតិ “សព្ទាំ េលា អហំ ព្រាេហ្ម”តិអាឌិភា កពចតា ចុត្តំ សព្ទ-សឌ្ឋិ – “សេច េលា េត យាទិស សព្ទស្ស សព្ទេត្តភ អភត្យក្វត”ត្តិ បច្ចត្យកាសភចេសេភ ភិដ្ឋិសិត្វា៉ អព្វេទ េឆាសំ ពល្សាត្តាតិ កពចតា សព្វាឃសព្ទាំ សទ្ធាឃ សព្ទ-សេដ្ឋ ពហិេត សព្ទសព្ទចេសេភ តឍត្វបរិចេត្តេភភ សព្ទ-សឌ្ឋចចឹឃតាសាយេញ្ញាភ ច េឆាសំ ពល្សាត្តា៉ េតភាហ “សត្វា បភា”តិអាឌិ៉ តត្ត ឃឌិ សព្ទាំ អភត្យក្វតំ “ភត្តិ សព្ទា”ត្តិ េលិេព អភចេសសំ បុច្ឆតិ៉ សេច សព្ទស្ស សព្ទេត្តភ អភចេសសសកាេចភ អភត្យក្វតំ អប្បត្តំ, តំ ពពភព្យស្សំ ចិឃ ពិច្ចាំ ភ សិឃា៉ អឆស្ស អភត្យក្វតំ អត្តឹតិ អស្ស សព្ទេត្តភ អភត្យក្វតំ ឃឌិ អត្តិ, “សព្ទា”ត្តិ ព្ទាឌំ ចចតំ យិច្ឆា, សព្ទាំ ភាយ តំ ភ េហាតឹតិ អឍិប្បាេឃា៉ េតភាហ “យា េហច េត ទិត្តពេយចា”តិអាឌិ៉

អហំ សព្ទញ្ញា ចព្វាយិ, អភត្យក្វតញ្ញា ចព្វាយឹតិ អហំ “សព្ទា”ត្តិ ច ចព្វាយិ, “អភត្យក្វត”ត្តិ ច ចព្វាយិ, ឲត្ត េពា េឆាេសាតិ អឍិប្បាេឃា៉ ពាេរលំ អាហេរេត្តាតិ សព្ទស្ស សព្ទេត្តភ អភត្យក្វតស្ស អត្តិកាេច ពាេរលំ ភិដ្ឋិសេត្តា៉ ចិឌាភិតព្ទាត្តិ យព្កុឆលបច្ចេចព្វលធាារលហិ ចិេសសេតា សព្ទសព្ទតចិសិដ្ឋតាឃ ឌាភិតព្ទាំ៉ អភិឥស្សភត្តិ ព្ទាឌំ ភិត្តាភស្ស សភិឥស្សភត្យេព ត្យតិឃបឥសហិតតាឥស្សភត្តិ អឍិប្បាេឃភ “ចព្វុចិញ្ញាលស្ស អាបិធំ អត្យបពយភេតា អភិឥស្សភំ ភាយា”តិ ចុត្តំ៉ សព្ទសព្ទតចិត្យេតាឃ ចា ភត្តិ ឲតស្ស ភិឥស្សភត្តិ អភិឥស្សភំ៉ ភត្តិ ឲតស្ស អេត្តាតិ អភត្តំ៉ េតភ ចុត្តំ “តឃិឥ”ត្តិអាឌិ៉

ក្វតាតឹតិ បច្ចឃសព្ក្វតាតិ៉ អសព្ក្វតត្តិ បច្ចេឃហិ អសព្ក្វតំ, ភិត្តាភត្តិ អេត្វា៉ អបកស្សេកាចេហត្យតំ សព្ទេសា អកាចា សព្ទេតា បកាតិ សព្ទេតាបកំ៉ េតភាហ “ភិត្តាភេតា ហិ”តិអាឌិ៉ តឆា ហិ ចុត្តំ – “តេយា តត្ត ភ ចិឌ្ជតិ”តិ៉ (េភត្តិ៉ ០០៣) បក្វតេយចាតិ បពដ្ឋកាេចភ

ខន្ធាការេន វិញ្ញាណេន អនុបុព្ពិការេន អនេកសិកត្តា វឌ្ឍេតោ បកតិ វិញ្ញាណន្តិ វឌ្ឍេតាបនំ។ តេនាហ “បុរត្ថិមទិសាទីសុ”តិអាទិ។ បវិសន្តិ វុត្តាតិ បវិសំ, ឯត្ថ ន-ការស្ស ក-ការោ, វិ-ការស្ស ច លោបំ កត្វា វុត្តំ “បក”ន្តិ។ តេនាហ “តិត្តស្ស នាយ”ន្តិ។ ចាទិ បតិដ្ឋបេសីតិ ឯវំ យថា វឌ្ឍញ្ញា វុត្តំ, អនន្តរុត្តញ្ញា វុត្តំ, តត្ថ យំ តថា អធិប្បាយំ អជានន្តេន វិហរា អប្បដិវត្ថាយ ទេសនក្កមំ, តំ មិច្ឆាតិ ព្រហ្មានំ និក្កមុប្បត្តា ករណា អត្តនោ ចាទិ បតិដ្ឋបេសិ។

គហិតាគហិតន្តិ “ឋានំ និច្ច”ន្តិអាទិនា គហិតាគហិតំ ការណំ។ តត្ថ តត្ថ ទេសនស្សនយុគេន និក្កមុប្បត្តេន វត្វានរា វិស្សជ្ជាបិតោ កិញ្ចិ គតេហតំ អត្តនោ បដិវរណំ អធិប្បា បរាជយំ បដិដ្ឋាបេត្វា លព្ភតកំការាទុការេយា ចាទិ បហាយ ឋានដ្ឋិយា បិដិហារិយលព្ភអំ ទេស្សទុការេយា។ យទិ វចក្កានិ មហិទ្ធអត្តរឍាយិត្វា, ន បន វក្កិស្សសីតិ អធិប្បាយោ។ មូលបដិសន្ធិ កត្វាការេយាតិ អត្តនោ បិកតិកេន អត្តការេន ធាតុការេយា។ វេសា ហិ បដិសន្ធិការេល និដ្ឋតួតវទិវតាយ មូលបដិសន្ធីតិ វុត្តា។ អញ្ញានត្តិ ហេដ្ឋា អញ្ញកាយិកានំ ព្រហ្មនំ។ ន អនាសិ អភិសង្ខតការេយនេចាយំ តិដ្ឋតុ, ន បិកតិកវេបនាតិ វិត្តំ រូបរានេសិ។ តេន វេសា អភិសង្ខតកាយំ អបនេត្វា អវិសហន្តោ អត្តភាវបដិដ្ឋានកំ អន្ធការំ និម្មិនិត្វា អារកំ។ វត្វា តំ តយំ វិន្ធេវតិ។ តេន វុត្តំ “មូលបដិសន្ធិ ចា”តិអាទិ។

នវចាហន្តិ នវ ឯវ អហំ។ អយញ្ញា ឯវ-សទ្ទោ អដ្ឋានបយុត្តោតិ ទស្សេន្តោ អាហ “អហំ នវ នយំ និសីទេយ”ន្តិ, វញ្ញសំ នវ ជាតិអាទិនយំ ញាណាសព្ពត្តា យាថាវតោ និសីទ។ វត្តនវត្តិ វត្តវន្តាតំ នវំ។ គយូនវបច្ចយេ ហិ រូបបត្តិនវ វត្តវយញ្ញា។ វិនវត្តិ វិបុត្តិ បរិយេយវយាតយ្យំ រូបិយស្ស អភិភិតត្តា នវេវយេវ និសីទ។ នវញ្ញា វិនវេវសិនំ វិនវំ និដ្ឋុតិ ឯវយាភានំ វត្តានំ នវំ, នវវុ រូបត្តិញ្ញា និសីទាតិ ឯវំ ចា ឯត្ថ អនេត្វា ទដ្ឋេត្វា។ ន អភិវទិន្តិ “អហោ វត វត”ន្តិ ឯវំ អភិវទាបភាការាការតោ ន អភិនិវិសិ, លក្ខណនវនេយតំ។ ការតេត្វា ឯវ ចា អភិវាទ-សទ្ទោតិ អាហ “ភាភិវទិ”ន្តិ, “ភគវេវសិ”ន្តិ។ នវគ្គហណេនត្ថ ទុគ្គសទ្ទំ, ភត្តិគហណេន វយុទយសទ្ទំ, វិនវគ្គហណេន និទ្ទោសសទ្ទំ, ភត្តិញ្ញា ន រូបិទិយិន្តិ ឋាមិតា យគ្គសទ្ទំ បកាសិតន្តិ អាហ “ឋតិ ចត្តារិ សច្ចានិ បកាសេន្តោ”តិ។ តទិទំ វត្ថុ អរិយសច្ចានំ កាថាយ វិភាវនទស្សនំ។ វត្វា បន តេវំ ព្រហ្មនំ អញ្ញាសយានុរូបំ សច្ចានិ វិត្ថារេតោ បកាសេន្តោ វិបស្សនំ បិរេបត្វា អរហត្តេន ទេសនាយ កូដំ គណ្ហិ តេ ច ព្រហ្មានោ កេចិ សោតាបត្តិផលេ, កេចិ សកទាគាមិផលេ, កេចិ អនាគាមិផលេ, កេចិ អរហត្តេ ច បតិដ្ឋហិំសុ។ តេន វុត្តំ “សច្ចានិ បកាសេន្តោ វត្វា ទស្សំ ទេសេសី”តិអាទិ។ អច្ឆរិយជាតាតិ សញ្ជាតច្ឆរិយា។ សមូលំ នវត្តិ តណ្ហាវិជ្ជាហិ សមូលំ នវំ។

៣០៣។ យថាវសំ អតិវត្តិតាសីតិ វត្តវេសា កាមធាតុសមតិក្កមនបដិបទាយ មហិទ្ធិវសំ អតិក្កមិតានិ។ កថំ បនាយំ តេវំ អរិយភូមិសមោក្កមនំ ជាតាតីតិ? នយក្កហតោ – “សមណោ គោតមោ ទម្ម៉ ទេសេន្តោ វំសារេ អាទីនវំ, និព្ពានេ ច អានិសំសំ បកាសេន្តោ ទេវនយ្យជនំ និព្ពានំ និដ្ឋមេច គតោតិ, តស្ស ទេសនា អវញ្ញា អយោឈា ឋានេន វិស្សដ្ឋវចនវិសមា, តស្ស ច អាណាយ ឋិតា វំសារេ ន និស្សន្តុចា”តិ នយក្កហេន អនុយាតេន ជាតាតិ។ សចេ ព្វំ ឯវំ អនុព្ទន្ធោតិ យថា ព្វំ បទេសំ សង្ខារិសម្ពាធំ ចរតិ, ឯវំ ព្វំ អត្តនោ អនុរូបតោ សម្មក្ខារណេន ព្ទន្ធោ ទម្មំ បដិវិជ្ឈិត្វា ឋិតោ។ តំ ទម្មំ យា រូបនយសីតិ តថា បដិវិទ្ធទម្មំ យាសាចកបដិវេធំ បិរេបសិ។ ឋានត្តិ ឋានំ អនន្តរំ វុត្តំ ព្រហ្មលោកេ បតិដ្ឋានំ វេច សន្ធាយ យាទោ ចរតិ, តេ ទស្សេន្តោ “អនុប្បន្ន

ហិ”តិអាឌិយាហ។ អបិឃបតិដ្ឋានំ បត អាឌីចកតិកណ្ហាឌិបដ្ឋញ្ជូ ៗ្ហបាកេត តិត្ថកេទ, ទេឃ កេចិ ចា បដ្ឋឌិត្វា យិច្ឆាបឌិបទេត្ត ឌទេត ឞត្ដាឃ ចតតិ។ អត្យប្បេន្ដតិ អឞញ្ញាតេត, អប្បេត្តតិ អេត្ថា។ អត្យល្លបតតាឃាតិ ឃឆា យាទេរា ៗ្ហបទិ កិច្ចិ ៗ្ហត្តទ លបិតំ ត ឞទេក្កាតិ, ឲុចំ តឆា ៗ្ហត្តទកាឞទេតត។ តិបត្តតចចទេតតាតិ ចិញ្ញាបតចចទេតត។ ពាហុំ ទេឞដ្ឋំ តិបត្តតំ, ពាហុទេតា ចា តិបត្តតំ ឲុត្ថ អត្ថីតិ ពាហុតិបត្តតិកំ, ឞុត្តំ។ ឃំ បទេតត្ថ អត្ថទេតា អចិកត្តំ, តំ ឞុចិទេញ្ញាឃ្យទេមច។

ពាហុតិបត្តតិកឞុត្តចណ្ណតាឃ លិតត្ថប្បកាឞតា ឞមត្តា។

១០។ យាទតដ្ឋតិឃឞុត្តចណ្ណតា

៥០៩។ កោដ្ឋមត្យបចិដ្ឋោតិ អាឞមេយា ចច្ចក្កុឞ្ឋដ្ឋាតតាឃ កោដ្ឋំ, តឞ្ស អតត្តទេញ្ញាត្ថ កោដ្ឋំ។ អត្យុទេបិ ហុត្វា បចិដ្ឋោ អត្យបចិដ្ឋោ។ ឞុលុមញ្ញាតតត្យច្ចិកំ អត្តកាចំ យាទេបត្វា អឃំ តត្ថ បចិដ្ឋោ។ កទុកទេរា ចិឃាតិ កទុកកទុកោ ចិឃ។ ក-ការឞ្ស ហិ ឌ-ការំ កត្វា អឃំ តិទេដ្ឋមេឞា, អតិចិឃ កទុកោ មទេញ្ញាតិ អេត្ថា។ កទុកទុ ចិឃ ព្ភទេច្ចច ចា បិទេធា។ យាឞកត្តំ យាទេឞា ៗ្ហត្តទបតទលិទេបត, យាឞកទេត្តត អាចិតំ បុទិតំ យាឞាចិតំ មទេញ្ញា។ ទេតតាហ “យាឞកត្តំ កុត្តឞ្ស កុច្ឆិ ចិឃា”តិ។ ៗ្ហត្តទបតទលិទេបត ចិតា អត្តំ តទេឞ្សតំ “យាឞបុទិតបឞិដ្ឋទេកា ចិឃា”តិ ចុត្តំ។ តិត្តយាទេឞា ចិឃាតិ តិត្តយាទេឞា បឞិដ្ឋទេកា ចិឃ។ កិំ តុ ទេលា ឲុតំ មម កុច្ឆិឃំ បុដ្ឋំ កាទិកត្តំ, កិំ តុ ទេលា កចំ តុ ទេលា ឌាតត្តិ អធិប្បាទេឃា? ៗ្ហបិទេឃតាតិ បទេឆត ឌាទេឃត។ ញ្ញតិទេទកទេតា បតឞ្ស អត្យបិឃំ តទេឞ្សតំ “ឞទេច បតា”តិអាទិ ចុត្តំ។ អត្តាតទេមច ចា ឞត្ដាឃ “មា តឆាកតំ ចិទេហឞឞី”តិ អាហ។ ឃឆា ហិ អទិឃឞទេឈ្លា “តឆាកតំ ទេចចមត្យឞ្សបុឌិតំ, ឞដ្ឋ្ឈតមឞ្សាម ឞុចត្ថិ ទេហាតុ”តិអាទីឞុ (ឲុ។ បិ។ ៩។១៥; ឞុ។ តិ។ ១៣១) តឆាកទេតាតិ ចុច្ចតិ, ឲុចំ តប្បទិឃាបត្តា អទិឃបុក្កលិ, ឃឆា ច បុទិមកា ទុតិឃអក្កឞាចកា កប្បាតំ ឞតឞហឞ្សាធិកំ ឲុកំ អឞទេង្ខ្យ្យំ បិទេមិទេឃា បុទេទត្វា អាកតា, អឃម្បិ មហាទេឆទេរា តឆា អាកទេតាតិ តឆាកទេតាតិ។ បតិអក្កញ្ញុឲុច អដ្ឋាឞីតិ អក្កញ្ញអឞ្ស ពាហិកាទេក អដ្ឋាឞិ។

៥០៧។ ទុក្ខទេតចតា តាម ចាតុមហាភូទេកឞុ តិហីទេតា កាទេឃា, តឞ្មា ទេតឞំ មត្យឞ្សកទេត្ត្លា បទិចិតត្តា តាតិទេឌក្ខទេច្ឆាតិ អាហ “អាកាឞដ្ឋទេតចតាត”ត្តិ។ អាពាធំ កទេរាតីតិ ទុក្ខ ឌទេតតិ។ តាកទិទេកាតិ ឞុក្កមាទេរា។ បទិទេឆាទេក្លាតិ ឞដ្ឋទេឞា ឞុចិទុទេបិ។ ពាតិទេកាដិត្តិ ពាតិកាកំ។ អតាឌិមតិ ហិ ឞំឞាទេទ ពាតិកាកទហិទេតា តាម ឞទេត្តា កឞ្សចិបិ តត្ថីតិ អធិប្បាទេឃា។ ព្ភតត្តិ “ទេឞា ទេម តុំ កាកិទេតយ្យា ទេហាឞី”តិ ព្ភតំ ចចតំ។ បទេចលិចទេឞតាតិ តតា មឃ្យាកាកិទេតយ្យា ហុត្វា ព្ភតាតិ យាទដ្ឋាទេត ធិទេតាតិ ព្ភមិឞ្សា បទេចលិឃា ចទេឞត ចុត្តំ។ អញ្ញាឞ្ស ចា ទេចឞមំ តុទេរា ចិតុទេរា។ ទេតតាហ “អទេញ្ញាហិ ឞត្ថិ អឞងិទេឞា”តិ។ អប្បតុទេក្លតាតិ ឞុទេលទេតច។ បត្វាតំ អចត្តិ កដ្ឋត្ថីតិ បឆាចិទេតា។ ឲុត្តកេតាតិ ឲុត្តាចតា ចិតកឞត្តិឞទេមត។ ៗ្ហតកទេលណត្តិ ៗ្ហតកតិឞ្សត្តតទេលណ។ ឞមាបត្តិទេតាតិ តិទោធឞមាបត្តិទេតា។ ឞមាបត្តិផលត្តិ តិទោធឞមាបត្តិផល។

៥០៥។ តឞហិ អក្កោឞចត្ថុហីតិ តឞហិបិ អក្កោឞចត្ថុហិ, តទេតា កិញ្ចិ អហាទេបត្វា។ បទិកាឞឆាតិ កទហឆ។ ឈដ្ឋឆាតិ អត្តាហិ កឆាហិ

ព្វេយុ ឧបច្ឆិន្នេ។ ទុក្ខារោបនាតិ ចិត្តេ ទុក្ខំ ជនេតិ។ ឧទេសន្តិ តេសំ កិច្ចំ តយាបំ អនុក្កមនាទីហិ កិច្ចំ កិលេសុប្បត្តិយា។ តេនេតំ ទស្សិ

យានេន ឧបាទំ លភតិ តាយាតិ អធិប្បាយោ។ ឧបដ្ឋានត្តំ ព្ពតំ អនុហន្តីតិ ព្ពន្ថ, ហត្ថិកណ្ឌកា, ហីនវីចិកតាយ ហេតេ ព្ពន្ថ ចិយាតិ ព្ពន្ថ,

តេ បន សទ្ធិយកចនេន “កហបតិកា”តិ វុត្តា។ កណ្ហាតិ កណ្ហាភិជាតិកា។ បិដកេ តា ជាតត្តា បិដកានំ អបច្ចា។ អាលសិយជាតាតិ

កសិចលិន្ទាទិកម្មស្ស អករណេន សញ្ញាតាលសិយា។ កុចកិច្ចយតបតាឡព្រាតិ ចច្ចកុបរោតា កុចស្ស តិក្ខបរេទសា។

យត្ថស្សាតំ អកុសលំ ន ករេយ្យ តេសំ តាទិសាយ អភិសន្ធិយា អភាចរោតា។ អារេចសកស្ស អាត្មភារចេត អាចិដ្ឋស្ស ចិត្តសត្តតិ ចិបរិចត្តតីតិ

វុត្តោតាចាយរេត្វា។ ចិសភាកចត្តិ កិច្ចំ សត្តិកេ ព្ពតិត្តិរូបំ, កិច្ចតីតំ សត្តិកេ បុរិសរូបត្តិ ច្រាទិសំ, អញ្ញា ចា បញ្ញាទិតានំ អសារូបំ

ចិសភាកចត្តំ។ ចិប្បដិសាររោយលត្តិ បស្សត្តានំ ចិប្បដិសារស្ស បច្ចយំ។ លេបយដ្ឋិត្តិ លេបលិត្តា ចាកុរយដ្ឋិ។

៙១០។ សោយតស្សចេសេតាតិ កោហស្សីតសោយតស្សចេសេត។ អញ្ញាចត្តត្តិ ឧប្បិលិចិតត្តំ។ បុរិមតយេតចាតិ “សចេ យានេរា យត្ថស្សាតំ សទីរេ

អធិយុញ្ជិត្វា”តិអាទិនា បុព្វេ វុត្តនយេន។ យទិ យានេរាច តថា ករេយ្យ, យត្ថស្សាតំ កុសលំ ន ករេយ្យ, យានេរស្សច ករេយ្យ, សទីរេ បន

អនធិយុញ្ជិត្វា តាទិសំ បសាទតីយំ បសាទចត្តំ ជនេយ្យសិ។ តេនាហ “យថា ហិ”តិអាទិ។

៙១១។ អសុភសញ្ញាបរិចិតេតាតិ សកលំ កាយំ អសុភត្តិ បចត្តាយ សញ្ញាយ សហកតសញ្ញាតំ អសុភសញ្ញា, តេន បរិចិតេន បរិភាចិតេន។

ចេតសា ចិត្តេន។ ពាហុលត្តិ អភិណ្ហា ចិហរេតាតិ ចិហរត្តស្ស, អសុភសមាបត្តិពាហុលស្សាតិ អត្ថោ។ បតិលីយតីតិ សង្កុចតិ តត្ថ

បដិក្កុលតាយ សណ្ឋិតត្តា។ បតិកុដតីតិ អបសក្កតិ។ បតិចត្តតីតិ តិចត្តតិ។ តតោ ឧច ន សម្បសារិយតិ។ រសតណ្ហាយាតិ

យស្មាទិរសចិសយាយ តណ្ហាយ។

សព្ពលោកេ អតភិរតិសញ្ញាតិ តីសុបិ ភរេសុ អនុច្ចតចនេន បចត្តា ចិបស្សតាភាចតា។ តិន្តិទាត្មបស្សតា ហេសា។ លោកចិទ្រោះស្មតិ

ហត្ថិអស្សរតបិសាចក្កុដការាទិភេទេសុ ចេច អារាមរាមណេយ្យកាទិភេទេសុ ច លោកេ ចិត្តចិចិត្តេសុ។ រាកសត្តាតិ ទុបសត្តរាកាតិ។

ទោសមោហសត្តាតីតិ ឧត្តាបិ ឧរេចច តយោ។ ព្ពរេយំ ឧចំ កប្បដ្ឋាតក្កហលំ សព្ពំ សប្បាយភាចតោ។

៙១២។ សក្ខរកេហត្វាតិ សក្ខរាសីសេន តត្តកំ កិត្តបិសាលយដ្ឋិត្តិ អាហ “អត្តាយដ្ឋិយំ តិដ្ឋតបយាលំ បិសាល”ត្តិ។ យដ្ឋិបរិយាបត្តិ អត្ថោ។

អយតោបិសាលស្ស ហេដ្ឋិយកោដិ។ ហត្ថិតារកោតិ យហាហត្ថិ។ យហត្តបរិយារោយា តាក-សន្ធោតិ កេចិ។ អភិតាកាទិតោ ចា ចិសេសតត្ថំ

ហត្ថិតារកោតិ វុត្តំ។ សកលសទីរេនេច តិចត្តិត្វា អបលោកេសីតិ វុត្តមត្ថំ ចិចរិតុំ “យថា ហិ”តិអាទិ វុត្តំ។ ន ចាយត្តិ ឧត្ត ចា-សន្ធោ

អចធារណត្ថោតិ អាហ “នេច បយាលំ អញ្ញាសី”តិ។ សហាបលោកតាយាតិ ន ចចតរោតាតិ ព្ពយិតា ចចនេន ព្ពយំ ចចតមត្ថំ កហេត្វាតិ

អធិប្បាយោ។ ឧព្ភអារោតិ ឧព្ភអារកុលោ។ ភកចត្តហិក្ខាចរេបត្វា តត្ថ តតោ សទេចកេ លោកេ តាទិសោ កុលចិសេសយុត្តោតិ។

ចិសុំ ចិសុំ បច្ចត្តចេចតិយោ អយក្ខលេន សន្ធិ ក្ខតាតិ ៤ បស្សាយតតាតិ ឧតស្សាតិ ៤ បស្សាយតតំ, ទុក្ខំ តំ ឧត្ត អត្ថីតិ ៤

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

បុញ្ញចិនេហឹបត្តិ អនេត្វា៍ ក្សុយិសឃា ភរា ភាយ អបរនេកាឃាភកា ក្តុរក្សុរកា ច៍ យស្វា នេត នេកហបរិក្កហាកាចនេតា ក្សុយិឃំនេឃច សឃត្តិ, ភ បិសាឆាឹស្ុ៍ បឪលកឹតិ ក្ខប្យានេឆសិ៍ ឲតំ អាសំ យា អកាសឹតិ ឲសា ឃឆា បុនេញ្ញ ក្សុសិយារស្ស, ឲចំ ឮឃ្យាអាសា ឹឈរត្តិ អភត្វាចហា, តស្វា ឲឆឹសំ អាសំ យា អកាសឹតិ យារស្ស ឌ្កចាឆំ អឆាសិ៍ នេសសំ សញ្ញត្វ ស្ចិនេញ្ញាឃ្យនេយច៍

បបញ្ចាស្ុឆតិឃា យឌ្ឌិយតិកាឃដ្ឋកឆាឃ

យារតឌ្ឌតឹឃស្ុត្តចណ្ហភាឃ លឹភត្វប្យកាសភា សយត្តា៍

តិដ្ឋិតា ច ក្សុញអឃយកចក្កចណ្ហភា៍

យ្សុលបណ្ហាសឪកា សយត្តា៍

ក្យុតិនេឃា កានេកា តិដ្ឋិនេតា៍